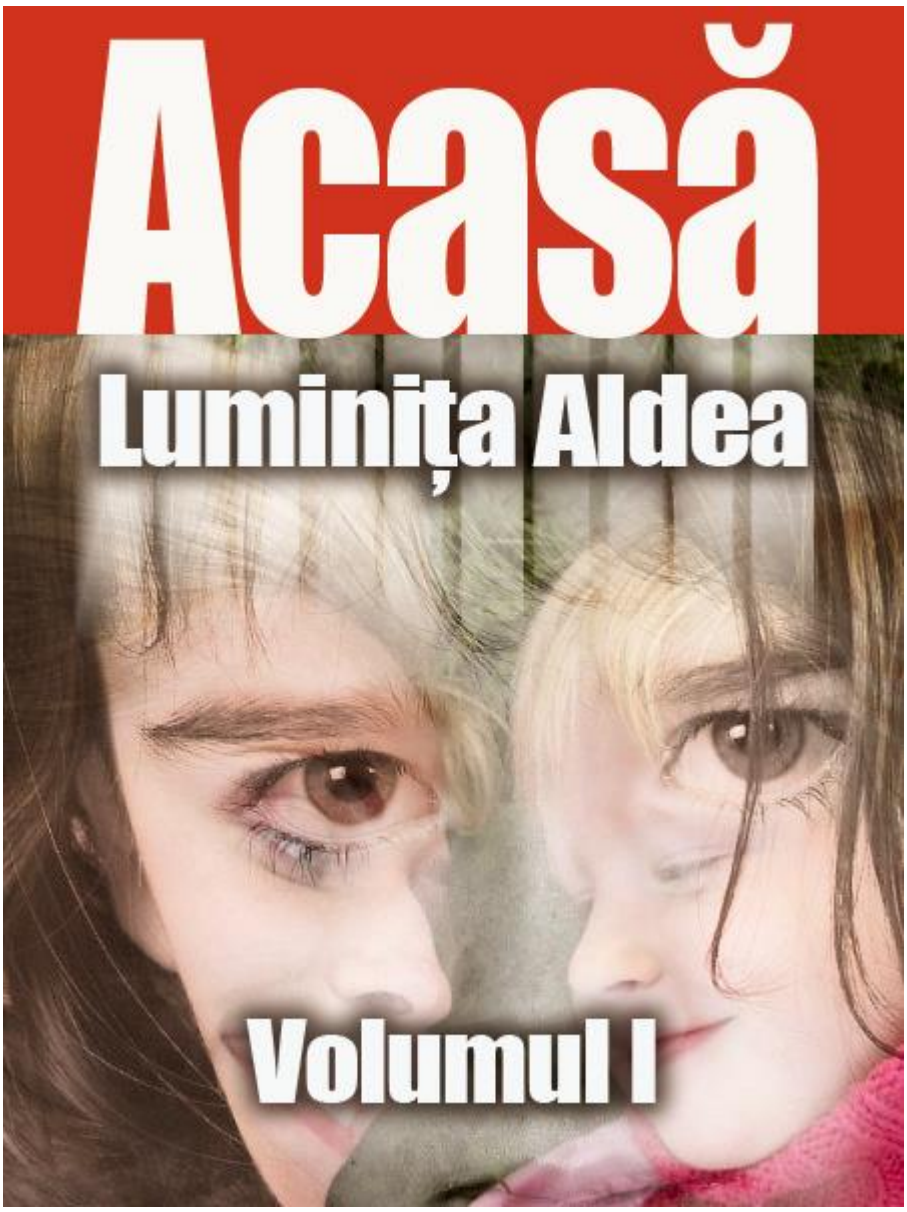

Luminița Aldea

Acasă

— Roman —

VOLUMUL I

Capitolul 1

IZGONIREA

Năucă de durere încă nu putea înțelege prea bine întorsătura urâtă pe care o luase viața ei. Casa în care trăise aproape şase ani fusese pentru ea raiul pe pământ, iar acum când se trezise înapoi la casa de copii durerea o copleşea, iar mai mult decât durerea o copleşea vina că fusese un copil rău şi din cauza asta au adus-o înapoi.

Printre ceilalți copii îmbrăcați cu haine spălăcite ea arăta ca o mică prințesă, pentru că mama Marieta i-a dat voie să-şi ia cu ea şi hainele.

Avea trei ani când o întâlnise pentru prima oară pe mama Marieta. Înainte de asta crescuse la leagăn la Suceava şi de vreo două luni a fost adusă la Casa de Copii din Fălticeni. Femeia frumoasă ce venise în inspecție împreună cu o întreagă delegație de la Inspectoratul Şcolar de la Suceava traversa holul lung din clădirea preşcolarilor pentru a ajunge la cabinetul directoarei. Mariana – fetița de trei ani – a privit-o şi a ştiut că e mama ei şi fără frică a păşit spre ea, a prins-o de haine şi a întrebat:

— Mama? Mama?!

Femeia s-a oprit şi împreună cu ea toată ceata ce o însoțea. O educatoare a vrut să îndepărteze copilul nesupus, dar Marieta o opri şi privi fascinată păpuşa cu ochi negri şi gene lungi, păr negru, dar ciufulit şi unsuros şi haine ce or fi avut cândva o culoare, dar acum erau spălăcite şi cenuşii.

S-au privit una pe alta şi, cum micuța Mariana aştepta un răspuns, mai întrebă încă o dată:

— Mama? Mama?...

Cineva încerca să-i explice Marietei că aşa fac copiii cu orice femeie care intră în mijlocul lor, dar ea era atât de emoționată că fetița o trăsese de haine şi îi spusese mamă că nici nu auzi prea bine explicația ce i s-a dat.

Ştia că ani în şir, în ciuda faptului că doctorii i-au spus că este imposibil să aibă un copil, a aşteptat o minune şi că a suferit mult când nu a mai sperat, iar acum, la treizeci şi cinci de ani, în sfârşit a intrat în viața ei, dându-i peste cap sentimentele şi făcându-i inima să se zbată în piept, această fetiță ce cerşea iubire şi întreba tatonându-i parcă sufletul nu dacă îi este mamă, ci dacă ar vrea să-i fie mamă.

Ceilalți au plecat în biroul directoarei în timp ce ea a cerut să rămână singură cu fetița. A luat-o în brațe, deşi i-au trebuit câteva clipe pentru a se obişnui cu mirosul acru-amărui-stătut al copiilor ce trăiesc în colectivități, apoi a

mers cu ea în parcul din curtea casei şi, aşezată pe o bancă, la umbra unui nuc bătrân, a încercat să cunoască mai bine micuța Cenuşăreasă.

— Cum te cheamă?

— Maliana.

— Şi câți ani ai?

— Tei, a răspuns fetița şi şi-a însoțit cuvântul de întinderea palmei în față şi a arătat trei degete.

Mângâindu-i creştetul cu păr ciufulit şi tuns foarte scurt şi privind-o în ochii în a căror mirare, şi nelinişte, şi sete de iubire se putea îneca o mai întrebă:

— De când eşti aici?

Copilul o privea cu mirare. Nu ştia ce să răspundă şi pentru că tot trebuia să facă ceva întinse degetele mici şi tremurânde şi atinse timid obrazul frumoasei femei şi aceasta tresări din gândul că fetița nu i-a răspuns la ultima întrebare, pentru că probabil că a crescut mereu prin străini fiind abandonată de părinți sau numai de mamă chiar de la naştere şi se certă în gând că a pus o întrebare atât de prostească, de parcă cineva i-ar fi atins cu mâna chiar sufletul şi inima, nu obrazul. La plecare a strâns-o în brațe şi i-a spus:

— Voi mai veni la tine, Mariana.

— Te atept, a răspuns încrezătoare mititica privind-o cu ochii ei imenşi şi negri.

În maşina ce o ducea spre Suceava nu auzi nimic din pălăvrăgeala celorlalți pentru că gândurile ei erau cu totul în altă parte. Visa cu ochii deschişi la cum îşi va convinge soțul să înfieze acel copil, la cum o va îmbrăca şi o va face să se poarte ca o mică prințesă, cum o va face să vorbească corect şi cum, mai târziu, o va da la lecții de pian, iar cu soacra ei, ce fusese profesoară de franceză, va lua lecții de franceză... Visa la cum acea mititică sub îndrumarea ei va deveni un copil perfect, aşa cum ar fi fost copilul pe care l-ar fi născut ea dacă ar fi fost posibil. Ştia că cel mai greu era să-şi convingă soțul. Tremurând de emoție şi cu sufletul la gură de teamă că nu va reuşi să convingă povesti acasă soțului ei întâmplarea cu mica Cenuşăreasă.

Dragoş o asculta şi nu spunea nimic, iar pe fața lui nu se putea citi nici aprobare, nici dezaprobare, doar ascultare încordată, dar Marieta îşi continua pledoaria pentru că ştia că soțul ei este tăcut din fire, ştie să asculte, dar mai ales nu lasă ca fața lui să trădeze nici o fărâmă din gândurile ce îl frământă. Asta datorită meseriei sale de colonel ce lucra în cadrul Securității din Suceava. Chiar şi pentru soția sa era un om misterios, ascuns, tăcut şi ea îşi amintea că s-a căsătorit cu el, iar după câțiva ani de la căsătorie a aflat că de fapt el nu lucrează la poliție aşa cum credea, ci la securitate. Cu toate astea îl iubea ca o nebună chiar şi după şaptesprezece ani de căsnicie şi indiferent, ce ar fi spus lumea sau ar fi crezut, ea băga mâna în foc pentru cinstea, corectitudinea şi onoarea soțului

ei. Dacă totuşi exista ceva pentru care nu ar fi băgat mâna în foc, era pentru faptul că nu credea în fidelitatea lui; pur şi simplu nu putea crede că un bărbat frumos ca el îi este credincios chiar dacă el o asigura de credința lui, iar uneori îi spunea că este bolnavă de gelozie fără putință de vindecare. Chiar dacă ştia că Ceauşescu este venit la vânătoare în zonă şi că soțul ei trebuie obligatoriu să îl însoțească, gândul bolnav că el este totuşi cu vreo femeie n-o lăsa să doarmă aproape deloc în nopțile când el lipsea. Apoi spre ziuă râdea singură de prostia ei că putuse gândi că Dragoş Vrânceanu, soțul ei, poate să-l înşele, nu pe ea, ci pe Ceauşescu, chiulind de la muncă pentru vreo femeie şi atunci recunoştea şi ea că e bolnavă de gelozie şi adormea cu gândul că boala asta nu ar chinui-o dacă nu l-ar iubi atât de mult, încât ar muri pentru el, sau dacă el ar muri nici ea n-ar mai putea trăi...

— Dragoş, e atât de frumoasă şi de mică! Mi-a spus „mamă" de cum m-a văzut. Cred că e mâna destinului aici, că de nu putea să se ducă la oricare altă femeie din delegație, nu direct la mine. Pot face din ea un copil perfect: o voi învăța să vorbească corect şi să fie ordonată şi curată, o dau la lecții de pian şi mama ta îi va da lecții de franceză. Voi face din ea copilul perfect pe care mi l-am dorit mereu...

— Opreşte-te, Marieta! interveni în sfârşit Dragoş. Copiii nu sunt perfecți nici roboți! Spui că are trei ani şi vrei de la ea perfecțiune, dar vei avea pipi în pat, plâns noaptea că-i e frică de întuneric, vărsat supa pe haine la masă şi cine ştie câte altele!? Vrei lecții de pian şi de franceză ca să ai un copil perfect cu care să te lauzi că este creația ta, dar nu te gândeşti că s-ar putea să aibă cine ştie ce tare psihice din cauza vieții pe care a dus-o şi poate nici nu e dotată de la natură cu prea multă inteligență încât să fie în stare să învețe bine româneşte, nu limbi străine şi lecții de pian...

— Ce rău eşti, Dragoş! şopti Marieta în timp ce se îndrepta spre uşă pentru a ieşi din cameră.

— Stai, Marieta, nu pleca până nu mă explic până la capăt pentru că m-ai înțeles complet greşit. Nu sunt rău, ci realist! Nu visez şi nu-mi fac planuri de viitor pe vise, pentru că e ca şi cum aş vrea să-mi construiesc casa pe valuri de mare, ci gândesc logic şi judec cât se poate de corect cum poate fi un copil de la o casă de copii ce nu a fost ținut niciodată în brațe de mamă şi de nimeni. Eu nu mă aştept de la ea la perfecțiune şi să ştii că nici părinții adevărați nu aşteaptă de la copiii lor să fie perfecți, ci normali, iar eu mă întreb dacă putem fi pentru micuța aceea părinți normali care să o accepte aşa cum e, să o îndrume, să o iubească şi să-i vindece sufletul, iar dacă nu putem fi aşa şi cerem de la ea din start perfecțiune atunci nu-i facem nici un bine şi mai bine să o lăsăm acolo unde e!

— Dar dacă e în stare să învețe, ce-i atât de rău că visez pentru ea tot ce e mai bun!?

— Dacă e în stare vom face tot ce vom putea pentru educația ei, iar dacă nu-i în stare – şi aici e marea problemă a ta, Marieta, căci te cunosc – trebuie să o accepți şi să o iubeşti, dacă ne vom hotărâ să o luăm, chiar şi aşa, pentru că nu-ți dau voie să te joci cu viața şi cu soarta unui copil!

— Dar nu mă joc, Dragoş, ci vreau pentru ea tot ce e mai bun!

— Nu-ți promit nimic încă, Marieta. Mai întâi vreau să o văd şi eu.

Marieta alergă la el şi îl cuprinse cu brațele şi în timp ce îi căuta buzele întrebă:

— Când?

— Duminica viitoare, răspunse el apoi uitară de toate şi tot.

Până la sfârşitul săptămânii Marieta vorbi mereu despre micuța Cenuşăreasă şi pentru că Dragoş nu era mereu acasă le făcu capul calendar socrilor care locuiau cu ei în aceeaşi casă imensă de pe strada Biserica Armenilor.

Mersese atât de departe în planurile şi visele ei în legătură cu fetița încât îi spusese mamei Maria că va aranja camera copilului la etaj alături de dormitorul bătrânilor, căci ei locuiau la etaj, şi alături de baie.

— Marieta, nu te grăbi cu planurile. Stai să vezi ce va zice şi Dragoş... o tempera bătrâna doamnă, dar Marieta nici n-o auzea.

Seara se plânse bătrâna soțului ei, Andrei, că nu o deranjează deloc că vrea să înfieze un copil, chiar era şi timpul ca în casa lor să apară şi un prunc, dar o deranjează că noră-sa vrea un copil perfect şi visează pentru el câte în lună şi în stele, iar ei pur şi simplu îi e teamă de toată povestea asta şi numai Dumnezeu ştie cum se va termina.

— Am fost amândoi profesori o viață, Maria, şi n-am întâlnit nici măcar un copil perfect. Am văzut copii frumoşi unii, talentați alții, minunați, cuminți, şmecheri, pungaşi şi câte alte feluri de copii, dar perfecți într-adevăr nici unul, pentru că nu există aşa ceva, sau pentru că sunt perfecți în stângăcia, veselia şi frumusețea lor, dar nu în felul în care vrea Marieta. Şi mie mi-e frică de ce o să iasă din toată povestea asta... termină bătrânul Andrei Vrânceanu ce fusese o viață întreagă profesor de matematică la un liceu sucevean.

— Dragoş al nostru a fost un copil perfect, aşa cum vrea Marieta!? întrebă bătrâna şi începu a râde, iar după ea râse şi bătrânul la amintirea şotiilor ce le făcea fiul lor copil fiind.

Duminică au mers amândoi la Fălticeni. Realistul, calculatul şi chiar durul Dragoş a simțit cum ceva în el se topeşte şi cum inima i se zbate în el mai tare când privi şirul de copii între trei şi şase ani ce mergeau încolonați câte doi de la cantină spre clădirea unde îşi aveau dormitoarele şi sălile de clasă preşcolarii –

clădire numită de toți „la preşcolari”, iar cealaltă clădire mult mai mare se numea „la şcolari” – şi când văzu cum din grupul de copii se desprinde o mogâldeață şi păşind direct spre Marieta,cu ochii plini de încântare şi fața toată numai bucurie, strigă:

— Ai venit ial?

— Da, doar ți-am promis că voi mai veni să te văd, răspunse Marieta.

Şirul de copii se scursese în clădirea imensă, iar pe aleea de piatră amestecați cu frunze spulberate de vânt au rămas încremeniți ici colo câte un papucel stâlcit de atâta purtat şi pierdut de un picioruț ce nu fusese încălțat prea bine şi nici cu numărul potrivit, iar micuții, chiar dacă au simțit că l-au pierdut, nu au ieşit din şir pentru a şi-l lua, pentru că orice s-ar întâmpla ei nu trebuiau să-şi părăsească rândul, căci de când se ştiau mergeau încolonați şi vrând-nevrând asta le intrase în sânge... şi ca ironia sorții să fie completă aceşti micuți ce ani în şir vor merge încolonați dimineața la baie, apoi la masă, tot încolonați vor merge la şcoală şi înapoi mai târziu, încolonați vor merge şi se vor întoarce la prânz şi la cină şi tot încolonați vor merge din pauză în clasă şi tot în şir spre dormitoare seara, după ani fără număr de mers ordonat, când vor scăpa de orice constrângere, vor rătăci nebuni prin viață şi vor urî mai mult decât orice ordinea, punctualitatea şi mersul în coloană... Refuză şi raiul mari fiind dacă li se spune că în el se intră încolonat.

Marianei îi lipsea şi ei un papucel, iar Dragoş plecă să i-l caute apoi se întoarse cu el în mână şi se aplecă să o încalțe. Mititica se opri din ciripitul ei stâlcit şi tresări speriată la atingerea străinului. Se lipi de Marieta şi îşi trase piciorul din mâinile lui. Îl privea cu groază. La leagăn erau numai femei, la casa de copii la fel, iar ea îşi dorise mereu o mamă, acum era prima dată când întâlnea un bărbat şi era teribil de speriată. Nu ştia ce e ăsta şi nici nu avea nevoie de el.

Marieta voia să râdă din toată inima, dar se abținea şi urmărea curioasă scena din care nu ştia cum va ieşi soțul ei.

Dragoş îşi aminti că are în buzunar bomboane – le avea tot timpul la el de când se chinuia să se lase de fumat – şi scoase punga, o arătă fetiței şi îi spuse:

— Dacă mă laşi să te încalț îți dau bomboane. Vrei?

Cenuşăreasa privea cu poftă punguța din mâna străinului o clipă, iar cealaltă clipă privea cu groază chipul bărbatului şi tot schimbând în privire plăcerea cu groaza nu se putea hotărî. Ar fi vrut atât de mult să mănânce bomboane, dar tot atât de mult ar fi vrut ca omul acela, curiozitatea aceea să n-o atingă.

Calm, dar zâmbind, Dragoş strecură punga de bomboane înapoi în buzunar şi se ridică în picioare. Şi, în timp ce Marieta ar fi vrut să-l strângă de gât pentru că fusese atât de ticălos încât să arate micuței bomboanele apoi să le pună în buzunar, el spuse:

— Mă laşi să te încalț şi-ți dau bomboanele, altfel nu le capeți!

Şi spunând asta se întoarse cu spatele la ele şi făcu doi paşi, atât reuşi să facă, căci auzi cum mititica spune:

— Tai, tai! Veau boboane!

Înainte de a se întoarce spre ea îşi înghiți râsul, căci dacă ar fi râs ar fi speriat-o şi mai rău. În nici un caz nu trebuia să râdă.

Undeva în el, între stomac şi inimă, îi dansau fluturi când i-a văzut chipul de înger cerşind. Cerşind ce?! Numai bomboane?... Sau cerşeau tot ce vrea un copil: dragoste, ocrotire, alint, cântec de leagăn... Înțelesurile au venit în el ca o cutremurare. Ştia ce cere ea şi mai ştia – ăsta era marele înțeles, căci fără înțelesul acesta ochii ei puteau cerşi o veşnicie în zadar – ce înseamnă să fii părinte. Ochii ei l-au făcut tată...

Întinse bomboanele micuței apoi se aplecă să o încalțe. O simțea tremurând toată şi sperând că face bine ce face înainte de a-i băga papucul în picior o gâdilă în talpă.

Mariana zâmbi. Timid, cu teamă, dar oricum zâmbi şi nu mai tremură cât timp fu încălțată. Când termină o ciupi uşor de față.

— Să ştii că nu mănânc copii.

— Nu!? se miră fetița căscând şi ochii şi gura mare, atât fusese de convinsă că omul acela e un fel de căpcăun din poveste.

— Când venim din nou ce vrei să-ți aducem? întrebă el.

— Da vii ci tu ial? întrebă Mariana şi îşi dori atât de mult ca el să spună că nu.

— De acum vom veni mereu împreună, Mariana. Acum spune-mi ce jucărie vrei să-ți aducem?

Ea îl prinse de mână şi, ca şi cum ar fi fost prieteni de când lumea, îi spuse cât se poate de stâlcit:

— Da poti aduci mie una păpucică!? Doamna ducatoale nu lasă luăm din gupă păpucici. Eu veau una păpucică. Poti aduci tu mie?

Dragoş o luă în brațe şi mângâindu-i obrazul cu palma, în timp ce se topea de dragul micuței Cenuşărese, ce vorbea atât de stâlcit, îi răspunse:

— Sigur că pot. Când vom veni din nou îți vom aduce o păpuşă mare.

Marieta îi privea şi nu mai putea de bucurie că soțul ei reuşise să se împrietenească cu fetița şi dacă o şi luase în brațe era sigur că simțea pentru ea mai mult decât simpatie.

Când au venit din nou fetița dormea în pătuțul alb cu grilaj metalic, iar ei i-au pus păpuşa în pat şi au aşteptat ca ea să se trezească. Când s-a trezit pentru ei a fost un adevărat spectacol să o vadă în timp ce închidea şi deschidea ochii privind păpuşa ce se afla pe pat la picioarele ei. Clipe în şir nici nu a îndrăznit să

o atingă, iar când în sfârşit a îndrăznit, degetele mâinii îi tremurau de emoție şi atingeau timid şi parcă cu frică că păpuşa s-ar topi la atingere.

Atunci au scos-o pentru prima dată în oraş după ce au îmbrăcat-o frumos şi după mii de rugăminți, care n-au reuşit să o convingă, să lase păpuşa la doamna educatoare până se vor întoarce.

— Nu pot las! Nu pot las! repeta mititica în timp ce o strângea la piept.

Marieta răbdătoare îi explica să o lase că va avea grijă de ea doamna educatoare şi că nu i-o va lua nimeni, la care Mariana spuse dezarmant de senină:

— Dacă pec, pânge. Nu vea teie singulă...

— Aha. Nu vrea să stea singură, rosti Dragoş râzând. Păi dacă plânge o s-o luăm cu noi.

Dacă la Muzeul Apelor a privit fascinată peştii din acvarii şi nu a scos aproape nici un cuvânt, atâta doar că în fața acvariului cu ştiuci – cei mai mari peşti din muzeu – s-a ascuns în spatele celor doi speriată şi a spus: Mănâcă mine! Mănâcă ci păpucica! încât Dragoş a trebuit să o ia în brațe pentru a o linişti, nu acelaşi lucru s-a întâmplat şi la cofetărie. Nu ştia să mănânce prăjitură cu lingurița încât dădu aproape toată prăjitura pe jos, se unse pe degete şi pe bluziță, iar la urmă adună cu mâna frimiturile de pe masă şi le băgă în gură, iar când Marieta o opri îngrozită şi ruşinată, fetița o privi şi mai îngrozită pentru că nu înțelegea ce vrea. Ea mâncase mereu frimiturile de la masă, uneori chiar şi de pe jos şi nu o mai oprise nimeni până acum, aşa că nu putea înțelege de ce nu-i dă voie mama Marieta să mănânce până la capăt. Speriată de toți oamenii ce o priveau şi îngrijorată că mama era la fel de supărată ca doamna educatoare, când vru să bea suc răsturnă paharul pe masă şi sucul se vărsă aproape tot pe rochia Marietei.

Când au ieşit din cofetărie fetița avea lacrimi pe obraz şi îşi strângea disperată păpuşa la piept cu o mână, iar cu cealaltă îl strângea la fel de disperat pe Dragoş şi nici nu îndrăznea să o privească în ochi pe mama Marieta. Dragoş simțea că ține în palmă o inimă de copil ce se zbate şi zbaterea asta îl făcea din nou tată.

— Să nu fii supărată. Şi eu am vărsat ieri paharul cu suc, şopti Dragoş pentru a o linişti.

Marieta avea ceva rece şi rău în ochi când îi şopti lui Dragoş că nu crede că face un bine pentru educația fetiței spunându-i că şi el varsă sucul.

Până acasă şi multe zile după aceea Marieta vorbi atât cu Dragoş, cât şi cu socrii ei numai despre cât de greu va fi să facă din micuța Cenuşăreasă un copil educat şi civilizat care să nu o mai facă de ruşine. La vorbele ei bătrânii zâmbeau fără a spune un cuvânt, doar Dragoş o mai oprea din când în când.

— Chiar ți s-a părut atât de groaznic că un copil a vărsat un pahar de suc sau că a luat câteva frimituri de pe masă şi le-a băgat în gură!?

— Dacă am de gând să o cresc eu, te asigur că nu-i voi mai da voie să facă aşa ceva! Nu vreau să-mi fie ruşine cu ea!

— Eşti inspector ce te ocupi de copii din casele de copii, ai făcut şi ceva psihologie şi pedagogie la viața ta şi cu toate astea, îmi pare rău că trebuie să o spun, nu ştii nimic despre aceşti copii!

Marieta plecă furioasă şi se simți jignită de vorbele lui Dragoş, care oricum era mereu prea indulgent şi cu copii surorilor ei de la Bucureşti pe care îi lăsa să se urce în capul lui, dar ferm convinsă că ea are dreptate şi că, dincolo de opoziția şi vorbele lui Dragoş, ea se va ocupa de educația fetiței şi va face din ea un copil perfect.

Părinții lui Dragoş, bătrânul Andrei şi Maria, l-au întrebat pe fiul lor cum este fetița, iar el le-a povestit despre un copil timid, dar fermecător, vorbind stâlcit, dar dulce, zâmbind îngereşte când este bucuros şi cerşind iubire cu ochii mari, negri şi lăcrimoşi...

— ...Mă strângea de mână cu atâta disperare pe drumul de întoarcere de la cofetărie şi nu îndrăznea să o privească pe Marieta, căci o simțea furioasă... termină el.

— Te-ai hotărât ce vei face? O vei lua? întrebă bătrânul.

— Nu ştiu încă, tată. Am să mai merg de câteva ori la ea apoi îți voi spune. Ceea ce ştiu sigur este că e singurul copil ce trezeşte în mine sentimente ce nici nu credeam că le am... Duioşie, milă, nevoie de a o ocroti cu orice preț.

Când au mers din nou, era în timpul săptămânii, şi copiii erau la grădiniță. Au intrat în grupa Marianei, iar aceasta a alergat de pe scăunel la ei şi Marieta a constatat puțin surprinsă că s-a lipit direct de Dragoş.

— Ai venit ial? Cuma nu adus păpucică?

— Nu. Du-te pe scaun să-ți continui lecția, iar noi vom merge în spatele clasei să te privim, îi spuse Marieta, iar fetița plecă imediat la scăunelul ei.

Fără nici o legătură cu toamna de afară şi cu puterea de a înțelege a copiilor, educatoarea le citea un fragment din Fănuş Neagu „În ajun de Anul Nou". Începu să citească de la capăt.

— „Ce e zăpada? Lacrimi înghețate"... atât reuşi să citească şi un copil o întrerupse întrebând:

— Cine pânge?

Au ascultat cu toții încordați şi cum nimeni nu plângea, educatoarea îşi reluă lectura.

— „Ce e zăpada? Lacrimi înghețate"... şi din nou o întrerupse o întrebare.

— Cine pânge latimi?!

Şi educatoarea, şi Dragoş şi Marieta au tresărit când au înțeles, în sfârşit, ce întreba Mariana care voia să ştie numaidecât cine plânge cu lacrimi înghețate, că dacă zăpada este lacrimi de gheață cineva trebuie să le plângă, că atâta lucru ştiau şi ei că lacrima îi vărsată de ochiul celuia ce plânge. Şi cine o fi plângând atât de amarnic încât să îmbrace pământul cu lacrimi şi ce durere atât de mare poate stârni plânsul cerului?!...

Educatoarea se gândea ce să-i răspundă şi asta datorită musafirilor din spatele clasei, că altfel ar fi trimis-o imediat la colț ca să o lecuiască să vorbească neîntrebată sau să o întrerupă de la cititul lecturii.

— Cerul plânge cu lacrimi înghețate, răspunse într-un târziu educatoarea şi se pregăti să-şi reia lectura, dar o altă întrebare o făcu să-şi scoată iar nasul din carte.

— Dal celul ale ochi să pângă!? întrebă fetița teribil de mirată, iar educatoarea tăcea şi mai încurcată. Dacă îi spun că are ochi să plângă, ea îmi va spune că nu-i vede, dacă îi va spune că nu are, va întreba atunci cum plânge, gândea ea căutând cu disperare o ieşire din capcana întrebărilor puse de un copil de trei ani şi blestemând în gând curiozitatea şi talentul de a pune întrebări a micuței Mariana, talent ce era cunoscut de toate educatoarele ce intraseră în vreun fel în legătură cu fetița. Întrebările ei surprindeau pe cei cărora le erau adresate, dar de cele mai multe ori erau neînțelese sau rămâneau fără răspuns.

Acum ce Dumnezeu să-i răspundă!? Are cerul ochi sau nu?!

— Ochii cerului sunt stelele ce le vezi pe cer noaptea, Mariana, răspunse bărbatul din spatele clasei în timp ce toți ochii se întoarseră spre el. Educatoarea îl privi recunoscătoare că o scosese din dilemă şi mulțumită luă cartea, dar o nouă întrebare, adresată direct lui Dragoş o opri. De data asta nu-şi putu stăpâni un oftat de exasperare. Copilul acesta era o pacoste şi gata.

— De ce pâng ochii celului, stelele?

Dragoş nu ştia ce să răspundă şi în loc să se gândească în primul rând la un răspuns se gândea la faptul că un copil ce pune astfel de întrebări este bineînțeles deosebit de inteligent şi că acesta va fi copilul căruia va trebui să-i răspundă la întrebări mult timp de aici înainte, oricât de grele ar fi ele. În clipa aceea s-a hotărât că va lua acest copil să-l crească, dar înainte de a-l lua trebuia să-i răspundă la o întrebare: „De ce plâng ochii cerului, stelele?” iar răspunsul trebuia să fie suficient de bun să o lămurească şi mai ales să o facă să nu mai pună altă întrebare.

Educatoarea voia să râdă de bucurie că nu ei i s-a pus întrebarea, dar mai ales de faptul că nici Dragoş Vrânceanu, renumitul colonel de securitate, un ştia să răspundă unei întrebări puse de un copil de trei ani.

— Eu nu ştiu sigur de ce plânge cerul, dar pot să mă gândesc că plânge pentru a spăla pământul cu lacrimi, dar dacă nu plânge de asta, sigur plânge ca

să aşeze pe pământ stratul gros de zăpadă pe care copii se vor da cu săniuța şi se vor juca. Da, da, Mariana, de asta plânge cerul, pentru a aduce bucurie în sufletele copiilor.

Fetița nu mai întrebă nimic. Ascultară lectura până la sfârşit şi doar Dumnezeu ştia că în sufletul tuturor celor prezenți stăruia ca un cântec întrebarea de ce plâng ochii cerului, stelele, cu lacrimi înghețate şi fiecare căuta răspunsuri ce începeau întotdeauna cu poate: poate ca să spele pământul... poate ca să aştearnă zăpada... poate... poate...

Până la Crăciun au vizitat-o în fiecare duminică şi tot până la Crăciun au aranjat camera în care trebuia să locuiască atunci când o vor aduce acasă. Pereții erau de un albastru deschis aproape alb. În fața ferestrei au aşezat un birou mic, în colț lângă birou au pus un dulap, iar lângă peretele opus au aşezat pătuțul cu aşternuturi înflorate. Între dulap şi pat au pus un fotoliu special pentru copii pe care l-a cumpărat Dragoş de la Bucureşti pentru că i-a plăcut foarte mult. Au muncit mult ca să pună camera la punct şi erau foarte mulțumiți de munca lor, doar soacra Marietei a spus timid:

— E frumoasă, dar rece. Îi mai trebuie ceva şi nu ştiu ce pentru a fi caldă şi primitoare.

— Eu cred că nu-i lipseşte nimic, răspunse Marieta, dar dacă crezi că mai trebuie ceva, ai mână liberă.

Bătrâna înlocui perdelele de soare grele, roşii închis cu un material uşor, transparent de culoare galben pai şi cu flori mărunte împrăştiate pe el, iar efectul lor se văzu imediat căci camera deveni dintr-odată mai caldă şi mai luminoasă. Pe peretele gol, deasupra pătuțului a aşezat două goblenuri cu chipuri de copii, iar la fereastră, lângă birou a aşezat un ficus ce-şi scălda cu plăcere frunzele în lumina ce inunda camera prin fereastră. Acum camera arăta cu totul altfel.

Bătrâna ştia totuşi că din ea lipseşte ceva şi după ce discută cu Marieta şi Dragoş aceştia i-au spus că vor rezolva problema în noaptea de Crăciun – care va fi şi prima noapte petrecută de Mariana în casa lor – când moşul cu barbă albă va umple camera cu păpuşi, jucării, cărți de colorat, culori, creioane, caiete de desen... pentru că acestea erau lucrurile ce mai lipseau din camera fetiței pentru ca totul să fie perfect după părerea Mariei. Şi tot aduse de Moş Crăciun vor fi şi pachetele cu haine: pantaloni şi pulovere, paltonaş, căciulițe, mănuşi şi ghetuțe, tricouri şi rochițe şi câte alte lucruri viu colorate, frumoase şi noi, pentru că Dragoş şi Marieta aveau de gând să arunce pe foc hainele cenuşii şi puturoase cu care va fi fetița îmbrăcată când o vor aduce acasă. Trebuia să o spele, să o schimbe şi să o îmbrace cu haine noi şi în felul acesta să scoată mirosul nesuferit de copil neîngrijit.

În seara de Crăciun, în timp ce bătrânii au rămas să împodobească bradul, cei doi au plecat după fetiță. Ştiau din ultima discuție cu directoarea Casei de

Copii că nu vor putea înfia copilul prea curând pentru că habar nu aveau cine îi sunt părinții. Singura dată personală în legătură cu micuța era faptul că fusese abandonată, pe o bancă în parcul de lângă Muzeul de Istorie din Suceava, în apropierea Bisericii Catolice, la o zi două de la naştere şi că în scutecele fetiței au găsit un bilet pe care scria, firește cu un scris voit diform şi inegal: „Am făcut o greşeală, iar rezultatul acestei greşeli e copilul acesta. Eu nu o pot creşte. Aş vrea să o cheme Mariana Vlaicu".

Copilul a fost dus la leagăn, iar biletul era singura dată personală şi act din dosarul fetei şi în plus avea şi un nume, era numele ce il pusese mama sa. Când va creşte cât de cât şi va începe să se întrebe cine sunt, ce sunt, a cui sunt va afla despre ea că e un nume dintr-un bilet şi o greşeală. Nu puiul mamei, nu îngerul tatii, nu copilul nimănui, ci o greşeală. Să rămâi om dacă poți, să rămâi întreg la minte tot dacă poți după ce ai aflat că eşti o greşeală. Şi mama ei o fi fost o greşeală a cuiva şi din greşeală în greşeală se nasc generații peste generații de oameni „greşiți" ce vor căuta o viață întreagă răspunsuri: cine sunt, ce sunt, a cui sunt...

Poliția tot de la nume a început cercetările, dar nu au ajuns la nici un capăt. În județ era o singură familie cu numele Vlaicu, o familie de bătrâni fără copii ce locuia la Câmpulung. I-au verificat şi pe cei cu nume apropiat numelui de Vlaicu, dar tot n-au găsit nimic şi atunci au bănuit că cea care abandonase copilul nu i-a pus numele ei de familie, ci numele tatălui copilului, dar nu era exclusă nici posibilitatea ca numele să fie ales la întâmplare.

Şi acum, după aproape trei ani şi jumătate, tot atât se ştia despre ea ca şi atunci când a fost găsită. Un bilet care i-a dat un nume, o zi probabilă a naşterii cu o zi două mai devreme de a fi găsită şi asta însemna 14-15 august 1969, pentru că ziua în care a fost abandonată în parc era 17 august 1969.

De atunci a crescut fără a fi luată în brațe cu dragoste de cineva, fără a fi mângâiată sau răsfățată, fără ca cineva să-i observe primul gângurit sau primul cuvânt, sau prima încercare de a merge în picioare. Când voia să fie mângâiată se cuprindea cu brațele în cruciş peste piept şi se legăna şi asta indiferent unde ar fi fost: în grădiniță, în cantină, în dormitor. Seara voia cu disperare ca cineva să o legene şi pentru că nimeni nu făcea asta a rezolvat problema la fel ca şi ceilalți copii din dormitor, pentru că toți se legănau singuri în pat până când adormeau visând că legănatul acela nu vine de la ei înşişi ci de la brațe calde şi iubitoare ce-i țin şi îi poartă într-o dulce legănare, iar lălăitul lor – pentru că toți îşi cântau singuri până adormeau – nu era cântatul lor, ci era blândul cântec al unei mame ce-şi adoarme pruncul cântând: nani, nani, puişorul mamii... Mariana nu îşi cânta pentru că ea nu putea adormi dacă nu îşi sugea degetul, aşa că adormea cu degetul în gură legănându-se şi după-amiaza şi seara.

De când intrase în viața ei mama Marieta, în fiecare seară adormea, tot legănându-se, tot cu degetul în gură, dar şi strângând păpuşa ce o primise de la ei la piept şi înainte de a adormi îşi închipuia, ca într-un vis frumos, că ea este de fapt păpuşa pe care o leagănă, iar ea cea adevărată nu-i ea, ci mama Marieta, şi în felul acesta adormea alunecând din visul închipuirii ei în alt vis şi pentru prima dată în viață simțea în sufletul ei, dar fără a şti ce nume poartă, dragostea şi fericirea. Mai târziu va şti cu certitudine că acestea au fost primele clipe din viața ei când a gustat din ele.

În maşină lângă mama Marieta şi lângă tata Dragoş era într-adevăr nebună de fericire, dar şi foarte emoționată. Educatoarea îi spusese că de acum înainte va avea şi ea părinți, iar părinți pentru ea însemna să ai pe cineva care să-ți cumpere jucării, să treacă pe la tine, să-ți dea bomboane şi dulciuri şi uneori chiar să-ți aducă haine minunate, aşa cum era paltonaşul roşu cu blăniță albă la manşete şi pe marginea glugii în jurul capului, cu care o îmbrăcaseră acum când o luaseră cu ei. Nu putea gândi şi nu putea crede că părinții pot face mai mult de atât sau că înseamnă mai mult de atât.

La piept strângea cu disperare păpuşa pe care nu a vrut cu nici un chip să o lase la cămin. Degeaba i-a spus mama Marieta că o aşteaptă acasă jucării şi păpuşi noi şi mult mai frumoase decât asta şi tot degeaba i-a spus tata că trebuie să renunțe la păpuşa asta urâtă ce trecuse prin mâinile tuturor copiilor din grupă şi fiecare contribuise la „înfrumusețarea ei": pe cap mai avea foarte puține fire din ceea ce ar fi trebuit să fie păr, ochii erau mâzgăliți şi se duceau peste cap, hainele nu se mai cunoşteau ce culoare or fi avut cândva, iar picioarele şi mâinile păpuşii erau excesiv de mobile, căci ea a ținut-o pe a ei, că păpuşa plânge fără ea şi că nu-i urâtă deloc.

Dragoş conducea maşina şi se gândea cu milă, cu duioşie, cu toate sentimentele acelea de nedefinit ce-i făceau fluturi să zboare între inimă şi stomac, la clipa în care a văzut ochii fetiței ridicându-se spre ei mari şi nelămuriți şi a întrebat: -Unde-i acasă? Ce-i „acasă"?!... la miile de lămuriri ale Marietei că acasă o aşteaptă jucării noi.

Mariana ştia ce înseamnă dormitor şi ce înseamnă sală de clasă, ştia ce înseamnă cantină şi sală de mese, dar de „acasă" nu mai auzise până acum, deci ce rost avea să-i explici că acasă o aşteaptă jucării noi. Unde să-i explici că-i acasă!? Cum să-i explici ce-i acasă!?

Că doar numai pentru suflete sărace acasă e numai o casă, pentru ceilalți acasă e şi un sentiment ca să nu te simți singur şi rătăcitor prin lume, e şi iarbă, e şi copac, e şi pasărea ce şi-a făcut cuib la streaşină, e şi ploaia bătând în fereastră, e şi locul spre care, rătăcind prin străini, mari fiind, întoarcem capul şi spunem cu nostalgie: Atunci şi acolo am fost fericit! Pentru cei mai mulți dintre oameni cuvântul „acasă" e ceva ce-i poartă cu gândul spre copilărie şi spre

părinți, spre sate ascunse în munți sau aşezate pe maluri de ape, spre locuri în care sărbătorile de iarnă şi de Paşti erau trăite ca-n poveşti.

La toate astea se gândea Dragoş în timp ce conducea maşina şi se mai gândea şi la faptul că nu ai cum să fii copil sănătos şi normal când creşti prin străini fără mamă şi fără tată, dar şi fără acasă.

Copilul acesta va învăța cu ei şi de la ei ce înseamnă acasă, iar ei vor încerca să fie pentru ea părinți buni. O teamă nelămurită îl străbătu la gândul că Marieta îi va fi mamă, dar şi-o alungă imediat spunându-şi că chiar dacă e un pic mai severă şi mai puțin maleabilă sigur va fi o mamă bună pentru Mariana, căci ea o iubise şi o dorise de cum o întâlnise atunci la cămin.

Seara ce a urmat a fost una plină de surprize atât pentru copil cât şi pentru cei mari, care o priveau pe micuța ce se speria sau se mira de fiecare lucru nou descoperit. Totuşi seara a început cu un incident oarecum neplăcut pentru că imediat ce a ajuns acasă, Marieta s-a înfuriat când a văzut că tanti Aglaia, femeia ce le făcea curățenie, plecase acasă în ciuda faptului că ea îi spusese să îi aştepte pentru a o pune să-i facă baie fetiței şi să o schimbe de toate hainele de pe ea. Lucrurile s-au liniştit când bunica Maria a spus:

— Eu i-am spus să plece acasă. E Crăciunul şi pentru ea.

— Bine, bine şi atunci cine o să-i facă baie fetiței!? întrebă Marieta.

Bătrâna ar fi vrut să-i spună: – Tu!

Şi Dragoş ce stătea cu fetița în brațe tot la fel i-ar fi spus, noroc că bătrâna se răzgândi imediat şi, cucerită de chipul drăgălaş ce se ivea din corola de blăniță albă, spuse:

— Am să-i fac eu baie şi am s-o schimb. Acum vă rog să-mi faceți cunoştință cu domnişoara asta frumoasă! şi în timp ce spuse asta se duse direct la fetiță.

— Spune cum te cheamă, şopti Dragoş la urechea Marianei, dar cum aceasta nu spunea nimic continuă tot el. Aceasta e mama mea, iar tu îi vei spune bunica Maria, iar cel de colo – mai spuse el în timp ce-şi îndrepta privirea spre taică-su, ce tocmai intrase în cameră – este tatăl meu, iar tu îi vei spune bunicul Andrei. Vrei? Şi acum să vedem cine-i prințesa din brațe la mine. Este Mariana şi va fi fetița noastră, iar dacă tot va locui cu noi trebuie să spună singură cum o cheamă.

În loc de răspuns şi-a ascuns şi mai adânc capul în scobitura gâtului bărbatului.

— Nu chinui copilul, Dragoş! Nu vezi că-i speriată şi emoționată? Las-o să se obişnuiască cu noi cât de cât apoi ne va spune şi cum o cheamă. Acum hai să dăm paltonaşul jos de pe ea şi până aşezați voi masa eu am să-i fac baie şi am s-o îmbrac cu o rochiță frumoasă.

Şi-au lăsat cu toţii hainele în cuierul din hol, iar Dragoş şi Marieta au plecat în bucătărie în timp ce bătrâna o luă pe copilă de mână şi plecă cu ea spre baie. Mâna fetei tremura în mâna bătrânei, iar când aceasta o privi, văzu că de-abia îşi poate stăpâni plânsul.

— Nu-ţi fie teamă cu mine, Mariana. Vreau să-ţi fac baie, apoi te îmbrac ca pe o mică prinţesă. După aceea vom merge şi vom mânca, iar mai târziu îl vom aştepta pe Moş Crăciun.

În timp ce strângea păpuşa la piept şi cu ochii plini de lacrimi şopti:

— Nu poate teie noi la baie mama Maleta ci tata Dagoş!?

Bunica întinse mâinile spre ea şi înbrăţişând-o îi spuse:

— Nu pot. Ei trebuie să pregătească masa, altfel rămânem flămânzi. Şi încă ceva: să ştii că eu iubesc mult copiii, iar dacă tu nu vrei să vii cu mine să ştii că plâng!

Bătrânei îi era ciudă pe Marieta că nu a vrut să-i facă baie fetiţei pentru că era persoana cea mai apropiată de ea şi cu care copilul s-ar fi simţit cel mai în largul lui şi asta până când ar fi reuşit să se împrietenească şi să se obişnuiască şi cu ceilalţi. Avu şi ea acelaşi sentiment de teamă, în ceea ce priveşte calităţile de părinte ale Marietei, ca şi Dragoş mai devreme în maşină. O trezi din gânduri o atingere de mână pe ochi ce căuta lacrimi.

— Bunita Malia pânge dacă tiţa nu mege cu ea la baie?

Îi trebui o clipă de gândire pentru a înţelege ce a spus. Cel mai greu a fost să-şi dea seama că „tiţa” înseamnă fetiţa, iar restul era uşor de înţeles.

— Da, plâng. Cum să nu plâng, dacă tu nu vrei să mergi cu mine?

Şi în timp ce-i mângâia ochii pentru a-i şterge de lacrimi ce nu existau, spuse:

— Nu pânge. Tiţa mege cu bunita la baie.

— Hai mai întâi să-ţi arăt hainele cu care te voi îmbrăca!

Bunica o luă în braţe şi urcă cu ea scările, iar mititica îşi apropie gurița de urechea bătrânei şi şopti:

— Ci păpucica mea pânge.

— De ce?

— Nu vea teie singulă. Luăm cu noi la baie? Vei, bunita Malia!?

Înainte de a-i răspunde bătrâna o sărută pe amândoi obrajii şi de-abia acum îi apărură în ochi lacrimi.

— Vreau, Mariana.

Pe o măsuţă, de lângă uşa de la baie, erau aşezate hainele cu care urma să fie îmbrăcată fetiţa. Rochia era frumoasă, din catifea roşie, tivită pe marginile de la gât, manşete şi poale cu bentiţe din dantelă de aceeaşi culoare. Fustiţa rochiei era largă, iar bluza şi mânecile strâmte. Bunica Maria nu găsise nimic deosebit în magazin pentru a îmbrăca copilul în seara de Crăciun, aşa că îşi rugase o

prietenă croitorească să-i facă o rochiță, iar acum acea rochiță stătea în fața lor şi bunica se ruga în gând ca aceasta să-i vină perfect fetiței.

Mariana o privea fără a spune ceva.

— Îți place?

— Nu tiu. Nu mai avut aşa, tița.

Bătrâna nu înțelegea prea bine ce a spus fata aşa că mai întrebă încă o dată, să vadă dacă a înțeles ceva din stâlceala ei, pentru că nu era posibil ca Mariana să nu mai fi avut până atunci o rochiță, ci mai degrabă nu înțelesese ea bine ce a spus.

— Nu ai avut până acum niciodată o rochiță!?

— Acea nu, alte haine.

Bunica nu avea de unde şti, pentru că nu intrase în viața ei într-o casă de copii, că acolo toți preşcolarii erau îmbrăcați invariabil cu bluziță şi pantaloni fie vară, fie iarnă, fie băieți, fie fete, iar Mariana nu văzuse până atunci o rochiță de copil.

În baie fetița se minună de fiecare lucru pe care îl vedea: de faianța cu jocuri geometrice de culori în nuanțe de albastru, de cada mare, ovală, de robinetele argintii, iar în fața cutiilor cu săpun, a sticluțelor cu şampon şi parfum rămase stană de piatră pentru că asemenea jucării nu mai văzuse în viața ei şi erau atât de frumoase! Mai târziu când va descoperi baia de jos, a părinților, va vedea că acolo sunt jucării mult mai frumoase decât în baia de la etaj a bunicilor, şi de acum înainte şi a ei, pentru că acolo vor fi cutii cu culori minunate, sticluțe cu vopsele, tuburi tot cu vopsele, toate în nuanțe de roşu, fel de fel de periuțe şi instrumente numai bune de jucat şi mult mai multe cutii şi sticluțe cu şampoane şi parfum. Peste câteva luni, după ce se va fi obişnuit în noua ei casă, îi va cere invariabil tatălui, bunicii şi bunicului, niciodată mamei, să-i aducă şi ei jucării cum are mama Marieta în baie, iar ei se vor prăpădi de râs la cererile ei. Dragoş o va lua în brațe şi autocompătimindu-se, în glumă, bineînțeles, îşi va spune: Aşa îmi trebuie dacă am vrut o domnişoară în casă! Ştie de pe acum ce să ceară.

Bunica o băgă în apa cristalină şi caldă în timp ce ea îşi încleştă mâinile de brațele ei.

— Nu-ți fie frică, Mariana. Până la urmă o să-ți placă, o să vezi.

În timp ce o spăla şi în timp ce îi simțea fiecare coastă şi os din scheletul ei mila şi duioşia o învăluiau. Ştia că va iubi fără leac acest copil pentru toată viața, ştia că va fi cel mai mare apărător şi ocrotitor al acestui copil fără carne pe el, ci doar cu oase, atât cât va mai avea de trăit.

Îi turnă şampon pe cap şi îi masă blând părul pentru a i-l spăla, dar, chiar dacă atingerea era blândă, fetița țipă „Au!”, iar ea simți sub degete o ridicătură. Era în frunte sub păr. Îndepărtă părul ud iar dedesubt văzu o rană. Era rotundă şi cu coajă groasă.

— Cum te-ai lovit aici?

Ea nu răspunse. Bătrâna îi clăti ochii pentru a o putea privi şi întrebă iar.

— Cum te-ai lovit, spune?

— Doamna Gama spus că eu lovit de masă... şopti fetița.

— Nu-mi spune ce a spus „doamna Gama", cine o fi ea, ci spune-mi cum te-ai lovit tu! Te rog, Mariana!

Fetița tăcea încurcată şi cu ochii plecați.

Femeia mai spuse o dată, dar fără a spera că fetița îi va răspunde:

— Te rog, Mariana!

— Pun, da nu pui lu „doamna Gama", ea bate mine, vei?! se rugă în timp ce o privea pe bătrână.

— Nu spun, spuse bătrâna, dar se miră că vorbele reuşiseră să-i iasă din gură la cât era de uimită.

— Eu tipam, ial „doamna Gama"a aluncat cu „ceile" în cap mine... Culs sânge...

— Cu ce a aruncat?

— Cu „ceile", spuse fetița şi arăta cu mâna spre broasca uşii, iar bătrâna înțelese.

— Cu cheile, vrei să spui?!

— Da, cu ceile... Acuma tecut, doale când pun mâna...

Doamna Maria o termină de îmbrăcat în tăcere şi tot în tăcere inima-i plângea în ea. Inima ei de dascăl plângea pentru toți dascălii lumii ce ar fi putut fi orice numai dascăli nu, pentru toți cei ce credeau că sunt oameni, dar erau orice numai oameni nu...

Când au coborât în bucătărie, toți o priveau pe Mariana ca pe o mică prințesă. Rochia era grozavă şi se potrivea perfect pe ea, ochii negri sclipeau de fericire, iar părul nu-i mai era unsuros, ci curat şi pieptănat.

La masă s-a descurcat la fel ca la cofetărie, scăpând mâncare pe jos, vărsând supă din lingură şi luând direct cu mâna din mâncărurile puse în fața ei, iar la toate astea Marieta o privea cu un ochi critic şi aproape cu dezgust, Dragoş şi taică-su se amuzau, iar bunica Maria, ce se aşezase la masă lângă fetiță, o ajuta cât putea şi bineînțeles că şi ea se amuza de stângăcia fetiței.

Când s-au terminat toate felurile de mâncare, Mariana s-a lipit cu capul de umărul bătrânei şi i-a spus:

— Bunita Malia, veau măl. Şi în timp ce spuse asta întinse mâna spre a-i arăta bunicii coşul cu portocale din mijlocul mesei.

— Nu-i frumos să arăți cu mâna, Mariana, îi spuse mama pe un ton atât de dur încât îi făcu să tresară pe toți adulții din jurul mesei. Fata o privi pentru o clipă speriată – se simțea ca în fața educatoarei la cămin – apoi, ruşinată, lăsă capul în jos.

După un moment de linişte, bătrâna luă o portocală din coş şi o întinse fetei.

— Nu-i măr, Mariana, e portocală!

Bunica întinse mâna după un cuțit, iar când se întoarse spre fetiță aceasta deja muşcase din portocală ca dintr-un măr, iar acum avea fața schimonosită de gustul înțepător şi nemaiîntâlnit de ea al cojii de portocală, iar după ce dăduse jos din gură tot ce muşcase, pentru că îi era imposibil să mestece şi să înghită aşa ceva, spuse cu infinită mirare şi nevinovăție:

— Ăta nu-i măl!... Nu-i bun!

Toți odată au început să râdă în timp ce îi priveau chipul drăgălaş, doar Marieta schiță un zâmbet acru apoi, la fel de acru, vorbi:

— Trebuia să ai răbdare să-ți curețe bunica portocala!

Peste foarte multe luni de acum înainte va reuşi Mariana să mai guste în sfârşit dintr-o portocală şi tot de acum înainte toți ai casei – cu excepția Marietei – se vor amuza pe seama ei în legătură cu muşcatul din portocală.

Înainte de a se ridica de la masă bunica Maria observă cum fetița strecoară în mânecile rochiei bucățele de pâine, dar pentru a nu o face pe Marieta să spună sau să facă iar vreo observație răutăcioasă, nu spuse nimic şi îşi notă în gând că va discuta cu fetița despre bucățelele de pâine când vor fi doar amândouă.

Au mers în sufragerie la brad. Când îl văzu, Mariana rămase blocată în prag. Nu mai văzuse niciodată ceva atât de frumos!

Beculețele sclipeau în întunericul camerei aruncând pete strălucitoare de lumină multicoloră. Globurile sclipeau şi ele.

Mirarea, fascinația, bucuria şi fericirea o făcură să scoată sunete neinteligibile, iar ochii i se măriră privind. Celor mari li se umeziră ochii.

Peste câteva luni relațiile dintre cei mari ai casei şi Mariana vor fi foarte bine stabilite şi fără ca cineva să le mai poată schimba. Mariana îi iubea pe toți, dar cel mai mult pe bunica şi pe Dragoş; o iubea şi pe mama Marieta, dar aceasta era mereu prea severă şi o intimida pe fetiță care nu avea niciodată curaj să vorbească cu ea sau să-i ceară ceva. Bunicul Andrei era tovarăşul ei de plimbări şi de mers la cofetărie. Îl iubea pe tata Dragoş că o înțelegea când voia să-i lase un pic uşa deschisă seara pentru ca prin deschizătură să intre o fantă de lumină care să mai dilueze întunericul adânc ce o speria atunci când uşa era închisă. Mama Marieta nu înțelegea niciodată şi îi spunea să mai lase mofturile, apoi închidea uşa bine. Tot tata Dragoş nu o certa niciodată că face dezordine, că lasă jucării împrăştiate. Cu tata, mai ales când lipsea mami de acasă se jucau prin casă de-a ascunsa, de-a prinsa sau pur şi simplu tata o ducea prin casă în spate, el fiind calul, iar ea amazoana. Cu bunita Maria juca un fel de joc nemaiauzit, aceasta învățând-o cum se spune fiecărui lucruşor din casă în altă limbă şi tot bunita o va învăța să vorbească corect; un singur cuvânt îl va spune mereu

stâlcit şi alintându-se: bunita... iar bătrâna nu o va corecta niciodată când va pronunța acest cuvânt. „Bunita” suna mai dulce în urechile bătrânei decât bunica şi în plus de bunici era plină lumea, „bunita” era numai ea...

Pe de altă parte sentimentele Marietei erau cele mai complexe, dar şi cele mai ascunse. Era cu fetița exagerat de severă, iar ea nu vedea în copilul ce îl adusese în casă nimic din puritatea, drăgălăşenia şi inteligența ce o vedeau ceilalți, doar atât vedea paroxistic, că e dezordonată, neascultătoare, murdară, încăpățânată, şi că ea este foarte decepționată de comportarea copilului.

Când soacră-sa încerca să-i spună că nu are măcar un pic de înțelegere față de Mariana, aceasta se înfuria cumplit şi țipa că ei nu ştiu să o crească cum trebuie, că o lasă de capul ei, că nu o educă şi că se lasă cu toții prostiți de un copil. Dacă ar fi fost după ea fata ar fi avut acum un comportament ireproşabil.

Bunica Maria plânse amarnic în camera ei şi, deşi nu va mai discuta niciodată cu noră-sa pe tema fetiței, ştia sigur că Mariana va rămâne la ei atât cât va trăi ea şi de aceea se rugă la Dumnezeu să-i dea viață lungă. Şi tot atunci intui ceva ce Marieta n-ar fi recunoscut nici moartă, chiar dacă era adevărat, şi anume că ea vede în Mariana o posibilă rivală şi că gelozia bolnavă de care suferea era întinsă şi asupra fetiței. Bătrâna intui perfect, dar Marieta mai bine ar fi murit decât să recunoască asta.

Şi cum să recunoască că simte o gheară în inimă atunci când fetița e în brațele lui Dragoş sau atunci când fetița se cuibăreşte în brațele lui şi adoarme, iar el o ține şi o leagănă...!?

Crezuse atunci când o luase de la casa de copii, că fetița va fi un accesoriu interesant al propriei persoane, accesoriu care va face să cadă cât mai multă lumină şi atenție pe ea, dar nici o clipă nu gândise şi nici nu voise ca Mariana să fie atât de importantă încât ea să fie aşezată în umbră, iar lumina şi atenția să cadă din plin pe copil. Părinții adevărați vor asta din toată inima: devin umbrele copiilor lor, dar Marieta nu era şi nici nu simțea ca un părinte adevărat. Intrusa îi fura locul central, fura din dragostea soțului ce până atunci fusese totală a ei, fura atenția şi dragostea socrilor. Nimeni nu putea înțelege cât rău îi făcuse fetița şi cât de mult îi dăduse peste cap întreaga viață, iar dacă mai punea alături şi faptul că aceasta era neascultătoare, murdară, dezordonată, necivilizată chiar că era prea mult de îndurat.

Niciodată nu alerga la ea noaptea dacă o auzea plângând, niciodată nu o strângea în brațe, niciodată nu îi vorbea blând sau să o laude, ci doar să o critice, iar în adâncul sufletului ei era convinsă că are dreptate...

Cel mai tare o certă când văzu într-o dimineață că cearşaful fetei este ud.

— Puturoasă mică, ți-a fost lene să te dai jos din pat să mergi la baie şi ai făcut în pat! Să nu mai îndrăzneşti să faci aşa ceva niciodată! Eu nu țin în casă la mine o fetiță leneşă şi murdară!

Mariana se ghemui într-un colț în timp ce din ochi îi curgeau lacrimi. Dacă nu i-ar fi fost atât de frică de mama Marieta i-ar fi spus că visase urât noaptea, că a țipat prin somn iar când s-a trezit era deja udă, dar nu a scos nici un cuvânt, doar a plâns.

Până acum fusese intimidată de mama Marieta, dar acum aceasta o făcuse să plângă pentru prima dată în viața ei şi aşa va fi mereu cât va sta în casa Vrânceanu, va plânge şi se va simți vinovată de câte ori mami o va certa, bunita o va mângâia mereu, iar când peste ani, sătulă de ceartă va răspunde vărsând o fărâmă din năduful ce l-a adunat atâția ani, Marieta o va pedepsi exemplar.

... Dacă mami ar fi ca bunita... gândea mititica şi apoi ofta.

Un lucru nu putu să afle nici măcar bunica şi anume de ce îşi ascunde Mariana aproape la fiecare masă pâine în mânecă. Nu înțelegea de ce face asta şi nici ce face cu pâinea pentru că nu mai găsea nici o frimitură din ea. Trecuse o iarnă de când era la ei şi bunica nu reuşise să afle nimic în legătură cu asta. E drept că o întrebase pe fetiță, dar ea lăsa capul în jos şi nu spunea nimic.

Într-o zi când Mariana se rugă de bunica să-i spună o poveste, aceasta o luă în brațe, se aşeză cu ea pe fotoliu şi în timp ce fata îşi culca capul pe pieptul ei, începu curioasa poveste:

... A fost odată o fetiță frumoasă şi cuminte pe care toată lumea o iubea. Şi mami, şi tati, şi bunicul şi, mai ales, bunita... Fetița era ascultătoare, învățase chiar şi puțină franceză, de aceea bunita era tare mândră de ea. Un singur lucru nu-i convenea bunicii şi era tare supărată din cauza asta, pentru că nu înțelegea şi nu ştia de ce ascunde fetița cea frumoasă şi cuminte câte un pic de pâine în mânecă după fiecare masă...

Bunica se opri din povestit şi aştepta înfrigurată să vadă dacă Mariana a înțeles povestea, iar când fetița o privi şi întrebă cu tristețe în glas: – Bunita Malia e supălată? ştiu că a înțeles şi mai rămânea să-i dea o explicație cât de stâlcită, cât de aiurită, doar explicație să fie...

Iar fetița i-a explicat de mii de ori până a reuşit să înțeleagă că la cămin îi era foame şi că se obişnuise să ascundă pâinea rămasă de la masă în mânecă pentru a o mânca mai târziu şi asta mai ales seara.

— Eu acund bine. Nu găsit nimeni. Doamna ducatoale cotolează copii la ieşie din catină să nu ia mâncale... termină copilul povestea.

Bătrâna o strângea în brațe şi încerca să-şi înghită plânsul şi, când se linişti, îi vorbi:

— Mariana, să nu mai ascunzi niciodată pâine în mânecă. Aici eşti acasă la tine şi poți cere mâncare oricând vrei.

— Da, pot!?

— Bineînțeles că poți. Aici eşti acasă la tine...

Odată cu ultimile cuvinte ale bătrânei, lacrimile nu au mai putut fi ținute în zăgazuri şi curgeau în două şiruri pe fața blândă a bătrânei în timp ce în minte şi suflet se zbăteau neîncetat gânduri dureroase şi chinuitoare: ...Oare va vrea Marieta ca această casă să fie mereu „acasa" fetei sau o va alunga, îndată ce ea va închide ochii, din nou la cămin unde avea să ascundă iar după fiecare masă o bucățică de pâine în mânecă şi pentru că ştia răspunsul lacrimile nu puteau seca.

Tot despre cămin şi tot stâlcit îi va povesti fetița cum copiii care erau obraznici, adică vorbeau, în sala de mese erau atârnați de hăinuțe în cuierul mare metalic de lângă uşă, iar în timp ce se zbăteau pentru a scăpa, hainele li se ridicau în sus iar ei pendulau agățați de cuier şi urlau îngroziți. După un singur minut de stat spânzurat de cuier nici unui copil nu-i mai ardea să fie obraznic pentru o lungă perioadă de timp.

Altă metodă de „educație", la fel de eficientă şi la fel de traumatizantă era ca cel obraznic să fie dezbrăcat de pantaloni şi pus în picioare pe un scaun pentru ca toți copiii să-l vadă şi să strige „Ruşine!". Obraznicul plângea înnebunit, copiii strigau isteric ruşine, iar educatoarele erau mulțumite că se ocupă eficient de educarea copiiilor.

Cu timpul aproape toate amintirile legate de casa de copii s-au şters din mintea fragedă a Marianei. Rar de tot mai pomenea de câte ceva legat de acel loc sau de câte o întâmplare, iar bunica Maria se bucura că sufletul fetei se vindecă de mutilare, de înstrăinare şi singurătate datorită dragostei celor din casă.

A urmat o vară de vis... A mers cu părinții la Bucureşti unde şi-a cunoscut verişorii, copii surorilor Marietei, iar ei i-a plăcut cel mai mult de Marius, băiatul lui tanti Dana. Devenise ocrotitorul ei. O plimba de mână, se juca cu ea şi îi făcea coroane de bumbişori pe care i le punea la gât, la mână şi pe cap. Tot el îi povestea că de la toamnă va pleca la şcoală unde va învăța să scrie şi să citească.

— Eu nu pec la coală, mie citete bunita Malia şi tata Dagoş, spuse fetița cu o undă de regret în glas.

— Vei merge şi tu, dar acum eşti mică, trebuie să mai creşti.

— Nu sunt mică, sunt male!

— Ba eşti mică! Nu vezi că nici nu ştii să vorbeşti corect!

Fetița plecă îmbufnată. Gata, s-a supărat pe Marius, dar a doua zi în vizită la palatul Mogoşoaia uită de supărare şi era din nou de mână cu Marius. Ceilalți veri şi verişoare îl tachinau pe Marius strigându-i: „Marius o iubeşte pe Mariana!", dar el nici nu-i lua în seamă şi continua plimbarea alături de micuța lui verişoară.

Tot în acea vară a văzut marea pentru că de la Bucureşti au plecat în stațiune la Olimp. Şi acolo s-a plimbat pe malul mării de mână cu Marius, iar el era tot grijuliu față de ea. Chiar şi cei mari se amuzau de tonul serios al vocii lui

când o instruia pe Mariana că nu are voie decât la marginea apei ca să nu se înece, că nu are voie pe stradă ca să nu o calce vreo maşină...

Dragoş lua fetița în braţe şi o ducea înotând până la geamandură, iar ea îl strângea cu disperare de mâinile de gât şi ţipa nu numai de frică cât şi de plăcere şi nu bănuia că cineva îi priveşte de pe mal simțind din nou o gheară în inimă şi un nod în stomac, iar buzele îi erau vineții când şoptea printre ele, încet, şuierat, otrăvit, dar neauzit de cei din jur: Oare o iubeşte mai mult decât pe mine?...

Acum nu ştia sigur răspunsul, dar când mintea ei bolnavă va bănui că-l ştie va îndepărta fără milă rivala.

Mariana va păstra multe amintiri din acea vară, dar cea mai frumoasă şi cea mai bine întipărită în minte va fi seara de 15 august 1973, ziua în care a împlinit patru ani. În restaurantul hotelului masa era aşezată minunat, iar ea râse când văzu pe masă coşuri cu portocale. Şi cei mari au râs când Marieta le-a povestit cum a mâncat prima dată din portocală. A primit o mulțime de daruri, în special jucării, dar cel mai mult i-a plăcut darul de la mama pe care îl primise înaintea celorlalte cadouri.

Era o rochie albă cu flori mărunte galbene şi cu bretele. Partea de sus a rochiei era elastică încât se strângea perfect pe bustul ei micuț, iar fustița era largă şi scurtă. Bretelele rochiei, la fel ca şi tivul, erau din pamblică roşie de mătase ce se legau cu fundițe pe umeri. Pe lângă rochie i-a dat şi o pălărie de pai, la fel de galbenă ca florile rochiei, iar pamblica pălăriei era tot roşie ca bretelele. Marieta o îmbrăca tremurând de emoție la gândul că va fi apreciată de toată lumea pentru felul cum îmbrăcase fata. Când termină o duse la oglindă, iar Mariana se privea de parcă nu s-ar fi recunoscut deşi era învățată de acum cu hainele frumoase.

— Ce-i, nu-ți place?! întrebă Marieta.

— Pace mult, mami, răspunse fetița apoi se duse la ea şi o cuprinse cu mâinile de gât şi îi sărută amândoi obrajii. Mutumesc, mami!

Marieta era străbătută de o emoție ciudată. Se simțea ca la cămin când a văzut-o pentru prima dată. Mici explozii de a fi mamă se zbăteau să se nască în ea. Pentru mama adevărată nu era destul mici explozii, ci trebuiau adevărate explozii solare. Mamele au în suflet un soare de iubire. Strânse fetița la piept şi în ochi avea lacrimi. Îndoiala o tăia în bucăți. Era ruptă în două între a fi mamă şi femeie geloasă.

... Trebuie să mă vindec de gelozie. Mariana e doar un copil ce vrea să fie iubit... gândi ținând fata la piept, iar când îi dădu drumul spuse:

— Cu plăcere, fetița mea!

Când au intrat în sală, Dragoş luă fetița în braţe şi o sărută pe amândoi obrajii.

— Arăți ca o mică prințesă... Prințesa mea mică, la mulți ani!

Marieta simțea din nou, fără voia ei, gheara din inimă. Cu vocea pierită spuse:

— Nu-i aşa că am îmbrăcat-o frumos?

Ținând încă copilul în brațe, Dragoş se întinse spre ea şi o sărută pe obraz.

— Bineînțeles, Marieta. Eşti o mamă grozavă când... atât spuse apoi îşi înghiți cuvintele pentru că el vruse să spună „când vrei", dar se opri la timp.

Mariana a primit daruri şi a fost în centrul atenției toată seara. Dana, sora Marietei şi mama lui Marius, îi spuse Marietei la un moment dat:

— Poate crezi că-s nebună, dar privind-o pe Mariana parcă te-aş vedea pe tine când erai copil. Seamănă foarte bine cu tine...

Marieta privi spre fetiță.

— Ți se pare, Dana. Nu semănăm deloc şi nici nu avem cum semăna, răspunse Marieta apoi se întoarse la gândurile ei. Era prima zi de 15 august – Adormirea Maicii Domnului, zi în care Dragoş îi aducea în fiecare an flori, un mic dar – de când erau împreună în care el a uitat să-i aducă ceva s-au măcar să-i spună o urare... şi asta din cauza fetei... Şi din nou avea gheara în inimă, gânduri bolnave în creier şi o durere ascunsă de care nu putea scăpa.

O scoase din gândurile bolnave o invitație la dans. Dansa lângă Dragoş piept lângă piept, cu mâinile strânse unul împrejurul celuilalt, iar Dragoş îi şoptea la ureche urări pentru ziua de 15 august şi îi spuse în încheiere că în cameră o aşteaptă o surpriză. Inima i se linişti, ştia că pe ea o iubeşte mai mult, ştia că nu uitase de ziua ei din cauza fetiței. Era aşa de bine aşa...

După ce au mers la culcare sună bunica Maria pentru a vorbi cu Mariana, iar ei au dus-o la telefon bucuroşi că încă nu a adormit.

Fata lipi speriată aparatul acela curios de ureche şi în loc să vorbească cu bunică-sa se uita la cei din cameră spunând:

— Aud bunita! Aud bunita!

— Da, se aude vocea bunicii Maria, dar nu vorbi cu noi, vorbeşte cu ea, răspunde-i la ce te întreabă, o învață Marieta.

Fetița ascultă încordată apoi răspunse.

— Bunita Malia, eu fost la Buculeti, acuma la male, tata pus mege la „Lănic" apoi acasă... Da, la „Lănic" – aşa pus tata.

Iar ascultă şi iar răspunse.

— Am pimit mute jucălii. Mami dat lochie şi pălălie de pintesă... Nu lâde, bunita. Tata pus mie că sunt pintesă...

Bunica încheie spunându-i că-i e dor de ea şi că o aşteaptă acasă, iar apoi vorbi din nou cu Dragoş care îi explică râzând că „Lănic" înseamnă Slănic, „pălălie" – pălărie, iar „pintesă" – prințesă.

— Mai veau pun ceva bunita Malia. Te log, tata...

Fetița luă receptorul în mână, îl lipi de ureche şi spuse:

— Am făcut potogafii, ci la Buculeti, ci la male, ci cu lochia şi pălălia de la mami. Când vin alăt tie!... Malius iubete mine, să tii bunita!

Bunica râdea de îi curgeau lacrimi. Fetița asta era raza de soare de la sfârşitul vieții ei...

La Slănic Moldova au stat încă o săptămână apoi s-au întors acasă. Zile în şir copilul va povesti bunicilor despre Buculeti, male, Lănic, dar mai ales despre Malius.

Toamna începu să meargă la grădiniță. S-a adaptat uşor şi repede în colectiv, fără smeorcăieli şi fără mofturi, spre mirarea educatoarei. Cu bunita continua jocul de-a spune fiecărui obiect din casă pe nume în limba franceză. Bunica vorbi cu prietena ei de-o viață şi fostă colegă de serviciu, profesoara de pian Ana Aniculăiesei, dacă ar putea să-i dea lecții de pian Marianei, dar aceasta îi spuse că este prea mică pentru asta şi că să mai aştepte un an.

A mai trecut un an în care copilul a învățat să vorbească bine şi să fie cuminte şi ascultătoare atât cât e un copil. Bunica, bunicul şi tatăl o iubeau enorm, doar cu mama relațiile nu evoluau deloc bine. Orice poznă cât de mică făcută de fetiță căpăta proporții de catastrofă în ochii mamei ei. A făcut un scandal nemaipomenit când fetița i-a luat rujul şi oja şi s-a dus cu ele la Andreea, nepoata profesoarei de pian, colegă de grădiniță cu ea cu care se împrietenise şi a cărei casă se afla la două case distanță de casa ei. S-au ascuns amândouă în spatele casei, în grădina cu flori, şi s-au aranjat. La sfârşit amândouă aveau unghiile vopsite, iar gura şi o parte din față de asemenea vopsite.

Bunicii au râs, Dragoş la fel, doar Marieta a certat-o cumplit şi a răstălmăcit totul neînțelegând sau nevrând să înțeleagă că ceea ce făcuse Mariana face orice copil.

— Eşti o hoață, asta eşti! De ce mi-ai furat rujul şi oja din casă!? Să-ți fie clar că nu ai voie să iei nici un lucruşor din casă fără să-ți ceri voie! Nimic nu-i al tău din casa asta! Eşti o străină aici şi vei putea sta atâta timp cât te comporți ireproşabil!

Fetița plângea pentru că o credea pe mama ei, credea că este într-adevăr o hoață. Cuvintele „nimic nu-i al tău" şi „eşti o străină" îi băgau ace de gheață în inimă.

Alt scandal a fost atunci când tot la Andreea şi tot cu ea s-au jucat cu porumbeii şi jucându-se s-au uns cu găinaț şi pe haine şi pe păr.

— Uite cât eşti de murdară! Mi-e greață să te spăl şi să-ți spăl hainele astea! Tu chiar nu-ți dai seama cât eşti de neglijentă!?

Bunica Maria i-ar fi spus un singur lucru, dar se abținu pentru a nu mai pune paie pe foc, şi anume că ea n-a spălat niciodată haine în casa aceea pentru că de asta o plăteau pe tanti Aglaia. Iar în ceea ce priveşte spălarea copilului i-ar

fi spus că nu există mamă adevărată pe pământ căreia să-i fie greață să-şi spele copilul indiferent cât de murdar ar fi fost. Dar nici asta nu i-a spus pentru că bătrâna era convinsă demult că Marieta nu-i mamă adevărată, nu avea suflet pentru asta.

Nimeni n-o mai putea opri, când vedea câte o haină aruncată de-a fetiței, nişte jucării de-ale ei împrăştiate sau orice faptă de-a micuței ce nu-i plăcea, şi atunci țipa, certa şi-şi reproşa că făcuse prostia de a lua un copil de acolo de unde îl luase.

Mariana se chircea întotdeauna sub greutatea acestor cuvinte, dar nu numai ea, ci şi bunica. Erau momente în care frânturi de amintiri de coşmar ajungeau până la ea de departe şi o teamă fără noimă punea stăpânire pe ea. Se vedea într-un pătuț cu grilaj alb, în care se legăna cu degetul în gură până adormea şi ştia că la acel loc, unde ea se legăna în pătuț, se referă mami când țipă la ea.

Ar fi vrut atât de mult să fie un copil cuminte, mami să nu mai fie atât de supărată din cauza ei, dar nu ştiu cum se făcea că numai peste o zi două iar o supăra şi iar țipa la ea.

Vorbe de genul „nu trebuia să te iau de acolo", „cine ştie a cui copil de hoț sau de femeie stricată cresc", „nu meriți nimic din tot ce-ți ofer" erau rostite din ce în ce mai des de Marieta. Fetița se chircea sub greutatea lor şi apoi alerga la bunita în brațele căreia îşi găsea liniştea.

După o vară în care s-a plimbat din nou cu părinții prin toată țara, s-a întâlnit cu Marius, care era la fel de grijuliu cu ea, a venit iar toamna... Toamnă în care au început lecțiile de pian cu profesoara Ana Aniculăiesei, iar aceasta doar după câteva ore i-a spus bunicii că fetița are stofă de muzician în ea, iar bătrâna nu mai putea de bucurie.

Pentru că de acum ştia cum se spune fiecărui lucruşor din casă în limba franceză, bunica schimbă puțin jocul şi de acum învăța cum să spună în diferite propoziții câte ceva despre lucruri cum ar fi: – Prințesa are rochie roşie -, iar fetița spunea repede şi plină de încântare pentru că ştia că ea este prințesa. Toți din casă, cu excepția mamei, îi spuneau alintând-o prințesă.

Al treilea an în casa familiei Vrânceanu l-a împărțit cu bucurie între lecții de pian, jocul cu franceza şi grădinița, doar uneori bucuria era umbrită de furia mamei şi liniştea nefirească din casă ce urma după un val de furie.

Bunicul o ducea în fiecare miercuri şi sâmbătă la Casa Pionierilor şi Şoimilor Patriei unde era înscrisă la lecții de dans.

Cu timpul lecțiile de pian au devenit din ce în ce mai complicate. Profesoara o punea să cânte Chopin şi îi vorbea de picături de ploaie, tristețe bolnavă şi grea, dar ea nu înțelegea şi nici nu cânta bine Chopin, era doar o apăsare mecanică pe clape, în schimb îi plăcea Mozart şi săltând din clapele pianului sunetele erau

rânduite să exprime bucuria de a trăi, frumusețea copilăriei, râsul şi dansul, fericirea... Cânta ceea ce trăia şi când cânta Mozart era mai fericită, iar profesoara mult mai mulțumită de ea, decât atunci când cânta Chopin, deşi înțelegea din experiența ei de profesor de pian şi de om ajuns la bătrânețe că F. Chopin este un compozitor al celor care au trecut deja prin valurile vieții şi că un copil, oricât de bine i-ar interpreta muzica, de înțeles nu o poate înțelege. Cu Mozart era cu totul altceva... Muzica lui era însăşi copilăria, surâsul, zborul, visele...

Din clasa I a mers la şcoala de artă din Suceava. Învăța uşor şi repede. Era un copil inteligent şi care, cu ajutorul primit cu dărnicie din partea bunicii, făcea față cu strălucire la tot ceea ce i se cerea la şcoală. Scria frumos şi ordonat, dar pentru că era copil mai lăsa câte un caiet aruncat pe ici pe colo, câte o carte uita să o pună în gheozdan sau greşea când îşi alegea cărțile pentru ziua următoare în funcție de orar şi îşi făcea temele la alte obiecte decât cele ce trebuia. Toate astea erau motive de ceartă şi reproşuri din partea Marietei. Motiv de ceartă era şi atunci când venea cu hainele murdare sau – Doamne fereşte! – agățate sau rupte, iar drept e că Mariana murdărea şi rupea haine ca oricare alt copil din clasa şi de vârsta ei, dar pe Marieta n-o interesa şi nici nu vedea asta, ceea ce vedea ea era că Mariana e neascultătoare, îşi bate joc de munca ei, e împrăştiată şi nu ține minte nimic din ceea ce o învață nici măcar de pe o zi pe alta. Tot adevărat era că părerea asta o avea doar ea despre fetiță, ce ar fi trebuit să fie perfectă şi cu o comportare ireproşabilă.

Dacă ar fi strâns-o la piept din când în când şi dacă iubirea fetiței ar fi putut să topească bolovanul de gheață ce îl ținea în piept în loc de inimă poate şi-ar fi amintit că şi ea, copil fiind, lăsa haine împrăştiate, uita să-şi facă temele dacă nu era supravegheată de mama ei, mai rupea câte o haină sau o murdărea şi nimeni nu-i mâncase sufletul pentru asta. Poate ar fi observat, ceea ce observaseră surorile ei de la Bucureşti, că Mariana seamănă foarte bine cu ea. Şi Dragoş i-a spus în timp ce răsfoia albumul cu poze din trecut, de când era un copil, că Mariana seamănă bine cu fetița ce fusese şi ea cândva, dar Marieta protestă vehement la o astfel de afirmație. Nu suporta ca intrusa să-i fure şi copilăria... Dacă n-ar fi protestat şi s-ar fi gândit bine şi-ar fi amintit că, dincolo de faptul că semănau fizic, şi ei i-a plăcut şi a interpretat bine tot Mozart, i-a plăcut limba franceză şi a învățat-o uşor, iar lecțiile de balet au fost o adevărată plăcere. Dar ea nu avea timp să se gândească şi să privească în trecut, gelozia o orbea şi acoperea totul. Fetița era o rivală, iar ea înnebunea din cauza asta.

La sfârşitul clasei a doua, bunica se lăuda că fetița ei ştie să converseze cu uşurință în limba franceză, profesoara de pian spunea că dacă va continua în acelaşi ritm sigur va avea un viitor strălucit în domeniul muzicii, că va mai auzi de numele ei cândva şi că este supărată că despre nepoată-sa, Andreea, nu poate

spune acelaşi lucru chiar dacă ar vrea. Şi cei de la şcoală aveau numai cuvinte de laudă despre Mariana. Mai mult de atât nu se putea cere şi nu-şi dorea nimeni de la un copil, păcat că fiind totuşi copil mai arunca câte o haină sau un lucruşor prin casă, mai murdărea sau rupea câte o haină la joacă, mai uita să facă câte ceva şi rar de tot, când visa urât, făcea pipi în pat şi toate astea stârneau un adevărat taifun în sufletul mamei. Aceasta ajunsese să pândească orice greşeală cât de mică a fetiței, şi, în nebunia ei, dar nemărturisit, chiar îşi dorea ca Mariana să facă câte o boacănă din când în când ca să poată arăta tuturor şi demonstra că nu-i un copil perfect şi că nu merita să o ia de acolo de unde a luat-o.

Dragoş era foarte mult timp plecat de acasă, iar la întoarcere Marietei îi venea uşor să-l convingă că Mariana a făcut una sau alta, sau poate se prefăcea că l-a convins, căci acesta nu-i spunea niciodată nimic fetiței, dar nici soției, căci i se făcuse lehamite de tot.

Bunica suferea cel mai mult: din cauza suferinței avea insomnii şi capul o durea îngrozitor. Ca un refren repeta şoptit: Dacă mor Mariana nu va mai sta mult în casa asta...

Cu timpul, fără a spune cuiva că se simte rău, îi mărturisi lui Andrei despre teama ei şi a sperat că acesta îi va spune că aşa ceva nu se va întâmpla niciodată, dar el a spus un singur cuvânt, ce a căzut ca o condamnare.

— Ştiu, atât a spus bătrânul. Apoi continuând să o ducă la lecții de dans, în timp ce o privea zburând ca un fluturaş şi râzând cristalin, ochii i se umpleau de fiecare dată de lacrimi. Întotdeauna o asemuia cu un fluture şi întotdeauna ştia că vine o zi când fluturii îşi pierd aripile...

Măcar de ar fi avut acte să o poată înfia, dar ea era încă în acte tot o locatară a casei de copii, iar dacă nu-i găsesc mama sau un certificat de naştere, situația asta va mai dura încă mult timp. Dacă nu au înfiat-o până acum pentru că nu s-a putut, de acum înainte cred că noră-mi îi convine de minune situația asta, gândea bătrânul în timp ce ochii urmăreau un chip drăgălaş ce râdea cristalin. Nu vreau ca perioada de şedere a ei în casa noastră să fie doar perioada de fluture sau de înflorire şi apoi să urmeze ofilirea. Culmea e că e un copil perfect, este mai mult decât îți poți dori de la un prunc chiar şi fiind născut din tine!

Vara au plecat împreună la Bucureşti, apoi urmau să meargă la mare şi la munte, iar în august aveau să se întoarcă acasă.

Marius o plimba iarăşi de mână peste tot şi era la fel de grijuliu şi atent cu ea ca şi în anii trecuți. Şi acum îi făcea coronițe de flori şi i le punea pe frunte, apoi râzând îi spunea că seamănă cu o prințesă, iar ceilalți verişori îi tachinau strigând după ei: Marius o iubeşte pe Mariana! timp în care cei mari priveau cu dragoste şi uimire cum se leagă între ei ceva atât de frumos.

Tot lui Marius, dar numai lui, Mariana îi mărturisi un secret cumplit – după părerea ei – după ce îl puse să jure că nu-l va spune nimănui, iar după ce acesta jură ea îi spuse că mama Marieta e rea şi o ceartă şi ţipă la ea, e drept că şi ea lasă haine aruncate sau îşi împrăştie lucruri prin toată casa.

— Aş vrea să fiu cuminte, dar tot mai greşesc cu ceva şi atunci mami ţipă.

— Pe mine nu mă ceartă niciodată mama că sunt dezordonat. Uneori râde şi spune că am o cameră ca un câmp de război, dar că după ce mă însor mă învaţă nevasta minte.

Mariana era tare nelămurită.

— Cum, pe tine nu te ceartă când greşeşti?! Nici când murdăreşti sau rupi hainele?!

— Nu. Tata spune că e mai important să mă joc decât să păstrez hainele, iar mama râde spunându-mi că-mi va face pantaloni de tablă pentru fotbal ca să nu-i mai rup în genunchi aproape la fiecare meci.

Mariana îşi apropie gura de urechea lui Marius, pentru a nu auzi nimeni ce avea de spus, deşi nu era nimeni prin preajmă.

— Spune drept! Nu te ceartă nici dacă faci pipi în pat?

— Eu nu fac pipi în pat acum, dar când eram mai mic şi făceam mama mă întreba dacă am visat urât, apoi avea grijă ca seara să nu beau lichide şi să merg la baie înainte de culcare.

— Eu visez urât câteodată şi atunci se întâmplă, dar mami nu mă întreabă ce am visat, ea ţipă şi spune că-s puturoasă şi leneşă... Şi că nu trebuia să mă ia de unde m-a luat, iar după aceea bunita plânge şi mă ţine în braţe.

— Nu eşti puturoasă, nici leneşă, prinţesă!

Mariana nu ştia de ce începu să plângă. Poate de mirare că alţi copii nu sunt certaţi atunci când greşesc ca ea.

— Nu plânge, Mariana. Lasă, când o să creşti mă căsătoresc cu tine şi nu te cert nici dacă laşi lucruri împrăştiate şi nici dacă faci pipi în pat. Vrei să nu mai plângi?

Mariana îşi şterse lacrimile de la ochi cu pumnişorii strânşi. Tresări surprinsă când simţi atingerea buzelor lui Marius pe obraz. Îl privi, apoi începură amândoi a râde.

— Dacă nu mă cerţi, când am să fiu soţia ta, atunci am să-ţi cânt la pian.

— Eşti mai mică ca mine şi cam prostuţă. Oamenii nu-şi cântă la pian când se căsătoresc, ci se iubesc, aşa a spus mama!

— Tu eşti prost! Doamna profesoară Ana îi cântă soţului ei la pian Chopin, iar el o ascultă şi apoi îi sărută mâinile. Am văzut cu ochii mei când am stat mai mult la ei căci afară ploua şi nu mă puteam duce acasă. Doamna profesoară a spus ceva de ploaie, tristeţe şi Chopin apoi a cântat! spuse fata mânioasă. Mai calmă continuă.

— Mie nu-mi place Chopin, îmi place Mozart şi ți-aş fi cântat din el, dar dacă m-ai făcut proastă nici nu mă mărit cu tine şi nici nu-ți cânt!

Şi spunând asta plecă să-şi caute părinții şi nici nu-l auzi pe Marius protestând:

— Dar şi tu m-ai făcut prost şi eu nu m-am supărat! Nici eu nu mă mai însor cu tine că prea eşti mofturoasă!

Când s-au întâlnit iar uitaseră şi unul şi altul că erau certați şi s-au pus pe vorbă la fel ca altă dată, fata mărturisindu-i sub jurământ secrete, el mai mare şi mai înțelept ascultând, apoi şi unul şi altul discutând ca doi oameni mari ce pun țara la cale. Era atât de fericită că nici nu-şi putea da seama şi nici nu putea face comparații între altfel de viață şi viața de acum, pentru că de viața ei de până la trei ani nu-şi amintea decât foarte rar şi doar faptul că dormea într-un pătuț alb, cu grilaj metalic, în care se legăna cu degetul în gură până adormea. Pentru că era fericită se speria mereu de norul ce-l reprezenta furia şi ura mamei în viața ei.

Pe 15 august 1978 a împlinit nouă ani. Erau tot la mare şi părinții i-au organizat sărbătorirea zilei de naştere la fel ca şi în ceilalți ani. A primit daruri, dar nu jucării la fel ca în ceilalți ani, ci în special cărți şi haine. A dansat cu toți copiii, dar cel mai mult cu Marius şi a mers la culcare plutind de fericire.

Când s-a trezit totul era cufundat în întuneric, iar ea era udă. Îşi amintea frânturi dintr-un vis ce se petrecea undeva unde a stat înainte de a veni acasă. Acel loc era în sufletul ei un fel de sentiment de viață înainte de viață, un fel de a fi înainte de a te naşte. În vis locul acela era mai mult decât un sentiment. Capul o durea căci doamna Gama o lovise cu cheile în frunte, plângea şi se ştergea la ochi de lacrimi, apoi îşi privea mâinile ce nu erau ude de lacrimi, ci de sânge, ce îi curgea dintr-o rană din frunte. Visul a fost atât de real încât acum, trează fiind, îşi ridică mâinile şi le privi să vadă dacă nu-s pătate de sânge, dar în întuneric nu văzu decât două umbre întinse în aer. Încă între vis şi trezire şopti: Tati, ia-mă în brațe...

Visul s-a risipit. Acum era trează bine şi speriată. A făcut pipi în pat la hotel.

... Dumnezeule, cum am putut face aşa ceva! Mami se va supăra şi mă va certa mai rău ca niciodată. Ce ruşine îmi va fi de femeile de serviciu când vor vedea ce am făcut! Nu trebuia să beau atâta suc aseară şi trebuia să merg încă o dată la baie!

Gândul că până la ziuă ar putea repara răul o făcu să sară din pat, să se schimbe, să-şi ia pijamaua udă şi cearceaful şi să plece la baie să le spele. Totul fusese făcut într-o linişte deplină pentru a nu o trezi pe verişoara Claudia, sora mai mare a lui Marius, care dormea în cameră cu ea.

Dacă ar fi dormit cu Marius în cameră l-ar fi trezit şi l-ar fi rugat s-o ajute, dar cu Claudia nu putea face aşa ceva. Ea râdea mereu de Mariana, o ironiza, iar fata prefera să o evite.

Muie cearceaful şi pijamaua în cadă apoi dădu drumul la apă fierbinte peste ele. Cât timp se vor muia şi se va umple cada cu apă ea plecă să-şi aranjeze patul. Întinse pătura peste salteaua goală apoi se întinse un pic peste pătură. Va sta doar puțin până se umple cada cu apă, gândi, apoi uşor pleoapele i se lipiră şi lunecă în somn.

O trezi o larmă de nedescris. În cameră totul plutea pe apă: covor, papuci, şlapi, jucării, haine. Apă era şi pe hol, dar deja erau prezente femeile de serviciu care s-au apucat de strâns apa. Claudia striga isteric:

— Uite ce a făcut! A udat tot! Mi-a distrus papucii şi jucăriile!

Mama o privea ca pe un criminal. Mariana o privea cerşind îndurare şi explica tremurând:

— Am făcut pipi în pat şi am vrut să spăl pijamaua şi cearceaful să nu mai ştii tu, mami...

Era în cuvântul „mami" rugăciune, dragoste, implorare.

Marieta n-a auzit cuvântul şi nici n-o atinse ce pusese fata în el şi a lovit-o peste față cu toată puterea şi fără a mai asculta explicațiile fetei.

— Eşti o putoare, asta eşti! Destul că te mulgi în pat ca o nesimțită, acum mai trebuia să faci şi inundație! M-ai făcut de ruşine în fața oamenilor din hotel! Ori te îndrepți, ori te duc înapoi de unde te-am luat!... termină Marieta înecându-se de furie.

Mariana, de frică şi şoc, nici nu putea plânge. Ochii i se măriră. Pentru o clipă îşi aminti clar că undeva, înainte a mai fost bătută.

— Încetează, Marieta! Cred că ai mers prea departe, interveni Dragoş care apăruse din camera lui căci fusese trezit de larmă şi auzise discuția dintre cele două.

Ea plecă furioasă, iar el se apropie de Mariana privind-o nelămurit şi aşteptând explicații. Când întinse mâna spre fetiță – pentru el va fi mereu o fetiță – aceasta se feri speriată.

— Nu mă bate, tati! Am greşit că am făcut pipi în pat, dar am vrut să-mi repar greşeala şi să spăl cearceaful şi pijamaua ca să nu mai aflați voi! Am adormit cât aşteptam să se umple cada cu apă...

— Nu te bat, prințesa tatii! Voiam doar să te iau în brațe!

O luă în brațe, iar fetița, în timp ce-şi încolăcea mâinile în jurul gâtului lui, plângea isteric. El nici măcar nu ştia ce simte. Era răvăşit. Marieta îi lovise prințesa... Cuvântul „tati" îi atinse cele mai sensibile coarde ale sufletului. O legăna şi se întreba: Ea n-a simțit nimic la cuvântul „mami"?! Ce bolovan poartă în ea în loc de inimă!?

Aşa îi găsi Marieta când veni să-i cheme la telefon căci îi sunase de la Suceava.

— Chiar te pricepi să educi copiii, Dragoş, n-am ce zice! spuse ea când îi văzu şi în inima ei era numai otravă. Nu putea să suporte, îi era imposibil, ca fata să stea în brațele tatălui ei. Acela era numai locul ei. Haideți la telefon! Să văd ce va zice bunică-ta când va afla ce ai făcut!

Mariana nici nu putea vorbi la telefon. Lacrimile o înecau, în timp ce bunica se ruga de ea să-i spună ce a pățit.

— Mami m-a lovit... atât a spus într-un târziu.

Apoi a vorbit Dragoş la telefon şi i-a spus maică-şi cât mai laconic tot ce s-a întâmplat, iar bătrâna a oftat fără a spune nimic. Înainte de a închide telefonul a şoptit mai mult pentru ea decât pentru Dragoş: Era ziua ei, draga lui bunita...

Fata a plecat în camera ei, trimisă de Marieta care i-a spus că-i pedepsită şi că n-are voie să iasă din camera ei cât vor mai sta la mare, iar Marieta a pus vechea placă: Dragoş nu ştie să educe copii, Mariana e o nesimțită şi o puturoasă şi încheie că ea nu o ține dacă nu se îndreaptă. Bărbatul oftă întocmai ca maică-sa mai înainte la telefon, apoi calm, fără să trădeze măcar o fărâmă din zbuciumul din sufletul lui, de parcă ar fi fost de piatră, îi spuse:

— N-o ține, Marieta! Du-o înapoi, dar nu da vina pe ea, căci vina e a ta că nu eşti în stare să fii mamă! Am obosit de toată nebunia asta. Nu mai vreau să văd cum o chinui tu, lasă să o chinuie alții, dar nu sub ochii mei! Avem un copil perfect, dar tu nu vrei să vezi asta...

— Ăsta copil perfect!?... Eu nu sunt în stare să fiu mamă?! răcni ea indignată, dar el n-o mai auzi. Ieşise din cameră şi plecase pe malul mării.

Ploua... Era vânt... Era cald...

Valuri se izbeau gemând de mal, pescăruşi şi albatroşi țipau zburând sau sfâşiind carnea crudă a gângăniilor aruncate de valuri pe mal... acolo unde singur, obosit şi trist un om plângea... şi nu orice om, ci un colonel de securitate, despre care gurile rele ar fi spus că e în stare să mănânce oameni.

... Nu mai pot să suport să văd cum o chinuie... Nu-i în stare să-i fie mamă şi decât aşa mai bine să o ducă înapoi... O iubesc prea mult ca să văd în fiecare zi cum o chinuie... Nu o vrea, iar când a vrut-o a fost un moft... Dumnezeule, de ce n-am oprit-o atunci! Nu a simțit nimic când i-a spus mami... Acum a lovit-o, dar cine ştie ce o să mai urmeze?! Privirile i-au căzut pe gângăniile aruncate de valurile mării şi sfâşiate de păsări. Îl durea carnea lor ruptă. Aşa ajunge şi Mariana în mâinile unei femei incapabile de iubire, gândi. Ce să fac, Doamne!?

Un fulger tăie cerul şi se izbi de valuri. Zgomotul nebun îi acoperi plânsul. Iar Dumnezeu din cer nu răspundea pentru că el ne-a dat minte să alegem şi să cântărim corect şi e nedrept să-l tot chemăm după ce alegem greşit şi ne încâlcim viețile.

În timp ce Dragoş era pe malul mării şi se zbuciuma mai rău ca valurile ei, la Suceava bătrâna era înnebunită de supărare. Şi ea plângea.

— Andrei, eu cred că putem face ceva pentru Mariana. Vom merge la casa de copii să vedem dacă nu putem înfia noi fetița, dacă Marieta nu vrea. Sunt sigură că trebuie să existe o cale chiar dacă nu-i găsesc mama sau măcar nişte acte. La toamnă Marieta va avea de ales dacă înfiază ea cu Dragoş fetița sau noi, iar după asta nu o va mai putea duce înapoi.

— Vise, Maria, vise... Ştii cum a fost relația dintre Marieta şi Mariana până acum, deci imaginează-ți cum va fi după ce cineva îi va forța mâna. Problema principală e că nora noastră nu iubeşte acest copil, noi o putem forța să o înfieze, dar nu o putem face în nici un fel să o iubească. Gândeşte-te un pic că, după ce noi vom muri, fetița va rămâne numai cu Marieta şi cu Dragoş, iar cum el este plecat foarte mult timp în misiune, Mariana îşi va petrece cel mai mult timp cu Marieta, iar asta mi se pare foarte asemănător cu a lăsa un pui de găină în grija şi în cuşca tigrului...

— Nu mai spune nimic, Andrei. Lasă-mă să mă gândesc. Trebuie să găsesc o cale să ocrotesc fetița. Trebuie.

Când termină de spus asta închise strâns ochii şi îşi legănă capul într-o parte şi alta spasmodic.

— Ce ai, Maria?

Femeia îşi ținea tâmplele în palme şi nu răspundea. Andrei alergă la ea şi punându-i mâinile pe umeri, o cercetă îngrijorat.

— Ce-i cu tine, bătrânica mea? Răspunde-mi, te rog!

Bătrâna îi răspunse cu o voce stinsă din care răzbătea oboseala.

— A trecut, Andrei. A fost o durere groaznică de cap.

— Nu crezi că ar trebui să mergi la doctor? Durerile astea de cap ale tale sunt din ce în ce mai dese şi mai dure după cum văd eu.

— Voi merge, Andrei. Voi merge... Dar mai întâi trebuie să văd ce pot face pentru Mariana. Gândul că Marieta o va alunga din casa noastră mă omoară înainte de vreme. Acum că mă simt mai bine mă duc până la vecina Ana să mă sfătuiesc şi cu ea.

— Sigur te simți bine? Poți merge?

— Bineînțeles.

Bătrâna plecă la prietena ei şi profesoara de pian a Marianei şi pentru prima dată în cei aproape şase ani de când era fetița la ei, povesti cuiva care este atitudinea Marietei față de copil.

Profesoara de pian era stupefiată. Nici măcar nu avea cuvinte. Efectiv nu putea înțelege cum se poate ca cineva să urască un copil atât de talentat şi dulce ca Mariana.

— Maria, crede-mă când îți spun că în toată cariera mea nu am mai întâlnit un copil atât de dotat ca Mariana. Degetele îi alunecă pe clape natural, fără nimic forțat şi fără să-şi crispeze fața, cum se întâmplă cu copiii ce fac asta pentru că îi pun părinții şi nu simt nimic pentru muzică. Ea are muzica în sânge.

— Andrei spune că dansează ca un fluture. Zglobie, uşoară... Se pare că are şi dansul în sânge. La franceză conversează uşor cu mine despre lucrurile din casă. A început să citească cărți simple direct în limba franceză, apoi îmi povesteşte ce a înțeles. La şcoală nu are probleme. Ceea ce învață acolo pare prea uşor pentru un copil supradotat ca ea.

— Ce se va alege de ea după ce mor eu numai Dumnezeu poate şti, dar sigur voi muri cu inima neîmpăcată din cauza ei.

— Lasă, Marie, poate că mai ai mult de trăit că doar nu eşti aşa bătrână şi dacă fata face optsprezece ani sau eventual termină şcoala sub supravegherea ta şi s-a realizat, nici n-o să mai aibă nevoie să stea în casa asta. Important e să trăieşti tu până când ea va fi suficient de mare să-şi poarte singură de grijă, iar în tot timpul ăsta vei fi tamponul dintre ea şi Marieta.

— Ce bine m-ai luminat. Chiar aşa, dacă ar da Dumnezeu să trăiesc până va fi Mariana mare, după aceea pot muri liniştită căci ea nu va mai avea nevoie numaidecât de casa asta şi nici noră-mea nu o va mai putea răni atât de uşor. Unde mai pui că atâta vreme cât trăiesc eu nu va avea curaj să o ducă înapoi la cămin. Casa în care stăm e casa mea şi a lui Andrei deci pot pune măcar o singură condiție noră-mi, dacă va fi cazul.

Bătrâna plecă mai liniştită şi mai optimistă de la prietena ei. Vedea clar că faptele nu stau chiar aşa rău cum crezuse inițial. Câtă vreme trăia ea fetița mai avea o şansă, deci nu-i rămânea decât să spere că Dumnezeu îi va mai da ceva ani de trăit, nu pentru ea, ci pentru copil.

Înainte de culcare o apucă iar durerea de cap când îşi aminti plânsul Marianei în telefon şi vorbele: Mami m-a lovit...

A doua zi dimineață Dragoş primi un telefon de la Spitalul Județean Suceava. Era anunțat că mama lui a făcut accident cerebral şi că se află la terapie intensivă.

Vestea l-a înnebunit. O lăsase sănătoasă acasă şi plină de preocupări mărunte aşa cum era obişnuită ea.

— E grav? țipă la telefon. Dați-mi-o pe ea!

— Nu putem, domnule colonel. Nu se poate mişca şi nici vorbi. Ar fi bine să veniți urgent.

Receptorul îi lunecă din mână, iar capul i se lipi de perete. Îşi lovea fruntea de peretele alb şi încerca să se obişnuiască cu ideea că mama lui nu e veşnică, că vine o zi, ca un hoț neştiut, în care ea nu va mai roboti tăcută prin casă, în care nu o va mai ține pe Mariana în brațe şi-i va citi poveşti până când va adormi.

Gândul la maică-sa cu fetița în brațe îl zgudui ca un curent. Trebuia să-i explice fetei ce s-a întâmplat. Când a mers în camera ei a fost foarte surprins că nu a găsit-o singură, deşi uşa era încuiată, ci cu Marius. Avea o coroană de bumbişori pe cap.

— Tu pe unde ai intrat?

— Am sărit din balconul camerei mele la ea. Nu voiam să stea singură cât timp e pedepsită.

Dragoş realiză că balcoanele camerelor erau lipite deci nu a fost prea greu şi nici periculos pentru băiat.

— Tu i-ai adus coroana de flori? întrebă zâmbind cald, deşi ştia răspunsul. Lasă-ne singuri acum, Marius. Am ceva de vorbit cu Mariana.

— Să n-o certați, unchiule! Eu sunt vinovat că am venit la ea, Mariana nu are nici o vină! spuse băiatul speriat.

În altă situație Dragoş ar fi râs, dar acum în loc de râs avea în ochi lacrimi.

— N-o cert. Acum lasă-ne.

Fata simțea că se petrece ceva cu tatăl ei. Îl găsea schimbat şi îl privea curioasă. Ştia că tatăl ei este întotdeauna puternic, iar acum părea slab, vulnerabil, speriat; semăna într-un fel cu ea după o ceartă de-a mamei.

— Ce-i, tati?!

El o luă în brațe şi ținând-o strâns la piept îi spunea că trebuie să meargă la Suceava că-i bolnavă mama.

— Mama Marieta? întrebă fata nelămurită.

— Nu. Mama Maria. Bunica.

— Hai acasă, tati! Nu vreau ca bunita să fie bolnavă. Hai să o faci tu sănătoasă. Poți, nu?!

Dragoş nu-i răspunse. O aşează jos bucuros că reacționase aşa. Era prima întâlnire a ei cu boala şi nu ştia ce înseamnă asta. Bănuia că-i un necaz pe care atotputernicul ei tată îl putea alunga.

— Strângeți bagajele! Poți, nu-i aşa? Eu mă duc să o caut pe mami şi să ne facem bagajele şi noi.

Peste două ore erau la aeroportul din Constanța, iar peste alte două ore se aflau la spital lângă bătrână.

Mariana se sperie tare de imaginea bolii. Bunica nu vorbea şi nici nu se mişca. Fel de fel de maşinării legate prin tuburi şi fire de bunica o făceau să arate monstruos. Acum, după ce a văzut-o pe bunita şi pe bunicul Andrei plângând lângă patul ei pe un scaun cu capul în mâini, ştia sau bănuia măcar că boala este ceva rău ce nu poate fi alungat nici de tati şi care face ca oamenii mari să plângă. Bunicul plângea ca un copil, tata avea ochii înlăcrimați, iar Marieta era speriată.

O săptămână a stat aşa bătrâna. Fără a vorbi, fără a se mişca, doar din când în când prelingându-i-se câte o lacrimă din colțul ochilor şi nimeni nu ştia să spună dacă-i ceva involuntar sau produsul unei dureri ascunse în creierul ei ce încă mai ştie, ce încă mai simte chiar dacă-i rupt de toate şi de tot, iar după o săptămână s-a stins...

Mariana se simțea pierdută văzându-i pe toți plângând. Ştia că bunita nu mai este de când o văzuse la spital şi se speriase şi totuşi zgomotul făcut de ciocan când bătea cuiele în capacul sicriului, ultima imagine a bunicii înainte de a fi acoperită, coborârea înceată a sicriului înconjurat de funii groase ce îl sprijineau, zgomotul primilor bulgări aruncați pe sicriu, aceasta era imaginea adevăratei morți şi certitudinea că a plecat definitiv, căci până atunci a sperat mereu că bunica se va trezi şi va veni din nou acasă. Deşi nu mai era în fiecare seară aştepta să vină să-i spună o poveste, ziua tânjea după prezența ei; joaca de-a franceza, bunătatea şi blândețea ei îi lipseau.

În septembrie 1978 începu clasa a treia. Bunica îi lipsea mai mult ca oricând. Pe mami nu avea curaj să o deranjeze când nu ştia ceva la teme. L-ar fi chemat pe bunicul Andrei în ajutor, dar el lunecase în lumea lui de la moartea bunicii şi n-o auzea când îi vorbea, iar ea renunța. Oricât de mult se străduia să n-o supere pe mami, nu ştiu cum se făcea că uita câte o haină aruncată, sau uita să-şi noteze temele la câte un obiect, sau uita să meargă la lecțiile de pian şi atunci mami o certa. Şi înainte uita, dar atunci era bunica care să-i amintească.

Când era tati acasă era tare bine! Împrăştiau amândoi lucruri prin casă jucându-se cu ele, o ajuta la teme şi îi spunea poveşti.

— Tati, tu mă crezi că eu nu mai pot de dor după bunita? Îmi amintesc cum mă ținea în brațe şi când îmi amintesc parcă simt în preajma mea mirosul ei.

— Şi mie mi-e dor de ea, Mariana. Era mama mea şi şi pe mine m-a ținut în brațe când eram copil. A vrut să o ia Dumnezeu la el în cer şi nu avem ce face.

— Sunt supărată pe Dumnezeu, tati, pentru asta, să ştii, şi nu am să-l iert niciodată.

— Prințesa tatii nu spune prostii. Am rămas eu, mami, bunicul ca să avem grijă de tine.

— Da, dar niciunul nu mă iubiți aşa cum mă iubea bunita. Nimeni nu mă ține în brațe ca ea, cu nimeni nu pot vorbi cum vorbeam cu ea...

Dragoş o luă în brațe. O legăna ca pe un copil mic.

— Ştiu că nu pot fi la fel de bun ca mama, dar să ştii că şi eu te iubesc.

Uşa se deschise. În prag era Marieta. Imaginea fetei în brațele tatălui ei îi făcea rău. Şi totuşi ştia că-i ceva bolnav în acest fapt, căci altfel ar fi discutat cu cineva despre ceea ce i se întâmplă, dar ea nu discuta cu nimeni şi ascundea

asta ca pe cel mai mare secret la ei. Se simțea de parcă ar fi avut o boală ruşinoasă de care nu trebuia să ştie lumea.

— E timpul de culcare. Fă-ți patul, schimbă-te, că peste un sfert de oră vin şi îți sting lumina! Las-o, Dragoş, din brațe că prea o înveți alintată!

Bărbatul lăsă fata şi, ieşind, îi spuse:

— Pregăteşte-te de culcare, că vin îndată să-ți citesc o poveste până adormi.

— Crezi că-i necesar să o înveți cu atâtea mofturi!? îl repezi Marieta în hol.

— Iar tu crezi că-i un moft să-i citesc o poveste înainte de culcare?! S-ar putea ca tu să confunzi mofturile cu normalitatea în ceea ce priveşte educația copiilor.

Marieta plecă fără a mai spune nimic, iar Dragoş se întoarse pentru a-i citi fetei povestea. Ea adormi fericită şi mai puțin singură decât în celelalte seri de la moartea bunicii.

La o lună de la începerea noului an şcolar, Marieta a mers la prima şedință cu părinții de la care s-a întors de-a dreptul furioasă.

Învățătoarea i-a spus că, deşi are rezultate foarte bune, Mariana este un pic schimbată față de anii trecuți. Uneori este complet cu gândurile aiurea, alteori a uitat să-şi noteze ce teme are de făcut, iar foarte rar a venit cu temele nescrise. Pare mai tristă şi se joacă mai puțin cu copiii.

— Doamnă inspectoare, repet: deşi are rezultate foarte bune, comportamentul Marianei trădează o suferință ascunsă şi suferința ei e legată de moartea bunicii. Mi-am dat seama de asta după ce i-am citit o compunere. Se chema „Bunica” şi începea aşa: Sunt supărată pe Dumnezeu pentru că mi-a luat-o pe bunica. Mirosul ei, blândețea şi bunătatea ei mai bântuie încă prin camera mea”...

— Destul, doamnă învățătoare! Eu o cunosc cel mai bine pe Mariana şi ştiu că a profitat mereu de bunătatea bunicii. În ceea ce priveşte comportamentul ei vă asigur că n-o să se mai întâmple.

Învățătoarea amuți. Nu se aşteptase la o astfel de atitudine de la un inspector. Compară în gând felul Marietei de a se comporta față de copil cu atitudinea bătrânei profesoare – pe care o cunoştea foarte bine căci i-a fost profesoară pe când era elevă – ce venise timp de doi ani la toate şedințele cu părinții şi cu care discutase absolut orice problemă legată de educația Marianei.

Acum ştia de ce suferă atât fata după bunica, de ce simte golul acela imens pe care nu are cu ce-l umple şi de ce o surprinde atât de des cu gândurile aiurea şi mai ştia că făcuse o gafă încercând să discute cu mama fetei aşa cum discutase cu bunica. Fără să vrea îi făcuse un rău fetei.

— Dumneavoastră ştiți mai bine ce e de făcut, doamnă inspectoare, bâgui învățătoarea în încercarea disperată de a repara răul făcut. În ceea ce o privea pe

ea ştia ce are de făcut de aici înainte, pentru că a mai întâlnit cazuri din astea de-a lungul carierei ei, e drept, puține. Nu va mai discuta niciodată cu mama problemele copilului. Îi va spune notele, o va lăuda şi atât. Cu părinți care nu-şi înțeleg copiii nu-i nevoie de mai mult pentru a nu face rău copiilor, iar cu părinți care nu-şi iubesc copiii nu ai ce discuta. Păcat, că nu se aşteptase ca un inspector din cadrul Inspectoratului Învățământului Județean Suceava, deci cineva care are ca profesie să se ocupe de educație şi de copii, e un astfel de părinte. Nu există şcoală de învățat iubirea: o simți sau n-o simți, o ai sau n-o ai. Unii sau născut handicapați la iubire... Nu-i vina lor...

Acasă a fost război. Marieta i-a explicat fetei că nu mai vrea să meargă la nici o şedință cu părinții la care să fie făcută de ruşine.

— Ți-e clar, Mariana!? Ori eşti cea mai bună din clasă şi aud de pe urma ta numai cuvinte de laudă, ori pleci din casa mea! Ai haine, ai mâncare, ai condiții cum nici nu visează ceilalți copii din casa de copii şi în schimb îți cer să fii cea mai bună din clasă! Nu ai voie să greşeşti, nu ai voie să nu-ți faci temele, nu ai voie să fii neatentă căci nu ai alte griji! Totul îți vine de-a gata! Încă ceva: faptul că ai avut numai zece în clasa întâi şi a doua nu-i meritul tău, ci al bunicii că s-a ținut de fundul tău, dar de-abia de acum înainte voi vedea de ce eşti în stare, iar eu nu mă mulțumesc cu puțin, cred că ştii asta!

A doua zi la şcoală Mariana era tot cu gândurile aiurea, tot tristă, iar învățătoarea putea jura că a citit în privirea ei, în ochii ei negri şi mari, un reproş şi o întrebare: Ce i-ați spus mamei şi de ce!?

La întoarcere de la şcoală bunicul Andrei, parcă trezit la viață, o întâmpină zâmbind.

— Ce-ar fi să mergem astăzi la dans, prințeso. Nu te-am mai dus de o grămadă de timp.

— Chiar vrei, bunicule?

— Fugi, te schimbă şi mergem. Vom mânca ceva în oraş.

Fata alergă sus pe scări. Se dezbrăcă în grabă de uniformă şi îşi luă un costumaş roşu cu care mergea aproape întotdeauna la lecțiile de dans. Pe cap îşi luă o şăpcuță albă. Era atât de bucuroasă că bunicul şi-a revenit din letargie şi vrea să o ducă din nou la dans de îi venea să zboare!

După ce au mâncat ceva, bunicul a dus-o şi la cofetărie, apoi se îndreptau împreună spre Casa Pionierilor.

— Îmi pare bine că acum vrei să vorbeşti din nou cu mine, bunicule.

— Dar nu eram supărat pe tine, ci aveam nevoie de timp să mă obişnuiesc cu ideea că am pierdut-o pe bunică-ta.

— Şi mie mi-e greu fără ea. Era cea mai bună ființă din lume.

— Ştiu, prințeso. Să ții minte toată viața că te-a iubit nespus de mult. Cred că şi acum, de acolo, din cer, te veghează.

— Hai să mergem la mormântul ei, după lecția de dans. Vrei, bunicu? Poate din cer ne va vedea şi se va bucura.

Pe mormântul proaspăt erau plantate câteva flori pe care vântul le legăna şi sub bătaia lui ele se zbuciumau nemângâiat. Era sfârşit de octombrie, era toamnă, era gri în cer şi pe pământ.

— Bunicule, mi-e atât de dor de bunica... Nici nu-ți pot spune cât...

— Şi mie, Mariana. Uneori o simt de parcă ar fi în casă. Aud foşnetul hainelor ei, mersul încet şi liniştit prin casă mi se pare prezent, dar asta numai pentru o clipă apoi realizez că ea nu mai este şi mă simt singur şi gol. De durere nici măcar nu pot plânge. Tovarăşa mea de aproape jumătate de secol nu mai este. De la moartea ei mă simt de parcă am murit şi eu. Fără blândețea ei, fără bunătatea ei, fără zâmbetul ei luminos şi cald lumea şi viața îmi par schimbate.

Bunicul nu mai vorbea cu fata, ci cu el însuşi, sau cu mormântul, sau cu văzduhul cărora le spunea despre marea lui durere, iar Mariana ascultându-l înțelesese că bunicul, de fapt, suferea cel mai mult după bunica Maria. Îi luă timid palma în mâinile ei, iar el tresări de atingerea ei, apoi o privi.

— Bunicule, am să stau eu lângă tine, ca să nu mai fii atât de singur. Vrei?

Bătrânul o privea cu infinită dragoste.

— Prințeso, tu nu eşti copil, ci înger, de asta bunica Maria te iubea atât de mult.

S-au întors amândoi acasă mai liniştiți şi mai prieteni ca niciodată. Cuvintele fetei au curs ca un balsam peste inima rănită a bătrânului.

Mariana urca în grabă scările spre camera ei, iar din gură fredona un fragment dintr-o melodie veselă de Mozart. Era prima dată când fredona de la moartea bunicii semn că bucuria de a trăi, frumusețea de a cânta sunt mai tari decât moartea şi decât orice durere, asemeni mugurilor cruzi ce se deschid primăvara oricât de grea ar fi fost iarna.

Intră în cameră şi îngheță lângă uşă. Cântecul i-a murit pe buze şi din suflet. Marieta era acolo şi o privea cu ochii răi şi reci. Hainele îi erau împrăştiate aşa cum le lăsase ea atunci când plecase în grabă cu bunicul.

— De câte ori ți-am spus să-ți aşezi hainele pe spătarul scaunului când vii de la şcoală!? spuse ea cu o voce de oțel, iar la sfârşit luă toate hainele şi le aruncă grămadă lângă scaunul pe a cărui spătar trebuiau să fie aşezate. De câte ori ți-am spus să-ți faci ordine în dulap!? şi zicând asta aruncă toate hainele şi lucrurile din dulap jos. De câte ori ți-am spus să ai ordine la cărți şi la caiete?! Priveşte şi tu – şi zicând asta deschise uşa dulapului de la birou unde avea rechizitele – ce dezordine ai în dulap!? Apoi cu un singur gest aruncă tot conținutul dulapului jos peste haine. Acum fă-ți curățenie, domnişoară, şi să ferească Dumnezeu să mai găsesc vreodată dezordine la tine în cameră! M-ai înțeles?

Mariana a dat uşor din cap că da, iar Marieta s-a îndreptat spre uşă. Nu ştia de ce se simțea bine. Îi dădea o stare de satisfacție aparenta stare de strivire – umerii plecați, ochii ca a unei păsări speriate şi greutatea de a-şi stăpâni plânsul – dar cel mai mult o satisfăcea frica pură ce o emana toată făptura fetei. Ea era cea puternică! Ea conducea jocul de-a şoarecele şi pisica! În starea asta euforică se opri pentru o clipă lângă uşă ca să-şi savureze victoria.

Mariana nu aşteptă să închidă bine uşa, sau poate a crezut că a plecat deja, şi lovi cu furie scaunul, încât acesta se răsturnă peste hainele împrăştiate, iar din gură răbufni toată obida şi furia ce o adunase în aceşti ani.

— Of, cât îi de proastă!

Marieta îi auzi cuvintele şi se întoarse spre ea ca un taifun. Din nou o plesni peste față cu toată puterea încât fata se prăvăli pe pat.

— Ce-ai spus, târfuliță mică?!

Fata tăcea şi o privea cu groază. Era şocată de lovitură, dar şi de cuvintele mamei. Nu-i mai vorbise niciodată atât de urât.

— Eu, proastă!? Asta merit după ce te-am luat pe capul meu să-mi mănânci zilele! În toți anii ăştia nu ți-a lipsit nimic, ai dus o viață de vis, iar asta mi-e răsplata!? Nu, domnişorico, nu-ți mai face ordine în cameră, ci fă-ți bagajul căci te duc înapoi de unde te-am luat. Ți-am oferit tot şi am primit în schimb nesimțire, lene, dezordine şi ruşine! Asta a fost picătura care a umplut paharul, Mariana, şi să-ți fie clar că ți-ai făcut-o cu mâna ta! Ți-am dat atât de mult şi ți-am cerut foarte puțin...

Mariana îşi punea lucrurile în geamantanul adus de mama ei şi nu simțea nimic, era golită de orice sentiment. O singură clipă a fost tentată să-i spună Marietei că într-adevăr i-a oferit totul, mai puțin un gram de dragoste, dar renunță. Trecutul devenea iar prezent. Casa de copii pe care o uitase a venit iar înapoi cu toate amintirile. Copii agățați în cuier în sala de mese sau dezbrăcați în fața celorlalți, legănatul în pat, mersul în rând, pâinea din mâinecă, lovitura cu cheile în frunte...

Voia să plângă şi nu putea. Voia să o roage pe mama Marieta şi tot nu putea. Visul se sfârşise. Fluturele din ea îşi perdea aripile. A oftat obosită şi continua să pună hainele. De departe a auzit o voce:

— Să nu furi nimic din casă! Ai voie să iei hainele, cărțile, caietele şi celelalte rechizite.

Fata s-a uitat cu jale spre jucării. Totuşi nu le dorea, putea renunța la ele. Altceva voia numaidecât. A strecurat printre cărți albumul ei cu fotografii fără să o vadă mami. Se temea că nu i le-ar fi dat.

Într-o singură zi s-au întâmplat atât de multe, iar acum, amorțită de orice sentiment, dimineața acelei zile, plimbarea cu bunicul, dansul, vizita la cimitir, i se păreau întâmplări petrecute cu foarte mult timp înainte. Chiar şi fredonatul

melodiei de Mozart – bucuria de a trăi – fusese cândva, demult, în altă viață. De dimineață până seara făcuse o rotație de 180 de grade. Ziua s-a încheiat cu ea la casa de copii, aşezată năucă pe un pat, cu valiza lângă ea şi fără nici un vis, iar dimineața fusese cu totul altfel şi departe în timp. Dimineața fusese alintata fiică a colonelului Vrânceanu, ce conversează bine în limba franceză, cântă la pian şi ia lecții de dans, iar seara era aşezată pe un pat în dormitorul clasei a treia, se numea Mariana Vlaicu, era orfană şi avea un geamantan cu amintiri, câteva haine şi fotografii, de la mare, de la Bucureşti, de la Slănic, cu bunica, cu bunicul, cu părinții, cu Marius.

Era ca un izgonit din rai, un condamnat pe viață să o doară amintirile, să o sfârtece regretele, să moară de singurătate şi de dor...

Capitolul 2

CASA DE COPII

A doua zi dimineața a fost trezită împreună cu ceilalți copii din dormitorul clasei a treia B, din care făcea şi ea parte de acum înainte, la ora şase. Pentru că nu ştia ce urmează a mers la baie după celelalte fete. Mizeria de peste tot o îngrozea. În spălător majoritatea chiuvetelor aveau robinetele stricate încât apa curgea continuu, iar din robinetele de la bazinul mare, în care trebuiau să se spele pe picioare seara, apa țâşnea în sus din vreo două-trei ca din nişte fântâni arteziene. Vopseaua albastră a pereților era scorojită şi de pe tavan se dezlipeau coji groase de var îmbibate cu apă. Oglinzile erau sparte unele, degradate de timp altele şi una-două mai erau bune şi întregi. Aruncă ochii spre fereastră, dar nici aceasta nu te lăsa să evadezi spre lumină căci era vopsită şi ea în teribila vopsea albastră ce se scorojea chiar şi de pe sticlă. Niciodată nu i s-a părut culoarea albastră mai urâtă. Era în ea un amestec de negru, gri, cenuşiu şi albastru ce nu avea nici o legătură cu culoarea cerului senin.

Pentru o clipă îşi aminti de baia de acasă...

Acasă... acasă... acasă... Ce cuvânt, ce dor năucitor şi ce durere fără leac îi tăia sufletul!... Va învăța să trăiască cu asta sau va muri, sau poate va muri şi va trăi în acelaşi timp. Cine ştie!?...

Acum nu ştia decât că vrea anestezie pentru dor căci avea dureri insuportabile sau o operație de extirpat acasa din ea căci la cămin nu avea nevoie de ea.

Apa era de gheață, de gheață îi era şi inima. S-a întors în dormitor şi s-a îmbrăcat cu uniforma la fel ca şi celelalte fete, apoi le privea mirată cum acestea îşi împăturesc pijamaua şi fac patul. Oricât încerca nu reuşea. Speriată întinse mâna spre umărul fetei ce avea patul lângă al ei şi care tocmai terminase de făcut patul ei. Când aceasta se întoarse spre ea, o rugă şoptit:

— Te rog, fă-mi şi patul meu! Nu ştiu cum să-l fac.

Fata, ce s-a întors spre ea, avea tenul măsliniu, ochii negri, bărbia pătrată şi mare – avea ceva de boxer chipul ei – părul negru, des şi țepos şi privirea fioroasă. Tresărise când „fata nouă", căci aşa erau numite noile venite, o atinsese pe umăr semn că nu-i place să fie atinsă şi asta mai ales pe neprevăzut.

O chema Stela Borislov şi pe cât îi era de curios numele pe atât de curios îi era şi trecutul. Nu ştia dacă are părinți, crescuse, povestea ea în foarte rarele momente când era comunicativă, la Dersca şi Vama şi acolo, atunci când era obraznică, era încuiată în pod unde era întuneric, frig şi unde veneau Strigoii şi Baba Cloanța să o mănânce. Nimeni nu ştia dacă-i adevărat sau nu ce povestea ea şi nici nu interesa pe nimeni ce avea ea de povestit, cert era doar că de la vârsta de trei ani fusese adusă la casa de copii din Fălticeni şi că pentru toți educatorii era un copil problemă. Nimeni nu o putea atinge, chiar cu gând bun sau cu intenția de a o mângâia – nici nu ştia că există atingere ca mângâiere – căci în momentul în care se făcea primul pas spre ea se trântea jos, dădea din mâini şi din picioare, îşi strângea capul în mâini şi țipa isteric: Năi! Năi! Năi!... Aşa strigase probabil când era mică şi când oameni mari şi bolnavi, în a căror grijă fusese, îi mutilaseră sufletul şi o speriaseră şi aşa striga şi acum. În timp un singur om învățase să o cunoască, era educatoarea clasei ei, doamna Veronica, femeie fără copii, dură de obicei cu ceilalți, dar căreia mica sălbăticiune îi stârnea milă. De fapt era mai mult decât milă. Fata deschidea în ea uşi spre teritorii ce nu ştia că le are, o ajuta să se descopere pe sine. Tot în timp, va fi singura persoană ce o va putea mângâia pe Stela fără ca aceasta să se comporte sălbatic. Educatoarea avea grijă ca fata să fie consultată de renumitul doctor psihiatru, ce venea trimestrial la casa de copii, Pop Traian de la Suceava.

Când discutase cu acesta, el îi spuse foarte ferm că Stela în timp se va mai vindeca, dar niciodată complet, rănile sufletului ei erau prea adânci şi ea fusese prea crudă când le primise, deci nu avea cum să se vindece făceau parte din ființa ei acum, iar educatoarea plecă tare tristă de la discuția cu el, pentru că fără să-şi poată da seama de ce, iubea mica sălbăticiune. Nu era frumoasă, nu era nici măcar drăgălaşă, nu cerşea să fie iubită, nu cerea decât să fie lăsată în pace şi totuşi educatoarea simțea ceva tocmai pentru ea.

În relațiile cu ceilalți copii ea era cea care lovea întotdeauna prima şi lovea tare, cu pumnii, cu picioarele, cu mătura, cu orice. Vorbea spurcat şi fără să înțeleagă ce spune. Instinctiv toți copiii se fereau de ea.

Ei i se adresase acum Mariana şi începând de acum va porni între ele un război nemilos ce se va termina peste ani cu o prietenie pe viață. Mariana va fi ținta bătăilor şi vorbelor porcoase ale Stelei, iar Stela va suferi rău când Mariana îi va răspunde de fiecare dată:

— Eşti o sălbăticiune! Asta eşti!

Vorbele astea stârneau în sufletul Stelei o furtună de durere, iar în timp va fi conştientă de adevărul din ele şi o vor ajuta să se îndrepte mai mult decât medicamentele doctorului Pop.

— Ce vrei? întrebă Stela atât de mirată şi fioroasă încât Mariana regretă că a rugat-o şi dădu să se întoarcă la patul ei şi să se chinuie să şi-l facă cum o putea.

— Fă, să nu crezi că aici ai argați! Fă-ți patul până nu-ți dau una peste bot!

Mariana se lăsă moale pe marginea patului. Nu putea plânge şi e mai bine că nu putea. Aici trebuia să supraviețuiască şi să se învețe cu regulile casei, iar plânsul nu folosea deloc la asta.

După ce Stela ieşi din dormitor se apropie de Mariana o fetiță slăbuță, cu ochii căprui, dar tristă.

— Te ajut eu, Mariana.

Mariana se ridică de pe marginea patului şi lăsă fata să-i facă patul în timp ce ea privea cum se face.

— Cum te cheamă?

— Luminița.

— Ştii, Luminița, eu nu pot trăi aici, spuse Mariana cu atâta durere în glas încât parcă şi zidurile s-au cutremurat, apoi începu a plânge.

— Nu plânge, Mariana. Nu foloseşte la nimic plânsul. Şi eu am crezut la început aşa, dar acum m-am învățat. Am cinci săptămâni de când sunt aici şi până la vacanță număr zilele. Mai am şapte săptămâni şi trei zile până vine mama şi mă ia în vacanță.

Spunea că s-a învățat, dar cu ce preț, când din vorbele ei răzbătea durerea şi când în ochi îi licărea lacrima... Va învăța şi Mariana ca şi ceilalți că nu există întoarceri acasă, dar acum speranța ei era să numere zilele până la vacanță la fel ca Luminița.

— Şi tu ai fost neascultătoare, de asta te-a adus? întrebă Mariana.

— Nu. Mie mama îmi spunea mereu că sunt obraznică şi că îmi merge gura ca o moară stricată, dar nu de asta sunt aici. În vară tata s-a accidentat şi mai am şapte frați, iar mama nu mai are cum ne creşte pe toți. Pe tine te-au adus că ai fost obraznică!?

Mariana nu-i răspunse. Chiar dacă îi făcuse patul nu-i plăcea de Luminița. Vorbea atât de mult!

Şi totuşi îi dăduse o idee! Dacă va fi cuminte, dacă va fi ascultătoare, poate că mama ei va veni să o ia în vacanță acasă şi dacă va vedea schimbarea nu o va mai aduce înapoi.

Frumos vis... Speranță ce nu coşti bani, dar ajuți un copil să îndure mai uşor...

Au mers la masă. Ceai cu gust de cocleală, pâine ce nu o mai termina de mestecat, halva... Acasă nu a mâncat niciodată aşa ceva. Bunica îi pregătea dimineața pâine cu unt şi miere de albine, lapte cu cacao. Uneori îi prăjea feliile de pâine, iar acestea aveau un gust minunat împreună cu unt şi miere.

Marea ei problemă era că venise la casa de copii de foarte de sus pentru a se putea adapta, în timp ce ceilalți copii erau acasă atât de săraci încât pachetul de biscuiți nedulci şi fără gust şi uscați, ce-l primeau la sfârşitul mesei pentru pachet la şcoală, era adevărată minunăție. Tot grozav era şi ceaiul, şi pâinea şi halvaua, care erau cu totul altceva decât mămăliga, cartofii şi fasolele de acasă. Ea nu se va putea adapta niciodată aici pentru că a coborât din rai. Gândind la viața ei dinainte şi la viața ei de acum, mereu va şti că viața ei anterioară nici nu poate fi comparată cu cea prezentă. Distanța dintre una şi alta e distanța dintre muzica lui Mozart şi cea a lui Chopin. Pe Mozart îl adoră, pe Chopin nu-l înțelege, dar mai târziu îl va înțelege şi îi va plăcea, dar la casa de copii nu se va adapta niciodată. La Suceava, acasă, avea tot timpul cutii cu curmale şi smochine, portocale, banane şi grep-fruituri, cele din urmă fiind preferatele ei, dulceață de căpşuni şi de fragi, compot de ananas şi mango, iar aici va primi o portocală la Crăciun şi de poftă îi va mânca şi coaja. Cu toate astea putea jura că nu mâncarea de acasă, chiar dacă îi lipsea, era marea pierdere. Casa, bunicul, tata, mama – aşa severă cum era, sentimentul că aparții unui loc şi că eşti a cuiva era pierderea de nesuportat. Până şi caisul din curte era la capitolul pierdere înaintea mâncării.

După masă plecă la şcoală cu rândul spre Oprişeni. Mergea pe strada Ion Creangă, pe fosta uliță a Rădăşenilor, pe unde îşi purtase paşii şi ilustru povestitor, şi Mihail Sadoveanu, a cărui casă se afla pe aceeaşi stradă, iar la dreapta mergeai spre pitoreasca Dumbravă Minunată, şi mulți alți oameni renumiți trăiseră acolo, pentru că pe acea stradă fiecare casă aproape avea câte o placă pe care stătea scris cine şi când o locuise.

Şcoala era departe, dar drumul până la ea era frumos. Case cu cerdac, grădini cu flori, livezi întinse cu meri... O stradă ce se schimba mai greu decât centrul oraşului în colosuri de beton, o stradă în care trecutul era încă prezent în băcănia de la Hoişii, în teii imenşi din fața casei lui Sadoveanu, în biserica din Oprişeni, unde funcționase renumita şcoală de popi din amintirile lui Creangă.

Peste o săptămână îi era la fel de greu ca la început. Gândul îi fugea mereu acasă. Compara prezentul cu trecutul şi rezultatul comparației îi făcea sufletul

zdrențe. Ca să repare zdrențele de suflet îşi spunea că mama ei va veni să o ia acasă în vacanță...

Făcea mecanic tot ceea ce avea de făcut: se trezea, se spăla, mânca, pleca la şcoală cu rândul, la amiază venea tot cu rândul înapoi, stătea la rând să intre la sala de mese, se juca puțin, apoi stătea iar la rând să meargă la sala de meditații unde stătea până la pauza de la ora cinci, apoi ieşeau la joacă jumătate de oră, făceau iar rândul să se întoarcă în clasă, la şapte iar rândul să meargă în dormitor... Mergea în rând mereu, golită de orice sentiment, cu durere în suflet, cu o slabă speranță şi cu regretul că a greşit. Ştia sigur că a greşit față de mama Marieta. Acum dacă ar lua-o acasă ar fi totul perfect în camera ei, n-ar mai murdări hainele, nu i-ar mai reproşa nimic niciodată pentru că ar avea un comportament ireproşabil.

Şi educatoarele ştiau că a greşit şi nu se sfiau să-i spună asta ori de câte ori aveau ocazia, iar ea asculta împietrită cum a dat ea cu piciorul norocului, cum s-a purtat sub orice critică, şi se simțea de parcă cineva tăia cu cuțitul din carnea ei apoi presăra sare şi piper. Şi colegele îi reproşau asta după ce le-au auzit pe educatoare. Mai ales Stela Borislov.

— Mama Marieta o să mă ia înapoi, îi răspunse o dată timid.

— În p.... m.... de proastă, îi răspunse sălbăticiunea, iar Mariana se chircise sub greutatea vorbelor spurcate. Nu te mai ia, nu mai are nevoie de tine, să-ți fie clar asta! Am auzit eu când vorbea doamna Veronica cu celelalte doamne despre asta. Aici ai aere de prințesă, dar la cucoana aia în casă ai fost o belea: ai furat, erai mizerabilă şi i-ai vorbit şi urât!

Mariana adormi plângând. O visă pe bunica. Era acasă. Ea voia să cânte la pian Mozart, dar sunetele ieşeau şi alcătuiau o sonată de Chopin. Afară ploua. Vântul trântea de geam crengile caisului din curte.

— Bunico, eu nu vreau să cânt Chopin, eu vreau să cânt Mozart! țipa disperată şi alerga spre brațele bunicii, dar înainte de a ajunge în brațele ei, ea îi răspunse:

— Prințeso, nu cântăm întotdeauna ce vrem... apoi se îndepărtă tot mai mult până când nu se mai văzu deloc, iar Mariana se trezi speriată.

Vreau să nu-mi mai amintesc de acasă! Vreau s-o uit pe bunica! Vreau să uit cum cântam la pian...

De aici înainte va fi mereu cu sufletul sfâşiat, mereu inadaptabilă într-o lume ce i se părea străină şi tânjind după o alta în care se simțise acasă. Va învăța să trăiască fără acasă şi fără părinți, cu vina că a greşit şi că a fost pedepsită exemplar, cu dorul năucitor de blânda bunică, cu visele cu ea, acasă, demult, cu sentimente răvăşitoare închise în ea. Va fi o străină într-o lume a însinguraților şi a celor ce tânjesc veşnic după un acasă, iar când va veni convingerea că pentru ei nu există acasă nicăieri, niciodată şi pentru totdeauna

cei mai mulți dintre ei vor fi pierduți. Lupta lor cu viața e o luptă pierdută căci prea puțini vor găsi puterea să depăşească o durere atât de mare, şi dacă, puțini din ei vor reuşi, numai ei vor şti prețul şi tot numai ei ştiu ce poartă în suflet.

Crăciunul a venit şi la casa de copii, dar nu era aceeaşi sărbătoare de acasă. Înainte de a înfrunta comparația dintre sărbătoarea de acasă şi cea de acum mai întâi a avut de înfruntat altă durere. În ziua când s-a intrat în vacanța de iarnă, pe 22 decembrie, cei mai mulți dintre copii au plecat acasă. A plecat Luminița cea care număra zilele până la vacanță şi care venise la cămin puțin înaintea ei, a plecat Cristina Gogu, a plecat chiar şi Ostaşiuc Rodica cea fără părinți, dar după care a venit o bunică, au plecat aproape toate. Tresărea ori de câte ori auzea pe câte una țipând de bucurie în timp ce zărea pe geam pe vreo rudă ce se apropia şi visa cu ochii deschişi cum va fi când tata sau mama vor veni după ea. Nu, sigur nu va țipa de bucurie şi nici nu va alerga la ei, căci mamei nu-i place să te comporți aşa, ci îi va aştepta liniştită şi civilizată ca ei să vină până la ea. Toată vacanța va avea grijă ca în camera ei să fie curățenie perfectă, haine împăturite, ordine la rechizite, nici un lucruşor aruncat, ba chiar îşi va face şi patul aşa cum a învățat la cămin. Nu va rupe hainele şi nici nu le va murdări, va fi mereu îngrijită şi curată. Sigur că la sfârşitul vacanței mami nu o va mai aduce înapoi căci va observa schimbarea...

Se trezea din când în când din vise şi ofta. Era aşa de greu să aştepți, în curând era seară, iar ai ei nu veniseră încă să o ia! A doua zi a visat şi a aşteptat mereu în timp ce ultimii copii, ce mai aveau pe cineva, plecau acasă. Moartea înceată a viselor din ea şi a speranțelor au secătuit-o. Seara, în cantină, s-a făcut brad pentru orfani, căci aşa erau cei ce rămăseseră pe timpul vacanței la cămin, şi au primit dulciuri, o portocală şi câte o căciuliță drept cadou.

Ea le-a luat în mână şi plângea, iar educatoarele credeau că plânge de bucurie şi nu bănuiau că ea plânge căci a murit în ea un vis, o speranță, copilul din ea se vestejea, dar în loc nu se năştea un adult, ci ceva nedefinibil. Nu va mai fi niciodată copilul care cântase sublim la pian Mozart şi nici fluturaşul care dansa...

A adormit cu darurile puse sub cap neatinse, iar dacă ar fi gustat ceva din ceea ce primise ar fi avut gust amar, nu dulce, pentru că de acum totul va fi amar pentru ea. E în sfârşit conştientă că nu are pe nimeni pe lume şi că face parte din grupul copiilor celor mai defavorizați din casa de copii, cel al orfanilor. În clasa ei erau patru orfani: Stela Borislov, Laura Grecea, Geta Bucur şi ea.

În starea asta de crudă acceptare a realității a găsit-o a doua zi fosta ei profesoară de pian Ana Aniculăiesei. De disperare, când a văzut-o, nu a putut fi nici calmă şi nici „civilizată" aşa cum îşi propusese în vise, ci cu totul disperată. Plângea şi se ruga de bătrâna profesoară:

— Vă rog spuneți-i mamei că de acum înainte voi fi cuminte! Îmi fac patul, nu mai fac dezordine, la şcoală voi fi prima în clasă... Vă rog să-i spuneți că n-am s-o mai fac niciodată de ruşine, dacă vine să mă ia acasă! Îi veți spune, da?!

Profesoara îşi înghițea lacrimile în timp ce un nod din gât nu-i dădea voie să vorbească, iar când putu vorbi minți spunându-i că va vorbi cu mama ei, deşi ştia că nu o putea face. Marieta spusese tuturor că a dus fetița înapoi la cererea casei de copii pentru că nu i-o mai puteau lăsa câtă vreme nu avea acte şi nu putea perfecta înfierea. Şi toți au crezut-o şi mulți au compătimit-o când ea simula durerea pierderii fetei, dar nici într-un caz învățătoarea Marianei sau profesoara de pian.

— Îi voi spune, Mariana, sigur că-i voi spune, dar dacă nu va veni să te ia, învață să trăieşti şi aici fără a te învinovăți. Nu tu eşti vinovată că Marieta te-a adus înapoi...

— Dar am fost dezordonată, n-am ascultat-o, iar ultima dată i-am spus „proastă", o întrerupse Mariana.

— Ce ai făcut tu face orice copil, aşa că nu te mai învinovăți, nu tu ai fost copil rău, ci Marieta nu poate fi mamă bună, fetițo. Viața ta va fi şi aşa destul de grea de aici înainte, Mariana, şi fără să te învinovățeşti. Nu purta povara unei vini pe care nu o ai şi nu uita: nu eşti tu copil rău, ci Marieta nu-i mamă bună.

Fata a rămas răvăşită şi neînțelegând-o pe profesoara Ana, dar va înțelege totul mult mai târziu atunci când va avea şi ea însăşi copii. Şi mai răvăşită însă plecă bătrâna.

Un copil talentat, un copil dotat, pe care şi l-ar fi dorit orice familie, fusese condamnat pentru cumplita vină de a fi copil de către o femeie ce nu putea fi mamă...

Seara a discutat cu soacra ei, doctorița pensionară Doina Aniculăiesei, despre Mariana. Aceasta a ascultat-o fără a scoate măcar un cuvânt, în schimb i-a povestit toată întâmplarea soțului ei, şi el acum pensionar, dar care fusese cândva şeful lui Dragoş Vrânceanu.

Nu părea să-l tulbure prea mult povestea. Auzise prea multe la viața lui şi prin prea multe trecuse ca să se mai impresioneze prea uşor şi totuşi tresări, de parcă ar fi adulmecat ca un lup urmele prăzii, când soția sa spuse:

— Nu credeam că Marieta va face aşa ceva. Are un păcat de plătit şi asta era cea mai bună ocazie să-l spele...

— Ce păcat? Despre ce-i vorba?

— Nu vreau să vorbesc despre asta, Gheorghe. Oricum s-a întâmplat demult...

Şi nu putea vorbi pentru că se simțea vinovată. Ea fusese de serviciu în noaptea când Marieta – avea 17 ani pe atunci – a născut o fetiță şi a abandonat-o în maternitate, iar doctorița a tăcut şi nu a spus nimănui nimic pentru că o

implorase mama Marietei, dar şi cea mai bună prietenă a ei, să păstreze secretul pentru a nu-i distruge viitorul fetei. Doctorița i-a spus atunci mamei că ar fi posibil ca în urma naşterii dificile Marieta să nu mai aibă niciodată copii, dar mama era hotărâtă, iar copilul a fost abandonat. Şi-o amintea pe Marieta cum a plâns când i-a luat copilul din braţe şi cum a fugit, tot plângând, în noapte spre maşina în care o aştepta mama ei. Apoi nu a mai întrebat niciodată de copil. Sufletul i se împietrise, iar peste creier s-a aşternut uitarea. În toamnă, maică-sa află că fetița a fost înfiată, iar Marieta plecă la liceu ca elevă în clasa a XII-a fără griji, fără a întreba de copil de parcă nici nu existase, dar şi fără a mai cânta Mozart la pian sau a dansa ca în trecut. Refrenul mamei îi amorțise sufletul.

— Tu ai un viitor. Accidentul ăsta nu trebuie să-ți distrugă viața!

Iar ea a repetat refrenul până când l-a crezut. Apoi a uitat. Ea avea un viitor. „Accidentul”- adică pruncul fusese uitat. Singura urmare a întâmplării era că între mamă şi fiică s-a instalat o răceală de gheață. Deveniseră două străine şi aşa au rămas până la moarte. Nici măcar la înmormântarea mamei ei Marieta nu a putut vărsa nici măcar o lacrimă.

La insistențele lui Gheorghe, doctorița îi povesti întâmplarea, dar fără a spune şi care fusese rolul ei, şi după ce acesta îi promise că nu va spune nimănui.

— Mama Marietei e moartă. Acum doar tu şi eu ştim secretul. Când Marieta a înfiat fetița am crezut că vrea să-şi repare greşeala, dar acum nu mai ştiu ce să cred. Se poartă de parcă n-ar avea inimă deloc...

— Când s-a întâmplat asta, Doina?

— Ştiu eu să tot fie vreo 26-27 de ani de atunci. Prin 50-51 cred.

Gheorghe Aniculăiesei a făcut chiar a doua zi o vizită la fostul loc de muncă unde a completat nişte hârtii; hârtii ce la nevoie, dacă vremurile o vor cere, vor fi folosite pe post de pumnal.

Pe timpul acelei vacanțe de iarnă, Mariana a aflat povestea fiecăreia dintre orfane: a sălbăticiunii Stela Borislov şi a copilăriei ei la Dersca şi Vama, a Laurei Grecea ce nu era totuşi orfană pentru că avea un tată care era în puşcărie pentru că soră-sa îl găsise în pat cu sora mai mare a Laurei şi anunțase imediat poliția. E drept că Mariana nu înțelegea ce păcat o fi că taică-su dormea cu fiică-sa, dar se mira tare când Laura povestea că tatăl ei o obliga în fiecare seară să doarmă dezbrăcată şi că îi punea un păpuşoi mare la picioare. Nu înțelegea nimic şi nu ştia că unii oameni mari sunt monştri aşa cum era tatăl Laurei, ce era acum la puşcărie, sora mai mare internată la Burdujeni, iar ea la casa de copii. În timp va observa că nici Laura nu era tocmai normală: fugea de la cămin, dormea pe străzi până când o aducea poliția înapoi şi povestea fapte atât de mizerabile încât Mariana o evita cu şi mai mare groază decât pe Stela Borislov.

O poveste curioasă avea şi Geta Bucur pentru că ea nu era de fapt orfană! Tragedia făcea că mama ei locuia chiar în Fălticeni, dar nu voia să-şi primească propria fiică, din prima căsnicie, acasă. Soțul actual nici nu voia să audă de copiii ei, căci avea doi – pe Geta şi pe un băiat la casa de copii din Siret. Pentru că Geta nu se putea obişnui cu idea de copil abandonat se ducea acasă şi suna cu disperare la uşa mamei, şi cum aceasta nu-i dădea drumul niciodată, ea se întorcea la casa de copii plângând.

Peste câțiva ani mama îşi va aminti de ea, o va căuta, o va ruga să se ducă în vacanță acasă, iar Geta se va umple în pene de bucurie că maică-sa şi-a amintit de ea şi că o iubeşte, dar se va trezi repede şi, numai după trei săptămâni din vacanța de vară petrecute în sânul familiei, se va întoarce la casa de copii căci e mai bine decât acasă, lămurită fiind de ce o căutase maică-sa atât de insistent.

Născuse alt copil şi avea nevoie de o servitoare care să spele scutecele copilului, să-l legene, să-l culce, să-l schimbe, să-l plimbe, iar cea mai bună servitoare pentru micuțul Elvis – căci aşa era numită noua progenitură cu statut special – nu putea fi decât Geta. În cele trei săptămâni de stat acasă, fata era extenuată de muncă, sătulă de scatoalce primite după cap, când de la mama când de la nenea Titi, tatăl micuțului Elvis, pentru că nu făcea treabă aşa cum trebuie, sătulă de batjocoră şi de teorii în care i se explica metodic că nu-i bună de nimic şi că ei îi dau mâncare degeaba. Aşa că, sătulă de viața de acasă, după care tânjise atâția ani ca după un tărâm de vis, după trei săptămâni s-a întors înapoi la cămin unde era mult mai bine.

A doua zi maică-sa a venit după ea, dar după o discuție foarte aprinsă între directoarea casei şi ea, aceasta plecă acasă fără fată. E drept că directoarea a discutat mai întâi cu copilul şi s-a lămurit cum a stat lucrurile aşa că a fost foarte dură, dar dreaptă, când i-a spus mamei:

— Nu ai avut nevoie de ea atâția ani, nu ai primit-o în casă, nu ai căutat-o niciodată şi acum brusc nu mai poți de dragul ei...

— Doamnă directoare, dar e fata mea, o întrerupse femeia.

— Fata ta pe dracu! Ai nevoie de o servitoare pentru copilul pe care l-ai născut şi te-ai gândit că Geta ar fi numai bună pentru asta, mai ales că nici nu trebuie să o plăteşti, dar câtă vreme sunt eu directoarea casei, fata rămâne aci, dacă nu vrea să vină la tine!

Până la sfârşitul vacanței de iarnă Mariana şi-a petrecut timpul citind. Descoperise biblioteca căminului şi îi devenise cel mai fidel cititor. În doi-trei ani va termina de citit toate cărțile bibliotecii, inclusiv puținele cărți scrise în limba franceză. Se putea spune fără dubii că era cel mai citit şi mai dotat locatar pe care îl va avea vreodată casa de copii din Fălticeni şi cu toate astea nu era un copil iubit, mai bine spus nu ştia să se lipească de oameni, să fie comunicativă, să se facă iubită. Avea handicapul ăsta din cauza mamei Marieta. Trăia închisă în

lumea ei de vise şi de cărți, dădea impresia că nu are nevoie de nimeni şi de nimic, nu întreba dacă nu înțelegea ceva, ci rămânea cu nelămuririle şi întrebările ei fără răspuns. Lumea şi familia o alungaseră, iar acum nu mai avea nevoie de lume; singura punte de legătură dintre ea şi lume, dintre ea şi cunoaştere era biblioteca. Nu mai ştia ce sunt banii şi nu-şi cumpărase, nici ea nici celelalte orfane, niciodată un covrig sau o înghețată. Colega ei de bancă de la şcoală, ce venea din oraş, avea întotdeauna fel de fel de bunătăți la ea, iar Mariana îndrăznise să ceară o bucățică pentru că nu mai putea de poftă, dar nu i-a dat şi după aceea n-a mai cerut nimic nimănui.

Amintirile de acasă se mai furişau hoțeşte în sufletul ei oricât de mult le-ar fi alungat şi atunci suferea cel mai mult şi îşi dorea cu disperare să-şi poată schimba soarta, să facă cumva ca din viața ei să lipsească perioada în care a fost acasă şi să rămână doar viața ei de copil orfan crescut la cămin. Aşa ar fi fost mult mai uşor de îndurat. Voia să uite cum îi făcea Marius coroane de flori şi cum îi spunea că se va căsători cu ea şi, culmea e că, atunci când realiză că nu-şi mai aminteşte care era numele lui de familie, o duru la fel de mult uitarea precum amintirile. O durea că nu uită, dar o durea şi că uită şi sufletul ei hăituit nu ştia ce-i mai bine ca să nu mai simtă durerea. Iubea poezia lui Serghei Esenin, tânjea să cânte la pian Mozart şi se trezea plângând când îl auzea cântând pe Tudor Gheorghe. Glasul lui, versurile şi mandolina erau ca o poartă deschisă spre o lume pe care o intuia, dar nu o cunoştea, o lume în care ar fi trebuit să trăiască într-o viață normală, era lumea înțelepciunii poporului ei.

În clasa a cincea şi-a uimit profesoara de muzică pentru că era singurul copil întâlnit de ea care ştia să solfegieze, să cânte melodii pe note şi să aibă o cultură muzicală ieşită din comun. Mariana nu a vrut să răspundă la întrebările profesoarei, iar aceasta nu a mai insistat, dar a rămas cu impresia că a întâlnit un copil bizar, dificil şi oarecum nesuferit.

La franceză era strălucitoare. Deşi nu învăța, ştia să traducă foarte uşor toate lecțiile, să conjuge verbe şi să rezolve orice exercițiu. Era singura elevă care avea nota zece la franceză, notă ce era pusă de severa profesoară Roibu, ce ura şi disprețuia instinctiv pe copiii de la casă, nu zâmbea niciodată, iar fața ei trăda numai duritate. Nu avea pic de înțelegere sau blândețe pentru micuții bătuți de soartă, ci îşi plângea zilele că o personalitate ca ea a avut nenorocul să fie profesoară pentru nişte handicapați sau înapoiați mintal.

Peste ani la un cerc pedagogic se va exprima foarte clar față de cei adunați spunând că numai ea ştie cât e de greu să lucrezi cu handicapații şi înapoiații mintal de la casa de copii, iar o doamnă dintre cei veniți la cerc îi va răspunde:

— Şi eu v-am fost elevă, doamnă Roibu, şi eu erau tot o înapoiată mintal, când vă eram elevă, pentru că eram de la cămin. Şi spunându-i asta părăsi sala. Chiar şi după atâția ani o durea revederea cu fosta profesoară.

Într-adevăr i-a fost elevă şi-şi amintea şi acum cât de dură era cu cei de la cămin prin comparație cu cei din oraş şi cât de uşor îi jignea şi-i umilea, dar cel mai mult o mira că profesoara aceea nu zâmbea şi nu râdea niciodată.

Profesoara Roibu avea față de Mariana o atitudine destul de ciudată, nu de profesor față de cel mai bun elev, ci de om ce a găsit excepția care confirmă regula. Mariana era excepția care confirma că toți ceilalți copii de la casă erau handicapați. Nu o lăuda şi nici nu o admira, ci doar îi punea nota zece şi o privea cu aceeaşi scârbă cu care îi privea pe toți.

Tot într-a cincea a venit la cămin, în clasa lor, o fată nouă. O chema Luminița Harşoschi şi mai avea o soră în clasa a doua, Cristina, şi un frate la preşcolari, Ciprian. I-a adus mama pe toți trei, iar copiii sufereau cumplit după ce s-au despărțit de ea, dar toți trei sperau că mama lor va veni să-i ia înapoi într-un an-doi, aşa cum a promis.

Biata femeie era contabil-şef la un C. A. P. de pe lângă Suceava, iar soțul inginer şi, deşi nu-i lipsea nimic în ceea ce priveşte starea materială, viața ei era un coşmar. Soțul bea mult, iar când bea era bolnav de gelozie. Ca să scape de nebunia soțului, fugea cu toți copiii după ea fie prin vecini, fie la maică-sa. În urmă cu un an a plecat cu totul de la el. Stătea la maică-sa şi îşi creştea copiii. De acasă nu a putut lua nimic căci soțul a amenințat-o că dacă se atinge de ceva, o omoară. Oricum cel mai mult îşi dorea copiii şi să-i crească în linişte, nu lucruri, chiar dacă era greu. Dar şi anul petrecut la maică-sa a fost tot un calvar. Soțul ei se îmbăta şi venea chiar şi acolo şi făcea scandal, iar dacă nu fugea la timp o prindea şi o bătea sub ochii copiilor.

Cu două săptămâni în urmă a fost mai rău ca niciodată. A reuşit să o prindă în casă. Avea în mână un cuțit şi se apropia periculos de mult de ea, iar ea se îngrămădea, în timp ce îi privea ochii roşii de nebun, în colțul dintre sobă şi perete. Simțea lama cuțitului lipită de gât, duhneala de băutură o izbea în obraz, iar ochii roşii şi bulbucați ce era obligată să-i privească o paralizau.

— Te omor cu mâna mea, târfă! Ai venit la mă-ta să te poți f.... în voie!? Eu ți-s naşul...

Nu o mai dureau vorbele căci asta auzea mereu de foarte mulți ani, dar atingerea rece a lamei cuțitului o paraliza.

Se trezi când uşa se deschise, iar copiii s-au oprit speriați în prag. Pentru o clipă ştiu că soțul ei e destul de nebun încât să facă rău şi copiilor şi asta îi dădu curaj. Ei putea să-i facă orice, dar gândul că s-ar putea să-i atingă pe ei îi împrăştie amorțeala. Îl lovi cu toată puterea cu genuchiul între picioare, el se prăbuşi urlând, iar ea alergă spre copii. Au fugit cu toții în grădină şi mama şi-a aruncat copiii peste gard la un vecin în timp ce urla înnebunită la ei să fugă la casa acestuia, dar ei nu fugeau, plângeau şi o priveau aşteptând ca şi ea să-i urmeze.

Luminița o imploră:

— Sări repede, mami! Sări până nu vine!

Dar el a venit şi, pentru că ea era deja în vârful gardului şi bănuia că nu o va prinde, a aruncat spre ea cuțitul, iar acesta, sub ochii măriți de groază ai copiilor, s-a înfipt în brațul mamei. Ea a sărit de pe gard şi nu simțea nici o durere, ci doar frică pentru copii.

— Repede, puii mami. Repede.

Când au ajuns în casa vecinului copiii urlau isteric, iar mama epuizată, leşină.

Acum ei erau la cămin, iar ea plecase la Mangalia unde avea un unchi, fratele mamei, director adjunct la un hotel şi care o angajă acolo. Nimeni nu ştia unde a plecat pentru că nu voia să-i dea de urmă soțul, iar copiilor le-a spus cu sufletul tot numai rană vie, dar hotărâtă şi convinsă că numai aşa le mai poate salva viața şi viitorul, că va munci dimineața la birou, iar după-masă ca chelneriță, va strânge ban cu ban şi va face economii drastice pentru a putea aduna ceva bani, iar când va fi posibil va veni să-i ia.

— Să nu mă uitați! Eu voi fi mereu cu gândul la voi. Să nu vă pierdeți speranța şi oricât vă va fi de greu să ştiți că ceea ce se întâmplă e doar temporar. Nu veți sta aici mai mult de un an, maximum doi, apoi vom fi iar o familie.

Ciprian se lipi de ea cu sete şi cu durere îi spuse;

— Mami, dal nu poti lua cu tine ci noi? Cum tăm noi fălă tine!?

— Puiul mamii! spuse femeia cuprinzându-l, apoi întinse mâinile pentru a-i cuprinde pe toți trei. Puii mamii... puii mamii... Acolo nu voi avea casă, nu voi avea nimic. Plec în lume cu o sacoşă de haine, atât. Să nu uitați nici o clipă că voi veni după voi...

Sufletul îi era sfâşiat când mai privi încă o dată înapoi spre poarta căminului, acolo unde rămăseseră privind-o şi cu degețelele încleştate în grilajul metalic puii ei. În numele viitorului, la care copiii ei trebuiau să fie prezenți şi nu oricum, ci ca învingători, tăiase în carne vie, spărsese buboiul numit căsnicia ei şi acum avea dureri groaznice, calmate, e drept, de gândul că era singura şansă de a salva ceva din viața ei şi a pruncilor.

În fiecare lună, uneori mai des, copiii primeau câte o scrisoare de la ea în care le scria ce şi cât munceşte, ce bani a strâns, că e cu gândul zi şi noapte la ei, că îi roagă să fie cuminți şi să învețe şi să nu uite că ea va veni într-o zi să-i ia şi să fie din nou o familie. În încheiere o ruga pe Luminița să-i citească numaidecât scrisoarea şi lui Ciprian.

Luminița îi scria întotdeauna înapoi. Cristina mai rar pentru că se adaptase mult mai uşor şi poate şi pentru faptul că avea ceva din firea tatălui ei. Se consuma mai puțin, suferea mai puțin şi îşi făcea probleme mai puțin. Aştepta

să vină maică-sa să o ia, dar până atunci nu stătea şi plângea, ci se adapta la noul mediu şi îşi trăia viața de copil.

Luminița îi scria mamei că-i e dor de ea, că singura speranță care o face să reziste aici e aceea că ştie că ea va veni după ei. Îi scria că învață bine şi ea şi Cristina, dar strălucitoare e doar la matematică aşa cum fusese mereu de când a mers la şcoală. Ar vrea să joace şah, dar nu are cu cine. Ciprian este cuminte, chiar prea cuminte pentru un băiețel de vârsta lui – spune educatoarea de la grupă – iar Luminița i-a scris mamei în scrisoare. Ar fi vrut să-i spună ceva şi despre coşmarul ei, dar nu îndrăznise pentru a nu o supăra pe mami, căci trăia într-adevăr un coşmar la cămin.

Din cauza sperieturilor din trecut făcea pipi în pat. Degeaba se ducea seara la baie, degeaba adormea gândindu-se că nu va face în pat căci aproape în fiecare seară după o oră-două de somn şi de vise în care tatăl ei ori voia să-i taie gâtul mamei, ori arunca cu cuțitul după ea, dar cel mai des visa cum el fuge după maică-sa, iar ea priveşte de undeva toată această fugă de groază, se trezea transpirată, speriată şi udă. Şi tot din cauza asta devenise calul de bătaie al supraveghetoarei de noapte. La început, de câte ori o găsea udă, atunci când venea să o trezească pentru a merge la wc, îi dădea câte o palmă două după cap şi o batjocorea... putoare, nesimțită, vacă, animală... dar mai târziu, înfuriată de faptul că orice i-ar fi spus, oricâte palme i-ar fi dat, fata părea de piatră, nu plângea, nu se apăra, nici măcar nu ducea mâna spre locul lovit, a găsit o metodă mult mai eficientă pentru a o pedepsi şi pentru a o face să țipe, să plângă, să se roage... De câte ori îi găsea patul ud o călca cu piciorul încălțat pe degetele de la picioare. Nu puțin, nu uşor, şi nici în glumă. Degetele fetei scrâşneau sub papuc, oasele rămâneau întotdeauna întregi, în schimb pielea şi puțina carne de pe degete devenea terci. Şi atunci Luminița țipa tare, inuman sau se ruga de doamna supraveghetoare cu lacrimi pe față, din suflet aşa cum te rogi de Dumnezeu, numai să nu o mai calce, dar nimic nu o scăpa de pedeapsă. Dacă tăcerea ei din trecut înfuria, durerea şi faptul că se ruga dădea satisfacție, făcea o ființă cu suflet minuscul să se simtă cineva. A descoperit că se simte un mic Dumnezeu de care se roagă un copil şi nu putea renunța la asta.

Cu timpul nu mai avea coşmare cu taică-su, ci cu cineva ce-i striveşte degetele picioarelor, iar apoi ea uimită îşi priveşte degetele strivite şi pătate de sânge...

Dar despre asta nu-i putea scrie mamei, căci ar fi durut-o mai rău decât pe ea şi nici n-o putea ajuta.

În clasa a şaptea a luat locul cinci pe județ la Olimpiada de matematică, iar pentru că se făcuse un pic de vâlvă în jurul ei, supraveghetoarea nu o mai călca pe picioare decât foarte rar, când nu putea rezista tentației de-a o auzi urlând, în schimb îi spunea:

— Ăi fi tu deşteaptă, ăi fi ştiind matematică, dar eşti tot o vacă care te mulgi în pat!

La sfârşitul clasei a şaptea maică-sa a venit şi i-a luat pe toți trei. Muncise ca un sclav, dar acum avea o garsonieră mobilată şi ceva bani strânşi deoparte. Cristina şi Ciprian vor uita experiența prin care au trecut, doar Luminița nu se va vindeca prea curând. Va ajunge vicecampioană națională la şah, va publica în „Revista matematica", iar după absolvirea facultății va fi asistent universitar la catedra de matematică şi, cu toate astea, îşi va simți sufletul gol, nu-şi va putea privi niciodată degetele picioarelor fără să o cuprindă un val de greață şi o amețeală ciudată la vederea semnelor de pe ele, va avea coşmare nu cu tatăl ei, pe care îl uitase, ci cu altcineva, cu o femeie grasă. Nu va vorbi cu nimeni despre asta, nici măcar cu maică-sa pentru că ştie că s-ar simți vinovată şi nu lăsa pe nimeni să se apropie de ea sau să o atingă. Învățase în copilărie că atingerea înseamnă strivire şi fugea de orice atingere.

Soră-sa se va căsători şi-i va face nepoți, Ciprian are o prietenă, doar ea e mereu singură, fugind de orice contact cu oamenii şi gândind că iubirea de care tot sporovăiesc Ciprian şi Cristina e doar o vorbă.

Maică-sa intuia că fata ei a pățit ceva şi se ruga cu disperare ca Dumnezeu să aibă grijă şi de viața ei. Bănuia că dacă ei nu i-au mai trebuit bărbați după viața cu soțul ei, poate că acelaşi lucru se întâmplase şi cu Luminița care fiind cea mai mare dintre copii a înțeles mai mult decât ceilalți ce se întâmplase şi a ținut minte mai mult. Ar fi vrut să vorbească cu ea, dar fata refuza orice discuție şi îi spunea râzând:

— Viața mea e întreagă. Zău, mamă, că nu-mi lipseşte nimic. Singura iubire din viața mea e matematica.

Se juca cu plăcere cu copiii Cristinei, Delia şi Andrei, dar nu-şi dorea copii pentru ea. Era în vara anului 1995 când Cristina plecă împreună cu soțul ei să viziteze Grecia, iar pe ea o lăsă cu copiii. Delia avea cinci ani, iar Andrei doi. Se juca cu ei, le făcea prăjituri, îi plimba şi pentru prima dată se lăsa furată de un gând... Ce-ar fi dacă ar avea şi ea un copil... Dar alunga gândul ca pe o muscă ce te sâcâie...

Pentru mine e prea târziu... Eu nu pot face asta şi nici nu am curaj...

Când Andrei se strângea seara la pieptul ei până adormea gândul buclucaş îi topea până şi oasele. Nu mai rămânea nimic în ea mai tare decât el: nici frică, nici voință, nici teamă de atingere... A ține un copil în brațe era un miracol ce şi-l refuzase până acum.

Stătea de trei zile cu ei când Andrei făcu febră mare. Avea frisoane şi nu ştia să spună ce îl doare. Era atât de speriată încât nu ştia ce să facă.

— Delia, spune-mi unde vă ducea mami la doctor?

— Mergea cu noi la circă. Uneori îl întreba şi pe nenea Ştefan ce să facă, dacă era noapte ca acum, şi noi ne îmbolnăveam.

— Cine-i nenea Ştefan?

— Vecinul.

Doctorul Ştefan Corduneanu deschise uşa când femeia sunase pentru că o recunoscuse pe fetița vecinilor alături de ea şi acum privea nedumirit cum gesticulează, explică, îşi frânge mâinile vrând să explice tot, dar nespunând nimic logic.

— ...Nu trebuia să-l plimb atât de mult... Eu sunt vinovată că l-am lăsat prea mult în apă... Nu vreau să pățească nimic...

Doctorul o privea nelămurit. Nu ştia despre ce şi cine vorbeşte.

— Andrei e bolnav, nene Ştefan. Ea e mătuşa mea, Luminița, de la Bucureşti şi stă cu noi cât e mama plecată, spuse Delia şi lămuri tot.

— Liniştiți-vă, doamnă. Îmi iau trusa şi vin să văd ce-i cu Andrei.

Băiețelul avea febră mare, dar doctorul se lămuri imediat despre ce-i vorba când îi ridică bluzița să-l consulte. Pe burtă îi apăreau primele bubițe cu care debutează erupția în vărsatul de vânt.

Se îndreptă spre femeia ce tremura toată lângă patul copilului şi în timp ce-i spunea că nu-i vinovată de boala micuțului vru să-i ia mâinile pentru a o linişti, dar aceasta şi le smunci şi mai speriată ca înainte.

Doctorul se sperie şi el. Ar fi vrut să-i explice că a vrut doar să o liniştească, dar nu mai spuse nimic intuind că femeia are probleme mari, că astfel de gesturi mai văzuse de-a lungul carierei lui. Nu-i mai spuse nimic ci îşi îndreptă atenția asupra copilului. Îi dădu ceva să-i scadă febra şi ceva pentru somn.

Ei îi era ruşine. Nu îndrăznea să-l privească. Ştia că a exagerat, că s-a purtat aşa cum se purta ea la cămin, dar cum să-i explice că nu suporta să fie atinsă.

Copilul adormi. Doctorul se ridică să plece şi, fără a o privi în ochi, îi dădea unele sfaturi:

— Nu are voie să mănânce dulciuri, ci doar fructe, ceai, iaurt. Luați-i de la farmacie soluția pe care am notat-o pe rețetă şi ştergeți cu ea bubițele ca să nu-l mai mănânce şi să nu se scarpine căci, dacă se scarpină, îi rămân semne. Dimineață am să trec iar înainte de a merge la serviciu.

În aer plutea stinghereala. Era rândul Luminiței să zică ceva, măcar să-i mulțumească, dar ea tăcea ca o mută, ruşinată de comportarea ei prostească.

Bâigui totuşi un mulțumesc când doctorul ieşi pe uşă, iar acesta plecă vorbind singur.

Femeia pe care o cunoscuse era tare frumoasă, brunetă cu ochi verzi, dar şi speriată, mult mai speriată decât ar fi fost normal să fie pentru că îi era

nepotul bolnav. La maternitate unde lucra ca medic ginecolog întâlnise multe cazuri de femei care nu suportau să fie atinse şi întotdeauna ştia explicația, într-un fel sau altul fuseseră victimele unor bărbați, fie soți, fie amanți, fie cunoscuți, fie necunoscuți...

Nu, ei nu i s-a întâmplat asta, spuse alungând din mintea lui acest gând pentru că nu suporta să se gândească că ei i s-a întâmplat aşa ceva.

Adormi gândind, că avea mâinile reci când i le-a atins pentru o fracțiune de secundă şi că ar fi fost atât de plăcut ca ea să le lase în palmele lui o veşnicie sau măcar până când s-ar fi încălzit, şi nu realiză că-i prima dată când o femeie i se furişează în gânduri în ultimii şapte ani de când i-a murit soția.

A doua zi a sunat la uşa vecinei.

— Aş vrea să văd copilul înainte de a pleca la serviciu, explică el când ea deschise uşa.

Îl conduse în camera copilului în timp ce îi spunea că a dormit bine, febra i-a mai scăzut, iar acuma doarme în continuare.

— Cât îl consultați, pot face o cafea. Vreți? întrebă ea aproape rugându-se, apoi completă. Ieri m-am purtat cam prosteşte, dar eram speriată din cauza copilului, n-aş fi vrut să i se întâmple ceva.

— Vreau, răspunse el aparent nepăsător, iar în gând adăugă: Nu erai speriată numai din cauza copilului.

Ea intră în bucătărie, iar el în dormitor. Peste câteva minute veni şi el în bucătărie.

— N-ați vrea s-o bem în sufragerie?

— Nu. Eu sunt de-al casei. De câte ori vin la Cristina şi la Teo beau cafeaua cu ei în bucătărie. Şi încă ceva, ce-ar fi să-mi spui pe nume. Mă cheamă Ştefan.

— Pe mine Luminița.

— Eu sunt medic, deşi cred că ți-ai dat seama... Iar el oricum spusese asta în ideea ca şi dânsa să spună ceva despre ea.

— Iar eu sunt asistent universitar la catedra de matematică în Bucureşti. Matematica e marea mea iubire.

El a vrut să spună ceva, dar a renunțat. Au sorbit amândoi din cafea. Era fierbinte, tare şi amară.

— Ce noroc am avut aseară cu tine. Nu ştiu ce m-aş fi făcut dacă nu locuiai atât de aproape. Cristina are mare noroc cu un vecin medic pediatru...

— Dar nu sunt pediatru, sunt ginecolog. Sunt oricum medic, iar la nevoie pot da o mână de ajutor. În ceea ce îi priveşte pe copiii Cristinei, pot spune că am fost alături de ei chiar de la naştere.

Au urmat zile în care s-au plimbat împreună pe malul mării, au vizitat Cazinoul şi Muzeul Marinei, delfinariul şi Galeria de pictură. Au fost împreună la spectacole şi au vorbit de toate şi tot, mai puțin despre viața personală a

Luminiței. El i-a povestit, în ideea că ar face-o şi pe ea să vorbească, despre prima lui căsnicie cu prima lui iubire. Au fost colegi de facultate, s-au iubit ca nebunii şi tot ca nebunii de iubire s-au căsătorit la două săptămâni de la aflarea veştii că ea are leucemie. Erau amândoi medici, deci ştiau că nu există nici o şansă, dar el simțea că nu poate merge mai departe fără ea. Iubirea îi umplea viața cum nimic nu i-o mai umpluse şi îşi spunea că merită chiar dacă fericirea asta va ține chiar şi numai o singură zi. Voia o zi cu iubire pentru care ar fi dat şi veşnicia... Şi a fost lângă ea până în ultima clipă când şi-au promis că se vor întâlni în cer. Ultimul film pe care l-au văzut împreună a fost „Undeva, cândva”... şi au plâns la el amândoi. Era prima dată când Ştefan povestea cuiva despre agonia lui lângă agonia din ultimile săptămâni de viață ale soției lui, Adriana.

— Eram singur, doar cu mama ei şi o îngrijeam împreună. Părinții mei nu au mai vrut să audă de mine după ce m-am căsătorit cu ea.

Taică-su era prim-secretar de partid într-un județ, iar mama doctoriță şi nici nu concepeau ca fiul lor să se căsătorească cu un copil din flori, căci Adriana asta era. Mama ei era femeie de serviciu într-o fabrică şi şi-a crescut fiica singură. Nu a spus niciodată un cuvânt despre tatăl fetei. Făcea toate sacrificiile posibile ca fiica ei să aibă de toate şi să-şi continuie şcoala. Tata lui Ştefan voia pe altcineva pentru fiul lui. Când s-a căsătorit a rupt orice legătură cu el căci nu putea să accepte în ruptul capului că el, ditamai ştabul, a ajuns cuscru cu o femeie de serviciu şi are ca noră un copil din flori. Nu l-a înduplecat nici boala Adrianei, nici suferința lui Ştefan.

— Acum vorbeşti cu ei?

— Îi sun din când în când şi pe el şi pe mama, căci acum sunt separați, dar de vizitat nu-i vizitez. Ironia soartei a făcut ca mama să-l părăsească atunci când a aflat că tata are un copil cu o altă femeie. Un copil din flori... în vocea lui Ştefan era ironie, dar şi durere.

— Mama Adrianei ce face?

— E internată într-un azil. Ceva s-a rupt în ea după moartea fiicei. N-a mai putut suporta durerea. Nu cunoaşte pe nimeni şi nu mai ține minte nimic. Poate e mai bine aşa pentru ea.

Tăcerea grea dintre ei o spărgea doar valurile. Până la urmă vorbi tot Ştefan. Îi făcea bine să vorbească.

— După ce s-a stins, ca să nu mai simt durerea, singurul lucru ce mi-l doream era să mor şi eu. Vorbeam singur pe drum, mă duceam la cimitir şi mă izbeam cu capul de cruce implorând-o să mă ia la ea, numai despărțiți să nu mai fim. Apoi am visat-o. Era în rochie de mireasă. Mi-a vorbit, dar nu prin cuvinte, ci telepatic, de la gând la gând... Dacă ai şti ce mi-a spus...

— Ce? întrebă Luminița curioasă.

— Nu te distruge, Ştefane. Eu sunt aici fericită şi liniştită. Găseşte şi tu liniştea acolo pe pământ, iar ca să o găseşti trebuie să te împaci cu tine, să nu-ți mai fii duşman. Peste ani, când vei fi împăcat cu tine şi vindecat de mine, vei găsi o altă iubire şi a mai spus ceva, ceva nu pot încă să-ți spun, Luminița.

— Îmi vei spune când vei vrea tu, Ştefan.

— După visul acela nu am mai visat-o niciodată, în schimb m-am liniştit, m-am împăcat cu mine, nu mi-am mai fost duşman, cum mi-a spus ea în vis, şi m-am legat cu disperare de muncă.

— Şi marea iubire?

— Încă n-a venit, dar am timp să aştept, îi răspunse repede, iar în gând adăugă că a venit...

Ei încă nu-i putea spune ca să nu o sperie. Se înțelegeau perfect şi totuşi dacă îi atingea mâna din greşeală, dacă discuția se apropia cât de cât de viața ei personală, ea se comporta ca un melc căruia i s-au atins coarnele, se retrăgea în cochilie.

În ea erau două persoane, una caldă, senină, deschisă spre lume şi oameni, iar cealaltă rece, speriată şi de gheață; cea din urmă, la cel mai mic pericol acoperea ființa caldă şi senină...

Era mijlocul lui august, sora ei s-a întors din Grecia, iar ea urma să plece la Bucureşti. Se plimba cu Ştefan pe malul mării şi amândoi se gândeau că urmează despărțirea. Apusul îşi arunca roşul de foc între cer şi mare, iar soarele rotund şi măreț se îneca în valuri la orizont.

— După ce plec mi-e întotdeauna dor de mare şi de astfel de apusuri. Seara închid ochii şi îmi imaginez cum se cufundă soarele în mare înconjurat de explozia de roşu, vişiniu şi albastru a norilor. Visez şi la răsărituri de acasă, căci pentru mine la mare e acasă.

— Cum se împacă romantica din tine cu matematica?

— Bine. A fi romantic e „jocul meu secund" spuse ea făcând aluzie la matematicianul poet. O să râzi de mine, dar mie mi se pare că geometria e poezie...

— Nu râd de tine. Dacă aşa crezi tu, aşa este! Nu vreau să pleci, Luminița. Înțelegi asta?!

— Nu pot rămâne. Te rog înțelege şi tu asta.

— Atunci rămâi să priveşti singură apusul, iar mâine pleacă fără a mă căuta, dacă nu ai altceva să-mi spui...

Plecă şi o lăsă singură şi nelămurită. După cinci paşi se întoarse însă spre ea şi adăugă:

— Uşa casei mele e deschisă oricând pentru tine. Vino şi explică-mi de ce te temi de oameni, de ce nu suporți să fii atinsă...

— Dar nu-i adevărat! protestă ea.

— Ba da! Lasă-mă să termin ce am de spus şi apoi va fi alegerea ta dacă mai vii la mine sau nu. Geometria e poezie, spui tu, iar eu nu te contrazic, dar ştiu că a iubi e cea mai frumoasă poezie fără cuvinte de pe pământ. Ai încredere în mine, vorbeşte-mi despre ce te-a speriat şi de ce fugi de oameni şi poate vom descoperi împreună poezia iubirii. Ştii ce mi-a spus Adriana în vis în încheiere? Cea pe care o vei iubi are sufletul bolnav. Îi vei vindeca sufletul apoi îți va fi soție. Oare eşti tu, Luminița, ființa de care mi-a vorbit în vis?

El plecă, iar ea în urma lui se simți bolnav de singură. Degeaba s-a retras în cochilie, căci vorbele lui striviseră cochilia, striviseră ființa rece din ea şi a rămas ea singură, cea caldă, cea senină, dar şi cea nemaipomenit de speriată de gândul că îşi dorea cu sete ca Ştefan să se întoarcă, să o ia în brațe, să-i vorbească blând, iar ea să-i povestească despre copilăria ei, despre taică-su şi despre casa de copii, despre durerea din sufletul ei.

Să-i spună cum, căci amintirea asta i-a venit acum în minte din hățişul gândurilor ei, în a doua zi de şedere la cămin educatoarea de serviciu pe unitate i-a turnat borşul pe cap în cantină, în fața tuturor copiilor, pentru că nu a fost să pună masa, căci era rândul ei, şi cum au râs toți copiii de ea în timp ce tăiței şi legume îi atârnau prin păr. Cum a bâguit printre sughițuri de plâns că nu a ştiut că-i de serviciu, nici nu ştia ce înseamnă asta, căci e nouă venită şi cum educatoarea i-a spus:

— Îmi pare rău. Trebuia să-mi spui mai repede că eşti nouă, că eu de unde aveam să ştiu. Acum du-te şi te spală.

Cum a îmbrățişat-o soră-sa, Cristina, când a văzut ce i-a făcut educatoarea, şi cum au plâns amândouă una în brațele alteia simțindu-se singure pe lume şi cu dorul năucitor de maică-sa răscolindu-le.

Tot lui i-ar fi spus şi despre supraveghetoarea de noapte…

Era trecut de miezul nopții când s-a hotărât să se întoarcă acasă. Era tristă şi ura singurătatea ce îi fusese pavăză şi în care se ascunsese atâția ani. Acum nu o mai ocrotea de oameni, ci o înstrăina. Fără nici o legătură cu geometria spuse cel mai frumos vers ce-l simțea inima ei: n-am ştiut ce gol rămâne în mine când pleci tu…

Versul îl repeta marea, îl ştiau copacii înfiorați de briza nopții, îl ştiau străzile şi noaptea şi i-l repetau în urechi. Tot cerul şi pământul cânta: n-am ştiut ce gol rămâne în mine când pleci tu… şi ea credea că e un miracol numai al ei acest cântec, dar se înşela amarnic. Era miracolul fiecărui îndrăgostit.

Încă mai mult vers decât om căută cheia în geantă şi încercă să deschidă uşa fără a face cel mai mic zgomot pentru a nu-i trezi pe cei din casă. O mână îi atinse umărul, iar ea îngheță de groază, dar când auzi vocea caldă şi atât de cunoscută a lui Ştefan, se linişti.

— M-ai speriat, Ştefan.

— Te-am aşteptat să vii. Iartă-mă pentru tot ce am spus mai devreme. Sunt tare prost uneori.

Ea îi acoperi gura cu mâna.

— Nu tu eşti prost. Eu sunt proastă. N-am ştiut ce gol rămâne în mine când pleci tu... Când termină de spus asta, îşi încleştă mâinile de gâtul lui.

El o luă în braţe şi a dus-o în casa lui. O aşeză pe pat şi se aplecă să-i scoată pantofii, iar ea străbătută de un curent, se ghemui pe pat în timp ce începu a striga:

— Nu-mi atinge picioarele! Te rog, Ştefan!

El fugi tocmai la uşă numai să o facă să tacă, iar ea tăcu, dar stătea ruşinată în pat.

— Spune-mi orice, Luminița. Povesteşte-mi despre tine numai lasă-mă să te vindec. Nu te voi atinge decât dacă vei vrea, nu te voi mângâia decât dacă vei vrea, nu te voi săruta decât atunci când vei muri după sărutul meu. Dar, te rog, povesteşte-mi, de ce ai ajuns aşa. Dacă nu o faci acum cu mine s-ar putea să nu te mai roage nimeni niciodată să o faci şi să te veştejeşti încet în cochilia ta de singurătate...

Ea tăcea, iar el continua să-şi pledeze cauza.

— Chiar nu ai înțeles că tu eşti persoana despre care mi-a vorbit Adriana în vis?! Chiar nu-ți dai seama cât de mult te iubesc?!... Tu nu simți chiar nimic pentru mine?!

— Ba da, Ştefan, şi eu te iubesc, dar mi-e teamă! Nu ştiu cum să mă port şi nici ce şi cum să-ți spun! spuse ea cu disperare...

— Mai întâi povesteşte-mi! Te rog!

— După ce ai plecat de pe plajă, voiam să te strig înapoi, voiam să mă ții în brațe, dar nu ştiam cum să o fac...

El se aşeză în genunchi la marginea patului, iar ea povesti, şi în timp ce povestea nu mai era adultul preocupat de matematică, ci copilul ce țipa îngrozit când taică-su îi bătea mama, sau fugea după ea, sau când a aruncat cu cuțitul şi acesta s-a înfipt în mâna ei.

— ...Țin minte că odată o îneca cu capul în cada din baie, ea se zbătea îngrozitor, iar când vedea că aproape nu mai mişcă o scotea afară din apă şi o smulgea de cap țipând la ea: Spune, curvă, cu cine te mai f....? Mama plângea şi îi spunea că nu-l înşeală cu nimeni, dar el o cufunda iar cu capul în apă. Țipa: Recunoaşte şi scapi! Dar biata mama nu avea ce recunoaşte. Tata era nebun. Altă dată i-a strâns pe rând degetele mâinii în uşă tot aşa țipând la ea. La sfârşit mâinile mamei arătau îngrozitor... Mi-o amintesc şi acum cum țipa...

Ştefan îi luă mâinile, iar ea nu le retrase speriată ca altă dată, ci povesti mai departe, despre plecarea ei la cămin, despre viața acolo, despre

supraveghetoarea de noapte, despre viața ei după ce aplecat de la cămin, despre retragerea în sine şi preocuparea doar de matematică.

— Cam asta e tot... încheie ea.

— Câți ani ai?

— 26. Pe 8 septembrie fac 27.

— Şi în toți aceşti ani nu te-ai îndrăgostit niciodată? Nu ai iubit pe nimeni, nu ai vorbit cu nimeni despre tot ce s-a întâmplat?

— Nu. Dumnezeu mi te-a scos în cale pe tine. Ajută-mă să mă vindec, învață-mă să te iubesc... Mi-e teamă de viață, mi-e teamă să am copii, mi-e teamă să am familie. Când îmi amintesc cum mă rugam să nu mă calce pe picior – durea aşa de tare – şi cum oricât aş fi țipat, oricât aş fi rugat-o, oricât aş fi plâns, ea tot mă strivea, se naşte în mine aceeaşi teamă de oameni ca şi atunci, aceeaşi nevoie de a mă strânge în mine ca într-o cetate în care străinii şi răutatea lumii nu mai pot intra. Am văzut ce poate face un bărbat ca tata cu o femeie, dar am văzut şi ce poate face o femeie cu un copil lipsit de apărare...

El îi lăsă mâinile şi îi luă în palme un picior, îl descălță de sandală şi îi sărută pe rând fiecare deget. Făcu la fel şi cu celălalt picior. Sub buze şi sub degete simțea cicatrici, fine urme ale unui trecut de coşmar.

— Nu le controla nimeni la cap pe astea înainte de a le angaja să lucreze acolo?! întrebă fără să vrea vreun răspuns.

Luminița plângea.

— Nu pot schimba trecutul vieții tale, nici nu pot să te fac să uiți, dar pot să-ți fac altfel viitorul, pot să te vindec, pot să te iubesc, pot să te conving, că merită să trăieşti altfel decât până acum, că merită să ai familie şi copii...

— Nu, nu! Eu nu pot avea copii! Mi-e teamă, Ştefan!

— Iartă-mă, te-am luat cam prea repede. Asta o să fie peste ceva ani. Spune-mi, acum, în clipa asta, ce vrei?

— Vreau să mă ții în brațe, să adorm în brațele tale şi să mă trezeşti dacă am coşmare.

— S-a făcut! Tu eşti şeful! Dar îți mai dau o clipă de gândire. Chiar vrei ca eu, un bărbat de aproape 40 de ani, cu tâmplele uşor cărunte, să țină în brațe ca să adoarmă o tânără şi frumoasă ca tine? Ai timp să te răzgândeşti.

— Numai tu dintre toți bărbații şi frumoşii lumii.

El o cuprinse şi ea se culcă cu capul pe pieptul lui. Brațele o înconjurau şi o ocroteau. Era atât de bine. În piept îi auzea inima bătând. El se gândea la prima lui soție şi la mesajul transmis în vis. Avea în brațe şi în calea vieții lui o nouă iubire şi îşi dorea ca un disperat să o facă fericită, dar până acolo era cale lungă, iar el nu trebuia să se grăbească pentru a nu o speria pe Luminița, pe femeia cu suflet de căprioară.

Ea a adormit repede, în schimb el nu poate adormi. Visează la cum va fi când nopțile lor vor fi mult mai mult decât să o țină în brațe.

— Ce tare îți bate inima, Ştefane! spuse ea ridicând capul de pe pieptul lui.

— Dar nu ai adormit?

— Nu. Ți-am ascultat inima.

— Şi ce spune, dacă tot ai ascultat-o?

— Spune aşa: Luminița, e timpul să înveți şi altă poezie decât cea din geometrie!

El începu a râde de drăgălăşenia ei, apoi îşi apropie buzele de gura ei.

— Să începem cu primul vers, îi şopti şi gândi că s-ar putea ca drumul spre viitorul lor să nu fie chiar atât de lung cum gândise cu o clipă mai devreme.

Fericirea îi găsi pe amândoi şi tot amândoi, însetați de fericire, au gustat din ea cu nesaț. El speriat şi mereu cu grijă să nu-i facă rău, ea însetată de viață adevărată, s-au potrivit perfect pentru sublimul cântec al iubirii, mai frumos, inegalabil de frumos, decât recea geometrie, muzica sferelor sau jocul secund...

În toamnă ea s-a transferat la Constanța, iar în iarnă îi mărturisi lui că aşteaptă un copil şi că-i este puțin teamă, dar nu atât de teamă ca atunci când era singură, nu ştia ce-i iubirea şi se lăsa devorată în singurătatea ei de amintiri din trecut şi de coşmaruri.

Mariana păstră încă mult timp amintirea colegei ce era foarte bună la matematică şi care mânca aproape în fiecare noapte câte o bătaie. Îi fusese mereu milă de ea când se trezea din somn din cauza țipetelor ei. Comparând în gând ce făcea supraveghetoarea cu Luminița când făcea în pat, cu ceea ce-i făcea mama Marieta nu putea decât să tragă concluzia că mama era un înger prin comparație cu alții şi iar regreta că a greşit şi că de asta a ajuns înapoi la cămin.

Tot de Luminița îşi amintea cum, în ciuda bătăilor primite, în ciuda vieții grele pe care o ducea la cămin, un gând şi o speranță de care nu se îndoise niciodată îi călăuzea paşii, o făcea să reziste şi să supraviețuiască, iar acest gând era acela că într-o zi maică-sa o va lua acasă. În zilele mai negre, recitea scrisorile de la mama împreună cu frații ei, iar apoi ziua nu mai era neagră, ci plină de strălucirea visului şi a speranței. Şi a fost poate singurul copil de la cămin a cărui vis s-a împlinit, pentru că toți au vise, toți au speranțe, dar ale lor se vestejesc ca florile îmbobocite lovite de secetă înainte de a înflori, apoi rămân fără nici un vis, fără nici o speranță, fără nici un țel... frunze purtate în vânt, valuri lovite aiurea de țărmuri, suflete rătăcite în viață ca într-o vâltoare fără rost, nu ca într-o luptă sublimă în care ai țeluri, vise şi idealuri de atins cum se întâmplă oamenilor normali.

Biblioteca şi scurtele discuții cu bibliotecara, o femeie în vârstă şi fiică de preot, era singurul liman din viața Marianei, deşi nici pe bibliotecară nu o întreba despre lucruri şi fapte legate de viața ei sau nelămuriri de care se lovea, ci doar

discutau despre cărți, atât. Fiind aproape adolescentă trecea prin cea mai dificilă perioadă a vieții ei şi avea multe de probleme, dar nu avea curaj să vorbească cu nimeni. Mama Marieta o făcuse, într-un anumit fel, handicapată în a mai avea încredere în oameni.

Rar de tot mai răscolea cutia cu poze din fundul valizei cu care venise la cămin şi când o făcea se simțea rău până şi fizic, nu numai sufleteşte. Simțea efectiv cum ceva se zbate în pieptul ei, cum gândul la familia ei de acasă îi zdrobea sufletul, pozele cu Marius îi stârneau plânsul, cele cu tata duioşie şi dor, cele cu mama durere... şi apoi le arunca pe toate în cutie fără a le mai privi până la capăt şi jurându-şi că nu le va mai vedea niciodată, să nu-şi mai amintească, să nu o mai doară... Zăcea după aceea ca un câine lovit... Nu voia mâncare, nu voia pe nimeni în jurul ei, nu voia nici măcar să audă voci. Gol era totul în ea şi gol era şi afară. Nimeni nu intuia ce se întâmplă şi nimeni nu întindea o mână spre ea şi dacă ar fi intins, ar fi respins-o atât de mare era teama din ea.

La sfârşitul clasei a şaptea a plecat cu toți orfanii de la casă în tabără la Bucium, o comună înconjurată de vii din apropierea Iaşilor. Încă de la plecarea din Fălticeni se simțea rău, dar nu a spus nimic pentru că aşa s-a obişnuit. Nici nu ştia prea bine ce o doare, era o stare generală de rău. O durea puțin capul, puțin burta şi era obosită. În gară la Paşcani, în timp ce aştepta noul tren spre Iaşi, durerea de burtă devenise mai puternică. O întrebă pe Geta Bucur dacă nu vrea să meargă la wc şi au plecat împreună după ce şi-au cerut voie de la educatoarea care îi însoțea.

Când s-au întors, Mariana aproape nici nu vedea pe unde calcă. Cearcănele din jurul ochilor erau parcă mai adânci. De speriată ce era deabia îşi putea stăpâni dinții să nu-i clănțăne în gură. Se aşeză ghemuită pe geamantan şi nu mai vedea şi nici nu auzea nimic din forfota din jurul ei. Cu ea se întâmpla ceva groaznic, o lovise o boală ciudată şi nu ştia nici cui să-i spuie şi nici nu ar fi avut curaj să vorbească cu cineva despre maladia ruşinoasă ce o lovise. La wc-ul din gară văzuse pe lenjerie pete de sânge. De unde naiba vine?! Ce boală nenormală e asta?! s-a întrebat îngrozită. Nu ştia ce-i şi nici nu avea curaj să întrebe, dar era cumplit de speriată şi nu ştia de ce îi era ruşine.

Of, Doamne, dacă ar fi trăit bunica, doar ei aş fi avut curaj să-i spun cât sunt de bolnavă, dar aşa nu pot vorbi cu nimeni!

Îi veni să vomite de frică, apoi valul de greață trecu.

Ce-ar fi dacă m-aş duce pe marginea peronului şi când vine trenul m-aş arunca în fața lui şi aş termina şi cu boala şi cu frica cu tot... gândi.

Atât de absorbită era de gândurile ei încât nici nu observă că toți copiii au plecat spre tren şi se urcau în el.

— Mariana, ce mama dracului e cu tine, ai adormit acolo pe geamantan de nu mai vii!! o strigă educatoarea, iar ea sări ca arsă când realiză că la ea a strigat.

Urcă în tren ultima, iar când trecu pe lângă educatoare aceasta îi plesni o palmă după cap şi o certă.

— Adormită ce eşti! Dacă nu te vedeam rămâneai aici şi îmi dădeai atâta bătaie de cap! Fii atentă că sunt cu ochii pe tine vacanța asta...

Plecă în fundul vagonului fără a-i mai auzi cuvintele până la capăt. Celelalte fete s-au adunat grupuri-grupuri pe scaunele din față ale vagonului, iar în spate aproape toate locurile erau goale. Nimeni nu deranja gândurile, durerea şi frica Marianei. De ce tocmai mie mi s-a întâmplat asta!? Putea să i se întâmple oricăreia din celelalte fete care acum sporovăiesc vesele dar nu, toate relele lumii mi se întâmplă invariabil doar mie.

Realiză că se simte mult mai udă şi plecă la wc-ul din tren, iar de acolo se întoarse mult mai speriată decât de la cel din gară. Acum petele erau mult mai mari. Îngrozită de gândul că pantalonii ei scurți de culoare albastră deschis s-ar putea păta şi în felul acesta toată lumea ar afla de boala ruşinoasă ce dăduse peste ea folosi batista în loc de tampon. Acum capul o durea tare şi nu ştia să spună care e cauza: boala ciudată, grijile, ruşinea sau toate amestecate. Orice ar fi nu trebuie să afle nimeni cu nici un chip despre boala ce dăduse peste ea. Dacă aş fi fost cu mama oare i-aş fi spus? se întrebă. Nu, sigur nu i-aş fi spus, că ar fi găsit şi în boala asta o vină a mea, că-s murdară, că-s neglijentă, că-s neîngrijită... Ofta, vorbea singură, se chinuia cu gândurile şi cu răul ei ce-l bănuia fără leac.

Din gară din Iaşi îi luă un autobuz şi-i duse în tabără la Bucium, dar Mariana nici nu observă locul mirific în care era aşezată şi care, în alte condiții, i-ar fi sărit în ochi imediat. Nu văzu teii imenşi ce umpleau curtea taberei şi nici livezile cu vii ce o împrejmuiau, căci gândul ei era într-un singur loc şi, obsedată, nu putea nici vedea, nici simți altceva.

Până au fost repartizați pe pavilioane fiecare din noii veniți, a mai durat o oră şi jumătate, iar după aceea, odată ajunsă în dormitor, se întinse pe pat şi adormi. Oboseala, grija, teama, durerea de cap o biruiseră şi se cufundă într-un somn binefăcător.

Era în curtea de acasă. Stătea pe banca din curte, de sub cais. Bunica era lângă ea. În vis nu era vară, ci primăvară, iar din caisul înflorit uşorul vânt scutura peste ele petale. Liniştea umplea văzduhul şi sufletul celor două. Era o linişte care te cheamă, o pace ce te învăluie cum poți întâlni doar în vis. Bunica îi ținea mâinile în palmele ei şi de acolo venea izvorând pacea. Durerea, frica, boala din ziua aceea dispăruseră. Îşi duse capul spre pieptul bunicii, iar aceasta îl lipi de ea şi îl mângâie blând ca un cântec.

... Ce bine e lângă tine, ce bine e cu tine, bunita... gândi şi bunica îi auzi gândul şi străluci de bucurie, iar capul îi era învăluit în lumină.

... Eşti mare de acum, Mariana, eşti femeie aproape... gândi bunica, iar fata îi înțelese gândul şi asculta încordată tot ce mai avea bunita, dulcea ei bunită, să-i spună de la gând la gând.

Cineva o zgâlțâia şi zgâlțâiala o smulse de la pieptul bunicii care dispăru într-un nor de lumină, iar odată cu ea zbură şi liniştea şi pacea imensă din vis.

— Nu! țipă şi privi speriată pe fata ce o trezise şi în felul acesta o smulse de la pieptul bunicii ce avea atâtea să-i spună. Era ca şi cum cineva le-ar fi rupt în două, căci în vis ele alcătuiau un singur trup. Durerea o sfâşia.

— Nu trebuia să mă trezeşti!

— Trebuie să mergem la masa de seară, de asta te-am trezit.

— Bine, bine, bâgui Mariana şi se lăsă înapoi pe pat în timp ce fata ce o trezise pleca.

Cu numai o clipă înainte era la pieptul bunicii, nu avea nici o grijă şi nici o durere, dar clipa aceea zburase, iar acum se ghemuia în pat şi nu ştia cui spune ce o doare şi nici cum, nu putea explica ce a pierdut sau ce caută de foarte mult timp, nu putea spune că ea nu s-a vindecat nici până acum că s-a despărțit de casa ei, de bunica, de tata... Şi gândul duios la iubitorul ei tată o copleşi, apoi o copleşi alt gând mult mai chinuitor.

... Dacă m-a iubit ca pe o fiică, iar eu am simțit că mă iubea, de ce nu m-a căutat niciodată, numai pentru o clipă, numai să mă vadă, numai să spună că i-a fost dor... Nu, nici el nu m-a iubit... Sunt blestemată să fiu singură pe lume mereu. Să ating fericirea pentru o clipă, o dată în viață, ca să ştiu ce gust are, apoi să mă întorc la durere... Acum înțeleg muzica lui Chopin şi dacă aş avea un pian aş cânta la el la nesfârşit şi sunetele ar zbura în aer vorbind mai mult despre tristețea mea, singurătatea mea, pustiul meu... Picăturile de ploaie la el nu sunt de apă, ci sunt lacrima cerului, furtuna e zbuciumul unui suflet, luna e ochiul magic din cer ce îți priveşte zvârcolirea... De ani buni sunt atât de singură că aud pe lângă mine paşii gândurilor mele şi ca şi cum asta nu era destul acum sunt şi bolnavă, şi nu bolnavă oricum, de o boală normală, ci de o boală ruşinoasă despre care nu am cu cine vorbi şi nici pe cine întreba ce-i.

O smulse din gânduri uşa dormitorului ce fusese izbită cu putere de perete.

— Tu ce aştepți, invitație specială la masă? țipă aceeaşi educatoare ce o certase şi în gară la Paşcani.

Sări din pat ca arsă şi se îndreptă spre uşă.

— Fii atentă că nu impresionezi cu aerul ăsta că nimic nu contează pentru tine, că tu eşti aparte, iar toți ceilalți sunt proşti. Văd că n-ai învățat nimic din lecția ce ți-a dat-o doamna inspectoare Vrânceanu când te-a adus înapoi la cămin după ce s-a chinuit ani de zile să facă ceva din tine! Eşti nesimțită, nepăsătoare şi mai ai şi aerul ăsta că nimeni nu te poate atinge. Bagă-ți mințile în cap până nu-i prea târziu, că nu ştiu ce s-o alege de viața ta dacă nu te îndrepți!

Tot ce-şi dorea Mariana era să-i astupe gura cu ceva. Să nu-i mai vadă buzele mişcându-se şi să nu mai audă torentul de cuvinte ce o făceau praf. Educatoarea îi mai aruncă un: Treci în sala de mese! şi plecă mulțumită lăsând-o pe „nesimțita” de Mariana cu sufletul sângerând. Mai bine îmi mai dădea o palmă ca în tren decât cuvintele astea – şopti.

Nimeni nu o cunoştea, nimeni nu bănuia ce şi cum o doare fiecare cuvânt aruncat asupra ei, nimeni nu discuta cu ea despre ceea ce se întâmplase acasă între ea şi Marieta, dar oricând se ivea ocazia i se reproşa că ea e vinovată de faptul că a fost adusă înapoi.

În sala de mese nu se putu atinge de nimic din ceea ce avea pe masă. Bău doar ceaiul căci îşi simțea gura uscată. De cum s-a întors în dormitor a mers iarăşi la baie. Sângerarea era mult mai redusă, dar era strict necesar să se schimbe şi să se spele. Nu avea însă curajul să o facă în dormitor căci ar fi văzut celelalte fete ce-i cu ea, iar la baie era un du-te-vino continuu, deci nici aici nu putea fi singură. Folosi altă batistă şi îşi spuse că va aştepta stingerea apoi, după ce toată lumea a adormit, va veni la baie să se spele. Mulțumi lui Dumnezeu că nu şi-a pătat pantalonii şi tot pe el fu supărată când rosti: De ce mi se întâmplă numai mie, Doamne, toate necazurile!?

La ora zece s-a dat stingerea, iar la zece şi jumătate liniştea acoperea totul căci şoşotelile copiilor au fost doborâte de oboseala de peste zi şi acum toți erau cufundați în lumea viselor, doar Mariana se furişă ca un hoț spre spălător ținând la piept un pachețel făcut din săpun, chiloți şi prosop. De frică să nu fie surprinsă de cineva nici măcar nu aprinse lumina, ci se mulțumi cu palida lumină, ce străjuie în nopțile de vară mult după apus şi se furişează prin ferestrele spălătorului. Se dezbrăcă şi se spălă cu apă şi săpun şi se mulțumi să constate că sângerarea se oprise. Îmbrăcă chiloții curați şi mai trebuia să-i spele pe cei murdari. Începu să-i frece în mâini după ce-i muie în apă şi îi săpuni, dar petele se încăpățânau să nu iasă. Oricum trebuia să-i spele până când vor fi curați căci nu avea decât două perechi, cea de pe ea şi aceştia, aşa că insistă cu spălatul şi nu observă că uşa se deschise încet, iar din prag o privea mirat directorul taberei, cel care îi întâmpinase la sosire, le adresă câteva cuvinte de bun venit şi pe care Mariana îl urmărise curioasă, căci ceva la el îi amintea de tatăl ei, de Dragoş Vrânceanu.

Tresări când se auzi întrebată:

— Ce faci aici la ora asta? De ce nu dormi?

Lăsă în chiuvetă ceea ce spăla şi în loc de răspuns începu să plângă, deşi voia din toată inima să se poată stăpâni, dar nu reuşea căci ziua de azi a fost prea lungă şi mult prea încărcată de necazuri, iar acum faptul că directorul taberei a prins-o la spălător după stingere a pus capac la toate, aşa că în loc să-i răspundă stătea şi plângea ca o proastă, fără să poată scoate măcar un cuvânt

din gură. Şi dacă ar fi vorbit ce să-i spună!? Despre ce se întâmpla cu ea nu putea vorbi cu nimeni. Era prea ruşinos, prea murdar, prea intim... Poate doar cu bunica...

Durerea din ochii fetei îl îngrijoră pe director, iar gândul că se află în pavilionul copiilor de la casa de copii, căci erau în tabără şi copii de la şcoli normale şi cu familii, era pentru el ca un semnal de alarmă. Pentru o fracțiune de secundă îşi aminti fără durerea, fără ura şi fără regretul din trecut, dar îşi aminti totuşi, că soția îl părăsise în urmă cu vreo zece ani pentru un alt bărbat şi el a rămas singur cu cele două fete ale lor pe care le-a crescut în continuare şi a învățat să discute cu ele orice problemă. Nu a avut de ales, copiii lui trebuiau să aibă încredere totală în cineva, iar dacă mama nu era pe aproape, a făcut tot posibilul ca el să fie persoana de încredere din viața fiicelor lui şi a învins până la urmă, nu fără sfâşieri de suflet, nu fără situații încordate, nu fără teamă că s-ar putea să nu fie bine ce face, dar a învins şi asta conta. Alungă din gând amintirea fiicelor şi privi din nou mogâldeața speriată din fața sa.

Ea plângea şi se aştepta să fie bruftuluită aşa cum mai fusese de două ori în aceeaşi zi de către educatoare, eventual să ia şi vreo palmă după cap, şi o luă total pe nepregătite atitudinea directorului ce o întrebă cu toată blândețea din lume:

— Ce-i cu tine, fetițo?

Ar fi vrut să răspundă, dar ruşinea o copleşea şi în loc de răspuns plânsul izbucni mult mai zbuciumat, în timp ce îl privea pe omul acela din partea căruia se aşteptase la aceeaşi duritate ca a educatoarei. Blândețea lui o răvăşea, căci spărgea zidul ce-l pusese între ea şi lumea ce o înconjura de când plecase de acasă, şi făcea ca sentimentele ei să izbucnească ca un torent ce rupe zăgazuri pe timp de furtună şi o lăsa în fața lui aşa cum era de fapt: sensibilă, speriată de oameni şi viață, cu sufletul sângerând de înstrăinare, tânjind după iubire ca un însetat, plângând mereu după o bunică extraordinară şi după un tată minunat şi în nici un caz nesimțită, aşa cum i se spusese mereu în ultimii ani.

— Noi doi trebuie să stăm de vorbă, vrei?

Ea nu răspunse, iar el continuă.

— Pe sala de la spălător este o bancă. Hai să stăm acolo şi să vorbim!

Ea îl urmă ca un somnambul, lăsându-şi lucrurile în spălător, şi se aşeză pe bancă. Directorul o privea la lumina din hol, care rămânea aprinsă toată noaptea, şi îi observă cearcănele vineții din jurul ochilor, dar şi mărimea şi culoarea neagră a lor, o observă, îi studie paloarea aproape anormală, dar şi frumusețea trăsăturilor chipului ei. Deşi era îmbrăcată într-o pijama jerpelită albă cu floricele ce au fost cândva roşii gândul îl duse la o mică prințesă. Vedea că o chinuie ceva, simțea că nu-i ceva banal şi totuşi nu ştia cum s-o mai întrebe

căci ea stătea pe bancă şi lăsa lacrimile să-i curgă pe obraji, iar din când în când îşi ştergea şi lacrimile şi nasul cu mâneca pijamalei.

El îi întinse batista lui, iar ea protestă şi spuse că are şi ea batiste şi că se va duce să-şi ia una din dormitor, dar odată ridicată în picioare, realiză că nu mai are batiste, căci avusese două, dar le folosise, aşa că se aşeză înapoi pe bancă, luă batista din mâna directorului şi apoi oftă... adânc, din tot sufletul, din rărunchi.

— Ştii, şi eu am două fete. Acum sunt mari şi una din ele mă va face bunic în curând. Când erau acasă obişnuiau să discute orice problemă cu mine şi ne înțelegeam perfect.

Îi luă mâinile şi ea le lăsă, iar el, în timp ce le mângâia, continuă.

— Pentru o clipă presupune că eşti fiica mea şi spune-mi ce-i cu tine, vrei?!

— Nu pot. Fetele dumneavoastră nu v-ar fi spus nimic dacă ar fi pățit ce am pățit eu.

El ar fi vrut să râdă, dar îşi înghiți râsul şi aşteptă încordat. Cu greu îşi putea stăpâni impulsul de-a o lua în brațe ca pe un copil şi să o liniştească.

— E ceva ruşinos... e o boală...

— Dumnezeule mare!! exclamă bărbatul când realiză în sfârşit despre ce-i vorba şi când îşi aminti că fata spăla ceva în chiuvetă când el a deschis uşa la spălător. Mititica asta înflorea şi nimeni nu se gândise să-i spună ce înseamnă să înfloreşti, să devii femeie, iar lui îi era ruşine, efectiv roşi şi îşi aminti că atunci când fetele lui au avut probleme din astea a discutat cu ele sora lui care era medic pediatru. Să te văd cum ieşi Ilie din asta! îşi spuse, apoi se hotărâ că trebuie să rezolve problema, dar în gând le blestema pe educatoarele de la casa de copii.

— Câți ani ai? întrebă pentru a trage de timp şi pentru a-şi organiza cât mai bine gândurile. Habar nu avea cum să facă.

— Paisprezece. Celelalte fete din clasă la mine au treisprezece ani, dar eu am paisprezece căci am mers de şapte ani la şcoală. Aşa m-a dat mami.

Bărbatul tresări când realiză că în viața fetiței există şi o mami.

— Şi unde-i mami acum? Apropo spune-mi cum te cheamă ca să ştiu cum să-ți spun.

— Mariana. Mami e acasă acum...

Expresia chipului ei îl îngrozi pe director. Părea că se descompune de durere. Fără a mai fi întrebată fata depănă apoi pentru prima dată în viață, e drept că tot pentru prima dată se şi găsise cineva să o asculte, un părinte bun, un om cu o mare, mai mult decât era director sau profesor, povestea ei. Vorbi despre o mamă ce nu o putuse iubi niciodată, despre un tată bun, dar vocea i se frânse când spuse că nu înțelege de ce acesta nu a căutat-o niciodată şi despre o „bunită” atât de bună încât făcea soarele să răsară, pământul să se învârtă, iarba

să crească... Povesti cum cânta la pian şi cum lua lecţii de dans. Vorbi despre Mozart şi Chopin şi, cum povestea ei era ca Simfonia fantastică de Berlioz, încheie drumul ei spre locul de supliciu rostind:

— Acum mi-ar plăcea şi Chopin căci înţeleg muzica lui. Sunt mai bătrână...

Omul de lângă ea îi ţinea mâinile şi se simţea copleşit. Bobocul de floare de lângă el vorbea de Chopin, marele compozitor polonez la care tristeţea şi durerea, oglindite în muzică, după ce au fost trăite la intensitate maximă în viaţă, te lovesc ca un val şi te îmbolnăvesc de boala numită zbucium chopenian, şi spunea că-l înţelege acum. În plus vorbea de bătrâneţe...

— Eşti tânără. Eşti frumoasă, răvăşitor de frumoasă, Mariana, încât de când ţi-am văzut chipul îmi tot vine să-ţi spun: prinţesă...

— Aşa îmi spunea şi tata, spuse repezit şi întrerupându-l apoi o inundă iar durerea şi omul de lângă ea pricepu, în sfârşit, de ce îl înţelege pe Chopin chiar copil fiind. Când oriunde calci şi spre orice dai numai de rană, când cuvintele trebuiesc alese pentru a nu răni şi aşa alese tot rănesc Chopin devine mântuire.

— Acum, că suntem prieteni şi că ţi-am spus prinţesă la fel ca tata, să vorbim despre lucrul acela atât de ruşinos. Dacă ai avut încredere în mine să-mi spui totul despre viaţa ta cred că vei avea încredere să vorbim şi despre asta.

Aşteptă ca fata să spună ceva şi realiză că tot el trebuie să o facă, căci ea se închise în tăcere şi în obraji îi apărură pete roşii de ruşine. Îi era imposibil să vorbească despre aşa ceva.

— Nu vă supăraţi pe mine. Să ştiţi că nici cu tata, deşi îl iubesc mult, nu aş fi vorbit aşa ceva dacă eram acasă. Cred că e o boală... e ceva ruşinos...

— Lasă-mă pe mine să vorbesc, iar dacă e adevărat ce spun, e suficient să dai din cap. Să ştii că şi mie mi-e greu să vorbesc despre aşa ceva, dar dacă nu a fost nimeni înaintea mea să te lămurească, te rog să nu-ţi fie ruşine că o fac eu.

Fata şi-a tras mâinile şi şi-a acoperit cu ele faţa. Bărbatul i le-a luat iar şi, intuind unde a greşit, când a vorbit a reparat greşeala.

— Mi-e greu să vorbesc, nu pentru că-i ceva ruşinos sau o boală, ci pentru că-i ceva intim legat de viaţa femeilor. De obicei se vorbeşte cu o fem.... Aici s-a oprit şi şi-a căutat iar cuvintele. Of, cât îi de greu! a ţipat în gând apoi s-a hotărât să vorbească fie ce o fi. Nu putea sta cu ea toată noaptea şi nici să nu rezolve problema.

În timp ce vorbea îi ţinea strâns mâinile şi mulţumea în gând lui Dumnezeu că fata stătea cu ochii în jos şi nu vedea cât îi este lui de ruşine şi cât de roşii îi sunt obrajii.

— Astăzi, sau poate ieri, oricum zilele astea, ai descoperit nişte pete de sânge pe lenjerie...

El tăcu şi aşteptă ca ea să încuviinţeze, iar după ce mişcă capul continuă.

— Nu e o boală şi nici ceva ruşinos, îți repet asta. Înseamnă că ai crescut şi devii femeie...

— Aşa mi-a spus şi bunica în vis astăzi după masă, dar nu a apucat să-mi spună mai mult căci cineva m-a trezit şi m-a smuls de la pieptul ei.

— Înseamnă că ea m-a trimis ca să-ți spun ceea ce n-a apucat să-ți spună ea, căci altfel puteam să mă culc, nu să bântui noaptea prin tabără în căutare de copii speriați! spuse el iar fata izbucni în râs. El îi studie chipul frumos luminat de râs, căci era prima dată când o vedea râzând.

Apoi i-a explicat că va avea o astfel de hemoragie în fiecare lună şi că trebuie să se spele şi să se schimbe mult mai des şi să aibă tampoane de vată, iar ea îl asculta cu atenție. Curiozitatea şi faptul că el era un om bun învinsese şi ruşinea şi firea ei care o făcea să fugă de oameni. În plus se liniştea aflând adevărul.

— Dar nu am decât două perechi de chiloți, cei pe care îi spălam şi cei de pe...

Nu mai continuă când văzu că el râde în hohote. Îşi trase mâinile din palmele lui şi iar roşi.

— Nu, nu fi prostuță! Nu am râs de tine, ci de cât de scumpă ai fost. Nu te îmbufna şi nu te închide iar în tine căci am râs de drăgălăşenia ta şi încă ceva ce trebuie să ții minte pentru toată viața: că oricât ne-ar răni lumea, oricât de nedreaptă şi crudă ar fi nu ne putem trăi viața în afara ei, aşa că nu te mai ascunde. Te ascunzi de tine în tine şi într-o zi asta poate duce la nebunie. Înțelegi ce înseamnă să te pierzi în tine de tine!?... Acum du-te la culcare, iar mâine îți voi aduce cărți de anatomie din care să înțelegi ce se întâmplă cu tine mai bine decât am putut să te fac eu să înțelegi, şi îți voi aduce şi alte lucruri de care ai nevoie având în vedere ultima mărturisire făcută... spuse el râzând şi făcând un uşor semn cu ochiul, iar ea nu se mai supără, ci râse.

— Să ştii că „mami” aia a ta a fost tare proastă că a renunțat la o minunăție de fată ca tine, aşa că să nu-ți mai pară rău că ai făcut-o proastă, iar acum treci la culcare!

— Iar dumneavoastră să ştiți că sunteți la fel ca tata Dragoş, şopti ea, iar ochii i se umeziră.

El o strânse la piept apoi o privi cum pleacă spre dormitor.

A dormit bine. A visat îngeri ce o înconjurau în timp ce ea dansa. Un bărbat, un tată minunat, ce era când directorul taberei, când tata Dragoş, o privea dansând. Se simțea iubită şi până şi în vis ştia că mami fusese tare proastă, pentru prima dată în viață era convinsă de asta.

A doua zi dimineață Ilie Istrate, directorul taberei, îi făcu o vizită surorii lui şi, după ce o salută, intră direct în miezul problemei.

— Camelia, am nevoie de nişte cărți cum le-ai dat şi fetelor mele când aveau 13-14 ani. Îmi trebuie pentru o fată din tabără... mai adăugă când văzu cât de mirat îl priveşte soră-sa.

— Mă, Ilie, tu te-ai tâmpit acum la bătrâneţe, eu ştiam că eşti profesor de română, nu de anatomie şi nici măcar ăia nu se ocupă cu aşa ceva. Ce, fata n-are mamă, n-are tată?

— Culmea e că n-are, o întrerupse Ilie. E de la casa de copii şi pare căzută din lună. Astă noapte mi-a spus o poveste tare tristă şi încâlcită despre viața ei...

Ilie nu mai apucă să-şi termine fraza că de data asta îl întrerupse soră-sa pe el.

— Deci v-ați petrecut noaptea împreună, zise aceasta în timp ce ridică a mirare o sprânceană în sus.

— Încă o prostie ca asta dacă mai spui am plecat, Camelia! Uneori mă enervezi grozav de tare!

— Gata. Gata. Am glumit.

— E un copil căzut din lună, frumoasă foc, cântă, sau mai bine spus a cântat cândva, la pian, îi place Mozart, spune că-l înțelege pe Chopin, dar nu ştie ce se întâmplă cu corpul ei la 14 ani şi e îngrozitor de speriată. Am găsit-o în baie astă noapte, spăla ceva şi a început să plângă când m-a văzut. Ziua i-a fost rău şi a luat şi o palmă de la o educatoare. A crezut că o bat şi eu. Am stat de vorbă cu ea, i-am explicat câte ceva şi nu ştiu cât de ruşine i-a fost ei, dar eu m-am simțit ca dracu...

S-a oprit din nou din povestit căci soră-sa se prăpădea de râs.

— Nu, nu te supăra iar. Chiar e de râs când mi te imaginez... Acum am să-ți dau cărțile de care ai nevoie. Până le caut, mai povesteşte-mi despre ea.

El povestea şi ea răscolea prin rafturile bibliotecii pentru a găsi ceea ce căuta.

— Chiar crezi că femeia aia a dus-o înapoi numai pentru atât?

— Aşa mi-a spus ea. Tot ea mi-a spus că taică-su o iubea mult şi că era un om bun.

— Ştii că este posibil ca femeia să fi văzut în ea o rivală şi din cauza asta nu a putut-o iubi şi a alungat-o, vorbi doctorița din ea.

— Dumnezeu ştie care-i adevărul, dar cert este că Mariana suferă tare. Fuge de lume, nu mai crede în oameni şi trăieşte printre ei ca în pustiu.

— Săraca de ea... Cum o să se descurce în viață?...

Când a ajuns în tabără o căută pe Mariana şi o găsi în dormitor. Era singură. Ceilalți copii erau plecați într-o drumeție în împrejurimi, iar Mariana se rugase de educatoare să o lase în tabără că nu se simte bine.

— Cum te simți azi?

— Bine, răspunse fata şi îl privi cu infinită dragoste, iar profesorul se cutremură de ceea ce-i citi în ochi. Realiză că orfanii sunt asemeni câinilor vagabonzi, chinuiți, flămânzi, loviți cu picioarele şi care, dacă cineva le aruncă o frimitură de pâine uscată, cât de mucegăită, sau dacă le mângâie uşor creştetul din milă, devin pentru acel cineva ființe supuse şi dăruiesc toată iubirea şi recunoştința de care sunt în stare fără rezerve şi fără teamă.

Mariana îl privea întocmai ca un câine vagabond ce a fost mângâiat pe creştet şi îşi dorea, fără să-şi poată explica de ce simte asta, ca el să o strângă la piept cum făcuse cu o seară înainte, dar el nu făcu asta şi ignoră tot ce citea în ochii şi pe chipul ei.

— Ți-am adus cărți şi alte lucruri de care ai nevoie, a spus el rece şi aparent indiferent punând o sacoşă pe pat lângă ea.

În ea se aflau, pe lângă cărțile de care avea nevoie, şi nişte lucruri ce le cumpărase după ce plecase de la soră-sa. Mai era în sacoşă şi o ciocolată mare şi un set format din pieptene şi oglindă cu mânere aurii. După ce a văzut ochii fetei profesorul regreta că le-a cumpărat. Voise să facă o bucurie unui copil, nu cadou unei iubite, dar ştia sigur că fata va înțelege totul greşit. Nu aşteptă să desfacă sacoşa.

— Te las să citeşti, prințeso.

A ieşit din cameră cu capul în jos şi oarecum vinovat, în timp ce simțea arzându-l în spate privirea încărcată de dragoste a fetei.

Ea nu ştia prea bine ce i se întâmplă, era un sentiment sublim, dar şi confuz, cu vise nelămurite, cu doruri fără leac, cu dorință de a se întâmpla ceva, dar şi cu teamă de acea dorință, că acel ceva s-ar putea întâmpla, simțea în suflet chemare, dar tot din suflet alunga cu teamă chemarea, voia să fie îmbrățişată, dar imediat se speria de gândul că ar putea să stea atât de lipită de cineva; numai profesorul a înțeles totul din privirea ei şi ştia foarte bine ce s-a întâmplat. Prințesa s-a îndrăgostit de el, iar el se simțea vinovat, deşi ştia bine că nu a greşit nici o clipă, şi nici nu era prima dată când o elevă se îndrăgostea de el de când era profesor. Ştia că i-a fost tare milă de ea şi că a încercat să o ajute şi ajutând-o realiză că s-ar putea s-o fi ars în suflet mângâind-o mai mult decât toți cei care au lovit în ea de-a lungul vieții ei. Privirea aceea în care se oglindea, după mulți ani de pustiu şi gol, recunoştința, căldura, dragostea, lumina, nevoia de a fi iubit îl ardea şi îl urmărea oriunde s-ar fi dus. Ar fi spus că e privire de câine hăituit ce şi-a găsit în sfârşit stăpân, dar nu era numai atât, căci fata era om, şi nici un câine de pe pământ nu ar putea avea atâta lumină şi căldură în privire cât avea fata.

Pe cei fără casă şi fără acasă, fără mamă şi fără tată, cu trecut ca o rană deschisă, cu prezentul durere, iar cu viitorul neconturat îi poate răni oricine oricând, dar culmea rănirii e să constați că după atâtea lovituri şi mângâierea şi

mila tot răni pot provoca şi după ce constaţi asta îi mai poţi condamna că au greşit drumul, că nici măcar nu au înţeles ce-i viaţa, că au muşcat poate chiar şi mâna ce s-a întins spre ei pentru a mângâia!?...

Puţini din cei ai nimănui se pot salva, şi tot puţini realizează că au trăit pe viu povestea lui Harap-Alb şi că la capătul poveştii şi al încercărilor au murit şi au inviat, iar cel înviat nu mai e cel ce a murit, ci e un iniţiat, un om care înţelege şi iartă, nu mai simte durerea ca toţi ceilalţi şi nici nu mai plânge, ştie că totul are un rost, că nimic nu i s-a dat la întâmplare, dar nu uită, orice ar fi, şi nici nu dă voie oricui să-i privească în suflet... El ştie că a învins, dar poartă în suflet preţul de a învinge şi priveşte cu milă la rătăciţii rămaşi pe drumul poveştii... Va fi pentru Mariana moartea şi învierea – moartea în ignoranţă, necunoaştere, neiubire, neînnălţare şi învierea în a primi iluminarea, iubirea pentru tot ce e viu şi mai presus om, cunoaşterea, înălţarea, modestia, lipsa judecăţii aspre, ridicarea deasupra lui alb şi negru, da sau nu, blândeţea, bunătatea, renunţarea la gândire limitată şi închiderea între bariera lui de aici până aici – aceasta ca suferinţa să capete rost şi să nu rămână rătăcită pe drumul nesfârşit al poveştii?! Asta nu ştie decât timpul. Dacă nu va fi ea va fi alt copil al nimănui şi al lumii, indiferent ce nume va purta, care va spune poveste pentru toţi. Un cântec despre rătăcire, despre drumul spre casă, despre iubire ca despre cea mai mare comoară de găsit pe pământ. Un cântec despre cum e să fii îmbrăcat în carne, dar să nu fii crocodil, chiar dacă şi el e îmbrăcat tot în carne, să mergi pe pământ, dar să nu fii şarpe, chiar dacă şi el se târăşte pe pământ... Şi atunci ce şi cum să fii mai mult decât cel numai carne şi decât cel ce se târăşte pe pământ!? Să te ridici deasupra cărnii şi deasupra târârii având sentimente, simţind iubire, milă, încercând pe bucăţica ta de a fi să faci lumea mai bună. Nu să schimbi lumea, nu să spui că faci ceva pentru oameni – asta e nebunie – ci să te schimbi pe tine, să lucrezi mai mult pentru sufletul tău...

Mariana a răsfoit cărţile aduse de el, până când au venit copiii ceilalţi din drumeţie, şi din când în când lăsa cărţile baltă şi se lăsa furată de gânduri ciudate şi dorinţe la fel de ciudate, doruri neînţelese şi râs cristalin pentru o clipă ca în cealaltă clipă cristalul din râs să se transforme în lacrimă. Era prima zi de adolescentă şi visa la cel ce născuse la viaţă femeia din ea. Copilăria se încheiase, deşi copil nu a fost decât câteva clipe. Mai târziu, peste ani, va gândi despre ea şi despre ceilalţi colegi de la casă că viaţa lor, a fost o viaţă de fiinţe condamnate să nu aibă viitor, dar nici trecut, copilăria fiind o imensă, dureroasă şi nesfârşită clipă prezentă. Ei nu sunt niciodată iubiţi, ei nu fac pozne de care se amuză părinţii, ci doar greşesc şi sunt pedepsiţi, ei rar de tot stârnesc mila – de dragoste nici nu se pune problema – mult mai des ură şi dispreţ.

Profesorul Ilie Istrate făcuse o breşă în armura cu care îşi proteja sufletul şi a ajuns drept la ţintă şi, fără să vrea sau să aibă intenţia asta, i s-a strecurat în

suflet, iar ea îndrăgostindu-se, avea sufletul răvăşit. Nu ştia ce se petrece cu ea şi dulcea-amara beție a nevoii de a fi iubită o punea pe seama faptului că-i era dor de tatăl ei. Ceea ce simțea era greu de spus în cuvinte şi mai greu încă de înțeles... Plânsul ei nu era numai plâns... dorul ei nu era numai dor... gândurile – amețitoare... visele – păsări în zbor... somnul – alunecare într-o altă lume în care se odihnea cu capul pe pieptul profesorului...

Au urmat zece zile în care l-a urmărit ca un câine credincios, iar el văzându-i ochii se simțea tot ca un câine, dar vinovat. Îl căuta şi, acolo unde îl vedea, stătea minute în şir privindu-l. Era fericită să-l vadă, iar fericirea îi umplea chipul de lumină. Întotdeauna, când îşi amintea cum a strâns-o la piept în prima seară, ochii i se umpleau de lacrimi şi trupul îi devenea lavă. Pe cine să întrebe dacă e normală, pe cine să întrebe ce se întâmplă cu ea!?... Suferea când vedea că el este din ce în ce mai rece cu ea sau că o evită şi se gândea că şi pentru el a devenit ființa ciumată ce făcea ca oamenii să fugă de ea. Nici lui nu-i trebuia, şi el fugea de dânsa aşa cum făcuse mami, tati sau educatoarele de la cămin, acum când o cunoscuse mai bine. Ce va face peste două zile, când va pleca din tabără, şi nu-i va mai vedea chipul niciodată, cum va trăi, cum va merge mai departe?!... se întreba prostuța de parcă nu ştia răspunsul. Îl ştia, îl avea săpat în carnea ei, îl mai trăise în viața asta. Nu se moare de atât. Se rupe puțin sufletul şi se merge mai departe până la următoarea rupere de suflet sau până când devii înțelept sau imun – unii numesc asta maturitate –, dar ea, la materialul din care era construită, era posibil să moară şi să nu devină niciodată imună la rupere de suflet.

În ultima seară în tabără era de-a dreptul disperată. Noaptea s-a furişat în cameră aducând cu ea somnul pentru toți copiii obosiți de joacă, doar Mariana nu putea adormi. Pierdea din nou pe cineva drag, pe cineva ce-i mângâiase sufletul şi cuvintele erau sărace în a spune ce simte. S-a ridicat din pat şi a fugit la baie căci o îneca hohotele de plâns şi o ardea cearceaful fierbinte. Ardea toată. A făcut duş cu apă rece apoi a stat minute în şir cu capul pe pervaz şi plângând a numărat stelele, a vorbit singură şi s-a certat cu Dumnezeu.

... Eu nu pot pleca din tabără... Vreau să-i văd chipul în fiecare zi... Vreau să fie în preajma mea, Doamne... Ce crezi, e prea mult ce îți cer!?... Pentru tine tot ce cer eu e prea mult... Nu-ți mai cer nimic, dar să ştii că sunt tot supărată pe tine. Nu mi-a trecut de când a murit bunica... Ştiu că eşti, bunica spunea că exişti şi că ai casa în cer şi bunica spunea întotdeauna adevărul, dar mă întreb oare mă auzi?! Oare nu ai casa prea departe de mine, de noi oamenii?! Dacă suntem copiii tăi, de ce ți-ai făcut casa în cer, Tată!?...

Uşa s-a deschis, iar ea a întors capul să vadă cine-i... Era directorul taberei ce o văzuse şi voia să închidă uşa cât mai repede şi să plece. Durerea din ochii ei mari şi negri l-a făcut să se răzgândească. Felul cum a lăsat să-i alunece brațele

pe lângă corp de parcă ar fi fost aripi frânte de înger, l-a convins că nu trebuie să lase lucrurile aşa, trebuie să discute din nou cu ea, trebuie să o ajute să depăşească într-un fel situația. A deschis din nou uşa şi a păşit spre ea.

— Ce faci, Mariana?

— Voiați să plecați? M-ați văzut şi vă grăbeați să fugiți aşa cum au făcut toți până acum... Ați spus că mami a fost proastă că nu m-a vrut, dar dumneavoastră tot la fel faceți!

Durerea răzbătea din cuvintele ei, iar el era răvăşit. Tot ce ştia e că n-a vrut să o rănească. I-a fost milă de ea şi a vrut să o ajute. Ce să-i explice?! Cum să-i explice că-i uşor să fii părinte chiar şi pentru un copil ce nu-i al tău, dar e greu să fii profesor pentru o fată ce se îndrăgosteşte de tine?!

— Vrei să iau locul mamei tale? Vrei să fiu tatăl tău? a întrebat profesorul, iar ea tăcea. Ştia sigur că nu voia să fie tatăl ei, dar nici nu ştia ce vrea de la el ca să-i spună şi nici ce simțea pentru el nu-i putea spune. Şi cum Dumnezeu să-i spună că vrea din toată inima să o țină în brațe, când nu-i era nici părinte, când nu-i era nimic!?....

Lacrimile îi curgeau pe obraz. Ciumatul din ea făcea oamenii să fugă de dânsa, gândea, dar nu era adevărat, nu era ciumată, ci doar bolnavă de iubire.

— Hai să stăm iarăşi de vorbă, prințeso!

S-au aşezat pe banca pe care au mai stat în urmă cu zece zile. Ea îşi frângea mâinile şi lăsa lacrimile să-i curgă pe obraz, iar el se simțea ca un doctor înaintea unei operații pe cord deschis. Realiză că talentul de dascăl, acum trebuie să-l dovedească, în discuția cu fata, nu numai la oră, când era relativ uşor să predea mai departe ceea ce a învățat şi el cândva.

— Nu mi-ai răspuns la întrebare... Vrei să fiu tatăl tău?... Nu vrei asta, Mariana, dar nici nu ştii ce se întâmplă cu tine. Ştiu că tânjeşti să te țin iar în brațe, ştiu că te-ai îndrăgostit de mine şi suferi cumplit. N-am vrut să se întâmple asta.

— Ce înseamnă să te îndrăgosteşti? şopti ea printre lacrimi.

— Înseamnă că nu mai vrei să trăieşti doar pentru tine, ci şi pentru o altă persoană. O cauți mereu cu privirea şi când o găseşti simți că ai atins cerul. Vrei să stai la pieptul ei şi crezi că asta e cea mai mare fericire de pe pământ. Uneori mergi atât de departe cu gândul încât îți spui că ai putea muri pentru ca cel drag să mai trăiască puțin...

— Eu aşa vreau, şopti ea.

— Iar eu nu vreau, răspunse el ferm.

— De ce nu vreți? Nu sunt destul de bună pentru dumneavoastră?

— Prostuță mică. Pentru mine eşti un copil, e drept un copil sublim, m-aş simți minunat să-ți fiu tată, dar nu mă pot îndrăgosti de tine. Nu, că nu eşti bună, tu pui problema greşit, ci pentru că sunt eu prea bătrân.

— Dar eu vă iubesc pe dumneavoastră!

— Nu spune prostii. Acum ştiu că doare ca dracu şi nici nu înțelegi prea multe din ce-ți spun, dar mai târziu vei înțelege şi îmi vei da dreptate... Şi încă un sfat, prințeso, pe care să nu-l uiți pentru a nu fi prea dezarmată în fața lumii: nu mai arăta cât de tare eşti rănită şi nici nu-ți mai lăsa mâinile să-ți cadă pe lângă corp ca nişte aripi frânte de înger... Unii oameni pot profita de slăbiciunea ta. Uită de dragostea asta a ta pentru mine şi las-o să moară căci nu o merit şi învață, Mariana. Învață pe rupte, căci numai aşa poți învinge în viață.

— Cum plec eu mâine de aici?... N-am să vă mai văd niciodată...

— Mă faci să-mi pară rău că atunci noaptea am stat de vorbă cu tine. Dacă nu aş fi făcut-o nu ți s-ar fi întâmplat asta...

— Să nu spuneți asta! E cel mai bun lucru ce mi s-a întâmplat de când sunt la cămin! răspunse ea repezit.

— Atunci ia-ți amintirile cu tine, fă-le cumva să nu mai doară şi mergi mai departe! Eu sunt doar o amintire frumoasă în viața ta.

— Asta mi-e soarta. Car cu mine amintiri ce dor, primesc din când în când sfaturi şi văd cum toți cei care mă cunosc fug de mine...

Durerea răzbătea din cuvintele ei. El s-a ridicat de pe bancă şi s-a îndreptat spre uşă. Nu mai avea nimic de spus. Îi era milă de fată şi spera ca Dumnezeu să o vindece de el.

— Stați! se auzi strigat şi se întoarse.

Printre lacrimi stăpânite cu greu l-a întrebat:

— Dacă aş fi spus că vreau să fiți tatăl meu şi că vă iubesc ca pe el, m-ați fi strâns în brațe pentru ultima oară?

— Da, prințeso!

— Atunci vreau să fiți tatăl meu pentru o clipă.

El o strânse în brațe şi ea se lipi toată de el. Urechea îi era lipită de piept şi îi auzea inima bătând. Brațele lui o cuprindeau ca pe o fiică, dar ea nu se simțea ca o fiică, ci ca o femeie îndrăgostită şi profesorul ştia asta, dar îi era prea milă de ea şi, dracu să le ia de pedagogie şi psihopedagogie ce le învățase pe rupte în facultate, dar care acum nu-i puteau fi de ajutor şi trebuia să acționeze aşa cum îi dicta lui sufletul.

El plecă gândindu-se că a doua zi la plecarea copiilor va face în aşa fel ca să nu fie în tabără, încât să nu-i mai vadă durerea din ochi la despărțire şi nici să nu trebuiască să-şi ia rămas bun, iar ea adormi fericită. El a strâns-o la piept şi a fost atât de bine... Pentru numai o clipă...

Vor veni alte clipe în care de dorul lui şi în căutarea ochilor lui, aripile de înger i se vor frânge; tânjind după îmbrățişarea lui va fi bolnavă de dor, iar singura scăpare din toate va fi învățătura. Căci el i-a spus să învețe şi ea va învăța...

Întoarsă la casa de copii se simțea la fel ca atunci când plecase de acasă: singură, părăsită şi mistuită de dor. Plecase în tabără copil şi s-a întors femeie, dar nu era conştientă de asta.

Din cauza dorului ce o chinuia, nici nu suferi ca altădată când, chiar la începutul clasei a VIII-a, asistenta medicală a căminului le aplică un tratament forțat de deparazitare – era o invenție de-a ei şi o testa pe copii – băgându-le cu capul într-un amestec de gaz şi D. T. T. apoi le legă cu câte o cârpă albă şi le porunci să stea aşa până a doua zi. Aproape toate fetele au făcut răni pe pielea capului, dar cele mai groaznice erau după urechi şi după cap, la baza gâtului, unde soluția otrăvitoare distrusese pielea şi ajunsese până la muşchi.

Orice se întâmpla la cămin nu o mai durea sau învățase să nu o mai doară ca să poată trăi şi oricum din tot ceea ce poate să doară descoperise că dorul doare cel mai tare... mai tare decât umilința, mai tare decât rănile de după cap şi urechi... Vrând-nevrând îşi amintea de umilințe şi depănându-le în gând realiza că au fost multe... La început o şocase că trebuie să facă baie cu toate fetele grămadă la duşuri, căci ea fiind sensibilă din fire şi mai pudică avea nevoie de intimitate, dar s-a obişnuit şi cu asta; şi tot la început când i s-au tăiat unghiile, după prima baie făcută la cămin, de către supraveghetoarea de noapte, a fost şocată, dar a şi durut-o, căci i le-a tăiat pe toate din carne. A îndrăznit să-şi tragă mâna şi să plângă, când durerea a fost prea vie, dar a luat o palmă de a văzut stele verzi.

— Unde te crezi, sclifosita dracului, ca să faci mofturi?! Să nu mai tragi mâna că ți-o rup, ai înțeles!

Plângând, la numai trei zile după ce a fost adusă la cămin, a suportat să i se taie unghiile din carne. Noaptea următoare, de durere, a stat cu ele în apă rece, iar a doua zi aproape fiecare unghie era infectată. În câteva zile degetele i s-au vindecat, dar ea era terorizată de gândul că la sfârşitul săptămânii urmează ca după baie să i se taie iar unghiile şi ştia că nu mai poate îndura un nou chin. Rugă o colegă de şcoală din oraş să-i aducă o unghieră, dar cum aceasta nu i-a adus, sâmbătă după-amiază, înainte de baie, şi-a ros toate unghiile cu dinții şi aşa va face mereu: chiar şi mare fiind nu se va putea dezobişnui de acest obicei. Altă dată, când nu s-a săturat la masă şi a îndrăznit să mai ia o felie de pâine din magazia din cantină, a fost văzută de o bucătăreasă, ce a urmărit-o până în sala de mese, a luat-o de gât, a ridicat-o în sus şi a trântit-o pe ciment. Când s-a trezit doamna Geta Strugaru, educatoarea de serviciu pe unitate şi care avea obligația să supravegheze copiii în sala de mese, o stropea cu apă. Mariana o privea speriată. Ştia, sau mai bine spus simțea cu sufletul, că ea nu iubeşte copiii aşa că nu putea înțelege de ce îi vorbeşte blând, de ce o mângâie cu mâna pe față. Chiar făcu un gest smucit de a se feri de mâna ei, dar s-a liniştit auzindu-i vocea blândă, aproape dulce.

— Ți-ai revenit, puişor?... Hai ridică-te.

Fata s-a ridicat de jos tremurând. În fața ochilor avea pete negre iar în dosul capului o durere crudă. Ca să nu cadă, s-a sprijinit cu mâinile de doamna Geta, aceasta a cuprins-o cu brațele şi i-a şoptit:

— Revino-ți, draga mamii...

Petele negre au dispărut, a căpătat un pic de siguranță în picioare, dar moale de mângâiere, cu sufletul însetat de o îmbrățişare pe care o aştepta de ani buni, şocată de ceea ce îi făcuse bucătăreasa, şi-a încleştat mâinile de gâtul femeii şi a plâns disperat, în timp ce doamna îi mângâia creştetul şi țipa la bucătăreasă:

— Nebună ce eşti! Era să omori un copil pentru o felie de pâine!

— Trebuia să ceară, nu să fure, a îngăimat bucătăreasa cu jumătate de gură. Se vedea că e speriată.

— Nu a furat, a luat o felie de pâine că poate nu s-a săturat, iar tu era să o omori pentru asta! Roagă-te să-i fie bine, căci dacă se întâmplă ceva cu ea, voi avea grijă să plăteşti!

Educatoarea fierbea de furie. Avea acasă doi copii. Soțul era cel mai mare iubăreț din oraş, dar ea credulă şi de dragul copiilor l-a primit mereu înapoi după fiecare escapadă şi mereu a sperat că se va linişti şi că va pune pe prim plan casa şi copiii. Acum era gravidă din nou, el era plecat cu o nouă cucerire, iar ea, dincolo de durerea din viața ei, o ținea pe Mariana în brațe, o mângâia şi simțea că îi e dragă, chiar dacă ei nu i-au fost niciodată dragi copiii de la cămin.

A dus-o şi a întins-o pe un pat la infirmierie apoi a anunțat asistenta de serviciu să aibă grijă de ea.

Pentru că a strâns-o la piept, pentru că i-a spus „draga mamii" Mariana a tot aşteptat-o să mai vină, să o caute, dar ea nu a mai venit de a doua zi la serviciu căci, chiar în seara cu incidentul Marianei, când a ajuns acasă, viața i s-a dat peste cap.

Soțul, care dispăruse imediat după ce a aflat că-i gravidă, s-a hotărât să se întoarcă acasă. Era băut, deşi Geta ştia că el nu bea. O aştepta.

— Te-ai întors? a întrebat ea moale. Luşu – aşa îşi alinta ea băiatul cel mare – a mai crescut, iar Ela – fata lor – s-a făcut mai frumoasă, îți seamănă ție.

E adevărat că Sandu – soțul ei, un fotograf celebru în oraş – era frumos.

— N-am venit să discut de copii, deşi, da, i-am văzut.

— Atunci de ce ai venit?

— Am venit să-ți spun că vreau să divorțez. Sunt îndrăgostit...

— Tu te îndrăgosteşti de orice femeie frumoasă căreia îi faci fotografii, dar cu copiii cum rămâne? Tu eşti veşnic îndrăgostit şi uiți că-i ai, iar eu vreau să-i creştem împreună.

— Nu mă şantaja cu copiii, că nu stau cu o femeie care nu mi-e dragă nici dacă am zece copii cu ea. Să-ți fie clar!... Crezi că nu mi-am dat seama ce joc faci?! Intenționat ai rămas gravidă ca să mă legi mai tare de tine, dar nu-mi trebuieşti, ai înțeles!

Ea fierbea de furie. Ştia că atunci când a venit înapoi i-a cerut iertare în genunchi, ştia că i-a spus că-i cea mai frumoasă femeie din lume şi că fără ea nu poate trăi, iar ea, pentru că îl iubea, l-a iertat, s-au iubit şi acum era din nou gravidă, iar el acum o desființa. Nu ştia ce să-i spună. Vorbele lui o răniseră profund.

S-a dus în fața lui şi l-a plesnit peste față cu toată puterea, fără să-i fie teamă căci el nu a lovit-o niciodată, doar atât că pleca de acasă pentru câte patru-cinci luni, apoi iar venea, apoi iar pleca...

După ce l-a lovit privindu-i ochii s-a speriat căci a văzut în ei nebunia şi a încercat să fugă, dar nu a reuşit.

A bătut-o sălbatic şi pentru că vedea că, chircită jos, sub ploaia de lovituri îşi apără cu mâinile burta pentru a nu-i lovi pruncul nenăscut, dar pe care de atâtea luni îl simțea mişcând în ea, a lovit-o cu picioarele numai în burtă.

— Nu-ți plătesc pensie alimentară la trei, mi-e destul doi! Crezi că mă prosteşti tu pe mine...

Când au venit copiii de la joacă au găsit-o pe mama lor inconştientă pe covor, într-o baltă de sânge. Speriați au chemat vecinii de bloc apoi au sunat la bunica – mama tatălui lor. Au dus-o la spital unde până şi doctorii i-au plâns de milă. În aceeaşi noapte au operat-o, iar Alexandra – fetița condamnată la moarte încă din burta mamei – micuță, scheletică, prematură, cu vânătăi pe corp, s-a încăpățânat să trăiască. Şi ea, şi mama s-au zbătut între viață şi moarte aproape o lună, apoi şi una şi alta au ales să trăiască. Singuri, fără pensie alimentară – pentru că trebuia s-o plătească tatăl a vrut să omoare unul din copii chiar din burta mamei – doar cu sprijinul bunicilor ce şi-au iubit nora ca pe propria fiică şi care nu şi-au putut ierta băiatul pentru ceea ce a făcut au învățat să trăiască şi să se descurce. Geta, în lunga perioadă de spitalizare îşi amintea de Mariana, se gândea la ea cu căldură şi se tot întreba oare ce mai face. Felul în care a plâns şi i s-a lipit de piept nu-l putea uita. Şi Mariana se întreba ce-o fi cu doamna Strugaru de nu mai vine la serviciu, dar cum nu avea cine-i da explicații se închise în ea aşa cum făcea mereu, iar, rar de tot, când sufletul voia să înflorească, auzea o şoaptă şi simțea o îmbrățişare: draga mamii...

Acestea toate erau amintiri – tragice, dureroase, amare – dar amintiri, de aceea acum, la începutul clasei a VIII-a, când asistenta sanitară le-a aplicat tratamentul special creat de ea, nu era supărată, nici surprinsă. Trebuia să îndure tot, să înghită tot, aşa cum făceau şi ceilalți copii, dar nici unul din ei, ce suportau orice parcă mai uşor decât ea, nu trăiseră cum a trăit ea în casa

colonelului Vrânceanu. Casa aceea era raiul pe pământ, iar ea acum trăia în iad. Rar de tot şi-l amintea pe verişorul ce-i promisese că o ia de soție şi care îi făcea coroniţe de flori, tot rar îşi amintea de mare, de munte, de Palatul Mogoşoaia şi de Slănic Moldova, tot rar răsfoia fotografiile în care era o mică prinţesă, cu tati, cu mami, cu bunita, cu bunicul la lecţii de balet, cu doamna profesoară de pian şi ea cântând şi îşi spunea că nu-i adevărat, ci e poveste ce i s-a întâmplat atunci. Ca o ultimă rămăşiţă a vieţii de lux din altă viaţă ea avea tot timpul hainele aranjate şi îngrijite, vorbea întotdeauna frumos şi corect cum o învăţase bunica Maria şi, indiferent de numărul anilor petrecuţi la cămin şi de felul de a se îmbrăca, vorbi şi purta a celorlalţi copii, ea va fi altfel. Niciodată nu va intra în turmă, niciodată nu va vorbi urât şi mereu se va chirci sub greutatea vorbelor grele spuse de alţii. Nu mai cunoştea banii şi nu avea niciodată bani. Nu ştia să cumpere ceva dintr-un magazin şi nici nu cerea nimic.

S-a dus la şcoală cu baticul acela îngrozitor pe cap, dar peste care şi-a pus şi o căciulă deşi nu era frig. Copiii din oraş au observat mai întâi mirosul din clasă de gaz şi D. T. T., iar după ce profesoara de franceză a spus că aşa le trebuie copiilor de la cămin că sunt păduchioşi, în clasă a început distracţia: elevii din oraş, mai ales băieţii, le luau căciulile din cap şi râdeau de ele. Mariana a plâns în fiecare pauză. O durea umilinţa. Stela Borislov şi Geta Bucur s-au bătut cu cei ce le descopereau capul. Restul copiilor au fost indiferenţi căci îşi puneau de fiecare dată căciulile înapoi pe cap fără a spune nimic.

Pe drumul de întoarcere de la Oprişeni la casa de copii a continuat aceeaşi distracţie pe seama păduchioşilor ca şi la şcoală. Marianei îi era ruşine, se simţea a nimănui.

Seara, pe toate fetele le ustura îngrozitor pielea din spatele urechilor, la gât şi pe unele chiar şi pe cap. A doua zi dimineaţă li s-a spus să-şi dea jos baticurile şi să facă baie. Pe Mariana o durea pielea de după urechi şi după cap unde fusese marginea baticului. După ce s-a spălat a simţit ceva umed pe lângă urechi, a dat cu mâna şi a văzut că-i sânge. Avea răni îngrozitoare în special în spatele urechilor. După cap erau mai mici. S-a spălat apoi s-a aşezat ghemuită pe marginea patului şi a început să se legene aşa cum se legăna la preşcolari. Era la capătul puterilor, nu putea plânge, nu avea cu cine vorbi şi ca să nu-i explodeze sufletul de tot ce a îndurat se legăna şi, legănându-se, şi-a amintit de prima ei întâlnire cu mama Marieta, de dragostea pentru profesorul Istrate în tabăra de la Iaşi, de doamna Geta Strugaru ce o strânsese în braţe spunându-i draga mamii; şi legănându-se, amintindu-şi, trăindu-şi durerea de parcă ar fi fost toată carne vie, nu numai după urechi, s-a cuprins singură cu mâinile şi plângând în hohote şoptea: draga mamii...

Din prag doamna Geta o privea îngrozită. Începuse serviciu de câteva zile. Pe Mariana nu a mai văzut-o de anul trecut, iar acum când a căutat-o în sala de

meditații, i s-a spus că a rămas în dormitor. Ştia ce este suferința pe propria-i piele, ştia ce înseamnă să te simți pe marginea prăpastiei, să nu ai drum nici înainte nici înapoi, să te agăți cu disperare de orice te-ar mai putea trage spre zbor când necazurile vieții te duc spre prăbuşire, dar putea jura că nu a văzut niciodată pe cineva atât de distrus de durere ca pe Mariana în acele clipe şi cum era vorba de un copil i se părea nedrept, inuman...

A luat-o în brațe aşa cum îşi lua proprii copii, a strâns-o la piept şi i-a şoptit mângâind-o: draga mamii... şi ar fi făcut orice să aducă o fărâmă de bucurie în acel suflet şi pe acel chip.

— Nu mai plânge, draga mamii.

I-a şters nasul şi lacrimile cu batista ei. A dus-o la baie să se spele şi când i-a văzut rănile de după urechi a rămas înmărmurită. A spălat-o cu infinită blândețe, nu voia să o mai doară, căci ştia că ființa asta nu mai poate îndura nimic, deoarece pare la capătul puterilor.

— De asta plângeai? Te durea rău?

— Nu numai asta.

— Atunci hai în dormitor să stăm de vorbă.

Au stat de vorbă mult, mult, mult... Mariana şi-a deschis sufletul şi i-a povestit tot, chiar şi ce pățise în tabără la Iaşi. Şi doamna a povestit câte ceva, nu pentru a se plânge, căci nu avea rost să se plângă unui copil, ci pentru a-i arăta că şi viața ei este grea, dar că luptă. I-a spus să nu mai plângă niciodată aşa ca astăzi că a speriat-o.

— Cresc singură trei copii, e drept că mă ajută şi socrii mei, cu Alexandra am probleme încă de la naştere şi mă rog la Dumnezeu să fie sănătoasă şi normală după ce a trecut prin ce-a trecut, dar indiferent cât de grea mi-ar fi viața nu plâng niciodată, căci dacă copiii mei mă văd plângând, vor crede că sunt slabă, iar ei nu au nevoie de un părinte slab, ci de o mamă puternică... Te rog, Mariana, să nu mai plângi ca astăzi! Învață să fii puternică, învață să te controlezi...

— Dar nu mai pot...

— Nu există nu mai pot! Există doar învinşi şi învingători. Te cred că ți-a fost cumplit de greu, chiar mă mir cum ai putut îndura atât, dar orice îți va fi dat să trăieşti în continuare nu ai voie să spui nu mai pot. Şi eu spuneam că nu mai pot când am rămas singură cu doi copii, la fel spuneam când m-a bătut şi am fost singură cu trei copii, dar acum pentru că am supraviețuit, pentru că Dumnezeu mi-a dat putere nu mai spun niciodată nu mai pot... Eu sunt o luptătoare, fii şi tu la fel, Mariana.

— Dar ştiți ce greu a fost...

— Ştiu, Mariana. Eu cu Ela mea discut orice problemă şi tot e speriată uneori, dar pentru tine cred că a fost cumplit. Să ştii că profesorul acela de la Iaşi

a avut dreptate să spună că mama Marieta a fost o proastă, căci la fel gândesc şi eu.

— Celelalte educatoare spun...

— Nu mă interesează ce spun ele. Ai suferit destul, aşa că nu-i nevoie să-ți mai otrăvească şi ele sufletul.

Gândea, dar nu a spus nimic, că probabil Marieta era geloasă pe Mariana şi mai gândea că educatoarea fetei şi colega ei este foarte superficială şi insensibilă dacă nu şi-a dat seama în atâția ani cât suferă acest copil, iar pentru faptul că nu a discutat cu ea şi nu i-a explicat nimic încât a trebuit să treacă prin ce a trecut şi în tabără nu găsea nici o explicație. Ela era mai mică decât Mariana, dar discutase cu ea orice problemă, iar cu copiii de la grupa ei făcea la fel, chiar dacă o făcea din datorie, căci nu se putea minți singură că îi sunt dragi. Nu, nu-i erau dragi copiii de la cămin sau poate toată dragostea ce o putea dărui o dăruia copiilor săi, iar pentru aceştia nu-i rămânea decât milă. Ştia clar că de aceşti copii îi este milă, dar şi mai clar ştia că Mariana îi e dragă, nu la fel de mult cum îi erau copiii ei, dar îi era dragă...

— Mariana, eu nu te pot minți căci eşti deşteaptă şi ai simți, să ştii că-mi eşti dragă, mi-e şi milă de tine... Vino la mine oricând vrei să stăm de vorbă. Fă-ți curaj şi spune-mi orice, te voi învăța ca pe copiii mei, dar te rog nu mai suferi aşa.

Mariana o privea şi plângea.

O amintire din primele săptămâni la casă i-a venit în minte răscolind-o. Se juca cu colegele, în pauză, şi cred că era prima dată când râdea şi alerga după atâtea zile. Se rotea amețitor în jurul unui plop plantat în parcul de lângă cantină şi râdea; copilăreşte, nevinovat, sublim...

S-a auzit strigată şi a tresărit. A alergat la doamna Nistor, căci ea o strigase şi încă râdea când a ajuns în fața ei, dar râsul a dispărut când aceasta a prins-o de braț, aproape de umăr, cu toată puterea şi a pişcat-o.

— De ce rupeai copăcelul, de ce?

Când i-a dat drumul şi-a privit brațul vânăt apoi a privit copăcelul. Nu-l rupea, doar se juca. Era imposibil să rupă un copăcel a cărui tulpină era mult mai groasă decât piciorul ei, doar rotindu-se în jurul lui.

Aceea a fost prima bătaie şi a luat-o în prima zi în care a îndrăznit să râdă şi să se joace, apoi nu a mai râs, nici nu s-a mai jucat. La câteva zile a luat o palmă după cap de la educatoarea ei că a rupt o foaie din caietul de biologie... apoi... apoi... Nu a protestat niciodată... nu a plâns niciodată... nu a spus niciodată că o doare sau că nu mai poate şi acum, când în sfârşit a vorbit cu cineva, este rugată să nu mai plângă şi i se spune că în viață nu ai voie să spui nu mai pot...

— Dacă o să faceți ca mama Marieta?

— Nu voi face ca ea, te rog să fii foarte convinsă de asta. Vreau să te ajut şi, ca să pot face asta, trebuie să mă asculți. Nu-ți pot fi mamă, căci am copiii mei pe care îi cresc singură şi mi-e greu, dar pot să-ți dăruiesc puțină iubire şi căldură, pot să stau de vorbă cu tine când simți nevoia şi pot să te învăț să lupți cu viața cum lupt eu: fără lacrimi şi fără „nu mai pot...”

A doua zi, doamna Geta i-a adus un unguent pentru rănile de la urechi şi s-a bucurat că nu o mai vede plângând.

De-a lungul clasei a opta i-a fost mai bine la cămin decât în anii anteriori pentru că avea şi ea pe cineva cu care să vorbească şi care să o strângă din când în când la piept. Şi una şi alta, cu sufletul rănit le-a întâlnit soarta: una însetată de iubire, cealaltă rănită complet de viață, dar găsind într-un ungher ascuns al sufletului ei, dincolo de tot şi de toate relele lumii, un gram de iubire de dăruit.

Doamna Strugaru o învață să împletească, iar pentru asta tot ea i-a adus andrele şi lână. Mai întâi a făcut un fular roz, după aceea o căciulă, iar apoi un pulover. Era mândră că şi-a făcut singură primele haine din viața ei.

Tot doamna o certa că nu se juca niciodată cu ceilalți copii şi că nu o vede râzând deloc, iar fata, în loc de răspuns, a şoptit: „Nu pot!”; doamna a înțeles, a strâns-o la piept şi i-a spus draga mamii...

Era primăvara anului 1984. Mariana mai avea doar două luni de stat în cămin, apoi urma să plece la liceu. Se simțea ciudat... Ea, care nu s-a adaptat niciodată la cămin, ea, care a crezut că acolo este iadul, nu voia să plece, se temea de tot ce urma... Viața îi era răscolită, noaptea nu putea dormi, avea o permanentă stare de neliniște şi capul o durea aproape mereu. Ea, care fusese întotdeauna strălucitoare la învățătură, începuse să ia note de opt. Prima care observă schimbarea fetei fu educatoarea ei, dar nu o întrebă ce-i cu ea, ci o bruftului bine.

— Ce-i cu tine? De ce te laşi de învățătură tocmai acum, când se apropie examenul? Eu ştiu că ție nu-ți pasă de nimic, că eşti o nesimțită din care n-a putut face nimic doamna Vrânceanu, dar dacă de ceilalți nu-ți pasă, gândeşte-te măcar la viitorul tău şi fă un pic de efort să se aleagă ceva şi de viața ta!

Fata nu a spus nimic, nici măcar nu aprivit-o în ochi, iar educatoarea s-a înfuriat şi mai tare:

— Eşti un monument de nesimțire, asta eşti!

La cafea, în aceeaşi zi, după ce copiii au plecat de la şcoală, căci clasele V-VIII învățau după-amiază – doamna Strugaru află de la educatoarea Marianei că aceasta are note mai slabe şi că nici nu-i pasă că are examen şi că-i mai nesimțită şi mai indiferentă ca niciodată.

Doamna nu a spus nimic, dar, cunoscând-o pe Mariana şi ştiind că în ultima vreme n-a stat de vorbă cu ea, şi-a notat în gând că trebuie să o caute şi să vadă ce-i cu ea, că sigur nu-i vinovată de starea ei nesimțită.

A doua zi, când toți copiii alergau prin curte, se jucau cu mingea, se dădeau în scrânciob sau pe topogan, a văzut-o pe Mariana pe o bancă, sub un măr; era banca unde a stat prima dată cu mama Marieta. Nu plângea, dar părea rătăcită.

S-a dus la ea. A cuprins-o ca întotdeauna şi i-a mângâiat sufletul cu două vorbe pe care Mariana le prețuia cel mai mult pe lume. Draga mamii...

— De ce nu te joci? De ce stai singură?

Fata stătea la pieptul ei şi nu spunea nimic.

— Hai, spune-mi ce se întâmplă cu tine, căci dacă nu vorbeşti, nu pot să te ajut.

— Mi-e frică să plec de la cămin. Mi-e frică de schimbări... şi, în plus, am o stare de nelinişte...

— Toți copiii o au la vârsta asta. Ți-am spus cândva că nu ai voie să spui „nu pot",iar acum îți spun că nu ai voie să spui „mi-e frică", căci nu are de ce să-ți fie. Viața rânduieşte lucrurile mai bine decât noi, iar mai târziu vei vedea că frica nu a avut rost.

— Grozav a mai rânduit viața lucrurile pentru mine, n-am ce spune... şopti fata.

— Nu ai dreptul să judeci viața, Mariana, iar eu una nu o judec, indiferent ce trăiesc. Pot în fiecare zi să spun ce nefericită şi cât de nedreptățită de viață sunt, pentru că am îndurat tot ce am îndurat, dar la fel de bine pot să spun în fiecare zi ce fericită sunt că am copii frumoşi şi sănătoşi, am serviciu, am apartament, socrii mă ajută să-mi cresc copiii, stau cu Alexandra cât sunt la lucru şi chiar aşa şi fac: văd mereu partea plină a paharului.

— Dar eu nu văd partea asta!

— Te voi ajuta eu să o vezi: eşti tânără, eşti frumoasă foc, înveți bine şi vei merge la liceu, unde va fi mai bine decât aici, ai în fiecare zi trei mese asigurate, ai haine... Asta-i partea plină a paharului tău!

Fata tăcea îmbufnată. Simțea că doamna o pune într-un anumit fel la punct, o învață să nu-şi mai plângă de milă şi să nu mai aştepte milă.

— Dar mi-e rău... Nu mă simt bine... Nu e numai frica de schimbare. Noaptea nu pot dormi. Mă doare capul şi sunt amețită. Când vreau să citesc văd pete negre pe cărți... Mi-e somn tot timpul.

— De când ai starea asta?

— Cam de când am fost în tabără la Bucium am durerea de cap, iar celelalte semne au apărut treptat. Mi-e tot mai rău pe zi ce trece. Uneori mă tem să nu leşin.

Doamna o privea intens. Era palidă. Avea cearcăne la ochi. Era clar pentru ea că fata e bolnavă şi se condamnă că nu a văzut asta mai demult, dar nu se

condamnă numai pe ea, ci şi pe altcineva ce trebuia să vadă încă de mult că acest copil e bolnav, nu „nesimțit”...

— Voi vorbi cu educatoarea ta să te ducă la cabinetul medical şi să faci nişte analize, să te consulte un doctor.

— Vă rog ceva, doamnă Geta. N-ați vrea să mergeți dvs. cu mine?

— Ba da, draga mamii. Mâine dimineață, înainte de a mânca, să mă aştepți în fața cabinetului medical.

A doua zi, au mers împreună la doctor, iar în urma analizelor făcute, Mariana a aflat că are spasmofilie şi este foarte anemică. Doctorul chiar s-a speriat când a văzut rezultatul unor analize şi a întrebat-o dacă nu a făcut crize în care să-şi piardă cunoştința, iar fata i-a spus că nu, doar că se simte foarte obosită şi o doare capul.

Au urmat luni de zile de tratament, iar simptomele au dispărut; ca să se vindece însă cu adevărat îi trebuia o hrană bună şi consistentă, deşi nici mâncarea de la cămin nu era rea, doar că Mariana era cumnplit de mofturoasă şi visa mereu după mâncarea din casa familiei Vrâceanu. Visa la caviar, la mâncăruri excelente din vânat, la salata de vinete cu maioneză – una din mâncările ei preferate -, la ciuperci cu ficat, făcute la cuptor de bunica Maria, la pieptul de mistreț umplut pe care îl gătea mama Marieta atunci când tata venea de la vânătoare, la dulciurile grozave, gătite în casă, dar şi la cele aduse de tata de la cele mai mari cofetării, la fructele exotice ce umpleau frigiderul, iar ea nu ştia ce să aleagă de multe ori dintre multele feluri, aşa că, ani la rând visând la mâncarea de acasă, a privit lung la mâncarea din farfuria de la cămin şi a împins-o într-o parte, chiar dacă ceilalți copii mâncau cu poftă şi nu se săturau aproape niciodată. Toți anii aceştia de refuzat mâncarea, dar şi de lipsă a iubirii, îşi spuneau acum cuvântul, iar ea, speriată de doctor, dar şi de doamna Geta, că va ajunge să leşine pe stradă sau în clasă, începu să mănânce mai bine şi să urmeze cu strictețe tratamentul prescris. Încet-încet, durerea de cap a dispărut. Nu mai era tot timpul somnoroasă şi nici amețită. La sfârşitul clasei a VIII-a era sănătoasă, dar speriată de viitor şi supărată că doamna Geta este plecată în concediu medical, căci era Alexandra bolnavă, şi nu o poate ajuta şi nici sfătui la ce liceu să meargă. Voia să dea la Pedagogic, căci îi plăcea să fie educatoare ca doamna Geta, dar, cum prin tradiție, copiii buni de la cămin se înscriau la Liceul Economic, nu a protestat când i s-a propus asta de către dirigintă şi nici nu a spus ce vrea cu adevărat. E drept că altă colegă a spus, dar a fost bruftuluită că nu are cine să meargă cu ea să dea probele de aptitudini şi că oricum nu le ia, aşa că mai bine să renunțe. A renunțat şi Mariana, de fapt ea nici nu a îndrăznit să mai vorbească despre ceea ce îşi doreşte. Dacă doamna Geta ar fi fost la cămin, ar fi vorbit cu ea şi sigur ar fi mers cu ea să dea proba de muzică înainte

de examenul propriu-zis la română şi matematică, dar dacă ea nu era, a renunțat şi a mers la liceul la care a fost îndrumată de către doamna dirigintă.

Cu o zi înainte de examen, însoțite de o educatoare, patru eleve din casa de copii au mers la Suceava pentru a fi lăsate la internatul liceului unde urma să dea examen, două la Liceul Economic şi două la Liceul Alimentar. Una din fetele înscrise la Economic era Mariana, iar una din fetele înscrise la Alimentar era sălbăticiunea Stela Borislov.

Înainte de a pleca, educatoarea le-a dat fetelor în mână buletinul, căci aveau nevoie de el la examen şi le-a datde grijă să-l păstreze bine.

— Nu fiți adormite! De acum înainte veți fi pe picioarele voastre; trebuie să vă descurcați cât de cât în lume, aşa că, măcar atât să păziți şi voi: un buletin, pentru început. Şi era să uit: luați câte opt lei să aveți de drum înapoi până la Fălticeni, dar să păstrați biletul de la autobuz şi să-l predați la contabilitate pentru decontare. Sper că vă veți descurca să găsiți autogara ca să nu mai fiu nevoită să vin după voi.

— Ne descurcăm, au răspuns fetele anemic, de parcă nu aveau suflet în ele, şi au rămas în mână cu buletinul şi cu opt lei.

Suflete rătăcite, speranțe înfrânte, viață trăită fără nici un pic de voință, ca o lunecare de ape ce te izbesc când de un țărm, când de altul, iar pietrişul albiei îți zgârie carnea sufletului... Au aşteptat cu atâta înfrigurare plecarea la liceu, eliberarea din Casa de copii, iar acum, când pentru prima dată au plecat de la cămin, în loc de bucuria eliberării, toate patru erau speriate, se temeau de lume şi de nou, nu cunoşteau pe nimeni şi nici străzile şi ar fi fugit înapoi la cămin, acolo unde s-au plâns atâția ani că îi rău, acolo unde educatoarele le certau, acolo unde nimeni nu le-a întrebat niciodată ce le doare sau de cine le e dor, acolo unde s-au ridicat ani în şir de la masă, dar încă fiindu-le foame, acolo unde, închise într-o curte sau în dormitoare, au visat la acasă şi la părinți, au plâns sau s-au jucat, s-au bătut între ele şi s-au împăcat... Acum le era dor de acel loc care pentru ele era acasă...

Cu opt lei în mână, privindu-şi buletinul în care scria că e născută în Suceava pe 15 august 1969 şi că o chema Mariana Vlaicu, cu o sacoşă lângă ea în care avea o cămaşă de noapte, un trening şi alte câteva lucruşoare strict necesare, stând pe marginea unui pat dintr-o cameră a internatului de la liceu, Mariana nu auzea sporovăiala celorlalte fete ce fuseseră şi ele cazate la internat pe perioada examenului, căci erau din localități foarte îndepărtate de Suceava. Luminița – căci şi ea venise să dea examen la liceu – s-a băgat în sporovăiala celorlalte fete, dar Mariana, nu. Nu putea vorbi cu nimeni, se simțea la fel ca în urmă cu şase ani, când a fost adusă înapoi la cămin şi când îi era cumplit de dor de acasă, acum – crudă ironie a sorții – speriată de lume şi necunoscând pe

nimeni, ar fi fugit înapoi la cămin, unde doamna Geta ar fi strâns-o în brațe şi i-ar fi spus draga mamii...

Ca să nu plângă şi să nu se facă de râs în fața celorlalte fete – căci dacă ar fi început să dea frâu liber durerii ar fi fost ca atunci demult, când a găsit-o doamna Geta plângând în dormitor cu răni după urechi – a ieşit afară şi a început să se plimbe năucă pe străzi.

... Eu am stat în oraşul ăsta. Eu am fost fericită, nespus de fericită aici. Să caut străzile pe care le cunosc. Să văd Casa Pionerilor unde bunicul mă ducea la balet. Să văd şcoala unde îmi uimeam dascălii cântând la pian... Ce cântam? Cine eram?... Unde am ajuns? Ce a făcut viața din mine?... Eram un copil fericit. Eram iubită. Cântam la pian Mozart. Era un fragment ce îmi plăcea mult... Fără să-i pese de oameni fredona pe străzi acea melodie. Cum se chema: Simfonia nr. 40, ba nu, era o sonată... Nu mai ştiu ce era... Ascultam cu plăcere Schuman, dar şi Haydn şi Handel – îmi dădeau o stare de linişte, de pace. Ascultam şi Ceaikovski şi Beethoven, dar nu-mi plăceau aşa mult, căci mă speria tumultul şi pasiunea din muzica lor; în schimb, erau preferații bunicului şi ai bunicii. Ascultau mereu Patetica lui Ceakovski şi Simfonia nr. 9 a lui Beethoven. Odata am ascultat o simfonie împreună cu ei. Era frumoasă. Se chema Simfonia fantastică de H. Berlioz. Mi-a plăcut şi mie. Când le-am spus bunicilor că mi-a plăcut, au râs de mine şi mi-au spus că nu am cum să înțeleg şi să-mi placă. Dar mie mi-a plăcut. Acum, rătăcind pe străzi şi revăzând locuri dragi, muzica aceea îmi sună în cap; Marşul spre supliciu îl aud acum, Visul unei nopți de sabat mă chinuie. De ce mi-a plăcut tocmai asta? De al cui supliciu era vorba, despre ce iubire se cânta?! Muzica aceea era o presimțire a viitorului meu, de aceea mi-a plăcut, de aceea am ascultat-o. Cine sunt? Ce am ajuns?... Singură şi tristă rătăcesc pe străzi. Caut cu disperare locuri de care să mă leg. Îmi amintesc, cum nu mi-am amintit niciodată în atâția ani, clar, de parcă ar fi fost ieri, de muzica pe care am ascultat-o şi care mi-a plăcut. Îmi amintesc de Chopin – nu-mi plăcea, nu ştiu de ce, dar nu-mi plăcea.

Era în fața porții casei unde a stat cândva, pe strada Biserica Armenilor din Suceava. A rătăcit pe străzi până a găsit-o. Vorbeşte singură în fața ei. Nu are curaj să deschidă poarta. Totul e închis. Caisul din curte îşi leagănă speriat frunzele, iar Mariana plânge privindu-l, aşa cum plânge când vede fereastra camerei ei, şi, pentru că la aşa durere nu-i destul să plângi, ca un nebun îşi trânteşte capul de stâlpul porții casei care a fost cândva şi a ei...

Un bătrân o priveşte din spate şi crede că-i nebună şi stă înmărmurit privind această scenă de coşmar.

Pentru că acolo îi casa lui şi pentru că fata aceea nu mai încetează, se apropie şi, blând, temându-se parcă să nu o sperie şi să facă şi mai urât, şopteşte:

— Ce-i cu tine, fetițo? De ce te izbeşti cu capul de zid?

Doi ochi mari, negri, imenşi l-au privit şi bunicul Andrei a început să plângă, aşa cum plângea şi fata mai devreme.

Mergând greu, sprijinit în baston, cu ochelari pe nas, îmbătrânit mult mai mult decât şi-ar fi imaginat Mariana că poate îmbătrâni un bunic în numai şase ani, bunicul şi-a îmbrățişat nepoata, apoi a condus-o în curte.

Au stat pe banca de sub cais şi au depănat amintiri. Casa era mai dărăpănată. Curtea era neângrijită şi năpădită de buruieni. Câte un trandafir rătăcit mai amintea de splendoarea grădinii de altădată. Observându-i privirea, bunicul Andrei s-a simțit dator să explice:

— Eu sunt singur şi bolnav, nu mai pot să îngrijesc casa şi grădina. Aglaia vine de trei ori pe săptămână să-mi facă curățenie şi mâncare. Fata ar fi întrebat de părinții ei, dar nu avea curaj, aşa că întrebă ceva de bătrâna femeie ce o îngrijise şi pe ea.

— Ce mai face tanti Aglaia? E sănătoasă?

— Da, e bine. O mai ții minte? Te iubea foarte mult.

— Ştiu, şopti fata şi lacrimile au început să-i curgă din nou pe obraz.

— Marieta cu Dragoş au plecat la Bucureşti. El a fost avansat. A fost nevoie de cadre noi după fuga lui Pacepa. Eu am rămas singur şi mi-e tare greu. Sunt bolnav…

Fata îl privea cu milă şi, aşa cum l-a mai mângâiat cândva când era distrus, după moartea bunicii Maria, aşa l-a mângâiat şi acum, netezindu-i fața şi lipindu-se de pieptul lui.

— Ştiu că-i greu să fii singur, căci şi eu sunt singură şi te înțeleg.

Au mers în casă şi au mâncat. Pe masă era un coş cu fructe: banane, portocale şi mandarine. Mariana le privea cu poftă, dar nu avea curaj să ia un fruct.

— Dacă tot am terminat de mâncat, hai iar în curte. Fata s-a ridicat de la masă privind cu poftă fructele.

Înainte de a ieşi din casă, roşindu-se ca un rac, şopti:

— Bunicu□, pot să iau o portocală?

— Ia, draga bunicului. Trebuia să iei fără să ceri, doar e aca…

Bunicul şi-a înghițit cuvintele, iar fata îl privea cu ochii măriți de durere.

— …Nu-i acasă la mine, bunicule. Pentru mine nu există acasă. Nu fi trist, căci nu-i vina matale. Nu mai vreau portocală. Nu mai vreau nimic. Nu cred că am să mai vin vreodată pe aici. Iartă-mă că astăzi am vrut să mai văd o dată cas…. Şi ea s-a oprit fără a termina fraza, căci a vrut să spună casa mea. Cu sufletul carne vie, temându-se de dialog, căci orice frază ducea spre amintiri ce dor, bunicul a rămas în prag, iar fata a plecat spre poartă. Nu a apucat să o

deschidă, doar a pus mâna pe clanță, când l-a auzit pe bunicul strigând cu disperare:

— Te rog, stai! Nu pleca aşa, Mariana! Nu fi supărată pe mine, căci te iubesc nespus de mult...

Fata s-a întors şi îl privea intens. Îi era milă de el, căci ştia că spune adevărul, dar mai ales îi simțea durerea ce răzbătea din suflet prin voce. Bunicul a ajuns lângă ea şi i-a întins cu mână tremurând o portocală.

— Te rog ceva, Mariana. Înainte de a pleca, hai să vedem mormântul Mariei, al bunică-ti.

— Hai, bunicule!

Mergeau încet pe străzi, deşi bunicul nu mai părea aşa gârbovit ca la început. Întâlnirea cu fata îl întinerise puțin. Fata mânca portocala pe stradă.

— Bunică-ta te-a iubit foarte mult. Şi eu... Făcu o pauză în care se gândi dacă să continuie sau nu, apoi vorbi mai departe... Şi Dragoş te-a iubit, erai pentru el fiica ideală, copilul pe care şi l-a dorit mereu.

— Nu vreau să aud asta! Nu-mi presăra sare pe rană!... Nu m-a căutat niciodată în atâția ani, a fost de acord cu mama când aceasta m-a dus înapoi şi acum vii matale să-mi spui că m-a iubit?!... Ştii ce viață am dus la cămin?... Ştii că nu m-am putut adapta niciodată acolo?... Nu a fost iubire, bunicule, căci dacă era, ar fi luptat pentru mine, m-ar fi ocrotit, n-ar fi lăsat-o pe mama să facă ce a făcut!

Oamenii de pe stradă întorceau capul şi priveau curios la fata ce țipa la un bătrân. Un domn spuse chiar când trecea pe lângă ei cu intenția clară ca fata să audă:

— Ce neruşinată, țipă la un bătrân! E clar că nu are cei şapte ani de acasă...

Fata îl privi cu furie, apoi îi spuse repezit:

Nu vă priveşte ce vorbesc eu cu bunicul! Căutați-vă de drum!

— Cum? Ți-e bunic şi îi vorbeşti aşa?! întrebă plin de uimire, apoi se adresă bătrânului:

— Croiți-i cât mai aveți încă putere câteva bastoane pe spinare, căci dacă acum ridică tonul, mâine-poimâine vă ia la bătaie.

— Lăsați-mi nepoata în pace, şopti bunicul, iar fata începu a plânge de ruşine, dar şi de bucurie că cineva îi luase apărarea, chiar dacă era evident că greşise.

S-au îndepărtat de omul ce bombănea, nemulțumit că nu-i ieşise lecția de educație ce se oferise să o dea gratuit.

— E clar că bătrânul greşeşte. El o strică, dar o să vadă el mai târziu unde ajunge... şi bombănind aşa uita cu desăvârşire că proprii lui nepoți nu-şi spălau niciodată papucii şi îl rugau pe el să îi spele, că nu se ridicau niciodată de la

masă să-şi ia o cană cu apă, ci îi cereau lui, că făceau crize de isterie când nu le putea cumpăra ceva şi el trebuia să facă imposibilul şi să le îndeplinească dorința, iar el făcea toate astea pentru că nepoții îi erau nespus de dragi şi nici nu-şi lua în seamă soția care îi mai certa din când în când că ar trebui să fie un pic mai sever cu ei, că prea i se urcă după cap.

Dar aşa e omul: face cu uşurință curățenie în casa altuia, nevăzându-şi mizeria din propria casă, pune lucrurile la punct şi învață pe oricine ce trebuie să facă, înainte de a arunca o privire în jurul lui, în casa lui, în sufletul lui, să vadă ce mai trebuie acolo pus la punct. E drept că pare mai uşor să rânduieşti viața altuia, decât propria viață.

Fata şi bunicul au ajuns la cimitir. De la incidentul cu străinul nu şi-au mai vorbit, oricum bătrânul era în primul rând supărat pe străinul ce se băgase în vorbă fără să ştie tot adevărul, căci fata avusese dreptate să-şi verse năduful după ce a trăit tot ce a trăit.

Au aprins lumânări la mormânt, apoi s-au aşezat pe banca de alături.

— Mi-e tare dor de bunica. Chipul ei l-am uitat, mi-l amintesc foarte vag, dar vorbele ei, blândețea ei, căldura din brațele ei când mă îmbrățişa nu le voi uita niciodată. La cămin, nu a fost noapte în care să adorm fără a mă gândi la astea mai întâi... Cred că şi acum sunt supărată pe Dumnezeu că a luat-o, căci dacă nu o lua, alta era soarta mea. Ea nu ar fi lăsat-o niciodată pe mama să mă ducă înapoi, aşa cum a făcut tata.

— Lasă-mă să-i iau apărarea tatălui tău, căci e fiul meu şi îl iubesc... Dragoş te-a iubit mult, încât atunci când Marieta amenința că te duce înapoi, a ajuns să-i spună să te ducă, căci nu suporta să vadă cum te chinuie. Ştiu că îi spunea deseori că eşti un copil perfect, doar că ea nu este în stare să fie mamă pentru un astfel de copil. A lăsat-o pe Marieta să te ducă înapoi, căci nu suporta să vadă cum te chinuie, nu te-a căutat niciodată căci l-ar fi durut sufletul să te privească în ochi... Crede-mă, Mariana, când îți spun toate astea. În seara când Marieta te-a dus la cămin şi el nu te-a mai găsit în casă, a fost ca un om nebun...

Stătea pe gânduri dacă să-i spună fetei că în seara aceea el a lovit-o pe Marieta, dar s-a gândit că nu e bine să-i spună aşa ceva unui copil, aşa cum nu-i pomeni nimic de comportamentul total schimbat al tatălui ei începând din acea zi față de Marieta.

Fuma mult, bea uneori, dar fără a întrece măsura, lipsea nopțile de acasă fără a da explicații şi îşi trata soția ca pe o piatră, ca pe ceva fără suflet.

Marieta plângea şi îl ruga să se schimbe şi să redevină omul minunat ce a fost cândva, iar el, cu ochi ucigători, îi şoptea şuierând:

— Sunt creația ta! Ai ucis în mine tot ce a fost bun, aşa că trăieşte cu ce a mai rămas din mine. Ai transformat casa noastră într-un loc pustiu şi sterp. Ai alungat ființa ce aducea veselie în casă...

Înnebunită de durere, ştiind că asta e singura cale de a repara răul făcut, şopti şi speră că, auzindu-i vorbele, Dragoş va sări în sus de bucurie:

— Să o aducem înapoi, dacă nu poți trăi fără ea, numai să redevii ceea ce ai fost.

Spera ca el să se bucure, să vină la ea şi să o strângă în brațe, mulțumindu-i, dar în loc de asta, văzu în ochii lui ură imensă, în linia buzelor strânse furie şi tot ce îşi dori era să fugă din fața lui, dar el o prinse înainte de a ajunge la uşă. Ea îl privea cu groază, dar nu o lovi, ci o privea în timp ce o ținea cu putere de umeri.

— Ți-e teamă?!

Ea îl privea îngrozită.

— Văd teama în ochii tăi şi mă bucur, căci asta am văzut ani în şir în ochii Marianei când te apropiai tu de ea. Cum e să-ți fie teamă, doamnă inspectoare?!

Ea gemu, căci mâinile de pe umăr o strângeau cu putere.

— Cum e să se joace cineva cu sufletul tău?!... Să nu mai spui niciodată ce ai spus mai devreme, că nu răspund de faptele mele. Eşti o cățea nenorocită ce nu poți iubi un copil, aşa că te rog să nu-i mai pomeneşti numele în casa noastră. Las-o acolo unde ai dus-o, doamnă inspectoare, şi trăieşte cu mine, căci m-ai vrut numai pentru tine.

Disprețul din vorbele „doamnă inspectoare” o şocaseră, aşa cum o şocase şi faptul că el simțea plăcere când îi provoca durere, dar cel mai mult o şocase nebunia din privirea lui. Îl împinse cu putere şi scăpă din strânsoare, apoi o luă la fugă. Ştia că dacă ajunge afară a scăpat, dar când i-a simțit respirația şuierătoare în spate şi mâinile prinzând-o de mijloc, nu a mai avut putere decât să şoptească:

— Lasă-mă în pace! apoi leşină.

Când s-a trezit, era în dormitorul lor. Simțea cum mâinile lui Dragoş îi mângâie fața. Nu a deschis ochii, chiar dacă şi-a revenit. Simțea în mâinile lui blândețea de altădată. Oricât ar fi vrut să se stăpânească, pentru ca el să nu-şi dea seama că şi-a revenit, un tremur nervos puse stăpânire pe ea, în timp ce lacrimile îi curgeau pe față.

— Liniştește-te, Marieta! Acum ți-e bine?

Ea a deschis ochii şi îl privea. Nu mai era bărbatul ce o terorizase, făcând-o să leşine, ci era Dragoş al ei cel de dinainte, plin de iubire şi de blândețe.

Calm, dar rece, vorbind de parcă ar fi tăiat cu cuțitul, îi spuse:

— Dacă vrei să nu înnebunesc, dacă vrei să poți trăi cu mine în casă, te rog să nu-i mai pomeneşti niciodată numele. Nu o aduc înapoi pentru că nu eşti în stare să fii mamă, nu vreau să văd cum o chinui în fiecare zi şi nici nu-i drept să te joci cu sufletul unui copil: ba il iei, ba îl duci înapoi, de parcă ar fi o minge de ping-pong. Pentru că nu eşti în stare să fii mamă, mi-ai luat şi mie dreptul să fiu

tată şi nu te pot ierta pentru asta. Nu mă înfuria, Marieta, şi nu-mi aminti de ceea ce mă doare, ca să poți trăi cu mine.

Plecă spre uşă, apoi mai întoarse încă o dată capul spre femeia pe care o iubise, dar o şi ura nespus de mult. Era speriată, era fragilă şi, împotriva voinței lui, simțea nevoia să se ducă la ea, să o mângâie, să o țină în brațe, căci dincolo de ură, simțea că îi e dragă când o vede neajutorată, speriată şi fragilă, întocmai ca un copil.

„Încă o mai iubesc", îl fulgeră un gând şi ieşi repede din cameră pentru a nu fi tentat să se ducă la ea şi să o ia în brațe, căci nu o mai iubise de când o dusese pe Mariana de acasă.

Se rezemă de perete, năucit de învălmăşeala sentimentelor ce îl dădeau peste cap. În urmă cu o jumătate de oră o ura, acum o iubea, peste un ceas, cine ştie ce dracu va fi...

Un hohot de plâns îi alungă gândurile. Marieta plângea cu sughițuri. S-a întors să intre iar în cameră şi s-a oprit speriat când a auzit-o bolborosind:

— Pe ea a iubit-o mai mult. Până la urmă ai câştigat, Mariana, chiar dacă tu nu ştii asta. Îl iubeam atât de mult, încât nu voiam să împart iubirea lui nici măcar cu un copil. Of, Dragoş, cum să-ți spun că am distrus viețile noastre pentru că eram bolnavă de iubire...?

Strângând perna în brațe, hohoti. Ştia că a distrus tot ce era mai frumos în viața ei şi regreta amarnic.

Mâinile puternice ale lui Dragoş au prins-o pentru a o întoarce spre el. Ea îl privea îngrozită, dar când văzu în ochii lui milă, blândețe, dragoste, se linişti. Şi mâinile lui nu o mai răneau, ci o mângâiau. O luă în brațe ca pe un copil şi, legănând-o, o strânse la piept, în timp ce îi şoptea:

— Sunt aici, iubit-o! Spune-mi că erai bolnavă de iubire de mine şi eu îți voi spune că iubirea pentru un copil nu are cum să se compare cu iubirea pentru soție. Prostuță mică, ai distrus totul crezând că nu pot iubi şi o femeie şi un copil. Aveam de unde dărui iubire şi uneia şi alteia fără a se termina vreodată şi fără a fi nevoie de comparații, iubirea pentru tine era iubire pentru tine, iubirea pentru ea era iubire pentru ea şi nu trebuie comparate una cu alta. Prostuță mică, crezând că pierzi iubirea mea, ai greşit atât de mult...

Şi totuşi îi era milă de ea, şi îi era nespus de dragă acum când aflase că greşise pentru că îl iubise prea mult. Când se aplecă să o sărute, pe fața ei erau şi lacrimi, şi bucurie, şi disperare şi fericire...

Şi-a încolocit brațele în jurul gâtului lui şi a şoptit: te iubesc...

— Şi eu te iubesc, prostuță...

Au urmat două-trei luni de iubire nebună. Dragoş redevenise omul minunat de care se îndrăgostise în tinerețe. Era tandru, atent, iubitor, dar mai presus de toate îi dispăruseră furia din privire şi tăişul din vorbă. Şi când s-au

scurs aceste trei luni, nu putea spune că este fericită, căci era prea puțin, ci putea spune că înnebuneşte de fericire, pentru că Dumnezeu i-a făcut un dar sublim, un dar mult aşteptat: era gravidă.

Ştia că doctorii i-au spus mereu că nu poate să aibă copii, încât ceea ce i se întâmpla era o adevărată minune. Darul ei de la Dumnezeu pentru a şterge urmele copilului alungat şi pentru a face din soțul ei un tată fericit.

Mariana era uitată, nimeni nu-i mai pomenea numele şi nefericirea era alungată din casa lor.

Marieta redecoră camera copilului şi – pentru că avea certitudinea că va fi un băiat, căci aşa îi spunea ei sufletul – totul în fosta cameră a Marianei deveni albastru. Când treaba fu gata, îl aduse pe Dragoş să vadă ce a ieşit, iar el rămase blocat în prag, căci deschizând uşa camerei, avea sentimentul că a trecut în cer. Norişorii albi, pufoşi de pe pereții de un albastru foarte deschis, pătuțul albastru, perdelele albastre cu norişori albi, la fel ca cei de pe pereți, hăinuțele albe şi albastre, aranjate frumos pe noptiera albastră, covorul cu joc geometric în aceleaşi culori, veioza cu abajur tot din aceleaşi culori, iar lângă pătuț, pe perete, o tapiserie reprezentând un înger îmbrăcat în albastru, dar cu aripi mari, albe l-au oprit în prag uimit. De la plecarea Marianei, el nu a mai deschis niciodată uşa acelei camere, iar acum, când a făcut-o, îi era teamă să calce, căci avea sentimentul că ar pătrunde într-un colțişor de rai.

— Îți place?

El privea camera uimit şi nu-i putea răspunde.

— Spune, Dragoş, îți place? stărui ea.

El a cuprins-o tandru, i-a mângâiat burta în care creştea pruncul lui şi i-a spus:

— Îmi place, Marieta. Când am deschis uşa, am crezut că văd un colț de rai. Văd că ai pregătit totul pentru un băiat, dar dacă va fi fetiță, ce vei face cu atâta albastru?

— Mi-a şoptit mie un înger că va fi băiat. Nu vreau o fetiță, Dragoş…

Încă o mai ținea cuprinsă în brațe când a spus vorbele astea şi a tresărit auzindu-le, de parcă cineva l-ar fi stropit cu apă rece. Gânduri nebune îi treceau prin cap, legate de ura bolnavă a Marietei față de Mariana şi se sperie de gândul că soția lui nu-şi doreşte o fiică. Se cutremură că e atât de bolnavă, încât ar putea fi geloasă chiar şi pe propria-i fiică, născută din carnea ei, rodul minunat al iubirii dintre ei doi. Răscolit de acest gând, temându-se că s-ar putea ca şi el să nu aibă dreptate şi să fie doar o bănuială aiurită de a lui, şi în acest caz el ar fi fost mai bolnav ca ea, ieşi din casă şi plecă aiurea pe străzi.

Seara a dat telefon că nu vine acasă şi că merge cu mai mulți ştabi de la partid la vânătoare la Văleni.

Ştia că vânătoarea îl va ajuta să scape de stres, să-şi descarce nervii, rătăcind prin păduri să-şi limpezească sufletul.

La Miliția din Mălini totul era în fierbere în urma telefonului primit că va veni chiar în acea seară la vânătoare în măreţele păduri mălinene, în care brazii încă mai poartă sufletul şi versul lui Labiş, primul secretar de partid de la Suceava, cu şeful securității şi alți câțiva. De obicei, anunțau cu o săptămână înainte iar pădurarii aveau grijă să caute vânatul, să-l urmărească, să ştie unde se ascunde, iar ştabii, într-o joacă de-a vânătoarea, doar apăsau pe trăgaci.

Toți se fărmau de ceasul morții că de data asta va fi vânătoare adevărată, cu alergat prin păduri şi hăituit, cu teamă în suflet şi cu adrenalina crescută, doar şeful asociației de vânători din zonă râdea printre dinți:

— Ce vă mai temeți atâta? Dacă vor vânătoare, să-i lăsăm să vâneze, să vedem dacă sunt bărbați adevărați, dacă tot le place vânătoarea! M-am săturat să alerg ca nebunul prin păduri şi să le găsesc vânatul – numai nu l-am priponit – şi ei să vină să facă poc! şi sunt mari vânători cu trofee.

Şeful de post, roşu de furie, aproape înecându-se, îi replică:

— Ți-ai pierdut mințile! Cum poți vorbi aşa de tovarăşul prim şi de tovarăşul Vrânceanu?! Dacă se întâmplă un accident, Doamne fereşte!? Sau dacă te spune cineva, îți dai seama că te-ai nenorocit?!

Şeful vânătorilor, un haiduc în felul lui, fost şofer ce s-a lăsat de şoferie când trebuia să plece la Canal şi care acum avea o funcție măruntă pe la Prestările din Mălini, mereu hărțuit că avea o gură spurcată şi spunea întotdeauna ce gândeşte, chemat din când în când la miliție să o dea cu subsemnatul, că iar l-a pârât cineva că s-a legat de orânduirea socialistă, turbă de furie şi răsturnă tot sacul:

— Bă, neam di slugă şi de pupător în c... hai să-ți explic cum stă treaba: nu am vrut să spun să vedem dacă sunt bărbați...

Şeful de post – ofensat de jignire, dar sperând că îl poate umili făcându-l să-şi ceară scuze pentru vorbele spuse despre şefi şi mai ales plăcându-i că acesta a început cu cuvintele „nu am vrut să spun...” sări cu gura:

— Dar ce-ai vrut să spui, că eu chiar asta am auzit? Şi toți ceilalți au auzit la fel, nu-i aşa? întrebă privind în jur la celelalte persoane. Acestea de-abia îşi stăpâneau râsul şi aşteptau continuarea discuției din care ştiau că va ieşi învingător, nea Mihai, şeful vânătorilor.

Acesta, calm, codindu-se, de parcă ar fi regretat tot ce spusese, începu:

— Am vrut să spun – aici făcu o pauză privindu-i pe cei din jur şi continuă repede, vorbind tare, răspicat şi fără pic de codeală – că vreau să văd dacă mai au c... sau li s-o fi topit în grăsime de atâta stat pe scaun şi de călărit țara asta! Vor vânătoare? Să vâneze, nu să se joace de-a vânătoarea, am mai vrut să spun! Şi încă ceva, tovarăşe plutonier-major – rosti cuvintele cu atâta dispreț, de parcă ar

fi spus tovarăşe rahat în ploaie – mi se fâlfâie dacă o să aibă un accident, că nu eu i-am adus la vânătoare!

Terminând de spus astea, se îndreptă spre uşă. Vorbele miliţianului l-au ajuns tocmai când punea mâna pe clanţă:

— Voi face raport cu tot ce ai spus şi de data asta n-o să scapi aşa uşor. Nu poţi să-ţi baţi joc de conducerea de partid şi de stat. Am atâţia martori...

Cei din sală au lăsat capul în jos, căci ştiau că trebuie să semneze declaraţia dată de şeful de post, doar o singură persoană, cel mai tânăr miliţian ce fusese repartizat la ei de vreo jumătate de an, ce era sufocat de slugărnicia şi prostia şefului de post, spuse, deşi ştia cât rău îşi poate face rostind aceste cuvinte:

— Eu nu am auzit nimic, tovarăşe şef.

Toţi de-abia îşi puteau stăpâni râsul, dar îi potoli explozia de furie a şefului ce nu se putea pune cu nea Mihai, dar pe pârlitul ăsta de Petrică, ce-i era subordonat îl putea mânca, pentru care nu a fost destul să-l înjure:

— Dumnezeii mă-tii de prost, n-ai auzit, ai, n-ai auzit! Las că te fac eu să auzi! şi se repezi la el şi-l lovi cu toată puterea peste faţă.

Când vru să dea a doua palmă, mâna îi fu prinsă ca într-o menghină de pumnul mare al lui nea Mihai.

— Dă în mine, nu în el, sau nici tu nu mai ai c... Pune-te cu un bărbat, nu cu un tinerel, bă slugoiule! Fă raport, scrie tot, căci nu mă tem. Tata avea o vorbă şi mi-a intrat în suflet: „Decât o mie de ani cioară, mai bine o zi şoim”, iar eu azi şi toată viaţa mea am fost şoim, iar mâine, dacă trebuie să fiu cioară, mai bine mor; tu eşti cioară, neam de neamul neamului tău de slugă.

Şeful de post îl ştia că-i tare. Avea o mână de urs uriaşă cu care i-ar fi strivit oasele dacă ar mai fi strâns puţin, aşa că nici nu clipi; îi era frică. Încă strângându-i mâna şefului, se uită cu milă şi cu admiraţie la puştiul curajos al cărui obraz lovit era roşu ca focul.

— Nu fi supărat că te-a lovit o cioară, fiindcă tu eşti un pui de şoim!... Îmi pare tare rău dacă o să ai probleme din cauza mea...

Cu acelaşi ton blând i se adresă şefului de post în timp ce desfăcea pumnul încleştat în braţul lui:

— Fă raport, şefule, dar scrie numai despre mine. Nu scrie nimic de puşti...

Bucuros că i-a găsit un punct sensibil şi că-l are la mână, bolborosi:

— Scriu tot, scriu tot... Nu iert nimic...

Nea Mihai ieşi afară, îndurerat pentru tânăr. Ştia că nu-i călit ca el şi că îi vor putea face mult rău. Ar fi dat orice ca tânărul acela să nu păţească nimic.

... Voi vedea deseară ce voi face, căci prostul ăsta de slugă va raporta chiar deseară totul...

Seara cobora tainic, în timp ce maşinile Aro urcau spre pădure. Colonelul Vrânceanu era preocupat de tot ce se întâmplase acasă cu Marieta, dar şi de discuția cu şeful de post, de cum ajunsese la Mălini.

Acesta îl rugase insistent să stea de vorbă cu el şi a stat. A primit şi un raport scris cu tot ce s-a întâmplat în acea după-amiază.

Raportul şefului de post se încheia cu fraza:

„Tovarăşe Vrânceanu vă mai informez că tovarăşul Mihai Pintilie este un duşman al orânduirii socialiste, un prost exemplu pentru tânăra generație crescută în spiritul omului nou, el dând dovadă, în repetate rânduri că nu este de acord cu cei care conduc țara, cu politica statului. Spune bancuri şi vorbeşte urât pe seama celor care ne conduc. Vă rog să luați măsuri atât împotriva lui, cât şi a subalternului meu, Petrică Dochia, care s-a aliat cu el".

Când l-a terminat de citit, l-a împăturit calm şi l-a pus în buzunarul vestei speciale cu care venea la vânătoare.

Cel care i-l înmânase îl privea ca pe un extraterestru. De ce nu țipă, de ce nu comandă să-i aducă urgent vinovații, de ce e calm după ce a citit raportul în care scrie chiar despre el ce a spus nea Mihai?!

E drept că pe şeful ăsta nu-l prea cunoaşte, că de-abia a fost avansat, dar cel dinaintea lui aşa făcea de fiecare dată când venea prin comună şi şeful de post îi raporta câte ceva:

— Ce ziceți, tovarăşe colonel, să-i chem la post? întrebă cu greu.

— Nu-i nevoie. Voi discuta cu ei la vânătoare, i-a răspuns colonelul şi a ieşit din clădire fără a-i răspunde la salutul „Să trăiți!".

„De ce nu m-a felicitat? De ce nu a spus că sunt un cadru de nădejde? De ce părea atât de disprețuitor de parcă nu i-a părut bine de raport?" se întreba cel rămas în urmă.

Stând în spate în maşină, alături de tovarăşul prim-secretar, privea chipul polițistului aşezat în dreapta şoferului. Era tânăr. Părea stingher. Oare el să fie puiul de şoim?

— Cum te cheamă? întrebă.

— Petrică Dochia.

Deci el este...

Îl privea cu admirație şi nu mai zise nimic pentru a nu trăda faptul că primise un raport despre cele întâmplate.

Nea Mihai Pintilie era în altă maşină, dar odată ajunşi în pădure, se vor întâlni şi, când se va ivi ocazia, va sta de vorbă cu el.

Au parcat maşinile la cabana de vânătoare şi au plecat să caute vânatul.

Pădurea, îmbrăcată în roşu de toamnă, i-a primit în mijlocul ei pentru a-i asculta cântecul lemnului şi al frunzei căzând, alunecarea vântului printre vârfuri verzi de brad şi cântecul speriat al păsărilor în prag de iarnă.

Aerul rece şi pur îi făcea mai vioi, iar urcatul spre poiana din mijlocul pădurii, unde întotdeauna s-au vânat mulți iepuri, era uşor.

Un puşti de la stână era în fruntea grupului. Chiar dacă nu avea puşcă, n-ar fi lipsit de la niciun eveniment ca acesta. Cu bâta cioplită frumos chiar de mâna lui, ştia că-i mai viteaz decât ăştia cu ditamai puştile în spate.

Au ajuns în poiană. Ştabii s-au pus la pândă cu puştile pregătite pentru a trage, în timp ce ceilalți făceau zgomot şi răscoleau tufişurile pentru a stârni iepurii din culcuş.

Când aceştia au sărit speriați, şase arme s-au descărcat cu zgomot infernal speriind pădurea ce-şi primise cu dragoste intruşii care acum îi tulburau liniştea şi unde mai pui că au tulburat-o degeaba, căci niciun iepure nu fusese atins.

— Mai strârniți-i odată, spuse primul secretar, să mai tragem o salvă. Nu se poate să nu ochim nimic nici la a doua tură.

Băiatul de la stână plecă primul. Răscolea tufişurile cu bâta şi răcnea de speria morții, dar niciun iepure nu mai ieşea de prin tufişuri.

— Tovarăşe prim, au fugit toți, zise nea Mihai, care nu avea chef de vânătoare şi nici pofta de vorbă de altădată.

Exact când termină de spus aceste vorbe, dintr-un tufiş sări un iepure. Nimeni nu avea puşca pregătită şi, dacă ar fi avut-o, n-ar fi putut trage în timp ce gonacii vânătorii erau împrăştiați chiar în față, răscolind tufişurile şi ar fi putut fi răniți.

Băiatul de la stână, iute ca un animal de pradă, sări în fața iepurelui şi îl lovi cu bâta peste cap, apoi îl prinse de urechi şi, aşa viu, îl duse la vânători.

Colonelul Vrânceanu râdea în hohote, iar râsul lui se transmise şi celorlalți.

— Bravo, băiete! Ne-ai făcut de tot râsul. Am tras cu şase puşti şi nu am prins nimic, iar tu ai prins un iepure cu o bâtă.

Băiatul, nevinovat, de parcă ar fi vorbit cu ciobanii de la stână, nu cu ditamai oficialitățile, îi răspunse:

— Ce să vă fac dacă nu aveți experiența mea...

Râsul făcea pădurea să răsune. Când au fost convinşi că iepurele prins de băiat va fi singurul vânat de acest fel pentru această seară, au plecat spre ținutul mlăştinos din fundul pădurii, unde îşi aveau sălaşul mistreții.

Şi aici au răsunat puşti, dar nu au vânat nimic, căci scroafele nehăituite, hrănite bine cu ghindă şi alte fructe de care e plină pădurea toamna, treceau prin bătaia puştii ca săgeata, cu tot cu godacii după ele, fără a fi atinse.

Cu arma încă încărcată, cu adrenalina la cote maxime, Dragoş se gândea la ce citise în raport şi constata cu furie că nea Mihai avusese dreptate că la o vânătoare adevărată, nearanjată, nu făcea nici doi bani.

L-a scos din gânduri grohăitul unui godac ce se ascundea în frunzişul amestecat cu mocirlă şi care se rătăcise de mama şi de fraţii lui în învălmăşeala de a fugi de vânători. Înainte ca vreo armă să ajungă la ochi pentru a ţinti, dracul de puşti de la stână era călare pe godac şi se lupta cu el în mocirlă,de nu mai ştiai care-i băiatul şi care-i porcul decât până la urmă, când omul, uns de tot de noroi se ridică în picioare ţinând porcul de urechi.

— L-am prins pe şoricilă!

— Vai de capul nostru că am ajuns de râsul lumii cu arme cu tot, dacă a ajuns un puşti cu mâinile goale să vâneze iepuri şi porci! spuse prim-secretarul cu năduf, în timp ce râsul tuturor devenise paroxistic.

Purcelul ţipa înnebunit, iar mama, auzindu-l din hăţişul pădurii, îşi lăsă celelalte odrasle ce erau în siguranţă şi se repezi să-şi salveze puiul.

Dragoş a fost primul care a văzut-o. Era turbată şi venea cu furie spre nea Mihai. A dus puşca la ochi. Mâinile îi tremurau, căci dacă nu ochea perfect, omul era mort, fie omorât de scroafa care este foarte periculoasă când îşi apără puiul, fie omorât de glonţul ce pleacă din puşcă, căci distanţa dintre om şi animal devenise de unul-doi metri, iar Dragoş trebuia să tragă din partea cealaltă a mlaştinii. Când porcul aproape că se lipi de om, a apăsat pe trăgaci, apoi a închis ochii. O groază cumplită îl stăpânea. Simţea că îl doare inima. Nu putea deschide ochii. Şoptea aproape neauzit: am salvat un om sau am omorât un om...

Liniştea din urma împuşcăturii era prea mare şi pădurea era neclintită. Un chiot sparse liniştea nefirească şi Dragoş se prăbuşi în genunchi, cu lacrimi de bucurie pe faţă şi cu ochii larg deschişi, fericit, căci după chiot, cineva strigase:

— Bravo, tovarăşe colonel! I-aţi salvat viaţa!

Nea Mihai era căzut jos, căci în iureşul stârnit de porcul rănit ce a trecut pe lângă el, şi-a pierdut echilibrul.

Dragoş a ajuns la el şi i-a întins mâna să se ridice. Omul tremura, căci a tras o sperietură grozavă, dar şi Dragoş tremura tot. Încet, ca nimeni să nu audă, Dragoş îi şopti:

— Ce zici, nea Mihai, sunt bărbat?

Privindu-l în ochi, cu recunoştinţă şi cu respect, îi răspunse:

— Da, sunteţi... Tăcu stânjenit, apoi şopti:

— Tovarăşe colonel, dacă tot ştiţi, vă rog să nu-i faceţi nimic lui Petrică Dochia. Eu sunt vinovat, nu el...

— Nea Mihai, nu-i fac nimic nici lui, nici matale, că şi eu sunt vultur, nu cioară şi, zicând asta îi făcu cu ochiul fără ca nimeni să vadă. Şeful de post privea de la distanţă scena şi nu-i venea să creadă că nea Mihai a fost salvat de omul ce trebuia să-l pedepsească.

— Hai să căutăm porcul rănit. Uite urme de sânge. Trebuie să fie pe undeva, pe aproape. E cea mai grozavă vânătoare din viaţa mea, ţipă Dragoş.

Au mai cutreierat pădurea până după miezul nopții, dar nu au găsit niciun porc, aşa că, obosiți şi fericiți, au plecat cu toții la cabana de vânătoare unde îi aşteptau mâncărurile gata pregătite, vinul fiert şi camerele calde...

A doua zi, prim-secretarul, Dragoş, şeful de post, nea Mihai şi puştiul au plecat să caute porcul rănit. Ştiau că trebuie să-l găsească ascuns pe undeva. Era amiază când au ajuns în vârful pădurii, fără a da de urma mistrețului. Urcând, s-au oprit să bea apă dintr-un izvor şi pe malul lui au văzut o căprioară bând apă. Se opriseră pentru a nu o speria, dar ea îi simțise. Cu capul ridicat în sus, cu urechile arcuite, cu botul umed, fremătând, cu ochii ca două lacrimi vii, maronii-negre, în care se oglindea o fărâmă de cer rătăcită printre vârfuri de brad, aştepta sfârşitul. Ştia că este aproape...

Dragoş apus mâna pe arma primului secretar şi a împins-o în jos.

— Vă rog să nu trageți! S-o lăsăm să trăiască! Mi-a amintit de Labiş...

Căprioara a fugit, în timp ce toți se gândesc la Moartea căprioarei şi se simt de parcă ar fi păşit, ajungând aici, în tărâmul fermecat al poeziei.

— Pot împuşca urşi, lupi, mistreți, iepuri, dar căprioare, niciodată... mai şopti Dragoş.

Din vârful pădurii privesc peste pădurile din jur. Nicăieri nu latră câinii, semn că nu au dat de animalul rănit, nicăieri nu se aude luptă între animale, din care să-ți dai seama că alte sălbăticiuni ale pădurii au găsit porcul şi vor să-l mănânce.

Nea Mihai priveşte spre fiecare loc unde este aşezată câte o stână. Linişte peste tot.

— Nu-l găsim, tovarăşe colonel.

— Nu-i nimic, nea Mihai. Cu mistreț sau fără mistreț, asta a fost cea mai frumoasă vânătoare din viața mea. Mâncăm ceva, ne odihnim, apoi ne întoarcem...

În timp ce mâncau, o larmă grozavă de câini se strârni ca din senin. Au sărit cu toții în picioare şi au început să cerceteze cu privirea dealurile împădurite din jur.

Puştiul, atoateştiutor, fără a se obosi să cerceteze, spuse:

— Se aude din Plai Bătrân. E de la stâna lui Culiță Ungureanu. Îi cunosc câinii după lătrat... Acum nu bat a om, ci a sălbăticiune.

Toate privirile s-au ațintit spre dealul de alături, unde, într-un luminiş, se vedea stâna. De la distanța la care erau ei, nu vedeau nici om, nici câini, nici mistreț. Turma se vedea ca o mulțime de pete albe şi gri pe fondul verde al ierbii apropiindu-se de stână.

În timp ce puştiul tot sporovăia că ştie sigur că acum nu latră a om, căci ar trebui să latre altfel, nu atât de înverşunat, de fioros, de parcă ar fi o luptă pe viață şi pe moarte, Dragoş a dus binoclu la ochi. Şi prin el vedea stâna clar, oile

la fel de clar, dar nici țipenie de om sau câine. A plimbat privirea până la marginea pădurii de lângă stână şi pe malul izvorului de unde se adăpau şi oile şi ciobanii a văzut câinii adunați în jurul porcului. Era o luptă grozavă. Porcul lupta cu ultimile puteri, dar disperat. Câte un câine era aruncat din colții scroafei câte cinci metri prin aer, apoi se întorcea imediat să continue lupta.

Fără a lăsa binoclu jos, şopti către ceilalți să şi-l pună şi ei la ochi.

În timp ce câinii se luptau pe viață şi pe moarte, au văzut un cioban apropiindu-se cu o bârdiță.

— E Culiță, zise nea Mihai. Straşnic cioban! Cu el se termină şi la Mălini cu ciobanii adevărați care văd în ciobănie religia şi meseria lor de căpătâi...

Ceilalți nu-l auzeau. Priveau cum acesta a lovit animalul în moalele capului cu bârdița şi, în timp ce animalul stătea năucit de lovitură, ciobanul alunecă cu piciorul într-o groapă mocirloasă acoperită cu cetină putredă, iar în cădere bârdița îi căzu din mână.

Nu apucă să se ridice şi nici să ia bârdița, căci se trezi apucat de piciorul de sub cetini de colții uriaşi ai porcului. Îi simțea sfâşiindu-i carnea şi țipă la câini să-l ajute, iar aceştia, unul şchiop, unul cu o ureche sfâşiată, altul cu maxilarul inferior rupt şi atârnând aiurea şi al patrulea cu o bucată de piele de pe spate sfâşiată, încât era tot năclăiat de sânge, s-au repezit în apărarea stăpânului.

Toți patru, cu colți, cu ghiare, cu tot, erau pe capul animalului. Doi l-au prins de gât cu toată puterea, iar porcul, pentru a scăpa de ei, îşi descleştă gura din piciorul omului. Fiara scutura capul şi lovea cu atâta furie, încât câinii, cu colții încleştați în ea, fluturau ca nişte cârpe în jurul lui, dar nu-i dădeau drumul.

Fără a se ridica de jos, ciobanul a apucat bârdița, iar în clipa când colții fiarei i-au apucat din nou piciorul, țipă la câini să se ferească pentru a nu-i lovi, şi trosni încă o dată în vârful capului animalului.

Cei ce priveau lupta din vârful pădurii, puteau jura că au auzit trosnitura, atât fusese de puternică. Cu toate astea, mai lovi cu sete de încă vreo două ori şi, când fiara nu mai mişcă, se ridică în grabă să-şi vadă câinii.

Îngenunche lângă Molda – viteaza lui cățea ciobănească mioritică – pentru care i se oferise în primăvară două oi de către un alt cioban ce nu avea câini viteji, iar el refuzase să o dea – ce zăcea gemând uşor cu maxilarul rupt şi cu o poziție nefirească a corpului, căci i se frânse coloana la ultima izbitură a porcului. Avea lacrimi în ochi. Ştia că pentru ea nu este scăpare. O mângâie pe creştet şi privi cum ultima suflare din ea se scurge. Când nu mai respiră, se ridică şi se uită şi la ceilalți câini. Toți se vor vindeca, gândi când văzu rănile şi când îi auzi cum mai mârâie încă în jurul animalului mort. Florea, Alba şi Căliman scăpaseră, doar Molda nu. În fiecare an pierdea câte un câine în luptele cu lupii şi cu urşii şi după toți îi părea rău, dar după Molda era mai mult decât

părere de rău, era durerea pe care o simți când te desparți de un prieten drag cu care ai trăit aproape cincisprezece ani, singur prin păduri, cu care ai luptat alături împotriva sălbăticiunilor pădurii şi care n-a ezitat niciodată în a sări în ajutorul stăpânului, indiferentă la propria-i durere.

Cei de pe deal l-au privit cum îngroapă câinele chiar în groapa în care îi alunecase piciorul şi cum o acoperă cu pământ, frunze uscate şi cetină. L-au văzut cum se duce la stână şi cum iese cu fluierul în mână. A cântat din fluier lângă câinele îngropat, apoi a început un cântec pe care îl auzise de la tatăl lui, iar tatăl lui îl avea de la taică-su. Ca o înfiorare au ajuns primele versuri până la cei ce îl priveau:

Inimă de putregai
N-am cuțit ca să te tai.

O lume veche, de basm renăştea odată cu cântecul, o lume ce nu ştia nimic de „omul nou"şi pe care noua orânduire nu o putea nici măcar atinge, nici vorbă s-o distrugă, căci plângând după un câine, cântând din fluier sau doinind, nu era un cioban din secolul XX, ci un dac de la începutul lumii, legat de pădure şi de pământ, de animale şi de păsări, un dac ce strigă la Anul Nou, făcându-i urare pruncului:

Puiul tatii să creşti mare
Dar pi vârful Stânişoarei
Pe aripa de la vale
Unde dau lupii târcoale
La turma di căprioare.
Munții toți să nu-ți ajungă
Din Runc în Poiana Lungă
Puiul tatii să bei apă
De la crucea cei din piatră...

urare ce transformă pruncii în stăpâni ai pădurii şi ai munților, ai izvoarelor şi ai văzduhului. Cum să transformi în om nou asemenea oameni, cum să distrugi din ei sămânța tainică de adevăr şi mister sădită de Dumnezeu pe când era foarte aproape de ei şi pe când nici cerul nu era aşa de departe... Dacii liberi mai trăiau încă şi cei de pe munte participau la ritualul tainic al suferinței unuia din ei şi erau fascinați. Deschiseseră fără voie o uşă spre o altă lume de care nu aveau habar şi dincolo de uşă au văzut lumina lină din colinde...

Ciobanul terminase de hăcuit animalul, când puştiul, trimis de ştabi, ajunse la el pentru a cere o bucată de carne. Omul îi dădu bucuros un picior întreg.

Au mâncat din carnea porcului la cabana de vânătoare, apoi au plecat la Suceava. A doua zi, Dragoş s-a întors la Mălini. Voia numaidecât să stea de vorbă şi să-l cunoască pe ciobanul ce se luptase cu mistrețul.

Când a ajuns la Mălini, omul îl aştepta în faţa postului de miliţie. Se vedea pe faţa lui că-i îngrijorat. Probabil că băiatul ce venise să ceară carne l-a pârât că a vânat un mistreţ, iar asta se chema braconaj dacă nu putea demonstra că a fost atacat de animal, iar dacă putea demonstra asta, tot o încurca, căci trebuia să anunţe autorităţile şi să predea animalul întreg-întreguţ. De când l-a chemat la miliţie, a făcut să dispară orice urmă de carne de mistreţ şi de la stână şi de acasă, iar acum aştepta să fie chemat la declaraţie.

Cineva i-a spus că vine şeful de la securitate să vorbească cu el, dar el nu a crezut.

A salutat când a intrat în postul de miliţie şi s-a aşezat pe scaunul din faţa biroului şi a observat cu mirare că în faţa lui, de cealaltă parte, nu stătea şeful de post, ci o persoană străină.

Şi colonelul Vrânceanu îl cerceta.

Brunet, cu mustaţă, cu o faţă rotundă şi sănătoasă, cu ochii vii, căprui, în care se citea inteligenţă şi neclintire, îmbrăcat în ţări şi cămaşă cu pui negri, strâns la mijloc cu o curea lată, căreia ţăranii îi spuneau chimir, şi peste ele avea o boandă îmbrăcată pe dos, brumărie, lăţoasă – asta era imaginea din faţa lui, acesta era bărbatul ce se luptase vitejeşte cu mistreţul, a cântat din fluier şi a plâns pentru moartea unui câine.

— Cum te cheamă?

— Culiţă Ungureanu.

— Te rog să-mi povesteşti ce ai făcut ieri.

— Viaţă de cioban, dom colonel. Vi s-o urî ascultându-mă.

Colonelul îl privea ţintă, şi ciobanul pe el. Niciunuia nu-i tremura nici măcar un muşchi pe faţă.

Poliţistul ce trebuie să consemneze declaraţia aştepta cu degetele în aer, deasupra maşinii de scris, continuarea.

Din priviri, colonelul îi ordonă să continue.

— M-am trezât la patru. Am aprins focul în stână. Am auzit câinii bătând şi am fugit să văd ci-i că un drac de lup m-a cam năcăjât în ultimile nopţi. Nu era nimeni. M-am întors şî am trezât şî pi ciobani. Am dat în strungă ş-am scos oile la păscut. Am dat de grijă ciobanilor de lup, să fie cu băgare de samă. Eu am rămas să fac brânza. Când a fost gata, am lăsat caşii la scurs şî m-am dus călare după ciobani să văd ci fac. Noroc că m-am dus, că nişte copchile îi făcea să uite de oi. Le-am băgat minţile în cap şi copchilelor şi ciobanilor. M-am întors la stână şî am tăiat un drac de stearpă ce era şchioapă şi am făcut mâncare. M-am odihnit oleacă, apoi o vinit la rând trebile di sarî. Iar dat în strungă, iar muls oile şî tot aşă. Asta am făcut, dom colonel. Da nu pricep di ci îi curios un om ca matale di treaba di la stânî.

Vorbea calm, tare, clar. Fără niciun tremur al vocii şi fără nicio fâstâceală din care să tragi concluzia că se teme ori că minte. Omul acesta părea diamant. Dacă Dragoş nu l-ar fi văzut chiar el luptându-se cu mistreţul, l-ar fi crezut că la stână totul s-a petrecut exact aşa cum declarase cu câteva minute mai devreme. Admira acest cioban în neclintirea lui, aşa cum nu admirase pe nimeni în viaţă până acum, dar voia să meargă până la capăt să vadă chiar nu se va speria, chiar nu va intra în panică niciun moment, va rămâne la fel de neclintit chiar şi când îi va demonstra că minte, şi culmea e că va rămâme aşa.

Calm, fără a ridica tonul şi fără a arăta că ştie mai mult, repetă cuvintele ciobanului:

— Deci, zici că ai tăiat o stearpă...

— Da, dom□colonel, mânca degeaba. Şî la stână trebi mâncare...

Pregătindu-şi lovitura de maestru, cu ochii măriţi pentru a prinde orice reacţie a ciobanului, se aplecă puţin peste birou pentru a fi cât mai aproape de el şi şopti:

— Am mâncat şi eu din stearpa tăiată de tine. Ai dat unui copil un picior. Bună carne...

Dragoş privea uimit faţa pe care nu tremura niciun muşchi, ochii care nu clipeau şi îl priveau senini de parcă nu ar fi înţeles ce a spus, palmele aşezate pe birou care nici nu tremurau, nici nu se strângeau disperate în pumni pentru a trăda teama, iar vorbele spuse de cioban cu acelaşi calm ca la început l-au năucit:

— Bună, dom□ colonel, dacă ştii cum s-o faci. Să sclifosăsc muierili că nu-i bună carnea din oaie, dar aţi văzut şî dumneavoastrî cî-i bunî.

Dragoş se lăsă dezarmat pe spătarul scaunului şi închise ochii. Îi era clar că ciobanul conduce discuţia şi că nu se teme, aşa cum era clar că acest cioban e mult mai puternic decât el cu toată şcoala şi funcţia lui cu tot. Îi venea să râdă când realiza cât de mult îl admiră pe haiducul acesta rătăcit din alte vremi în România în care se construia „omul nou”... O întrebare ca un elixir i se strecură în suflet: Oare mai sunt mulţi ca el?! şi tresări când ciobanul îi răspunse la întrebarea lui nerostită:

— Nu mai este ciobănia ci a fost odată şî nici ciobanii nu mai sunt ci-au fost... Ciobani adevăraţi mai sunt puţâni, dom□ colonel. Tre□ sâ-ţi placî muntile şî viaţa grea... Trezâtu dimineaţă şi statu sângur pi munţi... Şî cui îi placi audi cântând muma pădurii şî nu sî mai lasî di meşteşugul ista... La război nu să câştigă lupta cu domni ca mata – iertaţi-mă cî vă zâc – ci cu ciobani ca mini. Luptau disculţi când li să rupeau opchincili, disculţi şi în iţari. La Plevna, în Războiul de Independenţă, steagul redutei l-a luat un cioban di pi Suha – Petrea Stoica. Aşa era, disculţ, în iţari, dar cu steag în mânî. Îi drept câ l-o prostit un

sergent din Dorna şî i-o dat steagul şî dispri aceala pomineşte istoria, nu di ciobanul meu.

Dragoş îl privea năucit. Omul acesta conducea discuția unde voia şi cum voia. Nu se speria de nimic şi nu-l intimida nimic. Prin toată ființa lui spunea că aparține acestui pământ al cărui trecut îl cunoaşte şi era mândru de el, trecut din care îşi trăgea puterea şi neclintirea.

L-ar fi lăsat să vorbească la nesfârşit despre neamul lui, despre ciobanii adevărați şi despre munte, dar o fărâmă de orgoliu îl împingea de la spate să încerce să conducă el discuția şi să vadă până unde merge răbdarea, neclintirea şi lipsa de teamă a ciobanului. Şi-a amintit că l-a văzut plângând după câinele lui şi cântând de jale din fluier, deci are un punct vulnerabil – poate plânge – şi voia cu disperare să-l transforme din omul neclintit din fața lui în ciobanul ce cântase pe munte:

Inimă de putregai

N-am cuțit ca să te tai...

Dar ceea ce nu ştia Dragoş era faptul că neclintirea ciobanului o are de la străbuni, căci bunicul lui din partea mamei – fost chiabur cu stâni, foşalău, moară – a pierdut toată averea când au venit comuniştii şi tot neclintit a rămas, căci mergea pe drum şi în loc de bună-ziua la oameni spunea ca un refren: „Scăpăm noi şi de dracii ăştia de comunişti", aşa cum neclintit a fost când l-au arestat la 80 de ani, când bătuse bine un activist de partid pe care trebuia să-l „găzduiască" forțat şi pe care l-a găzduit până ce l-a găsit cu icoana Maicii Domnului în mâini pentru a o da jos de pe perete. Nu s-a rugat de iertare şi nici nu s-a văitat... Culiță Ungureanu, ciobanul din fața lui, era nepotul lui Toader Gherasim, omul ce-a plecat în puşcărie cu mândria cu care alții conduc țări şi mai era şi moştenitorul uneia din cele mai renumite familii de ciobani din Mălini-Ungurenii. Fără a şti cât adevăr şi cât orgoliu e în asta, ungurenii povesteau că sunt una din familiile venite din Ardeal odată cu Dragoş, întemeietorul Moldovei şi că sunt una din primele familii ce au întemeiat Măliniul, sat aşezat pe o veche pădure de mălini... N-au mai rămas mălini în Mălini, nici măcar unul, dar numele satului mai aminteşte de planta cu floare suavă ce umplea pământul pe care acum locuiesc mălinarii. Tot poveste spusă de ei este şi faptul că în războaie străbunii lor au fost răzeşii pe care se baza Ştefan, sau țăranii ce l-au iubit şi sprijinit pe Cuza şi au plâns pentru el când a fost alungat din România.

Atâta trecut, atâta glorie, atâta mândrie avea pe umeri acest cioban că nu le puteau scutura în şapte vieți de om comuniştii cu coloneii lor cu tot, aşa că nici nu tresări când auzi povestea colonelului.

— Ieri am fost pe munte la vânătoare. Eram pe vârful Stânişoarei. Urmăream un mistreț rănit. Am auzit zgomot la stâna ta. Te-am privit prin

binoclu cum te luptai cu mistreţul rănit de mine. Am trimis un copil după o bucată de carne.

Dragoş îi privea cu sete orice reacţie, dar nimic, absolut nimic. Tot lui i se măriră ochii de surpriză şi gura îi rămase căscată când îl auzi:

— M-ăţi fi văzut prin aparatul cela luptând cu mistreţul, dar eu v-am dat carne de oaie... N-am avut carni di mistreţ...

— Omule, nu înţelegi, că te-am văzut, că am mâncat carne şi ştiu ce înseamnă carne de mistreţ şi ce înseamnă carne de oaie. Nu-ţi fac nimic, dar recunoaşte că mi-ai dat carne de mistreţ.

„Să recunoască mă-ta", îşi zise ciobanul în gând. „Crede că e prima oară când vin aici de mă ia cu buna ca apoi să mă ferme. Nu recunosc nimic" – gândi mai departe, dar cu voce tare spune:

— Era carni din stearpî bătrânî, dom colonel. Îmi pare tare rău că nu ştiţi sî alegiţi care-i gustul di mistreţ şi care di oaie.

Dragoş voia să râdă, dar se abţinu din toate puterile. Ştia cu certitudine că omul ăsta ar fi ţinut-o şi trei zile la rând, dacă l-ar fi ţinut la post, că i-a trimis carne de oaie şi că el n-a omorât niciun mistreţ. Nu a venit să-i facă rău, l-a admirat când l-a văzut cum a luptat şi a vrut să-l cunoască. Atât. Acum îl admira şi mai mult.

— Poţi pleca, şopti.

Omul îl privea neîncrezător. Nu se putea termina aşa, de-abia trecuse de partea uşoară, iar greul de acum urma, deci privea nelămurit la colonelul ăsta nou ce avea o cu totul altă tactică decât cei dinaintea lui.

— Am spus că poţi să pleci.

Ciobanul se îndreptă spre uşă. Când puse mâna pe clanţă, auzi din spatele lui:

— Te-am văzut luptându-te cu un mistreţ. Ştiu asta clar. Am şi mâncat o bucată de carne din acel animal, chiar dacă tu nu vrei să recunoşti. Şi am mai văzut ceva... aici Dragoş se opri din vorbit pentru a vedea ce reacţie are ciobanul. Acesta, cu mâna încă pe clanţă, se întoarse spre colonel şi întrebă scurt:

— Ci?

— Am văzut cum s-au luptat câinii vitejeşte pentru tine. Fără ei n-ai fi învins. Unul din câini a murit...

În timp ce vorbea, Dragoş studia faţa ciobanului pe care pusese stăpânire emoţia şi tristeţea şi ochii în care putea jura că a văzut sclipind lacrimi înainte de a-i lăsa în jos...

— ...L-ai îngropat şi ai plâns. Ai cântat din fluier lângă mormântul lui. Ţi-am auzit şi două versuri: Inimă de putregai / N-am cuţit ca să te tai... Acum poţi pleca, dar să ştii că ştiu ce am văzut.

Omul nu negă, dar nici nu-l privi în ochi. Acum nu mai era neclintire, sau mai bine spus, nu mai era numai neclintire, ci şi inimă de putregai...

Dragoş plecă spre Suceava răvăşit. Cunoscuse un român adevărat ce se putea apăra până în pânzele albe, dar care suferea pentru că pierduse un tovarăş drag cu care cutreierase ani de zile prin munți, tovarăşi la bine şi la rău, împărțindu-şi mâncarea şi sumanul, luptând împreună împotriva lighioanelor pădurii şi înțelegându-se din priviri mai bine decât se înțelege om cu om.

Îi voi povesti Marietei despre acest om. Voi veni cu ea la stână. Sigur îi va plăcea. E o altă lume. Marieta, draga mea soție, să-mi faci un băiat cu care să rătăcesc prin munți şi pe la stâni, să învețe la cele mai bune şcoli şi să cânte la pian dacă asta îi va plăcea, dar să vină şi cu mine pe la stâni unde ciobanii dau lecții de istorie şi de vitejie, căci vreau să fac din tine, puiul meu, un român adevărat, iar dacă nu descoperi ce am descoperit eu nu vei fi complet ca om. Am descoperit că fără rădăcini la țară, fără poveşti cu muma pădurii şi ciobani măreți de parcă ar stăpâni munții, trăind numai printre blocuri, cu discoteca în cap şi cu muzica rock, nu eşti complet ca om... Puiul meu nenăscut, să-ți placă muzica rock şi discoteca, căci şi mie mi-au plăcut la vremea mea, dar să-ți placă şi pe munți, şi la vânătoare, şi la stână... Să-ți placă să-l asculți pe acest cioban povestind despre trecut, ca să înțelegi cine eşti şi să stăpâneşti viitorul.

Acasă şi-a luat soția în brațe şi a dansat cu ea prin casă, şoptindu-i:

— Să-mi faci un băiat, Marieta!

În seara aceea a adormit liniştit, mulțumit sufleteşte şi cu o mie de speranțe în suflet. În vis era tot pe munte la stâna acelui cioban. Era îmbrăcat la fel ca el: cu ițari, cămaşă şi chimir. Ştia să cânte din fluier. Rezemați de un brad, lângă locul unde a fost omorât mistrețul şi unde era îngropată Molda, el cânta de jale din fluier. Vocea ciobanului înfiora pădurea:

Mândră floare-i norocu

Şi nu-l are tăt omu...

În timp ce cântau, priveau înmărmuriți cum se răscoleşte pământul unde era mormântul Moldei şi din el răsare un sicriu mic în care să încapă un prunc. Pe sicriu era un porumbel alb. Nu mai putea cânta din fluier şi totuşi o făcea privind cu groază acel sicriu în care ştia – căci în vis ştii totul – că-i pruncul lui nenăscut. Durerea vie din el făcea să cânte dumnezeieşte de jale din fluier. S-a trezit speriat când porumbelul şi-a luat zborul spre cer. Şi treaz fiind, îl mai ajungea un vers din vis:

Că şi eu l-am samanat

O ieşit da s-o uscat...

Alții samănă şi-n piatră

Şi răsare tăt odată...

A privit-o pe Marieta. Dormea liniştită, chiar i părea că surâde în vis. Se ridică din pat bolborosind: Ce vis ciudat am avut... şi ieşi afară din casă. Îşi aprinse o țigară şi o fumă pe bancă sub caisul desfrunzit din curte. Gândi: de când a plecat Mariana fumez mult... Ce-i cu gândul ăsta aiurit!? Am atâta vreme de când nu m-am mai gândit la ea. De fapt, nu mi-am mai amintit deloc de ea exact de când e Marieta gravidă.

Gândea ciudat. Părea că încă nu s-a trezit din coşmar. Exact în clipa când realiza că se află în aşteptarea unei nenorociri ce se va întâmpla numaidecât, o auzi pe Marieta țipând.

Alergă în casă având în fața ochilor o imagine din coşmar: pământ răscolit, sicriu, porumbel...

O găsi ghemuită în baie. A privit petele uriaşe de sânge de pe haine şi de pe jos şi a ştiut că fiul lui nu mai vine.

A luat-o în brațe şi a dus-o în dormitor, apoi a sunat la salvare.

A aşteptat în cabinetul medicului de gardă o jumătate de oră. Acesta veni supărat:

— Ne pare rău, tovarăşe colonel. A venit prea târziu...

— Cum prea târziu, doctore? întrebă neânțelegând nimic. Avea durere în el pentru pruncul nenăscut şi milă imensă față de Marieta. Ştia cum țipa când a găsit-o în baie şi mai târziu în dormitor în aşteptarea salvării. I-a mângâiat şi i-a strâns mâinile în timp ce durerea o făcea să se strângă ghem şi – înnebunit de propria-i durere – nu a ştiut cum să-i alunge groaza ei când şoptea:

— Nu vreau să-l pierd! Ajută-mă, Dragoş! Şi acum, privindu-l pe acest doctor realiză că durerea sufletească a Marietei e mult mai mare decât cea fizică.

Mai repetă încă o dată întrebarea, deşi nu aştepta niciun răspuns:

— De ce prea târziu?

— A avut dureri uşoare de burtă şi de spate în ultimele zile? Trebuia să ştie la vârsta ei că sunt semne la care trebuie să vii urgent la medic. Dacă ar fi venit, vă spun cu certitudine că nu ar fi pierdut copilul...

Ura imensă renăscu în el în acea clipă pentru femeia care îi alungase fetița şi acum, din inconştiență, îi omorâse copilul. Nu voia să ştie că de data asta nu-i aşa vinovată şi că suferă mai mult decât el şi că locul lui e lângă ea ca să o mângâie şi s-o ajute să treacă peste imensa pierdere şi, orbit de ură şi durere, nu auzea vocea medicului de lângă el:

— Ne pare rău pentru doamna. Suferă cumplit şi nu durerea fizică era mai grea. A trebuit s-o sedăm ca să se poată obişnui. Vă conduc în salon să fiți lângă ea când se va trezi. Cred că sunteți singura persoană ce o poate ajuta.

Dragoş ieşi din salon fără a saluta neluând în seamă vorbele doctorului. S-a dus la serviciu şi a anunțat că e bolnav şi că va lipsi câteva zile. Apoi a plecat din Suceava.

Îl aşteptau munţii şi ciobanii să se poată vindeca. Doine şi poveşti neştiute cântau în drum spre sufletul lui rătăcit.

Focul ardea trosnind, iar mămăliga din ceaunul aşezat pe chirostei forfotea. Frigându-se la mâini, Dragoş o răsturnă pe masa de lemn unde erau blide cu caş dulce şi tocană de oaie.

Avea trei zile de când era la stână şi fără a face nimic, doar stând şi ascultând, află ce înseamnă zgârfac, cupe de muls din paltin, fedeleş, linguroi, budălău, birgidău şi zăcătoare. A mai auzit poveşti de vânătoare şi întâmplări hazlii de la stână, dar părea că nimic nu-l poate scoate din starea de amorţire a sufletului în care intrase ca să se apere de durere. Seara, i-a rugat pe ciobani să-i cânte din fluier, iar el a şoptit versurile în gând căci nu îndrăznea să cânte, iar la poveşti a râs, dar nu din tot sufletul...

— Eram cioban tânăr, dom colonel. Cred că era în primii ani în care am rămas eu stăpân de stână după ci tata s-a lăsat şi s-a dus sî cari marfî cu caruța şi caii cooperativei. Aveam mai mulți copchii la stânî ca ciobani. Într-o zi, unul din ei s-a urcat în bradul ista – şi spunând asta arătă cu mâna la bradul aflat în poiana în care era aşezată stâna la vreo cincizeci de metri de ei – ca să-l cepuiască, eu făceam brânza când o larmă grozavă de câni m-o făcut să fug să văd ci-i. Un prost de urs tânăr ar fi peste mine în stână dacă nu m-ar fi anunțat cânii. M-am repezit la bărdiții şi apoi la el. Cânii erau şi ei pe el. Ghietul urs, spăriet şi de mine şi de câni, a început sî fugî chiar spre bradul unde ciobănaşul meu cepuia.

— Badie Culiță, nu urca ursul în copac la mine! am auzit un țipăt şi mă uitam spăriat spre ursul după care eu nu mai fugeam, dar cânii nu-l lăsau în pace şi el, ca sî scapi, începu să se urce în copac. Mi-era frică pentru copchil că ştiem că-i ticălos căci nu era călit, de-abia venise la stână. Mi-am ascuns frica şi am răcnit:

— Ai toporul în mână! Trosneşte-l peste bot şi nu-l lăsa să se apropie de tine! Nu mă auzea. Țipa ca un bezmetic să nu-i urc ursul în copac la el şi se urca tot mai sus pe crengi, în timp ce ursul înainta şi el.

Răguşisem di țâpat la el şi el răguşise de răcnit de frică. Mi-am strigat cânii la mine, dar ei nu au venit, erau prea întărâtați.

Când mai era un rând de crengi între băiat şi urs, am auzit băiatul răcnind cum nu am auzit pe nimeni în viața mea, iar ursul, spăriet de răcnet, s-a coborât pe marginea unor crengi crescute aiurea cum cresc la brazii cepuiți des şi s-a aruncat joc în partea aceea mlăştinoasă şi a luat-o la fugă spre pădure cu cânii după el.

Am alergat la brad şi am aşteptat să coboare băiatul. Era alb ca varul. Tremura din toate încheieturile. Mă temeam să nu rămână cu vreo boală, ghietul de el. A doua zi l-am trimis acasă. Nu avea stofă de cioban în el. Au trecut anii.

Băiatul a ajuns şofer. Era harnic şi strângător. Cu timpul, şi-a cumpărat şi un tractor, căci la noi la Mălini ne-o ferit Dumnezău di colectiv şi omul faci încî ci vrea dacă-i harnic şi gospodar. În primăvara trecută m-am dus la el să-l pun să-mi are ogorul din Poiană şi ştii ci mi-o spus, dom colonel?

— Ce? întrebă Dragoş.

— Nu-ți ar, bădie Culiță, că atunci când eram cioban la stână ăi urcat ursul în brad la mine. Asta mi-a spus.

— Mă, băiete, nu ci prost. Da eu pot învăța urşii sâ urci în copac?! Ci naiba, nici amu n-ai minti?

Când l-am văzut că râde mi-am dat seama că a glumit. Bineînțeles că mi-a arat. În fiecare an îmi ară el şi în fiecare an râdem de pățania cu ursul.

Altă dată, a venit la mine la stână un băiat de-a lui Buturugă. Îl chema Adrian şi avea minte tare puțină. La început era cel mai greu. Viața pe munte îi grea. Îi era dor de casă. Se ținea după mine cât îi ziua de lungă şi mă bătea la cap:

— Bădie Culiță, când îmi dai drumul acasă?

Stătuse aproape o lună pe munți. Era încă copchil şi îl chema dorul de casă, de mamă, de frați.

Ştiam că e puțintel la minte şi i-am răspuns ca să scap de el:

— Îți dau drumul să pleci pe 35 a lunii.

Băiatul a plecat fericit. A spus tuturor ciobanilor că pleacă acasă pe 35. Toți au râs în barbă şi nu i-au spus nimic.

În fiecare zi întreba în ce dată suntem. Ne apropiam de data de 30 şi copchilul era fericit. Mai avea un pic şi pleca acasă. A mai trecut o săptămână.

— În cât suntem astăzi? a întrebat băiatul într-o dimineață de duminică. După socotelile lui, era în 35 iulie, ziua când trebuia să plece acasă.

Eu n-am vrut să-i răspund. Mă făceam că nu l-am auzit. Voiam să-i răspundă ceilalți ciobani la întrebare.

— În 5 august suntem, Adriane.

— Nu-i adevărat! Suntem în 35, ziua mea de mers acasă.

Un cioban a desfăcut calendarul strâns sul în spatele icoanei Maicii Domnului:

— Priveşte aici! Suntem în cinci august. Mâine e 6 august, e „Schimbarea la față” şi se merge la mănăstire la Slatina la „probajni”.

— Şi când e în 35?!

— Caută în calendar.

Băiatul ce făcuse vreo şapte clase şi ştia să citească, a căutat pe calendar să vadă când e în 35. Ciobanii îşi stăpâneau cu greu râsul.

— Niciodată nu-i 35! a exclamat băiatul şi râsul ciobanilor a făcut să răsune muntele.

— Bădie Culiță, niciodată nu-i în 35! a țipat mucosul spre mine.

— Tu ai mai multe clase decât mine. N-ai ținut minte de la şcoală nici măcar câte zile are luna?

Îl priveau cu milă, că îi venea să plângă. Nu avea stofă de cioban în el. Am ştiut asta de când a venit la stână în prima zi. L-am ținut, totuşi, o bucată ca să-l călesc, să-l învăț cu viața.

— Mergem acasă. Am de dus brânză în sat.

L-am lăsat la bunică-su. Tat-su nu era acasă. Am băut şi un rachiu cu moşneagu şi i-am plătit cu brânză, unt şi urdă ucenincia nepotului la stână. N-am vorbit de copchil. Ştiau şi ei că nu-i de ciobănie. Mi-l dăduseră să-l călesc.

— Dom colonel, mă tot gândesc şi acum la ceva ce mi-a spus moşu acela atunci, la plecare.

— Ce? a întrebat colonelul Vrânceanu.

— Moşul nu mai trăieşte, iar eu mă tot gândesc la vorbele lui...

Ciobanul a tras cu sete din țigară şi privea îngândurat jarul stacojiu de sub chirostie şi n-a auzit întrebarea repetată a lui Dragoş: Ce?

Ciobanul părea speriat şi colonelului nu-i venea a crede că acesta ştie ce e frica.

— Moşu era renumit ca mare ştiutor de zodii. Avea nişte cărți vechi, dar cerceta şi cerul. Îi spuneai ziua când te-ai născut şi ora şi el vorbea despre tine şi soarta ta ca în palmă.

— Ce ți-a zis?

— Când să ies din casă m-a întrebat când sunt născut. I-am spus data şi a început să vorbească. Mă cunoştea mai bine ca mine. O clipă a tăcut şi el speriat. A alergat la o carte de pe masă şi a răsfoit-o.

— O să mai ai copii.

— Am deja patru.

— O să mai fie. O să pleci de pe munte ca să-i poți ține în şcoli. O să cauți altceva de lucru.

— Niciodată! Eu nu pot trăi decât pe munte!

— Cartea mea nu minte şi eu nu mint! Pleci de pe munte!

Moşul tăcea speriat. Privea cu groază cartea ce îi spunea ceva ce el se temea să spună.

— Nu lucrezi mult în altă parte. Mai puțin de un an şi ai un accident.

— Un accident?!

— Poate minte cartea mea, dar de obicei nu minte. Te văd cu un picior tăiat. Ai o cumpănă mare, Culiță...

Am plecat de la moş speriat. Era renumit în sat pentru cititul lui în zodii. Moşul a murit peste vreun an-doi. Eu nu l-am mai văzut niciodată. De pe munte

n-am plecat şi nu cred că am să plec. Uneori mă ia groaza gândindu-mă la vorbele lui.

Şi colonelul Vrânceanu simțea venind din poveste o răceală de gheață. Nu ştia ce să spună.

— Cred că e o prostie. Nu cred în ea. Mai bine nu-l lăsam atunci să-mi spună de soarta mea...

— Mai bine... a adăugat colonelul şi şi-a aprins altă țigară.

În fiecare seară a auzit poveşti despre vrăjitoare ce luau somnul copiilor, aduceau ploaia sau alungau norii, făceau vrăji de dragoste şi de ursită, luau mana vacilor sau a oilor şi le-a ascultat aşa cum copiii ascultă poveşti spuse de bunica şi le plac nespus de mult, dar bineînțeles că nu credea în ele, doar nu era nebun. Era educat, era învățat şi crescut într-o lume în care tot ceea ce auzea la stână era la fel ca ceea ce citise în cărțile cu poveşti şi atât. Sceptic, şoptea uneori la sfârşitul poveştilor depănate de cioban:

— Şi voi chiar credeți aşa ceva?!

Toți l-au privit mirați. Nea Culiță a şoptit:

— Cred în câteva întâmplări la care am fost martor sau pe care le-a trăit familia mea, restul s-ar putea să fie poveste.

— Spune-mi una la care ai fost martor...

— Eram flăcău. Veneam noaptea di la Cornu-Luncii spri Mălini. Nu eram singur. Eram cu Gh. Hancea, Dumitru Nistur şi parcă Mihai Plăcintă. Pi altcineva nu mai țân minti. Era în noaptea de Sânzâieni. Ajunsesem prin Mieluşoaia. Am tresărit speriați când am auzât o voce dumnezeiască răsunând din Prisos. Ne mişcam cu toții ca vrăjiți. Vocea ce o auzeam nu era omenească. Întâi am crezut că o aud numai eu, dar când am văzut chipurile celorlalți, am ştiut că şi ei aud cântecul zânei pădurii sau a nu ştiu cui. Se vedea pe fața lor... Nu am văzut nimic, doar am auzit un cântec ce nu semăna cu nimic de pe pământ şi nici acum, după atâția ani, nu ştiu ce a fost, dom colonel.

Lui Dragoş îi era ruşine să spună că nu crede. Şopti doar:

— Spune alta!

Era înainte de Primul Război Mondial. Toader Gherasim, cel mai întrebat flăcău din Suha, fiu de om bogat şi harnic, venea seara de la horă din Mălini spre casă. Băuse puțin şi visa mergând pe drum la Măriuca, frumoasa Măriuca Botescu, cu care jucase la horă.

Încă o mai avea înaintea ochilor – cu bujorii din obraz, cu ia cu pui negri cu roşu, cu părul negru strâns într-o coadă la spate, cu mijlocul subțire strâns de brâu şi de mâinile lui când se învârteau nebuneşte în joc, cu ochii senini ca cerul, dar şi adânci ca apusul când şi-i pleca în jos ruşinată, cu buze... Dumnezeule, ce buze roşii, pe care le-ar fi sărutat nebuneşte să-i treacă setea, dar pe care nu le-a atins încă niciodată – când îi apăru în față Măriuca Vişanu. Tresări speriat când

o văzu proptindu-i-se în față. Ea, deşi o chema tot Măriuca, nu avea senin în privire şi nici lumină pe față. Circulau despre ea vorbe ciudate pe care el nu le-acrezut niciodată şi nici nu le-a dat importanță, dar o ocolea întotdeauna pentru că nu-i plăcea privirea ei, ochii ei galbeni-căprui, gura cu buze subțiri şi zâmbet misterios şi privind-o realiză de ce ceilalți flăcăi o numiseră Şerpoaica. Voia să fugă de ea nebuneşte, dar creierul lui nu-i mai asculta poruncile, ci urmă ochii galbeni şi mâna ce-l trăgea spre ulița ce ducea pe malurile Suhei. Ştia că nu-i bine ce face, doi ochi senini îl chemau înapoi, dar el asculta orbeşte de porunca bolnavă din sufletul Şerpoaicei. Dimineață a ajuns acasă cu gust de cocleală în gură şi îngrețoşat de propriul trup. Se spălă la nesfârşit şi dacă ar fi putut şi-ar fi spălat şi sufletul – căci el era mai murdar decât trupul – după noaptea de destrăbălare şi unire animalică dintre el şi o femeie ce îl subjugase diavoleşte şi îl târâse nebun prin păpurişurile Suhei. A jurat că nu o va mai urma niciodată şi şi-a clătit sufletul gândindu-se cu disperare, cu sete, cu dor, la frumoasa lui Măriucă scăldată în lumină, cu mijloc şi suflet de floare gingaşă şi o rugă în gând să-l scape de femeia ce-i poruncise să-l urmeze orbeşte şi nechezase ca o iapă nebună când îşi aruncase hainele de pe ea şi apoi îl storsese de vlagă şi-i murdărise sufletul. Îşi privea urmele de muşcături şi zgârieturi de pe corp şi se mai spălă încă o dată sperând că ele or să dispară.

Niciodată nu o să se mai întâmple asta! Niciodată...

Următoarea duminică la horă, a dansat din nou cu Măriuca lui de lumină, i-a ținut mijlocul în brațe şi a visat la dulceața buzelor ei, iar seara iar i-a ieşit în cale Măriuca de întuneric, şi în ciuda jurămintelor lui, a ascultat-o orbeşte şi a urmat-o.

Săptămâna următoare a zăcut, iar duminica la horă a întrebat-o în şoaptă pe frumoasa lui Măriucă dacă vrea să-i fie nevastă. Ea i-a spus că da, iar seara, când Şerpoaica a venit să-l ademenească din nou a avut puterea de a spune nu şi de a merge mai departe fără a-i lua în seamă vorbele de nebună.

— Te vei căi pentru asta! Nu te voi lăsa să fii fericit... Nu te voi lăsa...

Au urmat ani de fericire în care a uitat de Şerpoaică. Măriuca i-a dăruit o fată – Anica, apoi un băiat. Era fericit. O iubea pe soția lui ce nu-şi pierduse lumina din privire, dulceața din buze şi nici subțirimea mijlocului, deşi născuse doi copii.

Când a început războiul, a plecat pe front cu durere în suflet. Ştia că s-ar putea să nu-şi mai vadă niciodată soția şi copiii, adevărata lui avere, căci de cealaltă avere ştia că are cine să se ocupe, părinții lui fiind încă în putere şi putându-se ocupa încă de toate treburile gospodăriei: de foşalău, de moara de pe Suha, de pământ şi de animale.

— Ai grijă de Măriuca şi de copii, tată. Rugați-vă pentru mine să vin sănătos acasă, iar dacă nu vin, aveți grijă de ei pentru toată viața.

Cu vorbele astea ieşi pe poartă, iar părinții l-au petrecut lung cu privirea. Măriuca era în casă, căci nu-l putea vedea plecând.

Nu a fost zi în care toată familia să nu se roage pentru el, iar aceste rugi l-au ocrotit şi l-au ajutat să se întoarcă sănătos acasă.

Pe cei slabi războiul îi distruge, pe el nu l-a distrus, ci l-a călit şi l-a făcut să înțeleagă mai bine ce înseamnă acest pământ pentru români. Nu s-a temut nicio clipă de moarte, nici când a trecut munții în Ardeal pentru eliberarea lui de sub jugul Austro-Ungar şi a plâns când românii de acolo le-a întins buchete de flori, nici când tot regimentul lui a primit ordin să se îndrepte spre Dobrogea şi unde a trăit pe viu înfrângerea de la Turtucaia, dar s-a temut până la cer şi până la durere de inimă când din România lui mai rămăsese neocupată decât frumoasa lui Moldovă, că din pământul lui şi din acasa lui nu va mai rămâne nimic. A luptat la Mărăşeşti – nu visând la votul universal şi pământul promis de regele Ferdinand, deşi mulți țărani săraci pentru asta luptau – ci având în fața ochilor casa şi copiii, nevasta şi părinții lui încă aflați acasă şi încă neocupați. Putea jura că nicio clipă nu s-a temut de moarte, ci de distrugerea a ceea ce înseamnă acasă pentru ei. Nimic nu li se putea promite mai mult decât aveau deja, dar trebuie să li se amintească că dacă planurile mareşalului Mackensen se împlinesc din acasa lor nu va rămâne nici măcar fumul ce se înalță din hogeag, ci pustiu, şi dacă le aminteai soldaților – țărani asta îi transformai în supraoameni, căci şi-au depăşit condiția de om mărunt când au înțeles că nu moartea e o tragedie, ci viața trăită fără acasă, fără să aparții unui neam şi unui pământ, unui grai şi unei doine de fluier… Măria Sa – soldatul român a înțeles asta la Mărăşeşti, Mărăşti şi Oituz şi a înfăptuit un miracol…

Purta în el amintirile războiului fără nicio teamă, ci cu mândrie şi se îndrepta spre casă pentru a-şi vedea soția şi pruncii pentru care luptase.

Mama, tata, copii îl aşteptau la poartă. I-a îmbrățişat cu sete, apoi a tresărit speriat când a văzut că Măriuca nu-i cu ei.

— Măriuca?! întrebă.

— E în casă, i-a răspuns cu lacrimi în ochi, mama.

A fugit în casă şi a văzut-o întinsă pe pat, palidă, slabă – aproape scheletică l-a săgetat inima. Lupta lui, curajul lui fusese în zadar, căci a ajuns acasă ca să afle că l-a mai lovit un duşman, unul invizibil cu care nu putea lupta la baionetă pentru a-l învinge…

— Ce-i cu tine, Măriucă?…

A aflat apoi că Măriuca lui era aşa de vreo două-trei luni. O dureau toate oasele, nu se putea ține pe picioare, iar atunci când sprijinită de copii sau de socri ajungea până în prag, tremura atât de tare, încât trebuiau s-o aducă repede înapoi în pat. În fața icoanei Maicii Domnului la care s-au închinat mulți din străbunii lui, Toader se certa cu soarta.

— De ce am luptat?... Dacă m-ai lăsat să învingă?... Puteam să mor pe front, nu să vin acasă şi s-o găsesc pe Măriuca mea beteagă! Nu pot să o privesc aşa, Doamne, nu pot să mă împac cu soarta ce i-ai rânduit-o!... Fecioară Sfântă, iartă-mi păcatele sau bate-mă pe mine pentru ele, dar dă-i sănătate ei...

Maica din icoană îl privea cu milă, iar el, ridicându-şi ochii din pământ spre ea, fu lovit de un gând ciudat şi aiurit că Dumnezeu nu pedepseşte oameni şi nici nu-i chinuie, răul vine din altă parte. Avea în faţa ochilor chipul Şerpoaicei şi în urechi auzi cuvintele ei la care nu se gândise niciodată: Te vei căi pentru asta! Nu te voi lăsa să fii fericit!...

— Nu, nu poate fi adevărat! Am luptat pe front fără pic de frică şi am venit acasă să mă sperii de femei nebune! Voi lupta cu boala, îi voi căuta leac, dar nu-mi voi lăsa mintea să o ia razna!

A doua zi a plecat cu Măriuca la doctor la Fălticeni. A aşezat-o în şareta cu care umblau numai duminica, în sărbători sau la nunţi, a învelit-o în pături groase de lână, căci, deşi era vară, ei îi era tot timpul frig şi tremura. La chimir a pus un teanc gros de bani şi a plecat. A mers la un renumit medic evreu la care ştia că merg toţi cei care aveau câte o boală fără leac.

I-a întins banii şi l-a rugat să-i facă sănătoasă femeia. Acesta i-a împins pumnul de bani într-o parte şi i-a spus să aştepte ca mai întâi s-o consulte.

A aşezat-o pe patul din cabinet şi înainte de a ieşi afară, a mai şoptit:

— Dacă mai trebuie, mai aduc. Am bani, domnule doctor...

— Nu banii sau mulţimea lor îţi fac femeia sănătoasă, ci Dumnezeu... Acum ieşi.

Consultaţia a durat mult, iar Toader şi- a pierdut toată răbdarea aşteptând la uşa doctorului.

Când uşa s-a deschis, s-a repezit spre doctorul ce ieşise afară.

— Ai fost pe front? îl întrebă doctorul blând.

Toader mişcă din cap că da, căci din gură nu-i putea ieşi nici un cuvânt. Doctorul ăsta îi nebun dacă mă întreabă de război în loc să-i spună ce-i cu nevasta mea. N-am aşteptat un ceas la uşă să-l aud vorbind de nu ştiu ce în loc să-mi spun ce-i cu Măriuca.

— Te gândeşti că-s nebun, nu-i aşa?! În loc să-ţi spun ce-i cu nevastă-ta, te întreb de front...

Doctorul îl privea cu nişte ochi imenşi şi tânărul avu sentimentul că omul ăsta citeşte totul în sufletul lui. Îşi plecă ochii ruşinat. Da, chiar aşa gândise, dar n-ar fi vrut ca cineva să-i citească atât de uşor gândurile.

— Şi eu am fost pe front. Ca medic...

Nu, ăsta chiar e nebun, dacă începe să-mi povestească de pe front în asemenea clipe, nu se putu împiedica să gândească şi nu mai simţi ruşine faţă de faptul că medicul îi citea gândurile.

Doctorul îi întinse o țigară. El o luă cu mâinile tremurânde.

— Te iubea mult? auzi ca o şoaptă chiar în clipa în care îşi aprindea țigara, dar scăpă din mână şi țigara şi chibritul.

E nebun! De ce-l laudă toată lumea? De ce mi-au spus atâția să vin la el? Eu am venit să-mi pună nevasta pe picioare şi el mă întreabă dacă mă iubea!... Eu nu vorbesc despre lucruri din astea şi nici nu cred că îmi pune nevasta pe picioare aşa o vorbărie... mai gândi, dar rămase ca paralizat când auzi cuvintele doctorului care ghicea tot.

— Ştiu că nu vorbeşti despre lucruri din astea, ştiu că mă priveşti ca pe un nebun şi totuşi, te-aş ruga să-mi răspunzi la întrebare:

— Da, mă iubea, spuse repede.

— Cum s-a purtat când ai plecat pe front? La plecare...?

— Nu a putut să iasă afară din casă. M-au condus părinții şi copiii. Ea mi-a spus dinainte că nu suferă să mă vadă plecând.

— Se temea că vei muri? Se gândea că va rămâne singură şi nu va avea cu ce-şi creşte copiii?

— Nu se temea că nu va avea cu ce-şi creşte copiii, căci am avere, iar părinții mei ar fi ajutat-o. Se temea cumplit, în schimb, să nu mor şi să rămână singură. La scurtă vreme după ce ne-am luat, mi-a spus că ea fără mine e nimeni, că este umbra mea pe pământ... Trebuia să fie învățătoare, dar a renunțat la şcoală şi s-a măritat cu mine...

— ...Umbra ta pe pământ... şopti doctorul gânditor... Ce ar fi fost umbra ta, dacă tu ai fi murit în război, căci umbră a ceva ce nu există, nu poți fi?!

— Nu înțeleg... şopti Toader.

— Ştiu că nu înțelegi. Am să-ți explic puțin mai pe înțelesul tău. Soția ta nu-i puternică, cum eşti tu. Singura rațiunea a ei de a trăi era ca soție a ta, ca mamă a copiilor tăi. Când ai plecat la război – aşa mi-a povestit – i-ai spus că s-ar putea să mori şi că dacă se va întâmpla asta, părinții tăi vor avea grijă de ea. Vorbele astea şi frica şi aşteptarea i-au distrus sufletul, au făcut ceva cu creierul ei, căci boala pleacă din creier, trupul ei nu are nimic, e perfect sănătos.

— Trebuia să nu-i spun asta la plecare?! țipă Toader.

— Ştiind cât e de slabă, trebuia să-i spui că nu există război care să te omoare, că vei dărâma munți, că vei lupta cu oricine şi cu orice ca să te întorci înapoi la ea. Trebuia să-i spui că eşti mai tare ca moartea şi că războiul din dragoste pentru ea...

— Eşti nebun, doctore, cu toată ştiința ta de carte. Puteam să mor şi i-am spus că pot să mor, dar la Mărăşeşti am luptat cu haine zdrențuite, cu bocancii năclăiți de noroi şi sânge, având chipul ei în față şi vrând să trăiesc pentru ea, nu pentru mine. Sunt om, nu zeu, nu aveam de unde să ştiu dacă mor sau trăiesc,

dar nu am greşit cu nimic... Când termină de vorbit, vocea îi era mult mai ridicată decât era normal.

Doctorul îl privea fără pic de furie, ci cu milă.

— Pentru ea nu am leac. Boala a venit singură şi va pleca singură. Ceva i-a distrus scutul protector al sufletului şi răul a intrat făcând-o cum este acuma.

— N-o să-şi revină niciodată?!

— Nu ştiu. Mâine poate fi sănătoasă dacă creierul ei vrea, sau poate să nu-şi revină toată viața.

Fără un cuvânt, Toader a intrat în cabinet, de unde a ieşit cu nevasta lui pe brațe. A aşezat-o în şaretă şi a învelit-o bine. Fără mulțumesc, fără bună-ziua, ieşi, lovind sălbatic caii, din curtea spitalului.

Era prin groapa Rădăşenilor, când Măriuca îndrăzni să-l întrebe:

— Ce ți-a spus doctorul?

El se făcu că nu aude întrebarea şi o întrebă cu totul altceva.

— Spune-mi, Măriuca, ți-a fost frică că nu voi mai veni de pe front?

— Tare frică mi-a fost, dar câtă vreme m-am putut ruga şi spera, a fost bine. Mai rău a fost după ce nu m-am mai rugat şi după ce nu am mai putut spera.

— De ce n-ai mai putut?

— Era vara trecută. Aveam oameni la prăşit în imaş. Eu m-am dus cu mâncare la oameni. Era tare cald. Când am ajuns pe ogor, am aşezat trăistile cu mâncare jos şi m-am aşezat şi eu lângă ele să mă odihnesc până când veneau şi oamenii de pe ogor să mănânce. Prima a ajuns la mine Măriuca Şandru. Venea cu apă de la fântână pentru toți prăşitorii.

— N-o cunosc.

— Îi fata lui Vasili Vişanu, văcaru. Acum îi măritată în Mălini şi îi zâci aşa după bărbatu-su.

O durere cumplită îl străbătea prin tot corpul ascultând mai departe povestea nevestei.

— M-a întrebat dacă vreau apă şi mi-a întins o cofă. După ce am băut, s-a aşezat lângă mine pe iarbă şi m-a cuprins cu mâinile pe după umeri. M-a întrebat ce mă voi face dacă tu vei muri şi eu am început să plâng. Când a văzut că plâng, m-a strâns la pieptul ei şi m-a mângâiat. După aceea au ajuns toți oamenii la noi şi nu am mai vorbit nimic. Când au terminat de mâncat, tot ea a rămas să mă ajute să strâng. Mi-a spus că ea a avut noroc că bărbată-su îi bolnav şi nu a trebuit să meargă pe front, dar că de mine nu ştie ce o să se aleagă, că dacă tu vei muri şi socrii mă scot pe drumuri cu tot cu copii după mine. M-a cuprins din nou şi cred că chiar îi era milă de mine când a văzut că plâng.

— Şerpoaica dracului! şopti Toader.

— Ce-ai spus?

— Nimic. Spune mai departe.

— În seara aceea nu m-am putut ruga şi nici n-am mai sperat că ai să vii înapoi. A doua zi dimineață nu m-am mai putut da jos din pat... Ştiu că Măriuca nu a avut nicio vină, ea doar a spus ce gândea; chiar îi era milă de mine şi m-a strâns la piept când a văzut că plâng...

— La fel ca Iuda, că şi el l-a sărutat pe Iisus... şopti Toader.

Cum a spus doctorul?!... Că cineva i-a distrus scutul protector al sufletului... da... da... parcă aşa a spus, gândi... Dar nu eu am fost acela, doctore, ci o Şerpoaică...

Tresări ciudat când simți brațele fără vlagă ale nevestei cuprinzându-l.

— Ştiu că ți-a spus că nu am leac, de asta eşti aşa distrus, Toadere... Țin la tine atât de mult, că nu te pot vedea chinuindu-te lângă o beteagă ca mine. Mă voi duce la ai mei ca tu să fii liber. Ai grijă doar de copii...

El smuci de hățuri cu atâta furie ca să oprească caii din galopul lor nebun, încât ea căzu înapoi în aşternuturile în care stătuse culcată, şi când caii s-au oprit, el s-a întors spre ea, privindu-i ochii în care nu văzuse niciodată atâta furie, se sperie, apoi începu să plângă când mâinile lui mari o zgâlțâiau, în timp ce țipa:

— Am jurat în biserică că vom fi soți la bine şi la rău până la moarte! Nu mă chinui lângă o beteagă, ci trăiesc lângă ea! Eşti mama copiilor mei şi nu te voi lăsa niciodată să pleci la ai tăi! Îți voi căuta leac pentru boală peste tot şi într-o zi vei fi iar sănătoasă, aşa că nu mai spune prostii!

Când realiză că ea scânceşte întocmai ca un copil şi lacrimi mari de cristal îi strălucesc pe obraz, se aplecă blând şi i le şterse, o sărută, apoi o ridică alături de el şi o sprijini pentru a nu mai sta culcată. Cu o mână o ținea pe ea, iar cu cealaltă mâna caii, în timp ce jura că nu va avea odihnă până când nu va găsi un leac pentru soția lui.

Doi ani au trecut, timp în care el a alergat la preoți pentru Maslu şi slujbe ce dezleagă de blestem şi de farmece, dar şi la babe ce descântă şi desfac. A adus buruieni de leac de la un moşneag din Borca, de la o doftoroaie din Preuteşti şi de la mulți alții. Preoții au uns-o cu mir şi au binecuvântat-o, dar nimic nu s-a schimbat, a băut ceaiuri amare ca pelinul şi au îmbăiat-o în fierturi de buruieni seri la rând şi tot nimic nu se schimba şi atunci era disperat şi se certa cu cerul pentru soarta ce i-a fost hărăzită. Averile îi sporeau pe zi ce trecea, avea bani în bancă, vite, pământuri, acareturi, dar nu se putea bucura de ele.

Perioadele de disperare erau întrerupte de scurte licăriri de speranță când îi ajungeau la urechi veşti despre vreo doftoroaie ce face şi desface, ce ştie tot şi vindecă tot, şi cum afla, punea bani la chimir şi pleca la drum.

Cineva îi spuse că este la Unceşti, dincolo de Fălticeni, un vrăjitor bătrân ce ştie şi toaca în cer, ce ştie să închege apă, să alunge, dar şi să aducă norii, să facă vrăji de dragoste, dar şi de moarte, să vindece boli cu leacuri numai de el ştiute. Tot oamenii spuneau că el nu lucrează întocmai cu lucru curat şi că cei ce îi calcă pragul o fac de disperare crudă, dar cu teamă cumplită. Toader nu avea urechi să audă de aşa ceva şi nici teamă, ci doar atât ştia, că undeva mai este o speranță pentru Măriuca lui, iar pentru el era o rațiune de a trăi să caute speranța.

Plecă la drum cu noaptea în cap. Avea la chimir bani mulți şi, mergând spre omul despre care oamenii spuneau că-l are pe necuratul, se ruga la Dumnezeu cu disperare şi Domnul din înalturi nu se supăra, căci el, fiind deasupra lumii şi a lumesculuí, născătorul a tot ceea ce există, iubind lumina, dar şi născând lumina, ştia că nu poți şti ce-i aceea lumină fără existența întunericului, credință, fără a fi necredință, dragoste fără a exista şi ură şi rânduia pentru oameni întâmplări din care trebuia să învețe lecții despre viață şi ploua cu milă şi iubire peste ei, când vedea cum se zbat atât de mult în zadar şi atât de mult fără a învăța nimic, căci prea puțini îşi puneau întrebarea după ce trecea un val: De ce mi s-a dat asta? Cu ce am îmbogățit viața şi sufletul meu după ce am trecut pe unde am trecut?... Nimeni nu-ți dă durere în zadar, zbatere fără rost, lacrimă stearpă, iubire rătăcită, ci ca să înveți ceva şi primul pas spre calea învățării este să înveți îndoiala: poate că este, poate că nu este; poate că ştiu, poate că nu ştiu; poate am dreptate, poate n-am; să ştie că puțină umilință şi modestie nu strică, să respecți tot ceea ce înseamnă viață, să nu fii niciodată tu cel care loveşte cu piatra, şi, uneori, când țipă singurătatea în jurul tău să te gândeşti la moarte şi la Dumnezeu...

Mergea pe drum tăind întunericul şi privind spre răsărit locul de unde aştepta să țâşnească lumina. Nici nu mai ținea minte câte drumuri făcuse aşa, pornind cu noaptea în cap în orice direcție. Sclipea speranța.

Când zorile alungau întunericul a ajuns în fața casei moşneagului. Ştia că-i prima casă din sat, aşezată departe de celelalte case. Gardul împletit din nuiele împrejmuia curtea, iar înainte de a deschide poarta simți un fel de sfială, de teamă şi mai privi o dată peste gard înainte de a intra. Curtea era plină de pomi: meri, nuci, peri, cireşi, a căror crengi îmbrăcau casa în umbră. Arbuşti necunoscuți umpleau toate colțurile. Lilieci scuturați de floare, dar cu frunziş bogat, străjuiau la colțurile casei. În fața casei, straturi cu flori multicolore, în ferestrele mici, cu patru ochiuri, erau tot flori: muşcate, clopoței şi begonii. Pe prispa casei erau înşirate loznițe pe care erau puse mere la uscat şi alte fructe necunoscute. Totul în jur sclipea de curățenie. A păşit cu sfială în curte. Mirosul fructelor puse la uscat era plăcut.

Când ajuse în fața uşii, nu apucă a bate, căci aceasta se deschise fără cel mai mic scârțâit sau zgomot şi în prag apăru un moşneag cu barbă albă, cu ochii negri ce îl priveau țintă.

— Te aşteptam. Intră.

Tânărul bărbat acționa ca în transă. Cum să-l aştepte? De unde ştia că vin? E nebun... gândi şi apoi îşi aminti de doctorul de la Fălticeni despre care spusese la fel, apoi îşi dădu seama că greşise. Realiză că în fața acestui moşneag se simțea exact ca în fața doctorului şi mai realiză că privirea moşului, gesturile, totul la el îi amintea de doctor.

Privea camera în care a intrat, în care totul sclipea de curățenie, începând cu oalele de lut înşirate pe prichiciul de la sobă, strachinile înflorate aşezate pe raftul de lângă sobă, lingurile de lemn, patul aşternut cu o cergă de lână, lutul de pe jos, ştergarele de pe pereți – totul sclipea de curățenie. Pe peretele de la răsărit era o icoană a Maicii Domnului, din lemn, atât de veche, că de-abia se mai cunoşteau culorile, doar galbenul de aur din aura din jurul capului ei şi a pruncului se vedea mai clar.

În casă mirosea a plante: busuioc, salvie, dar mirosea şi a pâine coaptă.

În timp ce Toader privea cu uimire casa, tot cu uimire asculta vorbele bătrânului.

— Ştiu de ce ai venit. Am leac pentru muierea ta. Boala i-a fost dată.

— De cine? şopti Toader.

Moşul îl privi cu furie şi atunci înțelese că ştie tot legat de Şerpoaică. După privirea furioasă, în ochi coborî iar lumina, blândețea, mila.

— Dă-i să bea câte un pic în fiecare seară, din sticluțele ce ți le dau eu. În câteva zile îşi va reveni.

În timp ce vorbea, aşează pe masă pâine aburindă.

— Ia!

Toader luă o bucată de pâine, căci vorbele moşului sunară ca o poruncă,iar el de când a intrat în casă s-a purtat exact ca un copil ascultător.

Muşcă din pâinea ce i se părea nespus de bună, mai bună ca niciodată şi o întrebare născută din adâncul sufletului lui îi veni pe buze: Cine e omul acesta?

— Cine sunt?!... Nimeni din cei ce mi-au călcat pragul nu mi-au pus o astfel de întrebare... Nu eşti prost...

Lăsă fraza neterminată şi făcu un semn cu mâna de parcă ar fi alungat o muscă.

— Ai venit greu, nu-i aşa?

— Foarte greu. Mi se părea că nu mai ajung. Uneori mi se părea că am rătăcit drumul. De câteva ori am vrut să mă întorc înapoi... E prima dată când pățesc aşa ceva de când caut leac pentru nevastă-mea.

— Ştiam. Răul nu te lăsa să ajungi. La întoarcere va fi şi mai rău. Ține traista strâns la piept şi ai grijă să nu o scapi când vei simți că îți va fi smulsă din mână. Nu urca în nicio căruță, mergi numai pe jos.

Toader îl privea pe moşneag cu ochii cât cepele, iar de groază simți cum i se ridică părul de pe cap.

Ochii negri ai bătrânului păreau nişte hăuri adânci din care izvora misterul, necunoscutul...

— Mulțumesc, şopti şi scoase teancul de bani pentru a-i plăti.

Moşul îi împinse cu furie mâna plină de bani.

— Nu primesc bani. Când nevasta îți va fi sănătoasă, adă-mi nişte făină să fac nişte pâine gustoasă ca asta din care tocmai ai mâncat. Adă-mi mălai, adă-mi ce vrei tu de-ale guri, dar bani nu primesc.

Omul privea prostit pumnul de bani cu care moşul şi-ar fi putut cumpăra care întregi cu grâu şi mălai şi nu înțelegea de ce nu-i primeşte. Ca să-l convingă să-i ia, şopti:

— Sunt bogat...

Râsul disprețuitor al bătrânului umplu camera şi îl lovi ca un bici:

— Ce-i bogăția?... Îl bătu în piept cu degetul în dreptul inimii şi îl întrebă: Cât de bogat eşti aici? Apoi aducând degetul la capul acestuia, mai zise: Sau aici?...

Moşului i se făcu milă de stânjeneala tânărului bărbat, dar mai ales pentru că ştia că se apropie sfârşitul, simți nevoia să vorbească – prima dată în viață – despre el.

— Era tânăr. Aveam soție. Lucram la poteră în Târgu Neamț. Pe atunci eram şi eu bogat – spuse cuvântul şi râse cu acelaşi dispreț ca mai înainte – la fel ca tine acum. Soția mea urma să nască. A murit la naştere şi ea şi copilul. I-a fost făcut de ursită. După câțiva ani am luat-o de nevastă pe cea care i-a făcut, dar eu nu mai eram omul pe care l-a dorit şi pentru asta s-a jucat de-a Dumnezeu... Nu mă mai interesa bogăția pe care o aveam atunci şi o ai şi tu acum, ci căutam altă avere. Căutam sensuri pentru tot ce este, căutam calea... Când am înțeles, am renunțat la tot şi am venit aici, unde moştenisem o căsuță de la bunici... Am tăiat orice drum spre trecut...

Toader îl privea pe moşneag cu ochi plini de admirație, dar şi cu milă. Ieşi pe uşă fără a spune nimic. Bătrânul ce închisese cartea cu poveşti despre el şi despre trecut, e drept că a fost singura dată când a deschis-o, îl mai povățui încă o dată:

— Ai mare grijă să nu ți se întâmple nimic pe drum.

Plecă spre casă încă având în nări miros de pâine coaptă, de mere puse la uscat, de busuioc şi lumină coborâtă din cer...

Avea leac pentru soția lui. Avea leac...

Sări speriat când simți că-i este smulsă traista din mână şi o strânse la piept în timp ce se uita speriat să vadă ce sau cine smucise traista. Groaza îi răci inima când nu văzu pe nimeni în jurul lui, nici om, nici câine. Nimic.

Strângea traista la piept şi înainta pe drumul pustiu gândindu-se la răul cu care lupta. Când frica era pe punctul să-l doboare, începea a spune rugăciuni cu voce tare şi continua drumul prin viscolul ce se stârni din senin.

Era pe la intrarea în Fălticeni când îşi spuse că i s-a părut că cineva a smucit traista, că de atâta bucată de drum nu i s-a mai întâmplat nimic. Nu termină bine gândul, când primi o lovitură în spate de cu greu îşi putea ține echilibrul să nu cadă şi să spargă sticluțele. Se întoarse şi spuse repezit:

— Care dai, mă?! Care eşti?

În spatele lui nu era nimeni. Îşi continuă drumul până la Cornu Luncii tot primind lovituri ba în spate, ba în picioare, ba smulgându-i-se traista pe care o ținea strâns la piept. Lupta cu cineva fără chip şi fără nume ce nu voia să-l lase să ajungă acasă cu leacul şi să-şi vindece soția. Ca să-şi facă curaj, spunea toate rugăciunile pe care le ştia. Când spunea „Miluieşte-mă, Dumnezeule!", înțelegea sensul cuvintelor cum nu le înțelesese niciodată până atunci şi se trezi plângând de-a binelea, când rosti cuvintele: „... cele nearătate şi ascunse ale înțelepciunii tale mi-ai arătat mie...", iar când spuse „... inimă curată zideşte întru mine şi Duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele", simți atingerea degetelor bătrânului în piept şi-i auzi din nou întrebarea: Ce avere ai aici?

Poate sunt nebun, poate nu mai gândesc ca toată lumea, dar nu am văzut nimic necurat la moşul acela. Poate oamenii pun un nume la ceea ce nu înțeleg şi uneori îi spun necuratul, dar eu văd necuratul în răutatea lumii, în puterea de a face rău fără scrupule, în lipsa dragostei şi a milei...

Gândurile astea nu sunt ale mele, şopti, apoi tresări, căci se auzi strigat.

În dreptul lui se opri şareta poştei. Caii bine hrăniți, de-abia fuseseră schimbați la domeniile Coroanei la Cornu Luncii şi erau greu de ținut în loc când chiar atunci porniseră la drum.

— Urcă repede, Toadere, că nu pot ține în loc nebunii ăştia de cai.

Cum să spună că nu vrea să urce şi că trebuie să meargă numai pe jos şi oricum ce avea să se mai întâmple când mai avea o bucățică de drum de la Cornu Luncii la Mălini, câțiva kilometri. Urcă în trăsură şi îşi înveli picioarele cu o pătură. Încă strângea la piept sticlele cu leacuri magice, când caii au înnebunit. Săreau în sus şi fornăiau pe nări, nechezau sălbatic şi duceau trăsura aproape pe sus. Poştaşul ştia că fac urât numai când se tem de apropierea unei sălbăticiuni – lup, urs, mistreț – dar acum nu se vedea niciun animal, nu era noapte şi făceau mai urât ca niciodată. Păreau stăpâniți de o frică cumplită ce-i făceau să sară cu picioarele prin aer şi să ducă trăsura nebuneşte dintr-o margine de drum în alta. Pe podul Moldovei sălbăticia cailor atinse cote

paroxistice. Groaza îi mâna nebuneşte spre marginea podului şi în clipa când erau pe punctul de a sări peste balustradă, Toader sări din trăsură. Căzut în zăpadă, privea cum caii se liniştesc ca prin minune şi plecă la drum de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat, doar vorbele căruţaşului, ce mânase caii o viaţă întreagă, dar niciodată nu păţise aşa ceva, să nu aibă niciun pic de putere asupra animalelor înnebunite de o frică ce părea că vine din iad, au rămas cu el...

— Ce dracu îi cu tine, Toadere?!

Când inima i s-a mai liniştit, a desfăcut cu teamă trăistuţa în care avea comoara lui. Una din cele patru sticle era spartă, se spărsese când a sărit din trăsură. Durerea îi frângea sufletul şi înainta pe drum strângând la piept celelalte sticle rămase, neştiind cât timp a trecut de când a plecat de acasă – poate o veşnicie – sau dacă trăieşte în realitate ceea ce trăieşte sau visează.

Ca un personaj de basm, trimis la capătul lumii după apă vie şi apă moartă sau pe celălalt tărâm pentru a învinge balaurul sau ca prinţul din Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte plecat unde nu există timp, şi nici măsură, aşa era el. A atins pentru o clipă o lume din poveşti, o lume ce s-a retras sub ape, dar din când ân când, când apele se retrag, mai iese la suprafaţă câte o fărâmă de poveste, aşa cum ies rădăcinile în pădurile de mangrove. Unde se termină povestea şi unde începe realitatea?! Dar n-o fi povestea tot un fel de realitate? Unde-i graniţa dintre mit şi viaţă, poveşti şi viaţă?...

O lume miraculoasă, un adevăr ascuns, taine din trecut a căutat Labiş colindând prin păduri şi pe la stâni, unde ciobanii – mai ales bădiţa Gh. Panţâru – ştiau poveşti minunate şi parfumul acelei lumi răzbate peste timp din poezia lui; tot o astfel de lume căuta şi Sadoveanu, iar în Creanga de aur a şi atins-o, lume în care alte legi conduc şi alte măsuri, o lume din care s-a născut ciobanul din Mioriţa, cu mult înainte de a se fi scris povestea biblică a lui Cain şi Abel, ce cânta din fluier şi îşi avea fluierul la cap şi în veşnicie, ce vorbeşte cu animalele, dar mai ales nu se teme de moarte, căci în lumea miraculoasă din care vine nu există moarte, ci o naştere mai mare ca o nuntă, cu stele făclii, nuntaşi – brazi şi păltinaşi, preoţi – munţii mari, păsări – lăutari, chiar soarele şi luna ţin cununa la o astfel de moarte – înălţare spre o altă cunoaştere, altă lume, alt început mai profund. La fel ca Iisus, ciobanul Mioriţei, se înalţa prin moarte şi ca un mesaj ciudat transmite pe pământ: că la nunta mea a căzut o stea...

Labiş a fost îndrăgostit de Mioriţa, a păşit în lumea baladei şi s-a hrănit cu ea, poate a şi murit tot ca ciobanul din Mioriţa, Sadoveanu a scris Baltagul – o Mioriţă în proză, dar ce adevăr ascuns, ce lume uitată au cântat amândoi când au îmbrăţişat cu sufletul Mioriţa... Oare să fi descoperit că poveştile nu sunt chiar poveşti, că la sat mai trăieşte încă bine ascunsă, tainică, adevărată, învăţătura dacilor, străbuni despre care se spune că ar fi înrudiţi cu cerul. Nu au venit de nicăieri, ci s-au născut aici, nu au cucerit şi nu au răpus, nu se temeau

de moarte, căci era sinonimă cu veşnicia şi înălțarea, nu au dispărut de pe hartă când cei pe care „lumea nu putea să-i mai încapă” măturau pământul ca un taifun şi distrugeau totul în calea lor, doar că uneori, de frică să nu dispară adevărurile lor, le-au ascuns în doine şi poveşti, în balade şi cântec şi atunci când vremurile erau cumplit de grele, renăştea câte un inițiat ce putea citi tainele ascunse, le transforma în poezie sau cântec şi le dăruia poporului spre a se hrăni cu ele. Cândva a făcut asta Eminescu, G. Enescu în Rapsodia română, Brâncuşi când a sculptat cumințenia pământului, începutul lumii şi infinitul...

Dar Toader nu era un inițiat şi nici un învățat, ci un tânăr țăran cuprins de groază, căci căutând leac pentru nevasta lui, a ajuns unde nu voia să ajungă, a atins ce nu voia să atingă, a găsit răspunsuri la întrebări ce niciodată nu şi le-a pus. Răspunsuri ce nu se potriveau cu nimic, teamă ce nu avea sursă sau înțeles, asta era în sufletul lui mergând pe drum către casă. Toată această călătorie fantastică ar fi avut un rost dacă soția lui se vindeca, dar acum că una din sticle s-a spart, nu mai exista garanția că ea se va face sănătoasă şi atunci la ce mai folosea drumul lui, groaza lui, întrebările lui la ceva ce s-a întâmplat năucindu-l...

Trei seri la rând Măriuca a băut câte o înghițitură din cele trei sticle rămase, iar a patra zi a început să umble prin casă, e drept că un picior i-a rămas beteag şi îl târâia cu greu, iar Toader ştia că acel picior a rămas bolnav din cauza sticluței sparte...

Încă trei copii le-a dăruit Dumnezeu. Fiica cea mai mare s-a măritat în Mălini cu un cioban renumit, Gavril Ungureanu. Toader avu o strângere de inimă când realiză că fiica lui îi măritată la câteva case de Şerpoaică, dar se linişti singur, gândind că anii au trecut, liniştea s-a aşternut şi peste sufletele unora şi peste ale altora...

Cinci copii a născut Anica şi toți au fost moşiți de către Şerpoaică, femeie ce nu avea copii, dar care ajuta pe alte femei să aducă prunci pe lume. Culmea este că Anica nu avea o părere proastă despre această femeie, mai ales că taică-su nu a povestit nimic despre cele întâmplate în tinerețe şi despre boala soției.

Soțul Anicăi, cioban pe munți, stătea doar iarna acasă, iar vara tot greul gospodăriei şi al creşterii copiilor era pe umerii Anicăi.

Peste viața asta ce se desfăşura cu regulile ei de când lumea, începu să sufle, mai întâi ca o adiere, apoi ca un adevărat uragan, vântul războiului. În septembrie 1939, odată cu dispariția Poloniei de pe hartă, cel de-al doilea război mondial îşi arată colții, cumplit măcel ce a scos la iveală adevărata fiară din om, mizeria umană ajunsă la cote paroxistice şi ne-a făcut să înțelegem că fără credință, fără dragoste, fără respect, pentru fiecare ființă de pe acest pământ, omul nu-i cu nimic mai presus decât sălbăticiunile junglei.

Biata Românie a vrut să rămână neutră, în timp ce coloşi de țări capitulau, iar în 1940, încă neutră, dar amenințată din toate părțile, a îngenunchiat plângând, căci atunci când i s-a smuls Ardealul de Nord, Basarabia şi Bucovina şi la sfârşit sudul Dobrogei, şi când ai acceptat asta fără luptă, ca țară se cheamă că ai îngenuncheat plângând...

Mălinarii, ca toți românii ştiau că războiul bate la uşă, iar în 1941, când România intră în război alături de Germania şi oştile române trec Prutul, acasă totul era pregătit de război. Băieții mai mari ai lui Gavril Ungureanu, printre care şi Culiță – ciobanul de astăzi – ce avea vreo zece ani atunci, au plecat cu animalele în munți – oi, vaci, cai, mama cu copiii cei mici şi împreună cu părinții ei au plecat în evacuare, iar Gavril Ungureanu, împreună cu încă cinci frați au plecat la război. Donisă – la jandarmi, Gavril – la vânători de munte, Grigore, Ion şi Niculai, la infanterie, iar Gheorghe, cel mai mic dintre frați, ce nu avea armata făcută, a plecat voluntar.

În urmă, țara ruptă în bucăți, cu frontul tăind satele Mălini, Cornu Luncii şi Slatina şi frământând pământul nevinovat cu tancuri şi obuze, cu oameni plecați în evacuare, după ce au ascuns prin pământ mâncarea şi lucrurile de preț, rămânea pustiul şi neputința...

Exista o altă cale pentru România atunci?! Era posibil altceva când țări ca Danemarca, Norvegia, Belgia, Olanda, Franța erau ocupate, iar țări mici ca Iugoslavia şi România ce-şi doreau cu disperare neutralitatea, erau aproape obligate să intre într-un război ce zguduia Europa şi lumea din temelii?!

România, rămasă singură, a intrat în război sperând într-o rezolvare a tuturor disputelor teritoriale existente între ea şi Bulgaria şi Ungaria, iar soldații români au trecut Prutul alături de germani pentru a elibera Basarabia şi Bucovina.

Ungurenii – fiecare cu arma lui, fiecare la regimentul lui, nu ştiau unul de altul, dacă mai trăieşte sau nu, dar se rugau lui Dumnezeu toți să trăiască. Au participat în grupul de armate „Sud” la cucerirea Odesei, au văzut munți de cadavre şi au înțeles că un astfel de război nu are nimic glorios în el, căci e glorios să-ți aperi pământul tău cu orice preț, dar să mărşăluieşti ucigând prin țări străine, căci un nebun visează să conducă lumea nu-i glorie, ci uciderea înceată a sufletului din om.

Neculai Ungureanu moțăia în tranşee alături de camarazii săi. Nu putea dormi, căci îl bântuiau imagini de coşmar din timpul celor două atacuri din acea noapte. A văzut copii sfârtecați, oameni morți din care se hrăneau câini costelivi, dar cel mai tare l-a îngrozit un cadavru ai cărui ochi fuseseră ciuguliți de păsări. Două atacuri într-o noapte... două întâlniri cu fantoma morții... gândi, iar în clipa când somnul îi atinse genele şopti: Oare ce va urma? Cufundat în somn, uita de război şi se afla cu oile pe munții de acasă, iar strigătul comandantului de

batalion „Înainte, marş! La atac!” nu mai ajunge până la el. Se trezeşte doar când este zgâlțâit. Priveşte în jur speriat. În aer e şuierat de obuze, iar în fața lui e comandantul răcnind sălbatic. Neculai îl priveşte ca pe o gânganie. Ştie că el urlă până îi scoate pe ei la luptă ca şi carne de tun, apoi se ascunde în tranşee pentru a-şi salva pielea... A văzut atâta moarte şi durere încât nu se mai teme de ele, dar simte o greață cumplită față de şobolanul ăsta ce nu a simțit niciodată ceea ce simt cei din linia întâi. Ținti inima comandantului şi zise aproape şuierând:

— Eu am mai fost de două ori la atac în noaptea asta. Tu unde ai fost atunci?

Cu inima cât un purice şi cu vocea ca un chițăit de şoarece, îi răspunse:

— Eşti nebun! Te aşteaptă plutonul de execuție...

— Gura! Hristoşii mătii de fricos, nu mă amenința pe mine cu moartea, că nu mă mai tem de ea, dar dacă nu vrei să mori, mergi la luptă înaintea mea şi ai grijă să fii mereu în fața mea, că de cum rămâi în urma mea, îți zbor creierii! E timpul să înveți şi tu ce-i războiul adevărat, nu numai eu.

Aşa au mers la atac, iar după această întâmplare, lui Neculai i s-a pus porecla de „Căpitanul”, iar acest nume l-a avut până la moarte.

Au continuat lupta înaintând pe malul nordic al Mării Negre spre Crimeea. La sfârşitul lui octombrie 1941, aproape toate oştile române participante la război se aflau la asediul Sevastopolului. Când oraşul a fost ocupat, după lupte crâncene, după moarte uriaşă şi de o parte şi de alta, frații Ungureanu – de altfel ca toți românii ce aveau rude pe front – au început să se caute unii pe alții. După două zile de căutări s-au întâlnit cu toții: trăiau toți şase şi asta era un miracol, dar era şi o ironie a sorții că în timp ce ceilalți îşi plângeau morții, ei îşi sărbătoreau bucuria vieții. Fotografia făcută atunci la Sevastopol, cu cei şase frați şi cu Comandantul Corpului 6 de armată, Corneliu Dragalina, a rămas un document neprețuit aproape ca o icoană în familia celor şase ungureni.

Comandanții diviziilor româneşti, în urma pierderilor mari de vieți omeneşti din Odessa, ocuparea Crimeii şi asediul Sevastopolului, au făcut eforturi uriaşe să retragă grosul armatei în spatele frontului sau în țară la refacere.

După Sevastopol Gavril Ungureanu, Donisă şi Grigore s-au întors acasă, căci aveau familii cu mulți copii, iar ceilalți trei frați au rămas pe front. Gheorghe a rămas cu trupele de infanterie din Caucaz, iar Neculai şi Ion au plecat spre Stanlingrad. Ei au luptat şi au văzut munți de oameni morți la Cotul Donului, ei au văzut până la capăt fața hidoasă a războiului în care nu se moare glorios, ci de foame, de ger, de groază, de frică... În ei, deşi au trăit, nu a rămas nimic omenesc, căci războiul făcuse din ei nişte nebuni fără suflet, rătăcitori prin viață cu moartea în gând.

Ştiau că sunt carne de tun şi puțin le păsa de visurile glorioase ale nemților ce-şi plimbau degetul pe hartă şi spuneau că trupele trebuie să înainteze în sud

pentru a ocupa Groznâi şi Baku pentru a pune mâna pe o zonă petrolieră, iar în centru în Kursk şi Stalingrad pentru a pune mâna pe artera fluvială Volga şi plimbându-şi degetul pe hartă încă mai credeau în mitul invincibilității soldatului german născut să conducă lumea şi neimaginându-şi măcar că acest soldat invincibil moare pe front răpus de iarna cumplită, cu lacrimi înghețate în ochii orbiți de ger şi de albul zăpezii, de foame când s-au gătit de ros până şi şobolanii sau şoarecii, iar alții ce nu au mai putut, transformați în monştri, au gustat până şi carne de om pentru a supraviețui.

Ultima luptă la care a participat Neculai cu Ion a fost atacul asupra Stalingradului pornit din raionul Kotelnikovo. Deşi ruşii se apărau vitejeşte, o parte din nemți au reuşit să treacă de râul Aksai şi să iasă din încercuire. Acolo au fost făcuți prizonieri şi tot acolo, îngrămădiți într-o izbă, au primit cumplite lovituri de nagaikă.

În noaptea ce a urmat acoperiți de zgomotul imens al luptei, un grup de nemți au reuşit să fugă. Neculai s-a ținut după ei. Înaintau prin pădure spre malurile Aksăi unde ştiau că au rămas şalupa cu care înaintau pe râu când au fost făcuți prizonieri. Dacă ea era încă acolo, aveau o şansă, iar lupta pentru şansa asta era preferabil când în spate te aşteaptă Siberia.

Barca era acolo. S-au urcat cu toții în ea şi au plecat pe apă spre trupele nemțeşti. Au ajuns la Kotelnikovo şi, dacă până acolo le-a fost frică şi să respire pentru a nu fi auziți, odată ajunşi în apropierea locului unde ştiau că se află ai lor, au scos chiote de bucurie, la care li s-a răspuns cu rafale de armă, căci nemții fuseseră alungați, iar chiotele lor de bucurie au fost primite tot de ruşi. Au tras barca la mal. Toți nemții erau morți, doar Neculai trăia, căzut printre cadavre, stropit de sângele celor împuşcați se mira şi el că mai e încă viu... Pentru că a trăit, urmau zece ani de Siberia...

Toate oştile nemțeşti fuseseră respinse din Kotelnikovo, doar un cuib de mitralieră postat în clopotnița bisericii trăgea nebuneşte în ruşi.

Țipau transmisioniştii în stații şi raportau că mai sunt trupe nemțeşti ce luptă vitejeşte din clopotnița bisericii şi la fel țipau şi nemții ce se retrăseseră că mai au încă soldați ce luptă vitejeşte pentru a ocupa din nou Kotelnikovo.

Ruşii se temeau să se apropie, căci se trăgea nebuneşte şi munți de cadavre se adunau în fața clopotniței în timp ce nemții înaintau spre vitejii rămaşi în luptă.

O zi şi o noapte mitraliera a țăcănit continuu semănând moarte şi tot o zi şi o noapte soldații ruşi au fost ținuți la distanță. Când nemții au pătruns în clopotniță, au rămas stană de piatră, căci un singur soldat era acolo, îngropat în cartuşe golite până sub braț, cu mâinile înțepenite pe mitralieră a cărei țeavă, de atâta tras, devenise incandescentă, iar acel soldat purta uniforma soldaților români şi era Costică Mujdei, un mălinar de pe Suha ce surzise în urma exploziei

unui obuz, nu a auzit că se comandă retragerea şi, rămas singur în mijlocul ruşilor şi având de ales între a muri sau a lupta, a ales să lupte.

L-au decorat nemții cu EK1 şi l-au dat ca exemplu de vitejie pentru trupele obosite de iarnă, de foame şi de neputință, iar românii, timp de cincizeci de ani, cât au stat comuniştii, tot de exemplu l-au dat, căci de câte ori aveau ocazia, îl luau din pădure, unde lucra ca manipulant şi-l puneau să dea declarații despre ceea ce făcuse în Rusia. Se săturase omul să explice că surzise, e drept că surzenia a fost temporară şi că nu a auzit retragerea, iar când se sătura de explicat, spunea cu năduf:

— Nu m-am dus de bunăvoie în Rusia, ci am ascultat de ordinul celor ce ne conduceau atunci. Şi dacă erau la război, au făcut ceea ce se face în război, adică au tras...

S-a sfârşit războiul şi a venit foametea, iar cei mai chinuiți mălinari erau cei cărora li se furaseră toate proviziile ascunse în pământ şi ca o şoaptă otrăvită ce mărea agonia provocată de foame circula prin sat zvonul că proviziile ascunse nu au fost furate nici de ruşi, nici de nemți, ci de românii rămaşi în sat ce nu au vrut să plece în evacuare. Mâncau oamenii borş cu lobodă porcească, rădăcini din pădure, ghindă măcinată şi îşi vindeau pământul sau o pereche de boi pentru doi săcuşori de făină.

Gheorghe Bârsanu, om cu nouă copii, toți mărunței, nu a mai găsit nimic din ceea ce ascunsese înainte de război, nici făină, nici păpuşoi, nici cartofi în ziua în care nu-şi mai putea privi copiii scheletici, cu ochii duşi în fundul capului, cu obrajii scofâlciți şi supți, blestemă:

— Cel care a furat tot, să nu poată muri până nu a spune ce-a făcut!

Şi lui Gavril Ungureanu i-au furat hamurile cailor şi a fost tare supărat, căci în vremea aceea costau tare mult.

Încet-încet, viața mergea mai departe şi încă şase copii se născură unul după altul în casa Anicăi. Băieții stăteau mai mult pe munți cu oile şi cu tata, iar fetele mai măricele învățau alături de mama să țească în stative şi să coasă la maşină sumane. Bunicul, Toader Gherasim, a pierdut toată averea şi era în puşcărie, închis de comunişti. Cu alte rânduieli şi cu teamă în suflet, lumea ce îşi pierduse decența în război, voia să meargă mai departe, dar o făcea cu teamă, şovăind.

Şerpoaica, acum femeie bătrână, cu frică de Dumnezeu, nelipsită de la slujbe, se îmbolnăvise, şi Anica Ungureanu mergea des la ea şi îi era tare milă de femeia ce o moşise la toți cei 11 copii şi o ajuta cât putea, ba făcându-i un pic de mâncare, ba spălându-i rufele şi chiar ajutând-o să se spele.

Uneori îi era frică de ea, căci spunea că vede draci în sacul cu făină sau umblând noaptea prin casă. Tot frică simțea când o auzea spunând:

— Vine Culiță de la stână! Chiar acum e prin imaş! – Culiță fiind unul din copiii Anicăi ce era cu oile la stână şi care îi era tare drag Şerpoaicei. În zece ani, cât a zăcut, a ştiut de fiecare dată cu o precizie de ceas când băiatul pleacă de la stână şi vine spre casă. De multe ori spunea că mai sunt câteva clipe şi ajunge şi chiar aşa era.

Anica o întreba la început de unde ştie că vine, dar cu trecerea anilor nu a mai pus nicio întrebare şi uneori când aştepta cu nerăbdare să-i vină băiatul acasă ajunsese să o întrebe chiar ea: – Spune-mi, tanti Măriucă, Culiță al meu nu vine acasă?!

În atâția ani de zăcut, cu pielea rămasă încrețită pe oasele de pe care au dispărut muşchii, cu dureri groaznice ce-i chinuiau trupul şi cu sufletul hărțuit de vedenii ce ajunseseră să o frământe zi şi noapte, cu teamă că şi pe cea lume va fi tot aşa, a înțeles că pentru a putea găsi alinare trebuie să caute iertarea lui Dumnezeu şi a lumii şi, într-o zi îi apucă strâns mâinile Anicăi ce o hrănise cu câteva linguri de lapte acru – căci de ani buni asta îi era singura hrană – şi o rugă:

— Spune-i maică-ti să vină până la mine!

Cu o bănuială ciudată, Anica şopti:

— De ce, tanti Măriucă?

Cu lacrimi curgându-i pe obraz, bătrâna şopti:

— Eu i-am făcut de era să moară, dar a rămas oloagă. Îl voiam pe tat-tu pentru mine…

Anica îşi smulse mâinile din mâinile ei şi se repezi la uşă. Trebuia să iasă din casa asta blestemată, trebuia să fugă de un adevăr cumplit. Şi-o aminteşte pe maică-sa zăcând în pat răpusă de o boală ciudată, apoi o revăzu după ce şi-a revenit cât de cât, târându-şi piciorul beteag şi suferind de dureri groaznice la el. Alunga din minte imaginea – icoană a mamei ei veşnic chinuite, aşa cum alunga din urechi vorbele ce încă o urmăreau: Am nevoie de iertarea ei ca să pot muri…

O, nu, mama nu poate ierta aşa ceva! Nu te pot ierta eu,cu toate că mi-ai moşit copiii şi ai ținut la Culiță de parcă ar fi fost al matale, dar mama nici atât!

Zile în şir nu a mai mers la bătrână. Era bântuită ca de un coşmar de tot ce se întâmplase. Vecinii spuneau că femeia suferea cumplit şi că o aud şi noaptea țipând şi tot ei spuneau că are vreun păcat de tras…

După o noapte în care Anica o auzi ea însăşi țipând, îşi birui propria durere pentru suferința de o viață a maică-si şi, cuprinsă de milă, plecă la maică-sa, pe Suha, să se roage de iertare pentru femeia ce-i moşise copiii.

Maică-sa o ascultă împietrită şi la urmă şopti:

— Niciodată, Anică! Niciodată!

De încă două ori a trebuit să mai meargă Anica să se roage de maică-sa şi să o convingă că trebuie să ierte şi până la urmă mila birui. Şchiopătând,

sprijinindu-se în bastonul de care se slujea de zeci de ani, intră în casa Şerpoaicei. O ascultă tăcută şi fără a o privi în ochi, îi dădu iertarea de care avea nevoie pentru a muri.... Şopti: „Dumnezeu te ierte!” şi ieşi din casă fără a simți niciun pic de ură, ci doar milă, milă infinită pentru un om ce tânăr fiind, a crezut că poate să se joace cu viața, cu destinul, cu Dumnezeu... Tot ce făcuse atunci s-a întors ca un bumerang asupra ei şi acum plătea... Culegea ce a semănat...

La câteva zile, iar îşi încleştă mâinile în brațele Anicăi şi, cu ochii tulburați de durere atroce, zise:

— Anică, trimite după Gh. Bârsanu. Vreau să mă ierte că eu i-am furat mâncarea ascunsă în timpul războiului.

Omul a venit, a ascultat-o, dar nu-şi putea scoate din minte chinul copiilor lui, dacă ar fi îndurat numai el, era uşor să ierte, dar chinul micuților lui topindu-se de foame îl mai bântuia şi acum, aşa că spuse cu durere în suflet:

— Dumnezeu să te ierte după cum ai făcut!

În aceeaşi zi îi spuse şi Anicăi:

— Iartă-mă şi tu! Eu i-am furat hamurile lui Gavril.

Anica şopti: „Dumnezeu să te ierte!” şi nu se mai miră de nimic. Îi era clar că exista o plată pentru răul făcut, că atunci când păcatele sunt prea mari, Dummnezeu nu te lasă să mori până nu conştientizezi cât de mult ai greşit, dar mai ales ştia că exista o lege nescrisă care plăteşte răului cu rău, binelui cu bine, iubirii cu iubire, morții cu moarte....

Când şi-a terminat de mărturisit păcatele, biata femeie a murit.

— Nu cred aşa ceva, şopti Dragoş.

— Credeți ce vreți, dom□colonel. Eu atât vă spun: mama mea îi Anica Ungureanu, eu sunt acel copil Culiță despre care femeia ştia întotdeauna când vin acasă de la stână, iar bunica mea, Măriuca Gherasim, a fost să o ierte...

Dragoş îi privea năucit. Cu toată ființa lui ar fi strigat că acestea sunt poveşti aşa cum a citit în cărți, copil fiind, totul semăna a poveste, lupta dintre bine şi rău, călătorii fabuloase după apă vie, victoria binelui, un singur lucru nu era din poveste, faptul că omul din fața lui a fost martor la cele întâmplate şi nu mai ştia ce să creadă, ciobanul lui intrase în poveste sau povestea este încă vie şi mai trăieşte în cotloane de sate unde nu a ajuns nici materialismul comuniştilor, nici lumea modernă...

— Mai spune-mi una... şopti ca în transă, vrând parcă să găsească o poveste pe care să o poată demonta şi apoi să spună că aşa ceva nu există.

— S-ar putea să nu o credeți nici pe asta. Nu am fost eu martor la ea. O ştiu de la Niculai Norocel, tatăl neveste-mi. De fapt, nu-i tată drept, ci a înfiat-o.

— Spune-mi povestea!

— Înainte de a v-o spune, mai adaug un singur lucru: socru-meu nu era mincinos, nu-i plac poveştile şi nici să povestească, de aceea cred că a trăit pe viu şi a fost marcat de această întâmplare la care a fost martor fără voie.

Neculai Norocel avea casa chiar în centrul Măliniului, peste drum de parc. Era mare negustor şi avea o prăvălie şi crâşmă. La el stăteau în gazdă doctorul evreu, inginerul agronom sau învățătorii ce veneau să lucreze pentru o perioadă în Mălini. Soția lui, Anica, femeie fără copii, era salutată cu respect şi toată lumea îi spunea Madam Norocel. E drept că după război, încet-încet, averea s-a risipit odată cu venirea comuniştilor, Niculai a murit de cancer, în casă, în locul prăvăliei renumite de altă dată era un „Artizanat", doar numele de Madam Norocel a rămas până la moartea femeii, ca urmă a unei lumi apuse...

Ca să-i meargă afacerile bine, Neculai era un negustor priceput şi un om judecat. În fiecare toamnă pleca cu carele încărcate de brânză, cojoace, sumane, covoare țesute şi stative tocmai în sud, uneori ajungea până în Brăila, dar de obicei se oprea în zona Vrancei şi îşi vindea marfa sau o dădea la schimb pe butoaie de vin şi alte mărfuri. Când carele erau pline de vin şi țuică, peşte afumat sau sărat şi multe alte lucruri ce se vindeau în prăvălia lui, pornea la drum înapoi. O călătorie din asta ținea două-trei săptămâni.

Era toamna anului 1950. Afacerile încă mergeau. Foametea trecuse, că, în sfârşit au fost roade bogate după anii de război şi de secetă. Cu carele încărcate bine, a plecat la drum în sud, iar acasă a lăsat-o pe Anica împreună cu fetița ce o luase de suflet de la Mihai Calbău din Slatina, chiar şi vara aceea.

Mergând în căruță, fuma şi se gândea la copilul slăbuț, cu ochii verzi ce intrase în casa lor să alunge urâtul. Era tăcută fetița, rar îi ieşea câte un cuvânt din gură şi încă nu se acomodase la ei. Părea că suferă crud după moartea mamei şi plecarea de acasă.

La numai nouă ani, nu cerea niciodată nimic, nu se plângea de nimic, muncea continuu şi dacă el o privea cu ochi de tată, că tare îi era dragă fetița asta chinuită, ştia sigur că Anica nu are pentru ea sentimente materne, nici măcar milă. Pentru ea, fata era o slugă şi trebuia să-şi câştige mâncarea...

Amintindu-şi cum căra găleți cu apă la vite, cum făcea curățenie peste tot, mulgea vacile şi le ducea la păscut, chiar şi caii, deşi la început s-a temut cumplit de ei, tot ea s-a învățat şi îi ducea la livadă să pască. Mila, dar şi ruşinea, puse stăpânire pe sufletul lui când realiză că un copil de numai nouă ani munceşte ca un adult şi îşi zise: La întoarcere, îi voi spune Anicăi să nu mai chinuie atât copilul... apoi dădu bice cailor.

Pe drum s-a mai întâlnit cu încă vreo doi negustori şi la ieşirea din Paşcani, sub un pâlc de nuci şi stejari, au tras carele să facă popas. Au deshămat caii şi i-au lăsat să pască, iar negustorii au făcut un pic de foc să se încălzească, dar şi să-şi facă de mâncare. Înserarea cobora încet din cer şi tot din cer începu să se

cearnă o burniță rece şi deasă. Mămăliga fierbinte ce forfotea în ceaun pe chirostei era o binecuvântare caldă pentru trupurile lor obosite şi flămânde.

Încă nu începură să mănânce când încă un car trase la locul de popas. Omul îi salută şi întrebă dacă îl primesc şi pe el, iar oamenii îl chemară din toată inima să se încălzească la foc şi să guste din bucatele calde.

În timp ce mâncau, toți îl priveau curios pe noul venit. Nu părea negustor, nici carul nu-i era încărcat cu marfă. Era îmbrăcat cu opinci, ițari, cămaşă şi chimir lat. Pe cap avea o căciulă din blană de miel, iar în spate, întors pe dos, un uriaş cojoc din piei de oaie. Nu spunea o vorbă despre locul de unde vine şi încotro merge, aşa cum făceau ceilalți şi îşi ferea tot timpul ochii, de parcă ar fi vrut să nu-i privească nimeni. Avea omul acesta ceva viclean şi ascuns în el. Toți ceilalți începură să se simtă stingheri în prezența lui şi o tăcere grea luă locul vorbăriei de dinaintea venirii străinului, doar behăitul oilor ce păşteau la vreo cincizeci de metri de ei mai rupea liniştea.

— După masa asta cu mămăligă, brânză şi tochitură, ne-ar prinde bine un blid cu lapte, şopti străinul şi îi privi pentru prima dată în ochi pe negustori. Zâmbea ciudat, aproape diavoleşte.

— ...Şi de unde să luăm lapte acum? întrebă Neculai Norocel, dar fără vlagă, ci moale. Era un soi de întrebare la care nu aştepta răspuns.

Râzând cu toată gura, străinul spuse:

— Vă aduc eu de la oile care pasc acolo şi, spunând asta se îndreptă spre propria-i căruță şi luă din ea un ceaunel.

Toți negustorii au crezut că omul se va duce şi se va ruga de ciobani să-i dea nişte lapte, aşa că rămaseră înmărmuriți când străinul se întoarse tot spre ei:

— Cât îmi dați să vă dau lapte de la oile alea din inima căruții?

Oamenii îl priveau cu groază cum se aplecă sub căruță, înfige un cuțit în inima căruței, aşează ceaunelul dedesubt şi, în timp ce începu să boscorodească, laptele cald începu să curgă încet în ceaun.

Neculai Norocel nu era fricos, dar de data aceasta simți cum i se ridică părul de pe cap şi dinții îi clănțăneau în gură. La fel erau şi ceilalți negustori. Îi scoase din groază oile ce începură a behăi disperate, de parcă le lovise strechia şi ochii tuturor se îndreptară spre ele.

Ciobanul, care nu era prost şi ştia ce-i cu neliniştea asta a oilor venită parcă din senin, aruncă repede cojocul din spate, îl dădu pe dos, îl întinse pe pământ şi, boscorodind, începu a-l bate cu bâta ce o avea mereu pregătită pentru lupta cu urşii şi lupii.

În clipa când ciobanul începu a lovi cojocul, străinul începu a se tăvăli pe jos şi a urla de parcă l-ar fi bătut pe el. Deşi nimeni nu-l atingea, se vedea clar că este lovit, iar după câteva clipe, un firişor de sânge îi apăru în colțul buzelor. Cu ultimele puteri, striga către negustorii ce rămăseseră ca paralizați, ba privind la

bătrânul ce se zvârcolea sub lovituri nevăzute, ba privind ciobanul ce-şi bătea cu sete cojocul, să țipe la cioban, să înceteze, că nu-i mai ia laptele, apoi întinse mâna şi smuci cuțitul din inima căruței.

Laptele a încetat să mai curgă, ciobanul a încetat să-şi mai bată cojocul, iar negustorii, încă prostiți de tot ce văzuseră, priveau la omul întins pe jos ce de-abia mai respira în urma bătăii primite... Ar fi vrut să-l ajute, dar se temeau să se apropie de el. Făcuse spume la gură şi un firişor de sânge se scurgea din colțul gurii până pe pământ. Deşi nimeni nu-l atinsese, era bătut rău.

Într-un târziu, Neculai Norocel îşi făcu curaj şi se duse la el. Îl ridică uşor şi văzu că poate sta în picioare. Tremurând, a făcut şi câțiva paşi, deci nu avea niciun os rupt. Târziu în noapte, fiecare a adormit în căruța lui.

În zori, căruța moşului şi moşul nu mai erau.

— Poate am visat, şopti unul din negustori şi în clipa când zise asta, ochii tuturor fuseseră atraşi spre ceaunaşul rămas uitat în care se vedea lapte...

Dragoş nu ştia ce să zică şi nici ce să creadă. Toată ființa lui de om educat în spirit materialist țipa cu disperare: aşa ceva nu există... şi tot toată ființa lui, o clipă mai târziu se îndoia, iar îndoiala deveni uriaşă când îşi aminti de nişte rapoarte despre experiențele paranormalilor ruşi legate de moarte şi viață, puterea gândului şi aură.

Ceea ce ruşii se chinuiau să descopere, țăranii români, rupți de civilizație şi ascunşi prin munți, urmaşi ai dacilor, ştiau deja... Când lumea va descoperi că cea mai mare forță din lume este puterea gândului, ce poate ucide, dar şi însănătoşi, ce poate mâmgâia, dar şi blestema, ce poate să te ridice până la rai, dar şi să te coboare până în iad, pentru români nu va mai fi niciun fel de miracol, căci ei ştiu de această putere de când sunt...

Oare Iisus nu făcea totul cu puterea gândului şi oare nu la această putere sinonimă cu credința s-a referit când a spus să se facă fiecăruia după credința sa...?!

Vom înțelege vreodată că tot ce gândim devine soarta noastră; că dacă am urât mult, ură multă devine viața, dacă am iertat şi am iubit, iertare şi iubire devenim, dacă am înălțat, propria viață devine înălțare, dacă am dărâmat am devenit dărâmare, dacă am făcut pe alții să plângă, de plâns am avut parte, dacă am învățat pe alții să zboare şi noi am avut parte de zbor, dacă am ajutat pe alții să le crească aripi şi noi am devenit puțin îngeri...

Prin puterea gândului alegem singuri, rai sau iad, viață sau moarte...

Năucit de adevăruri pe care până atunci nici măcar nu le intuise existența, Dragoş privea cum ies aburi din mămăliga ce o răsturnase din ceaun şi, fără a se atinge de mâncare, gândea că atunci când, ca om, îți depăşeşti propria durere şi când te deschizi mai mult spre durerea şi frumusețea lumii, pătrunzi într-o altă sferă sau altă etapă a vieții tale şi descoperi că ceea ce era foarte important până

mai ieri, devine nesemnificativ, iar lucruri pe care nici nu le-ai observat devin dintr-o dată importante...

Mâine voi pleca de la stână... Am învățat ce aveam de învățat şi dacă nu m-am vindecat de durere, am învățat să trăiesc cu ea şi să o port ca pe o aură... Da. Mâine voi pleca – şopti Dragoş în timp ce plecă să ajute ciobanii să dea oile la strungă.

Când treaba s-a terminat, a plecat spre bradul crescut singur în mijlocul poieniței şi în care s-a urcat ursul. Voia să stea singur. Să nu mai audă râsul şi vorbăria ciobanilor în timp ce mâncau.

Aşezat cu spatele lipit de brad, nici nu auzea ploaia ce veni dintr-o dată şi de nicăieri şi nici nu simțea stropii ce ajungeau până la el, căci cânta. Cânta nu frumos, ci cu sufletul cântecul ce-l auzise şi îi pătrunsese în inimă:

„Inimă de putregai
N-am cuțit ca să te tai
Să văd ce durere ai
Că tot supărată stai
Inimă de putregăioasă
Mor şi nu te văd voioasă.
Omul când e necăjit
Se cunoaşte pe păşit... ”

Cerul îi asculta cântecul şi, supărat, arunca pe pământ fulgere şi tunete, dar omul de sub brad, pătruns de cântec nu le auzea, aşa cum nu auzea nici glasul ciobanului ce, alergând spre el, striga:

— Nu-i bine să stați sub copaci singuratici când fulgeră, dom□colonel. În clipa când fulgerul lovi vârful bradului, Dragoş se simți lovit puternic în spate şi aruncat la vale. Înnebunit de zgomotul infernal, nici nu privi în urmă să vadă ce s-a ales de bradul lovit de fulger.

Când se dezmetici, căzut lângă el era Culiță şi atunci realiză că nu forța fulgerului îl aruncase de lângă brad, ci ciobanul îl împinse cu forță, apoi se rostogoliră şi unul şi altul la vale.

Privirile amândurora alergară speriate spre copac şi, în loc de brad fălos, crescut bezmetic în urma deselor cepuiri, era un schelet de copac ars, negru, cu crengi arse împungând cerul din care coborâse moartea. Dragoş realiză că dacă n-ar fi fost ciobanul, şi el ar fi fost exact cum era copacul acum. De şoc nu putea vorbi. Cu greu realiză că cineva îi vorbeşte.

— ...Când plouă nu-i bine să stai lângă copaci înalți şi singuratici că pe aceia îi loveşte mai ales fulgerul. Trebuia să stați sub poala pădurii...

După întâlnirea cu moartea, nu i-a mai trebuit mâncare, nici să cânte nu mai putea, căci fulgerul ce nu-i atinsese trupul, îi sfâşiase sufletul, totuşi. Ciobanii îl luau la vorbă şi îl provocau să vorbească şi să râdă ca să poată depăşi

şocul, dar el se purta de parcă ceva se blocase în el. Nu putea vorbi, nici râde şi nici măcar auzi tot ce se vorbea în jurul lui.

Într-o ultimă forțare de a-l scoate din amorțire, ciobanul ce-l salvase de la moarte, îi spuse:

— Ci dracu, dom□colonel, nu v-o lovit fulgerul, da vă purtați de parcă ați fi deja mort! Dacă chiar vă lovea, atunci ce-ați fi făcut?! Că mai mort decât mort nu poți să fii?!...

— Mai mort decât mort nu poți să fii, şopti Dragoş şi începu a râde şi dacă râsul din acea clipă trebuia comparat cu ceva, doar cu dansul lui Zorba Grecul semăna, căci râdea aşa cum râd oamenii ce nu pot plânge nici jeli când totul se dărâmă în jurul lor.

Şi dacă a început a râde, a râs până în zori ascultând poveşti minunate.

... Era demult, dom□colonel. Veniseră comuniştii la putere şi confiscaseră tot de la oameni, iar ceea ce nu au putut confisca, au închis sau au lăsat în părăsire, căci erau vremi în care mai bine lăsai în bătaia vântului, a ploii şi a timpului moară, gater, acareturi, decât să fii chiabur... Era vremea când era la modă calicia... aşa şi-a început Culiță povestea.

Un țăran înstărit din Boteşti a pierdut tot, absolut tot, grădini, pământ, grajduri, căruță, cai, vaci. I-a rămas doar un cal prăpădit şi bătrân atât de răpcigos că nu i l-au luat la colectiv, ci i l-au lăsat să moară acasă.

Mergea cu mârțoaga pe drum şi nebun – sau pozând în nebun – vorbea singur:

— Uite ce am ajuns... Ce am fost şi ce au făcut din mine...

Dar dincolo de nebunie ştia că i-a mai rămas ceva. Era cazanul de țuică ce îl îngropase într-un beci special făcut în fundul grădinii şi peste care pusese o glugă de coceni. Cu o plăcere bolnavă făcea țuică în fiecare toamnă pentru el şi pentru neamurile şi prietenii de încredere şi fără să bea era beat de fericirea de a mai fi pentru o clipă liber şi puțin măcar chiabur.

Gustau țuica şi niciodată în acei ani nu s-au îmbătat de ea, ci de dorul de libertate, dorul de gospodar, dorul de om stăpân pe ceea ce ai clădit prin trudă... Cu prietenii, cu neamurile, cu vecinii gustau în fiecare toamnă aroma unor vremi apuse după care tânjeau.

Era în 1956. Tocmai se terminase sărbătoarea amintirii şi a libertății lor şi se întorceau la viața tristă de iobag la colectiv în care nu puteau lucra – Doamne fereşte! – cu dragul, cu setea şi cu nevoia de a te îmbogăți cu care au lucrat zeci de ani la casele lor, când cineva strigă la poarta omului. A ieşit la poartă şi un văr ce participase la sărbătoarea libertății îi şopti speriat:

— Ai grijă că te-a pârât la miliție Cotârlici că ai cazanul. Mâine vin să-ți facă percheziție.

— De unde o aflat dracul ista di informator?.... întrebă omul, dar fără a aştepta răspuns plecă de la poartă spre fundul grădinii.

— Ştiu că ai multă țuică, îl mai auzi pe văru-su.

Peste două ore, intră în casă mai calm ca niciodată în viața lui. Ştia că dacă din ceea ce urma să se întâmple i se va trage moartea, va muri, căci va merita să moară dându-le o lecție celor ce l-au transformat din gospodar în mai mârțoagă decât calul refuzat până şi de colectiv, celor care îi furau ultima fărâmă de libertate ce şi-o păstra ascunsă pentru el şi ai lui în groapa din fundul grădinii.

În zori două maşini s-au oprit la poarta lui. Patru milițieni, achizitorul primăriei şi activistul de partid din zonă au intrat în ogradă de parcă erau acasă la ei.

Sufletul bătrânului țăran fierbea, deşi nimic din toate astea nu se vedea la suprafață. Părea o mare calmă. Un milițian burtos, cu fața buhăită de băutură, ajunsese până în prag, acolo unde le ieşise țăranul înainte, căci dacă de pe pământul lui, din ograda lui nu-i putea alunga, voia cu disperare măcar în casă, frumoasa lui casă cu cerdac şi cu stâlpi din lemn ciopliți cu bărdița de străbunii de la care a învățat până şi Brâncuşi să sculpteze infinitul, să nu intre, să nu i-o pângărească, şi întrebă lovind cu bastonul în propria palmă:

— Unde-i cazanul?

— Ce cazan? se miră omul.

— Cazanul de făcut țuică. Ştiu că-l ai. Ştiu şi unde îl ții ascuns, dar ar fi mai bine să ni-l dai tu, nu să-l găsim noi.

— Nu am nimic. Vă jur, şopti omul mai nevinovat decât un înger şi fără niciun sentiment de vinovăție că jura strâmb, căci trăia vremuri în care a jura strâmb în fața gunoaielor dornice de înavuțire fără muncă, era o onoare.

— Juri, ai?! Juri... Las' că mai vedem noi imediat dacă mai juri – şuieră milițianul ce nu se oprise nicio clipă din lovitul palmei. De-abia aştepta ca bastonul să lovească şi altceva în afară de propria-i palmă. Mai era puțin, foarte puțin şi avea motive să o facă, dar mai întâi trebuia demonstrat că omul înşela noua orânduire, se îmbogățea pe ascuns, că nu i-a pierit cheful de chiaburie, ascunsese ceva numai pentru el, când partidul făcea eforturi uriaşe de a-i face pe toți egali, mai egali decât îi făcuse Dumnezeu.

Milițianul plecă primul spre poarta grădinii. Toți ceilalți îl urmau. Şi stăpânul grădinii îi urma, era cel din urmă şi pentru că nimeni nu îl privea, zâmbea. Au ajuns la locul din fundul grădinii.

— Să vedem ce-i aici, spuse plin de sine milițianul, în timp ce ferea strujenii.

Țăranul şopti nevinovat ca un înger şi fără pic de zâmbet, exact în clipa în care milițianul găsi gura ascunzătorii:

— Nu am nimic, doar nişte damigene cu apă.

Toate oficialitățile s-au strecurat în ascunzătoarea din pământ. Prin oblonul deschis pătrundea lumina şi cu toții au văzut aşezate una lângă alta, şase damigene de vreo zece litri.

— Am găsit țuica, rosti triumfător miliția nul, în timp ce scotea dopul uneia din damigene şi nici nu se uită spre omul ce din gura ascunzătorii şoptea:

— Nu-i țuică. E apă…

Au băut pe rând câte o înghițitură şi se priveau prostiți unul pe altul. Nevenindâ-le să creadă, mai trecură încă o dată vasul de la unul la altul.

Mirați, neînțelegând ce se întâmplă, şoptiră toți deodată:

— E apă!

— Da, întări şi omul de pe buza ascunzătorii. V-am spus şi eu că-i apă, dar nu m-ați crezut. Nu am nici cazan, nici țuică, doar am jurat.

— Şi cu apa asta ascunsă aici, ce-i? întrebă răstit milițianul în timp ce ieşea din ascunzătoare.

— Ce să fie, tovarăşe miliția n?! E apă în care am scăldat-o pe soacră-mea după ce a murit, căci a lăsat cu limbă de moarte să nu arunc apa în care o scald, ci s-o îngrop, iar eu i-am respectat dorința.

La toți odată, ca la comandă, li s-a întors stomacul pe dos şi, în timp ce vomitau nici nu mai auzeau explicațiile țăranului ce făcea pe îngeraşul vorbind şi chinuindu-se până la cer să nu-l pufnească râsul.

— …Ce să vă fac, dacă ați băut atât de repede şi nu m-ați lăsat să vă explic. Eu v-am spus de la început că-i apă.

Încă icnind, cu ochii roşii de efort după atâta chin de a da afară totul din ei, căci se simțeau spurcați, s-au îndreptat împleticindu-se spre poartă.

Vreo jumătate de oră au tot icnit în jurul maşinilor căci stomacul lor se zvârcolea nebun după ce primise comanda de la creier că a fost spurcat.

Înainte de a pleca unul din ei țipă către milițianul mătăhălos:

— Aşa ne trebuie dacă ne-am luat după tine şi am venit să facem percheziție la un nebun ce mai are doar o mârțoagă jerpelită!

— Şi apa în care a scăldat-o pe soacră-sa moartă, completă umil țăranul rezemat de poartă.

Şi auzindu-l toți şase s-au repezit din nou direct spre şanțul drumului cu degetele înfipte în gât pentru a-şi gâdila omuşorul.

Maşinile au plecat demult. Omul, aşezat pe prag, străjuit de stâlpii ciopliți sublim de străbuni, râde… Râde nebun… iar râde…

Nu-i mai pare rău după averea pierdută, nu-i mai pare rău după cazanul dus într-o ascunzătoare din pădurea Dumbrăvii în care îşi aveau sălaş haiducii lui Lucanu pe timpuri şi pe care nu ştie dacă îl va mai putea aduce vreodată înapoi acasă, nu-i mai pare rău după viața lui de om gospodar din tinerețe din care a rămas la bătrânețe un calic cu o mârțoagă, nici după copiii plecați să

lucreze la oraş în şantiere şi fabrici de-abia deschise ce nu vor duce mai departe gospodăria adevărată şi nici nu se vor sprijini de stâlpii ciopliți ai cerdacului ce le leagă casa direct cu cerul şi îl hrănesc cu veşnicie, nici de renumele lui de om judecat şi cu rost de la care ceilalți aveau ce învăța despre rânduiala satului şi a lumii transformat acum la bătrânețe în renume de nebun, nu-i mai pare rău nici dacă moare. Râde... râde... nebun, paroxistic, fericit, beat după libertatea pierdută... râde... râde...

Până la moarte, ori de câte ori îi era greu, îşi amintea de apa îngropată şi greul trecea. Şi durerea, şi părerea de rău, şi neuitarea toate se vindecau cu apa aceia miraculoasă şi cu râs.

Țăranul era mort de ani buni, dar povestea lui circula prin toate satele din jur şi îi făcea pe oameni să râdă.

Şi ciobanii râd, deşi au mai auzit povestea de câteva ori. Şi Dragoş râde.

Un cioban tinerel spune:

— Acum vă spun şi eu una.

Un bărbat avea o femeie straşnic de frumoasă şi îi era tare dragă. O îmbrăca frumos şi o punea la icoane...

— Ce înseamnă „pus la icoane”? întrebă Dragoş.

— O cruța. Nu o punea la muncă. Asta înseamnă.

De la o vreme îi intră omului în cap că femeia îl înşeală şi ca să-şi înăbuşe această bănuială ce nu-i dădea pace zi şi noapte o tot ruga să jure că-i este credincioasă. Ea ar fi jurat să scape de gura lui, dar cum să jure strâmb că se temea de Dumnezeu căci ştia că-i vinovată. Unde mai pui că bolându de bărbat îi tot trăgea să jure pe frumusețea ei, pe sănătatea ei, pe viața ei... Într-o zi când el s-a întors de la pădure şi nu a găsit-o acasă şi nici nu a ştiut prea bine să spună unde a fost – a bălmojit-o că era prin grădină, că nu l-a auzit venind, că s-a dus până la vecină – el a bătut-o şi a tot ținut-o în bătăi până când femeia s-a săturat. De bătaie, nu de înşelat cu vecinul...

Într-o zi s-a dus la maică-sa şi i-a spus să o legene în covată aşa cum făcea când era mică. Maică-sa a întrebat-o dacă nu a căpchiat de atâta bătaie de vine la ea cu aşa o cerință năstruşnică, dar văzând că nu scapă de ea, că o ține una şi bună: Mamă, leagănă-mă! Mamă, leagănă-mă! o legănă de două ori cu covata numai să scape de ea.

Femeia plecă fericită acasă şi îi spuse bărbatului:

— M-am hotărât să jur că nu mai pot îndura atâta bătaie nevinovată.

— Da până acum de ce n-ai vrut, că ăi fi scăpat nibătută? întrebă bărbatul filozofic, iar ea îi răspunse umil.

— N-am vrut că era păcat, dar dicât să mor în bătăi, mai bini jur, chiar dacă îi păcat. Aşă ăi sî ti linişteşti şi tu şi ăi sî ti convingi că țî-s credincioasă.

Bărbatul, țanțoş ca un cocoş, luă icoana de pe perete şi o întinse femeii, iar ea cu lacrimi în ochi – de râs, doar prostul de bărbat credea că-s lacrimi de nevinovăție şi durere – jură:

— Jur că nu am făcut nimic cu niciun bărbat de când mama m-o legănat! Eu nu am trăit decât cu tine.

Sufletul bărbatului s-a liniştit şi era tare mândru de soția lui, de credincioasa lui soție şi regreta amarnic că a bătut-o degeaba.

Ce-i şi cu gura lumii! M-am luat după prostul cela ce a râs de mine că nevasta îmi pune coarne şi am bătut-o!

Ca să-şi spele păcatul şi nevasta să-l ierte, alergă la târg de unde veni cu cojocel cum îşi dorea nevasta lui de mult timp, catrință nouă, iea cea mai scumpă şi mai frumoasă din târg, cizmulițe negre îmblănite cum purtau numai cucoanele şi casâncă roşie înflorată. Iar ea l-a iertat – suflet bun de muiere – şi el a uitat când a văzut-o râzând fericită cum a muncit ca boul la pădure ca să-i cumpere tot ce i-a cumpărat. Şi vecinului i-au plăcut hainele şi i-a spus că-i stă tare bine cu ele. Au trăit fericiți încă ani buni, iar femeia a jurat de câte ori a vrut el numai să fie linişte în casă, atâta doar că de câte ori trebuia să jure, înainte de asta, fugea până la maică-sa. După o vreme covata a crăpat de atâta legănat ditamai muierea şi ginerică s-a dus la târg şi i-a adus soacră-si covată nouă.

Într-o zi bărbatul femeii a murit. Nevastă-sa la scurtă vreme după asta s-a măritat cu vecinul. A doua zi după nuntă noul bărbat al femeii plecă până la soacră-sa, iar când s-a întors i-a spus nevestei, arătându-i o bărdiță:

— Mă-ta nu mai are covată. I-am făcut-o surcele cu bărdița asta şi tot cu ea sub cap vei dormi şi tu – şi când zise asta se duse şi o puse sub saltea, la capătul patului – şi la cea mai mică bănuială hrşti – bărbatul îşi însoți cuvântul cu un semn în dreptul gâtului – şi asta fără să te mai pun să juri! Clar!

— Îhî, îngăimă femeia cu vocea gâtuită de emoție şi convinsă că vremea legănatului în covată, a lacrimilor de crocodil şi a pusului la icoane se încheiase. Iar bărbatul, pentru a-i confirma convingerile, mai adăugă:

— Eu nu te țin la icoane şi nici nu-ți cumpăr catrință din târg, decât dacă o meriți. Pune mâna şi toarce, țese în stative şi îmbracă-te pe tine şi casa cum face orice femeie gospodină!

Toți râd. Când se potolesc un ciobănaş se roagă de stăpânul stânii:

— Bădie Culiță. Povesteşte din armată!

— Taci mă din gură cu armata ta cu tot! îl repede ciobanul.

Dragoş îl priveşte curios şi nu-i vine a crede că sunt şi poveşti pe care nu vrea să le spună şi nu are de unde şti că ciobanul de astăzi, curajos, filozof în felul lui, mândru, nu-i prea încântat de acea perioadă din viața lui când era un mânz sălbatic. Ştia că Dragoş îl admiră şi îi era teamă că dacă ar povesti cât de zălud şi fără minte a fost cândva ar scădea în ochii omului cevedea în el acum un

zeu al munților. Cum Dragoş nu ştie de ce nu vrea omul să povestească, îl rugă şi el:

— Hai, povesteşte-mi!

— N-am ci vă spune, dom colonel. Apoi se adresă repezit ciobanilor ce îl rugau în cor să povestească: Mai tăceți odată, dracilor! Tot îi trageți cu armata, ci nu mai sunt şi alte poveşti!

Dar ciobanii nici nu-l băgau în seamă, ci se adresară direct lui Dragoş.

— Spuneți-i să povestească cum fugea din armată...

— Sau cum a tăiat coada porcului...

— Cu gogoşile, la jurământ...

— Sau cu „care-i capitala”...

Ciobanul tace şi se gândeşte adânc. Într-un târziu îşi aprinde o țigară şi uitând să mai tragă din ea – o lasă să se mistuie încet între degete – îşi începe povestea, nu cum au cerut ciobanii tineri şi nici cum ar vrea chiar şi el, ci cum vrea povestea. Ea e stăpână şi îşi conduce povestitorul pe hățişurile ascunse ale memoriei şi ale tinereții. Povestind pare că nu el a fost personaj principal la tinerețea lui nebună, ci un martor.

Eu de la nouă ani am trăit numai pe munți. Ştiu toată rânduiala stânii şi a munților ca în palmă tot de atunci. Nu ştiu ce-i frica şi niciodată nu mă sperii. Cred în Dumnezeu şi-l simt în cântecul pădurii şi frumusețea primăverii...

La şcoală am mers puțin – câteva luni iarna, când coboram cu oile de pe munți – dar oricum eram printre cei mai buni din clasă. Uneori le povestesc copiilor mei de viața de atunci, de gustul bun al mălaiului şi al alivencii, de statul în genunchi pe grăunțe la orele de religie când nu ştiam lecția sau când era popa Curcă nervos.

Era în iarna lui 54. Coborâsem din Muncelu cu oile şi ştiam că trebuie să plec în armată. După sărbători, la sfârşitul lui ianuarie 55, am primit ordinul. M-a dus tata cu căruța până la gară la Fălticeni. L-a luat şi pe fiul învățătorului Eugen Labiş, Nicolae. Ne-am urcat împreună în tren. Tata ne-a urat drum bun. Pe Nicu lui domnu învățător îl cunoşteam bine că eram de aceeaşi vârstă. Îl întâlneam des pe munți, pe la stâni când venea în vacanță; cel mai mult îi plăcea la bădia Gheorghe Panțâru. Îi plăceau poveştile şi te tot bătea la cap să i le spui. Asculta tot şi nici nu îndrăznea să respire, nici vorbă să-l întrerupă pe povestitor. Acum era tăcut şi tăcerea lui mă făcea şi pe mine să tac. Eram doar noi doi în compartiment. Şi-a scos nişte caiete, le-a pus pe geamantan ca pe o masă şi tot scria. Era supărat... tare supărat... Îl ştiam vesel, copilăros, cu poftă de viață, dar acum era altfel şi nu înțelegeam ce are şi nici nu îndrăzneam să-l întreb. Tot încerca să scrie ceva, apoi mototolea hârtiile. Într-un târziu a şoptit cu furie strângând în pumn ultima foaie pe care scrisese:

— Cum am putut s-o uit! La naiba, ce uituc sunt...

— Ce ai, Nicule? Ce ai uitat?

M-a privit speriat de parcă uitase că sunt şi eu acolo cu el. Într-un târziu mi-a răspuns.

— Am scris cea mai frumoasă poezie din viața mea, dar am uitat-o acasă pe masă. Mă tot chinui să mi o amintesc, dar nu reuşesc.

Toată noaptea a tot scris. Ne-am despărțit în Bucureşti unde el mergea la şcoală, iar eu am plecat spre Târgovişte unde eram chemat în armată. Mai târziu, eram tot în armată, când a început să scrie prin ziare că el este mare poet. Era Mălinar. Cred că poezia ce o uitase acasă atunci era „Moartea căprioarei". Colegii de armată, ştiind că sunt din Mălini, mă întrebau dacă îl cunosc, iar eu le povesteam tot ce ştiam despre el şi despre faptul că am venit odată cu el în tren când veneam în armată.

Tot în armată eram când am aflat că a murit şi am plâns...

Ciobanul care are întotdeauna cuvinte acum nu mai are niciunul. Îi dăruie tăcere căprioarei din Mălini ce a sfârşit sub roțile tranvaiului şi în tăcere muntele şi pădurea vorbesc despre el.

... Avea în el duhul pădurii, sufletul de mălinar strălucind sublim pentru o clipă, avea în el poveştile şi şi le căuta sensul ascuns, putea ajunge un soare, dar murind, rămâne în poezie ca o super-nová, ca un Icar ce s-a apropiat prea mult de înălțimi şi i s-au topit aripile plăsmuite din petale de înger şi din vers cu care ar fi putut cuceri lumea... Până la Labiş nu am ştiut că şi petalele de înger pot strivi, că poți muri chiar şi înger fiind, că poezia şi lumea poeților şi a scriitorilor nu e raiul, căci chiar poetul presimțind asta, a scris:

„Deşi-i din implicații şi rămurişuri pure
Ori din cristale limpezi ce scânteind se rup,
Intrând în ea, să tremuri, ca iarna într-o pădure,
Căci te țintesc fierbinte, prin ghețuri, ochi de lup..."

Versuri ce stau şi astăzi afişate la intrare în casa memorială din Mălini şi care poartă cheia destinului său. Înger mălinar – întrebă muntele şi pădurea ce-i erau mamă şi tată şi încă îl mai jeleau – cine te-a pândit, din lumea în care ai intrat, crezând că-i raiul, cu ochi de lup? Cine te-a făcut să tremuri ca iarna într-o pădure? Cine ți-a strivit petalele de înger?... Erau confrații tăi? Erau cei care trăiau uşor şi se chinuiau să scrie şi nu puteau înțelege că talentul e ceva ce trebuie hrănit cu seva neamului tău, cu cântecul, cu plaiul natal, cu doina, cu nemurirea; e ceva ce-ți pulsează prin sânge, ce respiră cu tine, ce trăieşte cu tine; e altă limbă în ultimă instanță! Talent înseamnă să nu-ți trăieşti numai durerea ta, ci a lumii, să nu plângi numai pentru tine, nici măcar să râzi numai pentru tine, să arzi şi să mori, dacă ți s-ar cere să mori, pentru neamul tău, limba ta, acasa ta întocmai ca luptătorii de la Masada şi după trăirea asta ştii care ți-i rostul şi scrisul vine uşor... E a doua respirație a ta.

Scriitorul, ca şi poetul – omul creator în general – este asemeni scoicilor producătoare de perle: îi intră în carnea sufletului un fir de nisip – şi firul ăsta poate fi dorul de absolut, nelinişstea creatoare, dragostea de pământul, văzduhul, copacii şi florile țării tale, nevoia de a trăi altfel decât ca o buruiană, setea de a cânta despre neamul tău, nevoia până la Dumnezeu de a şti ce-i zborul şi temându-te de soarta lui Icar, în loc de aripi de şindrilă îți faci aripi de cuvânt, căci naiv fiind, crezi că astea nu se pot frânge – şi pe firul ăsta de nisip, ca să nu-ți roadă sufletul; căci de suflet ros se poate muri şi nu-i totuna să mori de suflet înflorit de creator cu a muri de suflet ros de neputința de a lupta cu un fir de nisip —începi să pui sideful sufletului tău.

Pădurea şi-a jelit copilul pierdut şi acum tăcea şi ea.

... Am ajuns în armată. Unitatea militară împrejmuită cu gard cât un zid mă speria. Lipsa copacilor la fel. Nu tu brad, nu tu paltin, nu tu cântec de fluier, nu tu câini; ce mai, eram ca pe altă lume!

O săptămână am rezistat – atât – şi am fugit. M-au prins în gară şi m-au dus înapoi. Cred că cei de la gară țineau legătura cu unitatea militară şi anunțau imediat ce vedeau câte un soldat – îmi dau seama acum – că prea au venit repede şi m-au luat ca din oală.

Nu-mi plăcea armata! Eu ştiam una şi bună: că acasă mă aşteaptă munții mei, oile mele, câinii mei, ciobanii mei. Peste o lună am fugit iar, dar iar m-au prins în gară şi m-au adus înapoi.

Văzând că sunt sălbatic rău şi că nu au cu cine se înțelege omeneşte, mi-au luat hainele şi m-au lăsat în pantaloni scurți şi maieu. Îmbrăcat aşa trebuia să fac muncă la bucătărie şi să îngrijesc de porcii unității. Bucătarii aveau datoria să nu mă scape din ochi. Bucătarul şef era mare drac de om! Totdeauna îmi dădea mâncare numai în bătaie de joc şi fără nici un pic de carne, iar eu la stână eram învățat cu carne multă şi bună.

Într-o zi am scos porcii din cotețe şi am făcut curat. La un loc cu porcii unității, era crescut şi un porc uriaş – cred că nu am văzut în viața mea un porc mai mare – al comandantului Ceauşu Marin. După ce am băgat porcii la loc, am tăiat coada porcului comandantului, m-am dus şi am fript-o şi am mâncat-o. În timp ce o mâncam, aproape o terminasem, apare bucătarul şef.

— Ce mănânci, Ungurene? Ai furat o porție de carne?

— N-am furat nimic! Numără-ți porțiile să vezi că le ai pe toate!

Nu mi-a mai zis nimic şi a plecat. Seara m-am dus să hrănesc porcii. Porcul cu coada tăiată – mai avea doar un ciot – tânjea. L-am auzit gemând. Nu a vrut să se ridice de jos şi nici să mănânce. M-am băgat în coteț la el. Cursese mult sânge. M-am speriat. Dacă moare, ai dat de dracu cu comandantul! Am făcut rost de nişte şmir de la mecanicul unității şi am uns porcul. După două-trei zile de stat pe tânjeală rana a început să se usuce şi porcul să înceapă a mânca.

Eram tare bucuros! Scăpasem de o mare belea! Tocmai când răsuflam uşurat că am scăpat hop şi soția comandantului în unitate. Cu o fustiță atâtica şi cu nişte tocuri de mă mir cum mergea, o luă direct spre grajduri. Dracu o pusese să intre şi să vadă ce-i mai face porcul. Peste câteva clipe a ieşit țipând ca o sirenă:

— Mielule! Mielule, vino încoace să vezi că porcul nostru nu mai are coadă!- Mielu fiind numele de alint al soțului.

Să ştiți că până am terminat armata de câte ori era instrucția grea sau nu aveam nici un motiv de râs era destul să o imit cum strigase ea atunci şi înnebuneau cu toții de râs. Ajunsesem să spun numai „Mielule" şi distracția era gata. Acum să mă întorc la povestea cu porcul.

Au cercetat ei animalul, l-au consultat şi nu-şi puteau da seama cum naiba poate să-i dispară coada.

— Ungurene! l-am auzit pe comandant țipând şi m-am prezentat în fața lui în pas cadențat şi salutând milităreşte.

— Ce-i cu porcul? Unde i-i coada?

— Nu ştiu, tovarăşe comandant. Săptămâna trecută i-am scos din cotețe să le fac curat şi i-am lăsat la păscut prin împrejurimi. Când i-am băgat înapoi porcul dvs nu mai avea coadă. I-o fi tăiat-o țiganii ce caută prin gunoaie, mi-am dat eu cu părerea făcând pe nevinovatul.

— Se poate... Se poate... îmi răspunse el gânditor apoi îmi ordonă scurt: De azi înainte faci curat la porci fără a-i mai scoate afară, că m-oi trezi într-o zi că mi-l fură cu totul dracii de țigani. Bine că acum i-au tăiat numai coada.

— Aşa m-am gândit şi eu, tovarăşe comandant. De când a venit porcul fără coadă nici nu i-am mai scos afară.

Comandantul mi-a ordonat pe loc repaus şi a plecat direct la bucătărie să-i spună bucătarului şef noile ordine legate de creşterea porcilor.

După ce a instruit pe toată lumea despre cum trebuie procedat pentru a nu mai fura țiganii coada la vreun porc, bucătarul şef i-a spus:

— Tovarăşe comandant, n-a tăiat niciun țigan coada porcului! Dracu de Ungureanu a făcut-o. Chiar l-am prins când mânca ceva în bucătărie şi n-a vrut să-mi spună ce. Mirosea şi a şorici.

— Mă jigneşti când bănuieşti că un soldat din unitatea mea a făcut aşa ceva!

Comandantul a plecat să-şi conducă soția, iar în urma lui bucătarul îşi spunea cu ciudă: Ştiu că Ungureanu a făcut-o! Sunt sigur! şi nu avea de unde şti că şi comandantul crede acelaşi lucru, dar nu vrea să se facă de râs în fața soției. Se gândea cu groază cu ce dispreț l-ar privi ea – nepoata lui Leontin Sălăjan – că e aşa un prăpădit de comandant de unitate de care îşi bat joc răcanii tăindu-i coada porcului. Nu, nu, e mai convenabil pentru mine să recunosc că au făcut-o

țiganii, nu un soldat de-al meu! Oricum, Ungurene, sunt cu ochii pe tine! Să te ferească Sfântul să te prind pe picior greşit şi o să-mi plăteşti pentru tot!

Se apropia jurământul. După amiaza de la patru la cinci făceau cu noi muncă politică. Ne adunau pe toți într-o sală şi ne instruiau. La urmă ne puneau întrebări să vadă dacă am înțeles.

— Care-i capitala României şi cine o conduce? întrebă comandantul. Lângă mine, la masă, stătea unul Rezinschi, din Dolhasca. Nu ştia nimic şi nici nu ținea minte nimic. M-a apucat de braț şi m-a întrebat care-i răspunsul. Eu i l-am spus repede şi cum am terminat am auzit vocea comandantului:

— Răspunde Rezinschi!

Ştiam că l-a pus să răspundă că a văzut că eu i-am şoptit. S-a ridicat în picioare mai vesel ca niciodată. În sfârşit ştia şi el răspunsul măcar o dată.

— Capitala țării noastre este Dolhasca şi o conduce Gheorghe Pârțu.

Cred că de când se făcea muncă politică în unitatea aceea nu a fost dat un răspuns mai tare şi mai clar, dar nici râs cum a urmat nu a fost niciodată. Hohotele de râs au fost întrerupte de țipătul puternic al comandantului:

— Afară, Rezinschi!

Acesta îndreptându-se spre uşă miorlăi:

— Ungureanu mi-a spus aşa.

— Ştiu că el ți-a suflat, dar tu de ce nu ştii? De ce l-ai întrebat pe el? Şi fără a mai aştepta răspunsul lui Rezinschi răcni de se cutremurară până şi geamurile:

— Afară, Ungureanu!

Două ore ne-a târât prin tot poligonul. Ba marş, ba culcat, iar culcatul era întotdeauna în noroi. Curgea noroiul de pe mine, fața îmi era toată unsă, genunchii nu mi-i mai simțeam şi totuşi când îmi aminteam cum dăduse bolovanul răspunsul mă pufnea râsul.

— Nu mai pot, bă Ungurene! De ce mi-ai suflat greşit? mormăia lângă mine colegul meu de suferință. Când m-am săturat de mormăiala lui i-am şuierat printre dinți:

— Tu-ți capitala cruci mă-ti di prost!... Cine naiba avea să ştie că tu nu ştii nici măcar atâta lucru.

Când comandantul a obosit de câtă instrucție făcuse cu noi, eu arătam flenduros, dar puteam râde, în schimb Rezinschi era aproape mort.

— Care-i capitala României, Ungurene?

— Bucureşti.

— Cine conduce țara?

— Gheorghe Gheorghiu Dej, am răspuns.

— Dacă ştii răspunsul de ce p.... m.... i-ai suflat lui ăsta greşit!?... Te-ai gândit că-i mai prost ca tine şi hai să faci şi tu pe şmecherul, hai!? Nu m-a lăsat

să răspund şi a continuat tot el. Tu, mă, Ungurene, să faci pe isteţul în unitatea mea?!... Dacă se întâmpla asta la jurământ când vine să asiste Leontin Sălăjan – generalul forţelor armate al RDM – şi Emil Bodnăraş mă nenoroceai mă, Ungurene!?... Rezinschi, marş la grupă! Ungureanu, înapoi în poligon!

Încă o oră a fost numai de târâş, dar orice îmi făcea tot îmi venea să râd. Până la jurământ a urmat instrucţie la sânge. Şi pregătire politică tot la fel. A venit şi ziua jurământului. Chiar a fost frumos când am jurat. Urma masa festivă. Se dădea fiecărui soldat pe lângă mâncare câte trei gogoşi şi un pahar de ţuică. Când bucătarul şef ajunse în dreptul meu s-a făcut că uită să-mi dea ţuică. Mi-a dat o singură gogoaşă şi rânjind a trecut mai departe. Toţi colegii mei râdeau de mine. Nu, asta era prea de tot! Eu, care stăpâneam munţii de pe la nouă ani şi luptam cu sălbăticiunile pădurii fără frică, am ajuns în armată să fiu ţinut dezbrăcat ca să nu fug, pus la porci ca cel mai prost din unitate şi chiar şi acum la jurământ îşi băteau joc de mine. Un singur pumn i-am dat bucătarului, dar a fost destul să zboare cu tot cu ligheanul cu gogoşi. Era atât de năucit că nu ştia ce l-a lovit. M-au chemat în faţă unde erau oficialităţile. Comandantul oftă.

— Tot tu, Ungurene, tot tu!

Oricum era fericit. Călcasem pe bec imediat după jurământ şi mă aştepta Tribunalul Militar. Luam cinci ani fără judecată prea multă.

— El e cel cu porcul? întrebă Emil Bodnăraş.

— El, răspunse comandantul cu dispreţ şi uitându-se la mine ca la o gânganie de parcă voia să înţeleagă şi ceilalţi că: Uite cu cine trebuie să lucreze el!

Eu am priceput că deja povestise musafirilor ce cal breaz eram şi îmi aşteptam sentinţa.

— Spune de ce l-ai lovit pe bucătar! mi-a ordonat dur, dar fără dispreţul comandantului de unitate, Leontin Sălăjan.

— Tovarăşe general, când am fugit din armată, am fost pedepsit şi era drept, dar astăzi nu am făcut nimic. Am depus şi eu jurământul ca toţi ceilalţi de aceea vreau ca măcar azi să fiu tratat la fel ca ei.

— Şi de ce te crezi nedreptăţit?

— Mi-a dat o singură gogoaşă şi rachiu deloc, de asta l-am pocnit. Trebuia să fiu egal cu toţi ceilalţi soldaţi.

Am răsuflat uşurat când l-am auzit:

— Daţi-i gogoşi şi rachiu la fel ca la toţi ceilalţi. Lăsaţi-l să fie egal cu colegii lui dacă asta vrea!

Nici nu-mi venea a crede că scap aşa uşor. Aşteptam comanda de a mă întoarce la locul meu, dar în loc de asta a venit tot o întrebare; de la Emil Bodnăraş.

— Care-i capitala României?

— Bucureşti.

Râdeau toți şi nu mă priveau cu dispreț. Asta conta enorm.

— Colegului tău de ce nu i-ai spus aşa?

— Eu am venit în armată direct din Muncelu, de la oi – ăsta-i un munte de la noi din Mălini – şi tot ştiu care îi capitala, ăla dacă-i din Dolhasca şi nu ştie care-i capitala țării, apoi Dolhasca să-i fie capitala!

Toți râdeau.

— Dar cu porcul cum a fost? a întrebat generalul.

— Tovarăşe general, permiteți-mi să raportez: coada porcului au tăiat-o țiganii!

Aveau ochii plini de lacrimi de atâta râs.

— Dar cu fuga din armată cu e?

— Tovarăşe general, nu mă puteam obişnui cu armata. Îmi era dor de casă şi de munți.

În timp ce comandantul mă privea cu ură, Emil Bodnăraş mi-a pus mâna pe umăr şi mi-a vorbit ca un tată.

— Măi, băiete, cred că înțelegi ce înseamnă ziua de azi. Până acum a fost joacă de-a armata, dar odată ce ai jurat nu mai e joacă. Nu mai poți fugi căci ajungi direct în Tribunalul Militar şi apoi în puşcărie. Nu mai poți spune nici măcar în glumă că avem capitala la Dolhasca – aici se opri şi râse – chiar dacă unii sunt atât de proşti să creadă asta.

Dintr-o dată vorbi şi Leontin Sălăjan:

— Iubeşte şi țara asta pentru care ai jurat azi aşa cum îți iubeşti oile şi munții la care te vei întoarce la sfârşitul armatei şi ai grijă să nu mai greşeşti, căci ar fi păcat de tine; chiar dacă faci pe nebunul, prost nu eşti. Ai înțeles?

— Da.

— Acum du-te la bucătar să-ți dea câte gogoşi vrei. Spune-i că aşa am spus noi.

— Nu vreau decât trei la fel ca ceilalți. Când l-am pocnit nu voiam nimic în plus, ci să fiu tratat la fel ca şi ceilalți soldați.

— Bravo, soldat! Du-te la ai tăi şi nu uita că-i păcat de tine dacă mai greşeşti iar.

Eu am plecat şi în urma mea comandantul unității, ce mă zugrăvise în ochii oficialităților ca pe un cal breaz şi sperase că mă poate băga în puşcărie, turba. Unde mai pui că primise şi lecția musafirilor.

— Nu-l mai umiliți şi nu vă mai bateți joc de el, căci devine periculos. Periculos este şi că nu se teme de nimic. E deştept. Poate fi un bun soldat. Mă voi mai interesa de el... a spus Emil Bodnăraş către întreaga conducere a unității militare.

Până la sfârşitul armatei nu am mai făcut nimic, nicio ispravă; nu am fugit, nu am tăiat coada porcului şi nici n-am mai bătut bucătarul, dar am fost şi tratat omeneşte, ca oricare alt soldat...

Până la ziuă a tot povestit... Fantasticile poveşti cu ultimii haiduci din Moldova... Dragoş le asculta ca un însetat. Ciobanii ceilalți erau doborâți de somn. Rămaşi treji doar ei doi rătăceau încă pe drumul poveştii.

Au tresărit amândoi odată. În ochi aveau mirare, încântare, teamă, beție, iar în urechi le răsuna un cântec ce nu semăna cu nimic de pe pământ... Sunete diafane, înfiorări dumnezeieşti, glas de femeie, dar şi de înger ce răscolea vârfurile brazilor... Câinii din uşa stânii şi-au zbârlit blana şi au făcut ochii imenşi... auzeau şi ei. Cine cânta!? Ce era asta!?... Cântec din cer sau de pe pământ...

Muzica a plecat aşa cum a venit şi, în urma ei, nimeni nu-şi putea deschide buzele să vorbească. Într-un târziu ciobanul şopti:

— E cântecul Zânei Pădurii... E a doua oară când îl aud. V-am povestit că l-am mai auzit o dată în Mieluşoaia.

Dragoş nu a răspuns nimic. În capul lui încă mai stăruia cântecul...

A doua zi a plecat la Suceava unde îl aştepta ordinul de a pleca urgent la Bucureşti. A luat-o cu el pe Marieta, ce se comporta ca o păpuşă bolnavă, poveştile din munți, ce acum făceau parte din viața lui, şi un cântec. Ce va face cu poveştile şi cu cântecul Zânei Pădurii în Bucureşti printre coloşi de beton şi sticlă, în slujba lui Ceauşescu; îl vor ajuta la ceva sau vor muri din sufletul lui de parcă n-ar fi fost niciodată?!...

Bunicul Andrei încă nu a plecat de la mormântul soției lui. Mariana îi stă alături. Vrea să înțeleagă că tatăl ei a iubit-o, dar dacă înțelege la ce-i foloseşte? La ce-ți trebuie o iubire aflată departe şi a cărei căldură nu o simți niciodată!?...

— Să plecăm, bunicule. Mâine am examen.

— Am uitat, draga bunicului! Iartă-mă că te-am ținut atât de mult, poate mai voiai să repeți ceva sau să înveți.

— Nu-ți cere iertare de la mine că mă faci să-mi fie ruşine. Sunt bucuroasă că am venit la „bunita” la mormânt.

L-a condus pe bunicul până acasă, apoi a plecat la internat. Era opt şi jumătate seara. A intrat şi s-a auzit strigată din camera pedagogei ce avea camera la intrare chiar lângă uşă.

— Hei, tu, de unde vii la ora asta?

Se gândi o clipă. Ce să spună? Fusese dată în grija pedagogei de către educatoarea ce le adusese, deci aceasta ştia că-i de la casa de copii şi era prea complicat să explice că are un bunic şi că a fost cu el la mormântul bunicii sau poate ar fi încercat măcar dacă femeia din fața ei n-ar fi avut pe față acel rânjet încărcat de dispreț, acea privire încărcată de ură. Părul vopsit blond, aproape alb

o făcea să semene cu Cruela din desenele animate, iar colțurile gurii îndreptate în jos spuneau clar că ea nu ştie nici de blândețe şi nici de milă.

— Te-am întrebat unde ai fost?

— Să mă plimb, şopti Mariana şi speră din toată inima să o lase să plece, căci şi aşa era destul de răvăşită după tot ce i se întâmplase în acea zi, dar gestul femeii din fața ei o luă cu totul pe nepregătite căci nici o clipă nu-şi imaginase că aceasta o va trage de cap şi va răcni la ea.

— Ai şi plecat să te plimbi pui de curvă! Nu-ți pasă că ai examen mâine!... Vai, vai, vai ce v-aş face eu la astea de la stat! Fii atentă că dacă reuşeşti, ai de stat aici cu mine patru ani şi te dau eu pe brazdă!

În clipa când îşi descleştă mâna din capul ei şi când termină de urlat, un grup întreg de fete intră pe uşă. Mariana le privi speriată. Ştia deja ce le aşteaptă.

— Marş în cameră, lepădătură! auzi şi când realiză că pentru ea a fost comanda începu să urce scările ca în transă. Ajunse până la ea cuvintele Cruelei ce le întâmpina pe noile venite şi o surprinse că vocea acum îi era dulce:

— Unde ați fost, fetelor? Ați vrut să cunoaşteți Suceava?... Mergeți la cantină să serviți masa. E un pic cam târziu, dar încă mai sunt bucătăresele. Fetele ieşiră pe uşă, iar Cruela îşi aruncă privirea feroce spre scări unde se mai auzeau încă paşii Marianei. Cu cinism şuieră:

— Lepădătura să se culce flămândă.

Ajunsă în dormitor fata se ghemui pe pat. Nu plângea căci ar fi râs celelalte fete de ea.

Ziua de azi a fost nespus de lungă. Mi-e dor de bunita! Mi-e dor de tata! Şi de doamna Geta Strugaru şi de profesorul Istrati! Pe mama Marieta o urăsc! O urăsc până la moarte pentru că port în mine iadul de a nu fi avut copilărie şi de a nu fi iubită, copil fiind, iadul de a nu avea încredere în oameni şi nici speranță, de a nu mă putea bucura de viață, de a şti ce-i însingurarea până la Dumnezeu, de a nu avea acasă şi nici amintiri, iadul de a rătăci prin viață ca prin pustiu, iadul de a plânge şi când vreau să râd – căci sufletul meu şi buzele mele au uitat sau poate nu au învățat niciodată să râdă – iadul de a alunga şi când vreau să chem... Ca să o pot ierta şi să fac pace cu viața când mă bântuie moartea, cineva, Dumnezeu sau soarta, trebuie să învie copilul mort în mine înainte de vreme şi să mă învețe până nu-i prea târziu ce înseamnă copilăria, să mă facă să văd în oameni altceva decât monştri, să-mi învețe sufletul limba speranței şi a bucuriei vieții, ce am simțit-o pentru o clipă în casa familiei Vrânceanu şi când cântam la pian Mozart, şi pentru asta mă rog în genunchi, disperat, dureros, bolnav de umilință, ca printr-un miracol să mă vindec de singurătate, să am acasă, să am alte amintiri căci cele pe care le am sunt otrăvite...

Îngerul ei ocrotitor din cer, de care nici nu era conştientă că îl are şi care i-a trimis câte un mesager ori de câte ori o bântuia disperarea cumplită şi aripa

morții, căci el l-a trimis pe profesorul Istrati în tabără la Iaşi şi tot el a rânduit ca doamna Geta Strugaru să o iubească, era supărat că nu are nici un mesager de trimis în misiune şi pentru a o ajuta pe Mariana, a trimis până la ea măcar o voce de înger ce putea rezolva încet, încet câte ceva din ceea ce ceruse, putea să o învețe să râdă atunci când „înnebuneau salcâmii", să-i dea prin cântec acasa după care tânjea, să ştie că există şi oameni oameni, nu numai monştri, dar pentru început se vărsa peste ea dintr-un difuzor răblăgit un glas ca un balsam:

Mărie, Mărie
Ia să-mi spui tu mie
Care floare-nfloare
Noaptea pe răcoare.
Care frunză bate
Vântul când nu bate...

Ea asculta şi îngerul ei din cer se bucura că nu se mai gândeşte la moarte şi la Cruela şi că a putut-o mângâia puțin cu vocea lui Tudor Gheorghe.

A doua zi a dat examenul la limba română. A scris bine. Urma o zi pauză şi apoi proba la matematică.

În ziua când nu avea de dat nici o probă a ieşit să se plimbe prin oraş. A fost din nou la casa familiei Vrânceanu, dar nu a intrat, ci doar a privit-o din stradă şi nici nu a plâns căci sunt momente în viață când nici plânsul nu-i destul. Nu a intrat că durea prea rău. Ştia – văzuse în filme – că scafandrii atunci când se scufundă la adâncimi foarte mari când sunt scoşi la suprafață, pentru a se readapta la noul mediu şi noua presiune sunt supuşi la un tratament special de depresiunizare căci altfel ar muri şi realiză râzând aproape isteric că un astfel de tratament i-ar trebui ei după o vizită în fosta casă. Tot un astfel de tratament i-ar fi trebuit şi când a fost dusă înapoi la cămin, dar cine să se mai gândească ce-i trebuie unui suflet dus dintr-o clipă în alta de pe vârful muntelui în adâncurile mării vieții, şi oricum nu a pufnit-o sângele pe nas, tensiunea nici nu i-a crescut nici nu i-a scăzut, deci era sănătoasă, iar dacă se întâmpla ceva cu sufletul ei, asta nu se vedea şi nu era o problemă. A avut grijă să se întoarcă din plimbare suficient de repede pentru a nu întârzia şi a stârni furia Cruelei. În cameră o aştepta Stela Borislov – sălbăticiunea, duşmanca ei de moarte de la casa de copii. Era supărată. Se cunoştea că a plâns deşi ea nu plângea niciodată. Mariana a tresărit când a văzut-o. Nu se aştepta să o găsească aici şi nici nu înțelegea de ce a venit, căci de când îi vorbise urât şi râsese de ea că mama Marieta nu mai vine să o ia acasă, Mariana o evita şi comunica cu ea foarte puțin, doar când era strict necesar.

Acum, privind-o, descoperi că Stela suferă la fel de mult ca ea şi că-i la fel de singură pe lume şi tresări aflând asta de parcă cineva o supusese unui şoc electric. Adevărul e că Stela – sub armura de duritate şi cuvinte spurcate, în

spatele chipului măsliniu şi a feței pătrățoase – era la fel ca Mariana şi suferea la fel de mult.

Doamna Veronica, singura ființă ce găsise o cale de a ajunge la miezul ființei ei şi o mângâiase şi o iubise a murit în urmă cu un an, la începutul clasei a opta, în accident de maşină şi de atunci Stela se purta cu şi mai multă sălbăticie şi duritate ca înainte şi nimeni nu-şi dădea seama că asta e o formă de manifestare a durerii paroxistice din ea şi cum să-ți dai seama când ea nu se plângea, nu spunea nimic, nu se văita, ci doar lovea, înjura şi nu lăsa pe nimeni să se apropie de ea!? Învăța binişor căci altfel demult ar fi fost trimisă la şcoala specială de la Humor unde erau trimişi copii retardați şi cei cu probleme grave de comportament. Nimeni, dar absolut nimeni, nu ştia că sălbăticiunea asta de câte ori reuşeşte să fugă sau să se învoiască de la cămin merge într-un singur loc: în cimitirul din curtea bisericii din Oprişeni acolo unde era îngropată draga ei doamnă Veronica. Nu ştia să se roage, nu ştia să facă cruce, nu avea bani să cumpere lumânări, dar mânată de durerea şi setea de dragoste din ea, de dorul răvăşitor după gramul de mângâiere, iubire, blândețe ce l-a avut pentru o singură clipă în viața ei, cădea în genunchi şi îmbrățişa crucea pe care era scris numele ce îi era nespus de drag şi bocea.

... Unde sunteți doamnă Veronica?... De ce ați plecat?... Pe mine nu mă vrea nimeni şi nu mă iubeşte nimeni... Mi-e dor de dumneavoastră... Ce n-aş da să mai stau doar o clipă în brațele dumneavoastră... Vă vreau înapoi... Vă vreau înapoi... Nu pot trăi fără dumneavoastră...

Paznicul şi îngrijitorul cimitirului privea cu groază copilul ghemuit în fața mormântului. La început plângea de mila ei, dar mai târziu fugea să nu o vadă, căci de câte ori o vedea plângând aşa, după aceea nu mai era bun de nimic întreaga zi. Tot la început s-a apropiat de ea şi ar fi vrut să o mângâie şi să o consoleze, dar reacția dezastruoasă a fetei l-a şocat. Felul în care a țipat „Năi! Năi!" când i-a pus mâna pe umăr, privirea plină de groază l-au făcut să se îndepărteze speriat. Ştia că-i un copil bolnav, ştia că-i de la cămin, dar mai ştia că de când e el îngrijitor la cimitir nu a văzut pe nimeni suferind aşa după cineva mort. Aştepta ca durerea să mai treacă cu trecerea timpului şi ea să vină mai rar, dar nimic din toate astea nu se întâmpla. Nu era săptămână în care să nu vină. Vorbele ei...-Vă vreau înapoi... nu pot trăi fără dumneavoastră....- plânsul ei sfâşietor îl urmăreau şi în somn.

Într-o zi a văzut-o cum scociorăşte pământul cu degetele şi cum plantează două tufe de panseluțe pe mormânt. Avea şi o sticlă cu apă şi le-a udat. Florile le furase din curtea casei de copii. Când le-a văzut înflorite şi-a amintit de vorbele doamnei:

— Stela, îmi plac la nebunie panseluțele! Uite ce albastru, ce violet, ce combinație de alb, galben şi roşu au! Ție nu-ți plac?

— Nu, mie nu-mi plac florile.

— Nu are cum să nu-ți placă. Trebuie să ai şi tu florile tale preferate.

— Îmi pare rău. Nu-mi plac. De nici un fel, a răspuns fata şi a plecat să joace fotbal, căci sportul îi plăcea la nebunie.

Udate de lacrimi şi de puțina apă din sticluță florile s-au prins, sau poate s-au prins din milă față de ființa ce le-a plantat bolborosind printre sughițuri de plâns:

... V-am adus panseluțe, doamnă Veronica. Şi albastre, şi violet. Una are alb şi galben. Data viitoare am să fur una cu roşu. Nu pot lua prea multe odată ca să nu mă prindă. Vă plac?... Să ştiți că mie îmi plac acum. Sunt florile mele preferate. Hai, treziți-vă, să le privim împreună! Nu-mi răspundeți... Ce moarte nenorocită... De ce ai luat-o pe singura ființă de pe lume care conta pentru mine? Nu ştiai că nu am pe nimeni, numai pe ea? Ştiai, moarte afurisită, dar nu ți-a păsat! Ce, eu exist, eu contez ca să-i pese cuiva de mine?...

Încet, încet mormântul s-a umplut de panseluțe. Toate s-au prins udate de lacrimi de copil ce îşi vărsa toată durerea în cimitir apoi întoarsă la cămin era mai sălbatică decât niciodată. Lovea, înjura, nu asculta pe nimeni oricât ar fi fost de pedepsită şi nimeni nu ştia ce să-i facă căci cheia cu care se putea umbla la sufletul ei era îngropată în cimitir sau poate nu era în adânc, ci la suprafață printre panseluțe, doar că nu era în casa de copii un psiholog care să găsească această cheie rătăcită şi udată cu lacrimi.

— De ce ai venit? şopti încet Mariana, deşi nu era nici o colegă în cameră să audă. Toate erau plecate în oraş.

Stela nu a răspuns. Ochii ei despre care Mariana putea jura că nu pot plânge, s-au umplut de lacrimi, iar chipul şi buzele ei ce nu ştiau decât limbajul durității şi a vorbelor spurcate, acum exprimau durere, umilință şi în ultimă instanță cerşeau milă...

Dumnezeule, sălbăticiunea poate plânge! Poate pleca ochii să nu-i văd lacrimile! Buzele ei pot tremura nu numai să înjure! Gândi Mariana şi nu ştia ce reacție să aibă.

Într-un târziu, depăşind şocul de neimaginat al descoperirii că şi sălbăticiunile au suflet, cu milă şi cu infinită blândețe – Ce miracol! Cei care suferă pot uita de propria suferință când găsesc un suflet mai chinuit ca al lor şi pot să-l şi mângâie. Sau poate alta îi taina: când ai suflet cu adevărat mare te dărui lumii şi cu cât te dărui mai mult cu atât devii mai mare. Cred că nu-i numai taină ci şi paradox matematic. – o luă de mână, ar fi îmbrățişat-o, dar se temea căci ştia că Stela nu suportă să fie atinsă, şi a dus-o la patul ei. S-au aşezat amândouă pe marginea lui. Mâna Stelei era încă în mâna Marianei.

— De ce ai venit?

Stela a răspuns tot cu o întrebare.

— De ce mă făceai sălbăticiune?

Puse întrebarea şi când văzu că Mariana îşi trage speriată mâna crezând că ea a venit să-i ceară socoteală o strânse tare de degete, atât de tare încât îi venea să țipe de durere şi continuă repezit:

— Vreau să ştiu ce am eu sălbatic în mine? Explică-mi tu, căci sigur ştii, de ce fug de mine fetele cu care stau în cameră la Liceul alimentar, deşi nu mă doare că fug, ci mă doare că râd de mine! Orice fac, oricum fac ele râd! Ce-i în neregulă cu mine, Mariana?

Nu voia să-i răspundă ca să nu o rănească, căci numai cinicii şi ticăloşii lovesc în oameni căzuți la pământ ce le-au fost cândva duşmani, şi pentru că nu ştia ce să-i spună, cu teamă, încet, având şi ea nevoie de îmbrățişare şi mângâiere ca de aer, iar dacă nu putea primi măcar să dăruiască ceea ce ea însăşi aştepta – altă calitate a sufletelor cu adevărat nobile: dăruiesc ceea ce aşteaptă să primească – întinse brațele şi o cuprinse pe Stela. O îmbrățişare, ca o atingere de aripi de înger de la un suflet însetat de iubire şi sfâşiat de înstrăinare către alt suflet tot la fel, ce rupsese din Stela toate zăgazurile şi îi aruncă cât colo masca de arici țepos şi zguduită de convulsii de plâns, cu fața udă de lacrimi, cu nasul curgându-i incontrolabil, se ruga – ea care nu se rugase în viața ei niciodată de nineni căci singurul lux al suferinței ce şi l-a permis a fost plânsul la mormântul doamnei Veronica – disperat:

— Spune-mi de ce râd toate de mine? Te rog, Mariana! Şi ele cred că sunt sălbăticiune?

Ştiind că trebuie să spună adevărul pentru a o putea ajuta, Mariana o strânse mai tare în brațe pentru a atenua şocul vorbelor ei. Ştia că pe Stela o va durea să le audă, aşa cum ştia că nu există altă cale de a o ajuta.

— Da, Stela, eşti o sălbăticiune. Nu ştii să te porți printre oameni. Fugi de ei sau îi sperii şi ei nu ştiu că tu te comporți aşa din cauza foamei de dragoste. Vorbeşti foarte urât. Uneori loveşti. Îți aminteşti când am fost acasă la o colegă din Oprişeni şi ai pus mâna pe perete – era o sobă făcută în perete, între două camere, iar ele erau în camera unde nu era plita – şi ai început să țipi speriată: Peretele arde! Peretele arde! şi ai fugit afară. Ştii cât de speriați te-au privit toți atunci şi colega şi părinții ei şi nimeni nu s-a gândit că tu nu ai intrat niciodată în viața ta într-o casă adevărată şi că nu ştii ce înseamnă o sobă şi multe altele. Aşa-i şi acum: descoperi lucruri noi, oameni noi şi pentru că te temi, te comporți sălbatic. Culmea e că de-abia acum realizez că tu nu ataci când loveşti, ci te aperi.

Încet, încet Mariana îi spuse să renunțe la gesturile ei sălbatice, să nu mai vorbească urât şi să nu lovească şi încheie – făcând-o pe Stela să caşte nişte ochi uriaşi de mirare – că de fapt ele două seamănă foarte mult, că şi una şi alta se tem de tot ce urmează, că şi una şi alta nu au pe nimeni, diferența esențială era

că Mariana nu se apăra lovind niciodată, ci doar se ascundea de oameni şi îşi îmbrăca sufletul în tăceri şi păreri de rău.

Stela i-a povestit despre dusul la mormânt la doamna Veronica, Mariana i-a spus despre bunica şi povestind au găsit că au în comun – chiar fiind două culori atât de diferite – acelaşi dor, aceeaşi durere, aceeaşi soartă, că amândouă plâng după cineva drag, că amândouă rătăcesc prin viață ca prin pustiu, că nici una nici alta nu au acasă... Începând de astăzi vor deveni foarte bune prietene şi în încercarea disperată de a se integra puțin între oameni, Stela o va copia pe Mariana: cum vorbeşte, cum gândeşte, cum se îmbracă.

Mariana i-a povestit Stelei despre Cruela şi despre mama Marieta şi, în nevoia disperată de a se plânge şi a plânge, nu ştiai să spui care-i mai lovită şi pe care o doare mai tare.

A urmat proba la matematică la care era convinsă că a făcut mai puțin ca la română, apoi s-a dus în camera internatului şi-a luat bagajele şi a pornit spre autogară pentru a se întoarce la Fălticeni. Aştepta pe un scaun ora plecării autobuzului şi privea spre strada pe care a fost şi casa ei cândva. Atât o despărțea de fosta ei casă: două sute de metri, dar ei i se păreau aceşti metri distanța de la pământ la lună şi ştia că niciodată nu-i va mai străbate.

Durea cumplit... Îşi putea obliga trupul să nu facă paşi înapoi, dar gândul, sufletul însetat după fericirea pierdută, care nu face paşi, ci zboară cu aripi de vis independent de voința ei plecă chiar spre locul unde trupul ei nu voia să se ducă. Cu ochii închişi, cu capul în piept şi cu pumnii strânşi până la durere se vedea cântând la pian Mozart, se vedea dansând la lecții de balet şi jucându-se de-a limba franceză. Degeaba a țipat după suflet să vină înapoi, căci acesta era deja în brațele bunicii. A mişcat cu groază capul: Nu vreau să-mi mai amintesc, nu vreau să mă mai gândesc la asta că mi se rupe sufletul în bucăți! Să-ți fie clar, Mariana, nu tu ai cântat la pian Mozart, nu tu ai dansat, nu tu ştiai franceză, ci altcineva care a murit. Tu eşti Mariana Vlaicu. Nu ştii să cânți, să dansezi şi nici măcar să visezi, căci ai visat odată copil fiind că ai o familie şi de atunci tot asta visezi. Ce, creierul tău nu poate fabrica şi altfel de vise!? Visează că eşti la cămin şi că îți place acolo. Visează că.... plângând în hohote şi neluând în seamă oamenii ce o priveau curios, izbucni aproape cu voce: ...Ce dracu să visezi mai frumos decât raiul pe care l-ai avut cândva când trăieşti în iad...

Uneori viața e cinică: te ridică din noroi până la nori, te lasă să zbori, te lasă să vezi lumina infinită, te lasă să crezi că fericirea există, şi frumusețea şi bucuria de a trăi apoi, când nici nu te aştepți de parcă ai fi în ghearele unei păsări de pradă ce te scapă, cazi din nou în noroi. Trăiai uşor în noroi când nu ştiai că există şi altfel de a trăi şi gândeai că asta e viața – o târâire prin noroi – dar după ce ai văzut înălțimile, cerul, zborul, te rogi de toți sfinții să uiți ca să nu

mori de durere şi să te împaci cu soarta şi dacă nu poți uita măcar să-ți facă cineva un tratament ca la scafandri ca să nu urmeze nebunia...

Tresări speriată când simți o atingere pe mână. Era Stela Borislov.

— Plângi?

Mariana şi-a şters ochii cu mâinile. Îşi simțea gura încleştată. A ridicat brațul şi i-a arătat „sălbăticiunii" un punct în zare. Voia să spună: Uite, acolo a fost casa mea! Dar nici un cuvânt nu-i putea ieşi din gură. Brațul întins căzu pe lângă corp, greu, ca de plumb. Şi pleoapele deveniră de plumb şi se închideau peste ochii ce priveau în zare. O transpirație de gheață avea pe frunte. O durea groaznic în piept. Lucrurile îşi pierdeau conturul şi deveneau toate pete negre. Voia să spună, mi-e rău, dar nu reuşea. Sub ochii măriți de groază ai Stelei, ce îi privea chipul translucid şi nu ştia ce să facă, căzu ca un bolovan pe cimentul de pe peron.

Când s-a trezit era întinsă pe bancă. Oamenii se agitau în jurul ei. Cineva o lovea cu palma peste față, iar altcineva îi strângea cu putere mâna. Fără a deschide ochii, pleoapele îi erau încă grele, ştia că mâna aceea ce o strânge pe a ei, e mâna „sălbăticiunii", a Stelei şi mai ştia ceva: că în ciuda războiului din trecut dintre ele, Stela nu i-ar da acum drumul la mână nici dacă ar veni sfârşitul lumii...

Zbor de păsări de pradă... înălțimi... adâncimi... zbor... căderi... rai... iad... era viața ei... A Stelei era numai adâncimi după adâncimi... căderi după căderi... iad după iad... dar dacă şi în iad copiii învață să se țină de mână la greu înseamnă că şi acolo ajunge o rază de lumină din rai. Nu aveau casă, nu aveau părinți, nu aveau dragoste, nici mângâiere, aveau în schimb o strângere de mână ce valora cât tot zborul lumii.

Mariana a deschis încet ochii. Un domn îi ținea încheietura mâinii în timp ce îşi privea ceasul. O femeie încă o stropea cu apă şi îi explica domnului:

— Am văzut-o că e tare pierdută. La un moment dat mi s-a părut că plângea, dar să cadă aşa ca un pietroi nu m-am gândit.

Omul ce-i ținea încheietura era doctor. Era în trecere prin zonă când fata a căzut şi oamenii au început să țipe.

Puls mult peste normal... paloare cadaverică... buze vineții... maxilarele încleştate... degetele reci şi înțepenite deşi afară toată lumea moare de căldură. E clar! O criză de spasmofilie. Lipsă de calciu şi de magneziu. Probabil şi anemică.

— Ți-ai revenit? Acum ți-e mai bine? o întrebă domnul ce-i ținea mâna. Ea nu-i răspundea ci îl privea speriată. Cu greu, făcând eforturi uriaşe îşi descleştă gura înțepenită şi şopti către Stela.

— Încheie-mi bluza.

Stela nu se mişcă şi doctorul întinse mâinile şi îi încheie nasturii la bluză. Fetei îi era ruşine de oamenii din jur, de străinul ăsta ce îi descheiase nasturii

bluzei încât i se vedea pieptul şi acum i-i încheia la loc şi în timp ce roşeaţa îi colora obrajii îşi dorea cu disperare să-şi revină şi să nu o mai privească toată lumea.

— Răspunde: ţi-e mai bine?

— Da, şopti fata.

— Începi să vezi lucrurile mai clar? Îi şterse fruntea cu palma, apoi continuă: Începi să te dezmorţeşti, începe să-ţi fie cald?

— Da.

— Dacă nu-ţi revii, te duc la spital.

— Mi-e bine. Sigur încep să-mi revin, şopti fata. Atât că mi-e greu să vorbesc.

Doctorul îşi îndreptă privirea spre cealaltă fată ce nu-i dăduse nicio clipă drumul la mână. Probabil că sunt surori, gândi, dar în clipa când îi văzu chipul ştiu sigur că aşa ceva e imposibil. Una frumoasă ca ziua, cealaltă întunecată ca noaptea. Una fină, fragilă, cealaltă colţuroasă. Probabil sunt prietene, dar şi ca prietene îngemănarea dintre ele e tare ciudată.

— Spune-i mamei ei – şi când spuse asta arătă spre fata întinsă pe bancă – să o ducă numaidecât la doctor şi să-i rezolve problemele de sănătate...

Nu termină ce avea de spus când simţi strângerea dureroasă a mâinii fetei bolnave, mână ce o ţinea pentru a vedea dacă începe să se încălzească şi dacă i se dezmorţesc degetele.

— Ce e? Ţi-e iar rău?

Fata dădu din cap că nu, iar doctorul nu mai înţelegea nimic. Dacă nu-i era din nou rău ce a fost cu strângerea aceea aproape convulsivă şi ce-i cu expresia asta de răvăşire totală de pe faţa ei!?

— Nu are mamă. Noi suntem de la casa de copii, şopti Stela şi Mariana îi spuse încet: Nu vorbi despre asta! dar Stela nu o auzi sau nu-i păsa şi continuă.

— Mai făcea crize şi înainte, dar niciodată aşa. E PRIETENA mea – cuvântul a fost spus de parcă însemna universul ei această prietenie; era prima dată în viaţă când avea pe cineva după moartea educatoarei şi cuvântul exprima asta. Suntem de la Fălticeni. Am venit să dăm examen la liceu, la Suceava. Acum ne întoarcem la cămin.

Proastă de Stela! Nu vorbi despre asta cu străinii... N-am nevoie de mila lui, nici de grija lui, de nimic. Vreau să fiu lăsată în pace! gândi Mariana şi făcu un efort uriaş de a se ridica de pe bancă.

Picioarele îi tremurau, era încă amorţită şi ar fi căzut iar dacă doctorul nu ar fi sprijinit-o repede.

— Mai stai întinsă pe bancă. Mă duc să-ţi cumpăr ceva.

— Mulţumesc, domnule. Acum mi-e bine. Nu-mi cumpăraţi nimic.

Fata era frumoasă, nespus de frumoasă. Şi mândră. Nu voia milă şi de asta îl alunga, gândi doctorul.

— Acum tu te-ai purtat urât! țipă Stela la ea. Omul te-a ajutat şi tu ai fost mai sălbăticiune ca mine.

— Nu am nevoie de mila nimănui, şopti Mariana, apoi continuă în gând: Am milă de la doamna Geta, milă am avut de la doamna Aniculăiesei, fosta profesoară de pian, milă am avut şi în tabără la Iaşi de la profesorul Istrati, deşi eu nu milă am vrut de la el, ci altceva. Dacă aş accepta şi mila acestui doctor, aş suferi din nou căci eu nu sunt însetată de milă şi nu ştiu ce naiba e în sufletul meu că se agață cu disperare de orice bărbat ce vrea să mă mângâie... Oare fac aşa că mi-e tare dor de tata chiar şi după atâția ani? Oare simt aşa pentru că oricât de bună şi blândă ar fi îmbrățişarea mamei, după cum spune lumea, că nu ştiu cum e, eu tânjesc mult mai mult după tihna, moleşeala, lipsa grijilor lumii ce o simțeam când mă ținea tata în brațe!? Oare toată viața mă voi lipi cu disperare de bărbații ce îmi vor aminti de el sau îi voi alunga aşa cum l-am alungat pe doctorul ăsta!?

B. Spinoza râdea în cer: ...„Umilii se mândresc cu umilința lor". Nu, Mariana, tu nu te vei mândri niciodată cu umilința ta, ci vei fugi de ea şi vei căuta iubire, nu milă... Freud şi el, tot în cer, nu râdea ci era îngândurat... Nu ştia cum să aplice teoria lui în acest caz, dar ştia că pentru Mariana va fi cumplit de greu pe pământ îndrăgostindu-se de toți bărbații ce semănau cu cel ce i-a fost tată în fapt pentru o scurtă perioadă de timp, dar de drept nu-i era nimic. Nu are dreptate Spinoza, nu există miracole pe pământ care să o facă pe fată să fugă de propria umilință, ci din contra viața o va învăța să se mândrească cu umilința ei atunci când nu va găsi nici o cale de a fi mândră, curajoasă, puternică, iubită... În loc de iubire necondiționată, va cerşi iubire chiar şi frimituri, în loc de viață ca un zbor pasărea de pradă numită soartă o va duce de mai multe ori de la agonie la extaz şi va putea cineva s-o condamne că nu-i puternică şi că cerşeşte iubire...

Îngerii din cer încă se certau cu Spinoza şi Freud pe tema vieții Marianei când doctorul s-a întors la cele două fete cu înghețată şi cu medicamente. Stela a luat înghețata şi o mânca cu poftă, iar Mariana, deşi pe căldura aceea era cel mai bun lucru ce i se putea întâmpla, să primească înghețată, a refuzat-o. Se purta anormal de la incidentul cu Cruela. Se temea de oameni.

— Nu, nu-mi trebuie.

— Te rog ia-o. Ia şi medicamentele. Crede-mă că ai mare nevoie de ele.

Fata luă înghețata şi o mânca încet cu tot cu lacrimile ce curgeau pe ea. Emoțiile legate de examen, ieşitul din casa de copii – şi asta e un factor de stres, dacă ai stat numai închis – cruzimea Cruelei amestecată cu blândețea doctorului îi dădeau un gust ciudat înghețatei. Nu se putea gândi măcar să asculte de doctorul ce îi vorbea.

— Sunt doctorul Martinov Casian. Dacă reuşeşti la liceu în Suceava şi mai ai probleme de sănătate caută-mă la spital. Te voi ajuta... De ce plângi? Ce-i cu tine? De ce nu vrei să fii ajutată?

Mariana urcă în autobuz, iar doctorul plecă spre spital unde urma să intre de gardă. Ce copil ursuz, ce opacă la ajutor! Oare de ce îi aşa? Oare ce va face viața din ea şi cum se va descurca?... Dumnezeule, oare ştie cât e de frumoasă, oare e conştientă de asta!?...

Mariana nu auzea dojana Stelei – Eşti mai sălbatică decât mine! Cu mine nu s-a purtat nimeni aşa frumos pentru că sunt urâtă, dar dacă se purta până şi o „sălbăticiune" ca mine ştia să mulțumească! – căci alte gânduri o răscoleau.

Ce om blând! Seamănă cu tata şi cu profesorul Istrati. Dacă primeam mila ta sufeream din nou... Setea de a fi iubită mă face să văd în oameni ceea ce vreau eu să văd, nu ceea ce sunt ei în realitate... gândurile mele îmbracă oamenii în calitățile pe care vreau eu să le găsesc la un om chiar dacă el nu le are... Tu-mi dai milă, eu cerşesc iubire; vreau infinitul şi primesc frimituri; tu eşti doctor, eu văd în tine pe tata sau pe profesorul Istrati... şi când mă trezesc, mă doare. De aceea nu vreau mila ta... nici blândețea ta... nici zâmbetul tău...

Oare o voi mai vedea vreodată? Oare voi şti ce s-a ales de ea? se întreba doctorul. Nu l-ar fi preocupat atât şi nu i-ar fi bântuit prin gânduri dacă nu i-ar fi respins cu furie ajutorul. Un înger sălbatic! şi-a spus forțându-se să o uite, dar nu putea.

Peste câteva zile au aflat că şi una şi alta au reuşit la liceu.

A fost o vară cu frică multă în sufletul lor. Urma plecarea spre necunoscut. Iar pentru Mariana în necunoscut erau oameni ca şi Cruela. Stela se ducea la mormântul doamnei Veronica aproape în fiecare zi şi acolo spunea tot ce o doare şi cât îi e de frică de tot ceea ce urmează, iar Mariana se ducea la doamna Strugaru şi i se plângea. Aceasta făcea tot ce putea pentru a o încuraja. Îi povestea ce frumos a fost pentru ea când era liceeană. Râzând i-a spus că va fi perioada când se va îndrăgosti şi că sigur îi va plăcea.

— Hai nu fi aşa posomorâtă. Eu am fost tare fericită cât am fost în liceu şi sunt sigură că şi pentru tine va fi la fel. Am scris versuri, cântam în grupul vocal, colaboram la revista liceului şi tot atunci m-am îndrăgostit pentru prima dată.

— Aşa cum m-am îndrăgostit eu de profesorul de la Iaşi?

— Aceea nu a fost dragoste, ci nevoie de copil de a avea pe cineva. Îl vedeai pe omul acela mai mult ca pe un tată. Trebuie să fie cineva de vârsta ta... explică căutând cu grijă cuvintele doamna Geta.

— Cine era băiatul? Viitorul dumneavoastră soț?

— Nu, Mariana. Era un coleg de clasă şi o mică vedetă locală de care erau îndrăgostite toate fetele liceului, dar el m-a ales doar pe mine. Nu-ți spun numele

căci acum este o vedetă ce cântă muzică populară şi apare la televizor. Nu vreau să ştii cine a fost...

— De ce nu v-aţi căsătorit cu el?

— Oare nu eşti prea mică să ştii asemenea poveşti!?

— Faceţi cum vreţi doamnă Geta, povestiţi sau nu povestiţi, dar nu eu am adus vorba despre „îndrăgostit". În plus eu am avut încredere să vă povestesc despre profesorul Istrati.

Doamna Geta se gândeşte o clipă şi decide că nu-i prea mică pentru o astfel de poveste. Poate e chiar bine să afle câte ceva despre prima iubire ce rămâne pentru toată viaţa cerul cu curcubeu pe care l-ai avut în suflet pentru o clipă.

Era tânără şi frumoasă. Fusese aleasă mis Boboc în clasa a noua. Deşteaptă, talentată, atrăgea privirile tuturor băieţilor. În clasa a zecea s-a îndrăgostit de Tudor. Şi el era deştept şi talentat. Şi el atrăgea privirile tuturor. Păreau că sunt făcuţi unul pentru altul. Ea participa la concursuri de poezie, el la concursul „Cântarea României" unde a luat locul întâi pe ţară. Ea ştia că va fi educatoare când va termina liceul, el ştia că nu va lucra niciodată în învăţământ, ci va face carieră muzicală şi mai ştiau şi unul şi altul şi îşi jurau că vor fi mereu împreună căci prea erau potriviţi, prea se iubeau, prea erau frumoşi şi era păcat ca atâta frumuseţe să moară... Visau şi nu ştiau că există şi frumuseţe risipită şi dragoste pierdută în vânt. La sfârşitul liceului ea s-a angajat la casa de copii, iar el, după ce a luat examenul la conservator, a plecat în armată. Era o certitudine că la sfârşitul armatei se vor căsători.

Doamna Geta tace. Alege din amintiri ceea ce-i potrivit să-i spună Marianei şi ce nu. Fata nu întreabă nimic. Simte că e vorba de suflet şi de tainele lui şi se poartă cu sfială ca la intrarea într-un templu. Aşteaptă ca doamna să spună mai departe...

El nu terminase armata când ea s-a căsătorit cu Sandu Strugaru.

— L-aţi iubit?

— Mamă, da ce directă eşti!... Da, eu l-am iubit. Era fermecător, genul de bărbat care ştie să ameţească foarte uşor o femeie. El – nu. Voia ceva ce i se părea intangibil. Când mi-am dat seama de asta era deja prea târziu, eram gravidă.

Nu ştia cum să-i spună cât de rău i-a părut când a descoperit că a sacrificat o iubire adevărată pentru o aparenţă de iubire, pentru un foc de paie. Pierduse cerul cu curcubeu din suflet! O durea că Sandu o înşeală şi tânjea după iubirea divină trăită în adolescenţă. Nu l-a mai întâlnit niciodată pe prietenul ei din timpul liceului, ci doar l-a văzut la televizor la emisiunea „Tezaur folcloric" şi uneori auzea că-i venit cu vreun spectacol în Fălticeni. Erau anii când spunea şi ea nu mai pot, când i se părea că viaţa e nedreaptă şi când mai putea plânge.

Într-o primăvară, la scurtă vreme după ce o născuse pe Alexandra şi după ce Sandu o părăsise definitiv, un bărbat o căută la telefon.

— Sunt Tudor. Am concert în oraş. Aş vrea să te văd... Poți veni?

A stat o clipă pe gânduri. Erau zece ani de când nu s-au mai văzut şi ea ştia că nu există posibilitatea de a da timpul înapoi, dar nostalgia unor vremuri de vis, dorul după un prieten drag pe care îşi dorea sincer să-l revadă, a făcut-o să spună da. Nu s-a întrebat de unde îi ştie numărul de telefon şi nici ce ştie despre noua ei viață ci a spus da, sperând sincer că şi unul şi altul şi-au păstrat unul altuia o amintire duioasă. După tot ce a fost între ei merita să se mai vadă o dată. Să-şi vorbească. Să depene amintiri. Să descopere ce din frumusețea lor de altă dată a mai rămas de oglindit din ochii unuia într-ai altuia. În timp ce se îmbrăca şi-a amitit de un vers scris de ea când era liceeană îndrăgostită şi îl recită şoptit:

Nu m-am văzut în ochii nimănui
Atât de frumoasă
Ca în ochii tăi...

A plecat la întâlnirea cu el de parcă ar fi fost din nou tânără. Nostalgia... amintirea... dorul de fericirea pierdută îi răvăşea sufletul... Vreau să mai am încă o dată în suflet curcubeul...

El o aştepta în fața cofetăriei de la hotelul Turist. Îmbrăcat impecabil. Aproape exagerat de elegant. Uşor, dar foarte uşor grizonat. Părea mai frumos decât şi-l amintea ea din tinerețe şi de cum îl văzuse în ultimii ani la televizor. Înainte de a ajunge la el avu o uşoară strângere de inimă gândindu-se că oricât de îngrijit s-a îmbrăcat, hainele ei par sărăcăcioase prin comparație cu ale lui. Şi-a făcut singură curaj: Nu contează cum eşti îmbrăcată. Tu ştii ce om minunat e Tudor şi că pentru el asta nu e cel mai important.

El a tresărit când a văzut-o şi ea nu ştia sigur sau i s-a părut că vede în ochii lui dispreț şi ură.

Nu a avut curaj să-l sărute pe față aşa cum intenționase la început. Tudor nu mai era Tudor şi o intimida. Nici el nu a sărutat-o.

— Să intrăm şi să stăm la o masă. Am o oră liberă până la spectacol.

S-au aşezat la masă şi ea nu s-a putut atinge de prăjiturile cumpărate de el. Îl studia cum îi vorbeşte, cum gesticulează cu degetele încărcate de inele masive din aur, cum pozează în vedetă şi părerea ei de la început devenea certitudine: în el era dispreț, era ură. Voia cu orice preț să vorbească de succesele lui, de banii lui, chiar şi de femeile din viața lui şi Geta regreta amarnic că a venit la întâlnirea cu nostalgia şi iubirea pierdută şi a găsit cu totul altceva. Toate vorbele şi gesturile acestui om o umileau. Se abținea cât putea să nu plângă, dar în clipa când i-a spus:

— Dacă te-ai fi căsătorit cu mine, dacă m-ai fi aşteptat să vin din armată nu ajungeai în halul ăsta! Viața ți-a plătit cu vârf şi îndesat: eşti singură cu trei copii... a început să plângă în hohote. S-a ridicat de la masă să plece şi, printre sughițuri de plâns, i-a şoptit.

— Am regretat zece ani că nu te-am aşteptat, dar acum, în acest moment, văzând ce suflet ai, cum calci în picioare ceva ce pretinzi că ai iubit, ştiu că nu a meritat să regret. Ce am iubit eu nu mai este în tine, ci doar în amintirea mea...

A ieşit în fugă din cofetărie. Afară ploua cu găleata. Nu se putea duce plângând acasă, la copii şi nici în halul ăsta de răvăşită. A intrat în parcul de lângă muzeul Ion Irimescu şi ghemuită pe o bancă a plâns amarnic recitând cu totul altfel versurile ce le spusese la plecare de acasă.

Nu m-am văzut în ochii nimănui
Atât de umilită, disprețuită şi urâtă
Ca în ochii tăi
Frumosul meu iubit din tinerețe
Din care nu a mai rămas
Nici vis, nici cântec, nici înălțare...
Ci bani, succes
Şi femei cucerite...

— Ce să-ți mai spun Mariana, cred că atunci am plâns mai amarnic decât oricând altă dată în viața mea. Atunci au murit din mine şi amintirile, şi nostalgia, şi părerile de rău... Îmi muşcam pumnii plângând când am realizat că el ştia exact în ce situație eram şi mă chemase special pentru a mă umili, pentru a se răzbuna că am îndrăznit să-l părăsesc în tinerețe... Oamenii adevărați nu fac aşa ceva... Când m-am liniştit am jurat că nu voi mai privi niciodată înapoi, nu voi mai plânge, nu voi mai spune nu pot, mi-e frică sau îmi pare rău. Nu voi mai lăsa pe nimeni să mă umilească şi nu voi mai avea nostalgii. Voi fi puternică şi luptătoare. Atât.

A doua zi când a venit la cămin prima colegă de serviciu ce i-a ieşit înainte a fost o fostă colegă de liceu.

— Ştii pe cine am întâlnit ieri în oraş? a întrebat şi pentru că nu-i spunea nimic a continuat tot ea: Pe Tudor, fostul nostru coleg de clasă. Avea spectacol în oraş. M-a întrebat de tine.

Nu a avut putere să întrebe ce i-a spus că oricum era clar de unde ştia Tudor în ce situație disperată era şi, calmă, fără să-i tremure vocea, i-a răspuns:

— Nu mă interesează Tudor. Este un capitol încheiat din viața mea...

Într-un târziu Mariana şopti:

— Cred că Tudor nu a fost cu nimic mai bun decât tatăl copiilor dumneavoastră şi într-un fel e mai bine că ați aflat adevărul ăsta şi v-ați vindecat de trecut.

— Da, m-am vindecat, a răspuns doamna Geta şi a zâmbit misterios aplecându-şi pleoapele peste ochii ce nu mai aveau voie să plângă şi a adăugat în gând: Oare ce vindecare e asta şi cât de puternică sunt când seara după ce copii mi-au adormit şi după ce am terminat toate treburile în casă, închisă în dormitorul meu, ghemuită în patul în care m-am săturat să dorm singură şi să visez la o iubire ce niciodată nu vine şoptesc că eu încă mai visez cum e să ai cerul cu curcubeu cu tot în suflet... şi ştia sigur că puterea ei, că lupta ei e doar un model pentru copii, iar dincolo de uşa dormitorului dispărea şi lupta şi puterea şi rămânea o biată femeie tânjind după iubiri apuse şi certându-se cu soarta şi cu Dumnezeu ce o blestemaseră cumplit ca în această viață să aibă parte de părăsire, înşelare şi singurătate cât în şapte vieți de om...

— Vei vedea că va fi frumos la liceu, Mariana. Mult, mult mai frumos decât la cămin... o încurajă doamna Geta pe Mariana.

— Dumneavoastră ați bătut vreodată copii?

— Nu. Nici pe ai mei şi nici pe cei de la serviciu. Nu cred în educație făcută cu bătaia. Uneori sunt severă – ştii şi tu ce spun copiii ceilalți despre mine, că sunt rea, tu ai fost singurul copil de la serviciu la care am ținut, restul îmi sunt indiferenți – dar nu lovesc copii. Dar ce-i cu întrebarea asta fără rost?

— Mi-e frică de Cruela. M-a amenințat. Nu am făcut nimic grav. Cu fetele care au venit după mine nu s-a purtat aşa. Părea că se răzbună. Că are ceva personal cu mine.

— Nu vreau să o scuz, dar tu ai întârziat şi ea şi-o fi pierdut răbdarea.

— Şi fetele celelalte au întârziat, dar lor le-a vorbit frumos şi le-a trimis la masă. Mie mi-a spus: Lepădătura să se culce flămândă! Poate să mă urască că sunt de la cămin?

— Nu cred, doar nu-i nebună. De ce să urăşti un copil şi aşa bătut de soartă? Mai degrabă e antipatie. I s-a pus pata. Nici eu nu mai ştiu ce să zic. A fost un incident neplăcut. O să te uite până la toamnă şi o să vezi că nu are nimic cu tine.

Capitolul 3

LICEEANĂ

În ciuda urii Cruelei Mariana descoperi că îi place la liceu. Nu conta de unde venea şi descoperea că este apreciată pentru inteligența şi talentul ei. Era mediocră la obiectele ce țineau de specialitate, dar la română, franceză, istorie şi

filozofie era strălucitoare. Participa la cenaclu înființat de un tânăr profesor de română şi scria articole ce erau afişate pe pereții şcolii. Nu îndrăznea să arate nimănui încă versuri scrise de ea, căci i se păreau slabe. Îi lipseau banii, haine avea doar ceea ce i se dădea de la cămin, dar cu toate astea simțea cum înfloreşte, cum redevine fluturaşul ce a fost cândva.

Doamna dirigintă, profesoară de istorie, o simpatiza mult. Uneori o lua acasă la ea şi stăteau mult de vorbă. Tot cu doamna dirigintă orele de informare politică erau o distracție generală. Felul în care râdea şi intonația vocii când spunea elevilor ultimile realizări ale epocii de aur, felul în care comenta unde a mai fost în vizită Ceauşescu şi ce cuvântări a mai ținut pe la nu ştiu ce congres îi făcea pe elevi să râdă de parcă ar fi fost la un spectacol cu clovni.

— Deci ați reținut, dragi elevi – şi aici vocea îi devenea foarte înaltă – ce a mai făcut tov. N. Ceauşescu, ați reținut câte ceva şi din ultimile realizări ale epocii de aur – aici vocea îi devenea o şoaptă – şi vă rog scrieți o pagină de caiet despre cuvântarea ținută de dumnealui la Congresul al XII-lea, dacă vine cineva şi vă controlează să aveți scris şi voi ceva pe caiete despre asta, şi când termina de spus era atâta ironie în vocea ei şi atâta dispreț încât copiii pufneau în râs.

Nimeni nu putea spune că nu făcea cu clasa ei informare politică, exact aşa cum i se ceruse la şedințele de instruire ale organizației de partid – discuta cu elevii ei tot ceea ce trebuia să discute, îi informa de-i înnebunea – dar felul în care o făcea era o metodă pedagogică nouă, inventată de ea, doar că nu o putea breveta. Disprețul, ironia, zâmbet când dulce, când amar, voce ce cobora de la cea mai mare înălțime la o fărâmă de şoaptă în funcție de ceea ce tocmai spunea copiilor făcea din orele acestea adevărate piese de teatru şi asta se întâmpla numai la orele de informare politică, căci la orele de istorie nu era nici vorbă de aşa ceva, aşa că elevii doamnei Adriana erau foarte încântați de metoda dumneaei de a face din ei nişte cadre de nădejde ale partidului.

Într-o zi doamna dirigintă a văzut pe fața Marianei o dungă roşie.

— Ce ai la față, cu ce te-ai lovit?

— Am dat cu capul de dulap în dormitor din greşeală.

Din tonul vocii fetei şi din felul în care a roşit ştia că fata minte, că îi ascunde adevărul, dar nu a spus nimic, ci şi-a continuat ora. La sfârşitul ei, când toți copii îşi strângeau lucrurile să plece acasă, doamna Adriana i-a spus Marianei:

— Tu nu pleca. Aşteaptă puțin.

După ce toți copiii au plecat, a luat-o pe Mariana cu mâna de umăr şi i-a spus:

— Condu-mă spre casă. Pe drum mai vorbim. Nu-i nimic dacă pierzi masa de prânz, o să mănânci la mine.

În timp ce mâncau, Mariana privea cu încântare splendidele pahare de porțelan aşezate în vitrina din sufragerie. Nici măcar în casa familiei Vrânceanu nu a văzut ceva aşa de frumos.

— Îți plac!? Nu sunt româneşti, le-am adus din Germania. Ştii eu sunt nemțoaică.

— Mi-am dat seama după nume.

Exact în clipa când uşa s-a deschis şi a intrat în casă copia în miniatură a doamnei Adriana, fiica ei cea mică, căci mai avea una ce era studentă la medicină în Bucureşti, ce era elevă la un liceu sucevean, doamna dirigintă o întrebă pe Mariana:

— Spune-mi adevărul în legătură cu semnul de pe fața ta. Nici să nu îndrăzneşti să mă minți ca în clasă.

Fata doamnei o salută zâmbind pe Mariana apoi îşi sărută mama pe față şi în timp ce se aşeza la masă privi şi ea fața fetei.

— Chiar aşa, uite ce semn urât ai. Cum ai reuşit să ți-l faci?

— Nu mânca cu mâinile nespălate. Treci la baie şi te spală pe mâini! spuse doamna către fiică-sa ce bolborosi mâncând deja: Prea târziu, şefu! Deja mănânc! iar doamna dădu din cap a neputință, dar şi zâmbind căci îşi iubea enorm fiicele chiar şi când erau neascultătoare.

Mariana privea cu invidie spre fata ce era alintată şi iubită, chiar şi atunci când era neascultătoare şi râvnea la fericirea ei şi cu gândurile aiurea nici nu auzea întrebarea pusă cred a treia oară.

— Aştept un răspuns, Mariana. De data asta unul adevărat.

Ştia că nu poate minți, dar nici nu voia să umble cu pâra căci ştia unde îi e locul şi gândea că nu ar schimba cu nimic situația dacă ar povesti, în cel mai rău caz i s-ar găsi tot ei vreo vină.

— Spune odată! porunci doamna şi fata înțelese că nu se mai poate codi.

— Cu o zi înainte am fost de serviciu la cantină... începu ea încet.

Soneria internatului a sunat strident trezind fetele din somn. Toate mai leneveau în pat, doar Mariana a sărit repede şi a început să se îmbrace lângă patul ei. Aşa era regula: când erai de serviciu la cantină, trebuia să te grăbeşti.

Uşa izbită de perete le-a făcut pe fete să se ridice brusc din pat, iar chipul Cruelei, cu zâmbetul acela mai mult rânjet, o îngheță pe Mariana lângă uşa dulapului, iar când o văzu că vine chiar spre ea, era atât de pierdută încât simți nevoia să se țină cu mâna de dulap.

Rânjind o întrebă:

— De ce nu eşti în cantină la ora asta? şi nu aşteptă răspuns, ci o lovi cu putere peste față încât veni cu capul de marginea dulapului. Lovitura a fost atât de puternică încât a amețit-o. Nici nu-i venea a crede că a fost lovită inventându-i-se un motiv aiurea, căci nicio fată nu se trezea înainte de sonerie pentru a

merge de serviciu la cantină. Şi colegele ei erau şocate căci le era clar că Mariana nu greşise cu nimic. Ştiau demult că fata lovită e ținta ironiilor, disprețului şi urii Cruelei, dar de data asta chiar a mers prea departe. Fata s-a terminat de îmbrăcat plângând şi colegele o priveau cu milă. Toate ştiau că dacă ar fi pățit aşa ceva, s-ar fi plâns părinților, dar Mariana cui să se plângă!?...

În cantină, când spăla vase, iar a dat peste ea Cruela.

— Vezi ce pățeşti dacă eşti putoare! Altă dată o încurci şi mai rău dacă nu te înveți minte.

Mariana gândi amar, fără a o privi, că „putoare" e aproape o laudă pe lângă cuvintele ce i le-a spus cu alte ocazii.

Povesti doamnei diriginte şi întâmplarea aceea de la examen când a făcut-o „pui de curvă"...

Fiica doamnei era revoltată.

— Mamă, dar e nedrept! De ce se poartă aşa cu ea?! Fă ceva pentru ea!

— Sigur că voi face. De azi înainte femeia asta nu te va mai lovi niciodată şi nici nu te va mai jicni. Mă voi ocupa eu de asta, dar fă şi tu ceva: nu mai accepta atât de uşor să fii umilită şi lovită de parcă pentru asta ai fost făcută! Revoltă-te! Protestează! Să fi fost fiică-mea în locul tău cred că o lovea înapoi.

— Chiar aşa făceam, întări fata doamnei.

Umerii Marianei se încovoiară ca sub o povară şi capul i se plecă şi mai mult în pământ.

Culmea e că eu chiar aşa cred că am fost făcută să fiu lovită. Eu să protestez!? Eu să mă revolt?!... Amândouă nici nu ştiu despre ce vorbesc. Unde am trăit eu nu există nici revoltă şi nici protest niciodată. Nu există drăgălăşenii de copil alintat, ci greşeli şi pedepse. Acolo în fiecare zi striga cineva după noi pe stradă când ne întorceam de la şcoală pui de curve... şi în multe alte feluri la care mi-e şi ruşine să mă gândesc. Eu să protestez!?... Eu să mă revolt!?... Trebuie o veşnicie de altă viață ca să învăț că sunt OM la fel ca voi şi că merit, dar eu nu am de unde să-mi dărui veşnicii, aşa că mă mulțumesc cu viața asta ce mi s-a dat şi în care sunt prea puțin din ce vrea să fiu şi cresc tot prea puțin spre ceea ce vreau să devin. Mă las dusă de val... spre orice timp... spre orice mal... Mă prind de orice creangă ieşită în cale ca să nu mă înec şi nu mă interesează că e putredă sau e de plop, important e că e un ram de care mă prind.

După aceea Cruela nu a mai lovit-o niciodată. Avea aceeaşi privire şi acelaşi zâmbet când o întâlnea, dar de zis nu-i zicea nimic.

Viața începea să fie frumoasă, chiar dacă nu avea niciodată un ban de o înghețată, haine puține şi urâțele – singurele frumoase erau date de doamna Geta – şi primăvara şi toamna îi era nespus de rău din cauza problemelor de sănătate. Ca să-şi cumpere câte un lucruşor a început să împletească pentru colegele de clasă pulovere, căciuli, fulare şi din banii obținuți îşi făcea şi ei câte ceva. Citea

mult şi cu pasiune. Scria la fel de mult. Faptul că era lăudată o făcea să viseze şi să-şi facă planuri de viitor. Ştia că într-o zi va fi scriitoare, indiferent cât de greu îi va fi până atunci, căci nu simți apăsarea cumplită a greului când în față ai lumina speranței, doar când această lumină se stinge, greul devine strivire. Într-o zi la cenaclu la care participa şi la care a citit mereu doar proză, a îndrăznit să-i arate profesorului ce îi îndruma şi versuri. A făcut-o cu teamă. Poezia era cu totul altceva decât proza. A scris impresii în proză despre meduzele aruncate de valuri pe mal, despre culorile primăverii şi toamnei, despre apusuri şi răsărituri, dar pentru poezie trebuia mai mult: altă trăire, altă potrivire a bătăilor inimii cu viața din jur şi cu cosmosul. Poezia trebuia trăită vie şi albastră şi de-abia apoi aşternută pe hârtie. Teama de a arăta cuiva poeziile pornea din certitudinea că nu a trăit destulă poezie în viață ca să nască şi vers pe hârtie. Nu s-a hrănit destul din lacrimă, nu a băut apă din curcubeu şi n-a plecat nicio primăvară din cauza inimii ei de pe pământ ca să spună asta în versuri.

Profesorul după ce le-a citit i-a răspuns: „E uşor a scrie versuri / Când nimic nu ai a spune”... şi ea s-a supărat îngrozitor. I-a fost şi ruşine de ceilalți colegi de la cenaclu. Poate versurile nu erau grozave, poate erau doar o adunătură de balast de cuvinte, dar dacă profesorul acela tânăr de-abia venit de la facultate şi pasionat într-adevăr de literatură şi poezie, ar fi avut în el mai mult tact, mai multă finețe şi înțelegere, i-ar fi răspuns altfel încât să nu o doară aşa cum a durut-o şi să o facă să nu-i mai arate niciun vers până la sfârşitul liceului şi nici să nu mai meargă la cenaclu. În tot balastul acela dacă măcar două cuvinte sunau a bătaie de aripi de poet trebuia să i-o spună şi să o îndemne să mai încerce, încă o dată şi încă o dată, până o făcea de o mie de ori, căci aşa se naşte poezia şlefuind cuvintele ca pe diamante şi în ultimă instanță cred că era şi datoria lui de dascăl să nu reteze muguri de speranțe... Terminase facultatea cu zece ca şef de promoție, dar la viață mai avea câte ceva de învățat.

Alt incident neplăcut a fost la o oră de geografie când profesorul distrat neavând cu ce să-şi umple ora a început să studieze fila de la sfârşitul catalogului unde erau trecute date despre fiecare elev.

— Mariana Vlaicu... Mariana Vlaicu... îi tot repeta numele. Deci eşti de la stat.

— Da, a răspuns ea din bancă. Nu înțelegea ce vrea.

— Ştii ce a fost mă-ta?!... Vrei să-ți spun eu!?... întreba şi râdea ca un drac în timp ce fetei i s-a scurs tot sângele din obraz. Nu-i putea răspunde şi nici nu se putea ridica în picioare. Îl privea prostită şi nici măcar nu putea plânge. Îi era cumplit de ruşine de colegi.

Când ora s-a terminat a fugit de la şcoală. Nu-i păsa că mai are ore, nici că o va certa doamna dirigintă, tot ce îşi dorea era să fugă din clasa aceea unde a

fost umilită în fața colegilor şi să nu-i mai sune în urechi râsul acela ironic şi drăcesc.

A rătăcit pe străzi aiurea până când s-a trezit în fața casei ce a fost şi a ei cândva. Nu a intrat căci a făcut un legământ că nu va mai intra niciodată acolo. Doar a privit din drum. Caisul era înflorit şi-şi scutura petalele peste banca pe care a stat de mii de ori în brațele bunicii. La streaşină rândunelele se certau gureşe şi purtau în ciocuri paie cu care să-şi repare cuibul. S-au întors acasă... Vrăbii îndrăgostite îşi fâlfâiau aripile înfoiate tot câte două aşezate pe crengi de copaci şi în cais. Ele sunt mereu acasă...

...Cu sufletul răcit de dor şi înstrăinare simt seva primăverii ca pe o dulce otravă şi vă privesc pe voi cu invidie rândunele ce v-ați întors acasă şi voi, vrăbii, ce sunteți dintotdeauna acasă şi tu, caisule, ce înfloreşti în fiecare an mai bogat, mai roz şi mai pur şi vă întreb de ce pentru mine nu există acasă, de ce nu am rădăcini, caisule, ca să nu mă mai poarte viața aiurea ca pe o frunză în vânt şi ca să pot înflori!?... Voi avea vreodată răspuns la întrebări otrăvite puse să-mi îmbolnăvească sufletul şi aşa nesănătos de oameni de o mie de ori mai bolnavi ca mine... Bolnavi de răutate... bolnavi de a nu fi oameni... bolnavi de a lovi fără rost pe cineva total neapărat... Bunico, unde eşti!?... Mă vezi? Mă auzi? Mă simți? Ştii că te strig?

Cu câteva zile în urmă a cerut să trăiască mai multă poezie ca să poată scrie. Acum trăia poezie. Durea. Durea tare. Când nu va mai simți durerea va rămâne doar decantată, pură, sublimă poezia. Despre rândunele ce vin de departe spre casă, despre vrăbii ce au mereu casă, despre caisul cu rădăcini... despre amintiri... Poezia e durerea din noi... neîmpăcarea... lupta cu destinul... căutarea acasei pierdute. Poți fi acasă în poezie mai mult decât între ziduri; poți fi acasă între cuvinte mai mult decât cu mama şi cu tata sau cu frați. Când se va stinge durerea va fi acasă între cuvinte şi scriind. Limba română va fi acasa ei şi familia ei şi va fi destul.

Paşii haihui au purtat-o spre cimitirul unde era îngropată bunica. Narcise galbene şi albe înfloriseră pe mormânt.

...Bunico, de când ai murit primăvara vine în zadar. Mi-e iarnă şi gheață sufletul ăsta blestemat de singur şi din care, ca nişte lupi flămânzi, muşcă oameni răi... Dacă mi-e iarnă sufletul, oare de ce mă doare!?... Cât voi mai rătăci străin prin lume căutând un liman şi răspunsuri la întrebări nerostite?... Cu tine, Doamne, nu mă mai cert... Nu te mai întreb nimic şi nu-ți mai cer nimic... Vreun înger îndrăgostit mi-a pierdut dosarul din evidențele tale şi rătăcesc prin lume fără o rânduială din rai...

Când s-a întors la liceu doamna dirigintă o aştepta. Era îngrijorată, dar şi furioasă. Orele se terminaseră demult.

Ascunzându-şi furia, aceasta şi-o va manifesta mai târziu în discuția cu profesorul de geografie, a pus mâna pe umărul fetei şi i-a şoptit:

— Unde ai fost? De ce ai plecat atâtea ore de la şcoală?

Fata nu răspundea nimic. Oricât s-ar fi stăpânit doamna dirigintă, Mariana îi simțea şi furia şi nemulțumirea. Se temea.

Lăsându-şi brațul să cadă de pe umărul fetei oftă cu deznădejde. E clar că fata e un copil problemă şi talentul ei de dascăl şi de mamă îi spunea că nu va rezolva nimic cu duritatea cu acest copil de fapt cred că dascălii adevărați ştiu că blândețea, bunătatea, finețea sunt adevăratele lor arme şi nu țipătul, porunca, cearta sau bătaia.

Doamna mai ştia şi care-i motivul pentru care Mariana a fugit de la şcoală – i-au povestit ceilalți elevi din clasă despre incidentul din ora de geografie – şi realiză că fuga a fost o reacție de apărare a fetei împotriva umilinței şi durerii. O privea atent cum stătea cu umerii aplecați, cu ochii în pământ, cu brațele atârnând pe lângă corp fără un pic de vlagă, îi observă fața pe care urmele lacrimilor încă nu s-au uscat şi ea care nu era romantică deloc zâmbi în gând când realiză că privind-o pe Mariana are în față un înger cu aripile frânte şi tot în gând îşi zise: Uneori e grea meseria de dascăl, dacă vrei să fii unul adevărat, căci dacă nu eşti om, nici o facultate nu te poate face să fii şi nici nu te poate învăța să repari aripile frânte de înger…

— Condu-mă spre casă, Mariana, şopti doamna blând.

Au făcut câțiva paşi şi cu totul alt ton, ce suna exact ca o poruncă, aşa cum făcea la orele de informare politică când schimba registrul vocii de la o frază la alta amețitor de repede şi în funcție de context, comandă fetei:

— Dacă tot mergi cu mine pe drum îndreaptă-ți umerii, ridică-ți fața şi ține-ți brațele alea mai cu vlagă, că aşa cum stai acuma nu-ți dau voie să mergi pe lângă mine! Dacă bate o pală de vânt te dă jos!

Fata şi-a îndreptat umerii şi şi-a schimbat imediat întreaga ținută. Oricum nici nu avea curaj să nu execute o astfel de poruncă.

— Aşa mai merge, Mariana. Acum ai coloană vertebrală. Asta trebuie să-ți fie ținuta indiferent cine loveşte în tine! Dacă de câte ori vei fi lovită vei fugi sau te vei simți strivită, nu-i numai vina celuia ce te loveşte, ci îi şi vina ta! Pe mine săgețile otrăvite nu mă ating! Eşti un înfrânt, eşti un om strivit, nu când cineva te-a lovit, ci când ai acceptat să fii înfrânt şi strivit! Un om nu e prost că-l fac eu prost, ci e prost în clipa în care crede asta!

Mariana pufni în râs. Oricât încerca să se oprească nu putea. Doamna o privea curios. Era un râs frate cu plânsul, dar totuşi râs. Chiar îi apărură în ochi lacrimi de râs.

— Aş putea şti de ce râzi?

— Cândva am făcut pe cineva „proastă”, aveam nouă ani pe atunci. Cred că a crezut ce i-am spus, dacă-i adevărată teoria dumneavoastră. Sigur a crezut, după felul în care a reacționat... Pentru un cuvânt m-a condamnat pe viață... mai şopti fata şi îşi plecă şi fața şi umerii copleşită de amintiri.

— Umerii drepți! Privirea înainte! Cară-ți durerile cu amintiri cu tot ca un om vertical, nu ca o moluscă! comandă doamna fără a pune vreo întrebare şi fata se supuse.

Au ajuns acasă la doamna Adriana şi în timp ce aceasta pregătea ceva de mâncare a lăsat-o pe Mariana singură în sufragerie să se uite la cărți şi să-şi aleagă ceva de citit.

Doamna tresări când sunete crude de vioară au început să răzbată prin casă. Era muzica ei preferată. Asta şi Beethowen. Dar asta nu mai plăcea nimănui din casă, nici soțul, nici fetele ei nu ascultau Paganini. Era prea răscolitor... prea mult tumult... prea greu de înțeles sufletul chinuit răstignit de viață şi oameni şi rămas să dăinuie în muzica lui... sunete ca un țipăt sfâşietor... umeri plecați sub povara vieții... lacrimi răstignite... vise frânte... om tânjind spre rai şi infinit, dar alungat de oameni ce nu-l înțeleg spre iad şi cădere... prăbuşiri după prăbuşiri... țipăt după țipăt... căutarea liniştii ce nu o poți găsi nici în moarte, sau o cauți chiar şi în moarte când pe pământ nu o poți găsi... om cu suflet de înger şi văzut de semeni drac şi pedepsit inuman pentru asta... Cam aşa ceva simțea doamna în muzica lui Paganini şi rămasă singură în casă o asculta şi retrăia drama familiei ei cu un bunic neamț şi o bunică evreică ce şi-au frânt iubirea în timpul celui de-al doilea război mondial. Bunica a plecat în SUA cu copiii, iar el a rămas ca om de încredere a lui Hitler. Copiii nu şi-au mai văzut niciodată tatăl, dar cel mai greu a fost să înțeleagă cărei lumi aparțin. La ei războiul a fost nu numai între popoare, ci între mama şi tata. Mama a plecat în Israel, după înființarea acestuia, copiii erau unul în România, unul în Germania şi doi cu mama. Pentru fiecare era acasă acolo unde locuia. Trecutul şi tata era doar tăcere acum. Muzica lui Paganini mai stârnea câte odată trecutul încâlcit în sufletul doamnei Adriana.

Îndreptându-se cu mâncarea spre sufragerie şi-a spus:

— Cred că fata a pus discul din greşeală. Nu are cum să-i placă aşa ceva şi nici cum înțelege. De unde vine ea şi aşa e prea inteligentă, dar muzică simfonică... Paganini... Nu, asta, e prea mult...

A deschis încet uşa.

Fata stătea pe canapea, cu genunchii strânşi la piept, cu capul pe ei şi cu ochii închişi. Felul în care mâinile strângeau disperat genunchii şi felul în care i se scăldau pe față speranțe frânte... amintiri... dorul după ceva ce a fost cândva a ei şi nu mai e o făcură pe doamnă să exclame cu infinită mirare:

— Nu e o greşeală. Ştie. Înțelege.

A pus mâncarea pe masă şi s-a apropiat de fata ce nu era conştientă de prezența ei. Era plecată în lumea muzicii.

— Ce înseamnă pentru tine Paganini?

Fără a deschide ochii a şoptit:

— Chin de a trăi... chin de a muri... dor pentru a fi...

Doamna Adriana înțelegea şi o durea înțelegerea asta că va fi foarte greu pentru fată să învingă. Nu avea replică şi nici sfaturi de dat şi realiză că Mariana este puternică chiar şi atunci când pare a avea aripile frânte. O admira pe fată şi nu ştia de unde să o ia. Cine-i!? Cum a venit muzica în viața ei?!

— Ce-ți mai place?

— Mozart. Îmi plăcea când eram mică. El era bucurie de a trăi... frică de a muri... dor pentru a iubi... E cu totul altceva. Se potrivea cu ce trăiam atunci. Cu ce trăiesc acum se potriveşte Paganini.

— Ruptura de Mozart are legătură cu femeia pe care ai făcut-o proastă? Ea te-a condamnat să înțelegi muzica lui Paganini?

— Da. Şi e singurul răspuns pe tema asta, şopti fata parcă rugând-o să nu mai întrebe nimic. Se temea să vorbească despre mama Marieta. Era posibil ca doamna dirigintă să o cunoască şi să gândească cum gândeau majoritatea educatoarelor de la cămin. O inspectoare nu greşea în educarea unui copil! Copilul a fost rău: un rebut, un ratat, material prost...

— Într-o zi vei veni singură să-mi spui ceea ce ai de spus, fără să-ți pun eu vreo întrebare, dar te admir pentru curajul de a nu mă lăsa să-ți răscolesc amintirile şi trecutul.

Au ascultat muzică împreună, au mâncat şi au discutat despre poezie şi viitor. Doamna Adriana i-a spus să-i aducă ei versurile pe care le are şi ea le va da profesorului de filozofie, Anton Carp, profesor cu care Mariana nu avea ore, dar despre care doamna i-a spus că-i cel mai potrivit om care să-i spună dacă versurile ei sunt valoroase sau nu. El era omul ce o putea îndruma cel mai bine în lumea scrisului.

Când a plecat de la doamna dirigintă era fericită şi liniştită. Era minunat să aibă cu cine vorbi, să fie ascultată şi în ultimă instanță să vadă în ochii celei ce o priveşte admirație. Când eşti admirat şi prețuit pentru calitățile care le ai simți efectiv cum îți cresc aripi. Mariana nu a avut niciodată bani, dar putea jura că nu a plâns după ei sau după lucrurile ce le putea cumpăra cu ei, avea strictul necesar şi-i era suficient, dar foame după a fi a cuiva, a avea pe cineva, a fi prețuită i-a fost mereu.

Primii doi ani de liceu va învăța de la doamna dirigintă să fie un om puternic, un om care nu se mai prăbuşeşte atât de uşor sub lovituri, iar dacă totuşi se prăbuşeşte, asta să se întâmple numai în interiorul ei, să nu mai lase să se vadă atât de uşor lucrul ăsta şi în afară, să-şi controleze reacțiile indiferent cât

de tare o doare, dar ceea ce nu ştia ea – şi era foarte bine că nu ştia, că nu i-ar fi folosit la nimic – e că doamna Adriana avea îndoieli mari legate de puterea ei de a reuşi singură în viață, căci ştia că ea însăşi n-ar fi reuşit în viață fără ajutorul mamei şi a altor rude şi nici fetele ei n-ar reuşi fără sprijinul ei şi al soțului. Pentru ea era o certitudine că pentru Mariana va fi cumplit de greu în viață şi pentru că îşi dorea din toată inima ca fata să învingă când nu mai ştia cum să o ajute se ruga lui Dumnezeu:... Ajut-o, Doamne, să învingă! Dă-i noroc! Dă-i fericire! Apăr-o de lume că e dezarmant de naivă şi aeriană!...

În fiecare duminică se întâlnea cu Stela Borislov şi se plimbau prin oraş sau stăteau de vorbă. Aceasta devenea încet-încet mai puțin colțuroasă şi sălbăticiunea din ea nu-şi mai arăta colții. Învățau amândouă bine. Stela îi spunea Marianei că vrea să dea la facultate la industrie alimentară, iar aceasta îi spunea că vrea să se facă scriitoare şi că va da la facultate la filologie şi tot ea mai spunea că îşi doreşte foarte mult să aibă copii.

Stela spunea clar că ea nu vrea copii şi că va fi toată viața singură şi râdea de Mariana când aceasta îi spunea plină de speranță că într-o zi va întâlni un om ca tata Dragoş, se va îndrăgosti de el şi va avea copii.

Vacanțele erau petrecute întotdeauna în casa de copii, acolo unde rămâneau pe timpul verii copiii orfani şi asistații ce nu aveau pe nimeni pe lume şi chiar dacă nu-i plăcea la cămin şi se ruga cu disperare să treacă mai repede vacanța şi să se întoarcă la liceu, clipele petrecute alături de doamna Geta Strugaru erau clipe de fericire. Cu ea vorbea despre profesorii de la liceu, despre viața de liceeană şi despre cât este de grozavă diriginta ei.

Uneori doamna Geta o tachina întrebând-o dacă nu s-a îndrăgostit şi fata roşindu-se ca un rac spunea că nu şi unde să se îndrăgostească când nu mergea la discotecă şi în oraş mergea doar ca să o întâlnească pe Stela şi să stea de vorbă.

— Cine să se uite la mine!? Veşnic sunt îmbrăcată în trening sau în uniformă. Nu merg nici la film, nici la discotecă că nu am bani de bilet. Am fost o singură dată la teatru cu clasa. Era „Răceala” de Marin Sorescu. Şi să am bani tot n-aş putea merge, căci fac crize de spasmofilie în locuri unde e aglomerație. În fiecare toamnă merg la cabinetul medical al Liceului ca să-mi iau tratamentul pentru anemie şi lipsă de calciu şi magneziu. La fel fac în fiecare primăvară căci altfel nici nu mai reuşesc să mă mişc pe drum şi în condițiile astea cum să mă îndrăgostesc!?... Uneori mi-e dor de viață adevărată, de sărbătorile de iarnă din casa familiei Vrânceanu, de verile petrecute plimbându-mă prin locuri minunate din România, unde acum nu mai pot ajunge nici visând. Îmi amintesc de verişorul ce îmi făcea coroane de bumbişori şi îmi spunea că voi fi soția lui când voi fi mare. Unde a zburat viața aceea? De ce nu-mi mai amintesc nici măcar numele acelui băiat!?... Dacă printr-un miracol aş putea da timpul înapoi acolo şi

atunci m-aş întoarce... dar nu există timp dat înapoi, ci doar mers înainte aproape prăbuşit sub povara bagajelor din trecut.

— Prostuță ce eşti! Cum să nu se uite nimeni la tine, chiar şi îmbrăcată în trening sau în uniformă? Eşti atât de frumoasă!

— Nu mi-a spus niciun băiat că sunt frumoasă, numai profesorul Istrati în tabără la Iaşi şi dumneavoastră.

— Cred că nu ştii ce spun băieții despre tine şi nici cum te privesc.

— Eu n-am vorbit cu niciunul.

Doamna Geta a prins-o de nas cu dragoste şi a râs.

— În vacanța viitoare vreau să-mi reciți poezii de dragoste.

— Vă recit şi acum. Vreți Serghei Esenin sau Mihai Eminescu?

Doamna râdea în hohote.

— Prostuță mică... prostuță mică... Vreau versuri de Mariana Vlaicu. O cunoşti? Dacă nu o cunoşti îți fac eu cunoştință cu ea: E o tânără liceeană frumoasă foc, talentată şi care caută iubirea. Când o va găsi va scrie poezii de dragoste şi se va muta în cer.

Mariana râdea, dar avea în ochi lacrimi. Şi-a strâns mâinile în jurul gâtului doamnei.

— Oricât de grea mi-a fost viața am întâlnit şi oameni minunați. O să scriu poezii şi o să vi le citesc.

— Dar mai întâi mută-te în cer... îi şopti doamna la ureche.

— Sau să vină cerul pe pământ, răspunse Mariana.

— Eu când m-am îndrăgostit aveam cerul cu tot cu curcubeu în suflet.

— Mai țineți minte vreun vers scris atunci?

Fata întreba de la pieptul ei şi nici nu se gândea să-i plece din brațe. Doamna s-a gândit o clipă ce să-i răspundă şi apoi a mințit:

— Mai țineam minte unul singur, dar l-am uitat.

— Cred că mințiți. Nu l-ați uitat.

Brusc obosită doamna a desfăcut îmbrățişarea.

— L-am uitat, Mariana. Nu mint.

Chiar la începutul clasei a unsprezecea i-a arătat dirigintei un caiet cu poezii, căci proză a tot scris şi pentru ea şi pentru a fi afişată în liceu şi a fost apreciată de multe ori pentru asta. A plâns de fericire când o profesoară tânără de română, ce nu o învăța îi citise un articol în care făcea o paralelă între poet şi regele Midas, a strâns-o în brațe şi i-a spus:

— Ai condei. Sigur o să ajungi departe...

Doamna dirigintă i-a citit poeziile apoi le-a dat colegului ei Anton Carp. Acesta, după ce le-a citit, a căutat-o şi au stat de vorbă.

— Ai talent. Pentru mine e clar asta, dar mai ai mult de muncit. Eşti profundă, cam matură pentru vârsta ta, dar încă nu ai stilul tău. „Furi” ceva de

la Mihai Eminescu, altceva de la Nichita Stănescu. Uneori ai şi tristeți de Bacovia... Eşti bună la poezie, dar cu adevărat sclipitoare eşti la proză...

Fata tresări mirată. Voia să întrebe: Care proză!? dar nu reuşi căci continuă tot profesorul:

— Ți-am citit articolele ce au fost afişate prin şcoală. Continuă cu proza – e un sfat nu o poruncă – şi dacă în ceea ce scrii nu se va şti când se termină proza şi începe poezia, când e vers şi când nu, când treci din vis în coşmar şi din cântec în blestem asta va fi nota ta de originalitate. Va fi stilul tău inconfundabil. Vei scrie proză ca un poet, căci sufleteşte asta eşti, şi nimeni nu va şti ce eşti cu adevărat, dar dacă reuşeşti asta înseamnă că ți-ai găsit stilul. Văd că te-ai întristat... Eu nu spun să nu scrii poezie, bineînțeles că poți să scrii orice, dar mi se pare că eşti mai bună la proză.

Începând din acea zi între profesorul de filozofie şi Mariana începu să fie o prietenie ciudată. Vorbea cu el despre Spinoza – filozoful lui preferat – şi despre atracția dintre contrarii şi pentru a înțelege mai bine această teorie şi-o ilustra amintindu-şi de prietenia dintre ea şi Stela Borislov, două contrarii ce se atrăgeau. Tot cu profesorul discuta despre viitor şi despre speranțe şi l-a urât în ziua când i-a spus:

— Mie nu mi-e milă de tine, ci mă bucur de cât îți e de greu căci numai aşa poți să te naşti.

— Ce cinic sunteți!

— Nu sunt cinic, doar mai înțelept decât tine, copilaş. Nu ai nevoie de milă, căci vei ajunge să te mândreşti cu umilința ta. Ai nevoie la cât eşti de deşteaptă să fii admirată, să fii prețuită şi probabil că mai târziu când va veni vremea şi iubită, termină profesorul în timp ce-i mângâia mâinile ca unui copil.

Şi ținându-i mâinile amintirile îi fugeau la Marieta, prietena lui din liceu, prima lui iubire de care nu a avut parte până la urmă şi pe care o uitase, dar şi-a amintit de ea acum şi nu putea înțelege în ruptul capului cum poate să semene această fată atât de bine cu iubirea lui din tinerețe. Şi dacă asemănarea fizică îl înnebunea – acelaşi fel de a râde, acelaşi gest prin care îşi dădea părul pe după urechi, aceeaşi ochi imenşi şi negri – asemănarea până şi la a prefera aceeaşi muzică – Mozart, aceeaşi poezie – Eminescu şi Nichita Stănescu, ținea de misterele naturii, gândea profesorul şi Dumnezeu râdea în cer de prostia lui de filozof ce credea în misterele naturii în loc să ştie că oamenii se joacă cu natura...

Mariana de-abia aştepta să-i ducă poeziile şi orice altceva mai scria şi înflorea de bucurie când vedea în ochii lui admirație sinceră. În ziua când i-a spus că ea va ajunge în viață mult mai departe decât a ajuns el şi că să nu se mulțumească cu jumătăți de măsură căci nu sunt pentru ea, ci pentru alții mai puțin valoroşi a plâns de fericire chiar dacă nu l-a crezut căci era imposibil să ajungă cu gândul mai departe decât ajungea el când vorbea despre atracția

contrariilor, punct şi nemărginire, Spinoza şi Descartes. Că în naivitatea ei credea că astea sunt marginile gândirii omeneşti şi mai avea de trăit până când viața – tratând-o ca pe un favorit al ei şi chinuind-o cumplit, căci aşa face viața cu cei pe care îi iubeşte – îi va demonstra că cearta şi gâlceava ideilor filozofilor e risipire de minte ce nu produce nici haină, nici pâine, nici iubire şi că adevărata filozofie nu-i încâlceala nebună de idei şi concepte în care se zbat zile în şir filozofii fără a mai putea ieşi, ci îi acea simplitate sublimă de care vorbea Brâncuşi, căci nu-i filozofia fereastra prin care ne vede Dumnezeu cum ne zbatem să trăim, să murim, să iubim, şi nu prin filozofie ne vede lacrimile din ochi Domnul, ci prin viață adevărată, credință, iubire...

Cu timpul profesorul a început să-i recite versuri scrise de el şi fata nici nu a putut respira când a realizat cât e de valoros ca poet.

„Mă tem pentru soare
Că s-ar face mai mic
Dacă râuri de sevă
Nu l-ar susține.
De la mine
O mie de fluturi
Cu aripi întinse
şi tot atâtea cuvinte
Fără accent
Ce strigă absent
De tot atâtea minuni.
Cunosc un arin
În formă de liră
Cunosc un alun
În formă de nimb

Aş putea să mă schimb?”

— Dumnezeule, ce talent aveți! Îmi vine să nu mai pun mâna pe pix niciodată şi să mai chinui hârtia degeaba. Acum înțeleg ce vorbeați despre stil. Dumneavoastră aveți stil propriu, dar semănați şi cu Lucian Blaga. Ascultându-vă, involuntar, m-am dus cu gândul la „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii”. Primul vers al poeziei m-a trimis cu gândul acolo.

— Mulțumesc, Mariana, a şoptit profesorul emoționat.

— De ce îmi mulțumiți? Contează aşa mult părerea mea? Când eşti mare nu trebuie să-ți spună un copil cine eşti...

Profesorul o privea ca pe un extraterestru. Ultima propoziție a ei l-a răvăşit.

— Când eşti mare nu trebuie să-ți spună un copil cine eşti... repetă ca pe o rugăciune cuvintele ei. Contează enorm, copilaş. Mai mult decât părerea criticilor sau a confraților de poezie.

— De ce?

— Pentru o mie de motive ce nu ți le pot spune şi pentru câteva pe care ți le spun. Contează părerea ta pentru că eşti inocentă, pentru că ai atâta puritate în tine cât să speli păcatele unei întregi generații de poeți ce răsfățați de viață şi-au pierdut-o şi a fi poet fără inocență înseamnă a fi înger fără aripi.

Astea erau câteva din motivele rostite, iar dintre cele nerostite erau şi cele în care profesorul ştia că ține la Mariana imens, dar ea nu trebuie să ştie asta, şi că el nu a mai scris versuri de când era liceean şi era îndrăgostit de Marieta, iar acum ieşindu-i în cale copilul ăsta sublim a descoperit că poezia poate să renască în sufletul lui. Mai ştia că dacă este om, trebuie să nu fie o piedică în viața Marianei – mai bine spus el e o jumătate din măsurile despre care îi vorbise cândva – ci doar o treaptă spre drumul ei înalt prin viață, drum în care credea aşa cum credea în Dumnezeu. Îl durea tot ce se întâmplă şi zbătându-se cumplit să-şi ascundă această durere într-o zi îi scăpă de pe buze un țipăt ce-i era adresat lui Dumnezeu, dar el în durerea lui nici nu realiză că-l spusese în fața fetei.

— Te-am aşteptat o veşnicie. Regret imens că ai venit cu douăzeci de ani mai târziu.

În clipa când fata a început să-i mângâie mâinile aşa cum făcea el întotdeauna cu ea când era îndurerată şi-a dat seama că ei îi era milă de el şi a plecat furios fără a spune un cuvânt.

După aceea profesorul o evita pe cât era posibil, iar când nu era posibil era atât de rece încât Mariana nu mai înțelegea nimic. Îi era dor de discuțiile cu el, discuții ce au făcut-o mai puternică şi au învățat-o să se prețuiască, căci s-a hrănit de mii de ori cu admirația din ochii lui. Voia să-i fie sfătuitor, voia să-i arate ceea ce scrie şi el o evita şi ea nu-şi dădea seama în sublima tinerețe în care se scălda că profesorul o evită că nu mai poate suporta să o simtă atât de aproape şi totuşi infinit de departe, că ea îi pentru el cântecul de lebădă al vieții lui. O iubea atât de mult încât fugea din fața ei pentru că gândea sincer că merită mai mult de la viață şi că lângă el nu va putea niciodată zbura acolo unde merită să ajungă.

Într-o primăvară când vântul răscolea ca pe o zăpadă petalele copacilor înfloriți şi când profesorul regreta mai mult ca niciodată că nu mai este tânăr, au mers împreună la o expoziție de pictură, la galeria de artă. Profesorul nu i-a spus că-i expoziția lui. Era nespus de curios să vadă ce reacție va avea Mariana.

Fata privea cu sete fiecare tablou. Amestec de Picasso şi de Salvador Dali, dar mai mult de atât sau altceva, căci nu era în ele nici o lacrimă de deşert, de copac dezgolit, de pustiu, de ceasuri care curg...

— Ce vezi? Spune-mi!

Încet privind fiecare tablou, fata vorbi.

— Găsesc în aceste tablouri căutare, chin de naştere, blestem de început sau blestem de sfârşit. Uite un tablou cu gânduri-îngeri albaştri, străvezii în căutare de formă. Cel ce a pictat a căutat un vis sau a alungat un vis... Multe clepsidre cu nisipul pe sfârşite... Timpul nu mai are răbdare cu cel ce a pictat sau poate pictorul nu mai are răbdare cu timpul...

Sub greutatea adevărului din vorbele ei profesorul se chircea de durere. El era cel nerăbdat de timp. Oricum fata nu a văzut încă tabloul cel mai important din expoziție. Privirea ei a urmărit pentru o clipă ochii profesorului ce au căzut pe tabloul aflat în mijlocul peretelui următor. De parcă ceva o striga din tablou a plecat direct spre el.

Un chip frumos, perfect rotund născând dintre pământuri şi ierburi, un chip albastru cu pleoape închise, neştiind de-i obosit sau trist, cu plete negre în care se sprijinea o coroană de margarete, cu mâinile întinse cerşind sau căutând iubire...

Era ea. Ştia asta. Pe chipul albastru peste pleoapele închise... odihnă sau tristețe?... gând sau eliberare?... a recunoscut coroana de flori despre care a povestit că i-o făcuse acel verişor dispărut în trecut. Undeva într-un colț al tabloului un ciob de ulcior năştea dintre pământuri şi ierburi, la fel ca chipul, şi pe el era scris:

„Singurul verb:

iertare

pentru tot ceea ce n-am făptuit”.

Scrisul era voit învechit de parcă mesajul scris venea de la începutul lumii şi trebuia să țină cât timpul.

— Eu! a spus fata cu voce tare şi cu convingere, iar profesorul a continuat.

— Am dobândit prin tine singurul şi cel mai frumos model pentru un chip din toate tablourile mele... Un cap rotund... aproape sferic... mâinile întinse... aşa te-am văzut eu pe tine atunci când ai venit să vorbim despre caietul tău cu poezii. Chiar dacă aveai mâinile întinse nu am îndrăznit să te prind căci meriți mult mai mult decât îți pot oferi eu. Să nu uiți niciodată asta, Mariana.

— Nu vă înțeleg, profesore.

Profesorul nu a răspuns nimic, iar dacă ar fi vorbit ar fi început să plângă şi nu era drept să plângă în fața ei. Atâtea luni a evitat-o, iar astăzi şi-a permis luxul de a o lua cu el la expoziție, dar luxul de a plânge în fața ei nu şi-l putea permite. Oricum el era cel care făcea regulile, era filozof, era cel care se joacă cu

cuvintele cum se joacă Dumnezeu cu soarta şi nu era bine să încalce legea despre care îşi scrisese licența: „Umilii se mândresc cu umilința lor” şi nici măcar în vis nu recunoştea că a ajuns un suflet umil ce se mândreşte cu umilința de a iubi fără a fi iubit.

Mergând pe stradă, a tresărit când Mariana l-a întrebat:

— Pictați, scrieți poezie. Sunteți ceea ce eu nici nu pot visa să ajung. Ca profesor de filozofie sunteți magnific. De ce nu v-ați dat doctoratul?

Putea minți pe oricine, dar nu pe ea aşa că a răspuns calm şi fără pic de frică.

— Ca să-mi dau doctoratul trebuia să fiu membru de partid, iar eu am refuzat să fiu. Nu am vrut să mă fac frate cu satana pentru a mai urca o treaptă. În plus sunt împlinit cu ceea ce am. Nemulțumirea din noi ne face să acceptăm orice crezând că vom fi mai fericiți.

Mariana îl privea cu admirație colosală. O admira pe doamna dirigintă pentru ceea ce făcea la orele de informare politică şi acum îl admira pe acest om ce a dat un răspuns atât de tranşant şi care îl putea costa imens în vremurile nebune ce le trăiau.

Ca o şoaptă, aproape nevenindu-i să creadă că profesorul a spus ce a spus, mai ales că ea văzuse tot timpul numai oameni care aplaudă şi laudă, spuse:

— Dumneavoastră nu credeți în ei?

— Pui întrebări proaste. Cum să cred în ei, ce sunt Dumnezeu?!... Îi urăsc din toată inima mea. Sunt sufocat de laudă, de aplaudat, de minciună. Clădim „omul nou”, trăim în „epoca de aur” din cuvinte, în timp ce în viața adevărată suntem în rahat până în gât. Ca om, cu toată şcoala mea, simt că trebuie să fac eforturi mari să nu-mi spele şi mie creierul.

Într-un târziu, tot profesorul continuă, căci Mariana era prea surprinsă de ceea ce auzea ca să aibă curaj să spună ceva.

— Hai să-i las în pace pe nebunii ce vor să ne transforme pe toți în dobitoace şi să vorbim despre altceva. Uite, ce s-a gătit natura pentru noi. Priveşte florile, priveşte copacii! şi zicând asta făcu un semn larg cu mâna spre parcul de lângă Biserica Catolică. Vrei să intrăm?

Au trecut strada fără ca fata să dea vreun răspuns. Normal că voia să intre în parc. Voia să meargă oriunde numai să fie cu el. Şi el – deşteptul pământului – habar nu avea de asta. Credea că numai sufletul lui cântă şi al ei e mut.

S-au aşezat pe o bancă. El i-a luat mâna şi i-o mângâia ca şi cum ar fi fost cea mai mare comoară de pe pământ. Deşi nimeni nu-l acuză de nimic, pare că se dezvinovățeşte când spune aceleaşi vorbe ca un cântec trist: Te-am aşteptat o veşnicie, dar tu ai venit cu douăzeci de ani mai târziu...

Fata se plecă timid spre pieptul lui şi tresări speriată când două mâini puternice o prind dureros de strâns de umeri şi o țin la distanță şi nu-i dau voie să se apropie de pieptul lui.

— Copilaş, tu nu meriți jumătăți de măsură, iar eu nu am de unde să-ți dărui întregul pe care îl meriți. Acum ştiu că doare, dar mai târziu vei înțelege... E nedrept, pentru tine îngeraş... termină în timp ce fata se ridică de pe bancă şi plecă în fugă spre liceu ştergându-şi lacrimile. Profesorul, rămas pe bancă, chinuit cumplit de efortul de a o ține la distanță ceva ce-şi dorea nebuneşte să țină în brațe, putea plânge când ea nu-l vedea şi putea şi să vorbească singur.

... E nedrept pentru tine, îngeraş, dar pentru mine dragostea ce-ți port e iadul pe pământ. Mă tem de nevinovăția ta, de frumusețea ta, de lacrimile tale în ultimă instanță... Şi mă mai tem de un lucru, e un fel de presimțire, de teamă bolnavă în legătură cu tine; să nu dea Dumnezeu să ajungi în mâinile unui bărbat ce crezând că te iubeşte pe tine, să se iubească doar pe el şi să nu țină cont de sufletul tău... Să vrea de la tine să fii o femeie normală şi atât, care îşi satisface bărbatul, îi face copii şi mâncare şi se mulțumeşte cu puțin. Draga mea, orhidee, mă rog de toți sfinții din cer să nu te transforme cineva în păpădie... Eu nu sunt destul de bun pentru tine, vreau să găseşti ceea ce meriți!

Şi dacă viața îi va da orhideei tale ceva cu mult mai puțin decât eşti tu!? Cum vei suporta? îi şopti un gând frate cu presimțirea lui bolnavă ce o avea mereu legată de viitorul Marianei, dar îşi clătină capul să alunge gândul aiurit ce îl sâcâia. Nu-l putea suporta.

Accept cu sufletul carne vie să o pierd în numele unei fericiri mai mari, dar dacă viața o va condamna în ziua când aş afla asta te-aş urî, Doamne, sau nu aş mai crede în tine... Vreau pentru ea mai multă fericire decât pot să-i dau eu...

Când s-au mai liniştit a plecat spre casă. Ştia ce are de făcut.

A doua zi, la liceu, a căutat-o pe diriginta Marianei. Fără să-şi trădeze zbuciumul sufletesc, a adus vorba de fată.

— Nu-mi place că nu are prieteni de vârsta ei. Nu se duce la film, la discotecă. Nu trăieşte o viață normală pentru şaptesprezece ani.

— Ştiu, a răspuns doamna Adriana. Îi spun mereu că-i prea matură pentru anii pe care îi are, că-şi face prea multe probleme şi gândeşte prea mult. I-o dau mereu de exemplu pe fiică-mea care are numai bairamuri în cap şi prieteniile cu băieții, dar ea nici nu mă aude. O admir, dar mi-e şi milă de ea. Nicio deşteptăciune nu trebuie să-ți fure tinerețea şi bucuria de a trăi din adolescență. Cred că-i aşa din cauza casei de copii...

— Ce casă de copii? întrebă profesorul total nelămurit.

— Mariana e de la casa de copii. Nu are părinți.

Ceva se zbătea nebuneşte în sufletul lui. Era prea deştept să nu-şi dea seama că ieri când fata a vrut să-i stea la piept vedea în el un tată nu un iubit şi

tot pentru că era deştept înțelegea că teama lui în legătură cu viitorul fetei, în lipsa unor părinți, devine certitudine. Înțelegea dintr-odată altfel strigătul de ajutor din poeziile ei; dorul, însingurarea, fragilitatea deveneau însăşi ființa ei, nu teme de exploatat în poezie sau rândurile pe care le scria. Avea în fața ochilor câteva din rândurile de proză ce i le-a dat fata să le citească cu câteva luni în urmă:

— ...Desfăşurarea lucrurilor de la sine, adică întâmplarea, mă fascinează, îmi absoarbe ființa... Dacă nu ar durea atât de tare, ar fi aproape frumos... dar doare şi atunci am parte de frumos care doare...

Greul nu e numai greu şi atât... mai este ceva de nedefinit: plăcerea de a fi purtătorul unui greu mult prea mare pentru puterile tale, şi totuşi să învingi, astfel te descoperi mai puternic decât bănuiai că eşti, mai frumos decât frumosul în sine.

Am luptat mult şi încă mai lupt să nu existe păreri de rău căci existând ucid viitorul din mine. Cum să-mi pară rău că adun şi trăiesc întâmplarea ce nu i s-a mai întâmplat niciodată nimănui!?

Fiecare izvor îşi urmează drumul lui, curge şerpuit sau drept, lin sau învolburat, dar întotdeauna într-o albie numai a lui... Nimeni nu l-a întrebat dacă îl doare când îşi taie drumul prin piatră şi dacă răspunde că îl doare ce poate să facă!? Să nu mai fie izvor?! Să nu mai curgă la vale?! Să nu mai taie drum prin munți?!... A exista e sinonim cu a durea... durerea e oricum ceva ce trece şi rămâne drumul, albia, frumosul.

Nimeni nu vorbeşte despre lacrimile lui Icar prăbuşindu-se, ci doar de visul de a zbura. Fiecare om e un Icar. Fiecare om poartă în el lecția căderii, dar şi a zborului... Între îngerii lui Dumnezeu şi îngerii căzuți într-o zi se va face pace căci ştiu şi unii şi alții lecția despre zbor...

Şi amintindu-şi acum se certa singur pentru asprimea cu care o certase atunci.

— Ce ştii tu despre greul vieții, despre zbor şi cădere sau despre Icar!? Nici nu ştii bine ce-i viața, eşti doar un fluturaş ce se joacă cu poezia şi ai pretenții că poți să scrii despre greul vieții?! Eşti fascinată de pesimismul lui Eminescu, de imaginea de înger bolnav a lui Nichita Stănescu şi încerci, copiindu-i, să-ți dai cu părerea despre lupta cu viața!? Scrie despre bucuria de a trăi, îngeraş, şi lasă temele astea filozofice pe mai târziu. Nu te juca de-a greul vieții când nu ştii măcar ce înseamnă!

Îi venea să-şi dea palme când îşi amintea cum a lăsat capul în jos să nu-i vadă ochii plini de lacrimi şi cum a fugit din calea lui după ce i-a smuls foile din mână. Fata nu copia pe nimeni şi nici nu-şi dădea cu părerea despre ceva ce alții au trăit, iar ea făcând pe interesanta le înşira în cuvinte chinul, ci scria despre chinul ei, greul vieții ei, căderea ei...

Trebuia să-mi dau seama că-i ceva în neregulă. De câte ori am întrebat-o cine-i împleteşte hainele, mi-a răspuns că ea şi eu am lăudat-o cât îi de talentată şi ce imaginație creatoare are, dar nu mi-am pus niciodată întrebarea de ce nu-i o mamă sau o bunică care să-i împletească. Ieri i-am lăudat fusta crem şi am rămas perplex când mi-a spus că ea şi-a împletit-o. Mi-a spus de atâtea ori că împleteşte pentru toate colegele de cameră şi de clasă şi am crezut că-i un moft sau plăcere de a crea, nici vorbă de nevoie disperată de bani. Nu am văzut-o niciodată mâncând o înghețată sau cumpărându-şi un covrig, nu am auzit-o niciodată vorbind despre părinți, acasă, frați, surori şi nu m-am gândit că-i ceva neclar în asta. Mi-au dat lacrimile când i-am citit poezia „Acasă" şi tot nu am înțeles nimic. N-am să mai pretind vreodată că sunt deştept, se pare că mă supraapreciam.

Chinuindu-se din tot sufletul să-şi ascundă emoția, îi spuse colegei sale:

— Nu ai putea vorbi cu fiica ta să o ia cu dânsa la discotecă sau la vreo petrecere? Să trăiască pe cât posibil o viață normală pentru vârsta ei, termină, dar fără convingere, căci ştia că îngerul lui nu a avut copilărie şi nici adolescență normală nu e.

— Am să vorbesc, dar acum nu e posibil. Poate săptămâna viitoare.

— De ce nu-i posibil sâmbăta asta?

— Mariana e în spital. Ieri după amiază a venit la noi. Era răvăşită. Credeam că i s-a întâmplat ceva rău. Nu am crezut că un om poate să facă o astfel de criză, cum a făcut ea la noi, numai de la lipsă de calciu şi magneziu şi că-i anemică. Mă gândeam la toate grozăviile. Am dus-o la spital cu maşina lui bărbată-miu, că nu mai aveam răbdare să aştept salvarea. Înțepenise toată, avea buzele vinete. Avea momente de pierdere a conştienței şi momente în care îşi revenea cât de cât şi în care încerca să ne explice că nu-i grav, că a mai făcut crize din astea. Îți dai seama ce suflet are?... În halul în care era nu avea altă grijă decât să ne liniştească pe noi că eram speriați. La spital ne-au confirmat ceea ce ne spunea şi ea. I-au pus o perfuzie şi după ce s-a liniştit un pic am plecat acasă. Astăzi la amiază am să trec sau am să dau un telefon să văd cum i-au ieşit analizele şi cum se mai simte.

— Dacă am timp am să trec şi eu. Ce să-i duc?

— Ceva de mâncare. Odată mi-a povestit că a fost înfiată într-o familie tare înstărită unde mânca foarte multe fructe exotice. Mi-a spus că grepe-fruitul e preferatul ei. Ai vreo pilă la un magazin de unde poți face rost de aşa ceva!?

— Cunosc o vânzătoare de la magazinul partidului ce m-ar putea servi dacă-i pup mâna de trei ori şi tot de atâtea ori îi plătesc prețul fructelor, a răspuns profesorul râzând şi i-a făcut din ochi colegei sale. Ştiau şi unul şi altul că o vânzătoare la magazinul partidului era cu mult mai mult decât ei, profesori

tobă de carte, dar care nu prea aveau cu ce-şi umple frigiderul dacă nu aveau relații.

Toată ziua profesorul a fost dat peste cap. Oare fetei i se făcuse rău şi a ajuns la spital pentru că el a respins-o!? Oare a durut-o sufletul până acolo încât să-i fie rău fizic!? Îi era clar, oricum, că i s-a făcut rău exact după ce a plecat fugind din parc.

După amiază s-a dus la spital. O privea prin geamul de la salon şi în pijamaua albastră spălăcită de spital părea mai fragilă decât de obicei. Tresări surprins când o văzu cum îşi roade unghiile de la mână, în timp ce cealaltă mână era cu perfuzia la care se tot uita o asistentă, dar surprinderea deveni şoc când deschizând uşa o auzi pe asistentă:

— Ieri te-ai foit continuu şi a trebuit să stau numai la fundul tău că îți tot ieşea acul din venă, dar azi nu mai stau ci am să-ți leg mâna de pat ca să nu o poți mişca până ce se termină, şi când spuse asta se aplecă cu o faşă spre mâna fetei.

Profesorul înaintă până lângă asistentă, o salută rece, îi strecură cincizeci de lei în buzunarul halatului şi îi porunci, chiar dacă porunca începea cu vă rog.

— Vă rog frumos nu-i legați mâna. Voi sta eu lângă ea până se termină perfuzia şi voi avea grijă să nu o mişte.

Femeia nici nu-i sesiză duritatea din voce sau nu-i păsa de ea fiind mult mai preocupată să bage mâna în buzunar şi lărgindu-l să arunce acolo şi o privire. Au, Au! Cincizeci de lei! gândi când zări bancnota şi deveni imediat numai miere.

— Vai, dar nici nu i-o legam, voiam doar să o sperii puțin. Uitați-vă şi dumneavoastră ce şi-a făcut ieri la mână.

Zicând asta luă mâna fetei ce rămăsese cu degetul în gură încă de când intrase profesorul pe uşă şi o îndreptă spre el. La cot, în interior, mâna arăta groaznic. Pete vineții, aproape negre acopereau mijlocul brațului.

Dacă era supravegheată nu se întâmpla asta, gândi profesorul, iar de zis, şopti mecanic, fără nici un fel de vlagă:

— Înțeleg. Înțeleg.

Asistenta plecă mulțumindu-i după ce îi aduse un scaun şi îi aminti să o strige imediat ce apare vreo problemă. El se aşeză şi începu să mângâie mâna vânătă a fetei. Ea îl privea cu infinită recunoştință şi nu scotea nici un cuvânt. Nici el nu simțea nevoia să vorbească.

Ceilalți pacienți începură să povestească cum cu o zi înainte, după ce au plecat domnii ce au adus fata şi doctorul ce se ocupase de ea până când şi-a revenit cât de cât, Mariana a început să se vaite că o doare groaznic brațul. Cineva s-a dus după asistentă, dar aceasta de-abia îşi începuse cafeaua şi țigara şi spuse că va veni imediat, dar a întârziat suficient de mult ca brațul fetei să

devină diform şi durerea paroxistică. Doare cumplit când conținutul unei perfuzii se varsă direct în braț după ce acul iese din venă. Cineva din salon, nemaisuportându-i durerea, a vrut să-i smulgă acul din mână, dar fata, temându-se să nu fie certată, a spus să îl lase în braț.

Încă mângâindu-i mâna, şopti:

— Aş fi vrut să mă doară pe mine în locul tău, copilaş! Ştii asta, nu? Ți-am adus ceva. Sper să îți placă.

Profesorul luă din pungă un fruct uriaş galben-portocaliu în timp ce privea chipul fetei. Aceasta, cu ochii măriți de poftă şi de surpriză, îl întrebă:

— De unde ați găsit grepe-fruit?

— M-am făcut frate cu dracul ăla despre care ți-am vorbit cândva că nu vreau să mă fac frate ca să obțin fructele astea, îi răspunse profesorul şi îi făcu din ochi.

Un râs cristalin răsună în salon.

Niciodată în viață nu am auzit un râs mai frumos, gândi profesorul în timp ce curăța fructul. Îi trebuie atât de puțin ca să fie fericită. Puțină atenție, s-o asculți, să-i dai un fruct şi devine înger…

A dat tuturor celor din salon câte un pic apoi a început să curețe fiecare felie de pielea amăruie apoi o dădea Marianei.

— Când vei fi o mare scriitoare îți vei aminti de clipele astea, copilaş?

— Nu ştiu dacă îmi voi aminti de felul cum mi-ați dat să mănânc fructul meu preferat, mai ales că nu l-ați curățat bine că acum simt gust amar – şi aici făcu o grimasă de copil alintat – şi nu ştiu dacă voi fi o mare scriitoare, dar ştiu că nu voi uita niciodată ceva!

— Ce?

— Felul în care îmi mângâiați mâinile. Îmi transmiteți linişte, căldură chiar ocrotire. Parcă întreg sufletul v-ar sta în palme şi mi l-ați dărui.

Dumnezeule, ce faci din mine, Mariana! Am iubit multe femei – frumoase, sofisticate, deştepte – dar niciuna pură, sinceră şi nevinovată ca tine. Dulcea mea orhidee, cu cât te iubesc mai mult cu atât înțeleg mai mult că trebuie să te las să pleci de lângă mine! Asta e tot ce-mi pot permite: să-ți mângâi mâinile, să-ți spun copilaş, să mă bucur de râsul tău în care sună zurgălăii din visele îngerilor şi să mă rog la Dumnezeu pentru binele tău…

Niciunul, nicialtul nu aveau de unde şti că Mariana va rămâne pentru toată viața cu o nevoie disperată ca cineva să-i mângâie sau măcar să-i țină mâinile atunci când avea emoții puternice sau când îi era greu.

— Vreau să-mi dai iar foile cu proză pe care mi le-ai dat să le citesc cu câteva săptămâni în urmă.

— Care foi? întrebă fata nelămurită.

— Cele în care vorbeai de Icar, de greul vieții, de îngeri căzuți…

În ochii fetei apar lacrimi. Profesorul o privea cu îngrijorare. Într-un târziu aude o şoaptă şi înțelege durerea din privirea ei.

— Nu le mai am. Le-am rupt şi le-am aruncat.

— De ce?

— Dacă nu v-au plăcut înseamnă că nu era nimic bun în ele aşa că le-am aruncat.

Profesorul îi ia din nou mâna. Fără cuvinte priveşte lichidul ce se scurge din perfuzie. Caută cu grijă cuvintele şi se ceartă în gând pentru gafa pe care a făcut-o. Ştie că după discuția cu diriginta Marianei va fi foarte greu să mai fie sever cu fata.

— Uneori cred că nu mai merit să mai văd soarele răsărind şi acum e un astfel de moment... Am greşit copilaş... Să nu mai arunci nicio foaie din ceea ce scrii şi să mai ştii că eu nu-s Dumnezeu în materie de scris.

Cât a mai stat în spital profesorul şi-a făcut timp să treacă în fiecare zi pe la ea şi tot în fiecare zi aducea fructe, îi mângâia mâinile, îi vorbea de viitor şi o încuraja să scrie, dar mai ales făcea tot ce putea să-i stârnească râsul. Iubea râsul ei şi îşi spunea în gând că dacă ar trebui să moară şi să ia în veşnicie ceva de pe pământ atunci ar lua cu el râsul ei.

Îi spunea bancuri sau critica regimul şi se bucura din tot sufletul că o vede râzând.

— Spuneți-mi iar bancul de ieri, l-a rugat fata când ceilalți copii din salon au plecat la masă. Am râs de mi-au dat lacrimile.

— Ți-l spun dacă râzi la fel.

— Râd. Normal că râd. E cel mai frumos banc pe care l-am auzit.

... Într-un avion era un țăran, un cioban şi Elena Ceauşescu. Dintr-odată vine pilotul şi le spune speriat.

— Trebuie să sărim. Avionul s-a stricat. Dar ce ne facem că noi suntem patru persoane şi am numai trei paraşute?!

— Îmi pare rău, dar eu sunt savant de renume mondial, profesor doctor, lumea are nevoie de mine deci trebuie să sar prima, zice Elena Ceauşescu şi sare.

— Ce ne facem? Acum care sare? întreabă pilotul. Unul din noi trebuie să moară.

— Nu-i bai, că trăim toți, n-ați văzut că deşteapta pământului şi-a dat drumul cu traista mea!? zice țăranul.

Profesorul o priveşte râzând şi râde de râsul ei.

— Dumneavoastră nu vă e frică de ei?

— Ba da, mi-e frică, dar şi mai frică mi-e că aş putea deveni ceea ce vor ei să devenim. Nu mi-e frică să gândesc şi nu mi-e frică să-mi fiu propriul meu stăpân. Să nu laşi niciodată pe nimeni să-ți fie stăpân pe gânduri şi nici de a gândi să nu-ți fie frică, dacă vrei să fii om liber.

— Mâine e sâmbătă şi îmi dau drumul acasă. Mai vreau să stau în spital!

Profesorul credea că nu a auzit bine. Cred că s-a exprimat greşit, gândi înainte de a întreba:

— De ce?

Fata l-a privit ca un cățeluş fără stăpân, galeş, duios, cerşind... Cum poate să nu înțeleagă de ce vrea ea să mai stea în spital?!

— De ce? a repetat el întrebarea.

— Ca să veniți la mine în fiecare zi, să vorbiți cu mine, să mă alintați.

— Doamne Dumnezeule! Doamne Dumnezeule! fu tot ce putu exprima bărbatul.

Sâmbătă a ieşit din spital. La internatul liceului o aştepta Stela Borislov. Plângea.

— Ştii, în fiecare zi am venit la spital, după ce am aflat că eşti internată, dar nu m-a lăsat portarul să intru. Acum ți-e bine? Nu mai faci crize din alea urâte?

— Nu. Chiar mi-e bine, aşa că nu fi îngrijorată.

Mariana o privea pe Stela ce devenea pe zi ce trece tot mai puțin colțuroasă. Gesturi bruşte şi întinderea brațelor în față când cineva se apropia de ea nu mai făcea niciodată, în schimb de vorbit spurcat mai vorbea, căci îi venea greu să se controleze. Se plângea Marianei că nu are nicio prietenă, că celelalte colege de clasă şi de cameră la internat o privesc ciudat şi că e foarte greu să nu ai niciodată bani.

Mariana o linişti spunându-i că şi cu ea se întâmplă acelaşi lucru, dar nu pomeni o vorbuliță pentru a nu o supăra pe Stela de faptul că chiar dacă nu avea prietene ea era foarte admirată de colegi. Era în ochii lor cea mai deşteaptă, cea mai frumoasă, cea mai interesantă, dar şi inabordabilă. Unii colegi spuneau că-i îngâmfată, alții că nu, dar toți erau de acord că-i foarte specială, pe când Stela nu era prin nimic, dar absolut nimic specială. Vorbea puțin şi doar când era întrebată, nu cerea lămuriri şi nu se lipea de nimeni aşa cum s-a lipit Mariana de doamna dirigintă şi de profesorul de filozofie.

— Te-ai mai dus pe acasă? întrebă Stela cu teamă în voce şi când termină de pus întrebarea regretă că a pus-o văzând durerea din ochii prietenei sale.

— Nu, nu am mai fost niciodată. Mă răvăşeşte atât de tare întoarcerea în trecut încât nu mai sunt bună de nimic după aceea. Ştii ce am pățit atunci în autogară, nu!?... Şi ca să spun adevărul până la capăt viața mi-a scos în cale oameni ce mă ajută să-mi vindec rănile trecutului şi să mă împac cu el, mă fac să visez la viitor şi să cred că voi avea parte de fericire. Asta e minunat.

— Cine sunt aceşti oameni? Stela era mirată. Ea nu întâlnise pe nimeni care să o vindece de trecut, să-i alunge teama cumplită de întuneric şi de coşmarurile ce o făceau chiar şi acum să țipe noaptea prin somn şi să strige: Năi!

Năi! şi dacă trează fiind îşi controla gesturile, în somn nu şi le controla şi de câte ori țipa întindea mâinile în față pentru a se apăra de duşmanul nevăzut din întuneric. Colegele de cameră erau de acum învățate cu coşmarurile şi țipetele ei şi o priveau cu curiozitate şi milă şi o trezeau din somn pentru a curma chinul şi lupta ei din vis. Nu suporta camerele întunecoase şi făcea crize de isterie dacă cineva o închidea într-o cameră fără lumină. Noaptea dacă se ducea la baie aprindea toate luminile şi îşi ruga colegele să nu le stingă până vine înapoi. Urcatul pe scări, seara târziu de la sala de meditații spre dormitor, era un maraton spre lumină căci scările nu erau niciodată luminate. Urca câte trei scări odată şi privea cu groază în urmă să vadă dacă nu o pândeşte cineva din întuneric. Ajunsă în dormitor era lac de sudoare şi se prăbuşea pe pat bolnavă de dor de lumină. Ce mult conta pentru ea lumina unui bec aprins şi ce groază avea în suflet de atâția ani de întuneric!

O trezeşte din gândurile ei aiurite, că pentru ea nu s-au găsit oameni care să o vindece de teama de întuneric şi setea anormală de lumină, explicația Marianei.

— Doamna dirigintă e o femeie extraordinară, dar ți-am mai vorbit de ea de mii de ori. Anul acesta am mai întâlnit un om minunat.

— Oau! Cine-i? Ştii cum îți sclipesc ochii când vorbeşti de el?! întrebă cu nevinovăție Stela şi Mariana se întrebă cu infinită mirare că oare ce or fi având ochii ei, când vorbeşte de profesorul de filozofie, atât de special şi nu avea de unde şti că ceea ce descoperise Stela în ochii ei fără a şti ce nume poartă mai vedea şi doamna dirigintă, dar nu spunea nimic căci era prea fină să intre cu bocancii în sufletul unui om special cum era Mariana, iar în colegul ei, Anton Carp, avea o încredere uriaşă şi ştia că e un om corect şi care nu striveşte suflete bolnave de iubire.

E drept că şi ea, aşa trecută prin viață cum era, a avut un şoc când a văzut durerea din ochii colegului ei când îi spunea că Mariana trebuie să meargă la discotecă cu fiică-sa – o iubea atât de mult încât o alunga de lângă el – şi îşi clăti creierul spunându-şi că poate e o părere durerea din privirea lui, dar când i-a spus că fata e în spital, creierul ei nu a mai avut nevoie de nicio clătire, iar părerea devenea certitudine când privea doi ochi infinit de speriați de grijă, tremurul uşor al mâinilor şi în final imposibilitatea de a o privi când a spus că va merge el la spital la fată. Nu a întrebat nimic, nu a dat niciun semn că înțelege şi a plecat nelămurită spre casă. Nu-i niciodată prea târziu să mai înveți ceva, iar viața să-ți mai dea lecții: ştiam că elevele se îndrăgostesc de profesori, dar o elevă să aibă un aşa efect năucitor asupra unui profesor nu mi-am imaginat – gândea. Stai aşa!? Ce-a spus bărbată-miu despre Mariana după ce a cunoscut-o şi a stat un pic de vorbă cu ea?... Nu-mi amintesc... Am să-l întreb...

A uitat să-l întrebe până în ziua în care au mers la expoziția de pictură a colegului ei, şi acolo privind tabloul „Vis cu înger” în care era o fată cu o coroană de margarete, a înțeles cine l-a inspirat şi admirând o iubire ce poate naşte vise cu îngeri, dar şi fiindu-i milă de eroii ei ce nu aveau nicio cale de împlinire decât prin artă, ea prin scris, el prin pictură, a şoptit către soțul ei:

— Ce mi-ai spus odată despre Mariana, la puțină vreme după ce ai cunoscut-o?

— Nu-mi amintesc prea bine. Era ceva despre frumusețea ei, inteligența ei.

— Nu, George!! Era ceva legat de bărbați!

— A! Acum îmi amintesc. Am spus că are în ea o nevinovăție de înger, râde chiar şi când plânge şi că va face multe victime. Cerşeşte să fie ocrotită…

În clipa când termină de spus asta privirea-i alergă după privirea soției ce admira tabloul. Tresări ca sub puterea unei lovituri când înțelesese, dar îşi continuă ideea.

— …Micuța asta devine regină peste nefericitul ce vrea să o mângâie. Ea a inspirat tabloul, nu-i aşa? Subjugă prin puritate, prin blândețe, prin inteligența-i sclipitoare…

— Nu ştiu dacă ea, i-a răspuns soția. E doar o bănuială.

— Contează dacă eu spun că sunt sigur că ea a inspirat acest tablou?!

— Să ne prefacem că nu ştim şi că nu vedem, dragul meu. Tare mi-e milă de fată.

— Iar mie de bărbat. Ea va merge mai departe, dar pentru el s-ar putea să nu existe mai departe ci ăsta să fie apogeul carierei lui şi al vieții. Putea să-şi intituleze tabloul „Vis cu femeie”, dar dacă i-a pus titlu „Vis cu înger” înseamnă că vede în ea ceva intangibil, ceva din altă lume. Niciun bărbat nu visează să facă dragoste cu îngeri…

— Orice ai spune tu, mie de ea mi-e milă. Dragostea asta interzisă o va arunca şi mai mult spre viața trăită ca în muzica lui Paganini… Pe Anton îl cunosc, ştiu cât e de puternic şi că va trece peste asta. Aminteşte-mi acasă să vorbesc cu Rebeca să o ia sâmbătă la discotecă pe Mariana şi poate acolo va întâlni vreun tânăr ce o va face să uite iubirea asta condamnată înainte să înceapă.

— Spune-mi odată cine-i omul ăsta minunat! Ce ai rămas aşa pierdută?

— E profesorul de filozofie de la noi de la liceu.

Stela o privea cu nişte ochi cât cepele. Nici nu ştia cum să exprime în cuvinte tot ce gândea. Cum să fie un om minunat proful de filozofie? La ea la liceu acesta era teroarea şcolii… Unde mai pui că obiectul ăsta era un fel de nebunie fără sens la care toceau şi ei cât de cât pentru un cinci. E clar că Mariana nu-i normală…

Fata a citit în ochii Stelei deziluzia şi mirarea şi nu a mai zis nimic. Îi era clar că prietena ei nu ar înțelege şi cum să înțeleagă ceva ce nici ea nu ştia prea bine ce e, dar ştia cu certitudine că-i fericită când el o laudă, o alintă, o priveşte şi bănuia că trăieşte acel sentiment ciudat despre care îi vorbise profesorul Istrati în tabără la Iaşi şi care înseamnă să vrei să trăieşti şi pentru o altă persoană nu numai pentru tine. Oricum vorbele profesorului de la Iaşi şi dragostea de atunci erau apă de ploaie prin comparație cu ceea ce trăia acum.

Furtuni copleşitoare de râs şi bucurie o clipă, apoi în altă clipă tristeți şi veşnicii albastre de dor, mângâierea mâinilor simțită de parcă însăşi visul ar fi luat-o pe brațe şi i-ar fi legănat trupul şi sufletul şi l-ar fi înălțat până la cer, versuri în care înfloreau în sufletul ei toate florile pământului, furtuni de petale, plutire şi înălțare.

Oare tot acest joc fantastic în care chiar simțea că poartă pe creştet coroana de margarete din tablou să fie iubirea sau tot căutarea unui tată pe care l-a pierdut!? Ea ştia cu certitudine că-i iubirea şi urma plânsul şi durerea şi odată cu lacrimile vărsate, cădeau uşor şi petale din coroana ei de margarete...

Stela a plecat tristă de la Mariana. Pentru ea şi în viața ei nu se găseau oameni cu care să poți vorbi, cu care să poți curăța de pe hornul sufletului toată zgura şi funinginea adunată în anii grei de chin şi de copilărie blestemată. Dacă ar fi trăit doamna Veronica ar fi fost şi în viața ei un om minunat, aşa nu era nimeni, absolut nimeni, cu excepția Marianei, care să înțeleagă că ei îi e mult mai foame decât de pâine, de bani, de haine frumoase, de o îmbrățişare, de o mângâiere, de vorbit cu cineva care să înțeleagă trecutul şi vorbind să-l spele sau măcar să o împace pe Stela cu el, să alunge întunericul ce o hărțuia încă de când are primele amintiri conştiente, să-i vorbească de Dumnezeu şi lumină şi să o vindece atât cât se poate de durere...

Era atât de răvăşită încât s-a întors înapoi la Mariana. Aceasta a privit-o speriată. Nu înțelegea de ce a venit iar. Voia să o întrebe dacă i s-a întâmplat ceva pe drum, dar niciun cuvânt nu-i putea ieşi din gură în timp ce privea ochii prietenei sale din care durerea rece şi crudă țipa fără cuvinte după ajutor... şi tot în ochii ei însingurarea, ce stârneşte furtuni amețitoare de tristețe şi te face să crezi că moartea e o izbăvire, îşi făcuse cuib...

La întrebarea nerostită a Marianei a venit răspunsul.

— Mi-e atât de dor de doamna Veronica! Tu ai avut mereu oameni minunați în jurul tău, eu am avut-o pentru o clipă numai pe ea şi apoi am pierdut-o. Mă iubea aşa cum sunt. Toți vor să mă educe, să mă schimbe sau refuză categoric să mă accepte pentru că sunt altfel. Ea mă accepta. Iubea o „sălbăticiune".

— Ce proastă sunt! Nu trebuia să mă laud cu oamenii minunați din viața mea ca să nu-ți provoc durere. Iartă-mă, Stela! Când eşti fericit şi bucuros crezi

că toată lumea e la fel ca tine şi nu-ți dai seama că fericirea şi bucuria ta pot răni pe cel ce nu le are! Iartă-mă!

— Nu-ți cere iertare. Nu-i vina ta că văzându-te fericită mi-am dat seama cât sunt eu de nenorocită. Tot nenorocită eram şi dacă ai fi fost tu nefericită, dar nu realizam atât de bine asta.

Mariana nu o mai aude. Gândurile îi zboară la vorbele profesorului despre atracția dintre contrarii, lumini şi umbre şi tot ce spune el devine lege confirmată de viață în ochii ei de îndrăgostită. Stela îşi vede nenorocirea absolută numai în lumina fericirii ei, însingurarea o simte dureros atunci când află că Mariana nu-i singură ci are alături oameni minunați. Dacă nu exista comparația Stela nici nu ar fi ştiut că-i nefericită. Nu ştia ce-i lipseşte. Ştia doar ce are: mâncare, haine, pat şi căldură în cameră şi era mulțumită cu asta. Despre ce nu are nici nu ştia că există, deci nu putea plânge după ceva ce nu-i.

Deseară voi aşterne pe hârtie câteva rânduri despre nefericirea ta văzută prin comparație cu fericirea celorlalți, despre lumină şi întuneric, nevoia de a vorbi şi de a avea oameni în jurul tău, despre veşnicia însingurării din sufletul Stelei, despre fericirea ce mi s-a dat comparativ cu ea. Dar şi eu sunt nefericită, chiar dacă Stela crede că-s fericită! Până la urmă: ce dracu e fericirea!? Poate s-o aibă oricine sau poate să n-o aibă nimeni. E relativă ca orice sentiment... Sunt curioasă dacă o să-i placă domnului profesor când va citi...

— Ce naiba îi cu tine? Vorbesc singură şi nici nu mă auzi!

Mariana îşi alungă gândurile şi făcu un efort să-şi amintească ce-i spunea Stela.

— Iartă-mă, nu eram atentă, şopteşte când îşi dă seama că nu a auzit nimic din ce spunea prietena ei.

— Nu erai atentă, pe dracu! Erai plecată cu totul, nu mai erai deloc aici! Vorbeam singură!

Stela a spus exact totul despre starea Marianei când îi venea vreo idee despre care voia să scrie sau atunci când se gândea la profesor. În loc să se supere începu a râde şi râzând îşi întrebă sufletul: Oare când te îndrăgosteşti eşti plecat cu totul!? Şi dacă pleci, unde pleci!?... Răspunsul îl dădu tot creierul ei. Pleci în brațele micului tău infinit ce-ți mângâie mâinile, îți recită versuri şi îți aşează coroane de margarete pe tâmple...

— Nu! Nu te mai suport! Dacă pleci iar am plecat şi eu! Nu-mi convine deloc să vorbesc singură! țipă Stela şi o zgâlțâi de mână.

Mariana o privi speriată. Aproape că voia să țipe: Unde-i infinitul meu, margaretele mele, poezia mea!? Ştia sigur că erau la ea, dar au zburat când a zgâlțâit-o Stela. Nici nu mai ştia ce să spună. Gândurile ei alergau incontrolabil spre el şi asta i se întâmpla tot timpul: la ore, la masă, în dormitor, peste tot. Nu răspundea la întrebări şi nu auzea ce i se spune. Unii profesori o tachinau şi

legau starea ei de faptul că scria şi că-i o ființă cu totul specială, şi într-adevăr avea o stare de plecare şi atunci când scria, dar acum de plecările ei cu gândul spre nemărginirea dorului, spre veşnicia primăverii, nu era vinovat scrisul, ci iubirea...

Cel mai simpatic era profesorul de matematică, om foarte deştept şi pasionat de astronomie, ce se învățase să recunoască cel mai bine starea de „dumă fericire în sus şi izbeşte-mi cu tâmpla de stele" a Marianei şi avea un talent nemaipomenit de a o aduce înapoi.

— Ei, domnişoară Vlaicu, mai sunteți cumva în clasă!? o întreba şi când vedea că fata îl priveşte speriată continua râzând: Suntem la ora de matematică. Rezolvăm logaritmi şi facem grafice. Tu unde erai?...

Fata roşie ca focul nu scotea niciun cuvânt aşa că spunea tot el.

— Ce poezii şi gânduri îți rătăcesc creierul, domnişoară?! Nu-i vina mea că faci un liceu pentru care nu ai nicio chemare, încearcă totuşi să fii prezentă!

Cu un firicel de voce, Mariana şopti:

— Dar sunt!

Şi profesorul ăsta, tobă de matematică, unul din cei mai buni şi mai severi profesori din județ, ce nu râdea şi nici nu glumea niciodată cu elevii începea să râdă aproape incontrolabil şi printre sughițuri de râs repeta cuvintele fetei: Sunt... Sunt... şi când termina de râs îi spunea elevei sale redevenind serios:

— Dacă ai iubi matematica aşa cum iubeşti scrisul, ce bine ar fi... Ştiu că eşti foarte talentată la română, dar nu mă mai minți că eşti prezentă, când nimic nu te leagă de ora mea şi când eu nici nu îndrăznesc să mă gândesc unde ai plecat...

Acum pățea acelaşi lucru şi cu Stela, dar Stela nu reacționa ca profesorul de matematică ce înțelegea, ci reacționa ca un om speriat de faptul că nu pricepea ce se întâmplă.

— Gata! Plec! țipă.

— Nu. Nu te supăra. Stai că vin şi eu. Mergem împreună la mormântul bunicii Maria. Nu de asta ai venit înapoi? o opri Mariana.

Au mers împreună pe drum şi înțelegeau şi una şi alta că de fapt nu-s împreună. Una era preocupată de ce are de scris seara şi de iubire şi se simțea vinovată când realiză că fericirea ne face egoişti şi chiar dacă vrem să participăm la durerea altuia suntem atât de plini de fericire încât nu putem, iar cealaltă înnebunită de dor după doamna Veronica, cu mii de probleme nelămurite, însingurată până la Dumnezeu şi supărată pe Mariana că nu-i înțelegea starea se întreba prostită: Aşa te face fericirea?!...

Şi un înger în cer râdea şi spunea că nu-i numai fericirea, ci îi iubirea, îi nemărginirea cuprinsă în minusculul punct în care un boboc de floare devine înflorirea însăşi, e beția de a fi om creator plin de speranțe şi vise, e primăvara

din muzica din Vivaldi ce nu a mai găsit alt loc să-şi crească iarba, să-şi deschidă bobocii liliacului, cireşului, caisului decât prin inima Marianei... era o primăvară în care florile de măr au înflorit numai pentru ea şi când simți că totul înfloreşte pentru tine oare nu-i normal să pleci puțin şi când vii să nu ştii unde ai fost! Şi cum să spui în cuvinte că ai ajuns până acolo unde îngerii îndrăgostiți de Eminescu spală Luceafărul cu lacrimi şi spun plângând că e nedrept ca el pe pământ să se fi simțit „nemuritor şi rece”... ci trebuia să aibă parte de iubire, de căldură, de împlinire chiar dacă pentru asta plătea cu nemurirea... Ce-ți trebuie o nemurire rece şi veşnică ca moartea în locul iubirii ce face cât veşnicia dacă prin ea ți-a trecut primăvara prin suflet şi tot prin ea ai atins cu sufletul stelele şi infinitul.

În cimitirul morții era pace şi viața biruise şi aici. Stânjeneii – sublime orhidee – albi, albaştri, mov, galben cu maro roşcat, alb cu albastru şi mii de alte combinații ale acestor culori umpleau mormintele. Nu ştiu dacă se poate spune despre un cimitir că este frumos şi totuşi Stela asta a exclamat încă de la intrare:

— N-am mai văzut ceva aşa de frumos nicăieri! Este cel mai frumos cimitir pe care l-am văzut în viața mea! Atâtea flori!

Mariana nu o auzea. Se gândea să nu uite să discute cu domnul profesor despre frumusețea stânjeneilor. I se părea normală anormalitatea asta de a-i închina lui fiecare gând, fiecare gest; ce scria, scria pentru el, ce visa, visa pentru el, ce admira, admira pentru el şi tot cu el voia să împărtăşească totul... Lui trebuia să-i vorbească despre culoarea norilor, copaci înfloriți, creşterea ierbii, cântecul privighetorilor, speranțe valsând de parcă astea nu ar fi existat dintotdeauna, ci erau descoperirile ei şi voia să le închine lui şi nu erau în viața ei părinți care să o oprească din a construi cu gândul şi visele iubind atâtea palate de lumină şi cleştar, dar fără temelie şi care se vor prăbuşi peste ea. Construia mult prea mult visând ca să nu o doară când visul va lua sfârşit. Culmea e că nici măcar profesorul nu-şi dădea seama cât de profunde erau sentimentele ei: credea că-l admiră, că ține la el ca la un părinte şi că vede în el persoana cu care poate vorbi despre ceea ce o preocupă.

Mariana stătea lângă crucea bunicii şi cu ochii închişi, îi vorbeşte de la gând la gând despre iubire, despre primăvară, despre fericire în ultimă instanță şi bunica din infinit pentru că nu putea să plângă a trimis un nor singuratic să arunce stropi de ploaie peste scumpa ei nepoată ce crezând că zboară spre rai îşi lăsa aripile de vis să crească nepermis de mult şi nu vedea că zborul ei nu-i în sus ci e un zbor minunat, sublim spre cădere, spre durere... Dar ce naivă era bunica asta chiar şi în rai de credea că există nori şi ploi ce pot spăla iubirea, când nici măcar uraganele nu o pot clinti, în schimb marele duşman al iubirii, cel puțin al acesteia, va fi destinul...

O mână o prinde de umăr pe Mariana şi îi alungă visele cu stânjenei.

— Uite ce am adus!

Mariana priveşte mâinile Stelei şi tresare speriată când le vede pline de pământ şi panseluțe. Avea şi două lumânări.

— De unde le ai? o întrebă cu groază deja bănuind de unde ar putea fi.

— De pe celelalte morminte, răspunde Stela şi se apleacă să le planteze făcându-se că nu aude cearta Marianei.

— Cum ai putut face aşa ceva!? Ai furat, Stela! Dacă te prindea cineva sau te vedea paznicul îți dai seama în ce necaz intram? Bunica Maria nu are nevoie de flori furate pe mormânt, că are o mulțime de flori... Ai rămas tot o sălbăticiune!

Un singur lucru o putea face să tacă şi ăsta era vorbele pe care i le-a spus Stela în prima ei dimineață la cămin când a rugat-o să-i facă patul.

— Taci, în p... m... de proastă şi nu mai țipa atât! M-am săturat de aerele tale de Alba ca Zăpada. Pe lume nu sunt numai prințese ca tine, ci şi sălbăticiuni ca mine!... Nu le-am furat, le-am luat, asta în primul rând şi în al doilea rând nu le-am luat pentru bunică-ta – nu totul se roteşte în jurul tău – ci pentru doamna Veronica. Vorbind duritatea din voce de la început îi dispărea, iar încet-încet vocea îi devenea un şir bolborosit de cuvinte amestecate cu suspine şi panseluțele ce se chinuia să le planteze scormonind pământul cu degetele nu mai înțelegeau de ce câte o picătură de ploaie ce cade peste ele e sărată, căci nu aveau de unde să ştie care-i gustul lacrimilor că nimeni nu le-a mai plâns niciodată.

— Voiam să am şi eu un locşor aici pe mormântul ăsta pentru doamna mea... Voiam să plantez pentru ea panseluțe, dar nu ştiam nici de unde să le cumpăr şi dacă aş şti nu am bani. Nu le-am furat, le-am luat de unde erau prea multe. Nici bani de lumânări nu am şi am luat două de unde erau destule... Am luat una pentru mine şi una pentru tine, dar dacă nu o vrei, nu am ce face, le aprind eu pe amândouă pentru doamnaVeronica.

Vorbea fără a ridica ochii din pământ. Îi este frică să privească. Dacă Mariana a plecat ce mă fac? Dacă singura prietenă pe care o am m-a părăsit!?... Ştiu că nu trebuia să vorbesc spurcat, că ea e finuță, dar mi-e greu să mă controlez şi nu suport să fiu certată.

A ridicat încet ochii şi a plâns de bucurie când a văzut că Mariana mai este încă cu ea.

Cu capul lipit de marmura albă a crucii, cu brațele strânse la piept îşi priveşte înduioşată opusul a tot ceea ce e ea şi duioşia se transformă în plâns când sălbăticiunea se ridică şi îi întinde timid, cu mâinile tremurând, o lumânare.

— Ia-o. Am luat-o pentru tine.

Mariana o ia şi o aprinde de la un mormânt alăturat şi o aşează la capul bunicii. Stela o pune pe a ei alături şi o priveşte pe Mariana cum stă cu ochii închişi, cu palmele lipite în dreptul pieptului şi cum îşi mişcă încet buzele şi cu mirare întreabă:

— Ce faci? Iar pleci?

— Nu. Nu plec. Mă rog pentru odihna bunicii.

— Ce înseamnă să te rogi!? Cui te rogi!? Ei?!

Tot ce-i veni în gând Marianei era chiar cuvântul Stelei „proastă", dar nu il spuse, ci după un moment de gândire şopti:

— Mă rog lui Dumnezeu, nu bunicii.

— Cine-i Dumnezeu? Eu nu-l cunosc.

Cu infinită mirare, brațele Marianei au alunecat pe lângă corp. Ştia că deseară va scrie şi câteva pagini cu titlu „Cine-i Dumnezeu? Eu nu-l cunosc", dar acum trebuia să răspundă la întrebarea năucitoare a prietenei ei şi chiar îi era greu să definească într-o frază, sau două sau trei nedefinitul, imensul, fără timpul, născătorul a tot şi moartea a tot în afară de El, cunoaşterea absolută, iubirea absolută... În materie de asta Stela era „tabula rasa" despre care îi vorbise profesorul de filozofie. Normal, tot el. Şi aici era tot el prezent. Oare îi blasfemie când iubind îl vezi pe cel ce îl iubeşti foarte aproape de Dumnezeu!? E blasfemie, dar o să te învețe viața să nu le mai amesteci niciodată atât de rău şi să dai lui Dumnezeu ce e a lui Dumnezeu şi iubirii ce-i a iubirii...

— Dumnezeu e forța care ne ocroteşte, care a făcut pământul şi universul. Dumnezeu a făcut zilele şi nopțile, soarele şi lumina. Noi toți, oamenii, suntem creația lui...

Stela o întrerupse brusc şi începu să vorbească cu furie oarbă:

— Deci El m-a făcut şi eu care credeam ca proasta că sunt copilul unei.... unei... – îi era greu să pronunțe cuvântul mamă că nu l-a mai spus niciodată – femei ce m-a aruncat ca pe un gunoi! Deci nu sunt un accident, ci sunt CREAȚIA cuiva. Lui trebuie să-i mulțumesc pentru viața asta de rahat!?... Tot El a făcut şi întunericul din pod unde mă închideau educatoarele de la Dersca şi Vama!? Tot El e cel care mă ocrotea atunci şi mă ocroteşte şi acum!? Să mă închin Lui? Să mă rog Lui?... Nu-l cunosc! Nu cred în El! N-a fost niciodată prezent în viața mea şi nu m-a ocrotit niciodată.

Furia din vorbele Stelei o speriară grozav pe Mariana. Pentru ea a se ruga era o obişnuință şi a crede tot la fel. Bunica Maria o învățase „Tatăl nostru", „Crezul" şi „Miluieşte-mă, Dumnezeule" şi tot ea o punea în fiecare seară şi dimineață să se roage. Ea îi vorbea de îngeri ocrotitori şi de rai şi Mariana a crezut pentru că tot ce spunea bunica era adevărat. Bunica i l-a dăruit pe Dumnezeu în viața ei. Mult mai târziu credința a devenit ceva conştient şi o necesitate absolută. O înțelegere mai mare că eşti prea puțin ca om dacă nu te

raportezi mereu la Dumnezeu. Mariana ştia ce-i lumina, Stela ştia ce-i întunericul – Dumnezeu le făcuse pe amândouă şi în imensa-i înțelepciune le pusese față în față şi răsărea soarele peste amândouă la fel – şi s-au speriat una de alta când au descoperit atunci în cimitir că vin din lumi diferite…

Două contrarii ce se atrag… lumină şi întuneric… blândețe şi duritate… linişte şi furie… pace de gând şi război de gând… merg una lângă alta pe drum fără a-şi vorbi şi fără a mai căuta să înțeleagă…

Eu am fost supărată peDumnezeu, eu mă cert cu El atunci când nu-i înțeleg rânduielile, dar niciodată, absolut niciodată nu L-am negat aşa cum face Stela acum şi m-a speriat…

Seara a venit fiica dirigintei să o ia la discotecă la casa de cultură. Nu avea chef şi nici nu gândea că se va simți bine. În cap avea încă discuția cu Stela ce o şocase.

Chiar de la intrare totul deveni surpriză, fără a şti dacă îi place sau nu. În timp ce o melodie, ce făcea ravagii pe atunci în sufletele tinerilor „Life is life” — Mariana o ascultase de mii de ori la difuzorul din internat – iar în discotecă avea efect de drog, se revărsa din boxele imense peste dansatori şi umplea şi luminile rotitoare, şi umbrele, şi întunericul şi sclipirile ciudate de lumină, un chiot uriaş acoperi muzica:

— Rebeca! Rebeca!

Toți prietenii fiicei dirigintei o salutau veseli şi Mariana află cu surprindere ce înseamnă adolescența normală, bucuria de a trăi în ritm cu cei de vârsta ta, nebunia normală a vârstei înfloririi pe care ea nu a trăit-o şi bănuia că nici nu o poate trăi.

Oare să fie adevărat că dacă ai avut o copilărie chinuită nu mai poți avea parte de fericire în viață căci copilul nevindecat din tine va plânge şi va jeli până la moarte şi va căuta mereu copilăria netrăită, visul nevisat, plânsul ce trebuia să fie râs?… Să fie mormântul fericirii copilăria chinuită sau lipsa ei?… Dacă-i aşa mi-e groază de miile de părinți ce sunt mormântul fericirii copiilor lor, sunt asfințitul soarelui ce trebuia să răsară în viața copiilor şi nu va mai răsări niciodată… Înțelegeți, părinți, ce misiune divină aveți? Puteți înțelege cu cine şi cu ce lucrați, că sunteți pentru copiii voştri Dumnezeu? Trebuie să fii alături de copilul tău nu atunci când îi e bine, când învață, când toată lumea îl laudă şi tu ca părinte te umfli în pene de bucurie, ci marea taină şi adevăratul rol de părinte începe atunci când copilului tău îi e greu şi greşeşte şi trebuie să fii lângă el din toată ființa ta căci dacă atunci nu-i eşti nu i-ai fost niciodată…

„Life is life” se revărsa peste toți adolescenții ce şi-au uitat necazurile acasă şi trăiau pentru o seară fericirea dusă până la extaz de a dansa, a râde, a zbura.

Mariana şi-a amintit dintr-odată de lecțiile de balet şi i-a fost un dor năucitor să danseze, aşa că după ce a fost prezentată tuturor prietenilor Rebecăi

a intrat în cercul lor şi a început timid să se mişte. Nu era greu, doar că era emoționată. Privea paşii de dans a prietenei sale şi o imita.

Când ceilalți băteau din palme în ritmul amețitor al muzicii, bătea şi ea şi avea lacrimi de fericire în ochi că în sfârşit era în mijlocul celor ce trebuia să fie în jurul ei încă de la începutul adolescenței. Oare aş fi fost ca Rebeca dacă rămâneam în casa familiei Vrânceanu, trăiam ca ea, mă bucuram ca ea, nu-mi păsa de nimic? Aş fi crescut încet trăind din plin fiecare moment al vieții fără salturi peste etape cum s-a întâmplat după... după... S-a oprit din dans. A uitat paşii. Aproape s-a chircit sub povara gândurilor.

— Ce te-ai oprit! a țipat la ea Rebeca şi ea a început să se mişte din nou.

Nu te gândi la nimic. Eşti la discotecă, fii la discotecă cu tot cu gânduri, cu toată ființa ta! Dansează şi atât! E frumos să dansezi! îşi spunea repetând paşii de dans ai Rebecăi.

Am să-i spun domnului profesor că e frumos la discotecă şi începând cu acest gând iar s-a dat peste cap, căci, chiar dacă dansa acolo, era ceva mecanic, pentru că ea plecase să vorbească cu iubirea ei şi îngerul ei păzitor din cer, turba de furie şi țipa la ea: Nu pleca iar! Locul tău e aici! Acolo e o iubire care doare! Şi dacă a văzut că nu o aude şi-a promis să nu mai ia niciodată în grijă aeriene, ci doar pământene: Sunt pe pământ, să trăiască ca pe pământ! M-am săturat să o tot caut ba prin cer, ba printre cuvinte, ba pe la poarta raiului! E o misiune atât de grea!

Până la o nouă misiune trebuia să şi-o termine pe asta aşa că a căutat disperat o soluție salvatoare pentru protejata lui ce-i era nespus de dragă, aşa aeriană cum era, dar se ferea să nu afle Şeful cel mare că el se implică emoțional în misiunea de a îndruma paşii unui muritor, şi a cercetat cu atenție toată sala. Voia să găsească sufletul cel mai bun, cel mai frumos de acolo şi dacă se poate mai pământean şi dacă colegul lui – Cupidon – era ocupat în altă parte îi luă el locul şi când găsi ceea ce căuta şopti în creierul lui:

— Priveşte cu atenție! Uite ce frumusețe dansează lângă Rebeca!

Mihai Avram, inginer mecanic de meserie, dar D. J. în timpul liber, pasionat de muzică până la a se îmbolnăvi de ea, a rămas cu ochii fixați pe frumusețea de lângă Rebeca şi nu ştia să spună dacă chiar a auzit o şoaptă la ureche sau i s-a părut, dar sigur nu era părere că fata era răscolitor de frumoasă şi nu înțelegea nici de ce îi place atât căci nu era ceea ce i-a plăcut lui mereu: blondă, cu ochi albaştri, înaltă şi subțire, iar ceea ce vedea era brunetă ca noaptea, micuță şi nu ştia ce culoare au ochii ei, dar ştia că nu sunt albaştri.

A studiat-o cu atenție. A văzut că Rebeca se apleacă la urechea ei, îi şopteşte ceva apoi aceasta râde. Deci sunt prietene. Asta-i foarte bine – gândi, apoi exclamă cu voce tare:

— Ce râs are! Oau, ce frumoasă e când râde!

Pentru că era brunetă, pentru că era micuță, a şoptit, după ce a pus o melodie după sufletul lui „Lady în red” cântată de Chris de Burgh şi a plecat spre ea: Să facem cunoştință cu micuța chinezoaică. Culmea e că e îmbrăcată în roşu.

Înainte de a ajunge la ea simțea că are palmele transpirate şi în gât un nod. Nu i s-a mai întâmplat niciodată. El avea întotdeauna replică şi întotdeauna era cuceritor. Chiar era convins că el cucereşte pe oricine chiar din clipa când şi-a pus în gând să cucerească. El câştiga înainte de a porni la război, căci ştia că femeile îl plac şi îi cad la picioare. Dacă-i aşa, îi şopti cineva la ureche, de ce ți-au transpirat mâinile de data asta!?... Poate pentru că nicio cucerire nu a fost atât de importantă ca asta! Ştiu că vreau ca într-o zi micuța chinezoaică să fie soția mea şi să-mi nască copii! răspunse vocii de la ureche sau din capul lui.

Ho! Mai încet! țipa îngerul Marianei ce se juca de-a Cupidon. Am vrut să o vezi şi să o faci să trăiască puțină fericire nu să te repezi ca nebunul! Cred că nu ştiu să folosesc prea bine săgețile, nu-i meseria mea! Dar ce-mi place, îmi place de mor!!... Dacă ştie Şeful ce fac – uzurpare de funcție, folosirea de arme fără permis – mă face înger căzut cât ai zice peşte!... se smeorcăi îngerul şi îşi târî aripile spre alt colț de rai ca să nu bănuiască nimeni ce a făcut.

Mihai alungă furtuna de gânduri din creier că ajunsese în fața fetelor.

— Salut, Rebeca.

Aceasta, nebunatică, în loc să-i răspundă la salut, se repezi la el, îl luă de gât şi îi sărută amândoi obrajii.

Mariana îi privea şi nu înțelegea cine-i prietenul Rebecăi până la urmă căci o mai pupaseră vreo trei până acum şi ea pupase vreo cinci şi nu înțelegea că ăsta-i felul de a se purta al fetei cu toate cunoştințele ei şi că şi asta e un fel de normalitate, de a trăi fericit printre ai tăi. Ea, care fugise mereu de atingere, care nu a fost pupată niciodată de nimeni şi de ani buni singura mângâiere era strângerea în brațe a doamnei Geta Strugaru, credea că atingerea e păcat şi privea cu groază naturalețea cu care Rebeca îşi pupa cunoştințele şi prietenii.

— Nu-mi prezinți şi mie prietena? întrebă Mihai şi făcu un semn discret cu capul spre Mariana. Vreau să dansez cu ea.

— Mariana Vlaicu. Mihai Avram. Acum, că vă cunoaşteți, poftiți la dans, spuse repezit Rebeca în timp ce era deja în brațele unui băiat.

Cu o palmă în palma lui, cu brațul strângându-i uşor mijlocul începu să se rotească prin sala arhiplină de parcă ar fi fost numai ei doi acolo. Tremura ca o frunză; mâna strânsă de mâna lui era de gheață; a lui era fierbinte şi transpirată şi o strângea tare pe a ei... Îi era frică să nu greşească paşii de dans şi îi tot număra în gând, dar uită numărătoarea, uită şi ritmul şi se trezi că se împiedică de paşii lui şi ca să nu se ducă jos o strânse bine de tot în brațe în timp ce ea bolborosea roşie ca focul de emoție şi de ruşine:

— N-am mai fost niciodată la discotecă şi nici n-am mai dansat cu un băiat. Nu prea ştiu să dansez. Scuză-mă că m-am împiedicat...

Mihai încă ținând-o strâns, deşi nu mai era nevoie căci fata se reechilibrase, i-a şoptit la ureche.

— Mă bucur că te-ai împiedicat – unu. Doi – ştii să dansezi şi trei... Trei încă nu ți-l spun.

Continuându-şi dansul lângă pieptul lui i-a şoptit mirată:

— De ce te bucuri că m-am împiedicat? şi când termină de pus întrebarea înțelesese în sfârşit fără a mai fi nevoie de răspuns de ce se bucura el. Pentru că asta era singura şansă să o țină strâns în brațe. Zâmbi nevinovat şi se îndepărtă uşor de el speriată de bucuria lui, dar se dezechilibră iar, şi iar o strânse el la piept şi râse fericit sărutându-i uşor pletele din creştetul capului, atât de uşor încât ea nici nu-şi dădu seama de asta.

— Vezi ce pățeşti dacă vrei să fugi de mine, micuță chinezoaică!?... Nu mănânc oameni, aşa că nu încerca să tot fugi de mine. Stai liniştită în brațele mele până la sfârşitul dansului.

... Cineva mi-a mai spus când eram mică că nu mănâncă oameni; era tot un bărbat. Era tata Dragoş când a venit prima dată la cămin cu mama Marieta.

El nu ştia la ce se gândeşte ea şi ca să nu mai fugă, nu i-a mai luat mâna în mâna lui, ci şi-a ținut amândouă mâinile în jurul mijlocului ei. Încet-încet unul din brațe l-a ridicat pe spatele ei şi mângâind-o blând a făcut-o să se lipească de pieptul lui şi capul să-i alunece uşor pe umărul pe care s-au sprijinit multe femei când au dansat cu el sau când s-au iubit, dar acum era prima dată când simțea că pe umărul lui şi-a pus capul fata pe care a aşteptat-o toată viața, ființa care l-a făcut să înțeleagă într-o singură clipă că există miraculoasa iubire despre care scriu poeții şi în care el, sceptic şi rece, n-a crezut niciodată... Când melodia era pe sfârşite şi-a mai lipit o dată buzele, sătule de sărutat femei, dar necunoscând încă nebunia de a săruta pe cineva pe care iubeşti, de creştetul ei. Ea n-a simțit atingerea buzelor lui. S-a supărat când s-a terminat muzica, căci era bine la pieptul lui, era bine să danseze, era bine să o țină cineva în brațe, şi nu s-a grăbit să se desprindă de el, iar când a vrut, era prea târziu căci el o ținea strâns şi o rotea în ritmul amețitor al altei melodii duioase.

Acum dansa şi atât. Nu mai visa la ce va scrie, nici nu se gândea la Stela şi la Dumnezeu. Avea un singur gând străin de starea ei de fericire şi tinerețe, că va trebui să-i spună profesorului că-i tare bine la discotecă şi să danseze.

Când a început o melodie zăludă i-a spus lui Mihai că vrea să se oprească şi că nu poate dansa atât de nebuneşte.

— Te învăț eu! Să încercăm, te rog.

— Nu, nu vreau. Astăzi am ieşit din spital. M-a obosit zgomotul şi aglomerația. Vreau un pic de aer.

A ieşit afară fără a se uita înapoi şi a spera că Mihai o va urma. Voia să fie singură, să-şi răcorească gândurile, să-şi trăiască în linişte savoarea bucuriei de a şti ce-i tinerețea şi dansul.

Privea cerul întunecat nins de puzderie de stele, perechile de tineri ce se sărutau şi nevoia disperată de a nu mai fi singură, de a nu se termina fericirea ce o simțise pentru o clipă în mijlocul prietenilor Rebecăi, dansând sau în brațele acelui tânăr o făcu să-şi strângă brațele în jurul propriului corp şi să se cuprindă singură în timp ce avea un frison căci răcoarea nopții îi pătrunse prin haine şi îi sărutase cu frig pielea încălzită în timpul dansului în căldura din interior.

Tresări speriată când două brațe au prins-o din spate de mijloc şi o şoaptă i-a picurat în ureche:

— Tremuri, chinezoaică mică! Ți-e frig?

S-a întors repede spre el şi s-a eliberat din brațele lui.

— Nu-mi place că-mi spui chinezoaică. Eu nu am ochii oblici.

— Am prostul obicei de a nu spune feme... pardon... domnişoarelor ceea ce vor ele să audă, ci ceea ce vreau eu să le spun. Şi mai am un obicei la fel de prost – şi când zise asta îi aşeză haina lui de piele pe umeri – să le îmbrac chiar şi când ele nu recunosc că le e frig. Apoi continuă în gând – căci dacă spunea asta cu voce tare chinezoaica lui ar fi fugit mâncând pământul, iar el îşi dorea mai mult ca orice ca ea să nu fugă, de aceea şi-a propus ca de data asta să aibă răbdare, infinită răbdare, şi era greu, căci el în orice relație avea talentul ca la câteva ore de la întâlnire, chiar dacă prietena lui îi spunea că vrea să se plimbe, că vrea la film, că vrea la suc, că vrea la cofetărie, el din toate astea înțelegea dormitor, dormitor, dormitor şi acolo şi ajungea, dar acum ştia că nu merge, ştia că va fi plimbare până se va sătura de numărat copacii prin parc şi stelele de pe cer, vor fi filme, suc şi cofetărie, vor fi cântece preferate şi poezie, vor fi toate florile lumii de dăruit şi mai apoi va fi... ştia sigur că va fi...- că mai are un obicei şi ăla nu-i prost, ci-i chiar foarte bun: să dezbrace femeile...

— Cum se cheamă melodia pe care am dansat prima dată?

— „Lady în red" şi o cântă Chris de Burgh. Înseamnă doamna în roşu. A cântat-o pentru tine că ai pulover roşu.

— Mulțumesc. Acum spune-mi ce-i cu treiul acela pe care nu ai vrut să-l spui în interior.

— Mai am un obicei prost, chinezoaică mică! Spun ceea ce vreau să spun atunci când vreau eu şi acum nu vreau să spun nimic despre trei.

Of, ce nesuferit e! îşi zise Mariana în gând şi plecă îmbufnată de lângă el. Rămas la câțiva paşi de ea, el tăcea tot îmbufnat.

... Eu ți-aş fi spus şi treiul, dar fugeai de mine ca de dracu, chinezoaică mică, şi eu nu vreau să fugi! N-ai fi fugit dacă ți-aş fi spus că încă de când te-am văzut vreau să te sărut!?... Dacă ți-aş fi spus acum erai deja acasă...

Cu vocea moale, blând până la Dumnezeu, a rugat-o:

— Să mergem înapoi. Te rog să mai dansezi încă un dans cu mine.

— Nu vreau. Plec la internat, i-a răspuns ea şi a dat să plece, dar nu a făcut decât câțiva paşi şi o mână puternică a prins-o de braț şi o voce la fel de puternică, din care a constatat brusc că a dispărut şi moleşeala şi blândețea de dinainte, i-a ordonat scurt:

— Nu pleci nicăieri! Poți să nu dansezi cu mine, dar nu pleci acum singură!

Felul în care s-a smuncit speriată din mâna lui, groaza ce i-a văzut-o pentru o clipă în privire l-au zăpăcit, iar faptul că chiar a luat-o la fugă nu avea altă explicație decât că ei îi era teamă când ridica cineva tonul la ea sau că a înțeles cu totul greşit cuvintele lui.

Speriat de grijă pentru ea a alergat până a prins-o, şi nici n-a fost prea greu având în vedere că făcea foarte mult sport, şi a privit cu groază ochii ei de căprioară hăituită când a pus mâna pe ea, iar faptul că a început să-l lovească cu pumnii în piept în timp ce se ruga de el cu lacrimi în ochi: Te rog, dă-mi drumul... Te rog, lasă-mă să plec! l-a convins că fata înțelesese totul greşit. Cum poate gândi că i-aş face rău!? îşi zise mirat. Eu n-am făcut niciodată rău femeilor!

— Te rog, linişteşte-te! Nu țipa! Am vrut să nu pleci singură pe stradă la ora asta căci este periculos! Voiam să te conduc eu mai târziu, când se termina discoteca! Înțelegi?

Cu mâinile încleştate încă în brațele lui şi forțându-l să stea la distanță, cu suspiciune în suflet şi cu groază în priviri încă nu ştia dacă să aibă încredere în el. În ochii negri avea lacrimi de frică, tremura ca o frunză şi nu ştia ce să facă. Bărbatul cu care dansase pentru prima dată în viață o speriase cumplit. Privirea ei ruga, mâinile ei încleştate în brațele lui păreau nişte liane întinse gata-gata să se frângă, plânsul ei oprit în gât de groază ce-i era o îneca. Pentru că nu ştia ce să facă îi privea ochii blânzi, frica lui de frica ei oglindită pe față şi îi asculta cuvintele:

— Nu trebuia să te sperii, chinezoaică mică! Nu înțelegi că mi-am făcut griji pentru tine că nu voiam să fii singură pe stradă la ora asta!?... Şi în plus cum aveam să te las să pleci cu geaca mea? glumi el ca să o facă să râdă.

Când a înțeles adevărul, căci era acolo în privirea lui plină de grijă, în vocea blândă ce o liniştea, în brațele ce, dacă ar fi vrut să-i facă rău ar fi strâns-o, dar ele stăteau inerte în încleştarea supraomenească a brațelor ei, s-a prăbuşit epuizată în brațele lui ce au cuprins-o, dar nu aveau curaj să o strângă după reacția ei dezastruoasă de mai devreme şi a început să plângă aşa cum plâng copiii când se trezesc noaptea după un coşmar şi mama vine să-i ia în brațe şi să-i liniştească. Aşa plângea şi ea acum de bucurie că s-a trezit din coşmar, iar Mihai încă speriat îi mângâia timid umerii şi o alinta.

— Linişteşte-te, chinezoaică mică!

Când plânsul i s-a mai liniştit şi tremuratul la fel i-a luat fața în palme şi privind-o în ochii de care acum era sigur că au culoare neagră i-a spus clar de parcă voia ca vorbele să-i intre direct în cap prin ochi nu prin urechi:

— Niciodată în viața ta să nu-ți mai fie frică de mine şi să nu fugi de mine!

Apoi infinit de blând şi-a lipit buzele de buzele ei şi ea, prostuța, a închis ochii şi a sperat că va fi mai mult decât o atingere blândă şi castă şi a tresărit speriată când a realizat că asta a fost tot: o atingere de petală de înger pe buzele ei însetate de iubire şi l-a urmat când el a spus să meargă înapoi şi îngerul din cer râdea de se prăpădea căci le citise gândul la amândoi şi murea de ciudă când se termina râsul, că nu-i putea face să-şi citească gândurile unul altuia, căci el spunea: ce mult aş fi vrut s-o mai sărut până când i-aş fi simțit buzele strivite sub buzele mele şi pe ea să o simt deschizându-se ca o floare sub forța sărutului meu, dar mi-e teamă să încerc mai mult că se sperie şi fuge căci tot timpul e pe picior de plecare; iar ea gândea: numai atât să fie sărutul!? Nici nu mi-am dat seama dacă chiar m-a atins sau a fost o părere.

— Ce zi lungă, şopti ea când au ajuns chiar la intrarea în discotecă.

— De ce zici asta?

— Dimineață am ieşit din spital, după amiază am fost la cimitir cu o prietenă şi seara a venit Rebeca şi m-a luat la discotecă mai mult fără voie decât cu voie. E prima dată când vin la discotecă. Până la urmă mi-a plăcut. Am dansat cu tine. M-am speriat de tine. M-am…

Aici se opri încurcată; nu voia să-şi termine gândul.

El era fericit: prima discotecă, primul dans, primul sărut… Deşi nu a dat niciun pic de importanță până acum la a fi primul, brusc asta i se părea vital.

— Ce „m-am”, chinezoaică mică!? Spune până la capăt, iar dacă ți-e ruşine, spun eu că-s mai îndrăzneț. Ai vrut să spui m-am sărutat cu tine, dar te înşeli, ăla nu-i sărut adevărat ci e o mângâiere, e doar o părere de atingere între noi… Sărutul e altceva… Acum hai să dansăm…

A cuprins-o în brațe în timp ce auzit doar de urechile lui îi şoptea în păr: ăla nu-i sărut ci-i o părere de sărut; sărutul adevărat e altceva chinezoaica mea mică. Oare o să te sperii când o să te sărut cu adevărat şi o să fugi sau o să mi te deschizi ca o floare!? O clipă mai târziu îşi scutura capul să-şi alunge gândurile astea care nu erau ale lui. El nu mai era el de până în seara aceea sau gândurile nu mai erau ale lui. M-am pierdut pe mine de mine, nu mă mai găsesc şi ce să mă fac?! El până atunci ştia că dragostea înseamnă sex sănătos şi pe săturate, fără emoție, fără vise şi fără mofturi, nici din partea lui, nici din partea partenerei, tot el începând din momentul când a văzut-o pe Mariana s-a schimbat la o sută optzeci de grade. Auzea sunete nemaiauzite, vedea culori ce nu există, descoperise că şi el are emoții, vise, nevoie de zbor şi de credință în îngeri, de răbdare infinită, el care era nerăbdarea întruchipată, nici duioşia, blândețea,

înflorirea nu-i mai erau străine şi se întreba năuc: Doamne, oare ce-i cu mine? Cine sunt eu? Prostul ăsta de acum sau deşteptul de mai înainte? Sau poate e invers: deştept sunt acum prost eram. Să mă bucur sau să plâng de ce mi se întâmplă? E binecuvântare sau blestem totul?

— De ce nu spui nimic? îl întrebă ea şi trezit din gânduri i-a privit ochii, s-a înecat în adâncul nevinovăției lor şi a strâns-o în brațe şi în timp ce dansa repeta ca un refren:

— Am găsit răspunsul în ochii ei. E binecuvântare... e binecuvântare...

Pe drum spre internat i-a dat iar haina lui şi i-a spus că nu vrea ca mica lui chinezoaică să se îmbolnăvească.

— Chiar aşa, de ce ai stat în spital? Ce ai avut?

— Nu vreau să vorbesc despre asta.

— De ce nu vrei să-mi spui? Bine, dacă îi ceva intim nu insist.

— Nu înțeleg la ce te gândeşti aşa că mai bine îți spun adevărul: am făcut o criză puternică de la lipsă de calciu şi din cauza anemiei şi m-a dus doamna dirigintă la spital. Doamna dirigintă a mea este mama Rebecăi.

— Iar Rebeca e prietena ta, încheie el.

Ea nu continuă în niciun fel. Da, era prietenă cu Rebeca, dar nu în felul în care fata aceea dezinvoltă era prietenă cu toată lumea. Gândindu-se mai bine ea realiză că are foarte puține lucruri comune cu Rebeca – erau firi diferite, aveau pasiuni diferite, trăiau diferit, visau diferit, una avea fericire deplină, cealaltă fărâme de fericire şi vise nemărginite despre ce ar putea fi fericirea – şi îşi dădu seama că nu prietenia le leagă pe ele, ci mila uneia față de cealaltă şi doamna Adriana, mama Rebecăi ce căuta orice cale de a aduce puțină veselie în viața Marianei. Mai prietenă era cu mama decât cu fiica.

— Mă surprinde că sunteți prietene. Sunteți foarte diferite, zise Mihai şi completă cu asta tot ce gândise Mariana mai devreme.

— Da. Suntem diferite.

Tonul cu care a spus fata ultima propoziție arăta clar că nu vrea să mai continue discuția pe tema asta şi Mihai a înțeles deşi a rămas nelămurit. Voia să ştie totul: de unde prietenia asta, de unde se cunosc, ce le leagă, de ce nu a mai venit niciodată până acum cu Rebeca la discotecă, dar nu era nimic, tot ce nu-i spunea Mariana va afla de la Rebeca.

— Acum ți-e bine?

— Da. După tratamentul din spital sigur nu o să-mi mai fie rău până la toamnă. Primăvara şi toamna mi-e cel mai rău.

În timp ce vorbea şi-a ridicat mânecile hainelor şi i-a arătat la lumina lunii brațele învinețite.

— Uite ce am la mâini de la perfuzii.

Bărbatul i-a privit cu milă petele vineții, ce arătau sinistru în lumina lunii, şi a întins mâinile să o mângâie, dar ea şi-a tras repede hainele la loc şi şi-a zis în gând: Acolo a mângâiat domnul profesor şi nimeni nu are voie să atingă acolo unde a atins el şi oricum nimeni de pe pământ nu poate mângâia mai frumos ca el.

Mihai o privea cum e cu gândurile aiurea şi nu mai înțelegea nimic. Voia doar să-i mângâie mâinile…

Acum ce a speriat-o?! Acum ce a făcut-o să se îndepărteze cu totul de mine?! Aici nu-i loc de nicio neînțelegere, era clar că a vrut să o mângâie.

În fața internatului s-a despărțit de ea rece.

— La revedere, micuța mea chinezoaică.

— La revedere, Mihai.

Duminică a făcut toată ziua teme iar spre seară s-a apucat de scris. A scris câteva pagini cu titlu „Cine-i Dumnezeu? Eu nu-l cunosc" şi alte câteva pagini despre „Relativitatea fericirii".

În primul căuta un răspuns la întrebarea distrugătoare a Stelei, iar în al doilea vorbea despre nefericirea absolută a Stelei prin comparație cu ea, apoi despre nefericirea ei prin comparație cu Rebeca şi concluziona că omul când se raportează la om în căutarea fericirii va fi întotdeauna nefericit şi că în căutarea fericirii e mai bine ca măcar din când în când să te raportezi la Dumnezeu şi apoi să dai răspuns întrebării şi atunci până şi cel mai umil dintre oameni va găsi crâmpeie de fericire.

Bolnavul de iubire va mulțumi cerului pentru boala sublimă ce i s-a dat, cel ce se chinuie să respire va mulțumi pentru că i s-a dat asta, căci altfel nu ar fi ştiut niciodată ce miracol e respirarea, femeia ce se chinuie să nască va mulțumi şi ea că născând şi auzind primul țipăt al copilului său a înțeles că şi ea e o fărâmă de Creator, chiar aşa: Oare Dumnezeu a simțit durere şi a țipat când a născut lumea!? – doar pentru cel ce a căzut din abis în abis, din ură în ură, cel ce a fost chinuit copil, chinuit adolescent, cel ce acăutat şi nu a găsit niciodată ce a căutat, cel ce a cerşit iubire şi a primit strivire, cel ce s-a rugat de moarte că viața îi prea grea, cel ce a fost mereu însetat, cel ce a purtat pe umeri poveri mult mai grele decât i se dau de obicei unui simplu muritor şi el le-a dus, cel ce a plâns până când i-au secat lacrimile, cel ce de durere a început să scrie cărți despre iubire cum el niciodată n-a trăit, cel ce a fost furat şi mințit de semeni ucigător de mult, cel ce a fost prea pur, prea drept, prea înalt ca măcar să răspundă la răutatea şi indiferența lumii, e greu de găsit o mulțumire… Sau poate nu-i atât de greu, îi şopti Dumnezeu la ureche. El trebuie să mulțumească cel mai mult căci dacă a depăşit toate astea înseamnă că s-a născut a doua oară, înseamnă că a descoperit forța imensă pusă în Om de Mine şi a mai descoperit şi cine-i ființa ce îl priveşte din spatele propriilor ochi… El trebuie să mulțumească cel mai mult,

iar dacă nu mulțumeşte înseamnă că nu a ajuns unde trebuia să ajungă, nu a descoperit ceea ce era de descoperit... mai are drum... mai are căutare... mai are de urcat şi de coborât până când se va întâlni cu ființa străină din spatele ochilor lui şi şi-o va face prietenă...

Dar ea nu a auzit şoapta Creatorului la ureche şi nu a putut scrie ce i-a şoptit El căci şi ea mai avea drum... mai avea căutare... mai avea de urcat şi de coborât... aşa că paginile ei despre relativitatea fericirii nu erau terminate şi nici subiectul lămurit, dar nu-i nicio tragedie asta, unuii mor şi tot n-au lămurit problema; pentru ea e deja prea mult că la şaptesprezece ani jumătate îşi pune astfel de probleme, gândeşte cum gândeşte şi caută aşa cum caută...

În timp ce ea se chinuia să scrie despre marile probleme ale lumii Mihai stătea de vorbă cu Rebeca şi aceasta i-a spus tot ce ştia despre Mariana.

— Nu pot spune că mi-e prietenă, Mihai. E prea deşteaptă, uneori e ciudată... N-o cunosc... Se înțelege mai bine cu mama şi cu tata decât cu mine, dar mama spune că nu şi-ar fi dorit un copil ca ea, căci e greu de crescut: în lumea materială se mulțumeşte cu mai nimic, dar în ceea ce priveşte sufletul visează luna de pe cer – cam astea sunt cuvintele mamei când eu o tachinez că ține mai mult la Mariana decât la mine. Ascultă Paganini. Ex! – făcu fata pentru a ilustra mai bine groaza ei de muzica asta – şi plânge când îl ascultă. Mama ține foarte mult la ea... încheie de spus tot ce ştia despre Mariana şi plecă să danseze mai departe.

Mihai s-a dus la muzica lui. Era copleşit. Casa de copii, orfană, speriată, înțelegea, dar deşteaptă de sperie, ciudată, Paganini – asta nu mai înțelegea aşa cum nu înțelegea de ce nu ştie să sărute, căci ştia sigur cum sunt fetele de la stat...

Cu acordurile divine ale melodiei „Lady în red" în suflet deşi în sală suna muzica nebună rock a plecat din nou la Rebeca. A prins-o de mână şi i-a şoptit la ureche:

— Spune-mi, prietena asta ciudată a ta, cum stă cu băieții, cu prietenii?

— Nici nu-i vede. Ştii ce fasoane a făcut aseară până am convins-o să vină la discotecă! Vrea să ajungă scriitoare, scrie poezii şi ştiu de la mama – eu nu citesc, n-am material în mine de dulcegării şi literatura nu-i specialitatea mea; sunt elevă la mate-fizică – că scrie bine şi în loc să se pupe cu băieții şi să danseze ca mine, stă de vorbă cu proful de filozofie de la ea de la liceu despre – Ex! făcu din nou – toată nebuneala din cărțile noastre de filozofie! O admir, dar n-o înțeleg, Mihai!

Când termină rămase privindu-l țintă pe bărbatul ce cucerea pe toate fetele atât de uşor şi, cuprinsă de o bănuială, râzând ştrengăreşte îi susură la ureche:

— Să nu spui că ți s-a pus pata pe ea!

El s-a făcut că nu-i aude întrebarea şi a plecat înapoi la muzică şi putea jura că-i prima dată în viața lui când s-a săturat de muzică rock, de aglomerație şi de viața tumultoasă. Visa la liniştea ce a simțit-o când a dansat cu chinezoaica lui şi şi-a încordat tot corpul ce de dor îl durea şi a şoptit: Cum e Paganini!? N-am ascultat niciodată. Ce are muzica lui de Mariana plânge când îl ascultă!?... Oare-i grav că scrie versuri?! Eu n-am scris niciodată...

În acelaşi timp fata din sala de meditații a internatului, rămasă singură în noapte, încă scria.

Cruela, venind de la baie, a văzut lumina aprinsă şi a intrat să o stingă. A tresărit când a văzut că Mariana e încă acolo şi scrie. Era aşa de absorbită de scris că nici n-a observat-o, dar a tresărit speriată când pedagoga a ajuns chiar lângă ea. I-a spus bâlbâindu-se:

— Sting... sting lumina şi mă duc la culcare...

În ochii doamnei nu era răceala din trecut şi nici răutate.

— Vreau să văd ce-ai scris. Te rog, arată-mi!

Mariana i-a întins plină de emoție foile – Cruela era ultimul om care să citească ceva scris de ea – şi doamna a început să le citească în linişte, apoi a început să şoptească, cu vocea tremurândă, aproape de plâns, câteva din cuvintele scrise de Mariana.

... Ți-am cerut părinți, mi-ai dat înstrăinare; ți-am cerut familie căci asta e pentru mine fericirea, dar nu mi-ai dat; caut linişte şi lumină, găsesc zbucium şi întuneric; iubire nici nu îndrăznesc să-ți cer, dar îți mulțumesc pentru doamna dirigintă şi pentru profesorul de filozofie. Ştiu că eşti, ştiu că mă vezi şi mă auzi, dar nu înțeleg de ce nu-mi îndeplineşti nicio dorință, de ce nu te doare durerea mea!?... Nu ştiu ce crezi Tu că-i fericirea şi nici nu ştiu cum o împarți. Mie totuşi mi-ai dat o felie mai mare decât Stelei. Poate şi ei i-ai dat o feliuță, dar nu o vede că nu are cu a cui nefericire să-şi măsoare ceea ce are... Îți mulțumesc pentru bucățica mea de fericire...

Doamna termină de citit şi plângea de-a binelea.

— Iartă-mă, Mariana, pentru trecut!

De parcă nici nu i-ar fi răspuns ei, ci tot cu Dumnezeu ar fi vorbit, şopti:

— Am iertat tot şi pe toți. Dacă nu iertam muream bolnavă de ură...

Doamna nu-i aude cuvintele. Simte că ar trebui să dea o explicație.

— În vara când ai venit să dai examen la liceu soțul m-a părăsit pentru o fată mai tânără. Era o fostă locatară a unei case de copii... Înțelegi?!

Nu, nu înțelegea de ce a trebuit să plătească ea pentru păcatele altora, nu înțelegea de ce la durere Cruela a provocat la rândul ei durere în sufletul unui copil nevinovat, căci o rană nu se vindecă prin altă rană, dar înțelegea – Oh, Doamne, cât înțelegea! – tristețea şi însingurarea din privirea ei. Înțelegea intuind cât îi e de frică de bătrânețe trăită singură şi fără iubire şi i-a şoptit cu blândețe:

— Înțeleg...

A doua zi după ore l-a căutat pe profesor şi i-a dat foile cu ce a scris.

— Îmi place, îmi place mult cum scrii. Sper că eşti convinsă de asta! Eşti profundă... Ataci probleme pe care mi-e teamă să le atac eu. Unde o să te opreşti, copilaş?

— Nu ştiu, a răspuns ea plină de fericirea laudei şi a speranței sădită în ea de cuvintele profesorului. Avea un talent fantastic să vindece trecutul neglijându-l şi să o facă să privească mereu spre viitor. Ce ziceți, e un răspuns bun în paginile mele pentru întrebarea Stelei?

— E un răspuns perfect. Mai bun decât l-aş fi dat eu, căci eu aş fi vorbit de filozofi, aş fi fost savant şi ea n-ar fi înțeles prea multe din răspunsul meu, dar tu ai darul de a spune în cuvinte simple idei profunde. Prevăd că peste câțiva ani o să începi să desființezi filozofia...

— Nu înțeleg ce ați vrut să spuneți, a răspuns ea mirată.

— Nici nu-ți explic. Mai târziu îți vei aminti exact ce ți-am spus eu acum şi vei înțelege... Şi acum întrebarea cea mai importantă pe care vreau să ți-o pun încă de când ai venit: Cum a fost la discotecă?

— Fain, chiar fain. Am dansat cu un băiat.

Pe fața profesorului nu se citea nimic şi nici vocea nu i-a tremurat când a întrebat:

— Ți-a plăcut?

— Cine? Dansul sau băiatul? a răspuns fata şi a râs şi profesorul i-a acceptat şi râsul şi jocul de cuvinte căci ştia sigur că fata a înțeles perfect întrebarea şi privind-o s-a gândit cum ar fi ca un pictor să poată zugrăvi în culori râsul ei. Chipul, visele, nevinovăția am reuşit să i le prind într-un tablou, dar pentru aşa râs Dumnezeu nu a născut culori... Ca o părere de şoaptă, o zbatere firavă între cuvânt şi necuvânt, i-a alunecat de pe buze: Doamne, cât iubesc râsul tău...

— Ce ați spus? N-am înțeles!?

— N-am spus nimic. Ți s-a părut.

— Sunteți mincinos, îmi pare rău că trebuie să vă spun asta. Ştiu sigur că ați spus ceva...

— Nu, atunci nu am spus nimic, dar acuma spun. Cum îndrăzneşti să mă faci mincinos!?... şi în vocea lui era prefăcută furie de care Mariana nu se temea deloc.

— Cine ținea lecții despre a nu-ți fi frică să gândeşti şi să fii om liber!? Din câte îmi amintesc, parcă dumneavoastră, nu-i aşa?... l-a întrebat fata şi iar a început a râde.

— Pleacă de aici, copilaş, până nu te iau la bătaie! Mă loveşti cu propriile arme! Eşti... eşti neruşinată şi fantastică! Hai, acum pleacă!

Aştepta cu nerăbdare ca ea să plece din clasă şi el să se aşeze la catedră cu capul în mâini şi să-şi strivească creierul în palme şi să strige la el: Nu ai voie să o iubeşti! Ia-ți sufletul înapoi de la ea! Lasă-i râsul, lacrimile şi tinerețea în pace!... Apoi umil să-şi spună: Nu-mi pot lua sufletul înapoi, o iubesc de nu mai există cale de întoarcere... Îi las zborul, îi las tinerețea, îi las tot, doar râsul ăsta divin vreau să-l păstrez...

— Nu plec până nu vă spun ce mi-a plăcut la discotecă. Mi-a plăcut să dansez şi mi-a plăcut şi băiatul – de fapt nu-i băiat, ci bărbat cred – dar nu ştiu de ce mă sperie. Dumneavoastră nu mă speriați niciodată. Şi când dansam şi pe drum spre internat eu mă gândeam tot la dumneavoastră. Spuneți-mi de ce mă sperie? De ce mi-e frică de el, dar nu chiar frică, ci altceva ce nu ştiu cum se spune?

— Încearcă totuşi. De obicei ai cuvinte.

Vocea lui a sunat ca un țipăt de durere, dar ea nu a observat asta.

— E frică cu emoție amestecată. Ai şi sta şi ai pleca în acelaşi timp. Ați trăit vreodată o stare aşa de ciudată?!

Prostuța mea dragă, asta trăiesc de când te cunosc, doar că tu ştii mai bine decât mine să spui în cuvinte ce simt oamenii şi-i de nespus în cuvinte: frică cu emoție amestecată... aş sta şi aş pleca în acelaşi timp... îşi spunea profesorul în gând şi nici nu îndrăznea să o privească. Îşi răsfoia cu mâinile tremurând foile din fața lui cu care îşi făcea intenționat de lucru pentru a amâna răspunsul. Normal că îl ştia. În prezența lui era în siguranță. Vedea în el şi tată, şi iubit, şi ocrotire, şi iubire şi curaj de a merge mai departe şi simțea cu sufletul că profesorul îi iubeşte mai ales creierul, în rest vede în ea un înger, dar bărbatul – nu-mi place că-i bărbat, aş fi preferat să fie băiat – cu care a dansat a văzut în ea doar femeia şi a dorit-o şi Mariana a simțit instinctiv asta şi s-a speriat căci ea era numai creier, numai vis, numai zbor şi nu avea în ea nimic pământean şi nici măcar nu era conştientă de propriul trup, îl avea şi atât.

Chiar şi atunci când profesorul îi mângâia mâinile, atingerea asta nu avea nimic cu trupul, căci ea simțea că mângâierea e pentru sufletul ei, pentru copilăria ei netrăită şi pentru copilul chinuit din ea. Era atingerea divină care vindecă rănile trecutului şi îi dădea linişte...

Profesorului îi era teamă să-i spună răspunsul şi mai ştia că fata nu l-ar înțelege şi s-ar speria.

Cum să-i spui muguraşului de floare că va deveni floare!? N-ar înțelege. Înflorirea nu are înțeles: se întâmplă pur şi simplu ca răsăritul, ca asfințitul, ca ploaia, ca ninsul... Dacă i s-ar explica înflorirea în loc să se gândească la miracol se va gândi la răscolire, în loc de deschidere va gândi că-i explozia propriului trup de petale. Cum să înțeleagă că întunericul strâns între minusculele fărâme, de ceva ce nu sunt nici petale încă şi nici frunze, ce vor deveni trupul florii va iradia

într-o infinită lumină... Dar cum să-i spui asta fără să o sperii, fără să se teamă!?... Eu nu pot să-i spun. Oare bărbatul cu care a dansat va putea? Oare în el e ascunsă mai marea fericire pentru ea din calea căreia trebuie să mă feresc şi pentru care trebuie să mă sacrific!?...

— Spuneți-mi la ce vă gândiți? De ce nu-mi răspundeți căci dumneavoastră aveți întotdeauna răspuns la toate?

— Nu am răspuns la toate. Sunt un prăpădit de om, nu Dumnezeu. Nu ştiu ce să-ți răspund. Acum pleacă!

Porunca era clară şi nici severitatea nu era prefăcută. Cu lacrimi în ochi a plecat spre uşă. Din prag s-a întors spre el şi, la fel ca şoapta lui, zbatere între cuvânt şi necuvânt, îi şopti:

— Pentru mine sunteți Dumnezeu! şi s-a întors să plece.

Profesorul a auzit clar ce a spus şi era şocat. Nici măcar el care credea că este cel care dăruie mai mult în relația asta, deci şi suferă şi sacrifică mai mult, nu mersese atât de departe cu gândul şi cu cuvântul. El ştia mereu ce obligații are față de familia lui şi față de copii, el lupta cu iubirea din el şi se forța să nu încalce legi şi să nu frângă aripi de îngeri şi îşi educa sufletul să nu dea şi să nu primească decât ceea ce era drept de dat şi de primit. Acum avea pentru prima dată bănuiala că ceea ce se întâmplă cu fata e mult mai mult decât se întâmplă cu el şi îl durea. El nu a vrut să o chinuie, el nu a vrut să o doară...

Dorindu-şi cu disperare ca adevărul descoperit de el să fie doar o bănuială şi că ceea ce a spus fata e doar un joc de cuvinte, căci poeții şi scriitorii se joacă foarte uşor cu cuvintele, şi nu se tem niciodată că fac risipă căci e materialul lor inepuizabil de lucru, iar fata avea sigur suflet de poet şi scriitor, aruncă către ea un potop de cuvinte:

— Ce-ai spus, copilaş?... Nu te juca cu cuvintele şi mai citeşte încă o dată ce ai scris chiar tu despre Dumnezeu pentru Stela!... Nu am făcut nimic să merit asta!... Eu am pus puțin, tu ai pus imens!... Opreşte-te!...

Cât era el de filozof spunea numai prostii: cine a spus că există cantitate de pus în iubire, aşa ca într-o joacă, pune tu un pic, mai pun eu un gram şi adunăm ca cerşetorii în traistă un pic de mălai de o mămăligă. Cu pus cu măsură se face mâncare sau ziduri sau haine. Pentru iubire se pune infinit cu infinit cu infinit... şi repeți infinitul până la infinit... Asta e iubirea... Şi fata nu a spus că-i Dumnezeul lumii ca să fie blasfemie cum a înțeles el, ci a spus că-i Dumnezeul ei... iubind asta nu e blasfemie. Până la a-l întâlni nu ştia cine e, nu s-a văzut în ochii nimănui ca om, ci ca buleandra aruncată de mama Marieta aşa că îi era Creator într-un anumit sens.

Bine că fata nu i-a auzit cuvintele. Fugise de la uşă încă de când el a țipat speriat: Ce-ai spus, copilaş? şi alergând ieşi din clădire şi se opri lângă salcia

plângătoare de la intrarea în internat. Cu mâinile pe tulpina-i fină, privind crengile ce plângeau ca ea şi pentru ea, se ruga:

Învață-mă să te urăsc,
învață-mă să nu mai cred în tine
ca să omor iubirea bolnavă
ce ți-o port...
Nu eram până când m-am născut în ochii tăi...
Până la tine nimeni nu m-a văzut...
Ochii tăi m-au născut,
laudele tale m-au hrănit,
alintul tău m-a udat ca pe o floare...
Sunt creația ta,
nu mă alunga...

Afară iar ploua. Întotdeauna când ea plângea se întâmpla că şi cerul vărsa lacrimi, dar de data asta nu era numai cerul, ci şi un om ce o privea de pe geam cum îşi varsă durerea în pletele salciei. Era omul despre care iubindu-l, ea îi spusese că e Dumnezeu... şi cred că El nu s-a supărat căci e iubire...

Când s-a liniştit, cu sufletul stors de vlagă şi fără a se duce la masa de amiază – întotdeauna când era supărată uita să mănânce – a plecat la cimitir la bunica Maria.

De cum a văzut stânjeneii a exclamat:

— Am uitat să vorbesc cu domnul profesor despre voi, dar voi vorbi altădată dacă el va mai vrea să stea de vorbă cu mine!... M-a certat, bunico! Cel mai minunat om pe care l-am întâlnit în viața mea m-a certat şi mă doare că nu mă pot supăra pe el! Eu vreau să mă supăr, eu vreau să-l urăsc, dar este ceva în sufletul meu ce nu-mi va da voie să fac asta niciodată! Cine îi el pentru mine!? De ce simt şi ce simt!?...

Bunica din cer ştia, dar nu avea cum să-i spună că omul ăsta ce i-a ieşit în cale a primit fără nicio vină povara singurătății Marianei, a nevoii de a vorbi şi a fi ascultată, a durerii până la cer de a fi iubită şi ca prunc şi ca adolescentă, a setei dureroase de a avea pe cineva când strigi şi nu răspunde nimeni, povara infinitului de dor şi căutare a copilului din care se naşte omul creator şi care nu are nici părinți, nici prieteni, nici îndrumători. I-ai pus toată această povară în spate şi nu mai e mirare că l-ai numit Dumnezeu. Ce bine că el ştie ce-i cu tine, prințesa mea şi că înțelege totul mai bine decât înțelegi tu... gândea bunica.

Profesorul care făcuse ani buni de yoga şi care ajunsese destul de departe cu asta încât citea aura a urmărit-o căci nu-i plăceau culorile ei când a plecat spre cimitir şi voia să o protejeze dacă va fi cazul, dacă nu nici nu va şti că a urmărit-o.

Din aura ei ştia că-i bolnavă, tot de acolo ştia multe despre ea, mult mai mult decât îi putea spune ea în cuvinte, dar teama lui de viitorul ei nu avea legătură cu aura, ci pur şi simplu era o teamă ce-i izvora din suflet şi de care îi era groază căci el de câte ori a avut temeri de-a lungul vieții lui toate au fost întemeiate.

A privit-o cu infinită milă cum se zbate în jurul unui mormânt şi din tot sufletul s-ar fi dus la ea să-i mângâie mâinile – tot din aură ştia că are nevoie disperată de echilibrare energetică – dar s-a abținut. Ştia că începând de azi va face totul să o țină la distanță sau măcar să o ajute să dărâme din sufletul ei pedestalul pe care l-a urcat.

N-am vrut, copilaş, decât să te mângâi... Când şi mângâierea poate provoca răni atât de adânci în sufletul tău cum vei învinge, cum vei răzbi, îngerul meu!? se întreba urmărind-o şi nu avea de unde şti că ea cu mâinile împreunate, în fața mormântului bunicii nu se roagă, ci şopteşte:

Nu pot trăi
Nu pot muri
Mi-e jale-n suflet
Şi-i pustiu
fără tine.
Nu pot visa
Nu pot zbura
Mi-e inima
Ca lacrima
fără tine.
Nu pot să râd
Nu pot să plâng
Nu ştiu de-mi este
Cald sau frig
fără tine.
Nu-i nici noapte
Nu-i nici zi
Timpul parcă
S-ar opri
fără tine.
Caut timp
Şi dărui timp
Nevenind uşor
Mă sting
fără tine...

Ce bine că se poate ruga. Asta o va linişti! gândi profesorul fără să ştie că rugăciunea ei era o poezie de dragoste închinată lui, din care nu se naşte linişte, ci durere.

A urmărit-o cum pleacă şi s-a dus acasă. Acolo a încercat de o mie de ori să picteze râsul ei, dar nu i-a ieşit. Nu erau culori pentru asta. Înconjurat de foi aruncate pe jos a început să picteze cu furie un înger de fată plângând lângă o salcie. Culori vii... albastru, verde, alb în mii de combinații... Nicio linie ascuțită sau frântă, nicio pată de negru sau gri... nicio picătură de întuneric, ci doar alb-gălbui de lumină strecurându-se ca o ploaie de vis printre ramuri de salcie şi scăldând îngerul în lumină... Era trecut de miezul nopții când a terminat. I-a plăcut ce a ieşit. Privind tabloul avea aceleaşi sentimente ca atunci când o privea pe fată de pe geam cum plânge sub salcie, şi totuşi mai trebuia să-i pună ceva. Nu-i complet, dar nici nu ştia ce-i lipseşte. A adormit cu gândul la tabloul lui: deşi reuşit, nu-i complet. Peste o oră a sărit din pat şi a alergat înapoi în atelier.

— Acum ştiu. Îi lipseşte aura... şi zicând asta a continuat munca la tablou până în zori. Când a terminat era perfect... Cu ochii obosiți şi-a privit ceasul şi şi-a zis că mai are două ore de somn, apoi se va trezi să meargă la ore.

S-a aşezat încet în pat să nu-şi trezească soția. Aproape adormea când a simțit că ea îl cuprinde şi în timp ce gura ei se apropia de gura lui, i-a şoptit:

— Ce ai pictat? Ți-a ieşit? Pari mulțumit.

Fără să aştepte răspunsul i-a apăsat gura şi el nici nu a îndrăznit să mai spună că-i prea obosit. A cuprins-o în brațe pe femeia ce-i dăruise copii şi pe care o iubea, a alungat departe visele cu îngeri şi s-au iubit...

Încă strângând-o în brațe s-a lăsat cuprins de somn, dar soția lui nu avea de gând să-l lase să doarmă.

— Cine-i muza care ți-a inspirat tabloul cu înger şi cel pe care l-ai pictat în noaptea asta?

El nu răspundea. Stătea cu ochii închişi.

— Niciodată nu te-ai putut ascunde de mine. Am ştiut întotdeauna când era câte o muză... dar acum e altfel. Nu-i aşa că-i ceva ce nu poți atinge?... Tu n-ai văzut niciodată în femei îngeri...

Nu-l mira deloc intuiția fantastică a soției lui. Întotdeauna a fost aşa. Avea suflet de artistă: era profesoară de desen şi făcea şi nişte tapiserii în care s-ar fi potrivit mult mai bine îngerii ce îi picta acum soțul ei.

— E grav? Crezi că nu te poți vindeca?

Întotdeauna am s-o iubesc pentru sufletul ăsta al ei, pentru înțelegere, pentru răbdare, pentru iubirea ce iartă ce alții nu pot nici măcar înțelege, nicidecum ierta... Iubeşte şi iubind mă lasă să fiu liber şi ca om liber să aleg să fiu cu ea! E minunată!

— Până azi am crezut că e mai grav la mine şi nu ştiam cum am să mă vindec. Astăzi am aflat că e mai grav la ea şi mă tem de suferința ei. Dacă ai cunoaşte-o ți-ar plăcea, crede-mă! Te-ar inspira...

— Ştiu, dragul meu, i-a răspuns ea şi l-a cuprins ca pe un copil. Îi mângâia capul obosit în timp ce el adormea şi îi şoptea în păr: Nu vreau să te pierd şi ca să nu te pierd îți vindec sufletul de artist rănit de iubiri ce vin şi trec. Mi-e milă de ea – ştiu că nu-mi vei spune niciodată despre ea mai mult decât mi-ai spus acum – şi n-o urăsc, dar locul tău e lângă mine şi lângă copii! Ştiu ce înseamnă iubirea şi înțeleg.

Buzele ei încă şopteau la urechea lui când ea s-a cufundat în somn.

La sfârşitul săptămânii, Stela a venit la Mariana. I-a dat să citească rândurile scrise de ea despre Creator. Stela le-a citit în tăcere. Din când în când privirea de pe foi îi fugea spre chipul prietenei sale. Şi acum era plecată, dar nu era plecarea de data trecută cu fruntea ridicată spre cer, cu zâmbet pe chip şi cu gândurile spre zbor; nu, acum era o plecare cu fruntea spre pământ cu chipul răvăşit de tristețe şi deznădejde. Arăta exact ca atunci când a fost adusă înapoi la cămin. După ce o privea continua să citească. Nu prea înțelegea, dar îi era ruşine să spună. La sfârşit a citit un fragment despre judecata de apoi, pe care l-a înțeles foarte bine şi a explodat.

— La judecata asta nenorocită voi avea voie să mă apăr şi voi avea voie să întreb câte ceva!? Pot să întreb unde era Dumnezeu când am mâncat bătaie până m-am sălbăticit şi unde era când stăteam în întuneric şi nu aveam părinți nici casă!? Şi unde era Dumnezeul mamii lor de educatoare care mă închideau în pod!?

Întrebările au ieşit din gura Stelei cu o forță răvăşitoare. Mariana nici nu ştia ce să-i răspundă şi se şi temea de furia nebună a prietenei sale.

— ...Unde era când a murit doamna Veronica?... Unde era când mi-au secat lacrimile şi am început să lovesc în stânga şi în dreapta... Unde era... Unde era când în loc de înghețată lingeam laptele cu cacao luat din cantină de la masa de seară şi în care adăugam zăpadă şi ce obțineam mâncam ca şi înghețată. Foamea... foamea... foamea... vreau s-o simtă şi El şi apoi să mă judece cum o vrea şi cât o vrea!

Încet, încet forța cuvintelor slăbea şi devenea plâns şi jale. Mariana nu se mai temea de ea. O înțelegea cum n-a înțeles-o nimeni niciodată şi la înțelegerea asta adăuga şi propriile întrebări ce nu începeau cu: „Unde era?” ci cu „De ce?” şi nu ştiau niciuna nicialta că de câtă durere e pe lume, de câtă ură, de câtă energie e folosită pe pământ pentru a distruge nu-i vinovat Dumnezeu, ci omul şi lumea. El crease „jocul”, jucătorii şi regulile, dacă admitem că viața poate fi un joc, şi poate fi unul chiar frumos, dacă nu ar durea atât de tare, şi nu intervenea în joc

nici măcar ca arbitru. Le lăsa libertatea jucătorilor de a-şi crea propriul fel de manifestare şi de a alege cum joacă şi el doar privea de sus.

Mariana nu i-a mai dat să citească foile despre „Relativitatea fericirii” căci ştia sigur că Stela nu ar fi înțeles prea mult din ele şi ceea ce ar fi înțeles i-ar fi putut stârni altă criză de furie şi durere. A coborât cu ea să o conducă spre Liceul alimentar.

La ieşirea din curtea liceului o aştepta Mihai. Avea trandafiri frez. Erau frumoşi. I-a întins Marianei, iar aceasta de emoție nici nu putea întinde mâna să-i ia şi nici vorbele Stelei – Eu plec – nu le-a auzit. Era prima dată în viața ei când primea flori şi i s-au muiat genunchii.

— Ia-i, chinezoaică mică! Sunt pentru tine.

În timp ce fata întindea mâna spre flori, Mihai îi studia intens fața. Putea jura că n-a văzut pe chipul niciunei femei o reacție atât de explozivă aşa cum avea Mariana. Primea florile nu în mână şi nu cu mâna, ci direct în suflet aşa că nu era mare mirare că după ce în sfârşit le avea în mână, a scos un mic țipăt de durere. Un spin îi intrase în deget. Ținând florile cu o mână îşi privea degetul însângerat. Mihai i-a luat mâna lovită şi i-a sărutat locul unde era rana.

— Te doare, micuța mea chinezoaică? N-ai ştiut că trandafirii au spini!?

— Ba am ştiut, dar nu am mai primit niciodată flori şi nu ştiam cum să mă păzesc de spini. Eram aşa de bucuroasă că i-am primit…

— Nu ştii cum să te păzeşti de spini? o întrebă el zâmbind ciudat şi fără a aştepta răspuns îi porunci: Du-i în cameră şi hai în oraş! Mergem la cofetărie, apoi la discotecă.

— Nu pot, Mihai. Am ceva de făcut.

— Hai să negociem. Renunț la discotecă şi mergem doar la cofetărie. Te rog!

Ea a încuviințat şi după ce şi-a dus florile în cameră au plecat prin oraş. Au mers la cofetărie.

— Alege-ți ce prăjitură vrei, îi spuse Mihai.

— Mi-e indiferent. Alege tu.

N-am mai ales nimic demult. Am acceptat doar ceea ce am primit. Chiar aşa: singura înghețată pe care am mâncat-o era făcută din lapte cu cacao şi zăpadă cum şi-a amintit Stela, biata de ea. Era oribilă, realizez acum, atunci era bună…

— Mai am un obicei prost: nu dau voie femeii… pardon… fetei ce mă însoțeşte să spună „mi-e indiferent” şi nici nu aleg eu în locul ei. Ai voie să alegi…

Mihai aştepta ca ea să se hotărască.

— N-am mai fost niciodată la cofetărie de când eram mică. Nu am mai ales niciodată, a şoptit fata mai mult pentru ea decât pentru el şi lui fiindu-i milă de nehotărârea ei şi amintindu-şi de tot ce îi povestise Rebeca despre Mariana, a condus-o la masă.

— De data asta aleg eu pentru tine că văd că te hotărăşti foarte greu.

Câteva clipe mai târziu el a adus pe masă două prăjituri „Choux à la crème” şi suc.

— Trandafirii ți-au plăcut, deci am ales bine. Sper că şi cu prăjitura să fi făcut la fel. Am ales prăjitura mea preferată, sporovăia el vesel în timp ce se aşeza la masă, apoi i-a văzut chipul şi a înghețat.

Bucuria ce o avea pe față când a primit trandafirii se transformase într-o grimasă de durere. Privea prăjitura din fața ei de parcă ar fi fost un monstru. Ochii îi erau plini de lacrimi.

Nu am mâncat prăjituri de foarte mulți ani, de fapt am şi uitat că există pe lume cofetărie. Asta era prăjitura pe care am mâncat-o când a venit mama Marieta cu tata Dragoş să mă ia în oraş când aveam trei ani. Arăta exact la fel. Nu, aceea de atunci avea mai multă frişcă. Mama s-a supărat că am făcut firimituri şi că am mâncat cu degetele. Apoi am vărsat sucul... Atunci mi-a fost pentru prima dată frică de ea... Cât am stat acasă tata îmi aducea mereu prăjitura asta. Ştia că-i preferata mea. Nu pot să-i spun bărbatului de lângă mine toate astea, doar domnului profesor pot. El înțelege cel mai bine cum doare amintirea... gândea.

Şi în loc să explice ce o doare, ce-i cu ea sau de ce simte atâta durere privind o prăjitură, s-a ridicat de la masă şi a ieşit în fugă din cofetărie. Mihai nu putea reacționa în niciun fel. Era şocat de comportarea ei şi îi era ruşine de ceilalți oameni din cofetărie ce îl priveau suspect după ce au văzut că prietena cu care era a ieşit în fugă plângând din cofetărie. În loc să mănânce prăjitura şi-a aprins o țigară şi a cerut o cafea.

Rebeca mi-a spus că-i sensibilă, mi-a spus că-i deşteaptă, mi-a spus că-i ciudată, dar sigur nu mi-a spus că-i nebună! Cu ce am greşit!? De ce a fugit!?... Putea să explice că nu-i place, dar ceea ce a făcut e inadmisibil. E frumoasă foc, dar e tare complicat cu ea! Las-o în pace, Mihai! E plină lumea de femei normale. Renunță la ciudata asta ce nu ştie să se poarte şi visează să ajungă scriitoare, gândea în timp ce-şi savura țigara.

Rămase îngândurat până ce a tras şi ultimul fum din țigară şi în clipa când a pus chiştocul în scrumieră un gând buclucaş i-a măturat creierul: Se sperie când trebuie să mănânce o prăjitură, dar când a primit florile a fost de neimaginat! Mă mai gândesc dacă pot renunța la ea. De fapt nu-i nevoie să mă mai gândesc căci ştiu: va fi foarte greu să renunț la ea, la mica mea chinezoaică sensibilă, deşteaptă, frumoasă, dar ciudată şi cu vise aiurea.

Mai aprinse o țigară şi cu ochii închişi visa cum o ținea în brațe în timp ce dansau. „Lady în red” era o melodie fantastică.

În seara aceea la discotecă nu a râs, nu a dansat şi nici nu a glumit cu nimeni. Muzica rock îl înnebunea. Ar fi ascultat o singură melodie toată noaptea,

dar dacă făcea asta îl băteau cei din discotecă aşa că nu-i rămânea decât să viseze, şi în nebuneala aceea chiar era greu, dar nu imposibil pentru un om îndrăgostit... iar el sigur putea visa.

Până la sfârşitul anului şcolar şi profesorul şi Mihai au evitat-o. Mihai nu mai avea curaj să o caute după scena dezastruoasă din cofetărie. Şi Marianei îi era ruşine să dea ochii cu el. Profesorul o evita, iar atunci când nu se putea asta era rece şi laconic în discuții. Fata se topea de durere. Avea nevoie să vorbească cu el mai mult decât orice pe lume, iar de mângâiatul mâinilor nici nu mai încăpea vorbă... Scria mult şi nu avea cui arăta. Tot zbuciumul ei sufletesc se condensa în versuri sau rânduri de proză în care se certa cu soarta şi cu Dumnezeu, vorbea de toată viața ei zbuciumată... cuvintele plângeau pe hârtie vorbind despre dragostea ei nebuloasă. Cândva îşi dorise să trăiască poezie ca să poată scrie poezie; acum trăia poezie şi nici nu era conştientă de asta, singurul lucru de care era conştientă e că doare când trăieşte dor... moare când trăieşte dor... renaşte când trăieşte dor...

Era 14 iunie şi urma ca a doua zi să plece în vacanță la Fălticeni. Cu profesorul nu a mai stat de vorbă de mai bine de o lună şi i s-a părut imensă fără el, dar gândul că urmează trei luni de vacanță fără să-l vadă, fără să-i spună ce gândeşte, fără să-i recite versuri şi fără să-i dea ceea ce scria o umplea de groază... Urma veşnicia prin comparație cu imensul unei luni de tăcere. I se părea că ea nu poate exista decât dacă îi spune el că există, iar el de o lună tăcea, n-o vedea, nu-i păsa de ea.

A plecat în oraş. Voia să stea pe banca din parc acolo unde a stat cu el după ce au ieşit de la expoziția de pictură. Poate banca mai păstrează urma sufletului lui, poate urmele paşilor le mai are parcul şi mi le poate dărui, poate în foşnetul frunzelor verzi e ceva din mângâierea mâinilor lui... Ce să fac cu atâta dor, suflete!?

Când l-a văzut venind spre ea a uitat de toată durerea. Radia de fericire, dar el s-a făcut că nu vede şi a întrebat-o râzând:

— Cum mai merge prietenia cu bărbatul de la discotecă?

— Nu merge, dar nu vreau să vorbesc despre asta acum! a răspuns ea ferm.

— Dar despre ce, copilaş? a întrebat el în timp ce îi lua mâinile.

Accentua întotdeauna cuvântul copilaş ca ei să-i fie clar că asta este pentru el: un copil.

Sub mângâierea mâinilor lui, deşi îi ținea doar palmele, creierul i se relaxa, întreaga tensiune şi durere se evapora şi rămânea liniştită şi mirată de miracolul ce-l putea face profesorul când îi ținea mâinile.

El îi repeta blând ceea ce îi spusese mereu: că e o jumătate de măsură, nu întregul pe care îl merită şi că nu trebuie să sufere pentru el. Ea părea că ar

înțelege, dar de fapt nu înțelegea nimic. Ca o şoaptă îi suna în cap, deşi nimeni nu repeta asta, ceea ce el îi spusese cândva: Te-am aşteptat o veşnicie, dar tu ai venit cu douăzeci de ani mai târziu...

— Acum că eşti mai liniştită, hai să vezi o expoziție de pictură. E a unui pictor sucevean, dar care acum este profesor la Arte Plastice la Bucureşti. Nicolae Filoteanu îl cheamă. Sigur o să-ți placă.

Mariana a intrat în expoziție şi a rămas blocată. Toți irişii pe care i-a admirat în primăvară îşi făcuseră loc în tablourile pictorului. Ştia că singurul care a pictat irişi era Vicent van Gogh şi mai ştia, deşi nu avea curaj să spună cu voce tare, că tabloul lui V. Gogh cu irişi nu-i plăcea în ciuda faimei pictorului.

Acum, privind, a căpătat curaj să spună exact ce gândeşte.

— Sunt mai frumoşi decât irişii lui V. Gogh. Dacă printr-un miracol acel tablou ar fi aici în expoziție lângă acestea cred că irişii lui Gogh s-ar ruşina şi s-ar ascunde de sărăcia lor de albastru în fața exploziei de culoare din tablourile acestea. Ce orhidee sublime! Câtă frumusețe! Ce bine a prins culoarea... îmi vine să întind mâna spre ei şi sunt convinsă că aş simți în palmă petale... Sunt vii... sunt adevărați... sunt frumoşi...

Când a terminat de spus, a privit speriată spre profesor. El nu spunea nimic şi nici pe față nu i se citea nimic. Cu un firicel de voce fata i se adresă:

— Credeți că e o blasfemie ce am spus!? Nu am dreptate?

— Micuța mea scriitoare, aşa cum există o „relativitate a fericirii" despre care deja ai scris, tot aşa există şi o relativitate în a avea sau nu avea dreptate. Ți-ai spus punctul de vedere, e al tău, apără-l cu argumente şi luptă pentru el, indiferent de părerea celorlalți. Ca scriitoare mereu va trebui să faci asta. Nu mai este nevoie să adaug: eşti un om liber şi gândeşti, deci nu eşti obligată să-ți placă ceea ce altora le place, nu trebuie să spui că are valoare ceea ce alții spun că are valoare.

— Ştiu, dar e important pentru mine să ştiu părerea dumneavoastră. Spuneți-mi clar care sunt mai frumoşi?

— Ca pictor nu condamn la ruşine şi ascundere la fel ca tine irişii lui V. Gogh. Au frumusețea lor, dar nici nu se compară cu frumusețea celor din tablourile lui Filoteanu. Mulțumită de răspunsul meu, domnişoară? o întrebă râzând şi îi făcu din ochi.

Râsul ei divin umplu sala şi cu el s-a hrănit sufletul de artist al profesorului.

Dacă aş putea să-i pictez râsul! exclamă în gând.

La plecare de la expoziție fata i s-a plâns că nu-l va vedea trei luni, iar el, rece, i-a răspuns:

— Nu se moare din asta, copilaş. Scrie tot ce-ți trece prin cap şi când te vei întoarce la liceu îmi vei arăta. Nu-mi dărui prea multe gânduri şi nici lacrimi că nu le merit şi gândeşte-te din când în când la bărbatul ce ți-a adus trandafiri.

— De unde ştiți?

— Nu are importanță, i-a răspuns profesorul şi a plecat lăsând-o complet nelămurită.

— De ce mă împinge spre un bărbat de care mă tem când ştie că toate gândurile mi-s pline de el!?

Fără să ştie ce întrebare şi-a pus fata, el îşi zicea în gând: Nu ai de ce te teme de el. Am făcut câteva cercetări şi am aflat că e un om minunat...

Mariana mergând pe drum tresări ciudat când şi-a amintit cum i-a sărutat acel bărbat degetul înțepat de spinul trandafirului. Apoi şi-a amintit de felul cum a sărutat-o şi cum a ținut-o în brațe în timpul dansului şi întregul corp i-a fost străbătut de emoții puternice cum n-a trăit niciodată trupul ei în prezența profesorului. Se speria de furtuna nebună de sentimente încâlcite ce le trăia şi nu ştia ce să creadă. Ce vrea? Ce iubeşte şi pe cine?

Doar Dumnezeu şi Freud ştia adevărul. Mariana iubea nebuneşte în profesor pe tatăl ce nu-l avea, iubea creierul lui aşa cum şi el îl iubea pe al ei. Era o relație în care nu exista trup, sânge şi nici dorință, numai furtună de creiere. În relația cu tânărul bărbat Mariana descoperea că e şi trup, nu numai creier şi se speria, nu ştia ce să facă şi cum să acționeze.

Dar asta ştiau doar cei din cer, ea pe pământ era zăpăcită de încâlceala de sentimente din care nu ştia cum va ieşi şi nici măcar nu era conştientă că trăieşte una din cele mai frumoase perioade din viața ei, căci dincolo de dor şi taifun de sentimente, de căutare şi durere existau planuri de viitor şi vise, zbor şi scris, poezie şi trăire la un nivel intelectual cum cu greu va mai atinge vreodată în viața ei şi toate astea purtau un nume: împlinire sau căutarea împlinirii şi când vor lipsi toate astea va şti cu adevărat ce înseamnă durerea şi târârea prin viață, aripile frânte şi plânsul devastator şi ca să nu mai poată face comparații – pentru a doua oară, o mai făcuse o dată după ce a fost dusă înapoi la casa de copii – se va ruga de Dumnezeu cu disperare să şteargă cumva din creierul ei perioada de vis din timpul liceului ca să nu o pască nebunia ce o poate izbăvi de durere.

A doua zi şi-a luat rămas bun de la doamna Adriana şi a plecat la Fălticeni. Au început zile de dor şi de rătăcire pe străzi, nopți albe în care scria cu furie tot ce-i bântuia creierul. Într-o zi a plecat la Nada Florilor. Se plimba pe aleile pustii şi de urât s-a trezit cântând. Inventa o melodie sublimă pentru versurile ce le-a recitat pentru prima dată la mormânt. Plângea şi cânta şi plopii şi-au tremurat mai tare frunza ascultând glasul ei:

... mi-e inima
ca lacrima

fără tine...

şi ştiau sigur că nimeni din toți îndrăgostiții şi însingurații ce şi-au purtat paşii şi jalea pe sub umbra lor nu le-a stârnit aşa o emoție prin seva ce le curge prin trup şi aşa un tremur al frunzei şi au înțeles ceva ce nu ştia nici Freud, nici profesorul nici Mihai, ci doar Dumnezeu, ființa asta sensibilă de la cer până la pământ scria versuri de dragoste însăşi iubirii, de ea îi era dor, de ea îi era sete, ei îi scria şi îi cânta: caut timp şi dărui timp nevenind uşor mă sting fără tine...

Când s-a întors la cămin o aştepta Geta Strugaru.

— Mariana, spune-mi ce se întâmplă cu tine? Vacanța trecută erai fericită, vorbeai cu încântare de doamna dirigintă şi îmi spuneai că-ți place viața de liceeană, dar acum nu eşti la fel. Tristețea şi însingurarea ta mă sperie. Până şi Stela Borislov poate râde şi bate mingea pe teren cu ceilalți copii. Ce-i cu tine, draga mamii!?

În loc să-i răspundă la întrebare s-a dus la pieptul ei, doamna a cuprins-o cum făcea mereu şi fata a început să plângă. Era un plâns devastator, cu sughițuri. Pumnii mici strânşi se loveau de pieptul doamnei cu disperare şi educatoarea ce se lăuda că nu plânge niciodată ținând-o în brațe şi simțind-o cum se zbate de durere, de deznădejde, de neputință s-a trezit că are ochii umezi. Şi i-a şters încet cu mâna apoi blând a şoptit la urechea fetei a căror spasme de plâns se potoleau uşor.

— Spune-mi, ce-i cu tine!? N-ai mai plâns aşa de foarte mulți ani. Ce te doare?

Fata se ghemuia la pieptul ei şi nu scotea un sunet. Cum să-i spun că am nevoie ca de aer de un bărbat însurat când pe ea a părăsit-o soțul pentru o altă femeie?! N-ar înțelege şi m-ar condamna, gândea, apoi plânsul devenea iar sfâşietor. Începu să se dezvinovățească, dar tot în gând.

... Nu am nicio vină că țin la el. Lupt din răsputeri să nu simt asta. Mă rog la Dumnezeu să-l urăsc şi să nu mai cred în el şi cu cât mă rog cu atât țin mai mult şi cred în el. Nu sunt eu vinovată de asta, ci cel ce ne-a sădit în suflet sentimente. De data asta nu m-ați înțelege, doamnă Geta...

Doamna i-a luat fața în mâini şi a privit-o în ochii înroşiți de plâns. I-a şters lacrimile cu mâna.

— Te-ai îndrăgostit, draga mamii, dar nu eşti fericită cum ar trebui să fii pentru că bănuiesc că e o iubire imposibilă. Spune-mi cine-i? Un profesor?

Fata, strânsă ca un şoricel la pieptul ei, nu scotea un cuvânt. Intuiția doamnei o paralizase. Oricum doamna gândea că-i o iubire din aceea normală a elevelor de liceu față de profesori şi ar fi fost de-a dreptul şocată să afle că, în iubirea asta, urechile fetei auziseră cuvinte ca: Te-am aşteptat o veşnicie, regret că ai venit cu douăzeci de ani mai târziu... iar ale profesorului: Pentru mine sunteți Dumnezeu... şi şi-ar fi dat seama că asta nu-i o iubire normală şi l-ar fi

condamnat pe profesor care, indiferent de ceea ce simțea, nu trebuia să spună asemenea cuvinte în fața unei fete de şaptesprezece ani, ci trebuia să-şi rumege durerea şi neputința şi regretul în sufletul lui, căci cuvintele acelea au declanşat torentul nebun din sufletul fetei. Că mai târziu a spus: Eu am pus puțin, tu pui imens... nu mai conta şi nici nu mai repara nimic. Sigur că asta ar fi gândit doamna Geta dacă ar fi ştiut adevărul şi ar fi ajutat-o pe fată să se vindece şi să se îndrepte spre Mihai, dar fata nu a avut curaj să spună nimic, căci se temea că educatoarea ce o ținea în brațe şi îi spunea „draga mamii" ar urî-o, iar ea nu putea suporta ca singura ființă ce-i spunea dragă să o urască.

— O să-ți treacă. Sigur o să-ți treacă. Să nu crezi că eşti singura elevă ce trăieşte o astfel de întâmplare. Ca să uiți şi ca să treacă timpul mai uşor, ți-am găsit de lucru ceva foarte interesant pentru vară. Tot trebuie să faci două săptămâni de practică, doar că nu va fi la hârțoage, ci la ceva ce-ți place.

— Ce? întrebă fata devenind curioasă.

— Am un frate care este director de muzeu. Am vorbit cu el să faci practică la muzeele fălticenene pe perioada verii. I-am spus că eşti talentată şi că scrii. Vrei?

— Bineînțeles că vreau. E fantastic.

— Atunci ne-am înțeles. Mâine dimineață vei merge să-l cauți la Galeria oamenilor de Seamă şi vei merge să lucrezi unde te va trimite el. Şi la Sadoveanu, şi la Irimescu, sau unde o mai fi nevoie.

A doua zi s-a prezentat la fratele doamnei. A început cu curățenia în muzeu şi peste o săptămână de urmărit pe ceilalți era în stare să conducă vizitatorii prin muzeu şi să le vorbească. Făcea totul cu pasiune, cu dragoste şi se vedea asta în toată ființa ei. Râsul şi finețea ei cucerea lumea.

Fratele doamnei Geta i-a spus acesteia despre munca Marianei la muzeu că se descurcă excelent.

... Ştie să vorbească, iubeşte literatura şi poezia şi transmite asta celor ce vin în vizită. Am curaj să o las zile în şir singură şi sigur s-ar descurca...

Doamna Geta s-a bucurat sincer că fata se descurcă, deşi ea nu s-a îndoit niciodată de talentele fetei, dar şi mai mult se bucura că are o ocupație care îi umple timpul şi o face să uite de suferința aceea fără rost.

Pe la ora cinci, în a treia săptămână de lucru – deşi practica obligatorie era de două săptămâni, ei i-a plăcut atât de mult ce face şi cum nu avea altă ocupație s-a rugat să lucreze până la începutul lui septembrie – era la Casa Memorială M. Sadoveanu când a sunat fratele doamnei Geta.

— Mariana, ai putea merge mâine la Mălini, la Labiş? Cei de acolo nu au pe nimeni, învățătoarea ce are cheile muzeului şi deschide când vine cineva, e plecată la mare, iar cheile au rămas la primărie şi deschide muzeul orice angajat al primăriei, dar mâine nu vrea nimeni.

— De ce? a întrebat Mariana la telefon.

— Se aşteaptă vizita unui grup de scriitori şi cu ei e un pic mai greu decât cu vizitatorii obişnuiți, aşa că nimeni din primărie nu are curaj. N-ai vrea să mergi tu? Eu am promis primarului că trimit pe cineva.

— Nu ştiu dacă mă descurc. N-am mai văzut în viața mea scriitori.

A auzit un râs puternic, apoi vesel a continuat:

— Sunt tot oameni. Chiar sunt foarte simpatici. Tot vrei tu să te faci scriitoare, aşa că acum ai ocazia să cunoşti în carne şi oase scriitori. Nu eşti curioasă să vezi cum sunt!?

— Ba da, sunt curioasă, dar mi-e frică că nu mă descurc. Nu vreau să mă fac de ruşine.

— Sigur nu te vei face de ruşine. Mă bazez pe tine că te vei descurca. Te duci, da!? mai auzi şi apoi telefonul tăcu. A urmat o noapte în care nu a dormit deloc. Se gândea la tot ce ştie despre poetul N. Labiş şi orice ştia i se părea puțin. Dacă îmi vor pune întrebări? Dacă nu voi şti ceva şi mă voi face de ruşine? Oare sunt răi? Oare sunt severi? Oau, scriitori! În sfârşit aflu ce dinozauri sunt şi ăştia! Mamă, da ce frică mi-e!

Aşa s-a frământat toată noaptea şi de-abia în zori a reuşit să adoarmă.

La ora opt era la autobuz.

Fratele doamnei Geta a căutat-o dimineață şi i-a explicat unde trebuie să meargă şi pe cine să caute la primăria din Mălini. I-a urat succes şi înainte de a se despărți i-a mai spus:

— E un grup mare de scriitori. E cenaclu „Confluențe” al Suplimentului literar artistic al „Scânteii tineretului” de la Bucureşti. Nu ştiu la ce oră ajung la Mălini, dar stai acolo până vin.

— Mi-e frică. Nu mă mai duc. Trimiteți pe altcineva! Credeți-mă că mi-e frică, n-am să mă descurc!

— Ba te descurci, Mariana!

S-a bucurat când a aflat că grupul de scriitori va fi la Mălini pe la amiază. Aşa i s-a spus de la primăria din Mălini. Avea timp să studieze exponatele din muzeu şi să se pregătească cât de cât. Nici nu ştia cum a trecut timpul până la amiază tot învățând versuri de Labiş şi memorând date despre viața lui.

S-a făcut ora unu, apoi două. Scriitorii nu mai ajungeau, ea îşi pierduse răbdarea şi îi era tare foame. Mâncase ceva de dimineață la plecarea de la cămin, dar de atunci i se părea că trecuse o veşnicie.

La ora trei s-a dus şi a întrebat la primărie dacă să mai stea sau să plece. Poate scriitorii s-au răzgândit şi nu mai vin…

— Vin, domnişoară, vin sigur! Aşteptați-i până ajung!

Obosită, nervoasă, emoționată şi flămândă s-a dus înapoi să aştepte scriitorii ce probabil că s-au rătăcit admirând Icarii, zborul şi bacantele lui

Irimescu sau poate scriu despre frumusețea teilor şi a grădinii lui Sadoveanu de care nu se pot despărți, gândea ea, dar gândea prost, căci ceea ce gândea era cumplit de departe de adevăr, căci acesta era cu totul altul: masa ce li se organizase la Suceava de către oficialități se transformase în petrecere în toată regula şi asta îi ținea pe loc, nu teii şi nici Icarii, cum gândea Mariana.

Când în sfârşit au ajuns foamea şi aşteptarea o secătuiseră. Chiar se simțea un pic amețită şi se ruga de toți sfinții să nu facă tocmai acum o criză. I s-au muiat genunchii când a văzut că-i un autocar plin. Aproape îi clănțăneau dinții când, pornind spre ei pe alee să-i întâmpine, şi-a spus: Dumnezeule, în ce m-am băgat!

Ca să se poată aduna şi-a amintit de doamna dirigintă şi de vorbele ei că trebuie să fie om vertical, nu moluscă, apoi şi-a amintit de tot curajul ce il insufla domnul profesor când îi spunea că este om liber şi că gândeşte. Şi-a îndreptat spatele şi a poruncit picioarelor să nu-i mai tremure şi acestea au ascultat-o, doar cu foamea nu avea ce face: o rodea şi gata.

A ajuns în fața grupului de domni şi doamne.

— Bună ziua şi bine ați venit în lumea lui Labiş, a salutat şi orice vorbă a încetat. Toți ochii o priveau țintă. La niciun muzeu din țară nu-i aşteptase o fată pe post de muzeograf.

Au răspuns pe rând la salutul ei, privind-o cu interes şi cu curiozitate, apoi un bărbat a întrebat-o:

— Câți ani ai?

— Aproape optsprezece.

— Şi cei cu tine aici?

— Sunt elevă şi fac practica de vară la muzeu, a răspuns ea laconic.

— Ai ales tu să faci practica aici sau te-au pus cei de la primărie?

— Am ales eu. Aici nu e un loc unde să fii pus. Aici vii cu inima la tine şi din dragoste, nu din obligație.

— Măi, măi! au exclamat câteva voci.

— Ce înseamnă „să vii cu inima la tine”? o întrebă cineva să o testeze dacă repetă cuvintele altuia sau ştie ce spune şi gândeşte ce spune.

— Într-o lume în care cei mai mulți dintre noi facem multe lucruri din obligație se întâmplă să ne lăsăm inima acasă sau deoparte şi la muncă să fim doar un trup sau un robot ce repetă mecanic o muncă. Vă asigur că eu sunt prezentă aici cu toată inima mea!

Cât au vorbit au mers încet spre intrarea muzeului. Din cerdacul casei şi-a invitat musafirii să intre. Femeile din grup erau frumoase, sofisticate şi îmbrăcate foarte, foarte interesant. Le-a studiat apoi şi-a zis: Deci aşa arată scriitoarele!

A intrat după ei frământându-şi gândurile. Ce pot eu să le spun ăstora despre Labiş când ei ştiu cu mult mai mult decât ştiu eu!? Dacă încep să vorbesc

mă pot opri, dacă nu vorbesc mă pot certa că nu le vorbesc... Ce să fac? Ce să fac?... Dar dacă sunt oameni la fel ca domnul profesor şi te tratează ca pe un egal, nu te umilesc şi îți dau voie să gândeşti, chiar te încurajează să faci asta!? Gata, ştiu! Am să vorbesc cu ei aşa cum vorbesc cu domnul profesor. Sper să meargă!

Frământându-se nici nu avea habar că deja îi impresionase profund pe toți. O priveau cu admirație şi cu căldură.

— Nu îndrăznesc să vă vorbesc despre Labiş că ar fi o neruşinare din partea mea să vorbesc scriitorilor despre ceea ce ştiu deja mai bine ca mine. Mai corect ar fi să-mi spuneți dumneavoastră ce nu ştiu... – Nimeni nu s-a înscris la cuvânt să-i îndeplinească cerința; oricum nu li se mai ceruse nicăieri să facă ei pe muzeografii. De obicei era cineva rigid în fața lor ce se forța să facă impresie şi reuşea doar să-i plictisească. Fata era proaspătă, spontană, emoționată, naturală şi îi vrăjea. A continuat tot ea. – Am să vă recit, dacă dumneavoastră nu-mi spuneți nimic, versurile scrise chiar aici la intrare în muzeu. Versurile se cheamă „Poezia" şi ne vor ajuta să intrăm mai bine în lumea din care faceți parte şi în care eu visez că voi intra cândva. A recitat versurile atât de frumos, încât toți scriitorii o priveau hipnotizați. Când a spus cuvântul „tremuri" toți au simțit că au tremurat, iar când a spus „te țintesc fierbinte, prin ghețuri, ochi de lup" absolut toți au simțit frică de parcă şi pe ei îi pândea cineva.

O voce din spate a şoptit:

— E fantastică fata!

Mariana a auzit şoapta şi a căpătat mai mult curaj. Tot curaj îi dădea şi faptul că ochii scriitorilor semănau atât de mult cu ai profesorului. Aveau în ei lumină, dădeau curaj şi admirau.

— Vă rog puneți-mi întrebări, dar să nu fiți răutăcioşi dacă nu ştiu toate răspunsurile. E prima zi la Labiş şi oricum dumneavoastră ştiți mult mai multe decât mine.

O doamnă din spate a întrebat:

— Vorbeşte-ne despre moartea lui Labiş. Spune-ne ce ştii despre asta.

— Oau, chiar ştiți să puneți întrebări! Păi asta e întrebare normală pentru o puştoaică?! N-au găsit răspunsul clar la asta cei ce au scris despre el, familia, colegii lui Labiş şi nici chiar dumneavoastră, căci ştiți că e o întreagă controversă aici, şi vreți să-l găsesc eu?!...

Un hohot de râs imens izbucni din piepturile tuturor. Când s-au potolit a continuat tot Mariana.

— Cine ar putea şti totul despre un poet!? Sunteți scriitori, de aceea vă întreb, vă puteți lăuda că ştie cineva totul despre voi? Nu-i aşa că ce-i mai interesant rămâne nespus sau necunoscut? Aşa tânără cum sunt aş fi puțin,

dacă cineva s-ar lăuda că ştie totul despre mine. Cum să epuizezi un om prin cunoaştere?

Râsul umplea din nou muzeul. Un domn a venit la ea şi a cuprins-o în braţe ca pe un copil. Era atât de uimită de gestul lui că nici nu ştia cum să reacţioneze. L-a auzit în timp ce o ţinea la piept cum le spune celorlalţi:

— Lăsaţi fata în pace şi n-o mai necăjiţi cu întrebări. Oricum, ai un talent la replică fantastic, domnişoară.... Cum te cheamă? Ca să ştiu cum să-ţi spun.

— Mariana, a şoptit ea plină de emoţie încă lipită de pieptul lui.

El i-a sărutat amândoi obrajii apoi i-a dat drumul din braţe. Toţi o priveau cu admiraţie.

— Sunt Constantin Sorescu. Lucrez la „Scânteia tineretului", s-a prezentat domnul ce o strânsese în braţe şi i-a sărutat obrajii.

Apoi discuţia a continuat ca între confraţi. O întrebau dacă scrie şi ce scrie. Ea le-a recitat versuri şi ei au felicitat-o. Au discutat despre ce vrea să facă în viaţă şi ea le-a spus că vrea să urmeze filologia şi să devină scriitoare şi niciunul, dar absolut niciunul, nu au privit-o nici cu îndoială, nici cu ironie, ci cu admiraţie şi cu căldură. Simţea din tot sufletul că aceştia sunt confraţii ei, că aceasta îi lumea din care va face parte cândva şi în care se va simţi bine. Expresii de genul: Ce frumoasă e! Ce talentată! Câtă nevinovăţie are în ea! îi mergeau la suflet căci erau spuse din tot sufletul, sau cel puţin aşa credea ea. Au stat mult de vorbă în parcul din curtea muzeului şi ea se simţea excelent. Nu-i mai era foame sau n-o mai simţea. S-a hrănit cu vis şi cu speranţă de viitor.

I-a condus încet spre autocar. Înainte de a urca cineva a rugat-o:

— Domnişoară Mariana, hai cu noi la Mănăstire la Slatina. Ai atâta farmec că nu ne vine să ne despărţim de tine!

— Nu pot, trebuie să ajung acasă, a răspuns ea laconic.

Toţi au pupat-o înainte de a urca în autobuz şi toţi i-au urat succes.

Au mai rămas jos patru scriitori, doi bărbaţi şi două femei.

Femeile s-au prezentat pe rând.

— Sunt Mariana Pândaru.

— Eu Daniela Crasnaru.

Şi una şi alta au strâns-o în braţe şi au încurajat-o să scrie.

— Ai prea mult talent în tine să-l laşi să se risipească şi ar fi păcat, i-a spus Mariana Pândaru sărutându-i încă o dată obrajii, iar Daniela Crăsnaru i-a urat:

— Aştept să aud veşti despre tine şi sigur voi auzi, Mariana! apoi au urcat în autobuz.

Scriitorul tânăr ce-i spusese să meargă cu ei la mănăstire o privea şi nu ştia ce să-i zică înainte de a urca şi el în autobuz.

— Unde înveţi?

— La Suceava, la Liceul Economic. Sunt în clasa a XII-a.

— Dar ce cauți la un liceu ca ăsta? De ce nu filologie sau pedagogic!? Ce legătură e între tine şi contabilitate? întrebă el cu infinită mirare, deşi nu aştepta răspuns.

— Niciuna, a răspuns ea şi a început să râdă.

Constantin Sorescu, căci şi el mai era încă jos, i-a cuprins umerii şi a întrebat-o:

— Mariana, ştii ce râs ai!? şi culmea e că nu era o întrebare în cuvintele lui, ci o mirare, de cum poate să aibă fata asta aşa un râs. Ea ştia că râsul ei e special. I-a spus asta de mii de ori profesorul aşa că a răspuns sincer la mirarea lui.

— Ştiu. E un râs pe care vrei să-l pictezi şi nu găseşti culori pentru el.

El a strâns-o în brațe şi i-a şoptit la ureche: Eşti fenomenală! Dacă scrii ceva valoros trimite-mi pe adresa ziarului. Te voi ajuta, dacă meriți, să ajungi scriitoare!

Nu ştia ce să-i răspundă, simțea recunoştință pentru căldura şi bunătatea lui, pentru faptul că se oferea să o ajute şi atunci făcu un gest pe care nu l-a mai făcut niciodată în viața ei. În timp ce i-a spus mulțumesc s-a întins şi i-a sărutat cu căldură amândoi obrajii. El i-a strâns mâinile, i-a spus succes şi s-a îndreptat spre uşa autobuzului. S-a întors spre ea când a auzit-o vorbind.

— Cred că nu v-ați exprimat bine. De ajuns scriitoare ajung singură fără ajutorul nimănui, dacă vrea Dumnezeu asta. Dumneavoastră trebuie să mă recunoaşteți că SUNT!

Fata a accentuat fiecare sunet al ultimului cuvânt.

Bărbatul, cu un picior pe scara maşinii, o privea vrând să o taie cu privirea.

— E mai greu să te recunoască cineva, decât să fii! Bagă bine asta în cap! Şi nu uita versurile lui Labiş pe care astăzi tu le-ai recitat! Există ochi de lup!

Fata simțea cum o cuprinde frigul. Eu eram tot eu şi la casa de copii şi în casa mamei Marieta, dar nimeni nu m-a văzut aşa cum sunt până la doamna dirigintă şi până la domnul profesor. Am aşteptat aproape o viață ca cineva să mă „recunoască”. Câtă dreptate are domnul acesta! Ce vorbă frumoasă mi-a spus: E mai greu să te recunoască cineva, decât să fii!

Jos mai era doar scriitorul tânăr ce a scos-o din gânduri vorbindu-i.

— La revedere, domnişoară Mariana. Ai primit atâtea laude azi că eu nu mai ştiu ce să-ți spun. Sună sărac, a mai fost repetat de multe ori azi şi totuşi asta trebuie să-ți spun şi eu: Succes! Şi ar mai fi de adăugat ceva, eşti tare talentată!

Nu, nu trebuie să plâng la urmă, după ce am reuşit să mă stăpânesc atâta, deşi dacă aş plânge ar fi plâns de fericire...

Scriitorul vedea pentru prima dată la ea ceva ce nimeni nu văzuse dincolo de aparentul tupeu, stăpânire de sine, inteligență sclipitoare, talent şi strălucire,

şi ceea ce vedea el aproape şocat era fragilitate, frică, inocență de copil şi în loc să spună la revedere i-a şoptit înainte de a urca în autocar:

— Nu eşti cine vrei să pari că eşti, Mariana.

Fata l-a privit şocată şi el văzându-i privirea a ştiut că are dreptate. Era cu mult mai fragilă decât lăsa să se vadă; sub ape liniştite erau adâncimi de nepătruns.

Autocarul a plecat, dar Mariana încă mai priveşte după el. Era fericită. Ce oameni minunați sunt scriitorii! Nu am văzut la ei nimic din ochii de lup de care vorbeşte Labiş în poezie. Toți mi-au spus că pot zbura şi m-au făcut să-mi crească aripi. Într-o zi voi face parte din lumea lor, într-o zi voi fi ca ei căci asta îmi doresc cel mai mult pe lume şi tot într-o zi voi face pentru alții ceea ce au făcut ei azi pentru mine: voi sădi speranță şi voi ajuta pe alții să zboare.

De-abia aştept să vorbesc cu domnul profesor despre asta. Sigur se va bucura pentru mine, îşi spunea în timp ce aştepta autobuzul în stație şi nu simțea nici foame, nici slăbiciune şi nici că o să-i fie rău şi asta însemna că speranța şi visul ne pot sătura şi ne pot vindeca. Tot domnului profesor îi voi spune vorba aceea frumoasă pe care mi-a spus-o Constantin Sorescu la plecare.

Toată vacanța aceea s-a hrănit cu speranțe şi vise. Plină de fericirea dată de ele dorul nu mai durea aşa de tare şi nu durea şi pentru că avea ocupație şi când ai timpul plin nu prea reuşeşti să te gândeşti la dor, căci acesta devine maladiv când ți-e viața goală: fără speranțe, fără ocupație, fără nimic şi cum nu ai cu ce umple timpul pui peste tot dor, dor, dor... şi Dumnezeule, ce Himalaya de dor se poate naşte în condițiile astea, aproape că se poate muri de aşa ceva. În timpul liber rămas împletea şi croşeta – şi asta o învățase tot doamna Geta – şi scria. Când recitea ce a scris nimic nu i se părea că-i suficient de valoros pentru a trimite acelui domn la Bucureşti, căci el fusese foarte clar: „dacă scrii ceva valoros trimite-mi" i-a spus, nu a spus trimite-mi orice scrii, iar ei i se părea că tot ce scrie e „orice" nimic nu era valoros.

Când a început noul an şcolar se simțea slăbită. Aşa era întotdeauna toamna. Primele semne ale bolii erau tulburările de vedere căci vedea pete negre în jur, durere de cap şi mâinile amorțite. Se ruga la Dumnezeu să nu ajungă iar în spital.

În prima săptămână de şcoală doamna dirigintă i-a făcut o bucurie imensă. La ora de dirigenție a adus un ziar şi a început să le citească elevilor după ce le-a spus că este un articol foarte interesant.

Mariana asculta cu atenție şi nici nu-i venea a crede: în articol era vorba despre ea. Un scriitor îşi exprima profunda impresie ce i-o făcuse o elevă de numai optsprezece ani ce alesese din dragoste de poezie să lucreze pe perioada verii ca ghid.

... Am găsit la Mălini, într-o toamnă de aur, o fată numai vis, numai tinerețe, numai zbor. Plină de talent, ce şi l-a demonstrat discutând şi recitând poezie, vreau din toată inima ca acesta să nu se piardă, ci să confirme... Mariana Vlaicu, aşteptăm veşti despre tine... încheie doamna de citit articolul din ziar.

— Semnează: Constantin Sorescu.

Toată clasa aplauda. Mariana nu ştia ce să facă: să plângă sau să râdă de emoție şi pentru că nu se putea hotărâ sufletul ei a rezolvat dilema căci a şi râs a şi plâns în acelaşi timp. Toți colegii au felicitat-o.

La sfârşitul orelor doamna dirigintă a luat-o acasă la ea.

— Când ajungem acasă vreau să asculți Mozart, gata cu Paganini.

Fata a râs şi nu a spus nimic.

Doamna o studia cu atenție. Ştia de suferința ascunsă a fetei şi nu avea curaj să vorbească ca să nu o rănească. Era o problemă delicată şi în situații din astea cea mai bună vorbă e tăcerea. Decât să vorbesc şi să stric mai bine tac şi las ca timpul să vindece rănile amândorura. Culmea e că acelaşi dor şi aceeaşi stare o vedea şi la colegul ei. De câte ori l-a întâlnit în vacanță, aparent nepăsător, întreba ce mai ştie de Mariana şi în ochii lui nu era nepăsare.

Mai privind-o încă o dată luă o hotărâre rapidă: nu mă pot băga în dragostea ei imposibilă, dar pot să-i spun că mai are un pic şi atinge cu umerii pământul.

— Spatele drept, Mariana! Iar eşti moluscă, iar eu vreau lângă mine oameni cu coloană vertebrală.

Fata şi-a îndreptat spatele imediat.

Acasă la doamna a primit felicitări de la soțul dumneaei şi de la Rebeca apoi au stat la masă.

— Cum te simți, Mariana? Eşti foarte palidă, vorbi Rebeca apoi se adresă părinților ei: Nu-i aşa că-i palidă?

Aceştia au studiat-o cu atenție. Chiar că era palidă.

— Sunt un pic amețită. Mă doare capul şi am pete negre în fața ochilor.

— De asta ai starea ciudată de parcă nu te poți bucura! exclamă doamna Adriana. Mâine dimineață mergi la cabinet, faci analize, iei tratamentul să nu ajungi ca în primăvară în spital! Ai înțeles?

Fata a dat din cap că da.

Mai târziu au ascultat cu toții Mozart. Mariana nu mai ştia cum se cheamă bucata, dar ştia că a învățat-o cândva. Chiar bucata asta a cântat-o şi ea cândva la pian când lua lecții de la doamna...

Nu-mi mai amintesc numele. Oare cum o chema pe fosta mea profesoară de pian? Scumpa de ea cum m-a căutat la cămin şi cât a suferit pentru mine...

Şi gândindu-se la fosta ei profesoară nimic din muzica lui Mozart nu ajungea până la ea.

— La ce te gândeşti?... se auzi întrebată şi tresări de parcă ar fi fost trezită din somn. Doamna Adriana continuă. Dacă-i trecut lasă-l să moară căci nimeni nu poate repara trecutul, dacă-i prezent fără speranță lasă-l şi pe el să moară căci unde nu-i speranță nu-i nici viitor şi leagă-te cu disperare de prezentul în care sclipeşte ca un diamant speranța şi acest prezent, draga mea, e ziarul din care tocmai ți-am citit... El confirmă că ai talent şi că ți-ai ales bine calea în viață. Leagă-te de asta şi lasă alte probleme.

Fata a ascultat până la capăt discul. Se chinuia să asculte, să lase sunetele să-i inunde prin urechi inima şi acestea săracele intrau în urechi, dar când să intre în inimă se întorceau înapoi căci acolo locul era deja ocupat de un dor... Se ciocnea în inima ei muzica cu dorul şi din explozia lor rămânea dor şi mai dor...

A doua zi s-a dus la cabinetul medical al liceului. Doctorița ce a consultat-o, ținând seama de analizele anterioare şi de boala veche a fetei a hotărât să-i dea medicamente fără a o mai trimite la analize. La sfârşit de săptămână deja se simțea mai bine şi tot bine se simțea că absolut toți profesorii au felicitat-o. Cel mai simpatic a fost profesorul de matematică căci a făcut din nou haz de plecările ei şi a încheiat:

— Majoritatea sunteți plecați de la ora mea, dar ea măcar pleacă cu folos. Felicitări, Mariana, şi tot mi-e ciudă că nu iubeşti matematica aşa cum iubeşti scrisul.

— Nu pot, a zis fata dând din umeri. De când am început cu limite şi reprezentări grafice matematica a devenit pentru mine limba chineză.

— Dacă ai putea înțelege câtă poezie şi filozofie se ascunde tocmai în partea aceasta a matematicii poate ți-ar plăcea.

Fata îl privea mirată. Gândea: Auzi la el matematică plus poezie plus filozofie! Aşa amestec nu există!

— Ba există! a răspuns profesorul gândului ei şi ea îl privea prostită. Ce naiba, chiar ghiceşte ce gândesc!

Profesorul râdea de stânjeneala ei.

— Se vedea pe fața ta exact ce gândeşti şi eu am citit. Nu sunt matematicienii numai unghiuri, formule trigonometrice, numere şi forme geometrice, domnişoară.

Sâmbătă s-a întâlnit cu domnul profesor. Acesta se pregătea să plece acasă.

— Vă conduc, i-a spus ea plină de emoție şi dor. Nu stătuse cu el de vorbă de trei luni.

— Să mergem.

Pe stradă copacii îşi începeau a îmbrăca frunzele în aramă. Nicio picătură de ploaie sau de răcoare nu-şi făcuse încă simțită prezența. Soare, lumină, căldură ca şi vara, singurul semn că toamna bate la uşă era câte o frunză

sărutată de moarte. Mergeau în tăcere fără niciun cuvânt. Se bucurau că paşii lor îşi pot permite să aibă pentru o clipă fericirea de a fi împreună căci asta le era dat voie să trăiască.

...Paşi împreună,
visare de lună
dor de ceva ce niciodată
n-am putut trăi...
asta suntem noi...

condensă fata în versuri starea ce o trăiau şi profesorul nu şi-a ridicat capul din pământ pentru a spune ceva. Ştia că fata arde ca un foc pentru el şi îl durea asta, căci ar fi vrut ca el să ardă mai mult şi tot pe el să-l doară mai mult. Era călit de viață, era echilibrat, iar practica yoga îi dădea o stăpânire de sine fantastică şi o putere de a lupta cu ceva ce nu-i este permis cu totul altfel decât Mariana care era complet dezarmată.

— Eu am pus puțin prin comparație cu tine, dar este, să nu te îndoieşti de asta, copilaş, dar tu pui imens şi tot imens te va durea. Cum să te opresc? Cum să te vindec?

Întrebarea era mai mult pentru el chiar dacă o spusese cu voce tare. Nu ştia cum o poate vindeca. Oare cea mai frumoasă formă a iubirii pe pământ să fie iubirea care se sacrifică, iubirea care de prea multă iubire în loc să prindă şi să țină în mână ceea ce îi e drag, lasă să zboare ca să nu strivească sau să nu facă rău!?... E nebunie sau e forma maximă a iubirii să-ți impui sufletului să se sacrifice pentru ca cel la care ții să nu primească jumătăți de măsură? Felul în care proceda profesorul era fantastic. Îşi impunea şi îşi dirija inima spre renunțare în numele unei fericiri mai mari față de ceea ce poate să-i ofere el fetei şi mai suferea şi pentru durerea ei... Ar fi vrut să-l doară numai pe el; durerea ei să fie tot a lui.

— Când eram copil, bunicii mei – acolo unde am fost înfiată – ascultau Simfonia fantastică de Berlioz. Acum ascultându-vă şi mergând pe drum alături muzica aceea îmi curge prin vene, muzica aceea o trăiesc pe viu... Cum mă voi vindeca? Cum voi trăi fără dumneavoastră?

Când a terminat de pus întrebarea cineva a salutat-o şi ea a tresărit surprinsă.

— Bună,Mariana. Ce faci?

În fața ei era Mihai. Avea din nou trandafiri frez.

— Salut, Mihai, a răspuns ea exact în clipa în care a auzit o şoaptă la ureche: Uite cum te vei vindeca, copilaş! Viața are căile ei de a ne lecui... şi după şoaptă nu a mai urmat nimic. Profesorul a plecat. Fata privea tristă după el.

— Cine-i domnul? întrebă Mihai şi a adus-o înapoi lângă el că părea plecată complet după omul ce tocmai plecase de lângă ea.

— Este profesorul meu de filozofie.

Deci el e profesorul cu care stă Mariana de vorbă despre câte în lună şi în stele, după cum mi-a spus Rebeca, gândi Mihai, apoi mai aruncă încă o privire după el. E bătrân, mai gândi apoi se întoarse cu toate gândurile şi atenția spre fată.

— Te împaci bine cu el, nu-i aşa?

— Da, a răspuns ea încet.

El i-a întins trandafirii.

— Ia-i fără frică că le-am rupt spinii.

Ea i-a luat râzând şi pentru că erau nespus de frumoşi a sărutat pe rând petalele fiecăruia. Mihai îi privea buzele lipindu-se de petale şi simțea furnicături prin tot corpul. A vrut doar să gândească, dar gândul era aşa de puternic şi de viu încât s-a transformat în vorbă singur:

— Ce mult aş vrea să fiu un trandafir din mâna ta...

Obrajii i s-au aprins iar ochii priveau în continuare intens culoarea trandafirilor căci nu avea curaj să se ridice în sus unde era privirea lui Mihai încărcată de dorință de care Mariana se speria de fiecare dată.

Pentru că nimeni nu găsea cuvinte de a merge mai departe cu dialogul, căci unul se împotmolise în dorință, iar celălalt în timiditate amestecată cu teamă, între ei plutea o tăcere albastră. Ea se îneca în frez de petale şi se golea de orice alt gând, el îşi dorea cu disperare să fie petala în care ea se îneca şi niciun sărac de cuvânt nu se putea amesteca în vraja asta.

Un gând poznaş îl trezi pe Mihai din vrajă: E clar că există o justiție divină a dragostei! Până acum cu oricare altă fată aş fi fost deja sătul până peste cap de ea, dar cu ea nu merge, şi dracu să mă ia dacă mai ştiu cine sunt, dar nici nu vreau să meargă. Îmi place tot jocul ăsta fantastic cu ea, acest dans cu temeri şi dorințe, cu trandafiri şi emoții, cu teamă că nu va fi niciodată a mea şi cu şi mai mare frică de faptul că dacă nu ar fi aş muri din asta... Vreau să o întreb de ce a fugit atunci din cofetărie, dar nu am curaj, vreau să o invit la cofetărie din nou şi iar n-am curaj... Cum să mă port cu ea!? Ce să-i spun!? Cum să o câştig!? O vară întreagă am luptat să o uit şi cu toate astea n-a fost noapte în care să nu o visez în brațele mele dansând, să nu-i simt chiar şi în vis capul lipit de pieptul meu... Orice femeie mi-am dorit a fost a mea, dar niciuna din ele nu am vrut să-mi fie nevastă; pe ea de cum am văzut-o mi-am dorit să fie a mea pentru toată viața şi cu cât îmi doresc asta mai mult, cu atât simt că nu va fi a mea niciodată.

— Te invit la film. Rulează la cinematograful „Modern” filmul „Undeva, cândva”. Toată lumea spune că-i frumos. Aproape fantastic.

— Nu am mai fost niciodată la film. Merg. Duc trandafirii în cameră apoi mergem.

Peste câteva minute erau din nou împreună. Mihai radia de fericirea de a o avea alături. Iubea misterul ei, tăcerile ei, tristețile ei, dar cel mai mult iubea râsul ei. Ființa asta era făcută numai să râdă, căci aşa râs nu a dat Dumnezeu în zadar, iar dacă a plâns mai mult decât a râs asta se cheamă sacrilegiu.

— Te felicit pentru articolul din ziar. Mi l-a arătat Rebeca, i-a spus Mihai luându-i mâna.

— Mulțumesc.

— Încep să cred chiar că vei fi scriitoare. Pentru fericirea ta chiar îmi doresc asta. Apoi îşi termină ideea în gând: Chiar dacă pentru asta te voi pierde.

Au luat bilete la film şi mai aveau de aşteptat o oră până începea.

— Te-aş invita la cofetărie în ora asta, dar după cum te-ai comportat data trecută, nu am curaj.

Ea s-a înroşit ca o sfeclă, iar el aştepta o explicație pentru ceea ce se întâmplase atunci ca să nu mai creadă despre ea că e nebună sau ciudată, ci să înțeleagă de ce s-a purtat aşa cum s-a purtat.

— Iartă-mă că te-am pus în situația aceea penibilă. Normal ar fi să-ți dau o explicație ca să înțelegi, dar nu ți-o pot da: ar fi prea lungă, cu prea multe amănunte din viața mea despre care nu vreau să vorbesc. Iartă-mă şi atât. Dacă vrei să mergem la cofetărie merg. Atât, te rog, nu cumpăra „Choux à la cremè".

— Bine, dacă nu-ți place trebuia să-mi spui nu să.... – tăcea încurcat, neştiind cum să spună în cuvinte, fără a o jigni că s-a comportat nebuneşte... – să faci aşa cum ai făcut. Ți-aş fi cumpărat altceva.

Erau la intrarea în cofetărie când ea i-a răspuns zăpăcindu-l:

— Îmi place nespus de mult. Era prăjitura mea preferată cândva, doar că acum nu o mai pot mânca.

Mihai a condus-o la masă complet nelămurit. Fata asta e ciudată rău! E prăjitura ei preferată, dar nu o poate mânca, se sperie de ea şi fuge! Ce dracu poate avea o prăjitură încât să îți trezească aşa o groază şi să-ți stârnească o durere incontrolabilă!? Dacă nu te-aş iubi aş fugi de tine la capătul pământului că am sentimentul că viața lângă tine nu e prea uşoară! gândea el în timp ce aştepta la rând.

De unde să ştie el că acea prăjitură era în sufletul fetei imaginea copilăriei ei de vis ce i-a fost furată, era simbolul unei lumi în care a trăit şi şi-a permis să fie fluturaş, nu rămă cum a fost mai apoi, vedea în acea prăjitură copilăria netrăită de aceea a fugit, de aceea nu suporta s-o mănânce... Tot ce şi-a dorit atunci a fost să fugă, să se ascundă şi să nu mai simtă durerea. Mihai nu avea de unde şti toate astea şi cum era un bărbat ce făcea întotdeauna ce voia el şi foarte rar executa ordinele femeilor a hotărât ce va face. A dus în fața Marianei aceeaşi prăjitură ca şi data trecută.

Fata a tresărit văzând-o şi l-a privit cu ochii încărcați de durere şi nelămurire. El i-a pus mâinile pe umeri şi ea simțea că sunt mâinile acelea ferme ce au oprit-o să plece în noapte singură de la discotecă, nu mâinile celelalte blânde ce o țineau în brațe în timpul dansului şi nu ştia ce să facă aşa că stătea docilă sub apăsarea fermă a mâinilor lui.

— Să nu îndrăzneşti să pleci ca data trecută! E prăjitura ta preferată şi o vei mânca şi mâncând-o vei şterge din creierul tău acele clipe din viața ta ce nu-ți dau voie să o mănânci. Clar, da!? a terminat el şi slăbi strânsoarea mâinilor, apoi văzându-i ochii mari scăldați de lacrimi, durerea de pe față şi tremurul uşor al buzelor, avu îndoieli că a procedat corect fiind atât de ferm şi vrând să o liniştească s-a aplecat spre ea, i-a sărutat uşor obrazul, apoi mângâindu-i fața cu palmele i-a şoptit lângă ureche:

— Iartă-mă, îngeraş! Nu mânca prăjitura dacă nu poți, dar nu pleca. Te rog, nu pleca!

Când termină de spus asta se aşează pe scaunul de lângă ea şi oftă din tot sufletul. Nu suporta să vadă ce va face ea, aşa că a închis ochii aşteptând.

De ce trebuie să fie atât de greu cu ea!? De ce nu înțeleg ce-i cu ea şi ce o doare!? se întreba.

Nu s-a auzit niciun foşnet, nicio fărâmă de zgomot de scaun mişcat, deci nu pleacă, rămâne încă, concluzionă Mihai şi deschise fericit ochii.

Fără a-l privi şi fără a vorbi ea şi-a mâncat liniştită prăjitura. Mâinile îi tremurau şi a scăpat frimituri pe jos. Le-a luat cu mâna şi le-a băgat în gură. Mihai o privea ca lovit de trăsnet. Se comporta exact ca un copil speriat. Despre ea au scris în ziar atât de frumos!? Sigur e aceeaşi persoană!? Sigur vreau să mă căsătoresc cu ea!?... se întreba ca prostul şi tot ca prostul îşi răspundea: Despre ea au scris... Sigur e ea... Sigur o vreau de nevastă, dar cred că am înnebunit, altfel nu-mi pot explica ce se întâmplă cu mine!

A început să mănânce şi el prăjitura, dar nu-i simțea gustul. Nu tu frişcă, nu tu dulce, ci o tristețe copleşitoare ce emana din Mariana şi anihila şi bunătatea prăjiturii şi bucuria de a trăi a lui Mihai.

— Să mergem. Mai sunt zece minute până la film.

Subiectul filmului a fost pentru Mariana un adevărat şoc pentru că îşi dorea cu disperare ca şi în viața ei să se întâmple un miracol ca în film şi cineva drag ei să poată veni din timpul lui în timpul ei înapoi cu douăzeci de ani. Toamna colosală din film, cu frunze zburând bezmetice prin aer şi cu culori sângerii-cărămizii-stacojii-aurii-verzi toate amestecate când cei doi s-au întâlnit răsturnând şi legile fizicii şi curgerea firească a timpului, muzica perfectă ce ilustra nevoia de împlinire a iubirii imposibile, curgerea timpului, când Dumnezeu se îndură de nişte bieți muritori robiți de iubire, altfel decât este normal o răscoleau atât de tare încât întregul suflet şi trup îi devenea o şoaptă:

Te-am aşteptat o veşnicie, regret imens că ai venit cu douăzeci de ani mai târziu... Urmărea cu degetele încleştate de scaun, strânse până la durere ca să nu plângă, filmul până la sfârşit. Spera cu disperare ca personajele să învingă, de drag de iubire, timpul şi curgerea sa, rânduiala lumii şi veşnicia şi să o facă să creadă că dragostea învinge tot şi e mai puternică decât orice obstacol. Ştiu că vor fi fericiți până la sfârşit... Ştiu asta... țipau gândurile ei şi în clipa când bărbatul din film a fost smuls brutal din vis sau din călătoria fantastică ce o făcuse în căutarea iubirii, o durea atât de tare durerea lui, încât a oftat şi lacrimile ce şi le-a putut stăpâni până atunci au început să-i curgă în neştire pe obraz. Nu şi le mai putea stăpâni oricât şi-ar fi încleştat mâinile de marginile scaunului. Filmul i-a demonstrat că Dumnezeu nu se îndură de prea multă iubire, că nu se poate trece peste bariere şi legi, peste rânduieli şi firesc. Trăia din nou văzând sfârşitul filmului drumul spre supliciu din Simfonia fantastică de Berlioz, inima şi viața-i erau pline de zbuciumul viorii lui Paganini.

Şi pentru Mihai filmul era tot un şoc. Afla şi el ce înseamnă iubire imposibilă şi mai ştia – Dumnezeule, ce dureros ştia – că în ziua când ar pierde-o pe Mariana s-ar simți exact ca personajul din film când s-a întors în timpul său din timpul iubirii. Privea speriat fața fetei ce era scăldată de lacrimi şi vedea pe ea atâta durere de nu putea să şi-o explice.

De ce e aşa răvăşită!? De ce plânge?! Există în viața ei o iubire imposibilă!? se întrebă apoi tresări ca şi cum era scuturat de un curent: Profesorul... profesorul de filozofie! Acum înțeleg privirea ei de astăzi în timp ce el pleca!

I-a luat blând mâna încleştată în scaun şi a început să i-o mângâie. Îi privea lacrimile de pe obraz şi îşi dorea cu disperare ca într-o zi să-i dea voie să-i soarbă cu buzele urmele tuturor lacrimilor ce i-au curs şi iubind-o să o vindece de iubirea aceea bolnavă şi imposibilă ce acum o chinuia mai mult decât copilăria ei nefericită, mai mult decât copilul nici mort nici viu din ea ce încă mai tânjeşte după iubiri de părinte şi copilărie de vis.

Au ieşit tăcuți de la film. Mâna ei mai era încă în mâna lui. Chiar îl ținea cu disperare de parcă acest sprijin era singurul liman din viața ei zbuciumată.

— Ai observat că semeni extraordinar de bine cu eroina filmului?

— Nu. Nu mi-am dat seama de asta.

— Dar de ce ți-ai dat seama? De ce ai plâns atât de mult la film?

În timp ce a întrebat-o a cuprins-o în brațe şi ea s-a lipit de pieptul lui. Nu scotea niciun cuvânt. Voia doar ca el să o țină strâns la piept şi să uite de toate şi tot.

— Ce din filmul ăsta trăieşti tu? Ce din filmul ăsta te doare, chinezoaică mică?

În loc să răspundă plângea la pieptul lui vinovată şi ruşinată de iubirea ei bolnavă pe care nu şi-a dorit-o, după care nu a alergat ci a lovit-o ca o boală ciudată şi cu care lupta din răsputeri să se vindece.

— Îmi spui tu sau spun eu ce cred? Ea tăcea aşa că termină tot el gândul până la capăt. Eşti îndrăgostită de profesorul de filozofie şi de asta ai plâns la film. Trăieşti în viața reală o poveste foarte asemănătoare cu ceea ce se întâmplă în film. El ce spune? Ştie?

— Ştie. Luptăm amândoi cu asta, sperăm să ne vindecăm, dar doare vindecarea asta ca dracu. El e însurat şi are copii.

— Normal. La vârsta lui, concluzionă Mihai mângâindu-i spatele şi lipindu-şi buzele de părul ei.

— Face tot ce poate să nu mă doară, dar orice ar face tot doare.

— Ştiu cum doare, micuța mea chinezoaică, când iubeşti fără speranță.

Şi-a ridicat fața spre el şi cu infinită nevinovăție l-a întrebat:

— Ți s-a întâmplat şi ție cândva?

— Nu „Undeva, cândva”, micuța mea chinezoaică, ci „Aici, acum” cu tine.

Fata a înțeles şi l-a privit cu bunătatea imensă şi a închis ochii când buzele lui au coborât peste ale ei la fel de fin ca atunci când ea şi-a atins buzele de petale.

Vreau mai mult, dar mă tem că te sperii, iar eu cu tine mi-am propus să am infinită răbdare, gândea el. Ea gândea: Numai atât să fie sărutul!? În film era mai mult. Cred că el nu ştie sau nu poate mai mult.

Dacă Mihai ar fi ştiut ce gândeşte ea ar fi murit şi ar fi înviat la loc în aceeaşi clipă.

Pentru că ea îi stătea lipită de piept cu ochii închişi şi cu fața spre el şi-a mai plecat încă o dată buzele spre gura ei ce mai purta încă catifelare de petale de trandafir. A fost tot o atingere blândă şi atât. Pentru că făcea eforturi uriaşe să se stăpânească un frison îi străbătu întregul corp de sus până jos şi ea cu mirare l-a întrebat:

— Tremuri. Ce ai? ți-e frig? Eşti răcit?

Şi în loc de răspuns o împinse de lângă el exclamând: O, zei! Ce mă fac cu fata asta! şi apoi începu a râde din toată inima. Îi era clar că fata nu are habar despre ce înseamnă dorință şi nevoie carnală, habar nu avea cât îi este de greu să se stăpânească în prezența ei să nu viseze cum o dezbracă şi cum îi mângâie pielea şi o sărută peste tot făcând-o să geamă de plăcere şi la fel de clar îi era că iubirea dintre ea şi profesor e un vis fără nimic pământean.

Voi aştepta să te vindeci! Voi aştepta să-l uiți, chiar te voi ajuta să faci asta, dar într-o zi vei fi a mea! Nu vezi în el un iubit, prostuță mică, ci un tată! îşi zise în gând.

— De ce râzi? Spune de ce? Dacă nu încetezi plec! țipă ea şi se îndepărtă de el.

Mihai o ajunse din urmă încă râzând. A prins-o în brațe şi i-a şoptit lângă ureche:

— Îmi place când te mânii! Îți strălucesc ochii când eşti nervoasă!

— Dă-mi drumul! Ți-am zis să-mi dai drumul! se zbătea ea în brațele lui şi, făcând pe supărata, căci supărarea nici n-a venit şi îi şi trecuse, se ruga de el.

— Îți dau drumul numai dacă mă rogi frumos, îngeraş! Faci prea multe mofturi cu mine şi m-am cam săturat: fugi de la discotecă, fugi din cofetărie, mă laşi ca prostu singur pe stradă, deci e clar că nu ştii ce înseamnă să asculți de un bărbat, o tachina Mihai strângând-o bine şi nevrând să-i dea drumul oricât s-ar fi zbătut.

— Eu să ascult!? Nici gând, Mihai! Profesorul m-a învățat să gândesc şi să fiu om liber! Tot el mi-a spus să nu dau voie nimănui să-mi fie stăpân!

Brațele lui au eliberat-o căzând deznădăjduite pe lângă corp.

— Dracul ăsta de profesor trebuia să-şi dea seama că nu eşti liberă ci că te-a subjugat, că îți este stăpân şi că lui îi închini fiecare gând! şuieră printre buze.

Speriată de furia lui Mariana întrebă cu teamă:

— Ce-ai spus? N-am înțeles!

— N-am spus nimic. Te conduc la internat.

Erau pe o alee din apropierea liceului.

— Uite, Mariana, în blocul ăsta stau eu. Dacă ai vreodată nevoie de ceva mă cauți, bine?

— Bine, şopti fata, dar fără vlagă.

Era speriată că bunătatea şi blândețea lui au dispărut dintr-o dată şi nu înțelegea de ce. Înainte de a o lăsa în fața internatului i-a sărutat amândoi obrajii.

— Eu n-am să te mai caut. Caută-mă tu dacă ai nevoie de ceva, i-a spus la plecare.

Mariana îl privea plecând şi observa că are ceva din durerea şi disperarea personajului din film după ce s-a trezit din vis. Şi în sufletul ei era durere: chiar nu voia să-l piardă. Acum când i-a spus că nu o va mai căuta şi-a dat seama de câtă nevoie avea de bunătatea şi blândețea lui de felul lui de a fi când ferm când dulce şi de îmbrățişarea lui caldă de parcă la pieptul lui ar fi găsit în sfârşit un liman.

— Mihai, a şoptit, dar el nu i-a auzit şoapta şi nici nu a întors niciodată capul înapoi, ci a plecat spre scările din fața liceului ce duceau spre blocul lui şi ea a tresărit mirată când a realizat că deşi îl doare, că deşi pare rănit nu are umerii plecați şi nici capul în pământ, ci merge perfect vertical.

Ajunsă în cameră era răvăşită... Totul în viața ei era neclar: iubirea imposibilă pentru profesor cu care lupta din toate puterile ei ştiind că nu are nicio şansă, regretul că l-a pierdut şi pe Mihai, căci acesta i-a spus clar că nu o mai caută şi la cât de vertical a plecat din fața ei ştia că se va ține de cuvânt indiferent cât îl doare... Ura încâlcita de iubire ce îi răscolea viața făcând-o neclară o clipă, iar în următoarea clipă iubea iubirea şi îi dedica versuri şi se speria că în sufletul ei este atâta sete de iubire încât s-ar putea autootrăvi cu asta.

În noaptea care a urmat a scris. Era un eseu pe marginea filmului „Undeva, cândva" în care comenta pe tema imposibilității călătoriei în timp. Obiectul central al eseului era întrebarea: De fapt a cui era ceasul din film? şi răspunsul întrebării devenea un cerc vicios. Femeia din film, bătrână fiind îl întâlneşte pe tânărul bărbat ce se îndrăgostise de o imagine a ei dintr-o fotografie din tinerețe îi dă un ceas şi-i spune „Întoarce-te la mine". El călătoreşte în timp până la tinerețea ei, se iubesc şi îi dăruieşte un ceas. A cui era ceasul de fapt!? Căci cu timpul buclat fără curgere liniară darul se repetă la infinit de la el la ea şi încâlceala asta cu ceasul ce devine un cerc de dăruiri de la unul la altul fără sfârşit e nimic prin comparație cu ipoteza în care cei doi ar fi avut un copil în călătoria fantastică prin timp căci în acest caz tânărul ce se întâlneşte cu bătrâna trebuia să se întâlnească şi cu propriul copil mai bătrân decât el. Filmul ăsta nu-i film ci e o metaforă şi o temă filozofică de meditație profundă şi rătăcitoare pentru minți puține şi sărace pe tema timpului, iubirii, ordinii, legii, logicii... Nimic nu-i posibil în lumea reală din ceea ce s-a întâmplat în filmul ăsta, căci dacă ar fi posibil nu ar mai exista lege, ordine, firesc... îşi încheia ea eseul apoi plecă la culcare.

A strâns perna tare în brațe şi înainte de a adormi, dorindu-şi cu disperare ca în ciuda evidenței logice să existe o cale de a transforma imposibilul în posibil şopti plângând: întoarce-te la mine... întoarce-te la mine... întoarce-te la mine...

A doua zi s-a dus din nou la film. Ştia că doare să-l mai vadă o dată, dar era o durere de care avea nevoie ca de aer. Trebuie să înțeleg din filmul ăsta mai mult decât am înțeles ieri. Trebuie să fie o taină ce mi-a scăpat, şopti în gând când intră în sală. Privind din nou şi-a încleştat mâinile în spătarul scaunului şi oricât s-a pregătit sufleteşte pentru revenirea bruscă a tânărului în timpul prezent, pentru ruperea în două a ceva ce părea unitar, durerea a fost tot vie şi tot şocantă. Plânsul bărbatului, căutarea de a se întoarce iar în trecut îi făceau sufletul să plângă.

Nimic nu era mai clar nici după a doua vizionare a filmului şi, totuşi, oricât o durea s-a dus în fiecare zi să vadă din nou filmul ăsta. Era un fel de plăcere de a trăi aceeaşi durere din nou şi din nou şi spera dureros ca la o nouă vizionare filmul să se schimbe şi să nu mai aibă loc ruperea iubirii. Toată această agonie s-

a terminat în ziua când nu a mai rulat filmul, căci numai aşa s-a putut opri să nu-l mai vadă.

La o săptămână după ce a văzut filmul ultima dată, l-a căutat pe profesor.

— Am văzut un film colosal.

— Ştiu, a răspuns profesorul fără a-şi ridica nasul din hârtii şi fără a întreba ce film a fost a continuat: E vorba de „Undeva, cândva". L-am văzut şi eu.

— V-a plăcut?

— Mi-a plăcut mult. Şi eu şi tu am învățat ceva din el. Nu-i aşa, Mariana? a întrebat el ridicându-şi capul din hârtii şi privind-o în ochi.

— N-aş fi vrut să învăț lecția asta. Doare...

— Ştiu că doare, copilaş. Învățăm împreună lecția renunțării – o temă filosofică întâlnită şi în creştinism şi în budism. Dacă nu o învățăm acum, vom trăi până când o vom învăța. Viața nu ne lasă cu examene netrecute. La mine e mai uşor căci sunt mai echilibrat, am viața plină, sunt matur, dar la tine e cumplit căci ai umplut tot golul din viața ta cu mine: tată – eu, prieten – eu, sfătuitor – eu, nevoie de iubire – eu, nevoie de alint – eu. Ruperea de mine pentru tine e ca o amputare dureroasă pe care trebuie să o suporți. Mă simt vinovat că nu am realizat la timp ce se întâmplă cu tine. Ce mult aş vrea să trăiesc eu durerea ta, copilaş!... Ce mai zice bărbatul ce ți-a adus trandafiri? Nu te poate vindeca el de mine?

— Nu ştiu. Dumneavoastră sunteți dumneavoastră şi el e el.

— Până afli cine-i el şi cine-s eu pentru tine, hai în laboratorul fonic să ascultăm împreună ceva. O să-ți placă.

La primele sunete ale muzicii a tresărit speriată căci a recunoscut muzica. Era ceva ce mai ascultase cândva în casa familiei Vrânceanu, dar mai mult decât atât era ceea ce trăia pe viu de ceva timp căci ceea ce asculta se chema Simfonia fantastică de Berlioz. Cu capul în mâini aşezată la o masă nu ştia dacă e moartă sau e vie, nu ştia cine e sau ce e, dar ştia că e în intregime iubire zbătându-se nebuneşte între un „drum spre supliciu" şi un „vis din noaptea de sabat"...

Când muzica vorbea de iubire sacrificată, de chin şi de răstignire a exclamat:

— Eu nu mai pot! Filmul, muzica – totul vorbeşte de durerea mea!

— Ba mai poți. Vei descoperi că eşti mai puternică decât crezi că eşti şi într-o zi voi fi pentru tine o amintire frumoasă. Eu nu regret nimic din ceea ce se întâmplă, chiar dacă doare. Ştii tu câți din oamenii de pe pământ ce adună averi nemăsurate, conduc țări şi destine nu au simțit în viața lor o frimitură de iubire? Măcar o firimitură... Îți dai seama cât de săraci sunt!?

Fără să-i răspundă la cuvintele lui şi neluând în calcul că el va deveni cândva o amintire frumoasă – căci aşa ceva i se părea imposibil acum – a început să-i recite versurile ce le spusese pentru prima dată la mormânt şi acea poezie

sublimă de dragoste spusă pe fond muzical l-a zăpăcit pe profesor de şi-a uitat cuvintele spuse chiar de el mai devreme. Cum să te gândeşti la a deveni amintire şi la renunțare când ea i-a recitat asemenea versuri. Nu era de fapt un vers de dragoste, nu erau cuvinte ci o inimă pusă în palmă şi dăruită lui.

Fata şi-a terminat versurile, a pus nişte foi în fața profesorului, ce nu vedea şi nu auzea nimic decât că trăia pe viu versul ei... caut timp / şi dărui timp / nevenind uşor mă sting / fără tine... şi realiză din nou că ceea ce pune fata e imens prin comparație cu el, şi a fugit.

Cu capul în mâini, obligându-se să vadă în fața ochilor imaginea soției şi a copiilor, şi-a poruncit să nu fugă după ea.

...Dacă o mângâi de câte ori o doare nu se vindecă niciodată de mine! Nici măcar nu am felicitat-o pentru articolul din ziar ca să mă urască şi să spună că sunt rău! Ce să fac să distrug soclul pe care m-a ridicat în inima ei!?...

Un înger poznaş i-a şoptit la ureche: Dar ce să faci cu soclul pe care i l-ai ridicat în inima ta? Dar el alungă gândul fără ca să-l bage măcar în seamă căci nu-l durea durerea lui deloc, ci durerea ei era durerea lui cea mare. Asta să fie iubirea absolută!? Când nu-ți mai simți durerea ta şi dacă o simți nu-ți mai pasă de ea ci de durerea celuilalt!? Cum să te vindec, copilaş? Cum să te fac să înveți mai puțin dureros lecția renunțării? se întreba.

După o clipă de gândire a desfăcut hârtiile ce i le lăsase Mariana. Era eseul despre filmul „Undeva, cândva". L-a citit cu foarte mare atenție, apoi a vorbit singur.

Fata asta va ajunge mult mai departe decât am ajuns eu. E profundă, e deşteaptă... Ştie să întrebe şi ce să întrebe. Cum eram eu la vârsta ei? Încă puiul părinților alintat şi fără să-mi pese de nimic... De mine se va vindeca greu... greu la modul absolut şi mi-e martor Dumnezeu că nu am vrut să o doară şi nici să se întâmple asta.

Dacă tot l-a luat martor pe Dumnezeu acesta ar fi putut să-i pună nişte întrebări... Dar ce ai vrut? Să te joci puțin de-a iubirea? Să pui puțin şi ea să pună tot puțin şi a doua zi să se stingă puținul de parcă nu a fost niciodată. Iubire făcută din puțin nu există. Iubirea e din infinit... E toată sau nimic...

De parcă ar fi auzit cuvintele, sunaseră undeva în capul lui, le-a răspuns: Când am întâlnit-o nu ştiam că e orfană, nu ştiam că îşi va umple toată viața cu mine... Aş fi procedat altfel dacă ştiam asta...

Era într-o zi de noiembrie 1987. Era într-o luni şi era de serviciu la cantină. Terminase de spălat vasele după masa de dimineață şi curăța cartofi pentru masa de prânz împreună cu alte două eleve.

Doamna dirigintă Adriana a intrat în cantină şi i-a spus:

— Mergi repede în cabinetul domnului director!

— De ce? a întrebat fata speriată.

Ştia că nu a făcut nimic. Mai ştia că toți profesorii o iubesc şi o laudă. Chiar nu înțelegea de ce este chemată la director. Cu un firicel de voce i-a spus doamnei Adriana în timp ce se spăla pe mâini:

— Nu înțeleg de ce mă cheamă. Nu am făcut nimic. Poate nu are treabă cu mine, ci cu altcineva.

— Pe tine te cheamă. Te-a căutat în clasă şi cum nu erai a spus să vin după tine şi să te trimit urgent în biroul lui. Nu ştiu nici eu despre ce e vorba.

Fata a plecat speriată spre biroul directorului. Ştia şi îşi tot repeta că nu a făcut nimic şi nu înțelegea de ce o cheamă.

A ajuns în fața biroului şi nu avea curaj să intre. Era în anul patru de liceu şi nu călcase niciodată în zona asta a şcolii. Uşa s-a deschis şi ea a salutat cu un firicel de voce pe profesorul ei de fizică ce era şi directorul liceului.

— Intră, Mariana. Te caută cineva.

Cu inima cât un purice a intrat în birou şi a tresărit când a recunoscut în personajul ce o aştepta pe scriitorul ce se urcase ultimul în autobuz la Mălini şi care îi spusese „ nu eşti cine vrei să pari că eşti, Mariana” şocând-o. Nu-i ştia numele. Nu şi l-a spus atunci.

— Bună ziua, a spus tot cu un firicel de voce şi gândindu-se că e îmbrăcată în trening – deci urât – şi că miroase a resturi de mâncare şi a cantină.

Scriitorul, ce era şi unul din cei mai buni reporteri din Moldova, o privea intens şi descoperea că avusese dreptate când bănuise că fata e mult mai fragilă şi că tupeul, curajul, nonşalanța erau doar o fațadă. Doar talentul nu era fațadă.

— Sunt Mircea Motrici. Am venit să stau de vorbă cu tine.

— Eu vă las să vorbiți liniştiți, a spus directorul retrăgându-se.

Fata s-a aşezat pe scaunul arătat de reporter şi se simțea tot stingheră. De ce a venit? Ce vrea să vorbească cu mine? Nici nu-i trecea prin cap că vrea să scrie un articol despre ea.

Avea emoții şi reporterul descoperea studiind-o că avusese dreptate atunci, la Mălini, când aflase în ultima clipă, înainte de plecare, că fata era, dincolo de aparențe, dezarmant de fragilă şi speriată. Niciun răspuns la întrebările lui nu i se părea că-i clar şi logic. Uneori se bâlbâia alteori nu ştia ce să răspundă. Oricât încerca să se regăsească pe ea cea educată de doamna dirigintă şi de profesorul de filozofie nu reuşea. Încă bântuită de filmul „Undeva, cândva” pe care îl trăia pe viu, dar mai ales ştiind că din toți scriitorii ce au fost atunci la Labiş acesta a intuit cel mai bine cine şi ce e nu reuşea să aibă niciun pic de siguranță şi stăpânire de sine. O luase ca din oală şi nu a avut timp de niciun plan. Nici nu-i trecea prin cap că reporterului îi place mai mult aşa. Răspundea stângaci, după părerea ei, la întrebări de genul: Ce gânduri de viitor ai? Ce îți place să scrii mai mult versuri sau proză? De unde pasiunea pentru literatură? Dacă Mariana ar fi

ştiut că reporterul înregistrează tot ce vorbeşte ea ar fi fost şi mai rău; emoțiile ar fi blocat-o.

— Mai întâi a fost o pasiune imensă față de muzică. Cântam la pian bine, la vioară binişor. Mă hrăneam cu Mozart, visam Mozart, râdeam Mozart... După o pauză lungă de tăcere în care reporterul a văzut surprins cum trece pe fața ei extazul şi apoi agonia şi cum se naşte în ochii ei o tristețe copleşitoare a continuat... Cineva a alungat muzica din viața mea şi în golul acela imens rămas am pus scrisul. Undeva, aproape de Dumnezeu, muzica, poezia, pictura, toate formele artei îşi pierd conturul şi devin un tot, de aceea mi-a fost relativ uşor să schimb sunetele cu cuvinte. Ceea ce aş fi spus în muzică prin sunete pot spune foarte uşor în poezie prin cuvinte. Dacă este ceva în tine de înflorit nu există cale de a opri asta. E ca un izvor. Oricâte oprelişti are în cale tot îşi găseşte drumul.

Acesta era primul răspuns bun din dialogul chinuit să se nască de până atunci.

— Spune-mi de ce a plecat muzica din viața ta, cine a alungat-o? Apoi dă-mi exemplu de poezie scrisă de tine în care să simt că mai trăieşte încă muzica, că ar fi un vers ce ar trece uşor din cuvânt în sunet? a întrebat reporterul mirat până la Dumnezeu că fata asta de optsprezece ani descoperise singură ceea ce ştiau savanții: că arta e un tot unitar cu multiple forme de manifestare.

Barba i-a tremurat, buzele aproape au plâns şi ochii i-a plecat în jos când a spus:

— Nu vă pot spune de ce a plecat muzica din viața mea. Îmi pare rău,dar nu pot... Mai târziu când nu va mai durea voi accepta asta şi voi şti şi ce lecție am învățat din plecare de acasă. Dumnezeu nu dă nimic la întâmplare. Acum doare şi nu mă pot gândi la lecție.

— Crezi că totul e o lecție?

— Viața e o lecție. Sau joc din care înveți ceva. Dacă nu ar durea ar fi frumos... Până la urmă poate aşa e normal: să trăieşti frumos care doare, ca să ştii cât costă... Ce nu doare, ce ai obținut fără să se rupă un pic din carnea ta sau din sufletul tău nu are valoare.

Ea a tăcut. Reporterul o privea fără să-şi mai găsească cuvintele. Fata îşi găsea încet starea de grație de la Mălini şi vorbind dădea strălucire de diamant cuvintelor. Poezia era în fiecare rostire.

— Câți ani aveai când n-ai mai cântat? a întrebat reporterul blând ştiind că în trecutul fetei e o rană atât de mare ce nu ar putea-o umple nici măcar apele Niagarei, căci vedea asta pe fața ei răvăşită de durere, de păreri de rău şi de căutare a unui timp pierdut.

— Aveam nouă ani.

Ce s-o fi întâmplat în viața ta la nouă ani şi doare cumplit şi acum? Cine a omorât muzica din tine? Cine te-a transformat într-un copil bătrân? se întreba reporterul în gând căci respecta dorința fetei de a nu vorbi.

— Acum să vă spun poezia.

Încet, aproape şoptit, vocea apropiindu-i-se foarte uşor de cântec încât cel ce asculta confunda surprins poezia cu muzica a început să spună versurile ce îi cursese din ceruri în suflet atunci la mormânt. Era în ea tristețe şi dor, nevoie de dragoste şi chemare, speranță şi moartea speranței, zborul şi căderea, un strigăt despre tot ceea ce poate să doară cât mai eşti încă om…

— Da, sună a cântec… Şi încă ce cântec! se miră reporterul.

— Ştiu că nu-i posibil, dar mi-ar place ca aceste versuri să le aud cântate de Tudor Gheorghe. El ştie cel mai bine cum să pună dragostea şi dorul în sunete apoi să le dăruiască lumii.

Reporterul nu mai ştia ce să întrebe. O studia şi atât. Simțea şi el teama cumplită a profesorului legată de viitorul fetei. Pericolul era aproape palpabil. Îi venea să strige, dar îşi muşca limba să nu o facă: Cum să te descurci cu aşa suflet, cu aşa trăire în lumea adevărată, unde omul pentru om e fiară, dragostea şi dorul par de vânzare şi puritatea sufletului himeră rătăcită în suflet de poet!?

Au mai discutat puțin. Ea răspundea la întrebări când stângaci când clar.

Înainte de a pleca se simțea dator să o prevină, să-i spună că vede în jurul ei numai pericol, dar nu ştia cum să o facă.

— Ştii că, la felul în care gândeşti, obsesia asta de a nu lovi, de a nu atinge pe nimeni, de a crede că oamenii sunt îngeri, te poate transforma foarte uşor într-o victimă…

Nu reuşi să-şi termine ideea căci voia să spună în continuare că în viață nu i se va plăti cu aceeaşi monedă, nu va primi pentru blândețe blândețe, pentru nevinovăție cer infinit, pentru obsesia de a nu strivi zbor de înger, pentru neatingere mângâiere, ci din contra pentru toate astea va primi duritate, strivire, lovire până când ajungi să întrebi: Cine sunt? Ce mai sunt? Am ajuns ce voiam eu să ajung sau ceea ce au făcut alții din mine? Zdreanța asta cu sufletul flendurit, cu visele frânte, cu ochii niciodată secați de lacrimi ce au uitat să mai râdă şi din care omul creator ce trebuia să se nască sau măcar femeia iubită şi ocrotită de un bărbat a murit să fiu eu? Eu – cea care visam că voi fi scriitoare, cea care scriam viorii versuri de iubire închinate însăşi iubirii şi vedeam în orice om ceva frumos căci Dumnezeu sădise în mine ideea că în fiecare este ceva divin, măcar o frimitură, un fir de nisip, că nu pot vedea, orice aş face, în om un animal, o ființă rece şi rapace, un nenorocit atât de sărac sufleteşte că adună nebuneşte lucruri la care se închină pentru a se simți bogat, ce nu crede în justiție divină şi nici nu se teme, ce nu se îndoieşte şi nu plânge, ce cuprins de mândrie nu-şi pleacă niciodată genunchii, ce nu aude niciodată plânsul sau

scrâşnetul de os pe os a celui pe care l-a strivit... Ce săraci sunt cei ce se cred bogați, ce singuri şi ce goi tronând pe lucruri ce țin loc şi de sentimente şi de Dumnezeu şi de iubire...

Nu, reporterul nu a reuşit să-i spună toate astea căci ea l-a întrerupt întrebând nevinovată:

— O victimă a cui?

Ştia că nu poate să-i explice şi că dacă i-ar explica n-ar înțelege aşa că îi răspunse plecându-şi ochii.

— Vei fi o pradă uşoară pentru o sectă religioasă. Eşti victima perfectă.

Răspunsul era neclar şi aproape bâlbâit.

— Nu asta ați gândit, ci altceva! exclamă fata şi reporterul nu se grăbi să o contrazică. Era surprins de intuiția ei.

Lăsând discuția neterminată s-a ridicat de pe scaun, i-a sărutat obrajii şi i-a urat succes.

— Ai grijă de tine. Aştept veşti despre ceea ce vei scrie. Încă o dată succes!

Înainte de a pleca în vacanța de iarnă la Fălticeni a mers cu profesorul de filozofie la o expoziție de flori de mină. El a chemat-o spunându-i că va vedea ceva frumos şi că sigur îi va plăcea. De cum au intrat pe uşă profesorul i-a şoptit:

— Vreau să vorbeşti despre ceea ce vezi. Spune-mi impresii. Eu te ascult.

Îi plăcea să o asculte vorbind, dar incomparabil mai puțin decât să o vadă râzând, să-i asculte cuvintele prin care îşi spunea părerea despre ceea ce e în jur şi ascultând-o ştia că dacă viața va fi bună cu ea şi îi va da şansa pe care o merită cu prisosință din ea va ieşi un excelent observator al artei... Şi doar Dumnezeu ştia că nu asta va fi calea ei ci alta în care va urca şi va coborî, va cunoaşte mizeria umană şi durerea apoi va fi un profesor doctor în materia numită viață şi om. Nu va observa, ci va trăi, nu va critica arta, ci va scrie sublim despre lume, viață şi om, dar ca să ai aşa o menire trebuie să înveți pe propria piele ce sunt astea şi să le aşterni pe hârtie apoi să le dărui lumii, şi ea speriată că şi-a văzut chipul hidos în oglinda de cuvinte să strige: Cum, aşa sunt eu!? Aşa e chipul meu!?

Fata privea fiecare exponat minunându-se. În loc de comentarii scotea doar exclamații de admirație. Profesorul îi privea fața şi buzele ce deveneau un fruct rotund mai dulce decât orice alt fruct de pe pământ când spunea „Oau!" şi închidea ochii căci ştia că îşi doreşte nebuneşte să o sărute. Ce chin pentru amândoi iubirea asta blestemată!

Ca să nu se mai gândească la buzele ei şi la săruturi şi iubiri interzise i-a poruncit:

— Vorbeşte!

Ea l-a privit speriată. Niciodată tonul lui nu era dur şi acum chiar nu înțelegea de unde a venit furia. Cerşea un răspuns privindu-l. El i-a pus mâna pe umăr pentru a o linişti.

— Iartă-mă! Voiam să vorbeşti despre exponate, dar fără să vreau tonul meu a fost dur.

Încă neiertându-l pentru duritatea din vocea lui a început să vorbească.

— Gri şi negru, unghiuri ascuțite ascunzând între ele adâncimi – aş denumi exponatul „Vârfuri şi abisuri".

Profesorul se aplecă şi citi numele de lângă exponatul deja denumit de Mariana. se chema „Vârf de munte". Şi fata i-a văzut numele.

— Cine i-a spus aşa a văzut numai înălțimile nu şi adâncimile dintre piscuri. E mai potrivit numele dat de mine.

— Normal! Hai la următoarea.

— Alb şi roz. Alb şi frez. Frez ca trandafirii pe care i-am primit... Transparență şi lumină lovindu-se şi născând sclipiri de vis. Niciun unghi, doar rotund şi arcade. Pe ăsta l-aş numi „Petale de lumină".

Au privit împreună şi au văzut că exponatul se chema „Floare".

— Tot tu l-ai numit mai frumos, a şoptit profesorul.

— Aici e negru. Negru cu sclipiri adânci de şi mai negru. Unghiuri ascuțite. Priviți micile aglomerări de metal topit ce înconjoară acel ochi negru. Oau! Nu-mi place! Îmi dă frisoane! „Ochi de diavol" aşa l-aş numi. Chiar nu-mi place să privesc acel ochi negru!

A trecut mai departe. Profesorul a ajuns-o şi i-a spus:

— Nu eşti curioasă să afli ce nume avea exponatul?

Deja clătindu-şi ochii de negru, prea mult negru chiar, a întrebat fără a întoarce capul: Cum?

— „Ochi diabolic".

— Oau! La numele ăsta au fost ei mai buni ca mine. Priviți asta, profesore!

— Aici comentez eu, micuța mea. Albastru infinit îmbinat cu roz ireal. Picături de alb cristalin. Aripi de înger. Linii curbe. Nimic ascuțit. Lumină şi puritate clară. N-am văzut în viața mea aşa o îmbinare de roz şi albastru. E ireal acest amestec. Piatra asta a venit din rai în adâncimile pământului... Eşti tu, micuța mea! Ăsta e numele pe care i-l dau: Înger.

Ea nu-i mai auzea cuvintele. În urechi avea cu totul altele: Te-am aşteptat o veşnicie... te-am aşteptat o veşnicie... iar în creier i se derulau scene din filmul ce-i demonstrase că nu există cale de întors în timp. Ca să nu mai simtă durere şi ca să nu plângă în expoziție a ieşit fugind. S-a oprit în parcul de lângă Biserica Catolică şi s-a aşezat pe banca unde el nu a vrut să o țină în brațe şi culmea e că era banca unde a fost găsită abandonată imediat după ce a fost născută. Cu capul în mâini, nevrând să vadă lumea şi ascunzându-se de durere, nu putea

plânge. Vreau să nu mă mai doară! Nu am vrut să mi se întâmple asta şi nu am făcut nimic ca să se întâmple! E ca o boală ce m-a lovit şi de care nu pot scăpa! gândi.

El i-a desprins încet mâinile încleştate pe ochi. I le mângâia şi vorbea cu cuvintele ei şi ea nu era surprinsă deloc. Nu era prima dată când gândeau exact la fel sau când îşi ghiceau gândurile unul altuia.

— Vrei să nu te mai doară! Nici eu nu am vrut să se întâmple asta şi nu am făcut absolut nimic ca să se întâmple! E o boală cu care luptăm, micuța mea!

— Vorbiți cu cuvintele mele! Îmi cotrobăiți prin creier şi îmi furați gândurile, profesore! Nu-i cinstit să ştiți tot!

Ştiu tot, prostuță mică, pentru că şi eu simt la fel. Eu vorbesc de mine nu de tine aici – gândi el.

Din cer curgea prima zăpadă. Fulgii îi ningea ca o mângâiere şi le binecuvânta iubirea împărtăşită prin mâini. Atât îşi puteau permite fără a încălca legi.

— Dacă-i o boală fără leac? se întrebă ea şi nu aştepta niciun răspuns.

— Are leac. La mine leacul e pictura, soția şi copiii. La tine poezia şi bărbatul ce ți-a adus trandafiri... Chiar aşa, spune-mi de ce nu mai ieşi cu el?

Dacă până atunci şi-a putut stăpâni plânsul, acum nu mai putea. S-a aplecat şi şi-a lipit buzele de mâinile lui ce încă i le mângâia pe ale ei şi sărutându-le şi udându-le cu lacrimi, şopti:

— Ştie că te iubesc pe tine! Nu mai vine. A spus să-l caut eu dacă am nevoie de el.

El i-a luat capul în palme. Îi privea ochii plânşi şi voia să-i sărute, dar se abținea cât putea, şi doar Dumnezeu ştia că e nevoie de efort uriaş pentru aşa ceva, dar în loc de asta o certă blând.

— Prostuța mea! Copilaşul meu, du-te la el ca să te vindeci de mine! Ştiu că e un om bun.

— De unde? şopti ea mirată.

Explicația era lungă. În primul rând profesorul era un foarte bun psiholog şi citise ceva pe fața bărbatului ce îşi întâlnise pentru o clipă privirea cu a lui, iar în al doilea rând făcuse câteva cercetări discrete. Ştia sigur că micuța lui nu e în pericol în prezența lui Mihai.

— Ştiu şi atât. Caută-l şi du-te cu el la discotecă. Dansează şi sărută-l şi uită-mă!

Mâinile ei se încleştară cu atâta furie în brațele lui încât el simți durere şi tresări surprins.

— Tăceți! Nu vreau să mai aud! Mă chinuiți!

— Te chinui şi mă chinui, copilaş! Îți poruncesc ție şi-mi poruncesc mie! Te alung şi mă alung de lângă tine! Nici eu n-am vrut să mi se întâmple asta!

Fata îl privea încă strângându-i dureros brațele şi nu-i venea a crede că vocea lui ce nu tremură niciodată acum tremura.

— Te conduc spre internat. E târziu...

Păşeau împreună fără cuvinte. Fulgii din cer le ningea direct pe sufletele condamnate să lupte cu o iubire blestemată de timp.

În față la Bucovina o țigancă tânără cu un copil în brațe cerşea. Era sărăcăcios îmbrăcată şi murdară. În timp ce profesorul se îndreptă spre ea să-i dea bani Mariana o privea cu ochii măriți de groază. Ştia cine-i! O cunoştea!

Profesorul s-a întors spre ea şi i-a privit chipul chinuit de groază şi durere şi nu înțelegea nimic. Ce naiba e cu ea!? Oare i-i ciudă că i-am dat bani țigăncii şi de asta face aşa!? Bine, dar Mariana pe care o cunosc eu nu ar face niciodată asta!

— Ce-i cu tine? Mă sperii, copilaş!

Privind încă chipul țigăncii, căci nu se putea desprinde încă de figura ei, şoptea:

— O cunosc! O cunosc! Ştiu cine e!

— Bine. O cunoşti. De ce ți-e groază? De ce te temi? întrebă profesorul.

Ca în transă fata repeta:

— O cunosc! O cunosc!

Profesorul o trase de mână încet dintre oamenii ce intrau şi ieşeau din magazin. Îi era cumplit de milă de copilul chinuit din ea şi a cuprins-o în brațe.

— Linişteşte-te, micuța mea! Hai, linişteşte-te şi apoi povesteşte-mi ce-i cu groaza asta.

Fata, la pieptul lui, încă şoptea slab... O cunosc, o cunosc... dar furia şi groaza scădeau din intensitate sub mângâierea şi îmbrățişarea blândă a profesorului. Ca un cântec de leagăn ce nu i l-a cântat nimeni când era copil auzea: linişteşte-te, micuța mea...

Groaza s-a scurs încet-încet din ea. În brațele lui nu avea cum să o simtă. Parcă-i la tata Dragoş în brațe – şopti şi se lipi şi mai adânc de pieptul lui.

Deci ai nevoie de mine ca de un tată, gândi profesorul. Asta e bine! completă.

— Acum povesteşte!

— Nu pot! Credeți-mă că nu pot!

— Ba poți. Te ascult!

Vocea înecată de lacrimi şi de durere începu să curgă de la pieptul lui şi el ascultând-o şi vrând cu disperare să o spele de durere, de amintiri şi de copilărie blestemată o strângea în brațe şi nu se simțea vinovat. Ştia cu certitudine că mângâie şi linişteşte copilul chinuit din ea ce nu vorbise niciodată cu nimeni despre asta.

... Era în primele zile după ce m-am dus înapoi la cămin. Eram în clasa a treia. Țiganca asta era într-a opta. Am ieşit de la WC şi ea aştepta lângă uşă. M-a întrebat de ce am stat atât de mult. Eu nu ştiam ce să-i răspund. Parcă ce puteam să răspund la o asemenea întrebare!? Acolo dacă o nebună voia să te bată putea să te întrebe şi de ce ai stat prea puțin. Găsea un motiv din orice. M-a lovit peste față cu putere şi a răcnit la mine ceva de genul că ea nu trebuie să aştepte după... nu pot să zic exact ce a spus.

— Înțeleg, şopti profesorul la urechea ei încă ținând-o strâns. Spune mai departe.

... Când mi-a dat a doua palmă m-am dezechilibrat şi am căzut cu capul de zid. Eram amețită de durere şi şoc. M-a luat şi m-a dus la baie şi m-a băgat cu capul sub robinet. Mă târâia după ea ca pe o cârpă. Apa rece ce îmi curgea pe cap mă înghețа, dar nu-mi lua durerea de cap acolo unde mă lovisem cu capul de zid. Când a văzut că mă pot ține pe picioare a plecat. Nu pot să-ți spun ce mi-a zis...

Fata plângea isteric. El o ținea la piept şi îi şoptea: Gata, cocă mică! Acum eşti cu mine! Nimeni nu îți face rău! Gata, micuța mea! Şi în timp ce o liniştea în el creştea o furie imensă. Ura pe toți cei ce îi făcuseră rău, pe toți cei ce nu au avut grijă de ea, pe cei ce îi chinuiseră sufletul şi trupul de înger. Acum erau şi momentele în care relația dintre ei era clară: tată şi fiică. Frica în legătură cu viitorul ei îl bântuia din nou şi o alunga fiind mai preocupat în acel moment de trecutul ei. Era prima dată când Mariana îi povestea ceva legat de cămin şi el bănuia că-i doar vârful aisbergului şi că ceea ce nu cunoaşte îi cu mult mai mult decât cunoaşte şi deja l-a îngrozit.

— Eram calul ei de bătaie. De câte ori trecea pe lângă mine mă lovea. Cu palma, cu piciorul. Cred că asta îi făcea plăcere... Se hrănea cu asta.

— Eşti sigură că ea era?

— Da. O chema Luluț Irina. Du-te, dacă nu mă crezi şi întreab-o cum o cheamă.

S-a dus la țigancă i-a mai întins zece lei şi a întrebat-o cum o cheamă.

— Luluț Irina, a răspuns ea şi el nu s-a mirat deloc că o cheamă aşa, că ştia deja de la Mariana numele ei.

Voia din nou să o strângă la piept, să-i bea lacrimile ce încă îi mai sclipeau în ochi, să-i asculte poveştile de groază şi să vindece copilul bătrân din ea, să o facă să râdă, dar nimic din toate astea nu putea face căci dădea dependență şi o legau şi mai tare de el, în schimb putea să-i vorbească.

— O urăşti? întrebă.

— Nu ştiu ce simt. A fost un şoc când am văzut-o. Apoi groază.

— Ți-ai pus vreodată întrebarea de unde a învățat ea să se poarte aşa!? Sunt aproape sigur că ceea ce ți-a făcut ea ție i s-a făcut şi ei când era mică.

Fiecare dă ce a primit, seamănă ceea ce a fost sădit în el. Lovitul loveşte, urâtul urăşte, durerea primită devine durere dată, violența naşte violență...

— Nu aveți dreptate, profesore.

— Ba da, micuța mea. Sunt un foarte bun psiholog şi ştiu despre ce vorbesc.

— Eu nu sunt psiholog, dar ştiu şi eu despre ce vorbesc. Eu nu am lovit niciodată în nimeni. Eu n-am plătit răului cu rău. Eu m-am ferit cu strășnicie să nu fac ceea ce alții au făcut şi mie mi-a provocat durere...

— Tu eşti excepția care confirmă regula. Eşti un spirit înalt ce te ridici deasupra a ceea ce ți se întâmplă şi poți ierta şi chiar să-ți fie milă. Culmea e că nici măcar eu nu sunt aşa. De asta îți spun mereu că vei ajunge mai departe ca mine.

Erau foarte aproape de liceu când cineva a salutat-o. Era Mihai. Îl privea cu furie pe profesor şi studia fața Marianei. Ştia că a plâns.

— Salut, Mihai, a răspuns ea şi a tresărit surprinsă când a constatat că chiar se bucură că îl vede şi că i-a fost dor de el.

Îi era ruşine de sentimentele amestecate din ea căci era foarte sigură că îi vrea pe amândoi în viața ei. Profesorul să o țină în brațe când e copil rănit, iar Mihai să o ducă la discotecă, la cofetărie şi să-i dea trandafiri.

— Te las cu tânărul acesta, a şoptit profesorul şi a plecat. Ea l-a privit cum pleacă şi Mihai studiind-o îi venea să urle de furie.

— Ce mai faci, chinezoaică mică?

— Bine.

— Dacă faci bine de ce ai ochii plini de lacrimi?

— Nu pot să-ți spun.

— Lui i-ai spus?

— Da.

— Atunci plec iar. Când ai nevoie de mine, când poți să-mi spui şi mie de ce plângi caută-mă. Te aştept oricând.

— Stai, Mihai! Nu pleca aşa! Nu ne-am văzut demult şi îmi era un pic dor...

Mihai i-a luat fața în mâini şi înecându-se în ochii ce valorau pentru el cât universul i-a spus cu furie:

— Chinezoaică mică, nu te juca cu sufletul meu! Nu stau lângă tine fiindcă ți-e un „pic" dor de mine, ci voi sta lângă tine când vei muri de dorul meu! Eşti crudă când îmi ceri să stau lângă tine amăgindu-mă cu o fărâmă de dor şi stând lângă tine să văd cum te topeşti de dor şi de durere după un bărbat ce ți-ar putea fi tată!

— Nu înțelegi... scânci ea. Dar s-a temut şi de ea însăşi şi de el să adauge: Nu ştiu ce-i cu sufletul meu, dar am nevoie de amândoi!

El i-a strâns capul în mâini până când ea aproape a gemut de durere şi a țipat la ea.

— Nu înțeleg! Ai dreptate! Dar dacă trebuie să înțeleg ceva spune-mi tu ce pot înțelege că eu nu ştiu! Ce ai găsit la el?!

Mihai nu a auzit răspunsul ei căci fusese mai mult gând decât vorbă -... Totul. Este jumătatea mea. Mă simt ruptă în două, neîntreagă fără el... Înțelege tot... – în schimb i-a văzut grimasa de durere zugrăvită pe chip şi a auzit-o spunând „au" şi atunci şi-a dat seama că mâinile lui îi strâng cu putere capul pentru a alunga din creierul ei imaginea profesorului.

A slăbit strânsoarea speriat că a fost în stare să-i facă rău şi şi-a coborât mâinile pe spatele ei. Ea i s-a lipit obosită de piept şi erau ca atunci când dansau. Ea a ridicat capul, el l-a coborât şi a fost din nou o părere de sărut... Şi el şi ea voiau mai mult, dar ea nu ştia cum să ceară, iar el neştiind ce vrea ea, şi temându-se să nu o sperie se ruga de toți îngerii să se poată stăpâni şi era greu când o avea în brațe, slabă, micuță şi cu gura aceea cu buze încă nestrivite îndreptată spre el.

— Ce-mi faci, chinezoaică mică! exclamă el.

Ea tresări speriată, se îndepărtă de el, îl studie intens şi cu uriaşă mirare spuse:

— Nu-ți fac nimic. Nu înțeleg...

El râdea. Mai înainte nu înțelegea el, acum nu înțelegea ea şi din jocul ăsta ciudat de neînțelegeri şi întrebări, dorință şi trandafiri frez se putea naşte iubirea care vindecă altă iubire fără şansă de împlinire ce în timp va deveni un vis frumos trăit în tinerețe... dar oare se va naşte această iubire posibilă şi clară în locul unei iubiri ca o himeră!?

Când râsul lui s-a potolit a condus-o până în fața internatului.

— Rămâne cum ți-am spus, chinezoaică, mă cauți tu, nu te caut eu, apoi a dispărut în noapte.

Odată ajunsă în dormitor s-a apucat de scris, dar nu a ieşit nimic bun. Era o compunere încâlcită despre iubire, înțelegere, groază, viitor, trecut, nevoie de absolut şi de cer. A recitit tot ce a scris apoi a rupt hârtiile şi le-a aruncat la coş. Nimic din ce a scris nu era bun, ci un amestec bizar şi cenuşiu de idei rătăcite despre ceea ce trăieşte şi se chinuie ca acea trăire să se nască în cuvânt aşternut pe hârtie. În loc de scris cu sclipiri de diamant măcar pe ici pe colo ieşise balast şi cenuşă, îmbâcseală de cuvinte aiurea fără idei clare şi valoroase. Ceea ce a scris în acea noapte nu merita păstrat în niciun caiet, ci la coş căci nu avea valoare. A adormit tristă şi a visat tot cam cum a scris. Groază, plâns, îmbrățişarea profesorului, dar şi trandafiri frez toate amestecate ilogic aşa cum se poate întâmpla numai în somn când controlul realității şi legilor fizicii dispar şi rămâne doar neorânduială haotică, dezorganizare fantastică şi proporții dislocate.

Profesorul a ajuns acasă şi s-a dus direct în atelierul de pictură. Lucra cu furie ca să se elibereze de durere, ca să învețe şi el lecția cumplită a renunțării prin descărcare în artă. Arunca cu furie culorile pe tablou. De data asta nu erau îngeri, nici culori calde şi nici linii blânde. Lumina din celelalte tablouri devine aici şi acum puțină şi incertă, cenuşie aproape albastră. Stilizată geometric, cu forme esențializate, ascunsă în vârfuri ascuțite şi în unghere întunecoase, în culori reci şi tari picta furia, durerea, renunțarea, picta aripile frânte ale iubirii ce nu o va putea niciodată trăi.

Când zorii i-au lovit fereastra trezit din transa în care cade creatorul când pune stăpânire pe el lucru s-a dat câțiva paşi înapoi şi a privit lucrarea. Ca să o poată aprecia o privea cu detaşare ca şi cum n-ar fi fost pictată de el, ci de cineva ce pusese stăpânire pe mâna lui în timpul nopții.

A început să comenteze foarte încet, dar pe măsură ce vorbea vocea îi creştea în intensitate încât la sfârşit devenea țipăt de neputință şi de durere.

— A ieşit bine. Liniile frânte de albastru şi mov semănând cu un vitraliu spart vorbesc de furie şi de durere. Negru şi gri sunt renunțarea şi condamnarea iubirii. Am pictat agonia, am pictat însăşi moartea iubirii...

Țipa când a terminat ultima frază apoi aruncă cu furie culorile ce încă îi mai erau în mână în tablou. Nu suporta să-l mai vadă în fața ochilor. Prea ieşise bine în culoare tot ceea ce era în sufletul lui. În timp ce culorile mâzgăleau pereții şi acopereau în tablou aripile frânte ale iubirii el s-a prăbuşit în genunchi cu capul în mâini. Printre sughițuri de plâns bolborosea:

...O iubesc, Doamne! O, cât o iubesc! Vreau să fie a mea cum n-am vrut niciodată o femeie... vreau să n-o atingă nimeni... Sunt gelos pe aerul ce îl respiră şi pe pământul pe care îl calcă... Sunt gelos pe cuvintele ce le scrie că sunt mai aproape de ea decât voi fi eu vreodată... Şi în condițiile astea o alung când totul în mine o cheamă, o trimit la altul când creierul şi carnea mea țipă de nevoie de ea... O iubesc, Doamne! Te urăsc că mi-ai dat să lupt cu asta...

Plângea în tăcere ghemuit pe covor şi soția, trezită de zgomotul făcut de el, îl privea prin deschizătura uşii şi nu avea curaj să vină la el. L-a lăsat plângând şi voia să uite că l-a văzut aşa căci ea ştia că el nu plânge niciodată şi a şoptit îndurerată: Vindecă-te singur, dragul meu! Acum nu vrei să te ajut şi nu pot să te ajut! Ajută-l, Doamne, să rămână lângă mine şi fă-mă să uit că l-am văzut atât de distrus! Niciodată nu voi mai merge la el când voi auzi zgomot noaptea, căci dacă l-aş mai vedea încă o dată ca acum nu i-aş mai putea îndura durerea şi i-aş spune să se ducă la ea că eu nu-l pot ține cu prețul ăsta... Ajută-mă, Doamne, să nu-l mai văd niciodată plângând căci l-aş pierde...

El, rămas singur, eliberat de plâns, mai liniştit, se ruga:

... Dă-i fericire şi chiar de nu va fi niciodată a mea, ştiind că-i fericită mi-e mai uşor să suport pierderea ei. Fă-o, Doamne, să râdă că Tu i-ai dat râs de

înger, nu eu. Nu o mai purta de la agonie la extaz că-i fragilă şi s-ar putea frânge. A îndurat destul! Te rog nu-i mai scoate în cale ţigănci ce o chinuie. Ajut-o, Doamne, ca şi cum m-ai ajuta pe mine că fericirea ei e fericirea mea!

Încă rugându-se a pătruns în somn şi în vis. Şi în vis picta. Era tot tabloul din realitate, dar în vis printre griuri şi negru, printre cioburi sparte de vitraliu era un trup de fetiță dezbrăcat şi mai era şi un diavol întruchipat de o țigancă. A tresărit speriat când a realizat că trupul fetiței e Mariana. Ştia că îi face rău şi el voia, în vis, să o omoare. Groaza din ochii fetiței era aceeaşi pe care o văzuse seara în realitate. Şi la el în vis totul devenea neorânduială haotică, proporții dislocate şi ne la locul lor, desfăşurarea acțiunii sărind peste timp sau fără timp, un singur lucru rămânea neschimbat: tabloul, fetița, țiganca, groaza...

S-a trezit din vis ud de transpirație. Luase în realitate nevoia bolnavă din vis de a omorî țiganca. Cu infinită durere, cu mirare, pipăind cu sufletul adevăruri intuite în vis, şopti: Mariana nu mi-a spus tot adevărul azi. E cu mult mai mult decât mi-a spus. Nu mă minte pe mine, se minte pe ea ca să poată merge mai departe...

A doua zi Mariana a plecat în vacanță la Fălticeni la casa de copii. Ar fi fost sublim, aproape nepământean, să poată spune că pleacă acasă aşa cum spuneau colegele ei de clasă.

Acasă e un punct – flori la fereastră, miros de busuioc, aromă de cozonac la sărbători, nucul din curte, pasărea de la streaşina casei, preotul umblând cu chiralesa, colinde, cântat de fluier, mascați în noaptea de An Nou, mămăligă fierbinte cu brânză şi plăcinte cu urdă şi mărar pe care le mănânci mai întâi cu sufletul, fântâna cu cumpănă, bucuria sărbătorilor şi tristețea bocetului la mort, chiuitul la nuntă, botezul şi naşii, ursitoare şi poveşti toate curgând cu rânduială şi născând timpul spațiului românesc altfel decât curgerea timpului pentru oricare alt neam – dar câtă nemărginire poate cuprinde acest punct! Filozofic e temă de meditație: imposibilitatea punctului de a cuprinde nemărginirea; şi matematic e imposibil, doar în sufletul celui ce-i conştient că poartă în el acasă şi ştie ce înseamnă asta miracolul devine posibil: punctul cuprinde nemărginirea...

În sufletul Marianei, mergând în autobuz alături de Stela Borislov nu era loc încă de punctul ce cuprinde nemărginirea ci era loc de dor şi căutare, de păreri de rău că pleacă acolo unde nu are nici Crăciun şi nici sărbători. Ca două mogâldețe rătăcite în deşertul de frig şi zăpadă stăteau lipite una de alta în autobuzul neîncălzit, arhiplin şi hodorogit şi în loc să râdă că vine Crăciunul plângeau că vine să le amintească din nou cine sunt, ce sunt şi ce nu au. Nu visau să cânte colinde şi nu sperau să primească cadouri şi să mănânce cozonac, ci că vor fi lăsate în pace, închise în dormitor să nu vadă pe nimeni, să nu audă pe nimeni şi să uite că-i Crăciun. Mariana va citi şi va scrie toată vacanța, Stela va alerga şi se va bate cu bulgări de zăpadă şi când omătul nu va fi prea mare şi

nici prea ger va merge la mormânt la scumpa ei doamnă Veronica – astea erau singurele lor planuri de viitor pentru vacanța ce urma.

În seara de Crăciun au stat împreună. Stela părea de data asta mai tristă decât Mariana.

— Tu chiar crezi că există Dumnezeu!?... nu aştepta răspuns aşa că continuă tot ea. Eu nu cred, iar dacă există să creadă alții în El, eu nu!... Cine-i Iisus – pruncul despre care cântă lumea în seara asta colinde? Poți fi fiul lui Dumnezeu şi să te naşti pe pământ ca om!?

Mariana, cu capul în mâini, ştiind că există Dumnezeu căci îi vorbise bunica Maria de El şi ceea ce spunea bunica pentru ea era lege, nu-l nega ci se gândea că uneori e nedrept şi are căi tare ascunse. A tresărit la vorbele Stelei, dar nu s-a speriat ca în trecut.

— Eu cred în El! Eu cred în naşterea, moartea şi învierea lui Iisus. Gânditoare adăugă: Oare nu-i păcat să mă plâng că Dumnezeu e nedrept când fiul lui pe pământ a fost răstignit!?

Stela nu o mai asculta căci nu înțelegea.

— Mă duc în cantină, a spus şi a plecat de lângă Mariana.

Aceasta, rămasă singură, în urechi cu sunete vagi de colinde ce ajungeau din cantină unde toți copiii orfani petreceau Crăciunul în jurul unui brad împodobit şi unde ea nu s-a dus demult căci avea în suflet şi în fața ochilor închişi magnificul Crăciun din seara când a fost luată pentru prima dată în casa familiei Vrânceanu şi imaginea acelui brad şi nu suporta să mai trăiască alt Crăciun decât acela sau să alăture imaginea sărbătorii din trecut cu cea prezentă, nu trăia naştere ci se gândea la răstignire. Ar fi putu măcar să încerce altă sărbătoare dar vorbele educatoarei de serviciu repetate în fiecare an: Faceți rândul să mergem în cantină la Moş Gerilă! anulau orice înmugurire de încercare. Cum să mergi cu rândul la sărbătoare?! Nici atunci nu se putea fără rând, alergând şi chiuind de bucurie!? Decât în rând mai bine fără sărbătoare!

În urechi nu-i mai sunau colinde, ci sunete din simfonia a IX-a de Beethowen când a început să scrie cu furie despre miraculoasa soartă a fiului lui Dumnezeu, despre sacrificiu şi despre ducerea crucii. Era fiul lui Dumnezeu – putea strivi, putea omorî pe cei ce-l chinuiau – dar el a iertat şi i-a fost milă. Cum să-ți fie milă de călăi?! Cum să-i ierți!? Cum să te rogi pentru ei!? Eu nu înțeleg asta! – țipau cuvintele ei aşternându-se pe hârtie.

Stăpânind veşnicia şi întrupat din infinit, omul-Iisus putea ierta şi mângâia pe cei ce încă nu erau oameni, pe cei ce nu evoluaseră destul pentru a înțelege magnifica lecție despre condiția omului pe pământ pe care le-o preda trăind chiar fiul Creatorului. Lovind s-ar fi anulat, nu mai era Domnul iubirii, aşa că avea o singură cale: iubirea de oameni şi sacrificiu...

Când ea scria profesorul picta. Ziua a fost să ducă daruri – era un pretext pentru a vedea cum sunt copii acolo şi pentru a înțelege mai bine viața Marianei – la Leagănul de copii din Suceava şi acum bântuit de tot ce văzuse acolo aşternea în culori impresii.

Copii în paturile acelea albe cu grilaje metalice, legănându-se singuri şi scoțând sunete ciudate; mâini întinse şi lacrimi, nu gângurit, nu zâmbet, nu lumină în priviri; miros îngrozitor şi priviri de prunci născuți gata bătrâni; groaza lui când a văzut că ei legănându-se îşi izbesc capul de pătuț şi nu simt asta sau dacă simt nu plâng, când a vrut să ridice un copil şi deşi avea peste un an nu se putea ține pe picioare, când a văzut cum o infirmieră nervoasă – neținând seamă că este acolo – a trântit pe unul din copii pe o masă unde l-a aşezat să-l schimbe şi capul i-a sunat ca o minge izbită de perete şi culmea groazei că niciunul din copii nu putea mânca ceea ce el a adus căci nu ştiau ce-s alea dulciuri, nu puteau mesteca mâncare solidă – asta era ceea ce trebuia să pună în tablou. Consumul nervos era imens. Aşa cum la ieşirea din leagăn a vomitat aşa pățea şi acum pictând. Simțea cum i se zbate dureros stomacul şi alerga la baie apoi picta iar. Era cumplit. În fiecare mânuță întinsă printr-un grilaj metalic vedea mâna Marianei, în fiecare chip chipul ei, în fiecare durere durerea ei. Arunca cu alb murdar, cu griuri albăstrii şi cu cenuşă pe hârtie şi culorile se aşezau speriate în ace ascuțite şi vârfuri în care te puteai tăia şi vorbeau în limba lor de lumină şi culoare de copilăria fără copilărie. Era greu să lucreze fiind conştient că şi Mariana a fost un copil exact ca aceia pe care i-a văzut azi. Ştia de la colega lui, Adriana, diriginta Marianei, că fetița a fost abandonată chiar de la naştere, mai ştia că a fost luată câțiva ani într-o familie unde cânta la pian şi unde a trăit ca în vis apoi a fost dusă înapoi.

Când tabloul a fost gata era extenuat, dar mulțumit. Ieşise bine. Studiindu-l îl lovi un gând: Trăind aşa cum trăiesc copiii pe care i-am văzut azi trebuia să fie aproape cretină, dar ea sclipeşte de inteligență, trebuia să nu ştie să râdă, dar ea râde – Dumnezeule, cum râde! – şi nu-mi pot explica asta! Cine i-a salvat râsul, cine i-a protejat creierul!?

— Te rog să vii la masă. E seara de Crăciun! l-a rugat soția din prag. Era bucuroasă că a îndrăznit să-l cheme şi că el nu este răvăşit ca data trecută.

— Vino să vezi ce am pictat.

Ea a venit până lângă el, l-a cuprins şi abia apoi s-a uitat la tablou şi îl studia cu suflet de artistă.

— Ai alt stil în ultima vreme. Alte culori, alte linii. Nu am mai văzut la nimeni pictând atât de clar durerea, renunțarea, copilăria chinuită. Te superi dacă îți spun că mi se pare mai bun tabloul din… – tăcea încurcată, căci nu ştia cum să continue – …tabloul pe care l-ai mâzgălit, probabil nu ți-a plăcut. L-am luat şi l-am curățat. E magnific.

— De ce? întrebă el.

— Am văzut în el iubire frântă, renunțare, groază şi m-am simțit privindu-l ca în fața unui tablou de-al lui Goya.

A închis ochii şi se lăsa îmbrățişat de soția ce avea o intuiție fantastică, o blândețe şi o bunătate pe care le va iubi mereu şi care chiar nu avea nicio vină că el se îndrăgostise de o altă femeie. Vinovat i-a căutat buzele şi înainte de a o săruta i-a şoptit lângă ureche:

— Mulțumesc.

— Pentru ce? a întrebat mirată.

— Pentru înțelegere, dragostea mea, i-a răspuns el şi s-a speriat când sărutând-o a văzut cum din ochi îi curg lacrimi fără să se poată opri. Ştia şi era alături de el, lupta pentru el şi suferea pentru el, era mama copiilor lui, era soția pe care nu o putea părăsi pentru că era perfectă. Iubind-o nu s-a mai mirat că şi el plânge şi în vreme ce ei se iubeau Mariana încă scria despre Dumnezeu, Iisus, răstignire...

În prima zi de Crăciun Mariana a mers acasă la doamna Geta Strugaru. De la ea a sunat-o pe doamna dirigintă şi i-a urat „La Mulți Ani!" şi sărbători fericite. Doamna Adriana o asculta pe fata la care ținea cum nu a ținut niciodată la un elev şi tremura cu telefonul în mână când i-a spus: Crăciun fericit, Mariana! Mă bucur că eşti la educatoarea aceea acasă pe care o iubeşti atât de mult şi că nu stai singură de Crăciun. Salut-o şi din partea mea. Nu o cunosc personal, dar din ceea ce ştiu de la tine despre ea ştiu că este un om minunat.

Doamna Geta, fiind lângă Mariana, a auzit ce a spus diriginta fetei şi a luat telefonul.

— Sunt Geta Strugaru. Nici eu nu vă cunosc, dar tot de la Mariana ştiu că şi dumneavoastră sunteți un om minunat. Vă mulțumesc că țineți la ea.

Râdeau amândouă. În fond şi una şi alta țineau la Mariana şi ăsta era singurul lucru ce le lega.

Doamna Adriana întrebă încet, aproape şoptit:

— Este lângă dumneavoastră?

Doamna Geta nu i-a răspuns, ci s-a adresat Marianei.

— Du-te la bucătărie şi vezi ce-i cu mâncarea. După ce vorbesc la telefon aşezăm masa. Închide uşa să nu vină miros de mâncare în sufragerie.

Când uşa s-a închis a vorbit în telefon:

— Ce vreți să-mi spuneți despre Mariana?

— Nu-mi place tristețea asta maladivă a ei. Râde rar şi puțin. Nu are prieteni de vârsta ei.

— Ştiu. Aşa a fost mereu de când au adus-o înapoi la cămin.

— Nu, acum e mai mult. E vorba de o iubire imposibilă. Nu am avut curaj să vorbesc niciodată cu ea despre asta. Am crezut că timpul o va vindeca. Am

trimis-o la discotecă cu fiică-mea ca să găsească un tânăr de vârsta ei, dar degeaba. Ați văzut ce poezii de dragoste scrie!?... Faceți-o să vorbească, încercați să o ajutați să treacă peste asta.

— Cine-i el?

— Un coleg de-al meu. E însurat. Are copii.

— Înțeleg. Mă bucur că v-am auzit şi Crăciun fericit! Am să văd ce pot face pentru Mariana.

La masă Mariana era tăcută. Copiii doamnei se jucau, râdeau, glumeau sau se certau deja de la jucăriile aduse de Moş Crăciun. Ştefan Hruşcă cânta despre flori de măr, căpriori, brazi, fulgi, Iisus şi ger şi te făcea să crezi ascultându-l că lumea a început în Maramureş şi că acolo s-a născut Mântuitorul şi făcea ca această sărbătoare să pară săracă fără cântecul lui despre frunză verde iadăra sau mândrețea cu care îşi cântă lemnul codru. Doamna şi ea mâncau în tăcere învăluite în muzică.

Au strâns împreună masa apoi doamna Geta i-a dat un pachețel.

— Primeşte-l. Este darul tău de Crăciun.

Ea desfăcea tremurând cadoul. Îşi amintea că hainele de banchet la sfârşitul clasei a opta au fost făcute tot de doamna. O fustă alb-gălbuie făcută dintr-o rochie mai veche a ei – căci şi ea era săracă ca să-şi permită daruri noi, dar dăruia din ceea ce avea, că nu-şi putea lăsa fata fără ceva special de banchet – şi o bluză albastră. Marianei i s-au părut cele mai frumoase haine de pe pământ şi acum amintindu-şi de ele avea ochii în lacrimi. Ştia că doamnei îi e greu şi că chiar e un efort să faci daruri oricât de modeste când creşti singură trei copii.

Din pachet a scos o căciuliță multicoloră împletită. Şi-a pus-o pe cap şi s-a privit în oglindă.

— E frumoasă, a spus apoi s-a dus şi a îmbrățişat-o pe doamna. La pieptul ei iar îi venea să plângă.

Educatoarea i-a luat capul în mâini, i-a privit ochii şi i-a spus:

— Dacă plângi, nu te mai strâng niciodată în brațe. Clar!

— Da, a răspuns ea şi încercând să-i demonstreze doamnei că nu plânge a început să râdă şi era un amestec de râs cu plâns, ochi cu lacrimi şi ochi fericiți la ea încât doamna o strânse iar la piept şi îi dădu voie să plângă chiar dacă ea în timp ce-şi trăgea nasul bolborosea: Nu plâng, râd!

— Spune-mi ce mai scrii. Nu am mai citit nimic în ultima vreme.

— Am să vă aduc caietele într-o zi. Am scris chiar şi azinoapte.

— În noaptea de Crăciun, draga mamii? se miră doamna, apoi îşi dădu seama că mirarea ei e aiurea. Scrisul era pentru fată modul de a sări peste durere, era împăcarea cu soarta şi eliberarea. Nu conta că-i noaptea de Crăciun, că-i Paşti, că-i sărbătoare. Scrisul era sărbătoarea şi religia ei. De câte ori scria era duminică indiferent de zi.

— Acum vă recit poezie. Vreți?

— Vreau.

Fata a recitat şoptit poeziile de dragoste ce le scrisese în ultima vreme. Doamna le asculta şi zbura cu gândul la tinerețea ei. De ce moare poezia din noi pe care o trăim în adolescență? Ce se întâmplă cu sufletul nostru pe măsură ce trece timpul şi îmbătrânim? În Mariana cât o să trăiască poezia?... Dacă îi rămâne sufletul ca acum în ea o să trăiască poezia până la moarte... – la prietenul ce acum era cântăreț, dar nu avea suflet, la singurătatea ei ce o trăieşte de atâția ani fără niciun vis de iubire, ci doar copiii şi nu ştia de a cui iubire şi dor vorbeşte Mariana în poezie: a fetei sau a ei...

— Acum am să vă recit una pe care am scris-o azinoapte, aproape de ziuă. Am scris toată noaptea proză, dar în zori m-a căutat poezia, mi-a bătut cu bagheta de zână în uşa sufletului, i-am deschis, a intrat şi uitați ce a ieşit.

Cu capul în poala doamnei, simțind blânda ei mângâiere pe plete a lăsat versul să plângă despre iubirea ei – sau a doamnei – ce niciodată nu s-a împlinit. Era un poem închinat însăşi iubirii.

POEM

Te-am aşteptat
şi fiecare clipă de aşteptare
a purtat numele veşniciei.
Te-am plâns
până când am devenit lacrimă.
Te-am dorit
până când m-am născut din nou
şi am purtat numele dorului.
Te-am iubit
de cred că până şi lui Dumnezeu
i-a fost sete de atâta iubire.
Şi tu niciodată
n-ai venit
respirarea mea...

Cu vocea tremurându-i doamna şopti:

— Mai spune-o încă o dată. Vreau să o rețin. E o minunată poezie de dragoste.

Fata a recitat iar. Şi ei îi tremura vocea. Plângea de-a binelea când rostea cu deznădejde ultimile versuri, când pronunța ca o condamnare cuvântul

niciodată şi doamna n-o mai certa că plânge căci şi în sufletul ei era aşteptare cu numele veşniciei, devenire de lacrimă, numele dorului şi ea simțea că o doare inima şi că-i pentru ea versul ce suna ca o condamnare la neiubire pentru toată viața. De fapt, era sigur pentru ea căci pentru Mariana mai era timp de vindecat şi de luat de la capăt.

— Cui ai închinat versurile, draga mamii?

Fata nu răspundea. Se temea că aflând adevărul doamna ar urî-o şi asta nu putea suporta.

— Te rog spune-mi, Mariana. S-ar putea să-ți facă bine să vorbeşti cu cineva.

Tot cu capul în brațele doamnei fata s-a strâns ghem pe canapea şi şi-a cuprins genunchii cu mâinile. Cu ochii închişi ca să nu vadă privirea doamnei a început să povestească. Tremura aşteptând clipa în care femeia ce o mângâia şi îi spunea draga mamii, aflând adevărul şi-ar fi tras mâna cu groază de pe capul ei de parcă ar fi descoperit că mângâie un şarpe şi a fost tare mirată când a simțit cum doamna o mângâie mai tare parcă atunci când ea povestea zbuciumându-se despre iubirea ce îi distrugea sufletul, despre tabloul cu coroana de margarete, despre expozițiile de pictură şi despre poezie.

A terminat de povestit şi simțea încă mângâierea în timp ce era zguduită de hohote de plâns.

— Nu am făcut nimic să se întâmple asta! E ca o boală! Vă rog să nu mă urâți pentru asta!

Doamna i-a şters lacrimile cu mâna.

— Nu te urăsc pentru asta. Nici tu nici el nu sunteți vinovați. Te-aş urî în schimb dacă ai nenoroci nişte copii, dacă i-ai lăsa fără tată, dar ştiu că nu se pune problema. Ştiu că nu-ți vei clădi niciodată fericirea pe nefericirea unor copii tocmai tu cea care eşti specialistă în copilărie nefericită. Nu ai altă cale decât să lupți cu asta.

— Dar îl iubesc atât de mult! țipă fata încleştându-şi mâinile în brațele doamnei şi lăsând pe ele pete vineții.

Luându-i fața în mâini, privindu-i țintă ochii şi obligându-se să nu simtă nimic, nici milă, nici îndurare, față de ceea ce vedea în ei, tăie cu vorba ca un bisturiu.

— Şi soția îl iubeşte. Şi copiii. De ce crezi tu că iubirea ta e singura!? Te-ai gândit vreodată ce simte soția lui de când e el îndrăgostit de tine? Te-ai gândit că o doare, că plânge, că nu poate dormi noaptea de frica de a nu-şi pierde bărbatul?

— Nu cred că ştie. Nu m-am gândit niciodată la durerea ei.

Tot ceea ce voia educatoarea să spună era: Nici femeia ce mi-a luat mie soțul nu s-a gândit niciodată la durerea mea, dar nu a spus pentru că aceea nu

avea optsprezece ani ca Mariana, ci treizeci, nu era nevinovată ca fată, ci îşi trăise viața din plin cu oricine, nu plângea, nu suferea şi nu iubea – în ultimă instanță – ca fată, deci era nedrept să o judece cu măsura cu care îşi judeca rivala ce o lăsase să-şi crească copiii singură. A aşteptat ca gândurile să i se liniştească, să găsească cuvintele potrivite pentru a nu o răni, dar să-şi spună totuşi clar părerea.

— Ba ştie. Simte asta cu toată ființa ei dacă îl iubeşte cu adevărat. De câte ori spui că-l iubeşti gândeşte-te la durerea ei – şi la durerea mea, dacă vrei, eu sunt un exemplu mai palpabil – şi luptă cu asta. Scrie poezii de dragoste, el va picta tablouri şi astfel vă veți împărtăşi iubirea, dar mai mult de atât nu va fi niciodată.

Mariana nu o mai auzea. Cu mâinile încleştate în brațele doamnei, conştientă mai mult ca niciodată că va trebui să renunțe la iubirea asta, îşi simțea sufletul ca o rană ce a spart şi lasă să se scurgă din ea otrava.

— Ne potrivim perfect. Gândim la fel. Ne ghicim gândurile şi râdem amândoi de aceleaşi lucruri. Simt că este jumătatea mea... Simt că nu pot trăi fără el... spunea printre sughițuri de plâns.

— Şi soția simte exact la fel, draga mamii.

— Mi-a spus că m-a aşteptat o veşnicie şi că regretă că am venit cu douăzeci de ani mai târziu... mai adăugă fata tot printre sughițuri de plâns.

La asta doamna nu avea ce spune. Oricum curățase şi aşa prea mult din rana ce era iubirea Marianei şi văzând-o cum se chinuie de durere se gândea că mai trebuie să lase un pic de timp şi de-abia apoi să-i aplice un nou tratament şoc împotriva iubirii.

Când s-a săturat de plâns fata a adormit cu capul în brațele ei. Doamna îi mângâia capul şi îi era tare milă de ea. Avea îndoieli, şi cred că ține de a fi om adevărat să ai îndoieli chiar şi atunci când totul pare că dreptatea ar fi de partea ta, şi nu ştia dacă nu a fost prea dură cu fata.

... Cine a făcut legi din care să înțelegi când e iubirea mai mare? O să supraviețuiască amândoi unei iubiri neîmplinite în care ea a văzut în el pe Dumnezeu şi el a aşteptat o veşnicie!? Nu ştiu cine are dreptate, nu ştiu cine iubeşte mai mult, nu ştiu a cui iubire trebuie să moară, dar ştiu cu certitudine că Mariana nu ar fi cauza nefericirii unor copii! Niciodată nu ar putea face asta şi să meargă mai departe!...

Fără rost, încă mângâind capul fetei, şi-a repetat chiar gândurile ei de mai devreme: De ce moare poezia din noi pe care o trăim în adolescență? Ce se întâmplă cu sufletul nostru pe măsură ce înbătrânim? În Mariana cât o să trăiască poezia?...

După întrebări a urmat cutremurarea: Dacă poezia ține cât ține iubirea?! Dacă îți înfloreşte sufletul în poezie doar atunci când iubeşti, că la mine aşa a

fost, înseamnă că azi am omorât poezia din sufletul Marianei... Nu mai fac niciodată... Nu am dreptul... Să rânduiască Dumnezeu cum o şti... Mă simt un criminal de poezie... Nu mai fac, draga mamii...

Până la sfârşitul vacanței Mariana a zăcut de durere. Nu-i era foame şi nu voia nimic. Avea nevoie de timp ca să accepte şi să înțeleagă tot ce-i spusese doamna Geta la Crăciun. Niciodată de când era îndrăgostită nu a pus problema aşa ca ea. Nu existase copii, soție, altă durere sau alt sacrificiu decât al ei şi al lui. Doamna o făcuse să se trezească şi să vadă că din cauza ei pot plânge oameni şi nu-i era bine deloc când se gândea la asta. Ea era cea care pretindea că nu a făcut niciodată rău nimănui, cea care nu s-a răzbunat, cea care nu a luat niciodată nimic nimănui, cea care nu a lovit pe nimeni şi totuşi descoperea că iubind s-ar putea să le fi făcut pe toate astea fără să-şi dea seama măcar că le face. Când a plecat spre Suceava din vacanță nu avea sufletul vindecat, nu putea spune că nu-l iubeşte, dar era mai conştientă ca niciodată că trebuie să lupte cu asta, că nu există cale de împlinire decât cu prețul nefericirii altcuiva şi ea nu era omul ce putea plăti povara acestui preț.

A fost surprinsă când el a căutat-o în prima zi de şcoală, după ultima oră, căci ea îşi poruncise să nu îl caute, iar el nu o căuta de obicei. L-a urmat în laboratorul de filozofie.

El îi studia fața şi bântuit de amintirile de la leagăn se întreba:

Oare cum e posibil să rămâi înger după ce ai trecut prin iad!? Ce miracol e fata asta!

Ea îl privea tristă. El îi vedea aura şi ştia ce-i în sufletul ei.

— Dă-mi mâinile.

I le-a întins şi el i le mângâia. Din el prin mâini se ducea în sufletul ei linişte, echilibru, iubire. În acele clipe ştia că tot ce a hotărât cu creierul – să nu-l iubească, să se rupă de el, să-l uite – era şters. Exista doar ce-i spunea inima: am nevoie de el...

— Acum ți-e mai bine, cocă mică? Strângându-i mâinile cu putere a continuat. Nu mi-ai spus tot în legătură cu țiganca. Ce a rămas nespus?

El nu se mira deloc când vedea din nou groaza din ochii ei, dar s-a speriat când a simțit furia cu care îşi smunceşte mâinile de la el şi când a auzit-o țipând căci el crede că fata asta nu țipă niciodată. Era la fel ca şi copiii ce legănându-se îşi izbeau capul de pătuțul metalic şi ignorau durerea sau chiar nu o simțeau.

— V-am spus tot! Nu mai am nimic de spus! Nu-mi mai umblați prin suflet şi creier de parcă ar fi ale dumneavoastră nu ale mele!...

Se opri din țipat când a realizat ce a spus. Nu era „de parcă ar fi”, ci chiar erau ale lui şi sufletul, şi creierul şi viața ei.

El o privea şi ştia exact de ce a tăcut.

— Deci sunt ale mele. Eşti de acord cu asta. Acum spune-mi totul despre țigancă.

— V-am spus tot. Nu mai am nimic de spus, şopti ea şi se îndreptă spre pieptul lui.

El a cuprins-o şi se forța să-şi amintească că ține în brațe un copil apoi i-a şoptit la ureche:

— Minți!

— Şi dumneavoastră mințiți, a răspuns ea şi nu a mai dat niciun fel de explicație. Nici el nu a cerut-o. După o clipă de îmbrățişare a lăsat brațele să cadă din jurul ei şi a spus cu disperare:

— Ştiu. Ştiu că mint, cocă mică. Acum pleacă.

Au urmat luni de iarnă în care a fost chinuită de dor. El nu o căuta, ea nu îl căuta şi se mințeau cu disperare că se poate unul fără altul. Dorul ei năştea poezie, iar al lui se vărsa în culoare şi acolo unde versul se întâlnea cu pictura şi unde nu trebuiau să respecte legile de pe pământ se iubeau. Uneori de prea dor se iubeau şi în vis şi trezindu-se şi unul şi altul spuneau aceleaşi cuvinte: Niciodată n-am să mă vindec de tine...

Iubiri vor veni şi vor pleca, zeci de ani vor trece fără să se vadă, dar alergând cu gândul unul la altul vor şti mereu că au fost jumătățile aceluiaşi întreg şi ca să nu rănească s-au obligat să rătăcească prin viață rupți în două. Fără a se iubi vreodată ştiau că nu se poate iubi mai mult şi că au simțit tot şi au trăit tot. Nimic nu poate fi mai mult în lumea cărnii decât ce au trăit în vis, nimic nu poate egala visul!

Era primăvară şi Mariana era mai chinuită ca niciodată. Urma iar o plecare. Se termina liceul şi trebuia să-şi strângă iar lucrurile în geamantan şi să plece spre altceva. Ura plecările, ura schimbările şi o durea că-n viața ei nimic nu reprezintă un punct de siguranță, un loc de unde să nu trebuiască să plece niciodată sau dacă pleacă să-l ia cu ea în suflet şi să ştie că acolo se va întoarce şi se cheamă acasă. Nu avea locul miraculos la care să se întoarcă şi pe care să-l poarte în suflet prin lume, nu avea rădăcini înfipte în pământ care să o țină bine când vin furtuni şi de aceea simțea în apropierea oricărei plecări sau schimbări durere şi teamă. Ştia că la toate astea se adaugă durerea de a nu-l mai vedea pe profesor, căci în ultima vreme chiar dacă şi-au vorbit rar era destul să-l vadă, dar urma o perioadă în care nu va fi nici măcar vederea. Doamna dirigintă îi vorbea mult şi cu răbdare ca să o ajute să treacă mai uşor peste ceea ce urma. Îi spunea că fiica ei cea mare s-a adaptat foarte uşor cu viața de studentă şi că Rebeca de-abia aşteaptă să plece şi ea, dar mai ştia că minte şi că nu spune tot, iar acel tot însemna că o dată la două săptămâni ea sau soțul mergeau la Bucureşti, tot atunci duceau fetei mâncare, haine curate şi bani, iar rudele lor din capitală au

avut grijă ca fata lor să nu simtă prea dureros urâtul şi despărțirea de casă şi de părinți. Pentru Mariana nu exista nimeni care să facă asta.

În primăvară a început să se simtă iar rău şi a urmat un nou tratament şi cum acesta nu şi-a făcut efectul a ajuns din nou în spital.

Întinsă pe patul de spital, privind lichidul ce se scurgea din perfuzie în mâna ei se gândea cu durere la cineva ce de data asta nu va veni la spital oricât de mult l-ar aştepta ea.

N-o să vină, de data asta nu vine, gândea şi îşi acoperea fața cu mâna liberă ca să nu vadă ceilalți pacienți că plânge.

— Ba am venit, auzi o voce lângă ea şi toată ființa ei se bucura.

— Iar mi-ați umblat prin gânduri şi nici măcar nu vă cereți voie să faceți asta, profesore.

— De data asta nu a fost prea greu, cocă mică. Ştii ce ți-am adus?

— Ştiu. Grepe-fruit.

În timp ce îi curăța fructul îi vorbea cu convingere despre viitorul ei. Îi spunea că el crede din tot sufletul că ea va fi într-o zi scriitoare, că va pleca şi că îl va uita. Când i-a întins feliile de fruct ea a şoptit de-abia auzit:

— Niciodată.

— Ce niciodată?

— Nu vă voi uita niciodată.

— Ți-am spus de mii de ori că eu sunt o jumătate de măsură, nu întregul pe care îl meriți.

Ea l-a întrerupt râzând:

— O jumătate de măsură care m-a aşteptat o veşnicie face cât oricare alt întreg.

— O jumătate e o jumătate şi gata. Am greşit când am spus asta.

— Ce mult iubesc greşeala asta a dumneavoastră, a spus ea şi a râs.

— Locul meu nu e lângă tine, l-a auzit spunând şi l-a văzut cum se îndreaptă spre uşă.

— Stați, vă rog, stați! a țipat ea şi toți cei din salon au tresărit auzind-o căci până atunci vorbise numai în şoaptă.

El s-a întors lângă patul ei.

— Rămân dacă discutăm despre altceva. Îți spun bancuri, îmi povesteşti ce vrei tu, dar nu ne întoarcem sub nicio formă la discuția anterioară. E un chin inutil.

Ea nu a scos niciun cuvânt şi el a înțeles din tăcerea ei că e de acord.

— Povesteşte-mi despre țigancă.

— Nu am ce vă povesti. V-am spus tot!

— Dacă ai fi spus tot te vindecai de groază, dar tu nu te-ai vindecat. Vai ce e în privirea ta când îți aminteşti!

— Nu-mi amintesc nimic.

— Atunci ți-e teamă de ceea ce nu-ți aminteşti.

— Vreau să plecați! Vreau să mă lăsați în pace! Nu am ce vă spune!

— Liniştește-te, cocă mică. Gata. Gata. Nu mai întreb nimic. Când te întorci la şcoală vreau să îmi arăți ce ai mai scris în ultima vreme. Acum recită-mi ceva.

Fata i-a spus şoptit poezia ce o scrisese în noaptea de Crăciun şi în care vorbea de veşnicia aşteptării ei şi el ascultând-o avea un ciudat sentiment de milă, admirație şi vinovăție.

E prea mult. Eu nu merit asta. Eu am pus puțin, tu umpli tot golul din viața ta cu mine şi nu-i bine, gândea fără a spune nimic cu voce tare.

— Vă place, profesore?

— E o sublimă poezie de dragoste. Cred că i-ai închinat-o băiatului cu trandafirii, nu mie.

— Sunteți cinic şi până acum nu mi-am dat seama că sunteți aşa. Vreau să plecați, dar lăsați-mi plecând veşnicia în care m-ați aşteptat pe mine ca să împachetez în ea poezia pe care tocmai ați auzit-o şi s-o expediez pe adresa sufletului dumneavoastră ca să nu mai aveți îndoieli în legătură cu cel pentru care a fost scrisă.

Peste o săptămână a ieşit din spital. Profesorul nu a mai trecut pe la ea. Era un chin pentru amândoi să stea împreună. Ea nu l-a căutat să-i ducă ce a mai scris aşa cum i-a cerut el la spital. Primul lucru ce l-a făcut în schimb a fost să o caute pe Stela şi să meargă împreună la cimitir la mormânt la bunica Maria. Era din nou primăvară, erau din nou stânjeneii înfloriți, dar în sufletul lor, speriate de ceea ce urmează şi neştiind pe ce drum vor pleca, era toamnă. Şi una şi alta se temeau de viitor, şi una şi alta nu aveau pe nimeni pe lume, doar că una credea în Dumnezeu iar cealaltă îl nega cu sălbăticie. Îşi doreau cu disperare să reuşească amândouă la facultate: Stela la industrie alimentară, Mariana la filologie. Toate planurile şi visele lor de viitor erau, dincolo de nesiguranță, legate de asta.

— Eu mă descurc la examen indiferent ce mi-ar cădea, dar de un singur subiect mă tem şi ştii care e? întrebă Mariana, dar fără a aştepta răspunsul continuă tot ea. Mă tem să nu fie la examen „Amintiri din copilărie” de Ion Creangă. E subiectul meu tabu, e opera pe care nu o înțeleg şi nu o pot învăța. Sper să nu ne dea asta. Noi n-am avut asemenea copilărie cu pozne, cu grija mamei, cu ocrotirea tatii.

— Eu sunt bună la chimie şi la restul potrivit,dar îmi doresc să intru la facultate. Alt plan nu am în cap. Nici nu vreau să mă gândesc să mă întorc la casa de copii până îmi găsesc un rost cum fac altele după ce termină şcoala şi nu

au unde se duce. Până şi mie, care nu-s sensibilă ca tine, mi-a venit rău în vacanța de iarnă când trebuia să mergem încolonate la masă chiar şi la Crăciun.

Când s-au săturat de vorbit lângă mormântul bunicii Maria s-au întors la internat.

Mariana s-a despărțit de Stela şi mergea cu gândurile aiurea pe aleile înguste şi întortocheate ce duceau spre liceu. Era chiar în fața porții când a auzit:

— Ce faci, frumusețe?

A privit surprinsă pe băiatul cu ten măsliniu din fața ei. A sperat că e Mihai, pe care nu-l mai văzuse de o veşnicie. Era şeful găştii de derbedei ce-şi făcea veacul în jurul liceului. Era poreclit Rechinul din cauza dinților ascuțiți şi conici ce semănau cu ai temutului animal.

— Ți-a mâncat pisica limba, frumusețe?

Ea nu-l cunoştea şi i s-a părut drăguț să primească un compliment de la un necunoscut. I-a zâmbit dulce apoi i-a răspuns:

— Mulțumesc. Eşti drăguț.

El, care era obişnuit ca fetele să fugă de el, chiar că şi-a înghițit limba. Făcea parte din jocul lui să le sperie şi să le vadă zburând ca nişte vrăbii din fața lui, dar niciuna nu-i spusese până acum nici măcar „mulțumesc”, iar despre „eşti drăguț” credea că trebuie să se ciupească să vadă cumva de nu visează.

Fata asta nu ştie cine sunt de nu se sperie de mine şi nu fuge, gândi.

— În ce an eşti? o întrebă studiind-o ca pe o posibilă pradă.

— În anul patru. Termin peste o lună.

— Cum, termini liceul şi eu nici n-am ştiut de aşa o frumusețe timp de patru ani!? se prefăcu mirat el.

Ea, prostuța, roşie ca o sfeclă că a făcut-o din nou frumusețe a bâlbâit iar: Mulțumesc.

Rechinul deja simțea gustul prăzii. Era atât de uşor cu o proastă naivă ce roşeşte! E virgină, sunt sigur!

— Cum te cheamă?

— Mariana.

În clipa când şi-a spus numele şi a întins mâna spre mâna întinsă a băiatului ce îşi rostise numele s-a auzit strigată şi a întors speriată capul. Niciodată nu-l mai auzise pe profesor țipând la ea.

— Mariana, vino urgent la mine!

Nu înțelegea ce-i cu tonul lui şi de ce are atâta furie în voce. Era în fața sălii de sport, ieşise de la o partidă de tenis.

Rechinul o privea rânjind şi aştepta să vadă ce va face căci el nu avea de gând să-şi pună mintea cu profesorul ăsta. A încercat cândva şi nici n-a realizat cum a ajuns la pământ. După aceea a aflat de la ceilalți din gaşcă că profesorul avea centura maro la karate şi era bine să nu-l provoci.

— Am spus să vii la mine! Acum!!

Fata a plecat spre el complet nelămurită. A ajuns în fața lui şi a încercat să-l întrebe ce-i cu el de s-a înfuriat aşa, dar nu a reuşit să spună decât de ce apoi a rămas cu gura căscată la vorbele lui.

— De ce stai de vorbă cu el? Dacă vrei un bărbat du-te la cel ce ți-a adus trandafiri nu sta de vorbă cu Rechinul!

Tot ce-şi dorea fata era să strige la el că nu vrea un bărbat şi că nici măcar nu ştie ce înseamnă asta şi apoi să fugă şi să se ascundă undeva unde să nu o mai găsească nimeni, dar îm loc de asta repeta ca un robot stricat:

— Nu vreau... nu vreau... Nu înțeleg cu ce am greşit că am fost drăguță cu el că şi el mi-a spus mie frumusețe! şi când termină de spus asta o luă la fugă.

Profesorul o privea trăsnit. Nici lui nu-i venea a crede că-i chiar aşa naivă şi că în patru ani de liceu n-a reuşit să afle cine-i Rechinul. Cu dragoste şi cu milă a exclamat „Toantă mică!" apoi a alergat după ea căci a văzut că nu a intrat în curtea liceului ci a fugit în partea cealaltă pe unde plecase şi Rechinul. Nu s-a mirat prea mult când a dat colțul aleii şi a văzut-o plângând în fața lui.

— De ce te-a certat, filozoful? a întrebat acesta cu blândețe prefăcută şi a tăiat-o când l-a văzut pe profesor venind.

În clipa când Mariana a vrut să fugă din nou el i-a ghicit intenția şi i-a poruncit:

— Să nu îndrăzneşti să fugi! Din doi paşi sunt pe tine şi îți spun sigur că te bat!

Fata era paralizată de duritatea din vocea lui şi n-a reacționat în niciun fel când el i-a prins brațul cu putere şi i-a poruncit să vină cu el. Când a văzut că el nu slăbeşte strânsoarea şi că brațul o doare de parcă ar fi fost strâns într-o menghină scânci: Au, mă doare!

Profesorul mergea mai departe spre intrarea din curtea internatului fără ai da drumul la braț şi s-a făcut că nu aude scâncetul ei.

— N-auziți că mă doare! Dumneavoastră nu-mi faceți niciodată rău!

— Eu nu, dar Rechinul da! Dacă te atingea el durea infinit mai mult decât te-a durut strânsoarea mea, toantă mică!

— Dar nu înțelegeți că mi-a vorbit frumos! Mi-a spus frumusețe!

Profesorul i-a dat drumul la braț şi nu ştia dacă să plângă sau să râdă de naivitatea şi inocența ei.

— Chiar mi-a vorbit frumos, iar eu m-am simțit datoare să-i mulțumesc şi să-i spun că e drăguț, continuă ea să-l convingă că el e cel care greşea. Ea se purtase civilizat doar.

Profesorul râdea în hohote. Era prea mult pentru un cinic ca el să descopere că fata e mult, mult mai naivă şi mai dezarmată în fața lumii decât şi-a imaginat el vreodată. Da, era adevărat că era citită, era deşteaptă, se juca cu

concepte filozofice şi cu cuvintele, dar pentru lumea reală în care pândeau rechini era proastă ca noaptea. Printre sughițuri de râs cu lacrimi a exclamat: Auzi la ea! Să-i spună Rechinului că e drăguț!

— Nu mai râdeți de mine! Nu înțeleg cu ce am greşit... scânci ea.

— Ai greşit că ai intrat în vorbă cu un om pe care nu-l cunoşteai! Ai greşit că ai pus botul – folosi intenționat expresia şoc, căci el vorbea întotdeauna frumos, aproape savant şi Mariana mări ochii cât cepele auzindu-l – la primul cuvânt frumos spus de un bărbat! Ai greşit spunându-i că-i drăguț unui fost puşcăriaş, Mariana!

În timp ce fata îl privea cu ochii măriți de groază şi surprindere el îşi căuta cuvintele pentru a-i spune cât mai pe înțelesul ei de ce a făcut rechinul puşcărie, căci acum era convins că dacă îi spune de-a dreptul ea o să întrebe ce înseamnă asta, că în cărțile pe care le-a citit nu a găsit nimic despre aşa ceva.

— A făcut puşcărie pentru că-i cu mult mai rău decât țiganca aceea ce te-a chinuit pe tine! El chinuie femei, toantă mică!

— Nu-mi mai spuneți aşa, se rugă ea.

— Nu-ți mai spun, toantă mică.

Fata a plecat furioasă. Profesorul nu o mai umilise niciodată atât de mult şi nici n-a fost atât de cinic.

Ştiu că am greşit, ştiu că are dreptate, dar să-mi spună de atâtea ori toantă e prea mult! Îl urăsc!... Ba nu, îl iubesc... chiar dacă mă face toantă...

Era seara de banchet. Îmbrăcată într-o rochie albastră cusută de ea Mariana arăta sublim. Nu putea dansa şi nici râde la fel ca şi colegii ei. Schimbările, noul o deprimau şi o făceau să fie pesimistă. După noaptea asta nu va mai fi liceeană şi nici nu ştie ce va fi şi unde va sta. Ce va urma în viața ei: studenția, vise realizate, tinerețe, zbor sau altceva pentru care nu era pregătită!?

— Mi-e ciudă pe starea asta a ta, Mariana! Fii ca Rebeca! îi spunea doamna Adriana şi îi cuprindea umerii.

— Nu pot. Mi-e tare frică de tot ce urmează! Nu ştiu încotro să o iau, nu ştiu unde îmi vor mai purta paşii valurile vieții.

Doamna Adriana tace adânc. E conştientă că dacă Rebeca nu ar avea în părinți un sprijin necondiționat şi permanent ar fi la fel de speriată ca Mariana. Nu-i totuna să înveți singur să zbori existând pericolul să te prăbuşeşti în mare sau de stânci, să te sfâşie păsări de pradă sau să te spulbere valuri de vânt, cu a lua primele lecții de zbor sub supravegherea atentă a părinților ce vor sări la cel mai mic pericol în ajutorul puiului. Cu toată deşteptăciunea ei, cu toată inteligența-i sclipitoare Mariana nu era pregătită deloc pentru viața adevărată unde cărțile citite, filozofia, cunoaşterea limbii franceze o putea ajuta numai dacă devenea studentă, dacă nu nu-i foloseau la nimic, sau cel mult o puteau face să pară ciudată în mijlocul oamenilor de rând.

Servind şampanie doamna Adriana îi spune, dar cu prefăcută convingere, căci nici ea nu crede că va fi uşor:

— Am încredere în viitorul tău! Eşti deşteaptă! Eşti talentată! Eşti o luptătoare! Să ciocnim pentru viitorul tău! Noroc!

— Noroc! a răspuns fata anemic şi cu ochii pierduți prin sală în căutarea cuiva drag.

Când mai avea un pic de şampanie în pahar a venit la ea profesorul de filozofie. Până atunci a dansat cu celelalte absolvente şi a evitat-o şi ochii ei l-au urmărit cerşind. De fapt de când a făcut-o toantă nu au mai stat de vorbă.

— Noroc şi succes în viață, Mariana!

Vocea lui nu a tremurat deloc spunând asta, dar a ei avea gust de lacrimă când a răspuns:

— Mulțumesc.

Ştia că a fost geloasă când l-a văzut dansând cu celelalte eleve şi mai ştia că şi-a dorit cu disperare ca ea să fie partenera lui de dans şi că ar înnebuni de fericire dacă printr-un miracol el ar şti asta şi i-ar îndeplini dorința.

Terminându-şi şampania din pahar doamna Adriana îi studia pe amândoi: El – aparent rece, calculat, insensibil; ea – caldă, sensibilă, mai mult iubire şi dor decât carne şi om, țipa cu toată ființa ei că vrea ca măcar o dată în viață să danseze cu el. Dacă aş întinde mâna între ei aş simți aproape palpabil densul sentiment dintre ei – gândi doamna şi se îndepărtă.

— Dansezi? a întrebat el, iar ea în loc de răspuns s-a trezit direct în brațele lui.

Nu era o mirare pentru ei că şi la dans se potriveau perfect. Paşii ei se înlănțuiau cu ai lui, brațele lui ferme o strângeau de mijloc şi în urechi şi inimă le picura valsând pe sufletele lor îndrăgostite muzica şi versul:

„Pe uliți de rouă în zori

Desculți să alergăm şi uşor”...

Şi el şi ea au oftat dansând când versul „garoafe de foc să-ți poarte noroc / Iubito la nunta de flori”... le-a atins coardele iubirii neîmplinite şi chinuite pentru care nu va exista niciodată o nuntă de flori. El nu-i va spune niciodată iubito; ea nu-şi va încleşta niciodată mâinile de gâtul lui şi dăruindu-se ca o ofrandă să spună: Sunt a ta! şi conştienți de asta, plini până la durere de sensul cuvintelor din cântec dansul devenea un supliciu sublim pe care doamna Adriana, retrasă într-un colț, îl studia cu milă, cu admirație, cu părere de rău...

Dansul s-a terminat, el i-a sărutat mâna şi ea a fugit afară. Avea nevoie de aer, de linişte, de însingurare pentru a-şi lămuri sufletul că nu-i pentru ea roua din zori, norocul şi nunta de flori...

Doamna Adriana nu s-a mirat deloc când a văzut că mâinile colegului ei tremură când şi-a mai turnat încă un pahar cu şampanie şi l-a băut ca pe apă,

dar s-a mirat când a văzut că şi el iese din sală afară. Ar fi putut jura că nu o va urma, că va reuşi să se stăpânească până la capăt. A făcut câțiva paşi după el, apoi s-a oprit poruncindu-şi: Opreşte-te, Adriana! La câtă suferință au îndurat amândoi chinuindu-se să stea departe unul de altul, la cât i-am văzut vestejindu-se de dor şi neîmplinire, cred că au dreptul ca măcar acum să stea câteva clipe împreună! Oricum vor fi ultimele... Au dreptul la câtă iubire e între ei, să-şi ia rămas bun unul de la altul fără a fi întrerupți... Nemțoaică rece ai crezut că nu mai ai nimic de învățat şi totuşi viața te mai învață chiar şi acum că uneori nu ştii cum e mai bine să procedezi, că uneori e bine să stai deoparte şi că de foarte multe ori nu ai voie să judeci şi să dai sentințe, că ai nevoie de îndoială şi de blândețe, că poți înțelege şi ierta chiar şi ceea ce nu-i de înțeles... E atât de uşor să pot spune aici e bine şi aici e rău sau aici e dreptate şi aici nu, dar acum nu e uşor... Nu ştiu unde-i binele şi răul că toți par buni şi nu ştiu unde-i adevărul şi unde nu că toți par a fi de partea adevărului... A vrut Mariana să rănească pe cineva? Poate fi o vină că iubeşti când toată viața ai cerşit ca un câine flămând în loc de mâncare iubire?...

Afară, el a găsit-o stând ghemuită pe o bancă în parcul din curtea liceului. În timp ce din cerul negru şi rece, doar stelele albe îi privea cu milă, el şopti către ea:

— Să mergem.

Au plecat împreună pe străzi în miez de noapte. Niciunul nu putea vorbi. Ea l-ar fi urmat până la capătul lumii şi ar fi făcut orice ar fi spus el, atâta doar că el nu cerea nimic, doar mergeau împreună pe drum.

Au ajuns în parcul de lângă Biserica Catolică şi s-au aşezat pe banca pe care au mai stat cândva şi pe care a fost Mariana găsită.

El i-a luat mâinile şi în timp ce i le mângâia a început să vorbească blând. Se făcea că nu vede cum privirea ei cerşeşte iubire şi culmea nevederii: se făcea că nu vede şi nu simte că trupul lui o doreşte cu disperare. Vocea lui o străbătea ca un cântec trist pe care n-ar fi vrut niciodată să-l audă.

— Cocă mică, vindecă-te de mine şi mergi mai departe. Repetă-ți de azi înainte de câte ori îți va fi dor că sunt o jumătate de măsură pentru tine, că meriți mult mai mult decât ceea ce sunt eu! Acum ne luăm rămas bun: nu mă căuta niciodată şi nu am să te caut ca să te poți vindeca! Voi afla din ziare că ai ajuns scriitoare, iar tu vei afla despre mine ce am mai pictat, tot din ziare. Caută-mă după ce vei fi îndrăgostită de un bărbat ce te merită şi care reprezintă întregul pe care îl meriți. Atunci vom fi doi oameni creatori ce pot fi prieteni, ce îşi pot lăsa gândurile să se iubească fără a fi niciodată amanți...

— Tăceți! Nu mai vreau să aud! Mă doare şi mă tem să trăiesc fără dumneavoastră! N-o să găsesc un bărbat pe care să-l pot iubi mai mult...

— Ba o să-l găseşti, cocă mică...

— Eu nu pot merge mai departe ştiind că tu eşti nefericit, scânci ea.

— De unde ştii tu că sunt nefericit? întrebă el mirat.

— Când aştepți pe cineva o veşnicie, iar el întârzie doar douăzeci de ani cred că suferi şi eşti nefericit până aproape de nebunie!

Profesorul o privea şocat. Era prima dată când realiza ce efect devastator au avut cuvintele lui spuse într-un moment de neatenție asupra fetei şi încercă să repare răul făcut, căci ei îi era destul propria-i durere la care nu mai era nevoie să adauge şi mila pentru suferința lui.

— Sunt fericit, cocă mică...

Nu apucă să termine ce avea de spus că o palmă dată cu toată puterea îl făcu să-şi înghită şirul cuvintelor şi al gândurilor. Ştia că ar putea-o ucide cu un singur gest, dar la fel de bine ştia că el nu ar putea-o lovi niciodată. Paralizat de groază o asculta țipând şi îi simțea pumnii mici lovindu-l în piept.

— Nu îndrăzni să spui că eşti fericit că mă distrugi! Nu mi-am trăit tinerețea şi bucuria, căci mă gândeam că nu-i drept ca eu să fiu fericită în timp ce tu suferi! Ți-am dăruit tinerețea mea, dorul meu, lacrimile mele, gândurile şi fericirea mea şi acum vii şi îmi spui că eşti fericit!?... Eşti cinic! Eşti inuman! Eşti diavolul ce s-a hrănit cu dragostea mea bolnavă față de tine! Mi-ai sădit-o în suflet, ai lăsat-o să crească apoi te-ai adăpat din ea ca să mă distrugi! Ți-a plăcut să vezi atâta iubire şi durere de iubire în ochii mei în timp ce tu erai fericit!?... Te-ai hrănit cu tinerețea mea, diavol bătrân!

Pumnii încă îl mai loveau în piept, plânsul era isteric, doar furia din cuvinte a secat.

Profesorul nu avea replică. Se simțea vinovat. Oare ar fi pornit pe alt drum dacă el nu spunea cuvintele acelea? Îi mângâia spatele liniştind-o şi primea direct în inimă loviturile ei de pumn. Până atunci nu a ştiut – şi asta tocmai el ce era un maestru în karate – că zbaterea timidă a unor pumni mici de fată lovindu-l în piept de parcă ar fi bătut o pasăre din aripi poate să doară atât de rău. O lăsă să se descarce şi îi şoptea, dar treptat şoapta creştea în intensitate:

— Liniştește-te, cocă mică! Nu am vrut să suferi din cauza mea. Cândva spuneai că sunt pentru tine Dumnezeu, astăzi sunt diavol! Eu ştiu că am fost pentru tine OM ce te-a protejat, te-a îndrumat, te-a ocrotit până şi de propria-ți prostie. N-am profitat de tine şi de dragostea ta! În ciuda a ceea ce simțeam nu te-am strâns în pumn şi nu te-am păstrat pentru mine, ci te-am lăsat să zbori! Nu sunt nici diavol nici zeu, dar ştiu că te-am iubit până la a renunța la tine de dragă ce mi-ai fost de teamă să nu văd mai târziu regret sau păreri de rău în ochii tăi! Nimeni nu ar fi renunțat la a te iubi de teamă de a nu te strivi, căci nimeni nu te poate iubi atât de mult cât te iubesc eu, toantă mică! Fugi şi devii scriitoare cât mai am încă putere să te alung...

Vocea îi tremura când a terminat de vorbit, mâinile îi erau încleştate în brațele ei pentru a o ține la distanță şi pe frunte avea broboane de sudoare.

Ei îi trecuse furia ascultându-l şi ruşinându-se că a îndrăznit să-l lovească i-a mângâiat obrazul.

— Iartă-mă că te-am lovit!

— Oricine ar fi făcut asta în afară de tine ar fi plătit scump, toantă mică! Acum pleacă.

Dar ea în loc să plece şi-a întins gura spre gura lui. El i-a luat capul în mâini, l-a plecat în jos şi în loc să-şi atingă buzele, el i-a sărutat fruntea.

Tremura ca o frunză când i-a şoptit:

— Pleacă!

— Sărută-mă pe gură şi apoi plec!

În timp ce ea plângea el i-a depus încă un sărut cast pe frunte. Ştia că dacă o sărută nu se mai poate opri şi el voia să se oprească, voia să o lase să zboare, voia să nu fie a lui din prea multă iubire...

El a privit-o plecând cu capul în jos, cu lacrimi pe obraz, cu umerii plecați şi avu din nou sentimentul dureros că ea nu va răzbi în viață singură, că va fi cumplit de greu să se descurce fără nimeni pe lume. Îngrozit de frica lui față de viitorul ei o strigă:

— Mariana!

Ea s-a întors spre el şi a întrebat mirată:

— Ce vreți?

— Nimic. Voiam să-ți mai văd o dată chipul şi să-ți urez succes şi fericire în viață. Caută-mă când vei fi scriitoare şi când vei iubi. Voi fi fericit să te ştiu fericită!

Ea a plecat fără a-l mai asculta. Îl ura când vorbea de fericire. Îşi ura soarta de însingurat, schimbările şi plecările. Căuta ceva pe care să se sprijine şi nu avea pe ce. Voia acasă, părinți şi iubire şi dacă le-ar fi avut ar fi fost bogată, ar fi ştiut ce înseamnă nemărginirea, infinitul şi fericirea...

El, rămas singur pe bancă, se ruga de Dumnezeu cu disperare:

... Dă-i, Doamne, mai multă fericire decât îi pot da eu. Renunț la ea în numele unei fericiri mai mari. Durerea mea nu contează, contează doar viitorul ei... Ai grijă de ea. Ocroteşte-o. Fereşte-o de necazuri. Dă-i iubire că-i însetată de ea cum rar poți găsi vreun muritor însetat de iubire...

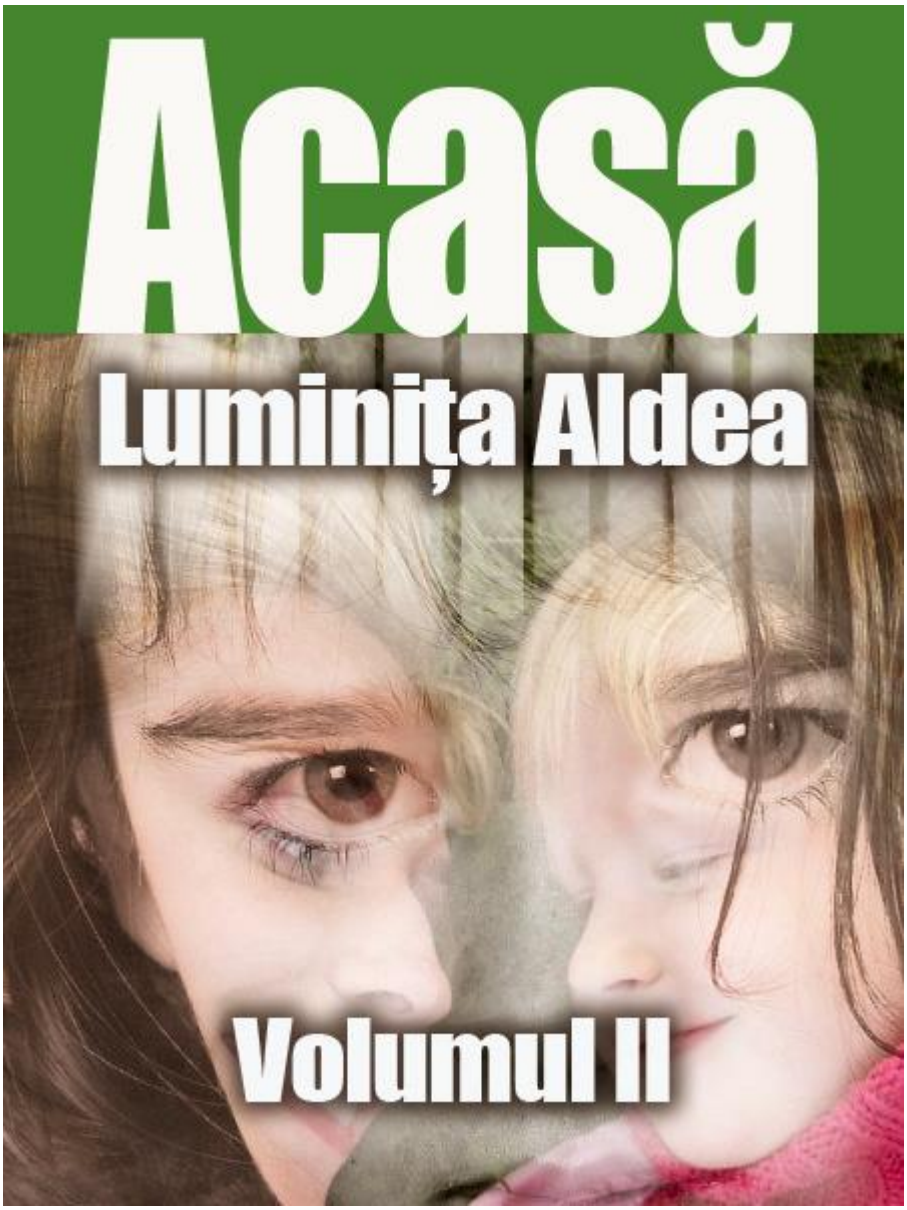

VOLUMUL II

Capitolul 4

ANGAJATĂ LA C. A. P. STĂNILEŞTI

E noapte. Mariana stă întinsă pe patul aşezat lângă geam şi, chiar dacă îi trecut de miezul nopții, nu poate adormi. Îşi plimbă privirea prin camera mobilată țărăneşte şi studiază lucrurile din jur ce îşi pierd conturul în întuneric fiind foarte slab luminate de pâlpâirile candelei aşezate sub icoane. Pentru prima dată în viața ei doarme într-o casă de la țară cu ştergare țesute pe pereți, cu covoare înflorate puse pe lângă paturi şi cuverturi din lână ca aşternut. Pe jos sunt țoale de cordele. La răsărit, pe perete, multe icoane şi candela ce-şi aruncă slaba zbatere de lumină şi îi mângâie sufletul ros de înstrăinare. Durerea provocată de faptul că nu a reuşit la facultate nu mai este atât de crudă ca în primele zile când a aflat că a căzut prima pe listă. La început era atât de mare încât i se părea că ajunge în pragul nebuniei. Nu ştia ce să facă, pe ce drum să meargă, nu erau părinți care să o mângâie şi să-i atenueze durerea acestui mare eşec din viața ei. Se zbătea ca o frunză dusă de ape şi îşi dojenea inima că nu a învățat mai bine şi „Amintiri din copilărie” de Ion Creangă căci asta s-a dat la examen în acel an la literatură la facultatea din Bucureşti şi nu avea de unde şti că nici fiica doamnei Adriana nu a reuşit la facultate, dar părinții i-au fost alături, nu i-au dat voie să plângă nici măcar o zi, au trimis-o în tabără la mare ca să se recreeze, apoi va urma învățătura pentru examenul de anul viitor.

La ea durerea a fost paroxistică, căci tot viitorul ei depindea de reuşita la acel examen. Nici un plan de viitor nu era legat de a lucra, de a-şi câştiga existența muncind, ci toate planurile ei erau legate de a învăța şi a scrie.

Ceea ce îi mai atenua durerea erau discuțiile cu Stela Borislov ce nu reuşise nici ea la examen şi urma să plece să lucreze la o fabrică de băuturi alcoolice în județul Vrancea unde primise repartiția, iar Mariana la C. A. P. Stănileşti un sat aflat la 30 de km de Suceava.

Şi doamna Geta făcea tot ce putea să o încurajeze şi să o facă să nu vadă în acest eşec o tragedie, deşi ştia în adâncul sufletului ei că pentru Mariana această nereuşită este totuşi o tragedie.

Stela a plecat spre Vrancea, iar Mariana la Stănileşti în aceeaşi zi. Mariana a condus-o pe Stela până la gară şi a ajutat-o să-şi urce bagajele în tren căci pe lângă hainele din geamantan mai avea un pachet uriaş în care era o pernă şi o plapumă ce i le adusese soțul doamnei Veronica. Înainte de a se despărți s-au strâns în brațe cu disperare, cum nu se strâng nici măcar frații între ei, căci pe ele le lega mai mult decât o legătură de sânge: erau suflete îngemănate de durere,

de suferință, de lipsa iubirii, de dor de Dumnezeu şi de alungat de Dumnezeu... Mai mult decât surori de cruce sau de sânge erau surori de lacrimă...

Amândouă plângeau şi nu găseau cuvinte să-şi spună una alteia.

— Să-mi scrii, şopti Mariana.

— Unde? a întrebat Stela şi apoi s-au înecat una în privirea alteia realizând cumplitul adevăr în care se aflau: nu ştiau unde pleacă, nu aveau adresă unde să-şi scrie, nu ştiau dacă se vor mai găsi vreodată...

Când trenul şuiera de plecare Mariana a coborât din tren şi în loc de rămas bun a strigat prietenei sale:

— Roagă-te lui Dumnezeu când o să-ți fie greu!

Cu fața plină de lacrimi, cu sufletul plin de dorul ce umple gările, fără niciun pic de furie în voce, ci cu resemnare, în timp ce trenul se punea încet în mişcare, Stela a răspuns:

— Care Dumnezeu!? Eu nu-l cunosc...

Mariana îi făcea din mână, trenul îi ducea prietena departe şi în suflet avea răspuns pentru cumplita întrebare a Stelei.

... Îți doresc, prietenă dragă, ca într-o zi să descoperi că Dumnezeu e forța ce-ți dă aerul pe care îl respiri, umbra copacului, răsăritul soarelui, e miracolul ce-ți dă putere când ți-e greu, e necunoscutul ascuns în propriul creier ce uneori îți şopteşte la ureche şi tu tresari speriat şi întrebi: De unde acest gând? De unde acest cuvânt?... Că al meu nu-i...

Pe Mariana a condus-o la autobuz doamna Geta. Avea geamantanul pe care îl luase din casa familiei Vrânceanu când mama Marieta a dus-o înapoi la cămin. Încă mai avea în el fotografiile din bucățica ei de copilărie fericită şi pe lângă ele mai avea în el şi câteva haine.

Întinsă pe pat, mângâiată de candelă, bântuită de deznădejde şi de disperare îşi amintea cuvintele doamnei Geta pentru a găsi curaj de a merge mai departe.

... Mariana, îți va fi greu şi vei avea de ales între a fi un rob al durerii şi al vieții, plângându-ți de milă şi cerşind milă sau un om creator care visează, gândeşte, crează, luptă şi stârneşte admirația celor din jur. Te rog să alegi a doua cale căci eu aşa am ales. Foloseşte-ți mintea, învață să zbori când eşti lovită peste picioare şi nu mai poți păşi! Tu vei alege dacă zbori sau te scufunzi în noroi, dacă plângi sau râzi, dacă înoți sau te îneci, dar să nu uiți că Dumnezeu a pus în tine tot ce-ți trebuie pentru toate variantele. Vei ajunge bătrână şi te vei uita înapoi apoi vei spune: mi-am trăit viața plângând, văitându-mă şi cerşind milă şi nu am creat şi dăruit nimic, sau vei spune că am luptat cu tot ce mi-a ieşit în cale, am învins uneori, alteori am pierdut, am stârnit admirație, nu milă, am dăruit iubire şi am creat ceva. Nu-ți alege destin de frunză în vânt, draga mamii...

— Dar ne alegem destinul? întrebă mirată.

— Ni-l alegem. Uneori Dumnezeu se cheamă liberul arbitru, iar în cuvintele „da” şi „nu” stă ascunsă puterea colosală de a-ți alege soarta. Spune nu urii, minciunii, mizeriei, păcatului, dezbinării, lipsei iubirii şi spune da pentru dragoste, pentru adevăr, dreptate, cunoaştere, creație, iertare...

Apoi doamna i-a recitat nişte cuvinte din Talmud, a strâns-o în brațe şi i-a urat succes în viață.

Recitând cuvintele spuse de doamna a sărit din pat şi a căutat cu emoție în geamantan fotografiile din copilărie. Le-a dus la lumina candelei şi le privea şoptind cu voce de lacrimă:

„Fii atent la gândurile tale, pentru că ele vor fi cuvinte.

Fii atent la vorbele tale, pentru că ele vor deveni fapte.

Fii atent la faptele tale, pentru că ele vor deveni obiceiuri.

Fii atent la obiceiurile tale, pentru că ele vor fi caracterul tău.

Fii atent la caracterul tău, pentru că el va fi destinul tău.”

Talmud

Mângâia uşor cu degetele chipul din fotografie ce fusese al ei. Oare mama Marieta a fost vreodată atentă la gândurile ei? La cuvintele şi faptele ei? Oare i-a devenit destin tot ce a gândit şi a spus?... Uite, aici am coroana de margarete şi sunt cu verişorul... verişorul... Nu mai ştiu cum îl chema... Şi nici nu-mi era verişor... Ce am trăit atunci a fost un vis şi atât. Vreau să uit de acea perioadă din copilăria mea, vreau să uit că există fericire când eşti copil, vreau să uit că am purtat coroana de margarete...

S-a aşezat în genunchi şi a început să se roage. Fierbinte, cu lacrimi, cu disperare ca să uite şi să găsească putere de a merge mai departe, dar o imagine i-a bântuit mereu rugăciunea şi nu era o fotografie din copilărie, ci un tablou din adolescență şi rugăciunea s-a încheiat cu un plâns sfâşietor.

— Mi-e dor de tine... Vreau să-mi mângâi mâinile... Vreau să-mi dai putere de a merge mai departe... Te urăsc că mi-ai poruncit să nu te caut... Te iubesc că mai pictat ca pe un înger... Doamne, el era limanul din viața mea, era punctul meu de sprijin ca totul să stea în echilibru, mă cunoştea cum nu mă cunosc nici eu şi asta mă speria, şi în condițiile astea, spune-mi cum, cu cine şi cu ce să merg mai departe!?...

Icoanele o priveau tăcute. Lumina candelei devenea din ce în ce mai mică. Bătrâna ce o primise în gazdă şi care dormea în aceeaşi cameră cu ea, dar pe alt pat, sforăia.

Amestecul ei de plâns cu rugăciune, implorare şi disperare s-a încheiat cu un vers închinat omului de care avea nevoie ca de aer să o sprijine acum când îi era cumplit de greu şi de frică de viață, dar pe care nu-l va căuta decât atunci când va fi scriitoare, căci el aşa i-a poruncit.

...Te-am plâns, iubire

de i-ar fi ajuns lui Dumnezeu
să-şi nască roua
din lacrimile mele...

Când zorii loveau cu săgeți aurii fereastra pleoapele au coborât încet peste ochii obosiți de lacrimi şi s-a cufundat în somn cu un ultim gând: în toată nebunia asta pe care o trăiesc am un singur lucru bun că mi-am găsit o gazdă ce este pâinea lui Dumnezeu şi care m-a înțeles că nu-i pot plăti chiria până la primul salariu.

I-a cerut patru sute de lei pe lună şi ea nu ştia să spună dacă e mult sau puțin să plătească atât pentru că are un pat unde să doarmă, chiar dacă acel pat era mic, aşezat lângă uşă şi în aceeaşi cameră cu bătrâna. După două ore de somn s-a trezit cu capul încă greu de griji şi de prea puțin somn. S-a dus într-o baracă de lângă casă căreia bătrâna îi spunea bucătărie de vară ca să se spele. Gălețile erau goale aşa că s-a dus la fântână să scoată apă. Nu mai scosese apă dintr-o fântână în viața ei şi descoperea acum cu surprindere că apa nu-i ceva ce curge dintotdeauna firesc şi comod la robinet şi caldă şi rece după cum ți-i nevoia. Încet a dat drumul găleții în fântână aşa cum văzuse că a făcut bătrâna aseară, cu grijă a scos-o plină şi a pus cârligul la roată, apoi s-a dus să toarne apa din găleata fântânii în găleata din mâna ei. Făcea totul cu încetinitorul. Viața i se părea întruchiparea singurătății şi a lipsei speranței. Se stăpânea cât putea să nu plângă în timp ce s-a întins peste marginile fântânii şi a atins cu mâna ciutura plină cu apă. A tresărit speriată când ciutura i-a fugit din mână cu furie înapoi în pântecele pământului şi când zgomotul înfernal făcut de roata fântânii ce fugea nebună i-a lovit urechile. Nu înțelegea ce se întâmplase. S-a dat speriată cu un pas înapoi când cu plesnet de bici ciutura plină s-a lovit de apele din adânc. I se părea că inima ei fugise odată cu ciutura în adâncul pământului în ape adânci.

N-am pus bine cârligul la roată şi acesta şi-a dat drumul – se lămuri ea într-un târziu, apoi a scos din nou apă, dar cu mai multă grijă.

A luat o cădiță de lângă bucătăria de vară şi a pus apa în ea. S-a dezbrăcat de pijama şi s-a plecat peste cădiță să se spele. Primul contact cu apa rece din fântână o paralizează. Era gheață lichidă...

Ce bine era să am puțină apă caldă, gândi şi privi cu jale spre gura sobei în care cu o seară înainte a văzut arzând focul. Nu ştiu cum să-l aprind şi nici nu ştiu dacă îmi dă voie bătrâna.

Se spălă încet pe întregul trup cu apă ca gheața şi se forța să nu dea importanță prea mare acestui fapt ci îşi canaliza toate gândurile spre faptul că acea zi e prima din viața ei ca angajată.

La şapte era în fața clădirii C. A. P. ului. Clădirea era un fost conac boieresc cu un cerdac mare la intrare, aproape cât o terasă, cu stâlpi din lemn

ciopliți cu bărdița, cu acoperiş din draniță şi cu ferestre înalte şi rotunjite în partea de sus. A aşteptat o clipă în cerdacul de la intrare apoi, pentru că nimeni nu venea, a deschis încet uşa şi a intrat într-un hol ce se întindea de la un capăt la altul al clădirii. A privit spre uşile deschise aşezate de o parte şi de alta a holului. Dintr-o cameră a ieşit o femeie grasă cu un halat albastru şi cu mătura în mână.

— Bună dimineața, o salută Mariana.

— Bună dimineața, i-a răspuns femeia privind-o din cap până în picioare. Şi ca şi cum era ceva normal a adăugat: Doamne, da frumoasă mai eşti!

Mariana nu ştia ce să spună la asemenea cuvinte şi nici nu se aşteptase să le audă aşa că nu scoase niciun sunet. Plecă ochii în jos şi simți o uşoară jenă, chiar roşise de cuvintele femeii.

— Ce-i cu dumneata aicea, domşoară? întrebă femeia.

— Sunt repartizată să lucrez aici.

— Tu!? făcu femeia cu infinită mirare şi scăpă mătura din mână.

Încet o ridică de jos şi se gândea că sigur e o greşeală. Fata n-a nimerit unde trebuia să ajungă. Au mai venit încă cinci absolvente de Liceu Agricol anul acesta şi fuseseră repartizate câte una la fiecare fermă, dar niciuna nu arăta ca asta nou venită şi nici nu era ca ea de frumoasă. Sigur nu arăta ca un om ce lucrează în agricultură.

— Domşoară, cred că n-ai nimerit unde trebuia să ajungi, îşi dădu cu părerea femeia de serviciu.

Asta-i vorbă de filozof, nu de femeie de serviciu, gândi Mariana. Dumnezeule, ce vorbă mare: n-ai nimerit unde trebuia să ajungi... Voiam să ajung scriitoare, voiam să fiu studentă, chemarea mea sunt cuvintele şi scrisul, dar am ajuns să lucrez la C. A. P. Stănileşti. Oricum, va fi numai pentru un an, în care voi munci şi voi învăța, apoi voi da din nou la facultate. Nu renunț la visul de a fi scriitoare...

Îşi alungă gândurile şi speranța din suflet şi revenind cu picioarele pe pământ, şopti cu mirare femeii:

— Nu-i aici C. A. P. Stănileşti?

— Îhî, făcu femeia.

— Atunci aici trebuia să ajung. Aici am fost repartizată.

Femeia dădu din cap a totală neînțelegere şi neputință. Fetele celelalte erau din sat şi fuseseră fiecare repartizată în satul ei, aveau părinți, erau oameni ai locului, dar domnişoara asta de oraş sigur venise din greşeală la ei. Dar cum de o lăsaseră părinții!? De ce nu-i găsiseră ceva de lucru la oraş!? Ce să facă domnişoara asta fină la C. A. P. Stănileşti?!

Înainte de a-şi continua măturatul mai privi încă o dată chipul frumos al fetei ce sigur se rătăcise la ei şi îi spuse:

— Aşteptați să vină doamna contabilă şefă. Dacă vreți vă aduc un scaun.

— Nu, mulțumesc. Stau în picioare.

— Doamna vine după opt. Aveți mult de aşteptat, domşoară…

— Mariana, şopti văzând că femeia aşteaptă ca ea să-şi spună numele. Pe dumneavoastră cum vă cheamă?

Femeia îşi plimbă mătura aiurea peste gunoaiele din hol. Nici măcar mucoasele nou repartizate nu-i vorbeau cu „matale” ci strigau după ea „Marghioala”, iar fata asta îi vorbeşte atât de frumos şi cu respect.

— Marghioala, a răspuns femeia privindu-i fața tristă şi speriată. Fata asta pare căzută din lună, şi-a spus în gând, apoi a continuat cu voce tare: De unde eşti? De ce n-au venit părinții cu tine?

Întrebările aparent banale şi la care orice om poate răspunde uşor şi fără nicio emoție îi transformau sufletul în pelin şi îi umpleau ochii de lacrimi. Ce soartă crudă, ce destin, ce viață începută fără noroc şi fără stea în cer dacă nu poți da răspuns la o întrebare atât de simplă: De unde eşti!?…

În loc de răspuns i se zbăteau între creier şi inimă întrebări ca un cântec trist: Cine sunt? Ce sunt? De unde sunt? Unde sunt părinții? Şi tot ca un cântec trist venea răspunsul: Sunt nimeni. Sunt de nicăieri. Nu ştiu cine îmi sunt părinții. Am visat să fiu scriitoare şi sper că orice şi oricât îmi va fi dat să trăiesc omul din mine să nu moară şi să rămân o carapace de trup golită de omenescul din mine. Mai mult în inimă şi mai puțin în creier cineva cânta: Pelin beau, pelin mănânc / Noaptea pe pelin mă culc… dar a alungat melodia şi versul înțelept al poporului ei din inimă şi a dat un răspuns.

— Sunt din Fălticeni. Am crescut la casa de copii.

La vorbele ei femeia scăpă din nou mătura din mână, dar de data asta de groază. Ştia ce fel de om este contabila şef, ştia că urăşte până aproape de nebunie femeile tinere şi frumoase căci vedea în ele posibile rivale şi mai ştia că dacă fata va rămâne să lucreze aici viața ei va fi un iad… Şi-a continuat încet îngândurată măturatul. Din când în când arunca câte o privire spre fata ce aştepta. Îi era dragă şi îi era milă de ea. Ce viață o să duci cu Aurora Popescu! O să facă să regreți că te-ai născut… gândi.

Când în sfârşit a ajuns şi contabila şef, Mariana avea picioarele înțepenite de stat şi îi era foame. Nu mai mâncase nimic de când plecase cu o zi înainte de la cămin.

Anesteziată de foame, de aşteptare şi de emoție nu reacționă în niciun fel când Aurora Popescu nici n-o lăsă să termine ce avea de spus.

— Nu am loc pentru tine aici! Du-te la Direcția Agricolă la Suceava şi spune-le că am mai primit încă cinci absolvente anul acesta! Nu am loc şi pentru tine! Să te trimită altundeva!

Poate avea dreptate, nu avea loc pentru ea acolo, dar faptul că țipa, faptul că i-a aruncat pe jos hârtiile pe care i le-a întins îi spunea Marianei că are de a face cu o nouă Cruelă, una chiar mai rapace.

Avea două sute de lei de la doamna Geta pe care trebuia să-i drămuiască foarte bine până la primul salariu ca să aibă ce mânca şi regreta că trebuie să cheltuiască o parte din ei mergând la Suceava, dar nu avea încotro, trebuia să-şi rezolve problema cu locul de muncă. Chiar îşi dorea ca cei de la Suceava să-i dea repartiție în altă parte căci întâlnirea cu Cruela numărul doi a îngrozit-o. I-au tremurat picioarele cât timp femeia aceea i-a vorbit şi şi-a adunat cu mâinile tremurând hârtiile aruncate pe jos.

Dar dacă îmi dă repartiție în altă parte, o iau de la capăt: merg în alt sat, caut altă gazdă, cheltui bani pe drumuri... gândea în timp ce autobuzul o ducea spre Suceava.

Îşi înghiți lacrimile în suflet şi se făcea că nu simte nodul din gât ce o sufoca.

Ce grea e viața! Ce greu e singur! Profesore, îmi înmugureşte sufletul de dor de tine! Am nevoie de tine, dar tu m-ai alungat în lume şi nu-mi dai voie să te caut!... Mi-e dor până şi de cămin: de mâncarea de acolo, de patul meu, de apa caldă de la robinet! De-abia acum văd partea plină a paharului meu de care îmi vorbea doamna Geta atunci. Când apa curge ani în şir la robinet ți se pare natural asta şi nu conştientizezi că face parte din plinul vieții tale. Aşa cum, atunci, din plinul paharului meu făcea parte mâncarea, patul, hainele şi bruma de siguranță ce o oferea căminul. Şi totuşi, doamna Geta nu avea dreptate când îmi vorbea de zbor, căci în lumea în care am ajuns nu pot nici măcar să trăiesc de azi pe mâine nici vorbă de aripi şi zbor, de poezie şi de cuvânt... Chiar aşa, oare o să trăiască mult poezia în mine, oare cuvântul mă va mai sluji sau mă vor părăsi şi ele aşa cum m-a părăsit norocul în ziua în care m-am născut!?...

Urcând pe scări la Direcția Agricolă realiză că este pe punctul să leşine de foame. Mai rezistă puțin, iar când termini treaba aici o să-ți cumperi ceva de mâncare – îi şopti inimii ei, dar inima n-o asculta şi nu se liniştea căci îi era foame până dincolo de cuvinte care liniştesc.

La direcția agricolă i s-a spus clar să se ducă la C. A. P. Stănileşti unde a fost repartizată şi că nu are cum să nu o primească contabila şef. I s-a mai spus că vor da ei un telefon să vadă care e situația, dar să se întoarcă numaidecât acolo unde a primit repartiție.

Mergea pe străzi de-abia reuşind să-şi mişte picioarele. O durea capul. A intrat într-un magazin să-şi ia ceva de mâncare, dar toate rafturile erau goale. A ieşit afară şi a privit încă o dată firma magazinului. Pe ea scria clar „Pâine. Mezeluri. Lactate", iar şi mai sus de firmă deasupra blocului cu litere roşii gigantice scria „EPOCA DE AUR =EPOCA NICOLAE CEAUŞESCU". Era prea

flămândă, prea speriată de viață şi de viitor şi totuşi o pufni râsul. Înțelegea ura profesorului față de cei ce ne transformau în dobitoace. A mai intrat în încă trei magazine. Toate goale. În ultimul a găsit nişte biscuiți Eugenia. Costau 0,75 bani bucata şi şi-a cumpărat de trei lei patru bucăți. Şi-a dus năucă paşii spre banca din parc ce reprezenta crucea destinului ei că acolo o părăsise norocul şi părinții, acolo a simțit iubire şi a plâns când şi-a dorit cu disperare să fie îmbrățişată... A mâncat biscuiții de parcă ar fi fost o bunătate, o delicatesă şi a înțeles atunci o lecție pentru toată viața: că e mare păcat să faci mofturi la mâncare, că trebuie să prețuieşti şi să mulțumeşti lui Dumnezeu pentru fiecare frimitură de pâine.

Mâncând socotea în gând câți bani a cheltuit pe drum. Mai socotea cât trebuie să trăiască cu banii rămaşi până la primul salariu şi rezultatul calculelor o îngrozea. Oricum calcula nu ştia cum are să se descurce până la primul salariu cu mâncarea, cu săpun, cu detergent şi alte lucruri strict necesare şi asta în cazul în care ar fi fost primită la serviciu, căci la celălalt caz nici nu se putea gândi. Îşi poruncea gândurilor să nu se întoarcă înapoi în trecut căci era prea mult de suportat, dar o concluzie tot trase: Ce bine era când era rău, ce fericită era când era nefericită... şi îşi salută cu ironie propriul suflet: Bine ai venit printre pământeni şi pe pământ! Trăieşte aici şi acum şi dacă va mai rămâne din tine frimitură de vis, gând de poezie şi dor de scriitoare după ce ai reuşit să te hrăneşti şi să te îmbraci singură înseamnă că ai învins, eşti şi pământeană şi nepământeană în acelaşi timp!

Tot drumul spre sat, în autobuz, a făcut calcule şi era ceva nou pentru ea că aproape nu cunoştea banii. În gând se ruga la Dumnezeu să se descurce şi să o ajute într-un fel. Seara nu a mai mâncat nimic, doar s-a spălat cu apă ca gheața şi s-a culcat. A adormit imediat răpusă de oboseală şi griji. În vis era copil şi plângea că a bătut-o mama Marieta, apoi pedagoga Cruela. Desfăşurându-se haotic şi fără nicio logică Marieta şi Cruela deveneau o singură persoană Aurora Popescu. Aceasta nu o bătea şi nici nu țipa la ea, dar îi inspira Marianei o groază cumplită. Se făcea că se uită în oglindă şi din partea cealaltă a oglinzii o privea rânjind această femeie.

De groază, deşi nu ştia cum poate să-i fie atât de frică față de o femeie ce nu-i face nimic, ci doar o priveşte – e drept: cu ură, cu răutate – fața a început să i se descompună şi să devină o masă de carne incredibil de albă, dar fără formă. Privindu-şi chipul descompus, ca o mască de carnaval monstruoasă, a țipat şi s-a trezit. Avea pijamaua udă de transpirație şi dinții îi clănțăneau în gură de frică. Strângând în brațe perna îşi şopti: Ce bine e că a fost un coşmar! Dumnezeule, ce față aveam!...

A doua zi la C. A. P. a avut parte de o adevărată criză de isterie din partea viitoarei ei şefe. Țipând că nu are post pentru ea iar i-a aruncat hârtiile pe jos. Mariana le-a adunat cu mâinile tremurând şi încă bântuită de coşmarul ce îi

chinuise somnul, convinsă fiind că mama Marieta şi Cruela au fost îngeraşi prin comparație cu această femeie, a îngăimat abia auzibil:

— Cei de la direcția agricolă au spus să vin aici. Nu aveți cum să nu mă primiți.

— Să te primească ei! Eu nu am nevoie de tine aici! a urlat femeia cu fața descompusă de ură şi răutate.

— La telefon, doamnă Aurora! strigă secretara din camera alăturată şi doamna plecă să vorbească, iar Mariana încercă să se liniştească în minutele de respiro până când avea să vină furia înapoi.

Pentru că uşa biroului a rămas deschisă Mariana auzea ce vorbeşte la telefon şi înțelegea că au sunat cei de la direcție. Cu ei şefa nu avea nimic din otrava ce şi-o manifesta vorbind cu fata. Chiar părea blândă când le explica aproape patetic că ar primi-o, dar nu are post pentru ea.

Fata asculta încordată. Doamna tăcea şi asculta şi ea ceea ce i se spunea la telefon.

— Da, da, ar fi vacant postul de merceolog, nu mi-am dat seama până acum, o auzea Mariana spunând şi răsuflă uşurată. Deci nu va mai trebui să mai umble pe drum, să plece în alt sat, să-şi caute altă gazdă. Problema se rezolvase.

Nu a avut timp să-şi savureze prea mult bucuria căci veniră peste ea ca un torent urletele şefei:

— M-ai reclamat la Suceava că nu vreau să te primesc!... Cât o să lucrezi cu mine eu ți-s naşul! Nimeni nu trece peste Aurora Popescu!

Mariana o privea prostită. Avea o singură replică în creier: E nebună! dar nu ar fi îndrăznit să spună aşa ceva cu voce tare nici dacă ar fi torturat-o că se temea cumplit de ea.

— Ieşi afară!! mai urlă nebuna.

Fata a ieşit prostită în hol. Dacă o întreba repede cineva cum o cheamă nu ştia să răspundă. Secretara, ce avea biroul la intrarea în biroul şefei, i-a arătat un scaun pe care să stea lângă biroul ei, iar ea s-a aşezat fără a mulțumi. Nu simțea nimic, nici durere, nici părere de rău, nici nu putea plânge. Golită de orice sentiment, şocată de viață adevărată, plină doar de frică, era mulțumită că i se dă voie să stea pe scaun. Chiar a răsuflat adânc şi a închis ochii, dar a sărit drept în picioare când uşa şefei a fost trântită de perete cu furie de au zornăit până şi geamurile şi a auzit-o iar urlând în timp ce o vedea venind spre biroul secretarei.

— Ce să-ți spun, te-ai aşezat pe scaun! Mişcă-te la dispensar şi fă-ți fişa medicală! țipă la ea, apoi se adresă secretarei mai blând:

— Ia-i hârtiile şi fă-i actele de angajare!

Fata a întins hârtiile spre secretară şi o urmărea cu privirea pe viitoarea ei şefă. Ce bine că se duce iar în biroul ei! gândi.

Secretara i-a luat hârtiile şi i-a explicat unde e dispensarul.

— Completează fişa asta, domnişoară.

A mers pe drum spre dispensar fără să vadă nimic în jurul ei. Nici case, nici copaci, nici oameni. Totul devenise un pustiu, un deşert. Nu se mai întreba ce este, cine este, ce va fi, ci ştia că acum întrebarea esențială era: Cum voi supraviețui? Ce vei mânca? Cum te vei descurca într-o aşa lume pentru care nu eşti absolut deloc pregătită!?

La dispensar a întrebat de cineva unde trebuie să meargă pentru a completa fişa de angajare şi i s-a arătat o uşă. Tremurând, căci acum tremura de câte ori trebuia să întâlnească vreun om, a bătut în uşă şi a intrat în timp ce îşi liniştea inima: Nu mai tremura! Nu-ți fie frică! Aici eşti la dispensar. Doctorii sunt oameni minunați!

A salutat, dar cele două doctorițe parcă nici n-au observat-o, ci şi-au continuat mai departe discuția despre văruit apartamentul şi curățenia generală ce o făcea una din ele. Într-un târziu una a întrebat-o:

— Ce-i cu tine?

Mariana a aşezat pe birou fişa ce i s-a dat de completat şi a explicat ce vrea.

Doctorița a început să-i completeze hârtia punându-i întrebări la care ea răspundea, dar se împotmoli atunci când a fost întrebată de trei ori la rând unde are domiciliu. Chiar nu ştia ce să răspundă. Să spună adresa casei de copii din Fălticeni sau adresa de la bătrâna la care stătea în gazdă, se întreba în timp ce doctorița aştepta uimită răspunsul.

— Eşti tâmpită sau ce-i cu tine? Ai terminat un liceu economic – culmea e că terminase cu a doua medie pe liceu la bacalaureat – şi nu eşti în stare să spui unde locuieşti!?

Bâlbâindu-se a început să explice care e situația ei, dar doctorița nu o mai asculta ci răsfoia buletinul pe care fata il dăduse odată cu celelalte hârtii şi completa din el care este adresa fetei. Când termină de scris o întrebă în continuare.

— Suferi de vreo boală?

— Fac crize de spasmofilie. Sunt anemică.

— Altceva mai ai? întrebă doctorița.

— Nu.

Privind-o țintă în ochi o întrebă:

— Eşti virgină?

— Nu înțeleg, a răspuns Mariana şi chiar nu ştia ce o întreabă doctorița.

— Mă, fată, tu eşti proastă tare. Te-am întrebat dacă eşti fată mare!

Mariana gândea: tot timpul mi s-a spus că sunt deşteaptă şi eu am crezut asta, dar acum încep să am îndoieli. Pentru lumea reală sunt proastă. Am stat

atâta numai cu nasul în cărți, ele erau lumea mea şi realitatea mea încât nu ştiu să trăiesc în lumea materială ca pământean.

Oricum acum înțelesese ce a întrebat-o doctorița şi i-a răspuns:

— Sunt.

Se aştepta la orice, dar la atâta ironie şi dispreț înflorit pe chipul celei din fața ei nu se aştepta...

— Toate sunteți, dar asta până vă urc pe masă să vă controlez. Tu de unde vii sigur nu eşti. Du-te după paravan şi te dezbracă!

Îşi poruncea să nu simtă nimic, căci dacă ar fi simțit s-ar fi dezintegrat de durere. Paşii o duceau mecanic spre paravanul arătat de doctoriță. A ajuns după el şi nu ştia ce să facă. Oare trebuie să mă dezbrac de tot? se întreba că nu avea curaj să o întrebe pe cea care o trimisese să se dezbrace.

Când doctorița a venit la ea era aşezată pe marginea patului fără să se fi dezbrăcat.

— Dă-ți chiloții jos şi urcă-te pe masă! a țipat aceasta pierzându-şi răbdarea în timp ce-i arăta cu mâna masa pe care trebuia să se urce.

Oricât şi-a stăpânit plânsul în clipa în care pentru că nu ştia cum să se aşeze pe masă, doctorița i-a spus: Nu mai face pe mironosița şi desfă-ți picioarele că ştii tu foarte bine cum să faci asta! plânsul a venit ca un torent. Plângea incontrolabil chiar şi după ce consultația se terminase şi ea stătea îmbrăcată în fața doctoriței ce îi termina de completat fişa şi se făcea că nu o vede că plânge sau o vedea şi nu-i păsa. Singura ei grijă a fost să îi şoptească colegei ei:

— Este totuşi.

Mariana şi-a luat fişa completată şi a ieşit din cabinet fără a saluta şi fără a mulțumi. Învăța ce înseamnă umilința şi umerii aproape îi atingeau pământul. Nu se gândea nici la poezie, nici la tabloul în care purtase o coroană de margarete, căci nu mai încăpeau în viața ei de pământean normal, şi dacă ar fi încăput ar fi durut-o până la cer şi înapoi, iar ea nu mai voia să o doară şi asta. În timp ce se îndrepta spre locul ei de muncă o întrebare de care s-a îngrozit mereu şi pe care a alungat-o cât a putut din viața ei o bântuia: Cine-i Dumnezeu? Eu nu-l cunosc... dar şi-a măturat-o repede din gânduri spunându-şi că ea nu are voie să gândească aşa, ea nu are voie să se îndoiască, trebuie să creadă ca să poată supraviețui şi totuşi gândurile n-o ascultau când îi şopteau în ureche de parcă erau gândurile Stelei, nu ale ei: Unde-i Dumnezeul mamii lor de doctoriță şi de şefă ce mă tratează ca pe un gunoi şi care îmi distrug sufletul! Eu sunt OM... Şi ce dacă? Râdea de ea alt gând. Cine a văzut în tine OMUL? Nimeni de când eşti la Stănileşti...

— Semnează asta! i-a poruncit şefa de cum a ajuns. Este o hârtie din care rezultă că vei fi plătită la fel ca membrii cooperatori, după normă. E drept că vor fi norme transformate în bani. Altfel nu te pot plăti că nu sunt fonduri.

Mariana a semnat fără ca măcar să clipească. Era fericită chiar căci era prima dată când era vorba de salariu şi de a fi plătită.

La ora patru a cumpărat o pâine rotundă ce mirosea minunat de la brutăria din spatele sediului C. A. P. ului şi a plecat acasă. Oricât îi era de foame ştia că din pâinea aceea trebuie să mănânce şi mâine că nu-şi putea permite să cumpere câte o pâine în fiecare zi.

Acasă la bătrână şi-a spălat hainele ce le purtase apoi s-a închis în bucătăria de vară şi s-a spălat. Avea un adevărat cult pentru curățenie. Nu putea suporta să miroasă a transpirație şi nici să fie murdară. Atâta doar că suporta greu apa rece ca gheața. În timp ce îşi spăla întregul corp cu săpun ochii i-au fugit spre fereastră căci i s-a părut că o priveşte cineva. S-a ghemuit speriată lângă sobă, dar apoi s-a liniştit şi a continuat să se spele. Şi totuşi cineva o privea pe fereastră...

A adormit gândindu-se că poate va da Dumnezeu să fie şi mai bine. Va avea un salariu din care îşi va cumpăra pe rând lucruri strict necesare. Înainte de venirea iernii va trebui să-şi ia palton, ghete şi ceva haine groase. Acum e mai greu că trebuie să trăiesc până la primul salariu cu ceea ce mi-a mai rămas din cei douăsute de lei dați de doamna Geta... îşi zise înainte de a adormi.

A lucrat câteva zile fără să se mai întâmple nimic special. Şefa nu o mai repezea chiar dacă o privea cu ură. Într-o zi a mers la bancă la Suceava, iar în restul zilelor i se dădea câte ceva de lucru la hârțogăraie. Încet-încet făcea cunoştință cu ceilalți angajați ai C. A. P. ului: contabile, şefi de fermă, ingineri, şi toți păreau de treabă.

Într-o zi o ingineră a întrebat-o cine i-a împletit bluzița pe care o purta.

— Eu, a răspuns.

— Arată fantastic! Poți să-mi faci şi mie?

— Bineînțeles. Aduceți-mi ață şi vă fac. Vreau să vă mai întreb ceva doamnă ingineră, îndrăzni Mariana timid.

— Ce? Spune ce vrei?

Mariana privea în jos şi nu avea curaj să spună ce o chinuia.

— Hai spune. Suntem numai noi două aici. Curaj... îi şopti inginera gândindu-se că cine ştie ce grozăvie are fata de întrebat.

— Spuneți-mi când se dau salariile. Am de plătit gazda şi...

Inginera o privea şi nu ştia ce să-i spună.

— Mariana, suntem la începutul lunii august, iar noi n-am luat banii nici pe iunie. Nu ne facem planul şi dacă îl facem nu sunt fonduri. În agricultură nu-i o dată fixă pentru salarii, ci atunci când sunt bani în bancă.

Fata simțea că-i fuge pământul de sub picioare. Ce mă fac? Cum mă descurc? Cu ce îmi plătesc gazda?

— Bine şi dumneavoastră cum vă descurcați? întrebă ea mirată.

Inginera s-a abținut cât a putut să nu râdă. Nu putea să-i explice cum se descurcă şi chiar se descurca bine, că doar nu avea să stea cu mâinile în sân şi să aştepte salariul. Mariana nu ştia că trăieşte în țara lui „a te descurca" indiferent de metodă şi asta o făcea toată lumea, era un fel de sport național în Epoca de aur. Habar nu avea că până şi profesorul de filozofie a practicat acelaşi sport pentru a-i aduce grepe-fruit la spital.

— Mâine îți aduc ața să-mi împleteşti şi îți dau şi banii înainte.

A doua zi a primit banii şi ața de la ingineră. Erau exact patrusute de lei. Nu mai putea de bucurie că poate să-şi plătească gazda pentru o lună.

— Chiar de astăzi am să vă încep bluza şi în câteva zile v-o termin. Mulțumesc, doamnă ingineră.

Uşa trântită de perete o făcu să tresară, iar vocea ce o auzi o paralizã de groază.

— Mâine e duminică şi vii să faci de serviciu la telefon! Trebuie să raportezi prin telefon celor de la direcție cifrele pe care ți le va lăsa inginerul şef! De luni mergi în bază la Suceava că începe treieratul şi vei merge să predai grâul, îi spuse Marianei dur, apoi se adresă inginerei:

— Ce mai faceți? Ce face fetița? cu voce blândă şi prietenoasă.

Mariana a ieşit din birou fără a mai auzi răspunsul inginerei şi fără a auzi remarca şefei: De ce stați de vorbă cu asta!?

După amiază i-a plătit bătrânei apoi a împletit până seara. Se făcea că nu simte că îi este dor de mâncare gătită şi că se poate trăi doar cu pâine goală.

Seara, când s-a spălat, iar i s-a părut că-i cineva la fereastră şi o pândeşte. De data asta a privit cu atenție şi a încremenit când a realizat că bătrâna o privea pe geam. Înainte ca fata să spună ceva bătrâna a tras de uşă şi a întrebat:

— Eşti aicea?

— Da, a răspuns Mariana răsuflând uşurată şi şi-a spus în gând, că probabil femeia nu ştia de ce-i uşa încuiată şi de aceea s-a uitat pe geam.

Duminică a stat de serviciu la telefon toată ziua. Şi-a mâncat porția de pâine pentru acea zi şi a scris. Mai întâi o compunere ce se chema „Singur printre pământeni" apoi poezie despre vis şi moartea visului, zbor şi cădere, noroi şi diamant... Apoi iar proză: nişte rânduri intitulate „Identitate" ce începeau cu frazele: M-am născut puțin când m-a strâns în brațe doamna Geta, încă puțin când m-am împăcat bine cu doamna dirigintă şi totală înflorire, explozie de om creator când m-am văzut în ochii profesorului. Dacă identitatea noastră se conturează după ochii cu care ne priveşte lumea, dacă suntem ceea ce vede lumea în noi, ce sunt acum când mă priveşte şefa? Sau doctorița?....

La sfârşit, cu capul pe birou, a mulțumit lui Dumnezeu că încă nu i-a luat greul vieții darul şi că încă o mai slujesc cuvintele. Miraculoasele cuvinte ce erau materialul religiei ei...

Câtă vreme cuvintele mă ascultă şi câtă vreme pot naşte în vers tot ceea ce simt încă mai există speranță de viitor...

Seara a descoperit cu surprindere că bătrâna e iar la geam când ea se spăla. Era şocată: nu, acum era convinsă că nu-i nicio greşeală, bătrâna chiar o pândea. A ieşit din bucătărie şi a mers să se culce cu inima cât un purice. Nu avea curaj să o întrebe nimic şi nici să o privească în ochi. Se îndoia că femeia este bunătatea întruchipată aşa cum i se păruse la început şi se îndoia că anumite cute de pe fața bătrânei, mai ales cele din jurul gurii, erau date doar de bătrânețe căci pe ele scria răutate, iar în ochii ce o studiau întredeschişi se vedea clar viclenie. Îi era ruşine de ruşinea ei să-i spună în față să nu o mai pândească când se spală, iar dacă i-ar fi spus şi bătrâna s-ar fi supărat trebuia să-şi caute altă gazdă şi nu era în stare. Confuză, dezorientată, speriată de lume stătea întinsă pe pat şi privea pete imaginare pe tavan. Gândurile îi fugeau mereu înapoi spre viața de liceeană, dar ea le obliga să fugă în trecut. Suporta prezentul cu condiția să-şi oblige sufletul să uite trecutul. Dar cum să uiți!?... Cum să comanzi gândului pe ce drum să apuce în timp şi să-i spui că nu există trecut ci doar prezent şi viiitor!?...

O trezi din gânduri tupeul fantastic al bătrânei.

— Nu ştiu ce tot te speli atâta în fiecare zi?! Eu nu m-am spălat toată viața cât te speli tu de când eşti la mine!

Fără niciun pic de furie în voce, ci cu resemnare, a răspuns:

— Îmi place să mă spăl în fiecare zi pentru că e cald şi transpir şi nu-mi place să miroasă după mine. Acum că v-am lămurit nu vreau să mă mai priviți când mă spăl.

Au urmat două săptămâni în care a mers de dimineață până seara în bază la Suceava pentru a preda grâul. Era obosită şi foamea o chinuia. De dimineață până seara stătea şi aştepta maşinile cu grâu şi îşi amețea foamea cu o bucată de pâine. Şoferii cu care venea dimineața la Suceava şi cu care se întorcea seara în sat o speriau, dar reuşea să-i țină totuşi la distanță fiind excesiv de rezervată cu ei. Cel mai tare o speria un zdrahon blond spălăcit, de vreo douăsute de kg, tânăr şi cu râs de şacal. Avea ceva ciudat şi de speriat, când vrând să râdă rânjea şi când i se dezveleau gingiile anormal de mult. Semăna cu Rechinul – realiză Mariana – şi se cutremură. Într-o zi când a vrut să coboare din maşină acesta a apărut în fața ei şi a prins-o în brațe. L-a împins cu scârbă şi a închis ochii pentru a nu-i vedea rânjetul.

— Să nu mă mai atingi niciodată! i-a spus cu furie, iar el a fost surprins de tonul din vocea ei şi nu avea de unde şti că şi Mariana a fost surprinsă de vocea ei nouă ce nu semăna deloc cu felul ei de a vorbi de până atunci.

Era ultima zi de stat în bază şi era sâmbătă. Grâul se terminase de treierat. Foamea o rodea şi se simțea amețită. Îi era frică de viitor. În fiecare seară socotea

bănuții rămaşi şi se îngrozea când vedea că sunt din ce în ce mai puțini. Trebuie să fac în aşa fel încât să-mi ajungă o pâine pentru trei zile, îşi şopti, apoi, în timp ce stomacul i se strângea ghem, protestă tot ea de parcă propunerea i-o făcuse un duşman: Cum să ajungă trei zile, când e prea puțin şi pentru două!? Nu ştiu, îi răspunse creierul şi îi aminti că nu are săpun, pastăde dinți şi alte lucruri strict necesare. Poezia murea puțin câte puțin în ea când brațele îi atârnau pe lângă corp ca nişte aripi frânte de înger şi asta nu era tot, căci culmea era că întreaga ei ființă devenea un înger cu aripile frânte, un mic Icar ce se prăbuşea în pântecele lumii indiferente. Conta că se zbătea, că ar mai fi vrut încă să zboare, că prăbuşindu-se, sufletul i se frângea visând încă la tot ce ar fi vrut să trăiască şi niciodată nu va trăi!?...

A trezit-o din gânduri Şoteanu – şoferul blond de care se temea cel mai tare.

— E ultima maşină, domnişoară. Luați actele şi să mergem acasă.

În maşină privea pe geam la norii ce se întunecau. Soarele a stropit orizontul cu sânge asfințind şi Mariana zâmbi amar când realiză că poezia îi dă târcoale. Lasă-mă în pace, îi şopti în gând. Ce să fac acum cu tine!? Mă gândesc că e noapte, că sunt amețită de foame, că trebuie să mă spăl şi să spăl hainele ce le-am lăsat muiate de azi dimineață. Te-aş da, poezie, pentru un borş cald şi pentru nişte cartofi prăjiți. Ba nu, cred că te-aş da pe un ou şi pe o felie de salam... Îşi înghiți lacrimile ce umplându-i sufletul încercau să iasă afară prin ochi şi îşi certă creierul: Cum ai putut spune aşa ceva?! Ce-ar spune domnul profesor dacă ar şti că vrei să vinzi cuvântul din tine pentru ceva de mâncare!? E o blasfemie ce-ai gândit. Vocea ce-i şoptise în creier că ar da poezia pe ceva de mâncare îi şopti iar, cu cinism, în ureche: Domnul profesor nu ştie cât ți-e de foame şi cât ți-e de greu! Te-a pregătit să fii înger, nu pământeană, Mariana!

Şi-a dus mâinile la urechi gândind că dacă şi le acoperă nu va mai auzi niciuna din voci, dar le auzea în continuare certându-se în capul ei şi ea le asculta atât de surprinsă că nu mai ştia cu cine să țină: cu vocea îngerului poeziei ce ar fi vrut să mai trăiască în ea sau cu vocea ce îi reteza aripile de cuvânt, îi vorbea despre mâncare şi despre viață de pământean normal.

— Te-am întrebat de trei ori până acum şi n-ai răspuns niciodată. Ce naiba, tu chiar nu auzi!?

Mariana tresări speriată auzind vocea şoferului de lângă ea. Era atât de prinsă de cearta gândurilor ei că şi uitase unde se află.

— Iartă-mă, Şoteanu, nu am auzit ce ai întrebat.

— Mă cheamă Aurel, nu Şoteanu.

— Bine, dar aşa îți zice toată lumea, protestă ea.

— E porecla mea, dar tu vreau să-mi spui Aurel. Vrei?

— Bine, Aurel. Spune, ce vrei?

— N-ai vrea să vii deseară cu mine la ferma zootehnică de la Lunca? E ziua lui Daniela şi e o petrecere. Sunt toate fetele noi angajate şi şoferii care lucrează toamna asta aici, explică el repede ce doreşte.

Mariana o ştia pe Daniela, era una din fetele angajate odată cu ea şi mai ştia că nu-i arde de nicio petrecere.

— Nu pot, Aurel. Nu merg.

Tot drumul a încercat să o convingă rugând-o, deşi începea să fiarbă de furie. Ştia că fusese un prost când aseară, la băutură, pariase pe o navetă cu bere că el o va convinge pe Mariana să vină la petrecere cu el. Dimineață, când nu mai era beat, ştia că va pierde pariul şi că toți vor râde de el, de aceea încerca pe toate căile să o convingă şi turba de furie că fata îi răspundea cu atâta calm că nu se poate.

Şoferul ştia că a pierdut şi a încetinit viteza maşinii căci se apropia de casa unde stătea Mariana în gazdă. Maşina nu era încă oprită când i-a şoptit cinic fetei.

— Şi dacă nu opresc, ce faci?

Fără a-l privi fata i-a răspuns „Sar” exact în clipa când a deschis uşa şi a sărit în şanț.

Aurel opri maşina şocat. Îi era cumplit de frică să nu fi pățit ceva fata. Dumnezeule, ce nebun am fost să o sperii! gândea fugind spre locul unde ea era ghemuită încă.

A văzut-o ridicându-se şi o bucurie imensă i-a umplut inima. Toată ființa lui striga: N-a pățit nimic!

A privit-o îngrijorat cum încearcă să meargă şi a tresărit când a văzut că se clatină. A întins mâinile să o sprijine, dar şi le-a tras uimit când ea, cu ochii în pământ, i-a şuierat printre dinți cu toată furia de care era în stare.

— Nu mă atinge!

Privind-o cum pleacă spre poartă abia ținându-se pe picioare, clătinându-se ca un om beat, îi fu milă de ea şi ruşine de el. Chiar şopti, deşi ea nu l-a auzit: Iartă-mă... Nu trebuia să glumesc cu tine... Oricum aş fi oprit... apoi a plecat la petrecerea unde a dus naveta de bere promisă, dar nu a rămas nicio clipă. Îi era ruşine de ceea ce făcuse şi încă îi era frică pentru ea. Chinuindu-se să adoarmă, în cabina maşinii, îl bântuiau doi ochi negri, imenşi, speriați şi o imagine de fată târându-se din şanț spre casă.

... E de la stat şi fetele de acolo nu sunt aşa! N-am vrut să-i fac rău! Dă, Doamne, să-i fie bine! îşi şoptea în timp ce somnul nu voia să vină la el oricât l-ar fi aşteptat.

Mariana s-a târât cum a putut până în bucătăria de vară. Nu o durea sufletul şi nici nu plângea, în schimb o dureau cumplit picioarele: la şold, la genunchi şi la oul piciorului drept. Dezbrăcându-se descoperi că o doare şi unul

din braţe şi realiză că îl lovise de maşină când a sărit. Şi-a privit, de parcă nu ar fi fost ale ei, ci ale unui străin, vânătăile de pe corp. Ca un robot imun la durerea sufletului, căci pe cea trupească nu o putea ignora, s-a chinuit să se spele şi să-şi spele hainele. A tresărit şocată când a văzut că în cădiță lângă lucrurile ei sunt muiate şi hainele bătrânei. Le-a spălat golită de orice sentiment.

Am păşit în lume gândind că-i formată din oameni, dar am găsit numai hiene, de aceea te întreb pe tine, Doamne, ce-i lumea cu adevărat? se întreba făcând eforturi supraomeneşti să suporte durerea şi să termine rufele de întins. Nu avea rost să plângă că spălase chiloții şi toate celelalte rufe ale bătrânei căci asta era nimic prin comparație cu faptul că trebuise să sară dintr-o maşină ca un şofer nebun să înțeleagă că nu vrea să meargă cu el la nicio petrecere.

Când a terminat treaba s-a dus în casă şi s-a culcat. Somnul nu putea să vină. Durerea o rodea sălbatic. Voia un calmant. Ca să uite de durere începu să se gândească la altceva. Mâine sunt trei săptămâni de când lucrez. În cât suntem astăzi? se întreba aiurea ca să umple timpul cu ceva şi ca să nu mai simtă durerea. Suntem în 15 august, îşi zise şi nimic nu a mai putut-o opri din plâns.

Sfâşietoare, cu hohote, inumană se revărsa din ea ca un torent durerea din suflet amestecată cu durerea din trup în timp ce bolborosea: Astăzi e ziua mea! Fac nouăsprezece ani! Mi-am sărbătorit-o din plin! Cât te urăsc şi cât te iubesc, profesore... Trebuia să ştii – căci eşti deştept – ce-i lumea şi viața adevărată şi cunoscându-mă cum nu mă cunoştea nimeni pe lume trebuia să ştii că n-am să mă descurc!

Când somnul i-a sărutat pleoapele încă mai îngâna: te iubesc, profesore... te urăsc, profesore... te iubesc...

În vis era cu profesorul căruia îi povestea cum e viața adevărată, iar el o ținea la piept şi o legăna ca pe un copil. Tot în vis el i-a mângâiat mâinile şi o făcea să nu mai simtă durerea.

Când s-a trezit îi era dor de vis şi a încercat să adoarmă iar, dar nu a reuşit.

— Spune-mi de ce ai gemut toată noaptea?

Fata nu voia să-i răspundă bătrânei. Ştia că-i bine ca femeia asta să ştie cât mai puține lucruri despre ea. S-a ridicat pe marginea patului ignorându-şi durerea şi nescoțând niciun cuvânt.

Poți să nu spui tu nimica că eu ştiu deja răspunsul, gândi bătrâna. Crezi că nu ştiu că trag de tine toți şoferii cu care umbli pe drum.

— Am ceva de vorbit cu tine apoi plec la biserică, că e duminică.

— Ce?

— Ieri am plătit lumina şi m-a costat o sută de lei. Înainte de a veni tu plăteam zece lei, asta înseamnă că din cauza ta se consumă mai mult. Tu stai seara cu lumina aprinsă şi împleteşti sau scrii! Tu asculți la radio!

Mariana nu ştia ce să-i răspundă şi nu avea de unde şti, că nu mai plătise niciodată lumina în viața ei, că bătrâna plătise pe o perioadă anterioară venirii ei în gazdă deci nu avea cum să spună că plăteşte mai mult din cauza ei. Un lucru ştia totuşi. Nu avea o cameră separată în care să aprindă doar ea lumina şi nici la radio nu a dat ea drumul niciodată, ci doar bătrâna.

— Dacă vrei să mai aprinzi lumina seara trebuie să plăteşti! Eu stau şi fără bec.

Logica babei părea infailibilă.

— Bine, plătesc! a şoptit Mariana deşi nu ştia de unde va plăti. Mai avea exact cincizeci de lei, iar salariu nu primea nici măcar la mijlocul lunii viitoare.

— Dacă nu ai bani poți să-mi aduci cartofi şi porumb de la colectiv. Aranjezi cu şoferii şi îmi laşi în fiecare zi câte ceva după poartă.

Fata o privea prostită.

— Ce te uiți aşa la mine!? Tu nu vezi că toți de la birouri fură!? Cum crezi tu că şi-au făcut averile!? Țăranii, după o zi de muncă, ascund doi-trei păpuşoi în sân sau zece cartofi în fundul sacoşei şi dacă sunt prinşi îi fotografiază şi îi afişează la poliție, dar şefii cei mari fură cu camioanele. Fă şi tu la fel, doar lucrezi la birouri.

Mariana se gândea privind-o cu ochii ieşiți din orbite: Gata, am murit şi sunt în iad! În loc să fiu scriitoare mi se propune să fiu hoață!

Zâmbetul inginerei când a întrebat-o cum se descurcă i-a apărut în fața ochilor. Acum înțelegea ce înseamnă a te descurca.

— N-am să fur niciodată, dar vă voi plăti lumina! îi răspunse bătrânei şi tresări speriată de duritatea din vocea ei.

— Faci cum vrei, dar să ştii că eşti proastă tare, concluzionă bătrâna filozofic şi fără a aştepta vreun răspuns de la ea.

Mariana s-a dus să se spele şi să se îmbrace în bucătăria de vară şi a lăsat-o pe bătrână în casă. Când s-a întors aceasta era îmbrăcată cu haine îngrijite.

— Plec la biserică. Iartă, i-a spus Marianei şi cum aceasta nu zicea nimic a adăugat tot bătrâna: Când cineva îți spune „iartă” tu trebuie să spui „Dumnezeu te ierte”. Ce naiba nici atâta lucru nu ştii?!

— Dumnezeu te ierte, şopti fata şi îşi dorea cu disperare să o vadă ieşind din casă.

A răsuflat uşurată când uşa s-a închis în urma ei şi s-a aplecat grăbită să-şi scoată geamantanul de sub pat. Uşa s-a deschis iar şi capul bătrânei intră în cameră.

— Am uitat să-ți spun. Ți-au trimis răspuns ieri cei de la C. A. P. să mergi să faci de serviciu la telefon.

— Dar am mai făcut o dată!

— O ingineră îşi mărită fata şi merg toți angajații la nuntă. Tu cum nu ai pe nimeni poți face de serviciu la telefon. Oricum tu eşti proasta C. A. P. ului, a mai adăugat bătrâna şi şi-a scos capul afară.

Cu tot cinismul şi ironia de care era în stare, cu vocea nouă – dură, tăioasă, metalică – ce şi-o descoperise cu o zi înainte aruncă ca pe o înjurătură cuvintele: Dumnezeu te ierte, apoi se aplecă peste geamantanul cu averea ei. A căutat în grabă într-un buzunar de pe marginea lui un pachețel ce îl ascunsese acolo la o săptămână după ce a fost adusă înapoi la casa de copii şi de care uitase atâta amar de vreme.

Bine că nu s-a pierdut, şopti în timp ce desfăcea încet hârtia îngălbenită de vreme a pachețelului. A strâns în pumn conținutul lui şi se bucura ca un copil ce primise în dar o jucărie scumpă.

Bătrâna, mergând spre biserică, povestea celorlalte femei cu care se întâlnise pe drum că fata pe care o ține în gazdă e o curvă ce umblă cu toți şoferii ce lucrează la C. A. P., iar Mariana dacă ar fi ştiut asta ar fi spus de cincizeci de ori la rând „Dumnezeu te ierte” şi vorbele astea ar fi sunat ca o condamnare, nu ca o iertare.

Cu cărțile de română şi cu pachețelul neprețuit a plecat să facă de serviciu la telefon.

Până la amiază a citit şi a scris. Încă se mai zbătea în ea, deci nu murise de tot, visul de a merge la facultate la anul şi de a deveni scriitoare.

Inginerul şef, Mihai Airinei, ce venise pentru teleconferință, a găsit-o scriind. O simpatiza pe Mariana încă de când a văzut-o prima dată şi mai apoi îi era şi milă de ea. Ştia că este calul de bătaie al contabilei şefe şi mai ştia că pentru fată va fi cumplit de greu să lupte cu o aşa scorpie, căci le era greu chiar şi lor când o apuca nebunia, trântitul uşilor şi urletele de parcă ar fi fost o stăpână de sclavi. Cât cinism şi câtă răutate a avut ființa asta în ea când a hotărât ca Mariana să fie delegat pentru toate fermele C. A. P. ului deşi în fiecare an fiecare fermă avea delegatul ei pentru produsele ce le duceau în bază, dar asta era nimic prin comparație cu culmea culmilor cinismului şi răutății de care dădea dovadă şefa când rânjind printre dinți arunca vorbele: Sper să-i facă bucata vreun şofer! şi pe care inginerul Airinei le-a auzit şi s-a îngrozit. Ştia că există răutate pe lume, gustase şi el din ea o porție zdravănă, dar de data asta i se părea că-i prea mult. Fata chiar era nevinovată şi nu făcuse niciun rău nimănui înafară de faptul că venise să se angajeze la C. A. P. Stănileşti unde a fost repartizată.

— Ce faci, Mariana?

— Scriu. Învăț. Vreau să dau din nou la anul la facultate.

— La ce?

— La filologie.

În aşteptarea teleconferinței în care inginerul şef trebuia să raporteze că s-au obținut producții record, că s-a depăşit planul şi că s-a încheiat recoltatul cerealelor au stat de vorbă.

Când teleconferința a început Mariana studia chipul inginerului ce făcea grimase în timp ce raporta totul şi îi venea să râdă: semăna atât de bine cu doamna Adriana la orele de informare politică! Când a început să li se vorbească fața inginerului nu trăda nimic. Asculta şi atât.

„... Tovarăşul Nicolae Ceauşescu este mulțumit de încheierea în timp record a recoltării cerealelor şi de producțiile obținute. În acelaşi timp este nemulțumit de faptul că strânsul recoltei la celelalte culturi se desfăşoară foarte încet. Este necesară o mobilizare generală pentru ca până la întâi octombrie porumbul şi cartoful să fie recoltat în întregime. Tot tovarăşul Nicolae Ceauşescu a precizat că producțiile aflate în câmp sunt mai mari decât evaluările şi ele trebuie să se reflecte în raportările unităților agricole."

Aici inginerul nu mai putu asculta impasibil şi aruncă vorbele ca pe un scuipat:

— Când Dumnezeul mamii lui a fost el pe câmp ca să ştie ce-i acolo!?

Apoi a ascultat în continuare.

„... Trebuie mobilizate toate forțele materiale şi umane pentru grăbirea ritmului însămânțărilor astfel încât acestea să fie încheiate până la întâi octombrie, a mai spus tov. Nicolae Ceauşescu, punându-se un accent deosebit pe densitatea plantelor. Anul viitor – a arătat tov. Nicolae Ceauşescu – nu trebuie să mai avem orz şi grâu sub 800 de spice pe metrul pătrat. Numai aşa vom obține recolte de peste nouă tone la hectar."

Şi aici îi scăpă inginerului:

— Tu-i densitatea cui l-o făcut... apoi iar ascultă.

„... În legătură cu vizitele recent făcute de tov. Nicolae Ceauşescu în județele Iaşi, Suceava şi Botoşani, acesta a precizat că, pe ansamblu, au fost bune, dar atrage atenția asupra câtorva lucruri. Şi organizațiile de partid, şi oamenii muncii desfăşoară o activitate bună pentru realizarea prevederilor de plan în toate domeniile. Totuşi a subliniat că nu în toate trei județele se aplică în mod corespunzător prevederile programelor şi legilor țării, de aceea este necesar să punem ordine, să introducem un spirit de răspundere şi disciplină în activitatea din toate sectoarele; să se utilizeze în întregime capacitățile, să se realizeze la timp producția prevăzută, să se respecte prevederile legilor în toate domeniile."

— Tu-ți ordinea, spiritul şi legea crucii mă-ti, şuieră printre dinți inginerul. Furia îl făcea să uite că e şi Mariana acolo sau pur şi simplu nu-i mai păsa.

„... În continuare ne vom referi la unele probleme privind Congresul al XIV-lea al Partidului. În cadrul fiecărei organizații de partid trebuie să se dezbată

proiectul Programului-Directivă şi a Tezelor pentru Congresul al XIV-lea. Tov. Nicolae Ceauşescu a menționat că aceste dezbateri nu sunt reflectate în mod corespuzător în presa centrală şi nici la radio şi televiziune. Nici la „Scânteia", nici la radio şi televiziune şi nici în presa județeană nu este redată în măsura necesară desfăşurarea alegerilor în organizațiile de partid.

Tov. Nicolae Ceauşescu a dorit să sublinieze necesitatea ca toate comitetele județene, organele şi organizațiile de partid şi de stat să acționeze cu toată fermitatea pentru ridicarea la un nivel superior a întregii activități din industrie, agricultură, investiții, din toate domeniile de activitate, pentru soluționarea operativă a tuturor problemelor pe care le ridică îndeplinirea în bune condiții a planului, întâmpinând astfel Congresul al XIV-lea al partidului cu realizări cât mai mari în dezvoltarea economică şi socială a țării, în înfăptuirea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate şi înaintarea României spre comunism".

Teleconferința se încheiase, dar niciunul din ei nu avea cuvinte să vorbească. În sufletul inginerului mai stăruia încă înjurăturile ce ar fi vrut să le spună şi nici nu le-a spus, iar în sufletul Marianei ca un ecou de departe veneau vorbele: vor să ne transforme pe toți în dobitoace... şi în acelaşi timp stomacul striga că îi e foame, dar ea se făcea că nu-l aude, căci dacă l-ar fi auzit tot nu avea ce-i da să mănânce căci ultima bucată de pâine o mâncase ieri în maşină venind spre casă.

Nici n-a realizat cum şi când inginerul a început să povestească despre trecutul lui şi fata ascultându-l a realizat că este un om citit şi cu foarte multă experiență de viață.

Mai avea doi ani până la pensie şi de zece ani lucra ca inginer la CAP Stănileşti. Înainte lucrase în cercetare, dar în ziua când cel mai bun prieten al lui şi coleg i-a furat lucrarea cu care urma să-şi dea doctoratul în Ştiințe agricole, a renunțat la a mai lucra la Institut şi a plecat oriunde în țară. Nu mai credea în oameni şi nici în prietenie, iubea până la a diviniza plantele şi pământul şi voia să fie aproape de ele cât timp va mai avea de trăit. Corect până în pânzele albe, vorbind cu plantele şi cu iarba ce i-au devenit cei mai buni şi de încredere prieteni, părea un rătăcit într-o lume în care toți se descurcă. Pentru el nu exista verbul a te descurca sau a fura. Îşi făcea meseria cu venerație şi ştia că seara trebuie să se suporte când se priveşte în oglindă şi spune: Eu nu mă vând căci dacă o fac nu mai pot privi cerul şi soarele, curcubeul nu mai are culori pentru mine. Pentru mine ca om nu-i primordial a avea, a aduna, a poseda, ci e primordial a dărui, a şti, a cunoaşte, a iubi...

O privea pe Mariana cu admirație căci ştia că face o muncă de Sisif, dar nu îl speria sau îngrijora asta, ci altceva: nu ştia dacă fetei îi explicase cineva ce responsabilitate imensă este deasupra capului ei şi că există pericolul să devină

un Acar Păun în condițiile în care furau toți ca nebunii şi ea nici nu era conştientă de asta. În clipa când avu bănuiala că se poate ca şefa Marianei chiar asta să urmărească a început să-i explice fetei ce responsabilitate are şi că trebuie să fie foarte atentă.

— Fii foarte atentă când se cântăreşte şi dacă este o diferență de cântar mai mare de o sută de kg la o maşină nu semna actele în calitate de delegat. Ai grijă ce acte semnezi şi numără cu atenție fiecare maşină.

— E chiar atât de grav!?

Inginerul o privea cu admirația uriaşă cu care priveşte un om adevărat un alt om adevărat. În loc să-i răspundă la întrebare voia să o ia în brațe şi să o legene ca pe un copil.

— Da. E grav. Eşti nevinovată, eşti tânără, eşti pură. Eşti cel mai nepotrivit om pentru a lucra unde se fură ca în codru şi nu vreau să plăteşti tu pentru faptele altora.

— Vă mulțumesc pentru ceea ce faceți pentru mine.

— Cu plăcere, domnişoară Mariana.

Au discutat în continuare despre cărți şi despre ceea ce le place să citească şi au descoperit că el este obsedat de cărțile de specialitate aşa cum e ea obsedată de literatură.

— Descopăr cu groază, domnule inginer, că viața e o lecție despre umilință, despre cădere după cădere până când din omul din tine rămâne doar o zdreanță şi din vise cenuşă sau „vânare de vânt”...

— Domnişoară dragă, sunt de acord cu tine că viața e o lecție despre umilință, că poți trăi cădere după cădere, dar dacă eşti om adevărat nu devii zdreanță trăind asta, ci diamant.

După o clipă de tăcere, a şoptit parcă mai mult pentru el decât pentru ea:

— Din tine o să iasă un diamant minunat. Sunt sigur de asta.

Marianei i s-au umezit ochii. Trăia iadul pe pământ şi în iad găsise un om şi se bucura până la lacrimi. În ochii lui mai trăia ființa ce fusese cândva sau doar ochii lui o vedeau.

— Aduceți-mi nişte cărți. Simt că mă tâmpesc muncind fără să citesc nimic.

— Îți voi aduce. Îți place „Numele trandafirului” de U. Eco?

— Îmi place orice, numai să uit de cartofi, porumb, grâu, maşini şi şoferi nebuni.

Tresărind îngrijorat a întrebat-o aproape repezit, având în gând vorbele contabilei:

— Îți fac probleme? Se poartă urât cu tine?

— Nu, nu... a şoptit ea şi el ştia că minte.

S-a dus în spatele biroului cu intenția de a o obliga să îl privească în ochi şi să spună adevărul când îi va pune din nou aceeaşi întrebare. Ştia că oamenii ca el şi ca ea nu pot minți privindu-te în ochi. A prins-o de braț în timp ce i-a spus:

— Priveşte-mă în ochi când îmi spui că „nu" ca să te cred!

Şi-a tras brațul din mâna inginerului şi a gemut de durere, căci acesta îi prinsese mâna lovită de maşină. Deşi a fost o atingere normală ea se simțea de parcă ar fi lovit-o un cuțit în cot. Şi-a prins mâna bolnavă cu cea sănătoasă şi a pus capul pe birou ca inginerul să nu vadă că plânge de durere.

Ignorându-i protestele i-a luat încet brațul şi i-a ridicat mâneca.

— Dumnezeule, ce-i cu mâna ta? Cine ți-a făcut asta?

— M-am lovit, scânci ea.

— Spune-mi adevărul! porunci el luându-i bărbia în mână şi privind-o țintă în ochi.

Plângând a început să povestească ce i se întâmplase cu o seară înainte.

Vocea lui avea duritatea oțelului când, la sfârşitul poveştii ei, hotărî:

— Îți promit că nu o să te mai supere niciun şofer! Îți garantez eu asta!

Apoi mai blând, ca şi cum ar fi vorbit cu un copil, o rugă:

— Lasă-mă să te duc la doctor să te consulte. Mi-e teamă să nu fie mai mult decât vânătăi.

— Nu, sunt doar vânătăi şi sunt un pic zdruncinată, a zis ea şi pentru a-i demonstra că nu are nimic s-a ridicat în picioare ca să facă câțiva paşi şi să-i arate că poate merge, dar mersul era şchiopătat şi greoi şi pe fața ei o grimasă de durere.

— Oare vânătăile mă ajută să devin diamantul de care ați vorbit mai devreme!? întrebă ea ambigu apoi râse.

— Ce râs de înger ai! Ți-a mai spus cineva asta până acum?

Fata se chircea de durere sub trecutul prăvălit peste ea de vorbele inginerului şi nu ştia de ce să se agațe ca să nu o mai simtă.

Bărbatul din fața ei o privea cu spaimă cum se descompune de durere şi nu înțelegea cu ce a greşit. Nu a jignit-o, nu a certat-o... doar i-a spus că are râs de înger...

Ea nu mai era acolo să-l privească şi să-l audă. Mânată de cuvintele lui alerga în trecut acolo unde purta o coroană de margarete pe tâmple şi unde i se spunea că pentru râsul ei Dumnezeu nu a născut culori să poată fi pictat... Un vers ca un cântec îi umplea ființa şi îi transforma prezentul în blestem: te-am plâns iubire...

Inginerul a plecat acasă, la Suceava, tare intrigat. Nu înțelegea de ce s-a supărat Mariana atât de tare că i-a lăudat râsul. Probabil nu-i place să fie lăudată...

La şapte a plecat de la sediul C. A. P. ului la inginera, căreia îi împletise puloverul, acasă. I-a arătat cerceii şi lănțişorul de aur pe care îl avea de la tata Dragoş şi a rugat-o să-i cumpere sau să o ajute să-i vândă. Aceasta i-a dat pe ei o mie de lei şi a rugat-o să-i mai facă un pulover, iar ea a acceptat cu plăcere.

Când a ajuns acasă i-a dat bătrânei o sută de lei pentru lumină şi încă patru chiria pe luna septembrie.

Era mulțumită, chiar dacă renunțase la o amintire din copilăria ei de vis. Important era că avea bani de pâine şi că îşi plătise chiria pe încă o lună. Socotea că şi-ar putea permite o pâine întreagă pe zi: opt lei pâinea ori treizeci de zile făcea douăsutepatruzeci de lei, iar ea mai avea cincisute de lei, dar în clipa următoare realiză că pantalonii pe care îi purta erau excesiv de uzați, aproape rupți şi nici pantofii nu erau mai buni, deci nu îşi putea permite o pâine întreagă, dar era destul şi jumătate.

Oricum situația asta o să țină până la primul salariu, indiferent când l-oi primi şi după aceea va fi mai bine. Din câte ştiu salariu minim pe economie este două mii de lei. Cu aşa o sumă este imposibil să nu mă descurc. Vreau să-mi iau un palton, ghete şi pulover înainte de venirea iernii. Trebuie să îmi cumpăr şi o plapumă căci nu pot dormi şi la iarnă dezvelită. Şi mai vreau cărți ca să nu mă tâmpesc...

A scos-o din gânduri stomacul ce-i protesta zgomotos. Nu primise nimic toată ziua, iar cu o zi înainte doar o bucată de pâine. Chinuită de foame şi-a amintit că la poarta bătrânei este un păr şi s-a dus şi a cules câteva din cele căzute pe jos, din copac nu a îndrăznit să ia fără să-şi ceară voie de la bătrână, dar s-a gândit că cele căzute pe jos nu trebuiesc nimănui. Le-a spălat şi le-a mâncat. Erau delicioase.

Acum că foamea i s-a mai potolit putea scrie. Orice numai să-şi simtă mâna alergând pe hârtie, grăbindu-se frenetic să scrie tot ce îi dictează gândurile: despre viață, despre foame, despre oameni – mai ales oameni –, despre a fura şi a nu fura, despre fapte ce nu trebuiesc niciodată făcute dacă simți că vor costa cât sufletul tău, iar dacă le-ai făcut şi simți că a costat atât, nu le repeta, căci nimic din ceea ce poți obține pe pământ nu trebuie să coste sufletul tău. Goana pixului pe hârtie şi rânduiala din gânduri ce se grăbeau să iasă la lumină a fost oprită de vorbele bătrânei:

— Să nu mai iei pere!

Roşie ca focul de ruşine, simțindu-se ca un hoț, a îngăimat scuzându-se:

— Ştiu că trebuia să le cer, dar erau de pe jos şi am crezut că nu trebuiesc nimănui.

— Ştiu că erau de pe jos! Atât ți-ar fi trebuit să le iei din copac!...

Fata era totuşi nelămurită. Chiar era aşa de grav că luase câteva pere de pe jos!?

— Cele de pe jos le culege fiică-mea şi le pune la țuică, completă femeia lămurind-o.

Bătrâna a plecat în drum la vorbă cu femeile, căci ăsta era programul ei de duminică seara, iar Mariana a rămas cu gândurile răscolite de parcă ar fi fost vrăbii speriate de o pasăre de pradă. Nicio idee nu mai era întreagă sau clară, niciun cuvânt nu mai venea la mâna ei să o roage să-l nască pe hârtie, doar un singur gând, un rest din ceea ce scrisese mai devreme îi bântuia ființa: nimic pe pământ nu trebuie să coste cât sufletul tău...

Nu, domnule inginer Airinei, nu aveți dreptate. Ceea ce trăiesc eu nu-i viață şlefuire de diamant, ci este o lecție despre viață-umilință, lume cu hiene, înecare în noroi.

A doua zi dimineața, înainte de a începe munca, toți şoferii au fost chemați la inginerul şef. Dur, fără să clipească măcar le cerea să se poarte frumos cu Mariana, să nu o supere şi să nu o jignească.

— Fiți foarte atenți, dacă mi se plânge plecați de aici fără să vă luați banii! Să fie clar! Puteți pleca!

Şoferii s-au îndreptat cu capul plecat spre uşă.

— Încă o clipă, spuse inginerul şi toți s-au întors spre el.

— Nu mă interesează ce învârteli faceți. Nu vreau să ştiu cum, cât şi de unde luați cartofi, porumb şi ce-o mai fi, dar să vă fie clar: nu trebuie să răspundă fata asta de învârtelile voastre! Acum plecați toți! Să rămână numai Şoteanu!

Fără să spună niciun cuvânt, ci doar privindu-l cu toată scârba de care era în stare s-a dus în fața lui şi l-a pocnit în figură cu toată puterea. Şoferul s-a clătinat sub forța loviturii, dar nu a reacționat în niciun fel căci făcea parte din specia de bărbați ce-şi manifestă bărbăția doar cu femeile.

— Acum pleacă!

A căutat-o pe Mariana şi i-a dat o sacoşă de cărți.

— Şoferii n-o să-ți mai facă probleme.

— Mulțumesc, a răspuns fata privindu-l cu recunoştință.

— Cum te simți? Te mai doare? Mergi la dispensar să te vadă un medic. Te învoiesc eu.

Fata a dat energic din cap că nu. După prima vizită la dispensar nu voia să o mai vadă pe doctorița de acolo nici dacă ar fi fost pe moarte. Într-un anumit fel doctorița îi făcuse cu sufletul ceea ce îi făcuse şoferul cu trupul, deci era bine să-i evite şi pe unul şi pe altul.

— Eşti mai palidă şi mai slabă decât la angajare. Spune-mi cum te descurci?

— Bine, a răspuns ea fiindu-i ruşine să se plângă.

Mângâindu-i fața suptă i-a şoptit blând:

— Se vede pe fața ta cât de bine... Astăzi trebuie să fac o estimare a producției la cartofi. Am să trimit şoferul să-ți ducă acasă la gazdă cartofii pe care îi sap pentru estimare.

— Dar nu vreau! Nu trebuie să faceți asta!

— Toantă mică, să fii cinstit e una şi să mori de foame e alta! Şi eu iau cartofi pentru mâncare de aici! Nu-i vând şi nu fac afaceri.

Mariana nu mai auzea nimic. Nu ştia dacă i s-a părut sau chiar a făcut-o „toantă mică" aşa cum o mai făcuse şi altcineva. Vocea lui a semănat exact cu a profesorului când îi spusese la fel: aceeaşi blândețe, acelaşi alint în voce de parcă nu ar fi vrut să o jignească spunându-i aşa ci să o mângâie. Vorba asta nu era o critică, ci o laudă, o formă de admirație pentru sufletul ei ce nu voia să fie pământean, ci înger.

— Cum mi-ați spus?

Atingându-i din nou blând fața a repetat:

— Toantă mică... aşa ți-am spus... Fugi şi lucrează în altă parte! Nu ai ce căuta în agricultură, nu ai ce căuta la sat! Fugi, toantă mică!

— Nu am unde fugi. Trebuie să rezist până la anul... Am scris astă noapte ceva despre viață şi fapte şi spuneam acolo că nimic pe pământ nu trebuie să coste sufletul. Ce credeți, ca să rezist un an aici poate costa cât sufletul meu, poate să-mi moară sufletul ca să pot trăi aici?

Inginerul gândise automat: Poate! dar nu a scos niciun cuvânt. Când şi-a făcut ordine în gânduri şi după ce a trăit cu sufletul şi creierul vorbele profunde ale fetei i-a răspuns.

— Oriunde ai trăi şi orice ai face când începi să faci compromisuri, când „a avea" şi „a poseda" devine primordial pentru a te defini ca om şi supremul scop al vieții, sufletul îți moare. Nu moare în schimb când sunt primordiale pentru a defini omenescul din tine „a iubi", „a şti", „a cunoaşte", „a dărui"... Nu moare atunci când îți doreşti cu disperare să îmbogățeşti viața cu ceva, nu să sărăceşti viața trăind...

— Pentru mine e primordial „a iubi", „a şti", „a cunoaşte", „a dărui". Vreau să îmbogățesc viața scriind căci altfel nu ştiu cum să o fac. Vreau ca oamenii să trăiască citind exact ceea ce am trăit eu scriind. Vreau să fiu om creator, nu un hârciog îngropat în propria-i lăcomie. Şi mai vreau ceva...

— Ce? întrebă inginerul.

Fata oricum nu a răspuns la întrebare, căci ar fi trebuit să spună: vreau să nu-mi mai fie foame, dar nici nu a avut timp că uşa trântită cu furie de perete o făcu să tresară speriată. Ştia cine-i. Un singur om putea trânti uşa de să se cutremure pereții.

— Ce să-ți spun, stai de poveşti cu tovarăşul inginer! Mergi în bază la Gura Humorului că de azi începem să ducem cartofi! țipă şefa, apoi se adresă inginerului: Nu ştiu ce găsiți de vorbit cu asta!?...

Ignorându-i întrebarea şi făcându-se că nu vede durerea din ochii Marianei îi spuse cu totul altceva.

— Şi eu i-am spus că de astăzi începem să ducem cartofi, dar primele maşini o să fie gata abia după masă. Până atunci am eu ceva de lucru cu ea. Mariana, hai în birou la mine! se adresă el fetei după ce a vorbit cu şefa.

Aşteptând să vină prima maşină să o ia inginerul i-a mai explicat încă o dată ce responsabilitate imensă are şi că trebuie să fie foarte atentă. Apoi au discutat despre cărți, scris şi plante. Fata i-a promis că într-o zi îi va arăta ce scrie, iar el i-a spus că va fi foarte mândru să citească.

— De ce vă purtați cu mine altfel decât toată lumea? Ce vedeți în mine mai mult decât ceilalți?

El o privea intens. Îi simțea suferința, neîncrederea în propria persoană săditâ de toți, teama că ar putea deveni ceea ce vedeau alții în ea că este nu ceea ce ar fi vrut să fie şi voia să-i dea un răspuns bun care să mai repare câte ceva din rănile din sufletul fetei.

— Văd în tine un OM minunat. Nici măcar nu cunosc numele vreunei fete ce s-a angajat odată cu tine. Nu mă interesează. Nu au un gram de creier, dar sunt pline de sine. Nu mă obosesc să cunosc oameni banali. Tu nu eşti banală. Eşti foarte, foarte specială...

Ea a roşit şi a lăsat capul în jos. Laudele lui i se păreau exagerate. El iarăşi i-a simțit jena şi a schimbat subiectul.

— Spune-mi ce flori îți plac?

— Lăcrămioare, liliac şi trandafiri galbeni. Spuneți-mi cum arată orhideele? N-am văzut niciodată.

Fata a întrebat amintindu-şi de vorbele profesorului când îi spunea că îşi doreşte ca pe frumoasa lui orhidee să nu o transforme cineva în păpădie...

— De ce întrebi? Ți-a spus cineva că eşti orhidee?

Fata tăcea încurcată. Se gândea că inginerul are o intuiție fantastică, dar era numai pe jumătate adevărat, căci cealaltă jumătate se citea clar pe fața ei, în ochii plini de dor, în tristețea ce-i săruta chipul când pronunța numele florii.

— Răspunde.

— Mi-a spus că nu vrea să mă transform din orhidee în păpădie. Era un fel de teamă.

— Te cunoştea bine omul acela. Şi eu am aceeaşi teamă în legătură cu tine.

Nu-şi termină fraza căci uşa s-a deschis şi din prag a salutat şoferul de pe maşina C. A. P. ului.

— Am venit, tovarăşe inginer.

— Plec să fac estimarea aceea. Ai grijă cum te descurci. Fii foarte atentă!

— Mulțumesc, a răspuns ea aproape şoptit.

A plecat să-şi ducă acasă cărțile şi să-şi ia o haină că începuse să fie mai frig. Când s-a întors, în prag o aştepta tanti Marghioala. I-a făcut semn să vină după ea în spatele clădirii. Fata a urmat-o neînțelegând ce vrea.

— Ce-i tanti?

— Domşoară, pot să am încredere în matale!?

— Puteți, bineînțeles. Şi spuneți-mi pe nume.

. Bine, domşoară.

— Ce-i? Ce voiați să-mi spuneți?

— Nu mai stați pe scaun în biroul secretarei că înnebuneşte şefa, nu alta!

— Şi unde să stau!?... De asta nu-mi găsesc scaunul în nicio dimineață şi trebuie să-l aduc din sala de şedințe.

— Şefa mă pune să-l duc şi mi-a spus să vă spun să stați acolo singură că nu vă poate suporta să vă vadă în apropierea biroului ei. Până acum nu am avut curaj să vă spun, dar astăzi a făcut mai urât ca niciodată.

În timp ce sângele i se scurgea din obraji, şopti:

— Altceva, ce mai e, tanti Marghioala?

— Mi-e frică să vă spun, nu vreau să dau de necaz. Matale îmi eşti dragă. Am şi eu copii de vârsta ta.

— Ce-i? şopti fata. Spuneți-mi orice ar fi. Nu vă voi face probleme. Jur!

— Aveți grijă cu şoferii, domşoară. Şefa râde şi spune că de-abia aşteaptă să audă că v-a violat...

Mariana nu mai auzea cuvintele femeii. De durere simțea că i se face greață. I-a venit să vomite, dar în loc de mâncare, căci nu mâncase nimic, a vomitat un lichid verzui... Nu se putea ține pe picioare şi s-a lăsat să alunece uşor în genunchi cu capul sprijinit de zidul clădirii. Nu-i putea mulțumi femeii pentru ceea ce îi spusese şi nici nu voia să mai stea lângă ea. Voia să rămână singură. Să-şi izbească capul de zid.

Când femeia speriată de durerea ei a cuprins-o şi a încercat să o ajute să se ridice în picioare fata a împins-o cu toată puterea şi plângând isteric, neştiind cine-i este prieten sau duşman, temându-se cumplit de oameni, fiindu-i teamă pentru sufletul ei ce încet- încet era omorât, a țipat:

— Nu mă atingeți! Plecați de aici! Lăsați-mă singură!

Femeia avea suflet de mamă şi suflet de om aşa că, speriată de durerea răvăşitoare a fetei, nu a vrut să plece în ciuda protestelor ei. a mângâiat-o încet pe umeri în timp ce fata plângea cu capul lipit de zid, iar când s-a mai liniştit a ajutat-o să se ridice de jos.

— Liniştiți-vă, domşoară Mariana. Eu țin mult la matale. Şefa e nebună. Vă urăşte pentru că sunteți tânără şi frumoasă...

— Nu-mi mai spuneți nimic! Vă rog nu-mi mai spuneți! Nu pot suporta.

Femeia mai avea multe de spus despre gazda fetei, dar nu mai avea curaj. Ştia că fata nu ar mai putea suporta şi altceva.

— Mă duc să aduc o cană cu apă să vă spălați, domşoară.

Acum, mai liniştită, cu spatele lipit de zid, cu ochii închişi căci nu avea curaj să-i deschidă şi să privească lumea, a şoptit:

— Vă rog aduceți-mi. Mulțumesc.

Când s-a terminat de spălat la poarta sediului C. A. P. ului a ajuns prima maşină de cartofi şi cu ea a plecat la Gura Humorului. S-a întors acasă când era noapte bine. Pentru prima dată în viața ei poetul din ea nu vedea cerul nins cu puzderie de stele, urmele roşii, vineții şi albastre lăsate la orizont de asfințitul soarelui şi nici nu simțea uşoara răcoare a nopții semn că toamna se apropia. Nu simțea vântul şi nici nu vedea primele frunze căzând. Nimic nu mai ajungea până la ea: nici măcar roua născută din lacrimile ei de mult ce a plâns iubirea. Ca un robot scotea apă şi se spăla, îşi spăla hainele murdare şi se pregătea să-şi mănânce bucata de pâine ce o mai avea. Se afla între două tărâmuri: murea încet într-o lume a idealului, a perfecțiunii, a nevoii de absolut, a visului, a dorului de a fi înger şi se năştea dureros până la a muri din nou într-o lume materială, rapace, hidoasă, o lume ce semăna cu una din picturile bolnave a lui Goya. Putea face Dumnezeu un miracol cu ea şi să împace în sufletul ei însetat de absolut cele două lumi!? Să devină un vers de-a lui Nichita Stănescu viața ei: …două culori… / una foarte de sus / alta foarte de jos / amestecându-se… şi să-i dea voie nemuririi să mai trăiască în ea viețuind printre muritori…

Terminase de spălat, bineînțeles că şi hainele bătrânei căci acum asta era o regulă: să le găsească muiate lângă ale ei, şi se pregătea să-şi mănânce pâinea. Pe geam luna o privea cu milă şi o îmbrăca în lumină blândă, atâta doar că ea nu mai vedea lumina şi blândețea lunii.

Bătrâna a intrat în bucătărie şi a salutat-o. Fata i-a răspuns.

— Ți-a lăsat şoferul C. A. P. ului şi inginerul şef un sac de cartofi. E acolo sub peretele casei.

Însuflețită dintr-o dată a lăsat pe masă pâinea şi a plecat să-şi aducă vreo câțiva cartofi şi să şi-i prăjească. Nu ştia cum, dar îşi imagina că nu-i prea greu. Cartofi mai curățase când a fost de serviciu la cantină, iar de prăjit nu putea fi prea greu. I-a curățat şi apoi s-a dus cu ei în bucătăria de vară, dar şi-a dat seama că nu are ulei.

Nu-i nimic, nu am să mănânc în seara asta cartofi, ci mâine după ce îmi voi cumpăra ulei, şi-a zis şi a început să-şi termine de mâncat pâinea.

Bătrâna mânca ceva ce mirosea minunat, mai ales pentru cineva ce nu gustase de o lună niciun fel de mâncare gătită. Mariana se obliga să nu se uite spre farfuria femeii. E bună şi pâinea mea…

— Ai vrut să faci cartofi? o întrebă bătrâna în timp ce mesteca cu poftă.

— Da, dar mi-am dat seama că nu am ulei. Mâine am să-mi cumpăr.

— Da tu pe ce lume trăieşti!? explodă bătrâna cu mirare uriaşă. Crezi că uleiul se găseşte aşa ca nimica de cumpărat!? Nu, nu se găseşte. E la cotă. Şi zahărul şi uleiul. Câte un kg din fiecare pe lună.

— Cum la cotă!? Nu înțeleg.

— Nu ai de unde cumpăra cât vrei şi nici nu ai voie. Se dă pe bază de tabel făcut de primărie la fiecare persoană cu porția. Asta-i cota. Du-te la primărie să te treacă şi pe tine la cotă.

Fata nu o mai auzea. În cap avea cuvintele pe care le auzise la teleconferință despre plan, producție, lege, bunăstare şi înjurăturile inginerului Airinei. Era prima dată când ar fi vrut şi ea să înjure sau să zică măcar o vorbă de ocară, dar nu reuşea. Ea iubea cuvintele şi le folosea pentru a zidi, a înălța, nu pentru a dărâma. Oricum realiza că uneori, sau de cele mai multe ori, în timpurile pe care le trăia cuvântul putea fi folosit pentru a îndobitoci, pentru a tâmpi şi mai realiză că e păcat să transformi miraculoasele cuvinte într-un balast sub care să îngropi un popor flămând şi bolnav de libertate. Înțelegea cum n-a înțeles niciodată până atunci vorbele profesorului: să nu-ți fie frică să gândeşti, să fii om liber, vor să ne transforme în dobitoace aşa cum înțelegea nevoia ca de aer a inginerului de a înjura.

— Mâine dimineață am să merg la primărie să mă treacă şi pe mine la cotă.

— Bine şi după ce te trece trebuie să-ți cumperi şi lemne că doar n-o să-ți dau de la mine.

Mariana privea cu jale la focul încă nestins din sobă şi care ardea în zadar că nicio oală nu era pusă pe plită. Se mai gândea că se săturase de spălat chiloții şi rufele femeii şi măcar pentru asta ar putea să-i dea voie să-şi prăjească nişte cartofi cu lemnele ei.

— Cât costă lemnele? De unde se cumpără?

— Aduc oamenii cu căruța. Costă patrusute de lei metru. Mai costă şi de tăiat cu drujba coltişi şi apoi de crăpat.

Mariana nici nu mai putea respira. Se gândea la papucii aproape rupți, la pantalonii uzați de atâta purtat şi realiză că nu-şi poate permite să cumpere lemne prea curând.

— Dați la porc cartofii din sac sau faceți ce vreți cu ei. Mie nu-mi mai trebuie, a spus cu voce moale fără să răzbată nimic din ea, nici durere, nici suferință, nimic. A plecat în casă şi a împletit până când a adormit cu andrelele în mână.

A doua zi şi-a pus în sacoşă pe lângă o bucată de pâine şi împletitul şi cartea „Numele trandafirului” căci aşteptând maşinile în bază avea timp să citească şi să împletească.

Până la sfârşitul săptămânii a stat de dimineață până noaptea la Gura Humorului, a terminat puloverul de împletit şi şi-a cumpărat trening şi pantofi căci cu cei pe care îi avea nu mai putea umbla. Au costat împreună patrusutecincizeci de lei şi iar s-a apropiat periculos de mult de a fi fără niciun ban. Era la mijlocul lunii septembrie şi nu avea curaj să întrebe pe nimeni când se vor da salariile.

Când va fi va fi, doar că trebuie să rezist până atunci. Mă sperie gândul că aş putea face din nou crize căci sunt tot timpul amețită. Ajută-mă, Doamne, să rezist... Voi lua din nou bani pe puloverul împletit şi îmi va ajunge pentru încă o vreme. Cel mai important e să nu fac crize.

Sâmbătă a venit la amiază acasă şi era singura zi în care toată lumea a renunțat la muncă în plină campanie agricolă când se lucra zi lumină, iar motivul acestei renunțări era că aveau şedință de instruire politică. Mariana, aşezată în spatele sălii de şedințe a C. A. P. ului se chinuia să termine de citit cartea „Triumful şi destinul tragic al lui Erasmus din Rotterdam”de Ştefan Zweig, dar nu reuşea căci i se rostogolea în creier cuvântările bolovănoase ale celor ce luau cuvântul şi vorbeau la fel ca la teleconferință. Unii îşi exprimau cu mândrie şi recunoştință adeziunea la Hotărârea Plenarei CC al PCR privind realegerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu în funcția de secretar general al partidului, iar alții vorbeau de realizările de plan record, de bunăstare şi de continuarea şi amplificarea succeselor în făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră, a înfăptuirii obiectivelor prevăzute în documentele pentru Congresul al XIV-lea al partidului şi alții, cei mulți, aplaudau când cineva termina de vorbit.

Vorbea şefa când privirea Marianei a întâlnit-o, peste capetele oamenilor din sală, pe cea a inginerului şef şi şi-au transmis unul altuia din priviri tot ceea ce gândeau despre circul la care participau.

Timp de două ore li s-a citit concluziile tov. Nicolae Ceauşescu la şedința Comitetului Politic Executiv al CC al PCR şi ascultând realiza că există în România două lumi paralele: una din hârtii şi din capul celor ce conduc şi e a bunăstării şi fericirii maxime pe pământ şi cealaltă a magazinelor goale, a cozilor imense la butelii, carne, lapte şi de toate, a cotelor. Între cele două lumi circula îmbolnăvind cuvântul. Un cuvânt ce devenise strivire, instrument de tâmpire, ce îngroapă sub el adevărul şi realitatea.

Când s-a terminat şedința s-a dus la ingineră acasă şi i-a lăsat puloverul iar aceasta i-a plătit. Îi părea rău că nu i-a mai dat să-i lucreze ceva căci o plătea mai bine decât colegele de la liceu cărora le lucrase. De banii primiți nu se putea atinge că dacă nu lua banii până la sfârşitul lunii septembrie, nu avea cu ce-şi plăti chiria pe luna octombrie deci trebuia să-şi țină banii pentru asta.

Tot calcula mergând spre casă şi rezultatul calculelor o speria. Avea nevoie de atâtea lucruri mărunte, dar strict necesare, avea nevoie de cărți şi de timp să

scrie şi pentru că era om ce trebuie să se hrănească avea nevoie şi de mâncare. Dorul încă o mai bântuia, dar îl alunga cu un vers din folclor:

Cată-ți dorule alt loc

Nu la om fără noroc.

Cată-ți dorule alt drum

Nu la om bătut de vânt...

vers ce parcă a fost scris chiar pentru inima ei căci ştia că-i om fără noroc, om bătut de vânt ce trăise dor până la a se dezintegra de trupul de carne şi a deveni trup de vis şi de lumină, căci asta ajung cei ce trăiesc prea mult dor: vis şi lumină...

A terminat toate treburile ei şi văzând că bătrâna nu-i acasă – şi-a amintit că aceasta i-a spus că pleacă la fiică-sa să o ajute la treabă la câmp – s-a gândit să se ducă ea să dea mâncare la porci şi să-i închidă găinile. Cine ştie când ajungea bătrâna acasă şi deja era noapte, aşa că mai bine să găsească treburile făcute.

Pentru că în grajd era întuneric beznă a luat o lumânare şi s-a dus să facă treburile. Nu era greu şi nu o costa nimic să fie drăguță. Cu o seară înainte bătrâna a fost chiar amuzantă povestindu-i o întâmplare hazlie ce făcuse întregul sat să râdă cu lacrimi.

Era în anul când s-a înființat colectivul. Un prăpădit cu o casă plină de copii ce de-abia reuşea să şi-i hrănească, dar visa că într-o zi va face avere, şi nu puțină ci atâta cât avea Casian, chiaburul satului, ce avea vaci, stână, pământ, cai, boi, aflând că s-a înființat colectivul a spus intrând într-o crâşmă:

— Toată viața am fugit să-l ajung pe Casian şi n-am reuşit. Acum, într-o singură noapte, m-a ajuns el pe mine.

Într-adevăr, Casian îl ajunsese căci într-o singură noapte i s-a luat tot, dar ce animal ciudat e omul ce dacă nu a putut face nimic toată viața măcar poate să se bucure în bicisnicia şi puținătatea lui sufletească că altul a pierdut tot ce a agonisit muncind şi a ajuns la fel de bicisnic ca el. Dacă nu a putut el să urce măcar să se bucure că scuturat de vremi şi de nebunie a căzut şi cel ce a urcat, chiar dacă urcatul a însemnat trudă, nesomn, oase chinuite muncind până dincolo de propria putere.

Mariana a râs amar ascultând povestea bătrânei şi acum pregătind mâncarea porcilor, la lumină de lumânare, şi-o reamintea. Numărase găinile, a închis uşa la grajd şi se pregătea să stingă lumânarea când a dat nas în nas cu bătrâna.

— Tanti, am dat eu la porci şi am numărat găinile. Sunt doisprezece şi cocoşul.

Mariana se aştepta ca bătrâna să-i mulţumească sau măcar să nu-i mai vadă faţa aceea acră de care se săturase, dar pentru ceea ce urmă nu se aştepta deloc.

— Trebuia să fie treisprezece găini! Sigur ai lăsat poarta deschisă şi s-a pierdut, proasta dracului! o repezi şi îi smulse lumânarea din mână pentru a se duce în grajd să vadă cu ochii ei crima făcută de fată.

Marianei îi clănţăneau dinţii în gură din cauza şocului. Asculta de parcă era pe altă lume cum bătrâna, ce mergea în fiecare duminică la biserică, o înjura de cruci, Dumnezei şi mamă şi nu-i venea a crede că ei i se întâmplă asta. Nu putea scoate niciun cuvânt şi nu putea să se mişte. În suflet şi creier i se zbăteau frângându-se ideea: viaţa – umilinţă, lumea – cu hiene, poezia – himeră sau vis căci în lumea reală în care trăia acum nu-şi avea locul decât dacă erai nebun, fericirea – a mânca o mâncare caldă. Atât de puţin a ajuns pentru ea fericirea – o mâncare caldă, câteva haine, somn fără vise şi să nu-i fie rău. Nu poezie, nu tablou cu îngeri, nu versuri de iubire sau chiar iubire, căci după atâta foame şi durere şi umilinţă te mulţumeşti şi cu frimituri de fericire, nu mai vrei fericire absolută.

Nu se putea urni din locul în care rămăsese blocată când a dat peste bătrână nebunia şi nu s-a mişcat nici nu a scos un cuvânt măcar când de sub cerdacul din faţa grajdului a ieşit găina lipsă că s-a auzit strigată de stăpână. Cu paşi greoi a plecat spre casă şi aproape că s-a izbit de nepotul bătrânei ce venise să o aducă cu căruţa acasă şi care a privit toată scena la fel de uimit ca şi Mariana.

— Bunică, cred că eşti nebună! Cum poţi să-ţi baţi în halul ăsta joc de ea!? Stau şi eu în gazdă la liceu, dar dacă ar face aşa cu mine cred că o omor! A dat mâncare la porci, ţi-a închis găinile şi matale o înjuri!

Fata a intrat în casă fără a o încălzi cu nimic cuvintele băiatului. Le-a auzit şi atât. Nu a aprins lumina şi nu simţea nevoia să citească. S-a pus în genunchi să se închine, dar nu a reuşit. O întrebare de care a fugit mereu şi de care îi era teamă ca de moarte îi îmbrăţişa sufletul şi devenea rugăciune: Cine-i Dumnezeu? Eu nu-l cunosc... Apoi plângea şi alunga întrebarea şi îşi făcea loc în suflet pentru „Tatăl nostru” şi mii de întrebări ce începeau cu: De ce?

Au urmat zile de plecat dimineaţa de acasă şi venit noaptea înapoi. Zile de foame şi de mers ameţit prin viaţă ce devenise o pâclă în care se lupta şi ea să răzbată spre lumină, să vadă. Spunea rugăciuni seara în care se tot ruga să nu-i moară sufletul – asta era teama ei cea mare – şi Dumnezeu din cer îi primea cu bucurie rugăciunea căci ştia că cei cărora li-i teamă că este posibil să le moară sufletul de prea greu, nu le moare niciodată.

Singurele momente de plin sufletesc şi de bucurie erau în dimineţile în care, înainte de a pleca la Gura Humorului, până când venea vreo maşină să o ia,

stătea de vorbă cu inginerul Airinei. Vorbea cu el despre cărți şi despre viață, despre oameni şi poezie. Îi dădea cărțile citite şi el îi aducea alt teanc. Într-o dimineață i-a dat o carte despre plante.

— O să vezi în ea cum arată orhideele.

Fata a refuzat să o ia. Evitându-i privirea, arătând ca un om în care nici u n vis nu mai putea trăi, a şoptit:

— Nu mă mai interesează cum arată orhideele. Acum sunt păpădie. Cel ce mă vedea orhidee nu ştia cum e viața adevărată şi pentru asta îl urăsc.

Ultimele cuvinte au fost spuse atât de încet încât inginerul nu a auzit nimic din ceea ce ea a spus şi nici nu-l interesa asta căci altceva îl şoca. Fata era excesiv de slabă, lumina din privire i-a murit, buzele îi erau livide şi hainele de pe ea curate, dar foarte uzate. Părea un om la capătul puterilor, un om gata-gata să se prăbuşească.

— Ce-i cu tine, Mariana? întrebă el cu toată blândețea de care era în stare, şi slavă Domnului la cât era de om era în stare de multă, multă blândețe.

Fata nu zicea nimic aşa că continuă tot el.

— Nu mai ai cartofi? Vrei să-ți mai trimit?

— Nu vreau cartofi! Nu vreau să fiți blând cu mine! Nu vreau cărți din care să văd cum arată orhideele! țipă ea aproape isteric apoi alergă spre maşina ce o aştepta la poartă.

În maşină a început a plânge. Îi era ruşine de ceea ce făcuse. A muşcat – dacă se poate spune aşa faptului că a țipat – singura mână ce i s-a întins pentru a o mângâia şi nu mai înțelegea ce-i cu ea. Ar trebui să țip la bătrână, la şefă, dar nu la el, îşi tot spunea şi ştia că nu-l va mai putea întâlni de acum înainte şi probabil că nici el nu va mai vrea s-o vadă după felul în care se purtase. Habar nu avea că inginerul nu se supărase absolut deloc pe ea ci era speriat şi îngrijorat de starea ei. Faptul că țipase era un strigăt de ajutor pentru el, nu o jignire, mai ales că atât cât cunoştea el fata ştia că nu țipă prea uşor, ci rabdă până nu mai poate. Avea nepoate de vârsta Marianei ce n-ar fi trăit nici trei zile în condițiile în care trăia fata. De fapt în condițiile în care doar bănuia el că trăieşte căci adevărul era mult mai negru decât bănuielile lui.

— Hai nu mai plânge, domnişoară Mariana, şi ia şi mănâncă ceva, i-a spus şoferul.

A privit speriată spre şoferul ce-i întindea pâine cu peşte prăjit. Mirosea grozav.

— Nu. Nu vreau, a îngăimat ea.

— Ia-o mai repede şi nu mai face mofturi, o repezi şoferul şi îi lăsă mâncarea în poală.

În timp ce bărbatul îi spunea că nu toți şoferii sunt monştri şi că şi el are acasă fete de vârsta ei, ea începu să mănânce. Niciodată nu am mâncat ceva mai

bun! Nu mi-am imaginat că peştele poate fi aşa de gustos! gândea şi încerca pe cât era posibil să nu înghită mâncarea nemestecată. Erau aproape două luni de când nu gustase nimic gătit şi de când singura ei mâncare era pâinea. Şoferul o vedea în oglindă cum mănâncă şi chiar îi era milă de ea. Ştia că toţi şoferii o respectă şi că niciunul nici nu încearcă să glumească cu ea. Nu vorbea cu ei decât atât cât era strict necesar şi apoi avea tot timpul la ea câte o carte. Părea rece şi distantă.

Acum, în timp ce mânca, şoferul descoperea cu uimire, că era doar un copil mare şi tare, tare flămând.

— Uite, mai ia! a zis el şi a întins spre ea încă o felie de pâine şi o bucată mare de peşte ce şi-o oprise pentru el şi neluându-i în seamă protestele i-a pus în mâini mâncarea.

A mâncat cu aceeaşi poftă ca şi prima bucată şi şoferul putea jura că dacă i-ar mai fi dat o porție la fel o mânca. Când a terminat i-a mulțumit.

— A fost tare bun. Niciodată nu am mai mâncat peşte atât de gustos. Mulțumesc.

Iar eu nu am văzut niciodată pe cineva mai flămând şi care să înghită mâncarea aproape nemestecată – gândi şoferul apoi îi zâmbi.

— Cu plăcere, domnişoară Mariana. De acum îmi împart mâncarea cu tine.

Ea a râs exact ca un copil fericit şi el ştia sigur că nu-i rece şi distantă cum credeau toți şoferii ci doar speriată de oameni.

Peste câteva ore a început să-i fie rău. Stomacul ei se dezvățase de mâncare gătită, iar după atâtea zile de pâine goală, peştele prăjit nu era cea mai bună alegere de a trece la mâncare gătită. E drept că nu a ales ci a mâncat ceea ce a primit. Îi era greață, o durea capul şi îşi simțea stomacul zbătându-se dureros. Nici nu-i venea a crede că poate să-i fie atât de rău de la o mâncare. Femeia ce lucra la cântar în depozitul de cartofi i-a făcut un ceai şi i-a spus să stea culcată pe nişte scaune. Stând întinsă avea momente când simțea că o cuprinde amețeala şi că totul în cameră se roteşte şi atunci se ținea bine cu mâinile de scaun de frică să nu cadă jos. Când greața o lovi din nou a fugit afară ca din puşcă, iar când s-a întors, deşi tremura, stomacul i se liniştise căci aruncase afară mâncarea ce nu o putea digera. S-a întins din nou pe scaune.

— Mai bea o cană cu ceai. Acum că ai vomitat o să începi să-ți revii, îi spuse femeia şi îi întinse încă o cană.

Mariana se ridică şi luă cana. Mulțumi doamnei şi începu să bea cu înghițituri mici. Ştia că niciodată nu va mai putea mânca peşte prăjit. Numai gândindu-se la el o apuca din nou greața.

Dintr-o dată realiză că femeia ce-i făcuse ceaiul o studia foarte ciudat încă de când începuse să-i fie rău. Chiar şi acum când îşi revenea femeia o privea

insistent şi părea foarte curioasă de starea asta a fetei. Totul la ea era o întrebare nerostită.

— De ce mă priviți aşa!? V-ați speriat că mi-a fost rău!? întrebă fata cu mirare şi cu totală nevinovăție.

— Eşti gravidă, dădu femeia sentința fără cea mai mică urmă de îndoială. Ea nu se înşela niciodată. Apoi continuă: Câte luni ai?

Mariana o privea prostită. Ochii aproape îi ieşeau din orbite. Ce dracu spune femeia asta!?...

— Nu înțeleg. Ce să fiu!? Ce câte luni!?

Femeia ce credea că nu se înşeală niciodată începu să aibă îndoieli. S-ar putea ca de data asta să se fi înşelat. De fapt privind ochii mari şi mirați ai fetei realiză că sigur s-a înşelat.

— Am crezut că eşti gravidă şi de asta ți-i rău. Dacă erai – ştiind că eşti nemăritată – te ajutam să scapi de problemă...

Mariana nu mai auzea nimic şi nici nu mai simțea răul. Trupul ei – slăbit, flămând, amețit, îmbrăcat cu haine din ce în ce mai uzate – conta puțin şi durea puțin prin comparație cu cât poate să doară sufletul când lumea ucide în el nevoia de lumină şi de puritate, nevoia de poezie şi de absolut.

Mă sperie lumea plină de oameni cu sufletul deja mort în ei. Oameni ce nu sunt decât o carapace goală, un tub digestiv sau un manechin împodobit frumos cu haine. Nu mă judecați după ceea ce sunteți voi în stare să faceți, nu mă croiți după tiparele în care v-ați îngrămădit propria viață, nu-mi retezați aripile după lungimea aripilor voastre, nu-mi bănuiți sufletul plin de noroiul ce vă umple propriul suflet, nu vedeți în mine ceea ce e în voi, nu omorâți în mine visul căci fără el sunt nimeni şi nimic, devin trup de frunză în vânt şi aripi de minciună...

Femeia îi privea chipul răvăşit de durere şi aparenta ei plecare cu gândul aiurea. Se simțea datoare să explice.

— Am fost sigură că eşti gravidă. Îți era greață. Ai vomitat. Ai spus că numai gândul la mirosul de peşte prăjit îți face rău. Aveai toate semnele.

Mariana realiză că femeia nu-i chiar aşa de vinovată. A tras o concluzie greşită şi atât. Nicio clipă nu a avut intenția să o rănească.

Seara a ajuns acasă sleită de orice putere. Voia să ajungă în casă, să se întindă pe pat şi să adoarmă. Nici măcar să se spele la fel ca în celelalte seri nu mai avea putere. A dat doar un pic de apă pe față, pe gât şi pe mâini şi s-a spălat pe dinți apoi a plecat să se culce. Când a ajuns în casă a tresărit speriată văzând că toate lucrurile ei erau aruncate din dulap pe jos. Ca un robot, chinuită de oboseală şi sleită de putere de rău ce i-a fost, flămândă până la a plânge, s-a aşezat în genunchi şi a început să-şi împăturească hainele. Cu mintea începțoşată repeta: Le aşez la loc apoi mă culc...

Era prea obosită să-şi mai pună întrebări legate de ceea ce o determinase pe bătrână să-i arunce lucrurile pe jos.

În sfârşit am terminat. Acum pot să mă culc, gândi în timp ce închidea uşa la dulap.

A tresărit când bătrâna a intrat în casă ca o furie. Era mai acră ca niciodată. Mariana a rămas paralizată de frică lângă dulap. Începea să realizeze că e vorba de ceva grav, că există o cauză pentru care bătrâna i-a aruncat lucrurile pe jos.

Cu voce de oțel, cu ochii plini de răutate şi întunecare, fără niciun pic de îndoială că ar putea greşi, a şuierat spre fată:

— Unde îmi sunt banii? De ce mi i-ai furat?

Tot ce îşi dorea Mariana era să se aşeze pe marginea patului, dar picioarele n-o mai ascultau şi distanța de la dulap la pat i se părea distanța de la pământ la lună, aşa că se rezemă încet cu spatele de dulap, căci dacă nu se sprijinea de ceva cădea jos. Voia să vorbească şi nu putea. Niciun cuvânt n-o mai asculta şi nici un gând nu-i mai era clar. Prin pâcla deasă ce devenise viața ei răzbătea doar o întrebare: De ce, Doamne? Şi ca într-un joc ciudat pe care nu-l mai putea controla creierul ei întrebarea se transforma uneori în alta mult, absolut mai mult decât periculoasă pentru sufletul şi veşnicia ei: Cine-i Dumnezeu? Eu nu-l cunosc...

Bătrâna țipa şi ea n-o auzea, îi vedea doar chipul descompus de ură şi buzele mişcându-se. Cel mai mult o surprindea faptul că nu putea plânge. Durerea era atât de mare că trecuse dincolo de lacrimi. Frânturi de cuvinte şi de fraze bolnave ajungeau până la ea.

... pui de curvă... hoață... mi-ai furat banii... toți oamenii vorbesc de tine la arie că eşti o curvă ce te culci cu toți şoferii... mi-a spus fiică-mea ce vorbesc oamenii de tine...

Oare de mine vorbeşte aşa!? Poate nu înțeleg, poate e o greşeală! Nu, nu e o greşeală. De mine vorbeşte aşa. Trebuie să mă adun şi să reuşesc să spun măcar atât: că nu i-am furat nimic.

Oricât încerca să vorbească niciun cuvânt nu-i putea ieşi din gură.

Auzea din nou înjurături cu Dumnezei, cruci şi biserici. A zis ceva şi de mamă.

Cu un efort uriaş, de parcă s-ar fi rupt din ea cuvintele, a şoptit bâlbâindu-se:

— Nu... am... am furat... nimic... Căut... căutați-vă... ba... banii... Eu... eu... nu fur... nici... niciodată...

Deşi era toată o lacrimă răstignită de soartă şi oameni, voia să plângă şi nu putea. De departe, de pe altă lume, venea până la ea o voce.

— Am căutat peste tot! Nu sunt nicăieri! Tu mi i-ai furat! Nu am la ce mă aştepta bun de la tine, doar eşti de la stat!

Când bătrâna obosea de țipat Mariana repeta bâlbâit cuvintele ce le spusese şi mai devreme.

— I-am avut în dulap. Acolo am pus portofelul dimineață când am plecat la fiică-mea şi când m-am întors nu mai era!

Fata gândea fără a putea vorbi: Bine, dar eu am plecat la serviciu înaintea ei, deci nu aveam cum să-i iau banii, chiar nu înțelege... Nu se obosi să-i explice asta bătrânei căci era prea greu pentru ea să facă demonstrații de logică în halul în care era şi nici bătrâna nu era dispusă să asculte. O condamnase şi gata.

Făcu totuşi un efort uriaş de vorbire când repetă:

— Nu... nu... nu am... am furat... Căuta... căutați-vă banii... Poate... poate i-ați... i-ați pus pe dulap... Nu... nu în dulap...

— Nu i-am pus pe dulap! răcni bătrâna şi o smunci din fața dulapului, iar ea se rezemă de perete ca să nu cadă.

Ca să-i demonstreze că nu sunt pe dulap a pus un scaun exact în locul unde stătuse Mariana şi s-a urcat pe el pentru a se uita pe dulap. Tot ce voia era să-i arate fetei că banii nu sunt acolo şi că ea e hoață. S-a oprit speriată din răcnit când a văzut portofelul pe dulap. Nici ei nu-i venea a crede că e acolo. Fata chiar nu furase. A coborât de pe scaun cu portofelul în mână. Fără niciun pic de ruşine sau regret a desfăcut portofelul şi a scos din el patrusute de lei apoi i-a întins Marianei.

— I-ai înapoi. Am crezut că tu mi i-ai furat şi deja i-am luat de la tine din portofel.

A luat banii şi acum putea plânge. Isteric, răvăşitor, hohotind...

Cu banii strânşi în pumn, prăbuşită lângă perete căci nu se mai putea ține pe picioare lăsa plânsul să o elibereze, să-i descătuşeze sufletul chinuit...

Privind-o, bătrâna s-a speriat şi a avut o scurtă sclipire de milă şi de regret.

— Nu trebuia să spun ce am spus. Hai nu mai plânge. Nu ştii că păgubitul îi şi cu păcat.

Vorbele i le auzea, dar nu-i putea mângâia sufletul rănit, în schimb faptul că a încercat să o atingă a făcut-o să sară de parcă ar fi atins-o un şarpe.

— Nu vreau să mă atingeți! Nu vreau explicațiile dumneavoastră! Vreau să mă lăsați în pace! țipa întinzând mâinile în față exact cum făcea Stela la cămin când se apăra de cei ce se apropiau de ea. Încet-încet devenea o sălbăticiune, o ființă hăituită de oameni şi viață, speriată de răutate şi duritate, ferindu-se de mângâiere şi blândețe cu aceeaşi furie cu care se ferea de opusul lor căci în creierul ei nu va mai face distincție între bine şi rău, lumină şi întuneric, rai şi iad, vis frumos şi coşmar. Viața o ducea spre ceea ce era Stela, dar oare pe Stela o ducea spre ceea ce fusese Mariana cândva, căci aşa cum e adevărată teoria

atracției dintre contrarii la fel de adevărată trebuie să fie şi teoria în care contrariile îşi schimbă locul!?... Cine ştie care-i adevărul!? Cine se mai gândeşte la filozofie când îşi trăieşte viața de parcă ar fi plânsul viorii lui Paganini!?

A ieşit afară din casă apoi din curte. Era târziu şi se plimba năucă pe străzi. Nu vedea cer cu stele, nu visa, nu se uita la lună şi nici nu vedea roua născută din lacrimile ei. Inima-i trăia şi bătea aşa cum cânta vioara lui Paganini ce a învățat să cânte, nu spunându-i-se ce miracol e muzica, nu făcându-l să iubească sunetele, ci fiind lovit peste degete de propriul tată, chinuit şi pedepsit când sunetele nu erau perfecte şi el a învățat să cânte perfect atâta doar că muzica lui nu are nimic din bucuria şi fericirea de a trăi, ci doar durere, chin, renunțare, sacrificiu... Ce ironie: să cânți perfect şi să compui muzică dumnezeiască în care să vorbeşti de iadul de a trăi chinuit. Nicio vioară nu plânge mai tragic decât vioara lui Paganini, niciun sunet nu iese mai perfect pentru a spune ce-i zbuciumul şi lacrima, tragedia şi răstignirea ca cele din muzica lui...

Aşa cum zburau frunzele spulberate de vântul toamnei aşa erau răscolite şi gândurile ei...

Când a început ziua asta!? De azi dimineață şi până acum a trecut o veşnicie. Mor în fiecare zi puțin câte puțin şi mă tem de ziua în care n-o să mai fie nimic în mine de murit. Azi am murit mai mult decât ieri, mâine o să mor mai mult decât azi şi într-o zi privind înapoi mă voi speria de câtă moarte am putut îndura trăind... Ce se va alege de mine? Cum mă voi putea privi în oglindă dacă voi ajunge ceva ce niciodată nu am vrut să ajung!?... Elevă fiind eram numai vis şi zbor, acum sunt tot la fel, dar descopăr că am şi un trup ce trebuie îmbrăcat şi hrănit şi mai descopăr – şi asta cu groază – că în efortul oamenilor de a se îmbrăca şi hrăni, în goana lor după bunuri materiale au lăsat sufletul să le moară. Mă simt din ce în ce mai mult ca un înger căzut, sufletul îmi devine risipire, lumea nu are niciun pic de iubire de dăruit şi mă tem că la primăvară când vor înflori crinii în mine nu va mirosi a vis...

Cu gândurile rătăcite nu se auzea strigată. Propriul nume nu mai ajungea până la ea, atât era de plină de durere, de teamă de viață.

Vreau să nu-mi moară de tot sufletul, Doamne! Vreau să nu moară poezia şi cuvântul din mine căci pentru asta sunt născută! Nu-mi uita sufletul printre oameni neoameni, Doamne, căci pot muri din asta!

Rugăciunea i-a fost întreruptă de un braț ce i-a prins mâna.

— Ce-i cu tine? De ce nu auzi când te strig?

Cu ochii de căprioară bolnavă privea de parcă nu-l vedea pe omul din fața ei. Şi el o privea speriat. Simțea cu toată ființa lui că fata e la capătul puterilor şi vedea în ochii ei atâta nevoie de a fi ocrotită şi ajutată, când lumea o încovoaie de

aproape se frânge, încât se stăpânea cu greu să nu întindă brațele să o cuprindă şi să o țină la piept ca pe un copil.

— Ce-i cu tine, Mariana? De ce te plimbi noaptea? De ce n-ai vrut să primeşti albumul cu orhidee?

Tresărind speriată de parcă în sfârşit îşi amintea cine e, unde e şi cine e omul din fața ei, îngăimă aproape bâlbâit.

— Când a fost asta? Tot astăzi sau mai demult?

Inginerul era şocat. Ce Dumnezeu se întâmplase cu fata!? Era imposibil să fi uitat că în dimineața acelei zile îi dăduse albumul cu flori. Părea rătăcită în timp şi în lume. Palidă până aproape de străveziu, cu ochii adânciți în orbite şi cu degete scheletice părea că-i gata să se prăbuşească la pământ, dar nu asta îl speria cel mai mult pe inginerul Airinei, ci faptul că părea un om cu mințile rătăcite, un om fără repere şi fără timp. Semăna aşa de bine cu el atunci când a descoperit că cel mai bun prieten i-a furat lucrarea de doctorat, dar nici măcar el nu a arătat ca ea acum. Voia din toată inima să o ajute, să o mângâie, să o facă să găsească timpul pierdut şi nu ştia cum să o facă. Ar fi strâns-o la piept ca pe copilul său ca să nu se mai simtă singură pe lume, dar la cât era de fragilă ştia că o poate speria până şi o îmbrățişare.

— Da... da... Asta a fost tot astăzi. Nu mai țineam minte... Ziua de azi a fost atât de lungă... aproape cât veşnicia... continuă ea găsind un fir de care să-şi agațe gândurile.

Cuprinzând-o blând pe după umeri o liniştea şi îi vorbea:

— Hai în maşină să te încălzeşti. Eşti dezbrăcată şi e frig. Ce s-a întâmplat astăzi, Mariana, de ai ajuns în halul ăsta!?

— Cred că devin „om nou" adaptat perfect la vremurile pe care le trăim, răspunse ea cinic.

— Nu te prinde cinismul, toantă mică. Spune-mi exact ce s-a întâmplat.

Înainte de a urca în maşină i-a răspuns.

— Ştiu că nu mă prinde cinismul, tovarăşe inginer, dar când însăşi viața, oamenii, lumea sunt culmea cinismului, cine mă întreabă pe mine dacă mă prinde o astfel de lume, asemenea oameni, aşa o viață?! Mor, de când lucrez la Stănileşti, în fiecare zi puțin câte puțin, iar azi mi-a murit mai mult suflet decât în oricare altă zi de până acum şi încep să mă întreb ce o să rămână din mine când nu va mai fi suflet de murit!?...

Inginerul o asculta uimit. Nu avea răspunsuri pentru astfel de întrebări, căci nu a ştiut până acum că există întrebări mai valoroase decât o mie de răspunsuri, întrebări în care stă ascunsă marea înțelepciune a lumii ce începe cu o îndoială nu cu o certitudine.

A urcat în spate în Aro, iar inginerul a urcat la volan. În dreapta lui mai era o persoană. Înainte de a porni maşina a făcut prezentările.

— Prietenul meu – Simion Tulbure şi Mariana – o angajată de la noi pe care o admir mult.

Mariana şi-a întins mâna spre mâna ce-i era întinsă printre scaunele din față. A privit un chip ce semăna vag cu al profesorului de filozofie, dar care avea o privire rece, albastră ce te hipnotiza. Şi-a tras repede mâna înapoi când a văzut că şi mâna îi este la fel de rece ca şi privirea.

În timp ce el încă o studia, ea lupta cu somnul ce o cuprindea în căldura din interiorul maşinii şi gândea: Un om de gheață... privire, mâini, expresia feței... totul la el e de gheață... Simți cum o cuprinde un frison. Ce păcat că seamănă puțin cu domnul profesor, dar nu are nimic din căldura lui...

— Te-ai plimbat mult, Mariana. E doisprezece noaptea. Te duc acasă, zise inginerul şi se miră când văzu că ea nu spune nimic.

— A adormit, de asta nu-ți răspunde, Mihai, a spus Simion după ce a privit în spate şi a văzut chipul frumos al fetei, sprijinit de geam, cu ochii închişi.

— Mititica. E extenuată. Cine ştie câte o mai fi tras astăzi...

Râzând, cu privirea mai rece ca niciodată, făcând un gest prin care arăta că strânge ceva în pumn, Simion i-a spus:

— O vreau eu pe mititica asta! Chiar o vreau!

Inginerul privea prostit pumnul strâns al prietenului său şi se gândea cu groază că acesta vrea ca în acel pumn să fie tânăra nespus de frumoasă ce doarme acum în spatele lor.

— Taci, Simion! Vorbim după ce o las acasă. Poate să se trezească şi să te audă.

A oprit maşina la poarta bătrânei apoi a smuncit brațul prietenului lui ce se întindea spre Mariana să o trezească.

— Lasă că o trezesc eu. Tu poți să o sperii! Apoi blând, de-abia atingându-i mâna şopti:

— Trezeşte-te, Mariana. Am ajuns acasă.

Ea, extenuată de tot ce trăise în acea zi, cufundată în somnul ce-i liniştea sufletul, bolborosi fără a se trezi.

— Mai vreau să dorm. Sunt obosită... tare obosită...

Inginerul o privea cu milă şi blândețe şi tresări speriat când văzu privirea flămândă a prietenului lui, pumnul din nou strâns şi când îl auzi spunând din nou:

— O vreau eu pe mititica asta. Vreau să o trezesc eu noaptea şi mie să-mi spună că-i obosită...

— Taci dracului din gură, Simion! țipă inginerul şi fata se trezi speriată de țipătul lui.

— Unde sunt? întrebă încă nelămurită cine-i străinul ce o priveşte cu ochi de gheață apoi se linişti când îl văzu pe inginerul Airinei şi îşi aminti totul.

— Am ajuns acasă, i-a spus acesta şi s-a dat jos din maşină şi i-a deschis uşa.

Înainte de a coborî a simțit cum este prinsă de braț şi a auzit o întrebare.

— Când te mai pot vedea?

— Niciodată, a răspuns ea ştiind că nu vrea să-l mai vadă absolut niciodată în viața ei.

— Nu-mi place să fiu refuzat, a şuierat el cu ură în timp ce fata cobora din maşină şi nici nu-l mai auzea.

— Mulțumesc. Noapte bună, i-a spus inginerului.

— Noapte bună, Mariana, şi ai grijă de tine.

În pat, noaptea, fata avea un coşmar cu o mână de gheață ce-i atingea corpul, cu doi ochi reci ce o hipnotizau, cu o bătrână ce țipa la ea că i-a furat banii, toate astea încâlcindu-se aiurea în visul ei şi chinuind-o.

Tot în acea noapte inginerul Airinei s-a certat cu prietenul lui Simion.

— Las-o în pace! Eşti holtei convins! Nu ştii ce-i iubirea şi nu vrei iubire!

— O vreau pe ea! țipă mai tânărul său prieten în timp ce făcea gestul acela ciudat de a-şi strânge pumnul de parcă fata se afla în el.

— Crezi că asta înseamnă a iubi să strângi pe cineva în pumn până îl striveşti!? Tu vrei să posezi, nu să iubeşti! De câte ori ai fost cu o femeie – tu te-ai lăudat – ai posedat, nu ai iubit! țipa inginerul amintindu-şi tot ce ştia despre prietenul lui.

Ştia că e citit, că e deştept şi asta îi apropia, dar mai ştia că ura de moarte femeile. Când era copil o mamă de gheață a repetat în fiecare zi în fața lui că femeile sunt haite şi curve şi că taică-său îi un om de nimic, iar el a crescut aşa: urându-şi tatăl de moarte pentru că a îndrăznit să-şi înşele soția, iubindu-şi mama imens şi văzând în toate femeile curve. Era exemplul cel mai bun de ilustrat teoriile lui Freud: iubea o singură femeie mama, iar pe toate celelalte le ura, căci erau nenorocitele ce îi făcuseră mama să plângă şi să sufere. Holtei convins, misogin, de câte ori i-a trebuit o femeie a crezut că nu trebuie să dăruie nimic, ci doar să ia. Acum a văzut un fluture minunat, exotic, ce nu va putea niciodată să-l iubească, dar putea să strângă în pumn acel fluture, să-i scuture pulberea de pe aripi şi să-l schilodească apoi în nebunia lui să-i spună acestui lucru iubire.

Inginerul Airinei era îngrozit când ştia că fluturele e Mariana. Niciodată nu şi-a văzut prietenul mai pornit în a-şi dori o femeie că el îşi făcuse un titlu de glorie din a se lăuda că nu-i plac şi nu le doreşte.

Va pedepsi în ea toate femeile lumii, va strivi prin ea femeile ce i-au făcut mama să plângă, gândi şi îşi zise: Trebuie să împiedic asta! Nu pot să-l las să se apropie de Mariana! Am ajutat-o cu şoferii şi acum trebuie să o ajut!

Calm doar aparent îi vorbea prietenului lui despre Mariana. Îi povestea de copilăria şi viața ei – atât cât ştia – de viața grea ce o ducea acum şi cum luptă şi spera să-l convingă să o lase în pace şi nu realiza că vorbindu-i despre situația Marianei o transformă în victima perfectă pentru Simion. Acesta deja construia scenarii, întindea pânze de păianjen în care trebuia să-şi prindă victima. O voia şi atât. Simțea că îl cuprinde aceeaşi nebunie şi eliberare ca atunci când asculta muzica lui preferată: AC/DC, Metalica şi rock sălbatic, iar lui nu i se mai întâmplase asta niciodată când şi-a dorit o femeie. El trăia împlinire doar ascultând muzică, niciodată iubind o femeie. Acum era pentru prima dată cuprins de frenezia ce o simțea prin muzică, doar gândindu-se la Mariana. Cu pumnii strânşi, cu ochii de gheață era plin de un singur gând: O vreau! O vreau! O vreau! şi cuvintele sunau ca un blestem căci dacă era bărbat normal ar fi spus: O iubesc! O iubesc! O iubesc! dar el nu ştia ce înseamnă acest cuvânt decât în relația cu mama, în rest exista a vrea, a poseda şi a pedepsi. Îşi pedepsise tatăl până la moarte, iar când a murit în loc de „Dumnezeu să-l ierte” a spus: A fost un om de nimic... şi o va pedepsi şi pe Mariana dacă nu va avea un înger în cer să o apere de el şi în nebunia lui, pedepsind inconştient în Mariana toate femeile lumii pe care le ura de moarte, îi va spune acestui lucru iubire.

Ştiu cum să mă port cu ea ca să o am şi după ce o voi avea o voi face să înghită cuvântul „niciodată” pe care mi l-a aruncat astăzi şi în locul lui va spune „întotdeauna”. Îl apucă iar frenezia când şi-o amintea cum a spus: Mai vreau să dorm... Sunt obosită... şi se mira şi el de ceea ce se întâmpla cu trupul lui despre care îi plăcea să spună că nu reacționează niciodată pentru vreo femeie, ci doar atunci când vrea el. El nu era ca taică-său!

— Te rog, Simion, las-o în pace! mai insistă inginerul Airinei.

Râzând cinic, acesta i-a răspuns:

— În dragoste şi în război totul este permis. O vreau, Mihai!

— Dacă o faci să sufere nu vreau să te mai văd niciodată în viața mea! spuse acesta şi plecă spre casă. Îi era tare frică pentru Mariana. Trebuia să-i mai spun că nici măcar nu-s potriviți! Mariana n-ar şti să se poarte cu un om ca el şi nici el nu ar înțelege un suflet ca al ei, deşi la felul în care gândeşte asta ar fi pe ultimul plan, pe primul plan ar fi că doreşte o femeie aşa cum vrei un lucru! Măcar trebuia să-i spun că nu vor fi fericiți împreună, nu vor vorbi niciodată aceeaşi limbă şi nici nu se vor înțelege şi sprijini!... Vorbesc degeaba: pentru Simion nu există a vorbi cu o femeie şi nici a înțelege!

Mariana nu avea habar de toate astea. A doua zi era duminică. Toată ziua a scris şi a citit iar spre seară împinsă de un gând ce încă mai slujea poezia din ea a scris câteva poezii pe nişte foi şi le-a pus într-un plic apoi a plecat să le ducă la poştă. Le trimetea pe adresa unui cunoscut ziar sucevean ce avea periodic câte o pagină de cultură în el. Nu publicase încă nimic într-un ziar şi se gândea că n-ar

strica să încerce. În drum spre poştă avea îndoieli. Poate ar fi trebuit să aleagă alte poezii, poate ar fi trebuit să mai aştepte să scrie ceva mai bun! Dacă nu-i bun ce a scris şi celor de la ziar nu le va plăcea!?...

Plină de îndoieli şi măcinată de gânduri aruncă plicul în cutia poştei.

Poate m-am grăbit să le trimit, dar după tot ce am trăit ieri numai poezia mă putea face să merg mai departe. Ca să trec peste trebuia să-mi amintesc ce am fost şi să visez la ce vreau să fiu şi numai poezia mă putea ajuta să fac asta.

A tresărit speriată când o voce ce o mai auzise şi îi dăduse frisoane o opri din gânduri.

— Te conduc până acasă. Nu-ți dau voie să spui nu!

Fata l-a privit şi a fost uimită de asemănarea lui cu profesorul şi se gândi că din cauza asta poate trece peste gheața din privirea lui.

El îi vorbea în timp ce o însoțea şi ea nu-i vedea pumnii strânşi şi nu ştia câtă furie are în suflet legată de cuvântul „niciodată" spus de ea, ci i se părea chiar blând când vorbea despre ea cu cuvintele inginerului ce le spusese în apărarea ei.

— Ştiu că ți-e greu. Ştiu că vrei să mergi la facultate. Prietenul meu spune că eşti tare deşteaptă.

— Tovarăşul inginer are o părere tare bună despre mine, dar cred că exagerează. Oricum şi eu cred despre el că este foarte deştept.

Când vei fi a mea nimeni nu va mai avea păreri despre tine, ci doar eu, iar tu nu vei spune despre nimeni că-i deştept! Vei gândi ceea ce-ți voi da eu voie să gândeşti, vei privi doar ceea ce voi spune eu că trebuie să priveşti, vei râde şi vei plânge la comanda mea! gândi încleştându-şi pumnii, iar după ce se calmă vorbi cu totul altceva.

— Ştii, eu nu mă uit la orice fată. Faptul că Mihai mi-a vorbit aşa de frumos despre tine m-a convins că meriți să-ți vorbesc.

Mariana flatată îngăimă:

— Mulțumesc, şi nu realiza că omul ăsta consideră că îi face o mare onoare şi că e un merit că aşa o personalitate ca el şi-a permis să-i vorbească, căci el e cel ce nu se uită la femei, el e cel ce nu dăruie nimic, el e altfel decât taică-său, în ultimă instanță.

— Aş vrea să te ajut.

Mariana i-a privit ochii şi a tresărit surprinsă când a văzut gheața din ei.

— Nu ai cum să mă ajuți. Trebuie să rezist până la anul când mă voi duce iar să dau examen la facultate.

— Ai putea să te căsătoreşti cu mine. Vei sta la mine şi te voi ține eu în facultate...

Fără să-l lase să termine ce avea de spus repetă acelaşi cuvânt ca şi în noapte:

— Niciodată!

Chinuindu-se să-şi ascundă furia, cu pumnii strânşi până la durere nu trădă absolut nimic când îi spuse zâmbind:

— Să nu spui niciodată niciodată, frumoaso! apoi plecă lăsând-o singură.

Seara a scris. Şi poezie. Şi proză. Nu ştia dacă e bine ceea ce scrie, dar mulțumea lui Dumnezeu că miraculoasele cuvinte o mai slujesc, mai vin la ea. Când scria era fericită. Uita de foame, de bătrâna la care stătea în gazdă, de şefă, de lipsa banilor, de iarna care vine şi o găseşte dezbrăcată. Scriind uita că îşi trăieşte viața ca o râmă ce se târâie pe pământ şi simțea că se joacă de-a Dumnezeu. Era sentimentul sublim de plin sufletesc ce ți-l dă conştientizarea faptului că eşti om creator. Muzicianul spune: „Lăsați-mă să cânt", cismarul spune: lăsați-mă să fac pantofi căci pentru asta sunt născut, ciobanul spune: lăsați-mi munții, fluierul şi oile căci sunt rostul meu de a trăi, iar Mariana spune: lăsați-mi cuvintele căci sunt religia mea şi vreau să mă joc cu ele de-a Dumnezeu... Oamenii adevărați îşi aleg destin de om creator, nu de hârciog lacom, indiferent de ceea ce le este dat să trăiască, indiferent cu ce le este dat să lupte şi tot oamenilor creatori nu le moare niciodată sufletul.

Seara a adormit fericită. Nu conta că toată ziua a mâncat numai o bucată de pâine, nu conta că era din ce în ce mai amețită şi boala îşi făcea din nou simțită prezența: conta doar un singur lucru că i-au bătut în tâmplă sfioase, tremurânde, cu haine de curcubeu şi de lumină Poezia şi Cuvântul şi au îmbrăcat-o, au mângâiat-o, au vindecat-o şi au înălțat-o. Scriind i-a mirosit sufletul a iarbă înaltă, i-a căzut pe vise rouă, luna i-a bătut în fereastră şi Dumnezeu i-a dat răspuns la rugăciunea ei disperată: nu-i murea sufletul, ci îi creştea.

A doua zi, în bază la Gura Humorului, a uitat de poezie şi cuvânt. Era şi normal să fie aşa ca perioadele de inspirație să fie rare şi sublime ca să ştie cât valorează că dacă ar fi fost mereu n-ar mai fi ştiut ce valoare au. Tot ce e rar e nestemată, ce e în fiecare zi e balast de pe drum. Grijile o apăsau din nou. Nu ştia când va lua primul salariu, deşi avea aproape două luni de când lucra. Hainele de pe ea erau din ce în ce mai uzate şi subțiri pentru sfârşitul lunii septembrie, dar venea octombrie şi sigur avea nevoie de un pardesiu sau o jachetă ceva mai grosuță decât bluza de trening, noaptea îi era frig şi nu avea cu ce se înveli, iar de banii luați pe puloverul împletit inginerei deja s-a atins, deşi a promis că-i lasă pentru chirie pe luna octombrie, căci îi trebuia de pâine, săpun, detergent şi alte lucruri strict necesare. Nu am încotro, dacă nu iau salariu nici în octombrie, trebuie să o rog pe bătrână să mă aştepte până îl iau, deşi mi-e tare greu să o fac.

Pe la două a venit acasă că nu mai erau cartofi de dus pentru acea zi căci recoltatul lor era pe sfârşite. Era bucuroasă că are o jumătate de zi liberă.

Plănuia încă de pe drum cu ce şi-o va umple: spălat haine, curățenie în cameră, scris şi citit. Şi somn... Îi era tot timpul somn şi ştia că acesta este un semn al unei crize puternice ce se apropie.

Poate nu-i mesagerul bolii somnul maladiv ce mă bântuie, ci e doar faptul că sunt extenuată de muncă şi foame – se mințea singură şi spera din tot sufletul că va rezista şi nu va face o criză urâtă.

Nici n-a apucat să-şi spele hainele când bătrâna i-a ordonat scurt:

— Lasă hainele acolo şi vino cu mine în grădină! Am de săpat cartofi şi trebuie să mă ajuți!

Fata ar fi vrut să spună că nu-i obligată, ar mai fi vrut să spună că stă în gazdă, nu-i servitoarea ei sau că ar ajuta-o bucuroasă dacă ar ruga-o frumos, nu poruncindu-i, dar nu a spus nimic din toate astea, când şi-a amintit că trebuie să o roage pe bătrână să o aştepte cu banii pe chirie luna viitoare, şi a urmat-o în grădină, aşa cum nu a spus nimic când aceasta a făcut-o proastă văzând că nu ştie cum să folosească furca cu patru coarne pentru a săpa cartofi. Până seara a terminat de săpat toți cartofii şi i-a şi cărat în beci şi muncind se gândea la o frază scrisă cu o seară înainte: Mă târâi prin viață ca o râmă, lupt cu foamea, cu lumea şii cu nebunia ei şi doar atunci când scriu mă joc de-a Dumnezeu...

Cât mi-e de dor de această joacă ce-mi salvează sufletul, şopti privindu-şi palmele în care avea bătături de la furcă şi de la cărat gălețile de cartofi în beciul la care bătrâna a pus un lacăt mare la sfârşit spunându-i: Încui ca să nu-mi furi tu cartofii! şi ea n-a reacționat în niciun fel; devenea imună la otrava bătrânei cu fiecare doză înghițită.

Când s-a înserat bătrâna s-a dus să-şi facă de mâncare, iar ea şi-a spălat hainele şi a râs amar când a descoperit din nou că lângă hainele ei au apărut ca din senin muiate şi hainele bătrânei. În timp ce i le spăla a râs cinic când a gândit: Ieri când a plecat la biserică, i-am spus „Dumnezeu te ierte”, dar crede-mă, Doamne, că am mințit... Vine o zi când înțelegi şi ceea ce nu-i de înțeles, când ți-e milă până la cer şi înapoi, dar de iertat nu mai poți ierta. Îi înțeleg sufletul puțin şi mizerabil şi mi-e milă de el, dar de iertat, e prea mult ce-mi ceri, Doamne, cel puțin în momentul acesta când durerea e vie şi când e acțiunea în plină desfăşurare. Poate mai târziu când va mai trece timpul şi când voi privi înapoi va veni şi iertarea...

S-a dus în casă, după ce s-a spălat cu apă rece ca gheața, şi a simțit că amețeşte de mirosul îmbătător de mâncare gătită. Nu s-a uitat spre plita pe care forfotea fierbând încet mâncarea bătrânei. Mirosea a costiță afumată. A ieşit din casă să se plimbe. Dacă mai stătea puțin acolo ar fi leşinat.

Vreau aşa de mult să mănânc o mâncare gătită! M-am săturat de pâine goală, de fructe căzute din copac pe care le găsesc pe drum! Vreau un borş, vreau

un ou, vreau o bucată de carne! Mi-e foame, Doamne! Mi-e atât de tare încât nici scrisul nu mi-o poate alunga!

Gândurile astea o măcinau în timp ce rătăcea pe drum. Voia să se plimbe până când bătrâna îşi termina mâncarea şi până când mânca.

— Ce faci, frumoaso?

— Bine, a răspuns ea şi nu s-a mirat deloc că o găseşte de câte ori iese din casă şi nici nu şi-a dat seama că el efectiv o urmăreşte. Avea prea multe pe cap ca să se mai întrebe de ce-i tot iese în cale bărbatul ăsta mult mai bătrân decât ea şi ca să se mai teamă de răceala din privirea lui. Tot ce conta era că el seamănă puțin cu profesorul de filozofie, omul de care îi era dor, omul pe care îl iubea şi îl ura că îl iubea, omul ce o cunoştea mai bine decât se cunoaşte ea însăşi, omul ce văzuse în ea lumina pe care ea n-o vedea, omul ce-i hărăzise soarta de om creator… Şi mai era omul ce s-a temut pentru soarta ei, deşi nu i-a spus niciodată, cum nu s-a temut de propria-i soartă, căci vedea în aura ei că are destin de om sacrificat…

— Pot să mă plimb alături de tine?

— Poți, a răspuns ea. Îmi aminteşti de cineva la care țin mult.

În timp ce pumnii bărbatului se strângeau cu furie îngerul ei din cer era furios şi țipa: Aminteşte-ți de ce te-a făcut profesorul toantă mică! Aminteşte-ți că te-a certat că ai intrat în vorbă cu un necunoscut!

— De cine? a întrebat el blând.

— De un om pe care îl iubesc imens şi mă chinui să-l uit.

Unghiile îi pătrundeau în carnea palmei în strânsoarea disperată a pumnilor furioşi, dar vocea îi era în continuare blândă.

— Dacă-l iubeşti, de ce trebuie să-l uiți?

În ciuda ochilor reci, probabil că par aşa pentru că sunt ireal de albaştri, este un om blând şi calm. Cu el pot vorbi. E la fel de bun ca profesorul, gândi ea apoi continuă.

— Îl iubesc, dar trebuie să-l uit pentru că e însurat şi are copii. Mi-e tare greu să lupt cu asta, dar chiar lupt. Înțelegi?

— Înțeleg, răspunse el făcând un efort supraomenesc să-şi controleze vocea şi să o facă să sune blând şi fata nu avea de unde şti că în palmele lui erau picături de sânge de tare ce şi-a înfipt unghiile în carne ca să-şi descarce furia ce o simțea.

El n-a mințit când a spus că a înțeles. Da, înțelesese perfect şi înțelesul lui era aşa: Curvă… curvă ca cele cu care umbla taică-miu… Iubeşte un bărbat însurat care are copii… Sigur s-a culcat cu el. E curvă. Era imposibil să fie cinstită. Trebuie să mă controlez până când o voi avea. Trupul meu o vrea şi mie nu mi se întâmplă niciodată să vreau o femeie. Cum pot să vreau o curvă?!…

— Chiar înțelegi? întrebă ea senină şi fericită că a găsit un om căruia să i se plângă şi care poate să o înțeleagă. Îți dai seama cât de mult sufăr ca să-l uit?

— Te înțeleg. Te înțeleg cum nu te-a înțeles nimeni pe lume. Acceptă-mă pe mine şi te voi ajuta să-l uiți!

În vorbele lui nu era numai blândețe de data asta ci şi amenințare, dar fata nu a sesizat asta. Tot ce auzea era că el înțelege.

— Îți mulțumesc că mă înțelegi. Nu te pot accepta căci nu te iubesc şi nu te voi putea iubi niciodată.

Iar „niciodată" şuieră el abia auzibil şi îşi încleştă din nou spasmodic pumnii. Vei înghiți cuvântul ăsta. Jur!

— De ce nu poți?

— Asta am simțit prima dată când te-am văzut şi eu când simt ceva chiar simt.

— Şi eu când simt chiar simt şi într-o zi vei şti foarte bine ce simt.

— Şi ce simți? întrebă ea curioasă. Spune-mi acum! De ce să aflu într-o zi?

Putea minți şi să spună că o iubeşte, dar el jurase că nu va spune niciodată unei femei „te iubesc" şi totuşi acum trebuia să o vrăjească pe curva asta ce-i trezise trupul la viață. Atâția ani a trăit satisfacție iubindu-se pe sine, atâția ani i-a fost suficientă doar împlinirea ce o trăia ascultând muzică nebună, atâția ani a fost bărbatul ce s-a lăudat că nu-i trebuie nicio femeie şi acum a venit în viața lui târfulița asta ca să dea totul peste cap şi să-i demonstreze că e totuşi bărbat. Doamne, cât o urăsc şi cât de mult o vreau!

— Simt pentru tine ceea ce simți tu pentru acel om! Îți dai seama ce mult mă doare!? îi spuse şi în vocea lui era numai blândețe.

Ea nu avea de unde şti că el e ca şarpele ce se roagă de un om să-l ia la gât şi să-l treacă drumul ca să nu-l strivească trecătorii şi căruțele şi crezând că-i în sufletul lui ceea ce e în sufletul ei a întins mâna şi i-a mângâiat blând fața:

— Nu vreau să te doară, Simion. Nu am făcut nimic să se întâmple asta. Pe mine mă doare imens şi nu vreau să fie şi la tine la fel! Iartă-mă!

Mâna ei mică şi caldă mângâindu-i obrazul de gheață îl înnebunea. Trezea bărbatul din el ce a crezut că nu există. Ar fi putut-o iubi imens dacă nu i-ar fi fost otrăvit sufletul încă din copilărie şi dacă nu ar fi suferit de acea boală ciudată în care se iubea doar pe sine, în care condamna iubirea şi îi spunea altfel murdar, nu iubire sau în care credea că a iubi înseamnă să strângi un fluture în pumn până când îl striveşti... Pentru el a iubi însemna a vrea, a avea, a poseda... era un sentiment ce venea din iad şi care putea omorî o fată pentru care a iubi însemna să zbori, să visezi şi chiar să renunți din prea multă iubire.

— Nu mă alunga. Fie-ți milă de mine! se ruga el.

Ea, proasta, încă mângâindu-i fața şi fiindu-i milă de durerea lui i-a răspuns:

— Nu te alung. Mi-e milă de tine, dar nu te voi iubi niciodată! Acum plec acasă, e târziu...

El a rămas mângâindu-şi faţa acolo unde ea a atins-o. Trupul lui fierbea. Nu mai putea aştepta până acasă. Oricum era noapte şi nu-l vedea nimeni aşa că se descheie la pantaloni şi în timp ce se autosatisfăcea şuira:

— Curvă nenorocită! Spui mult prea des niciodată!... Nu am nevoie de mila ta!... Te vreau şi am să-ți câştig trupul jucând teatrul blândeții şi al milei! Nu te voi cuceri, ci te voi cerşi, dar cât îmi vei plăti apoi! Vei afla cine ți-i stăpânul! O să-i uiți până şi numele celui pe care l-ai iubit!...

Ea a adormit şi a visat ciudat. Era pe un vârf de munte şi un diavol o arunca într-o prăpastie. Când cădea se prindea cu degetele de stânci ce-i zgâriau carnea şi diavolul venea şi o călca pe degete şi ea cădea iar.

S-a trezit speriată şi nelămurită.

— El e aşa de blând şi seamănă cu profesorul. Nu înțeleg de ce diavolul din vis avea chipul lui.

Îngerul ei din cer fierbea de furie... I-am trimis visul degeaba! E tot toantă mică! Vede în jur ceea ce e în sufletul ei şi nu are cum vedea strivire, întuneric, posedare, ură, căci ea nu are nimic din toate astea!

Până la ziuă nu a mai putut adormi. O chinuia foamea şi frigul, iar imaginile din vis o urmăreau chiar şi trează fiind.

Nici Simion nu dormea. Asculta muzica preferată şi îşi privea palmele în care avea urme vineții. Ca un refren al muzicii nebune ce o asculta îi suna în cap: O vreau! O vreau chiar dacă îi curvă!

Încă două zile a mers în bază la Gura Humorului şi în fiecare din ele s-a întors mai devreme acasă şi tot în fiecare din ele în loc să doarmă sau să scrie bătrâna a găsit câte ceva de muncă pentru ea: să culeagă mere, să sape morcov, să strângă frunzele din grădină şi din ogradă, să scuture covoare şi ea făcea tot şi nici nu se gândea să protesteze căci gândul îi era mereu la bani şi la faptul că pe luna octombrie nu va avea cu ce plăti chiria. Noaptea îi era tot mai frig şi dormea strânsă ghem ca să se încălzească. Vedea pete negre în jurul ei şi avea momente când se simțea atât de slăbită încât trebuia să se aşeze pentru a nu cădea. Spera să reziste până când va lua banii şi când va putea să-şi cumpere medicamente căci nu se mai putea minți că-i aşa din cauza foamei şi extenuării ci ştia sigur că boala îi dă târcoale.

În următoarea zi a fost tare surprinsă când i-a spus tanti Marghioala că o caută o femeie. Pe ea nu o căuta nimeni niciodată.

— Cine-i?

— E fata femeii la care stai în gazdă. Mi-a spus că are de vorbit ceva cu tine.

Afară, în fața clădirii C. A. P. ului, o aştepta o femeie înaltă, slabă şi care nu semăna absolut deloc cu bătrâna la care stătea Mariana.

Părea blândă şi foarte stânjenită. Nu avea curaj să vorbească deşi fata a salutat-o şi nu şi-a manifestat în niciun fel sentimentele şi durerea din suflet. Putea s-o privească cu ură ştiind că ea e femeia ce spune despre ea minciuni pe la arie, dar nu o privea aşa, era doar curioasă să ştie de ce o caută. Se aştepta la ceva rău, la încă o lovitură.

— Spuneți-mi ce vreți? De ce m-ați căutat?

Roşie la față – Mariana credea că de furie, dar va descoperi cu mirare că era roşeață de ruşine – chinuindu-se să vorbească începu:

— Aş vrea, domnişoară, să nu bănuiți...

— Ce să bănuiesc? Nu vă înțeleg! Ce vreți de la mine?

Făcând un efort uriaş femeia spuse repezit:

— Mi-a spus băiatul meu cum se poartă mama cu matale. Ştiu şi despre pere. Şi despre muncă. Şi de haine. Eu nu am nicio vină. M-am certat cu mama pentru matale, domnişoară, dar nu am ce-i face, căci aşa e ea. Vreau să ştiți că eu nu am nicio vină şi că nu vreau să fiți supărată pe mine. Am copii şi nu vreau să-şi bată joc cineva de ei.

Mariana o privea cu infinită admirație. Chiar avea suflet femeia asta dacă venise la ea să facă un asemenea gest.

— Nu am nimic cu nimeni, şopti.

— Sigur, domnişoară!? Păreți aşa de îngăimată când o spuneți că nu vă cred.

Mai mult pentru ea, decât pentru femeie îngână:

— Când viața e o aşa risipă de vis nu-i prea mult să te copleşească tristețea chiar dacă nu ai nimic cu nimeni...

— Ce ați spus? N-am priceput niciun cuvânt.

Mariana a râs cristalin. Vorbele ce le spusese erau pentru tovarăşul inginer sau pentru profesor, nu pentru o țărancă.

— Ce râs frumos aveți. Mama a spus că nu râdeți niciodată.

— Ba da, râd când întâlnesc oameni adevărați şi tocmai am întâlnit unul. Mulțumesc că ați venit. Chiar nu am nimic cu dumneavoastră.

Femeia a salutat şi a plecat bucuroasă spre poartă. I se luase o piatră de pe inimă că îndrăznise să vină şi să discute cu fata.

— Stați puțin! Vreau să vă întreb ceva!

S-a întors şi a văzut-o pe Mariana alergând spre ea.

— Spuneți-mi ce vorbesc oamenii de mine la arie?

— Spun că sunteți tare serioasă şi de treabă. Că salutați pe toată lumea şi că vorbiți frumos.

Mariana o privea în timp ce vorbea şi realiză că femeia habar nu are de vorbele ce le împrăştie maică-sa. Dacă ar fi minţit nu ar fi privit-o în ochi când vorbea şi s-ar fi văzut stânjeneală şi roşeaţă pe faţa ei.

— De ce mă întrebaţi?

— Nu pot să vă spun, dar dacă vreţi să ştiţi întrebaţi-o pe mama dumneavoastră. Ea spune cu totul altceva.

Acum obrajii femeii au luat foc şi pe chip i se citea stânjeneala. Şi-a plecat şi ochii în pământ.

— Ştiu ce zice mama, dar vorbeşte gura fără ea. Aşa a vorbit toată viaţa de oameni.

A plecat nemaiaşteptând niciun răspuns de la fată. Nu mai aveau ce-şi spune niciuna nicialta.

Oricum gestul femeii arăta că are un suflet nobil, iar pentru Mariana era ca un balsam ce-i vindeca cât de cât sufletul.

De la poartă a plecat în spatele clădirii C. A. P. ului, unde era brutăria, să-şi cumpere pâine. Mergând fredona „Fluturaş nu mai ai aripioare" şi Mozart, pe care îl uitase din copilărie, de la ultima lecţie de balet la care a dus-o bunicul Andrei, renăştea în sufletul ei. A fost atât de puţin – un gest nobil, un cuvânt frumos, o frimitură de omenie din partea unei femei ce nici măcar nu o cunoştea şi nici nu-i era datoare cu nimic – ca să învie în ea credinţa în oameni. Încă fredona când a ajuns în faţa ghişeului la care se vindea pâinea. Mirosea a pâine coaptă pe vatră în cuptor cu lemne şi întinzând banii se gândea că aceasta e cea mai bună mâncare, chiar dacă ieri gândise că s-a săturat de pâine goală.

Mozart a zburat, la fel şi speranţa, la fel şi omenia şi credinţa în om când brutarul i-a spus:

— Îmi pare rău, domnişoară, dar nu pot să vă mai dau pâine.

— De ce?

— A spus şefa să nu vă mai dau fără bonuri de pâine. Începând de azi pot să dau numai membrilor cooperatori ce deţin bonuri.

Mariana îl privea prostită. Ştia ce sunt bonurile căci în timpul când nu era plecată cu cartofi i se dădea să le ştampileze şi să le numeroteze apoi urmau să fie împărţite ţăranilor în schimbul muncii depuse la cooperativă, iar ei luau în schimbul bonurilor pâine. Ea nu avea aşa ceva, dar i s-a dat mereu voie să ia fără bonuri. Acum s-a speriat când a văzut că şefa a dat ordine noi. Avea bănuieli că era ceva special pentru ea acest ordin. A plecat din faţa geamului tare tristă. Dacă nu-i dădea voie să cumpere pâine de la brutărie trebuia să meargă în oraş, la Suceava, să şi-o cumpere, dar ea nu avea nici timp nici bani pentru aşa ceva. Drumul până la Suceava costa şaisprezece lei dus şi întors, iar o pâine opt lei, deci o costa drumul mai mult decât pâinea. Nu ştia ce să facă. În urmă cu o clipă

respira şi trăia speranță, iar în următoarea clipă era cuprinsă de deznădejde că nu are pâine.

Oare dacă o rog pe şefă să-mi dea voie să cumpăr pâine în continuare?! Nu pot să o rog. Chiar nu pot oricât mi-ar fi de greu. Mă tem de ea. Fac tot ce pot să nu-i ies în cale, iar când îi ies urlă de mă sperie. Când nu sunt plecată cu produse stau singură în sala de şedințe şi lucrez ce mi se dă şi fac tot ce pot să nu mă vadă. Trebuie să găsesc altceva de mâncare. Orice.

Se gândea la ce era prin magazinul sătesc în care intrase de câteva ori. Erau biscuiți uscați, Eugenia şi conserve de peşte. Curată „Epocă de aur". Niciodată pâine, lapte, mezeluri.

În timp ce se tot frământa ce să facă a ajuns în fața scărilor de la intrare şi s-a împiedicat de cineva. A spus pardon şi a înghețat de groază când a văzut că persoana de care se împiedicase era chiar şefa.

— Mă scuzați! N-am vrut.

— Adormita dracului, nici nu vezi pe unde mergi!

— Mă scuzați, mai îngăimă încă o dată.

— Ia hârtiile astea şi du-le tovarăşului secretar de partid de la primărie! Fugi repede!

În drum spre primărie gândul îi era tot la pâine. Ce proastă am fost când am spus că m-am săturat de pâine goală! Uite, acum, nu o am nici pe asta şi mi-e tare greu! Las hârtiile la primărie şi mă duc să-mi iau ceva de mâncare de la magazin. Orice: biscuiți, Eugenii. Numai de mâncare să fie!

A bătut în uşa secretarului de partid şi a intrat. A salutat şi a avut un sentiment de jenă amintindu-şi că deja făcuse cunoştință cu el la arie când aştepta să se termine maşinile de cartofi de încărcat pentru a pleca cu ele la Gura Humorului şi el venise ca un cadru de nădejde al partidului să vadă cum îşi fac datoria oamenii muncii şi să raporteze mai departe ce a constatat. Mariana era singură în baraca de la cântar şi privea pe geam la oamenii ce munceau ca nişte roboți la alesul cartofilor. A tresărit şi s-a întors speriată când a realizat că din spatele ei vine un zgomot de parcă ar fi fornăit un animal. Nu era niciun animal ci un bărbat de vreo doi metri, bătrân, urât şi care scotea sunete ciudate. Venea spre ea rânjind. Aproape când a ajuns lângă ea în pragul bărăcii a apărut inginera căreia Mariana îi împletise puloverul. Nu puteau spune că sunt prietene, dar se simpatizau mult. Mariana ştia că i-a plătit pentru lucru mai mult decât făcea.

Întrerupându-şi vorbele de sunete ciudate şi jucându-se cu mâinile în buzunarele pantalonilor i-a spus Marianei fără a şti că din prag îl priveşte inginera:

— O bucățică... ca tine mi-ar trebui şi mie... O, ce bucățică bună eşti!

Mariana avea ochii măriți de groază în timp ce privea animalul imens din fața ei ce scotea sunete ciudate şi deja o dezbrăca cu privirea. Avea privire de lup flămând, cu albul ochiului injectat de firişoare roşii şi în colțul gurii fine urme de salivă.

— Lăsați-o în pace! E destul de tânără pentru fiul dumneavoastră! vorbi inginera din prag apoi râse cu poftă în timp ce bărbatul a ieşit furios din baracă trecând pe lângă ingineră de parcă nici n-ar fi văzut-o.

Marianei îi trebuiră câteva clipe să-şi revină.

— Cine-i? Ce voia? De ce mi-a zis bucățică?!... Mi-a fost tare frică de el. Noroc că ați venit dumneavoastră.

Inginera râdea în hohote. Când s-a săturat de râs i-a răspuns Marianei:

— E secretarul de partid al comunei. Fă cumva să nu-i ieşi prea des în cale.

— De ce?

Inginera o privea cu nişte ochi cât cepele.

— Ştiu că citeşti mult. Colegul meu, inginerul şef, vorbeşte de tine cu admirație, iar el este un om ce nu admiră pe oricine, şi totuşi mie îmi pari proastă ca noaptea.

Mariana a lăsat capul în jos. Nu era supărată pe ingineră căci ştia că are dreptate. Pentru lumea reală, materială, pământeană era aşa cum zicea ea. Şcoala nu te pregătea deloc pentru viață. Acumulai nişte cunoştințe şi în funcție de cât de bună îți era memoria luai note, dar nicio şcoală din România acelor timpuri axată doar pe teorie nu te învăța să faci un borş, să lupți cu viața şi să te confrunți, în ultimă instanță, cu situații reale de viață. Mai mult decât toată teoria învățată la drept, finanțe, contabilitate, organizare, economie politică avea nevoie să ştie să coacă o pâine şi să cunoască plantele necesare unui borş. Până şi lecții în care înveți să te fereşti de oameni şi să-i cunoşti tot la şcoală s-ar putea face. Doar teoria, teoria, teoria, la care puteai termina aşa cum a terminat Mariana cu a doua medie pe liceu, în viața reală nu-ți folosea şi puteai fi premiat la şcoală şi repetent la viață.

Cineva de afară o strigă că-i gata maşina de încărcat şi că trebuie să plece. A ieşit din baracă însoțită de vorbele inginerei:

— Nu fi supărată pe mine. Nu sunt rea, dar am o gură cât o şură şi spun întotdeauna ce gândesc.

— Ştiu, a răspuns Mariana şi a plecat spre maşina ce o aştepta.

Ea plecă de la arie în timp ce inginerul Airinei ajungea acolo. Acesta a găsit-o pe colega lui încă râzând.

— Ce ai de eşti aşa distrată?

Aceasta, râzând cu lacrimi, i-a povestit de incidentul dintre omul partidului şi Mariana.

— Adu-i şi nişte cărți din care să afle ce înseamnă un obsedat sexual, Mihai. Sau nişte cărți din care să afle ce înseamnă să te f.... că nu ştie. Stă cu nasul în cărți şi îi proastă ca noaptea.

— Nu-mi plac femeile care vorbesc porcos. Iar când vorbesc de Mariana mă deranjează cu atât mai mult.

Inginera nici nu i-a luat în seamă cuvintele, nici vorbă să se supere.

— Vă place, Mariana! exclamă de parcă ar fi făcut o descoperire epocală. Ştia despre inginer că de la moartea soției e celibatar convins.

El ştia că nu are rost să nege. Înainte de a pleca spre maşină, după un moment lung de tăcere, aruncă nepăsător spre colega sa cuvintele:

— Îmi place. Aş fi fost fericit să am cu vreo treizeci de ani mai puțin.

— Dar eu am cu douăzeci de ani mai mult decât ea. Ce ziceți?! țipă inginera glumind după el.

Închizând portiera maşinii i-a răspuns:

— Vorbeşti mult prea porcos pentru gusturile mele în materie de femei. În rest eşti simpatică.

În fața Marianei, la birou stătea omul ciudat ce o speriase la arie. A salutat şi a spus repezit că a trimis-o contabila şefă cu nişte hârtii. Voia să le lase cât mai repede pe birou şi să iasă, dar mult mai repede decât ea a sărit el şi s-a îndreptat cu viteză spre uşă apoi s-a aşezat cu spatele în ea.

Mariana îl privea cu groază cum fornăie, are spume la gură şi a închis ochii când a văzut că-i descheiat la pantaloni.

A respirat adânc şi şi-a spus că trebuie să iasă din camera aceea fie ce o fi apoi s-a repezit spre uşă, a tras-o cu toată puterea împingându-l într-o parte şi pe animalul ce o sprijinea – şi care era prea uimit de curajul ei ca să reacționeze – şi a fugit afară.

Mergând spre C. A. P. a uitat să-şi cumpere ceva de mâncare. De fapt nici nu-i mai era foame. Era toată transpirată de frică.

Eram numai spirit, numai creier, numai vis şi zbor şi m-am trezit brusc într-o lume în care aproape toți oamenii sunt numai trup. Ce să fac în fața unui bărbat căruia îi vorbesc şi cred că e om şi îl văd dintr-o dată descheiat la pantaloni, fornăind ca un animal şi cu spume la gură!? Locul lui e în altă parte, nu la primărie!

În pragul sediului o aştepta şefa.

— Am dus hârtiile, a raportat sec.

— Ei, cum a fost întâlnirea cu tovarăşul secretar de partid? a întrebat şefa râzând, iar Marianei i s-au muiat picioarele auzind-o.

M-a trimis intenționat la el! A făcut-o special pentru mine! gândea apoi a trebuit să fugă în spatele clădirii căci îi venea să vomite. Nu mâncase nimic aşa că doar un lichid uşor verzui dădu afară. Nu plângea. Era amețită şi simțea

nevoia să se țină cu mâinile de zid. Aştepta ca stomacul să i se liniştească apoi urma să plece că o aştepta o maşină de cartofi în fața clădirii. Stomacul iar i se zbătea odată cu gândurile: Ştia ce s-a întâmplat la arie de la ingineră, or fi râs de mine la birouri şi acum m-a trimis anume la el!

Ca din senin a apărut lângă ea tanti Marghioala. Avea o cană cu apă în mână şi blândețe pe chip.

— Vreți să vă spălați, domşoară?

Fata s-a sprijinit de perete şi nu avea putere să-i răspundă. Fără să o mai întrebe femeia a luat apă în palmă şi a început să-i şteargă fața incredibil de albă.

— Acum vă e mai bine?

— Da, a răspuns moale. Mulțumesc, tanti.

Amețită încă a plecat la Gura Humorului. Nu ştia să spună ce o doare mai tare: foamea, descoperirea imaginii hidoase, dar reale a lumii şi a omului, frica de viitor, frigul ce răzbătea până la piele prin hainele subțiri sau moartea înceată a viselor din ea. Ştia sigur că, până în ziua în care bătrâna a acuzat-o pe nedrept că a furat, speranța şi visul au trăit în ea, dar de atunci ceva parcă s-a rupt în sufletul ei. Devenea o frunză purtată de torente ce-i dusă de colo-colo de valuri nebune şi nu mai conta ce şi-ar fi dorit să facă, ce a visat, ce a sperat, ci conta doar că după atâta izbit de stânci voia să se oprească, să doarmă, să mănânce şi iar să doarmă.

În ziua aceea a venit iar mai devreme acasă şi după ce a ajutat-o pe bătrână la smuls sfecla din grădină a plecat din nou să se plimbe ca să nu simtă mirosul de mâncare gătită făcută de aceasta. Plimbându-se pe drum nu a visat şi nu a văzut frunze purtate de vânt, ci a simțit frigul ce-i muşca trupul şi a tot socotit ce bani mai avea şi ce poate face cu ei. Şi nu era greu de calculat căci oricum ar fi făcut-o ajungeau de pâinea pe care şi-o cumpăra din oraş când mergea cu cartofi şi de câteva lucruri strict necesare încă pe vreo săptămână.

Măcar de ne-ar da banii pe la începutul lui octombrie! Aş plăti gazda, mi-aş lua medicamente şi o haină mai groasă că mor de frig!

— Iar te plimbi singură, frumoaso! auzi o întrebare şi nu realiză că omul ăsta ce-i tot iese în cale seamănă cu Sher Kan când îl pândea pe Mowgli din Cartea junglei.

— Iar mă plimb.

— Fac şi eu câțiva paşi alături de tine.

Mergând ea a început să povestească despre scris şi poezie, despre visul de a merge la facultate şi de a deveni scriitoare şi era încântată că el o ascultă atât de atent şi că e atât de blând. Nici nu-i trecea prin cap că el gândeşte ca răspuns la speranțele ei: La femeie îi trebuie apă, paie şi bătaie!

Pentru că el tăcea şi o asculta, iar nevoia ei de a se descărca de tot ce adunase în suflet până atunci era uriaşă, a vorbit mai departe: despre frig şi foame, despre lipsa banilor şi despre boală.

— Vino la mine! Voi avea grijă de tine! Te voi ține în facultate! Acceptă să fii soția mea!

— Niciodată! a răspuns ea dur şi repezit. Apoi fiindu-i milă de el, şi nevăzându-i pumnii strânşi şi buzele strânse cu furie, a continuat mai blând. Nu pot pentru că nu te iubesc! Îmi ceri să mă vând ție, iar eu dacă mă vând nu ştiu ce culoare vor mai avea visele, nu ştiu dacă am să mai pot privi curcubeul sau cum am să mă mai rog lui Dumnezeu!? Pot să mă dărui, nu sunt de vânzare şi tu trebuie să înțelegi asta ca să ştii cine sunt şi ce sunt!

Furia îl făcea din nou să-şi strângă pumnii până la durere şi până când avea pete de sânge în palmă. Tot creierul lui bolnav țipa: Ai fost de vânzare, târfă nenorocită, când ai fost a lui! Te-ai dăruit, spui!? Ce-i aia a te dărui!?... Eu nu înțeleg. Ştiu doar că eşti o târfă şi că pe mine mă refuzi în timp ce pe altul nu, şi mai ştiu că blestematul ăsta de trup nu mai vrea să mă asculte! Te vrea indiferent de ceea ce îi spun eu despre tine!

Când gândurile i s-au liniştit a putut vorbi calm şi fără a trăda nimic din ceea ce gândea cu adevărat.

— Vreau să te ajut nu să mi te vinzi! Nu vreau să te culci cu mine, nu-ți fac copii şi nu te doresc! Vreau să stai la mine, te țin în facultate şi dacă în patru – maximum cinci ani cât ține facultatea nu te îndrăgosteşti de mine eşti liberă. Asta-i tot ce îți cer căci simt că nu pot trăi fără tine.

Promitea tot şi nu cerea nimic. Părea înger, iar Mariana era la capătul puterilor şi totuşi, ştia că nu-i ceva normal în cea ce i se propunea, şi a răspuns:

— Nu vreau că nu te iubesc. Dacă te-aş iubi te-aş urma până la capătul lumii desculță şi pe jos şi asta fără să-mi promiți nimic. Iartă-mă că-ți spun, dar noi nu vorbim aceeaşi limbă.

Şi-a însoțit ultimele cuvinte de gestul acela ce l-a mai făcut şi altă dată de a-i mângâia fața cu mâna. El şi-a plecat capul pe palma ei şi i-a strâns-o între umăr şi față şi a şoptit:

— Ce mână fierbinte ai!

— Iar tu eşti rece ca gheața, a completat ea şi şi-a tras mâna.

— Mai gândeşte-te la tot ce ți-am spus, te rog, Mariana.

— Nu-i nevoie, Simion. Tot ce-mi propui tu seamănă cu o ispită a diavolului... Nu... Nu... Nu... de o mie de ori!

El a rămas singur în noapte şi liniştindu-şi trupul ce o luase razna de la întâlnirea cu Mariana lăsă să se verse din el furia bolnavă ce o simțea față de femei, iar acum în ochii lui toate deveniseră una singură în care vedea toate defectele şi răutățile ce ştia că le au femeile cu excepția mamei.

Acasă el a ascultat rock nebun ca să o uite, dar nu reuşea.

Nici Mariana nu a adormit imediat ce a ajuns acasă căci în clipa când s-a pus în pat a auzit vocea bătrânei:

— Din luna octombrie trebuie să-mi plăteşti şi lemnele de foc. Un metru pe lună.

Mariana o asculta şi nu ştia ce să-i răspundă. Gândea că stă în aceeaşi cameră cu bătrâna şi că aceasta tot atâta foc ar face fie că stă ea fie că nu. Deja îi plătea lumina şi îi făcea aproape toată treaba. Chiar nu ştia ce să zică. Tot bătrâna sparse tăcerea.

— Ai putea vorbi cu inginerul şef şi să-mi aduci o căruță de cartofi sau porumb în locul lemnelor.

Repezit, şuierat, cu furie i-au ieşit din gură cuvintele:

— Niciodată! Ați auzit: niciodată! Vă voi plăti şi lemnele, dar nu voi fura pentru dumneavoastră! Vă plătesc tot când iau banii în octombrie!

Pe bătrână a surprins-o furia din vocea ei, dar nu destul încât să o lase fără replică aşa că, după o clipă de tăcere, încheie filozofic:

— Tare proastă mai eşti! Tu chiar nu vezi cum se descurcă ceilalți de la birouri!?

Apoi, fără a aştepta vreun răspuns de la fată, s-a întors cu fața la perete şi în câteva clipe deja sforăia.

Fata nu putea adormi oricât de obosită ar fi fost. Socotea din nou cum trebuie să-şi împartă salariu de două mii de lei ce trebuia să-l primească, în sfârşit, în octombrie şi oricât socotea rezultatul nu ieşea bine. Lemne, chirie, o haină, medicamente, ghete, plapumă şi mâncare până cine ştie când va lua alt salariu – toate se adunau pe lista lungă din creierul ei şi ştia că banii nu vor ajunge.

Nu iau plapumă, căci dacă iau lemne o să fie cald în casă şi n-o să mai fie nevoie de ea! descoperi bucuroasă. Hai să văd la ce aş mai putea renunța! Enumeră în gând tot ceea ce-i trebuia şi la urmă concluziona că ar mai fi câte ceva de adăugat pe listă ca un pulover sau o pereche de pantaloni, dar de scos nu mai avea ce scoate că totul îi era strict necesar.

Când somnul a prins-o în brațe a şoptit: Oare ce ar fi dacă aş spune da!? Promite tot, nu cere nimic. E bun şi blând, iar eu nu mai pot. Poate în timp l-aş putea iubi pentru bunătatea şi blândețea lui şi pentru felul în care se poartă cu mine... Adormită de tot mai auzi încă o şoaptă deşi nu ştia cine i-o spune în creier: Nu pot spune da pentru că nu îl iubesc şi nu există lecții de a putea iubi. Nu pot iubi un om de gheață...

A visat din nou cum o aruncă un diavol de pe stânci şi a plâns când i-a călcat degetele cu care se agăța să nu cadă şi s-a îngrozit când i-a auzit râsul bolnav. Cel mai tare s-a speriat când el a lovit-o cu putere în piept şi din cauza

durerii nu a mai putut respira şi a căzut. S-a trezit speriată, cumplit de speriată. În cameră era întuneric beznă. Corpul îi era înțepenit de frig. Durerea atroce din piept şi de cap nu dispărea chiar dacă era trează. Îşi simțea degetele înțepenite şi gura încleştată.

Dumnezeule, ce rău mi-e! Întotdeauna când făceam o criză urâtă începea aşa.

Ştia că trebuie să găsească puterea de a ieşi afară la aer căci poate acolo şi-ar fi revenit, dar în casă, singură, în pat, fără ca cineva să o ajute se temea că ar putea muri. Făcând eforturi supraomeneşti de a-şi învinge durerea şi slăbiciunea ce o simțea în tot trupul s-a ridicat în picioare şi ținându-se de pereți a ajuns afară. Cu spatele lipit de zidul casei, în cerdac, privind la ploaia ce se scurgea din streaşină ca un văl de mărgăritare se ruga ca răul să-i treacă.

Simțea transpirația rece ca gheața lunecându-i pe frunte şi pe tâmple. Capul îi zvâcnea. Durerea de piept era atroce. Mâinile şi maxilarul îi erau înțepenite. Se forța să respire adânc şi nu reuşea decât să tragă slab aer în piept şi asta cu un efort uriaş. Oare sunt afară sau în pat şi visez că sunt afară şi mi-e tare rău!? Aş şti unde sunt dacă aş putea întinde mâna până la perdeaua de ploaie şi dacă aş simți-o înseamnă că sunt afară. Oricât se forță mâna n-o asculta să se ridice şi să se întindă puțin în față. Îşi simțea lacrimile sărate curgându-i pe buze, dar în rest chiar nu mai ştia sigur dacă a ajuns până afară. Mai degrabă credea că-i în pat şi că îi este atât de rău de nu mai ştie ce-i cu ea.

— Vino în casă! Ce stai atâta cu uşile deschise! auzi cum țipă bătrâna şi readusă puțin la realitate pricepu că este afară şi că trebuie să facă un efort uriaş de a ajunge în cameră.

Tremura din toate încheieturile. Dinții îi clănțăneau în gură. Totul o durea...

Porni ca pruncii când învață să meargă în picioare: un pas, doi, trei, uşa... şi acolo n-a mai ştiut nimic. A auzit un zgomot ciudat, dar nu şi-a dat seama că-i făcut de capul ei ce cade ca un bolovan peste uşă şi apoi jos în hol. Se cufunda în întuneric. Nu mai simțea frigul, durerea şi nici dinții nu-i mai clănțăneau. Întunericul o îmbrățişa şi ei îi era cald.

Simțea că e zgâlțâită cu putere şi că cineva o loveşte peste față şi făcându-i asta o trage din brațele întunericului unde îi era cald şi unde nu simțea nimic. Şi după câtă simțire trăise în ultimile luni a nu simți nimic era o binecuvântare.

— Vai, am crezut că ai murit! auzi vocea bătrânei țipând şi odată cu vocea aceea răul a venit înapoi.

Voia să spună să nu o mai lovească prosteşte peste față şi că nu a murit, dar nu putea.

— Vai, ce față ai! Parcă eşti moartă! țipă iar bătrâna.

Nu ştia cât a mai stat întinsă pe jos. Când şi-a revenit cât de cât, sprijinită de pereți, a ajuns în pat.

— Vreau... vre... au... treninigul... să... mă... îmbrac... Mi-e... e... frig... şopti făcând un efort uriaş în timp ce dinții îi clănțăneau şi tremura din întreg corpul incontrolabil.

Bătrâna i-a adus o pătură şi a învelit-o. Îi privea cu groază fața albă ca varul şi buzele vineții.

— Dacă ştiam că ai boala lui cel hâd, nu te primeam în casă la mine, Doamne fereşte! În gând mai adăugă: Te-am primit chiar dacă eşti de la stat crezând că eşti oleacă mai deşteaptă şi că lucrând la birouri la colectiv aduci şi tu cartofi, porumb, dar tu nu aduci nimic! Eşti cea mai mare proastă pe care am văzut-o în viața mea! Nici nu ştiu de ce stai atât cu nasul în cărți! M-am uitat şi pe hârtiile mâzgălite de tine, dar nu înțeleg nimic! Doamne, pe cine am primit în casă!

Fata o privea şi nu ştia ce spune, dar îi era prea rău ca să-i poată răspunde. Nu ştia ce înseamnă „boala lui cel hâd", dar ştia că este anemică, are lipsă de calciu şi că face crize de spasmofilie. În starea în care era nu putea să-i explice asta bătrânei.

— Acum că te-am învelit, sting lumina că se consumă curent şi mă culc.

Marianei îi era încă tare rău şi îi era frică să stea singură. Chiar îi era frică să nu moară căci niciodată nu i-a fost aşa de rău, dar şi mai frică îi era să-i spună bătrânei să nu stingă lumina, să nu o lase singură şi dacă îi bună să o țină de mână până când îşi va reveni...

Au urmat ore de chin cumplit până la ziuă. Durerea din piept nu ceda, iar frigul o făcea să tremure cu tot cu pătură şi cu tot cu pat. Avea momente când se pierdea cu totul şi alte momente când se ruga ca printr-un miracol profesorul să fie lângă ea, să-i mângâie mâinile şi să o ajute să lupte cu boala, dar mai ales să nu o lase singură în întuneric şi în frig şi amintindu-şi de el la tot chinul ei se adăuga şi dorul şi spre ziuă când îi fu cât de cât mai bine îşi zise: Nu ştiu ce înseamnă boala lui cel hâd de care vorbeşte tanti, dar dacă există aşa o boală şi de aia sufăr eu atunci această maladie se cheamă să fii singur pe lume, să-ți fie foame şi frig, să fii bolnav, să nu ai cu ce te îmbrăca, oamenii să te strivească şi pe deasupra să-ți fie dor până la infinit şi înapoi...

Dimineața următoare nu a mers la Gura Humorului căci se terminaseră cartofii aşa că a stat singură în sala de şedințe a C. A. P. ului şi a lucrat la hârțoage. Se mişca cu încetinitorul şi în fața ochilor avea pete negre şi cu toate astea îşi făcea singură curaj că o colegă i-a spus de dimineață că luni – întâi octombrie – vor primi banii. Trebuie să mai rezist două zile: sâmbătă şi duminică, apoi de luni va fi mai bine îşi spunea în timp ce se chinuia să vadă cifrele ce le completa pe hârtii şi care din cauza bolii fugeau în toate părțile.

— Aici erai? se auzi întrebată şi zâmbi fericită că există cineva pe lume care o caută.

— Aici, tovarăşe inginer.

— De ce stai singură?

Ea nu a răspuns, iar el a uitat de întrebare când i-a văzut mai bine chipul.

— Ce-i cu tine?! Arăți rău. Ai cearcăne şi eşti palidă de mă sperii.

Inginerul se gândea cu groază la prietenul lui, Simion, ce jurase că va face totul ca să o aibă şi privind-o legă starea fetei de el, dar nu avea curaj să întrebe.

— Mi-e tare rău. Astă noapte am crezut că mor. Aştept să iau salariu – am aflat că se dă luni – şi îmi iau medicamente.

— Ți le cumpăr eu, Mariana.

— Nu, mulțumesc. Aştept până luni.

— Şi crezi că o să rezişti până luni în halul ăsta? Măcar spune-mi, dacă poți, ce ai?

Fata a povestit despre boala ce o chinuia de vreo cinci ani, iar el răsuflă uşurat aflând că răul ei nu are legătură cu Simion.

Au vorbit apoi despre poezie şi scris, despre pasiuni şi cărți preferate.

— Când îmi vei da să citesc ce scrii?

— Mâine dimineață am să vă aduc ceva. Am trimis şi la ziar nişte poezii. Sunt nerăbdătoare să văd dacă le vor publica.

— Sigur le vor plăcea.

— De unde ştiți, că n-ați citit nimic scris de mine?

— Ai poezia în ochi şi în felul de a vorbi. Tu nu eşti deloc pământeană.

Au râs amândoi odată. În obrajii ei palizi au apărut pete roşii.

— Ce râs ai! Ce frumoasă eşti când râzi!

Cuvintele lui au făcut-o să se chircească de durere.

E a doua oară când îi laud râsul şi ea nu suportă asta, gândi el.

— Aştept să-mi aduci ce scrii. De fapt poți să-mi aduci diseară, nu mâine dimineață. Ştii că avem şedință de instruire politică? Ai semnat convocarea, nu?

— Nu. Acum vă aud pe dumneavoastră.

— Adă-mi diseară la şedință şi în timp ce ne prelucrează programe, teze, directive şi pe p... m... eu am să citesc ce scrii tu.

Mariana a râs din nou, dar el nu i-a mai lăudat râsul ci ieşind din sală l-a luat cu el şi l-a pus pe suflet ca un balsam. Păcat, mare păcat că râde atât de rar! Nu am întâlnit în viața mea asemenea râs!

După plecarea inginerului fata a împins deoparte hârțoagele la care lucra şi luând o foaie albă a început să aştearnă pe ea gânduri în care se întreba: Ce sunt?! Ce am învățat din tot ceea ce am trăit în ultima vreme!? Sunt mai bogată sau mai săracă sufleteşte după tot ceea ce am trăit!?

Apoi tot ea luptând cu nebunia gândurilor ce se înghesuiau să iasă pe hârtie dădu răspunsuri la întrebări fără să-şi mai simtă răul şi fără s-o mai doară lumea.

Ştiu că material sunt săracă, tare săracă, dar mai ştiu că eu ca om nu mă definesc prin a avea, căci aş fi tare puțin în ziua când aş spune: eu am casă, am maşină, am bani, am aur... Vai ce săracă aş fi atunci dacă asta ar fi de spus esențial despre mine, mult mai săracă decât acum când sunt un buchet de gânduri şi de sentimente... un om rănit de lume, dar care încă mai visează, iar omul care visează e cu mult mai bogat decât cel ce nu visează niciodată, dar spune mereu „am". Da, sunt mai înțeleaptă decât eram. Am învățat că chinul şi umilința, foamea şi frigul m-au făcut mai omenoasă şi mai blândă. Că sunt onestă şi că indiferent ce şi unde voi ajunge, dacă viața îmi va rezerva acest drept crezând că îl merit, pe mine nu mă va prinde niciodată mărirea şi îngâmfarea lumii, că nu voi putea niciodată lovi în oameni, că nu voi deveni niciodată un om feroce, un om care striveşte. Am învățat câte ceva şi despre oameni: să nu-i judec după şcoală ori funcție, ci după fapte, căci o femeie de serviciu poate avea în ea mai multă omenie şi iubire de dăruit decât cineva tobă de carte. Să cântăresc oamenii după faptele lor şi să nu conteze funcția şi averea căci acestea poartă pecetea cu înscrisul de pe inelul primit în dar de regele Solomon ca să devină trist când e vesel şi vesel când e trist: „trece şi asta"... Dar ce rămâne? Ce e cu adevărat important în viață?

Rămân gândurile şi visele, iubirea dăruită şi blândețea, rămâne tot ce am creat, dar la început a fost doar un gând...

Am mai învățat că nu am voie să nu-mi pese, căci a nu-ți păsa e o condamnare a sufletului la moarte. A îți păsa înseamnă să nu-ți plângi numai durerea ta, să nu trăieşti numai pentru tine şi nici să nu plângi numai pentru tine. Să găsesc în fiecare om ceva special şi să mă bucur de asta, iar de cei ce nu au nimic deosebit să-mi fie milă, aşa cum mi-e milă de cei ce sunt cu adevărat răi, invidioşi, răzbunători...

Ce greşeli fac?... Fug în trecut, visez la viitor şi las prezentul să se furişeze pe lângă mine ca un hoț. De durere şi de neputință devin un martor la propria-mi viață, în loc să fiu un maestru al ei – cumplită greşeală, dar nu ştiu cum să o repar şi mai am şi o curiozitate: vreau să văd omul care poate face din chinul ce îl trăiesc măiestrie de a trăi şi din zborul ăsta frânt luptă sublimă, vreau să văd omul ce poate să trăiască exact ce trăiesc eu şi devine din victimă a sorții maestru al vieții şi dacă îl văd mă închin în fața lui! Când totul devine lovire, când se rupe orice vreasc de care te prinzi, când lovesc în tine oamenii ca şi câinii turbați, unde să mai găseşti putere şi în ce să mai crezi!?

Mai greşesc când am prea multe regrete şi le las să mă copleşească şi s-ar putea ca într-o zi cel mai mare regret să fie regretul pentru tot ce n-am trăit. Râd rar, plâng mult şi mă simt bătrână.

Sunt fericită? Ce-i fericirea? O cunosc?... Am cunoscut fericirea în timpul liceului. Visam – Dumnezeule ce fericire! – la iubire şi la destin de om creator. Acum când visele îmi sunt bolnave şi se luptă cu moartea – Ce coşmar, ce durere, ce neputință de a mai trăi! – mă salvează de disperare scrisul. Sunt fericită când scriu! Mă simt om creator! Nu sunt născută să simt fericire adunând, ci creind ceva din cuvinte, ceva ce apoi dărui lumii şi o fac să plângă sau să râdă, să viseze şi să zboare, să creadă în iubire chiar dacă eu n-am gustat niciodată din ea, dar am visat atât de mult la ea încât am devenit un doctor în iubire; scriind nu mă arăt pe mine lumii cum sunt, căci oricât de grozavă m-aş crede sunt doar un prăpădit de om, ci o oblig pe ea să se privească în oglindă. Să creezi din cuvinte oglindă lumii e sublim! Nu-i meritul meu prea mare şi nici înțelepciunea. Am în plus un alt mod de a privi, de a vrea să cunosc şi să ştiu şi oricât o fac nu-i niciodată destul şi nici nu ajung la capăt. E ca o sete fără sfârşit. Ăsta-i singurul merit al omului creator: setea infinită. Nu înțelepciunea – căci cu cât ai mai multă cu atât ştii mai bine că-i prea puțină prin comparație cu ceea ce e de ştiut, nu mărirea lumii – căci e deşertăciune, nu râsul de om – ce păcat cumplit – ci înțelegerea.

Cine sunt!?... Sunt un suflet în care plânge vioara lui Paganini şi în care Mozart se teme să mai vină... Sunt un om în căutarea acasei, a amintirilor şi a copilăriei moarte înainte de a se naşte de tot... Sunt un om însetat de lumină şi de iubire...

A recitit tot ce a scris şi i-a plăcut. Născuse pe hârtie tot ce a adunat ca experiență de viață în ultimile două luni. Ştia, recitindu-se, că sufletul nu i-a murit, că visele şi poezia mai trăiesc încă în ea şi că nimic nu ți se dă în zadar. Totul are un scop. Viața are tainele şi legile ei de a nu te lăsa cu lecții neînvățate. Ce risipă de energie, ce obositoare repetiție a lecțiilor de viață pentru cei ce nu învață niciodată nimic. Pentru cei ce se cred înțelepți, pentru cei ce se cred bogați pentru că au avere, pentru cei ce fac rău şi le place asta, pentru cei ce umilesc şi strivesc, pentru cei cărora le este totul suficient şi nu mai au nevoie de nimic, nici măcar de vis!

Seara a dat ceea ce a scris inginerului Airinei. Acesta citea uimit şi poezie şi proză şi nu auzea niciun cuvânt spus la şedința de îndobitocire. La sfârşit şi-a spus: E talentată... e profundă... dar e şi fragilă, sensibilă... Pare un copil ajuns brusc matur... Mi-e frică pentru ea!

Îngerul Marianei din cer a exclamat cu năduf auzindu-i cuvintele:

— Parcă numai ție ți-e frică!

Sâmbătă era tot ameţită, dar era bucuroasă că nu mai trebuie să plece pe drum. Recoltatul cartofilor se încheiase, iar până când începea porumbul avea câteva zile de stat la birou sau eventual de făcut câte un drum la bancă la Suceava. Tot singură, tot în sala de şedinţe lucra la ceea ce i se dădea şi visa la poeziile ce le trimisese la ziar. Ar fi fost cea mai bucuroasă dintre muritori dacă ar fi fost apreciate şi vreo una din ele măcar ar fi apărut în ziar. Asta i-ar fi dat în continuare putere să lupte şi să creadă în destinul de nemuritor al muritoarei flămânde, dezbrăcate, bolnave, umilite şi singure pe lume.

La ora trei şi-a strâns lucrurile şi a plecat spre ieşire.

— Domşoară Mariana, vă cheamă şefa! striga după ea tanti Marghioala.

S-a întors înapoi cu inima cât un purice. A o chema şefa echivala în sufletul ei cu o chemare în faţa plutonului de execuţie. Mama Marieta, Cruela sau alte personaje ce le întâlnise de-a lungul vieţii ei erau îngeraşi prin comparaţie cu ea.

A intrat în biroul secretarei şi a întrebat:

— Oare de ce mă cheamă tovarăşa contabil şef?

Aceasta a dat din umeri în semn că nu ştie apoi a făcut un semn discret cu capul spre uşă, iar acel semn era un fel de a spune: Uite-o!

Mariana s-a întors repede.

— Ce să-ţi spun ai zi scurtă!? Pleci acasă când vrei fără ca măcar să întrebi! începu a ţipa şefa.

Mariana nu avea curaj să-i răspundă că lucrase zile în şir de dimineaţă până noaptea, uneori a ajuns acasă chiar după miezul nopţii şi că sâmbăta, când nu era campanie toată lumea pleacă acasă la trei.

— Pleci la Hânţeşti, cu o maşină de cartofi stricaţi, la fabrica de alcool! Uite actele maşinii! Aşteapt-o până vine! Acum e la încărcat!

— Şefa, dar deja e târziu, iar până încarcă maşina se face şi mai târziu şi o să găsească fabrica închisă. Nu o să fie nimeni la recepţie sâmbătă seara. Lăsaţi pe luni, spuse secretara.

— Nu te-am întrebat nimic pe tine. Caută-ţi de treaba ta! Tu – şi aici ochii i se îndreptară spre Mariana – aşteaptă maşina până vine! Vei merge cu ea astăzi la Hânţeşti!

Toată lumea a plecat acasă, doar secretara, ce era de serviciu la telefon, şi fata au rămas în clădirea C. A. P. ului.

Fata nu zicea nimic. Şi-a scos din sacoşă câteva Eugenii şi vreo zece nuci ce le găsise pe drum şi le mânca în tăcere, după ce o servise şi pe secretară, dar aceasta o refuzase. Nu se văita şi nu zicea nimic. Doar aştepta. S-a făcut cinci şi nicio maşină nu a venit să o ia.

— Ce te faci tu, dacă pleci la ora asta?! Fabrica sigur e închisă! De fiecare dată când s-au trimis cartofi stricaţi se încărca maşina de seara sau eventual

dimineața foarte devreme pentru a ajunge la fabrică până la două-trei. Acolo vin maşini din tot județul şi se stă la rând de înnebuneşti. Ce te faci tu sâmbătă noaptea pe drum cu o maşină de cartofi stricați! Ştiu sigur că vei găsi fabrica închisă! se văita secretara.

Cu creierul anesteziat, cu trupul obosit de boală, Mariana a răspuns:

— Nu ştiu! Chiar nu ştiu ce o să mă fac!

— O sun pe şefă acasă şi îi spun că maşina nu a ajuns nici până la ora asta şi că rămâne totul pe luni.

— Nu o sunați! Vă rog, nu!

Secretara nu o ascultă şi ceru de la poştă locuința şefei, apoi i-a explicat care e situația.

Pe Mariana n-o mira deloc că o aude cum țipă. Fără a-i spune ce a spus – deşi nu era nevoie – femeia, însoțindu-şi vorba de un gest al umerilor ce însemna: Eu am încercat, dar n-am reuşit! a şoptit spre fată:

— Nu vrea.

— Ştiam că nu vrea.

La şapte şi jumătate, era aproape întuneric, a plecat spre Hânțeşti. Şofer era Şoteanu şi Mariana când l-a văzut a avut un sentiment de frică. De la incidentul cu săritul din maşină nu a mai mers niciodată cu el. Îl evita sau venea cu ocazii când el era cu ultima maşină.

— La ce oră te-ai dus la încărcat? îl întrebă secretara ce o însoțise pe Mariana până la maşină.

— La trei, trei şi jumătate. Atunci a sunat şefa şi a spus că trebuie să trimită cartofi la Hânțeşti. Chiar m-a rugat să merg eu, dar nu-mi convine deloc. E sâmbătă seara şi nu o să fie nimeni acolo, dar mie nu-mi pasă. Încui maşina, o las pe domnişoara s-o păzească şi până luni dimineața sunt liber. Deja i-am spus şefei că aşa fac.

Înainte de a pleca secretara a fugit la maşină la Mariana şi i-a întins vesta ei.

— Ia-o! Eşti dezbrăcată şi e frig. Cine ştie pe unde şi cât o să stai!

— Mulțumesc, a şoptit fata luând vesta.

A privit pe geam după femeia ce fusese bună cu ea până când nu a mai văzut-o. Nu simțea nimic şi nu o durea nimic. Totul era amorțire. Lipsa oricărui sentiment sau dureri luase locul a tot ceea ce trebuia să simtă şi să o doară. Golul era mai mult şi mai bine decât ceva ce ucide, iar pe ea pusese stăpânire golul. Nu mai ştia de timp, de loc, de cine-i sau ce-ar vrea să fie. Avea din nou starea de rătăcire din noaptea în care o întâlnise inginerul Airinei şi ea pusese întrebarea năucitoare: Când s-a întâmplat asta!? Azi sau mai demult!? Viața devenise o încâlceală de evenimente fără rost, sau a cărui rost ei îi scăpa, nu crede în oameni şi nu se baza pe nimeni. Pe profesor îl ura că nimic din ceea ce o

învățase nu-i folosea acum, dar ura ei era un amestec ciudat de furie, dor, disperare şi iubire şi ştia sigur că, dacă printr-un miracol el ar apărea atunci în fața ei, i-ar fugi în brațe şi i-ar şopti strângându-l cu disperare:

— Nu mă alunga aşa cum ai făcut mereu. Viața e grea fără tine. Nu am nici prieteni şi nici frați, nu am mamă şi nu am tată, nu-l mai am nici pe Dumnezeu căci îmi pun prea des întrebarea ce şi-o punea Stela, dar vreau să te am pe tine ca să ții loc de toate astea! Dacă mă alungi din nou te urăsc până la moarte!

— Ce-ai spus? întrebă şoferul că auzise clar că fata a şoptit ceva, dar cum ea nu-i răspundea a repetat întrebarea.

— Am întrebat ce-ai spus?... şi cum ea nu răspundea ci îl privea cu nişte ochi mari şi mirați continuă tot el: Ai spus ceva cu „din nou" şi cu „te urăsc până la moarte!"

— Iartă-mă că am gândit cu voce tare!

Era roşie ca racul de ruşine. Nu i se mai întâmplase niciodată să se îmbrace gândul în cuvânt fără să o întrebe. E grav: sunt atât de terminată încât gândurile mele o iau razna şi fug de la mine în lume. Le-o fi şi lor greu cu o stăpână aşa prăpădită.

— Nu-i nevoie să mă urăşti. N-o să se repete. Atunci a fost doar o glumă, iar tu ai reacționat prosteşte. Te rog să nu-ți fie frică!

Mariana realiza că el a crezut că lui i-a spus că îl urăşte şi că-i aşa din cauza fricii de el. Era adevărat, îi era frică, era îngrijorată, dar nu cu el a vorbit când de fapt nici nu voia să vorbească. A întins mâna şi a atins brațul de zdrahon a celui de la volan.

— Mulțumesc. Îmi face bine ce-mi spui.

El a zâmbit spre ea şi în ochii lui era lumină şi căldură.

S-a retras apoi în colțul de la uşă al maşinii, s-a strâns în vesta ce i-o dăduse secretara şi visând cu ochii deschişi la viața de liceeană când scria poezie, era iubită, visa şi spera, i se pictase un tablou în care avea o coroană de margarete şi era înger, alunecă în somn însoțită de un gând: Nu-i bine să-i pictezi tablouri unei fete singure pe lume, căci o faci să creadă că acel tablou e viața ei şi ce să facă un înger din tablou pe pământ când trebuie să ducă noaptea cartofi stricați la o fabrică ce s-ar putea să fie închisă!? Aş fi vrut să acopăr lumea cu petale din coroana de margarete şi să o fac să înflorească, aş fi vrut să trăiesc numai vis, dar mi s-a dat coşmar şi m-am transformat într-un om ce-şi duce crucea...

A visat-o pe bunica Maria, pe Geta Strugaru şi pe profesor. Erau împreună, vorbeau, râdeau. Deşi visul nu avea nicio logică ea era fericită.

S-a trezit şi s-a speriat realizând că maşina stă pe loc şi că şoferul nu-i în cabină. Afară era întuneric beznă. Cât e ceasul? De ce stăm pe loc? se întreba şi

nu îndrăznea să iasă din maşină şi să-l caute. De frică simți că are gheață pe şira spinării.

— Am avut pană. Am făcut-o, rosti şoferul când a deschis uşa şi a văzut că-i trează. Mă spăl pe mâini şi mergem mai departe.

A răsuflat uşurată şi groaza i s-a risipit din suflet.

Continuându-şi drumul şoferul înjura de mama focului pe şefa Marianei.

— E aproape unsprezece noaptea. Pe cine dracu mai găsim noi acolo să lăsăm cartofii? Are ea ceva în neregulă la cap de te-a trimis sâmbătă seara tocmai la Hânțeşti!

Fata îl asculta şi nu zicea nimic. Nici nu ştia ce ar mai putea zice. Înota într-o pâclă noroioasă şi nu mai putea gândi normal. Doar frica şi durerea o mai ajungeau şi o speriau. În rest nimic. Aştepta să vadă ce urmează şi va vedea atunci ce va face. Îi era foame, îi era somn şi-i era frig. Cu câteva clipe mai devreme i-a fost şi cumplit de frică. Era destul. Mai mult de atât nu putea duce.

Tot amorțită părea şi când portarul sau paznicul fabricii – nici nu ştia prea bine ce e – a început să înjure şi să urle ca toți dracii când a ajuns şi i-a întins hârtiile. L-a lăsat să urle şi aştepta să se calmeze apoi să discute cu el să vadă ce e de făcut. Tăcerea şi aparenta nepăsare a fetei l-a întărâtat şi mai tare şi a continuat.

— Ați stat la f.... cine ştie pe unde şi veniți cu cartofii la miezul nopții! Vă duc în camera de oaspeți şi vă f.... în continuare până luni când va veni cineva de la birouri să facă recepția!

Gata, era prea mult chiar şi pentru o molie ca Mariana! Amorțirea, pâcla noroioasă, frigul, foamea şi somnul au fugit toate odată speriate de vorbele spurcate ale omului şi în locul lor a venit furia: rece, calculată, sălbatică. De parcă ar fi fost cea mai puternică şi mai dură femeie de pe pământ, surprinzându-l şi pe şoferul ce o însoțea, dar şi pe portarul ce o jignise, s-a dus în fața lui şi l-a pocnit peste față cu toată puterea de care era în stare. Nu-i păsa nici dacă moare din cauza gestului ei, tot ce ştia e că asta trebuie să facă: să-l lovească! Vocea îi suna tare, clar şi fără să se bâlbâie, dar mai ales îi părea străină până şi ei. Nu era vocea ei cea care vorbea. Se apăra şi poruncea.

— N-am stat la... la ce ai spus dumneata! Am plecat la şapte şi jumătate de la Stănileşti, am făcut o pană pe drum şi acum am ajuns aici! Nu am hotărât eu să vin sâmbătă seara, ci şefii mei! Eu doar fac ce mi se spune! Chemi pe cineva să primească maşina cu cartofi sau plec cu ei înapoi, dar asta după ce scrii dumneata pe hârtiile mele că nu le primeşti că am venit prea târziu! Nu dorm în nicio cameră de oaspeți! Clar!?

Vocea îi era dură şi părea că taie aerul ca un cuțit. Bărbatul din fața ei o privea în timp ce-şi mângâia obrazul lovit şi habar nu avea că fetei din fața lui, deja i s-au muiat genunchii de spaimă şi că îi tremurau. Acum că terminase de

țipat i se terminase şi curajul şi tot ce aştepta era să fie la rândul ei lovită sau măcar umilită. Sub nicio formă nu se aştepta să audă cuvintele ce le-a auzit.

— Straşnică femeie! Mă duc să dau telefon să văd cine poate veni la recepție.

Moale ca o cârpă, speriată de propriul curaj ce se născuse în ea în clipa în care cineva i-a murdărit sufletul cu noroi, s-a sprijinit cu spatele de cabina maşinii şi a închis ochii. Aştepta să primească un răspuns. Spera că cineva va veni să primească totuşi cartofii şi să se poată întoarce acasă.

Şoteanu o privea de parcă atunci ar fi văzut-o prima dată. Niciodată nu şi-a imaginat măcar că ea poate avea atâta curaj şi că poate fi atât de dură.

... Trebuia totuşi să-mi imaginez, doar a avut curaj să-mi sară din maşină...

Îi privea chipul străveziu cu picături de sudoare pe frunte. La cât era de frig îi era clar că a transpirat de furie şi de frică.

— Ți-e rău? Eşti tare palidă!

— Nu. Sunt doar obosită. Vreau să se termine treaba asta şi să mă întorc acasă şi să dorm.

Femeia dură a dispărut. Părea un copil chinuit şi atât şi şoferul îşi dorea cu disperare să o mângâie într-un fel. A întins mâna spre fața ei şi i-a mângâiat-o şi ea nu s-a speriat şi nici nu s-a ferit de el.

— O să se termine. O să te duc acasă şi o să dormi.

Îngerul ei din cer era furios. Ştii, toantă mică, să te aperi când cineva te atacă pe față, dar nu ştii să te aperi de lupi ascunşi în piele de oaie. Te topeşti la cel mai mic gest de blândețe, toantă mică.

— Trage maşina la cântar! În zece minute vine cineva să facă recepția! țipa portarul în timp ce deschidea porțile fabricii.

— De ce ați venit noaptea? întrebă băiatul, ce avea cam aceeaşi vârstă cu a Marianei şi care venise să primească maşina cu cartofi, completând hârtiile.

Mariana a explicat calm cum stăteau lucrurile.

— Văd în foaia de parcurs şi în avizul de expediție că ați plecat la şapte treizeci de acolo, deci e clar că nu-i vina dumneavoastră. Chiar nu înțeleg de ce v-au trimis seara, şi mai ales sâmbătă, căci ştiau sigur ce program avem.

Mariana îşi spunea în gând: Eu înțeleg... şi înțelesul ei era că din greşeală sufletul ei de rouă nimerise printre oameni cu suflet de lut, că limba sufletului ei nu se potrivea cu limba sufletului lor, şi ca să-i moară sufletul de rouă, lumina să devină întuneric şi să vorbească aceeaşi limbă de om cu suflet de lut era trimisă sâmbătă noaptea la Hânțeşti cu cartofi stricați.

— Portarul nostru bate la femeie ca la fasole. Ați avut mare noroc azi, a mai spus băiatul şi i-a întins hârtiile completate. I-a făcut din ochi şi a râs. A râs şi Mariana de râsul lui.

Când au pornit înapoi era aproape unu. Din nou îi era foame, somn şi frig. Din nou o înconjura pâcla noroioasă ce devine viața când moare speranța şi visul. O durea capul şi îşi simțea trupul amorțit. Avea o uşoară durere în piept.

Nu trebuie să adorm! Nu am voie să adorm! Am toate semnele că se apropie o nouă criză. Dacă sunt trează şi respir adânc poate reuşesc să nu fac o criză urâtă de față cu şoferul. Ar fi groaznic să-mi fie rău în prezența lui.

— De ce taci? Zi ceva ca să nu adorm la volan.

— Ce să-ți zic? întrebă ea făcând un efort uriaş să nu-i tremure vocea de rău ce îi era.

— Spune-mi de unde eşti. De ce nu vrei să vorbeşti cu niciun băiat? Spune-mi orice despre tine.

Fata tăcea încurcată. Ar fi vrut să vorbească căci atunci când se concentra să o facă nu-i mai era atât de rău, dar ce putea spune... Sunt de nicăieri şi de peste tot... acasă pentru mine e pretutindeni şi niciunde... m-am născut cu suflet de rouă şi cu de două ori însuflețire... am visat că altceva e viața şi omul... credeam că sunt deşteaptă, nu că sunt îngâmfată, ci pentru că mi-au spus-o alții mai deştepți ca mine, dar acum ştiu că sunt proastă şi că şi eu şi alții aveam o părere greşită despre mine... sunt repetentă la viață adevărată, la a mă hrăni şi la a mă îmbrăca... nu sunt repetentă încă la a lupta, mă ridic din genunchi de câte ori cad... dar dacă spunea asta şoferul s-ar fi speriat. Nu era pe limba lui ceea ce spunea ea. El voia un răspuns de pe pământ nu din cer.

— Mi-e tare frig, şopti într-un târziu strângându-se în vesta ce o primise la plecare, dar care nu era destul în noaptea rece de toamnă.

Şoteanu a oprit brusc maşina şi ea a țipat speriată:

— De ce te opreşti?

— Am aici în spatele scaunului o pătură. O caut şi ți-o dau să te înveleşti.

O privea în timp ce se învelea şi realiza că-i ceva în neregulă cu ea. De-abia se mişca. Vedea că degetele nu au putere să prindă pătura şi o tot scapă. Când i-a văzut buzele vineții a înțeles că-i este rău şi a întins mâinile să o învelească el.

Ea nu înțelegea de ce mâinile lui se întind spre ea şi slab şoptea: Nu... nu...

Dar el fără să-i ia în seamă protestele a învelit-o până la gât şi o liniştea:

— Nu-ți fac nimic, doar te învelesc. Ți-am spus încă de la plecare să nu-ți fie frică. Atunci am greşit.

Moțăia învelită în pătură. Avea momente de slăbiciune până aproape de leşin apoi îşi revenea cât de cât. Capul o durea groaznic. Tot ce îşi dorea era să nu adoarmă şi să ajungă odată acasă.

— Te-ai mai încălzit? Ți-e mai bine? auzi o voce ce venea de departe deşi cel ce o rostise era lângă ea.

— Da, şopti aproape neauzibil şi ştiau amândoi că ea minte. Prea sunase „daul” ei ca un nu.

— Nu ştiu cine eşti. În urmă cu o oră erai cea mai puternică femeie din lume... acum eşti cea mai slabă din lume... Eşti aşa un amestec de... de... nici nu-mi găsesc cuvintele să spun exact... Ba da, am găsit: eşti un amestec de floare şi de diamant...

— O, Doamne, nu se poate să devii poet, tocmai tu! şopti fata.

— Mă priveşti ca pe un monstru, dar poate am şi eu ceva bun în suflet... Nu mai lupta cu somnul. Dacă vrei să dormi, dormi fără grijă căci te voi trezi când ajungem.

A adormit înotând în cuvinte: floare şi diamant... poate am şi eu ceva bun în suflet... monstru... floare şi diamant...

La trei noaptea a ajuns acasă. Bătrâna i-a dat drumul la uşă boscorodind. Iar spunea că umblă cu şoferii şi că îi nu ştiu cum.

— Nu umblu cu nimeni. Şefa m-a trimis cu cartofii la... la... nici nu mai ştiu numele satului... la dracu în praznic unde-i o fabrică de alcool, a răspuns moale la acuzațiile bătrânei apoi a adormit luând în vis amintirea lungii zile ce o trăise: o zi cât un veac sau măcar cât o viață de om.

A trezit-o groaznica durere de cap şi de piept. Încerca să-şi mişte mâinile şi nu putea. A încercat de mai multe ori să se ridice din pat, dar nu a reuşit. Bătrâna, ce îşi citea rugăciunea de dimineață, a privit curioasă spre patul fetei şi în clipa când aceasta a exclamat deznădăjduită, după ce făcuse eforturi uriaşe de a se ridica din pat şi a merge afară la aer: Vai, mor! a sărit ca un arc şi a venit lângă patul ei. O privea cu groază cum stă chircită de durere, îi vedea fața livid şi buzele vineții.

— Un pic de apă... vreau... un pic de apă...

Bătrâna părea că nu i-a auzit şoapta.

— Umbli cu şoferi toată noaptea şi apoi cheri! Dacă ştii că eşti bolnavă stai dracului şi nu mai umbla aiurea atâta! Îmi spurci casa, nu te mai țin! Ai boala lui cel hâd!

Mâna Marianei s-a încleştat de mâna femeii şi cu ultimile puteri de care era în stare a şoptit:

— Mor... vreau un pic de apă... Apoi a urmat întunericul ce o îmbrățişa şi făcea să dispară durerea, foamea, lumea şi femei bătrâne ce se închină, merg la biserică şi zic că au credință. O moarte mai mică în care îi era bine, de o mie de ori mai bine decât în viață, era scurta noapte în care cădea atunci când îi era cumplit de rău. Acolo nu mai simțea nimic şi nici nu cerşea o gură de apă şi primea în schimb judecata de apoi.

Ca o regulă de aur pentru întreaga existență va păstra din acea perioadă grea din viața ei imposibilitatea de a răni, de a judeca şi de a da sentințe. Nimic din ceea ce va spune nu va vrea să sune a condamnare, în toate şi tot va lăsa să respire un pic îndoiala. Va da mereu ce n-a primit: iubire, înțelegere, blândețe.

Stropită în sfârşit cu apă din belşug şi rece ca gheața revenea spre viață şi lume şi ar fi vrut să nu revină. Se temea de ele. Era mai bine în întuneric, în noapte, în linişte. Bătrâna încă o certa. Cred că nu s-a oprit nici cât am fost plecată, gândi. Nu contează ce crede ea că sunt şi nici ce spune că fac, deşi mă doare, dar contează enorm ce ştiu eu că sunt şi ce fac. Ar fi o tragedie dacă într-o zi m-aş privi şi aş vedea în mine ceea ce vede bătrâna acum. Eu ştiu că mai am încă suflet de rouă, eu ştiu că nu a devenit tot visul şi speranța risipă, dar mai ştiu – şi mi-e frică de asta – că devin ceva ce are duritatea diamantului. Vocea bătrânei încă o boscorodea.

— Nu trebuia să primesc în casă la mine pe una de la stat. Îmi spurci casa. Mai ai şi boala asta...

Doamne, pe lumea cealaltă ce o să-mi mai dai?! Că eu ştiu deja de pe pământ ce înseamnă iadul şi judecata de apoi... şopti, dar şoapta ei a fost mai mult un gând.

Când şi-a revenit cât de cât s-a îmbrăcat şi a încercat să se închine. O speria gândul că nu putea. Nu reuşea să spună „Tatăl nostru" sau vreo altă rugăciune în care să ceară lui Dumnezeu putere, ocrotire, linişte şi să-i arate calea pe care trebuie să meargă. Spunea doar „De ce?", mai spunea că-i nedrept totul şi că nu înțelege şi nu avea curaj să recunoască stând în genunchi în fața icoanei că toată ființa ei devine o întrebare de care a fugit cu groază toată viața: Cine-i Dumnezeu? Eu nu-l cunosc...

Nu se mai ruga ci se apăra în fața icoanelor mute şi reci.

... Eu am fugit toată viața de întrebarea asta. Eu am urât-o pe Stela când a spus-o prima dată. Eu am fost cea care i-am dat răspuns la întrebare şi tocmai eu astăzi uit răspunsul ce l-am dat cândva căci nu mi se pare destul şi nici nu mă mulțumeşte. N-am vrut, Doamne, să ajung aici! N-am vrut să cobor atât de jos încât să pun la îndoială lumina. N-am vrut să trăiesc pe viu întrebarea de care m-am temut mereu... Ridică-mă să fiu din nou cea care dădea răspuns la întrebarea Stelei, înalță-mă din nou să fiu răspunsul, nu întrebarea! Ia-mi sufletul în palmă căci din greşeală l-ai scăpat şi devine fără vină un înger căzut!

Ca şi cum nu era gândul ei, cineva îi țipa în creier: Cine eşti tu să spui că fără vină!? Ridică-te, înalță-te, nu aştepta să o fac Eu! Am pus în tine totul ca să poți învinge, dar nu te ridică nimeni din genunchi, ci trebuie să o faci singură! Ce-i lacrima ta pe lângă câte lacrimi şi durere a curs pe pământ?!... Eşti egoistă... încă nu vezi... încă mai crezi că începe totul cu tine şi se termină cu tine...

Apărându-se de vocea ce-i țipa în creier şopti:

— Nu mai pot. E prea greu.

La fel spuneai şi în liceu, iar acum te gândeşti la acea perioadă ca la o vreme de vis. Şi când ți-am dat ai spus că nu ți-am dat, şi când ai avut ai spus că eşti săracă... Există loc mereu pentru mai rău, toantă mică...

Nu-mi spune aşa şi tu, Doamne! Nu vreau mult: doar să nu-mi fie foame şi frig. Să fiu sănătoasă şi să nu mai fiu condamnată fără vină!

Asta-i puțin la tine? auzi vocea din cap.

Iartă-mă, Doamne, dar chiar e puțin. Era mult, aproape infinit, să-ți fi cerut să fiu iubită şi ocrotită, să am părinți şi să ştiu că cineva pe pământ – mamă sau tată – trăieşte mai mult pentru mine decât pentru el, că asta înseamnă să fii părinte.

În loc de răspuns a auzit pe cineva râzând. S-a mirat şi a înălțat capul spre icoane, dar Dumnezeu nu era acolo ci era în creierul ei şi râdea. Râdea tare şi nu-i dădea niciun răspuns.

— N-am ştiut că poți râde, şopti total nelămurită şi râsul s-a oprit.

— Iartă, Mariana, auzi o voce ce nu era din capul ei ci din cameră de lângă ea.

A ridicat ochii spre bătrâna ce trebuia să plece la biserică şi aştepta răspunsul ei. Unul formal, ca atunci când arunci un cuvânt fără nicio importanță. Îl rosteşti şi în clipa următoare l-ai şi uitat. Mariana nu voia să dea de data asta un răspuns doar din politețe sau că aşa e obiceiul, îi era imposibil să spună senin ”Dumnezeu te ierte”.

— Am spus: Iartă. Plec la biserică, adăugă bătrâna crezând că fata nu înțelege ce-i cere.

Încet s-a ridicat din genunchi şi s-a aşezat pe marginea patului. A privit-o intens pe bătrână şi era în ochii ei ceva ce dărâma ziduri şi ajungea în suflet. Moale, ca o mângâiere, fără să vrea să rănească, a şoptit în timp ce încă o țintuia cu privirea:

— Ce să vă iert?...

Părea că nu aşteaptă răspuns la întrebare căci după ce a pus-o şi-a plecat ochii în pământ şi îşi privea mâinile ce i se frământau în poală şi trădau marele zbucium sufletesc din ea.

— Poate ți-am greşit cu vreo vorbă, poate te-am supărat cu ceva... Aşa se zice când mergi la biserică...

Fata avea multe de spus, dar i se făcuse lehamite şi mai ştia că dacă ar vorbi în loc de cuvânt ar fi lacrimă. Mai ştia că bătrâna n-ar înțelege nimic.

— Dumnezeu te ierte...

Bătrâna a ieşit pe uşă iar ea a rămas plângând. Făcuse un efort mare să rostească cuvintele de iertare şi nici nu era sigură că putuse ierta. Se poate oare să ierți, dar în suflet să-ți rămână durerea, amărăciunea şi frigul? N-ar trebui ca toate astea să dispară când dărui iertare, când înțelegi!? Îi veneau atâtea idei în cap despre asta şi a scos repede pixul şi caietul. A uitat de foame, de rău şi de frig când a început să scrie un eseu: De ce râde Dumnezeu!? în care vorbea despre credință şi necredință, iubire şi neiubire, viață şi moarte, dar mai ales

despre iertare. Se întreba scriind ce ar trebui să-i rămână în suflet în urma iertării şi ce i-a rămas în realitate şi se mai speria de un fapt: dacă îi este imposibil să ierte... dacă într-o zi în loc de iertare va lovi?! A recitit ce a scris şi nu i-a plăcut. Prea neclar, prea încâlcit şi fără sens. A strâns foaia în pumn şi a aruncat-o în sobă apoi s-a îmbrăcat să plece la magazin. Şi-a cumpărat cinci Eugenii şi le mânca venind spre casă.

Mâine voi lua banii. Îmi voi plăti gazda. Îmi voi lua medicamente. Îmi voi lua ghete şi o haină. Voi da bani pentru lemne şi lumină. După ce plătesc lemnele voi putea încălzi apă să fac o baie caldă. N-am mai făcut baie cu apă caldă de când am plecat de la cămin. Mă dor toate ciolanele de la apă rece din fântână. Aş vrea şi o carte din primul salariu: versuri de Eminescu. Sigur îmi vor ajunge din două mii de lei. Trebuie să iau numaidecât o carte de Eminescu din primul salariu ca să ştie că oricât îmi e de greu nu l-am uitat.

— Bună. Iar te plimbi singură.

— Bună, Simion. Ce faci?

— Te aşteptam. Dacă n-ai fi ieşit te căutam la gazdă. Îmi era dor de tine. Ne plimbăm împreună?

— Da. Vrei şi tu Eugenia? întrebă ea şi întinse spre el un pachet.

— Nu. mulțumesc. Am mâncat de dimineață pizza în Suceava.

— Ce-i pizza?

— O mâncare italiană cu o foaie subțire de aluat pe care se pune ciuperci, salam, ouă, caşcaval ras şi multe altele apoi se coace în cuptor. E excelentă!

Mariana nu mai putea mesteca biscuiții. Erau atât de seci şi de uscați prin comparație cu mâncarea de care vorbea Simion.

— N-am mâncat niciodată. Nici nu ştiu cum e.

— Hai cu mine în oraş şi vei mânca.

— Nu. Nu azi! refuză ea vehement ştiind că nu are bani. Poate altă dată...

— Fac cinste. Hai!

Au plecat împreună în oraş. Marianei îi plăcea blândețea lui. Semăna cu profesorul de filozofie. Un singur lucru o speria la el: nu-l putea privi niciodată în ochi căci privindu-l simțea cum i se face frig. Ochii lui albaştri aveau ceva de gheață în ei.

Aşteptând să le fie adusă mâncarea el îi promitea din nou totul fără a cere nimic în schimb. Ea îl asculta uimită cum îi spune că o va ține în facultate, o va ajuta să ajungă scriitoare, dacă asta îşi doreşte...

— Dacă te-aş iubi te-aş urma până la capătul lumii desculță şi flămândă, dar dacă nu te iubesc nu te urmez indiferent ce mi-ai promite. Nu ai cu ce mă cumpăra şi nici nu sunt de vânzare. Pot să mă dărui...

Pumnii lui erau strânşi cu furie. Cât ura cuvântul a te dărui. La fel de mult ca niciodată. Într-o zi n-o să mai existe pentru tine cuvintele astea, îşi zise în

gând. Când se linişti îi luă mâna peste masă şi mângâindu-i-o cerşea o femeie pe care n-ar fi putut-o niciodată avea din iubire. Dar pentru el iubirea nu exista şi nu conta. Trebuia să obțină ceva aşa cum îți doreşti un lucru şi faci totul pentru a-l avea.

— Nu vreau să te culci cu mine. Nu-ți fac copii şi nu îți cer nimic. Vreau să fii soția mea cât timp te țin în facultate şi dacă nu vei învăța să mă iubeşti în aceşti ani vei fi liberă! Promit!

Mâna lui îi strângea degetele cu furie. Deşi în local era cald ei i se făcuse frig. Şi-a tras mâna din strângerea lui de gheață. Un gând i-a devenit vorbă fără să întrebe pe nimeni şi ea a regretat că l-a lăsat să zboare.

— Eşti nebun…

În ochii lui era gheață şi ură. Nu, de data asta nu se înşela. Sigur era în ochii lui răutate imensă. Totul a ținut o fracțiune de secundă până când şi-a plecat privirea în pământ.

Apoi li s-a adus mâncarea şi mirosul apetisant o făcu să uite de tot.

Simion o studia în timp ce mânca. Nu ținea cont că-i fierbinte şi nici nu o mesteca bine. Îi vedea fața străvezie şi degetele scheletice, cearcănele de la ochi şi obrajii supți. Puloverul îi era jerpelit la manşete, iar pantalonii de trening uzați. Studiind-o simțea față de ea acel sentiment ciudat pe care l-a simțit cândva în maşină când a văzut-o dormind prima dată. Îi era milă de ea, o dorea – ce miracol pentru el şi ce cinste pentru ea că o personalitate ca el ce nu doreşte nicio femeie şi-a oprit privirea asupra ei – şi trebuia să o obțină cu orice preț, să devină jucăria lui pe care să o strice când va vrea să o strice, să o repare când va vrea să o repare, să nu gândească decât ce-i va da voie el să gândească, să nu râdă decât când va vrea el să râdă, să uite că a iubit – asta în mod special – să uite că a visat, dar mai ales să nu mai pronunțe cuvintele a te dărui, niciodată şi nebun. Se va termina şi cu scrisul şi cu facultatea, dar mai întâi trebuie să o am! O vreau! O vreau! O vreau!

Ea mânca şi nici nu avea habar ce-i în capul lui. A uitat şi de ceea ce a văzut în privirea lui când i-a spus că e nebun. Totul era doar mâncarea din fața ei.

El a plătit şi au plecat să se plimbe. Au ajuns în parcul de lângă Biserica Catolică şi ea i-a arătat banca pe care a stat cu profesorul şi acesta i-a mângâiat mâinile.

— Înțelegi de ce nu mă pot mărita cu tine? Nu există miracolul pe care l-am trăit atunci. Gândul meu nu plânge după gândul tău, râsul meu nu cheamă râsul tău, lacrimile mele nu sunt pentru tine. Iartă-mă că nu te pot iubi.

— Eu te vreau atât de mult încât dacă mai vorbeşti aşa mă omor! Nu pot suporta să te pierd! Sufăr la fel de mult cum ai suferit tu cândva! Înțelege-mă!

În loc să-i spună din nou: Eşti nebun! şi să fugă de el a întins mâna şi din milă i-a mângâiat fața.

— Nu vreau să suferi din cauza mea.

— Dacă nu vrei să sufăr, mărită-te cu mine!

— Nu pot. Nu te iubesc, a răspuns ea încă mângâindu-i fața rece ca gheața.

— Dacă nu poți aleg să mor. Toți oamenii vor şti că am murit din cauza ta şi te vor acuza! N-o să mai poți trăi în sat căci toată lumea va şti că din cauza ta am murit! Mă voi arunca de pe pod, dar înainte de asta voi scrie o scrisoare din care să se afle că tu eşti cauza morții mele. Să văd cum vei trăi cu asta după moartea mea.

E nebun! Nebun de legat! gândi.

— Liniştește-te, Simion. Tu nu vorbeşti serios. Asta nu-i iubire. Te rog nu-mi face asta.

A plecat spre autogară fără a-l mai aştepta. Nici el nu voia să o mai însoțească. Voia să rămână singur ca să dea frâu liber furiei ce nu şi-o putea controla. Iar avea picături de sânge în palme şi trupul îi înnebunise.

Ea în autobuz era răvăşită. Mă sperie! Nu am vrut să sufere din cauza mea! Nici măcar nu spune că mă iubeşte, ci că mă vrea!... Totuşi e emoționant să ştii că cineva vrea să moară de drag de tine...

Nu de drag de tine, toantă mică, ci de a vrea să posezi – şopti îngerul ei din cer şi la fel ar fi spus şi profesorul şi inginerul Airinei dacă ar fi ştiut ce-i spune Simion Marianei şi ar fi sfătuit-o să fugă de el. E periculos să stai lângă un om ce crede că a iubi o femeie e sinonim cu a te iubi pe tine, ce ia, dar nu dă nimic, dar care, mai ales, spune iubirii a vrea...

Ajunsă în sat s-a îndreptat tristă spre casă. Tot sufletul îi era plin de milă față de Simion. Chiar o impresionaseră vorbele lui. Nici nu-i trece prin cap să-şi pună o întrebare: Tu când ai iubit ai cerşit ceva sau ai iubit necondiționat, fără speranță, fără să ceri nimic? L-ai vrut cu orice preț? L-ai fi putut vedea pe omul iubit plângând s-au sacrificându-se?... Dacă s-ar fi întrebat răspunsul ar fi fost clar: Am iubit total, fără să cer nimic: mi-era destul să-l văd... Dacă l-aş fi văzut plângând sau sacrificându-se din cauza mea în clipa aceea aş fi murit. Orice suferință pentru mine, nicio lacrimă pentru el!

La poarta bătrânei nişte femei stăteau de vorbă. Mariana le cunoştea din vedere. Erau din vecini şi erau tovarăşele de bârfă ale gazdei. Le-a salutat şi s-a îndreptat spre poartă.

— Domnişoară, ce-ai să faci de mâine dacă nu te mai ține? se auzi întrebată.

— Cine să mă țină? Despre ce-i vorba? Nu înțeleg.

— Nu te mai ține vecina în gazdă. Zice că umbli cu şoferii şi ea îi fimei bătrână şi credincioasă, nu te poate lăsa să-i spurci casa.

Şi când te gândeşti că azi dimineață am spus: Dumnezeu te ierte!

Altă femeie sări cu gura în completarea celeilalte:

— Zice şi că ai boala lui cel hâd. Nu, nu mai poate să te țină.

Dacă aveam familie, dacă eram a cuiva nu se repezeau toate ca nişte cățele flămânde! Dimineața la biserică şi după amiaza la rănit în haită! Toate campioane la dat cu piatra, toate cucernice şi fără pată! Una a uitat că a făcut copil din flori şi alta că şi-a înnăbuşit copilul nedorit la sân ca să moară!...

— Ce înseamnă boala lui cel hâd? întrebă Mariana cu vocea cât un firicel.

— Epilepsie. Ce, nu ştii nici atâta lucru!

Mariana îşi amintea cu groază de o fată ce făcea crize de epilepsie la cămin. Era cumplit. Făcea spume la gură şi tremura cuprinsă de convulsii. Se lovea de lucruri şi făcea pipi pe ea. Când se trezea era absolut inconştientă de tot ceea ce s-a întâmplat. Era groaznic! Într-adevăr groaznic!

A alungat amintirea colegei chinuite.

— Nu am epilepsie. Fac crize de la lipsă de calciu şi magneziu. Sunt anemică.

A intrat pe poartă fără a mai aştepta niciun răspuns. O durea inima. Un gând bolnav îi dădea târcoale: într-o lume monstruos de rea în care toți mă alungă ca pe un ciumat şi nimeni nu mă vrea s-ar putea să fie un miracol că un bărbat vrea să moară pentru mine de mult ce mă vrea... Nimeni nu m-a vrut atât de mult până la el, nici tata Dragoş, nici profesorul... nimeni, absolut nimeni... Toți m-au alungat... Ce-ar fi să zic da şi să scap de toate!?... Nu pot zice da căci nu-l iubesc, mă tem de privirea lui de gheață şi nu-mi place că spune iubirii a vrea... Poate că nu-i totul atât de rău. Poate el e şansa ce mi-o dă viața când nu mai pot lupta, când mi-e foame şi frig şi sunt bolnavă. Ține la mine imens, vrea să facă totul pentru mine şi nu cere nimic în schimb. Mai mult de atât nu poate face niciun muritor. Nimeni nu a vrut niciodată să facă atât de mult pentru mine şi tot nimeni nu a vrut să moară pentru mine...

Îngerul ei țipa, chiar dacă ea nu-l auzea: Nu moare pentru tine, ci pentru el! Nu face, ci doar promite! Nu te iubeşte, ci te striveşte! Fugi, toantă mică! Ştiu că viața te-a încercat greu, toanta mea dragă, dar nu crede tot ce spune el, iar ceea ce spune cântăreşte şi judecă bine...

Îngerul țipa degeaba, ea nu auzea nimic. Recita versuri de Puşkin şi Esenin şi i se părea romantic că cineva moare din iubire. Era ca o poezie vie!

Toantă, toantă, toantă cu poezia ta cu tot! Eşti atât de aeriană încât numai o izbitură zdravănă te poate face pământeană!... Dar, nu Simion, Şefu! Hai să găsim altă cale de a o face muritoare normală! țipa disperat îngerul.

Bătrâna nu i-a spus că nu o mai ține, iar Mariana nu a avut curaj să deschidă subiectul. Va discuta cu ea după ce va lua banii. Nu se putea gândi la nimic altceva, după ce a trecut valul cu Esenin şi Puşkin, decât la faptul că a

doua zi va lua salariu. Până târziu în noapte a tot calculat cum îşi va împărți banii. Două mii de lei i se părea o sumă imensă şi care va acoperi toate nevoile ei strigente. A luat în somn ca un refren: medicamente, chirie, lemne, ghete, haină şi o carte de versuri. Era bine cufundată în somn când un gând încă mai bătea din aripi prin creierul ei: numaidecât trebuie să fie versuri de Eminescu...

Dimineață s-a trezit speriată. Iar visase diavolul ce o aruncă de pe stânci.

La serviciu, singură în sala de şedințe lucra la hârtii şi era fericită căci aflase de dimineață că vor primi salariile. Nu i se mai întâmplase niciodată să lege fericirea de bani; acum era prima dată. Cu primul salariu îşi va rezolva problemele din viața ei şi va merge mai departe mai bucuroasă şi mai lipsită de griji. Perioada cea mai grea din viața ei se încheiase. Când nu va mai simți durerea va rămâne doar lecția. Fără ură, fără nevoie de a se răzbuna va privi în urmă şi va analiza atentă tot ce s-a întâmplat şi la ce i-a folosit. A îmbogățit-o, a omorât sau a înălțat omul din ea toată trăirea vie din ultimele luni?!...

La iarnă, când se termină şi cu strânsul porumbului, mă apuc de învățat. De când lucrez am citit rar câte ceva, am mai scris când cuvintele au venit la mine, dar de învățat n-am învățat deloc. Trebuie să mă pun cât de cât pe picioare cu sănătatea, să văd ce fac cu gazda – mă mai ține sau nu – să-mi cumpăr ceea ce-mi este strict necesar şi să mă pun cu burta pe carte. La toamnă trebuie să reuşesc numaidecât la facultate. Dar cu Simion ce faci? îi şopti un gând. Nu fac nimic. E atât de ciudat totul cu el. E genul de om pe care n-aş fi vrut să-l întâlnesc niciodată în viața mea...

— Au venit banii, auzi pe cineva strigând.

A plecat spre biroul casierei încă visând şi plănuind. Iar ar fi fredonat „Fluturaş nu mai ai aripioare" şi l-ar fi lăsat pe Mozart să-i fure sufletul, dacă ar fi fost singură în clădire şi n-ar fi auzit-o nimeni. Coşmarul se încheiase! Va avea pâine, apă caldă, ghete, şampon, haină groasă şi carte cu versuri de Eminescu!

Şi-a luat salariu şi ceva s-a prăbuşit în ea. Tot ce gândise mai devreme s-a năruit în ea cu zgomot de vis frânt şi sub moloz de vis şi speranță l-a îngropat pe Mozart cu tot cu bucuria lui. Trebuia să recalculeze totul căci primise şasesute cincizeci şi patru de lei. Trebuia şaptesute şi, dar o sută a trebuit să o lase pentru cadoul de ziua şefei. Nu a putut negocia şi nici nu a avut curaj. Toată lumea proceda la fel. A cerut totuşi o explicație: de ce aşa de puțin, căci salariul ei era cel mai mic de pe statul de plată. Nimeni nu luase două mii, dar tot nimeni nu luase sub o mie. A primit explicații năucitoare: lucrau în agricultură şi sunt plătiți în măsura în care se face planul, iar în agricultură nu se face niciodată. Pe deasupra ea era plătită nu ca angajată, ci ca țăranii cu norme transformate în bani, deci primise ca plată exact atât cât primeau şi membrii cooperatori ce stăteau zi lumină pe câmp la muncă. Uneori ea a stat şi câte o bucată din noapte.

Ca prin ceață își amintea că semnase o hârtie în care era de acord să fie plătită aşa. Totul era perfect legal. Omeneşte nu era nimic.

La şedințele de partid şi la teleconferință s-a raportat că şi-au depăşit planul, că s-au obținut producții record, că la anul se vor depăşi şi acestea căci a dat indicații tovarăşul Nicolae Ceauşescu despre densitatea plantelor pe metru pătrat şi ea ținându-şi primii bani în mână – bani munciți până la epuizare – primea ca pe un pumn în față imaginea României reale în care era ceva putred şi neclar, în care întunericului i se spunea lumină, răului bine şi mizeriei curățenie. Culmea cinismului era că mai trebuia şi să aplauzi. Chiar în toamna aceea Ceauşescu a fost la Suceava şi oamenii au fost duşi forțat să-l întâmpine şi să-şi manifeste dragostea față de conducătorul iubit. Totu-i o minciună, totul e putred... țipa sufletul ei, iar apoi şi-a amintit de vorbele profesorului şi de înjurăturile inginerului Airinei. Erau doi oameni ce făceau tot ce puteau şi atât cât puteau să nu devină dobitoace.

Nimic din ceea ce plănuise nu putea face: nici să-şi ia haine, nici medicamente, nici carte cu versuri de Eminescu, nici lemne, nici apă caldă. Nimic. Doar chirie şi pâine. Atât. Mai cântă şi acum dacă poți „Fluturaş nu mai ai aripioare”!

Ce mă fac!? Papucii îmi sunt aproape găuriți. Pantalonii uzați. Nu am haină de iarnă. Măcar dacă mi-ar mai da inginera ceva de împletit să mai câştig nişte bani. Am să vorbesc cu ea când o voi întâlni. Cel mai greu e să stau de vorbă cu gazda şi să-i explic că-i plătesc chiria pe luna octombrie, dar nu am deocamdată bani de lemne şi de lumină. Când voi avea îi voi plăti.

Seara i-a dat bătrânei banii pentru chirie şi i-a explicat că mai mult nu-i poate da.

— Voi face cumva ca până la sfârşitul lunii să vă dau şi pe lemne şi pe lumină.

Deşi se lăudase la toți vecinii că nu o mai ține, ei nu i-a spus nimic şi a luat banii.

Mariana intrase iar în starea confuză în care era în noaptea în care o întâlnise inginerul Airinei şi ea a întrebat: Când s-a întâmplat asta? Azi sau mai demult?!

Ura vorbele ce i le spusese Geta Strugaru la plecarea de la cămin, îl ura şi pe profesor că nu a pregătit-o pentru viața adevărată şi îi ura şi pe cei de la ziar că nu-i dădeau un răspuns. Şi unul negativ, dar răspuns să fie.

Ce luptă!? Ce destin să aleg, doamnă Geta!?... Nu aleg nimic... Cad... cad... cad... Asta e viața, ăsta e destinul: cădere în gol! Mă agăț de poezie, de cuvinte, de vise ca să nu fie căderea în prăpastie prea bruscă, dar tot cădere e!

Nu-i totuna să cazi având în suflet vis şi poezie, cu a cădea fiind beat, prostituată sau hoț. În primul e o lecție despre zbor în care oricât ai cădea tot

înălțare se cheamă, iar în al doilea e cădere şi atât, îi şopti un gând străin în creier.

Cum să te înalți căzând!? Căderea e cădere. Nu văd nicio diferență şi mai lasă-mă în pace, gândule nebun! Tu mai făcut să visez înainte de a lua salariu şi dacă nu visam nu sufeream atât de tare!

— Ce ai spus? întrebă bătrâna mirată.

Fata a tresărit speriată. Era a doua oară când gândurile deveneau cuvinte fără să o întrebe. Cum să-i spună bătrânei că vorbise cu un gând străin ce i s-a furişat în creier!? Nu avea cum.

— N-am spus nimic. Mă gândeam la ceva şi cred că am gândit cu voce tare.

Bătrâna o privea cu nelămurire totală. A dat din cap de parcă ar fi spus: Eşti nebună! şi Mariana i-a înțeles gestul, dar nu avea nimic de spus în apărarea ei.

Mâine vecinele vor şti, pe lângă tot ceea ce ştiu despre mine, că sunt şi nebună.

Au urmat două săptămâni în care timpul nu a fost timp şi viața nu a fost viață.

Noaptea crize din ce în ce mai urâte, ziua toată la Vereşti cu porumb. Foame, frig şi frică de viitor. Clipe de amorțire când nu mai simțea nimic şi clipe de durere paroxistică când percepea viața ca pe o uriaşă şi de neînțeles cădere. Uneori îi suna în cap muzica din „Simfonia fantastică" în special partea „Drumul spre supliciu" şi nu-l mai înțelegea ca pe un supliciu al iubirii, ci însăşi a vieții. Asta i se părea viața: un supliciu.

A îndrăznit să spună într-o dimineață că îi este foarte rău şi că vrea să meargă la dispensar, dar şefa a repezit-o şi a trimis-o la Vereşti cu porumb.

Îi era atât de rău încât ar fi acceptat banii inginerului Airinei pentru medicamente, dar acesta era bolnav şi nu mai venea la serviciu. A aflat asta în ziua de salarii când a venit ginerele acestuia să-i ia banii. Tot lui i-ar fi spus că nu ştie ce să mai facă. Că nu se mai poate descurca singură.

A împletit un pulover unei alte colege şi cu banii de pe el şi-a luat papuci căci rămânea desculță. Bătrâna a făcut scandal că în loc să-i dea ei banii pe lemne şi lumină îşi ia ei haine şi nici nu a vrut să vadă găurile din papucii vechi ai Marianei. Nu o interesa. Trebuia să umble cu ei rupți şi să-i plătească ei mai întâi.

În toată pâcla asta noroioasă, în toată această cădere un singur om îi întindea mâna şi îi spunea că o vrea, că moare pentru ea, că o ține în facultate, că o ajută în problemele de sănătate... Părea un înger. Un om ce te ajută, îți oferă tot şi nu cere nimic în schimb.

Oricât era de anesteziată de foame, de viață grea şi de moartea viselor – căci şi asta devenea o certitudine, cu fiecare zi trecută în care nu a scris nimic,

nu a citit şi nu a visat – răspundea de fiecare dată: Nu pot, căci nu te iubesc... Te-aş urma până la capătul lumii fără să-mi promiți nimic dacă te-aş iubi...

Răspunsul lui o urmărea până şi în vise, chiar şi în coşmare, căci nu avea cum să nu se gândească la el că era prea mult, mai mult decât oferă orice om normal când îşi doreşte ceva. Doar să fie în prezența lui că moare fără ea.

... Nu se culcă cu ea, nu îi face copii... Doar cinci ani din viața ei în care să o țină în facultate şi în care va învăța să-l prețuiască, dacă nu e liberă...

Asta auzea până şi în vise. Ajunsese să creadă că asta îi şansa ce i-o dă viața când totul îi este potrivnic.

Poetul din ea era înduioşat de cuvintele lui în care vorbea de moarte din iubire. Apoi urmau clipe de luciditate în care realiza cât îi este de frică de sclipirea de metal din ochii lui, de mâinile reci ca gheața şi nu mai ştia ce să creadă. Un om de gheață ce vrea să moară pentru mine... Ce ciudat...

Pe 26 octombrie, de Sfântul Dumitru, era hram la Stănileşti şi cu câteva zile înainte toată lumea se pregătea de asta. Mariana auzea colegele vorbind dimineața, înainte de a pleca cu porumb la Vereşti, că fac curățenie şi că aşteaptă musafiri. Vorbeau de mâncăruri, de prăjituri, de cozonac. În aer era miros de sărbătoare, de duminică şi la sat mirosul ăsta e cu totul altfel decât la oraş unde trăise Mariana până atunci. Aici totul pare că ştie că-i sărbătoare: şi drumul, şi copacii, şi pământul... E ceva legat de acasă.

Eu nu am duminici şi nici sărbători. Eu nu am o casă în care să fac curat şi în care să miroase a Dumnezeu coborât pe pământ îmbrăcat în numele sărbătorii. Eu nu ştiu să fac mâncare şi nici cozonac. Eu nu ştiu cum curge timpul când ai în viață duminici şi sărbători...

În noaptea din înaintea sărbătorii i-a fost mai rău ca niciodată. Poate din cauza faptului că se adunaseră prea multe griji şi muncise prea mult. Ziua pe drum, iar seara până noaptea târziu spălat haine, perdele şi preşuri din casa bătrânei, căci la hram casa trebuie să arate bine. Culmea e că participa cu plăcere la munca asta ca să simtă că puțin sărbătoarea e şi a ei. Simțea din nou, aşa cum mai simțise cândva, în copilărie, că are acasă şi că Dumnezeu coboară pe pământ când printre oameni e sărbătoare. Munca o făcea să uite, sau să se facă că uită, că nu mai are decât foarte puțini bani, că vine frigul şi nu are haine şi că nu a mai mâncat demult o mâncare caldă, ci doar Eugenii şi pâine ce şi-o aducea de la Vereşti. Şi fructe căzute din copaci: mere, pere, nuci...

A doua zi era hramul. În casă mirosea a cozonac şi a friptură, dar ea nu mai simțea mireasma visului ce coboară pe pământ. Îi era rău şi atât. Maxilarul îi era înțepenit. Mâinile la fel. Degetele îi erau rigide. Durerea de cap şi de piept atroce. Se temea să nu moară singură, dar nu se plângea şi nici n-o mai striga pe bătrână oricât de rău îi era, de când spusese tuturor vecinilor că are boala lui cel hâd.

În răul cumplit ce-i era şi-a făcut loc amintirea unei întâmplări ciudate, dar nestrăine de ceea ce trăia ea acum. Era o întâmplare ce o povestea colega ei de la casa de copii, ce-i făcuse patul în prima zi de şedere a ei acolo.

Aceasta povestea că pe la cinci ani a făcut o foarte gravă boală de rinichi. A fost internată mai întâi în satul ei apoi la Fălticeni unde, în urma analizelor făcute, doctorii au tras concluzia că nu-i nicio speranță pentru ea şi i-au chemat mama să o ducă la Iaşi la spital. Doctorul a vorbit cu mama în fața copilului. I-a spus că-i vor da salvare să plece chiar a doua zi dimineață la Iaşi, dar că nu-i cinstit să-i dea prea mari speranțe. Nu exista nicio fărâmă, doar Dumnezeu şi soarta copilului în mâinile lui. În noaptea care a urmat mama şi fiica au dormit amândouă într-un pat şi mama ce de-abia îşi putea stăpâni plânsul constata cu uimire că fetița înțelesese tot din ceea ce vorbise doctorul căci nu putea dormi şi îşi încleşta mâinile flămânde de iubire de gâtul mamei şi îi şoptea: Mamă, dacă mor să mă duci acasă...

Repeta ca un refren fără ca mama să o poată linişti sau să adoarmă cuvintele miraculoase în care nu se oglindea frica ei de moarte, ci frica cumplită de a nu mai fi acasă. Era important în sufletul ei de copil ca şi moartă să fie acasă, printre ceilalți frați. Dumnezeu a ținut cu ea şi s-a întors acasă vie.

Cuvintele ei le repeta acum Mariana chinuită de boală şi fiindu-i frică de moarte: Mamă, dacă mor să mă duci acasă... Mamă, dacă mor să mă duci acasă... Mamă...

Dar eu nu am mamă, deci cui să-i spun asta!?... Nu am nici acasă deci unde să mă duc dacă mor!?... Înțepenită de durere, cu moartea în suflet a şoptit înainte de a leşina: Doamne, dacă mor, să mă iei în cer, că nu ai vrut să-mi dai loc pe pământ...

În zori nu se putea ridica din pat de slăbită ce era, dar era bucuroasă că mai e încă vie şi că supraviețuise celei mai lungi nopți din viața ei.

Cât de lungă o fi fost noaptea fetiței ce se ruga de mamă să o ducă acasă chiar şi moartă!? Oare mai lungă decât noaptea asta a mea!?

Gândindu-se la colega ei îşi aminti de o altă întâmplare ce aceasta i-o povestise şi în care era vorba tot despre o noapte lungă; o noapte în care te schimbi şi devii dintr-o dată bătrân, o noapte ce poate purta numele de timp bolnav sau timp oprit. O noapte ce n-ai fi vrut să o trăieşti şi pe care ai vrea ca Dumnezeu să-ți scurteze viața cu ea numai să nu te fi culcat seara copil şi a doua zi să te fi trezit bătrân.

Fata a supraviețuit bolii, iar în clasa a doua a fost adusă la cămin – crudă ironie a sorții să supraviețuiască morții, dar să rămână în viață fără acasa pe care şi-o dorea şi moartă. În prima zi a plâns continuu de dor după frații rămaşi acasă şi după părinți, dar de-abia seara, înainte de culcare durerea şi dorul au devenit de nesuportat. Cum să dormi într-un pat străin!? Cum să fii un număr dintr-o

turmă în loc de soră şi fiică!? Cine să-ți spună noapte bună şi să te pună să te închini!? Cine să-ți spună poveşti fantastice cum spunea tata în fiecare seară până când copii adormeau şi alunecau lin din povestea tatii în povestea din vis!? Cine să aprindă candela sub icoane şi să-l aducă pe Dumnezeu în casă în chip de lumină lină!? Cine să-i promită că dacă moare o va duce acasă şi moartă!?... Nimeni.

Nu avea patul ei aşa că o fată, Eva o chema, a spus educatoarei că o ia pe „fata nouă" în patul ei. Seara, după ce s-a dat stingerea şi după ce Eva i-a mâncat dulciurile ce i le lăsase mama ca să-i mai vindece durerea plecării de acasă – de parcă o bomboană te poate vindeca de aşa durere – a bătut-o şi a alungat-o din pat. Pentru că fata nou venită nu voia să plece a trântit-o jos din pat apoi a lovit-o cu picioarele până când aceasta a plecat de lângă patul ei şi s-a dus la geam şi aşezată pe un colț de pat în care dormea o altă fată, cu capul pe calorifer, a plâns sfâşietor, nu că a fost bătută, durerea bătăii nu o simțea, ci că a înțeles că nu mai are acasă, nu vede lumina candelei aprinse, nu ascultă poveştile tatii şi că e păcat că a trăit şi că Dumnezeu a scăpat-o de o boală de moarte, dar i-a răpit acasă. În noaptea aceea a plâns până la ziuă, a numărat stelele de pe cer, iar a doua zi s-a trezit bătrână.

Încă chinuindu-se să se ridice din pat Mariana se gândea la povestea colegei ei ce plângea mereu când povestea întâmplarea din prima noapte la cămin.

Toți de acolo aveam speranțe îmbrăcate în haine cernite, toți aveam prezentul răstignit şi viitorul mort înainte de a se naşte. Toți trăiam, chiar şi inconştient, cu întrebarea aiuritoare a Stelei în suflet.

Chiar aşa, oare ce mai face Stela!? Cum se descurcă?! Îi e bine sau rău?! Mi-e dor de ea: de prietena mea sălbăticiune.

Cu greu, lăsând amintirile şi întrebările părăsite, s-a ridicat din pat. La început s-a clătinat puțin şi a trebuit să se aşeze înapoi, apoi încet-încet, ținându-se de pereți şi de lucrurile din jur a ajuns la dulap şi şi-a luat hainele din el.

La serviciu toată lumea vorbea de musafiri şi mâncăruri şi ea se simțea străină de sărbătoare, dar însetată de ea.

Dacă într-o zi voi avea un copil, jur că voi face totul să aibă acasă şi sărbători, duminici şi Dumnezeu, îi voi da iubire necondiționată fără să cer nimic şi nu-l voi lăsa să se simtă singur pe lume! Va fi un drum cu un singur sens: voi da, voi da, voi da tot ce n-am primit! Niciodată nu va fi destul şi niciodată n-am să mă joc cu soarta lui cum s-au jucat alții cu a mea! Voi fi pentru el – în materie de a dărui şi a iubi – Dumnezeu căci asta înseamnă să fii părinte. Să dai, să iubeşti, să ierți tot atât de mult cât Creatorul, altfel nu eşti un părinte bun!

Lasă gândurile aiurea despre ce ai face dacă ai fi mamă şi gândeşte-te ce faci pentru tine acum când ți-e foame şi frig şi când ai vrut ca sărbătoarea asta să fie puțin şi a ta!

A scos-o din gânduri maşina ce ajunsese la poarta C. A. P. ului cu care a plecat la Vereşti şi când s-a întors era noapte şi sărbătoarea se terminase. Pentru ea hramul a fost doar aroma de cozonac şi sarmale ce plutise peste sat, curățenia din casă şi clopotele bătând de dimineață la biserică, apoi şirul nesfârşit de oameni ce mergeau cu coşuri la biserică să dea de sufletul morților câte ceva din ceea ce au gătit şi pe care i-a întâlnit când mergea la serviciu şi i-a plăcut ideea de a dărui ceva pentru liniştea şi sufletul celor morți de parcă cei plecați nu sunt rupți de tot de lumea noastră şi din când în când la sărbători oamenii întind punți peste tărâmurile despre care Mariana ştia că există doar în poveşti.

La sfârşitul lunii octombrie mai avea douăzeci de lei, îi era cumplit de rău şi nicio speranță de viitor. Nu ştia cum a trecut timpul sau ştia: era timp anormal, dilatat de parcă trăia şapte vieți în fiecare zi şi tot atâtea în fiecare noapte. Mai împletise un pulover şi a plătit bătrânei lemnele – deşi nu prea făcuse foc, că încă nu a venit iarna – şi lumina. În continuare nu ştia ce să mai facă. Singurul om cu care s-ar fi sfătuit era inginerul Airinei, dar acesta era tot bolnav. Lui i-ar fi cerut şi ajutor că chiar nu mai putea. În tot acest timp Simion o căuta şi o zăpăcea cu promisiunile lui până la cer. Aproape că ar fi spus da ca să scape de tot şi toate, dar se oprea când îşi amintea de privirea şi mâinile lui reci ca gheața.

Ceva iar s-a rupt în ea – Cât se poate rupe dintr-un suflet fără să se termine? – când bătrâna i-a spus că din noiembrie nu o mai ține căci îi este frică de ea când i se face rău şi Mariana nu putea fi atât de răutăcioasă încât să nu recunoască că măcar sub aspectul acesta femeia avea dreptate, căci crizele ei erau din ce în ce mai urâte şi mai dese şi bătrâna le observa chiar dacă fata nu se mai văita şi nici nu o striga. Mulțumea lui Dumnezeu că nu a făcut nicio criză la serviciu.

În ultima duminică din octombrie şi ultima zi a lunii a plecat la Suceava. Nu avea încotro: trebuia să se ducă acasă la bunicul Andrei şi să-l roage să facă ceva pentru ea. Să-i spună ce viață a dus, să-i spună că-i bolnavă, să-l roage să-l sune pe tata Dragoş şi acesta să-i caute un serviciu normal unde să lucreze opt ore şi să fie plătită omeneşte.

... Am să-i spun bunicului că nu mai pot, că am luptat din răsputeri să mă descurc singură, dar că viața m-a dus la capătul puterilor. Nu mai pot lupta cu foamea, frigul şi boala. El o să-l convingă pe tata să mă ajute. Trebuie să înțeleagă că am nevoie de ajutor şi că nu am pe nimeni pe lume. Bunicul n-o să mă lase şi nici tata Dragoş. Nu le-am cerut niciodată nimic, dar acum mi-e imposibil să mă descurc singură... Dacă nu m-au iubit, măcar din milă am să-i

rog să mă ajute, îşi spunea în timp ce mergea pe drum spre casa în care stătuse ea cândva. Era casa despre care ar fi spus şi ea la fel ca şi colega ei din copilărie: dacă mor să mă duci acasă...

Afară era toamnă şi era vânt. Anotimpul din filmul „Undeva, cândva" coborâse peste Suceava. Frunze moarte zburau în vânt şi-n soare crud. De iarbă moartă şi de iarnă ciocnind la uşa timpului era plin văzduhul şi țipau prin aer cocorii. Caisul din curte îşi plângea crengile dezbrăcate şi încâlcite – nu mai fusese curățat de ani buni – şi îşi striga disperarea spre cer. Era bătrân şi iernile îl speriau. Nu ştia cât îngheț şi dezgheț va mai putea trăi. Trandafirii mai purtau boboci târzii ce mai luptau încă cu toamna în efortul disperat de a te naşte floare în ciuda timpului şi a rânduielii. Norii cenuşii se împrăştiau cu repeziciune pe cer anunțând ploi şi corbii croncăneau prevestind pustiul iernii. Doar soarele şi bobocii de trandafiri mai luptau încă cu sfârşitul toamnei, dar era o luptă zadarnică împotriva firescului, aşa cum tot o luptă zadarnică era lupta Marianei cu destinul. Ştia ce simte bobocul de trandafir, avea în inima ei durere de petale lovite. Drumul la Suceava era ultimul drum făcut în efortul de a-şi schimba soarta şi de a lupta cu ea. Mă pun în genunchi în fața bunicului, dar la Stănileşti nu mă întorc!

Poarta era închisă. Pe uşă se vedea un lacăt mare. Casa părea pustie. Aleile nemăturate şi pline de frunze arătau clar că nimeni nu mai călcase demult pe ele. Geamurile murdare şi bucăți de tencuială căzute din zid arătau că şi casa plânge de dor de stăpân. Casa asta nu mai e „acasă" ci doar ziduri goale îşi spunea privind geamurile acoperite cu perdele grele de soare. Toate erau acoperite. Absolut toate. Şi închise. Nu exista niciun semn că ar mai fi locuită: o rufă la soare, o haină lăsată pe bancă, o fereastră deschisă, o floare în fereastră, o voce de om sau de radio lăsat deschis. Pe casa ce fusese cândva a ei coborâse toamna şi ea simțea privind-o că o doare inima. Efectiv simțea cum o gheară o sfâşie în piept.

O doamnă în vârstă, dar distinsă, studia bănuitoare fata ce stătea de minute bune în fața casei familiei Vrânceanu. Nu avea cum să nu fie bănuitoare căci fata era îmbrăcată sărăcăcios şi privea prea intens ferestrele, zidurile, curtea.

— Cauți ceva, domnişoară? îndrăzni bătrâna să întrebe.

Mariana tresări căci nu se aştepta să fie întrebată ceva şi nici nu mai era în lumea în care putea întreba: plecase pe aripi de durere în lumea în care zburase copilăria şi acasa ei şi cuprinsă de nostalgie îl căuta acolo pe Mozart căci era sătulă de Paganini şi Chopin... de toamnă şi de părăsire... de viață cădere şi iad... Voia râs şi zbor, dans şi Mozart, copilărie şi vis şi pentru o clipă plecase în trecut acolo unde le putea găsi. Se vedea alergând prin casă când se juca cu tata, la lecțiile de franceză cu bunica Maria sau la cele de balet unde o ducea bunicul Andrei. De acolo o smulsese bătrâna cu întrebarea ei.

Privind-o, fata ar fi vrut să se repeadă de gâtul bătrânei, ce făcea parte din copilăria ei de vis, din lumea pe care a trebuit să o părăsească în clipa când i s-a pus întrebarea, căci bătrâna era buna doamnă Aniculăiesei – profesoara de pian, dar s-a oprit când a văzut că aceasta nu o recunoaşte. A văzut în ochii ei bănuială, răceală şi o uşoară undă de dispreț şi nu a mai avut curaj să spună cine e şi ce caută. Mariana din copilărie, copilul cu speranță de geniu pe care profesoara îl iubise nu mai trăia în ea, ci era o tânără dubioasă, îmbrăcată sărăcăcios şi subțire, cu părul ciufulit de vânt şi neîngrijit ce pândea o casă în care nu mai locuia nimeni şi părea circumspectă.

A realizat că asta vede în ea bătrâna şi din nou a durut-o inima. Tare de a fost nevoie să-şi ducă mâna la ea.

— Caut pe domnul Andrei Vrânceanu, şopti într-un târziu încă ținându-şi inima în palmă.

Bătrâna o privea şi mai bănuitoare. Chiar părea rea în timp ce o studia.

— Nu mai umbla cu prostii! Bătrânul e mort de trei ani. Pleacă de aici sau chem miliția să vadă de ce dai târcoale casei!

... Senzația chinuitoare că ceva se rupe în tine de sus până jos era devastatoare. Acum nu se rupea ceva din suflet ci se dezintegra total. Te desfaci în bucăți şi nu mai poți fi ce ai fost. Lumea se sparge şi devii şi tu casantă. Cazi în gol... dar nu e numai cădere, e un cutremur interior, o sfârtecare mai rece şi mai dureroasă ca moartea. Case, ziduri, copaci şi trandafiri se contorsionează şi devin forme ciudate ce râd de tine. Râsul lor strigă: Scrie poezie dacă mai poți! Visează şi crede în oameni tot dacă mai poți! Dacă nu, bine ai venit printre muritorii normali! Durerea e atroce. Nu ai de ce să te ții şi aluneci. Ştii cu toată ființa ta că ai primit ultima lovitură. Nu de la pedagoga Cruela, nu de la bucătăreasa ce a vrut să te omoare pentru o felie de pâine, nu de la mama Marieta ce nu a avut nicio vină că nu te-a putut iubi, nu de la gazdă şi nici de la şefă, ci de la o femeie ce te-a iubit copil fiind, ce a văzut în tine sclipiri de diamant, o femeie ce a plâns cândva pentru tine şi acum, nerecunoscându-te, nemaiştiind cine eşti şi văzând în tine nu speranța ce erai cândva, ci doar epava umană ce ai ajuns sub greul vieții ți-a aplicat lovitura de grație. Şi ea te-a desființat prin îndoială, prin bănuială, prin a vedea în tine ceea ce vedea toată lumea în ultima vreme.

Nu se mai putea agăța de nimic şi nu avea cui cere ajutor ca să nu mai simtă durerea.

... Fără să vrea ea a răsturnat pentru totdeauna lumea pentru mine: a fost ultima picătură; a fost prietenul ce mă loveşte, a fost cea care m-a făcut să mă văd cum mă vede lumea, nu cum sunt sau cum visez să fiu, m-a făcut să nu mai sper şi să nu mai lupt, m-a făcut – şi asta e cumplit – să cred că am ajuns atât de

jos încât omul cu ochi reci şi mâini de gheață e tot prea mult pentru mine şi că e un miracol că mă vrea!...

Ea ți-a transformat viața în delir, ea ți-a dat lovitura ultimă! Vai ce durere! Degeaba îți ții inima în palmă că nu o poți linişti şi nici nu poți face ca durerea să treacă! Gata cu iluziile şi cu visul! Gata cu speranța şi cu joaca de-a Dumnezeu! Eşti o epavă umană! Eşti ceea ce a văzut profesoara de pian în tine, nu ceea ce ai fi vrut să fii! Nu te mai împotrivi! Gata! Ai bani de autobuz să ajungi înapoi în sat şi să-l cauți pe Simion. Pentru tine şi el e prea mult... Ai ajuns ceea ce a vrut lumea să ajungi, nu ceea ce ai vrut tu să fii! Ai căzut până unde te-a împins lumea să cazi, deşi tu nu ai visat niciodată cădere, ci zbor! Niciodată, absolut niciodată nu voi putea spune că am avut dreptul să aleg, ci doar am fost împinsă spre o soartă pe care nu am ales-o eu. Am fugit mereu spre lumină, am luptat cu boala, foamea şi frigul şi am crezut în soarta mea de om al cuvintelor aşa cum alții cred în Dumnezeu, dar azi nu mai țin cu dinții de vise şi de lumină. Azi am băut paharul până la fund. Am recunoscut că sunt un învins. Nu mai am lacrimi de plâns şi nici putință de a mai simți durerea. Să nu dea Dumnezeu nimănui – şi spun asta din prea multă dragoste de oameni şi din milă – să primească lovitura de grație de la cineva drag, de la un om de la care ai primit cândva iubire. Nu te mai poți ridica din genunchi, nu mai poți lupta, iar culmea căderii e că începi să te vezi cu ochii lumii şi să crezi că tu nu meriți mai mult. E clipa când accepți frimituri de la viață şi când o întrebare de care ai fugit mereu îți devine destin...

Capitolul 5

COŞMARUL

Noiembrie. Ploaie, zăpadă... Frunze în vânt... O lună în care oamenii se zbat între toamnă şi iarnă şi plâng după vară. Mariana, cu o haină grosuță pe ea – în sfârşit nu-i mai este frig – merge la serviciu. E luni dimineața. Nu mai are de mers cu porumb aşa că rămâne să lucreze la birou. Lucrează singură în sala de şedințe şi e bucuroasă că stă singură. Nu vrea să vadă pe nimeni şi nici nimeni să nu se uite la ea. Îi este suficientă singurătatea. Cuvintele nu vin şi nu o să mai vină niciodată. Joaca ei de-a Dumnezeu s-a terminat. Are totuşi o haină groasă, nici foame nu-i este, ar trebui să fie fericită.

Îşi mângâie picioarele, acolo unde pe sub pantalon ştie că are vânătăi. Şi pe piept şi pe braţe. Nu plânge când spune: aş fi vrut să-mi fie foame, aş fi vrut să-mi fie frig!

Priveşte pe geam la frunzele purtate de vânt amestecate cu fulgi de zăpadă... Să fi fost frunză aş fi murit în fiecare toamnă şi aş fi renăscut în primăvară, să fi fost fulg aş fi fost când abur în drum spre cer, când picătură de ploaie murdară prin şanţ în drum spre ocean, când naştere în cristal de zăpadă şi toate aceste naşteri şi morţi repetate n-ar fi durut atât de mult cât doare că sunt om!

Scutură capul cu furie ca să alunge din el poezia şi frunzele şi fulgii. Nu ai ce căuta la mine, gata! Nu mai e loc în viaţa mea pentru tine!

— La telefon, Mariana! o strigă secretara şi ea tresare.

Pe ea nu o caută nimeni niciodată. Cred că e o greşeală, gândeşte în timp ce se îndreaptă spre telefon.

Ia receptorul în mână şi se prezintă.

— Mariana Vlaicu.

— Sunt de la ziar. Mă numesc... – Mariana nu aude clar numele celui ce-i vorbeşte. Ne-aţi trimis nişte poezii. Sunteţi magnifică. Sunteţi cea mai mare descoperire a noastră.

Mâna ei se întinde spre peretele de lângă birou. Trebuie să se ţină de ceva să nu cadă. Se sprijină cu totul de perete. Înainte de a scăpa receptorul din mână aude: Azi vom publica prima poezie. Ne-aţi scris că nu aţi mai publicat nimic, deci astăzi o să fie debutul. Felicitări!... şi şopteşte: Prea târziu...

Vrea să se poată ţine pe picioare. Vrea să nu mai simtă din nou spintecarea verticală ce o rupe în bucăţi de sus până jos. În timp ce alunecă pe lângă perete totul în jurul ei devine întuneric. O aude pe secretară ţipând, dar era un ţipăt rămas în lumină, cu ea în întuneric a luat doar un gând: Dacă m-aţi fi sunat săptămâna trecută aş mai fi putut lupta. Telefonul ăsta mi-ar fi dat forţă şi speranţă. Mi-ar fi schimbat destinul.

În telefon cineva încă mai ţipă: Nu vă înţeleg!? De ce prea târziu!? şi Mariana nu poate răspunde: Prea târziu căci deja am murit!

Când se trezeşte e întinsă pe biroul secretarei. Aceasta a stropit-o cu apă şi i-a descheiat nasturii bluzei. Îi freca mâinile şi faţa şi o ajuta să-şi revină.

Inginerul Airinei a deschis uşa şi a rămas blocat în prag. Era prima zi de serviciu după boală.

— Ce-i cu ea? întrebă speriat, deşi vedea şi el faţa lividă a fetei, buzele vineţii şi mâinile înţepenite. Pe lângă asta mai vedea ceva, ceva ce nu observase secretara: prin deschizătura bluzei a văzut clar pete închise la culoare.

A venit până lângă ea şi i-a luat o mână. I-o mângâia încet. Era înțepenită şi rece ca gheața. Aşa rău cum îi era fata lupta să-şi tragă mâna. Bâlbâindu-se bolborosi.

— Nu vreau să mă atingeți!

Probabil nu ştie cine sunt. Îi este atât de rău încât nu-şi dă seama că sunt eu şi că nu i-aş face rău.

— Sunt eu, toantă mică, o linişti el şi îi luă mâna iar.

— Ştiu cine... nu mă atinge!

Dumnezeule, ştie cine sunt! Nu vrea să o atingă nimeni nici măcar să o mângâie. Doamne, ce s-a întâmplat cu ea!?

A întins brațele şi a luat-o ca pe un fulg, deşi ea lupta cu el să n-o atingă aşa cum făcea Stela când ținea mâinile încrucişate în față atunci când cineva se apropia de ea. Singurul lucru cu care încerca să o liniştească, deşi nu avea niciun efect asupra ei, erau cuvintele: te duc la dispensar, la doctor...

— Nu vreau la dispensar! Nu vreau la doctor! Nu vreau pe nimeni! Duceți-mă acasă, dacă vreți!

A încercat până la maşină să o convingă să meargă la doctor, dar nu voia cu niciun chip. Spunea: Nu, nu, nu!

— Te duc atunci acasă la gazdă, că nu poți să stai în halul ăsta la serviciu. Şefei îi spun că te-am trimis cu nişte hârtii la C. U. A. S. C.

— Nu mai stau la gazdă. M-am măritat. Du-mă la so... so... so... țul meu.

A făcut eforturi uriaşe să pronunțe cuvântul soțul. Se bâlbâia aşa cum s-a bâlbâit atunci când bătrâna a acuzat-o că a furat.

Inginerul o privea îngrozit. Se gândea la vânătăile de pe corpul ei. Avea atâtea de întrebat şi nu avea curaj. Se temea de răspunsurile ei. Pupilele dilatate îi spuneau că-i în stare de şoc. Mâinile înțepenite strânse peste piept de parcă s-ar fi apărat până şi de el îi spunea şi ceea ce ea nu ar fi vrut să-i spună.

A aşteptat în maşină ca ea să se mai liniştească. Voia nişte răspunsuri. Îl îngrozea împietrirea ei. Ar fi vrut să o vadă plângând şi văitându-se şi ar fi fost mai uşor de suportat decât împietrirea nefirească în durere. Şi-a amintit că secretara spunea ceva de un telefon şi că Marianei i s-a făcut rău în timp ce vorbea.

Hai să întreb mai întâi de telefon. Poate îi este mai uşor să răspundă la asta, gândi.

— Ce telefon ai primit? Cine te-a sunat?

În loc de răspuns piatra din durerea ei devenea lacrimă, se topea. Plângea în hohote, cu sughițuri şi inginerul privind-o se bucura că poate plânge. Era un plâns mai bun decât împietrirea ce o putea duce într-o casă de nebuni. Era bine că putea plânge. Asta o elibera şi o liniştea.

Printre sughițuri de plâns şoptea un cuvânt ca un vers:

— Mi-a murit sufletul! Ce mă fac fără suflet?!

Omul de lângă ea o privea îngrozit. Vorbele ei îl răscoleau. Ar fi vrut să întindă mâinile spre ea şi să o țină în brațe până când se va sătura de plâns şi până când se va linişti, dar nu avea curaj căci mâinile ei stăteau încă încrucişate pe piept, ca semnul crucii Sf. Andrei, încă se apăra.

Trecea prin fața ei tot ce trăise în ultimele două zile. Totul a durut mult, dar nimic atât de tare ca telefonul de astăzi ce-i demonstra că viața poate fi cinică.

Îşi amintea şi simțea în palmă strângerea de gheață a mâinii lui Simion când ea ezita să răspundă în fața ofițerului stării civile – căci era prezent în subconştientul ei gândul că greşeşte, oricât de anesteziată de viață şi de necazuri ar fi fost – şi apoi când strânsoarea a devenit insuportabilă a venit şi răspunsul ei. Sclipirea de gheață din ochii lui ce nu o mai ascundea mergând spre casă şi nici imensa satisfacție ce i se întindea pe chip că a obținut ce a vrut, le retrăia iar. Frica ei de el şi de a mai merge cu el. Se liniştea singură încă amintindu-şi tot ce i-a promis şi că el e omul ce ar fi vrut să moară pentru ea, dar liniştea s-a dus de cum au intrat în casă în clipa în care el râzând a scos încet certificatul de căsătorie din buzunarul hainei şi i l-a arătat.

— Sunt soțul tău. Ai semnat hârtia asta. N-o să te eliberez niciodată! Am făcut totul ca să te am!

A fugit spre uşă, căci voia aer şi mai voia să nu-i vadă ochii.

Mâinile lui reci au prins-o înainte de a pune mâna pe uşă. A încercat să-l lovească, dar el i-a prins mâinile într-o încleştare de fier. Îi şuiera în ureche şi ea ascultându-l credea că a ajuns în iad. Şi acum în timp ce plângea în maşină auzea vorbele lui: Cu cât înțelegi mai repede că trebuie să mi te supui, cu atât îți va fi mai uşor! Nu lupta cu mine că nu ai nicio şansă! Râsul lui când a spus bâlbâindu-se:... Dar ai spus... ai spus... mi-ai promis... îi umplea urechile şi sufletul.

— Am spus multe proasta dracului ca să te am! Te vreau! Pentru asta am promis tot ceea ce ai vrut să auzi, dar e momentul să afli adevărul: nu fac nimic din ce am promis! Nu facultate, nu scris, nu plecat după cinci ani!

A luat-o ca pe un sac de cartofi în spate şi a plecat spre dormitor.

— Vreau să ştiu ce i-a plăcut ăluia la tine! Cred că eşti bună dacă lui i-ai plăcut! îi vorbea în timp ce o ducea. Şi cu şoferii ți-ai făcut de cap – i-a spus gazda ta lui mama ce poamă eşti – numai pe mine m-ai refuzat!

Şi-a încleştat unghiile în el şi se lupta să scape. Creierul ei încă țipa: Mi-ai promis... ai spus...

Lovitura lui a fost atât de puternică încât a amețit-o şi a făcut-o să nu mai lupte. Auzea ca prin vis că îi spune târfuliță şi nu avea putere să spună că nu-i şi nici nu mai conta ce ar fi spus ea.

Mâinile lui reci ca gheața ce o țineau să nu se zbată atât, le simțea şi acum când plângea în maşină. Mâna ce-i acoperise gura când a vrut să țipe, şoapta lui la urechea ei: Pentru mine nu contează că ai fost fată. Asta nu are absolut nicio importanță... o avea în suflet şi acum aşa cum simțea cum este ținută în timp ce îi urlă în ureche: Stai, nu te mişca până termin... A doua noapte şi-a pierdut răbdarea să o tot țină. Era tare complicat cu ea să ajungă până la final aşa că termină singur autosatisfăcându-se şi certând-o: Eşti cea mai bolovancă femeie de pe lume! Nu-mi trebuieşti! Nici măcar nu ştiu de ce te-am vrut atât!

Filmul primelor două nopți de femeie măritată i-a trecut în întregime prin creier plângând în maşină. Inginerul o privea şi îi era ciudă pe neputința lui de a o alina. Câtă durere trebuie să trăieşti ca să ajungi să spui: Mi-a murit sufletul. Ce mă fac!?... vorbe pe care fata le repeta printre sughițuri de plâns.

Când părea că s-a mai liniştit a îndrăznit să întrebe:

— Când te-ai măritat şi cu cine?

— Sâmbăta asta. Cu bărbatul ce era atunci noaptea în maşină cu dumneavoastră.

Ce frică mi-a fost de răspunsul tău, toantă mică, şi ce dreptate am avut să-mi fie frică! Când am venit astăzi în biroul secretarei te căutam. Voiam să stau de vorbă cu tine. Voiam să-ți spun că ți-a găsit ginerele meu ceva de lucru la fabrica unde este director şi unde vei putea fi plătită omeneşte şi trăi omeneşte. Şi mai voiam să-ți arăt ziarul în care apare prima ta poezie. E poezia de debut şi se cheamă „Acasă”... gândi şi realiză că nu mai are rost să-i spună tot ce avea de spus. Era prea târziu să o ajute şi se simțea vinovat. Măcar despre poezie pot să-i spun. Poate asta o va ajuta şi o va face să se bucure. Este totuşi o victorie!

— Am văzut în ziar prima ta poezie. Felicitări. Am treabă la Direcția Agricolă şi dacă ți-e mai bine te iau cu mine în oraş şi mergem la un restaurant să sărbătorim cu şampanie. Vrei?

Aştepta cu înfrigurare răspunsul ei şi nici nu îndrăznea să o privească. Ştia că dacă va spune da sufletul nu i-a murit de tot şi că mai are putere să lupte, să se bucure, să trăiască. Pentru că tăcea a îndrăznit să o privească. Arăta exact la fel ca atunci când a primit telefonul. Lividă, cu pupilele dilatate şi cu fața împietrită. În plus din ochi îi curgeau lacrimi. Chinuindu-se să vorbească, privindu-l cu ură, în timp ce a luat ziarul de pe bord şi a început să-l rupă fără a-l răsfoi, lăsă cuvintele să spună câte ceva despre durerea ei:

— Nu vreau felicitări! Nu vreau să mai aud de poezie! Nu am ce sărbători decât dacă omul ar trebui să bea şampanie când îi moare sufletul! Îi urăsc pe cei de la ziar că mi-au dat telefon astăzi! Puteau să sune vineri şi mă făceau cea mai fericită muritoare, dar au sunat azi parcă în bătaie de joc şi mi-au răstignit sufletul cu încă o durere!

Inginerul a cuprins-o cu teamă în braţe. Ea nu l-a respins. La pieptul lui îşi plângea durerea şi îl lovea cu disperare cu pumnii strânşi. Părea o pasăre rănită. O ținea în braţe şi îi era frică să o mângâie măcar. Nu ştia ce să o întrebe şi nici nu avea rost. Ştia cine-i Simion. Mai ştia că a văzut vânătăi pe ea. Restul îl putea intui fără a o chinui cu întrebări.

Ea, plângându-i la piept, se gândea că femeia din ea ce trebuia să se nască a murit în prima noapte de căsnicie. Ar mai fi avut o şansă dacă măcar în clipa în care omul ce o dorise atât descoperind că s-a înşelat în privința ei ar fi mângâiat-o măcar atunci şi să nu fi spus cuvintele cumplite: pentru mine nu contează... nu are nicio importanță...

Cum să nu conteze!? Cum să nu fie important!?

Conta enorm şi la fel de mult era important, dar asta pentru ea, nu pentru el.

Pentru masculul incapabil de iubire, pentru nenorocitul ce voia să creadă doar ceea ce voia el să creadă un fapt ce-i demonstra că nu-i ceea ce a gândit că e, devenea nesemnificativ. Rămânea important tot ceea ce gândise el, ceea ce ştia încă de copil că toate femeile sunt haite şi curve, că niciuna nu merită iubită, doar mama. Că el e prea bărbat ca să spună unei femei că o iubeşte, să o mângâie, să o alinte, să o facă să se simtă femeia pentru care ar fi vrut să moară de dragă ce i-a fost...

Dar el nu ştia ce înseamnă să-ți fie dragă o femeie, să o tratezi ca pe zeița vieții tale, să devii pentru ea şi din iubire un muritor ce poartă infinitul în suflet, să dărui în ultimă instanță că asta înseamnă a iubi. Nu a vrea, nu a avea, nu a strivi, ci a da până când dăruirea îl îmbogățeşte pe cel ce a dăruit nu pe cel ce a primit. Putea fi un cântec din rai iubirea dintre ei, căci ea i-ar fi fost recunoscătoare şi ar fi învățat să-l iubească pentru că i-a întins o mână când nu mai putea duce greul vieții, dar el a transformat totul în coşmar.

— Ce înseamnă a iubi, tovarăşe inginer? a şopti ea.

— Nu ştiu, a răspuns el speriat şi a pornit maşina să o ducă acasă.

Nu avea rost să-i spună că a iubi nu-i sigur ceea ce îi făcuse Simion aşa cum nu avea rost să se mai simtă vinovat. Nimic nu o putea salva.

Înainte de a coborî din maşină a mai întrebat:

— Cine-i Dumnezeu? Nu-l mai cunosc...

— Asta ştiu, i-a răspuns bărbatul.

În fiecare zi învăța încet-încet ce înseamnă să fii sclava unui bărbat şi asista neputincioasă la spălarea propriului creier. Rar de tot îşi amintea vorbele spuse de profesor despre libertate şi despre a gândi şi dacă şi le amintea nu-i mai foloseau la nimic.

A tresărit speriată când el venind de la serviciu din oraş i-a aruncat în față ziarul cu poezia ei. În ochi avea gheață.

— Am trimis-o... am tri... am tri... mis-o... îna... înainte... se justifica ea bâlbâindu-se.

— Ştiu că a fost trimisă înainte. Aş vrea să înțelegi că s-a terminat cu scrisul!

Totdeauna când îi spunea ceva o făcea poruncind şi întinzând degetul arătător spre ea.

— Ți-e clar, da?

Ea nu scotea niciun cuvânt. L-a văzut râzând şi a înțeles că i-a venit o nouă idee.

— Dacă ții atât de mult la scris am să-ți fac viața un iad, ca să ai de unde să te inspiri. Scriitorii sunt nişte nebuni ce nu pot scrie fără să fie chinuiți. Dacă alegi scrisul mă ocup eu să-ți fac viața atât de grea încât să poți scrie. Spune: ce alegi?

Ea tăcea prostită. Toți cei ce îi făcuseră rău de-a lungul vieții ei o făcuseră din instinct, din greşeală, fără să-şi dea seama cât de mult o rănesc, dar omul ăsta ce a vrut să moară pentru ea o făcea conştient. Chiar îi dădea posibilitatea să aleagă dacă vrea să fie chinuită pentru a ajunge scriitoare.

— Eşti ne... îi scăpă de pe buze.

El i-a luat capul în mâini şi îl strângea cu putere. O privea în ochi şi ei îi era groază de albastru rece din privirea lui.

— Ce sunt!?... Hai spune până la capăt.

Ea nu mai putea vorbi. Lumea devenise o sclipire metalică de ochi reci în care se scufunda. Auzea cum i se spune că nu are voie să folosească cuvintele „nebun", „niciodată", „a te dărui". Nu are voie să vorbească cu nimeni şi să povestească ceva din casă.

— Fii atentă că ai viață grea cu mine dacă nu-ți ții gura! Clar!?

A dat din cap că da şi a închis ochii să nu-i mai vadă degetul ca un indicator întins spre ea.

Şi totuşi, pentru că era un om al cuvintelor, un om ce a fost liber să gândească şi să se exprime, i-a scăpat de pe buze un gând ca un oftat.

— Tu mă urăşti pentru că mă iubeşti. Cine a blestemat în tine iubirea?! Dacă m-ai iubi atât cât mă urăşti am trăi fericire cât nu poate încape pe pământ şi am ocupa şi o parte de cer.

— Ce-ai spus? Ce dracu vorbeşti acolo?

Mirarea lui era uriaşă. Era ca şi cum soția lui i-ar fi vorbit dintr-o dată în limba chineză. A aşteptat să-i treacă şocul mirării şi să devină iar stăpân.

— Doamna se crede deşteaptă... a spus el ironic, dar calm. Când a continuat să vorbească nu mai era deloc calm. Vocea îi era de oțel, degetul întins spre ea şi în ochi avea furie nebună.

— Nu face pe deşteapta cu mine şi nu vorbi aiurea! Când îmi spui ceva să fie pe înțelesul meu nu vorbe de pe pereți! Clar?!

Înțelesul meu nu se potriveşte cu înțelesul tău, a vorbi la mine nu e sinonim cu a vorbi la tine, a iubi la mine nu se potriveşte cu a iubi la tine… gândea ea fără a mai spune niciun cuvânt. Se simțea amețită şi a plecat să se întindă puțin.

— Ți-e rău? Te clatini… a întrebat Simion şi a ajuns-o din urmă.

Avea din nou sentimentul acela ciudat față de ea când a văzut-o dormind în maşină. Era milă, nevoie de a o avea, de a fi jucăria lui. Nu-i trebuia creierul ei – Ce să faci cu o femeie cu creier? Dar ce, femeia are creier? – ci o păpuşică ce trebuia să-i aparțină şi el să gândească pentru ea. Atunci când îi era rău, când îi era foame, când era dezbrăcată şi îi era frig chiar asta părea: o păpuşică neajutorată de care el trebuia să aibă grijă şi asta îl făcea fericit. Devenea dur atunci când se întâlnea cu creierul ei de aceea trebuia să facă tot ce se poate să o dezvețe să gândească şi să vorbească aşa cum o făcea şi să o facă aşa cum vrea el. Să spună numai ceea ce vrea el să audă, să gândească numai ceea ce îi va da el voie să gândească, să râdă şi să plângă la comanda lui.

— Nu, nu mi… nu mi-e… încerca ea să răspundă în timp ce mâinile lui o cuprindeau.

— De ce te bâlbâi?

Nu a mai apucat să răspundă căci totul în jurul ei a devenit întuneric.

Când s-a trezit era pe pat. Deşi conştientă îi era frică să deschidă ochii şi să-l vadă pe Simion lângă ea. Îl simțea cum îi mângâie mâinile.

— Ți-ai revenit? Ți-e mai bine? în vocea lui era blândețe, milă, îngrijorare. Mariana a deschis ochii şi l-a privit cu mirare să vadă dacă şi fața lui spune exact ceea ce se simțise în cuvinte. Da, şi pe fața lui se oglindeau sentimentele din cuvânt.

În timp ce îi mângâia ba obrajii, ba mâinile îi vorbea.

— Gazda ta a venit la mama şi a spus să nu te iau că ai boala lui cel hâd. A spus şi alte lucruri despre tine şi eu am crezut-o, dar nu erau adevărate. Acum ştiu asta sigur!

Ce bine era dacă ai fi ascultat-o! Ăsta a fost singurul bine pe care mi l-a făcut. E drept un bine pornit din ură şi din dorința de a face rău, gândi Mariana.

— Şi de ce m-ai luat totuşi? întrebă moale.

— Pentru că te vreau. Pentru că îmi placi când îți este rău. Mi-a plăcut să am grijă de tine mai înainte.

Ochii Marianei s-au închis peste lume şi în suflet avea din nou sfâşierea aceea mai rea şi mai rece ca moartea. Înțelegea şi o îngrozea acest înțeles că Simion o iubea când era ca o cârpă, când era bolnavă, când nu avea creier şi aşa o vrea mereu: o jucărie fragilă în mâinile lui. Când era puternică, deşteaptă o ura

de moarte. Este o dragoste bolnavă... îi şoptea creierul ei şi inima îi plângea după iubirea ce înalță şi te lasă să zbori, ce îți dă voie şi te ajută să gândeşti şi să atingi cu mintea culmi nebănuite ale înțelepciunii şi cunoaşterii de parcă ai înălța cu gândul zmeie sau ai întinde curcubeul peste cer, după iubirea ce năştea vers şi lumină, adăpa dorul şi anula eternitatea printr-o clipă bogată de fericire. Se vedea la expozițiile de pictură şi la flori de mină când era încurajată să gândească şi cuvântul ei era completat de al lui, o vorbă îmbogățea altă vorbă, un gând înălța alt gând, un vers ea, un vers el, un zâmbet ea, un zâmbet el şi fără a fura nimic nimănui şi a călca legi erau şi unul şi altul mai bogați în suflet.

— De ce plângi? Ți-e iar rău?

— Nu plâng. Nu mi-e rău, a răspuns mințind şi apoi l-a rugat să o lase singură să doarmă.

Înainte de a ieşi i-a şoptit la ureche:

— Îmi placi când ți-e rău. Atunci, noaptea, în maşină, când te-am văzut prima dată, erai tot aşa: speriată, neajutorată, plânsă...

Nu-i mai auzea cuvintele. Îi vedea doar fața şi realiza pentru prima dată că seamănă cu un arab stăpân peste un harem. Cu fața suptă, cu barbă, cu ochii reci şi albaştri semăna dacă ar fi avut şi turban cu un taliban.

Şi-a stăpânit durerea până când a plecat. În urma uşii închise a venit plânsul. Un vers îi era inima: „Nu-ți poate pune nimeni cătuşe peste tâmple”... şi printre sughițuri de plâns se ruga să fi avut dreptate Adrian Păunescu când a scris acest vers şi cătuşele ei de pe tâmple să devină lauri sau mai puțin: să nu fie atât de grele încât să-i strivească mintea.

În următoarele zile a răsfoit cărțile din casa lui Simion. Erau toate memorii de război gen Sven Hassel, comando, spionaj. Nimic nu era pe gustul ei. A încercat să citească Sven Hassel, dar îi era imposibil. I se făcea rău citind. A încercat să asculte muzică, dar nici asta nu-i plăcea. Tot ce avea Simion era metalica, rock sălbatic, AC/DC: muzică nebună după părerea Marianei. Era în concediu medical şi în afară de învățat să facă mâncare şi curățenie nu prea avea ce face aşa că ar fi citit, ar fi ascultat muzică, dar nimic din ceea ce avea Simion nu-i plăcea.

A încercat să discute cu el, dar a renunțat repede, căci el a ironizat-o în legătură cu muzica ce voia să o asculte sau cărțile pe care ar fi vrut să le citească. Nu conta ce-i place ei, ci ceea ce îi place lui. Să citească şi ea ceea ce citeşte el, să asculte ceea ce ascultă şi el, iar dacă nu-i place istoria şi geografia – lui îi plăceau extraordinar de mult – e proastă. Învăța încet că ce vrea ea, ce îi place ei, ce simte ea nu contează, ci doar ceea ce vrea el şi îi place lui. Soacră-sa îi spunea întotdeauna ce să gătească ca să-i placă lui Simion, căci acesta era excesiv de mofturos la mâncare, şi ce trebuie să facă să nu-l supere. Executa totul ca un robot şi uita cine e şi ce e sau ce a vrut să fie. Creierul i se atrofia căci nimeni nu

avea nevoie de el. Cuvintele nu mai veneau. Ea l-a părăsit pe Dumnezeu şi credea – în prostia ei – că şi Dumnezeu a părăsit-o pe ea...

Mânca mult şi lacom apoi vomita. Îi era ciudă pe ea că mănâncă căci ştia care e preţul mâncării şi în ciuda foamei ar fi vrut să poată sta flămândă. Punea mâncare de trei ori la rând în farfurie şi Simion o ironiza, dar era şi o undă de milă în ironia lui: Mai este mâncare, nu-i nevoie să mănânci totul acum! dar ea nu înţelegea. Tot timpul îi era foame şi frică că se va termina mâncarea.

Simion avea nevoie foarte rar de ea ca soţie şi întotdeauna se termina cu ea plângând şi cu mâna lui căutându-i ochii prin întuneric să vadă dacă au lacrimi. Lega durerea pe care o îndura uneori noaptea de faptul că e sătulă şi jura plângând că a doua zi va sta flămândă. Ăsta-i preţul că nu mai sunt flămândă! Trebuie să-i simt ghearele înfipte în umeri şi să aud cuvintele blestemate: Stai până termin! Nu avea curaj să se gândească măcar care-i motivul pentru care el vrea să afle dacă ea plânge. Nu auzea vorbe de dragoste şi nu primea mângâieri. Totul se repeta ca în prima noapte...

În timp va ajunge să creadă că ea e vinovată că nu simte nimic în afară de durere şi cum să nu creadă asta când Simion avea grijă să i-o spună. Auzea mereu şi nici n-o mai durea că ea nu trebuieşte nimănui, că-i cea mai bolovancă femeie de pe pământ. Auzea şi credea. Nicio clipă nu a pus la îndoială asta şi să creadă că vina e a lui nu a ei.

Uneori noaptea visa că e iubită altfel şi că era bine apoi se trezea plângând. De plânsul ei se trezea soacră-sa şi îl striga pe Simion:

— De ce plânge? Nu mai pot să suport să o aud plângând.

— Las-o mamă să plângă. Aşa plânge până adoarme iar, răspundea el şi lua telecomanda televizorului în mână.

Ea plângând se gândea că s-ar vindeca de plâns dacă Simion – bărbatul ce a vrut să moară de dragul ei – ar lăsa dracului telecomanda şi speriat de lacrimile ei ar veni la ea şi ar iubi-o aşa cum visează ea că e iubirea şi nu i-ar mai fi teamă, nu ar mai plânge şi nici nu ar mai durea-o. Dar el voia doar atunci când voia el sau nu o voia deloc şi se iubea singur, dar îi era bine să o ştie în casa lui, ca o pasăre în colivie. Nu conta că plânge, că o doare, că se vesteşte... conta doar că-i proprietatea lui.

Ea auzea şi în somn expresiile lui favorite cu care îşi începea poruncile: „fii atentă că ai viaţă grea cu mine", „ai grijă ce faci să nu avem divergenţe", „uite care îi chestia", „ţine-ţi gura" şi le ura de moarte aşa cum ura degetul acela întins spre ea ca un indicator. Voia să nu-i mai poruncească, să n-o mai educe, să nu-i mai spună ce şi cum să vorbească, să o lase să fie om liber. Să n-o mai ironizeze când spunea şi ea câte ceva cu vorbele: Doamna se crede deşteaptă sau nu face pe deşteapta cu mine. Nu-i stârnea furia când executa totul ca la carte, când era

în ochii lui o păpuşică sau cel mult o servitoare, dar îl înnebunea cea mai mică manifestare a ei ce demonstra că are şi creier.

De ce nu vede în mine nimic din ceea ce vedea profesorul, doamna dirigintă sau scriitorii care au venit la Mălini?... De ce nu mă poate accepta aşa cum sunt şi mă ciopleşte să devin ceea ce vrea el?...

Într-o zi a îndrăznit să spună că nu vrea ca mama lui să le mai ţină banii şi el a reacţionat cu furie oarbă. A lovit-o peste faţă şi ea a căzut pe pat. Nu a îngrozit-o forţa loviturii, ci furia din privirea şi din vorbele lui.

— Dacă vrei să stai în casa asta nu spui o vorbă de mama! A avut viaţă grea cu tata, iar cu mine trebuie să fie fericită! Îţi ţii gura! Nu vrea să mai avem divergenţe pe tema asta! Clar?... Dacă nu pleci înapoi la gazdă sau la casa de copii!

Cel mai mult o surprindea la el autocontrolul perfect faţă de lume către care arăta că este un soţ ideal, ocrotitor şi foarte îngrijorat de starea de sănătate a soţiei lui. Printre prieteni nu ridica niciodată tonul şi nu poruncea, era blând, atent şi plin de iubire.

Când a început să se ducă din nou la lucru era bucuroasă că iese din casa în care totul funcţiona după regulile soţului şi ale mamei lui, iar ea ca să nu aibă „viaţă grea" – expresia favorită a soţului – le respecta. I s-a spus că oricum o duce mai bine decât la gazdă unde îi era frig, nu avea mâncare şi haine şi ea a râs amar şi a lăsat sufletul să-i lăcrimeze când a gândit: aş fi vrut să-mi fie foame, aş fi vrut să-mi fie frig, aş fi vrut să fiu dezbrăcată, căci am plătit cu libertatea mea ca să nu-mi mai fie. Şi nici măcar nu a fost un târg cinstit în care să ştiu clar ce dau şi ce primesc, ci am fost înşelată şi minţită, am fost ca un animal prins în cursă.

Era în apropierea Crăciunului când şi-a dat seama că e însărcinată. Nu ştia ce să spună în legătură cu sentimentele ei legate de acest miracol. Îi era frică o clipă. În altă clipă visa, ţinându-şi mâinile pe burtă acolo unde sălăşuia un punct din care ea trebuia să nască un om, la cum va fi când va ţine pentru prima dată pruncul ei în braţe. Închidea ochii şi îşi imagina degetele mici de prunc strângându-i degetele ei, mânuţele încâlcindu-i-se prin păr în timp ce ea îi va săruta obrajii, pieptul, burta, picioruţele.

Ştiu că voi fi fericită atunci, mai fericită decât dacă aş fi fost scriitoare, mai fericită decât orice altceva ce aş fi putut avea pe pământ. Asta e împlinirea ce mi s-a dat. Să fiu mamă. Mai bună decât mama Marieta, mai bună decât oricare altă mamă din lume... Voi plânge când el sau ea va plânge, voi râde când va râde, voi visa când va visa, voi zbura când va zbura; dacă va vrea să atingă cerul voi deveni scara pe care se va urca, dacă va vrea să-i cânt voi învăţa din nou să cânt şi va adormi în braţele mele în timp ce eu îl voi legăna şi îi voi cânta. Niciodată nu voi adormi până când el nu a adormit, niciodată nu voi fi sătulă dacă el nu e mai

întâi sătul, niciodată nu voi fi îmbrăcată, dacă el nu e mai întâi îmbrăcat, niciodată nu îmi va fi cald dacă lui îi e frig. Trebuie să caut o carte din care să învăț cântece de leagăn. Când îi voi cânta, când îl voi legăna, când îmi va adormi în brațe voi fi fericită şi mă voi împăca cu trecutul şi cu soarta. Mă voi împăca şi cu Dumnezeu pentru darul ce mi-l dă... Şi totuşi mi-e atât de frică să-l port în mine nouă luni şi apoi să-l nasc! Ştiu atât de puține lucruri legate de asta şi nu sunt deloc pregătită. Tot ce se întâmplă cu mine în ultima vreme e ca o avalanşă. Pur şi simplu mă surprinde şi mă târâie la vale. Îmi va trece frica atunci când Simion va fi nebun de fericire când va afla. Cred că asta îşi doreşte cel mai mult! Ştiu că a spus că nu vrea copii, dar el a spus multe şi toate au fost pe dos. Este destul de în vârstă ca să vrea copii. De data asta ştiu sigur – nu am cum să mă înşel – că se va bucura şi îmi va spulbera şi mie frica. Îi place să aibă grijă de mine, iar eu de asta am nevoie acum. Îi voi spune că mi-e frică şi el îmi va spune că va fi alături de mine mereu, doar e bărbatul ce voia să moară pentru mine; îmi va şterge lacrimile şi vom visa împreună la fericire. Suntem legați prin pruncul ce îl port până la moarte. Amândoi în aceeaşi barcă, vâslind în acelaşi sens. E tatăl copilului ce-l port şi la câtă fericire îi doresc fiului meu el devine pentru mine cea mai importantă ființă de pe pământ. Nu contează cum se poartă cu mine, nu contează că răceala şi indiferența lui mă usucă, dacă va fi un tată bun va avea din partea mea credit până la infinit căci îmi doresc mai mult decât orice altceva pe lume ca pruncul meu să aibă familie şi să fie fericit.

Sunt oameni ce pot epuiza un credit până la infinit... îi şopti un gând în capul ei, dar ea îl repezi: Fugi de aici şi nu-mi mai vorbi aiurea prin cap! N-a spus el că mă ține în facultate, dar nu m-a ținut!? Deci e logic că dacă a spus că nu vrea copii sigur vrea! O să mă ia în brațe şi o să danseze cu mine prin casă! O să-mi spună că sunt regina vieții lui şi că l-am făcut cel mai fericit om de pe pământ. N-o să mai țipe la mine, n-o să mai comande şi o să înțeleagă că sunt cea mai importantă ființă din viața lui căci îi dau ceva ce nimeni nu i-a dat: îl fac nemuritor. N-o să mă mai oblige să tac în fața mamei şi să o ascult orbeşte, o să-l conving să ne ținem noi banii familiei, nu mama. Ştiu sigur, nu am cum mă înşela, că va fi totul aşa cum visez eu.

Mai erau câteva zile până la Crăciun şi peste sat a coborât deja adusă de copii ce repetau cântecele pentru colindă sau stea lumină lină din rai. Poveste, cântec, mireasmă de brad şi de veşnicie năvăleau în inima Marianei şi îi înflorea sufletul – deja mort! – descoperind acasă: punctul ce cuprinde nemărginirea, atât de puțin cuprinzând atât de mult; o mireasmă, un vis, o colindă, focul din sobă şi globuri de cristal, copii cu inima înfrigurată în aşteptarea miracolului şi a darurilor din noaptea sfântă... toate astea nu costă nimic, căci țin de vis, de a aparține unui loc şi unui neam, țin de partea de înger din fiecare om, dar dacă nu le ai nu le poți cumpăra: deşi nu costă nimic nu au preț. Ți se dă degeaba acasă

dacă ai suflet să o primeşti. E un fel de a te împărtăşi cu datina, cu neamul, cu strămoşii, de a şti ce eşti şi cui aparţii, de unde vii şi unde te duci. Când te împărtăşeşti cu acasă ți-e sufletul direct conectat la marii strămoşi daci, la preoții lor înțelepți şi stăpâni pe pământ, pe cer şi pe suflet. Multe şi-au pierdut sensul şi rostul, au rămas doar crâmpeie de obiceiuri şi de ritual a căror cheie s-a pierdut sau urmează să fie găsită, ce poartă în ele mari taine.

Pregătind o masă specială Mariana îngâna o colindă auzită la copiii din sat şi visa. Era un doctor în vise. Orice i se făcea, chiar şi când crede că sufletul i-a murit, tot visa.

Simion mă va strânge în braţe, va dansa cu mine prin casă, va fi fericit şi mă va face şi pe mine fericită când îi voi da vestea. Va fi alături de mine, mă va ocroti şi mă va îngriji – căci asta îi place cel mai mult – iar eu de asta am nevoie acum la fel de mult ca şi de aer, dar mai ales mă va vindeca de frică, căci nu mă pot minți că nu simt o teamă aproape bolnavă. Ea mă face să mă trezesc brusc noaptea, să-mi țin mâinile pe burtă şi să plâng, tot ea mă face uneori să tremur de parcă aş avea frisoane… oricum mai mare decât frica e visul: să fiu mamă, să-mi legăn pruncul în braţe, să-i cânt… Doamne, câtă fericire voi trăi, dar până atunci trebuie să mă vindece Simion de frică. El va şti ce să facă. E cu mult mai bătrân decât mine şi mai puternic. Îmi va da din puterea lui.

Pregătea prăjitura preferată a lui Simion – un amestec complicat de blat, gem de caise, bezea şi fulgi de nucă şi ciocolată deasupra – şi se ruga de toți sfinții din cer să-i reuşească. Friptura era deja în tigaie şi cartofii la fiert. Era îmbujorată din cauza căldurii din bucătărie, dar şi din cauza emoției. Visa atât de frumos – prostuța! – cum va fi când Simion va primi vestea…

Sus la poarta raiului
Şade maica Domnului.
Şi vin îngeri şi-o întreabă:
De ce plângi, Măicuță dragă?
Cum să nu plâng, dragii mei,
Dacă oamenii sunt răi.

Cânta încet, colindul auzit de la copiii din sat, şi alerga prin bucătărie ca să fie totul gata când va veni Simion acasă.

A aşezat masa aşa cum a văzut în filme şi cum îşi mai amintea că era în casa familiei Vrânceanu. Totul sclipea de curățenie. Pe masă a pus câteva crenguțe de brad legate cu o pamblică roşie de mătase, iar în mijlocul lor a pus o lumânare albă. Pe platoul cu prăjituri a pus câteva crenguțe de aspiragus şi două flori de crăciuniță şi i se părea că niciodată un platou cu prăjituri nu a arătat mai frumos. Până şi murăturile de lângă cartofi şi friptură le-a pus să semene a floare şi chiar arăta bine combinația de castravete, roşii şi conopidă murată. Tremura de emoție aşteptând laudele lui Simion. Acum era în baie să se spele. Venise

acasă tare morăcănos şi a spus că a avut mult de lucru la serviciu şi ea l-a crezut şi i-a fost milă de el şi habar nu avea că el ieşise de la serviciu la două şi până seara şi-a petrecut timpul la o fostă prietenă din tinerețe, pe care peste foarte puțin timp o va aduce şi acasă şi o va prezenta drept prietenă de familie, iar în oraş o va prezenta ca pe soția lui.

Spălându-se pe dinți simțea cum creşte în el furia oarbă că fusese atât de prost încât să o ia pe Mariana de soție. Cu prietena lui fusese totul perfect, ştia ce să facă ca să-l mulțumească, pe când cu soția lui era totul în neregulă. Regreta că făcuse greşeala să o ia de soție. Dacă nu ar fi fost însurat ar fi petrecut sărbătorile cu gaşca lui de prieteni la fel ca în toți anii. Ar fi ascultat muzica preferată şi ar fi băut. Nu-mi place să am obligații. Nu-mi place să fiu constrâns la un program: e drept că Mariana nu zice niciodată nimic că ajung târziu acasă sau dacă nu vin noaptea deloc şi rămân la garsonieră în oraş. Dacă-i spun că plec în delegație crede, dacă-i spun că am mult de lucru crede. E tare proastă!

Nu-i proastă! țipă îngerul Marianei din cer. Ea vede în lume ceea ce îi în ea. Dacă nu minte crede că toată lumea nu minte, dacă nu înşeală crede că toată lumea nu înşeală şi ceea ce îi mai rău crede că dacă ea visează toată lumea visează şi mai crede că toți visează la fel de sublim ca ea. Cu sufletul mort, cu cenuşă aşezată pe tot ce a crezut că-i viața mai poate visa. Ar naşte vis şi din cenuşa de la Hiroşima!

Simion nu auzea glasul îngerului şi se gândea în continuare la necazurile lui, chiar se vedea victimă a sorții.

Nu trebuia să mă însor! Sunt holtei convins. Îmi place libertatea. Nu sunt făcut pentru a purta jugul căsniciei... Şi când mă gândesc ce dezastru e Mariana în pat chiar sunt nenorocit! Habar nu are cum trebuie să satisfacă un bărbat...

A ieşit din baie furios. Simțea că viața l-a nenorocit. A intrat în bucătărie şi nu a văzut ochii strălucind de emoție şi speranță a soției lui când s-a îndreptat spre el cu mâinile întinse – iar ca să o facă era nevoie de un efort uriaş de voință şi de curaj ca să-şi învingă frica de el – ci a văzut doar lumânarea aprinsă şi florile din jurul prăjiturii.

— Ce-s cu toate prostiile astea!? Ce-s cu buruienile din farfuria cu prăjituri!? țipă şi le luă în pumn strivindu-le apoi le aruncă la coş. Nu dau doi bani pe chestiile astea! Să nu mai faci niciodată aşa ceva!

A suflat în lumânare şi s-a stins luând cu ea şi colinda, despre Maica sfântă din poarta raiului, ce plânge de răutatea lumii, din sufletul Marianei. Mâinile întinse i-au căzut pe lângă corp. Nu mai visa nimic. Se simțea ca floarea de crăciuniță pe care a văzut-o strivită în pumnul lui Simion. S-a aşezat la masă, dar nu putea mânca. Îl privea cum mănâncă cu poftă şi friptură şi cartofi. Apoi prăjitură. Cu gura plină o lăuda.

— Chiar ai gătit bine. Bravo! În sfârşit faci şi tu ceva bun. Dacă asculți de mama o să devii o gospodină grozavă.

Nu a avut timp să-i spună că tot ce gătise era după cartea de bucate nu după sfaturile mamei căci un val de greață o făcu să fugă la baie.

A vomitat tot ce avea în stomac. Până atunci i se întâmplase să-i fie greață dimineața, dar acum a dat afară tot. Se simțea rău. Nenorocitul de suflet despre care a spus că a murit o durea din nou şi nu mai înțelegea nimic. Tot ce îşi dorea, cu sete, cu ardoare, era să nu mai viseze, căci distanța dintre ce visa ea şi realitate era atât de mare încât avea nevoie de tratamentul de depresiunizare, ca la scafandri, când trecea de la vis la realitate şi de la realitate la vis. Înțelegea că a visa e o boală ciudată a ei, căci în vis vedea oamenii aşa cum voia ea să fie nu cum sunt ei în realitate.

Doamne, ia-mi blestemul ăsta de a visa ca să nu mai fiu ruptă între două lumi şi lasă-mă fără vis într-o lume pe care o pot accepta şi în care pot trăi şi mă pot adapta doar fără aripi de vis...

Dacă îți iau visul îți iau nemurirea, auzi o voce în cap şi tresări speriată. Şi în timp ce-şi clătea fața cu apă se întreba: Oare cine mi-a vorbit!?

Eu, toantă mică! auzi tot în capul ei,apoi urmă râsul acela frumos ce îl mai auzise cândva şi a scris eseul: De ce râde Dumnezeu!?

Era atât de răvăşită de răul ce o chinuia, de vocea ce o auzea în cap încât nu a realizat că Simion o întrebă de dincolo de uşă dacă îi este rău.

A deschis uşa, după ce ea nu i-a răspuns.

— Eşti palidă. Ce-i cu tine? De ce ai vomitat?

— Sunt gravidă. Voiam să-ți dau vestea la masă, dar nu am mai avut curaj după ce...

Voia să spună: după ce ai strivit şi ai aruncat florile, dar se opri. Oricum el a înțeles ce voia ea să spună.

— Nu dau doi bani pe chestii de astea cu flori, cu buruieni, cu lumânări. Nu merge cu mine cu prostii din astea.

Bine, am înțeles că asta nu te impresionează, dar zi ceva de copil! țipa nerostit inima ei. Ia-mă în brațe şi vindecă-mă de frică! Spune-mi că eşti fericit şi că vei face totul pentru mine! Îmi vei fi alături mereu! Sunt femeia pentru care voiai să mori! Sunt femeia ce te face nemuritor, căci îți dau ceva ce nimeni nu ți-a mai dat! Te rog nu mă mai privi cu ochii ăştea de gheață! Vino la mine şi ia-mă în brațe! țipa ființa ei bolnavă de iubire, dar Simion nu înțelegea limba sufletului ei.

Se simțea mai nenorocit decât era când ieşise din baie în urmă cu jumătate de oră.

— Voi vedea ce voi face în legătură cu asta. Acum mergi în pat că eşti tare palidă!

Sfâşierea verticală ce o mai simțise devenea ceva obişnuit, căci o străbătea din nou de sus până jos.

În noaptea ce a urmat a avut iar coşmarul cu diavolul ce o aruncă de pe stânci. Şi în vis auzea colindul: Cum să nu plâng, dragii mei, / dacă oamenii sunt răi.

S-a trezit din coşmar şi a început a plânge. Atât de tare încât s-a trezit mama lui Simion şi le-a bătut în uşă.

— Ce-i cu ea, Simion? De ce plânge? Nu mai suport să o aud plângând.

— Lasă mamă că aşa-i învățată ea. Plânge până când adoarme din nou, i-a răspuns Simion şi a privit în continuare la televizor unde pe programul de la Chişinău se transmitea un film de groază. De data asta nici lui nu-i prea era gândul la film căci ceea ce-i spusese Mariana îl cam tulburase şi îl făcea să se simtă nenorocit. Mariana îi distrusese viața! Dracu a scos-o în calea lui!

A doua zi Simion a venit acasă mai bucuros decât plecase. Prietena lui îl învățase cum să scape de problemă. Pe vremea aceea avortul era interzis şi nici nu se punea problema să meargă la medic pentru aşa ceva. Totul trebuia rezolvat acasă. Nu se temea şi nici nu îşi făcea probleme pentru Mariana. Metoda era sigură. Prietena lui o experimentase de câteva ori şi de fiecare dată a mers fără greş.

Mariana a executat tot ce i-a spus el ca un robot. A băut toată sticla de vin pe care a adus-o el. A ridicat patul, era cel mai greu obiect din casă, până când a căzut jos de oboseală. Apoi a stat în apă fierbinte până aproape de insuportabil tot cât a spus el. Tot ca un robot s-a îmbrăcat, e drept ajutată şi de el şi a ieşit să se plimbe prin ger noaptea. Simion era sigur de ceea ce îi spusese prietena lui: băutura, efortul epuizant, apa foarte fierbinte, apoi frigul o vor face să avorteze, iar el asta îşi dorea.

Mariana în schimb nu-şi dorea nimic. Devenise floarea de crăciuniță strânsă în pumn de Simion. Biată până aproape de inconştiență, epuizată fizic şi psihic, nici măcar nu mai putea merge, aşa că bărbatul o târâia după el prin noapte şi prin ger. Bolborosea în timp ce picioarele n-o mai ascultau şi ceea ce spunea nu era pentru omul ce o dorise de voia să moară, ci pentru ea:

— Mariana... Mariana... să nu... să nu... să nu omori niciodată vis... vis de om... Să nu... să nu risipeşti... risipeşti speranța... şi să nu faci... să nu faci să sece roua... Să nu laşi... să nu laşi... dorul dezbrăcat şi singur... dezbrăcat şi singur să bată pe la porți străine... Să nu laşi, Mariana... să nu laşi în ger lumina... Doare cumplit, Mariana. Să nu faci... să nu faci asta niciodată... nimănui... Nu ai voie... nu ai voie să faci asta... Tu, Simion, ai ucis... ai ucis... în mine visul...

Fără să mai repete cuvintele din cauza băuturii, devenind pentru o clipă mai lucidă decât oricând altădată în viața ei, şi-a încleştat mâinile de gâtul lui şi privindu-l în ochii mai reci decât gerul de afară i-a zis:

— Cine ucide într-un om visul de fapt ucide nemurirea acelui om. Tu asta ai făcut cu mine!

Simion privea îngrozit noaptea din ochii ei. În timp ce luciditatea de o clipă se risipea el a exclamat:

— Cine eşti!? Nu te cunosc deloc!

Ea i-a auzit întrebarea, dar nu i-a răspuns. Nu avea putere să-i spună: Sunt femeia pentru care voiai să mori! Alunecând uşor spre pământ şopti:

— Lasă-mă să dorm puțin în şanț. Sunt obosită. Tare obosită.

Simion a luat-o în brațe şi o ducea spre casă. Aşa îi plăcea. Semăna cu ființa de atunci noaptea din maşină. Slabă, obosită, fragilă... Îl îngrozea în schimb ființa din ea ce îi vorbise despre vis, speranță şi nemurire... Nu ştia cine-i acea ființă şi îl speria de moarte. El o voia doar pe făptura slabă şi speriată. A dezbrăcat-o şi a culcat-o în pat. O privea cu milă cum se chinuie. Vinul, apa fierbinte, frigul, efortul i-au epuizat şi nervii şi trupul. O durea capul, îi era greață şi nu putea vomita, muşchii toți o dureau. Gemea şi se zvârcolea în pat. El i-a făcut un ceai şi i l-a dat să-l bea. Era îngrozit de starea ei. Nici măcar nu avea curaj să stea lângă ea în pat. O privea din fotoliu cum se chinuie şi îi era milă. Şi totuşi mila lui era ciudată căci parcă era mai mult pentru el decât pentru ea. El era cel ce se nenorocise luându-şi aşa o pacoste pe cap.

Era atât de beată încât vorbea singură, iar Simion o asculta. Printre bâlbâieli şi cuvinte repetate, printre hohote de plâns şi de râs înțelegea totuşi ce povestea ea. Era în vorbele ei visul legat de reacția lui Simion la aflarea veştii că-i gravidă. Spunea tot ce şi-a dorit: să o ia el în brațe, să o vindece de frică, să-i dea voie să fie cea mai importantă ființă din viața lui.

Simion o asculta din ce în ce mai şocat cum spunea că nu-i place cum o iubeşte, cum se purta profesorul cu ea şi cum i-a pictat un tablou. Afla tot: şi că-i spunea că nu merită de la viață jumătăți de măsură şi că se temea ca cineva să nu o transforme din orhidee în păpădie.

Avea când frisoane din cauza frigului, când fierbințeli. Capul, burta, stomacul erau toate o durere, dar cu toate astea vorbea mereu: despre ce a visat şi ce a primit, despre iubirea ei pierdută şi despre groaza şi durerea ce o simțea când Simion o atinge, de imposibilitatea de a-i privi ochii în care s-a ascuns gerul iernii, despre ce a gândit ea că-i iubirea: dăruire şi sacrificiu, imposibilitate de a răni, nevoie de a da infinit mai mult decât primeşti...

Pe la trei noaptea s-a dus la baie căci îi era greață. Când s-a întors îi era un pic mai bine la stomac, în schimb tot corpul îi ardea.

Înainte de a adormi Simion, în a cărui ochi se adunase tot frigul de la poli, a auzit-o spunând:

— Dacă pierd sarcina plec... plec oriunde în lume... La gazdă... oriunde...

— N-o să pierzi sarcina. O să am eu grijă de asta. Aştept să-ți treacă efectul băuturii şi te duc la spital.

Acum ea dormea scuturată de frisoane şi el vorbea singur. Auzea repetându-se la infinit vorbele ei.

... Suntem legați prin pruncul ce-l port până la moarte. Amândoi în aceeaşi barcă vâslind în acelaşi sens. Nu contează cum te porți cu mine, tot ce contează e fericirea copilului meu. Vreau pentru el mai multă fericire decât am avut eu... Vreau familie... Vreau să-l aud râzând... Eşti tatăl copilului meu deci cea mai importantă ființă de pe pământ pentru mine...

Profesorul ăla – dracu să-l ia – avea dreptate într-o singură privință: când te făcea toantă, în rest spunea numai aiureli de filozof cu jumătăți de măsură, orhidee, păpădie şi poezie. Unde-i orhideea!? Ce dracu a văzut la tine!?... Te voi dezvăța să visezi căci eu nu visez niciodată nimic. Te voi dezvăța să vorbeşti şi să gândeşti aiurea, dar cel mai important lucru: n-o să-ți mai dau voie să pui picătură de vin în gură. Nu vreau să te mai aud vorbind niciodată cum te-am auzit în noaptea asta...

Privea spre patul în care ea era scuturată de frisoane şi repeta: toantă, toantă, toantă... Cred că aşa am să-ți spun de acum înainte...

A stat în spital aproape două săptămâni. A făcut tratament cu antibiotice pentru răceala puternică ce o avea, pentru menținere de sarcină şi pentru celelalte probleme de sănătate, căci rezultatul analizelor l-a îngrozit pe medicul ce se ocupa de ea. De când era doctor nu a văzut aşa analize.

Îşi făcea griji pentru ea şi pentru copil. I-a chemat soțul şi a discutat cu el. I-a recomandat să o ducă la Iaşi la Clinica de Endocrinologie pentru un consult mai amănunțit şi Simion a promis că o va duce după sărbători. Doctorul i-a mai spus că i se pare ceva în neregulă cu ea: nu râde, nu vorbeşte, nu se bucură şi aştepta o explicație de la Simion. Nu a crezut vorbele lui aiuritoare despre cămin şi copilăria ei. Nu ăsta era adevărul, sau cel puțin nu era complet. Nu din cauza asta arăta Mariana ca o legumă. Nu aşa arată o femeie măritată de-abia de o lună şi jumătate, indiferent ce copiărie a avut. Ştia sigur că altu-i adevărul şi voia să-l afle.

Voi fi de gardă în una din zilele de Crăciun, voi fi şi la Anul nou şi am s-o fac să vorbească.

Nu i-a spus nimic lui Simion despre circul pe care l-a făcut la internare când a trebuit să o consulte. Era medic de atâția ani, dar aşa ceva nu mai pățise. Ar fi certat-o sau i-ar fi vorbit urât dacă nu i-ar fi fost atât de milă de lacrimile şi de frica ei. Totuşi asistenta de serviciu şi-a pierdut răbdarea şi a țipat la ea.

— Ce vă mai rugați atât de ea, dom□ doctor!? M-am săturat să o tot văd fugind de la masă înapoi la uşă! Treci aicea pe masă că te mănânc... Când te-ai...

— Taci din gură! o repezi doctorul şi o făcu să tacă căci ştia ce avea de spus în continuare, mai ales că aşa vorbea şi el când îl supăra vreo pacientă.

Calm îi vorbea despre copil, îi punea întrebări şi o liniştea.

— Ştii că s-ar putea nici să nu fii însărcinată. E prea puțin timp. Numai un consult poate confirma dacă-i un copil sau nu.

Până seara a stat culcată în pat cu mâinile pe burtă. Ştia sigur că este însărcinată. O scotea din amorțire doar asistenta ce o batjocorea când venea la tratament şi care în lipsa medicului ce îi luase apărarea îşi putea permite să-i vorbească porcos şi să se amuze de comportamentul ei. Roşea puternic când aceasta râdea cu celelalte două paciente din salon pe seama ei.

În seara de Crăciun a rămas singură. Putea şi ea să plece acasă, dar nu a vrut. Nu avea nimic de citit şi nici nu-i era dor de casă. Privea pe geam la luminile Crăciunului şi îngâna o colindă în care sălăşuia spiritul răsăritului fără sfârşit şi lumină lină infinită.

— Cânți frumos, a auzit în spatele ei.

— Mulțumesc, a răspuns şoptit, fără a se întoarce. Ştia a cui îi vocea. Era doctorul.

— Îți place Crăciunul?

Nu ştia ce să răspundă. Ea trăia sărbătoarea naşterii amestecată cu sărbătoarea răstignirii. Crăciun şi Paşti amestecat. Le simțea pe amândouă odată în sufletul ei. A fost Crăciun adevărat când a mers pentru prima dată acasă, apoi a fost Crăciun Paşti când şi-a petrecut Crăciunul la cămin... apoi ani în şir niciodată Crăciunul nu a mai fost Crăciun ci mai mult Paşti. Şi-o amintea pe bunica Maria cum i-a făcut baie şi cum a îmbrăcat-o, cum a muşcat din portocală ca dintr-un măr... Uitând de omul din spatele ei ce aştepta un răspuns a şoptit în timp ce se cuprindea singură cu brațele:

— Mi-e dor de bunica Maria. Mi-e dor să mai fiu copil...

— Toți ne dorim să mai fim copii la Crăciun.

— Da. Cred că e o stare normală acum. Copilul din noi renaşte la sărbători pentru a putea trăi miracolul.

— Ai vorbit ca un poet. Îți place poezia?

Ea a tăcut speriată şi s-a retras din nou în adâncuri. Nu voia să vorbească. Simion o certase tare mult în legătură cu tot ceea ce spusese când a fost beată şi ea s-a hotărât să nu mai vorbească cu nimeni nimic legat de sufletul ei şi a visa.

Neluându-i în seamă tăcerea a continuat tot doctorul. Credea că dacă îi vorbeşte o va face şi pe ea să spună ceva.

— Mie îmi place mult poezia. Îl ador pe Adrian Păunescu. E poetul de suflet al întregii mele familii de la bunici până la copii. Ascultă şi tu...

Ca o curgere lină veneau îngemănate cu ecou de colindă versurile cele mai frumoase scrise vreodată în limba română închinate părinților de pe pământ nu din gând şi versul devenea lacrimă pură în final când aflai că-i mai greu să fii „nu copil de părinți / ci părinte de fii”...

— Copil de părinți nu am fost niciodată, dar oare voi fi, indiferent cât de greu va fi, un bun părinte de fii!?

— Vei fi, Mariana. Sigur vei fi. După un moment de tăcere, jucând teatru perfect, doctorul aruncă fără nicio intonație specială, vorbele:

— Soțul tău e tare îngrijorat de starea ta. Am vorbit cu el despre tine. Vei merge la Iaşi după sărbători. Ai mari probleme de sănătate şi ca să naşti un copil sănătos şi să fii şi tu sănătoasă trebuie să te cauți.

Doctorul vorbea în continuare studiindu-i intens fața şi ochii în care a coborât noaptea când a auzit de soțul ei. Arăta cu totul altfel decât cu o clipă mai devreme când vorbea despre Crăciun şi poezie.

— Nu am văzut la nimeni analize mai rele. Normal ar fi să faci crize foarte urâte şi să nu te poți ține pe picioare. Te iubeşte mult soțul tău. Are mare grijă de tine.

S-a dus pe pat şi s-a aşezat ghemuită pe el. Fața pe care o vedea acum doctorul o mai văzuse şi inginerul Airinei în maşină. Nu plâns, nu vaiete. Gol şi atât. Pupilele dilatate. Noapte în privire. Durere şi regret amar întipărite pe față.

Pentru că nu mai voia să fie privită şi pentru că voia să rămână singură a spus:

— Da... mă... mă... iubeşte. Lăsați-mă... sin... singură.

Nu s-a bâlbâit când a vorbit de bunica, de Crăciun, de poezie, doar când e vorba de soț. E ceva în neregulă cu ea. Oricum nu arată a soție de-abia măritată şi îndrăgostită, a gândit doctorul ieşind din salon. Din hol s-a mai întors încă o dată spre ea.

— Spune-mi, scrii poezie?

Ea tăcea. Continuă tot el.

— Fiica mea scrie. Eu o laud şi o încurajez.

Spera ca ultimele cuvinte să o facă să vorbească şi aşa a şi fost.

— Scriam. Toată lumea mă lăuda. Nu cred că am să mai scriu niciodată. Poezia e ca un anotimp trăit o singură dată în viață. Eu deja l-am trăit.

Doctorul a venit înapoi lângă patul ei. I-a luat mâinile încet şi a început să i le mângâie.

— O să scrii din nou. Ştiu sigur asta. Pentru cei mai mulți dintre oameni poezia e aşa cum ai spus tu, dar pentru oameni ca tine e ca primăvara.

S-a aşternut tăcerea peste amândoi. Se auzea la radio o colindă sublimă.

Pe cei răi unde i-or pune?

Pe cei răi unde i-or pune?

I-or închide într-o pcheatră

Lumina să n-o mai vadă...

Lumina să n-o mai vadă...

Pătrunsă de lumina colindei, speriată de pedeapsa pentru cei răi de a fi închişi în piatră şi de a nu mai vedea lumina se ruga de Creator să nu fie niciodată lipsită de lumină.

— Există pedeapsă mai rea ca asta, doctore.

— Care?

— Să nu ştii ce-i iubirea şi să nu visezi niciodată. Să nu poți iubi. Asta e pedeapsa absolută. E ca şi cum ai fi blestemat să vorbeşti numai cu consoane. Eu dacă aş fi închisă în piatră şi fără lumină, dar dacă mi se lasă visul şi iubirea, am şi lumina şi libertatea căci iubirea e lumină şi visul calea spre eliberare.

Acum ştiu răspunsul în legătură cu soțul, Mariana, şi mai ştiu că vei scrie. Sigur vei scrie din nou. Nu ştiu când şi câți ani vor trece, dar vei renaşte, gândea doctorul.

— Crăciun fericit, Mariana! am auzit de la tine cea mai frumoasă colindă în proză. Aşterne-o pe hârtie. Acum noapte bună.

— Noapte bună, doctore.

De Bobotează era acasă unde nimic nu se schimbase din cauza sarcinii ei. Nu devenise cea mai importantă ființă din viața soțului ei şi tot mama îi ținea banii şi cu ea se sfătuia. I se făcea în continuare instructaj să-şi țină gura. Chiar de când a plecat din spital a întrebat-o ce a vorbit cu doctorul şi nu a crezut-o când i-a spus că nimic. Şi el şi mama lui o instruiau că nu trebuie să le ştie lumea casa de parcă aceasta ar fi fost instanța supremă, nu Dumnezeu. Trebuia să tacă în fața lui, în fața mamei şi în fața tuturor rudelor lui. Dacă mergeau în vizită i se făcea instructaj înainte de a pleca de acasă: ai grijă ce vorbeşti să nu avem divergențe, iar la întoarcere primea critica pentru felul în care s-a comportat. Singura cale era să tacă, să nu zică nimic. Să fie o legumă. Dar era greu. În timp va ajunge cum vor ei şi culmea culmilor spălării de creier, o vor convinge că au dreptate şi se va simți şi vinovată când va fi criticată că a spus ceva.

La scurtă vreme după venirea ei din spital au mers în vizită la o mătuşă a cărui copil şi-a înjurat tatăl în prezența lor. Mariana a făcut ochii cât cepele. Nu-i venea a crede că un copil se poate purta aşa cu un tată minunat. Simion o studia şi o cunoştea suficient de bine ca să ştie ce gândeşte, aşa că de cum au ieşit din casă a pus-o la punct.

— Ai grijă ce vorbeşti! Ai viață grea cu mine dacă nu-ți ții gura şi povesteşti cuiva ce a făcut băiatul. Oricum taică-su l-a enervat!

— Tu nu gândeşti normal! exclamă ea. Nu trebuie să-ți fie frică că eu voi vorbi şi că va afla lumea ci trebuie să te îngrozească atitudinea acelui copil față de tată şi prostia mamei când a spus: Taci, George, nu mai enerva copilul!

Degetele înfipte în brațul ei şi zgâlțâiala care a urmat au făcut-o să tacă.

— Cine dracu te crezi să-ți permiți să o judeci pe mătuşă-mea!? E sora lui mama şi dacă mai spui o singură vorbă o iei peste ochi de nu te vezi!

Tot drumul până acasă a plâns. Ştia că şi Simion s-a purtat foarte urât cu tatăl lui: l-a judecat, l-a umilit, l-a condamnat.

În noaptea ce a urmat a avut un coşmar. Se făcea în vis că a născut şi că are un băiat. Băiatul era mare, aproape adolescent, cam de vârsta băiatului ce-şi înjurase tatăl. Îndoctrinat de Simion, ce dădea ceea ce a primit în copilărie, propriul ei copil îi vorbea urât, o umilea, o ironiza, o judeca. Până şi în vis simțea sfâşierea verticală ce o simțise în realitate. Când copilul din vis, frumos ca un înger, a spus tatălui: Tată, dacă mama nu-şi ține gura n-o primi în maşină cu noi. Bag-o în portbagaj şi du-o acasă! a țipat şi s-a trezit.

A pus mâinile pe burtă, acolo unde creştea pruncul de al cărui drag şi-a poruncit să-l iubească pe Simion şi se ruga de el ca de o ființă vie:

... Puiul meu nenăscut, să nu faci ceea ce fac copii din neamul ăsta! Să-ți iubeşti şi mama şi tata şi să-i respecți! Eu aşa te voi creşte şi te voi educa! Războaiele celor mari nu trebuie să devină războaiele pruncilor! Să nu faci niciodată ceea ce am visat eu în noaptea asta! Să nu mă răneşti şi tu, puiul meu!

Până la ziuă nu a mai putut dormi. Ştia că visul a fost influiențat de întâmplarea din vizită şi totuşi nu se putea linişti. Simțea o teamă uriaşă că istoria s-ar putea repeta. Se întreba: Va fi în stare Simion să-mi întărâte propriul copil împotriva mea? Să-l facă să-mi vorbească urât? Să mă umilească?... Ştia răspunsul, dar nu-l putea da, doar capul îi cădea în piept de parcă era prea greu de răspunsul din el în timp ce mergea pe drum spre serviciu. Şefa a trimis-o la bancă la Suceava şi după ce şi-a terminat treaba, pentru că tot îi era în drum a intrat în parcul de lângă Biserica Catolică. Paşii au dus-o spre banca ei. Era iarnă, era ger şi parcul era pustiu. Ciori negre fâlfâiau din aripi alungând liniştea şi croncăneau de parcă ar fi spart cu ciocul țurțuri de gheață.

Era tare demult, în altă viață, când am stat pe banca asta. Aici am fost găsită şi tot aici cele mai dragi mâini din lume mi-au mângâiat mâinile. Aici aceleaşi mâini m-au ținut la distanță...

S-a îndreptat spre ieşirea din parcul pustiu. De fapt, nu era pustiu. Mai era un om ce se îndrepta spre banca de lângă care a plecat Mariana. Ea a auzit paşii din spatele ei şi a întors capul. A crezut că visează. Sau că are vedenii. Lângă bancă era profesorul. Şi el era fără cuvinte. Şi el credea că are vedenii. A dus mâinile la ochi la fel ca fata. El a stat pe loc. Ea a fugit spre el. I-a luat capul în mâini şi o privea intens, de parcă ar fi vrut să o soarbă privind-o. Era şi nu era

ea. Trecuse câteva luni sau o veşnicie de viață peste ea?! Ochii ei, trupul slab spuneau că a trecut o eternitate de suferință.

Când a putut vorbi a întrebat de parcă nici nu aştepta răspuns, căci întrebarea era mai mult o mirare.

— Ce s-a întâmplat cu ochii tăi, îngerul meu?

A mângâiat blând pielea din jurul ochilor fetei. Capul ei a alunecat pe umărul lui şi ea s-a mirat că el n-o respinge, ci o strânge în brațe.

— Nu-mi mai spune înger.

— Cum să-ți spun?

— Spune-mi târfă ce te-ai vândut pentru un pic de mâncare, pentru lemne şi pentru ghete, pentru medicamente şi un pic de siguranță! Nu eram ce ai văzut tu în mine! Te-ai înşelat în privința mea!

Aştepta cu inima cât un purice ca el să o respingă. Să o alunge din brațele lui ca pe un lucru murdar, dar el o strângea cu şi mai multă putere.

— Nu vorbi aşa, îngerul meu! Îngerul meu! Îngerul meu!... Eşti aşa cum te-am văzut eu, nu m-am înşelat! Îngerul meu albastru, povesteşte-mi ce-i cu tine.

— Eram numai spirit, eram numai creier şi m-am trezit brusc într-o lume în care trebuia să fiu numai trup şi nu m-am putut descurca. E drept că ceea ce m-ai învățat tu, profesore, nu mi-a fost de prea mult folos în lumea reală. N-am avut ce face cu ceea ce aveam de la tine printre oameni de rând. Tu lucrezi cu absolutul, cu visul, cu nostalgia de a-l găsi pe Dumnezeu prin cuvânt şi m-ai învățat şi pe mine să fac asta, dar unde am ajuns eu aşa ceva nu există. Există doar oameni ce cred că totul în legătură cu omul e „a avea”, există alții ce cred că a iubi este să posezi un prăpădit de trup...

Nu mai putea vorbi. Plângea în hohote cu capul ascuns la gâtul lui.

Gura lui flămândă ce s-a stăpânit atâția ani să n-o atingă i-a căutat buzele. Ea nu ştia ce-i asta, el era prea repezit şi în loc de sărut a lovit-o la gură şi un firicel de sânge i-a înflorit pe buze.

I-a şters buzele cu mâna. Căuta răspunsuri în aura şi în ochii ei, dar nu le putea citi clar.

— De ce nu ştii să săruți?

— El nu sărută niciodată. El... el... nu... nu...

Iar îi privea ochii din care putea afla tot. Tot ceea ce ea nu putea spune. Întreba şi ea doar dădea din cap după fiecare întrebare.

— Țipă tare soțul tău? Se crede stăpân?

— Nu-i aşa că nu te lasă să vorbeşti?...

— Urăşte creierul tău?...

— Îți porunceşte şi indică cu degetul când o face?...

La toate ea doar dădea din cap, deşi nu erau întrebări, ci erau răspunsuri pe care profesorul le citea în ochii ei. La sfârşit a mai pus o singură întrebare la

care tot nu a aşteptat răspuns căci punând-o nu i-a mai privit ochii ci a strâns-o în brațe:

— Ce culoare au ochii lui? Cum sunt?

Ea, de la pieptul lui, a şoptit:

— De ce mă întrebi dacă ştii?

— Ştiu, a răspuns el.

Minute în şir a ținut-o în brațe fără să scoată niciun cuvânt niciunul nicialtul. Nici corbii nu mai croncăneau. Şi ei, şi copacii goi şi brazii îmbrăcați în alb simțeau în jurul lor cântecul iubirii.

— Cum să fac să mă împac cu soarta, să nu mai simt durerea, profesore?

— Nu ştiu.

Ea s-a smuls furioasă din brațele lui. Tot ce trăise răbufnea ca un torent în fața omului despre care credea că îi este dator din iubire şi că fiind filozof are răspuns la toate.

— Cum să nu ştii!? Tu trebuie să ştii tot!

— Nu ştiu, toantă mică! Nu ştiu cum să mă vindec nici pe mine de durere şi nici ție ce să-ți spun.

Vocea îi era tăioasă şi la fel de rece ca gerul.

— Şi atunci la ce foloseşte filozofia!? La nimic. E o încâlceală de vorbe goale şi fără rost! Dacă întrebi un filozof cum se ajunge de la Fălticeni la Suceava îți vorbeşte jumătate de oră despre cale, drum, copaci, frunze, dar nu-ți spune simplu şi la obiect într-un minut că trebuie să iei autobuzul din autogară.

În altă situație profesorul ar fi râs. Ştia că odată i-a spus Marianei că va desființa filozofia şi filozofii. Acum era acea zi.

— Ce rost au filozofii!? Ce produc!? Ce rezolvă!?... Priponiți orice idee despre toate şi tot. Emiteți principii şi vă credeți maeştrii ai vieții, dar nu sunteți decât nişte palide umbre de observator la viață cu pretenții de demiurg! Singurii filozofi maeştri la viață, la supraviețuire sunt Jean Valjean şi Contele de Monte Cristo, dar eu ce vină am avut că a trebuit să fiu Fantine?

A spus tot ce avea de spus. Cu furie, cu obidă, cu nevoie de a-şi țipa durerea şi acum tăcea speriată. Aştepta chiar ca profesorul să o certe. A oftat când a văzut că el îi ia mâinile.

— Toantă mică, dacă făceai asta în fața soțului tău te lovea, nu-i aşa?

Îl ura că zâmbea. Îl ura că ghiceşte tot. Voia să-l lovească ca să nu mai râdă de furia ei.

I-a prins strâns pumnul ce se îndrepta cu furie spre el. Îi săruta degetele ce înfloreau din pumn strâns să lovească mâna întinsă cerşind iubire.

— Nu-ți descărca furia pe mine, deşi pot să-ți dau voie să mă loveşti dacă asta îți face bine şi te vindecă cât de cât de durere – fac o paranteză: asta-i o cale de a nu mai simți durerea: să pui să plătească pentru răul pe care ți-l face lumea

ființa ce te iubeşte cel mai mult pe lume – dar să-ți fie clar că o faci că-ți dau eu voie.

Ea s-a topit la pieptul lui. În ea nu mai era niciun pic de furie. Doar lacrimă.

— Filozofii nu ştiu calea vindecării de durere. N. Steinhardt în „Jurnalul fericirii" găseşte calea ca singura posibilă prin creştinism. Budiştii, speriați de mizerie, boală, sărăcie, moarte găsesc fericirea căutând echilibru…

— Taci din gură! Nu vreau să mai aud nimic despre creştinii ce preamăresc suferința şi-i spun fericire sau despre nebunii ce au fugit încă de vii în nirvana! Nu vezi că-i şi la unii şi la alții evadare din realitate!? Eu vreau fericire aici pe pământ, vreau împlinire în viață, fără să fur de la nimeni nimic şi fără să lovesc, iar tu care atâția ani ai pretins că le ştii pe toate trebuie să-mi spui care-i calea!?

Profesorul râdea. E drept că în râsul lui sclipea în colțul ochilor lacrima. A ştiut tot timpul că va veni şi ziua asta când Mariana va descoperi că-i doar om la fel ca ea, cu temeri şi cu zbateri de neputință, slab în fața sorții şi a veşniciei…

— Nici eu nu ştiu calea, toantă mică. Pictez, ascult muzică, sculptez în lemn, cânt la pian ca să înțeleg scânteia pusă de creator în mine, dar mai mult nu pot face.

— Cât te urăsc…

— Ştiu, a şoptit el trist.

— Şi cât te iubesc, a terminat ea, dar el a rămas tot trist.

Printre sughițuri de plâns ea i-a spus că are o durere infinit mai mare decât că nu a avut parte de iubirea lui, căci faptul că nu mai putea scrie, că i se interzice asta o ducea spre neant. Aceea era durerea cea mare. Nu mai era om creator. Scânteia pusă de Creator în ea nu mai avea voie şi nici nu mai putea lumina.

Profesorul ştia cum doare asta. Mult mai mult decât durerea pierderii celei mai mari iubiri. A doua zi după banchetul Marianei a avut un accident la mâna dreaptă şi când doctorii i-au spus că s-ar putea să nu mai poată lucra niciodată cu ea s-a simțit ca un mort viu. Privindu-şi cicatricea din palmă ştia despre ce durere vorbeşte Mariana. O trăise şi el. În urmă cu câteva zile s-a apucat din nou de pictat şi era cel mai fericit dintre muritori. Luminat de un gând aproape a țipat:

— Ştiu care îi calea! Să fii om creator! Să nu renunți la darul pus de Dumnezeu în tine! Să lupți cu tot ceea ce îți scoate viața în cale şi să învingi! Calea ta e scrisul! Nu renunța la scris!

— Dar nu mai pot! Niciun cuvânt nu mai vine la mine! Poate nu sunt cine ai văzut tu mereu că sunt, ci sunt ceea ce vede lumea şi Simion! Poate tu te-ai înşelat şi ai văzut mai mult decât aş putea fi vreodată! Poate sunt doar ucenic, nu maestru al vieții; poate doar sclav, nu om liber.

— Sigur nu m-am înşelat! Sigur vor veni cuvintele înapoi! După tot ce mi-ai spus azi ştiu că nu a murit omul creator din tine. Restul e maya...

— Mă faci să-i trimit pe budişti la dracu... Sau să-i pun să trăiască ce am trăit eu în ultimile luni şi apoi să-i întreb: Simțiți pe viu sau e „maya”!? Vă doare sau e iluzie de durere!?

— Trimite-i. Pune-i să trăiască. Eşti un om liber să faci tot ce simți.

— Profesore, noi suntem prieteni şi când ne certăm. Cu soțul meu suntem străini chiar şi când ne....

Ea a tăcut încurcată. Oricum profesorul ştia ce a vrut să zică. Mângâindu-i ochii a şoptit:

— Aici e vorba tot de maya: iluzie. Cu mine te-ai iubit mereu, cu el niciodată.

Întâlnirea lor ar fi durat o veşnicie dacă el nu şi-ar fi făcut curaj să plece. El era mai puternic. La fel ca întotdeauna.

— Plec. Nu o să ne mai vedem niciodată. Oricum rămâi cu mine.

— Şi eu te iau cu mine, a completat ea şi şi-a însoțit cuvintele de un gest prin care strângea ceva în pumn de la pieptul lui şi ducea spre pieptul ei.

— Nu renunța la scris. Nu uita de omul creator din tine şi nu-l lăsa să moară.

— Să ne dăm întâlnire în cer, profesore. Îți promit veşnicia. Aşteaptă-mă sau te aştept în cer. Ceartă-l pe Dumnezeu, dacă ajungi primul, că se joacă cu veşnicia şi cu timpul şi nu ştie că pe pământ douăzeci de ani înseamnă condamnarea iubirii. La El infinit plus minus douăzeci de ani e acelaşi lucru, dar pentru noi a fost imens...

— Şi eu îți promit veşnicia, îngerul meu albastru.

Au plecat unul într-o parte şi celălalt în alta. Se simțeau rupți în două. Ea s-a întors încă o dată spre el.

— Te mai rog ceva, profesore. Du-te acasă şi şterge coroana de margarete de pe capul meu din tablou.

— Şi ce să pun în schimb?

— Am crezut că ştii. Dacă nu ştii nu ai înțeles nimic.

În câteva clipe parcul a rămas pustiu. Iubirea zburase speriată de corbii ce alungă visul. Iubirea şi Dumnezeu seamănă tare mult: deşi nimeni nu le vede numai nebunii pot crede că nu există. Nu poți pipăi iubirea, nu poți atinge Neatinsul, dacă s-ar putea face ar deveni mici, căci ceea ce e tangibil şi cunoscut de om devine şi mic.

Mariana a luat cu ea iubirea care plânge şi țipătul nebun al corbilor. Ca un cântec îi bătea inima: aş fi vrut să nu te întâlnesc... ce mult mă bucur că te-am întâlnit... aş fi vrut...

A dus mâna la buze acolo unde avea o mică rană şi inima a început alt cântec: vreau să nu te vindeci niciodată, să te port cu mine mereu.

Când a intrat pe poartă acasă încă îi bântuia prin creier o vorbă ca un vers: noi ne-am iubit mereu...

Nu-i era foame şi nici frigul nu-l simțea. Îi era dor de Simfonia fantastică. În parc parcă cineva o cânta.

Seara a ajuns acasă şi Simion. A venit împreună cu un văr. Mariana le-a făcut cafea şi a aşezat masa.

În timp ce mâncau cei doi bărbați discutau despre nişte rafturi pe care Simion trebuia să le facă pentru văru-său. O singură vorbă a spus şi Mariana în legătură cu asta. Ceva banal şi poate nici nu avea dreptate, căci nu se pricepea, dar ceea ce a urmat depăşea până şi imaginația cea mai bolnavă, căci nu Simion a fost cel ce a pus-o la punct, ci văru-său.

— Tu ce te bagi!? Te-a întrebat cineva ceva pe tine!?... Caută-ți de oalele tale şi de spălat vase, nu te băga în vorba noastră!

Roşie ca focul de ruşine a ieşit din bucătărie. Oare era prea mult vis în faptul că îşi dorea cu disperare ca Simion să-i ia apărarea!? Oare cerea prea mult că-şi dorea să-l audă spunându-i: Suntem veri, dar dacă îi mai vorbeşti aşa soției mele nu mai intri în casa asta! Nu, nu era prea mult vis şi nici nu cerea prea mult că orice soție vrea ca soțul ei să o apere şi să nu dea voie nimănui să o umilească şi orice bărbat normal la cap care îşi iubeşte şi respectă soția îl mănâncă – metaforic vorbind – pe cel ce a îndrăznit să ridice tonul la ea în propria casă. Atâta doar că Simion nu era bărbat normal şi nu îşi luase soție, ci servitoare.

Stătea în întuneric în dormitor. Tot ce-şi dorea era un pic de vin. Era singurul lucru ce ar fi făcut-o să nu mai simtă durerea. A căutat sticla din care i-a dat Simion să bea. Ştia că a mai rămas foarte puțin în ea. A găsit-o şi tremurând de setea de a nu mai simți nimic a dus-o spre gură. Data trecută când a fost beată a fost bine. Plutea, vorbea singură şi nu a simțit durerea. Asta îşi dorea şi acum. Să nu mai simtă nimic. Înainte de a ajunge vreo picătură de vin în gură a aruncat sticla. Avea în fața ochilor imaginea profesorului ce vorbise chiar în acea zi despre calea ei. El sigur nu a băut nici măcar atunci când îl bântuia cea mai neagră deznădejde că nu va mai putea niciodată picta şi nici când a pierdut-o pe ea. Nu-i o soluție asta, decât dacă vrei să ajungi mai legumă decât eşti, Mariana. E drept că e greu de digerat crudul adevăr. Azi i-ai trimis pe budişti la dracu, te-ai înfuriat şi pe creştinii ce preamăresc suferința, dar dacă te apuci de băut şi unii şi alții, ce au găsit totuşi o cale, vor privi la tine cu milă că în loc să-ți mai cauți drumul, ai ales o fundătură. Şi încă ceva: parcă tu vorbeai astăzi despre evadare din realitate.

A scos-o din discuția aprinsă cu propriul creier – ce-i era şi cel mai bun partener de discuție, chiar şi atunci când se certa cu inima, căci el spunea una, ea alta şi neînțelegându-şi unul altuia limba totul se sfârşea în ceartă – intrarea lui Simion în dormitor.

— Cine ți-a permis să te bagi în vorbă? Te-a întrebat cineva pe tine ceva? Cum ai îndrăznit să vorbeşti în fața lui văru-miu?

Țipa şi ea nu putea să-i răspundă.

— Să nu mai avem divergențe pe tema asta: nu te bagi în vorbă decât dacă eşti întrebată!

— Mai încet, Simion, să nu te audă lumea! Se aude din drum cum țipi, auzi Mariana vocea mamei lui Simion ce-şi băgase capul în cameră. Asta era cea mai mare grijă a ei: să nu ştie lumea, să nu audă lumea, în rest nu conta ce se întâmpla.

A adormit gândindu-se că ar fi fost tare fericită dacă bărbatul ei ar fi țipat la văru-său, nu la ea. Atât de fericită încât în loc să se strângă ghem, înainte de a adormi şi să se roage cu disperare ca el să n-o atingă că nu ar fi putut suporta, l-ar fi cuprins cu mâinile de gât şi ascunzându-şi capul în scobitura umărului lui i-ar fi şoptit: Mulțumesc. Dacă el ar fi întrebat mirat: Pentru ce? ea i-ar fi răspuns: Pentru că mi-ai luat apărarea! apoi i-ar fi sărutat gâtul lângă ureche şi gheața din el s-ar fi topit şi mâinile lui ar fi învățat să dăruie iubire şi ochii lui ar fi numai cer infinit fără niciun pic de frig.

Nici nu era adormită bine când el o întrebă:

— De ce râzi?

— Pentru că visam frumos, a şoptit ea fără a deschide ochii.

A devenit rigidă când i-a simțit mâinile atingând-o.

— Ce visai? Spune-mi şi mie. Râdeai atât de frumos în vis.

Oare dacă i-aş spune? se întrebă şi apoi se apucă să povestească.

— Visam că tu l-ai scos afară din casă pe vărul tău. Că ai țipat la el: Bă, nenorocitule, cum îndrăzneşti să țipi la nevasta mea! Eram tare fericită în vis. Te-am luat de gât şi ți-am şoptit lângă ureche: Mulțumesc.

Nu avea curaj să spună că a visat şi că l-a sărutat. Aştepta înfrigurată răspunsul lui. Cât de mult îşi dorea ca el să ştie ce să spună şi ea să se agațe de gâtul lui şi să plângă de fericire că-i cea mai importantă ființă din viața lui.

— Nu veni cu chestii de astea de doi bani la mine că nu ține! N-ai visat nimic, ci ai inventat ca să mă prosteşti! Uite care îi chestia: ai viață grea cu mine dacă încerci să mă prosteşti cu aiureli din astea de doi bani! Cu cât înțelegi mai repede asta cu atât e mai bine! Acum te vreau, mincinoasă prefăcută ce eşti! Auzi la ea să mintă că a visat! Crede că eu îs prost! De ce dracu spune inginerul Airinei că eşti deşteaptă nu ştiu, că tu numai aşa nu eşti!

Am visat! Pot jura că am visat! Atâta doar că eu visez şi cu ochii deschişi nu numai în somn! ţipa sufletul ei în timp ce trupul se lupta disperat cu un bărbat ce îl vroia. Îi trebuia foarte puţin să nu mai lupte: un pic de blândeţe, un pic de credinţă în vis, o frimitură de iubire şi un înţeles ca o taină că atunci când iubeşti nu vrei şi nu iei, ci dărui şi înalţi. E un altfel de a cânta simfonia fantastică.

Peste câteva zile a plecat la spital la Iaşi căci începuse să-i fie din nou rău. Vomita mult şi nu se putea ţine pe picioare. A stat mult în spital şi a făcut nenumărate analize. Devenea din ce în ce mai conştientă că va fi un miracol să nască un copil sănătos. Tot un miracol era să fie în stare. O doctoriţă de la clinica de endocrinologie, ce i-a făcut cele mai complexe analize şi care i-a spus că pe lângă problemele din copilărie mai are şi guşă nodulară de nu ştiu ce grad, o tot provoca să vorbească, dar Mariana răspundea monosilabic la fiecare întrebare apoi se închidea în tăcerea în care îi era bine. Instructajul lui Simion şi al mamei sale dădea în sfârşit roade. În timp va ajunge atât de departe în a lua de bun tot ce spuneau ei încât se va simţi ea însăşi vinovată când va spune cea mai mică vorbă legată de casa ei. Era tabu să se plângă, să povestească ceva sau să spună că e nefericită. O singură dată îşi va pierde controlul: când o tânără ce urma să se căsătorească i-a spus Marianei că vrea să fie fericită ca ea, să aibă o familie ca a ei. A fost atât de şocată când a realizat că familia ei este luată drept model de fericire încât în loc de răspuns a transpirat brusc şi i s-a făcut rău. Când şi-a revenit a spus că i-a fost rău din cauza sarcinii.

Doctoriţa de la Iaşi era sincer interesată de starea ciudată a Marianei. Când s-a săturat să tot încerce să scoată ceva de la ea i-a spus că ar fi bine să facă un consult psihiatric. Fără nicio tresărire i-a răspuns: Faceţi cum vreţi! de parcă nici nu era vorba de persoana ei ci de altcineva.

Singurele momente când devenea vie era când îi vorbea de copil. Făcea tot ce i se spunea că trebuie să facă ca să aibă un copil sănătos. Dormea, lua vitamine, mânca bine chiar dacă îi era greaţă şi vomita. Îşi dorea cu disperare un copil sănătos. Visa cum îl va ţine în braţe, cum îl va alinta şi-l va iubi cum n-a fost alintat niciodată niciun alt copil pe pământ. Sufletul meu va fi un dar pentru sufletul tău, puiul meu. Nicio lacrimă vărsată de tine nu va fi ştearsă de altcineva decât de mine! Seara îi cânta încet cântece de leagăn copilului ei nenăscut.

Când nu dedica vise copilului se chinuia cu gânduri aiurea despre căsnicia ei. Devenea o certitudine faptul că tot ce vrea soţul ei de la ea este să fie o slugă supusă, o legumă. Să nu gândească decât ceea ce vrea el să gândească, să nu vrea decât ceea ce vrea el ca ea să vrea, să nu viseze… mai ales să nu viseze! Ca o lacrimă avea în cap cuvintele lui: Nu mai visa. Eu nu visez niciodată! Şi tot ca o lacrimă era răspunsul ei: Eu sunt visul; dacă nu visez nu mai sunt!

— Eşti pe dracu! În afară de vorbe goale şi de aiureli nu eşti nimic! Nu-mi place cum vorbeşti, aşa că ai grijă ce spui în prezența mea! Am să-ți scot toate nebuniile din cap!...

Of, Doamne, ce iubire bolnavă! Decât aşa o iubire mai bine o ură sănătoasă! Da, da, mai bine ură sănătoasă şi clară decât iubire bolnavă şi indiferență. În prezența lui mă simt un lucru, nu un om cu creier, iar el m-a vrut aşa cum vrei un obiect. Habar nu are ce înseamnă iubirea... Dacă ar înțelege că a iubi înseamnă să vrei să vezi lumea prin ochii celei pe care o iubeşti, că de drag tu devii eu, eu devin tu, eu nu mai sunt, tu nu mai eşti, rămânem „noi" – o ființă unică, specială, născută din doi ce devin unul – şi înecându-ne unul în privirea altuia, iertând tot şi mângâind tot începem cu iubire să reclădim lumea şi infinitul. Nu ceri nimic şi nu vrei nimic, nu cauți garanții şi nici nu măsori timpul căci fiecare clipă trăită în iubire echivalează cât eternitatea. Nu trebuia să-mi iei iubirea, Doamne! Fără ea mă simt rătăcită în viață. Ca un vapor rămas fără cârmă rătăcesc pe valuri... Am pierdut iubirea şi am pierdut şi poezia ca pe un anotimp ce trece o singură dată prin viața omului. Dacă pentru fiecare om viața înseamnă ce a însemnat pentru mine e normal ca poezia să moară! Cum să trăiască poezia în iad!? Ce să faci cu versul când ți-e foame!? Ce să facă roua din cuvinte, pe ce petale să răsară când ai în umeri degete înfipte ca nişte gheare?!... Ce bine că poezia a murit! Măcar pe ea să n-o doară!

Îi era dor de Stela Borislov. Voia să vorbească cu ea. Să i se plângă şi să-i povestească tot. Să afle cum e viața ei. Să ştie ce mai face şi cum o mai duce. Nu avea nici măcar o adresă la care să-i scrie. În drum spre casă de la Iaşi îi era mai dor ca niciodată de Stela, de sora ei de lacrimă. Acum nu mai era una lumină cealaltă întuneric, una blândețe, cealaltă duritate, una civilizată cealaltă sălbăticiune, ci erau amândouă la fel. Şi Mariana devenise întuneric. Şi ea era o sălbăticiune.

Ne duce viața spre ceea ce am criticat mai mult... ne transformă în ceea ce n-am vrut niciodată să devenim... învățăm lecțiile pe care nu am vrut să le învățăm... de aceea cred că nu-i bine să fim duri, aspri, intransigenți; să ne ferim de a da sentințe şi de a judeca. Viața în imensa-i înțelepciune şi cu imparțialitate ne dă ceea ce am dat. Călăul devine victimă, judecătorul judecat, îngâmfatul umilit, bogatul sărac, prigonitorul prigonit. În loc de sentință înțelegere – măcar puțină – în loc de judecată aspră milă, în loc de siguranță absolută în adevărul şi dreptatea ta, mai bine o frimitură de îndoială: dacă nu ştiu tot adevărul, dacă mai este ceva mai adânc ce eu nu cunosc!? Nimeni nu are adevărul absolut ci doar Dumnezeu. Oamenii au fiecare frimitura lui de adevăr şi tot fiecare vede viața şi lumea prin prisma adevărului său.

Există totuşi o lege a rezonanței în viață astfel încât lumea ne arată fața pe care i-am arătat-o. Mincinosul va primi minciună, fricosul frică, bătăuşul se va bate, veselia va primi veselie, iubirea va primi iubire – culmea legii rezonanței.

Mariana şi-a scuturat capul spre a alunga gândurile aiurite din el. Nu mă mai interesează filozofia; nu mai caut înțelesuri şi nici nu mai disec firul în patru. Tot ce am gândit mai înainte era valabil când eram în liceu, dar acum nu mai e. Nu am lovit niciodată, am crezut în iubire şi în destinul meu de om al cuvintelor ca în Dumnezeu şi totuşi legea rezonanței nu a funcționat. Lumea nu mi-a arătat fața pe care i-am arătat-o eu. Nu mai vreau să înțeleg nimic! Nu caut calea şi nici nu mai vreau definiții şi legi pentru a înțelege viața. Ce să facă „deşteaptă" ce mă credeam în liceu şi scriam eseuri despre legea cauzalității vieții şi în care spuneam că fiecare om e un rege Midas ce îmbracă totul în jurul lui după cum e propriul suflet şi că fiecare va culege ce a semănat, că este imposibil să cultivi vie şi să strângi cucută, într-o lume şi într-o viață ce mi-a demonstrat că totuşi este posibil şi că legea nu funcționează întotdeauna. Unde-i legea compensației în care am crezut, unde-i legea rezonanței şi a cauzalității!?

Nu mai înțeleg nimic şi nici nu mai vreau să înțeleg.

... Căutarea unui sens al existenței, un înțeles în toate e o necesitate fundamentală. Te ridică din stadiul de animal şi te transformă în ființa ce este copia în miniatură a universului macrocosmic, te face să fii omul ce a scris deasupra oracolului din Delphi miraculoasele cuvinte: „Omule, dacă Te recunoşti pe Tine însuți, îl recunoşti pe Dumnezeu"... Călătoria fascinantă prin ceea ce se cheamă viața o face fiecare cum vrea: unul adună avere şi ăsta-i scopul principal al vieții lui, altul înțelepciune, unul caută iubire, altul dăruie iubire – dar fiecare în felul lui spune la sfârşit că a fost o călătorie minunată din care a învățat ceva – şi-a amintit că a scris cândva în timpul liceului şi cineva în creierul ei îi şoptea cuvintele scrise chiar de ea.

Nu vreau să-mi amintesc ce am scris! Lasă-mă în pace, gândule! Vreau doar să am un copil sănătos căruia să-i cânt până adoarme, să-i sărut obrajii şi mâinile! Doar atât!

Dar gândul nu voia să o lase în pace. În timp ce dealuri îmbrăcate în verde crud de primăvară de pe care de-abia s-au topit zăpezile treceau repezit prin dreptul ferestrei autobuzului iar ea le mângâia cu privirea, o voce îndrăzneață îi tot vorbea în cap.

... Caută sensul a tot ceea ce ți se întâmplă. Înțelege ce lecție ai de învățat din toate astea. Nicio situație nu-i fără ieşire. Cu cât e lecția mai grea cu atât e învățătura mai înaltă... Poate ți se cere să-l înveți pe soțul tău, ce înseamnă iubirea... Dacă îți iubeşti copilul mult, la fel de mult cât iubeşte Dumnezeu omul şi lumea, vei face asta. Vei fi o bună soție şi mamă.

Am să încerc, gândule! Promit că am să încerc! a răspuns către vocea ce-i vorbea în cap.

Ajunsă acasă şi pătrunsă de promisiunea ce o făcuse gândului ei a făcut curățenie lună în dormitorul lor şi apoi s-a apucat de gătit: prăjitură, sarmale şi şnițele din piept de pui. Trebuiau să iasă bine. A stat în spital mult şi voia ca în acea zi casa ei să miroasă a familie adevărată în care ea îşi aştepta fericită soțul.

S-a gândit mult dacă să pună iar ceva special pe masă. Decât să se înfurie Simion, mai bine nu pun nimic. Şi totuşi dacă aş pune trei narcise şi o crenguță de-abia înfrunzită de măr într-un pahar cu apă ce ar fi!? Poate de data asta nu o să le arunce, gândea în timp ce tot muta paharul ba într-o parte a mesei, ba în alta, neştiind care îi locul cel mai potrivit pentru el. La urmă l-a pus pe mijlocul mesei şi ridicând din umeri a şoptit: Ce o fi o fi. Aici îl las…

Simion a venit acasă şi s-a dus direct în dormitor la televizor. Peste câteva minute începea un meci important. Aşteptând să înceapă răsfoia ziarele.

— Vino la masă, te rog.

— Adă-mi aici, în dormitor. Trebuie să înceapă meciul. Nu vreau să pierd nicio clipă.

— Meciul încă n-a început. Te rog să vii în bucătărie. Am făcut ceva special.

— Nu mă lua la frecat de cum vin acasă! Adă-mi mâncarea aici!

Încă sub influiența gândului cu care se sfătuise tot drumul de la Iaşi până acasă a plecat spre bucătărie ca să ducă mâncarea în dormitor. Chiar îi dădea dreptate lui Simion: era prea obsedat de fotbal ca să-şi poată permite să piardă un pic măcar din meci.

Peste câteva clipe Simion mesteca lacom fără a lăsa ziarul din mână.

— Sarmalele sunt prea sărate şi nu-mi plac că au frunză de vie. Voiam cu varză.

A mai luat câteva guri apoi a țipat ca ars împingând farfuria cât colo din fața lui.

— Cine dracu te-a pus să pui piper!? Ai pus şi în şnițel şi în sarmale! Nu suport piperul! Fac beşici în gură de la el!

Mariana simțea cum se topeşte întreaga-i răbdare. Ura de moarte gândul ce o tot dăscălise pe drum. Când mestecă semințe de mi se face rău nu face beşici nicăieri! gândi apoi calmându-se i-a vorbit blând.

— Nu am să mai pun piper altădată. Nu am ştiut că nu-ți place.

— Pune-mi o felie de prăjitură.

Tăindu-i o felie mare se lăuda:

— Am făcut-o după cartea de bucate. Se cheamă ruladă cu frişcă. Din capul meu am adăugat şi nişte fructe ca să nu fie prea dulce. Sper să-ți placă.

El nici n-o auzea. Aşteptând ca ea să-i dea farfuria nu-şi dezlipea nasul din ziar decât ca să privească spre ecranul televizorului. Ea a tăcut văzând că n-o

ascultă, dar aştepta încă plină de emoție laudele lui. El a mâncat prăjitura la fel de lacom ca un câine flămând.

— Mai pune-mi. E bună, dar să nu mai pui fructe. Nu-mi plac fructele în prăjitură.

— Bine. N-am ştiut. N-am să mai pun, a răspuns ea în timp ce-i tăia o porție zdravănă din ruladă.

Când i-a întins farfuria s-a rugat de el fixându-l cu privirea:

— N-ai vrea să vorbim cât mănânci? Lasă un pic ziarul.

Cu mirare – ce aveau ei de vorbit?! – şi cu plictiseală a răspuns fără a lăsa ziarul din mână.

— Despre ce să vorbim!?

— Despre căsnicia noastră. Despre copilul nostru. Spune-mi unde greşesc şi ce nu merge.

În sfârşit a lăsat ziarul din mână. Continua să mănânce prăjitura, dar se vedea clar că e preocupat să-i dea un răspuns Marianei.

— Uite care îi chestia: ca să n-ai viață grea cu mine ciocul mic! Nu vreau să-ți aud gura! Nu o superi pe mama!

Gesticula cu degetul şi o privea cu ochi de gheață ce o tăiau ca un laser.

— Spune-mi cum să mă port cu tine ca să mă iubeşti! Spune-mi cum pot fi o soție bună pentru tine, Simion! găsi ea puterea să mai spună deşi simțea cum se apropia sfâşierea verticală.

— Nu-i mare filozofie: vreau să fii doamnă în societate, gospodină în casă şi curvă în pat! Asta vreau ca să fii o soție bună pentru mine!

Nimic despre iubire, nici măcar o silabă! Nici măcar o privire în care să vadă dorință şi nevoie de a o avea pe femeia pentru care a spus cândva că ar vrea să moară. Nu o vorbă care să o facă să se topească şi să se ducă spre el şi să-l cuprindă cu brațele pe după gât. Sfâşierea verticală era prezentă. Şi mai erau prezente vorbele ce i le spusese profesorul în parc, când o ținea strâns la piept şi o liniştea, şi ea nu le înțelesese sensul atunci, dar acum le înțelegea:

...Soțul tău e incapabil de iubire. Dacă nu te poate iubi pe tine, îngeraş, nu poate iubi nicio femeie pe lume... Este imposibil să stea un bărbat lângă tine şi să nu te iubească decât dacă e incapabil de iubire...

În loc să plângă, a început să râdă. I se părea culmea nebuniei ceea ce îi spusese soțul ei.

— Nu mai râde! Nu-ți suport râsul! a țipat el.

— Toată lumea îmi laudă râsul.

— Eu nu ți-l laud. Nu te suport când râzi!

Râsul ei a devenit plâns.

— M-ai şantajat şi mințit ca să-ți devin soție. Ai spus că te omori de dragul meu...

N-a apucat să termine ce avea de spus. Şi-a înghiţit cuvintele când l-a văzut că se repede spre ea. Avea ochii mai reci ca niciodată. Ai ei erau măriți de groază. Nu simțea mâinile lui ce i s-au încleştat în umeri şi nici nu simțea că este zgâlțâită. Auzea doar țipetelelui.

— Dacă mai vorbeşti vreodată despre asta te pocnesc de rămâi fără dinți în gură! Să-ți fie clar: nu ai voie să vorbeşti despre asta! Ai înțeles?

Ea nu răspundea. Părea că atârnă ca o cârpă agățată de brațele lui ce-i țineau umerii.

— Priveşte-mă în ochi când îți vorbesc! Ai înțeles?

— Da, a răspuns ea privindu-l în ochi pentru o clipă apoi şi i-a plecat iar în pământ.

A răsuflat uşurată când n-a mai simțit mâinile lui încleştate în umeri. A plecat spre bucătărie fierbând de furie pe gândul ce o povățuise să-l învețe pe soțul ei ce este iubirea. Vorbea singură când a intrat în bucătărie. A văzut paharul cu flori uitat pe masă. S-a repezit spre el cu furie nebună. Auzi la el ce mi-a cerut: să fiu curvă în pat!

În clipa când rosti cuvintele paharul aruncat de ea se sparse în mii de cioburi. Creanga de măr şi narcisele, amestecate cu sticlă spartă, o priveau de pe jos.

— Ce ai trântit? Ce ai spart?

Mariana a înghețat de groază.

— Nu... nu... nu... am trântit... Am... am... scăpat... am scăpat jos... pa... pa... paharul cu... flo... flori...

Simion privea când spre ea ce de frică se bâlbâia, când spre locul unde erau florile şi sticla spartă. Nu ştia ce să creadă. Nu voia să piardă meciul aşa că era de preferat să o creadă. Înainte de a pleca la televizor îi aruncă plin de ironie şi dispreț vorbele:

— Am crezut că doamna e nervoasă şi şi-a permis să spargă ceva că-i arătam eu. Mulțumeşte-i lui Dumnezeu că ai scăpat paharul...

— L-am scă... scăpat.

— Fă curat aici, dar mai întâi adă-mi o farfurie cu semințe să am la meci.

N-a funcționat nimic. Nicio lege nu-i valabilă. Nici a rezonanței, nici a compensației şi nici a cauzalității. Lua-v-ar dracu de legi şi de gânduri ce-mi bântuiți prin cap! Pentru mine există o singură lege sau lecție de învățat: lecția răbdării. Dacă soarta avea pregătit pentru mine ca în această viață să am ceva special de făcut asta era să învăț ce înseamnă răbdarea.

A doua zi dimineața, înainte de a merge la serviciu, a strâns cojile de la semințe ce erau împrăştiate peste tot în jurul fotoliului în care stătuse Simion şi se uitase la meci. A pus şi ziarele teanc pe un raft de cărți căci bărbatul ei le lăsa împrăştiate toată casa după ce le citea. Aşa lăsa şi hainele, şi lucrurile, tot ce

folosea. Cineva trebuia să stea mereu în urma lui şi să strângă. Era dezordinea întruchipată. La toate astea se adăuga culmea neîngrijirii: nu se bărbierea decât foarte rar şi numai la frizerie căci nu suporta să o facă singur şi arăta mereu neîngrijit din cauza bărbii. Avea mofturi şi tabieturi cât un sat întreg de bărbaţi şi toate ridicate la rang de lege. Nu mânca decât foarte puţine mâncăruri şi niciodată aproape mâncare încălzită. Nu suporta ca soţia lui să ridice măcar puţin tonul oricât ar fi fost de supărată. Totul în jurul lui începea cu nu suport asta şi ailaltă, vreau să faci asta şi asta. Lumea începea cu el şi se termina cu el. Nu ceda niciodată şi nici nu avea îndoieli. Nu se sfătuia cu nimeni şi nici nu întreba pe nimeni cum e mai bine de făcut: el ştia tot şi făcea tot. Era perfect. Ba da se sfătuia cu cineva totuşi. Fiinţa pe care o iubea cel mai mult pe lume şi în care avea încredere absolută: mama. Mama ce-l învăţase încă de copil să-şi urască tatăl şi să-l pedepsească, să bată femeia ce trăia cu tatăl lui, să condamne la moarte iubirea. Reci, calculaţi, obsedaţi de imaginea pe care o ofereau lumii niciunul nicialtul nu au folosit niciodată cuvintele: iubire, dragoste, a mângâia, a ierta, a înţelege. Ei judecau şi condamnau. Ei ştiau şi nu aveau îndoieli. Lumea lor era clară şi dreptatea lor absolută şi nu le-o tulbura nimeni şi nimic. Ba da, le-ar fi putut-o tulbura ceva dacă ar fi avut ochi să vadă – dar ei nu vedeau decât ceea ce puteau ei vedea – cum în fiecare duminică sau sărbătoare religioasă femeia cu nume de floare pe care Simion o bătuse de era să moară mergea la cimitir la mormântul unde era îngropat tatăl lui şi punea lumânări aprinse şi flori. Se furişa ca un hoţ şi când nu era nimeni prin jur îl bocea. Îl jelea chiar şi acum şi îl certa că nu a avut niciodată puterea să-şi lase soţia şi copii şi să vină la ea unde ar fi fost iubit. Dacă ar fi avut ochi să vadă poate ar fi înţeles în sfârşit că femeia aceea la care Simion ţipase că-i haită şi curvă şi că-i mănâncă banii lui taică-su acum nu pentru bani merge la mormântul lui, ci pentru altceva. Pentru un vis pierdut, pentru mângâieri ce le-a dorit şi le-a primit puţine şi furate, căci omul pe care îl iubea le păstra pentru o soţie de gheaţă, pentru dorul după doi ochi pe care îi mai vedea uneori doar în vis, pentru iubirea, miraculoasa iubire în care Simion nu putea crede.

Mariana, care avea altfel de suflet, a văzut-o o singură dată şi a înţeles totul. Trupul aplecat peste mormânt... Florile pe care le tot mângâia aşezându-le... Ce se întâmpla cu femeia aceea nu avea legătură cu banii. A înfruntat gura lumii şi aspra ei judecată, a fost bătută de nenumărate ori şi acum târziu tot îşi mai plânge iubirea pierdută şi-i singurul vizitator la mormântul celui pentru care familia a purtat un război nemilos. Cine era oare obsedat de bani!? Cine nu credea în iubire!? Lumea toată a spus că amanta şi tot toată lumea a lovit-o cu pietre. Mariana nu zicea nimic. Ea ştia că adevărul fiecăruia nu-i adevărul absolut, că începutul înţelepciunii e îndoiala, că se poate ca acolo unde vede toată lumea alb să fie şi puţin negru şi unde totul pare negru s-ar putea să fie şi

puțin alb... Nu, ea nu ştia care îi adevărul. Nu condamna şi nu judeca... Simțea totuşi o milă infinită față de femeia pe care a văzut-o lângă mormânt şi despre care în familie a auzit toate blestemele pământului. Îi fusese zugrăvită ca însuşi diavolul.

Ciudat diavolul ăsta ce pune lumânări şi flori pe mormânt! Şi mai ciudat că plânge şi îşi frânge mâinile!... S-ar putea ca cei ce au văzut în ea necuratul să fi văzut în ea ce era în ei. Dacă femeia asta a iubit sincer, e mai bogată şi mai pură decât toți cei ce au lovit-o. Nu are altă vină decât că a iubit un om. În ciuda lumii, în ciuda familiei, chiar şi în ciuda regulilor impuse de oameni şi etichetate ca ale lui Dumnezeu, dar n-a iubit în ciuda Creatorului, dacă el este cu adevărat Domnul iubirii.

Toată ziua a fost bântuită de cuvintele soțului. Nici lucratul la hârtii şi nici sporovăiala colegilor nu o puteau face să uite. Ar fi vrut să aibă o prietenă cu care să vorbească, gândea pentru o clipă, iar în altă clipă gândea că nu există niciun om pe lume în care să aibă încredere şi pe umărul căruia să plângă. Când femeile rănesc femei par mai monstruoase decât bărbații, iar Mariana fusese rănită – slavă Domnului – şi de femei. Deci nu se punea problema să aibă o prietenă sau încredere. Doamna Geta! Geta Strugaru! țipa o amintire din inima ei.

Mi-e dor de ea! Aş sta cu capul în brațele ei şi aş plânge până m-aş sătura. Ei i-aş povesti tot şi ştiu că mi-ar spune draga mamii, m-ar alinta şi m-ar lămuri. M-ar certa cu blândețe şi tot cu blândețe m-ar învăța. O şi aud vorbindu-mi despre copilul ce-l port. Ştiu ce va spune. Parcă o aud. Învățându-mă să fiu o mamă bună şi să mă sacrific va vorbi despre sufletul ei şi despre viața ei nu a mea, dar pentru mine ea e cea mai bună profesoară despre viață. Nu pot să spun că nu am întâlnit în viața mea oameni speciali care m-au învățat câte ceva despre iubire şi dăruire necondiționată. Doamna Geta, profesorul, tata Dragoş, bunica Maria, inginerul Airinei – oamenii minunați ai vieții mele. Apoi au urmat ceilalți: mama Marieta, Cruela, gazda, şefa şi acum soțul.

Ce vrea viața să învăț? Ce vrea să-mi spună? Care e lecția? Putea fi lecția întreagă numai cu personaje luminoase, puteai şti ce-i viața numai cu ele?...

Nu-ți mai bate capul cu întrebări din astea şi nu te mai întoarce în trecut. Înoată prin viață ca toți ceilalți, dă din coate şi fă-ți loc cât mai în față, fă-te că nu-l vezi pe cel căzut jos, pe cel bolnav, pe cel flămând, pe cel ce plânge! Adună avere şi las-o moştenire fiului tău! țipa un gând ce o mai învățase şi altă dată să dea poezia pe un borş cald.

Era gândul pământeanului fără aripi, era gândul lipsei visului şi a iubirii, era duşmanul ființei creatoare şi însetate de cunoaştere din noi ce ne obişnuieşte cu ideea că viața e doar plăcere, sex, adunat avere, mâncare, somn, băutură, distracție.

Lasă-mă, gândule, în pace! Eu nu pot fi aşa! Nu-mi cere să nu caut, nu-mi cere să nu întreb şi nu mă lăsa să mă mulțumesc cu puțin! Eşti mult mai ticălos decât gândul ce mă povățuia să-l învăț pe soțul meu iubirea! Eşti un gând ce vrei sufletul meu în locul unei iluzii că viața ar fi tare puțin fără întrebări şi căutare.

Zici că ți-a murit sufletul, zici că nu mai vin cuvintele la tine, zici că poezia a trecut ca un anotimp – țipa supărat gândul certat de ea – deci în condițiile astea te ajutam să devii muritor normal! Dar te înşeli sau eşti atât de răvăşită că nici nu ştii ce-i cu tine: nu ți-a murit sufletul, cuvintele clocotesc în tine ca magma unui vulcan în pântecele pământului şi poezia luptă cu fluturele şi broasca țestoasă din ființa ta – a fi poet înseamnă să împaci fluturele ce te trage spre cer din tine cu broasca țestoasă ce te ține pe pământ tot din tine – să iasă la lumină!

Ea nu a auzit prea clar ce i-a spus gândul. Îi era încă tulbure ce-i cu amestecul de înaripat şi de carapace despre care vorbea el. Nu simțea în ea nicio broască țestoasă şi niciun fluture!

Seara era singură acasă. Soțul ei nu a venit. A rămas la garsonieră în oraş. Se plictisea. Îi era urât. Îi era dor să fie iubită ca în vis. Simțea că îi vine să leşine când îşi imagina cum ar fi dacă cineva drag ar ține-o în brațe. Şi-a mângâiat buza acolo unde a avut o mică rană. Se trecuse demult, dar ei îi plăcea să creadă că acel semn mai este acolo, dar nu era. Semnul, rana nevindecată era în sufletul ei.

...E vorba de maya. Noi me-am iubit mereu. Cu el niciodată... cânta inima ei beată de dor.

Se auzea spunându-i profesorului la despărțire: Dacă nu ştii ce să pui n-ai înțeles nimic...

Oare a înțeles ce trebuie să pună în tablou? Oare ştie ce trebuie să fie în locul coroanei de margarete!? Cred că n-am să ştiu niciodată, şi-a spus apoi a luat teancul de ziare şi s-a dus cu el pe pat. Le-a răsfoit pe toate rapid. Putea să o facă şi mai încet, dar nu voia să afle nimic nou despre mărețele înfăptuiri ale „Epocii de aur", despre ultimele cuvântări şi concluzii, despre congres şi tra-la-la.

Ultimul ziar era cel în care îi apăruse poezia de debut şi ea nici n-a vrut să-l privească ci l-a rupt în maşina inginerului Airinei. Bunul inginer Airinei pe care îl evita şi cu care nu mai voia să vorbească de atunci. Se priveau uneori în ochi apoi mergeau fiecare pe drumul lui. Nu mai vorbeau de poezie, de flori, de scris. El suferea că nu a făcut mai mult şi se simțea vinovat, deşi nu avea nicio datorie față de ea decât cea pe care i-o dicta sufletul lui de om adevărat, ea suferea când îl vedea căci îi amintea de altă viață şi de altfel de oameni şi peste amândoi se aşternea tăcerea.

Aş putea să-i vorbesc din nou, aş putea să-l rog să fie iar confidentul meu. Să-l întreb dacă-i normal ce mi-a cerut soțul meu şi dacă asta cere orice soț soției pentru a fi fericiți. Nu, nu-i nevoie să-l întreb şi oricum mi-e ruşine să o fac. Ştiu

deja răspunsul: niciun bărbat normal la cap şi care îşi iubeşte soția nu-i cere asta şi nu-i vorbeşte aşa...

Profesorul nu ar fi vorbit niciodată aşa. Mi-a scris versuri, mi-a cântat la pian, mi-a pus chipul într-un tablou, mă înecam în ochii lui şi vedeam lumea cu ei, se îneca în ochii mei şi vedea lumea cu ei, el vedea lumea mea şi eu lumea lui, dacă nu era soare pe cer nu observam căci eram unul pentru altul soare, îmi dăruia copacii ce înfloreau şi eu îi dăruiam păsările ce cântau, îmi spunea că el e satelitul lui Jupiter pe care l-a descoperit Galileo Galilei şi a spus – IO – şi aşa i-a rămas numele, adică Eu, şi că a venit pe pământ să mă întâlnească pe mine, îi spuneam că sunt dorul iubirii pe care a sperat mereu să o trăiască şi visul pe care niciodată nu l-a visat, el spunea una, eu spunea alta şi descopeream amândoi eternitatea ascunsă într-o clipă şi un cuvânt. Ploua atunci peste noi cu petale de înger, era în noi numai rai şi eram amândoi prieteni buni cu Dumnezeu.

L-am pierdut pe el, nu-l mai găsesc pe Dumnezeu şi un bărbat îmi spune „ să fiu curvă în pat" ca să fiu fericită. Ăsta-i prezentul pe care trebuie să-l accept şi pe care trebuie să-l trăiesc.

A ajuns la mijlocul ziarului şi a văzut că iar sunt în el cele două pagini ce apăreau uneori şi erau închinate artei şi literaturii. A înțepenit cu ziarul în mână. Dintr-o poză o privea ochii pe care îi iubea cel mai mult pe lumea aceasta. Nu avea putere să citească. Era poza lui şi poze cu tablouri de la vernisajul expoziției. Mariana a privit cu sete fotografiile. Era acolo şi tabloul ei, dar nu era singur, mai era lipit de alte două, strânse toate în aceeaşi ramă şi purtau un singur titlu „ Metamorfoză" – de fapt acesta era şi titlul expoziției. A mângâiat cu degetele şi privirea albastru ireal, liniile curbe, verdele crud al ierbii şi petalele coroanei de margarete din primul tablou. A atins speranța şi lumina din ochii celei pictate. Pentru prima dată a observat că fata ține o clepsidră în palmă. Nisipul albastru sidefiu din ea de-abia începea a curge. A îndrăznit să privească al doilea tablou. Albastru cerului era mai închis, iarba de un verde bolnav, liniile curbe deveneau uşor ascuțite, ochii fetei erau aproape închişi, nisipul clepsidrei era scurs pe jumătate şi pe ea ploua cu petale. Era şocant! Petalele din coroana de margarete se scuturau peste timpul din clepsidră, peste ochii ce se închideau, peste chipul din care murea speranța. Nu avea curaj să privească spre coroana de margarete. Nu voia să vadă ce a mai rămas din ea. La fel ca personajul din tablou închidea ochii.

Trebuie să-mi fac curaj să privesc! Trebuie să văd dacă a înțeles!

A privit având în suflet amestecate cuvintele „îngerul meu albastru" şi „să fii curvă în pat". Ruptă în două între ele şi-a îndreptat ochii spre tablou. De acolo de unde scuturate de viață petalele au căzut au început să crească nişte spini. Fata din al doilea tablou avea pe cap o coroană din margarete şi spini. Privirea i-a alunecat spre al treilea tablou. Aici s-a uitat mai întâi la coroană. Erau numai

spini şi printre ei câte o petală rătăcită. Ochii erau închişi a moarte. Albastru cerului devenise gri-plumb de Bacovia. Verdele bolnav al ierbii aici era doar pământ. Nicio linie curbă, ci doar unghiuri ascuțite: te puteai tăia în cioburi de cer şi-n cioburi de pământ doar privind. Până şi clepsidra îşi pierduse rotunjimile şi devenise două triunghiuri ascuțite puse vârf la vârf. Nisipul albastru sidefiu a curs tot şi nici strălucire nu mai avea, ci părea cenuşă.

A înțeles! A înțeles! şoptea Mariana mângâind chipul ei din tablouri – dar dacă nu era al ei, ci al pictorului, căci de obicei artistul prin arta sa vorbeşte despre sufletul lui, nu despre a altcuiva, despre sentimentele şi durerea lui; indiferent despre cine vorbeşte, eu, el, orice om, important e că a pus sublim în culori trăirea şi idee – şi nici măcar nu putea plânge.

A citit, după ce s-a mai liniştit, interviul dat de pictor la vernisaj. Fiecare frază de acolo era un răspuns la frământările ei din ultima vreme. Fiecare cuvânt părea spus pentru ea. Cel mai mult i-a plăcut când vorbea despre viață şi despre crezul lui artistic, de menirea lui de om creator.

... Prea multe potriviri, prea multe coincidențe şi prea frumoase asemănări ca să fie doar întâmplare totul; aura omului în stare de rotire identică cu galaxia noastră în rotire, intervalele între constelații corespunzând intervalelor gamei muzicale, mişcarea Pământului şi a planetei Sirius A prin galaxie în forma ADN-ului uman... Totul este perfect. Nimic nu e întâmplare adică haos, dezordine. În toate şi în tot e lege, e ordine, e rânduială perfectă atât în funcționarea sistemului solar, a galaxiei şi a universului cât şi în curgerea sângelui prin vene, în bătăile inimii, în respirație... Îmi place să privesc viața şi omul ca pe cea mai frumoasă expresie a acestei ordini.

— Deci sunteți unul din puținii oameni ce cred că au putut defini şi înțelege viața? urmă întrebarea reporterului.

— Nimic mai fals. Nici nu am afirmat aşa ceva. Am spus doar ca principiu de netăgăduit că viața aparține ordinii=cosmosului, că nu se poate ca în acest infinit de lege şi ordine tocmai viața şi omul să aparțină haosului. Dincolo de asta există mister, taine, legi necunoscute de om... Fac o paranteză: dacă eu ca om aş defini viața şi aş epuiza-o într-o definiție, viața ar fi puțin şi e nedrept. E drept şi mai corect să spun că eu sunt infinit prea mic prin comparație cu subiectul abordat. Folosind o lege a analogiei aş spune că viața e sinonimă cu Dumnezeu, iar eu ca om sunt doar un fir de nisip. Singura ipostază în care omul poate fi mai mult de atât şi când îşi depăşeşte condiția este atunci când devine om creator. Aşa cum e Dumnezeu în macrocosmos, aşa e omul în microcosmos. Ca om creator te joci de-a Dumnezeu la o scară infinit mai mică.

— Nu e vorba de blasfemie aici? Sau de asemănare cu îngerul căzut?

— Nici vorbă. Nu înțelegi ce spun eu, tinere. Eu vorbesc aici nu de al înfrunta pe Creator, ci de a înțelege ce a pus El în fiecare din noi. Căutăm

fericirea afară: în lux, în case, în lucruri, când de fapt împlinirea trebuie găsită în noi. Vreau pacea lui Brâncuşi când lucra Coloana infinitului şi Cumințenia pământului, Păsări măiastre şi Începutul lumii. Vreau starea aceea de PLIN pe care doar creând o ai.

— Vorbiți-mi de expoziție, pictore.

— Piesa centrală este tabloul alcătuit din trei lucrări numit „Metamorfoză". Hai să inversăm puțin rolurile şi să-ți pun eu o întrebare. Spune-mi ce simți când priveşti acest tablou?

— Nu-i uşor cu dumneavoastră. Nu respectați regulile. Devin din cel ce întreabă cel ce trebuie să răspundă. Totuşi am să încerc... Simt privindu-l tristețe, renunțare. Am ciudatul sentiment că cineva mă obligă să stau în genunchi. Cred că dacă l-aş mai privi mult aş ajunge în genunchi fără să-mi dau seama când am făcut-o.

— Interesant răspuns. Şi bun. Eşti deştept, tinere.

— Mulțumesc, a şoptit tânărul reporter. Pot întreba cine l-a inspirat? întrebă aproape repezit.

Artistul a tăcut îngândurat. De-abia auzibil a şoptit cu ochii plecați:

— Un înger albastru...

După un moment de tăcere şi făcând un efort să depăşească emoția vie ce o simțea a continuat:

— Acum să ne mai jucăm puțin. Priveşte tabloul invers. De la ultima lucrare spre prima. Ce sentiment ai? Ce simți?

— Mă ridic din genunchi... Renasc... Spinii dispar şi apar petale...

— Vezi că nu ştiu totul despre viață. Nicio cale nu e închisă. Nu pot să spun am căzut şi atât. Lecția este: cad şi mă ridic! De o mie de ori dacă este cazul!

Mariana putea în sfârşit plânge cu ziarul în mână. Profesorul a înțeles ce i-a spus ea în parc şi îi dădea răspunsuri prin interviu. Înghițindu-şi lacrimile sărate şoptea: Lecția este cad şi mă ridic!

Când s-a săturat de plâns şi de privit chipul lui şi-a îndreptat privirea spre cealaltă jumătate a foii de ziar ce era închinată literaturii. Semnate cu numele ce acum nu-l mai avea erau toate poeziile ei de dragoste: „Cântecul" în care nu putea nici muri nici trăi, „Poemul" în care vorbea de aşteptarea cu numele veşniciei, poezia „Credință" în care îşi cerşea sufletul înapoi de la omul ce il furase, chiar şi catrenul în care spunea că Dumnezeu ar putea naşte roua din lacrimile cu care ea a plâns iubirea...

Pe o pagină iubirea lui, pe cealaltă iubirea ei... o foaie de ziar ca o poveste de dragoste ce vorbea despre accidentul miraculos ce s-a întâmplat cu ei de n-au mai ştiut niciunul nicialtul drumul înapoi spre ceea ce au fost. De o parte iubire şi regret în culoare, de cealaltă parte iubire în cuvânt şi la mijloc rânduiala

ciudată că au apărut amândouă odată în ziar fără ca nimeni să nu fi făcut ceva pentru asta. El nu ştia că vor fi în ziar poeziile ei. Ea nu ştia că vor fi în ziar picturile lui şi nici măcar poeziile ei.

Recitind totul şoptea printre sughițuri de plâns: Mie ce am scris versurile acelea de dragoste, tocmai mie, mi-a cerut să fiu curvă în pat! Mie mi-au fost dedicate tablourile şi tot mie un bărbat mi-a cerut să fiu zdreanță! Rai şi iad, negru şi alb, cer şi pământ, cântec şi blestem, râs şi lacrimă le trăiesc toate odată şi trag şi unele şi altele de mine, ba într-o parte, ba în alta şi nu ştiu ce s-o alege de mine!

Exact în acelaşi timp şi profesorul era cu ziarul în mână. Şi pentru el era o surpriză apariția poeziilor în ziar. Erau semnate cu numele ei de liceeană. Erau toate poeziile pe care i le închinase lui şi pe care i le recitase cândva, în plus era doar catrenul cu roua. Îşi dorea cu disperare ca ziarul să cadă printr-o întâmplare fericită în mâinile ei. Toată pagina aceea îi era închinată. Era o scrisoare de dragoste pentru ea, era răspuns la întrebările şi frământările ei.

Calm, stăpânindu-şi foarte bine emoția, l-a sunat pe redactorul, ce îi era prieten, şi care se ocupase de realizarea paginii de literatură şi i-a pus întrebări aparent dezinteresat.

— Cine e Mariana Vlaicu? Mi-au plăcut poeziile ei.

— Nu ştiu cine este. Nu o cunosc. Ne-a trimis o scrisoare cu poezii anul trecut şi i le-am tot publicat pe rând. Acum am publicat poeziile de dragoste. Ați observat ce bine se potrivesc cu picturile dumneavoastră?

Tot calmul profesorului a zburat. Telefonul îi tremura în mână. A făcut eforturi uriaşe să nu-i tremure vocea când a spus:

— Nu. N-am observat. Nici nu m-am gândit la asta. Mi-au plăcut mult şi atât. Nu le-am asociat cu picturile mele. Am fost curios să aflu cine e.

— Am sunat-o o dată după ce am primit scrisoarea, dar s-a comportat ciudat. Eu am lăudat-o. Ea a spus „Prea târziu”... apoi a închis. Nu ştiu nimic despre ea. Îmi pare rău.

Deci poeziile le-a trimis mai demult. E clar că încă nu are puterea să scrie, gândea profesorul. Apoi țipă: Cazi şi te ridici, toantă mică!

Ea cu capul pe ziar repeta exact în acelaşi timp cu el: Cazi şi te ridici!

În clipa următoare a simțit o zvâcnitură în burtă. A stat uimită o clipă. Nu ştia ce e. Când mişcarea s-a repetat a înțeles: copilul ei mişca... Era prima dată. Cu mâinile pe burtă aşteptând înfrigurată o nouă zbatere pe care să o prindă în palmă ca pe un dar de la pruncul ei nenăscut şoptea şi şoapta ei suna ca un cântec de leagăn:

Totul e perfect.

Nimic nu e întâmplare.

Viața – cea mai frumoasă expresie a ordinii...

Joaca de-a Dumnezeu

când eşti om creator.

Eu nasc un om, nasc viață.

Deci ce sunt? Cine sunt?...

Era doar o întrebare. Nu voia răspuns şi nu-l căuta. Uneori e suficientă doar întrebarea bine pusă.

Ochii i-au fugit pe ziar unde a citit o frază a profesorului din interviu:

... Că există multă diversitate şi infinite posibilități ține tot de măreția vieții: să nu uităm că mina de creion conține acelaşi carbon ca şi diamantul...

A stat ore în şir cu capul pe ziar. Nu dormea, dar nici nu era trează. Nu visa, dar nici în realitate nu era. Simțea că nenorocitul de suflet despre care a spus de atâtea ori că a murit o durea şi se zbătea să renască. Cineva o zgâlțâia de umăr să se trezească. De departe, o voce pe care o mai auzise cândva şi care i-a fost dragă, o întreba speriată:

— Ce-i cu tine aici? De ce dormi la uşa mea? Trezeşte-te şi pleacă!

Capitolul 6

ÎNVINGĂTORII

Peste România a venit eliberarea şi libertatea. Oamenii s-au bucurat ca nebunii şi tot ca nebunii au plâns când s-au trezit din beție şi când au înțeles că a venit peste ei pacea care ucide şi robeşte mai rău decât îndobitocirea comuniştilor. Au visat câțiva ani apoi s-a terminat visul. Când româncele, urmaşele mândrelor ce se vopseau pe față cu tăciune şi îşi deformau corpul ascunzându-şi haine pe dedesubt pentru a părea diforme, ca nu cumva ruşii – în timpul celui de-al doilea război mondial – să le siluiască şi tot ele preferau moartea decât ruşinea când veneau peste noi turcii şi alte hoarde pe care „lumea nu putea să le mai încapă", după ce terminau o facultate sau şcoala plecau prin străini la muncă umilă de om de serviciu la oameni ce nu aveau creier nici pe un sfert cât al lor sau pentru prostituție. Peste România mai întâi, apoi peste Iugoslavia şi mai târziu Irakul şi Afganistanul a venit pacea care ucide, pacea forțată în numele noii ordini ce bântuia lumea. Profesorii de economie politică, marii înțelepți ai vechii orânduiri au ajuns peste noapte evangheliştii libertății şi democrației, ai drepturilor omului şi ai binecuvântatului Vest. Nu le-a trebuit timp nici măcar atât cât îi trebuie unui şarpe pentru a năpârli, nu s-au scărpinat dureros de tulpini ca să dezbrace vechea piele ce îi strângea şi îi rodea şi nu se

mai potrivea cu noile vremi şi nici puțin, măcar foarte puțin timp în care să se gândească cum se simt în noua piele: că-i strânge pe undeva, că-i mai rigidă şi din alt material decât cea veche; nu, ei n-au avut nevoie de nimic. Într-o singură zi au devenit dintr-un fel de arhangheli altfel de arhangheli. Se închinau seara la Est şi nu prea mult căci vor descoperi în timp şi trăind că Ceauşescu – dincolo de toată nebunia lui şi cultul personalității ce ne sufoca – era totuşi vertical prin comparație cu cei ce au urmat, iar dimineața s-au închinat la Vest, căci le era vital ca aerul să se închine undeva. Peste românii ce erau urmaşii dacilor, a celor ce au construit Sarmisegetuza, a primului popor monoteist, a învingătorilor ce preferau moartea robiei au venit să îi ajute, să le facă reformă, să-i integreze, să le restructureze industria, să-i scape de sărăcia unui excedent bugetar, a unui loc fruntaş în lume la flotă, a exportului de haine, încălțăminte, tractoare şi utilaj petrolier în lume, a unei balanțe a comerțului exterior ce înclina net în favoarea exportului, fondul Monetar Internațional, Banca Mondială şi alte măşti a celor ce se cred Dumnezeu pe pământ şi un popor este în fața lor ca o furnică în calea unui elefant şi când şi-au terminat treaba nu mai aveam excedent bugetar, nu mai aveam flotă, nu mai exportam nimic, nu mai aveam minerit, agricultura era la pământ, industria distrusă şi noi ca stat înglodați în datorii externe. Ni s-a spus că pentru a beneficia de „ajutoarele" lor, în special al Fondului Monetar Internațional trebuie să se taie subvenții, să se închidă mine şi fabrici ce în opinia lor sunt nerentabile şi chiar păreau a fi nerentabile în condițiile în care cineva se juca cu moneda națională făcând-o din ce în ce mai devalorizată încât părea mai ieftin să importi decât să fabrici în țara ta. Mai târziu, mult mai târziu afli că importurile se impozitează şi cresc datoriile externe, apoi eşti obligat, după ce ai fost prins în acest cerc diabolic ca o pasăre în laț şi nu mai poți da înapoi, să accepți necondiționat un program de refinanțare pentru plata dobânzilor la datoriile făcute. Şi apoi dobânzi la dobânzi, la dobânzi... Şi nu fac asta pe gratis sau din milă: ci cer, şi nu ai cum spune nu, numeroase drepturi asupra țării datoare. Se adună datorii imense, dobânzi peste dobânzi şi amortizări de suportat. Se adună şi averi uriaşe în contul celor ce sunt la putere ce dau tot ce vor celor ce vin să ne „ajute" şi iau şi ei tot ce pot de acolo de unde se mai poate lua. Nu ştiu sau se fac că nu ştiu că au de a face cu asasini economici – oameni pregătiți să ucidă țări din punct de vedere financiar. Celor ce conduc temporar, bicisnic şi lipsit de responsabilitate nu le e teamă că urmaşii vor trebui să plătească şi pentru aerul ce îl respiră şi pentru pământul ce îl calcă, pentru datoriile pe care ei le-au făcut. Nu le e teamă de nimic. I-a orbit lăcomia. Setea de a avea, a avea, a avea...

Se zice că eschimoşii vânează lupi înfigând un cuțit plin de sânge cu mânerul în zăpadă şi cu lama în sus. Lupul – orbit de lăcomie – linge cuțitul, dar lingând se taie la limbă şi îşi linge propriul sânge până moare. Îngrozitoare

imagine a lăcomiei ce devine destin! Când îi va sătura lăcomia pe toți cei ce ling din sângele neamului meu!? Când le va deveni destin asta!? Numai de n-ar fi prea târziu... Numai de nu s-ar termina de plecat prin străini toți tinerii acestei nații cu speranță de geniu în suflet, dar pentru care România nu mai reprezintă acasă unde ar fi vrut să trăiască şi să se realizeze, ci o rană deschisă pe care o iau cu ei în suflet când pleacă în lume la muncă pentru o bucată de pâine. Am crezut că vom merge în sus şi ne vom uita înapoi în timp cu durere în suflet la anii trăiți în comunism, dar niciodată, nici în cel mai negru coşmar nu ne-am gândit că vom coborî atât de jos încât vom privi spre anii dictaturii ca spre un fel de rai. Am crezut că mizerie mai mare ca atunci nu există, că îndobitocealã mai mare ca atunci nu se poate, dar viața ne-a demonstrat că se poate. Libertatea dusă la extrema cealaltă, unde nu-i loc de bun simț, de ruşine, de autocenzură în ultimă instanță, e mai rea decât totalitarismul. Se poartă mârlănia şi obscenitatea, mizeria şi noncultura, tupeul şi nesimțirea! În materie de cultură, valori morale, credință – nimic nu am luat bun de la vest, ci am copiat de acolo modele de emisiuni de televiziune unde animalul din om e în expansiune, aproape explodând de prostie, libertate pentru minorități sexuale, dar liberi nu să-şi trăiască în casă viața bolnavă sau altfel decât majoritate, ci ostentativ, manifestând pe străzi pentru drepturi de parcă cineva îi întreabă cu cine dorm în pat sau nu le dau voie, căci nu vor libertate ci vor să fie favorizați ca fiind „altfel" decât majoritatea. În materie de credință şi de milă creştină suntem învățați să iubim animalele. Ni se impune chiar ce drepturi au. Despre oameni că dorm prin şanțuri, despre copii că nu au ce mânca sau abandonează şcoala nu au auzit sau nu-i doare! Dacă voiau milă şi ajutor trebuiau să se nască pisică sau câine! Sau măcar handicapat.

Vezi la televizor oameni dându-şi toată prostia pe față, vorbind de parcă nu te temi de Dumnezeu şi de păcat când îți doreşti să se fi născut muți; a fi prost şi necitit e la modă. În comunism şcoala era şcoală şi oamenii erau mândri că citesc şi au cultură. Existau modele şi valori în lumea scrisului, teatrului, filmului, muzicii. Copii visau să ajungă ca ei. După aceea totul a devenit o apă şi un pământ.

Mariana e la stână. Fetița, Mădălina, i-a adormit cu capul în poală, iar băiatul, Mihăiță, stă lipit de ea pe pătura de lână şi ascultă poveşti. Le e frică şi să respire ca nu cumva cu respirația lor să întrerupă firul poveştii. Ciobanii tineri sunt cu oile la păscut. La stână a rămas doar stăpânul ei, Culiță Ungureanu. E acelaşi cioban, dar acum e bătrân, ce l-a fascinat cu poveştile şi cu curajul lui aproape neomenesc pe Dragoş Vrânceanu.

Mariana a auzit şi ea, şi copiii ei, toate poveştile cu urşii, cu mistreții, cu vrăji de dragoste şi de mană, cu haiduci şi cu urmele lăsate de Labiş şi Mihail Sadoveanu prin munții din jurul Măliniului şi s-au hrănit cu ele. Erau poveştile

ce îi dădea acasa ce a căutat-o mereu şi îi făcea pe copii ei să aibă rădăcini cum ea n-a avut. Într-o zi a fost să vadă locul unde avea stâna pe timpuri Gheorghe Panțâru, ciobanul la care mergea Nicolae Labiş să asculte poveşti, iar în altă zi a plecat într-o drumeție pe urmele drumului străbătut de Vitoria Lipan în romanul „Baltagul" a lui Mihail Sadoveanu. A fost fascinant şi pentru ea şi pentru copii să afle că acele locuri chiar există, nu-s doar imaginația autorului şi că în orice scriere e un sâmbure de adevăr. A plecat de la Mălini, la Poiana Mărului, apoi la Stânişoara. A plâns de emoție la Crucea Talianului căci simțea că acolo chiar s-a întâmplat ceva, îi şopteau pietrele din jur, copacii foşnitori şi prăpastia abruptă că acolo a murit ciobanul Mioriței, şi a plecat plină de emoție mai departe spre Borca. Era ca o călătorie într-o lume de poveste. Citea pe viu, călcând cu piciorul, romanul lui Sadoveanu.

Şi ei şi copiilor le plăceau cel mai mult poveştile cu haiduci. Când omul nu mai ştia ce să le spună toți se rugau:

— Mai spuneți-ne poveşti cu haiduci!

— Domniță, dumneata nu te saturi niciodată de poveştile mele... Acum nu mai ascultă nimeni poveşti, adăugă trist mai apoi.

Mariana îşi strângea băiatul lângă ea, îşi acoperea fetița ce-i moțăia cu capul în poală şi pregătindu-se pentru ascultat, şoptea:

— Vă rog mai spuneți-mi. Îmi plac atât de mult!

— Apoi, domniță, ce să vă mai zâc, că deja le ştiți pe tăti...

— Încă o dată, şopti Mihăiță.

Ciobanul îşi începea povestea. Rar era spusă la fel ca data trecută. Aceeaşi poveste şi totuşi alta. Ciobanul povestind o reinventa. Alte cuvinte, alte expresii, altă mimică îmbrăcau povestea deja ştiută într-o haină nouă.

Le spunea cum împărțeau haiducii bani săracilor şi cum era ales căpetenia lor. Acesta trebuia să fie capabil de a îndura orice şi să nu se teamă de moarte, să-şi țină cuvântul şi să nu-şi calce jurământul, să fie un foarte bun țintaş şi să se descurce în orice situație.

... Nu putea fi căpetenie de haiduci orice mlac... Cel mai cunoscut haiduc de la noi a fost Lucanu. Trimetea răspuns la bogați: adă în cutare loc, la cutare dată bani, dacă nu pierzi mai mult şi bogatul dădea. Din banii aceia lua zestre la fete năcăjite, câte o vacă la o familie săracă şi cu mulți copii şi care nu avea ce mânca. Făceau şi danii la mănăstiri din acei bani. Erau iubiți straşnic de oameni. Se ascundeau pe la stâni şi prin bordeie săpate în pământ a căror intrare era mascată de vreun brăduț ce era tras cu o funie din interior încât să acopere gura ascunzătorii. O dată a trimis vorbă unui om bogat că vine la cutare dată să-i pregătească bani şi merinde. Bogatul a anunțat potera. Iscoadele haiducului l-au informat că toată gospodăria bogatului e păzită.

Era seară şi haiducul n-a mai venit. Era clar că cineva îl anunțase. Potera a văzut o babă deşirată, aproape uriaşă, mergând şleampăt şi măturând cu poalele catrinței pe jos, apropiindu-se de conac.

— Ce-i cu mata? țipă la ea pretorul Sacară, ce îşi pierduse răbdarea aşteptând să-l prindă în sfârşit pe Lucanu.

Ținându-şi bertuța la gură, bătrâna îi răspunse umil:

— Ce să fie, maică, am adus coniței nişte ouă. Mă aşteaptă.

Pretorul privi spre baba urâtă ca noaptea şi spre coşul de ouă ce i-l băgase sub nas.

— Mişcă mai repede, hârcă bătrână! țipă la ea trufaş, iar aceasta boscorodi ascunzându-şi râsul în bertă.

— Mă mişc, maică. Mă mişc… şi vorbind şi dispăru pe scările conacului.

Peste jumătate de oră bătrâna plecă. Avea pe braț acelaşi coş, dar în el nu mai erau ouă. Nici mersul nu-i mai era şleampăt ci grăbit. A dispărut neînchipuit de repede, iar în urma ei a rămas potera să aştepte venirea haiducului Lucanu. Din casă li s-a părut că vin sunete ciudate. Cineva gemea. A răsturnat ceva. Pretorul s-a repezit spre intrare. Când a deschis uşa nu-i venea să creadă ceea ce vedea. Boierul şi boieroaica erau legați de mâini şi de picioare. Erau legați şi la gură ca să nu poată țipa.

Aşa legați gemeau poate îi aude cineva. Boierul a lovit cu amândouă picioarele aşa legate cum erau un scaun, iar acesta căzând a făcut zgomotul ce se auzise afară.

I-au dezlegat repede şi cu nedumerire. Nu înțelegea cine şi cum a făcut asta. Ei au fost mereu prezenți acolo. Nici măcar o pasăre nu intrase fără ştirea lor.

— A venit! A venit! Ne-a luat dublu cât a cerut prima fată ca să mă învăț minte să nu mai anunț potera! țipa boierul înnebunit.

— Nu înțeleg cum a intrat!? Noi am fost mereu la uşă. Am păzit toate intrările.

— Era mascat în babă! Avea un coş cu ouă! zbera cucoana deznădăjduită.

La Neamț a fost un haiduc straşnic. Îl chema Niculiță Baltă. Lucra argat la boier şi acesta ca să nu-l plătească l-o acuzat pe nedrept că o furat şi l-o bătut. A fugit în munți şi s-o făcut haiduc. Lua de la bogați şi dădea la săraci. Dădea şi la mănăstiri. Preoții îl ascundeau de multe ori. Avea o ceată mică. Avea şi femeie. A luat-o după ce s-a haiducit. Copiii li s-au născut prin păduri. Femeia i-a lăsat pe pragul unor oameni buni ca să aibă parte de viață adevărată şi ea pleca după bărbatul ei prin munți. L-a vândut ultimul intrat în ceată. În munți este şi acum crucea unde a fost împuşcat. Nu mai este numele lui scris pe ea, dar oamenii lui ştiu că-i crucea lui Niculiță Baltă. Femeia lui mai trăieşte încă. După moartea lui a trăit mereu singură. Povesteşte chiar şi acum cu ură despre cel ce i-a vândut

bărbatul... Eu nu mă băgam în trebile omului meu, dar când a venit acela i-am spus să nu-l primească în ceată. Nu-mi plăcea căutătura lui. Era viclean. Niculiță nu m-a ascultat şi l-a primit... De el i-a fost moartea...

— Mai spuneți de Lucanu...

Trecea Lucanu pe la morari mai haini şi le lua câte ceva pentru săraci şi pe la crâşmari ce înşelau sau dădeau bani împrumut cu camătă de erai toată viața robul lor. Era un crâşmar la Slatina, Pintilie Gherman îl chema. Într-o seară s-a trezit cu toată ceata lui Lucanu pe cap. A țipat la el să dea la toată lumea de băut. A dat crâşmarul oftând şi socotind cât costă tot ce bea lumea în seara aceea. Of, şi ce însetați păreau toți! Mai însetați ca niciodată! A băut toată lumea din crâşmă pe săturate de la crâşmarul ce nu a dat în viața lui nimic nimănui degeaba.

Înainte de a pleca, Lucanu a țipat tare să-l audă toată lumea:

— În seara asta ați băut cu toții de sufletul lui Pintilie Gherman ca să-i ierte Dumnezeu păcatele, mai ales zgârcenia!

Hohotele de râs ale oamenilor au sunat în urechile haiducilor până aproape ce au ajuns în munți unde îşi aveau culcuşul.

Într-o iarnă, noaptea târziu, în crâşma plină de lume a lui Lazăr din Mălini, a intrat întreaga ceată a lui Lucanu. Coborâseră din munți după provizii şi când coborau mergeau şi la câte o crâşmă. Mergeau chiar şi la nunți, botezuri şi înmormântări. Nimeni nu-i pâra şi ei nu se temeau de nimic. Încălziți de vin haiducii cântă în timp ce un țigan cu vioara le completează cântecul. Ca o vrajă îngână cu toții:

Foaie verde bob năut
Mă gândesc mai de demult
La ce-o fost şi câte sunt
Şi la câte am petrecut...

Când ciocnesc ulcelele de vin oamenii spun noroc, iar haiducii răspund: Decât o mie de ani cioară, mai bine o zi şoim... E în vorba asta crezul lor de a trăi, rugăciunea lor.

Ion Giosanu se apropie de masa haiducilor. E băut bine şi asta îi dă curaj. Simte nevoia să spună cine e el şi că nu se teme de nimic. Da, era gospodar. Avea avere făcută prin muncă. Haiducii nu aveau nimic cu el.

— Cât ă-ți fi voi di haiduci mie nu aveți ci-mi faci! Am cele mai grozave încuietori la grajdiuri cu drugi de fier şi cu lacăte nemțeşti! Nu vă puteți atinge de caii mei sau averea mea!

Omul avea cei mai straşnici cai din Mălini, dar nu asta era treaba haiducilor. Văzându-l că-i beat l-au lăsat în plata Domnului, dar acesta toată seara i-a sâcâit. Era ca o muscă ce ți se bagă în ochi. O fereşti cu mâna, vine iară. Scuipi spre ea, iară vine.

— Ă-ți fi voi hoți, dar mie nu aveți ce-mi face! Nici nu aveți curaj să vă puneți cu mine!

În crâşmă s-a făcut o tăcere de mormânt. Ochii lui Lucanu aruncau flăcări. Înainte de a vorbi a băut lacom şi repezit restul de vin cel mai avea în ulcică. Vinul nu i-a stins focul din privire.

— Ți-ai făcut-o cu mâna ta, prostule! Nu aveam nimic cu tine! i-a şuierat omului şi acestuia i-a sărit beția din cap. Vorba lui Lucanu era de gheață, tăia aerul cald al crâşmei de parcă brusc ar fi intrat înăuntru vântul de afară. Haiducii au dispărut.

În crâşmă a rămas în urma lor tăcere şi omul năucit de propria-i prostie. O urmă de cântec plutea în aer.

La drumul mare
Nu mai apare
Umbra călare
A vreunui haiduc.
Unde-s pistoalele
Unde-s pumnalele
Caii şi flintele haiducilor...
Unde s-au dus
Unde a apus
Anii de vis
Ai glorie lor...

Cântec frumos cântat de ultimii şi micii haiduci mălineni în amintirea marilor haiduci ca Jianu, Bujor sau Pintea. Erau conştienți că ei sunt mici prin comparație cu aceştia.

Cu sunetele cântecului în urechi, cu frica în sân şi cu beția zburată în văzduh omul a fugit acasă. Striga ca un apucat la muiere şi copii să încuie şi să zăvorască toate uşile. La grajd, unde îşi avea caii a pus chiar el cu mâna lui drugii de fier în inelele bine prinse în perete la uşa din spate pe unde scotea gunoiul şi care se închidea pe dinăuntru. Tot cu mâna lui a zăvorât şi a pus lacăte la uşa din față ce se închidea pe din afară.

E cu neputință să poată intra cineva la caii mei! Am închis totul cu mâinile mele! şi-a spus înainte de a intra în casă.

— Muiere, ai pus să dea apă şi mâncare la cai? țipă când intră în casă.

— Am pus, omule. Am pus. Acum hai şi mănâncă.

— Mi s-a părut că sunt cam neliniştiți. Fornăiau. Băteau cu copita în pământ. Aşa fac numai când li-i foame.

— Cai! Cai! Cai! Atâta ştii! Nu întrebi niciodată dacă au mâncat copii sau eu, omule! Chiar numai la ei ții! boscorodi femeia fără a aştepta răspuns căci ştia cât de mult ține bărbatul ei la cai. Aveau cei mai frumoşi patru cai din sat. Cai

roibi şi mari. Aveau oi, vaci, boi, dar caii erau mândria gospodarilor. Iarna îi legau la sănii şi lunecau pe zăpadă şi toți oamenii întorceau capul când auzeau sunetul de zurgălăi şi priveau lung după mândrele animale ce îşi fluturau coama fugind.

Când lampa din casă s-a stins şi când noaptea şi liniştea a pus stăpânire pe tot satul caii omului erau mai neliniştiți ca niciodată deşi erau sătui. Altceva îi neliniştea şi îi făcea să fornăie şi să bată cu copita. Înainte de a veni stăpânul să-i vadă, să le vorbească şi să închidă uşile a mai venit cineva. Era o namilă de om, mare, mustăcios ce a intrat pe uşa din spate, de la gunoi, i-a mângâiat şi le-a vorbit apoi s-a ascuns sub fânul din iesle de sub botul lor. La adăpostul nopții adânci omul a ieşit de sub fân şi a deschis uşa din spate. A fost uşor să scoată drugii de fier şi să tragă zăvorul. Cel mai greu era să intre în grajd, dar el găsise un plan straşnic – doar nu era degeaba căpetenie de haiduci – apoi totul a fost uşor. A tras chiar un pui de somn în iesle la botul cailor şi în căldura din grajd în aşteptarea miezului nopții. A scos caii afară şi a pornit în goană spre râul Moldova. Călărea nebuneşte. Nu mergea pe drumul mare ci a luat-o prin poiană, a trecut Moldova şi tot un galop a ținut-o întruna. Trebuia să ajungă la Cornu Luncii unde mai sus de Fabrica de cherestea a lui Leon Şapira era pichetul de grăniceri şi dincolo teritoriul românesc ocupat de Imperiul Austro-Ungar. De o parte români, de cealaltă tot români şi între ei pichetul de grăniceri. Până şi grănicerii erau tot români. Acolo ducea întotdeauna animalele luate. Se înțelegea bine cu grănicerii şi cu oamenii de peste hotar ce-i cumpărau animalele. Banii nu aveau miros şi nici semn ca să-i cunoşti ai cui sunt, dar animalele, mai ales caii ăştia renumiți în toată zona, erau greu de vândut şi, şi mai greu să nu fie găsiți. Cea mai bună soluție era să treacă granița şi să-i lase dincolo. Acolo nu-i căuta nimeni şi nici nu bănuia nimeni că au ajuns tocmai acolo. Era greu de descâlcit întreaga rețea țesută de haiduc cu grănicerii şi neamurile de peste hotar.

Acum gonea om şi cai să nu-l prindă sclipire de zori în Regat. La ziuă era din nou în munți la tovarăşii săi. Niciunul nu întreba ce a făcut, dar toți bănuiau. Lucirea de flăcări din ochi îi dispăruse – semn că jignirea ce i-o făcuse omul era spălată. Zâmbea chiar misterios. La poalele munților satul fierbea. Caii roibi dispăruseră din grajdul omului ce îl provocase pe Lucanu. Tot satul râdea. Omul plângea înnebunit după minunații lui cai pe care îi pierduse din cauza propriei prostii. Regreta că l-a provocat pe Lucanu şi nu înțelegea în ruptul capului cum a intrat acesta în grajd. Nu a spart uşa, nu a dărâmat pereții. Nimic. Nimic.

— Are iarba fiarelor sau pe necuratul de a deschis uşile astea, îşi zise omul cu năduf.

De la un om bogat ce luase vaca unor necăjiți în contul unei datorii şi a lăsat întreaga familie flămândă, că vaca era singura lor avere, i-a luat într-o noapte toate vacile. Potera n-a găsit nicio urmă de copită de vacă în jurul grajdului ca să poată înțelege pe unde ieşise şi încotro a luat-o. Erau numai urme

de opinci de om în omătul căzut peste noapte şi nu plecau de la grajd ci veneau chiar până în pragul şurii şi nici măcar o urmă de animal. Nimeni nu înțelegea nimic. Vacile se evaporaseră fără să lase nicio urmă. Adevărul era că Lucanu înainte de a scoate animalele le-a încălțat cu opinci, dar puse invers încât să rămână în zăpadă urmă de pas ce vine, nu ce pleacă şi într-adevăr asta era în jurul grajdului bogatului, doar paşi ce veneau, nimeni nu plecase! Familia săracă a găsit la scurt timp o viţică legată de gard în ogradă.

Au trecut anii. Din ce în ce mai mulți haiduci erau prinşi. Gheorghe Ştefănoaia după doisprezece ani de haiducie se ceartă cu căpitanul, cu Lucanu, şi jură să se răzbune. Merge la colonelul Pilat la Fălticeni şi îi spune unde îl poate găsi pe haiduc. Îl dădea pe Lucanu, dar cu o condiție: el să nu pățească nimic. I se promite că va fi liber, va avea chiar şi o slujbă numai să-l dea pe căpitanul de negăsit prin munții încâlciți ai Măliniului. Oricum regele dăduse ordin să nu le facă nimic haiducilor predați de bună voie ci să li se dea de lucru, căci numai aşa se va termina cu asta.

Era în amurg când au ajuns la stână pe muntele Stânişoara. Potera înconjurase stâna, dar încă stătea ascunsă printre copacii din jur aşteptând semnalul stabilit. Lucanu e cu Ştefănoaia şi intră împreună în stână. Căpitanu e însetat. Salută ciobanul din stână şi apoi ia linguroiul uriaş şi bea cu el jântiță. Simte o lovitură năpraznică în moalele capului şi după asta cineva fluieră prelung. Cade şi nu înțelege cine l-a lovit. Ştie sigur că nu a intrat nimeni străin în stână. Ar fi simțit. Ciobanul e în fața lui, iar în spate e doar Ştefănoaia. Înainte de a-şi pierde cunoştința şopteşte cu un amestec de mirare şi durere: Ştiu cine...

Potera ascunsă în jurul stânii dă năvală când aude semnalul. Când Lucanu îşi revine e bine legat şi nu se mai poate apăra. La Fălticeni a fost plimbat în lanțuri ca toată lumea să-l vadă. Bogații erau fericiți. Săracii îl priveau cu admirație şi cu lacrimi în ochi. O evreică pe la care trecuse cândva îl priveşte țintă în ochi. Şi el o recunoaşte. Zâmbesc amândoi. Ea şopteşte cucoanei de lângă ea:

— Frumos bărbat! Când a fost la mine nu a furat nimic! S-a purtat frumos!

El o priveşte țintă. Şi ea la fel. Pe fața lui e oglindit un singur cuvânt: Oare!?... Chiar nu-ți aminteşti ce ți-am furat?...

Ea îşi aminteşte, dar nu poate spune nimănui. Îl priveşte cu jale pe cel mai grozav bărbat din viața ei cum este dus la carceră.

Ca să se termine cu haiducia şi ca să fie un bun exemplu pentru cei rămaşi în libertate, la ordinul regelui Lucanu nu este pedepsit ci este pus ca brigadier de pădure – un fel de paznic – la Valea Glodului.

Tovarăşii lui, aflând că acesta nu va fi pedepsit, deşi era încă la carceră, s-au predat cu toții pretorului Sacară la Mălini. Şi Brădățanu, şi Negru, şi Iepuraş, şi Chitic şi Cenuşă. Toți. La Mălini au fost fotografiați înainte de a pleca spre

Fălticeni. Legați unul de altul şi însoțiți de poteră au plecat spre oraş. La Rusu, la ieşirea din Mălini şi la intrarea în Mieluşoaia au fost obligați să o ia pe o scurtătură, pe o cărare prăfuită şi îngustă ce scurta drumul tăind cotul Mieluşoaiei şi ducea direct la podul Răcii, un fir de apă de lângă Moldova. Înainte de a porni pe cărare haiducii au avut o clipă de derută, de spaimă. Ştiau că niciodată deținuții nu sunt duşi pe cărări dosnice, ci doar pe drumul mare. Aveau cu toții o presimțire. Vedeau în ochii însoțitorilor răutate. Mai ştiau că ani de zile i-au hărțuit şi i-au umilit făcându-şi de cap pe sub nasul lor. Înainte de a ajunge din nou la şosea, aproape de pod în pădurea de plopi i-au împuşcat pe toți. Mai aveau câțiva paşi până la plopul cu patru brațe înfrățite a lui Ştefan cel Mare, despre care legenda spune că s-ar fi odihnit îngândurat sprijinit de el marele domn în aşteptarea înserării în drum spre Baia ocupată de Matei Corvin, dar n-au mai ajuns la el. Moartea i-a atins înainte de a călca pe locul sfânt al istoriei. Lucanu a plâns în închisoare şi n-a crezut o vorbă din ceea ce auzise: că oamenii din ceata lui în timp ce erau duşi spre Fălticeni, au fugit de sub excortă, au fost urmăriți şi lângă podul Răcii ajunşi şi împuşcați. Nu avea cum să se predea singuri ca apoi să fugă. Au fost cu toții împuşcați mişeleşte, din spate. N-au avut timp nici măcar să-şi facă cruce sau să se gândească la mândrețele rămase în sat. Doamna, la fel de rece ca şi numele podului lângă care i-a găsit, îmbrăcată în haină de glonț, le-a străbătut trupul şi le-a luat sufletul cu ea. A țipat la bietele suflete ce în drum spre veşnicie o sâcâiau îngânând:

Unde s-au dus
Unde a apus
Anii de vis
Ai gloriei lor…

Locul de lângă pod unde şi-au găsit sfârşit haiducii a căpătat în timp renume de loc bântuit şi oamenii se temeau să treacă singuri în puterea nopții pe acolo. Unii auzeau țipete, alții vedeau umbre sau se simțeau urmăriți de năluci – întotdeauna bărbați – ce ieşeau de sub pod şi îi urmăreau pe drum. Au fost şi cazuri în care cel speriat noaptea la Podul Răcii a înnebunit. Nimeni nu ştia să spună dacă locul acela are vreo legătură sau nu cu moartea haiducilor, dar cei slabi de înger evitau să treacă noaptea pe acolo singuri.

Lucanu şi-a plâns tovarăşii împuşcați mişeleşte, a înțeles că haiducia se terminase şi şi-a luat în primire munca de la Valea Glodului. Din când în când mai ajungeau până la el veşti despre ultimul haiduc al Moldovei cu care s-a şi întâlnit uneori prin munți, ce îşi purta haiducia prin Iaşi şi împrejurimi, Coroi. Dacă Lucanu era un munte de om, Coroi era opusul lui. Slab, mic, aproape bicisnic, dar iute, isteț, imposibil de prins sau de înşelat în vreun fel. Găsea soluții pentru a ieşi din orice încercuire şi nu dădea niciodată înapoi. Era mai vestit decât Lucanu. Se masca în preot, în babă, în țigancă, în cerşetoare, în orice

pentru a da lovituri şi pentru a scăpa. O dată a plănuit o lovitură la un mare om bogat al Iaşului. În noaptea când trebuia să treacă la fapte a descoperit că cineva îl turnase. Întregul Iaşi era încercuit. Se făceau controale aspre pentru toți cei ce intrau sau ieşeau din oraş. Se părea că nu are scăpare de data asta. Până în zori au controlat pe toți cei ce au ieşit. Un țigan răpciugos ajunse în dreptul punctului de control. Ducea cu căruța un cal mort la groapa de gunoi din marginea oraşului. Puțea şi țiganul, dar şi calul mort. L-au controlat şi pe el apoi i-au spus să plece cât mai repede de acolo cu hoitul lui cu tot că a împuțit tot aerul din jur şi țiganul a plecat. Peste câteva ceasuri o cerşetoare analfabetă a dat poterei un bilet.

... Nu mai controlați oamenii degeaba şi nici voi nu mai stați în frig degeaba. Eu sunt departe acum. Eram ascuns în burta calului puturos pe care îl ducea țiganul la gunoi.

Coroi

Ani de zile nu a mai avut linişte Coroi după aceea. Ajunseseră până la el nişte zvonuri ciudate în legătură cu cel ce l-a vândut la Iaşi. Fusese descris cu amănunțime: cum arată, cum vorbeşte, cum se îmbracă, cum are ochii şi dinții ca să poată fi recunoscut. Tot în amănunțime potera ştia ce lovitură urmează să dea şi l-a încercuit. Putea ierta pe oricine, dar nu pe cel despre care ajunsese zvonurile până la el. Oricine îl putea vinde, dar nu acela...

Era postul Crăciunului. Lucanu era în cantonul de la Valea Glodului. Îşi mai amintea foarte rar de gloria apusă. Se mulțumea cu leafa ce o primea şi când avea chef le povestea copiilor, veniți cu vacile la păscut pe sub poala pădurii ce îl ascultau, despre faptele din trecut. Afară şuiera sălbatic vântul. Gerul făcea să trosnească crengile copacilor din jurul casei. Pe ferestre erau țesute mirifice flori de gheață. Lucanu tresare. Nu ştie dacă a mai trosnit o creangă sau a bătut cineva la uşă. Aşteaptă câteva clipe. Era într-adevăr cineva la uşa lui. S-a grăbit să-i deschidă întrebându-se cine o fi rătăcit drumul în aşa noapte năpraznică de a nimerit tocmai la poalele pădurii la bordeiul lui. În prag era un călugăr aproape scheletic. Barba îi ajungea până aproape de brâu. De sub căciula plină de promoroacă de-abia se vedeau doi ochi vii, negri pe care Lucanu îi mai văzuse cândva. Sau poate i se păruse, căci călugărul nu a arătat în niciun fel că l-ar cunoaşte.

— Intră, părinte. Intră.

— Bogdaproste, creştine. Merg la schit pe munte şi m-a prins cancerul ăsta de vreme pe drum.

Călugărul vorbea şoptit şi fără a-l privi în ochi. Aştepta încordat să vadă dacă Lucanu îl recunoaşte sau nu. A răsuflat uşurat când acesta, fără urmă de bănuială în suflet, i-a spus:

— Rămâi la mine, părinte, până mâine. Mănânci şi te odihneşti apoi ăi pleca dimineață mai departe. Poate se mai linişteşte şi vremea.

Au mâncat împreună mămăligă şi borş de fasole.

— Posteşti? se miră călugărul.

— Mai țin şi eu câte o zi. Suntem în postul Crăciunului, părinte. Poate îmi mai iartă Dumnezeu din cele păcate.

— Da bine zici, fiule. Dacă tot sunt aici ce-ar fi să te spovedesc? Mâine poimâine vine sfârşitul şi te-ai duce în fața Domnului cu păcatele neiertate.

Nu prea voia Lucanu. Erau păcate cât lumea, dar nu era el omul să se pună în genunchi, dar nici călugărul nu renunța. A vorbit de rai şi iad, iertare şi mărturisire de aproape i s-a răcit gura şi cum necum Lucanu s-a trezit îngenuncheat la picioarele mărunțelului călugăr. Chiar şi în genunchi era uriaş prin comparație cu pirpiriul ce îl spovedea.

— Pleacă capul, fiule. Pleacă-l mai bine să-ți pun patrafirul pe cap. Acum spune tot, fiule. Nu te sfii. Eu sunt trimisul Domnului. Am puterea să iert tot, dar numai dacă mărturiseşti.

Avea călugărul un talent să scoată tot de la el că la un moment dat se gândea de nu cumva a mărturisit şi ce n-a făcut... Nu... Nu... Făcuse tot, doar că nu spusese niciodată nimănui. Chiar începuse să se simtă bine descărcându-şi sufletul în fața trimisului lui Dumnezeu. În timp ce păcatele curgeau din gura lui, iar călugărul şoptea blând: Mai spune, fiule! Spune tot! Nu uita nimic! Eu am puterea să iert tot! un lucru tot nu înțelegea păcătosul cuprins de cucernicie: Ce naiba tot foşneşte prin buzunare călugărul ăsta cu har trimis de Dumnezeu să-l mântuie!?...

La urmă de tot veni şi păcatul cel mare pe care îl aştepta călugărul să fie mărturisit. Lucanu nici nu a ştiut bine ce se întâmplă cu el, atât era de năucit de vocea brusc schimbată şi neîndurătoare a călugărului, cât şi de rapiditatea gesturilor lui. I-a pus două grenade sub braț şi i-a poruncit să nu-şi mişte mâinile apoi a început să-l lege cu o funie de sus până jos. Tot timpul ăsta îi vorbea şi în vocea lui nu mai era nimic din blândețea trimisului Domnului ca să-i ierte păcatele, ci era vocea răzbunării, vocea celui ce e prezent la judecata de apoi.

— Năpârcă netrebnică! Vei plăti că m-ai vândut la Iaşi! Putea să o facă oricine, dar nu tu!

O noapte întreagă l-a bătut Coroi pe Lucanu şi tot atâta timp cel din urmă şi-a jurat că dacă scapă cu viață nu mai prinde picior de călugăr în bătătura lui şi nici de spovedit nu mai vrea să audă.

A doua zi l-au găsit nişte oameni ce veniseră la pădure legat cum îl lăsase Coroi şi bătut bine de tot. În timp ce era dezlegat se ruga de ei:

— Aveți grijă cum mă dezlegați! Aveți mare grijă! Am două grenade subsoară!

Oamenii au umblat cu el ca şi cum ar fi fost un ou de fricã să nu sară toți în aer. Un hohot nestăpânit de râs a umplut casa când i-au luat în sfârşit grenadele de sub braț. Erau două barabule. Lucanu le privea aiurit. Nici lui nu-i venea a crede că a fost înfrânt atât de jalnic. El, haiducul Lucanu, despre care şi acum cântau țiganii lăutari:

Când răsucea Lucanu mustața

Pe boieri i-apucă greața...

să ajungă să fie înfrânt cu două barabule... Îi era clar, mai clar ca niciodată, că steaua lui a apus, că acum sunt vremile altora. Şi încă ceva îi era la fel de clar, că ar fi murit de ruşine să afle lumea cine şi de ce l-a bătut. Devenise până la urmă din şoim cioară şi trebuia să trăiască cu soarta asta până la moarte.

Peste puțină vreme un om de încredere a lui Coroi, Banus îl chema, l-a vândut în schimbul unui post în poteră. Alt şoim devenise cioară...

Din haiducie şi din haiduci a mai rămas în Moldova doar un cântec:

La drumul mare

Nu mai apare

Umbra călare

A vreunui haiduc...

A mai rămas încă ceva. Un obicei frumos din noaptea de Anul Nou, dar s-a stins şi el cu vreo zece ani înainte de revoluție. Nu ştiu dacă era obiceiul acesta şi prin alte sate sau numai la noi.

— Ce obicei? întreabă cu un firicel de voce Mariana.

— Domniță, la noi se umbla din casă în casă cu „Banda lui Jianu” sau cu haiducii. Era o piesă de teatru jucată de tineri feciori ce închipuiau haiduci, poteră chiar şi un țigan. Acesta avea rolul de măscărici. Căuta prin oale, şterpelea mâncare şi făcea lumea să râdă. Haiducii cântau frumos. Aveau şube lungi până în pământ țesute din lână brumărie cu sarat pe margini, cămaşă cu pui, ițari, chimir şi arme întocmai ca haiducii. Intrau pe rând în casă după cum le cerea rolul şi îşi făceau cu meşteşug programul. Mie îmi plăcea cel mai mult cum cântau. Parcă îi aud: Unde s-au dus / Unde au apus / Anii de vis / Ai gloriei lor...

Ciobanul a cântat frumos. Liniştea se întinde peste stână şi peste întregul munte. Pădurea şi brazii au purtat ecoul cântecului şi apoi a fost numai tăcere. Trecutul stins plângea de dor. Mariana l-a auzit plângând şi cu o slabă speranță că se poate să-l mai învie puțin a întrebat:

— Dumneavoastră ați jucat vreodată în piese cu haiduci? Cunoaşteți textul piesei?

— N-am jucat. Ştiu numai cântecele. Erau frumoase. Vărul Iacob a lui uncheşu Grigore era cel mai priceput. El era şeful bandei şi la el se făceau repetițiile. A fost ultimul care a făcut asta. Nimeni nu mai ştie cuvintele. Îmi amintesc pe bucăți rolul țiganului, al căpitanului, al poterei, dar întregul nu. Era o poveste despre un copil ce este luat rob şi ajunge, după ce creşte la turci, să lupte împotriva haiducilor din țara lui. Luptând descoperă că este frate cu cel ce luptă şi trece şi el de partea haiducilor. E o poveste care s-a pierdut...

Iar liniştea se întinde între cer şi pământ. Poveşti pierdute, dor de trecut caută drum şi îndeamnă copiii să se roage:

— Încă o poveste, bădie Culiță!

... Eram flăcău, domniță. Era înainte de armată. Am stat câteva luni cioban la Dorna – mă certasem cu stăpânul meu de stână din Mălini şi am plecat – la un baci renumit. Mai țin minte că îl chema Dâmbu... îşi începe ciobanul altă poveste.

Omul acela avea ceva ciudat... Am aflat de la ceilalți ciobani, dar mai ales de la stăpânii de stână din jur, că el are ceva necurat. Nu am crezut niciodată poveştile lor. Cred doar ceea ce văd cu ochii mei şi cu ei vedeam că omul e harnic şi chibzuit, înțelept şi gospodar, darnic cu cei ce îi muncesc cinstit şi aspru cu cei ce-l înşeală.

Şi totuşi la el vedeam şi altceva ce nu se potrivea deloc cu ceea ce ştiam eu despre viața grea de pe munți, despre urşii şi lupii ce îți fac pagube, despre vaci şi oi rătăcite în pădure, despre furtuni năpraznice venite din senin, trăsnete şi ploi cu gheață...

Nu, la el urşii şi lupii nu făceau pagube: nimic, absolut nimic cât am stat la el, iar eu ştiam din viața mea de cioban că aşa ceva nu-i cu putință decât dacă te apără cel hâd, animalele nu se pierdeau niciodată prin pădure chiar dacă erau lăsate singure, era ca şi cum cineva nevăzut le-ar fi mânat şi păzit, la el nu bătea niciodată gheața deşi în jur era prăpăd, lui nu-i strica niciodată ploile fânul, căci nu ploua când avea el fân dat jos...

Nu credeam vorbele ce le auzisem, dar ceea ce vedeam cu ochii mei, nu mă mai puteam minți că nu văd... Începusem să am bănuieli de ce nu stau ciobanii la el... Uneori îmi era frică aşa cum le fuseseră şi altora înaintea mea, alteori mai mare decât frica era curiozitatea. Voiam să aflu adevărul, voiam să ştiu... Îl urmăream, dar nu vedeam nimic...

Era prin iulie. Era într-o noapte aproape de zori. Am început să mă îmbrac încet fără a-i trezi pe ceilalți ciobani. Cerul era plin de fulgere. Nori negri, amenințători se prăvăleau peste munți. Fierbea cerul şi pământul. Pădurea vuia de vânt. Se apropia o furtună mare. O ploaie ce nu avea cum să fie curată. Cu gândul la fânul cosit ce trebuia strâns am ieşit repede afară. La lumina unui ciob de lună pe care nu o înghițiseră balaurii din nori şi la firava strălucire a zorilor ce se năşteau l-am văzut pe moşneag, pe Dâmbu, în fața stânii şi am încremenit. Îl

priveam şi nu-mi venea a crede ce văd... În genunchi spunea ceva, nu înțelegeam prea bine cuvintele că era destul de departe de mine, era ca un fel de descântec, şi lovea cu toporul în ceva, părea că ar fi din fier după zgomot. Din când în când ridica capul spre norii de pe cer. S-a ridicat în picioare şi cu o coasă în mână, spunând în continuare acel cântec ciudat, a început să cosească prin aer. Dumnezeule, ce față avea! Părea că porunceşte norilor! Nu mai puteam gândi normal, nici respira aproape, când am văzut norii rupându-se în bucăți de deasupra lui şi plecând în toate cele patru părți. Când furtuna s-a împrăştiat, obosit, a căzut în genunchi. Şi capul i s-a plecat pe piept. Avusese o muncă grea. El, un moşneag, o mogâldeață de om, poruncise şi se luptase cu cerul, cu norii şi cu furtuna şi le-a alungat, le-a învins. Acum că fânul lui era apărat s-a lăsat doborât de oboseală. M-am furişat înapoi în stână, nu voiam să ştie că l-am văzut. Sufletul îmi era plin de poveştile ce le auzisem despre el: că are puteri ascunse ce îi păzesc animalele să nu se rătăcească, că ştie să alunge ploile, dar şi să le cheme când are nevoie de ele, că se poate apăra de cei ce vor să-i ia mana, că ştie lega gura lupului ca să nu se atingă de animalele lui, că ştie taine despre rostul lumii şi ale cerului. Mai auzisem şi că pe el nu poți să-l furi. Ştie şi dacă îi iei un capăt de ață... Nu mai ştiam ce să cred. Eram speriat. Vedeam cu ochii mei că ceea ce auzisem nu e doar poveste. Aşteptam toamna ca să plec acasă şi să nu mai vin niciodată la Dorna. Din tot ce ştia moşneagul un singur lucru aş fi vrut să învăț: să ştiu cum se leagă gura la lup, ca să nu-mi mai mănânce oile şi să nu mă mai chinuie noaptea când voi fi din nou acasă, cioban pe munții mei de la Mălini, la Stânişoara sau pe Plai Bătrân, în Runc sau în Poiana Lungă, pe Răchitiş sau Muncelu. Nu voiam să alung ploi la alții că e păcat, voiam să le las să cadă acolo unde rânduise Dumnezeu, nu voiam puteri ascunse care să-mi păzească oile căci voiam să fiu cioban adevărat care îşi păzeşte singur turma, dar să leg gura lupului, să-l pot supune pe acest hămesit nesătul era o ispită prea mare. Voiam să ştiu cum poți porunci animalelor... L-am urmărit pas cu pas până toamna, dar nu am mai reuşit să văd nimic. În afară de lucruri mărunte cum ar fi că ştia după cum trosneşte focul că îl vorbesc duşmanii sau că se schimbă vremea când ard scântei pe fundul ceaunului după ce l-ai luat de pe foc, că ştie cum va fi timpul după seninul cerului în unele nopți, nu am mai aflat nimic miraculos despre moşneag. Vorbea uneori despre ciobanii daci de la începutul lumii ce urcau pe munte primăvara când răsăreau Pleiadele pe cer şi aprindeau focuri în semnul crucii...

Mai aveam câteva zile până la Sfântu Dumitru când începea coborâtul oilor din munți. Aşteptam cu nerăbdare să plec acasă. Toți ciobanii aşteptau răscolul oilor ca să plece pe la casele lor. Deşi aveam mâncare, haine şi plată mai bună ca la alți stăpâni de stână, toți voiam să plecăm şi să nu ne mai întoarcem. Aveam un fel de nelinişte. Într-o noapte l-am auzit cântând din fluier. Cânta cum n-am

auzit pe nimeni niciodată cântând: dumnezeieşte. Era în cântecul lui foşnet de brad şi doină, răcoare de munți şi şoaptă de izvor; fluierul lui spunea „cu drag”, spunea „duios” la fel ca fluierul ciobănaşului din Miorița că moartea înseamnă naştere la care cad stele, înseamnă nuntă la care participă cerul şi pământul, căci atunci sunt nuntaşi „brazi şi păltinaşi”, stele-făclii, cântec- păsările, luna-îți ține cununa. Prin moarte intri într-o viață mai mare, într-un circuit mai înalt, unde eşti mai legat de adevăruri şi plimbat prin stele decât o poți face în carapacea limitată de om muritor, e ca o întoarcere, e ca o regăsire a unui înțeles pierdut, o integrare într-un Tot din care ai fost furat printr-o moarte acolo ca să fii o clipă de naştere pe pământ – asta spunea fluierul moşului. Era în cântecul lui dor de dorul nedorit, vis de visul nevisat...

M-am apropiat încet. Nu voiam să-l opresc. Intram în lumea cântatului de fluier ca pe un alt tărâm şi o făceam cu sfială. Voiam să-l aud cântând până la capăt. Eram în spatele lui. Încă îl ascultam. S-a oprit şi a pus fluierul lângă el. Credeam că atât e cântecul.

— Vino lângă mine, Culiță.

Am tresărit speriat. Nu mă văzuse. Nu am făcut niciun zgomot venind şi totuşi ştia că sunt în spatele lui şi ştia şi cine sunt. M-am aşezat lângă el pe iarbă.

— Cântați frumos.

Nu mi-a răspuns. Ştia cum cântă şi nu avea nevoie de lauda mea. M-a privit în ochi şi eu am simțit că mi-a atins sufletul privindu-mă. Avea ochi calzi, luminoşi, căprui. Când îi priveam ochii ştiam că nu are de ce să-mi fie frică de el. Totuşi îmi era. Atâta neînțeles, atâta taină, atâta cunoaştere la el se bătea cap în cap cu tinerețea mea care voia înțeles, claritate, cunoaştere clară şi pentru că nu le obțineam rămânea frica.

— Rămâi la mine. Nu am copii. Ai fost cel mai bun cioban pe care l-am avut în viața mea. Te învăț tot ce ştiu eu. După moartea mea îți las totul...

— Nu pot... am şoptit.

— Nu poți sau nu vrei!?

— Nu pot. Sunt legat de Mălini. Acolo e locul meu.

Spusesem adevărul, dar pe jumătate. Cealaltă jumătate a lui era că îmi era frică.

El mă privea țintă. Am citit în ochii lui că ştie întregul adevăr.

— V-am văzut atunci noaptea când ați alungat norii. Mi-a fost frică... M-am hotărât să spun.

— Ştiu că m-ai văzut. S-a întâmplat că am vrut eu să mă vezi, altfel nu ai fi văzut nimic.

Zâmbea blând. Era mai misterios ca niciodată.

— Întreabă-mă ce vrei să mă întrebi!

De unde dracu ştie că vreau să-l întreb ceva!? Eram zăpăcit.

— Spuneți-mi cum se leagă gura la lup. Învățați-mă şi pe mine.

Moşul râdea în hohote. Se oprea apoi începea iar.

— Nu pot să te învăț. Cândva am învățat pe cineva, dar prostul a uitat tot ce l-am povățuit: se leagă gura lupului seara, iar dimineața se dezleagă ca să poată bietul animal să se hrănească şi să bea apă; şi a lăsat bietele animale legate. De legat le lega, dar de dezlegat nu mai avea grijă. Mureau bietele animale de foame şi sete. Când mi-am dat seama le-am dezlegat eu pe cele care nu muriseră încă şi am luat de la nebunul acela puterea înapoi.

— Cum?

— L-am făcut să uite descântul prin care legi gura lupului... De atunci n-am mai învățat pe nimeni. Pe tine te-aş învăța dacă rămâi la mine.

— Nu pot. Mă duc acasă. Mă aşteaptă munții mei. Aici sunt străin.

Am plecat fără a-l mai privi. M-a ajuns cântecul lui de fluier şi ascultându-l simțeam cum plâng după veşnicie şi înțelesuri mai mari şi mi s-a făcut un dor nebun de Mălini, de acasă. În urma mea bătrânul gândea: Nimeni nu spune cu atâta mândrie ca el: Munții mei... Poate doar eu...

Peste câteva zile am plecat spre casă. Pe drum vorbeam cu toții despre ciobanul misterios. Niciunul nu voiam să ne mai întoarcem la primăvară. De fapt foarte rar a stat un cioban doi ani la rând la Dâmbu. Cu noi era şi un cioban mai în vârstă de prin Cârlibaba. Era mai tăcut decât noi. Când a deschis şi el gura să spună ceva nici nu ne venea a crede. El foarte rar spunea ceva.

... Eram tânăr. De câțiva ani mă însurasem. Aveam un băiat care zăcea la pat. Soția era şi ea bolnavă. Mă măcina asta. Nimic nu mergea cum trebuie la casa mea. Lucram la mină la Leşu Ursului. Cu câțiva ortaci, buni prieteni de-ai mei şi care îmi ştiau necazul, m-am dus la o babă la ghicit la Brodina. Auzisem că zice tare bine. Deşi nu credeam în prostii de astea m-am dus. Voiam să ştiu de ce îs atâtea necazuri la casa mea. Am ajuns la un drac de babă cu o sclipire atât de ciudată în ochi că după ce am privit-o am vrut să fug. Rar mi-a fost dat să mai văd aşa privire. Mă îngrozea. N-am apucat să fug că drăcoaica a început să vorbească. Nu-mi amintesc dacă folosea vreo carte sau altceva, dar ceea ce mi-a spus țin minte cuvânt cu cuvânt.

... Ți-e femeia bolnavă. Un copil îți şade la pat. Vorbeşte rău şi nici nu poate merge. Nu are vlagă în el. Ai venit la mine să-ți spun de ce se întâmplă asta. Ai vorbit cu o fată şi nu ai luat-o. Caută la tulpina mărului din fața casei şi vei găsi un cuțit îngropat. Lângă el vor fi şi nişte resturi de haine şi oase. Aruncă-le cât mai departe de casa ta în loc pustiu sau arde-le. Cheamă preotul să facă sfeştanie de trei ori în casă şi aghiazmă. Se va vindeca şi femeia şi copilul.

Când a terminat de spus mi-am dat seama că nu am cu ce-i plăti. Aveam bani doar de drum. Nici ceilalți nu aveau să-mi împrumute.

— Nu-i nimic. Aştept până la sfârşitul săptămânii să-mi aduci banii.

Cineva a glumit.

— Şi dacă nu plăteşte?

— N-o să-i convină, a spus bătrâna ferm, iar în voce se simțea clar amenințarea.

M-am dus acasă şi am săpat lângă măr. Eram convins că nu voi găsi nimic, dar am găsit tot ce spusese bătrâna. Am vorbit cu preotul de sfeştanie, am făcut tot ce a zis bătrâna să fac. Că trebuia să-i plătesc am uitat. Se terminase săptămâna. M-am culcat sâmbătă seara liniştit. Şi femeia şi copilul se simțeau mai bine. În casă la mine era alt aer. Am dormit bine. La un moment dat nu ştiam de ce mi-e frig şi de ce e patul atât de tare. Am deschis ochii, dar de frică i-am închis iar. Visam... visam... nu se putea să fie adevărat!... I-am deschis iar... Eram îngrozit... Simțeam ceva cald curgându-mi din nas... M-am şters cu mâna şi am văzut că-i sânge... Nu eram în patul meu... Nu eram acasă... Nu eram în satul meu... Eram pe prispa unei case străine pe care o mai văzusem cândva, dar de năuc nu ştiam nici când, nici unde. Am privit cu groază deschizându-se uşa casei pe a cărei prispă stăteam. Nu ştiam să spun ce caut acolo, cum am ajuns şi de ce în pragul unei case străine, în izmene – aşa cum mă culcasem seara în patul meu – duminică dimineață pe la patru. Am înlemnit când am văzut cine e în prag. Am înțeles şi unde sunt. Eram pe prispă la baba ce îmi ghicise şi eu uitasem să-i plătesc.

— Ți-am spus că n-o să-ți convină să nu-mi plăteşti, a şoptit şi nu ştiu de ce privindu-i ochii gălbui şi buzele subțiri, auzindu-i şoapta ca un sâsâit am avut ciudata stare de a crede că am în fața mea un şarpe. De frică simțeam că înțepenesc...

— Nu cred aşa ceva! au țipat toți cei care au auzit povestea.

— Şi mie mi-e greu să cred, dar tot ce ştiu e că în duminica aceea m-am trezit pe prispa babei. Nu am visat şi nici nu mi s-a părut. Mi-a luat o jumătate de zi să ajung înapoi acasă. Soția şi copiii erau speriați, deja spuseseră vecinilor că am dispărut... Nu luasem nimic cu mine, nici bani, nici haine, nici măcar papuci în picioare – spunea ea oamenilor... De atunci nu am mai fost în viața mea la ghicit. Uneori am coşmare cu o babă cu ochi, voce şi gură de şarpe.

Mariana nu ştia ce să creadă despre ceea ce auzea. Pentru ea erau poveşti şi atât. Ştia din cărți că sunt oameni ce pot porunci animalelor, vântului şi furtunii, că sunt vrăjitoare ce umblă prin văzduh călare pe mătură sau că au puterea de a-i trimite pe alții prin văzduh, dar nu şi-a imaginat niciodată că există la țară poveşti vii... Poveşti la care oamenii cunoscuți sau străbunii lor au fost martori sau personaje. La sat, prin munți, mai trăia încă povestea şi nu era doar poveste ci un fel de pădure de mangrove ce lasă să se vadă rădăcinile când apele se retrag şi aceste rădăcini spuneau un cântec despre cunoaştere care nu e

de aici până aici, despre a şti care nici el nu e măsurabil şi bine definit, un cântec despre o uşă deschisă spre veşnicia din care au venit dacii. În zilele noastre se spune că americanii au descoperit maşinării ciudate ce pot controla şi dirija ploile, ceva ce ştiau să facă de când lumea nişte urmaşi ai dacilor rămaşi ascunşi prin munți departe de civilizație, doar cu puterea unui descântec, a unui gând. Tot cu puterea gândului porunceau animalelor... Asta-i arma cumplită la care se lucrează acum de cei ce vor să conducă lumea: să aibă puterea de a ne controla gândurile. Să gândim ce vor ei să gândim. Să ne dorim ceea ce ne spun ei că vrem să dorim, să spunem că binele şi răul e ceea ce văd ei că-i bine şi rău; niciun gând să nu mai fie al nostru, niciun sentiment, nicio lacrimă, doar munca de sclav. Nu mă sperie a avea cătuşe la mâini, ci mă îngrozeşte că se poate să le porți pe creier. Prin televizor, prin radio şi prin presa liberă până la infinit asta se urmăreşte. Niciun gând nu mai e al tău, nico emoție a inimii tale. Ei totul gata mestecat. Am văzut emisiuni de divertisment în care se râde ca să râzi şi tu, privitorule, ca prostul nu când îți vine ție să râzi, ci când altul râde. Faci totul la comandă. Prin calculator şi internet tot asta se urmăreşte. Iei informații pe care alții ți le dau. Ştiu că e o tentație uriaşă aici: a naviga pe internet seamănă cu a înota în ocean sau cu a zbura şi te tot duci, nu te mai poți opri... E prea frumos... Ți se dă atât de mult... mai mult decât ai visat vreodată să ai. Şi într-o zi nu mai găseşti drumul înapoi... Eşti rătăcit în mijlocul oceanului în care ți-a plăcut să înoți, eşti în văzduhul ce te-a ispitit cu zborul nelimitat... Nu am nimic cu televizorul, cu calculatorul, cu informația, ştiu că ne sunt necesare şi reprezintă progresul, dar mi-e teamă de prea multul lor, de cei ce stau în spate şi ispitindu-ne cu aparență de infinit de libertate şi cunoaştere ne pun lacăt pe creier şi ne leagă gura ca la lup. Iubesc gândirea nelimitată, caut cunoaşterea nelimitată căci asta ne apropie de Dumnezeu, dar asta trebuie făcut de fiecare în parte cu creierul lui, cu gândul şi cu puterea lui şi făcând asta afli cine eşti, te găseşti pe tine dacă nu te ştiai încă sau dacă de greul vieții te-ai uitat. Când toate astea vin din internet sau din altă parte şi când e prea mult îți pot ține loc de creier şi într-o zi te vei simți singur în ocean sau rătăcit în labirint, fără să ştii care-i dreapta şi care e stânga, unde-i cer, unde-i pământ, unde-i alb şi unde-i negru. Viața – infinita viață – devine un joc pe calculator...

— Matale chiar crezi în poveşti!? întrebă Mihăiță. În vrăji şi vrăjitoare?

— Sunt lucruri pe care nu le înțeleg. Hai să vă mai spun o întâmplare cu tâlc din viața mea din care veți vedea ce uşor îl vede omul pe satana în ceea ce nu înțelege.

... După ce m-am însurat venea tătăica şi aram în fiecare primăvară cu caii şi plugul toată grădina. Parcă văd cum ieşeau aburi calzi din brazda tăiată în pământ şi cum stohneau caii de greu ce era. Ne lua o zi întreagă să arăm tot

pământul. Atunci timpul trecea încet, nu se grăbea ca acum. Toate se făceau pe tihneală, nu în viteză.

Alături de mine s-a însurat cineva şi şi-a adus muierea într-o căsuță făcută pe un beci chiar în hotar cu grădina mea.

În primăvara următoare venirii tinerei neveste am început să ar cu tătăica. Am pus doi cai la plug la fel ca în fiecare an şi am început să tragem prima brazdă din partea cealaltă de unde era casa tinerilor. Am tras brazdă şi în fundul grădinii şi de acum veneam iar spre ogradă şi ne apropiam de casa din hotar. Întâi caii au început a ița din picioare. N-am dat atenție şi i-am mânat cu biciuşca. De ce ne apropiam de casă caii erau tot mai bueci. În spatele casei s-au trântit amândoi jos. Îmi făceam cruce şi eu şi tătăica şi trăgeam de cai să-i sculăm de la pământ. Cu greu şi sărind ca nebunii am reuşit să trecem de casa vecinilor. Întâi am crezut că au înnebunit caii şi am arat mai departe. La următoarea brazdă în dreptul casei – la fel. Caii cu spume la gură şi trântiți pe jos. Nu înțelegem nimic! Am început să mă tem! Şi la a treia brazdă iar! Căutam o lămurire. Voiam să ştiu de ce se trântesc caii numai în dreptul casei vecinilor.

— Ăici îi dracu! a țipat tătăica.

— Numaidecât că-i dracu, da de unde!? Cine l-a adus?

Ne-am frăsuit, ne-am sucit, ne-am învârtit şi am găsit vinovatul. Dracu era vecina nou venită. De ce nu au făcut caii aşa înainte de venirea ei!? Ea îl adusese pe dracu acolo să-mi chinuie caii. La următoarea brazdă, cu caii trântiți jos, tata țipa de au ieşit vecinii din casă:

— Aici nu-i dracu, îi tata dracilor! Uite cum se chinuie caii!

Vecinii se uitau şi ei speriați. Vecina făcea mătăni şi cruci privind caii ce se tăvăleau pe jos. Am mai tras o brazdă şi le-am arătat limpede că numai în dreptul căsuței lor e dracul!

Anul următor l-am adus şi pe popa. Şi el s-a convins că avem de-a face cu tata dracilor! A făcut sfeştanie şi la plecare a spus cu deznădejde: Mare-i puterea satanei! iar eu acum adaug că şi mai mare e prostia omenească.

Tătăica la crâşmă numai despre pățania cu aratul şi cu tata dracilor vorbea. În fiecare primăvară veneau vecinii şi priveau ca la urs cum se tăvălesc caii.

Într-o iarnă s-a stricat ceva la lumina vecinilor şi au venit cei de la ireu să le repare instalația. Atunci de-abia se punea lumina prin sate. La beci au găsit un fir neizolat ce intra direct în pământ. Acela era dracu ce-mi chinuia caii! Curentul pe care eu nu-l simțeam cu tătăica – aveam opinci în picioare – îl simțeau caii. Am auzit după aceea că ei sunt tare sensibili şi că simt mai mult ca omul. În primăvara următoare tata dracilor plecase!

Copii râdeau cu poftă. Povestea era într-adevăr cu tâlc.

Marianei îi plăceau poveştile, dar erau poveşti şi atât. Altceva descoperise şi i se părea aur pur: era viață adevărată trăită luptând, erau modele de învingători. Povestea poveştilor pentru ea, cea mai frumoasă epopee auzită vreodată ce-i vorbea despre suferință şi lacrimi, victorie şi cerşit îndurare de la Dumnezeu, era viața însăşi a ciobanului şi a soției lui, mai ales a soției. Copiii ei trebuiau să asculte povestea vieții lor ca să aibă altfel de modele decât ceea ce vedeau la televizor şi să înțeleagă că asta e viața adevărată.

De prin sat, de pe la rudele soțului şi chiar şi de la cioban a completat un tablou minunat despre viața unei femei ce la bătrânețe spunea uitându-se înapoi la câte a îndurat: Eu n-am fost făcută din carne, ci din fier...

Nu, nu ştiu dacă era făcută din fier, dar dacă trebuia asemuită cu un copac, acea femeie trebuia numită stejar: avea voință nelimitată, putere nelimitată şi nu credea în nu se poate. Era unul din puținii oameni ce au descoperit puterea pusă de Dumnezeu în fiecare din noi. Era unul din muritorii ce putea spune, dar nu o făcea: Dumnezeu mi-a dat mai mult decât am putut duce şi am dus...

În casa Savetei Calbău e tristețe adâncă. Şi sărăcie... Şi jale... În casa lor cu două cămăruțe în care se intra dintr-un holişor şi-a făcut simțită prezența boala. Au trecut de război şi au trăit. Au îndurat foametea de după război şi tot au trăit toți, dar acum cu boala nu mai putea lupta. De vreo jumătate de an soțul ei zăcea la pat. Paralizase şi nu se putea mişca, dar şi uita tot. De atunci era din ce în ce mai greu. Fiecare zi purta o povară mai grea decât ziua trecută, fiecare răsărit venea ca un chin. Oricât ar fi muncit ea, nu reuşea să țină cei opt copii şi un soț bolnav. Când el era sănătos era bine. Era negustor de animale pe care le aducea de prin țară. Când nu se ocupa cu negustoria făcea opinci şi garduri împletite din nuiele. Cele mai frumoase garduri din Herla, sat al comunei Slatina, aşezat chiar sub poala pădurii erau făcute de el. Degeaba era singura femeie din sat ce punea răsaduri şi le vindea, degeaba era cea mai pricepută femeie din sat la făcut săpun de casă şi mergea peste tot unde era chemată să-l facă pentru a fi plătită, degeaba țesea în stative zi şi noapte, degeaba punea fetele la tors şi la muncă când nu erau luate cu treabă prin sat cu ziua, degeaba se ruga la Dumnezeu cu lacrimi în ochi, că banii şi toate cele tot nu ajungeau niciodată ca atunci când soțul ei era sănătos. Copiii erau flenduroşi şi chinuiți de muncă. În casă era sărăcie, pe jos măturau cu o legătură din crengi de brad lutul ce ținea loc de podeală că nu au mai fost bani de o mătură nouă, oale de lut pe poliță lângă plită, ştergare țesute pe pereți, paturi cu saltele din paie şi în colț, la răsărit, icoane vechi din care îi priveau muți şi parcă nepăsători la atâta durere Dumnezeu şi sfinții... Încă mai avea putere să se roage, încă mai avea curaj să spere că soțul ei se va face sănătos şi-şi vor aduna din nou copiii acasă de pe la muncă prin sat. Din opt copii numai unul era acasă, cel mic Niculiță, ceilalți la

muncă. Aglăița e chiar prea mică să stea la mătuşa Niculina la păzit cârlanii. Când Mihai se va face sănătos am s-o țin pe lângă casă până mai creşte – gândi pentru o clipă, iar în următoarea clipă o străbătea ca un curent frica şi deznădejdea. Dar dacă nu se va face!? Plângând îngenuncheată în fața icoanelor îşi frângea mâinile şi îşi smerea sufletul.

... Am scăpat de război... am fost în evacuare... am scăpat de foamete... De ce ne-ai dat asta acum, Doamne?!...

Dumnezeul, mut şi rece din icoane, nu-i răspundea, dar cel din cer era înlăcrimat. Ştia că atunci când spune „asta" nu se referă doar la boala soțului, ci şi la boala ei ce dăduse peste ea din cauza muncii istovitoare din ultima vreme. Totdeauna a muncit mult. Avea treizeci şi nouă de ani, opt copii şi muncise cât nu muncesc altele în trei vieți, dar ceea ce făcuse de când era soțul bolnav era prea mult pentru puterile unui biet trup chiar dacă are o voință de fier. Nu mai dormise demult o noapte întreagă şi tot demult nu a mai stat pe scaun la masă. Îşi tot spunea că se va opri când Mihai va fi sănătos, dar până atunci trebuie să ducă ea greul casei. Picătura ce umpluse paharul şi o făcuse să-şi dea seama că-i doar un trup din carne şi oase a fost, după ce a stat trei zile şi trei nopți la făcut săpun dintr-un bou ce murise la Florea Dumitrache, când a început să scuipe sânge. Într-o colibă şubredă, în fumul înecăcios şi în mirosul sufocant de sodă caustică şi carne a mestecat mereu în cazanul pus pe chirostei la foc. Se tot gândea la banii ce îi va primi. Cu ce mai avea strâns spera să-i ajungă să-şi ducă bărbatul la spital la Fălticeni. Mesteca în săpun şi se făcea că nu simte frigul, tuşea când se sufoca şi visa la vremile ce au fost şi vor veni iar.

... Când bărbatul meu se va însănătoşi copiii noştri, mai ales cei mici, nu vor mai fi argați pe la neamuri. Am să muncesc eu şi soțul şi ei se vor duce să se joace pe Bâtca goală – un deal golaş de la poala pădurii de formă perfect conică, pe care n-a crescut niciodată un copac măcar şi despre care bătrânii spuneau că ar fi mormânt de căpetenie dacă, iar alții că acolo sunt ascunse comori şi că în amunite nopți au văzut arzând o flacără albastră pe vârful ei – ce se află în apropierea casei lor. Să ia şi cârlanii şi vaca cu ei la păscut şi cât ei pasc copii să se joace şi să se ascundă în vârful bâtcii, unde în timpul războiului aveau nemții cuib de mitralieră şi trăgeau de acolo în zidurile Mănăstirii Slatina unde era ascuns duşmanul, şi să se joace şi ei de-a războiul, numai să se joace, că de o bucată de vreme au uitat ce-i joaca...

Între un cazan de săpun şi altul fugea până acasă să vadă ce-i pe acolo, să pună ceva de mâncare la fiert şi să-şi hrănească şi îngrijească bărbatul. Când treaba a fost gata şi şi-a primit banii a uitat de tot frigul ce îl îndurase şi de fumul ce-i umpluse pieptul. Avea destui bani să-şi ducă soțul la spital. Ştia că-i sleită de puteri, dar mai era puțin şi se putea odihni. Nu a spus nimănui că a început să scuipe sânge şi că simte o durere arzătoare în piept. Ea nu-şi putea permite să

fie bolnavă. Ştergându-şi sângele ce-i ajunsese pe buze a zâmbit... Pata roşie ce i-a rămas în palmă îi amintea de prima întâlnire a ei cu Mihai. Avea o floare roşie în păr şi el i-a luat-o. Venea de la pădure cu căruța cu lemne. A oprit la prăvălie pe Lupoaia şi la intrare o copchilă s-a trântit în el. Dacă tot s-a trântit a cuprins-o cu brațele, i-a luat floarea roşie din păr şi făr nicio noimă i-a şoptit lângă ureche: Tu vei fi femeia mea!

Ea n-a spus nu. L-a privit speriată şi s-a smuls din brațele lui apoi a fugit. El a băut o ulcică de vin şi în suflet avea ochii ce l-au privit şi buzele ce nu au spus „nu". Nici el nu ştia de ce i-a spus că ea va fi femeia lui. Aşa a simțit în clipa când a văzut-o.

... E doar o copchilă... Eu sunt bătrân... Am aproape treizeci de ani. Tata a murit în război şi eu am rămas în locul lui, fiind cel mai mare dintre frați, să duc greul familiei. Să am grijă de mama şi să-mi cresc frații. I-am crescut pe toți şi nu m-am mai gândit la mine. Acum au crescut...

Mergând spre casă încă ținea în palmă floarea roşie ce o luase din părul fetei şi sufletul îi era plin de fuga ei repezită de copil, râsul ei, atingerea ei de pieptul lui mare.

Acum când pieptul ei vărsa sânge, nu ştia nici ea de ce şi-a amintit de floarea ce i-o luase Mihai din păr, atunci când a văzut-o prima dată şi ea a plecat acasă cu ochii lui la ea, şi el a plecat acasă cu o floare roşie, un chip de femeie copil şi un gând ca o speranță: ea nu a spus nu...

Mă voi căuta după ce îl voi îngriji pe Mihai. Cu mine nu-i atât de grav. Eu pot umbla.

A mers cu omul ei la doctor la spital şi s-a întors cu sufletul sfâşiat. I-au spus în față că nu-i nicio speranță. De durere a zăcut câteva zile. S-a rugat cum se ruga mereu de când era Mihai bolnav şi apoi a hotărât că doctorii nu ştiu nimic. Dacă ea vrea să fie speranță, va fi speranță!

La începutul lui august 1950 l-a dus pentru prima dată la Maslu la mănăstire. Credea din toată inima ei că ceea ce nu au putut face doctorii va face Dumnezeu cu ajutorul preoților. După trei Masluri soțul va fi sănătos. Este slujba cea mai tare. Este medicamentul cel mai puternic – gândea ea.

L-a dus într-o luni. L-a dus şi miercuri. Vineri era ultima dată. S-a trezit dimineața mai convinsă ca niciodată că soțul ei se va vindeca. Cu convingerea că o face pentru ultima dată, căci vor urma vremuri mai bune pentru copiii ei, a spus fiecăruia ce are de făcut în acea zi.

— Victor, tu mergi cu oile! Vasile, tu eşti tăiat la mână cu coasa, rămâi acasă cu ist mic, cu Niculiță! Ghiță – tai lemne şi ai grijă de animale! Victori – faci mămăligă şi păstăi cu usturoi! Ai grijă să faci mămăligă cu barabule ca să nu risipim făina! Mai avem puțin păpuşoi! Aniță şi Ileană – mergeți în pădure după zmeură şi mure ca să fie de mâncare!

Mai era Aglăița. Fetița de opt ani. Copilul ce-i semăna perfect. Aceeaşi voință de fier. Aceeaşi neclintire. Acelaşi chip şi aceeaşi ochi. Nu răspundea niciodată – ceilalți o mai făceau când se săturau de viață grea – şi nu se revolta. Părea că înțelege mai mult decât toți ceilalți ce greu e la casa lor.

Mamei i s-a umplut sufletul de milă, deşi nu a arătat-o în niciun fel, când i-a poruncit:

— Tu, Aglăiță, mergi la mătuşa Niculina cu cârlanii!

Fetița a plecat glonț spre uşă. Ceva în sufletul Savetei se rupea. Era atât de mică şi părea că înțelege atât de mult! S-a dus după ea până în prag. I-a mângâiat fața, deşi ea demult nu mai făcea risipă de mângâiere.

— Du-te, draga mamii! Când tat-tu s-o face sănătos te-oi mai ține acasă să mai creşti!

— Ştiu, mamă, a răspuns fetița şi a plecat.

Şi-a pregătit apoi bărbatul de drum la mănăstire. L-a spălat şi l-a schimbat. A pus o pătură de lână pe căruță şi o pernă. Cu ajutorul unor vecini l-a aşezat în căruță. Înainte de a pleca s-a dus iar în casă să-şi ia boanda. Deşi era august şi era cald ei îi era frig. În ultima vreme îi era mereu frig. Înainte de a porni boii şi-a întrebat bărbatul dacă stă bine în căruță şi dacă i-i moale la cap. Apoi a simțit iar gust de sânge în gură. L-a scuipat şi a plecat la drum. Ştia că în acea zi soarta se va schimba. Slujba de Maslu trebuia să facă o minune. Apoi se va căuta şi ea. Oricum nu era nimic grav, poate va fi destul doar să se odihnească. Muncise prea mult, îşi făcuse prea multe griji, fusese prea greu... O străbătea duioşia amintindu-şi-o pe Aglăița cum a spus: Ştiu, mamă...

Soțul ei, culcat în car, avea vedenii cu o copchilă ce avea în păr flori roşii.

Slujba a început. Saveta îşi ține de spate soțul să nu stea culcat în timpul slujbei. Se roagă fierbinte. Ochii copiilor ei când a spus fiecăruia ce are de făcut o urmăresc. O doare sufletul când aude o şoaptă spusă de fetița cea mică. Dar nu o doare numai sufletul sau poate o doare atât de tare încât pieptul ei devine tot o durere. Atroce, sfâşietoare, de nesuportat... Înghite un geamăt ce i-a ajuns până în gât. Totul în jurul ei e întuneric căci luminile bisericii se sting din ochii ei pe rând. În piept taie cu colții de animal de pradă durerea. Tot ce ştie e că oricât de tare ar durea-o trebuie să-şi țină în continuare soțul. E mare păcat să stai culcat la slujbă. Şi mai ştie ceva, chiar dacă în jurul ei e durere, e întuneric, e deznădejde, ştie că Dumnezeu va face o minune, apoi n-a mai ştiut nimic. S-a înecat în lumina şi în lumina aceea era o şoaptă: Ştiu, mamă... ştiu...

— Părinte, femeia moare! țipă cineva şi se repezi spre femeia prăbuşită, ce căzută jos încă îşi sprijinea soțul.

— Nu moare, slăbeşte! Scoateți-o afară şi dați-i agheazmă în gură! spuse repezit unul din preoți şi îşi continuară slujba. Maslu nu trebuie întrerupt orice s-ar întâmpla.

Au scos-o degeaba la aer. Era moartă. Un firicel de sânge i se scurgea din colțul gurii. Preoții erau îngroziți. Aşa ceva nu se mai întâmplase niciodată. Era de neimaginat. Nu ştiau să spună dacă e minune sau altceva, dar pentru familie era cumplit. Opt copii aveau o mamă moartă pe iarba din fața mănăstirii şi un tată aproape mort întins pe jos în mănăstire.

Au aşezat-o în căruța în care şi-a adus soțul şi au trimis-o acasă. În căruța mănăstirii au pus bărbatul şi l-au trimis şi pe el tot acasă, dar mai târziu. Nimeni nu avea curaj să-i spună ce se întâmplase. Oricum boala lui se manifesta şi pe plan psihic. Uita tot şi nu realiza prea mult din ceea ce se petrecea în jurul lui. Nu ştia că-i în altă căruță, nu ştia că s-a terminat slujba, dar ceva tot ştia: Saveta lui nu era.

Neajutorat ca un copil şoptea în timp ce era dus spre casă: Unde-i Saveta mea!? şi nimeni nu-i răspundea.

Acasă, la Herla, satul era în stare de şoc. Vestea lăsa fără grai chiar şi pe cei mai tari dintre oameni.

Primul dintre copii ce a aflat vestea a fost Victoria, cea mai mare ce rămăsese să facă mâncare. Mesteca mămăliga când cineva o strigă la poartă. Nu o striga şi atât. Era în vocea aceea jale, groază, disperare. Felul în care îşi auzea numele țipat: Victorică! Victorică! era ca un bocet. A fugit spre poartă cu frig din inimă până în oase. Vocea vecinei îi spunea că s-a întâmplat ceva groaznic. Înainte de a întreba ce-i a privit spre pata de sânge ce o mai observase şi dimineață când a închis porțile după ce a plecat carul cu boi.

— Vai, Victorică, dacă ai şti ce s-a întâmplat!... Vai, Victorică...

Frământându-şi mâinile în poală îşi făcu curaj să şoptească:

— Ce-i!?... Tata!? S-a întâmplat ceva cu el?

Vocea fetei tremura. Nu avea curaj să se gândească că s-a întâmplat ceva cu taică-su, dar dacă tot se întâmplase ceva rău – şi vocea vecinei sigur spunea că se întâmplase – singurul rău la care se putea gândi, şi-l putea imagina era că s-a întâmplat ceva cu el, aşa că vorba vecinei: Nu, tata!... Mama... a zăpăcit-o complet.

— Nu, mama! Nu, mama!... Tata!

Era imposibil să se întâmple ceva cu mama. S-a prăbuşit în genunchi acolo unde era şi o pată de sânge. Repeta în timp ce vecina o strângea în brațe: Nu, mama!... Nu, mama!... Tata!

De țipătul ei a ieşit din casă Vasile cu Niculiță în brațe. Nici el nu putea înțelege de ce sora lui mai mare spune vorbele acelea. În timp ce carul se apropia de poartă şi vedeau clar că în car e boanda mamei, e baticul ei negru cu franjuri, e trupul ei în locul trupului beteag al tatălui, un țipăt devenise lumea: Nu, mama...

Toți copii au reacționat la fel. Toți au țipat spre cer, spre lume şi spre Dumnezeu. Dacă tot trebuia cineva să moară se aşteptau să fie tata care zăcea de atâta vreme, dar nu mama care era puterea întruchipată, nu ea care le spusese fiecăruia de dimineață ce are de făcut.

Fetele din pădure, Anița şi Ileana, când le-au adus nişte copii vestea au aruncat oalele cu zmeură şi alergând nebuneşte spre casă țipau la fel ca sora mai mare: Nu, mama!... Tata!...

Au aşezat-o pe laiță, în camera de curat. Un sat întreg era străbătut de cel mai cumplit bocet. Opt copii țipau toți la fel: Nu, mama!...

La poartă a ajuns şi al doilea car. În el era un om nici mort nici viu. Rămăsese din el doar o întrebare: Unde-i Saveta mea?!

L-au aşezat vecinii pe pat în bucătărie. Copiii, cei care erau acasă, plângeau prin ogradă şi prin grădină. Nu voiau să intre în casă şi să vadă într-o cameră pe mama moartă, iar în cealaltă pe tata jumătate mort.

Nimeni nu avea curaj să-i spună lui Mihai ce s-a întâmplat. Simțea şi el, dincolo de boală, că e ceva anormal. Prea multă forfotă în casa lui. Oameni intrau şi ieşeau din camera de curat. Nimeni nu venea la el. Nimeni nu-i spunea nimic. Degeaba scâncea ca un copil: Unde-i Saveta mea? că ea nu venea şi nici răspuns la întrebare nu primea.

Forfota s-a terminat când tot ceea ce trebuie rânduit pentru un mort s-a rânduit. Vecinii au plecat pe la casele lor, rudele s-au dus să anunțe pe ceilalți copii ce încă nu ştiau, iar cei ce ştiau stăteau bezmetici şi bolnavi prin grădină.

Mihai nu mai aude niciun zgomot. Simte că nu mai este nimeni în casă. Toată ființa lui vrea să ştie ce s-a întâmplat. Vrea să o găsească pe Savetuca lui ce nu mai vine. Cu forțe supraomeneşti încearcă să se ridice. Cade înapoi. E greu. Nu s-a mişcat de luni de zile. Încearcă iar. Iar cade. Până la urmă se ridică din pat, dar cade lângă el. Se loveşte la față, dar nu simte nici durerea şi nici sângele ce-i curge din arcada spartă. Îşi încleştează degetele, betegele lui degete ce nu erau în stare să țină nici măcar lingura, de marginea patului şi tremurând se ridică în picioare. Cade iar. Şi iar se ridică. Se chinuie aşa căci viața lui e doar o întrebare. O căutare... un răspuns... Între o cădere şi alta, între un os lovit peste alt os lovit vine de afară, de undeva din grădină un bocet ca un blestem pe care nu-l înțelege: Nu, mama!... Tata...

Când au venit rudele cu copiii au împietrit în prag. Nu le venea a crede că văd ceea ce văd. Plin de sânge şi de vânătăi, tremurând din toate încheieturile, cu mâinile încleştate de masă ca să nu cadă, Mihai bocea cu capul pe pieptul soției lui. Se ridicase din patul în care zăcea de atâtea luni ca să o caute... şi a găsit-o.

Seara a primit vestea şi cea mai mică dintre fete. I-a spus mătuşa Niculina când a venit cu cârlanii din pădure. Ochii verzi i s-au umplut de lacrimi. La fel ca şi frații ei a țipat:

— Nu, mama... Tata!

— Ba da, mama!

A alergat spre casă într-un suflet amintindu-şi despărțirea de mama ei din acea dimineață. A fost atât de greu să-şi desprindă ochii din ochii ei. Mâna ei era atât de caldă când i-a mângâiat fața!

Când a intrat în curte încă şoptea: Nu, mama... Ajunsă în casă a văzut cum tatăl ei plângea în picioare la capul mamei – şi a înțeles că minunea despre care vorbea mama s-a întâmplat – şi a mai văzut că totuşi mama... cea mai puternică dintre oameni, cea care nu se plângea niciodată, cea care nu se odihnea niciodată, cea care credea în minuni, cea care părea invincibilă... tocmai ea.

În cele trei zile cât a stat pe laiță moartă Saveta, Mihai s-a chinuit să ajungă până la ea. Nu lăsa pe nimeni să-l sprijine sau să-l ridice de jos când cădea. Oricât de tare se lovea nu simțea durerea căci nimic nu putea durea mai tare decât bocetul copiilor lui: Nu mama... tata!... Plin de vânătăi, cu degetele învinețite de încordare, ştia că primul fapt ce l-a făcut să lupte cu boala au fost vorbele preotului în biserică: Nu moare, slăbeşte! şi apoi bocetul sfâşietor al copiilor lui. Nu ținea minte nimic de atâta amar de vreme, n-a reținut nici măcar un cuvânt de la slujbă, dar vorbele acelea spuse de preot i s-au întipărit în creierul lui bolnav. Ele au fost primul semnal de alarmă că se întâmplă ceva, ele îl făceau să întrebe înnebunit: Unde-i Saveta mea? A găsit-o. Tot ce mai avea de făcut pentru ea era să-i arate că se poate ridica din pat singur şi să ajungă la sicriul în care ea se odihnea. Țipa la cei ce întindeau mâinile spre el să-l ajute. Le ura mila ce le-o vedea întipărită pe chip. Nu avea nevoie de mâini întinse, nu voia mila nimănui. Din neființa în care îl dusese boala venea spre a fi împins de moartea soției sale. Viața lui devenise un cuvânt: Pot!

Drumul de la patul în care zăcea el până la masa pe care dormea ea părea o călătorie de la pământ la lună sau o călătorie prin deşert spre o oază, atât era de obosit când ajungea lângă ea.

— Am ajuns! şoptea şi îşi sprijinea capul pe pieptul ei. Îi mângâia cu mâna părul acolo unde avea prinsă o floare când o văzuse prima dată. Acum în acelaşi loc avea pudră de argint. Apoi bocea. Nu conta că bărbații nu bocesc niciodată la mort. Nu conta că îl văd copiii şi că lumea îl priveşte înmărmurită. Tot ce conta era să-şi verse durerea prin bocet căci altfel i-ar fi crăpat inima. Copiii îşi vor aminti toată viața cum bocea tatăl lor atunci. Şi unele versuri întrerupte de bocete de plâns şi le vor aminti mereu:

... Pălimare, pălimare
Trage clopotele tare
Să audă Dumnezeu
Ce e în sufletul meu...
Savetucă, surioară,

Drept la inimă mă doare...

La înmormântare, la cimitir a ajuns dus pe brațe. Oricâtă voință ar fi avut nu putea face atâta drum. Durerea îi împăienjenise ochii. Copiii luptându-se cu cei ce acopereau sicriul şi țipând îl făcuseră şi pe preot să-i fie rău şi să se țină de cineva de lângă el. Ca să o poată da totuşi în groapă rudele au luat copiii forțat de lângă ea.

— Vrem să o mai vedem încă o dată!

Avea vreun rost să le spună că au mai descoperit-o de încă trei ori până atunci!? Puteau înțelege sau fi cât de cât raționali!? Pentru ei „încă o dată" însemna o veşnicie. Atât ar fi vrut să vadă chipul mamei... Pentru ultima dată, chiar şi moartă, dar să țină o veşnicie. Erau la înmormântare şi preoții de la mănăstire. Ei au făcut semn rudelor să țină copiii ca să poată înceta odată calvarul acela prelungit paroxistic.

Nici Mihai nu mai judeca normal. Ea era dată în groapă de acum. Groparii se pregăteau să dea pământul peste ea. El nu voia să plece încă. Susținut de oamenii ce l-au adus până la groapă privea la florile roşii ce umpleau cimitirul. Din cauza durerii, din cauza ochilor împăienjeniți vedea mult mai multe decât erau în realitate. Peste tot erau flori roşii. Umpleau pământul...

— Vreau o floare roşie.

Cei de lângă el l-au privit mirați. Înnebunise.

— Vreau o floare roşie, a spus din nou şi în glasul lui era rugăminte până la Dumnezeu.

Oamenii se priveau unii pe alții. E nebun, a înnebunit! îşi tramsmiteau din priviri unul altuia. Cu nebunii nu-i bine să te pui ştiau cu toții aşa că groparul s-a dus şi i-a adus de pe un mormânt o floare roşie sângerie. Mihai a luat-o în mână. A dus-o la buze.

— Îți aminteşti, Savetucă... Îți aminteşti că aveai o floare în păr când te-am văzut prima dată? Ți-am luat-o şi am spus că vei fi femeia mea... Erai frumoasă... Erai o copchilă... Îți dau floarea înapoi...

Tot ce spunea suna ca un bocet. Floarea aruncată s-a oprit pe sicriu. Oamenii înțelegeau că nu-i nebun. Era durere... era amintire... era iubire până la moarte... era despărțirea de Floarea Roşie a lui.

Groparul nu a avut putere să arunce pământ peste mormânt şi nici peste floare până când nu a fost Mihai dus de acolo.

Dus spre casă, ca o epavă umană, prăbuşit într-o căruță, avea în minte imaginea ei de copchilă. De cum a văzut-o a dorit-o nebuneşte. A ştiut că-i singura femeie pe care o va iubi în viața lui şi va fi destul. Cu ea va începe lumea pentru el şi cu ea se va sfârşi... Sfârşitul venise...

A moțăit năuc pe un pat, singur şi neluat în seamă de nimeni, căci toată lumea se ocupa de praznic, până seara. Se întorsese la starea de legumă.

Când s-a trezit era noapte. La lumina lămpii şi-a văzut copiii dormind pe cele două paturi de sub geamul de la drum, căci el dormea pe un pat mai mic lângă sobă. Neschimbați, încâlciți ca soldații pe front ce dorm în tranşee după ce se termină un atac, aşa dormeau copiii lui atunci. Care cum căzuse după cumplita zi ce o trăiseră. Era neorânduială peste tot: haine aruncate, unul dormind de-a latul patului, altul de-a lungul, care cum a prins; cei mici mai îngrămădiți şi mai pe dedesubt, cei mari ocupând loc mai mult. Niciodată nu era aşa când era Saveta. Fiecare dormea la locul lui şi fiecare se schimba şi îşi aşeza hainele. Cei mari dormeau dincolo, acum au rămas toți aici claie peste grămadă, cred că le-a fost frică să doarmă dincolo unde a stat mamă-sa moartă. Peste tot e mizerie. Privea şi vorbea singur. La lumina slabă a lămpii vedea că totul în casa lui e altfel fără ea. Cred că au adormit fără să se închine; dacă era Savetuca aşa ceva nu se întâmpla în ruptul capului, şi-a mai zis apoi a început a plânge ca un copil neajutorat.

Ordinea, stâlpul casei lui se dusese. Acum totul era în derivă. Opt copii şi un bicisnic rămaşi fără cea care făcea ca lumea lor să meargă. Cu moartea ei timpul s-a oprit, căci ea era cea care făcea ca timpul lor să curgă cu rânduială. Ea ştia ce trebuie făcut şi ea supraveghea tot. Ea avea grijă să fie mâncare pe masă în fiecare zi şi tot ea ştia ce îi trebuie fiecărui copil. El nu a avut niciodată grijă de asta şi nici nu şi-a dat seama cât de mult face ea. Că era măturată casa i se datora ei, că era foc în sobă şi mâncarea gata când se trezeau ei, tot ei se datora, lână toarsă şi ciorapi împletiți, țoale pe jos şi pături pe pat, ştergare pe pereți la icoane şi covor, apă în găleată şi candela aprinsă mereu tot ei i se datora. Atâtea lucruri i se datorau ei şi el prostul a crezut că vin de la sine. Niciodată nu a realizat cât de mult e ea pentru ca totul să meargă. El a crezut că multe merg singure, dar acum a înțeles. Un bărbat e un fel de copil mare pe lângă ceilalți copii ai familiei oricâți bani ar aduce, căci cea care face ca totul să meargă, să nu se termine făina din sac, să fie mereu mâncare, e femeia. Casa şi gospodăria e un teritoriul al femeii. Cu cât e casa mai arătoasă, grădina cu flori mai frumoasă, copiii îngrijiți şi hrăniți, oricât ar fi bărbatul de gospodar, în spate la toate astea stă o femeie. Au țăranii o vorbă şi nu-i proastă deloc: Degeaba aduce bărbatul cu carul, că femeia risipitoare şi negospodină cară cu poala şi totul se risipeşte.

Mihai a vrut apă şi s-a târât până la găleată, dar aceasta era goală – nu fusese Saveta să aibă grijă să fie găleata plină. A privit spre candelă şi era stinsă. Nimeni nu a mai aprins-o de când s-a stins femeia lui. Candela aprinsă a casei lui, adevărata candelă, a fost femeia... L-a auzit pe Niculiță scâncind. Unul din frații mai mari aproape îl turtise sub el. A țipat la acesta să se ferească. Niciodată nu se întâmpla asta când era...

Nu a mai terminat gândul. Oricum îl repetase de zeci de ori în noaptea aceea. Plânsul îl îneca.

— Ia-mă, Doamne! Nu mă lăsa să-i văd aşa! De ce ai luat-o pe ea şi m-ai lăsat pe mine!?... Un bicisnic... Un neputincios... Nu mă pot uita la copiii mei şi să-i văd chinuiți! Ia-mă, Doamne!

Pentru că hohotele de plâns erau prea mari şi puteau trezi copiii, ținându-se de pereți, a ieşit afară. Nu voia să-l mai audă plângând şi să-i necăjească. Sub cerul plin de stele şi mângâiat de lumina lunii a plâns în neştire şi s-a rugat de Dumnezeu să îl ia. Pentru că Domnul nu-i asculta ruga a început să țipe, dar nici țipetele nu i le asculta. I le auzea luna şi stelele, noaptea şi copacii, dar ele nu se îndură când țipă muritorii.

— Ia-mă, Doamne!! Nu auzi să mă iei!?! Nu pot intra înapoi în casă, nu pot să-mi mai văd copiii!!... A, nu vrei să mă iei!? – a țipat cu furie spre cer – Atunci fă-mă sănătos să-mi pot îngriji şi hrăni copiii!! Tu, ai luat-o pe ea în locul meu! Tu, să mă faci sănătos! Îți poruncesc să mă faci sănătos!! Dă-mi viața femeii mele ce pe nedrept ai luat-o şi am s-o închin copiilor, dar în casă olog nu mă întorc! Ştii Tu ce simt de când i-am auzit pe toți țipând: Nu, mama!... Tata... Ai mai dat vreunui muritor să ducă aşa ceva!?...

Creatorul părea că nu-l ascultă; cerul, stelele şi luna erau tot neclintite. Speriat că în durerea şi deznădejdea lui a îndrăznit să țipe la Creator – deşi nu era un țipăt la El, ci un strigăt de ajutor – a început să se roage.

— Iartă-mă, Doamne, că am țipat... Iartă-mă pe mine păcătosul...

Nu ai țipat la mine. M-ai chemat în ajutor când te-ai simțit părăsit. Şi fiul meu a spus pe cruce: Dumnezeule, de ce m-ai părăsit... Eu îi iubesc cel mai mult pe cei ce îi părăsesc... Mă retrag din viața lor pentru a le da voie a ființa. Unde sunt Eu prezent anulez totul. Eu mă retrag ca să puteți fi voi... Să vă găsiți şi să mă găsiți pe mine în voi... era şoapta Cerului pe care omul nu o auzea.

— Te rog dă-mi sănătate! Fă-mă sănătos pentru copiii mei nu pentru mine! Ai luat viața ei în schimbul sănătății mele! Te rog, ajută-mă, Doamne! Dacă mă faci sănătos nicio zi, nicio clipă nu voi trăi pentru mine, ci doar pentru ei! Sănătatea mea va fi un dar de la tine pentru copiii mei şi nu voi risipi darul tău! Ea a murit în locul meu! Dă-mi mie, Doamne, viața ei!

În zori s-a dus în casă. Nici nu realiza că primise darul ce l-a cerut o noapte întreagă. Mergea greoi, încet, dar pentru prima dată nu se ținea de nimic. A aprins candela şi focul. A măturat pe jos şi a strâns lucrurile împrăştiate. A învelit copii mai mici. A căutat mâncarea rămasă de la praznic şi a pus-o pe rama plitei să se încălzească. Când se trezeau copii trebuia să fie mâncare.

— Victor, du-te după apă! Închinați-vă că aseară v-ați culcat neînchinați! Spălați-vă şi apoi mâncați! le-a spus când toți erau treji.

Copiii îl priveau nevenindu-le să creadă. El nu spunea niciodată ce să facă. El doar aducea bani, muncea şi le spunea poveşti. Îi lua la muncă pe cei mai mari la făcut garduri şi opinci, dar în treburile casei nu se amesteca niciodată. Le lua apărarea când mama era un pic mai aspră cu ei. El nu era aşa aseară când s-au culcat; nici nu mergea prin casă; acum când s-au trezit au descoperit cu toții că tata devenise un pic mama...

Copiii au mers în continuare la muncă prin sat pe la neamuri căci era încă greu. Chiar dacă tata începea să-şi revină miraculos nu putea munci la fel ca înainte şi nici să plece în țară cu negustorii, iar lor le trebuia mâncare, lemne, haine în fiecare zi. Era bine că seara găseau curățenie în casă, mâncare făcută şi uneori chiar haine spălate şi un tată ce învăța din nou încet-încet să umble.

În iarna anului 1950, la câteva luni după moartea mamei, pe Aglaia, cea mai mică dintre fete, au luat-o nişte rude ale Savetei la Negrileasa, un sat de dincolo de Munții Ciumârla şi în care se ajungea printr-o trecătoare îngustă pe care de-abia o puteau străbate carele cu boi ce porneau din Găineşti, următorul sat după Slatina şi ultimul căci după el începeau munții.

A fost bine la familia Big în acea iarnă pentru micuța rămasă fără mamă. Muncea mai puțin decât acasă. Femeia avea un singur băiat şi în acea toamnă a plecat la facultate la Bucureşti, iar ea a luat fetița ca să-i ție de urât. O studia mult şi nu o înțelegea pe mititica ce le venise în casă. Nu plângea, nu cerea niciodată nimic, nu se văita. Făcea tot ce i se spunea să facă. Nu spunea că i-i dor de casă şi de frați. Uneori stătea ghemuită pe pătuțul de lângă sobă şi părea cu gândurile duse aiurea. Nu auzea şi nu vedea nimic.

— La ce te gândeşti? o întreba femeia de multe ori, dar fetița nu-i auzea întrebarea şi ea n-o mai repeta.

Nu ştia cum să se apropie de ea, deşi ar fi vrut. Petreceau mult timp împreună căci soțul ei era plecat prin pădure, unde lucra ca brigadier, aproape tot timpul şi ea ar fi vrut să aibă cu cine vorbi mai mult. Fetița mergea la şcoală, făcea acasă treaba la care era pusă şi atât. Nu scotea o vorbă. Nu cerea nimic. Nu râdea şi nu plângea.

Într-o zi, după sărbătorile de iarnă, femeia țesea la stative. Fetița îi făcea bobine cu sucala şi i le punea lângă ea. Urmărea să vadă ce culori sunt pe sfârşite la țesut pentru covor ales şi pregătea alte bobine înainte ca cineva să i le ceară. Lucra cu îndemânare şi cu plăcere. Când bucata de covor țesută trebuia rulată pe sulul din față al stativelor, ea se ducea şi dădea drumul la sulul din spate unde erau rulate firele ce urmau să fie țesute ca femeia să poată rula covorul fără a mai ieşi de la țesut, tot fără ca să-i spună cineva.

— Şi mama țesea. Şi cu ea făceam aşa.

Paraschiva nu avea curaj să ridice ochii de pe covor. Putea jura că vocea fetiței tremura când a spus cuvintele. Ştie ce are de făcut şi cum să mă ajute la țesut că a mai făcut asta cu mamă-sa, gândi.

Când a îndrăznit să o caute cu privirea era ghemuită lângă horn pe pătuțul de lângă sobă. Iar era rătăcită. I-a privit ochii verzi ca ai Savetei.. Era în ei durere, era dor, era sete de a mai fi copil neîmbătrânit fără vreme. Pentru prima dată femeia a înțeles că tăcerea şi împietrirea fetei e o formă de manifestare a durerii, ce la ea era un țipăt mut, tăcere ce sperie mai mult decât bocetul şi plânsul.

Paraschiva s-a ridicat de la stative şi s-a dus lângă fetiță. Nu a avut curaj să o strângă în brațe. Nici măcar ochii nu i-i mai privea căci se temea de ceea ce putea citi în ei. I-a mângâiat blând fața cu palma. Aglăița a tresărit ca şi cum ar fi fost curentată. Privea, ca şi cum s-ar fi trezit atunci din somn, spre femeia ce i-a mângâiat fața. Oricât ar fi vrut să-şi înghită lacrimile nu putea. Era prea mult de suportat: mâna femeii era ca mâna mamei ei în acea dimineață... ultima... când şi-au desprins greu privirea una din alta... şi ea a crezut... a crezut... Nu putea spune ce a crezut...

Femeia îi privea lacrimile şi nu ştia ce să facă. Şi-a adunat tot curajul de care era în stare şi-a pus în mâini sufletul de mamă şi le-a întins spre fetiță. A cuprins-o în brațe şi a lăsat-o să plângă. Fără întrebări şi fără explicații. Sufletul ei îi spunea că după atâta împietrire tot ce are nevoie micuța e să plângă în brațele cuiva. A aşteptat cu răbdare să se sature de plâns şi să se liniştească, apoi a întrebat.

— Ce altceva mai făceai cu mama?

— O ajutam la urzât. Ştiu şi să dau prin spată. Ştiu şi să țăs, dar nu singură. Întotdeauna era mama lângă mine şi îmi arăta...

Fetița a tăcut, iar femeia o ținea încă în brațe. Când pomenise de mama vocea i-a tremurat. Oricum vorbise mai mult decât tot timpul de când era la ei. Când a continuat să vorbească femeii nici nu i-a venit a crede. Nu se aştepta că va mai continua.

— O dată am țesut singură. Mama nu era acasă. Când a venit s-a supărat. Nu bătusem destul de tare cu vatala şi covorul a ieşit rar. A trebuit să strice tot ce am făcut. După aceea mă lua lângă ea. Eu alegeam firele, dar de bătut cu vatala şi de schimbat țele făcea numai mama.

Erau cuvinte banale, amintiri şi totuşi femeia înțelegea din ele tot ce nu a putut înțelege în atâtea luni din împietrirea fetei... Era în cuvintele ei jale şi dor, timp pierdut ce îi seca inima de durere...

— Hai să țeşi cu mine. Eu bat cu vatala şi schimb țele, restul facem împreună, ca atunci când era...

Fetița a fulgerat-o cu privirea. Femeia şi-a înghițit cuvintele. A citit în fulgerul din ochii fetei țipătul: Nu ca atunci când eram cu mama! Nimic nu mai poate fi ca atunci! Nimeni nu poate fi ca ea!

Au țesut împreună până seara. Niciuna nicialta nu vorbeau. Era şi nu era la fel ca atunci când era mama. Era tot lână colorată, erau tot fire de urzeală, era tot izbit de vatală şi suveică alergând printre fire, pe covor erau tot trandafiri roşii şi frunze verzi... dar nu era dragostea caldă şi fluidă ce le lega pe amândouă, nu era plăcerea de a-şi atinge degetele, nu era râsul ei şi râsul mamei, nu era vraja ce leagă o mamă de o fiică... Au fost doar bucățele din asta atunci când femeia i-a mângâiat fața, când a ascultat-o vorbind şi când a chemat-o să țeasă alături de ea şi totuşi aceste bucățele sau frimituri de fericire erau mult prin comparație cu împietrirea în care trăise şi cu anii grei ce vor veni. Până în primăvară se vor împrieteni. Vor țese şi vor munci împreună. Femeia încerca să fie mamă pentru o fiică ce şi-a dorit-o mereu, dar intra în sufletul fetiței, doar atât cât îi dădea ea voie să intre, iar fetița se mulțumea cu cioburi de fericire, aşa cum facem toți oamenii trăind. Ne mulțumim până la urmă, după ce am visat ani în şir la fericire absolută, cu frimituri de fericire, cu resturi, cu un ciob numai să fie. Poate asta e fericire: un ciob...

Înainte de Paşti s-a întors acasă. Îi era dor de frați şi de surori, de tata pe care l-a găsit făcând opinci. Putea umbla, făcea treburile toate pe lângă casă, încă nu se aventura să iasă din sat şi când obosea de stat în picioare lucra la opinci aşezat. În primăvara aceea făcea nouă ani. Puține zile a stat acasă degeaba. Munca îi intrase în sânge. În plus vedea cu ochii ei cât este de greu. Toți ceilalți frați erau la muncă prin sat, doar Niculiță stătea cu tata acasă. A stat şi ea câteva zile după întoarcerea de la Negrileasa apoi a plecat din nou cu cârlanii mătuşii Niculina. Nu o plătea mult. Era de ajuns mâncarea şi din când în când câte o haină jerpelită ca să nu umble dezbrăcată de tot.

Neculai Norocel şi cu soția lui, Anica, au plecat la mănăstire la Slatina să se spovedească. Aşa făceau în fiecare post, iar acum era cel al Paştelui. Au stat mult de vorbă cu preotul Emilian. Era duhovnicul lor de câțiva ani şi le devenise şi prieten. Preotul tăcea îngândurat după ce i-a ascultat văitându-se. Aveau avere; prăvălia aşezată chiar în centru Măliniului mergea bine; dar un singur lucru nu aveau: copii... Ani în şir au sperat, dar acum nu o mai făceau. Pentru ei nu rânduise Dumnezeu să se bucure de fericirea de a avea copii. Bărbatul părea că sufere mai mult. Averea lui, truda lui, alergatul pe drum cu negustoria prin țară era în zadar, dacă nu era un moştenitor care să ducă numele lui mai departe. Madam Norocel – aşa îi spunea toată lumea din Mălini Anicăi – suferea mai puțin din cauza asta. Întotdeauna se iubise cel mai mult pe ea, aşa că nu suferea prea mult din lipsa copiilor, că nu înțelegea ce înseamnă asta. Cel mult când se plângea preotului era sinceră când spunea că i-i urât să stea singură în

casă când soțul era plecat şi că n-ar fi rău să fie un suflet şi în casa lor, ca să nu fie goală.

Preotului Emilian nu i-a ieşit niciodată din cap întâmplarea din august anul trecut cu familia Calbău de la Herla. Ca preot auzi multe şi afli multe despre sufletul omenesc, despre piscurile şi abisurile ascunse în el, dar ce se întâmplase atunci era ceva ce nu avea să mai întâlnească niciodată în viața lui. Moartea femeii, însănătoşirea bărbatului, plânsul şi disperarea copiilor îi bântuia gândurile ziua şi visele noaptea. A povestit domol întâmplarea. Aştepta să vadă ce vor zice interlocutorii lui. Nu ziceau nimic. Aşteptau să zică tot el.

— Spuneți că aveți avere. Spuneți că vă lipseşte un copil. Dacă Dumnezeu nu va dat, mergeți şi luați unul de la Mihai Calbău. Ar fi mare pomană.

În şareta ce îi ducea spre Herla – un sat al comunei Slatina – sporovăiau despre copilul ce îl vor lua. amândoi voiau să fie băiat.

Au ajuns la casa de sub poala pădurii. Gardul de nuiele era frumos. În curte totul era pus la locul lui. Era curățenie şi rânduială. Un bărbat cu barbă, aducea a pusnic – Mihai Calbău nu şi-a mai ras niciodată barba după moartea soției – lucra pe un scăunel în ogradă la opinci. Mâinile i se mişcau atât de repede că aproape nu înțelegeai cum lucrează. Un copil de vreo patru-cinci ani stătea pe lângă el. Lucrând, taică-su îi spunea poveşti sau îi cânta. Toți copii vor spune peste ani, ajunşi adulți, că după moartea mamei tatăl lor cânta frumos. Prima dată a fost când şi-a bocit soția, apoi devenise un obicei al nopților când stătea treaz ca să termine lucru sau când grijile şi nevoile nu-l lăsau să adoarmă. Doina, cântecul de jale, devenise mângâierea lui. Aproape o şoaptă, gâtuită sau limpede ca şi cristalul, cu cuvinte auzite la alții sau cu altele potrivite de el după cât de tulburat îi era sufletul şi de plină inima, vocea lui spunea o poveste despre ce ai trăit şi n-ai fi vrut să trăieşti...

Am jălit de când mă ştiu

Nopți trăite cu pustiu...

spuneau doinind buzele lui, dar s-au oprit. La poartă erau nişte străini. ...Or fi venit după opinci. Toată lumea vrea opinci noi de Paşti... Le-a privit şareta şi hainele domneşti şi şi-a dat seama că nu veniseră după opinci. S-a uitat apoi la hainele lui: ițari şi cămaşă țesută, oghele şi opinci în picioare, suman cu sarat în spate ce se întindea până în pământ ca o mantie. Şi-a amintit că tot ce poartă pe el, în afară de opinci, e lucrat de mâinile Savetucăi şi i s-a părut că-i îmbrăcat cum nici regii nu se îmbracă.

Oamenii l-au salutat. Au spus cine i-a trimis şi de ce au venit. Când au terminat de vorbit Anica a întins mâinile spre Niculiță, spre băiatul bălai ce se juca pe lângă ei, dar acesta a sărit în brațele lui taică-su şi a țipat înfiorător. Deşi nu a înțeles ce vrea femeia, mânat de o presimțire țipa şi nici nu voia să-l atingă. Mihai l-a strâns la piept liniştindu-l.

— E prea mic. Nu pot să vi-l dau... Am o fetiță mai mare ca el. O cheamă Aglaia. Munceşte mult pentru vârsta ei. La voi i-ar fi mai bine decât la cumnata Niculina cu cârlanii prin pădure.

— Dar vrem un băiat... făcu Anica îmbufnată.

— Nu vi-l pot da. E prea mic. Nu pot să-l desprind de mine. Mă doare inima.

— Eu aş vrea şi o fetiță, spuse Neculai Norocel. Ceva se mişcase în inima lui aflând că fetița munceşte atât de mult. Cumpănind o clipă chiar se gândi că i-ar fi tare dragă o fată...

— Aproape îi seară. Trebuie să vină acasă. Eu nu o oblig. Dacă va vrea ea să vină bine, dacă nu, nu! O las cu voi gândindu-mă că îi va fi mai bine decât acasă, dar şi aşa mi se rupe inima.

Anica a început să-i vorbească despre averea lor şi despre viața ce o va duce fetița la ei. Mihai se bucura. Voia să-i fie mai bine copilului lui decât acasă şi chiar credea că îi va fi...

— Uite-o că vine.

Pe poartă a intrat o fetiță bălaie. Era îmbrăcată sărăcăcios. Fusta neagră, rămasă de la surorile mai mari, era roasă de atâta purtat şi murdară. Bluza împletită, din lână, era îndoită la mâneci căci îi era mare, rămăsese şi ea de la surorile mai mari. În cot şi la guler ochiurile începuseră a se deşira de atâta purtat. În picioare avea opinci făcute de tata şi ciorapi împletiți din lână brumărie de tanti Paraschiva de la Negrileasa. Şi bondița din spate tot tanti i-o făcuse. Avea părul pieptănat frumos în două codițe aşa cum o învățase tanti să şi-l aranjeze.

Ochii verzi, mirarea şi neliniştea din ei, fața mult prea serioasă – aproape de om matur – l-au cucerit pe Neculai Norocel. Inima lui nu-şi mai dorea un băiat. După o singură privire a ştiut că acela e copilul pe care şi-l dorea şi îl putea iubi chiar dacă nu era carne din carnea lui. Niciodată un chip de copil nu l-a făcut să simtă ceea ce simțea acum privind-o pe Aglăița. Nu ştia să spună sau să-şi explice de ce, dar simțea cu toată ființa lui că ea va fi fetița lui.

Au plecat spre Mălini, cu fetița aşezată între ei în şaretă, dar după ce Madam Norocel a pus-o să-şi schimbe fusta. Era prea murdară ca să meargă cu ea aşa pe drum.

— N-am alta.

— Cum să n-ai!? s-a mirat femeia, iar dup o clipă de gândire a ordonat:

— Învârte-o pe dos poate e mai curată pe partea cealaltă, căci nu te pot lua aşa lângă mine în şaretă.

Neculai Norocel nu spunea nimic, el ar fi luat fata oricum căci nu i se părea cel mai important cum e fusta fetei.

Cu fusta pe dos moțăia în şaretă între cei doi adulți ce o luaseră de acasă. Îi era foame şi frică. A spus da prea repede şi acum îi părea rău. E drept că cei

mari au vorbit de haine, de bunăstare, de altă viață şi ei i-a plăcut să audă asta, dar acum îi era frică. Voia acasă printre fraţi şi surori. Trăise atât de mult şi multe în ultima vreme că nici nu mai ştia ce e real şi ce nu. Aştepta ca dintr-o clipă în alta să fie din nou acasă, mama să facă mâncare, tata să aducă bani şi viața ei să fie cea de dinainte ca tatăl ei să se îmbolnăvească. A oftat din toată inima când a realizat că acesta e doar un vis şi că acele timpuri nu vor mai veni niciodată.

Anica a privit-o mirată. Nu înțelegea de ce oftează. Neculai a întins mâna ce o avea liberă şi a cuprins-o pe după umeri.

— O să fie bine la noi.

După câteva săptămâni fetei îi era clar că Anica vede în ea o argată, o gură în plus de hrănit ce trebuie să muncească ca să-şi merite pâinea, iar Neculai vede în ea fiica pe care n-a avut-o. O apăra atât cât putea de cicăleala soției ce era tot timpul cu gura pe ea, o proteja când o punea la munci prea grele pentru vârsta ei, dar nu era destul, căci el era mereu pe drumuri cu negustoria, iar casa şi gospodăria era teritoriul soției. Oricât ar fi muncit fata niciodată nu era destul, orice făcea nu era bun. La nouă ani era argată la o femeie ce pozând în cucernicia întruchipată se lăuda lumii că făcuse o pomană luând acel copil de suflet.

Fetei îi era uşor să-i spună tată lui Neculai Norocel, dar ei mamă îi era imposibil. E drept că îi spunea, dar rar şi nu cu căldura cu care rostea cuvântul tată.

El – harnic, corect, priceput la toate cele, gospodar, îi amintea de mama ei. Ea – şmecheră, văitându-se tot timpul de dureri închipuite şi insuportabile, pozând în cucernicia întruchipată şi creştina model – era total opusă mamei sale şi chiar lui tanti Paraschiva de la Negrileasa, iar fetița făcea vrând-nevrând comparații în creierul ei şi ştia că pe femeia aceasta nu o va putea iubi niciodată.

Mereu obosită, deşi nu făcea aproape nimic, suferea de toate bolile lumii şi căuta leacuri să nu moară, îşi convingea soțul să o protejeze şi să aibă grijă de ea, iar el chiar era îngrijorat de sănătatea soției lui şi începuse să i se pară normal ca fetița să muncească ca să poată soția să-şi caute de sănătate.

Totuşi, în lungile lui călătorii prin țară, se gândea la fetiță şi îl sâcâia un gând, ce acasă era şters din creierul lui de văicărelile şi cicăleala soției, că totuşi copilul munceşte mult prea mult pentru vârsta lui.

Aglaia mai vedea ceva ce o punea pe gânduri: când tata nu era acasă, mama nu mai avea dureri aşa de mari şi nici nu se mai văicărea. Atunci erau în casă la ei petreceri la care venea doctorul evreu ce lucra la spitalul din sat, vreun învățător ce stătea în gazdă prin apropiere şi care se prelungeau până târziu în noapte. Auzea clinchet de pahare şi râsete. A doua zi de dimineață ştia că madam Norocel va avea dureri groaznice aşa că se trezea ea şi mulgea vaca şi o ducea la luncă, căuta de găini şi de porci apoi fugea la şcoală.

Uneori şi la întoarcere de la şcoală continua munca până seara. Mama era încă suferindă. De-abia reuşea să meargă să vadă cum merge prăvălia.

Comparația între mama ei şi femeia la care stătea acum săpa o prăpastie în sufletul ei. Va urî pentru toată viața lenea, prefăcătoria, şmecheria şi vaietele fără rost. Mama ei nu a plâns niciodată şi nici ea...

Uneori, când tata nu era acasă, femeia o lovea şi atunci fetița fugea la Slatina. Pleca pe jos fără a se mai uita înapoi. Era vlăguită de muncă, la numai nouă ani muncea cât un om matur, dar bătaia era prea mult. Mama ei nu a lovit-o niciodată. Şi nici tata.

Lua drumul ce pornea chiar de lângă casa lor spre Pâraie, un sat al Măliniului, ce ducea spre Slatina şi o ținea tot înainte. Cel mai urât era între Pâraie şi Slatina, căci era o bucată de drum pustiu, fără case, doar copaci de o margine şi de alta a drumului. De la Slatina, imediat ce trecea de prăvălie o lua pe o uliță la stânga ce cobora spre Suha, o trecea pe un pod întins pe şprăngi groase de fier şi cu scânduri, apoi urma Herla cu ulița spre casa lor. După ce cobora de pe pod tot drumul o ținea numai într-o fugă. Întotdeauna când ajungea acasă spunea că a venit că i-a fost dor, niciodată altceva: vreo văicăreală, vreun oftat, nimic. Mânca cu poftă mâncarea făcută de tata din bureți, din poame uscate şi i se părea cea mai bună mâncare din lume. Îşi dorea cel mai mult să nu mai plece la Mălini la madam Norocel. Voia să stea acasă cu frații ei la un loc unde era sărăcie, mâncarea mai săracă, dar nimeni nu o lovea şi nici nu-i scotea ochii că mănâncă.

După câteva zile venea după ea Neculai Norocel şi când îl vedea pleca cu el. Deşi jurase că nu mai calcă în Mălini la plecare îşi uita jurământul când vedea ochii plini de iubire ai omului ce de-abia întors din țară de la treburi, cu capul plin de văicărelile soției în legătură cu boala şi cu relele şi necazurile ce i le face fata luată de suflet, pleca după ea. Nu o certa şi nu o întreba nimic. O lua în şaretă şi pleca cu ea la Mălini. Orice ar fi spus soția lui şi oricât l-ar fi chiorât un lucru ştia sigur că fetița munceşte, e cinstită şi e copilul pe care l-a dorit mereu. Intuia care e adevărul şi în acest război între soție şi fată alegea tăcerea. Şi Mihai Calbău alegea tot tăcerea. Ghicea care e motivul pentru care fata fuge acasă doar când rămâne singură cu femeia, dar nu lua nicio măsură. Încă mai credea că aşa e mai bine pentru fata lui, încă spera că ea va moşteni averea familiei ce o luase şi va avea parte de mai multă fericire în viitor... Oare e drept să plăteşti cu moneda numită suflet de copil nişte vise legate de speranțe viitoare!? Dar dacă acele vise nu se împlinesc!? A meritat!?

Un lucru ştia Mihai Calbău că Neculai Norocel ține sincer la fetiță. O iubeşte ca şi cum ar fi a lui. Vedea asta în privirea caldă cu care o întâmpina, în felul în care o lua în brațe şi o urca în şaretă apoi îi acoperea picioarele să nu-i fie frig pe drum. Se purta cu ea aşa cum se purta el cu copiii. Neculai Norocel era un

tată minunat – ăsta era motivul pentru care nu zicea nimic despre fugile fetei acasă.

În şaretă Aglaia era cu gândurile aiurea. Auzea vocea surorii ei mai mari, a lui Aniţa.

— Am fost la tanti Paraschiva la Negrileasa. Am stat şi am ajutat-o la prăşit. A spus că i-i dor de tine. M-a întrebat cum o duci. Mi-a spus că ţi-a scris, dar tu nu i-ai răspuns niciodată.

Fetiţa a înţeles de ce nu a primit nicio scrisoare. Cineva le lua. Nu era greu să ghicească cine.

— Spune-i să-mi scrie pe numele Aglaiei lui Victor. E o femeie bună ce mă ajută dimineaţa să duc laptele şi să mân vacile. Într-o zi mi-a spus că-i vară cu tanti Paraschiva.

La asta se gândea în şaretă. La scrisorile neprimite. La Aglaia lui Victor ce murea de mila ei când o vedea cât e de chinuită şi muncită.

Au urmat câteva săptămâni de muncă la fel ca înainte. De fapt era mai multă, căci fiind vacanţă nu mai mergea la şcoală şi muncea de dimineaţă până seara.

Era ca un robot: muls vacile şi dus la luncă, dus laptele, dus caii la livadă la păscut, plivit în grădină, adunat fân, prăşit cartofii, adus vacile, iar muls şi adăpat, iar adus caii acasă, iar seara, târziu de tot udat grădina. Când nu era de prăşit era de fiert cazane cu cartofi la porci, de spălat ţoale şi multe alte treburi. Nimeni nu vedea că-i doar un copil, nimeni nu o proteja, nimeni nu realiza că ea duce greul casei. Tata o strângea din când în când în braţe şi îi spunea „draga tatii” şi ea atunci uita şi de muncă şi de răutăţile mamei; tot tata îi aducea întotdeauna câte ceva când venea de la drum: un batic sau o fustă, o bluză sau o pereche de pantofi.

Era toamnă. Neculai plecase la drum. Trebuia să aducă vin şi multe alte mărfuri din jos. Tot drumul s-a gândit la fiica lui. Îi era milă de ea. Ştia că munceşte prea mult. Mai ştia că este foarte greu să discute cu Anica despre asta. Ţipa de fiecare dată că nu mai poate de muncă şi că boala o chinuie, iar pe deasupra mai trebuie să aibă grijă şi de fată. Era imposibil de discutat cu ea, dar asta nu-l făcea să nu se gândească la cât e de chinuit acel copil, ce nu mai ştie să râdă şi să se joace, în casa lor. Uneori o găsea la Herla râzând cu fraţii şi surorile ei, dar la ei în casă a râs foarte rar.

În dimineaţa în care el se trezise şi găsise ceaunelul cu lapte pe locul unde făcuse popas căruţa moşneagului miraculos ce îl speriase cu o seară înainte când a muls lapte din inima căruţei, grija faţă de Aglaia îl bântuia mai rău ca niciodată. Trebuie să fac ceva ca să aibă viaţa mai uşoară... şi-a spus îndemnând caii la drum. E doar un copil... Numai s-o găsesc acasă când mă întorc, că de obicei e plecată. Poate de data asta nu pleacă. Să nu uit să-i cumpăr ceva...

În timp ce el se gândea la ea, fetița se îmbrăca în grabă. Deja o auzise pe Madam Norocel țipând. Trebuia să mulgă vacile. Să le ducă la luncă. Să ducă laptele apoi caii la păscut la livadă. Să meargă la Suha şi să spele lâna... erau o parte din treburile ce trebuia să le facă în acea zi; atât reținuse din lungul pomelnic ce-l auzise. A muls vacile şi le-a dus. A fugit cu laptele şi urma să ducă şi caii, dar înainte de asta a intrat în casă să guste ceva. A luat o felie groasă de pâine. A căutat şi gem, dar nu mai era în borcan.

— Mamă, vreau un pic de gem.

— Ia din cămară!

Nu găsea borcanele, deşi ştia unde le este locul. Probabil mama le mutase.

— Nu găsesc.

Femeia, ce-i răspunsese repezit şi mai înainte, a venit ca o vijelie peste ea. Era nervoasă. Țipa.

— Am treabă de nu-mi văd capul! Nici nu ştiu după ce să apuc şi ea nu-i în stare să găsească un borcan! Nu ştie că-i treabă şi gata! Ea ştie că trebuie să mămânce!

Fetei nu-i mai era foame. Ar fi vrut să plângă, dar ea nu mai ştia de mult ce înseamnă să plângi. A lăsat pâinea din mână pe un raft din cămară. Aştepta să iasă femeia mai întâi şi apoi ieşea şi ea să plece cu caii. În suflet avea lacrimile ce nu le putea plânge. La noi acasă era greu, era sărăcie, dar mama şi tata nu ne certau niciodată când mâncam! Nu am înghițit pâine cu lacrimi când trăia mama! Ei spuneau că li-i drag să ne vadă pe toți în jurul mesei şi că li-i bine să ne ştie sătui! Nici mama nu ne trimetea la treabă flămânzi! Întotdeauna avea grijă ca mai întâi să mâncăm!

Lovitura puternică în frunte a amețit-o. Nici nu ştia ce s-a întâmplat. A înțeles când a văzut borcanul cu gem spart la picioarele ei şi când a simțit sângele cald curgându-i pe frunte şi pe față.

— Na! Acuma îl găseşti!

Femeia a găsit borcanele cu gem şi i-a dat unul chiar în cap apoi a plecat furioasă. Aglaia a stat câteva clipe să-i treacă amețeala şi durerea, s-a spălat şi când nu i-a mai curs sânge a plecat cu caii. Era singura treabă pe care o făcea cu frică. Se temea de cai. Acum nu-i mai păsa.

Era la câteva case de locuința lor şi mai avea mult de mers până la livadă. I s-a părut că cineva o strigă, dar nu a ridicat capul din pământ. Mergea trăgând după ea căpăstrul cailor.

— Aglăiță! Tu, Aglăiță!

— Bună dimineața.

Era Aglaia lui Victor.

— Te-am păzit ieri toată ziua să te prind, dar nu am reuşit. Şi azi de dimineață am căutat să dau de tine la lăptărie sau la vaci, dar tot nu. Am o scrisoare de la vară-mea, Paraschiva, de la Negrileasa.

— Mulțumesc, spuse fata şi ochii i s-au umplut de lacrimi şi îi era ciudă că nu se poate stăpâni.

— Ce-i cu tine? Ce ai în frunte?

Fata nu a răspuns. A băgat scrisoarea în sân şi a plecat mai departe trăgând de căpăstrul cailor.

Aglaia lui Victor s-a uitat mult după ea. Era atât de mică între cei doi cai! Îi era atât de milă de ea! Era una din puținele femei ce ştiau adevărata fire a Anicăi. Pe ea n-o prostea cu aparența de cucernicie şi de credință. A mers în curte târziu, când fata nu se mai vedea pe drum, încă având în fața ochilor un chip cu o lovitură sângerândă în frunte.

La livadă fata a împiedicat caii apoi s-a aşezat pe iarbă şi a scos scrisoarea din sân.

Draga mea, Aglăiță,

ți-am scris de nenumărate ori, dar tu nu ai răspuns niciodată. Am căzut pe gânduri că ori ne-ai uitat, ori nu ți-a plăcut viața la noi.

Eu am căutat să-ți fac pe plac şi să nu-ți fie greu la noi. Eu cu bărbatul meu vorbesc tare des de tine. Au stat la noi şi Anița şi Victoria, dar de niciuna nu am prins drag ca de tine. Erai bună şi ascultătoare. Nu-mi întorceai vorba şi munceai mult. Anița a spus să-ți scriu la vara mea, la Aglaia lui Victor. Mai ții minte cum țeseam împreună?

Nu ştiu cum o duci la Mălini. Tată-tu nu mi-a spus prea multe când l-am întrebat. A zis că oamenii la care stai sunt bogați. Draga mea, Aglăiță, să ştii că nu te-am uitat şi că poți veni oricând pe la noi.

Paraschiva Big

Fata a citit scrisoarea de zeci de ori. Nu se mai sătura de cuvintele ce au fost scrise de mâinile ce au mângâiat-o şi care semănau cu... Aici gândurile i s-au frânt. Nici acum nu avea curaj să-şi ducă gândul până la capăt. Era sacrilegiu să gândească că mai are cineva pe pământ mâini ca ale mamei ei sau mângâieri tot la fel. A lăsat în iarbă scrisoarea udată cu lacrimi şi ruptă bucățele şi a plecat.

A luat-o spre Pâraie. La amiază era la Slatina. A trecut de ulița spre Herla şi a mers mai departe. O chema ca o vrajă o mângâiere caldă, o vindeca de frica de atâta drum şi îi dădeau putere cuvintele scrisorii. Îi cânta în suflet: Erai bună şi ascultătoare... şi ştia un singur lucru că trebuie să ajungă la femeia ce i le-a scris.

A ieşit din Slatina, a trecut de mănăstire, locul unde mamă-sa murise şi a mers tot mai departe. A ajuns în Găineşti. Ştia că trebuie să o ia pe un drum ce tăia munții şi să ajungă la Negrileasa. Nu-şi mai amintea care-i acel drum, acea

trecătoare peste munți. Căuta să-şi amintească numele drumului. Îi spunea cumva, dar ea nu-şi putea aminti. A început să-i fie frică, dar şi mai frică îi era să se întoarcă înapoi. Nu voia să meargă nici acasă, la tata, unde ar fi găsit-o şi ar fi luat-o iar la Mălini, tot ce voia era să ajungă la cea care îi scrisese: draga mea, Aglăiță.

A întrebat de nişte copii pe unde să o ia. Aceştia i-au arătat drumul, iar în clipa când a pornit pe el şi-a amintit şi cum îi zicea. Trecătoarea printre munți ce lega Găineştiul de Negrileasa se chema „Valea cu calea" sau cel puțin aşa îi zicea lumea.

Casele se răreau. Pădurile de brad se prăvăleau tot mai aproape de drum. Vântul ce sufla uşor părea că prăbuşeşte brazii peste ea, peste micuța ce fugise singură să taie satele şi munții în căutarea unei frimituri de iubire. Drumul devenea tot mai îngust. Stânci de o parte, stânci de alta, peste ele întinzându-se până la cer brazi. Vântul înfiora brazii şi fetei i se părea că ei doinesc aşa cum făcea tata în nopțile când lucra neobosit. Când se apropia de ea frica o alunga căci mai tare decât frica era nevoia ce o mânase la drum. Nu simțea foamea, nu simțea durerea de picioare de la atâta mers şi nici la cap unde a fost lovită de dimineață. Era după amiază când a ajuns la nişte saivane părăsite unde ciobanii adăposteau oile când le prindea furtuna la păscut. S-a odihnit rezemată de o iesle apoi a plecat iar la drum. Se temea de venirea nopții. Nu voia să o prindă în pădure. Ştia, atât cât îşi mai amintea, că nu mai are mult. Deja cobora munții şi în urma ei cobora şi seara. Chiar i s-a părut că în urma ei, departe, aude urlet de lup. S-a înfiorat de spaimă, dar nici n-a întors capul. Drumul ei era înainte. Vedea în zare dealurile de la intrarea în Negrileasa, dinspre munți. Vedea oameni plecând de pe acele dealuri către casă căci au terminat de făcut otava. Alții se grăbeau să termine mânați din spate de seara ce cobora încet de pe munți.

Şi Paraschiva Big era la fân cu bărbatul ei şi cu nişte neamuri. Aproape terminau. Făceau ultima căpiță. A ridicat furca cu o pală de fân ca să o pună pe vârful ei. Fânul a căzut jos, femeia nu mai era atentă la ce face, ochii ei priveau în zare spre munți. Vedea o mogâldeață coborând la vale. Îi cunoştea mersul.

— Dumnezeule mare! Aceia îi Aglăița! a exclamat femeia, a aruncat furca din mână şi a început să fugă spre ea. Şi fetița a început să fugă. Ajungea la femeia ce avea aceeaşi mângâiere ca mama. Acum nu-i mai era frică să ducă gândul până la capăt. A mers o zi întreagă, a tăiat trei sate şi un munte ca să aibă curaj să scoată din subconştient şi să ducă până la capăt gândul ce i-a fost mereu frică să-l lase la lumină.

Acum era în brațele femeii. Se lăsa mângâiată şi îmbrățişată, dar mai făcea ceva ce nu făcuse niciodată nici cu tata, nici cu Neculai Norocel, ci doar cu mama şi anume întindea şi ea mâinile şi le strângea în jurul gâtului femeii şi i se părea că asta-i cea mai mare fericire de pe pământ.

— Cu cine ai venit? Cine te-a adus?

Fără a-şi desface mâinile încleştate de gâtul femeii a şoptit:

— Am venit singură.

Paraschiva nu-i aştepta răspunsul. Privea drumul spre munte să vadă cine vine în urma fetei. Probabil cel ce o adusese a rămas în urmă. Într-un târziu a înțeles răspunsul fetei.

— Nu se poate să fi venit singură! Cum a putut fi Mihai atât de nechibzuit încât să te lase!

— Nu vin de acasă. Vin de la Mălini.

În jurul lor au venit toți oamenii ce erau la făcut fân. Nimănui nu-i venea a crede că un copil de nouă ani a făcut un aşa drum singur.

Paraschiva nu a mai întrebat nimic. I-a privit chipul inundat de fericire şi lumină, cum nu i-a mai fost nicicând, i-a mângâiat fruntea unde avea o lovitură puternică şi a înțeles ce a fost mai tare decât frica, mai tare decât oboseala, ce a făcut-o să facă un drum ce nu-l fac nici măcar cei mari singuri de frica lupilor şi fără cal sau căruță şi înțelegând a întins din nou mâinile spre ea.

În seara aceea a ajuns şi Neculai Norocel acasă. Umblase bine la drum. Era mulțumit. Înainte de a descărca carul s-a dus în casă să-şi vadă soția şi fiica. Avea pentru cea mică un dar special. Ceva ce nu a mai primit niciodată. Sigur o va face fericită şi să se simtă copil.

Şi-a salutat soția apoi a privit prin casă. Nu era. Nu avea niciun rost să întrebe unde-i. S-a întors spre uşă să meargă afară să descarce marfa. L-a oprit vorbele soției lui.

— Iar a fugit! M-a lăsat cu toată treaba baltă! Nu i-i milă că sunt bolnavă, nu-i pasă de câte facem pentru ea! Într-o bună zi o să mă bage în mormânt!

Omul a ieşit din casă supărat. Jelania soției îl zăpăcea de fiecare dată. Ştia că-i bolnavă şi că doctorii nu-i dau de leac. O auzea noaptea gemând şi văitându-se. Nu se putea să n-o creadă. El o credea mereu. Dar mai credea ceva: dacă fetița a fugit nu a făcut-o fără motiv. Orice ar fi spus soția lui el ştia un singur lucru, pe care l-a văzut mereu cu ochii lui, că Aglaia e harnică, prea harnică pentru un copil, cuminte şi ascultătoare.

Obosit de atâta drum, hărțuit sufleteşte între dragostea şi grija față de soția măcinată de boală şi dragostea ce o simțea față de copil, nu mai ştia ce să creadă şi ce hotărâre să ia. A scos de sub şubă păpuşa de porțelan ce o cumpărase de la un negustor evreu din Galați şi pe care dăduse o grămadă de bani, dar nu i-a părut rău. De cum a văzut-o a ştiut că-i cadoul perfect, nu haine, nu pantofi, ci o păpuşă cu rochie albastră, cu mărgele la gât albe şi cu un chip ce semăna cu chipul Aglăiței. Era darul ce trebuia să o facă să ştie că în ochii lui ea e încă prunc. Voia să-i vadă bucuria când avea s-o primească, voia să-i audă râsul pe

care nu l-a auzit niciodată în casa lor, ci doar la Herla când o găsea jucându-se cu ceilalți frați.

A trântit-o cu furie de pavajul curții. Darul lui ce trebuia să nască bucurie şi râs a devenit o puzderie de cioburi mărunte de porțelan amestecate cu mărgele. S-a dus şi a călcat cu piciorul pe fața păpuşii ce rămăsese întreagă şi îl privea zâmbind. Când a luat piciorul de pe ea nu mai zâmbea şi nici nu mai era. Era tot numai cioburi...

Cioburi era şi inima lui ruptă între spusele soției şi ceea ce ştia el, între o dragoste şi alta pe care nu ştia cum să le împace şi să aibă parte de amândouă.

Noaptea aceea copilul a dormit fericit, dar Neculai Norocel nu a dormit deloc. Era furios că fetița fugise din nou. De data asta nu mă duc după ea spunea o clipă, iar în următoarea lua altă hotărâre şi anume că are să se mai ducă după ea, dar e pentru ultima dată.

În zori s-a trezit mai obosit decât se culcase. Soția se văitase toată noaptea, iar acum se odihnea. Casa părea pustie fără roboteala neobosită a Aglăiței. Se învățase să o vadă prin casă, alergând de colo până colo cu treburi. Ştia ce este de făcut şi făcea fără să o mai pună cineva. Tot timpul serioasă, vorbind rar şi puțin, mereu cu grijă la treburile ce le avea de făcut părea o gospodină în miniatură. Codițele blonde şi ochii verzi erau de copil şi la copilul din ea s-a gândit când a cumpărat păpuşa.

Acum nu mai avea rost să se gândească la toate astea, şi-a zis şi a plecat să facă treburile pe afară. Peste vreo două ore s-a dus cu caii la livadă. Era obosit. Nici nu-i venea a crede că tot ceea ce făcuse el în acea dimineață în altele făcea un copil. A împiedicat caii şi se pregătea să plece. Enumera în gând tot ce mai avea de făcut. Cu piciorul a călcat pe un plic. Acesta a foşnit între iarbă şi bocanc şi i-a atras într-un fel ciudat privirea. L-a luat în mână şi l-a întors pe toate părțile. Era o scrisoare de la cineva din Negrileasa către o vecină de-a lui. S-a uitat în plic, dar era gol. L-a strâns în pumn şi a dat să-l arunce, dar brusc a bănuit ceva – sau poate era doar curios – şi a început să se uite prin iarbă şi să culeagă bucățile rupte de scrisoare. Erau ude de rouă şi de lacrimi, dar punând bucată lângă bucată a reuşit să înțeleagă ce-i cu acea scrisoare şi de ce plecase fata iar.

Dacă mă grăbesc o găsesc la Herla, că nu cred că a plecat taică-su să o ducă la Negrileasa, şi-a zis grăbindu-se spre casă, apoi l-a cuprins deznădejdea amestecată cu furie. Am rugat-o de atâtea ori să nu mai plece şi nu m-a ascultat, de data asta nu mă duc după ea! Aşa cum a plecat, aşa să vină şi înapoi!

În cale i-a ieşit Aglaia lui Victor şi şi-a descărcat toată furia pe ea. N-a reuşit să scoată femeia nici măcar un cuvânt din gură. E drept că era surprinsă: nu-l mai văzuse niciodată în viața ei pe Neculai atât de furios. El era calmul întruchipat.

E toamnă târzie, aproape iarnă. În aer e un amestec de ploaie cu fulgi. Vântul intră prin hainele oamenilor şi ei se simt înfrigurați oricât de mult le-ar strânge pe lângă corp. La Negrileasa e târg. Într-o poiană dintre dealuri e lumea de pe lume venită să cumpere sau să vândă. Animale, roadele pământului, haine, lână şi tot ce-şi mai doreşte omul găseşte la târg. Neculai Norocel e şi el la Negrileasa cu negustorii. De o lună şi jumătate de când a plecat Aglăița de la ei, deşi vedea că i-i casa pustie, nici nu s-a dus după ea şi nici nu a vrut să recunoască cu niciun chip că îi este dor. Spunea doar cu încăpățânare: va veni înapoi aşa cum a plecat!

A vândut purceii şi vacile cu care a venit la târg şi acum se pregătea să plece spre casă. A strâns fânul din fața cailor şi urca în căruță. Era cu un picior pe hloabe când privirea i-a căzut pe o mogâldeață cu opinci, cu fustă până în pământ, cu bondiță şi cu o bertă uriaşă strânsă în jurul capului, ce ducea un coş mai mare decât ea cu pere. Era zgribulită de frig. De sub bertă i se vedea doar vârful nasului. Nu vânduse nimic şi a luat cu greutate coşul în mână şi a plecat spre casă. Mergea poticnindu-se sub greutatea ce o ducea. A tresărit când două mâini puternice i s-au înfipt în umeri, apoi ochii i s-au umplut de lacrimi privindu-l pe omul din fața sa.

— Ce faci, Aglăiță?

Nu răspundea nimic. Doar plângea. El i-a luat coşul din mână şi l-a pus în căruță, apoi a luat-o şi pe ea de parcă ar fi fost un fulg şi a pus-o pe scândura căruței. A acoperit-o cu pătura cu care se învelea el ca să nu-i fie frig la drum.

— Ducem coşul ăsta acasă apoi mergem la Mălini.

Copilul nu spunea nimic, dar omul vedea în ochii ei aprobarea. Atât de puțin vrea un copil ca să te urmeze ca un câine credincios până la capătul lumii şi ceea ce vrea el nu-i avere, nu-i haine, nici bani, ci o frimitură de iubire dată fără condiționări şi fără pretenții. Dai şi atât. Nu ceri nimic. Nu certi şi nu cicăleşti. Te simți fericit că poți da, iar Neculai Norocel putea iubi acest copil exact aşa... Nu a cerut explicații şi nu a certat-o, s-a speriat doar când a aflat că fata făcuse tot drumul de la Mălini la Negrileasa singură.

— Ce fată curajoasă am! a spus în loc de ceartă şi a cuprins-o cu brațul rămas liber, căci cu unul ținea hățurile. Oricum nu vreau să mai faci vreodată aşa ceva! E periculos! Ştii cu cine semeni aşa curajoasă?

— Cu cine?

— Cu tata, a răspuns el şi a strâns-o bine cu mâna.

Pentru o clipă fata s-a gândit la Mihai Calbău, la omul ce înfruntase boala şi o învinsese şi şi-a imaginat că la el s-a referit apoi şi-a dat seama că se înşelase, Neculai Norocel se referise la el când spusese că e curajoasă ca taică-su.

L-a privit şi aştepta un răspuns, iar el înțelegând i l-a dat.

— Cu mine semeni, prostuță! Să nu mai fugi de la mine!

Aglaia descoperea că e minunat ca şi copil să te poți găsi într-un om mare, să te identifici, să te simți ca fiind a lui, chiar dacă nu eşti carne din carnea lui. Înainte de a adormi fericită că era un braț ce-i sprijinea trupul şi că avea un tată cu care semăna şi-a zis: nu am să mai fug niciodată...

Omul a auzit-o şoptind ceva, dar când a privit-o dormea şi i-a fost milă să o trezească şi să-i spună ce a zis. I-a sprijinit mai bine capul pe umărul lui şi a dat bice cailor. Făcuse cea mai mare afacere din ultima vreme şi era fericit. Îşi dăruise sufletul şi primise un suflet... mai bun schimb ca ăsta nu există pe pământ...

Fetița nu a mai fugit niciodată de la ei, indiferent de relația dintre ea şi mama. Oricât îi era de greu, oricât îi plângea sufletul de mila trupului chinuit de muncă, doar amintindu-şi cum o găsise taică-su atunci la târg, la Negrileasa, de felul în care a luat-o în brațe şi a pus-o în căruță, de felul în care i-a vorbit pe drum renunța la a fugi şi îşi spunea că pentru iubirea ce o primea necondiționat de la tatăl ei merită să îndure totul.

Rar venea tata şi o lua câte o zi două să se întâlnească cu ceilalți frați. Alteori o ducea Neculai Norocel la Herla să-i vadă. Cei doi tați ai ei erau prieteni buni.

Terminase clasa a patra cu rezultate bunicele – ar fi putut fi mai bune dacă nu ar fi muncit atât şi ar fi fost lăsată să învețe – şi ştia sigur că va merge mai departe. Mergeau în continuare la şcoală copii mult mai slabi ca ea la învățătură şi cu o situație materială incomparabil mai rea decât a ei. Patru clase erau obligatorii, dar ea nici nu se gândea că nu va face mai mult, aşa că discuția dintre mama vitregă şi învățătoarea venită de la şcoală să întrebe dacă o înscrie mai departe o şocă.

— Noi am luat-o pentru muncă, nu pentru țânut în şcoală!

— Ar trebui să vă mai gândiți. Aglaia e tare cuminte şi ascultătoare. Săraci nu sunteți...

— Nicio gândire! Am luat-o pentru muncă!

În ziua aceea a putut plânge iar, deşi nu o mai făcuse de foarte mult timp. Ascunsă în podul cu fân să nu o vadă nimeni se lăsa scuturată de hohote de plâns... Am luat-o pentru muncă... am luat-o pentru muncă... am luat-o pentru muncă... auzea repetându-se în creierul ei. Ca pe un animal de povară... adăuga printre sughițuri de plâns.

Cândva a hotărât şi i-a devenit lege pentru toată viața că ea va urî lenea, prefăcătoria, şmecheria, vaietele fără rost, falsa cucernicie şi lipsa de moralitate. Ea trebuia să semene, şi semăna, cu mama de la Herla, cu femeia ce a dus sacrificiul şi dăruirea până la a uita de sine.

Acum când s-a săturat de plâns a mai hotărât ceva ce nu va uita toată viața. Va fi lucrul pentru care va sacrifica tot, va uita de sine, va uita că-i făcută din sânge şi carne şi va deveni de fier.

A făcut legământ cu sine şi cu Dumnezeu. Semăna atât de bine făcându-l cu tatăl ei în noaptea când s-a certat şi s-a rugat fierbinte de El...

În genunchi, în fân, fără ca nimeni să o vadă, cu ochii secați de lacrimi şoptea:

... Jur, Doamne, că atunci când voi avea copii vor face şcoală! Nu va conta cât va fi de greu, cu ce preț, cu ce sacrificii! Nimic nu va fi mai important ca asta! Nu mă voi odihni destul, nu voi mânca şi nu mă voi îmbrăca, decât cu flenduri dacă nu se poate mai mult, dar copiii mei vor face şcoală!...

— Aglăiță, unde eşti? Dă mâncare la porci că guiță de foame! Mulge vaca şi dă lapte la viței! auzea aceeaşi voce ce spusese mai devreme vorbele ce i-au rupt aripile speranței: noi am luat-o pentru muncă...

În aceeaşi vară a mai venit cineva în casă la ei. Era fratele mai mic al Anicăi, Culiță. De fapt era cu mult mai mic decât soră-sa şi cu vreo doi-trei ani mai mare decât Aglaia. S-au împăcat bine cei doi şi vedeau unul în altul că sunt frate şi soră.

La şaptesprezece ani fata era o tânără ce ştia ca pe apă să conducă o gospodărie de la cap la coadă. După ce n-a mai mers la şcoală încet-încet mama a devenit tot mai bolnavă, iar fata prelua una câte una în mâini toate treburile gospodăriei. Ea dădea cu var şi tot ea spăla țoalele. Ea făcea săpun şi tot ea frământa pâinea şi o cocea în cuptor. Ştia de la mama de la Herla că focul e numai bun de pâine când poți ține mâna în buza cuptorului şi să spui „Tatăl nostru" fără să te frigi şi fără să tragi mâna. Tot de la ea ştia că trebuie să faci semnul crucii pe aluatul terminat de frământat şi făcea asta de fiecare dată. Tot ca pe o moştenire de la mama avea obiceiul aproape sacru de a răcori pâinea fierbinte scoasă din cuptor cu apă rece. Ea spăla hainele şi căuta de animale. Vara ajuta la lucratul pământului, iar iarna țesea. Ştia să urzească şi să dea prin spată, să monteze stativele şi să facă țoale de cordele, covor ales, prosoape, dar şi catrințe, fote, brâie pe care le vindea taică-su la târg.

Neculai Norocel o iubea la fel ca întotdeauna, dar renunțase demult la a mai lupta pentru ea. Ca să fie linişte în casă alegea tăcerea. Afacerile îi mergeau prost. De pe o zi pe alta se aştepta ca prăvălia să-i fie închisă de comunişti şi nu ştia ce avea să facă mai departe. De dus oricum nu avea să o ducă rău. Avea animale multe, pământ mult şi ceva bani strânşi deoparte.

Când Culiță, fratele Anicăi, a venit din armată, a descoperit o altfel de Aglaie. Nu mai era fata ce o lăsase. Părul i se închisese la culoare, nu mai era blond, ci şaten deschis. Ochii verzi erau tot la fel, dar fața şi gura nu mai erau de copil. Era mai înaltă decât cum o lăsase şi hainele stăteau altfel pe ea. Nu mai

era sora mai mică ce o lăsase acasă la plecare. Era o fată frumoasă şi străină... O necunoscută ce îi era dragă... Nimic din copilul ce îl lăsase nu mai trăise în ea. Surioara lui care muncea mereu, era foarte serioasă şi nu râdea niciodată devenise lebădă.

Pentru Aglaia Culiță nu devenise altcineva. Era tot fratele ei. Cel care nu se putea ține după ea la prăşit sau la adunat fân, cel care voia dimineața să doarmă mai mult, cel care îşi putea permite să facă mofturi şi să i se treacă cu vederea asta.

Fără să ştie nimic din înainte într-o duminică dimineața s-a trezit cu musafiri, cu tatăl ei de la Herla şi cu fratele cel mai mare, Vasile. Şi-a strâns fratele în brațe apoi la mângâiat pe față cu milă. Era atât de îmbătrânit! Din armată a vrut să fugă în Iugoslavia cu mai mulți soldați şi un comandant. Au fost prinşi. Comandantul a fost împuşcat, iar soldații au făcut puşcărie. La nici douăzeci de ani era deținut politic. Nu vorbea nimic despre anii de puşcărie, dar era marcat pe viață de ceea ce i s-a întâmplat. Ajuns acasă a aflat că iubita lui e măritată. A mai aflat că are un copil ce seamănă tare bine cu el, dar acum e al altuia... Era distrus sufleteşte şi nu ştia de ce să se lege ca să-şi revină. Viața lui se terminase înainte de a începe. Soră-sa îl privea şi-l înțelegea. Se vedea pe fața lui tot ce îndurase.

S-au aşezat cu toții la masă. Lingura fetei a rămas în aer când a început mamă-sa să vorbească. Spunea câte sacrificii a făcut ca să o crească, ce viață i-a oferit prin comparație cu frații rămaşi acasă. A avut mereu de toate: mâncare, haine, pantofi. N-a purtat niciodată opinci de când e în Mălini, pe când frații rămaşi acasă nici nu ştiau ce înseamnă pantofii... Când a vorbit că e timpul să fie recunoscătoare a scăpat lingura din mână. Borşul din farfurie a împroşcat fața de masă şi hainele ei. Se uita când la un tată când la altul să vadă ei ce spun. Nu spuneau nimic. Ascultau şi ei vorbele femeii. Îi venea să râdă şi să plângă. Nu ştia dacă Dumnezeu e bărbat, dar aici pe pământ şi pentru ea lumea părea condusă de femei.

— Ar fi bine să te măriți cu Culiță, în felul acesta nu se înstrăinează averea şi nici pământul. Ai să o duci bine toată viața...

Adică sclav până la moarte... şoptea inima ei, dar buzele nu spuneau nimic. Era prea şocată ca să poată vorbi.

— Ei, ce spui?

Toți o priveau şi aşteptau răspunsul ei.

— Nu pot. El este fratele meu, a îngăimat.

O vară întreagă toți oamenii ce le-au intrat în casă, puşi de Anica, făceau presiuni asupra ei. Tuturor le răspundea că ea îl consideră frate şi nu se poate căsători cu el. Când a mers la mănăstire să se spovedească până şi preotul Emilian a încercat să facă acelaşi lucru. I-a vorbit de sacrificiile Anicăi pentru a o

creşte şi că-i este datoare cu recunoştință. Până şi de avere şi de viitor i-a vorbit preotul.

În ea creştea o furie oarbă. Îi trecea prin fața ochilor anii de chin şi de muncă inumană. Nu frimitură de dragoste, nu mângâiere, nu blândețe... Borcanul spart de fruntea ei când a vrut să mănânce... Nu milă pentru oasele ei de copil ce s-au solidificat fără vreme ridicând cazane cu cartofi de fiert la porci şi muncind mai mult decât un bărbat. Nimeni n-a ştiut adevărul şi ea nu s-a plâns nimănui.

L-a privit pe preot şi acesta s-a cutremurat de ceea ce vedea în ochii ei. Nu suporta să o privească. Şi-a plecat capul în pământ. A tresărit când a văzut palmele ei întinse spre el. I le arăta fără niciun cuvânt. El le privea şi nu mai ştia ce să zică. Avea bătături cum nu a văzut niciodată la nimeni. Pielea îi era crăpată în unele locuri până în carne. În şanțurile adânci săpate de muncă sângele uscat făcuse coji. Preotul Emilian citea povestea spusă de palmele ei. Şi-o amintea pe Saveta, pe mamă-sa, cum a murit în mănăstire epuizată de muncă şi de griji. Îşi mai amintea cum i-a povățuit să se ducă să ia un copil şi să facă o pomană.

Fata a început să vorbească şi ascultând-o se simțea vinovat. Drumul spre iad e pavat cu intenții bune...

La sfârşit de tot fata a spus:

— Nu mă pot căsători cu el pentru că nu-l iubesc şi îl consider frate, nu pentru viața pe care am dus-o cu mama.

— Nimeni nu te poate obliga. Iartă-mă pentru ceea ce am încercat să fac vorbindu-ți. Am înțeles totul greşit... Dumnezeu să te ocrotească...

Părintele a rămas tare supărat. Orice făcea nu putea uita tot ceea ce îi povestise fata şi nici mâinile acelea întinse spre el.

Era doctor în suflet de om, dar descoperea că niciodată nu-i prea târziu să mai afle ceva despre culmile şi abisurile acestuia, despre cucernicie adevărată şi falsă cucernicie, credință din inimă şi credință de fațadă, sacrificiu adevărat şi pază de om ce se sacrifică...

Toamna, tot într-o duminică, a venit iar fratele şi tatăl ei. Mai era puțin până la postul Crăciunului şi Anica voia ca până la post copiii să fie luați. Nici nu voia să conceapă că fata pe care o luase de suflet, îşi făcuse pomană cu ea, îndrăzneşte să-i refuze fratele. Era culmea nerecunoştinței şi a nesimțirii...

A fost mai fermă ca niciodată. I-a spus clar că ori pleacă înapoi la Herla ori îl ia pe Culiță. Ştia sigur că fata va alege pe frate-su. Nu era nebună să dea cu piciorul la o situație ca a lor şi să aleagă sărăcia de acasă.

— Plec acasă la Herla.

Cuvintele fetei au căzut ca o pală de vânt peste Anica şi aproape au făcut-o să se clatine. Acum ştia că fata nu-i normală la cap după criteriile ei de a cântări şi măsura lumea.

Cel care a lovit-o a fost frate-su Vasile. Orbit de văicărelile lui Madam Norocel, înfuriat pe propria viață ce nu-şi mai avea rost, a pus în palma ce i-a dat-o toată furia ce o simțea.

— Aşa răspunzi tu după ce au făcut atâtea pentru tine!?

Ținându-şi obrazul lovit şi-a privit fratele cu milă în loc de furie. A vorbit neobişnuit de calm de parcă nimic nu o durea.

— Nu mă mărit cu el. Îl consider fratele meu. Mâine voi veni acasă. Voi plecați azi. Eu rămân să-mi fac bagajul.

Taică-su şi frate-su, Vasile, au plecat supărați spre casă. Deşi îi voiau binele, Vasile regreta că a lovit-o, iar taică-su a zis:

— Mai bine să vină acasă. Nimeni nu o poate obliga. Căsnicie cu de-a forța nu se poate. Eu pe maică-ta am luat-o de dragă.

Vasile păşea trist lângă taică-su. I-a simțit în voce dorul după ea chiar şi acum. L-a durut crud şi dorul lui după iubita pierdută şi după copil. S-a cocoşat sub povara vieții ce-i chinuia pe toți cei dragi din neamul lui şi a vinovăției că-şi lovise sora.

— Nu trebuia să o lovesc. Am greşit, tată.

Atât de vinovat se va simți pentru gestul făcut atunci încât de câte ori îşi va aminti de-a lungul vieții de el îi va cere iertare surorii lui, deşi aceasta îl iertase demult...

Neculai Norocel nu zicea nimic. Era orbit şi el de poveştile cu înstrăinatul averii şi al pământului. Dacă Aglaia îl lua pe Culiță rămânea totul în familie. În plus era cea mai bună gospodină pe care o întâlnise în viața lui şi ar fi ştiut foarte bine să administreze casa şi întreaga avere. Şi viitorul ei ar fi fost bun şi în siguranță. Şi cu toate astea cu o fărâmă de creier neorbită de Anica şi dragostea ce i-o purtase mereu fetei îl făcea să nu-i spună nimic şi să-şi termine gândurile cu cuvintele: Nimeni nu o poate obliga. Dacă voia nu era rău, dar dacă nu vrea este dreptul ei să aleagă.

— Dacă mai stai până mâine ce-ar fi să te duci la joc în seara asta? întrebă Anica ascunzându-şi furia şi încă sperând. Şi fratele ei mergea la joc. Şoşotise ceva cu soră-sa mai mare.

Fata nu spunea nimic. Încă o mai durea fața unde fusese lovită.

— Dacă te duci îți poți lua rămas bun de la prietene... mai încercă Anica îndulcindu-şi vorbele ca mierea.

— Mă duc!

Voia să iasă din casă. Să vadă pentru ultima dată satul în care a stat nouă ani, jumătate din întreaga ei viață. Să se despartă de puținele prietene ce şi le făcuse.

Şi-a luat cele mai frumoase haine pe care le avea. Şi-a aranjat părul, după ce l-a legat în codițe, sub formă de coroniță în vârful capului. Într-o parte,

aproape de ureche, a pus o floare roşie. Nu ştia de ce, aşa i-a venit când a văzut că pe ie are tot flori roşii. Dacă ar fi văzut-o Mihai Calbău, taică-su, ar fi crezut că trăieşte în alt timp în urmă cu câteva zeci de ani când o copchilă cu o floare roşie în păr s-a izbit în el în pragul crâşmei de pe Lupoaia. Asemănarea era izbitoare.

— Eşti tare frumoasă!... i-a spus taică-su la plecare. Înainte de a ieşi pe poartă l-a mai auzit: Semeni cu taică-tu.

Ştia la care tată se referă. S-a întors spre el şi a râs. Ştia că el se ascunde în tăcere ca să nu fie scandal în casă şi mai ştia ceva că tăcerea lui e un fel de a fi de partea ei.

De la nouă ani am avut doi taţi la fel de minunaţi şi nicio mamă... E greu să o înlocuiască cineva pe adevărata ei mamă. Uneori îşi amintea de tanti Paraschiva de la Negrileasa şi o apuca duioşia. Nu mai ştia nimic de ea. Nu a mai primit de la ea nicio scrisoare.

Jocul era în toi când a ajuns. Viorile ţiganilor iubindu-se cu arcuşul scoteau sunete ce îi făceau pe flăcăi şi pe fete să joace nebuneşte. Colbul stârnit de opincile ce frământau pământul jucând umplea aerul. Ii înflorate şi catrinţe negre, poale albe şi cosiţe frumos pieptănate, bujori în obraji şi râsete vesele erau amestecate în iureşul nebun al dansului şi a bucuriei de a trăi. Ochi în căutarea iubirii din alţi ochi, priviri fugind de priviri ce nu le dorea, sete de dragoste şi de viaţă şi peste toate suspinând muzica.

Jocul s-a terminat. Fetele respiră adânc şi îşi răcoresc faţa după focul dansului. Flăcăii caută cu privirea aleasa noului dans. Fetele aşteaptă înfrigurate să fie din nou luate la joc. Culiţă, fratele Anicăi, se îndreaptă spre Aglaia. Ea ştie că nu-l poate refuza. Nu se face aşa ceva. Înainte ca el să ajungă în faţa ei îi şopteşte fetei urâte ca noaptea şi pe care n-o lua nimeni la joc de lângă ea:

— Ţi-a făcut semn frate-miu, Culiţă, să mergi să joci cu el!

Fata râde fericită şi se îndreaptă spre băiat. Nici nu-şi imaginează că acesta nici n-o observase şi că moare de ciudă că s-a trezit cu ea în braţele lui. Pe altcineva voia el să ia la dans.

Culiţă Ungureanu venise din munte numai pentru joc. Terminase şi el armata aceea plină de peripeţii şi care îl uscase de dor de Mălini. Dar acum, după armată, nu-i mai era destul munţii şi oile, cântatul din fluier şi luptele cu urşii şi cu lupii. Îl chema ceva ce nu ştia cum să-i spună spre sat, spre duminicile în care era joc sau bal. Parcă suna mai dulce cântecul ţiganului „De n-ar fi ochi şi sprâncene / N-ar mai fi păcate grele”... decât doina fluierului.

A văzut-o şi a plecat spre ea. Nu o cunoştea, dar trebuia să joace cu ea. Inima i-a răcit gândindu-se că ar putea să o ia alt flăcău la joc înainte de a ajunge el la ea. Toată noaptea au jucat amândoi. Ea ştia că e ultima noapte în Mălini şi voia să joace fără a se gândi la nimic altceva. El ştia că în zori trebuie să fie înapoi pe munţi, dar acum tot joc voia fără niciun alt gând. Ochii lui pe floarea

ei din păr, mâinile pe mijloc şi dansul nebun, speriați unul de altul şi totuşi parcă cunoscându-se de când lumea... toate astea i-au făcut să ofteze. Niciunul nicialtul nu se mai putea întoarce înapoi. Ea, dacă pleca în zori la Herla, pleca având la ea cei mai frumoşi doi ochi căprui de pe pământ, iar el dacă pleca lua cu el misterioşii ochi verzi şi cosițele în care era pusă o floare roşie.

El avea casa peste drum de a ei în spatele parcului, la nicio sută de metri distanță şi totuşi nu s-au văzut niciodată până atunci. La şcoală nu s-au întâlnit căci el venea mai mult iarna, în rest era pe munți. Şi ea era mai mult cu munca decât cu joaca sau şcoala. Nu ştiu cum făcuse soarta că ei până în seara aceea nu s-au văzut niciodată şi nu ştiu cum a făcut Dumnezeu că în zori niciunul nu a mai găsit drumul spre ceea ce spusese seara că vor merge. Ea n-a mai plecat acasă la Herla şi şi-a anunțat familia că se mărită apoi i-a acordat primul ajutor mamei. El a plecat spre munți după ce a spus acasă că se însoară.

— Nu vei primi nimic de la noi. Nici zestre, nici pământ, nimic, nimic!

— Nu vreau nimic. Mă mărit cu el!

— Sunt mulți frați şi o duc greu! Bunică-su, Toader Gherasim, tatăl maică-si, a pierdut toată averea şi e în puşcărie. O s-o duci greu, Aglăiță, să nu zici că nu ți-am spus. Tu la noi te-ai învățat să ai de toate şi să trăieşti bine.

Fata a râs amar. Averile se fac de oameni, dar oameni făcuți de averi nu am văzut, gândi.

— Mă mărit cu el!

— Să nu vii să ceri de nici unele de la noi!

— N-am să vin!

E iarnă grea. Troienile ajung până sub geam. Pe uliți cărări înguste prin omăt leagă casele unele de altele, iar fumul gros ce iese din hogeag le leagă cu cerul. În unele locuri numai după fum ştii că acolo este un bordei căci totul e îngropat sub plapuma albă. La streaşini atârnă țurțuri groşi de gheață. Culiță a plecat dimineață la pădure după lemne. Aglaia s-a trezit înaintea lui şi i-a pus merinde în traistă, dar înainte de asta a aprins candela şi s-a închinat. A căutat apoi de oi, de vacă, de păsări şi de porci. Locuiau într-un bordei vechi lipit de grajd ce fusese a bunicilor lui Culiță din partea tatălui de pe ulița dispensarului. O duceau greu şi ei nu-i venea a crede că maică-sa chiar se ținuse de cuvânt. Nu voia să-i dea nimic pentru că nu o ascultase. Avea nevoie de un covor pe perete şi țoale de cordele pe jos, dar ştia că le va avea dacă şi le va face singură. Îi trebuiau macaturi pe pat şi plapumi mai bune decât cele rămase de la bunicii bărbatului. Aceştia au avut şi o casă mai bună, dar a ars. A rămas doar cămăruța de lângă grajd. A terminat treaba şi a plecat la mamă-sa. Şi-a călcat pe inimă şi a rugat-o să-i dea nişte varză murată. Era în postul Crăciunului şi ar fi făcut sarmale de post. Spera că îi va da, căci tot ce era în beci era pregătit de ea din înainte de a se mărita.

— Nu îți dau. Se însoară Culiță şi avem nevoie de toată varza.

— Mamă vreau un ceaun. Nu am în ce face mămăligă. Aveam unul rămas de la bunicii lui bărbată-miu, dar s-a spart. La matale sunt mai multe.

— Nu-ți dau. Dacă se însoară Culiță trebuie să-i dau lui.

Era în modul de a repeta că se însoară Culiță şi îi dă totul lui un fel de a presăra sare pe rană, un fel de a zice: Uite ce ai pierdut, dacă nu ai vrut să te măriți cu fratele meu. Erau toate ale tale, dar aşa nu ai nimic!

A plecat tristă spre casă. Era hotărâtă, mai hotărâtă ca niciodată, să-şi facă totul cu mâna ei. Să toarcă lâna, să o vopsească şi să țească pentru a-şi îmbrăca camera în care locuia. Să muncească şi să câştige bani ca să-şi cumpere tot ce n-are. Până în primăvară avea deja stativile puse şi lucra la covor ales pentru perete.

Când li s-a născut primul copil erau tot în bordei. Aveau lemn adunat pentru casă, dar nu destul. Socoteau împreună bârnele prismuite, căpriorii, lemnul de înfundat pereții, scândura şi dulapii pentru tâmplărie şi rezultatul era că nu le ajungea. Mai dura până reuşeau să o ridice. În timpul ăsta se ocupa de copil, lucra pământul şi țesea. Şi-a îmbrăcat cămăruța în care stătea şi aduna țoale de cordele, covoare, cuverturi pentru casa ce şi-o vor face.

De primăvara până toamna tot greul casei era în mâinile ei. Bărbatul ei era tot pe munți cu oile. O ajuta taică-su, Neculai Norocel, ce nu venea niciodată din jos fără a trece mai întâi pe la ea. Aducea întotdeauna câte ceva pentru ea şi pentru copil. Şi tatăl ei adevărat venea şi stătea câteva zile la ea când avea treabă mai multă pentru a o ajuta. Uneori îi era ciudă că trebuie să facă totul singură şi nu voia să găsească răspuns la întrebarea ce iubeşte mai mult soțul ei munții şi oile, poveştile şi cântatul din fluier sau familia şi casa. Îi era greu să recunoască că se măritase cu un fel de haiduc, dar nu regreta, oricât iar fi fost de greu. Fusese alegerea ei.

Şi-a lăsat copilul de numai câteva luni la o vecină şi a fugit spre malurile Suhei unde erau vacile la păscut căci i-a trimis răspuns văcarul pe cineva că vaca ei a căzut într-o mlaştină şi nu mai poate ieşi.

Voia să nu fie adevărat. Era văcuța ei ce acum trebuia să fete prima dată şi să-i dea lapte pentru copil şi pentru toată casa. Îşi făcuse planuri că va mai şi vinde din lapte ca să câştige ceva bănuți cu care să rezolve alte griji. Cu mătuşa Maria, o bătrânică din vecini, deja vorbise să-i toarcă şi ea îi va da lapte ca plată.

Când a văzut animalul zbătându-se în smârcul de sub poalele Coastei i s-au umplut ochii de lacrimi. Cineva aruncase o funie şi a prins-o de gât. Orice încercau oamenii adunați acolo nu reuşeau să o scoată.

— Am trimis răspuns lui Culiță, dar n-a venit, i-a spus văcarul.

Ea plângea privindu-şi animalul ce se scufunda încet-încet în noroi.

După ore bune de chin, ajutați de nişte pari ce i-au băgat pe sub burta animalului, dar şi trăgând de funia ce-i era legată de gât au reuşit să o scoată, dar totul fusese în zadar. Sub ochii stăpânei ce plângea frângându-şi mâinile a murit. Nu ştia să spună ce o doare mai tare şi o făcea să plângă: pierderea animalului sau faptul că bărbatul ei nu a venit repede din munți acasă când a aflat ce necaz a dat peste ei. A plâns atunci pentru tot ce o durea, şi pentru frigul şi sărăcia din bordei, şi pentru munca ce nu se mai termina şi era prea multă pentru o singură femeie, şi pentru soțul ce o împărțea cu munții şi oile, dar şi pentru animalul pierdut ce trebuia să aducă belşug în casa ei. Pentru un singur lucru nu a plâns atunci şi nu va plânge niciodată în viața ei oricât de greu îi va fi şi anume nu a plâns după cel pe care i-l sortise mamă-sa pentru a avea avere şi a o duce bine.

Se săturase de plâns lângă animalul mort. Şi oamenii s-au săturat să o privească cum plânge fără a se îndura să plece de lângă văcuța ei.

Cineva i-a pus mâinile pe umeri şi ea ştia a cui sunt acele mâini. Nu le putea confunda cu ale nimănui pe pământ.

— Nu plânge, Aglăiță. Am să-ți cumpăr altă vacă, numai nu mai plânge. Hai acasă!

— Mulțumesc, tată!

— Veneam din jos şi mi-a spus un om ce ți s-a întâmplat. Nu m-am mai dus acasă ci am venit direct aici, i-a spus Neculai Norocel în timp ce mergeau spre căruță.

Când a făcut următorul drum în țară pe la târguri i-a adus vaca promisă şi i-a mai dat şi ogorul din Bălți ca să facă fân. Acum nu se mai ascundea în tăcere şi nici nu-i mai păsa de cicălelile soției. Tot ce ştia era că îşi iubeşte sincer copilul pe care l-a crescut şi i-i milă de el că o duce atât de greu şi că trebuie să facă ceva să o ajute.

Toți ceilalți o duceau bine, şi soția, şi fratele Anicăi pe care îl considerau acum fiul lor, şi nora ce le-o adusese în casă, doar fiica lui era chinuită şi el regreta anii lungi de tăcere şi de ascuns în ea. Îi era drag nepotul, Gavrilaş, pe care i-l dăduse fiica şi avea grijă să-i cumpere mereu câte ceva. Când Anica îl certa că a dus ceva Aglăiței şi că tot ce are de dat e pentru Culiță şi soția lui în sfârşit o punea la punct:

— Pe mine nu mă comandă nimeni ce şi cui să dau! E fata mea şi cât mai am de trăit o ajut!

Era atât de ferm încât Anica se speria de vorbele lui şi tăcea. El nu a fost niciodată aşa. Dragostea de tată îl făcea să lupte pentru copilul lui chinuit. De Culiță, fratele nevestei, nu a prins drag ca de fata luată de suflet. A fost ca o vrajă, o reacție miraculoasă în sufletul lui când a văzut-o prima dată la Herla când a venit din pădure unde a fost să pască cârlanii mătuşii Niculina. Nu ştia ce

se întâmplase în sufletul lui – parcă iubirea trebuie explicată – dar focul aprins atunci în el nu s-a mai stins nicicând. Îi era fiică, copilul ei îi era nepot – nimeni nu putea să distrugă asta sau să schimbe.

Gavrilaş avea aproape zece luni. Într-o noapte a vomitat ceva verzui. Mamei i s-au muiat picioarele de frică. O durea inima. Până în zori a stat şi l-a privit cum doarme. Nu plângea, nu avea febră, nu arăta în niciun fel că ar fi bolnav. În ziuă, după ce a făcut treburile, s-a dus cu el la spital. O nelinişştea faptul că vomitase chiar dacă nu avea niciun semn de boală. Pentru a se linişti era bine să-l ducă totuşi la doctor.

Când i-a venit rândul a intrat în cabinet şi a explicat tot ce se întâmplase.

— Eşti o mamă isterică. Copilul e gras şi frumos, nu are niciun semn de boală. A regurgitat puţin lapte. O fi supt prea mult... o certa blând doctorul în timp ce se juca cu mânuţele copilului ce s-au întins spre stetoscopul de la gâtul lui.

— Dar a vărsat ceva verzui... a mai încercat încă o dată să-l convingă femeia.

— Du-te acasă liniştită. Uitaţi-vă la ea ce copil are şi vine aici să spună că-i bolnav! s-a adresat el asistentelor când femeia deja ieşea din cabinet.

Şi-a privit copilul ce-i gângurea în braţe. Era frumos ca un înger. De fapt toată lumea, mai ales femeile duminica la biserică, îi spunea că are un copil tare frumos şi ea era mândră de asta. I-a lipit capul de pieptul ei şi a grăbit pasul spre casă unde o aşteptau nenumărate treburi.

Oricât de mult a liniştit-o doctorul făcea ce făcea şi fugea iar la copil. Noaptea următoare nu a putut adormi deloc. Deşi copilul nu mai dăduse niciun semn de boală avea o nelinişte, un fel de presimţire bolnavă ce nu-i dădea voie să închidă ochii. Ar fi vrut să fie acasă bărbatul ei. Nu pot să-l chem doar că a vomitat copilul. Are şi el treburile lui...

A aţipit aproape de zori. A visat-o pe mamă-sa aşa cum era în dimineaţa când a plecat la mănăstire. Tot la fel i-a mângâiat faţa şi a mai făcut ceva ce a făcut-o pe Aglaia să sară din somn ca arsă. I-a luat copilul din braţe şi i-a spus:

— Pe Gavrilaş îl iau cu mine.

A fost doar o clipă de somn şi de vis. S-a trezit simţind cum o îngheaţă groaza. La lumina candelei a căutat chipul copilului. Era cenuşiu. Micuţul a început să vomite. Era ceva verzui la fel ca în noaptea trecută, doar că acum nu se mai oprea. Avea şi diaree. Cel mai mult o îngrozea faptul că de la o clipă la alta chipul copilului ei se schimba. Slăbea, devenea din ce în ce mai cenuşiu. A plecat fugind cu el în braţe spre spital. Plângea, alerga şi se ruga. Când a văzut-o doctorul, buimac de somn şi trezit de ţipetele ei, atât a putut spune:

— Ăsta nu-i copilul cu care m-am jucat ieri!

Altceva nu putea gândi. Copilaşul, ca un boboc de trandafir uscat brusc, stătea cu capul culcat pe umărul mamei căci nu mai avea putere să şi-l țină şi gemea uşor. Nu întindea mâinile şi nu zâmbea. Buzele vineții arătau clar că deja îl sărutase moartea.

L-au întins pe pat şi nu aveau curaj să-i spună, nici asistentele, nici doctorul, că e pe moarte. Se scurgeau din el ultimile fărâme de respirare, dar şi acestea se stingeau încet. O priveau cum îl strigă când i se părea că se pierde cu totul şi cum se bucura când micuțul deschidea ochii iar pentru a o privi.

— Faceți-i ceva, doctore! Vă rog!

Doctorul nu putea face nimic. Ba da, putea să-i spună că pruncul ei e pe moarte, dar nu avea curaj. O asistentă mai în vârstă a țipat când s-a săturat să privească tot acest calvar:

— Aduceți o lumânare! Copilul moare!

— Nu! a țipat mama şi l-a cuprins cu brațele prăbuşindu-se peste patul în care micuțul ei se lupta cu moartea.

— Trebuie să ieşi afară. Nu poate muri din cauza ta. Uite cum îl chinui... îi vorbea blând asistenta ridicând-o de jos.

Privea spre copil, spre doctor şi spre asistente înnebunită şi se lăsa dusă spre uşă. Tot ce înțelegea, în neînțelesul ce era viața ei acum, e că Gavrilaş se chinuie din cauza ei, nu poate muri că-i ea acolo şi i-i milă de ea...

S-a lăsat dusă afară pentru ca să nu-l mai chinuie. Din prag a mai întors încă o dată ochii spre copil şi spre lumânarea ce-i era aprinsă la cap, apoi a ieşit. În prag s-a ciocnit de bărbatul ei.

— Ce-i cu Gavrilaş? Am avut un vis ciudat şi am plecat repede de pe munte acasă...

Ea nu i-a mai putut răspunde. Ca o pasăre bolnavă a dat din mâini spre uşa închisă în urma ei. De durere că îşi pierde copilul se scufunda într-un întuneric în care nu o mai putea atinge nimic.

Au urmat luni de zile trăite fără a trăi. Nu voia nimic căci totul îşi pierduse rostul. Rațiunea ei de a lupta, puterea ei de a munci dincolo de orice limite fusese copilaşul. Acum nu avea de ce se agăța pentru a rămâne în realitate şi pentru a mai vrea să învingă. Cel mai rău era noaptea când îl visa apoi se trezea şi, nefiind obişnuită cu ideea că el e mort, începea să-l caute prin pat, pe lângă ea. Uneori întindea mâna să-l legene aşa cum făcuse timp de zece luni, alteori îşi descheia nasturii ca să-i dea să sugă... Acelea erau momentele cele mai cumplite când nimic nu o alina. Ce leac să ai pentru mâna întinsă spre a cuprinde un prunc ce nu mai este, ce să faci cu sânii plini de lapte încă, pe cine să strângi la piept ca să te vindeci de dor şi ca să umpli golul ce devine viața!?... O bucățică de leac, o frimitură de vindecare e timpul, restul rămâne de nevindecat...

Bărbatul ei a simțit şi durere, dar şi furie oarbă şi din calea furiei lui a trebuit să fugă doctorul din sat căci l-ar fi omorât. Apoi şi la el a rămas doar durerea. Hălăduia nebun pe munți, trecea rar de tot pe acasă, ca să uite că pruncul lui nu mai este.

Ca să-şi umple timpul cu ceva şi ca să nu înnebunească, Aglaia a început din nou să muncească. Mai mult ca niciodată şi mai fără odihnă. Toată această muncă o făcea să uite şi să nu se mai trezească noaptea şi să întindă mâinile spre locul unde dormea cândva pruncul.

Devenise un robot: muls vaca, dus laptele la lăptărie, făcut curat la porci şi la găini, prăşit, adunat fân, țesut, tors, văruit... dar tot ce făcea nu era destul. La un an de la moartea copilului s-a apucat de casă. A tocmit oameni la lucru şi, fără a-şi mai aştepta bărbatul de pe munți, a început. Muncea cot la cot cu ei şi chinuindu-se muncind uita că bărbatul ei o ceartă că nu mai vine alt copil. Taică-su, Neculai Norocel, îi era alături. Uneori o certa şi încerca să o oprească din acest maraton al muncii, dar renunța când vedea că nu are ce-i face. Munca devenise rațiunea ei de a trăi.

Trei ani au trecut de la moartea primului ei copil şi toți atâția ani a aşteptat un alt copil. Casa era ridicată şi acoperită. A tocmit nişte țigani să o ungă cu lut, iar ea cu un băiat din sat urca lutul pe pod. Era gravidă şi voia ca atunci când va naşte să fie casa gata. Şi țiganii şi băiatul din sat o priveau cu uimire. Nu pomenea un cuvânt că este gravidă, nu se văita. Acum le dădea masa, acum era în grajd la vite şi tot acum din nou la umplut gălețile cu lut şi dus la scripete de unde le trăgea băiatul în pod.

— Tanti Aglăiță, n-ai vrea să vii matale în pod? Poate e mai uşor aici decât jos.

Şi-au schimbat locurile, dar era la fel de greu. Mâinile îi erau tot o durere de la atâta greutate. O durea şi spatele şi burta, dar nu băga în seamă durerea. Oricum nu şi-ar fi permis să plătească încă un om. Seara era terminat de pus lutul pe pod. De a doua zi se puteau apuca țiganii de fețuit podurile. Cu ajutorul lui Dumnezeu peste o lună, când ştia ea că trebuie să nască, ar fi fost totul gata.

A terminat treburile târziu în noapte. Înainte de a se culca a mai privit la teancurile de țoale şi covoare ce le țesuse pentru casa ei. A mai şi vândut mai ales fote şi catrințe, mai rar prosoape, cuverturi, țoale de cordele sau covor ales atunci când nu-i ajungeau banii, dar cele mai multe le-a păstrat pentru casa ei.

Nu auzea laudele oamenilor sau dacă le auzea nu o atingeau în niciun fel. Nu-i păsa nici de mila lor şi nici de sfaturi. Ea ştia ce are de făcut şi făcea. Voia totul pentru copilul ei şi pentru ceilalți care spera că vor veni. Ştia că seamănă bine cu mama ei, modelul ei de om ce se sacrificase pentru familie. Niciun sfat, nicio laudă, nicio milă nu putea fi mai mult ca asta. Indiferent de preț voia să fie

un învingător şi viața o învățase că pentru asta nu trebuie să ai noroc sau fericire ci să lupți şi să ai voință de fier. Ăsta-i norocul şi fericirea învingătorilor.

Privea mândră teancurile ei de lucruri. Era mulțumită şi ignora durerea ce o sfâşia.

Am muncit prea mult... şi-a spus şi s-a întins pe pat, dar s-a ridicat iar. Nu putea să se culce neînchinată. Trebuia să vadă ce-i cu candela că de-abia mai pâlpâia. Mama ne punea tot timpul să ne închinăm dimineața şi seara... Avea grijă să fie tot timpul candela aprinsă...

La sfârşitul rugăciunii era lac de sudoare din cauza durerii. Auzea pe cineva strigând-o la uşă, dar nu putea fi atentă acolo. Îşi ținea mâinile pe burtă şi încerca să se ridice din genunchi. Când a simțit că-i udă pe picioare a înțeles că naşte fără vreme şi fără a se putea ridica de jos a început a plânge.

— Aglăiță, tu, Aglăiță, de ce nu răspunzi?

În vocea de afară era îngrijorare, era dragoste, era nevoie de a acroti. Întotdeauna venea atunci când avea nevoie disperată de ajutor.

— Intră, tată! a țipat ea cât a putut de tare ca el să o audă.

Neculai Norocel s-a izbit în uşă cu putere şi furaibărul pus să o țină încuiată s-a desfăcut. El a intrat în casă cu un harbuz în mână. Asta îi aducea mereu de când era gravidă. Ştia că îi place. Privind-o l-a scăpat jos din mână. S-a repezit spre ea şi a ridicat-o de jos. Era ca atunci când a găsit-o la Negrileasa. Copilul lui neajutorat şi la care ținea mai mult decât dacă i-ar fi fost tată drept...

A învelit-o într-o pătură şi a plecat spre spital mânând caii nebuneşte. S-a dus acasă după aceea şi a lăsat marfa adusă din țară, apoi a plecat iar la spital. S-a liniştit când a aflat că avea o nepoțică pe care o chema Maria – i-a pus numele ăsta pentru că atunci când a apucat-o durerile citea Acoperemântul Maicii Domnului, dar şi pentru că erau în luna august în apropierea Sfintei Marii – şi că sunt amândouă sănătoase. Totuşi mai avea ceva de făcut până la ziuă şi de-abia apoi se putea odihni. A plecat pe munți să-şi caute ginerele şi să-i spună că are o fiică, dar mai ales să-l aducă acasă. Să fie lângă ea în zori. Avea nevoie de el.

Era fiica lui şi o cunoştea cel mai bine. Ştia că dincolo de imaginea de femeie de fier ce o arăta lumii era o ființă fragilă pe care a găsit-o plângând singură pe podea în fața icoanelor speriată de durere şi neavând cui cere ajutor. Pe el Dumnezeu l-a trimis atunci. Era tare obosit după zilele de călătorie şi aproape trecuse de ulița dispensarului pe unde se mergea la casa fiicei lui. Am să merg pe la ea mâine să-i duc ce i-am adus, şi-a spus mânând caii, dar în următoarea clipă a tras cu putere de hățuri şi a întors caii din drum. Nici el nu ştia de ce acționează aşa. Era un fel de teamă, un presentiment că fiica lui are disperată nevoie de cineva... Ştia că o lăsase lucrând la casă şi că a dojenit-o că munceşte atât de mult. Trebuie să văd că-i totul bine cu ea ca să mă pot odihni...

El o cunoştea cel mai bine pe lume. Mai bine decât taică-su adevărat şi mai bine decât bărbatul ei ce lăsa prea mult greu pe umerii ei. El ştia că-i fragilă, el ştia că are nevoie de ocrotire. Pentru el nu putea fi omul de fier văzut de lume. Ştia că ea e copilul ce s-a lipit de el în şaretă când au luat-o prima dată la Mălini, e copilul ce a adormit lângă el fericit după ce a luat-o de la Negrileasa, e pruncul în a cărui ochi a văzut lacrimi când nimeni altcineva nu i le-a văzut. Că mai era pe lângă asta şi copilul ce la nouă ani a tăiat singur trei sate şi un munte şi tot la vârsta aceea muncea cât un adult, că a avut puterea să spună nu unei tranzacții în care se vindea pentru ai fi bine şi a avea avere, pentru că îşi ducea greul vieții fără a se văita era important pentru el şi îi stârnea admirația, dar în ochii lui era mai important copilul din ea.

În zori Culiță Ungureanu era la spital să-şi vadă soția şi fiica. Tot drumul din munte până în sat a avut o discuție aprinsă cu socru-su. Acesta îi cerea să renunțe la oierit şi să-şi caute un serviciu stabil pentru a fi mai mult timp acasă.

— Nu am pus-o eu să facă singură casa. Am trimis tot lemnul pentru ea din munte şi l-am făcut cu mâinile mele: bârne, căpriori, draniță, lemn de înfundat pereții. Trebuia să aibă răbdare să lucrăm la ea mai mult iarna când sunt şi eu acasă, dar ea n-a vrut. Când îşi pune ceva în cap nimeni nu o poate opri.

Aici Neculai Norocel trebuia să-i dea dreptate ginerelui său.

— Renunță la oierit. Nu ai un venit sigur şi stabil. Eşti tot timpul pe munți.

Ciobanul nici nu voia să audă. Neam de neamul lui au fost toți ciobani. El stătea pe munți de pe la nouă ani. Nu putea duce altă viață şi nu-şi putea imagina că poate trăi fără oi, munte şi poveşti. Mai era dragostea de libertate ce depăşea orice alt sentiment, era mai tare decât iubirea față de casă şi familie. Încă nu era conştient ce înseamnă căsnicia.

Mama lui, Anica Ungureanu, fiica lui Toader Gherasim fostul chiabur ce acum era la închisoare, îi povestea uneori nurorii de care prinsese drag, ce înseamnă viața cu un cioban şi tânăra femeie învăța din ceea ce povestea „mămăica” – aşa îi spunea nora soacră-si – că va fi singură când îşi va naşte copiii şi tot singură când ei vor fi bolnavi, singură când îi va lua foc hornul sau îi va muri vreo vită. Ea va duce greul casei în spate şi ea va căuta soluții la orice problemă ivită. Cel mai greu îi era să accepte ideea că muntele e marea iubire a ciobanului şi până la urmă accepta aşa cum au făcut-o generații întregi de femei înaintea ei sau lupta cu asta şi schimba ceva. La câtă voință avea putea învinge. Niciun alt cioban nu avea o soție cu putere ca a ei, dar nicio soție de cioban nu a avut un soț ce lupta cu atâta curaj cu mistreții, cu urşii şi cu lupii cum lupta al ei. Era cel mai vestit cioban din acele timpuri. Avea ciobănia în sânge. A renunța la ea însemna să lase ca o parte din sufletul lui să moară. Numai timpul putea

hotărî ce e mai bine de făcut. De când erau ungurenii în Mălini toți au fost ciobani. Acum la el se băteau oamenii să dea oile primăvara.

Încă nu era bine topit omătul chiar în acea primăvară şi când au început oile a făta le aducea în bordei la căldură. Femeia lui a râs privindu-le cum se trudesc să fete şi se duc dintr-un colț la altul al casei.

— Şi acasă la Herla aveam oi şi le aducea tata în casă să fete. Mama ne spunea atunci o poveste tare frumoasă despre oi.

— Ce poveste!? a întrebat bărbatul şi mirat şi repezit. Soția lui povestea rar câte ceva, iar a spune o poveste despre oierit era lucru de mirare căci asta era specialitatea lui.

— Spunea că oaia îi animal sfânt şi că de asta s-a născut Iisus în ieslea lor şi la Maica Domnului tot de asta au venit mai întâi să se închine păstori cu miei. Când se trudeau oile să fete ca acuma mama spunea că alungă sărăcia din casă. Se aşează într-un colț şi spune: aici îmi las lâna. Împinsă de durere fuge în alt colț unde spune că îşi lasă brânza. În alt colț carnea şi pielea şi la urmă de tot fuge în ultimul colț al casei şi fată lăsând mielul. Aşa alungă oaia din casă sărăcia! spunea mama când eram copii. E o poveste frumoasă şi plină de adevăr. În fiecare colț gol şi sărac ea lasă câte ceva. Totul chiar şi în casa noastră este legat de oi: lâna din care am făcut macaturi şi covor ales, brâie şi catrințe. Avem flanele împletite din lână şi ciorapi călduroşi iarna. Tot din lână am țesut pănură tare de făcut pantaloni ție şi suman. Din piei am făcut cojoace şi bondițe. Avem brânză de mâncare şi carne de miel primăvara. Într-adevăr oaia alungă sărăcia din casă.

Bărbatul îşi privea mândrețea de fiică şi îşi amintea de discuția avută atunci cu femeia lui şi se gândi că nu-i chiar aşa rău să fii cioban. A luat fetița în brațe şi a strâns-o la piept, a fugit acasă şi a căutat de animale apoi a plecat în munți. Va mai veni acasă pe fugă, iar la botez va sta o zi întreagă.

Imediat după naştere Aglaia a trebuit să muncească la fel ca şi înainte, atâta doar că uneori alerga la treburi şi cu un copil la sân. Îşi lua fata cu ea pe câmp la adunat fân sau la strâns cartofi. Fugea cu ea în brațe la magazin sau pe unde mai avea treburi. Uneori venea taică-su Mihai Calbău şi stătea la ea vreo săptămână şi o ajuta la treabă. Deşi nu spunea niciodată nimic, privind-o cum se închină, cum are grijă să fie candela mereu aprinsă, cum munceşte, ochii i se umpleau de lacrimi. Niciunul din ceilalți copii ai lui nu semăna atât de bine cu Saveta.

După ce Maria a făcut doi ani s-a născut al doilea copil al lor. De data asta un băiat: Liviu.

Era gravidă cu al treilea copil când Neculai Norocel a început să bolească. Aglaia suferea cumplit pentru el. Ştia că-i ceva grav căci el nu se văitase niciodată în viața lui şi nici la pat nu a stat. Acum stătea la pat şi se şi văita când

avea dureri mari. Dragostea ce i-o purta omului ce a iubit-o mereu ca pe o fiică o făcea să muncească noaptea acasă la ea iar în zori să plece cu tot cu copii la el. Ajuta la treabă. Când îl găsea tăind şâşcă, deşi era bolnav, îl certa că s-a ridicat din pat şi trimițându-l în casă termina ea totul. Căuta de animale, spăla rufe, dădea cu var dacă era nevoie, făcea mâncare, iar uneori torcând stătea lângă tată-su. Copii ei se jucau lângă bunic pe pat. Cel mai greu îi era să asculte bocetele mamei.

— Ce mă fac eu dacă moare? Rămân singură şi bolnavă!... se tânguia şi îşi bocea soarta fără de noroc.

Voia să țipe la ea. Să o zgâlțâie şi în felul ăsta să o trezească din nebunia de a fi ea mereu pe primul plan, dar nu o făcea. O privea cu milă şi îşi îngrijea tatăl atât cât putea.

Uneori seara taică-su o ruga:

— Nu lua şi fata cu tine acasă. Las-o să doarmă la noi. E greu să mergi cu doi copii noaptea pe drum. Ai muncit toată ziua şi acasă te aşteaptă tot treburi de făcut.

Ea l-a refuzat mereu şi pleca cu amândoi copiii şi cu unul în burtă pe drum grăbită către casă unde o aşteptau o mulțime de treburi. Făcut focul, hrănit şi adăpat animalele, muls vaca, făcut mâncare – repeta mergând pe drum ce treburi are de făcut acasă. În zori o lua de la capăt cu treburile şi apoi pleca iar la tata. O mâna amintirea brațelor ce au luat-o în căruță de la Negrileasa, a mâinilor ce i s-au aşezat pe umeri calde şi dătătoare de putere şi speranță atunci când i-a murit vaca şi mai erau multe alte amintiri ce o făceau să-şi biruie oboseala şi să meargă în fiecare zi la omul ce i-a fost tată fără a fi din carnea lui.

Tată-su o privea cu dragoste şi milă. Ştia cât sacrificiu face ca să fie lângă el în fiecare zi, chiar dacă ea nu zicea nimic. Avea obrajii din ce în ce mai supți şi ațipea cu furca la brâu când se aşeza să toarcă după ce termina treburile pe afară.

Era tare ger într-o seară când tata a rugat-o iar să lase măcar fata cea mare la el.

— Am s-o las. E frig de crapă pietrele şi nu-i pot încălzi la piept pe amândoi. Oricum mâine dimineață vin iar. Să n-o laşi să te necăjească, tată! a spus ea referindu-se la fetiță.

— Nu mă necăjeşte. E tare cuminte.

Aşa a şi făcut. A doua zi şi-a terminat toate treburile cu noaptea în cap şi în zori a fost la taică-su. A lăsat băiatul în casă şi a plecat în grajd. Mama era bolnavă ca întotdeauna. Băiatul şi nora se ocupau de artizanatul ce îl deschisese statul în locul prăvăliei de altădată.

Când s-a dus în casă în aer plutea încordarea. Nora tăcea îmbufnată cu copilul ei de aceeaşi vârstă cu Liviu, de vreo zece luni în brațe, iar mama avea pe

chip întipărită suferința de martir. Aglaia privindu-le se aştepta la cine ştie ce nenorocire. Chiar a aruncat o privire plină de grijă spre patul unde stătea tata. Anica a început să vorbească oftând. Era toată numai durere. Părea că are o durere mult mai mare decât că-i era bărbatul bolnav.

— Mi-o spus mie noră-mea – uite-o îi aici de față, întreab-o dacă nu mă crezi – că la ei în sat o fetiță tot rămânea la bunici şi într-o zi n-o mai vrut să plece acasă...

Când a terminat de vorbit a oftat. Era toată numai jale.

Aglaiei i-a trebuit un moment de gândire ca să înțeleagă unde bat vorbele mamei. O deranjase că a lăsat fetița acolo. Lui Neculai Norocel nu i-a trebuit niciun moment de gândire. Era obişnuit cu felul soției de a bate şaua să priceapă iapa. Era sătul până peste cap de cicăleala ce o primea ori de câte ori trecea să ducă ceva fetei lui în vremea când mai putea umbla. Chiar îl uimea că a deschis discuția, că mai încearcă să-l tâmpească. Erau ani buni de când n-o mai asculta şi de când îşi impunea punctul de vedere. Când a vorbit vocea lui părea un tunet:

— Sunt bolnav! Mai am puțin de trăit, dar atât cât voi trăi copiii Aglăiței vor veni în casă la mine! După ce mor eu ştiu că nu vor mai călca pe aici!

— Eu nu vin să vă supăr. Vin pentru tata. Ajut şi la treabă.

Vocea ei tremura când a vorbit.

O iarnă întreagă a mers în fiecare zi să stea lângă omul ce o iubise necondiționat. Era datoria ei, ultima ei datorie, să stea lângă el în fiecare zi. Ştia că atunci când va muri tatăl ei adevărat nu va suferi după el cum suferea acum când se stingea Neculai Norocel. Mai ştia că viața ei va fi mai grea fără el.

Era primăvară. Când a plecat într-o seară acasă, i s-a părut că lui taică-su îi este un pic mai bine. Chiar a plecat mai liniştită acasă.

A făcut treburile şi s-a culcat. Pe la trei s-a auzit strigată la poartă. În clipa când s-a trezit a ştiut ce e. A alergat la poartă şi a întrebat fără a i se spune ceva şi fără a desluşi în întuneric cine-i omul ce o strigă:

— Tata!?

— Da. Îşi dă sufletul. Te cheamă.

A suferit după tatăl ei la fel de mult ca şi după mamă-sa, doar că acum era mai conştientă de tot ce a pierdut. Realiza cât de mult o iubise acel om şi cât de mult a ajutat-o când i-a fost greu. Copiilor ei le va vorbi mereu cu venerație despre acel om şi-i va trimite duminica şi în sărbători să-i pună lumânări pe mormânt, atunci când nu se va putea ea însăşi duce.

La fiecare doi ani mai năştea câte un copil. Soțul ei nu voia să renunțe la ciobănie chiar dacă era din ce în ce mai greu de ținut copiii în şcoală, iar ciobănia nu mai era ce a fost odată.

Într-o zi s-a hotărât singur că aşa nu mai merge. Ultima vară când a făcut stână a fost vara când a venit colonelul Dragoş Vrânceanu şi a stat la el. Toamna

nu a câştigat nimic că a fost o vară secetoasă şi oile au dat lapte puțin, iar iarna s-a angajat la o fermă de creştere a porcilor la Văleni.

În vara următoare unul din copii, o fată, s-a îmbolnăvit. Era grav. Doctorii i-au spus că moare şi au trimis-o la Iaşi.

Tatăl suferea, dar mama gândea că îi este imposibil de suportat să mai piardă un copil. Îşi amintea cum a durut-o când l-a pierdut pe Gavrilaş. Nu, îi era imposibil să mai treacă încă o dată prin aşa ceva. A spus exact ca mama ei cândva: Doctorii nu ştiu nimic. Dacă eu vreau să fie speranță va fi speranță!

Un călugăr de la mănăstire i-a spus cândva că dacă ai un necaz mare trebuie să posteşti trei zile post negru şi să te rogi continuu.

A postit aşa şi s-a rugat. A vândut ceva țesut şi a mers la fată la spital. Doctorii nu i-au mai spus că moare, dar i-au spus că nu-i mai ies analizele mai rele. A început să spere. Cel mai mult o durea să-şi privească în ochi fata când o ruga: Mamă, dacă mor să mă duci acasă... şi îl ura de moarte pe doctorul de la Fălticeni ce spusese în fața fetei că va muri. S-a gândit că-i prea mică şi nu înțelege ce spune el. Dar ea înțelesese... A muri însemna pentru ea să nu mai fie acasă unde tata le spunea cele mai frumoase poveşti şi îi legăna pe vârful picioarelor aruncându-i în sus până la pod în serile când era acasă, unde mama aprindea candela şi spunea rugăciuni, făcea plăcinte sau alivencă pe care o mâncau fierbinte cu smântână şi zahăr presărat deasupra şi li se părea tuturor copiilor cea mai bună prăjitură, acasă unde mama şi tata se sfătuiau până noaptea târziu ce să mai facă de bani că unul din copii nu are papuci, altul pantaloni şi altul caiete de mers la şcoală. Cu gândul la fata ce o ruga fierbinte „Mamă, dacă mor să mă duci acasă”... ajunsă acasă de la spital a mai postit încă o dată trei zile. Peste câteva luni a mai postit încă o dată, apoi la începutul lui noiembrie, pe 9, şi-a adus fiica înapoi acasă. În ciuda doctorilor, în ciuda analizelor de la început, după şapte luni de spital s-a făcut sănătoasă. Copilul ținea minte că erau toți copacii înfloriți când a plecat de acasă. Acum, la întoarcere, căzuse prima zăpadă. Mama i-a adus un paltonaş nou roşu cum n-a avut niciodată şi cizmulițe cu blăniță albă. Vânduse un covor ales, deşi nu vindea de obicei aşa ceva, ca să cumpere haine frumoase pentru copilul ce se rugase atât de fierbinte de ea să o ducă acasă şi moartă.

În anii următori l-i s-au mai născut încă doi copii. Aveau în totul opt: patru fete şi patru băieți. Cea mai mare era la liceu, cel mai mic în faşă. Nu uitase legământul ce îl făcuse cândva că fii ei vor face şcoală şi făcea totul pentru asta. Niciun sacrificiu nu era prea mare, nimic nu era mai important ca asta. Oricât era de greu îşi amintea de jurământul făcut în podul cu fân şi de lacrimile pe care le-a vărsat atunci şi mergea mai departe pe calea ei. Nu conta că vecinii sau ceilalți oameni din sat nu făceau ca ea şi nici nu le auzea ironiile. „Aglăița îşi face copii popă! Munceşte ca proasta ca să-şi ție copchii în şcoală!” spuneau despre

ea, dar ea nici nu-i auzea. Şcoala era cel mai important lucru apoi veneau toate celelalte.

De vreo câțiva ani soțul lucra la sondă la Văleni unde era plătit mai bine decât la ferma de porci.

Într-o zi Liviu a venit acasă de la şcoală şi i-a povestit mamei cu nevinovăție de copil:

— Mamă, nişte băieți de la noi din clasă au fugit azi de la şcoală. S-au dus la Moldova să se scalde. Mâine mă duc şi eu cu ei.

— Dacă fugi de la şcoală te omor! Nu mai ai ce căuta acasă! Îți cauți altă casă unde te ține să fugi de la şcoală! Eu dacă te îmbrac, te hrănesc şi te trimit la şcoală şi mort te duci acolo!

În vocea ei era furie şi fermitate de oțel. Copilul, ce de când se ştia era foarte ataşat de mamă, avea față de ea un fel de venerație pe lângă dragoste, a privit-o speriat. Era mic când se agăța cu mâinile de coşul cu cartofi cu două torți, ce trebuia să-l ducă două persoane şi ea îl ducea singură şi mai mult împiedicând-o decât ajutând-o spunea: Te ajut să duci, mamă! Altădată când era necăjită de aproape plângea i-a spus cuprinzând-o de gât: Nu fi supărată, mamă, că atunci când am să cresc eu mare am să-ți cumpăr casâncă ție şi tatii curea lată de Bistrița şi pălărie!

Acum a înțeles că nu trebuie să mai vorbească vreodată despre lipsit de la şcoală. I-a venit să plângă când mama i-a vorbit apoi mai blând, dar convingător. I-a povestit cum ea voia să mai facă şcoală şi nu i-au dat voie. Cum a plâns atunci şi cum a jurat.

— Dragul mamii, tu ține-te de şcoală. Nu te lua după unul şi după altul. Eşti într-a opta şi vrei să mergi la Marină la Constanța. Mănâncă cartea, puiul meu, că eu cu tat-tu de asta mă chinui zi şi noapte. Nu mă îndur să vă lipsesc pe niciunul să mă ajutați câte o zi la prăşit, la adunat fân sau la alte treburi, le fac eu pe toate singură ca să vă căutați voi de viitorul vostru. Nu te las să „bați apucea” cu copii fără stăpân.

Copilul îşi diviniza mama şi va avea acest sentiment toată viața. Pe tata îl iubea, dar pe mama o diviniza. Dacă va învinge ei i se datora, dacă face şcoală e meritul ei. Nimeni de pe pământ nu-i semăna, nimeni nu avea atâta putere şi atâta voință.

O iubea pentru zilele de muncă neobosită, dar şi pentru nopțile în care o auzea țesând de ajusese să se întrebe dacă mama doarme vreodată. Ştia că trebuie să învețe. Nici în glumă nu a mai spus că va fugi de la şcoală.

De fapt toți copiii familiei ştiau că a merge la şcoală e cel mai important lucru de făcut pentru mama lor.

Era vara anului 1978 şi era într-o duminică. Toți copiii au mers la biserică cu mama, doar pe Luminița a trimis-o cu mâncare la tata, la Văleni, la sondă. În

timpul slujbei Aglaia i-a mulțumit lui Dumnezeu. Şi băiatul cel mare i-a mulțumit. Reuşise la examen la Liceul de Marină din Constanța. Femeia era fericită. Al doilea copil al ei pleca la şcoală unde şi-a dorit.

După-amiază, după ce a dat de mâncare copiilor şi a hrănit animalele, s-a culcat alături de cel mai mic dintre copii ce era încă de țâță.

Duminica era singura zi în care reuşea să se odihnească măcar un pic, căci în celelalte nici măcar noaptea nu reuşea să doarmă destul.

A visat-o pe mama ei aşa cum era în dimineața când a plecat la mănăstire şi i-a mângâiat blând fața. Întotdeauna când o visez se întâmplă ceva rău. Am visat-o când a murit Gavrilaş, am visat-o când s-a îmbolnăvit Luminița şi atunci a mai şi cântat cucuveaua pe vârful şurii prevestind boală şi moarte, am visat-o când a murit tata, Neculai Norocel... Oare ce se va mai întâmpla!? S-a ridicat încet de lângă copilul ce-i dormea la piept. L-a învelit şi s-a uitat spre candelă să vadă dacă îi aprinsă. Simțea nelinişte şi teamă. Visul îi dăduse o stare de rău. Ceva nedefinibil, un val al sorții se apropia şi ea îl simțea cu sufletul, dar nu ştia cum să se apere şi de ce.

— Ce făcea tat-tu? o întrebă pe Luminița ce intră chiar atunci pe uşă. E sănătos? E bine? mai adăugă.

— Da. El m-a urcat în autobuz.

— Hai să mănânci.

— Nu-mi trebuie. Am mâncat cu tata la sondă.

— Sigur era bine? mai întrebă încă o dată şi fără a aştepta răspunsul fetei adăugă: Mai bine mă duceam eu să-i duc mâncarea.

— Mă bucur că m-ai trimis pe mine. Tata m-a luat cu el şi mi-a arătat cum e la el la lucru. Am urcat multe trepte. Mi-a arătat unde sapă în pământ. Era mult noroi acolo. Îmi place la lucru la tata.

— Gata! Gata! Du-te la joacă moară stricată! Când începi să turui nu te mai opreşti.

Fata a ieşit din casă şi a plecat să-şi caute frații mai mici şi să le spună ce grozăvii a văzut la lucru la tata. Mama a rămas îngrijorată în casă. Toată ființa ei simțea venind spre ea un val şi nu ştia cum să se apere sau ce să facă.

Seara şi-a culcat copiii bucuroasă că nu li se întâmplase nimic rău. Spera din toată inima ca presimțirea ei şi visul să nu fie semnele unui necaz. A început să se roage în fața icoanelor. Mulțumea lui Dumnezeu pentru tot ceea ce a primit apoi se ruga pentru copiii şi soț. Pentru ea cerea sănătate şi putere de muncă. Înainte de a se ridica din genunchi a auzit un țipăt sinistru de pasăre. S-a repezit la fereastră şi a deschis-o şi prin ea a aruncat cu un lemn spre cucuveaua ce ca o piază rea îşi ascuțea glasul pe vârful şurii. Fâlfâitul aripilor păsării chiar prin dreptul ferestrei a fost la fel de sinistru ca şi cântecul de mai devreme. Obosită, pândită de soartă de parcă ar fi fost în pădure şi de după tufişuri o fixau ochi

roşii de lup, s-a îndreptat oftând spre pat. Când s-a îmbolnăvit fata a cântat cucuveaua pe şură şi am visat-o pe mama... Acum la fel...

Era zece jumătate când s-a întins în pat să se culce. O bântuia presimțirea bolnavă, dar mai era ceva. O durea inima. Nu-i venea a crede că o poate durea atât de rău. Pe ea nu a durut-o niciodată inima. O dureau mâinile şi coloana de la prea multă muncă. Picioarele aveau varici de la prea mult stat în picioare şi de la lipsa odihnei chiar şi atunci când a născut şi o dureau rău de tot, dar inima nu a durut-o niciodată. A fost ca un fulger. Ceva ce te taie brusc apoi încet dispare. Nu a mai putut adormi mult timp după ce durerea a dispărut. Ştia că destinul o pândeşte şi că vrea să o lovească şi aştepta lovitura. Nu se îndoia că presimțirea ei a fost în zadar. Totul: aerul, noaptea, ploaia, icoanele, candela pâlpâind şi vrând mai mult să se stingă decât să ardă, cucuveaua, visul cu mama îi spuneau că soarta stă la pândă să lovească şi a lovit. Exact la zece jumătate atunci când a simțit un fulger prin inimă.

La sondă ploua. Peste tot era noroi. Culiță nu-şi caută colegul de muncă şi nici nu-l aşteaptă să vină şi să ridice împreună pana ce acoperea gaura deschisă până în pântecele pământului. O ridică singur. A mai făcut-o de multe ori. Acum din cauza ploii şi a noroiului a alunecat cu picioarele sub ea. Şi le trage în viteză căci de sus, dirijate din macara, vin rotindu-se lopețile speciale ce coboară în pământ pentru a săpa. Şi-a scos un picior. Apoi pe celălalt. Mai are doar partea de jos şi gata. A scăpat. Lopețile ce trebuie să taie rocile dure ale pământului au ajuns la piciorul lui. Nu a mai avut timp să şi-l tragă. Curios e că nu simte durere şi nici nu realizează prea bine ce s-a întâmplat. Simte cum ploaia îi udă trupul. Întins jos, în noroi nu-şi dă seama că piciorul lui a fost făcut terci. Tot ce simte e ploaia... Vede stelele şi caută pe cer luna... N-o vede... S-a ascuns de ploi...

Ce urât e cerul de aici de la sondă... Ce frumos era când îl priveam de pe munți...

Simte că îi vine să plângă şi nu ştie de ce. Pare că timpul şi cerul stau pe loc. E o încremenire nefirească pe pământ, în cer şi în sufletul lui. Îi e dor de copiii şi de nevastă. Acum chiar plânge şi nu-i vine a crede că e atât de slab. Nu-şi dă seama cât timp a trecut din clipa când i-a fost teamă de lopețile ce coboară spre el. O oră... o clipă... o secundă... Oare cât!? Cum se măsoară timpul în asemenea momente!? Clipa e tot clipă!? Ora e tot oră!?... Nu, acum clipa e veşnicie... şi ora tot veşnicie...

Nu-şi priveşte piciorul. Nu are curaj. Gândul îi este tot pe munți. Timpul ce încremenise în clipa când a realizat că lopețile coboară din cer spre piciorul lui a început din nou să curgă când a simțit durerea. S-a sprijinit în coate şi s-a privit. Coborându-şi ochii pe trup şi-a văzut picioarele întregi până la genunchi. Înainte de a-şi duce privirea mai jos a încercat să se mintă singur că nu s-a întâmplat nimic. Şi-a făcut curaj să meargă mai departe. Un picior era întreg. L-a privit şi

pe celălalt. La o palmă de genunchi nu mai era nimic. Ba da era: zdrențe de pantalon şi un terci de oase şi carne atârnând. Gheata nu mai era deloc. Fugise cu lopețile în fundul pământului. S-a lăsat din nou pe spate. Plânge şi lacrimile i se amestecă cu stropii de ploaie. Ploaia are gust sărat!... gândeşte cu mirare, apoi hohoteşte de plâns când îşi dă seama că i-au ajuns în gură lacrimile lui amestecate cu lacrimile cerului. Are momente de leşin împletite cu momente de trezire în care e conştient că acesta e sfârşitul. Gata cu lupta cu urşii şi lupii, gata cu munții şi cu cântatul de fluier. Alunecă în leşin. Acolo aude pe cineva strigând la capră la Anul Nou:

Puiul tatii să creşti mare,
Dar pe Vârful Stânişoarei
Pe aripa de la vale
Unde dă lupul târcoale
La turma de căprioare.
Munții tăți să nu-ți ajungă
Din Runc în Poiana Lungă.
Puiul tatii să bei apă
De la crucea ce-i di piatră...

Se trezeşte iar. Nu mai plânge. Are în suflet strigătura făcută de el, cea mai frumoasă rugăciune pe care a spus-o vreodată din inimă, şi şi-a învățat şi băieții să o spună la sărbători. Priveşte cerul şi i se pare frumos. La fel de frumos ca atunci când era pe munți. Începe să se târască spre scări. O poate face dacă nu-şi priveşte piciorul. Să nu vadă balta de sânge, bucăți de carne şi de os... Ajunge la scări şi îşi încleştează mâinile de o balustradă. Se ridică şi cade. Se ridică iar... Cu o mână pe o balustradă şi cu cealaltă pe a doua începe să sară sprijinindu-se în piciorul rămas întreg. Nu se gândeşte la durere, la carnea îmbibată cu noroi ce-i atârnă în urma lui, ci se obligă să privească cerul. La fiecare treaptă coborâtă aude unvers: Munții tăți să nu-ți ajungă... Simte că îi vine să leşine şi îşi încleştează mâinile în balustrăzi. Respiră adânc ca să-i treacă greața şi amețeala.

Copiii mei nu vor afla despre mine că am murit ca un bicisnic în noroi înghițindu-mi lacrimile sărate, ci luptând, îşi spune, apoi strigă spre oamenii ce erau jos în fața bărăcilor de dormit.

— Dumnezeule! țipă inginerul ce l-a văzut primul şi în loc să fugă spre el leşină.

Când cineva a ajuns la el nu mai are putere. Se lasă purtat pe brațe. Când se trezeşte e culcat pe un pat. Inginerul i-a legat strâns un garou improvizat deasupra genunchiului. Cineva îi şterge fața cu un prosop ud.

— Am sunat la salvare. Vine îndată.

Îi şterge fruntea rece ca gheața din nou apoi pleacă afară. Îi este greu să îl privească. Înjură că salvarea aceea nu mai vine.

Accidentul a avut loc la zece jumătate seara, iar salvarea a venit la patru dimineața. La piciorul omului era un lighean în care se scurgea sânge cu toate că era legat cu garoul. El era cadaveric, dar încă în stare de conştiență. În mod normal ar fi trebuit nici să nu mai trăiască.

Inginerul îl conducea până la salvare şi înjura pe şofer şi pe asistent că au întârziat atât de mult.

Cu gândul la moarte – o simțeau cu toții pândind ca un hoț – inginerul a întins câteva lumânări spre colegul ce voia să-l însoțească pe Culiță până la spital.

— Nu pot să le iau. Mi-e milă. Vede ce faci... şopti şi făcu un semn cu capul spre omul întins pe targă.

Cum să se urce alături de el cu lumânările în mână!? Îi era imposibil. Era ca şi cum i-ar fi spus clar că e pe moarte.

— Ia lumânările! Nu vreau să mor fără lumină la cap! N-o să mă laşi să mor ca un câine!

Aşa slăbit cum era vocea i-a sunat ca o poruncă. Fermă, clară şi fără pic de lacrimă sau tremur în ea.

Omul a luat lumânările şi s-a urcat repede în salvare. Nu avea curaj să-l privească pe cel de pe targă ce îi poruncise să ia lumânările şi să i le aprindă la cap dacă va fi să moară. Îi tremurau mâinile cu tot cu lumânări.

Când a avut curaj să-l privească dormea sau era inconştient. Asistentul îi lua pulsul. I-a pus mâna pe frunte apoi i-a privit piciorul ce devenise vinețiu-aproape negru. A dat din cap a lipsă de speranță...

Prin groapa Rădăşenilor, în ciuda oricărei aşteptări, omul a deschis ochii. Erau ultimile clipe de luciditate înaintea morții – au gândit cei de lângă el.

— Vreau o țigară, a şoptit slab spre colegul lui.

Acesta privea speriat spre asistent. Nu ştia ce să facă. Aştepta încuviințarea lui.

— Dă-i! Oricum moare...

Nu i-a păsat că omul îl aude. Era tânăr şi în materie de psihologie era prost ca noaptea şi totuşi prostia lui i-a făcut un mare bine haiducului rănit de pe targă. A fumat liniştit din țigară şi a hotărât că va trăi... Asta nu ca să-i facă în ciudă mucosului de asistent, ci pentru că avea copii, avea soție şi mai voia să prindă încă o dată, măcar pentru o zi, timpul în care nu-i ajungeau munții...

În timpul operației a şocat doctorul chirurg ce îl opera şi a făcut ca mâinile acestuia să tremure cu tot cu instrumente, căci în ciuda epuizării, a durerii, a pierderii enorme de sânge şi a anesteziei făcute omul nu adormea. Îi poruncea şi mâinile doctorului tremurau auzindu-l.

— Am opt copii, doctore. Taie-mi piciorul în aşa fel încât să-mi rămână genunchiul ca să mai pot umbla.

— Fac tot ce pot, omule. Acum dormi.

Doctorul privea spre anestezist cu mirare. De ce nu adoarme?! spunea mirarea lui şi tot mirare era în ochii celui ce se ocupa de anestezie.

Un timp lucra în linişte apoi iar auzea vocea rănitului:

— Ați auzit, doctore, vreau să-mi lăsați genunchiul!

Aşa ceva n-am mai întâlnit de când sunt chirurg! Ce inimă are! Ce om!

În sfârşit a adormit, iar doctorul a putut lucra în linişte. Ştia că cea mai bună soluție e să taie chiar deasupra genunchiului, căci în jos totul era înnegrit şi cuprins de cangrenă, îmbibat cu noroi şi petrol, dar insistența şi curajul omului l-a făcut să încerce imposibilul. Dacă nu-i reuşea, în cel mai rău caz mai urma încă o operație în care ar fi înlăturat partea cangrenată. Acum tot ce ştia era că trebuie să facă imposibilul pentru omul ce avea o inimă mai tare decât a lui de chirurg.

Când s-a trezit era complet zăpăcit. Totul în jurul lui era alb. Nu ştia clar dacă a visat sau chiar i s-a întâmplat. Simțea durere de degete, de oase la piciorul la care avusese accidentul în coşmar.

Dacă mă doare înseamnă că îl am! Nu se poate să nu-l am şi să simt cum mă doare la oul piciorului, la degete, la talpă! gândea neavând habar că există durere la un picior fantomă. A închis iar ochii. Era greu să stea treaz. Mai era încă sub efectul anesteziei. Trebuie să ştiu adevărul acum! şi-a poruncit aspru.

A deschis iar ochii şi a privit în jur. Albul îl orbea. Gura îi era uscată. Brațul cu perfuzia îi era amorțit.

A tras pătura de pe el. Groaza îi străbătea sufletul. Era clipa marelui adevăr. A acceptării realității.

Adevărul era cumplit, mai negru decât întunericul celui mai mare coşmar. Privea îngrozit bandajele de la capătul piciorului de sub genunchi. Era ultimul om ce putea accepta că a ajuns un infirm, un handicapat. Plângea. Îi era ciudă că a luptat cu moartea, era mai bună decât realitatea asta. Şi-a smuls perfuzia din mână şi a plecat țopăind spre geam. Tot ce ştia era că nu poate suporta o viață de infirm. Moartea era de o mie de ori mai bună. Cineva țipa în spatele lui în timp ce el deschidea geamul. A început să lupte cu nişte mâini ce au venit din spate şi l-au prins. Voia să fie lăsat în pace. Se putea împăca cu orice şi lupta cu oricine, dar soartă de handicapat nu voia. Îi era dragă şi prietenă moartea cu care a luptat o noapte întreagă. Mâinile îl țineau strâns şi îl duceau spre pat în timp ce el țipa că vrea să fie lăsat în pace. De agitat ce era n-a simțit înțepătura acului când doctorul ce îl operase i-a făcut un calmant. Lupta cu el să nu îl lege de pat şi îl înjura că îndrăzneşte să-l țină.

Acum doctorul era stăpân pe situație. Mai văzuse asta de sute de ori. Lupta cu acceptarea unei sorți mai negre decât moartea. A ştiut încă de azi noapte, de când îl opera că pentru omul acesta împăcarea cu soarta va fi grea. Mai grea

decât la oricare alt pacient de-al său. A plecat de lângă el după ce a adormit şi după ce a certat-o pe asistentă că a plecat din salon şi a lăsat pacientul singur.

Peste câteva ore cineva a pus o palmă pe fruntea omului ce încă dormea. Fără a deschide ochii a ştiut a cui e mâna.

— Aglăiță, tu eşti?

Ea îi ținea în continuare mâna pe frunte. El o privea.

— Ai plâns. Ai ochii roşii.

— Nu am plâns, minți ea.

— Ce ne facem? Cum o să ne descurcăm?

Tot ce putea spune era: Nu ştiu! Dar în loc de asta a spus cu convingere: Ne vom descurca...

Din acea zi a devenit cu adevărat fiica Savetei. Nimic nu era prea mult – prea greu era totul – ca şi copiii ei să-şi continuie şcoala.

În acea vară când soțul ei a stat în spital a fost cel mai greu. Şi-a amintit de jurământul ce-l făcuse cândva în podul cu fân când n-a mai fost lăsată să-şi continue şcoala şi în ciuda sfaturilor rudelor a hotărât că fiul ei va merge la liceu acolo unde a reuşit, nu-l va ține acasă pentru a o ajuta la muncă oricât de greu i-ar fi. Când a venit pensia soțului, după luni de aşteptare, câteva sute de lei, căci cei de la sondă „greşiseră" când au completat nişte hârtii şi din ele rezulta că s-a accidentat în afara câmpului muncii, a luat cea mai grea hotărâre din viața ei şi anume ca următorii doi copii de şcoală, după cei doi de la liceu, să plece la casa de copii. A gândit că ceilalți sunt prea mici. Era singura soluție atunci ca să se descurce şi ca să continuie copii şcoala. Orice, indiferent cât de greu, dar la şcoală să nu renunțe. Ştia că doar cu un an în urmă Luminița i-a spus că vrea să plece la stat că a văzut la o fetiță ce era acolo şi venise în vacanță acasă o rochiță tare frumoasă şi vrea şi ea să fie îmbrăcată la fel.

— Niciodată! a țipat mama la ea.

Acum când trebuia să plece totuşi acolo, Luminița era cea care nu mai înțelegea nimic. Mama spusese cândva cu furie cuvântul niciodată, iar acum venise timpul când obligat de soartă faci ceea ce ai spus că nu vei face niciodată.

Nu a plâns şi nici nu a țipat după mama când a rămas cu mâinile încleştate în grilajul metalic al gardului. Ştia că acasă e greu, tata e în pat, mama munceşte zi şi noapte, doar de plânsul ei nu era nevoie. Nu voia rochie frumoasă, nu voia nimic decât să fie din nou acasă. Pierduse acasa unde voia să ajungă şi moartă atunci când era bolnavă. În timp, pendulând între vacanțe acasă şi şcoală la cămin, va descoperi un lucru ciudat: nicăieri nu mai era locul ei. Se simțea a nimănui. Acasă se simțea străină printre ceilalți frați, la cămin era străină fără acasă. Devenise o plantă dezrădăcinată, o frunză în vânt şi se simțea nedreptățită de soartă. Cel mai clar a fost conştientă de faptul că nu mai aparține niciunui loc când într-o vacanță sora mai mare a făcut salată de vinete şi a dat tuturor câte o

felie de pâine cu salată. Ceilalți frați şi-au mâncat-o repede şi s-au repezit să ia alta. Ea în loc să facă la fel a început a plânge. Unul din frați a întrebat-o de ce plânge şi ea a răspuns că mai vrea mâncare.

— Proasta asta în loc să ia mâncare plânge! a spus un frate mai mic şi ceilalți frați au râs cu hohote.

Ea a început să plângă şi mai tare. Nici de mâncare nu-i mai ardea. Avea un nod în gât şi o durere de suflet răvăşitoare.

... La cămin nu avem voie să luăm mâncare când vrem noi şi nici nu avem de unde. Aşteptăm la rând la fiecare masă şi ne mulțumim cu ce şi cât avem în farfurie. Nu contează dacă mai vrem sau dacă avem mâncăruri preferate. Uneori ni se țin discursuri că avem totul, mai mult decât meritățm sau mai mult decât alți copii. Eu ce reguli trebuie să respect: cele de aici sau cele de acolo!? Am crezut că şi acasă e la fel ca la cămin, aştepți să ți se dea voie să mănânci...

Pentru toată viața îi va veni să plângă atunci când vedea salată de vinete. Era mâncarea care îi amintea că a fost cândva răstignită între două lumi.

În vara aceea dacă Aglaia mai avea încă ceva din carne în ea, a devenit tot de fier. Şi a mai descoperit ceva: când ți-e cumplit de greu eşti singur. Nu ai rude, nu ai frați, nu ai părinți. Cu valurile lupți singur şi alegi te scufunzi sau înveți să înoți. Chiar şi rudele o certau: Ce ți-a trebuit să dai copilul la şcoală? Trebuia să-l ții acasă şi să te ajute la treabă! Era numai bun de muncă! Lasă-ți copilul la şcoli şi tu chinuie-te singură... Ce crezi că or să-ți facă copiii când or fi mari!?...

Nu vreau să-mi facă nimic. Vreau să meargă pe drumul lor. Păsările nu fac şi cresc pui ca să-i țină în cuib ci ca să zboare. Voi fi cea mai fericită mamă de pe pământ când îmi voi vedea puii zburând... gândea ea şi îşi vedea de drumul ei.

Preotul din sat, Adrian Zaharia, o admira imens pe frimitura de femeie ce ar fi dărâmat şi munții pentru familia ei. Femeia asta seamănă cu o mamă de domnitor ce vrea ca fiul să-i intre în istorie... spunea cu mândrie despre ea.

Între sentimente şi rațiune întotdeauna alegea rațiunea şi omora sentimentele fără ca măcar să clipească. Între inimă şi creier întotdeauna creierul vorbea mai tare şi inima a devenit mută sau dacă mai şoptea ceva femeia se făcea că n-o aude şi nu avea cum s-o mai audă când nu s-a dus niciodată la magazin să cumpere pâine de un vis, ci cu un ban şi nici copiii nu şi-i putea hrăni cu rouă ca să mai fie loc de sentimente şi de şoaptă de inimă. Trăia într-o lume materială aproape inumană în care trebuia să-şi îngrijească soțul ce stătea la pat şi să îmbrace şi hrănească o casă întreagă de copii. Nimeni n-o întreba dacă mai poate sau dacă e greu şi nimeni nu ştia cum dor oasele după ce ai muncit o zi întreagă la câmp apoi acasă toată noaptea iar muncă. Într-o lume de fier, cu o soartă de fier, devenea şi ea tot de fier...

A lăcrimat totuşi când colegul ce îi dusese bărbatul la spital împreună cu un maistru de la sondă au întrebat-o cu ce o pot ajuta şi s-a gândit că ar fi fost

fericită să fi întrebat asta un vecin, un frate al soțului sau al ei. Nu ştia ce să răspundă. Erau treburi cât lumea. Într-un târziu a şoptit:

— Am de cosât în două locuri în Poiană. Băiatul cel mare nu mai ajunge peste tot: şi la lemne în pădure şi la câmp. Ceilalți sunt prea mici pentru cosât.

Seara când s-au întors de la câmp maistrul avea bătături sângerii în palmă. Nu mai cosise în viața lui, dar i-a fost ruşine să-i spună femeii că nu ştie după ce se oferise să o ajute cu ce are nevoie. Şi un alt lucru ce nu-l spunea era că pentru a putea termina treaba şi-a tras pe mâini ca nişte mănuşi ciorapii din picioare ca să nu-l mai usture atât de tare beşicile sparte din palme. A fost un chin să țină în continuare toporişca în mână, dar nu s-a dat bătut. Amintirea omului ce coborâse singur scările cu piciorul zdrobit, felul în care țipase să ia lumânările ca să nu-l lase să moară fără lumânare şi chipul femeii lui uscate de muncă şi de griji nu-i dădeau voie să se plângă sau să renunțe.

Ea le-a mulțumit şi în seara aceea şi-a lăsat inima să vorbească mai mult şi mai tare decât creierul.

Altă dată, în aceeaşi vară, băiatul cel mare, Liviu, a venit de la lemne fericit. Pădurarul, un străin, nu i-a luat bani pe lemne şi şi-a pus şi copiii lui – doi băieți cam de aceeaşi vârstă cu Liviu – să-l ajute să încarce lemnele.

Erau două gesturi mărunte pe care le-au făcut nişte străini şi pe care ea le va ține minte până la moarte, aşa cum va ține minte că cei ce au putut face ceva n-au făcut nimic. Ba da, au făcut. Au judecat-o aspru că îşi trimite copii la şcoală în loc să-i țină la muncă, iar un unchi al soțului a târât-o şapte ani prin tribunale că voia pământul pe care şi-au aşezat casa şi care era dat de părinții soțului.

Când soțul a început să meargă cu o proteză nu s-a mulțumit nici măcar o clipă cu pensia şi cu soarta de infirm. Îl durea chiar dacă se făcea că nu aude când oamenii îi spuneau „cotonogul” şi voia să arate că nu e. Muncea mai mult decât cei sănătoşi. Mergea la pădure apoi cu lemne în vale prin Rădăşeni şi Oprişeni de vândut; muncea pe câmp şi nu dădea voie nimănui să îl caine sau să-i fie milă. Nu pomenea niciodată de handicapul lui şi nu arăta nimănui piciorul tăiat. Uneori se certa cu soția că nu-l lasă să facă din nou stână. Era marea lui renunțare să nu mai fie cioban.

— Măcar pentru încă o vară să fiu iar cioban...

Ea nu înțelegea nevoia asta a lui căci în ea nu mai trăia inima, ci doar creierul, nu era loc în ea de sentimente, ci doar de rațiune. Viața o obligase să aleagă mereu pe ultimele pentru a-şi putea creşte copiii. Un singur vis trăia în ea şi pentru el sacrifica totul: şi joaca copiilor, şi bucuria de a trăi şi glasul inimii, iar acest vis era să facă şcoală copiii ei. Ştia că pruncii ei muncesc prea mult şi nu se joacă aproape niciodată, dar mai ştia că ea munceşte mai mult decât ei toți la un loc. Ea nu obosea niciodată – căci nu i-a dat voie viața să obosească – şi nici copiii ei nu aveau voie să obosească; ea nu plângea şi nici copiii nu aveau

voie să plângă. În lumea ei cei slabi nu aveau loc. Viața o învățase că învinș doar cei de fier, cei din carne şi sânge, cei cu prea multă inimă, cei conduşi de sentimente nu au loc în lumea aceasta. Devenise luptând un maestru al lumii materiale în care niciun obstacol nu te poate opri în a atinge ceea ce îți doreşti, doar că ceea ce îți doreşti trebuie să fie ceva palpabil, material, întrupat. În lumea ei nu existau realizări nepipăibile cum ar fi un sentiment prin care să îmbogățeşti viața mai mult decât făcând ziduri. Ea era mama din poezia lui Bolintineanu ce îşi trimite fiul – Ştefan cel Mare – înapoi la luptă, căci îl recunoaşte ca fiu numai învingător şi îmbrăcat în onoare; un fiu învins şi dezonorat nu e al ei. Dar oare e bine aşa!?... Oare vrem ca şi copii mamă de Ştefan cel Mare sau vrem mamă ce ne vrea oricum am fi şi ne iubeşte tot la fel sau poate mai mult atunci când plângem, când ne lovim, când rătăcim calea!? Poți să spui care mamă iubeşte mai mult: cea de domnitor sau cea de bandit!? Cea care mergea la fiul ei ajuns ministru sau cea care merge la fiul ei ajuns în puşcărie!?... Iubeşte mai mult cea care îşi strânge copilul în brațe şi îi spune: Te iubesc oricum ai fi şi orice ai fi! Eşti puiul meu, dar orice mamă normală şi bună trebuie să viseze zi de zi că pentru fiul ei există viitor de prinț. Care mamă iubeşte mai mult: cea care îşi învață puii să zboare şi tremură de frică să nu-şi frângă aripile sau cea care îi ține numai în cuib de frica prăbuşirii!? Aici sigur iubeşte mai mult cea care îi învață să zboare. A fi părinte e cea mai grea lecție de pe pământ... Să recunoşti că ai greşit şi că nu ştii care îi cea mai bună cale de urmat ca părinte e la fel de greu... Să vrei să întinzi mâna între copil şi obstacol pentru ca mâna ta să fie lovită nu el şi asta din prea multă iubire şi tot din iubire – culmea iubirii – într-o zi să n-o mai întinzi. Să plângi, să strângi din dinți, să te doară mai rău decât atunci când o întindeai şi totuşi să nu o faci. Să ai puterea să laşi copilul să se lovească şi să greşească, să plece din cuib şi să nu fie aripile tale dedesubtul trupului lui, căci trebuie să-l laşi să-şi facă drumul lui, să caute calea, să nu-i mai fii scut între viață şi el... Dacă indiferența îți dă puterea de a-ți lăsa copilul să zboare singur şi să se lovească sau să greşească era bine să nu fi fost niciodată părinte, dar dacă faci asta din iubire eşti părintele absolut, te asemeni cu Dumnezeu... ce din iubire te lasă să ființezi, să cazi şi să te ridici, să crezi sau să nu crezi, ce face să răsară soarele pentru toți...

Indiferent de sacrificii, indiferent de ce era în sufletul copiilor ei totul se supunea unui singur scop: şcoală şi prin ea altfel de viață pentru copiii ei. Nicio clipă nu se îndoia că nu-i asta calea cea bună. Nu conta că lasă ca moştenire sacrificiul şi viața grea. Făcea parte din generații întregi de oameni sacrificați şi au ajuns cu toții să creadă că viața e doar durere şi o lăsau ca o moştenire copiilor lor. Nu era vina lor: viața nu le arătase altă față şi altă cale. Nu ştiau alt mod de a urca un munte decât rupându-ți carnea de pe suflet şi de pe trup. Până şi întâmplările se repetau la fiecare generație, de parcă unde a fost durere, unde

a luptat o mamă cu o soartă crudă, numaidecât şi o fiică trebuie să lupte cu aceeaşi soartă crudă, de parcă timpul n-ar mai fi liniar ci buclat şi mai trece încă o dată pe unde a mai trecut.

Ani după ani de sacrificii şi de luptă cu viața. Zile în şir de socotit fiecare bănuț. Pensia ajungea doar de plătit internatul la cei aflați la liceu, dar mai trebuia şi pâine în fiecare zi, haine şi papuci, bani de lucrat pământul şi de potcovit calul şi câte altele mai erau strict necesare şi care trebuiau câştigați de undeva: din muncă la pădure, din dus în vale cu lemne, din lucrat pământul şi vândut cartofi prin țară. Întâi erau puşi deoparte banii pentru şcoala copiilor şi apoi veneau toate celelalte. Uneori copii îi auzeau toată noaptea sfătuindu-se şi neştiind ce să mai facă ca să o scoată la capăt. Copiii munceau mult, dar niciodată la fel de mult ca mama şi tata şi tot copiii se văitau că nu mai pot, dar părinții niciodată. Ei erau de fier. Şi totuşi nu erau, ci doar păreau... Ştiau până şi copii că în clipele în care la muncă pe câmp sau la pădure tata începea să calce strâmb sau şchiopătând nu mai era de fier ci de carne, şi nu orice fel de carne, ci de aceea strivită muncind. Fără un vaiet şi fără un cuvânt se ascundea în iarbă înaltă sau în desişul pădurii şi îşi desfăcea proteza şi cârpele îmbibate cu sânge ce îi înveleau capătul piciorului. Atât de mult muncea încât proteza îi rodea carnea! Luminița l-a urmărit o dată când erau la încărcat fân în Poiană şi a privit cu ochii măriți de groază cârpele îmbibate cu sânge de la piciorul tatălui ei. A văzut cum pune altele şi cum le aşează mai bine ca să nu-l mai doară atât de rău, căci de durut durea oricum, apoi fără a întreba nimic – căci ştia că tata face urât când este întrebat dacă îl doare ceva, iar a vorbi despre piciorul tăiat era tabu – l-a urmărit cum merge mai departe. Oricât de tare se ținea tot şchiopăta. Fata aduna fânul din urma căpițelor încărcate deja în căruță şi gândul îi era la cârpele pline de sânge. Nu înțelegea de ce tata nu plânge, de ce nu se vaită. Voia să-i fie milă, de fapt în adâncul sufletului îi era, dar nu voia să recunoască asta, căci tatăl ei ura mila, şi la suprafață în ochii ei era doar admirație. Avea ca părinți cei mai puternici oameni de pe pământ, gândea apoi îi venea să plângă şi nu ştia nici ea de ce. Poate pentru că ştia că mai este puțin şi trebuie să plece iar la cămin căci se termina vacanța şi se despărțea de casă, de frați şi de părinți, poate pentru că nu mai ştia unde e locul ei sau poate pentru faptul că ea voia să fie pe pământ şi milă, şi voce de inimă nu doar de creier, şi blândețe, şi lucruri nevăzute în care să crezi, nu numai cele văzute şi palpabile. Îi copia pe părinți mai mult decât îşi puteau ei imagina şi dincolo de vorbăria şi râsul ce i-l admira lumea era altceva: era adevărata viață la cămin unde nu se putea adapta niciodată, era suferință atroce şi dor năucitor, dar nu spunea nimănui asta, căci era interzis să te plângi. Tata nu se plângea, mama nu se văicărea niciodată, deci nici ea nu avea voie... Ca să fie fiica părinților ei trebuia să nu se plângă şi să-şi

ducă crucea cum şi-o duceau toți. Peste ani când va spune ceva despre cămin, mama o va privi îngrozită:

— Dacă aş fi ştiut te-aş fi luat acasă imediat, draga mamii! Trebuia să spui...

Fata o privea cu iubire imensă, dar şi cu admirație pe femeia ce-i era mamă şi de care nu a mai putut să se lipească niciodată din ziua când a plecat la cămin. Nu a putut să-i spună niciodată: Mamă, strânge-mă în brațe că de asta am nevoie! Ştia că o iubeşte, ştia că o admiră, ştia în ultimă instanță că nu-i din acelaşi material ca ea, căci crede în lucruri nevăzute, visează, pune la îndoială că viața ți-e dată doar ca să munceşti ca un rob, dar nu ştia de ce nu poate să facă un pas spre ea şi să spună: Vreau să mă ții în brațe! Acum când mama i-a spus că ar fi luat-o înapoi dacă ar fi ştiut că suferă acolo se poate duce în brațele ei. Are şi un răspuns, deşi nu-l spune, la cuvintele mamei...

... Matale, mamă, te-ai plâns vreodată, când nu mai puteai de greu la madam` Norocel? Tata s-a plâns când mergea şchiopătând şi cu proteza năclăită de sânge!?... Copiii v-au copiat perfect. Ştiau că nu au voie să se plângă. Ştiau că viața e sacrificiu şi cruce de dus... Asta am văzut în copilărie şi ne curge prin sânge...

Dar toate astea vor fi peste ani. Acum încă greablă în urma căruții şi îşi studiază tatăl. Cum să se plângă că şi pe ea a călcat-o pe picior supraveghetoarea de noapte când a făcut o dată pipi în pat şi i-a strivit carnea degetelor, când tata îndura şi nu spunea un cuvânt!? Cum să spui că te-a bătut o asistată şi ți-a strâns degetele în uşă că n-ai vrut să-i speli chiloții apoi tot i-ai spălat? Cum să spui că ți-a dat tot supraveghetoarea cu coada măturii de ți-a deformat mâna că te-a găsit alergând prin dormitor seara, când nimeni nu se vaită, când niciunul nu spune nimic despre durerea lui!?

Când fânul a fost gata de urcat în căruță au urcat şi ei peste fân. Înainte de a porni spre casă fata l-a auzit pe tatăl ei gemând. Cu o mână ținea hățurile, iar cu cealaltă îşi masa piciorul. Fata l-a privit încordată. Nu-i venea a crede că tatăl ei a gemut. Aştepta să vadă dacă va zice ceva, dar el nu a spus nimic. A dat bice calului şi a aprins o țigară.

... Mi s-a părut că a gemut, a şoptit copilul. Sigur mi s-a părut...

Ochii i s-au umplut de lacrimi fără să şi le poată stăpâni. Le-a şters cu mâneca hainei fără să o vadă cineva şi apoi a poruncit lacrimilor să nu mai vină sau să curgă direct în inimă fără a mai ieşi afară. Dacă ieşeau afară nu era fiica părinților ei, nu era fată de părinți de domnitori. Era slabă, era bicisnică, era ceea ce ei nu erau.

... Las lacrimile să curgă direct pe inimă şi acolo sunt slabă, sunt fiica nedemnă de aşa părinți, dar afară sunt ca ei, ca nu cumva să-mi ia dreptul de a fi copilul lor. Cu sufletul ce-l port pe afară sunt fiica lor, cu sufletul ce-l port pe

dinăuntru nu ştiu cine sunt, dar tare îmi vine să plâng că mai am câteva zile şi plec de acasă... şoptea inima ei şi nici măcar nu-i trecea prin cap că şi mama ei în sufletul ce-l poartă pe dinăuntru a plâns toate lacrimile lumii şi s-a văitat până la Dumnezeu şi înapoi. Numai lacrimă pură erau amândoi părinții când râdeau oamenii de ei şi spuneau batjocoritor: Muncesc ca proştii ca să-şi facă copchii popi...

Tot din carne era şi tata când ajungea la spital epuizat de muncă şi cu coloana anchilozată. Doctorii îi făceau infiltrații şi îl puneau cât de cât pe picioare. Când pleca acasă îi recomandau să evite efortul şi el îi asculta până când ajungea acasă şi pleca direct la pădure sau la altă muncă. Odată când era internat privea pe geam şi se bucura că începe să umble şi că durerea de spate s-a mai potolit.

... Mâine mă duc acasă. Gata cu bolitul. Uite că pot umbla. Îi spun eu lui dom` doctor că nu-i de stat prea mult pe aici. Nu stau eu cât vrea el să mă țină nici mort. M-am putut ridica, gata cu bolitul! îşi făcea planuri în gând în timp ce privea absent în lungul străzii. Erau trei zile de când era internat, doctorul i-a spus că trebuie să stea măcar două săptămâni, iar el voia să plece acasă căci dacă s-a putut ridica din pat era sănătos! Parcă doctorul ce ştia!? Dacă se lua după el îi mureau copiii de foame!

O salvare a ajuns la urgențe în fața spitalului. Încă certându-se cu doctorul în gând a privit curios spre ea. Cineva era coborât cu targa. Văzând chipul celei de pe targă a simțit că îi vine rău. A ajuns jos fără a atinge scările. A zburat, nu a mers. Blestemata de inimă ce era mai tare decât a chirurgului ce îl operase îl durea şi cum să nu-l doară când pe targă era soția lui. A intrat la urgențe fără a bate în uşă şi fără a saluta. A împins cât colo asistentul ce a încercat să-l împingă afară. Spre doctorul ce țipa la el – era doctorul ce îl operase – a aruncat repezit trei cuvinte: E femeia mea! apoi s-a aplecat deasupra patului unde era ea întinsă.

— Ce-i cu tine, Aglăiță? Ce s-a întâmplat?

Îi era frică să nu fi fost un accident. O studia şi părea întreagă. Nu avea pete de sânge pe ea. Ochii doar îi erau adânciți în orbite şi buzele vineții. Avea dureri mari, deşi nu scotea niciun sunet. El ştia că o doare din felul în care îşi încleşta mâinile.

— Mergeam cu laptele la lăptărie şi am simțit o durere groaznică de spate. Aici, cam pe la rinichi. Am căzut jos. M-au dus nişte oameni la dispensar.

— Te doare rău?

În loc de răspuns ea s-a chircit de durere.

— Fă-i ceva, doctore! Ce stai şi te uiți, nu vezi că o doare! a țipat spre doctorul ce deja venea spre ei. În timp ce acesta o consulta omul poruncea în continuare.

— Aveți grijă de ea s-o faceți sănătoasă! Mie faceți-mi ieşirea urgent din spital!

— Aveți hernie de disc! De-abia v-ați ridicat din pat, nici nu se pune problema să plecați acasă! Riscați să ajungeți....

— Risc pe dracu!! țipă omul. Mie îmi dați drumul acasă acum şi de ea aveți mare grijă! Am un cârd de copii acasă, doctore!

Ultima propoziție a fost spusă mai blând; părea o explicație şi o rugăminte.

— Îți fac imediat ieşirea din spital. Adă-i hainele! țipă spre infirmiera aflată lângă uşă.

— Ce are, doctore?

În întrebarea bărbatului era blândețe, era grijă, era frică în ultimă instanță.

— S-ar părea că pietre la rinichi, la ce dureri are, dar mai trebuie făcute nişte investigații. Am eu grijă de ea, tu du-te acasă!

Înainte de a ieşi s-a apropiat iar de patul soției lui. Ea îi şoptea între un val de durere şi altul.

— Fă-le mâncare la copii! Adună fânul din Bălți şi din Toloacă că-i dat jos şi dacă nu-i strâns la timp îl strică ploile şi-i păcat!...

A tăcut o clipă şi s-a crispat de durere. Când i-a trecut a continuat.

— Nu ştiu ce ne facem de bani. Mai sunt câteva zile şi începe şcoala...

— Stai liniştită. Fac eu rost de bani.

A plecat spre autogară frământat de gânduri. A urcat în autobuz şi a căutat un scaun liber, dar pe cele pe care nu se aşezase cineva era pus câte o sacoşă, o căciulă, un lucru mărunt. A ferit o căciulă pe scaunul de alături unde era pusă o sacoşă şi s-a aşezat frânt de griji.

— Bădie, n-ai văzut că-i ocupat? a țipat un tinerel la el.

Da, văzuse că-i ocupat. Ştia că există obiceiul ca cel ce urcă în autobuz primul dintr-o gaşcă să ocupe cât mai multe scaune pentru ei. În acele vremuri autobuzele erau întotdeauna arhipline, friguroase iarna şi sufocante vara.

— Mi-am trimis şi eu un copil în rai să-mi țină loc, dar ştiu eu dacă mi-a ținea sau nu... Dacă se poate sau nu... a răspuns tinerelului ce țipase spre el apoi s-a adâncit în gândurile şi grijile lui şi n-a luat în seamă râsul celor din jur la vorba ce o spusese.

A ajuns acasă şi până seara a tăiat câțiva butuci ce-i avea aduşi din pădure dinainte de a merge la spital. A încărcat căruța, a căutat de animale şi copii, ce se comportau ca nişte jucării stricate, când nu era mama acasă, a pus ceasul să sune apoi s-a culcat. Nu le-a spus copiilor poveşti ca altădată. Era îngrijorat şi nu-i ardea de poveşti. A adormit greu. Avea aceeaşi stare pe care o avusese socrul său, Mihai Calbău, în noaptea după înmormântarea Savetei. Dacă soția lui lipsea de acasă nimic nu era cum trebuie. Mâncarea nu era bună, treaba nu se făcea ca atunci când era ea, lucrurile nu erau niciunul la locul lor. Înțelegea că centrul

universului pentru familia lui, oricât ar fi el de bărbat şi de haiduc, e femeia. Candela ce niciodată nu se stinge... timpul care curge pentru că ea e prezentă... lumină în rugăciunile ce le învățau copii de la ea... rânduială şi trudă... carne şi oase transformate în scară de fier pe care urcă copiii în viață pentru a trăi altceva decât a trăit ea...

Chiar şi în somn s-a frământat căci îl chinuia şi acolo neliniştea. Nu era obişnuit ca soția să-i fie bolnavă. Ea nu se îmbolnăvea niciodată, iar la spital până atunci a mers doar pentru a-şi naşte copiii. La două, când a sunat ceasul, încă obosit, s-a trezit. Din prag s-a întors să aprindă candela căci se stinsese şi părea casa pustie cu ea stinsă şi cu nevasta în spital. A înhămat calul şi a plecat, făcându-şi cruce, la drum. Dacă nu era control şi dacă nu îl prindeau în două ore era în Rădăşeni cu scândura de vândut, iar după amiază acasă cu bani.

Până în seară dacă ține vremea fac şi fânul din Toloacă că e cosât primul. Cel din Bălți îl las pe mâine că e mai mlăştinos pământul acolo şi se usucă mai greu... plănuia trăgând din țigară. Numai de ar fi bine cu Aglăița... a mai adăugat plin de grijă.

La ieşirea din Mălini, la Ocolul Silvic, l-au prins şi i-au confiscat marfa. A venit furios şi disperat înapoi acasă. Iar a încărcat căruța. Mai încerc o dată... şi-a spus făcându-şi cruce. L-au prins şi a doua oară. A încărcat căruța iar. Când a plecat la drum era trecut de cinci dimineața. Avea nevoie de o minune ca să ajungă cu lemnul în Rădăşeni şi cu bani acasă la copii. Se lumina bine de ziuă şi nu-l mai ascundea întunericul nopții.

Când a văzut iar controlul, a uitat că şi-a făcut cruce când a plecat de acasă şi a înjurat de toți sfinții din calendar.

— Omul ăsta e nebun, a spus şeful, ce era din Fălticeni, către un pădurar de lângă el, arătând spre căruța ce venea spre ei. L-am mai descărcat de două ori în noaptea asta!

Pădurarul a privit curios spre cel din căruță. A recunoscut omul din ea.

— Nu-i nebun, e Culiță Ungureanu, tovarăşe inginer. Are opt copii şi am auzit că pe nevastă-sa a luat-o ieri salvarea. Nu fură niciodată lemn din pădure. Îl cumpără. Eu n-am avut niciodată probleme cu el.

Şeful tace îngândurat. Priveşte spre căruța ce se apropie de ei şi spre omul din ea.

— Şi ce dacă îl cumpără, nu are voie să-l vândă! a spus şeful şi a plecat hotărât spre căruță.

O şoaptă a pădurarului l-a ajuns din urmă şi l-a făcut să se oprească. Credea că nu a auzit bine.

— Ce-ai spus?

— Am spus că are tăiat un picior. A avut un accident la sondă.

Ceva a muşcat inima şefului. Nu era milă. Sigur nu milă. Cum să simți așa ceva pentru un om ce avea căciulă uşor plesnită într-o parte cum o purtau dacii şi cum erau zugrăviți şi pe columnă şi care mergea mai drept decât un om cu două picioare întregi!?... Era admirație... era sentimentul că a întâlnit un om adevărat. Descărcase lemnul fără a scoate un cuvânt. Nu s-a rugat cum făceau alții şi nici nu a pomenit un cuvințel despre situația lui. A plecat acasă, dar nu a renunțat. A mai venit o dată şi apoi încă o dată... Şefului îi era clar că are nevoie disperată de bani.

— Opreşte, omule!

Trage de hățuri şi sufletul îi este plin de sfinții ce i-a pomenit mai devreme. E ultimul material. Nu mai are altul. Deşi nu se vede nimic pe fața lui, decât neclintire, în el totul e amărăciune şi durere. Femeia în spital, copiii de trimis la şcoală, caiete şi ghiozdane de cumpărat, haine şi papuci, pâine în fiecare zi pe masă... Of şi câte altele mai erau pe capul lui.

— Nu-i prea mult, omule, să te prind de trei ori într-o noapte!?

Pentru prima dată în viața lui îi vine să se roage şi nu ştie cum să o facă. Nu vrea să vorbească despre el, nici despre soție nu vrea. După un moment de gândire şopteşte şi şoapta lui nu-i o rugăminte cum ar fi vrut, dar nu putea, ci o explicație:

— Trebuie să-mi trimit copiii la şcoală.

Omul din fața lui mai aşteaptă şi altceva. E curios să vadă nu va spune nimic de soție sau de el. Nu, nu zice nimic. Pare o imagine de pe columnă. Căciula de dac, chip de dac, boandă îmbrăcată pe dos; neclintire şi voință de fier în ochii ce nu şi-i pleacă.

— Trebuia să-mi spui de prima dată ce situație ai şi nu te-aş fi descărcat. N-am ştiut de picior şi nici de soție.

— Nu am nicio situație, doar copii de trimis la şcoală.

— Bine. Pleacă. Să vii să iei şi lemnul ce ți l-am descărcat deja.

— Mulțumesc, a spus omul şi a dat bice calului.

Din urmă îl privea cu admirație un şef ce respectase întotdeauna legea şi crezuse în ea până atunci. Acum ştia că există şi excepții de la lege şi asta mai ales atunci când pare o barieră în calea unui om ce vrea doar să muncească şi să-şi țină copiii în şcoală. Dacă legea era lege şi era suficient de bună şi de dreaptă trebuia să-l ajute nu să fie o piedică. Mai era în sufletul lui şi amintirile din copilăria lui chinuită ce-i topeau sufletul în lacrimă. Avusese poliomielită când era mic şi chiar şi acum îşi mai târâia uşor un picior din cauza bolii. Copiii râdeau de el la şcoală şi oamenii din sat îi chinuiau părinții ce se încăpățânau să-l trimită să facă carte în ciuda bolii. Şi după atâția ani încă îl mai dureau vorbele lor: „Ce vă mai chinuiți cu el să-l țineți în şcoală!? E un ratat şi n-o să iasă nimic

din el!" Părinții au crezut în el şi în ciuda lumii şi a sorții l-au sprijinit să aibă altă soartă...

A mai privit încă o dată după omul ce dispăruse în zare. Sufleteşte erau frați. Ştia că nu-l va mai opri niciodată când va trece cu lemne de vândut. Şi-a şters o lacrimă mai mult sare şi a plecat mergând uşor şchiopătând spre curtea ocolului. O lacrimă mai bogată şi mai mult decât sare i-a împăienjenit ochii când şi-a spus: Nici mie nu-mi place să mi se vorbească despre piciorul bolnav şi nici omului pe care l-am întâlnit astăzi...

În căruță, mulțumit sufleteşte că vor fi bani şi de dus la femeie la spital şi pentru copii – măcar pentru strictul necesar; de fapt întotdeauna banii ajungeau doar pentru atât – omul şi-a aprins o țigară. Fuma de pe la opt ani. De când a plecat prima dată pe munte. Oricât îl cicălea nevasta să lase fumatul nu putea. Îi intrase în sânge. Şi mai era ceva ciudat legat de fumat: de câte ori aprindea o țigară îl apuca un dor sălbatic de munți, de vocea Zânei Pădurii şi de cântecul brazilor când vântul se joacă printre ei, de foşnetul frunzelor căzute jos toamna, de primăverile în care auzea cum începe să urce seva prin tulpini şi simțea cum crapă mugurii născându-se de parcă s-ar fi deschis în inima lui, nu afară... Cine să-l creadă că el auzea şi simțea cum creşte iarba prin poieni, cunoştea apropierea jivinelor după zgomot şi după miros!? Cine să înțeleagă cât îi e de dor de mirosul din stână, de miei primăvara şi toamna de răscolul oilor când cobora de pe munți ca un zeu!? Timpul lui – fără oierit – chiar dacă avea încă 20-30 de oi în fiecare an, nu mai avea rost şi nu mai curgea ca în copilărie şi ca în tinerețe. Trădase meseria pentru care se întrupase pe pământ, părăsise munții în care se simțea acasă şi îşi simțea sufletul gol. Îl umplea din când în când depănând poveşti în fața copiilor seara şi când îi vedea privindu-l cu ochii mari, cu gurițele căscate de mirare şi plăcere, căci ştia că ei vor duce poveştile lui mai departe şi că ciobănia cu ritmul şi frumusețea ei va rămâne măcar în poveşti ce cândva copii lui le vor spune iar copiilor lor.

— Mai taci cu minciunile şi lasă copiii să se culce! Mâine ne trezim până în ziuă că-i treabă de nu-mi văd capul! Eu nu ştiu încotro să apuc iar el nu mai poate de poveşti! îl repezea uneori nevasta că nu putea dormi din cauza râsului copiilor ce ascultau cu sufletul la gură.

Toți odată se rugau de mama:

— Mai lasă-l să ne spună numai una şi apoi ne culcăm! Tată, zi-o pe aceea cu iepurele cu urechile rămase pe bota lui bădia Petruc!

— Gata! La culcare! Ați mai auzit-o de o mie de ori! țipa mama şi copii plecau bosumflați la culcare.

— Ce ştie muierea!... Auzi la ea, spune că-s minciuni! comenta bărbatul plin de indignare. Să se lege de poveştile lui era sacrilegiu. Rău m-am înşelat când te-am luat de nevastă, dar acum nu mai am ce face!

Era în ultimele lui vorbe ironie, un fel aparte de a spune că de fapt e mândru de nevasta lui.

Întotdeauna copiii râdeau când îl auzeau vorbind aşa.

... Peste câțiva ani termină şi ultimii copii liceul şi atunci voi mai face încă o dată stână, măcar pentru o vară... se mințea singur în timp ce mâna calul. Era aproape de Podul Răcii, locul unde au fost împuşcați ultimii haiduci. L-a scos din gânduri un om ce ieşea de lângă pod. La lumina zorilor ce se iveau şi se îngâna încă cu umbra copacilor mari ce se întindeau şi de o parte şi de alta a drumului, a văzut că are cămaşă albă şi pantaloni negri. Părul negru îi era atât de creț cum nu văzuse niciodată la un om, ci doar la blănița mieilor. Părea îmbrăcat de petrecere. Părea a fi Ilie Hancea.

A fost ieri nuntă. S-o fi îmbătat şi a trecut de casă, de Mieluşoaia şi a adormit în şanț lângă Podul Răcii. La cum merge e încă mahmur... gândi apoi îl strigă.

— Cumătri Ilie, ci-i cu matale?

Privea spre omul ce ieşea din şanț şi dintr-o dată a înlemit. A realizat că nu-i Ilie Hancea, dar altceva îi stârnea groaza. Omul ieşind din şanț, spre şosea, părea că nu se mai termină. Era lung... mai lung decât orice om de pe pământ. Rânjea venind spre el. Nu se putea mişca iar pe şira spinării simțea alunecând sloiuri de gheață. Privea mâinile arătării ce se întindeau aiurea prin aer. Semănau mai mult cu nişte crengi purtate de vânt decât cu mâini de om. A făcut un efort supraomenesc şi s-a smuls din amorțirea ce îl cuprindea. A lovit calul cu toată puterea şi a strigat: Diii!!! Acesta a pornit ca din puşcă nefiind învățat ca stăpânul să-l lovească crunt. De obicei doar trăgea de hățuri sau mişca biciul prin aer şi era destul. Se cunoşteau bine unul pe altul şi erau prieteni buni după atâtea drumuri făcute împreună. Uneori se întâmpla ca bărbatul să adoarmă în căruță şi calul să-l aducă exact până la poarta casei...

Nu s-a uitat deloc înapoi. Şi-a poruncit să nu-i fie frică, dar în ciuda poruncii simțea încă pe spate gheață.

Înainte de a intra pe podul Moldovei a întors capul. Era curios. Poate doar mi s-a părut... Nu, nu i s-a părut. Arătarea aceea nemaipomenit de lungă era pe mijlocul drumului şi făcea încă semnele acelea dezlânate cu mâinile prin aer.

Toată ziua s-a gândit la întâlnirea ciudată din zori. Voia o explicație.

... Sigur era Ilie Hancea. El e înalt şi în lumina neclară dintre noapte şi zori mi s-a părut mai lung decât e. O fi fost încă mahmur de aceea mişca mâinile prin aer aiurea...

La întoarcere a oprit la Podul Răcii. S-a dat jos din căruță şi s-a dus la locul unde a văzut arătarea. Căuta prin iarbă urme lăsate de un trup ce a dormit acolo. Nu era nimic. A plecat mai departe. La Mieluşoaia l-a văzut pe Ilie Hancea trebăluind prin curte.

— Cumătri, hai oleacă încoace!

Omul a lăsat treaba baltă şi a venit în drum.

— Zâua bună, Culiță. Ci faci?

— Vin din vale şi te-aş întreba ceva. Spune ai fost ieri la nuntă, te-ai îmbătat cumva?

Ilie Hancea îl privea tare mirat. Ce întrebări sunt astea. Nu a fost nuntă. Cine face nuntă în timpul săptămânii!? Nici nu s-a îmbătat...

— Nu, n-am fost ieri nicăieri. Da ci?

— N-ai adormit astă noapte lângă Podul Răcii? Nu ne-am întâlnit azi dimineață când m-am dus în jos?

Sunt prieteni de-o viață, au copilărit împreună, dar acum e prima dată când i se pare că e ceva ciudat cu el. Şi Culiță e speriat. Privindu-l realizează că arătarea văzută în zori era mult mai înaltă. Stând în căruță se uita în sus la ea. Acum pe Hancea îl vedea în fața ochilor lui şi nu era nevoie să se uite în sus la el. Şi părul, da părul... era altfel... şi rânjetul... şi mersul... şi mâinile încâlcite prin aer...

— Pe cine dracu am întâlnit eu azi-noapte!? explodă plin de mirare.

Şi-a aprins o țigară. A dat una şi prietenului său, apoi a început să depene întâmplarea.

— Ce zâci că a fost?

— Cine ştie?!... E loc bântuit. Mulți văd năluci acolo. Nu ştii că un băiat de-a lui Bordeianu a înnebunit după ce l-a fugărit o nălucă ieşită de sub pod într-o noapte.

— Nălucă... nenălucă... de acum înainte am să-mi pun toporul lângă mine în coşul căruții. Când am să-i trosnesc una în frunte văd eu ce nălucă îi... Rămâi sănătos...

De atunci înainte şi-a pus mereu toporul lângă el când pleca noaptea la drum, dar n-a mai văzut nicio nălucă. Vezi, Doamne, s-o fi speriat şi arătarea, că nu-i convine să iasă la oameni ce nu se tem şi care îşi pregătesc toporul. Ei îi plac cei ce se sperie şi fug, cei ce de groază îi lasă mințile ei şi rămân cu gândurile rătăcite...

Au urmat ani de trăit din ce în ce mai greu. Magazinele erau goale, pentru un pic de zahăr şi ulei trebuia să duci cotă: găini, iepuri şi uneori chiar porc. Nu se găsea nimic din ceea ce aveai nevoie. Era totul raționalizat. Creşteai vițel în grajd şi nu aveai voie să-l tai, trebuia să-l dai la stat. Un singur lucru era din belşug şi creştea direct proporțional cu magazinele goale: laude şi omagiul conducătorului iubit; ziare pline de cuvântări de la congrese; teze, directive, planuri; televiziune cu program de două-trei ore pe zi cu acelaşi mesaj ca şi ziarele. O țară întreagă se purta ca o slugă. Un dobitoc supus şi cu picioare de lut. Era flămând, dar spunea la comandă că-i sătul, vedea totul negru, dar

spunea la comandă că-i totul alb, nu ştia ce-i acela „om nou”, dar aplauda tâmpit şi fericit când se vorbea de el. În asemenea vremi cum să cântăreşti efortul şi sacrificiul a doi oameni ce voiau un singur lucru: copiii lor să facă şcoală, să aibă altă soartă, căci dacă nu credeau în nimic din propaganda din ziare, televiziune şi radio, totuşi ştiau un lucru şi credeau în el ca în Dumnezeu: ştiau că sunt vremi, oricât ar fi de grele, în care şcoala contează şi că celor cu şcoală li se dă o şansă. Niciunul nicialtul nu voiau pentru copiii lor soartă ca a lor. Nu exista cântar pentru sacrificiu, nu exista măsură pentru muncă dusă dincolo de orice limită, căci răsplata era infinită: să fie copiii realizați... Să aibă serviciu şi un venit sigur... Părea că pentru ei, special pentru ei, a scris Adrian Păunescu versurile: „Să le fie copilul cu o treaptă mai domn / Câtă muncă în plus şi ce chin, cât nesomn”... Despre oasele lor chinuite plânge versul... despre neodihna lor lacrima devine petală de lumină...

Bărbatul ar fi renunțat din când în când, mai înjura şi se mai sătura uneori, iar a fi cioban nu i se părea chiar atât de rău, dar soția lui niciodată. Jurământul făcut în copilărie în podul cu fân nu-i dădea voie să renunțe sau să se sature.

— Nu-mi fac copiii ciobani! Niciunul – accentua ferm – ai auzit!? Nu vor sta pe munți pe ploi şi vânt, prin zloată cu pelerina în spate! Îi vreau domni!!

— Tu-ți domnia cui te-o făcut, da eu ci sunt!?

Ea nu răspundea la întrebare. Ca o şoaptă, neauzită de nimeni, îngâna inima ei ce a plâns în pod când madam` Norocel i-a îngropat soarta: Vreau altă soartă pentru copiii mei...

Întotdeauna câştiga ea. Întotdeauna era bine cum hotăra ea. Bărbatul o admira imens şi în fundul inimii lui ținea un secret ce nu l-ar fi spus nimănui nici mort: ştia că nevasta lui e mai puternică decât el, are o voință ce dărâmă şi munții şi nu cedează niciodată când şi-a pus ceva în cap...

Era totuşi naiv. Nu era doar secretul lui. Era şi secretul lui Mihai Calbău, ce chiar dacă a trăit gospodăria lui nu a mai fost niciodată ceea ce era când trăia Saveta, era secretul oricărui bărbat de succes în spatele căruia stă o femeie. Atât de multe depind de ea, atât de multe, dacă nu totul, încep cu ea. Uleiul din candelă neterminat mereu, banii întinşi şi făcuți să ajungă şi pentru lemne la pădure, şi pentru pâine şi pentru şcoală, deşi mai mereu nu ajung. Prima la muncă şi prima la trezire dimineața, ultima la cumpărat o haină şi ultima la aşezat la masă, deşi de cele mai multe ori nu se mai aşeza la masă ci mânca în picioare dându-le celorlalți să mănânce, plină de grijile tuturor, nimănui şi nici măcar ei nepăsându-i de grijile şi durerile ei câtă vreme se putea ține pe picioare. Nimic pentru ea, totul pentru soț şi copii. Nimeni nu ştia care e mâncarea ei preferată sau ce şi-ar dori, ea în schimb ştia ce-şi doresc toți ceilalți, ce-i place fiecăruia să mănânce şi ce să le facă. O lume învârtindu-se în jurul unei femei.

Timpul curgând aşa cum vrea ea. Dacă n-ar mai fi lumea din jurul ei s-ar nărui sau şi-ar căuta alte rosturi, iar timpul ar sta o clipă în loc apoi ar începe să curgă altfel. Ea ştie în fiecare dimineață ce trebuie făcut şi spune fiecăruia ce să facă, aşa cum a spus mama ei Saveta cât a trăit şi chiar şi în ultima zi a vieții ei a trimis pe fiecare copil la treaba lui înainte de a pleca la mănăstire; până şi închinatul îl avea moştenire de la mama şi îşi punea copiii să se închine cum a pus-o pe ea mama ei. Rugăciunile le-a învățat de la mama când stătea şi țesea lângă ea la stative şi acum la fel a făcut cu copiii ei. Înpleteau firul rugăciunii cu firele de urzeală, cu izbitul de vatală, cu ițele mişcându-se când în sus când în jos, cu suveica fugind printre rânduri, cu învârtitul rapid al roții sucalei la care copiii se băteau să prindă rând la făcut „țegi". În sufletul ei rugăciunea era împletită cu lucrul mâinilor, cu iarna grea şi nesfârşită, cu Crivățul ce şuiera afară şi se izbea de ferestre în ierni de poveste şi o lăsa ca moştenire întreagă pruncilor. O zeiță a pământului, o maică Geea având ca rost primordial să țină focul nestins în vatră şi în candelă, să nască prunci şi să-i crească oameni adevărați, să simtă rugăciunea vie şi veşnicia şi să o transmită mai departe altei generații. O maică Geea nu e întreagă dacă nu naşte şi nu creşte la rândul ei alte măici Geea care să ducă veşnicia şi neamul mai departe. Nu numai averi se lasă moştenire copiilor, ci credințe, rugăciuni, obiceiuri vechi ca şi timpul, valori morale şi model de OM şi model de luptător cu viața. Averile se risipesc, zidurile se dărâmă, se fac alte averi şi alte ziduri, dar felul în care mama cânta cântec de leagăn pruncului şi spunea rugăciuni, aprindea candela şi focul în vatră sunt o moştenire mai mare şi mai de nedărâmat decât zidul şi averea. Pleci cu ele în rai dacă ai reuşit să le ai în viață căci în rai sigur este o mamă care cântă cântec de leagăn...

În fiecare noapte, pe măsură ce se trăia tot mai rău, bărbatul asculta Europa Liberă. Era modul lui de a se răzbuna pe propaganda ce era obligat să o înghită ziua. Până şi copii erau sătui de Doina Cornea, Monica Lovinescu şi cunoşteau vocea inconfundabilă a lui Nicolae Constantin Munteanu. Din cauza asta erau numai certuri în casă. Aglaia țipa la el să nu mai asculte la radio, iar dacă ascultă să o facă după ce adorm copiii şi să nu mai comenteze în fața lor tot ce aude, ca să nu le facă necazuri. El nici nu voia să audă. Ținea de haiducul din el, de omul liber ce stăpânise munții să facă ce vrea şi să vorbească cum vrea. Nu o făcea numai în casă, ci pe drum cu vecinii, cu oricine. Povestea tot ce a auzit noaptea la radio. Copiii mai mici inconştienți imitau spre disperarea mamei vocea de la radio: „Aici radio Europa Liberă"... şi dacă soțul nu şi-l putea opri copiilor le dădea câte o palmă după cap şi le poruncea să tacă. Pe zi ce trecea soția era tot mai convinsă că o s-o încurce. El nu se temea, în plus era şi naiv. Credea în oameni. Nicio clipă nu-şi putea imagina că omul cu care vii duminica de la biserică vorbind pe drum se duce apoi şi te toarnă. Soția nu era naivă. În oameni

nu credea decât după ce-i cântărea bine şi îi cunoştea. Trăise destul de mult cu madam Norocel ca să ştie că omul poate fi un cameleon. Acelaşi om putea fi cucernic, acelaşi om putea fi hain, acelaşi om putea să te mângâie,dar şi să te lovească...

Gândul că vorbăria soțului ar putea pune în pericol viitorul copiilor o înnebunea.

Pentru ea nu a fost deloc o surpriză când a fost chemat la Miliție. Pentru el în schimb da. El chiar credea în oameni. Avea în el o inocență de copil pe care nu o putea distruge nimic.

La Miliție nu a putut nega şi nici nu a încercat. Ştiau tot. Ora, ziua, unde, când şi ce a vorbit. Doar cel ce informase era necunoscut. A dat declarație că nu va mai face şi a venit acasă mai îmbătrânit decât plecase. Se uita spre vecini şi se întreba cu durere în suflet: Oare care e? Şi cu ăsta am vorbit, şi cu ăstlalt şi cu celălalt?... Deşi la Miliție nu au fost duri cu el ci doar i s-a cerut să semneze o declarație în care îşi lua angajamentul că nu mai face propagandă împotriva orânduirii socialiste, împotriva conducerii de partid şi de stat şi că nu va mai vorbi despre Doina Cornea cu vecinii, ceva se rupsese în sufletul lui. Să ştii că un vecin pe care îl saluți în fiecare dimineață, fugi şi îi dai o mână de ajutor când îi fată vaca greu, sari când îi ia foc hogeagul, plângi când are un mort în casă, îl simți ca pe un fel de frate în ultimă instanță, el e de fapt un fel de Iuda.

Vreo săptămână două s-a abținut să nu vorbească, apoi a început-o mai rău ca înainte. Era ca un fel de răzbunare... un fel de a-i provoca... Să văd ce o să-mi facă!? Să văd mă pârăşte iar!?...

Iar a fost chemat. Iar ştiau tot şi iar a dat declarație. La sfârşit i s-a spus fără niciun fel de intonație specială; de fapt vocea era blândă când i-a vorbit:

— Fii atent ce faci. Ai băiat la Institutul de Marină...

A ieşit afară mai îmbătrânit ca data trecută. Îi era ruşine să recunoască că îi tremură picioarele. Nu pentru el îi era frică ci pentru băiatul lui. Era în ultimul an...

Ştia că de acum va tace. Va asculta la radio căci ținea de a fi om liber, dar nu va mai vorbi nimic cu vecinii. Va fugi când vor avea un necaz, dar nu vor mai fi un fel de frați. Doar în gând va spune de acum: Cât mai stăm cu păduchele ăsta în frunte?

Din ziua aceea sufletul îi era în genunchi, lumina din privire când se uita în ochii oamenilor a murit sau pur şi simplu nu mai avea curaj să-i privească direct în ochi. Lupta cu ceva mai perfid decât năluca de la Podul Răcii pentru care pregătea bârdița în fiecare noapte când pleca în vale cu lemne.

Unde erau vremurile când stătuse la stână la el colonelul acela ce i-a ascultat poveştile şi nu i-a spus măcar un cuvânt, o observație, ceva. Era un om minunat, era un pui de vultur... Nu mai ştia nimic de el, nu a mai venit niciodată

la stână şi nici vremurile acelea când numai dacă erai nebun nu puteai observa că se trăieşte bine, că țara se dezvoltă, că tineretul are unde munci şi că şcoala nu e un lux, ci un drept, şi nu orice fel de şcoală, ci carte aşa cum trebuie ca să fim un popor de oameni deştepți. Cam după aceea a început nebunia: magazine goale, pile necesare de la cumpăratul unui pachet de drojdie până la schimbatul buteliei şi găsirea celor necesare pentru o nuntă sau o înmormântare. Ce calvar să găseşti ulei, zahăr, orez sau carne! Ce calvar să vezi şi să auzi mereu câte ceva despre cel mai iubit conducător, societate multilateral dezvoltată, atingerea celor mai înalte culmi ale socialismului şi comunismului şi culmea ideologiei: apariția omului de tip nou... Nimeni nu ştia ce animal ciudat o fi omul ăsta de tip nou, probabil o creatură care să aplaude la comandă, să mănânce la comandă şi să creadă din toată inima lui că adevărul e ceea ce îi spun alții că-i adevăr. Infinita viață, cu multipleleei forme de a înflori, nenumăratele posibilități de a fi şi de a găsi calea spre fiecare din noi a oricărui om, în condițiile acelea devenea ceva îngrădit şi dirijat. Asta era cumplit atunci: închiderea în graniți a ceea ce e de neîngrădit, gândul omului devenind ca un copac obligat să trăiască ca în grădinile moderne unde vezi meri cu ramurile întinse pe sârmă. Da, merii ăştia mutilați să nu mai aibă coroană cum au avut de când lumea dau mere mai mari şi mai frumoase, dar gândirea omului şi omul în general, sentimentele şi inima lui nu-i creangă de măr de întins pe sârmă şi nici nu se întinde de aici până aici. Şi oricum nimeni nu a întrebat merii cât de tare îi doare răstignirea asta şi cum e să trăieşti legat şi devenit aproape plat în loc de coroană rotundă. Voiau să facă din sferă cerc... au reuşit la măr, dar la om era cumplit. Să transformi ceva plin, ceva rotund, o formă perfectă în ceva plat, turtit era diabolic. Omul nou al comuniştilor trebuia să semene cu mărul întins pe sârmă. Infinitul din om, visul ce zboară spre cer, aripile, petalele de lumină şi de gând nu mai aveau voie să trăiască sau trăiau atât cât îi dădeau voie legăturile. Asta se voia, dar nu s-a reuşit căci poți muta munți, poți dărâma sate, poți naşte oraşe, poți strivi trupuri de oameni când conduci, dar un singur lucru nu poți face: nu poți stăpâni gândurile oamenilor, nu poți omorî ceea ce poartă în inima lor, singurul organ din corpul omului ce nu face niciodată cancer.

La revoluție a fost primul om ajuns la primărie. El a dat tablourile jos de pe pereți. Degeaba l-a rugat primarul să mai aştepte puțin căci nu se ştie în ce parte o vor lua lucrurile şi să se gândească la copii, în special la băiatul cel mare. Peste ani acesta va fi cel mai mare regret al lui.

Îndoiala a început să-l roadă ca un vierme ce distruge lemnul, imediat după explozia nebună a libertății. L-au decepționat miorlăielile Doinei Cornea când a reuşit s-o vadă în sfârşit la televizor. O visase doar auzind despre ea că-i un fel de Iguană Sacră, acum descoperea că-i o biată şopârlă. Apoi au fost decepții după decepții. S-a bucurat când l-a văzut pe Nicu Ceauşescu adus rănit

şi legat la televiziune şi bucuria lui a fost de nestăpânit când a văzut că cineva din mulțime îl loveşte pe micul prinț puternic în figură. În sublima-i naivitate credea că cel ce l-a lovit e un revoluționar ce înfruntase gloanțele în piața revoluției, e un prăpădit ce a îndurat foame şi frig, umilințe şi îndobitocire în epoca de aur şi îşi vărsa lovind amarul adunat. S-a dus bucuria, sublima-i naivitate s-a stins ca o primă iubire de fată când a aflat că cel ce l-a lovit pe Nicu Ceauşescu în figură atunci la revoluție în fața camerelor de filmat era cel mai bun prieten al său, era un realizator de televiziune ce îi era sluga cea mai credincioasă. Sublimul a devenit nămol, visul zăpadă topită şi timpul trăit anotimp al hienelor. Nu mai era nimic sublim în tot acel gest dacă era făcut nu de un flămând şi de un oprimat, ci de un cățelandru ce s-a gudurat ani în şir la picioarele stăpânului şi la prima cădere a celui puternic javra a sărit la jugulară. Îşi amintea privirea bolnavă de durere a celui lovit ce părea a spune: „Şi tu, Brutus!". Nu mai era fiul lui Ceauşescu atunci; era doar om trădat şi suflet părăsit. Peste ani, aproape de moarte, trăindu-şi viața ca un mort viu acest fiu va spune despre cei ce au urmat după tatăl său cel mai frumos adevăr şi şi mai crud: Voi nu sunteți în stare nici să văruiți ce a construit tata! Ar fi fost frumos ca aceste cuvinte să nu fie adevărate... Ar fi fost frumos să se fi înşelat...

Când slugile credincioase şi supuse de până mai ieri devin stăpâni răi şi nemiloşi parcă mai tare decât cei dinainte, când a fi slugă la Est este ruşinos, dar a fi slugă la Vest e o onoare, chiar te rogi în genunchi să fii slugă ca om normal şi liber, ca stăpân al munților şi al poveştilor nu te poate încerca decât mai întâi timid îndoiala, apoi aceasta se transformă în deznădejde, apoi deznădejdea devine furie oarbă, nemiloasă, ucigătoare îndreptată împotriva celor ce ți-au transformat poporul în pleavă spulberată de vânt.

Mai întâi a fost ca o adiere, ca o necesitate de a cunoaşte lumea plecarea tinerilor prin străini şi era normal, dar cu anii adierea a devenit puhoi. Fabricile ce fuseseră construite cu sacrificiul unui întreg popor şi care erau sigur profitabile au fost transformate în grămezi de fier vechi, mineritul desființat şi minerii transformați în paria, de la lipsa totală a programului la televiziune s-a trecut direct la extrema cealaltă cu zeci de canale şi toate bogate în emisiuni cât mai dezbrăcate de nu mai ştiai ce-i aceea televiziune sau bordel; de la măr obligat să trăiască întins pe sârmă s-a trecut la a lăsa grădinile total necurățate şi în loc de grădină se ajungea la dudău sau junglă. De când e lumea grădinile se curăță totuşi mai ales când grădina e sufletul omului. De la prea multe bariere s-a trecut brusc la lipsa niciunei bariere, de la prea multe reguli s-a mers spre nicio regulă şi târziu a înțeles până şi ultimul prost că fără reguli nu se poate trăi. Că libertatea înseamnă să ştii unde trebuie să te opreşti, că nevoia ta de a fi liber trebuie să se oprească acolo unde începe nevoia altui om de a fi la fel de liber ca tine. Adierea plecării prin străini din primii ani de după revoluție a devenit odată

cu lichidarea economiei româneşti singura meserie profitabilă. N-au murit tineri în `89 ca să se inventeze meseria de plecător de acasă şi culmea să fie singura meserie profitabilă. Doctori renunță la anii de şcoală şi pleacă prin străini, ingineri la fel, profesori la fel, doar cei ce conduc, mai bolnavi decât Ceauşescu căci acela comparativ cu ei era patriot şi a făcut ceva pentru țara lui, vorbesc de NATO, Comunitatea Europeană şi alte vorbe goale de conținut ca şi „omul nou" şi nu văd puhoiul plecării.

Vorbeau de o România înflăcărată candidată la integrare în NATO şi UE, chiar păreau convingători sătulii conducători ai ei când vorbeau despre asta, dar adevărata imagine a României în lume nu era cea despre care vorbeau năuc conducătorii folosind cuvinte pompoase ca nu ştiu ce axă, pol de stabilitate, partener strategic – poate partener cerşetor la felul în care ne rugăm să fim primiți şi acceptăm să fim traşi de urechi şi puşi la colț ca un copil obraznic; nici vorbă să cerem ceva şi să punem condiții cum a făcut Bulgaria şi Polonia – ci era una şocantă, inumană şi anume a unei sportive ce câştigând o medalie la olimpiadă plânge incontrolabil cu lacrimi scăldându-i fața, cu mâinile la nas căci şi el e de nestăpânit şi nu face asta de bucurie că a învins ci face o mărturisire şoc în fața camerelor de filmat şi a tuturor ziariştilor, pornită din inimă şi ce ar fi trebuit să-i zguduie pe toți cei ce au condus România din 89 încoace căci fata înecându-se de plâns spunea: Am scăpat de sărăcie... am scăpat de foame... nu mai umblu cu opinci, am cu ce îmi cumpăra adidaşi... Hei, ăştia cu axa, cu polul de stabilitate, cu parteneriatul strategic unde crucea mamii voastre trăiți când vorbiți aşa!? Sunteți din aceeaşi țară cu fata ce plânge!? Sunteți din acelaşi neam cu greviştii ce au scris la o manifestație întrebarea colosală: Pe Ceauşescu l-ați împuşcat, dar cu țara ce-ați avut!?... Chiar aşa: ce-ați avut cu țara de ați scos-o la mezat!? Cum ați putu vinde tot din ea, până şi ceea ce e în subsolul ei şi ați şi înglodat-o în datorii pe care nici măcar nepoții noştri nu le vor putea plăti!? Ce v-au făcut pruncii ce cresc fără părinți căci aveau de ales între a le fi foame şi iubire de părinte şi într-o zi au hotărât că nu mai pot răbda foamea; le-au plecat părinții în lume; şi ca să aibă pâine sunt ai nimănui?! Dar foamea de iubire, de dor de părinți, de a fi copilul cuiva, nu de pâine, cine să le-o adape!? O generație întreagă aproape crescând fără familie, ca într-o imensă casă de copii, pe care nu ştiu cine o s-o vindece şi cine ştie cât e de mare drama şi cât de adâncă rana!?

Unde este acum Nicolae Constantin Munteanu să vorbească la Europa Liberă despre asta, cu vocea lui inconfundabilă, cum vorbea cândva despre autobuzele hodorogite, foamea şi frigul şi mizeria din România lui Ceauşescu!? Cum erau sportivii români ce ne reprezentau țara pe vremea comuniştilor!? Cum s-a putut ajunge până aici!? Cine a luat mana neamului meu de-i rătăcesc fii tineri prin lume pentru o bucată de pâine şi lasă să le moară acasă şi Dumnezeul neamului din suflet!? Cine a luat toată judecata acelor ce conduc de au ajuns să

aprobe şi să sprijine atacul împotriva Iugoslaviei şi Irakului!? Noi, ca stat, am fost atât de supuşi, am ascultat orbeşte de tot ce ni s-a comandat şi am distrus economia țării fără să fie nevoie de un război, dar pentru alții ce nu au executat tot, ce nu se supuneau, ce aveau independență financiară, trebuia inventată o „Furtună în deşert", o „Vulpe a deşertului" pentru Irak şi pentru Balcani să vină „mila" mai marilor lumii pentru minorități oprimate.

Ce ruşine mi-a fost că sunt român în vremea războiului din Balcani când un popor demn, mare şi puternic ce strica planurile prin politica de nealiniere a fost îngenunchiat şi ce mult m-a durut Irakul când Ciorbea propunea să trimită trupe acolo. Nu mai existau principiile politicii externe pe care Ceauşescu le respecta şi chiar a fost în unele situații un mediator pentru pace, nici carta ONU nu mai exista. Şi atunci ce mai stătea în picioare!? Ce nouă ordine pândeşte după colț!? Ce eră va urma şi o vom cerşi să vină când vom fi sătui de libertate extremă înțeleasă ca acceptare a oricărei anormalități în numele ei, a homosexualității şi a lesbianismului, a pornografiei şi mizeriei morale, a trăirii până la greață a oricărei porniri a animalului din om, slăbiciunile şi greşelile duse până la extremă!? Popoarele orbite să stea la televizor până când vor uita ce e viața, până când nicio frimitură de întrebare nu va mai încolți în creierul lor. Nimeni nu va întreba: Ce-i viața? Care-i rostul meu pe pământ?! Oare e destul ce fac şi cât fac!? Oare am trăit ca om tot ceea ce mă împlineşte ca să cunosc cu adevărat viața!? Nu, nici vorbă de întrebări. Va sta la televizor şi va privi o fată îmbrăcată-dezbrăcat cântând: „Atinge-mă de jos în sus / să simt vibrația"... – nu pot scrie cuvintele mai departe – şi se va simți satisfăcut. Chiar îi vor ieşi ochii din orbite privind. E fericit. Aceea e viața... aceea e fericirea... Maxima posibilă de atins pe pământ... şi nimeni nu-i vinovat că viața lui nu a reuşit să fie mai mult. A avut libertatea să aleagă şi a ales... Omul de rând tâmpit în fața televizorului şi a calculatorului, guverne ce înglodează țara în datorii, deşi au pornit în 89 de la excedent bugetar şi niciunul niciodată nu a prezentat o situație exactă a cheltuielilor făcute făcând credite externe total dezavantajoase şi în condițiile astea mă întorc la întrebarea: Ce eră va urma şi o vom cerşi să vină când vom fi sătui de libertate extremă!?

Dacă va fi era celor ce au provocat toate astea!? A celor ce au dirijat din umbră. Programele de tâmpire la televizor să fi pornit de la ei, deşi ei nu stau niciodată la televizor, îndatorarea țării regizată tot de ei, dar cu sprijinul celor de la conducere din țară căci s-au folosit de slăbiciunile lor omeneşti... Îi vom privi ca salvatori, deja îi privim, pe cei ce ne-au tâmpit prin „libertate" şi era lor va fi mai rea decât toate erele care au fost. Ce n-a reuşit comunismul – să facă din om copac întins pe sârmă – vor reuşi ei, când le vom primi jugul de bună voie, căci ni s-a făcut greață de libertatea dusă dincolo de orice granițe. Nu va veni era asta dacă vom înțelege că a iubi nu se leagă de trup, ci de suflet, că a avea e bine şi necesar, dar nu e totul, dincolo de a avea e ceva ce a sădit tainic Dumnezeu în

inima noastră când ne-a făcut după chipul şi asemănarea lui, e sentimentul că viața e miracolul ce ți s-a dat şi e păcat ca acesta să fie risipit, e nevoia de a vedea în fiecare om frimitura de bine, nu de rău...

Ciobanul ce stăpânise munții şi care fusese mereu un om liber era decepționat. Înjura când trebuia să iasă afară din casă de ruşinea copiilor din cauza programelor la televizor şi suferea de atâta plecare prin străini. Ştia şi o spunea că dacă ar fi avut opt copii după revoluție, pe vremea libertății absolute, nu i-ar fi putut ține în şcoală, dar pe vremea comuniştilor toți copiii lui au mers la şcoală. Era fericit că unii băieți se întorseseră pe munți. Nu erau ciobani, ci pădurari, dar iubeau munții aşa cum îi iubise el. Poveştile trăiau încă în copii lui. Îl durea sufletul pentru cei ce trebuiseră să plece prin străini căci în România nu se puteau descurca să trăiască. Nepoților le spunea poveşti cum le-a spus şi copiilor lui. Când i se strica proteza înjura şi vorbea cu năduf: Pe vremea lui Ceauşescu aveam dreptul la o proteză nouă gratuită la câțiva ani şi la o reparație, după revoluție dracii ăştia au uitat să prindă în lege pe cei cu accident în câmpul muncii şi dacă nu am certificat de handicapat – nu vreau să am aşa ceva; nu sunt handicapat – nu am dreptul la proteză. Mi-o cumpără copii că au bani, dar dacă nu aveau mă lăsa să merg în cârje „democrația"... Tot el a lăcrimat în loc să râdă când a auzit un banc sublim şi mai mult poezie, decât poantă.

...Bush s-a dus la Dumnezeu şi l-a întrebat:

— Doamne, când va fi bine în țara mea?

— Peste 50 de ani, i se dă răspunsul.

Bush pleacă plângând şi Creatorul îl întrebă de ce plânge.

— Plâng pentru că eu nu voi mai fi atunci.

Urmează şi Putin şi pune aceeaşi întrebare. I se răspunde că peste 75 de ani şi Putin pleacă plângând că nu va mai prinde acele timpuri.

Acum pune şi Băsescu aceeaşi întrebare.

Dumnezeu, în loc de răspuns, începe să plângă...

La zece ani după revoluție, când mai avea un singur copil în şcoală, era student, a făcut încă o dată stână... În ciuda protestelor soției, în ciuda copiilor ce îl certau, el a vrut să mai fie încă o dată cioban. Acum când lumea lui era în dezintegrare mai rău decât pe vremea comuniştilor, când noul îl speria şi când îi era teamă pentru viitorul neamului lui mai mult decât oricând altă dată, voia să mai fie încă o dată cioban... Să audă vocea Zânei Pădurii, să spună poveşti şi să audă poveşti, să ştie că acasa în care a crezut nu a murit ci mai este vie la stână şi pe munți...

El, însetatul de libertate dintotdeauna, cel care s-a opus dictaturii pentru că nu suporta să-i fie îngrădită libertatea, s-a speriat de libertatea absolută, de hidra libertății ce părea mai rea decât rigiditatea de dinainte de 89 şi a plecat pe munți să caute răspunsuri, să stea de vorbă cu gândul lui şi prin el cu

Dumnezeu despre ceea ce îl doare. L-a durut îngrădirea libertății în comunism şi nu ştia ce-i cu el şi de ce îl doare libertatea absolută de după. Răspunsul e că atunci când voia să fie liber, nu voia să fie aşa pentru a-şi permite orice. Avea valori morale păstrate în neam de neamul lui, ruşinea era ceva la fel de firesc ca şi respiratul, în inocența şi puritatea lui de țăran nici nu-şi imagina câtă mizerie este pe lume.

Aşa cum s-a întors de la miliție brusc îmbătrânit, tot la fel s-a întors de la Galați, la câțiva ani după revoluție, unde s-a dus să vândă cartofi. Era noapte. Îi era frig. Gerul îi înțepenise oasele. A lăsat cartofii în grija unui consătean şi s-a dus să se încălzească într-un bar şi să ia şi ceva de băut. A colindat mult pe străzi. Peste tot era închis. S-a îndreptat spre un local de unde venea muzică şi se auzeau râsete. A intrat. A privit în jur cu ochii ieşiți din orbite şi a ieşit afară. Nu-i mai era frig. Nici să bea nu mai voia. Cineva i-a pus o mână pe umăr. A tresărit ca scuturat de un frison. A aruncat mâna celei ce îşi pusese mâna după gâtul lui. A vrut să o lovească, dar s-a oprit. La ce labă de urs avea o putea omorî cu o singură palmă. Sub vopseaua groasă de pe față, dincolo de buzele vopsite în roşu sângeriu era chipul de copil, erau ochii nevinovați ce cerşeau... L-a cuprins o milă sfâşietoare, după milă a venit deznădejdea, apoi furia... apoi durerea...

A întins fetei câțiva lei.

— Ia-ți ceva de mâncare...

Fără să fi băut nimic se clătina. Şi cea dezbrăcată din bar avea tot chip de copil. Avea şi el fete. Le crescuse cu ruşine, cu frică de Dumnezeu, deci cu reguli...

— Dumnezeii mamii lor de nimicuri! Ce-au făcut cu țara! Ce-au făcut cu pruncii!... şuieră printre dinți şi în ochi avea lacrimi.

Era în postul Crăciunului. Şi-a amintit de o colindă sublimă pe versuri şi muzică de Tudor Gheorghe pe care o ascultase chiar înainte de a veni la Galați şi o retrăia mergând plângând pe stradă. Fiecare vers şi fiecare cuvânt din spectacolul artistului „Mie-mi pasă" făcut la zece ani de la revoluție era şi al lui. Dar colinda... colinda aceea o trăia, o respira, o vedea vie şi pulsând în viața din jurul lui. Nu era vers, nu era cântec, nu era colind despre naştere de prunc sfânt, ci era durere despre vremi ce plâng, era viață crudă şi amară trăită din speranță vestejită pe pământ.

„Vin colindătorii
Cum veneau odată – lerui ler
Să colinde
În seara asta minunată – lerui ler
Dar li-i gura arsă
Şi li-s ochi-n lacrimi – lerui ler
Prea degeaba sânge

Prea degeaba patimi – lerui ler.
Gazdelor creştine
Să-i primiți în casă – lerui ler
Şi cum se cuvine
Să-i poftiți la masă – lerui ler.
Ni-i trimite Sfântul
Să ne încerce mila – lerui ler
Domnii mari de astăzi
Să-şi deschidă vila – lerui ler.
Şovăielnic pasul
Mâinile plăpânde – lerui ler
Tremurat li-i glasul
Nu ştiu să colinde – lerui ler.
Dacă stau la poartă
Şi nu zic nimica – lerui ler
Domnilor de astăzi
Să vă apuce frica – lerui ler.
Mută-i întrebarea
Ce răsună afară – lerui ler.
Am murit degeaba
Ce-ați făcut din țară? – lerui ler.
Tot în frig şi-n foame
Tot cu mâini întinse – lerui ler.
Pe la porți străine
Ce ne stau închise – lerui ler.”

Ciobanul a văzut mâinile întinse, a văzut lacrimile, a văzut foamea, a văzut cerşind şi a văzut porțile închise despre care cânta poetul în colind şi se întreba ce-i de fapt libertatea!? La ce foloseşte când există foame şi frig ce te duc în noroi!? Pruncii pe care i-a văzut erau liberi... liberi de tot... Liberi să ce!? Îi plângea inima, plângeau poveştile şi inocența din el. Plângea pentru generația sacrificată într-un experiment diabolic de-a libertatea şi de-a viața.

Regreta amarnic că a dat jos tablourile lui Ceauşescu la revoluție, pentru că n-a făcut-o pentru ca să vină vremi ce vor distruge din el inocența şi speranța pentru neamul lui. Nu erarhie a valorilor, nu pudoare, nu lacrimă în poezie, nu justiție şi nu urcat treptele la rând, ci cățelandri ce sar direct în vârful scării şi calcă tot şi toate cele în picioare. Sentimentul cel mai dureros era cel al pierderii a tot ceea ce e sfânt pe pământ; mocirlă, râie, zoi peste tot. Băltire şi bălăceală şi peste această băltire şi bălăceală unii ridicau palate, iar copiii fugeau prin străini. Ce rămânea!? Ce va mai trăi din acasa lui pe care nici măcar comuniştii nu au călcat-o atât de mult în picioare şi nici nu au rupt din ea brazde atât de adânci?

Ara timpul cu plugul noului – ce părea că nu mai crede în nimic şi că nicio valoare nu poate sta în calea lui – peste patria dacilor, a lui Decebal şi Burebista, a lui Ştefan cel Mare şi a lui Eminescu ce-i închinase sublimul vers: Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie... şi băga sub brazdă trecutul şi sentimentul din vers. Va mai scrie cineva vreun vers pentru dulcea Românie, va mai simți vreun muritor ceva pentru acest pământ!? Va muri patria din noi şi trecutul!? Vom alerga flămânzi şi din ce în ce mai bogați-săraci după lucruri prin lume şi nu vom şti de ce nu ne mai satură nimic de parcă sufletul se satură cu lucruri. Cu ce lucru să saturi sufletul, când el se satură cu vise!?... Tinerii râd tembel la cuvinte ca patriotism, glie străbună, vitejie, istorie, sacrificiu şi nu ştii în ce limbă să le spui că toate astea sunt şi contează şi dacă le spui ei îți zic „Hai sictir!" sau te întreabă cât valorează astea în dolari şi la ce curs se schimbă. Cât patriotism dai de un dolar şi câtă glie străbună primeşti tot pe un dolar? Cine a făcut ca totul să aibă etichetă şi preț!? Cine ne-a făcut atât de puțin ca români!? Cine a cultivat pentru prima dată sămânța neprețuirii prin echivalarea în bani a ceea ce e de neechivalat!? Nu le mai spun profesorii elevilor la orele de istorie despre vitejia străbunilor ce preferau moartea robiei sau sacrificiul suprem pentru acest pământ, nu mai învață la română „Dan, căpitan de plai" care să le spună câte ceva despre cele fără preț pentru care merită să mori!?... Nu. Aceea e istoria „depăşită". Acum se învață la istorie despre Andreea Esca şi urmează Andreea Marin. La română literatura va cuprinde poveşti cu „Alba ca Zăpada" modernă în care ea se mărită cu Irinel Columbeanu şi el o pune să facă de toate căci e plătită pentru asta. Ce iubire!? Ce eroi!?... Astea sunt poveşti depăşite. Altfel e acum viața... La emisiuni de divertisment cobai umani mănâncă orice mizerie – mațe, carne crudă, mormoloci,viermi şi alte scârboşenii – în schimbul unei sume de bani. Dacă cobaiul se codeşte realizatorul țipă asurzitor suma pe care o pierde şi animalul înghite mizeria ca să nu piardă banii. Lecția e crudă şi amară – aş împuşca pe cel ce a avut ideea unei asemenea îndobitociri şi pe realizatorul plătit bine l-aş condamna să se hrănească până la sfârşitul vieții numai cu ce a convins pe alții să mănânce pentru bani – şi mii de copii o văd la televizor: pentru bani trebuie să faci orice, înghiți ce niciun om normal, moral, sănătos, vertical nu ar trebui să atingă. Câte lecții de dirigenție cu profesori excepționali pot repara răul făcut de o singură emisiune!?... Să te mai miri că omul e puțin, că trăirea e doar animal, că poezia a murit, că niciun dor nu ne mai poartă spre stele şi niciun vers de iubire nu mai naşte în noi!? Nu mă mai mir, dar mă doare timpul în care lucrurile şi banul a omorât inima din noi...

A venit de la Galați acasă mult mai îmbătrânit decât plecase. Nu mai putea suporta emisiunile de la televiziune în care se vorbea despre închisorile şi martirii din comunism, culmea e că le făceau aceeaşi oameni ce ne amețiseră atâția ani cu „Omagiu conducătorului iubit". El văzuse martirii libertății şi durerile vremilor

ce le trăia, el plângea pentru puhoaiele de tineri ce plecau de acasă, îi era destul să plângă pentru azi, pentru ieri e destulă lacrima şi jalea zilei de ieri... Peste ani aceeaşi oameni vor face emisiuni despre martirii libertății absolute. Nu se va mai chema emisiunea nici „Gulagul românesc”, nici „Memorialul durerii”, ci „Hidra libertății”, „Copiii nimănui”, „Destine răstignite”... dar când va fi, va fi tot o lacrimă pentru ieri... niciodată nu sunt lacrimi pentru azi...

Să lăsăm jalea zilei de ieri pentru trecut, să luăm doar lecția şi să mergem mai departe, azi să trăim, să râdem şi să plângem, să facem să fie viața plină, să nu umplem aziul doar cu vise pentru mâine, căci viitorul niciodată nu vine; trecutul s-a dus, trăim doar ziua de azi. Să o umplem ca şi cum ar fi mereu ultima zi din viață...

Când va veni primăvara va pleca cu oile pe munți. Fluierul va cânta, seva va urca prin tulpini ca un cântec, vântul se va juca printre cetini cu cerul, soarele se va cerne ca o pulbere de aur peste piscuri veşnic albe şi în decorul ăsta va face paşi spre Dumnezeu şi va căuta pacea pierdută.

Ciobanul în care libertatea ucisese inocența voia să trăiască azi ca cioban... încă o dată... mâine era o zi ce nu vine niciodată...

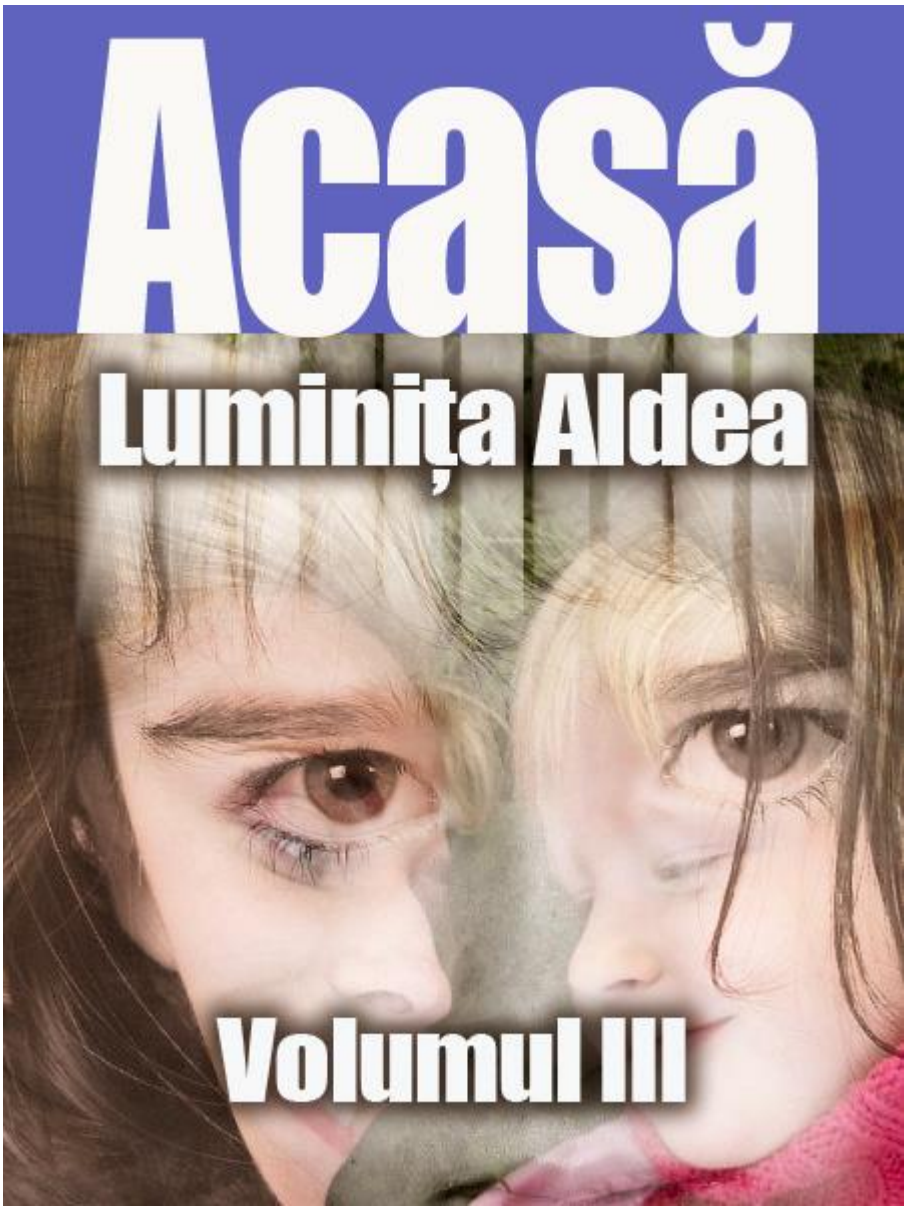

VOLUMUL III

Capitolul 7

ÎMPLINIRE

Era aproape miezul nopții. Mihai Avram venea furios spre casă. Era duminică seara. A fost la discotecă apoi a trecut pe la o prietenă. Era ultima lui cucerire, Ramona. Era doctoriță la fabrică la el. Relația dintre ei era perfectă, gândea ea. El nu mai ştia ce să gândească. I se părea că mintea i-o ia razna. O ținea în brațe în pat, îi primea mângâierile şi îi dădea mângâieri, îi susura în ureche şoapte de iubire şi primea în urechile lui şoaptele ei şi totuşi ceva era în neregulă. Nu o putea privi în ochi când o iubea şi când îi spunea vorbe nebune. O mințea că o iubeşte şi se mințea că iubeşte. Sau poate era totuşi iubirea. Tot ce ştia e că atunci când îi spune „te vreau" în gând adaugă mereu „Mariana", niciodată Ramona, când îi sărută buzele în spatele ochilor închişi avea chipul şi buzele Marianei, când buzele îi lunecau pe gât făcând-o să geamă de plăcere sub gura lui nu-i gâtul ei... Ea îl iubea sincer, atât cât putea ea iubi, căci doctorul din ea spunea că iubirea e legată doar de trup şi nu are nicio legătură cu sufletul. Câtă vreme simțea plăcere, era satisfăcută şi brațele unui bărbat o țineau strâns şi îi şopteau în ureche „te vreau" era totul perfect şi se chema iubire, iar când nu mai erau căuta alt partener ce putea face toate astea. Aşa făcuse mereu din ziua când a participat prima dată ca studentă la o disecție. Era un trup frumos de tânără femeie. Urmărea mâinile celui ce lucra indiferent şi din când în când trăgea cu sete din țigară. A văzut cum îi leagă părul cu un elastic pentru a nu mai sta împrăştiat. A fugit afară şi a vomitat când i-a văzut cutia toracică şi abdominală desfăcute de sus până jos şi i-a privit toate organele interne. O inimă bătând e un miracol, plămâni respirând aer tot miracol, dar un trup de om desfăcut ca trupul unui animal sacrificat nu avea nimic miraculos şi trebuia să fii tare, aproape supraom, ca să treci peste acceptarea acestui adevăr dureros. Nu ştiai unde să pui şi ce să mai faci cu rugăciunile copilăriei, veselia şi râsul, starea de înflorire când te îndrăgosteai şi starea de vestejire când murea iubirea pe care le-ai avut în suflet şi erau importante chiar esențiale înainte de a participa la o disecție, dar după nu mai ştiai ce să faci cu ele că brusc nu mai aveau nicio importanță. Gura asta a sărutat, fața asta a râs, trupul ăsta a născut prunci, trupul ăsta a iubit, creierul a gândit şi inima a bătut, dar unde s-au dus toate astea!? Unde-i multul din acest trup, unde a zburat, de a rămas atât de puțin!?...

A durut-o când a văzut cum se poartă cu ea de parcă nu ar fi fost niciodată om, ci dintotdeauna cadavru. I-a venit să plângă, dar şi-a înghițit lacrimile când a

văzut cum i-a lăsat capul să cadă cu zgomot sinistru pe masa tare şi rece după ce i-a legat părul, dar şocul cel mare era în vorbele profesorului.

— Să nu vă minţiţi că omul e altceva decât ceea ce vedeţi aici! Nu vis, nu nemurire, nu rai şi nu iad! Nu iubire, ci doar animal! Nu există nimic decât sfârşitul, iar sfârşitul e ceea ce vedeţi aici!

Ramona privea mâinile înmănuşate ce lucrau indiferente şi se simţea goală. La fel de goală ca şi cea de pe masă. Degeaba se agăţa de rugăciunile bunicii ce i le spunea când ea era copil şi pe care le-a învăţat, degeaba îl căuta pe Dumnezeu în inima ei căci nu-l găsea, deşi a crezut mereu că este acolo.

Înghiţindu-şi lacrimile ce nu puteau curge, privea mâinile lucrând pe un trup ca al ei şi realiza că ea este atee. Atee convinsă. S-a minţit atâţia ani că este cineva în inima ei, că rugăciunile i le ascultă cineva, dar acum la acest curs a găsit răspunsul. Nu era nimic după. Nu era nimeni care să asculte rugăciunile. Dincolo de moarte şi dincolo de trup nu era decât golul. Atât avea ca om: un trup.

Nu era singura studentă ce păţea asta, ci li se întâmpla multora, dar cei mai mulţi în urma acestui curs alegeau calea cealaltă: nu acceptau în ruptul capului că viaţa şi omul e numai atât şi priveau cu milă trupul prăpădit în care locuise un infinit de suflet... Nu puteau accepta că puţinul şi cunoscutul este existenţa. Voiau privind cadavrul să caute necuprinsul, să intuiască, dacă nu pot atinge Neatinsul, voiau să aibă veşnicie, lumină şi Dumnezeu şi le căutau făcându-şi meseria toată viaţa. Uneori aflau că au căutat ani în şir ceva ce era deja în inima lor...

— Ce-i domnişoară Ramona, nu-ţi place ce vezi şi ce auzi!? întrebă profesorul râzând cinic tocmai când ea se întorsese de afară unde vomitase.

— Crezi că omul e mai mult!? Nu suntem, draga mea. Bărbatul e o.... iar femeia e o..... Putem visa la mai mult, dar nu suntem. Vorbea porcos în timp ce mâinile îi cotrobăiau febril prin trupul moartei. Râdea şi Ramona îl ura că râde.

Un fior îi străbătu trupul de sus până jos. Profesorul o privea şi ştia ce se întâmplă cu ea. Nu era prima dată. Îi reuşea întotdeauna. Era modul lui de a cuceri.

Ea n-ar fi recunoscut nici moartă că fiorul ce a străbătut-o era legat de faptul că şi-a imaginat că mâinile profesorului nu mai erau pe cadavru, ci pe ea şi habar nu avea că bărbatul ce o priveşte ca pe o muscă prinsă într-o plasă de păianjen – aici el era păianjenul ce ţesuse pânza – ştie exact de ce s-a înfiorat.

L-a privit în continuare lucrând şi, deşi îl ura pentru felul în care vorbea şi pentru că îi omorâse rugăciunile bunicii din suflet, i se părea cel mai frumos om de pe pământ.

La sfârşitul cursurilor ca din greşeală el i-a ieşit în cale şi tot din greşeală, dacă aşa se cheamă când o femeie uită ce vrea şi cine e şi urmează orbeşte un bărbat, ea a plecat cu el. I-a spus că-i însurat, iar ea i-a spus că-i virgină.

Niciunul nicialtul n-au vrut să se întoarcă înapoi. Ea credea că merită şi că-i ceva unic, el credea că a mai găsit o proastă ce-l poate face să se mai simtă bărbat, adică o.... – în limbajul lui numai de pământ – şi că mai poate încă profita de viață până va veni ziua când va fi la fel ca trupurile ce le diseca el. A fost amantul perfect. A avut grijă de trupul ei. A învățat-o să atingă cu el culmi nebănuite ale extazului şi plăcerii, în schimb i-a făcut sufletul praf. Degeaba o pupa în talpă, o mângâia după ureche şi găsea cele mai ascunse locuri ce o puteau îmbăta de fericire şi plăcere dacă în acelaşi timp îi vorbea ca unei cârpe. Când nu-i mai putea suporta cinismul şi ochii i se umpleau de lacrimi i-o reteza scurt: Vreau să te f... nu să te văd plângând! Iar când sătulă de duritatea din cuvintele lui a plecat el nu a rugat-o să rămână, ci a strigat râzând cinic după ea:

— Vei veni singură înapoi! Nu poți trăi fără p.... mea!

A rezistat o lună. A mai rezistat una. Când se topea de dor îşi spunea: Aminteşte-ți cum îți vorbea. Cum te făcea curvă şi cum, odată, când i-ai sărutat însetată de iubire un sfârc ți-a spus râie... Dar orice îşi spunea trupul ei tânjea după el. Noaptea îşi ținea sânii în mâini ce de atâta dor de iubire o dureau şi visa că sunt mâinile lui. Ziua fugea prin facultate să nu-l întâlnească. A treia lună, erau şaptezeci de zile de când nu l-a mai văzut, a plecat înfrântă să-l caute. Ştia că va accepta orice. Că nu se va mai supăra când îi va vorbi urât. Că trupul ei nu poate trăi fără trupul lui...

Creierul meu îl urăşte, inima mea tace, dar trupul meu moare fără el! Mă dor sânii, tremur când mă gândesc la el! E clar că iubirea e numai ceva legat de trup! O necesitate fiziologică ce trebuie satisfăcută... gândea chiar când a ajuns la uşa lui. Dacă nu mă primeşte mă rog de el în genunchi căci trupul meu nu mai poate de dorul lui... şi-a şoptit după ce a bătut în uşă. Se visa deja în brațele lui.

El a deschis uşa râzând. Un glas de femeie îl chema.

— Vezi cine e şi vino repede înapoi!

O privea de parcă nici nu o cunoştea. A început să fugă. Voia să nu mai vadă oameni şi nici să nu se mai gândească la nimic... Era un gol în ea pe care nu ştia cu ce să-l umple. Cu timpul l-a umplut cu fiecare bărbat ce i-a ieşit în cale. Niciunul nu era ca el totuşi, dar tot niciunul nu vorbea la fel de mizerabil. În prezența lui chiar dacă trupurile spuneau un cântec sublim, ea simțea că nu există nimic sfânt pe lume. Cu gura lui spurcată terfelea tot. În numele unei mame ce o avea, a unei soții sau a unei fiice trebuia să fie şi ceva sacru, dar nu era. Trup, trup, trup ce trebuia satisfăcut. Orice femeie, doar femelă, orice bărbat doar mascul...

Era doctoriță de trei ani în Suceava. Relația cu Mihai începuse de prin septembrie când el a venit la cabinet din cauza unei indigestii. El a acceptat-o în viața lui ca să-l vindece de Mariana, dar s-a mințit. Nimic nu-l putea vindeca şi în niciun caz Ramona, căci ea era aproape inconştientă de asta discipolul celui ce îi

predase prima lecție despre iubire. Şi ea vorbea acum slobod, dar nici pe un sfert cât profesorul, despre dragostea ce-i numai trup, inimă ce e mereu mută sau doar o pompă ce ne pune sângele în mişcare, iar creierul un aparat ce funcționează atâta vreme cât omul e viu, apoi neantul. Deşi Mihai nu era ateu, dacă ar fi întâlnit-o pe Ramona înaintea Marianei, relația dintre ei ar fi fost perfectă, căci şi el credea că iubirea e doar ceva legat de trup. Dar după Mariana nu mai putea fi la fel. Ceva se schimbase în sufletul lui. Nicio femeie nu-i putea umple inima aşa cum i-o umpluse ea, în ochii niciuneia nu s-ar putea îneca aşa cum s-a înecat în ochii ei. Descoperise ce-i iubirea şi era infinit pe lângă a avea un trup şi degeaba căuta o altă femeie ca să-l vindece de ea.

Acum mergând spre casă era supărat tare. S-a certat rău de tot cu Ramona. Ea a rămas plângând. Au fost împreună la discotecă. Au dansat şi au băut puțin. Ea i s-a agățat strâns de trup când Chris de Burgh a cântat duios „Lady în red". El voia să o alunge din brațele lui. Toamna de afară îşi trecea cocorii prin inima lui, tot pe acolo spulbera vântul frunzele şi lui îi era dor... dor... dor de murea cum nu i-a fost niciodată dor de o femeie. De disperare a strâns-o la piept pe Ramona. Dansa aproape plângând...

Unde eşti chinezoaică mică!? Ai reuşit la facultate!? Scrii!?... Ți se împlinesc visele pentru care mi-ai frânt mie inima!? L-ai uitat pe dracul ăla de profesor ce-şi hrănea bătrânețea din sufletul tău de înger!? Unde eşti!?... Eşti fericită!? Cine are grijă de tine!?...

— Ai spus ceva? îl întrebă mirată Ramona.

— Nu. N-am spus nimic.

— Ba da. Am auzit clar: Unde eşti?

— Nu am spus nimic. Îngânam melodia lui Chris de Burgh.

Era atee, nu credea în iubire, dar proastă nu era şi în plus era medic. Vedea clar că Mihai e răvăşit, mai mult decât trebuia să fie ascultând o melodie.

— Să mergem acasă. Nu eşti în apele tale astăzi.

Au mers împreună la ea. El nu a scos un cuvânt tot drumul. Ea îl întreba din când în când ce-i cu el.

De cum au închis uşa el a luat-o flămând în brațe. Îi spunea vorbe de iubire cum nimeni nu i-a mai spus, îi mângâia trupul şi ea pentru prima dată simțea că în jocul ăsta nu e numai trup! Inima ei şoptea ceva... Parcă şi rugăciunile bunicii uitate de atâția ani se întorceau înapoi. Pe culmile extazului, mai bogată decât oricând altă dată în viața ei, găsind adevăruri rătăcite a țipat strângând bărbatul de care avea nevoie până la sfârşitul vieții ei, fără a mai exista alții pe lume pentru ea:

— Te iubesc, Mihai!

— Şi eu te iubesc, Mariana...

S-a simțit lovit cu toată puterea şi a căzut din pat. Ramona plângea strângându-şi trupul cu brațele.

— Iartă-mă! N-am vrut să te rănesc.

— Mă f... pe mine şi visai la alta şi mai spui că nu ai vrut să mă răneşti!

— Nu vorbi porcos! Te rog, Ramona! Te rog, ascultă-mă! În felul meu te iubesc... Dacă te-aş fi cunoscut înainte ar fi fost minunat...

Ea plângea mocnit în timp ce el îşi depăna povestea. Era dator față de ea cu adevărul.

— Am făcut totul să te pot iubi. Eşti o femeie fantastică... eşti deşteaptă, termină el.

Ea plângea isteric. S-a dus şi a luat-o în brațe.

— Iartă-mă.

— Cum e ea? Ce are în plus față de mine?

— E.... a şoptit el şi s-a oprit. Nu ştia ce să-i răspundă.

Ea îl strângea cu disperare în brațe. El a început să o mângâie. Îi era milă de ea. Voia să o împace. Dintr-o dată Ramona l-a împins de lângă ea.

— Nu vreau să fiu f... din milă!

— Nu mai vorbi aşa. Eu n-am considerat niciodată că îți fac asta. Nici nu pot pronunța cuvântul. Pentru mine sinonimul la ceea ce îi spui tu aşa este a iubi.

— Voi găsi vreodată un bărbat care să mă iubească cum o iubeşti tu pe Mariana!?

A râs plângând când a terminat de rostit fraza. Era prima dată când spunea „a iubi" în loc de celălalt cuvânt.

— Sper din toată inima. Meriți asta, a şoptit Mihai şi a plecat spre uşă.

L-a ajuns din urmă o frază pentru care nu avea răspuns de dat.

— Mulțumesc, Mihai. Te voi iubi mereu. Mi-ai dat un adevăr pierdut...

El a plecat şi ea a rămas vorbind singură.

... Acum ştiu toate rugăciunile. Un bărbat mi-a omorât sufletul şi m-a făcut să nu mai aud glasul inimii mele şi tot un bărbat mi l-a înviat înapoi. Pe unul îl voi urî până la moarte, pe celălalt îl voi iubi tot până atunci. Niciodată nu voi mai crede că dragostea e doar trup, că inima tace şi că viața e puțin... Trebuia să ştiu asta în primăverile în care îmi era rău de parcă zăpezile se topeau prin inima mea şi tot pe acolo creştea iarba şi se deschideau mugurii, toamna vestejirea trece tot pe acolo, vara macii înfloreau şi iarna viscolul îmi mătura visele... Şi totuşi primăvara durerea era cea mai acută căci era prea multă naştere pentru un prăpădit de trup şi chiar şi pentru un infinit de suflet... O rană vindecă altă rană, un om mă vindecă de alt om... Unul m-a sărăcit, altul m-a făcut bogată... Ce mult e viața!... Ce mult e iubirea!... Cât de puțin sunt trup şi cât de mult sunt suflet... Dar ce tare mă doare asta, Mihai...

Mihai rătăcea pierdut pe străzi. Răscolea cu picioarele frunzele căzute din copaci şi nu ştia unde-i cu adevărat sufletul lui: în piept sau în trupul frunzelor moarte pe care le strivea sub picioare. Durerea era în inimă, de asta era sigur, dar la fel de sigur era de sentimentul că se simte tot mai mult frunză căzută pe pământ la sfârşit de octombrie.

Frunză e şi Ramona, deşi morți ca frunzele nu suntem, căci prea simțim durerea... avem de la ele doar căderea în gol, senzația spulberării de vânt, dezintegrarea... Nu am vrut să o rănesc...

A mai stat câteva minute pe banca din fața blocului. Nu-i venea a intra în locuința lui ce începuse să-l strângă şi să-i fie urât în ea de când n-o mai văzuse pe Mariana.

Era în noaptea de banchet. Am văzut-o plângând pe o bancă din curtea liceului. M-am grăbit spre ea, dar m-am oprit. Lângă ea ajunsese profesorul. Doamne, cât îl uram în acele momente! M-am ascuns după tulpina unui copac când au trecut pe lângă mine. Am jurat atunci că nu o voi mai căuta niciodată şi tot atunci i-am poruncit inimii mele să o uite şi să nu o mai iubească. Creierul meu şi-a ținut jurământul, dar neruşinata de inimă nu mai ascultă de mine, nici nu uită şi nici nu renunță la iubire. Face numai ce vrea ea!... După aceea l-am văzut de câteva ori pe profesor. Eram tentat să mă duc la el şi să întreb de Mariana. Voiam să ştiu dacă totul e bine cu ea. Dar niciodată nu am avut destul curaj să o fac...

Ce joc ciudat al sorții... Ramonei i-a distrus sufletul un profesor, iar Mihai provocându-i altă rană, i-a reparat sufletul; Mariana îl rănea pe Mihai iubind un profesor... Cu câtă milă trebuie să privească Dumnezeu de sus la toată această zbatere, această broderie alcătuită din a trăi şi a simți, a iubi şi urî a micilor gângănii ce le născuse din imensă-i iubire şi le lăsase pe pământ...

Mihai râdea şi plângea amintindu-şi de o discuție ce o avusese cândva cu Mariana. Atunci n-a înțeles prea mult din ea, dar acum da. O conducea de la discotecă la internat şi ea îi povestise despre prietena ei Stela şi de faptul că aceasta nu credea în Dumnezeu.

— Eu cred, dar nu sunt habotnic. Unele reguli chiar mi se par absurde.

— Eu cred din toată inima mea. E un fel de dat de când mă ştiu să simt că este Ceva, este Cineva, dar habotnică nu sunt nici eu. Mă îngrozeşte, privind în trecut, cât sânge a curs pe pământ din cauza oamenilor, dar în nebunia lor spunând că în numele lui Dumnezeu. Uite ce se întâmplă chiar şi acum în Irlanda, în Orientul Apropiat sau în unele state arabe. Lupta de acolo nu are nicio legătură cu credința. Eu sunt pentru toleranță, pentru a respecta credința fiecăruia, pentru a nu călca în picioare ceva ce pe mine mă lasă rece, dar pentru altul este sfânt. Mă face să râd pretenția unor secte sau chiar biserici că doar adepții lor se vor mântui, că doar ei dețin calea şi adevărul absolut. Uneori mi-l

imaginez pe Creator ca fiind vârful unui munte imposibil de atins sau imaginat măcar şi de acolo priveşte cu iubire şi milă în jos la baza muntelui la furnicile ce caută o cale spre El. O cărare e a creştinilor, alta a musulmanilor, alta a oricărui alt grupuleț de oameni ce caută o cale spre El. Unii au făcut un drum mai drept, alții mai strâmb, unii sunt mai sus, alții mai jos, dar toți caută o cale spre El. Fiecare în parte spune că numai drumul lui e calea spre vârful muntelui. Înțelegi?

Mihai nu-i răspunde. N-a înțeles nimic. Se gândea doar că ar vrea ca Dumnezeu să-i arate calea prin care Mariana să fie a lui pentru toată viața dacă tot era vorba de El şi cale.

— Nu m-ai ascultat, nu-i aşa?

— Ba da, te-am ascultat, chinezoaică mică. Dar nu-mi stătea gândul la asta acum.

— Dar la ce?

El a cuprins-o în braţe şi a strâns-o la piept. Ea şi-a culcat capul pe umărul lui şi a închis ochii. El i-a atins blând buzele.

— La asta îmi era gândul tot timpul cât ai vorbit.

— Numai la asta te gândeşti mereu.

— Nu numai la asta. E un pic mai mult în gândul meu, a terminat el şi a prins-o de nas ca pe un copil de grădiniță.

Mariana a râs cristalin. El s-a îmbătat de râsul ei.

— Ce-i mai mult un pic în gândul tău?

Mihai tăcea prostit. Ce dracu să-i răspundă!? Vorbeşte o oră despre Dumnezeu, cale, Alah, musulmani, creştini, îşi imaginează munți, dar nu-şi poate imagina ce-i în gândul unui bărbat ce-şi doreşte o femeie. Tare mult stă cu nasu în carte, chinezoaica asta mică!

În loc de răspuns a început să râdă. Ea se simțea umilită de râsul lui şi l-a lovit alintându-se cu pumnii în piept.

— Spune de ce râzi? Mă enervez când râzi de mine!... Gata, plec dacă nu te opreşti!

El a strâns-o la piept să nu poată pleca, o lăsa să-l lovească în piept şi se prăpădea de râs.

— Îmi place când te enervezi! Îmi place când mă loveşti! Dar cel mai mult îmi place când râzi!

— Şi profesorului îi place mult râsul meu. Spunea că l-ar picta, dar Dumnezeu nu a născut culori cu care să-l poată picta.

Mihai a lăsat să-i cadă mâinile din jurul ei. Era gelos şi cuprins de deznădejde. A condus-o până în fața internatului fără să mai spună nici un cuvânt. Era o vrajă între ei ce dispărea întotdeauna când ea vorbea de profesor. Niciodată nu mai putea să o țină în braţe după aceea, să o sărute şi să o asculte

vorbind. Tot ce-şi dorea era să plece de lângă ea. Să n-o mai vadă şi, dacă Dumnezeu e bun cu el, să-l ajute să o uite, dar Dumnezeu nu era destul de „bun” în cazul ăsta, căci nu o uita orice ar fi făcut.

Urca scările spre garsoniera lui şi toată ființa îi era dor... Dor în ochii ce o vedeau şi când nu era, dor în urechile ce-i auzeau râsul şi când ea nu mai râdea, dor în mâinile ce-i simțeau trupul chiar dacă nu era, dor în nările ce-i adulmecau mirosul, dor în trupul întreg ce nu s-a mai putut împlini cu nicio altă femeie, dor în vise şi dor în trezire, dor în mers pe drum şi dor în muncă, dor în muzică şi dor în frunză rătăcită în sfârşit de octombrie. Până şi carnea lui ce n-a ştiut niciodată ce-i dorul devenise durere de dor.

Atât de năucit era de dor încât n-a observat mogâldeața ghemuită ce dormea sprijinită cu spatele de perete şi cu capul pe genunchi chiar lângă uşa lui şi s-a împiedicat de ea.

— Ce dracu e aici? a țipat că se speriase îngrozitor.

Prima impresie în întunericul din hol a fost că s-a izbit de un animal. A crezut că un câine adormise lângă uşa lui. A îndreptat fascicolul lanternei ce o avea mereu la el în nopțile când venea de la discotecă târziu şi a luminat ființa de care se împiedicase.

Era un om! Avea o bluză roşie pe care o mai văzuse cândva, dar nu-şi amintea unde. Părul lung îi cădea în jurul capului şi îi acoperea genunchii. Era o fată! Un copil! Nu putea fi decât un copil la cât era de slabă. I-a luminat mâinile ce strângeau genunchii şi deveniseră un suport rotund pentru capul obosit. Degetele erau scheletice, vineții. În viața lui nu a văzut altele mai subțiri. Părea că ştie cine-i şi totuşi nu ştia. Ce-i cu copilul ăsta adormit la uşa mea!?

A zgâlțâit-o uşor de umăr.

— Ce-i cu tine aici? De ce dormi la uşa mea? Trezeşte-te şi pleacă!

Ea a mormăit ceva în care se ruga să fie lăsată să mai doarmă puțin că-i tare obosită şi a mişcat puțin capul. L-a culcat pe o parte pe brațele rotunde.

Mihai a încremenit auzind vocea. Dorul şi iubirea mă distrug! Aud vocea ei la cerşetoarea asta mică ce mi-a adormit la uşă, şi-a spus şi a întins tremurând mâna spre părul ce-i acoperea fața. Tot ce-şi dorea era să-i vadă chipul ca să se termine cu halucinația. Mariana nu era grasă, dar nici schelet ca cea de la uşă nu era, nu era îmbrăcată luxos, dar niciodată ca flenduroasa asta ce-i dormea la uşă. Uite ce papuci rupți la vârfuri are, uite puloverul cum se deşiră la manşete, uite ce pantaloni uzați are! Nu are nici măcar o vestă sau un pardesiu deşi e sfârşitul lui octombrie. Inspectând-o critic a ferit încet şuvițele ce-i acopereau chipul. Ochii închişi îi erau cufundați în orbite adânci, obrajii palizi şi supți, nasul i se ascuțise, doar buzele îi erau parcă mai pline. Era şi nu era ea... Nu putea fi ea! Ultima dată când o văzuse era sublimă în rochia albastră de la banchet atunci noaptea când a văzut-o plecând cu profesorul. Nimic nu mai era

în epava umană ce-i dormea la uşă din strălucirea, frumusețea, speranțele ce o însuflețeau cândva! Voia să o urască pentru cât îl făcuse să sufere, pentru că ea era vinovată şi de suferința Ramonei, dar nu putea.

Cum e ea? Ce are în plus față de mine?... auzi întrebările Ramonei puse chiar în acea seară. Acum a şi răspuns foarte sigur: Nimic. Absolut nimic.

S-a aşezat în genunchi lângă ea şi a zgâlțâit-o blând de umăr. În locul urii ce voia să fie prezentă în el, căci asta îi dicta creierul că trebuie să simtă, era milă, era blândețe, era iubire, era bucurie, era nevoie de a şti de ce s-a vestejit îngerul lui, de ce i s-a topit carnea de pe trup, de ce i-au murit visele de a fi studentă şi de a ajunge scriitoare, de ce doarme – în ultimă instanță – ca un cățeluş bolnav, bătut, fără stăpân şi flămând tocmai la uşa lui...

— Trezeşte-te, Mariana! Ce-i cu tine aici!?

Ea a deschis speriată ochii. Privea cu groază în jur şi şi-a smuls umărul din brațul ce i-l ținea. Tot ce ştia e că o găsise Simion dormind cu capul pe ziarul în care erau poeziile ei. Plângea şi se ruga.

— Le-am trimis înainte. Odată cu celelalte. Jur că nu le-am trimis acum! Crede-mă, Simion!

Mihai o privea îngrozit. Chinezoaica lui nu numai că nu ajunsese scriitoare, dar înnebunise complet. Nu înțelegea nimic din vorbele ei. Era speriată. Era paralizată de groază. Vorbea fără nicio logică. Nu-l recunoştea şi îi spunea Simion în loc de Mihai. A întins din nou mâna spre umărul ei.

— Sunt eu, Mihai, chinezoaică mică! Nu se poate să nu mă recunoşti!

Ea şi-a smuls din nou umărul din mâna lui. Ochii lui Mihai s-au umplut de lacrimi. Îi era imposibil să o vadă aşa. Prefera să nu fie niciodată a lui, ci a altcuiva, doar să fie fericită şi împlinită. Era omul ce merita din plin asta. Dar cu mințile rătăcite, îngrozită să nu fie atinsă, ca un animal chinuit şi bolnav nici măcar nu şi-o putea imagina nicidecum să o găsească aşa la uşa lui.

— Unde-i Simion? Unde-i ziarul? bolborosi ea încă netrează bine. Am adormit cu capul pe ziarul în care erau poeziile mele şi picturile profesorului. Unde-i ziarul? a întrebat iar şi a îndrăznit să-l privească în sfârşit în ochi pe Mihai.

— Crucea, Dumnezeii şi Hristoşii mamii lui de profesor! izbucni Mihai. Era prima dată în viața lui când înjura. Ai mințile rătăcite, arăți ca o epavă, tocmai am rănit o femeie sublimă din cauza ta şi tu îmi vorbeşti tot de profesor!!

Mariana s-a trezit bine. Era prima dată când îl auzea pe Mihai înjurând şi țipând şi asta o aducea la realitate. Îşi amintea tot ce s-a întâmplat.

Plecase de la Stănileşti la Suceava să caute pe singurii oameni ce ar fi putut-o ajuta. A jignit-o doamna Aniculăiesei, profesoara de pian, şi i-a distrus ce mai rămăsese nedistrus din sufletul ei. S-a hotărât să se întoarcă la Stănileşti şi să-l caute pe Simion, pe bărbatul ce o voia şi de mult ce o voia ar fi murit. S-a

dus în autogară şi s-a aşezat la rând la bilet. Când să şi-l cumpere nu mai avea banii în buzunar. I-i furase cineva. Lângă ea la rând stătuse o țigancă cu un copil în brațe şi s-a foit mereu. A plecat fără a cumpăra bilet. Probabil că ea îi luase ultimii opt lei ce-i mai avea. A ieşit afară din autogară. Simțea că i se face rău de foame. A stat pe o bancă fără să simtă timpul curgând şi fără să vrea ceva. Viața, speranța, visele deveniseră un gol imens. În zare vedea casa ce fusese cândva acasa ei. Nici măcar plânsul nu mai putea veni la ea. Când noaptea a înghițit acasa din zare a ieşit din amorțirea în care o aruncase disperarea, dar dincoace de amorțire era tot disperare. Îi era foame, voia opt lei să-şi poată plăti drumul până la Simion. El era pentru ea speranța, era tot ce-i putea oferi viața când nimeni nu o voia şi nimeni nu întindea o mână spre ea. Nu-i găsea pe creştinii ce spuneau că-l au în inimă pe Iisus şi că pe El îl slujesc, nu găsea nici oameni ce cred în omenie şi prețuiesc omul. Golul, pustiul, moartea visului era acum viața ei şi în acest vid o mână întinsă, cea a lui Simion. Ca să ajungă la mâna lui îi trebuiau opt lei pe care îi avusese, dar i-i furase țiganca.

— N-o urăsc. Probabil era mai flămândă ca mine şi mai săracă. Avea şi un copil... Bine... bine, dar eu nu fur... vorbi singură şi se aplecă după un măr de care se împiedicase. Cineva muşcase o gură din el apoi îl aruncase. L-a şters de bluză şi l-a mâncat. E delicios. Lângă un coş de gunoi a găsit o jumătate de gogoaşă. Cineva o aruncase căci nu era coaptă bine. În mijloc era aluat crud. A mâncat-o şi pe aceea. Şi ea era delicioasă. A băut apă de la țâşnitoarea din autogară.

— Mulțumesc, Doamne, că mi-ai dat să mănânc! Acuma vreau şi opt lei! Ce zici, mi-i dai sau nu mi-i dai!?... A! Te mai gândeşti! Nu ştii dacă merit... Trebuie să mă rog, spui!? Bine mă rog, dar dă-mi opt lei, nu fi zgârcit. Ce-i pentru tine opt lei, Născătorule de univers!?... Doamne, eu n-am venit de bună voie pe pământ. Dacă eram în cer într-o stare de numai spirit, cam cum am trăit pe pământ în timpul liceului, nu aveam cum să aleg de bună voie să îmbrac haina cărnii! M-au mințit sau mi-au făcut vânt să vin îngerii tăi jucăuşi, că de bună voie nu veneam decât dacă mă drogau înainte. Cum să aleg aşa viață!? Cum să aleg aşa drum!? La venire pe pământ a fost ca la recruții ce nu au curaj să sară din avion prima dată cu paraşuta şi cineva îi împinge din spate. Fă un control printre îngerii tăi şi vezi cine se joacă acolo cu trimisul pe pământ... Asta-i rugăciunea mea. Acum îmi dai opt lei?... Nu mi-i dai că n-a fost bună rugăciunea!?... Trebuie să stau în genunchi?! Cu capul plecat!? Să fac mătănii!?... Doamne, poate nu mă vezi!? Sunt toată îngenunchere, sunt numai cap plecat şi numai mătanie, Doamne... Iar râzi... De ce râzi, Doamne?!...

Era în vorbele ei cinism. Răutate. Nevoie de a se bate cu Dumnezeu măcar prin cuvânt. Nu ştia pe ce drum să o ia, dar ştia sigur că poezia din ea a murit căci nu avea acoperire în viața adevărată. Tot ce era vis, plutire, reverie în ea în

acea zi a murit de tot. Ar putea scrie psalmi ca Arghezi, dar a făcut-o el atât de bine că încercarea ei ar fi în zadar.

... Am crezut că marea luptă e să mă nasc ca scriitoare, dar era fals, adevărul era că luptam eroic şi cu asta voi lupta până la moarte să nu mor ca om... Unde să găsesc opt lei!? Cine mi-i poate da!? E noapte. Nu am unde mă duce. Mi-e frică să stau pe străzi şi chiar dacă stau pe străzi până mâine tot nu voi avea opt lei. Ce mă fac!?...

S-a ferit din calea unui grup de tineri zgomotoşi şi veseli de o vârstă cu ea ce mergeau la discotecă. A privit cu invidie în urma lor. Erau tineri, erau normali cum ea nu fusese niciodată, erau fericiți şi asta fără a sta în genunchi şi fără a se ruga prea mult. Ei nu credeau că au fost aruncați în viață, ci chiar se bucurau de ea. I-a privit cum intră la Casa de Cultură. Dintr-o dată toată ființa ei a țipat: Mihai! S-a dus grăbită spre intrarea la discotecă, dar în prag s-a oprit deznădăjduită. Nu avea bani de intrare, dar nu era numai asta. Îi era ruşine să intre aşa printre ceilalți tineri. Şi-a privit puloverul roşu – cel cu care a fost îmbrăcată când a dansat prima dată cu Mihai – ce era deşirat la manşete şi rărit de atâta purtat. Nici papucii şi nici pantalonii nu arătau mai bine. Şi-a mângâiat părul pe care nu-l mai pieptănase de dimineață iar de spălat cu apă caldă şi şampon nici nu mai ținea minte de când nu o făcuse.

Nu pot să apar aşa în fața lui Mihai tocmai la discotecă. L-aş face de ruşine. Mă duc şi-l aştept acasă. Ştiu unde stă. El mi-a arătat şi mi-a spus să-l caut dacă am nevoie de el. Am să-l rog să-mi dea opt lei, apoi voi pleca.

A ajuns până la ea vocea lui Chris de Burgh şi îndepărtându-se plângea. Îi era dor de Mihai şi nu-i venea a crede că i se întâmplă asta. De atâtea luni nici măcar nu s-a gândit la el. Odată cu melodia au venit mii de amintiri minunate: sărutările lui blânde de parcă ar fi atins-o un înger cu aripa, felul lui de a o ține în brațe, de a o tachina.

Îmi spunea chinezoaică mică, dar asta a fost în altă viață. Acum îl rog, cu toată ruşinea, să-mi dea opt lei şi plec.

Ea plângea pe stradă mergând spre casa lui, el plângea ținând-o pe Ramona în brațe în timpul dansului şi visa la ea şi habar nu avea că şi ea aude melodia ce-i rupe lui sufletul şi că şi are aripile sufletului frânte şi nu ştie de ce.

Când s-a săturat de stat în fața blocului, speriată de întunericul nopții, răpusă de frig, căci ploaia îi udase hainele şi ajunsese până la piele, şi de oboseală a intrat înăuntru şi a căutat uşa lui. S-a aşezat ghemuită lângă ea. Era atât de obosită încât nu se mai putea ține pe picioare. Mă odihnesc un pic până vine, şi-a zis. Capul greu de griji şi l-a culcat pe brațele devenite pernuță rotundă şi a alunecat în somn.

Acolo, la uşa lui Mihai, a avut cel mai cumplit coşmar din viața ei. Nu cu amintiri de la casa de copii, nu cu mama Marieta, ci cu viața ei cu Simion. L-a

visat până şi pe profesor ce şi în coşmar îi dădea răspunsuri. Când Mihai a zgâlțâit-o de umăr ea era încă în coşmar şi dormea cu capul pe ziarul în care erau poeziile ei şi picturile lui. Visul a fost atât de real încât nu-i venea a crede când s-a trezit că nu i s-a întâmplat nimic şi că este la uşa lui Mihai. Confuză căuta ziarul din vis, dădea explicații lui Simion şi Mihai o privea îngrozit crezând că a înnebunit. Înjurătura şi țipetele bărbatului au trezit-o de-a binelea. Îi era ruşine. S-a ridicat ținându-se de pereți. Era amețită şi amorțită.

— De ce ai venit?

Întrebarea era rece, dură şi voia un răspuns exact şi Mariana l-a dat.

— Vreau opt lei.

Auzindu-i cuvintele iubirea din Mihai a murit. A rămas ura pe care şi-a dorit să o simtă mereu ca să nu mai sufere atât din cauza iubirii fără speranță ce o nutrea pentru o ființă ce-i păruse mereu o zeiță. Ceva intangibil. Şi-a amintit că nu a avut niciodată curajul să o sărute, doar o atingea blând, de frică să nu o rănească. Doamne, ce prost am fost! Îi dau opt lei şi să plece dracului din viața mea şi să n-o mai văd niciodată! Mă duc la Ramona şi îi cer iertare. Am rănit-o pentru o zdreanță ce a jucat teatru perfect. Ramona a fost întotdeauna cinstită.

A căutat bani în buzunar. A scos două monede de cinci lei şi i le-a întins. Tot ce voia era ca ea să nu-i atingă mâna, căci îi provoca repulsie atingerea ei. A luat banii fără a-l privi în ochi. Ştia ce e în ei. Văzuse acelaşi lucru în ochii doamnei Aniculăiesei cu puțin timp în urmă.

— Mulțumesc, a şoptit şi s-a întors cu spatele să plece. De durere, de epuizare, de disperare se clătina. Oare de ce am visat că Mihai mă va lua în brațe tot timpul cât l-am aşteptat aseară până am adormit!? A fost de vină melodia „Lady în red”…

Cât am visat aseară să o țin în brațe când ascultam cântecul nostru! De fapt nu i se mai potriveşte. Pentru ea trebuie compus altceva. „Zdreanța în red”… „Cerşetoarea în red”… „Prostituata în red”…

În clipa când găsi ultima variantă pentru melodia ce o merita ea a pornit glonț după dânsa pe scări. A ajuns-o şi a văzut că de-abia merge. E beată! a țipat creierul lui şi ura i-a devenit mai mare. Avea în suflet un uragan de ură ce trebuia potolit. Într-un fel trebuia să-şi spele ruşinea de a fi fost atâta timp un prost, un tâmpit, un papă-lapte în ochii unei târâturi ce jucase teatru perfect şi care nici nu putea fi comparată cu niciuna din celelalte femei din viața lui.

Şi-a încleştat mâna în umărul ei. Ea l-a privit speriată şi a încercat să se smulgă, dar de data asta Mihai nu mai era prost ca altă dată, ca atunci când a privit-o sărutând petalele trandafirului şi nici n-a avut curaj să viseze până la capăt cum ar fi să fie el trandafirul de sub buzele ei, şi a ținut-o strâns. De furie nu i-a văzut teama din privire şi nici buzele tremurând. Nici mâna încleştată de

balustradă ca să nu cadă nu i-o vedea. Ura îi luase mințile. Plânsul şi întrebarea Ramonei îi bântuia ființa.

— Pentru zece lei te vreau o dată. Cred că ai mai făcut asta pentru bani.

Luă tăcerea ei ca pe un fapt că nu-i convine prețul şi continuă mai convingător.

— Vrei mai mult? Îți dau mai mult.

Ea tăcea privindu-l îngrozită. Aştepta să se deschidă pământul şi să o înghită. Nu avea putere nici să protesteze, nici să răspundă. O pâclă noroioasă îi acoperea ființa şi visele din ea. De fapt, Mihai era ultimul ei vis nespulberat, dar se spulbera acum. El a luat tăcerea ei drept acceptare şi a continuat.

— Profesorul cât îți dădea? Acum nu-i mai trebuieşti, nu?

Îi privea râsul diabolic, în urechi îi curgeau vorbele lui otrăvite şi în golul ce o umplea s-a născut puterea de a lupta. Şi-a amintit cum l-a pocnit pe portarul de la Hânțeşti când a umilit-o şi cum i-a spus şoferul Şoteanu după aceea că i s-a părut cea mai puternică femeie din lume. Era din nou acea femeie. Era omul ce se chinuia să nu moară. Cu palma în care ținea cele două monede l-a lovit cu atâta putere pe Mihai încât l-a zăpăcit. Banii i-au lovit obrazul apoi au zburat prin aer. Nu se putea opri să-i dea numai una. Lovea sălbatic cu picioarele, cu pumnii şi țipa.

— N-am făcut niciodată nimic cu nimeni pentru bani, dar nu le judec pe cele care o fac!! Eu nu voi fi niciodată cea care dau cu piatra!! Azi am mâncat un măr de pe jos şi o jumătate de gogoaşă crudă de la gunoi, dar cele ce nu au nici atât ce fac!? Ce repede vă oferiți să plătiți pentru a cumpăra o femeie şi după ce îi stabiliți prețul vă plângeți că pe pământ sunt curve, dar nu vă trece prin cap că sunt creația voastră, a minunaților de bărbați! Sunt ceea ce le cereți voi să fie!... O țigancă mi-a furat banii în autogară şi am rămas fără bani de autobuz! Am venit să ți-i cer ție! Erai singurul om la care mă puteam duce în Suceava!

Iubirea lua iar locul urii în sufletul lui Mihai. O lăsa să îl lovească şi asculta aproape paralizat cuvintele ei.

Ea s-a oprit şi din vorbit şi din lovit. Plângea isteric.

El a întins blând brațele spre ea, dar ea l-a lovit cu furie nebună.

— Nu mă atinge că te omor! O fac chiar dacă e ultimul lucru pe care îl fac pe pământ!

Mihai îi privea chipul străveziu. Tremura incontrolabil. Şi-a încleştat iar o mână de balustradă. Trebuia să găsească puterea să-i dea o ultimă explicație lui Mihai apoi să plece. Îi era cumplit de rău. La aer poate îşi revenea.

— Am umplut tot golul din viața mea de copil părăsit cu profesorul. Mi-a fost prieten, tată, sfătuitor, model şi atât. M-a învățat în ce să cred şi să am o scară a valorilor. De la el ştiu că dacă nu mă respect eu, oricât m-ar respecta lumea sunt un om de nerespectat; el mi-a spus că nu merit jumătăți de măsură

de la viață, el m-a ajutat să mă găsesc şi să ştiu cine sunt, cu el am găsit adevăruri ascunse în inima mea, dar niciodată, absolut niciodată nu m-a vrut! Spunea că este o jumătate de măsură pentru mine şi eu nu merit asta! Nu m-a desființat prin îndoială aşa cum au făcut ceilalți oameni şi cum faci şi tu acum, credea ce spuneam şi mă cunoştea cum nu mă cunosc nici eu! Ştia trecutul şi ghicea viitorul.

Mihai era răvăşit. Punea una lângă alta, ca într-un joc de puzzle tot ce ştia despre Ramona şi despre Mariana şi trăgea concluzii interesante despre oameni şi viață. Ramona – fiică de mare demnitar comunist ce lucra la Ministerul Afacerilor Externe şi căreia viața îi oferise tot, bani, educație, plimbări în străinătate când alți români nici nu visau la asta, iubirea părinților – şi pe care un profesor o transformase într-un trup şi atât, îi luase singura avere adevărată şi pentru care trebuie să lupți toată viața să nu o pierzi: sufletul. Mariana – orfană, crescută într-o casă de copii, lipsită de iubire – descoperă cine e cu adevărat, se cunoaşte şi se prețuieşte tot datorită unui profesor.

Mariana, Ramona – două fețe; doi profesori – tot două fețe; iubirea şi ura din sufletul lui Mihai tot două fețe...

Ce lecție poate fi viața... ce ciudat...

A văzut-o plecând şi nu a putut-o opri. Nu ştia cum să o facă. Când a văzut că se prăbuşeşte a alergat spre ea. A prins-o înainte de a ajunge cu capul pe cimentul scărilor.

În urmă cu o clipă era cea mai puternică femeie din lume, acum era cea mai slabă... gândi, dar nu era deloc original gândind asta. O mai spusese şi Şoteanu când a învelit-o cu pătura în maşină venind de la Hânțeşti.

Îi era frică să nu fi murit, atât era de palidă. Şi-a apropiat urechea de pieptul ei. I-a auzit inima bătând şi a devenit cel mai fericit dintre muritori. A luat-o în brațe şi a plecat cu ea spre casa lui. Era uşoară ca un fulg. Simțea în brațe numai oase.

A întins-o pe pat şi la lumină s-a îngrozit de felul în care arăta. Mâinile îi înțepeniseră. Buzele îi erau vineții. Tremura de îi clănțăneau dinții. A acoperit-o cu plapuma când a văzut că-i rece ca gheața. Nu avea telefon să sune la salvare. Nu ştia ce să facă.

— Ramona! a țipat şi a fugit din casă fără a încuia uşa.

Peste douăzeci de minute se întorcea cu tot cu ea. Şi unul şi altul gâfâiau. Mihai a ajuns primul lângă Mariana. O cerceta atent. Era în aceeaşi stare în care o lăsase. Ramona l-a împins într-o parte.

— Lasă-mă să mă ocup eu de ea, dacă tot m-ai adus.

După o clipă de cercetare a exclamat:

— Dumnezeule, cum a ajuns în starea asta!

Şi-a deschis geanta şi în timp ce căuta febril prin ea îi spunea lui Mihai.

— Îi fac o injecție în venă, dar nu cred că îşi revine. De când sunt medic nu am văzut pe nimeni să facă o asemenea criză. Nu e numai lipsa de calciu, Mihai. Probabil e şi anemică. E tahicardică...

— Ce-i aia?

— Are puls mult peste normal. Nu ştiu cu tensiunea cum stă.

Termină de spus asta şi se îndreptă cu seringa în mână spre Mariana.

— Ține-i mâna. Nu vreau să o mişte brusc în starea în care e. O să dureze un pic. Injecțiile astea se fac încet. Ține şi garoul. Gata, am găsit vena. Dă drumul la garou.

Doctorul din ea îşi făcea meseria ireproşabil, dar femeia din ea, geloasă şi trădată, nu se putea abține să nu-şi studieze rivala ca să înțeleagă ce a găsit Mihai la ea şi oricât o studia nu înțelegea nimic.

Scheletul întins pe pat nu avea nimic deosebit. Nu eleganță, nu strălucire, nu poziție socială, nu frumusețe... După ce gândi asta se opri. Studie fața lividă, şi-o imagină uşor rozie cum ar trebui să fie când nu-i e rău, îi privi forma perfectă a gurii, părul negru şi des ce-i înconjura chipul şi îşi spuse cu deznădejde: E totuşi frumoasă, dar nici nu se compară cu mine!

— Ce culoare au ochii ei? îl întrebă pe Mihai apoi regretă că a întrebat. Era mai mult un gând.

— Negri.

Privirea Ramonei s-a dezlipit de pe Mariana şi s-a mutat pe Mihai odată cu răspunsul primit. Acesta tremura ținând mâna Marianei. Ochii nu i se dezlipeau de pe chipul ei şi, Dumnezeule, ce era în ochii lui...

Deci asta e iubirea, a lăcrimat sufletul Ramonei şi nu a mai văzut nimic, nici pe Mariana, nici pe Mihai. Toată atenția îi era îndreptată pe seringă şi pe efortul ei uriaş de a nu plânge.

— I s-a mai încălzit mâna? E mai dezmorțită?

— Puțin.

Ramona a întins mâna spre fața Marianei. I-a atins obrazul. A lovit-o uşor de mai multe ori la rând.

— La față e tot rece. Ți se pare că i-i mâna mai caldă.

— Când dansam la discotecă, te-am auzit şoptind „Unde eşti?" La ea – aici făcu un semn cu capul spre Mariana – se referea întrebarea?

— Ştii deja răspunsul. Iartă-mă, Ramona...

Voia să țipe din nou: Ce are în plus față de mine? dar nu avea niciun rost să o facă. Vedea cu ochii ei că nu are nimic în plus, poate în minus. Plusul era în ochii lui Mihai, era acolo ceva ce nu a văzut niciodată în perioada cât au fost împreună.

Iubirea ce nu-i numai trup se vede mai ales prin ochi. Ştiu asta toți cei care iubesc... Mai mult decât prin cuvânt, mai complet decât prin vers, mai înalt decât

prin cântec, iubirea se împărtăşeşte prin ochi. Cuvintele pot să mintă, versul e imaginație, cântecul e prea plinul celui ce cântă sau e imn închinat nevoii de iubire, dar ochii – ei spun povestea adevărată, spun şi ceea ce am vrea să ținem ascuns.

Ramona a terminat de făcut injecția şi s-a îndreptat cu greu. Amorțise în poziția incomodă în care stătuse aproape un sfert de oră cât durase injecția.

— Trebuie să o ducem la spital. Nu-şi revine.

— N-am actele ei. Nu ştiu nimic despre ea. Am găsit-o la uşa mea dormind ghemuită când am venit de la discotecă după ce nu am mai văzut-o de prin iunie. Cum o pot interna în condițiile astea!?

Ramona nu ştia ce răspuns să-i dea. Cine naiba e iubirea asta din viața lui Mihai!? Eu sunt fiica cuiva, sunt doctoriță, dar ea cine e?!

A tresărit şi ea şi Mihai când au auzit-o pe Mariana bolborosind ceva.

— Vreau.... vreau.... să plec! Plec... acu.... acu.... acuma.

Chiar încerca să se ridice aşa amorțită cum era. Îşi trăgea mâna din mâna lui Mihai şi acesta nu avea curaj să i-o rețină.

— Nu pleci nicăieri! De fapt nici nu poți! hotărî Ramona fixându-şi ochii în cei mai frumoşi ochi negri pe care i-a văzut vreodată. S-a aşezat pe pat şi a început să-i maseze mâna smulsă de la Mihai.

— Vreau.... vreau.... plec! Nu stau... stau... la el!

Mihai voia să-l înghită pământul. Ramona voia să râdă de s-o înghită pământul. Nu mai înțelegea nimic. Ba da, înțelegea ceva, că leşinata asta prăpădită, slabă ca un ac de mare, căzută din cer la uşa lui Mihai, fuge de el. Asta era greu de înțeles. Nu ea se agăța de el, ci fuge, în timp ce în ochii lui se scălda infinitul iubirii... Mamă, mamă, devine din ce în ce mai interesant!

— Termină cu mofturile! Nici măcar nu te poți ridica, nicidecum să pleci! porunci Ramona şi Mariana ascultă întocmai ca un copil de cuvintele ei.

Chiar părea un copil ce cerşeşte să fie ocrotit, în felul în care stătea strânsă ca un ghem pe pat. Micuță, fragilă, speriindu-se la cea mai mică ridicare a tonului. Un fulger de înțeles tăie creierul Ramonei. Fragilitatea este plusul ei față de mine, asta iubeşte Mihai la ea! Pare exagerat de fragilă, cerşeşte să fie ocrotită, iar un bărbat ca Mihai iubeşte o astfel de femeie. Îi place să aibă grijă de ea. Eu nu am firimitură de fragilitate. Sunt puternică, sunt egala unui bărbat. Mihai nu vrea un egal, ci pe cineva mai slab...

Adevărul e că Ramona avea dreptate numai pe jumătate. Nu cunoştea latura cealaltă a Marianei în care avea duritatea diamantului. Mihai nu iubea la ea doar fragilitatea, ci amestecul de carbon din care e făcut diamantul cu carbonul din care e făcută mina de creion din ființa Marianei.

— Ți-e un pic mai cald? Te-ai dezmorțit?

A dat uşor din cap că da. În ochi avea lacrimi pe care şi le stăpânea cu greu.

— De ce plângi?

În loc de răspuns s-a strâns mai bine ghem.

— Spune-mi de ce plângi? porunci doctorița.

Mariana nu ştia ce să răspundă. Fusese prea mult totul. Nu ştia unde e. Nu voia să stea în cameră cu Mihai. O mai bântuiau încă amintiri din coşmar cu Simion şi mai avea în fața ochilor ziarul. În loc de răspuns a început să tremure iar. Îi amorțeau iar mâinile şi maxilarul. Din nou totul în jurul ei devenea întuneric. Înainte de a se scufunda în el a şoptit:

— Apă... un pic de apă...

Mihai a adus repede o cană, dar ea nu mai putea bea. Era din nou în starea aceea groaznică.

— Îi mai fac o injecție, dar trebuie dusă la spital. E confuză, are comportament psihotic. Mă tem să nu facă convulsii.

În timp ce vorbea pregătea o altă injecție.

Mihai tremura lângă Mariana fără să ştie ce să facă.

— Ai un pulover de lână? Nişte pantaloni de trening călduroşi? Adă-le!

Bărbatul a căutat prin dulap lucrurile cerute de Ramona.

— Ajută-mă să o îmbrac cu ele. Trebuie să-i dăm jos hainele de pe ea. Sunt umede. A stat în ploaie, cred.

Mihai nici nu îndrăznea să o ajute. Privea cum Ramona se chinuie să-i scoată puloverul de pe ea.

— Ajută-mă, nu te uita ca prostu! Nu pot să o fac singură! Dacă nu i-i cald nu-şi revine!

A venit lângă ea şi a început să tragă de mânecile puloverului. Amândoi au încremenit după ce i-au scos puloverul. Nu avea absolut nimic pe dedesubt. Nici măcar un sutien. Mihai nu îndrăznea să o privească, Ramona în schimb o privea cu ochi de medic. I se vedeau coastele. Rahitică.

— Caută şi o bluză de corp. Ceva gros şi călduros! îi porunci lui Mihai, iar acesta a zburat iar la dulap.

Au îmbrăcat-o împreună cu bluza de corp şi apoi puloverul.

— Eu îi fac injecția. Tu dă-i jos pantalonii şi pune-i pe ceilalți! Dă-i şi nişte şosete groase.

Ultima propoziție a adăugat-o când a văzut picioarele goale ale fetei.

Mihai a făcut tot ce a cerut Ramona. La urmă a învelit-o cu plapuma. A strâns de pe jos hainele Marianei şi le-a dus la baie.

Doctorița era uimită să-l vadă pe Mihai făcând toate astea. Era ceva atât de aparte în felul în care o atingea pe Mariana. Părea că o face cu venerație, cu teamă.

— Spune-mi, a avut un şoc, mă refer la o trăire emoțională şi psihică dincolo de suportabil, înainte de a-i fi rău?

Mihai nu răspundea. Nu voia. Nici Ramona nu mai voia răspunsul căci îl intuia şi totuşi Mihai nu era bărbatul care să bage groaza într-o femeie.

— De ce se teme de tine?

Nici la asta el nu a dat niciun răspuns. Da, o speriase pe Mariana şi îi era ruşine să recunoască asta şi nu avea de unde şti că el e sfârşitul unui lung şir de oameni ce loviseră în ea ca într-un sac de box şi o făcură să se teamă de lume, să se simtă hăituită şi purtată de vânt. El fusese doar picătura ce umpluse paharul.

— Vreau... să plec! Vreau...

Ochii amândorura s-au îndreptat spre fața Marianei. Doctorița nu se mai obosi să țipe la ea că nu pleacă nicăieri. I-a privit obrajii ce s-au colorat foarte puțin.

— Ți-e mai cald? Simți un val de căldură în gură?

— Da.

— Dacă ți-e prea cald, aproape sufocant, îmi spui ca să mă opresc. Să îți fac injecția mai încet.

— Mulțumesc.

Ramona nu se aştepta la mulțumiri din partea ei şi nu ştia ce să zică. Chiar nu ştia. Era rivala ei, era geloasă pe ea. Nu ştia cum putea fi Mihai atât de chior încât între ea şi Mariana s-o aleagă pe ultima. Ea purta întotdeauna haine sofisticate, avea machiajul şi coafura impecabile, lenjerie de corp trăsnet... Se opri din a enumera avantajele ei în fața prăpăditei ce nu avea nici măcar sutien pe ea. Asta era gândirea ei cea de dinainte de plânsul din urma descoperirii din chiar acea noapte şi nu se putea debarasa atât de uşor de ea căci îi devenise obişnuință. Gândirea cealaltă, care o făcuse să-i spună lui Mihai „te iubesc", îi adusese înapoi rugăciunile bunicii, o făcuse să-şi audă iar glasul inimii şi şoapta veşniciei pulsând prin ea, îi spunea că ştie totuşi că toate avantajele ei contează puțin în ochii iubirii. Ea, cea care îşi amintea iar rugăciunile bunicii, nu ea cea de până aseară, deşi mai trăia încă ființa aceea, că nu-i aşa de uşor să te dezbraci de concepții şi de credințe ca de o haină, ci e un proces greu şi îndelung în care mor adevăruri din tine şi se nasc alte adevăruri, se vestejesc dureri şi prin durere alte dureri se nasc, mor muguri sterpi şi nasc muguri ce vor da flori, se scutură-n uitare trecutul şi naşte lumina în locul întunericului, deci ea cea care se năştea începând din acea seară, trecând peste propria-i durere şi umbră întinse mâna spre fața Marianei şi o mângâie blând. Ținea la Mariana pentru că era iubirea celui pe care ea îl iubea. Îi venea să plângă gândindu-se că-i imposibil să i se întâmple asta tocmai ei. Din iubire să iubească pe cea care ar trebui să o urască de moarte.

— Mulțumesc. Sunteți tare bună, doamnă doctor.

Ramona şi-a continuat injecția, pe care o făcea foarte încet pentru că era a doua, îngândurată. I se spunea că-i severă, distantă, rece şi ei îi plăcea imaginea asta şi chiar şi-o cultiva. Niciun pacient nu i-a spus „tare bună”.

— Mi-e cald. Mi-e cald tare.

Doctorița a tresărit speriată. De emoție apăsase mult prea mult pe pistonul seringii.

A dezvelit-o. I-a pus iar mâna pe față.

— Acum a trecut valul de căldură? Ți-e mai bine? Fac foarte încet restul. Mai e puțin. Mihai, adu-mi un scaun, că am amorțit stând aplecată.

— Unde-s hainele mele? Cine m-a dezbrăcat?

— Nu te agita. Eu te-am dezbrăcat. Erau umede şi îți trebuiau haine uscate ca să te încălzeşti. Pe ale tale le-a dus Mihai la uscat.

Mariana a privit speriată spre Mihai. Uitase de existența lui. Acum şi-a amintit.

— Vreau hainele mele înapoi. Mi-e mai bine. Îmi terminați injecția şi plec.

Pentru Ramona era interesant. Dacă nu ar fi durut-o inima căci era şi ea implicată în acest joc ar fi râs de s-ar fi prăpădit. Exista pe pământ o femeie terorizată de Mihai! Aşa ceva crezuse că-i imposibil!

Nici Mihai nu se simțea prea bine. Nu voia să dea explicații şi în nici un caz Ramonei. Nu voia – şi asta cel mai mult – ca Mariana să plece, dar nici nu ştia cum să facă să o convingă să rămână. Cum îşi revenea cât de cât îl privea ca pe „ucigă-l toaca” şi repeta ca un papagal: Plec, plec, plec!

— Nu pleci nicăieri! Dacă ți-e frică să stai cu Mihai nu te las singură cu el, bine!

Fata a şoptit iar „mulțumesc” şi a închis ochii obosită. Nu-i era rău de data asta, ci somn.

Ramona i-a aruncat lui Mihai cea mai ciudată privire ce o putea avea. Era în ea ironie, râs, nelămurire şi uşor cinism. Acum că i-a convins prietena să nu plece şi a liniştit-o voia o explicație. Asta cerea privirea ei. El nu a dat niciuna. S-a făcut că nu pricepe ce vrea ea.

A terminat de făcut injecția. Mariana dormea adânc. Obrajii îi erau mai roşii.

— Nu pot pleca chiar dacă îi e mai bine. Am promis că stau cu ea ca să o păzesc de tine!

Ironia şi râsul ei nu l-au făcut pe Mihai să râdă. Era îngrijorat şi îngândurat. În plus îi era imposibil să dea explicații în legătură cu frica Marianei oricât de curioasă ar fi fost Ramona.

— Hai la bucătărie să bem o cafea. Suntem frânți de oboseală amândoi. Cât timp a trecut de când am dansat şi de când... aici Mihai s-a oprit. A vrut să spună de când am făcut dragoste, dar îi era ruşine să-şi amintească de asta.

Acum că Mariana intrase iar în viața lui îşi alunga până şi amintirile cu alte femei.

— O veşnicie... a răspuns Ramona şi spunând asta era tristă. Dispăruse şi râsul şi ironia din vocea ei. A trecut o veşnicie de când am dansat şi de când ne-am iubit... O veşnicie ce nu va mai veni niciodată şi de care îmi va fi toată viața dor.

— Acum îi spui „a iubi" iubirii.

— Da. Cred că nu am să mai folosesc niciodată celălalt cuvânt. Atâta doar că o fac prea târziu.

Mihai a lăsat ibricul din mână şi a venit la ea. A cuprins-o în brațe şi a sărutat-o pe amândoi obrajii.

— Eşti o femeie minunată. Niciodată nu-i prea târziu. Mulțumesc că ai avut grijă de Mariana.

Ea l-a împins uşor şi s-a desprins din îmbrățişarea ce nu avea nimic din pasiunea de azi noapte. Era ca şi cum ar fi fost îmbrățişat-o un frate. Cinismul şi ironia o puteau ajuta să nu plângă.

— Nu vreau să mă strângi în brațe ca pe o soră şi nici de mila ta nu am nevoie. Dar ce te faci cu – aici făcu un semn cu mâna spre camera în care dormea Mariana – căci ea nu te vrea în niciun fel, nici măcar ca frate!?

Mihai îşi concentră întreaga atenție la făcutul cafelei şi îi răspunse aparent indiferent.

— Asta nu-i treaba ta, Ramona.

— Ştiu că nu-i treaba mea, dar mor de curiozitate să aflu cum ai putut să o sperii în halul ăsta, dar mai ales cum o vei convinge că nu eşti... tăcea negăsind cuvântul cel mai potrivit... nu eşti... nu eşti... cum să spun... violator!

— Du-te la dracu! țipă Mihai şi Ramona îşi înghiți cuvintele. A înțeles că a mers prea departe.

Au băut cafeaua fără a vorbi. Ea a fumat vreo cinci țigări.

— Te conduc acasă să te odihneşti. Dimineață vino iar să vezi cum se simte.

— Merg singură.

— E trei noaptea. Lasă-mă să te conduc, Ramona.

Ea s-a îndreptat spre uşă explicându-i ferm că nu-i nevoie să o conducă. Înainte de a ieşi au auzit zgomot în cameră şi au fugit amândoi la Mariana. Aceasta se ridicase din pat, dar se ținea de marginea lui.

— Vreau la baie.

Ramona a sprijinit-o până la uşa băii. A întins şi Mihai mâna spre ea, dar s-a ferit să n-o atingă.

— Dacă nu te descurci singură merg cu tine. Uite cum tremuri.

— Mă descurc. Mulțumesc. Sunteți tare bună.

Au rămas amândoi lângă uşă. Când a ieşit din baie avea în braţe hainele ei. S-a prins de braţul doctoriţei şi s-a sprijinit de ea cu toată puterea. Aceasta a ajutat-o să ajungă iar în pat. A culcat-o şi i-a ridicat picioarele căci părea epuizată. Fără niciun cuvânt i-a luat hainele din mâini şi le-a pus pe un scaun. S-a făcut că nu aude miorlăielile bolnavei care iar voia să plece. Mariana în pat a început să plângă. Ramona s-a dus la ea furioasă. I se terminase toată răbdarea. Oricum avusese mai multă decât oricând altă dată în viaţa ei de medic.

— Nu pleci nicăieri că nu eşti în stare! Mihai nu te mănâncă, îţi garantez eu asta! Şi acum spune-mi de ce dracu plângi!?

Mariana s-a strâns ghem iar şi şi-a înghiţit lacrimile. Doctoriţa din Ramona nu mai ştia ce să creadă. Fata chiar se comporta anormal. Reacţiona dezastruos la cea mai mică ridicare de ton. Voia să o împace şi să o scoată din starea aceea. A mângâiat-o pe faţă, s-a aplecat spre ea şi a întrebat blând:

— Spune-mi de ce plângi? Crede-mă că Mihai e cel mai bun om din lume.

— Am încredere în dumneavoastră. Sunteţi tare bună... şopti fata. Vă rog ceva.

— Ce? întrebă doctoriţa.

— Trebuie să vă spun la ureche.

Ramona şi-a plecat urechea la gura fetei. Era tare curioasă să afle ce secret are aceasta. Probabil era ceva legat de Mihai. I-a auzit secretul şi s-a abţinut să nu râdă.

— Mă duc să-ţi aduc. Mă întorc în jumătate de oră. Dormi liniştită până atunci.

Ea a privit speriată spre Mihai.

— Ţi-am spus că Mihai e cel mai bun om din lume. N-ai spus tu că ai încredere în mine?

— Ba da, şopti fata. Mulţumesc. Sunteţi tare bună.

Ramona s-a ridicat să plece. Era emoţionată. Nici nu mai ştia de câte ori îi spusese Mariana în noaptea aceea că e tare bună şi nu i-o spunea din politeţe sau linguşeală, ci din toată inima, sincer.

Mihai a condus-o până în hol.

— Ce secret ţi-a spus?

— Unul cumplit! Groaznic! De neimaginat!

Mihai nu mai îndrăznea să întrebe nimic. Îi era clar ce îi spusese Mariana. Ramona tăcea ca să-l chinuie. Când nici nu se mai aştepta că aceasta va zice ceva, că prea tăcea îngândurată, absorbită parcă de secretul groaznic ce i-l spusese Mariana, aceasta adăugă:

— Mi-a cerut un pachet cu vată. Ăsta e secretul.

Ramona a plecat râzând. Mihai a răsuflat uşurat. A înţeles în sfârşit de ce Mariana a vrut să-i vorbească doctoriţei la ureche. Îi era ruşine de el.

A intrat în casă fără cel mai mic zgomot. Spera din toată inima ca ea să fi adormit iar. A aruncat curios o privire în cameră. Voia să vadă că totul e în regulă apoi să se ducă în bucătărie şi să facă ceva de mâncare. Oricum nu-i era somn şi dacă îi era nu avea unde dormi căci patul lui era deja ocupat.

A tresărit când a văzut-o lângă scaun unde erau hainele ei.

Când a intrat ea a făcut un gest de sălbăticiune, întocmai cum făcea Stela cândva. Mihai îi privea mâinile întinse în față şi nu ştia ce să facă. Se hotărî să fie la fel de ferm ca Ramona, căci a văzut că fermitatea dă rezultate în lupta cu creierul zdruncinat al Marianei.

— Lasă hainele acolo şi du-te în pat! Eşti bolnavă şi nu poți pleca!

— Nu vreau să rămân cu tine!

— Nici eu nu vreau! explodă prefăcându-se Mihai. Mi-ai ocupat patul, mi-ai dat viața peste cap, ai venit de nicăieri fără să fi ştiut ceva de tine atâta amar de vreme, am alergat noaptea înnebunit să aduc un doctor şi tu faci numai mofturi! M-am săturat! Poftim – făcu el cu mâna spre uşă – pleacă! E trei noaptea şi oraşul te aşteaptă cu brațele deschise!

Devenea încet-încet rațională. Realiza că nu are unde pleca. Stătea cu hainele în mână lângă scaun şi nu ştia ce să facă. Îl asculta pe Mihai ce de data asta vorbea mai blând.

— Recunoaşte că ai nişte explicații de dat. Vreau să ştiu unde ai fost şi cum ai trăit. Doctoriței i-ai mulțumit de nu ştiu câte ori, mie niciodată. Ea e „tare bună", eu sunt dracu, dar eu am adus-o pentru tine!

Mariana a pus hainele înapoi pe scaun. Se simțea obosită şi înfrântă. Chiar dacă Mihai era „diavolul", ea nu avea unde pleca. S-a dus spre pat. Iar vedea pete negre în fața ochilor. S-a întins încet. Iar stătea strânsă ghem. Încerca să-şi înghită lacrimile şi nu putea.

Mihai a venit lângă ea şi a învelit-o. Făcea tot ce putea să-şi ascundă bucuria că ea a rămas. Trebuia să-i arate că-i indiferent.

— Ți-e iar frig? De ce plângi?

Ea nu a spus nimic. Se simțea bine sufleteşte. Era ca atunci când o iubea doamna Geta, bunica Maria, tata Dragoş sau profesorul. Era minunat să aibă cineva grijă de ea. Plângea de bucurie că nu se mai simte singură pe lume. Că există cineva căruia îi pasă de ea. Dincolo de bucurie era frica. Încă mai erau prezente amintirile din coşmar şi tot prezente erau cuvintele lui Mihai când a prins-o de umăr şi i-a spus că o vrea pentru zece lei o dată...

Era aşa de bine să aibă încredere în el, gândea o clipă şi în următoarea clipă se răzgândea căci ştia că îi este frică.

Mihai vedea pe fața ei tot ce simte. I-a luat mâna şi i-a sărutat-o apoi a învelit-o cu plapuma.

— Dormi, chinezoaică mică. Dormi fără grijă.

Vorbele lui o linişteau. Pleoapele i se închideau aproape fără voia ei. Era extenuată.

Ramona mergea spre casă total nelămurită. Vorbea singură şi râdea apoi se bucura că nu-i nimeni să o vadă.

Mi-a spus că iubeşte o fată deşteaptă, specială, frumoasă ce voia să ajungă scriitoare şi care e acum studentă. Mi-am imaginat cu totul altceva. Nu-i deşteaptă. Nu-i, de fapt, nimic din ceea ce mi-a spus Mihai. Dacă ea e aşa cum mi-a vorbit Mihai de ea, eu sunt Papa de la Roma. E clar că iubirea orbeşte, iar Mihai e orb de nu se mai poate! Auzi la ea să-mi ceară vată!

Am cunoscut în casa părinților mei scriitori şi poeți. Cel mai mult îmi plăcea Nichita Stănescu. Toți îi spuneau Nini. Am cunoscut şi câteva scriitoare sau poete. Şi unii şi alții erau aerieni, interesanți, sclipitori în replici, uneori ciudați, aproape toți suferind de narcisism – unii mai mult, alții mai puțin – toți vorbind de cele mai frumoase cărți ce urmează a fi scrise. Femeile erau îmbrăcate sofisticat şi uneori prea încărcate de machiaj şi gablonțuri, dar totuşi nelipsite de ceva sclipitor în întreaga lor făptură. Tata iubea prezența lor şi avea mulți prieteni din lumea aceasta. Cunoscându-i mi-am imaginat cu totul altceva despre Mariana. Credeam că e o apariție care să mă eclipseze, ceva ce îți taie respirația, o ființă pe care o vezi şi nu mai poți să o uiți orice ai face, căci aşa ceva aveau scriitorii din casa tatălui meu. Mariana nu are nimic din toate astea. Pare o epavă umană. Are totuşi speciali ochii... – după un moment de gândire mai adăugă – şi gura – iar după alt moment, înfrântă parcă, termină gândul – e frumoasă totuşi. E fragilă, aproape casantă, până şi pe mine cea care trebuia să o urăsc, mă făcea să-mi fie dragă şi să vreau să o mângâi. La Mihai nevoia de a o ocroti trebuie să fie copleşitoare.

Când mă voi întoarce îl voi ruga pe Mihai să-mi spună şi ce nu mi-a spus despre ea. Sigur este o parte ascunsă. Ceva legat de copilărie. E ceva în neregulă cu comportamentul ei, în felul în care mi-a spus „sunteți tare bună”... Puțin mai lipsea şi îmi spunea „mama”...

A doua zi au internat-o în spital la urgență, apoi Mihai a plecat la Stănileşti să obțină o adeverință de salariat pentru Mariana şi să-i aducă nişte lucruri de la gazdă.

La C. A. P. a fost privit foarte ciudat. Era ceva de genul: Cine o fi ăsta!? De ce umblă pe drum pentru Mariana? dar întrebările erau numai în priviri căci nimeni nu îndrăznea să întrebe ceva. Nici Mihai nu era omul care se lăsa ispitit sau care dă prea multe explicații.

A obținut hârtia necesară şi a plecat la gazdă. Mariana îi explicase înainte de a o interna cum să ajungă la casa ei. I-a spus şi numele femeii, deci nu era prea greu de găsit casa.

Bătrâna a venit repede la poartă când a văzut că s-a oprit o maşină în dreptul ei.

— Sărut mâna. Sunteți tanti Lucreția?

— Da. Bună ziua.

— La dumneavoastră stă în gazdă Mariana?

Femeia a dat din cap căci nu mai putea vorbi. Era prea uimită că cineva o caută pe Mariana.

— Am nevoie de buletinul ei. Mi-a spus că-i în dulap lângă haine. Şi de nişte lucruri aş avea nevoie.

— Cine sunteți dumneavoastră?

Mihai nu ştia ce să răspundă. Privea chipul acru al femeii şi se întreba cum o fi fost relația dintre această femeie şi Mariana.

— Sunt viitorul ei soț, a răspuns fără a da prea mare importanță cuvintelor. A fost un impuls. O vorbă pornită din inimă fără a mai fi disecată de creier. Era cel mai potrivit răspuns dat cu inima. Asta îşi dorea să fie Mariana.

Femeia îl privea prostită. Credea că nu a auzit bine. Pentru câteva clipe a avut nevoie să respire adânc. După aceea a început să turuie şi ascultând-o Mihai era cel ce stătea de data asta prostit.

Femeia îi spunea să nu facă greşeala să o ia.

— Nu ştiu cu ce v-a prostit, dar nu vă luați aşa o belea pe cap! Eu vă vreau binele, domnule! Are boala lui cel hâd. Umblă cu toți şoferii. Uite, ca să vezi, astă noapte nici nu a fost acasă! Ce-ți trebuie matale – te văd om bine! – aşa una!?

— Astă noapte a fost la mine. Acum vreau să-i iau toate lucrurile ce le are la matale.

Fără un cuvânt, dar privindu-l cu milă, l-a condus în casă şi i-a arătat raftul din dulap cu lucruşoarele Marianei. Erau puține. Mai multe cărți decât haine.

Le-a aşezat îngândurat în geamantanul dat de bătrână.

Când a luat ultimile cărți un plic a căzut dintre ele şi şi-a vărsat conținutul pe covor. Erau fotografii. S-a aplecat şi a început să le strângă. Nu se putea grăbi să le pună la loc în plic. Privea pe fiecare în parte. Era în ele, în toate, o fetiță. În unele singură, în altele cu o femeie sau cu un bărbat, cu alți copiii sau cu alți adulți, dar în toate fetița era prezentă. Păreau făcute în locuri de poveste: la mare, în munți, în hoteluri unde nici Mihai nu călcase vreodată. Multe erau cu Mariana şi cu un băiat un pic mai mare ca ea. A întors o fotografie şi a citit: Marius şi Mariana, Palatul Mogoşoaia 1975.

Totul era misterios şi de neînțeles. Se pare că Mariana a avut totuşi o familie şi o copilărie. Una chiar foarte fericită după cum se vedea din fotografii. S-a lăsat în genunchi pe covor şi a luat altă fotografie în care era acelaşi copil şi doi bătrâni. Pe spatele ei scria: Mariana şi bunicii Andrei şi Maria Vrânceanu 1977. A

văzut poze cu Mariana cântând la pian, altele cu ea dansând la lecții de balet, altele la premiul de sfârşit de an. Apoi pozele se întrerupeau brusc. Le-a răsfoit iar. Le-a privit şi pe o parte şi pe alta. Nu exista niciuna după anul 1978. Simțea că îl doare inima şi nu ştia să spună de ce. Era greu şi pentru el să asocieze ființa din fotografii cu cea care ajunsese la uşa lui astă noapte. S-a ridicat obosit brusc şi a pus fotografiile înapoi în plic.

... Cine eşti!? Ce mai trebuie să ştiu despre tine!? Cine-i bărbatul de gâtul căruia te țineai la mare şi râdeai fericită!? Cine-i femeia frumoasă din fotografii cu care semeni!? Cine-i Marius!? De ce au dispărut cu toții în 1978!?...

L-a scos din întrebările ce-i bântuiau prin gânduri bătrâna.

— Trebuie să-mi plătească un metru de lemne pe luna octombrie şi lumina. Nu a avut să-mi dea când a luat banii şi nici când a împletit inginerei...

— Cât? țipă Mihai şi femeia îşi înghiți cuvintele.

— Patru sute de lei lemnele şi o sută lumina.

Bărbatul i-a întins banii şi a plecat la maşină. Nu a salutat şi nu s-a uitat înapoi când a plecat spre oraş. Trebuia să ajungă la Mariana la spital cu actele apoi să se ducă şi să-i facă ceva mâncare. A avea grijă de ea devenise rațiunea lui de a trăi. Era greu, era complicat totul cu ea, dar ceea ce ştia era că ea îi face viața plină şi merită efortul. De când o cunoscuse, la serviciu unde era inginer mecanic, era tot timpul cu gândurile aiurea, la discotecă, unde era DJ şi credea că asta îi marea pasiune a vieții lui, era tot sărăcit, căci nici asta nu-i mai umplea viața ca altă dată. Ceea ce îşi dorea era să fie mereu prezentă în viața lui fata care a sărutat trandafirii pe care el i-a dat. Să-i simtă mirosul prin preajmă, să o audă vorbind, să se înece în ochii lui ce pentru prima dată vede într-o femeie un înger pe pământ, să o audă râzând...

Mihai a început să râdă în timp ce conducea maşina căci îşi amintise râsul ei. Când s-a potolit şi-a spus: Prostu râde de ce îşi aduce aminte... După o clipă adăugă: Şi îndrăgostiții...

A devenit mai pământean plănuind tot ce are de făcut în continuare în acea zi până la sfârşitul săptămânii. Vorbise cu Ramona să-i dea concediu medical ca să se poată ocupa de Mariana.

Sper să nu se supere că i-am luat toate lucrurile de la bătrână. Cu aşa o scorpie nu se poate locui. Poate o să vrea să stea în garsoniera mea şi să facă naveta la Stănileşti... Doamne, îmi fac atâtea planuri şi toate legate de ea şi nici nu ştiu dacă o să vrea să facă parte din viața mea. Dacă nu vrea îi spun că vreau doar să o ajut câtă vreme nu are pe nimeni care să o facă. Să mă lase să fac asta şi sunt fericit. A iubi – ce miracol! Ce reacție sublimă într-un suflet ce devine ceva ce nu era! Iar Mihai sigur nu era înainte ceea ce devenise iubind. Îşi descoperea, nu fără surprindere, că are laturi pe care nu şi le cunoştea deloc sau credea că nu le are. Nevoia de a ocroti, setea de a da fără să primeşti nimic şi tot tu să te

simți bogat, imaginație bolnavă sau vise ce i se derulau în fața ochilor treaz fiind în care săruta ochii plini de lacrimi ai Marianei, îi spunea bancuri şi o făcea să râdă, astea erau câteva laturi pe care le descoperea iubind.

A găsit-o dormind şi i-a fost milă să o trezească. A privit-o doar cum stă ghemuită şi cu mâinile sub cap. A stat de vorbă şi cu doctorul ce se ocupa de ea. Nu i-a spus prea multe căci aştepta rezultatele analizelor.

— A sunat şi o doctoriță Ramona şi nu mai ştiu cum o chema să se intereseze de ea. Mi-a spus că sunt prietene.

În sufletul lui Mihai s-a furişat mila şi duioşia. Asta simțea acum față de Ramona. Ar fi avut, căsătorindu-se cu ea, bani, poziție socială, posibilitate de a pleca la Bucureşti şi a se stabili acolo când ea îşi termina stagiatura, dar toate astea nu contau deloc căci lipsea miracolul. Cu Ramona avea totul, dar de fapt nu avea nimic, cu Mariana nu avea nimic, dar avea totul.

În drum spre casă a trecut pe la două-trei magazine unde avea relații şi cu ajutorul lor a obținut ficat, carne de pui şi caşcaval. A avea relații era sportul național în epoca de aur. Aveai nevoie de ele de la spital ca să te naşti şi până la cimitir ca să poți fi îngropat, dar între naştere şi moarte era viața întreagă în care trebuia să-ți faci peste tot cunoştințe ce devenise la fel de vitale ca aerul. E drept un aer sufocant, grețos în care aripile vieții băteau zbătându-se anevoios. Risipă de viață şi de om să găseşti un litru de ulei, un kg de carne sau o bucată de salam. Risipă de suflet la cozi imense pentru butelie, un pic de carne sau lapte. Vor dispărea în democrație toate cozile, vor dispărea şi fabricile şi muncitorii şi salariile, vor muri speranțe şi se va risipi vis, se va naşte un singur fel de cozi: la paşapoarte pentru plecat de acasă. Copiii la şcoală când vor fi întrebați ce vor să se facă când vor fi mari vor răspunde aproape unanim că fac paşaportul şi pleacă... E singurul vis, e singura speranță... Compari rău cu rău şi ți-e teamă de răspuns. Ca un oftat suspină inima: n-am vrut să se ajungă aici; din țară ca o grădină cu crengile întinse pe sârmă să devenim desiş sălbăticit. Trebuie să fii nebun să nu ştii că mai mare recoltă dădea grădina chinuită, decât dudăul neîngrijit.

A trecut şi pe la fabrica de lapte unde avea un prieten şi a făcut rost de smântână, unt şi lapte. Acasă a gătit cu cea mai mare plăcere, iar la ora cinci era din nou la spital la Mariana.

A privit-o mâncând. O făcea cu poftă, dar părea preocupată de ceva. Nu îl privea în ochi şi nici nu vorbea.

— Ți-am adus câteva lucruri strict necesare. Le-am cumpărat în drum spre spital. Dacă mai ai nevoie de ceva să-mi spui. Ți-am luat toate lucrurile de la gazdă. Nu se poate să mai stai la ea. I-am plătit un metru de lemne şi lumina.

Mihai sporovăia sperând că va spune şi ea ceva sau că măcar îi va mulțumi, dar nici vorbă de asta. Pe măsură ce îl asculta lăsa tot mai jos capul.

Nici de mâncat nu o mai făcea cu pofta de la început. De mulțumiri, nici pomeneală!

A privit-o cum strânge resturile şi cum face curat. Era tristă şi preocupată. Ceva o chinuia. În plus era încăpățânarea de a nu-l privi în ochi, iar Mihai ştia că Mariana nu este omul care să-ți evite privirea.

Ce naiba e cu ea!? Fac totul pentru ea şi ea pare că nici nu observă! Aşa îmi vine să fug în lume şi să nu mai ştiu drumul înapoi! Dacă nu îmi mulțumeşte chiar o fac!

— Nu trebuia să-i dai bani bătrânei. Nici bagajele nu trebuia să mi le iei. Stăteam la ea în continuare. Nu-mi mai cumpăra nimic. Nu am cum îți plăti.

— Dar nu vreau să-mi plăteşti! E suficient să-mi mulțumeşti!

— Cum!? țipă ea şi întrebarea părea un glonț pornit din puşcă.

Acum Mihai a înțeles tăcerea şi îngrijorarea ei. În ochii ei aruncați brusc spre el citea totul. Era acolo furia ce a văzut-o atunci noaptea când a prins-o de umăr. Până şi întrebarea: Cum? spunea foarte mult despre ceea ce era în sufletul ei.

— Nu pot să-ți plătesc pentru toate astea aşa cum mi-ai cerut să o fac pentru zece lei. Lasă-mă să mă întorc la gazdă.

Mihai tăcea zăpăcit. Nu-i venea nicio replică în cuvânt, deşi în creier avea mii. Nu putea nega că Mariana avea dreptate, dar şi el avea dreptate, căci nicio clipă nu se gândise ca ea să-i mulțumească aşa cum şi-a imaginat ea, iar dacă şi-a imaginat asta, el era vinovat. Făcuse atunci noaptea o greşeală pe care nu ştia cum s-o repare. Iubirea încâlcită cu ură, aparențele ce o acuzau, dorul răvăşitor ce îl trăise atâtea luni l-au făcut să se comporte nebuneşte.

Brusc obosit, sătul să mai lupte a plecat fără a saluta şi fără a-i spune că va mai veni.

În urma lui a rămas sufletul Marianei gol şi ei nu-i venea a crede că poate rămâne atâta gol în ea când pleacă el. S-a culcat în pat şi în suflet avea ochii lui trişti şi răniți. Dacă nu mai vine, ce mă fac!? țipa inima ei şi toată făptura i se speria de o aşa întrebare.

Mihai a plecat spre casă. Oricum nu-i venea să stea în ea singur şi a intrat într-un bar. A băut mai mult ca niciodată în viața lui. Când a ieşit se clătina. Nu-i venea a crede că e beat. Era prima dată în viața lui. Beția îi făcea bine. Nu se mai gândea cu ce va umple golul din viața lui când Mariana va pleca iar. S-a izbit de cineva şi el jura că nu-i din cauza băuturii ci a înserării şi a încercat să-şi ceară scuze, dar nu a reuşit. Omul în care se izbise l-a îndepărtat fulgerător de repede şi cu o forță extraordinară.

— De ce ți-ai băut mințile, tinere!?

Au vrut apoi şi unul şi altul să plece mai departe, dar amândoi au tresărit recunoscându-se şi s-au privit cercetându-se. Omul de care se împiedicase Mihai

era profesorul ce tocmai ieşea de la liceu, unde avusese ore până târziu cu seraliştii.

În ochii profesorului era neclintire, în a lui Mihai interes şi curiozitate. Nu, de data asta nu era gelozie! Îl lecuise Mariana de ea. Nici el nu ştia de ce credea în cuvântul ei. De fapt nu credea numai în cuvântul ei, ci în ochii şi toată ființa ei ce nu putea minți.

S-au privit câteva clipe apoi au plecat şi unul şi altul mai departe. După trei paşi s-au întors şi unul şi altul. Ca la o comandă au spus acelaşi lucru:

— Trebuie să vorbim…

Mihai a vorbit primul. I-a spus cum a apărut Mariana iar în viața lui. Profesorul îl asculta fără a lăsa să-l trădeze vreun sentiment. În ochii lui Mihai părea de piatră.

Mihai a tăcut surprins când profesorul a început să vorbească. O făcea rar şi gesticulând prin aer de parcă ar fi dirijat.

— Mariana este o ființă de lumină şi va ajunge să vorbească oamenilor despre lumină, dar până atunci are nevoie de tine.

— De ce? aproape a țipat Mihai.

— Pentru că nu se poate descurca singură. Pentru că tu o iubeşti.

— De unde ştiți?

— Văd. Am văzut asta mereu.

— Cum vedeți?

— În jurul ființei tale, răspunse profesorul şi făcu un gest larg cu mâna.

Mihai gândi: E nebun!

Profesorul vorbi:

— Da, sunt nebun! Nu eşti singurul care o gândeşte. Ai putea să o spui cu voce tare.

Mihai tăcu pentru o clipă încurcat.

— Aş vrea să văd şi eu în jurul ființei dumneavoastră ceea ce simțiți pentru Mariana!

— Pentru o vreme am umplut tot golul din viața ei de copil singur. I-am fost prieten, tată, sfătuitor, model – cred. Mai mult de atât nu i-am fost niciodată.

Mihai credea că beția îi joacă feste. Nu se putea ca profesorul să dea exact acelaşi răspuns ca şi Mariana de parcă ar fi fost sfătuiți, căci îi era clar că nu se mai văzuseră din iunie.

Profesorul a spus că nu mai ştia nimic de ea de la sfârşitul anului şcolar.

— Nu ați făcut destul pentru ea, profesore. Ați zăpăcit-o cu cuvinte ca: „ființă de lumină” şi nu ați pregătit-o deloc, absolut deloc, pentru viața reală, în care chiar de ai fi de lumină trebuie să te îmbraci, să mănânci, să dormi, să-ți fie cald altfel devii o „ființă de lumină” ajunsă ca un cățeluş bolnav, bătut şi flămând la uşa cuiva. Mulțumesc lui Dumnezeu că Mariana a ajuns la uşa mea nu a

altcuiva. Într-un anumit fel i-ați făcut mai mult rău decât bine. A crezut că toți oamenii sunt ca dumneavoastră.

Profesorul devenea sub ploaia de cuvinte a lui Mihai mai beat decât era cel ce vorbea.

— Ați dezarmat-o în fața lumii în condițiile în care nu avea pe nimeni! Ați ridicat-o pe un pedestal şi apoi ați lăsat-o singură în furtună!

Pe măsură ce vocea lui Mihai urca profesorul se cocoşa sub greutatea vorbelor lui.

— V-a plăcut să pozați în ochii ei în zeu şi atât! Sunteți artist – ştiu asta – şi v-ați hrănit din sufletul Marianei! V-a inspirat!

Pentru că profesorul tăcea din ce în ce mai şocat de cuvintele lui Mihai, căci îi era teamă să nu fie o frimitură de adevăr în ele, un adevăr de care a fost inconştient şi anume că artistul din el – narcisist bineînțeles – a făcut tot ce spunea Mihai pentru a avea inspirație în artă.

— Nu vă place ce auziți!? Ați vrea să vorbesc ca Mariana, că sunteți model, că ați învățat-o să creadă în nişte valori, că e un om ce nu merită jumătăți de măsură. Pe ce lume trăiți? Aveți vreun contact cu realitatea? Ştiți cum este să găseşti carne, lapte, brânză în ziua de azi? Ştiu, sună prozaic, pământean, banal, dar fără ele nu putem trăi! Mariana în prezența dumneavoastră a crezut că oamenii pot trăi cu rouă!

Gata. Profesorul nu mai putea suporta. Tânărul a mers prea departe. Între timp, ascultându-l, găsise şi adevăruri clare, fără urmă de îndoială, în inima lui.

— Am iubit-o pe Mariana imens. Consider că este marea mea renunțare pentru viața aceasta. Ar trebui să vezi iubirea cum o văd eu ca să ştii că nu mint. Da, nu am pregătit-o pentru viața reală, dar nici eu nu sunt un om bine pregătit pentru viața de om pământean. Am o soție practică, descurcăreață şi mult mai bine ancorată în realitate decât mine.

Mihai iar voia să țipe. Ce fel de bărbat sunteți? Cum e viața ei cu dumneavoastră? – erau câteva întrebări nerostite, dar când primi răspuns la ele făcu ochii cât cepele.

— Sunt un bărbat bun. Viața ei cu mine e plină şi frumoasă. Avem copii minunați.

Vede iubirea – cel puțin aşa spune. Citeşte gândurile şi îți dă răspuns la întrebări nerostite. Ia să mai pun una în gând şi să văd dacă îmi răspunde. De ce nu ați ajutat-o pe Mariana?

Firesc de parcă întrebarea ar fi fost pusă cu voce tare i-a răspuns.

— Nu am putut s-o ajut. Nu sunt atât de rupt de realitate încât să nu ştiu cât îi era de greu şi cât avea să-i fie în continuare, dar nu puteam să intervin în viața ei mai mult decât am făcut-o.

— De ce?

Întrebarea lui Mihai era inchizitorială şi te obliga să dai răspuns. Profesorul privindu-i intens aura s-a hotărât să dea răspunsul cel mai sincer cu putință şi fără teamă.

— Ca student am făcut parte din clasa ce experimenta meditația transcendentală. Ajunsesem atât de departe cu cititul gândurilor şi cunoaşterea oamenilor din jurul nostru încât comuniştii s-au speriat şi au interzis asta, iar pe noi ne urmăresc şi acum. Orice ajutor pentru Mariana, mai mult decât a fost, ar fi fost interpretat dezastruos de cei cu minți bolnave şi ca să lovească în mine ar fi distrus-o pe ea. Nu ar fi rezistat să dea declarații, să explice, nici măcar să se dezvinovățească. N-am ajutat-o ca să o protejez.

Mihai tăcea îngândurat. Încerca să digere spusele profesorului. Lega ceea ce povestise el de viața mătuşii Irina, sora mamei lui.

Era studentă la seral şi lucra ca laborantă într-o mare intreprindere ieşeană. Sobră, ambițioasă, cu o credință în Dumnezeu aproape absurdă căci credea în fiecare cuvânt din cărțile despre viețile sfinților fără cea mai mică umbră de îndoială, muncea şi învăța. Visa că într-o zi va fi creatoare de modă. Era studentă în anul trei la industrie uşoară. Maistrul, şeful ei direct din fabrică şi activistul de partid, îşi făcuse un titlu de glorie din a avea pe fiecare tânără ce lucra în secția lui. Acum pusese ochii pe Irina. Nu se putea obişnui cu refuzul ferm al fetei. Masculul din el, ce se credea irezistibil, se simțea rănit. Au urmat fel de fel de şicane şi hărțuieli pentru Irina. Prelucrări în şedințe că nu este un cadru de nădejde al orânduirii, critici că nu se achită de sarcini trasate de conducerea de partid pe care le îndura cu stoicism. A îndurat tot la fel prelucrarea în şedință de partid că face propagandă religioasă în fabrică şi că are o atitudine retrogradă şi obscurantistă în mijlocul celorlalte angajate. Se dădea citate ce şi cum a spus. Când şi-a făcut cruce la început de lucru şi la sfârşit. Sufletul i s-a frânt când a fost chemată la miliție. Exista o plângere împotriva ei pentru viață imorală. Exista şi o listă cu bărbați. A primit bani de la ei în schimbul favorurilor sexuale. Goală de orice sentiment a explicat că nu-i vinovată. Nu o credea nimeni. I s-a cerut să demonstreze asta cu un certificat medical. Dacă nu putea demonstra făcea puşcărie sau cel puțin era cercetată în continuare pentru acuzațiile aduse. A dus certificatul cerut. Demonstra că nu a trăit cu nimeni. Nu se putea totuşi opri să nu tremure la gândul că faptul că era fată era un accident la douăzeci şi cinci de ani, căci asta se întâmplase pentru că chiar nu se îndrăgostise de nimeni niciodată. Dacă aş fi iubit pe cineva, cum m-aş fi dezvinovățit acum!? Cum demonstram că nu duc o viață imorală şi că pe bărbații de pe listă nici nu-i cunosc!? Erau acolo acuzații şi că aş fi primit bani de la bărbați... O durea sufletul. Lumea o strângea. Voia să creadă în puritate şi în viață curată. Hărțuiala o obosise să mai lupte şi o dezgustase de oameni. Îi era frică să mai trăiască în lume. S-a întors acasă şi şi-a făcut bagajul. A lăsat în urma ei o

cameră goală într-un cămin de nefamilişti şi cu un suflet la fel de gol a plecat la o mănăstire din Nordul Moldovei. Acolo voia să-şi găsească inima pierdută, să nu-i fie pusă la îndoială cinstea şi să nu fie obligată să facă control ginecologic la comandă. Trăia de cincisprezece ani la mănăstire. Nimeni nu a putut-o convinge să se întoarcă. Mai avea şi acum în geamantan fotografii cu creațiile ei vestimentare ce arătau fantastic. Unele le purta ea, altele erau pur şi simplu fotografiate. Regreta că a renunțat la visul de a crea modele de haine, dar asta numai pentru o clipă, căci în rest nu regreta deloc alegerea făcută. A fi maică, departe de lume şi de mizeria ei, era adevărata ei vocație.

Mihai a oftat amintindu-şi de mătuşa Irina pentru care mama lui chiar şi acum mai vărsa câte o lacrimă pentru alegerea făcută. Era cea mai mică dintre surori, cea mai frumoasă şi cea mai deşteaptă.

Înțelegea că profesorul are dreptate.

— Cum să fac să o câştig?

— Nu ştiu şi dacă aş şti nu ți-aş spune. E examenul tău, nu al meu. Oricum cred că-i important să fii tu însuți, nu să mă imiți pe mine.

— Cât narcisism! Nici nu-mi trece prin cap să vă copii! Decât să-i spun că-i de lumină şi bla... bla... bla... prefer să-i dau o bucată zdravănă de friptură ca să nu devină cu adevărat lumină, adică invizibilă de slabă ce-i.

Profesorul râdea cu lacrimi. Când s-a potolit a întins mâna spre Mihai. Era timpul să-şi ia rămas bun.

— Succes.

— Sigur o să am!

După ce s-au despărțit lui Mihai i-a mai dispărut câte ceva din siguranță. Îndoiala începu să-l macine. Discuția cu profesorul îl trezise din beție şi îi făcuse bine. Nu îl vedea cu nimic mai bun decât el, aşa cum crezuse mereu că e. Era şi ceva ciudat în legătură cu el. Privindu-i din exterior, ca simplu observator, şi pe Mariana şi pe profesor, constatai că ei seamănă. Nu fizic. Pe planul ăsta nu era nicio asemănare. Aveau în schimb acelaşi mod de a vorbi şi a gesticula, de a tace încăpățânat şi de a vorbi exploziv când ceva nu le convine, acelaşi mod de a duce mâna rotund prin aer când vorbeau de parcă ar fi dirijat.

Stranie asemănare între ei... şopti şi se culcă îmbrăcat. Nu voia să mănânce, să se schimbe sau să se spele.

Profesorul rătăci pe străzi. Era bucuros că are veşti de la Mariana. Ştia că nu a reuşit la facultate. I-a spus doamna Adriana că a venit după repartiție la liceu. Apoi nu a mai ştiut nimic de ea. Uneori era tentat să o caute, dar se stăpânea. Nu putea cânta la pian, nici scrie, nici picta, căci avusese un accident la mâna dreaptă. Trecuse prin cea mai cumplită vară din viața lui. Frica de a nu mai crea îl înnebunea. În toamnă a început timid să lucreze şi era fericit. Acum a

primit veşti şi de la Mariana. Ştia că îi va fi bine cu Mihai. Citise în aura lui ce simte.

Am visat-o de câteva ori. Întotdeauna plângând sau rugându-se să o ajut. Sufletul îmi spunea că o duce greu şi eu nu puteam face nimic pentru ea. Sunt fericit că există Mihai. De acum voi dormi mai liniştit în privința Marianei. Sunt nefericit pentru că... aici îşi opri gândul. Când îl continuă era altfel. Eşti fericit că-i ea fericită! E maximum ce poți simți pentru ea!

A doua zi Mihai nu s-a dus la Mariana. Nu avea curaj. Frica de comportamentul ei prin care îl respingea mereu îl descuraja. Nu era bărbatul să-şi plângă de milă, dar nici fericit nu era. Tot ce îşi dorea era o viață întreagă cu ea. Toată ziua a zăcut. A vrut să asculte muzică, dar a închis casetofonul plictisit. Nici măcar melodia „Lady în red" nu o mai putea asculta. Îi aducea aminte de felul în care se purtase atunci noaptea cu ea.

După amiază a început să colinde prin magazine. Voia un cadou special pentru Mariana. Nu ştia ce. Nu voia ceva scump, ci ceva aparte. Sufletul îi spunea că va găsi până la urmă aşa ceva.

Când a ajuns la spital era emoționat ca un adolescent. Avea trandafiri galbeni şi un cadou special. Urcând scările şi realizând că tremură se autoironiză: Halal bărbat! Ce-ai fost şi ce-ai ajuns!

În salon a simțit că-i vine rău când a văzut patul ei gol. Dispăruse tot curajul ce şi-l insuflase autoironizându-se. A fost nevoie să se sprijine de uşă şi de-abia apoi întrebă:

— Bună ziua. Unde-i Mariana?

— Acum a ieşit. Cred că e la baie, i-a răspuns o altă pacientă.

Simțea cum sufletul îi vine încet-încet la loc. S-a dus la patul ei de la geam. I-a pus cadoul pe pernă. Trandafirii îi ținea încă în mână. Voia să i-i dea direct. Să-i vadă chipul luminat de bucurie când îi va primi.

... E o ființă de lumină... şoptea cineva în capul lui şi nu-i era ciudă pe vocea ce o auzea. Căuta doar să înțeleagă ce înseamnă asta.

La naiba cu metaforele, că nu sunt specialitatea mea, şi la naiba cu vorbitul aiuristic! Eu nu pot să-i spun aşa ceva! Eu vreau să-i spun că mor dacă nu o sărut şi dacă nu o strâng în brațe! Dar oare i-o place aşa ceva?

Nu trebuie să mă imiți pe mine, trebuie să fii tu însuți! auzi iar o şoaptă în capul lui şi zâmbi.

Da, cred că e mai bine ce vreau eu şi cum vreau eu! Nici nu mă gândesc să imit pe cineva!

— Ai venit! o auzi exclamând şi se întoarse surprins spre ea.

În vocea ei, pe chipul ei era bucurie. Lui nici nu-i venea a crede că poate fi atât de fericită văzându-l.

— Am crezut că nu vrei să mai vii după felul cum m-am purtat ieri. Nu ştiu ce aştepți de la mine şi nu ştiu cum să mă port cu tine.

Chiar dacă nu spunea nimic bucuria ei îl umpluse de fericire. Faptul că l-a aşteptat să vină depăşea fericirea normală şi îl ducea cu sufletul în rai. Era îmbrăcată cu pijamaua ce i-o adusese el cu o zi înainte. I-a întins trandafirii şi ea luându-i iar i-a dus la buze aşa cum mai făcuse şi altă dată. Era gestul ce-l făcea să înnebunească pe Mihai. Cu ei în mână s-a aşezat pe marginea patului. Le mângâia blând petalele.

— Mulțumesc.

Un cuvânt, un singur cuvânt, şi sufletul lui Mihai nu mai ştia pe ce lume e. Era vorba pe care o aşteptase tot timpul de când Mariana intrase în viața lui.

Ochii ei se scăldau în ochii lui. El nu se mai găsea pe el cel ce a fost şi nici nu-şi mai dorea să se găsească. Acela putea să nu mai fie. Era destul el ce se născuse din nou din iubire.

— Cu plăcere. Dă-mi-i să-i pun în apă şi tu desfă cadoul. E acolo pe pernă.

El s-a dus cu florile şi le-a aşezat în vaza de pe masă în timp ce ea desfăcea cadoul.

— Ce ai mâncat azi?

— Mai aveam mâncare de la tine de ieri şi mi-a mai adus ceva doctorița Ramona. Am fost surprinsă să văd că vine la mine. A vorbit cu doctorul după ce s-a uitat în fişa mea. Mi-a spus că e prietenă cu tine şi de asta a venit la mine. Eu am crezut că ai trimis-o tu.

Când a terminat de vorbit a terminat şi de desfăcut cutia cadoului şi a scos din ea două păpuşele din lemn, îmbrăcate în costum național. Două copii în miniatură de țărani cu bondițe şi opinci în picioare; ea cu casâncă roşie înflorată, ie, catrință; el cu căciulă, ițari, chimir şi cămaşă cu flori negre. Erau tare drăguțe şi atât. Nu aveau nimic special. Le-a privit pe toate părțile şi fără a-şi trăda dezamăgirea pentru cadoul primit şopti: Mulțumesc. Apoi le puse una lângă alta pe noptieră.

Mihai rămăsese încă cu gândul la Ramona. Nu se aştepta că va trece pe la Mariana şi nici nu ştia ce urmăreşte. Îi era teamă de ea. Uită de Ramona când îşi dădu seama că Mariana este dezamăgită de cadoul primit chiar dacă spusese un mulțumesc anemic. Cu totul altfel fusese când i-a mulțumit pentru flori. Încă nu a descoperit parte cea mai simpatică, partea specială a darului.

— Apropie păpuşile!

Mariana nelămurită aşează păpuşile una lângă alta umăr la umăr.

— Nu aşa! Față în față!

Şi mai nelămurită învârti păpuşile în aşa fel încât să stea față în față. O luă prin surprindere faptul că micul căpuşor rotund al fiecărei păpuşi se întinse în

față şi jucăriile se sărutau. Erau atât de nostime. Râdea în hohote în timp ce le tot punea față în față. Aplauda ca un copil de bucurie şi țipa fericită:

— Păpuşele pupăcioase! N-am mai văzut niciodată aşa ceva!

Nu se mai sătura privind-o cum se joacă şi cum râde. De asta o iubea! Era femeia ce se bucura ca un copil. Nu avea ifose şi nici sclifosită nu era. Un cadou ca ăsta nu ar fi bucurat pe nicio altă femeie din viața lui.

— Mai râzi încă o dată!

— Nu pot. Am râs până m-am săturat. E un cadou fantastic. Am să-l păstrez toată viața.

— Să-ți mai dau un motiv de râs. Vrei?

— Da.

— Păpuşile au un mic bilețel la gât. Desfă-l şi citeşte-l. Aşa mi-a spus vânzătoarea de la artizanat.

Mariana a desfăcut mai întâi bilețelul băiatului. Pe el scria: Kiss me, Mariana. A desfăcut şi bilețelul fetei. Pe el scria: Nu vreau!!!

După un moment de gândire a început să râdă iar. O făcea parcă mai cu poftă decât când s-au sărutat. Înțelegea că bilețelele erau puse de Mihai.

— Dar eu nu spun nu vreau!

— Dar ce spui?

A venit lângă ea şi a strâns-o în brațe. Ea nu l-a respins ci s-a lipit de pieptul lui. Şi-a culcat capul pe umărul lui. Cu vocea gâtuită de emoție a întrebat-o iar.

— Ce spui tu, chinezoaică mică? Nu poți fi mai ruşinoasă decât o păpuşă de artizanat.

Întrebând-o fața lui cobora spre ea. Suspinând, fața ei se îndreptă în sus. Când s-au atins buzele lui încă mai şopteau ceva, dar au uitat ce. Ea a uitat ce era întrebată. El era flămând de iubire şi secătuit de dor şi nu se putea mulțumi cu o atingere blândă. Era dulce! Era cum visa că va fi femeia ce îi va fi tovarăşă pentru toată viața.

Când ea i-a devenit rigidă în brațe şi mâinile îi împingeau pieptul s-a trezit ca dintr-o beție, deşi ar fi vrut să mai fie beat. Era cea mai frumoasă formă de beție pe care o cunoscuse vreodată.

— Ce e? Nu-ți place?

— Îmi place. Dar nu consideri că-i plată asta pentru tot ceea ce faci pentru mine!?

Mihai se simțea de parcă cerul se prăbuşea peste el. S-a desprins de lângă ea disperat. Ar fi bătut-o dacă bătaia ar fi putut-o convinge că se înşeală amarnic. Că nici într-un coşmar nu şi-ar fi închipuit că există un preț pe pământ pentru sărutul ei, pentru ca trupul ei să-i stea pentru o clipă măcar în brațe. Cum să o

convingă să nu mai amestece iubirea cu plata, cum să o convingă că atunci noaptea a greşit!?

Şi ea tăcea tristă aşteptând răspunsul lui. Voia să-i spună că face totul din iubire ca apoi să-i poată şi ea spune că întreaga zi i-a fost dor de el. El a plecat fără un cuvânt. Deşi nu era cocoşat de durere, ci perfect vertical, avea ceva din disperarea personajului din filmul „Undeva. Cândva". Ea a vrut să-l cheme înapoi, dar n-a avut curaj.

S-a culcat în pat ținând păpuşile pupăcioase în mâini. Le apropia una de alta şi în timp ce ea şoptea: „Kiss me, Mariana", apoi „Vreau" păpuşile se sărutau. Ea nu le mai privea râzând ca mai devreme, ci cu ochii înotând în lacrimi. Golul ce-l lăsa Mihai plecând era din ce în ce mai mare în inima ei şi se speria de asta. Nici nu a ştiut că el a ocupat atât de mult loc acolo încât atunci când pleacă în urma lui rămâne deşert.

Mihai a plecat la Ramona. Nici nu ştia de ce se duce la ea. Poate pentru că voia să vorbească cu cineva ca să nu-i explodeze inima sau pentru a afla de ce a fost la Mariana la spital. Pentru primul motiv se purta ca un ticălos egoist ce merge să plângă în brațele femeii rănite de el că l-a rănit altă femeie. Noroc că Ramona avea voință de oțel şi cauteriza răni de inimă exact ca un chirurg.

— Să nu îndrăzneşti să vii tocmai la mine să te plângi! Să nu mă crezi înlocuitoarea cuiva pe care nu o poți avea! Să nu crezi că mi-e milă de tine, căci nu mi-e! Te iubesc – nu pot minți în legătură cu asta – dar nu mă mai culc cu tine! Ceva s-a rupt în mine în noaptea când am fost la Mariana ca doctor! Şi acum spune de ce ai venit?

Îi spusese totul de cum deschisese uşa şi fără a-l primi în casă. Dacă îl primea sau nu depindea de răspunsul lui. El, înainte de a răspunde, i-a privit ochii încercănați, cum nu fuseseră până atunci; părea că a plâns.

— Am venit să văd de concediu medical. Sper că poți să-mi dai pentru toată săptămâna. Mai vreau să ştiu de ce ai fost la Mariana la spital.

Ramona a deschis uşa şi l-a invitat să intre.

— Cu concediu treaba e rezolvată. Fac o cafea şi apoi îți spun de ce am fost la Mariana.

— Nu vreau cafea. Sunt şi aşa nervos.

Mihai s-a aşezat pe un fotoliu din sufragerie. Îşi ținea capul în mâini. Ramona l-a studiat câteva clipe.

— Ai reținut că nu-ți plâng de milă.

— Reține şi tu ceva domnişoară doctor: nu te da mai grozavă decât eşti!

Femeia s-a aşezat şi ea. De obicei îi veneau replicile rapid, dar acum era obosită să răspundă. A oftat. Amândoi jucau teatru că nu-i doare şi amândoi ştiau unul despre altul cât suferă. În ochii ei era înserare şi lipsă de speranță. În ai lui era un amestec ciudat de înserare şi zori, naştere şi moarte de speranță.

— Am fost la Mariana din curiozitate. Vreau să înțeleg ce găseşti la ea mai bun decât la mine. Vreau să văd şi eu ființa îmbrăcată în mătase din lumina lunii ce brodează din cuvinte vise despre care mi-ai vorbit.

A tăcut şi şi-a aprins o țigară. A tras cu sete din ea aşteptând ca Mihai să vorbească. A vorbit tot ea căci el tăcea cu încăpățânare.

— Voiam să văd la ea strălucire şi narcisism, mândrie ce vrea să eclipseze pe cei din jur, aer de superioritate, aroganță şi acel ceva nu ştiu cum. Scriitorii pe care i-am întâlnit acasă aşa erau. Ea nu are nimic din toate astea. Nu are nimic nici din ceea ce mi-ai spus tu că ar avea.

— Avea strălucire, vise şi frumusețe în timpul liceului. Mândrie, aroganță, aer de superioritate nu a avut niciodată.

— Spune-mi ceva despre ea ca să înțeleg ce-i cu ea şi de unde vine. Şi azi mi-a spus de vreo cinci ori „sunteți tare bună". Felul în care o face îmi moaie inima şi nu am inimă care face asta uşor. Am întrebat-o dacă aşa se poartă cu toți oamenii şi dacă aşa îi vede pe toți. E un fel de a avea încredere în oameni şocant la tine, Mariana – i-am spus.

— În cartea lui Nicolae Steinhardt „Jurnalul fericirii" am găsit cele mai frumoase rânduri despre încrederea în oameni. Neîncrederea, teama de a nu fi răniți sau înşelați e ca o boală ce ştirbeşte din sufletul omului. Prefer să am încredere în oameni şi să mă doară când realizez că m-am înşelat decât să nu am încredere. Ține de construcția sufletului meu să cred în oameni şi să-i văd mai sfinți decât sunt în realitate, mi-a răspuns. O ascultam Mihai cum vorbeşte şi încercam să înțeleg ce iubeşti tu la ea. Cred că am înțeles puțin. Eu nu mi-am dorit niciodată să spună oamenii despre mine că sunt bună, îmi era suficient să fiu respectată şi distantă. Ei, bine, în prezența ei vreau să fiu cum mă vede ea. E ca şi cum mi-ar fi spus: Ai aură! iar eu în loc să râd şi să spun: Eşti nebună, nu am aură! încep să mă port ca şi cum aş avea-o. Vreau să fiu ceea ce vede ea că sunt, nu ceea ce ştiu eu că sunt!

— Şi eu sunt altfel de când o cunosc pe ea.

— Spune-mi ceva despre ea. Despre viața ei.

— Nu pot. Întreab-o pe ea. Aşa e cinstit.

— Am întrebat-o, dar nu a vrut să răspundă.

— A crescut într-o casă de copii. Nu are pe nimeni.

— M-ai lăsat pe mine pentru o orfană!? Pentru una ce nu ştie a cui e!? Ştii tu cine e tata!?... Nu te înțeleg deloc, Mihai.

Bărbatul tăcea cu capul în mâini. Furia Ramonei nu îl rănea şi nici nu îl scotea din amorțire. Ea a luat tăcerea lui drept o aprobare, un început de victorie pentru ea. Disperată s-a aşezat în genunchi în fața lui şi i-a luat capul în mâini.

— Uit-o, Mihai! Nu-i de tine! Niciodată nu o să fie o ființă normală. Viața ta lângă ea va fi un calvar. E şi foarte bolnavă. I-am văzut rezultatele la analize.

În timp ce vorbea mâinile ei l-au cuprins. Se ruga de el şi plângea. Era a doua oară în viața ei când plângea pentru un bărbat. Prima dată fusese din cauza profesorului de la facultate. Acum durea mai rău ca atunci căci îl iubea cu toată ființa ei pe Mihai.

— Vom pleca la Bucureşti peste două luni când îmi termin stagiatura. Tata îți va găsi de lucru şi îți va face buletin de Bucureşti. Dacă vrei plecăm împreună în străinătate. Vorbesc cu tata să aranjeze să plecăm pentru o perioadă în Irak. E o țară minunată. Am mai fost acolo de două ori cu părinții.

S-a oprit din vorbit şi buzele ei flămânde i-au căutat gura. A luat tăcerea lui un fel de acceptare, un fel de a ceda. Când mâinile lui au îndepărtat-o blând, dar ferm, nici nu putea realiza că i se întâmplă asta. Degetele lui i-au şters lacrimile de pe față. Vorbea şi încerca să nu o rănească, dar era imposibil.

— Nu pot, Ramona. Orice aş primi de la viață nu ar fi destul, dacă nu o am pe Mariana. O iubesc... Iartă-mă... Nu am vrut să suferi.

— De ce? scânci ea.

— De ce ce?

— De ce o iubeşti?

— Nu ştiu. E o întrebare absurdă. Iubesc şi gata.

— Dar e nimeni prin comparație cu mine! Tata a fost ambasador în Irak, iar acum lucrează în ministerul de externe. Sunt fiica cuiva! țipă deznădăjduită Ramona.

Mihai devenea furios. Nu suporta felul ei de a gândi.

— Şi tu poți fi nimeni prin comparație cu altcineva! „Nimeni” este totul pentru mine. O clipă de fericire alături de ea mă umple de parcă aş fi gustat eternitate.

El a plecat spre uşă. Nu mai aveau ce-şi spune unul altuia. Din prag a întors încă o dată ochii spre ea. Rămăsese îngenuncheată pe covor. Nu mai plângea. A vrut să-i spună iar iartă-mă, dar s-a răzgândit. Niciun cuvânt nu era de ajutor. A ieşit la aer simțindu-se ticălos. Nu-i plăcea că Ramona suferă din cauza lui. Ştia sigur că nu va mai veni niciodată pe la ea indiferent de cum evolua relația lui cu Mariana; sau cel puțin îşi dorea asta.

Mariana la spital a adormit cu păpuşile în mână. A visat din nou că era la Simion şi s-a trezit speriată. Ochii albaştri o urmăreau şi trează fiind. Până în zori s-a sfătuit cu luna ce o privea blândă de pe geam. O întreba dacă trebuie să se teamă de Mihai, dacă şi el e ca Simion şi i s-a părut că luna îi spune că nu. În zori când luna era înghițită de lumină i-a şoptit ca unei prietene dragi: Mi-e dor de Mihai! apoi a adormit.

Trei zile Mihai nu a trecut deloc pe la spital. De fapt a fost o dată, a vorbit cu doctorul şi i-a dat dreptul, dar pe Mariana n-a căutat-o. Nu avea curaj. Se săturase de neîncrederea din ochii ei. Ca să treacă timpul mai uşor, că tot avea

concediu medical, a plecat la Mălini la mama. A tăiat lemne şi le-a aşezat în magazie, a reparat cotețele porcilor şi a urcat porumbul în pod. A curățat grădina de resturi şi gunoaie şi a pus pe cineva să o are. Pe sub pomi a săpat cu hârlețul. Munca fizică îi făcea bine. Era modul lui de a se descărca de tensiune psihică de când se ştia. Avea bătături în palme, dar sufletul îi era mai liniştit decât atunci când a venit acasă. Mamă-sa nu punea niciodată întrebări. Aşa era ea. Aştepta să-i vorbeşti, să i te destăinui, iar dacă nu o făceai ea nu era cea care să te tragă de limbă. A văzut că a venit acasă tare amărât şi oricât o durea inima pentru el nu a pus nicio întrebare. I-a făcut mâncărurile preferate şi s-a bucurat că îl are acasă pentru câteva zile. Îi era tare urât, de când îi murise bărbatul în urmă cu cinci ani, locuind singură în casa ce părea mai mare de la moartea lui. Şi acareturile se stricau mai repede de când el nu mai era să le tot meşterească în fiecare zi.

— Mâine plec la Suceava.

— Ce să-ți pun de mâncare, dragul mamii?

— Orice. Ştii că nu-s mofturos.

După o clipă de gândire adăugă:

— Ți-ar fi greu să faci nişte plăcinte şi nişte friptură de pui?

În drum spre Suceava dorul îl mistuia. Cât muncise a fost uşor.

Oare ce o fi făcut toate zilele astea? Ce a mâncat? Dacă a trecut Ramona pe la ea şi i-o fi spus ceva?!

Era atât de speriat când şi-a pus ultima întrebare încât palmele i-au transpirat brusc. Căutând să se liniştească şopti apăsând pedala de accelerație: Dacă a trecut şi a supărat-o o omor! În vocea lui nu era nici glumă, nici îndoială. Chiar simțea că ar fi în stare să facă asta dacă cineva s-ar băga între el şi Mariana.

A ajuns la spital după-amiază. Avea din nou trandafiri galbeni. A intrat în salon plin de emoție. Ea dormea. Ghemuită, aşezată pe o parte, cu mâinile sub cap şi cu păpuşile pupăcioase lângă ea părea un copil. Mihai a salutat şi s-a dus la patul ei. Mergea fără pic de zgomot să nu o trezească. Îi plăcea să o vadă dormind. Avea fața mai roşie decât ultima dată.

— Vai, domnu, ce a mai plâns domnişoara în fiecare zi! i se adresă o femeie bătrână şi grasă ce avea patul lângă al Marianei.

— De ce? întrebă mirat Mihai.

— Cred că era supărată că nu ați mai venit. Ea nu a spus nimic, doar se uita pe geam şi stătea cu păpuşile alea în mâini.

Inima lui Mihai era nebună de fericire. Bătea fără să mai țină cont de nicio lege de funcționare. Dacă i-o verifica vreun cardiolog exact în momentul acela îi strica aparatele. Inima îi înnebunise efectiv auzind cuvintele femeii. Ar fi sărutat-

o de bucurie, dar nu era prost să strice săruturi pe o bătrânică. Spera că le va da altcuiva.

Mariana bolborosi ceva prin somn şi şi-a scos mâinile de sub cap. A gemut întinzându-le. O dureau de la perfuzii. La cot avea pete vineții aproape negre. Mihai s-a aplecat şi a sărutat mâna întinsă spre marginea patului exact pe locul unde avea urmele de la perfuzii. Buzele lui întârziau să se desprindă de pe pielea fină a mâinii. Mirosul ei îl zăpăcea.

— Ce faci?

Fără a-i răspunde gura lui i-a căutat gura. Uitase că îşi poruncise tot drumul spre ea şi tot timpul ultimelor zile, că nu se va mai apropia de ea, că nu o va mai atinge, că nu o va săruta, că îi va da timp să se obişnuiască cu el. În prezența ei uita tot ce şi-a poruncit şi ceea ce nu uita nu respecta.

Trebuie să fiu nebun să țin astfel de legăminte! Cum să nu o ating!? Cum să nu o sărut!? Orice fac e şi aşa prea puțin pe lângă cât îmi doresc! gândea în timp ce gura lui i-a atins buzele. Ea fugi de sărutarea lui şi îi şopti la ureche:

— De ce n-ai venit atâtea zile?

— M-ai aşteptat? Trebuia să vin?

Ea a dat din cap că da.

— Aş fi venit dacă nu mi-ar fi fost frică să nu vorbeşti iar de plată. Bagă bine în capul ăsta prostuț că între noi nu există plată. Că ceea ce fac pentru tine nu are preț.

Aştepta înfrigurat răspunsul ei. În loc de răspuns, s-a ridicat şi şi-a întins brațele pe după gâtul lui. El credea că visează. Era prima dată când mâinile ei se întindeau spre el. Nu, nu, sigur visez! Ba nu, nu visez! Sigur nu-i în vis drăcuşorul ăsta de babă de lângă patul Marianei ce râde atoateştiutoare şi îmi face cu ochiul.

— Acuma păpuşa fetiță are alt bilețel la gât.

Mihai îi simțea buzele lipite de urechea lui şi un val de amețeală îl străbătea de la vârful degetelor de la picioare şi până în vârful capului. Era amețeală şi dorință. Era nevoie de un efort supraomenesc din partea lui să nu întindă mâinile şi să o strângă până când ar fi țipat că o doare încleştarea lui. Nu era de lepădat, totuşi, sau prea puțin faptul că mâinile ei erau strânse în jurul gâtului lui. Chiar voia să le țină aşa cât mai mult. Punându-i blând mâinile pe mijloc îi şopti tot în ureche:

— Ce scrie în el?

— Nu ştiu. Aşa sunt de la magazin.

De frică să nu-şi ia mâinile din jurul gâtului îi porunci.

— Sigur ştii, chinezoaică mică! Spune-mi ce scrie!

— Chiar nu ştiu. Aşa au fost cumpărate. De ce nu mă crezi?

Ea s-a desprins de gâtul lui. El se simțea de parcă sufletul lui a plecat vagabond prin lume.

— Ți-am adus trandafiri, îi şopti în timp ce lua păpuşa fetiță în mână.

Ea a luat trandafirii ce erau pe pat la picioarele ei.

— Mulțumesc. Sunt atât de frumoşi!

Mihai n-o auzea. Desfăcea preocupat bilețelul legat de şnurul de la iea păpuşii. L-a citit. Era un singur cuvânt. „Nu”-ul scris de el dispăruse căci bucata de hârtie era ruptă. Rămăsese un singur cuvânt scris chiar de mâna lui „Vreau!!!” Râdea cu biletul în mână.

— Ce scrie!? întrebă ea atât de nevinovat încât aproape că îl convinsese până şi pe Mihai că nu ştie ce scrie în bilet şi întrebând ducea iar frandafirii la buze.

— Am să-ți arăt ce scrie, dar lasă trandafirii că devin gelos pe ei.

A luat florile repede din mâinile ei. Întotdeauna le săruta mai mult decât pe el şi nu era drept. Trebuia să repare asta dacă tot scria pe bilet „vreau”.

— Au! țipă ea şi el lăsă trandafirii pe noptieră şi se întoarse speriat spre dânsa.

Înțelegea de ce a țipat privindu-i dâra de sânge de pe un deget. Fusese atât de repezit să-i ia florile încât a uitat de spini.

Femeia în vârstă de alături l-a privit cum îi sărută degetul lovit şi de data asta nu mai râdea. Îşi amitea cu amărăciune de propria tinerețe când un bărbat îi aducea flori cum îi aducea Mihai acum Marianei. O dată când a călcat strâmb şi o durea piciorul a dus-o în brațe până la spital. Dar toate astea au fost înainte de cununie. Cu timpul în locul florilor a rămas doar bătaia şi crize nebune de gelozie, viață amară şi chin. Despre toate astea îi vorbea Marianei când o vedea plângând şi privind pe geam. I-a arătat clavicula ruptă, oasele palmei ce i le fărmase cu piciorul unui scaun şi purtau şi acum urmele fracturilor, pe piept şi pe o mână avea urme de arsuri căci i-a aruncat cu lapte clocotit pe ea.

— Nu plânge că nu merită. La vârsta ta credeam şi eu în iubire, acum nu mai cred în nimic. Port pe mine urmele iubirii transformate în ură şi sunt atât de multe de parcă aş fi supraviețuit unui război. Crede-mă că nu merită să plângi pentru niciun bărbat.

Cu gândul la iubirea devenită strivire ochii Marianei priveau spre bătrână în timp ce Mihai îi tot săruta degetul lovit.

Ce să fac, tanti? Să-l cred sau să nu-l cred? întrebau ochii ei.

În ochii bătrânei era cenuşă spulberată după ce a ars iubirea şi ura. Nu ştia ce să-i spună din priviri Marianei. Să-i spună că merită indiferent de viitor, dacă acum simte şi trăieşte iubire!? Să-i spună că nu merită căci la ea nu a meritat!?

Chinuită de întrebări, răscolită de amintiri şi dulci şi amare a coborât din pat şi a plecat din salon. Cine sunt eu să spun ce merită şi ce nu!?... Nu am răspunsuri. Un singur lucru ştiu că nu-l mai pot privi pe bărbatul ce se poartă cu ea exact cum se purta bărbatul meu cu mine înainte de a mă lua. Mă ia cu rău felul în care o sărută, felul în care îi aduce flori şi cadouri.

Plecând din salon a crezut că fuge de el, dar de drept fugea de propria-i viață, de propriile-i amintiri făcute din miere şi otravă.

— Te mai doare?

Femeia i-a auzit, ieşind din salon, întrebarea.

... Acum, că nu o ai, îți pasă că o zgârie un pic un spin, dar după ce o fi a ta o să te doară în cur şi când o să nască şi când o să piardă vreo sarcină! Ba o să mai vrei şi femeie şi n-o să ții cont că de-abia a venit din spital şi că abia poate să se țină pe picioare! Bărbații – nişte animale egoiste! Femeile – nişte toante leşinate când cineva le aduce flori şi le pupă degetele că le-a zgâriat un spin! Ia să-mi pupe mie un bărbat acuma degetul zgâriat! L-aş crede că îi pasă!? L-aş fugări cât colo!

Timpul îşi are rostul lui. Şi vârstele la fel. Nimeni nu îi dădea acum bătrânei trandafiri şi nimeni nu-i săruta degetul rănit de spini. După tot ce trăise avea sufletul acrit. Ce mult ar fi vrut să mai creadă totuşi în bărbați ce sărută toată viața degetul rănit de spini al femeii iubite, dar nu putea! La viața pe care o trăise era prea mult şi să privească astfel de bărbați, nicidecum şi să creadă.

— A trecut? N-am vrut să te lovesc.

— Ce scria în bilețel? şopti ea aplecându-şi gura la urechea lui.

Pe Mihai iar l-a străbătut amețeala şi dorința. Un foc devenise trupul lui în prezența ei. Îi era sete de ea. Şi foame. Nevoie ca de aer. Ar fi țipat: Te vreau! Asta scria în bilețel! dar se temea să o facă. Pentru prima dată în viața lui avea răbdare cu o femeie şi i se părea că şi îngerii şi drăcuşorii râd de el.

Gura lui flămândă i-a căutat gura. Trebuia să-i arate ce scria în bilețel. Speriată de pasiunea din el s-a prins cu mâinile de umerii lui. Când sărutul s-a mai potolit, i-a şoptit:

— Am amețit. Ține-mă.

Strângând-o în brațe i-a gâdilat cu limba urechea.

— De ce ai amețit? Nu ai mai pățit niciodată aşa?

— Nu ştiu. Nu.

Era mulțumit de răspunsul ei. Îi plăcea că el trebuie să o învețe tot. O va face cu cea mai mare plăcere. În fiecare oră, în fiecare săptămână, în fiecare lună, tot timpul de aici şi până la moarte. Numai în brațele lui va spune: Am amețit. Ține-mă. Lui îi va naşte copii şi în jurul gâtului lui îşi va sprijini brațele.

O avea în fața ochilor aşa cum era când a dezbrăcat-o atunci noaptea cu Ramona. Îşi amintea sânii ei, picioarele lungi şi subțiri. Cu mintea deja mângâia tot ce nu avea încă curaj să atingă cu mâna. A gemut strângând-o tare în brațe.

— De ce gemi? Eşti bolnav? întrebă ea repezit şi luându-i capul în mâini.

Orice femeie din viața lui de până atunci ar fi ştiut de ce geme. Era dorință. Era nevoie de a o avea. A început să râdă în loc să-i dea răspuns şi s-a îndepărtat de ea.

— Te-ai prefăcut! Nu te doare nimic!

Mihai râdea şi mai tare privind chipul ei nevinovat. Îi era atât de dragă!

— Spune odată de ce râzi!! țipă ea.

Era furioasă pe râsul lui pornit fără niciun motiv.

— Dacă mai râzi mă supăr! scânci alintându-se.

— Gata. M-am oprit.

— Trebuie să pleci. Vine contravizita. E şase.

Înainte de a pleca a sărutat-o pe frunte. Dacă o săruta pe gură nu mai putea pleca.

— Vii şi mâine? E duminică.

— Dacă vrei să vin, vin.

— Bineînțeles că vreau.

Mihai a plecat. Pe stradă cânta de fericire. A mers la discotecă. În seara aceea nu a auzit nicio melodie şi nu a văzut niciun chip. Punea benzile, spunea dedicații şi gândurile îi erau aiurea. Râdea singur auzindu-se întrebat de ce geme şi gemea iar amintindu-şi trupul dezbrăcat, sărutările, mâinile încolăcite după gâtul lui, râsul şi furia ei. O iubea toată: râzând sau plângând, calmă sau furioasă, deşteaptă de nu înțelege ce spune când vorbea despre scris şi proastă ca noaptea când nu ştia de ce a gemut el, amestecul de copil şi femeie din ea, fragilitatea şi diamantul din sufletul ei făcând-o să fie unică. Culmea culmilor e că stând în discotecă, în muzică nebună recita o rugăciune auzită la Maslu în copilărie când l-a dus mama lui la mănăstire.

„... Dragostea acoperă totul, crede totul, nădăjduieşte totul, suferă totul. Dragostea nu va pieri niciodată. Prorociile se vor sfârşi; limbile vor înceta; cunoştința va avea sfârşit...”

Cânta M. Jakson – muzică în slujba mai mult a satanei – iar tinerii dansau parcă posedați şi Mihai repeta cuvintele din rugăciune. E clar că viața e ciudată. Dacă anul trecut pe aceeaşi vreme i-ar fi spus lui Mihai cineva că peste un an în timp ce ascultă muzică nebună va repeta un fragment din biblie l-ar fi făcut nebun şi nu ar fi crezut aşa ceva Doamne fereşte!

Acum nu auzea nimic din jurul lui. „Dragostea acoperă totul” devenise certitudinea şi realitatea vieții lui.

Mariana la spital mânca friptură de pui şi plăcintele aduse de Mihai. Erau grozav de bune. A dat şi femeii bătrâne de lângă ea. Aceasta le-a luat fără a-i mulțumi. Era tare morăcănoasă în seara asta. Nu voia să vorbească cu Mariana la fel ca în celelalte zile.

— De ce sunteți supărată? îndrăzni să o întrebe Mariana după ce i-a dat friptură şi plăcintă, iar aceasta nici măcar nu i-a mulțumit. E drept că nici nu a mâncat. A lăsat totul neatins pe noptieră.

Femeia nu i-a răspuns. Ce să-i spună!? Că din cauza unui bărbat şi pornind de la cadouri şi flori a ajuns după ce avea tot trupul schingiuit internată în spital unde urma să fie operată de guşă!? Cu frimitura de minte ce o mai avea, dincolo de starea psihică bizară dată de hipertiroidie, ştia că nu-i drept să spulbere visele Marianei din cauza nefericirii vieții ei. A exista încă un exemplar ca soțul ei ar fi fost o greşeală a naturii. Nu putea fi încă unul ca el. Numai el putea uita să vină la nevastă la spital. Nu a venit nici azi, probabil nici mâine, iar luni urma să o opereze. A sperat că va veni. Nu cu flori ca Mihai, ci cu pete de ruj pe gulerul cămăşii cum venea mereu acasă de la alte femei, dar acum nu s-ar fi supărat. Important era să vină. Să îi arate că îi pasă de ea, că există pentru el, că îi pare rău de tot răul pe care i l-a făcut toată viața. A trebuit să fie mereu ca un soldat în preajma comandantului în căsnicia cu soțul ei. Drepți la turnat apă să se spele, drepți la pus masa şi servit de parcă era prinț nu şofer, drepți când se întorcea acasă oricât de târziu ar fi venit. Ea nu avea voie să fie obosită, căci nu avea serviciu ca el, iar lucratul grădinii, grija de copii şi gospodărie, făcutul mâncării, spălatul hainelor, îngrijitul animalelor nu era muncă, ci fleacuri. Cea mai mare grijă a ei era să aibă mereu cămăşi călcate şi spălate, căci o singură dată nu a avut şi a bătut-o rău de tot. Ceea ce trăise de-a lungul unei vieți fugea prin fața ochilor ei. Aşteptarea soțului la ea la spital a secătuit-o de tot. S-a mințit că va veni. Obosită, parcă fără să mai aibă putere să trăiască, i-a răspuns mult prea târziu Marianei.

— Nu sunt supărată pe tine. Sunt amărâtă că soțul meu nu a venit deloc pe la mine. Luni mă operează şi azi l-am aşteptat.

— Dar ați spus că vă bătea, că v-a fript, că v-a rupt oasele. Cum îl mai puteți aştepta?

— Copiii sunt departe. Nu am pe nimeni. Am crezut că totuşi va veni...

Mariana încerca să înțeleagă mai bine starea femeii. În vocea ei era disperare. Parcă şi dor. Ea nu citise Biblia şi nu ştia că în fragmentul din care recita Mihai erau şi cuvintele „dragostea este îndelung răbdătoare, este plină de bunătate" la care ea ar fi adăugat plină de uimire înțelegând în sfârşit dorul din privirea femeii şi setea de iubire din toată ființa ei: dragostea iartă totul...

Dragostea aceea ce-i adusese în tinerețe flori, ce o dusese în brațe până la spital mai trăia încă sub cenuşa spulberată din privirea ei, era mai tare şi mai

mult decât tot ce îndurase după aceea toată viața. Nu ştia citate din Biblie despre iubire, dar îl citise pe Marin Preda şi iubea cuvintele lui de la sfârşitul romanului „Cel mai iubit dintre pământeni” – „Dacă dragoste nu e nimic nu e”.

Îi era milă de femeia ce lupta cu iubirea din ea şi oricât lupta nu o putea omorî. Dacă nu a încolțit iubire în inima ta pentru un om orice ar face pentru tine nu va putea face să înmugurească iubirea, iar dacă este ceva în inima ta nimeni şi nimic nu poate ucide acel ceva. Mai tare decât munții, mai înaltă decât cerul, mai uşoară ca visul, iubirea îți umple inima şi simți atât de mult încât te rogi de Dumnezeu să întinzi ceea ce simți şi pentru o parte de rai după ce ai ocupat pământul.

Duminică dimineața bătrâna s-a trezit veselă. Visase frumos. Îi povestea Marianei râzând că soțul ei a venit la ea cu flori. Fericirea o umplea povestind. Nimic nu mai trăia în ea din suferința ce o îndurase. O frimitură de vis spălase tot chinul din viața ei. Speranța o întinerea. Ştia că visul a fost un semn că soțul ei va veni la ea la spital. Cu fiecare oră trecută speranța murea. Fericirea dispărea şi ea întocmai ca visul din noapte. Rămânea realitatea crudă şi nemiloasă că soțul ei nu vine la ea nici măcar cu o zi înainte de operație. Pe la două, când a venit Mihai la Mariana, a cuprins-o deznădejdea. Îl privea cu ură pe tânărul ce i-a adus prietenei crizanteme. L-a ascultat explicându-i Marianei că nu a mai găsit trandafiri, căci e toamnă târzie, şi în loc i-a adus crizanteme şi că speră să-i placă.

— Îmi plac, dar nu la fel de mult ca trandafirii.

Bătrâna mogorogea nemaiținând cont că o aude cineva.

— Până o ai îi aduci flori, după aceea bâte pe spinare! Bărbatul – un animal! Femeia – o toantă!

Tinerii au privit cu mirare spre bătrâna de a cărei înacreală se oțetea până şi cerul. Marianei îi era milă de ea. Dimineață, când visa şi spera, era cu totul altă persoană. Părea şi mai tânără. Acum era brusc îmbătrânită mai mult decât anii ei şi mai morăcănoasă ca niciodată. Faptul că trece atât de uşor de la fericire la cea mai neagră deznădejde, de la vis şi speranță la golul ce-l lasă în urma lor era tot o formă de manifestare a bolii. În plus mai avea mâncărimi groaznice de piele, probleme cu inima şi o serie întreagă de semne bizare ale unei boli legate mai mult de suflet decât de trup.

Ca să o împace cumva Mariana i-a întins florile primite.

— Vă dau dumneavoastră florile mele. Eu am mai primit şi ieri.

— Du-te la dracu cu tot cu buruienile tale, că nu de la tine aştept eu flori! Voiam să-mi vină animalul de bărbat. Să am şi eu pe cineva. Să fiu şi eu a cuiva.

Mariana a pus deznădăjduită florile pe noptieră. Avea ochii plini de lacrimi. Mihai se stăpânea cu greu să nu țipe la femeia ce îndrăznise să o supere pe Mariana. Se ținea totuşi în frâu ştiind că aceasta este foarte bolnavă.

— Hai afară, îi şopti Marianei şi o luă de mână.

Afară era frig şi ea şi-a strâns zgribulindu-se capotul. Fără cuvinte Mihai i-a pus haina lui pe umeri apoi s-a făcut că a uitat să-şi mai ia mâinile înapoi, din contra coborându-le de pe umeri a strâns-o în braţe. Ea s-a lăsat moale cu spatele lipit de el şi a gemut de plăcere când el a întrebat-o:

— Îţi mai este frig? Mai eşti supărată că te-a jignit bătrâna?

Geamătul ei de plăcere amestecat cu alint în loc de răspuns l-a făcut să o mai strângă puţin. A o avea în braţe era cea mai mare fericire de pe pământ. Şi-a dus buzele la urechea ei şi ea şi-a dat capul pe spate spre a auzi mai bine ce avea el să-i spună.

— Aş fi certat-o, dar nu-mi pot pune mintea cu o femeie bătrână şi bolnavă. E greu să suport să văd că cineva te supără, chinezoaică mică.

Ea s-a întors cu faţa spre el. Şi-a culcat capul pe umărul lui. Braţele lui încă o ţineau. Tăcea îngândurată amintindu-şi de coşmar. De felul în care ţipase la ea vărul lui Simion şi apoi Simion. Îi era frică. Trăia amestecat realitate şi coşmar, speranţă şi aripi frânte de speranţă şi nu ştia dacă e bine să mai creadă în oameni şi vise după tot ceea ce îndurase până în clipa în care ca un câine fără stăpân ajunsese la uşa lui Mihai. Era bine în braţele lui. Era minunat să creadă în oameni, în vise şi în iubire, dar nu putea. Tot ce trăise nu îi dădea voie să spere. Trecutul nu murise încă în ea şi nu dădea voie viitorului să se nască. Dacă Mihai e ca Simion!? Dacă e el chiar Simion!? o fulgeră un gând şi deveni rigidă în braţele în care îi era până atunci drag să stea moale şi să nu se gândească la ziua de mâine când nu ştia unde va sta, ce va mânca sau cu ce se va îmbrăca. De frică a gemut dureros. Un frison a străbătut-o de sus până jos. A desfăcut braţele ce o strângeau, dar ele au prins-o iar.

— Ce-i cu tine, chinezoaică mică?

Întrebând i-a privit ochii ce aveau pupilele dilatate. Faţa avea ceva din expresia de atunci noaptea când el a speriat-o. A lăsat să-i cadă braţele din jurul ei. Nu mai înţelegea nimic în legătură cu ea. Părea mai dificilă decât bătrâna ce avea patul alăturat de al Marianei. Deznădejdea şi furia îl secătuiau. Voia să fugă acasă şi să nu o mai vadă. Să-şi smulgă din inimă tot ce simţea pentru ea, ochii ei ce-l bântuiau zi şi noapte să-i fugărească în pustiu şi dacă se poate să nu-i mai viseze trupul pe care i l-a dezbrăcat cândva. Să o uite, să-l lase în pace, să nu-l mai chinuie, să fie iar ce a fost cândva!

Toate astea şi le-a dorit doar o clipă apoi s-a întors la starea normală de îndrăgostit în care nu mai voia să fugă acasă, nu-şi mai smulgea nimic din inimă, ochii ei îi păstra la el şi ţinea la ei mai mult decât la ai lui şi visa cu ochii deschişi la fel de frumos cum visa şi noaptea. Fără a trăda nimic din zbuciumul ce îi frământa sufletul a început să vorbească ferm.

— Vrei să mai vin pe la tine?

Ea tăcea. Nu ştia ce să răspundă. Îi era totuşi clar că nu poate spune nu.

— Vreau un răspuns clar: da sau nu!

O privea în ochi şi nu-i dădea voie să fugă de privirea lui. Când a vrut să-şi plece capul a prins-o de bărbie şi a obligat-o să-l privească. Voia un răspuns.

— Când n-ai venit mi-a fost dor de tine... scânci ea.

Cu inima dansându-i, netrădând nimic din moleşeala ce l-ar fi făcut să leşine dacă ea spunea nu, a spus la fel de ferm ca mai înainte.

— Vreau un răspuns clar! Nu-ți dau voie să fugi de el! Spune „nu" şi am plecat pentru totdeauna. Spune „da" şi mai vin să te văd, să-ți aduc flori şi mâncare şi să mai facem ce făceau păpuşile pe care ți le-am dăruit. În loc de răspuns ea a început să râdă. Gândul îi era la păpuşile pupăcioase.

Când brațele au prins-o s-a topit la pieptul lui şi când gura a coborât spre gura ei ochii ei nu au mai văzut cerul ci doar infinitul şi iubirea din privirea lui. Bărbatului îi era sete de ea şi ei îi era sete de el. Nu mai exista frunze spulberate de vânt, cenuşiu în cer şi în văzduh, ploaie măruntă şi rece. Exista doar primăvara din inima lor şi o trăiau atât de intens de era prea multă pentru un prăpădit de trup şi tot prea mult chiar şi pentru un infinit de suflet. Strângând-o ca pe o comoară, obosit să mai fie ferm se pregătea să o roage să spună da, dar nu a mai apucat căci ea deja îi şoptise:

— Da! Răspunsul e da. Cu toate astea mi-e frică, Mihai. Am avut un coşmar la uşa ta. Mi-e frică de oameni. Crede-mă!

El o ținea strâns. O mângâia pe spate în timp ce vorbea căci o simțea tremurând.

— Să nu-ți fie frică de mine. Nu ți-aş face niciodată rău. Ochii tăi cu lacrimi mă dor mai tare decât ochii mei plângând.

Mihai avea atât de multe să-i spună, dar nu găsea cuvintele potrivite. Mai mult decât orice cuvânt era faptul că ea îi era cuibărită la piept, că brațele lui o strângeau. Ce cuvânt putea fi sau face mai mult!?

— Pare un vers ce ai spus. Sună atât de frumos... Ochii tăi cu lacrimi mă dor mai tare decât ochii mei plângând... Nici măcar profesorul nu putea spune ceva atât de frumos.

O clipă pe Mihai l-a încercat furia, apoi nu a mai fost nimic. Din noaptea când stătuse de vorbă cu profesorul nu mai simțea gelozie față de el. Mariana putea spune orice şi pe el nu-l durea. Accepta trecutul ei aşa cum era şi înțelegea.

— Ai atâtea să-mi povesteşti, chinezoaică mică. Şi coşmarul. Şi viața ta la Stănileşti. Vreau să ştiu totul.

— Ce am să fac când am să plec din spital? Unde am să mă duc? întrebă ea amintindu-şi de Stănileşti.

— Nu te gândi la asta acum. Eu voi fi lângă tine să te ajut.

Înțelegea că ea nu ia în calcul ideea de a sta în garsoniera lui. Îi era frică să accepte să fie ajutată. Nici nu credea că oamenii te ajută dezinteresat. Şi totuşi în viața ei au fost oameni ce au făcut asta. Ce se întâmplase cu ea în doar câteva luni de îi era atât de frică să creadă în oameni? De a crede în iubire nici nu putea fi vorba. Cineva îi călcase în picioare speranțele şi visele, sufletul şi nemurirea şi îi era greu să adune toate astea din țărâna unde erau căzute şi amestecate cu noroi, să le scuture şi să fie din nou ea cea care a fost cândva. Pentru toate astea trebuia timp şi răbdare. Trebuie sădită iarăşi sămânță de speranță şi vis, ajutată să renască nemurirea şi apoi timp... doar timp ca toate astea să se împlinească.

— Eşti atât de puternic!

Cuvintele ei l-au umplut de fericire. Ea îl vedea puternic când îi stătea cuibărită la piept şi lui îi plăcea asta. Habar nu avea cât de slab se simțea de când o iubea pe ea. A strâns-o tare şi a gemut de dorință.

— Iar gemi! Ți-e rău?

El s-a îndepărtat râzând în hohote. Ea l-a lovit cu pumnii în piept furioasă.

— Nu mai râde de mine!

Peste râsul lui fericit, peste pumnii ei ce îi loveau pieptul şi peste împlinirea ce o trăiau a venit buimacă şi rece ploaia.

— Fugi că te udă! a țipat şi a dus-o fugind până la uşa spitalului.

Ea a plecat spre salon simțindu-se tare singură, iar el pe stradă râzând fără a simți ploaia. Dacă cineva l-ar fi întrebat cum a fost vremea azi ar fi răspuns fără pic de îndoială şi ferm convins că aşa a fost: soare, cald, păsări cântând în văzduh şi în inima mea, nici vorbă de ploaie, vânt, toamnă şi cenuşiu.

Spre seară bătrâna ce urma să fie operată a doua zi era deznădăjduită. Trăise într-o zi sentimente cât pentru o viață. Speranță şi vis dimineața, mai târziu pe lângă ele era o frimitură de îndoială şi uşoară teamă, a urmat furia şi durerea, iar acum seara a rămas neagră şi hidoasă deznădejdea. S-ar fi plâns Marianei, dar nu avea curaj după ce o jignise. Ofta în pat şi ştergea cu dosul mâinii câte o lacrimă ce nu şi-o putea stăpâni. Soțul ei nu venise la ea nici măcar cu o zi înainte de operație...

Dacă ar fi ştiut că soțul ei a fost în oraş chiar în acea zi furia şi durerea din ea ar fi putut umple o gaură neagră şi tot ar mai fi rămas ceva.

Da, soțul ei venise în oraş, dar nu a mai ajuns la ea la spital căci s-a oprit la stadion, în Arini, la meci. Dar nici meciul nu i-a ticnit la fel ca altădată. Era o victimă a sorții că soția i se îmbolnăvise şi de atâtea zile nu avea cine îi turna apă să se spele, cămăşile curate şi călcate s-au terminat, iar mâncare gătită cum voia el şi cum i-a făcut soția zeci de ani nu mai era demult. Îşi plângea de milă şi îşi aştepta nevasta acasă ca totul să reintre în normal şi el să nu-şi mai plângă de milă. Să se gândească că poate să-şi facă singur ceva de mâncare, să-şi spele şi să-şi calce o cămaşă nici nu concepea, iar a gândi că victima este soția nu el era

ceva imposibil. Făcea parte din specia aceea ciudată de om ce nu are nimic de dăruit, ci doar de primit, lumea începe cu ce vrea el şi se termină cu ce vrea el. Contează doar fericirea lui şi în ea nu intra şi acea fericire de a face pe altul fericit. Om-gaură neagră, ce primeşte tot şi de ce primeşte nu-i ajunge şi-i mereu mai flămând de a primi, asta era bărbatul femeii ce pe un pat de spital îl aştepta la ea. Dăruise o viață, gravitase în jurul unui bărbat şi i-a împlinit orice dorință şi poruncă, iar el a primit mereu fără a mulțumi măcar căci considera că i se cuvine asta şi că femeia pentru asta e făcută, iar acum obosită de viață, singură şi bolnavă avea şi ea o dorință, voia să-i vie bărbatul la ea. Să simtă că există în viața lui, că îi pasă, că îl doare şi pe el boala ei. Să-i spună şi ei dacă nu prin cuvânt, printr-un gest, printr-o privire cuvintele minunate ce le spusese Mihai Marianei din iubire: ochii tăi cu lacrimi mă dor mai tare decât ochii mei plângând...

Dar pe bărbatul ei nu-l atingea durerea ei. El era victima, el suferea, el nu avea cămăşi curate, mâncare bună şi caldă, lui nu avea cine să-i toarne apă să se spele. Cum îndrăznise să se îmbolnăvească şi să-l lase atât de nenorocit!? Cum!?

Târziu în noapte Mariana o auzi pe femeie plângând. Îi era milă de ea, dar nu avea curaj să se apropie de ea. Se temea să nu o respingă sau să o jignească. În mod normal oricare alt om s-ar fi bucurat sau măcar nu i-ar fi păsat de suferința femeii dacă ar fi fost în locul Marianei, dar ea nu mai era un om normal. Ştia că dacă ar plăti cu ură şi răzbunare pentru tot ce a îndurat în viața ei ființa ei întreagă ar deveni ură şi răzbunare, aşa că trecea peste astea şi în locul lor căuta înțelegere şi iertare şi mai ştia că pentru a înțelege şi ierta ca om trebuie să fii mai puternic decât pentru a urî şi a te răzbuna. Pe o scară imaginară a acțiunilor şi sentimentelor omeneşti ura, răzbunarea şi invidia sunt printre primele trepte, iar cele mai înalte trepte sunt pentru iertare şi înțelegere, milă şi blândețe. Ultima treaptă, aproape de Dumnezeu sau confundabilă cu El este treapta iubirii. Mai înalt de atât nu se poate simți, mai plină inimă decât iubind nu există, a visa mai mult decât visezi iubind este imposibil.

Când suspinele femeii au devenit sfâşietoare Mariana s-a dus la ea. Nu ştia ce să facă aşa că i-a luat mâinile cum i le lua ei profesorul când era necăjită. I le mângâia blând. Nu putea vorbi şi nici nu ştia dacă-i bine să vorbească. Sub mângâierea mâinilor ei femeia se mai liniştea. Era prima dată când Mariana dădea altcuiva gestul ce pe ea o liniştea mereu. Se simțea plină sufleteşte să vadă că metoda merge. A crezut că numai profesorul poate face asta, dar acum descoperea că şi ea poate linişti doar mângâind un om.

Femeia a început să vorbească şoptit. Mariana o asculta şi nu-i dădea drumul la mâini.

Era tânără. Avea doi copii. Era gravidă cu al treilea şi ea l-ar fi vrut. Iubea copiii. Soțul a hotărât că nu-l vrea şi a dus-o la o babă să-i facă avort. Fără a o

mângâia şi fără a-i fi milă a stat şi s-a uitat cum bătrâna îi bagă andrele în trup pentru a-i omorî copilul nenăscut. Ca să nu țipe de durere şi-a muşcat mâinile până la sânge. A dus-o acasă şi a lăsat-o singură. Copiii i-a dus la bunici. Nu a mai venit acasă trei zile, iar când a venit în sfârşit avea pete de ruj pe gulerul cămăşii şi voia mâncare caldă şi haine curate. A găsit-o zăcând, cu hemoragie şi aproape pe moarte, dar şi atunci a crezut că tot el e victima. Nu erau treburile făcute şi ea îndrăznea să fie bolnavă. A dus-o la spital a doua zi când deja era inconştientă. Când s-a trezit a suportat cu stoicism ancheta poliției şi a doctorilor şi pentru a-şi apăra soțul a ținut-o morțiş că nu a făcut nimic. Pentru avort ilegal ar fi făcut puşcărie şi bătrâna şi soțul ei. Au urmat luni de zile de nopți cu coşmare cumplite. Se simțea criminală. Îşi auzea copilul nenăscut plângând şi strigând-o. Andrelele străpungându-i copilul le simțea intrând în trupul ei şi soțul nu era niciodată alături de ea în tot acest calvar. Era lângă ea doar când îi trebuia femeie şi i-a trebuit chiar în noaptea următoare zilei când ea a venit de la spital.

— Cu toate astea încă îl mai iubiți. Ați plâns că nu a venit pe la dumneavoastră...

Femeia nu ştia ce să spună ca răspuns la cuvintele Marianei. Şi pentru ea era o mirare, un neînțeles că dincolo de ură, de durere, de suferință trăia încă iubirea aceea din tinerețe. Poate nu era iubire, ci nevoie de a nu fi singur, de a avea pe cineva. Decât singurătate mai bine să ai alături până şi pe cineva care îți face rău – gândi Mariana, dar privind ochii femeii a înțeles că se înşela. În ei nu era nevoie de a nu fi singur ci limpede, în ochii trişti şi înlăcrimați, locuia miraculoasa iubire.

I-a mângâiat mâinile în continuare fără niciun cuvânt. Încet suspinele femeii au încetat. A adormit, dar Mariana încă îi mai ținea mâinile. Când le-a lăsat femeia s-a trezit.

— Mâine, după operație să vii la mine. Nu mă lăsa singură. Iartă-mă pentru azi.

— Am să vin. Promit!

Au adormit amândouă. Când Mariana s-a trezit femeia era deja la sala de operație. A întrebat o asistentă când o aduc la reanimare pentru a se putea duce la ea aşa cum îi promisese. Era îngrijorată. Auzise pe celelalte femei din salon că pentru bătrână nimeni nu a dat dreptul şi că va fi tratată cu indiferență sau neglijent.

Nu cred că-i adevărat. Cu mine se poartă frumos toți deşi nu am dat nimic, gândi, apoi intră la îndoieli. Şi-a amintit cum a dat profesorul bani pentru ea când era internată şi că Mihai trecuse des pe la doctorul ce avea grijă de ea.

Îi era dor de profesor aşa cum îi este dor unui copil de un tată. În prezența lui se simțea în siguranță. El era zidul dintre ea şi lume. Şi profesorului, chiar în

noaptea ce trecuse îi fusese dor de ea până la marginile pământului şi înapoi. Ca să-şi omoare dorul, bântuit de ceea ce îi povestise Mihai în legătură cu felul în care era Mariana când a găsit-o la uşa lui, marcat şi de discuția ce o avusese cu el, a pictat toată noaptea. Picta ca un posedat tablourile pe care le visase Mariana în coşmar. Ieşeau exact aşa cum le visase ea. Coroana de margarete devenea spini, timpul din clepsidră se termina, limpedele devenea întunecare, speranța întristare şi verdele pământ. Din iubirea imposibilă a lui şi a ei atât va rămâne: nişte tablouri.

Vor putea spune culorile cât de mult i-a durut sufletul şi cât de mult le-a plâns inima!? Vor putea spune cât de rupți în două s-au simțit!? Există culoare cu care să faci icoană iubirii şi aceasta să fie completă!? Există penel să alerge pe pânză şi să traducă pentru privitor ceva ce două inimi au simțit!? În noaptea aceea, trăind dor şi dorind iubire a făcut cele două tablouri ce împreună cu tabloul în care fata purta coroana de margarete vor alcătui o singură piesă „Metamorfoză”. Era mulțumit de ceea ce a ieşit şi obosit. Parcă şi mai vindecat de dor. A adormit în atelier fără a se mai spăla de vopsele.

Mariana verifica din oră în oră salonul de reanimare. Acum femeia era adusă de la operație, dar încă nu se trezise din anestezie. O privea prin geamul de la uşă cum doarme şi pleca înapoi în salon. Când se va trezi voi sta cu ea. I-am promis...

A adormit, iar când s-a trezit a constatat că dormise mai mult de o oră. A alergat spre salonul femeii. Se simțea vinovată. A privit pe geam sperând să nu fie trează şi să o aştepte. Patul era gol.

Au mutat-o... Sigur au mutat-o în altă parte...

O infirmieră schimba aşternutul de pe patul unde fusese bătrâna. Mariana s-a apropiat de ea.

— Vă rog spuneți-mi unde au mutat-o pe tanti?

Pentru că nu-i ştia numele femeii a arătat cu mâna spre pat ca infirmiera să înțeleagă că-i vorba de femeia ce a stat în patul pe care acum aceasta îl schimba.

— La morgă. Unde altundeva să o mute!? a răspuns nepăsătoare femeia şi a continuat să facă patul.

Mariana simțea cum sufletul îi cade la pământ. Trupul încă şi-l mai putea ține în picioare. A plecat amețită spre salonul ei.

Femeia murise singură. Fără soț lângă ea şi fără copii. Nici măcar ea, cea care a promis că va veni, nu a fost.

Se simțea vinovată. Era atât de tristă că nici măcar nu l-a văzut pe Mihai aşteptând-o.

A tresărit observându-l şi a alergat în brațele lui. Şi-a încleştat mâinile de gâtul lui cum nu o mai făcuse niciodată până atunci. Frica de moarte şi de

singurătate o făcea să-l strângă nebuneşte şi prezența lui lângă trupul ei să-i dea certitudinea că nu-i singură pe lume.

— Ce-i cu tine, chinezoaică? i-a şoptit sărutându-i părul şi fiind sincer surprins de atitudinea ei.

— Nu mai vreau să stau în spital! Nu mai vreau să fiu singură! Te rog, ia-mă acasă, Mihai!

— Am să vin mâine să vorbesc cu doctorul şi te iau acasă. Acum e târziu şi nu are cum să-ți dea drumul.

— Vreau acum! Nu mă lăsa încă o noapte aici! Tanti a murit!

Vocea îi era isterică. Plângea.

— Ştiu că a murit. Nu s-a mai trezit după operație. Mi-au spus femeile din salon până când ai venit tu. A fost şocant să aflu că avea doar cincizeci de ani. Părea de optzeci.

Mihai s-a oprit din vorbit observând cum se uită lumea la ei.

— Hai afară. Mai vorbim acolo.

O ducea de mână ca pe un copil. Ea îl urma docilă. Ca un robot repeta:

— Ia-mă acasă! Te rog, Mihai!

Afară a luat-o în brațe. O ținea la pieptul lui şi o liniştea.

— Mâine dimineață mă duc până la fabrică să văd ce probleme sunt apoi vin la spital şi te iau. Acum nu se poate. Fii înțelegătoare!

— Te rog, Mihai! Mi-e frică să mai stau încă o noapte aici! Ajută-mă!

Bărbatul o ținea în brațe şi nu ştia ce să facă. I-ar fi îndeplinit dorința cu cea mai mare plăcere căci niciodată nu îl rugase ceva atât de fierbinte.

— Mă întorc într-o oră. O oră şi jumătate. Am să încerc să te iau acasă. Încerc, nu promit.

A sărutat-o pe frunte şi a plecat fugind spre maşină.

— Reuşeşte, dragul meu! Nu mai pot sta încă o noapte aici.

Dacă Mihai i-ar fi auzit şoapta ar fi reuşit sigur. În cele mai frumoase vise ale lui ea îi spunea „dragul meu”. Ea nici nu realiza ce a spus. A fost ceva spontan. Aşa a simțit.

Deşi promisese că nu va mai trece pe la Ramona a oprit direct la ea.

A tresărit când l-a văzut la uşă prin vizor şi s-a gândit să nu deschidă. O tortura şi nu era drept. Ca să se vindece trebuia să nu-l mai vadă.

— Te rog deschide, Ramona! Ştiu că eşti în casă. Am nevoie de ajutorul tău.

A deschis uşa furioasă.

— M-am săturat să tot vii la mine ca să te consolez! M-am săturat de toată întâmplarea asta! Lasă-mă în pace să te uit! Ce să-ți spun, miorlăi la uşă „am nevoie de ajutor” şi imediat vrei să sar să ți-l dau! Eu la uşa cui să mă duc miorlăind după ajutor!?

Mihai tăcea sub potopul ei de cuvinte şi nu era stilul lui să se lase certat. Privea ochii plânşi ai Ramonei şi îi era milă.

A urmat-o în casă şi se lăsa lovit de torentul ei de cuvinte. Avea dreptate. În plus descărcarea o mai răcorea, o vindeca de durere.

— Tu nu înțelegi că nu vreau să te mai văd!! Tu nu înțelegi că vreau să mă laşi în pace!!

Mâinile îi tremurau în timp ce-şi aprindea o țigară. Mihai s-a aşezat în fotoliu în care stătuse şi ultima dată. O privea – constata că era frumoasă, îmbrăcată perfect, coafată, parfumată şi nu simțea absolut nimic față de ea în afară de milă. În plus îi era ruşine să spună pentru ce a venit şi nici nu bănuia că dincolo de cuvinte adevărul Ramonei era că moare de fericire că el a venit iar la uşa ei şi asta indiferent de motiv. Nu conta ce îi cerea, nu conta că nu o iubeşte, ci conta doar că a venit la uşa ei, l-a văzut şi a lăsat-o să țipe la el. Îşi dorea sălbatic să facă dragoste cu el, dar nu mai avea curaj să se roage de el ca ultima dată. Pe teritoriul rugatului din inima ei era deja prea multă rană şi durere ca să mai rişte. Liniştindu-se fumând, ascunzându-şi sub aparența de nepăsare dorința şi iubirea, a întrebat fără a-l privi, ci căuta cu ochii puncte imaginare pe cer prin fereastră.

— De ce ai venit?

Mai mare decât ruşinea față de Ramona, era iubirea față de Mariana aşa că vorbi şi roşi în timp ce vorbea.

— Am nevoie de ajutor să o iau pe Mariana din spital în seara asta.

Ramona nu se aştepta la o astfel de rugăminte. Furia din ea răbufni într-un torent de cuvinte. De data asta erau cuvinte ce terfeleau.

— Vrei să o f... la noapte că nu mai poți fără ea şi vii la mine, fosta iubită, să te ajut să o scoți din spital pentru asta!? Ai tupeu dincolo de orice limită, Mihai! Te ştiam fin, domn, cavaler, dar ceea ce faci tu depăşeşte orice limită a bunului simț! Ieşi afară şi mai aşteaptă până mâine seară ca să o ai! Îți doresc fericire!

A deschis uşa larg. Îi era ciudă că iar plânge. Mihai nu se putea ridica din fotoliu. Felul în care spusese ultima propoziție, deşi tot ce a spus l-a durut, l-a rănit cel mai tare. Era în cinismul din cuvinte parcă mai mult blestem decât urare de fericire.

— Ieşi! Nu vreau să mai vii!! Înțelege o dată pentru totdeauna!

— Închide uşa că nu plec orice ai face! Ai înțeles totul greşit.

Ramona a închis uşa, dar cu gândurile complet aiurea. Mihai devenise alt om din iubire pentru prăpădita găsită la uşă. Accepta umilințe, trecea peste orice, mergea înainte, iar ea ştia sigur că Mihai pe care îl cunoştea ea din înainte nu era aşa. Sigur mai avea nevoie de o țigară cât timp îl asculta.

Ea a fumat. El a vorbit. A terminat de povestit de ce o ia pe Mariana acasă.

— Te rog sună-l pe doctorul ei. Îl cunoşti. Vorbeşte cu el şi explică-i situația. Te rog, Ramona!

Fără un cuvânt s-a dus la telefon. A vorbit cu doctorul. Mihai asculta emoționat. Voia din toată inima ca problema să se rezolve. A ştiut că-i rezolvată când a auzit-o spunând:

— Domnul inginer Avram, îl cunoaşteți deja, a mai vorbit cu dumneavoastră despre logodnica lui, vă va căuta şi va fi recunoscător. Da... da... Sunați dumneavoastră pe asistenta de serviciu până când ajunge el să o ia. Mulțumesc. Rămân datoare. La revedere.

Mergând din hol în sufragerie nici nu-i venea a crede cât de mult s-a schimbat chiar şi ea, nu numai Mihai. Făcea lucruri pe care în urmă cu o lună nu le-ar fi făcut nici moartă.

Mihai era emoționat. Nici nu ştia cum să-i mulțumească.

— Ia-o în seara asta, dar rămâne în acte internată până luni. Să continuie tratamentul acasă. Are concediu medical până la sfârşitul lunii noiembrie apoi va mai vedea doctorul cum se simte. Eventual la sfârşitul lunii va repeta analizele.

Mihai tot nu putea vorbi. Simțea că vrea să plângă de fericire. Credea că nu aude bine când Ramona vorbea despre Mariana la telefon cu doctorul şi îi explica.

— E sensibilă... e fragilă... A suferit un şoc, s-a speriat, când femeia a murit. Este bine pentru sănătatea ei să plece acum din spital... Ştiți mai bine ca mine ce probleme are. Vă rog...

— Mulțumesc, Ramona. Mulțumesc. Eşti tare bună! reuşi în sfârşit şi Mihai să exclame.

— Nu începe şi tu ca leşinata aia a ta că mi se face greață. Scuteşte-mă de mulțumiri şi pleacă.

Vorbele ei dure nu îl mai speriau. Ştia că e doar fațadă. E modul ei de a lupta cu durerea şi de a o ține în frâu.

— Mai vreau ceva şi plec.

— Ce? întrebă femeia exasperată.

— Dă-mi o haină de a ta de toamnă. Te rog!

A plecat spre dulap fără niciun cuvânt. De acum încolo nu o mai mira nimic la Mihai. O putea surprinde vreo nouă rugăminte a lui, dar de mirare nu mai era loc. Căuta prin dulap în timp ce el explica inconştient cât de mult o răneşte.

— Nu am ştiut că o iau azi acasă şi nu i-am cumpărat o haină. Nu vreau să-i fie frig.

Iubirea din vorbele lui, felul în care spunea „o iau azi acasă”, „nu vreau să-i fie frig”, era ca un cuțit în inima Ramonei. Voia să fie şi ea fragilă, plăpândă şi să

se găsească un minunat de bărbat care să facă pentru ea ceea ce făcea pentru Mariana Mihai.

Cu mâinile tremurând a întins spre Mihai geaca neagră cu manşete şi guler roşu cu care a fost îmbrăcată ea la discotecă în seara când au dansat pe melodia „Lady în red" şi când Mariana a apărut la uşa lui. Oricum nu voia să o mai îmbrace vreodată.

Mihai a luat-o fără a fi conştient de câtă durere e în ea. Tot ce ştia era că Mariana îl aşteaptă. De-abia mergând Ramona l-a condus până la uşă. Se grăbea să o închidă în urma lui şi să lase plânsul să-i răcorească inima. N-a reuşit să o închidă că Mihai a deschis-o iar.

— Acum ce mai vrei!?

— Te mai rog ceva. E un pic mai greu.

El tăcea stânjenit. Nu avea curaj să spună ce vrea.

— Spune ce vrei! Cu tine totul e greu de când a apărut Mariana în viața ta!

— Dacă se teme de mine, dacă nu mă lasă să dorm nici măcar jos în cameră cu ea, mă primeşti la tine? Nu am unde mă duce. Doar în noaptea asta. Mâine rezolv.

Mihai i-a prins palma ce se îndrepta cu furie spre obrazul lui. A privit-o în ochi şi a mai spus încă o dată: Te rog! apoi a tăcut ruşinat văzând ce e în privirea ei. Înțelegea cât de mult suferă şi cât de mult o răneşte.

— Îmi ceri prea mult. Mă sperie ce face iubirea din oameni. Ai aproape treizeci de ani, până ieri erai un bărbat fermecător, iar acum eşti un papă-lapte ce nu ştie să cucerească o puştoaică! Pleacă şi nu mai veni nciodată!

El a plecat fără niciun cuvânt. Ea, în dosul uşii închise, fără a mai avea puterea de a ajunge în dormitor s-a prăbuşit pe covor. Plângea în hohote. Voia să fie în locul Marianei şi Mihai să se poarte cu ea aşa cum o făcea. A plâns şi a spus toate rugăciunile bunicii. Nu mai era doar trup, ci inimă ce durea rău de tot din iubire. Nu avea rost să caute un bărbat pentru a se vindeca. De când şi-a amintit rugăciunile nu o mai putea face ca pe o necesitate fiziologică, ci trebuia să fie iubire. Un dans miraculos între două suflete în care şi trupul are partea lui de rol. Dar numai trup nu mai putea accepta niciodată. Suferea şi aştepta să se vindece de iubire... Se ruga de Dumnezeu să se nască altă iubire, numai să fie... Să nu mai simtă durerea, pustiul, singurătatea...

Lacrimile i-au secat, dar sânii şi trupul de dor încă o dureau şi ca să nu zacă la nesfârşit a început să-şi strângă lucruri de prin apartament şi să le împacheteze. La sfârşitul lunii se termina stagiatura ei în Suceava şi a hotărât atunci noaptea că va pleca la Bucureşti. Şi-a sunat părinții şi le-a spus. Lua în calcul şi ideea de a pleca în altă țară, în Irak, iar dacă nu pleca se specializa în chirurgie. Nu ura şi nu se considera victimă – mare înțelepciune! – ci lua totul ca pe o lecție a vieții, un proces de maturizare şi de căutare a sinelui. În noaptea

aceea, după suferință şi lacrimi, acceptând dureros că viața e o lecție – uneori dură, fără milă, dar dreaptă – în care îți cauți calea, a ştiut că ea s-a maturizat, că s-a găsit pe sine, că ştie ce vrea să facă în continuare pentru a fi împlinită ca om. Până acum a fost încă adolescent, fiica alintată a cuiva, a experimentat sau a rătăcit calea, dar acum ştia care e drumul ei pentru a şti că a folosit tot ce a pus creatorul în ea. Va fi medic dedicat pacienților ei, va face din asta calea vieții ei şi va aştepta iubirea. Mihai era o amintire luminoasă. Şi Mariana la fel. Profesorul din tinerețe era întunecare. Dar şi unii şi alții piese în jocul ei de-a învăța ce-i viața şi rostul ei, ce are importanță cu adevărat şi ce n-are, ce contează şi ce nu…

Punând lucruri în cutii şi haine în geamantane realiza că e mai înțeleaptă, dar asta nu însemna că e mai imună la durere. O simțea la fel de acut ca şi înainte şi din durere se năştea nevoia de a face ceva, de a pune punct, de a trage concluzii şi a face planuri pentru mâine. Când mâine va fi azi ea nu va mai plânge ci va acționa. Va merge mai departe purtându-şi rănile ca pe un blazon dat de viață din care a învățat ceva. Ramona era unul din oamenii speciali ce învață din propriile greşeli sau căi rătăcite şi merge mai departe cu lecția învățată.

Mihai a ajuns la Mariana şi a găsit-o deja îmbrăcată. Îl aştepta. A mai lăsat-o puțin să aştepte cât s-a dus s-o caute pe asistenta de serviciu de la care a luat tratamentul Marianei pentru următoarele zile.

— Mâine am să vin să vorbesc cu domnul doctor şi să-i iau concediu medical. Vă mulțumesc.

Mariana a privit cum, atunci când a spus mulțumesc, a băgat mâna în buzunarul halatului asistentei.

— Şi eu vă mulțumesc, i-a răspuns ea, apoi i-a condus până la uşă.

Când au vrut să iasă au făcut speriați un pas înapoi. Tocmai intra un om ce bocea sfâşietor. Primise telefon în sat, la poştă, că nevasta i-a murit la spital. Plângea şi îşi smulgea părul din cap de durere. Când a încercat să-l potolească asistenta, a început să facă şi mai urât. Se izbea cu capul de perete. Tinerii priveau şocați omul înnebunit de durere.

— Ce mă fac!?… Ce mă fac!?… Tare sunt bătut de soartă!! Cine o să-mi mai facă mâncare!? Cine o să-mi spele şi cine o să-mi calce cămăşile!?

Mariana a tresărit realizând cine e omul. Chiar şi acum când femeia îi murise plângea de mila lui nu de a ei. Tot el era victimă.

Au salutat şi au ieşit la aer. În frigul rece al serii fata a început să tremure, dar nu tremura numai de frig. Amintirea femeii, vederea soțului ce îşi plângea de milă că i-a murit nevasta aveau partea lor de contribuție la tremurul ei.

— Am o haină în maşină pentru tine. O să te îmbraci şi n-o să-ți mai fie frig.

— Sunt aşa obosită, Mihai. Aşa de sătulă de tot. Lumea mă sperie, scânci ea şi se lăsă cu capul pe umărul lui. Brațul ce o ținea de mijloc părea limanul ei să nu o înghită lumea de care se temea.

— De ce ai dat bani asistentei? Ai dat şi doctorului?

Mihai a strâns-o mai bine lângă el, dar nu a răspuns nimic. Ar fi putut să o întrebe la fel ca pe profesor: Pe ce lume trăieşti? Ai vreun contact cu realitatea? dar nu îndrăzni. Ştia cum e Mariana – aeriană, crezând într-o lume ideală, iar când o descoperea pe cea reală se speria, văzând în oameni îngeri – şi îi plăcea aşa cum era. Nu voia să o schimbe. O iubea pentru că era aşa cum era. Era bine şi destul că nu era şi el la fel. El era bine ancorat în realitate. Cunoştea oamenii aşa cum sunt. Se adapta uşor în orice situație. La maşină i-a dat haina să se îmbrace. În drum spre blocul lui în aer au început să danseze primii fulgi. Rari, timizi, mai mult legați de cer decât de pământ, mai mult ploaie decât fulg, rătăceau prin aer neştiind ai cui mame sunt: ai iernii sau ai toamnei…

— Uite fulgi! a spus bărbatul.

„Ce e zăpada? Lacrimi înghețate”… îi şopti un ciob de amintire în inima ei despre o clipă din altă viață. Era şi atunci în pragul de a merge spre acasă. A început să plângă şi nu ştia de ce. Trăia sentimente atât de amestecate. Dureri din copilărie ce n-au murit, viață amară ce încă trăia, teamă de a visa şi a spera lângă Mihai, teamă de a avea încredere în el – toate erau prezente în inima ei. Mihai a condus maşina şi s-a făcut că nu vede lacrimile ei. Nu ştia ce să-i mai spună. Era şi el obosit să o liniştească. Să facă totul pentru ea şi să primească înapoi numai lacrimi şi teamă. Să nu înțeleagă niciodată că tot ce face e din iubire, din nevoie de a dărui. Era şi furios pe ea. Când avea nevoie de el se ruga, apoi iar devenea de gheață. Nici măcar Ramona nu era aşa. Nu voia o femeie să o aibă pur şi simplu, ci voia o femeie ce întinde brațele spre el, îl doreşte, simte ceva pentru el.

Nu mai fac niciun pas spre ea oricât de mult aş iubi-o, dacă ea nu va întinde brațele spre mine sau nu mă va chema! Dacă nu o face o ajut şi o las să plece căci aşa nu se poate! a hotărât parcând maşina în fața blocului.

— Am ajuns. Coboară.

Marianei nu-i venea a crede că în vocea lui sălăşuieşte răceala şi indiferența. Nici lacrimile nu i le-a văzut. Ce-i cu el? Dacă-i Simion?

A coborât din maşină şi stătea îngândurată lângă ea. I-ar fi fost uşor dacă Mihai s-ar fi purtat la fel ca întotdeauna. Nu înțelegea ce-i cu răceala lui.

El a plecat spre intrarea în bloc. Avea în creier cuvintele Ramonei spuse la plecare de la ea: …Erai un bărbat fermecător, iar acum eşti un papă-lapte… Cred că e timpul să devin bărbat şi cu Mariana, oricât mi-ar fi de dragă… Nu-i sunt tată, nu-i sunt model, nu-i sunt ocrotitor… Vreau să fiu bărbat în ochii ei…

— Vii? a țipat din prag.

Ea nu ştia ce să facă. Nici nu-i venea a crede că el se poate purta şi aşa. Dispăruse căldura, blândețea, bunătatea. Era ferm, dur şi nu se ruga.

— Vii sus sau dormi afară!? a țipat el iar şi ea prostită, fără a putea plânge măcar, de data asta, a plecat după el.

Nu pot dormi afară. E noapte. Mă tem. Mâine plec înapoi la gazdă... îşi spunea urcând scările în urma lui. Nu înțelegea de ce se poartă aşa. A intrat în casă tremurând. S-a descălțat şi şi-a pus haina pe cuier. Mihai s-a dus în bucătărie după ce a lăsat în cameră sacoşa cu lucrurile ei de la spital şi cu medicamentele.

Pregătea ceva de mâncare şi îi lăsa timp să se acomodeze.

— Hai să mâncăm! a strigat din bucătărie şi văzând că nu-i răspunde a venit după ea.

Nu era în cameră. Nici în hol. Nici în baie. A ieşit desculț după ea. A coborât treptele câte trei deodată şi coborând repeta: O bat! Gata! O bat!... A văzut-o pe aleea din fața blocului. Pleca. Era desculț şi nu i-a auzit paşii decât când a fost în spatele ei. A încercat să se apere de brațele lui, dar mai mult se agăța de el, decât se apăra. El o strângea cu putere.

— Unde plecai, chinezoaică mică?

— Nu ştiu.

— Eşti cea mai sucită, cea mai imposibilă ființă de pe pământ! Vino să dormi la mine în seara asta că nu ai unde pleca... sau poate vrei înapoi la spital – adăugă râzând cinic după un moment de gândire. Te ajut până îți rezolvi problemele şi nu vreau nimic de la tine. Nu-mi trebuieşti. Fii liniştită în privința asta. Nu mai fugi dracului de mine, că m-am săturat!

Tot timpul cât a vorbit a ținut-o strâns în brațe. Tremura de dorință şi ea credea că de furie. O durea sufletul că i-a spus: Nu-mi trebuieşti!

L-a urmat înapoi în casă. El s-a dus în baie să-şi schimbe şosetele şi să se spele. Au mâncat apoi în tăcere. Ea nu se săturase, dar nu avea curaj să mai ceară. Uitase toată ziua să mănânce din cauza femeii ce murise.

— Te rog ceva, a îndrăznit către Mihai când acesta strângea deja farfuriile.

— Ce?

— Mi-e ruşine să spun.

— Hai spune. Nu vrei să dorm în pat cu tine, asta e!?... Nicio problemă. Nici eu nu vreau. Am sac de dormit.

— Nu asta! țipă ea roşie ca un rac de ruşine. Mai vreau un pic de carne şi un ou. Nu m-am săturat. Nu am mâncat nimic toată ziua.

Mihai a alergat spre bucătărie înghițindu-şi râsul. Mergând a spus:

— Imediat îți fac!

Când a venit cu farfuria ea dormea cu capul pe capătul patului şi cu picioarele în jos cum stătuse la masă.

Privind-o ființa lui Mihai țipa: Doamne cât mi-e de dragă! Sucită, mofturoasă, bolnavă, imposibilă şi totuşi cea mai dulce făptură de pe pământ pentru mine!

A pus farfuria încet pe masă şi s-a dus la baie. Nu a trezit-o ca să nu o sperie. A făcut baie şi s-a ras. A cântat tot timpul. Era fericit. O avea în sfârşit în casa lui. Nu-i era teamă că fuge iar căci încuiase uşa şi luase cheia cu el în baie. Nu că n-ar fi vrut s-o lase, oricum nu o voia cu orice preț, decât dacă voia ea să stea, dar ştia că nu are unde pleca şi nici nu-i convenea să mai fugă încă o dată desculț după ea prin frig.

A găsit-o dormind la fel ca atunci când a plecat în baie. A strâns tot de pe masă şi şi-a pregătit sacul de dormit. A stins lumina şi s-a culcat. Nu putea adormi. O privea în lumina vrăjită a lunii cum stă cu capul pe marginea patului şi dacă nu i-ar fi fost frică de frica ei s-ar fi dus la ea şi ar fi culcat-o în pat cum trebuie, i-ar fi pus pernă sub cap şi ar fi învelit-o.

Minute în şir a privit-o şi s-a rugat de Dumnezeu să nu o piardă. O iubea... Cu toate defectele ei, cu toate mofturile ei imposibile o voia pentru toată viața. Şi-o imagina dormind goală în brațele lui şi trupul i-a înnebunit. Şi-o imagina gravidă cu copiii lui şi iar nebunia fericirii punea stăpânire pe el. Ca să nu o ia razna de-a binelea a devenit un pic mai practic. Şi-a plănuit tot ce avea de făcut în următoarele zile: să meargă la C. A. P. Stănileşti să ducă concediul Marianei, să-l caute pe doctorul ei, să-i dea dreptul şi să vadă ce mai este de făcut pentru ea în legătură cu sănătatea, să-i cumpere haine, să meargă la serviciu, să vadă cum poate aranja să-i găsească ceva de lucru în oraş. Avea atât de multe de făcut şi totul avea legătură cu ea. Voia cu orice preț să afle cât mai multe despre ea. Să înțeleagă unde e familia cu care era în fotografii, să-i povestească cum i-a fost la Stănileşti de s-a schimbat atât de mult. Mi-ai dat viața peste cap, chinezoaică mică: trăiesc pentru tine, visez pentru tine, mă bucur pentru tine! a spus privind spre ea cu drag.

Şi-a amintit ceva şi a ieşit ca din puşcă din sacul de dormit. S-a dus la ea şi a zgâlțâit-o blând de umăr.

— Mariana! Mariana, trezeşte-te!

Ea a mormăit:Vreau să mai dorm puțin, sunt obosită! apoi şi-a culcat şi mai bine capul pe marginea înaltă a patului.

— Nu ți-ai luat medicamentele, puiuț... i-a şoptit el şi a mai zgâlțâit-o puțin.

S-a trezit şi privea nelămurită în jur. Schimbase atâtea locuri în ultima vreme că nu mai ştia unde e.

Mihai, înțelegând starea ei confuză şi ca să nu se sperie şi mai tare s-a dus repede şi a aprins lumina.

— Eşti la mine. Aminteşte-ți, chinezoaică! Te-ai culcat fără să-ți iei medicamentele.

Vorbea iar rece şi părea distant. Asta era singura cale cu ea ca să nu o ia la fugă, gândea el. Mariana nu mai înțelegea nimic. Trecerile lui bruşte de la foc la gheață o zăpăceau şi nu-i mai dădeau curaj să se apropie de el. Auzise aşa adormită cum era că i-a spus „puiuț" şi în vocea lui sigur nu era gerul ce-l avea acum în voce.

Desfăcea medicamentele din cutii şi se simțea singură şi părăsită de noroc.

Trebuie să plec şi de la el! A spus că mă ajută să-mi rezolv problemele şi apoi să plec! Ce mă fac!?

Era atât de absorbită de gânduri încât nu vedea paharul cu apă întins de Mihai.

Bărbatul îşi dorea cu disperare să o ia în brațe, când o vedea atât de pierdută, dar nu avea curaj. Ea reacționa dezastruos de fiecare dată.

— Ia apa.

Şi-a luat pastilele şi a plecat la baie. Încă mai era apă caldă aşa că a făcut baie şi acolo, în cadă, nevăzută de nimeni s-a lăsat pradă deznădejdii. Nu ştia ce o să facă. Să meargă înapoi la Stănileşti!? Să-şi caute altă gazdă!?... Bani nu am. Vine iarna. Nu am cizme şi nici haine groase. Nu plapumă şi nu pernă. Nu am bani de lemne şi de curent. Ce mă fac? Încotro să mă duc!?...

Nu mai ştia cât timp a trecut de când plângea cu capul pe marginea căzii de baie, dar a tresărit când Mihai a bătut în uşă.

— Mariana, spune-mi îți este rău!?

În vocea de dincolo de uşă era îngrijorare şi dragoste. Păcat că nu era aşa mereu.

— Nu mi-e rău. Fac baie.

— Iartă-mă că te-am deranjat. M-am speriat să nu-ți fie rău.

— Mihai, te rog, pune-mi lângă uşă la baie pijamaua. E în bagajul de la spital. Am uitat să o iau când am intrat în baie.

Peste câteva minute l-a auzit spunându-i:

— Ți-am pus-o.

Vocea îi era din nou rece. Nu mai avea nimic din caldul ce îl avusese mai înainte.

— Mulțumesc... a şoptit ea, dar atât de încet încât el nu i-a auzit cuvântul.

Somnul îi sărise şi lui. Nu era atât de prost să nu-şi dea seama că în relația cu Mariana el e cel ce dă totul şi ea nimic. Nici măcar nu mulțumea. Şi-a aprins o țigară în bucătărie şi în timp ce aştepta să fiarbă cafeaua îşi cerceta sufletul.

... Mai ai timp să dai înapoi. Să înțelegi că totul e o greşeală. Primeşte orice de la tine şi nu dă nimic. Ba da, a întins de câteva ori brațele spre mine şi m-a făcut cel mai fericit dintre muritori. O vreau, dar nu cu orice preț. Dacă nu mă

iubeşte o las să plece oricât de mult aş suferi. Nu voi mai face niciun pas spre ea. Ca relația dintre noi să meargă mai departe ea trebuie să facă următorul pas...

A auzit-o ieşind din baie şi, fără a se duce la ea, i-a strigat:

— Sunt în bucătărie. Vino aici dacă vrei.

Ea s-ar fi dus bucuroasă. Ar fi întins şi brațele spre el dacă în vocea lui n-ar fi fost frigul iernii de care se temea. Deznădăjduită, înțelegând că trebuie să plece iar în sat şi că nu are pe nimeni pe lume, a început să-şi facă patul.

De amețită ce era s-a izbit cu genunchiul de marginea lui când a vrut să întindă cearceaful şi a țipat de durere.

Mihai auzind-o a fugit spre ea uitând că hotărâse că ea trebuie să facă următorul pas spre el.

A găsit-o ținându-şi genunchiul în mâini. I-a îndepărtat mâinile, i-a ridicat pijamaua, i-a privit piciorul înroşit şi s-a aplecat să i-l sărute, chiar dacă propriile hotărâri râdeau de el.

Halal bărbat! A uitat tot ce a promis! Fuge la ea la cel mai mic suspin!

Sărutându-i pielea genunchiului a realizat dintr-o dată că nu contează că el e cel ce dăruie mai mult, chiar e fericit că face asta. Mai mare minune e să iubeşti decât să fii iubit – citise el undeva şi acum descoperea că e un mare adevăr acesta.

Nu mai conta că el e cel ce dăruie mai mult, chiar era fericit dăruind, se simțea bogat, şi plin, şi în zbor şi cumva cum niciun cuvânt de pe pământ nu ar putea defini starea. Fericit ca atunci când ai avea aripi şi totuşi mai mult, împlinit ca atunci când ți s-au realizat visele şi totuşi mai mult, înflorind ca primăvara – mugure, frunză, iarbă, fluturi în zbor, floare de narcisă, liliac, ghiocel, parfum de cais şi de măr înflorit – şi totuşi mai mult căci nimic din toate astea, deşi le trăia iubind nu-i umplea sufletul ca atingerea buzelor pe catifeaua pielii genunchiului ei. Nu îndrăznea să-şi mai dezlipească buzele de ea. Era aşa cum o visase şi parcă era mai mult decât vis.

Ea îi privea surprinsă sărutarea. Niciodată nu şi-a imaginat că un bărbat poate să-ți sărute genunchiul. Căldura ce o simțea în tot trupul o moleşi şi o făcu să se lase pe spate şi să se sprijine de marginea înaltă a patului. Iar se simțea amețită. Ar fi întins brațele spre el dacă nu i-ar fi fost teamă şi dacă el nu i-ar fi spus că poate să plece. A gemut când limba lui i-a atins rotindu-se pielea genunchiului, iar geamătul ei l-a trezit pe el. A privit-o o clipă apoi s-a îndepărtat de ea. Ştia sigur ce-i pe fața ei: încântare, plăcere, nevoie de a fi iubită. Văzuse asta la toate femeile cu care a fost.

Dacă aş continua sigur nu m-ar îndepărta. Văd asta în toată ființa ei. Dar nu vreau să-i pară rău după aceea. O voi face când ea va întinde brațele spre mine...

Mariana încă îl aştepta cu ochii închişi. Nici nu-i venea a crede că el iar a fugit de lângă ea. Ce naiba e cu el!?

— Te mai doare?

Întrebarea lui era rece. Nu era în ea firimitură de suflet, de parcă cel ce o punea nu era acelaşi om ce o sărutase. Parcă ar fi fost doctor, i-a făcut o injecție şi acum o întreabă strict profesional dacă a încetat durerea.

— Nu mă mai doare.

Răspunsul ei era numai jale. De luni în şir se simțea ca un cărăbuş ce zburând spre lumină se izbeşte în noapte de parbrizul unei maşini în viteză. Zbor... văzduh... cer... înălțime... cântec de gânganie îndrăgostită... alergat spre lumină ca spre Dumnezeu... apoi zgomot sinistru al propriului corp – culmea – strivit de lumină... cădere pe asfalt... agonie... moarte... Nu ştia ce stare le dă celorlalți oameni moartea cărăbuşilor în zbor – probabil cei mai mulți nici n-o observau, căci e curată nebunie, ține de suflet de poet să te doară moartea cărăbuşilor căci mor oameni, mor mii de gângănii şi vietăți în fiecare clipă – dar la ea această moarte cuprinsă într-o singură secundă şi având în ea zborul şi căderea, lumina şi întunericul, fericirea şi agonia, o făcea să se gândească dureros la deşertăciune, nedreptate, viață şi moarte... Câți oameni s-or fi sfârşind ca şi cărăbuşii ce zburând spre lumină, în scurta lor viață, devin strivire!? Atâția ani în pământ, la întuneric, ca larvă aşteptând învierea, adevărata naştere, i-a secătuit... Bucuria de a avea aripi, lumina, zborul i-a zăpăcit încât îndrăgostiți de viață au murit bătând din aripi bezmetici spre lumină. Când n-am mai fost zburam spre lumină însetat de a fi; acum eram şi tot acum n-am mai fost – or fi gândind, dacă li-i dat să gândească, în clipa când au băut ultima picătură de moarte şi zbor amestecat.

— La ce te gândeşti!?

Era mort de curios să afle ce-i în spatele ochilor rămaşi pierduți, ce gânduri se ascund sub tâmple de a rămas aşa pierdută şi a uitat de sărutul lui şi de prezența lui întreagă.

— Mă gândesc la cărăbuşi.

— La ce!? a întrebat el cu ochii ieşiți din orbite. Trupul i-o luase razna şi cu greu şi-l putea stăpâni căci o dorea nebuneşte, iar ea se gândea la cărăbuşi. Era nebună... complet nebună, iar el o iubea aşa cum era.

A ascultat-o povestind despre cărăbuşi. Despre cum s-a simțit în fiecare primăvară văzându-i murind şi despre cum se simțea ea de când terminase liceul. Atunci fusese fluture sau cărăbuş în zbor...

— Când ți-am sărutat piciorul te-ai simțit tot ca un cărăbuş strivit? a îndrăznit să întrebe când ea a terminat de vorbit. Dacă spune că „da” sunt cel mai mare prost dacă mai țin la ea, adăugă în gând. Înainte ca ea să răspundă

mai adăugă ceva tot în gând: Cred că sunt cel mai mare prost că indiferent de răspuns tot țin la ea.

— Nu. Atunci era ca un cărăbuş ce zboară beat spre lumină...

Mihai nu i-a mai auzit răspunsul până la capăt. Râsul şi fericirea îl umplea. Râdea în hohote privind-o.

— Nu mai râde de mine. Ştiu că am spus o prostie, dar chiar aşa am simțit.

S-a aplecat iar spre piciorul ei şi cuprinzându-i genunchiul în palme a poruncit înainte ca buzele să-i atingă mătasea pielii.

— Spune că te mai doare!

— Dar nu mă mai doare. Nu pot minți!

— Spune că te doare! Îți poruncesc!

Ea s-a înecat în ochii lui în care ca într-o oglindă se vedea pe ea: iubită, divinizată, înger şi ştia că în sufletul lui în loc de cuvântul poruncesc era „te rog". El aştepta tremurând răspunsul şi se căuta în ochii ei unde era cuprinsă în negru adânc al irisului nevoia de a fi iubită şi teamă. L-a încercat deznădejdea citind teama din ochii ei. S-a îndepărtat trăgând aer adânc în piept pentru a-şi potoli sângele ce de dorință fierbea.

Voi aştepta, trebuie să aştept, până când în ochii ei negri nu va mai fi picătură de teamă, până când va uita de moartea cărăbuşilor şi fiind cu mine se va gândi doar la mine şi îi va fi destul. Întotdeauna am ales femei puternice, realiste, cu simțul umorului, care răspundeau repede cu da sau nu la orice întrebare, ştiau ce vor şi făceau totul pentru a obține ceea ce voiau. Erau egale cu mine. Semănam. Le iubeam şi mă iubeau. Eram fericit şi erau fericite. Pe niciuna nu am dorit-o pentru toată viața, să-mi fie soție şi să-mi facă copii. Să-mi doresc să mă trezesc în fiecare dimineață şi să o văd alături de mine în pat şi să nu mă satur niciodată de asta ci să vreau să țină până la sfârşitul vieții. Să o văd râzând sau plângând, nervoasă sau calmă, senină ca vara sau înnegurată ca cerul când toamna cu iarna se bat cap în cap şi nu ştiu care să pună stăpânire pe pământ, să o am lângă mine când îi vor ieşi primele fire albe şi să-i spun şi atunci că mi-e dragă, să-mi nască copii şi să fiu lângă ea când îi va naşte şi când îi va creşte... Asta îmi doresc pentru Mariana şi nu înțeleg deloc de ce. Ce are în plus față de celelalte femei!? De ce ea!?... E slabă, aeriană, aproape ruptă de realitate, nehotărâtă, nu ştie ce vrea... De ce am ales-o pe ea!?

Mariana îl privea de pe pat cum stă îngândurat. Ca un copil nevinovat, stăpânită de mirare, îl întrebă:

— De ce taci? Te gândeşti şi tu la cărăbuşi? Te doare şi pe tine moartea lor?

Auzindu-i întrebarea, studiindu-i mirarea şi nevinovăția de copil a găsit răspunsul la întrebarea lui. O iubesc pentru că-i un amestec fascinant de femeie şi copil cum n-am mai întâlnit pe pământ.

— Nu mă gândesc la cărăbuşi. E destul în casa asta că te gândeşti tu la ei. Doi ar fi prea mult. Înțelegi!?

Da, înțelegea. „A te gândi la cărăbuşi” era un fel de metaforă ce spunea că ai suflet de poet. Se completau perfect dacă unul se gândea la cărăbuşi, iar celălalt la mâncare, medicamente şi haine.

— Povesteşte-mi despre tine. Am găsit nişte fotografii când ți-am luat bagajele de la gazdă. Erai cu o familie. Spune-mi despre casa de copii, despre cum a fost cât ai lucrat la Stănileşti.

S-a aşezat pe un scaun lângă pat. Ea s-a sprijinit de spătarul patului. Nu ştia ce să povestească şi nici nu-i era uşor. Erau multe lucruri ce ani în şir s-a obligat să le uite.

A început cu ce o durea cel mai tare chiar şi acum, cu viața la familia Vrânceanu. A povestit de viața frumoasă şi fericită pe care a dus-o acolo. Mihai îi studia fața în timp ce vorbea. Vedea pe ea bucurie o clipă, apoi durere sfâşietoare. Când vorbea de tata Dragoş, de bunici, de verişorul Marius, amestecul de sentimente din cuvintele şi de pe fața ei era de nesuportat. Se chinuia să-şi înghită lacrimile când vorbea de bunica Maria.

— La cămin visam uneori noaptea că sunt acasă, iar când mă trezeam simțeam cum ceva se rupe în sufletul meu. Atât de tare durea încât mă miram că nu aud pocnetul sec al inimii plesnind. Am sperat câțiva ani că mă vor lua înapoi. Era modul meu de a fugi de realitate şi de a mă salva de nebunie.

Mihai se abținea cu greu să nu se ducă la ea şi să o ia în brațe. Şi-a aprins o țigară ca să se calmeze. Îşi amintea de câte pozne a făcut în copilărie. Odată a pornit maşina tatălui şi nemaiştiind să o oprească aceasta a trecut prin gard. Altădată, când tatăl a venit furios în casă că o oaie ce fătase se culcase pe miel şi îl omorâse, i-a spus mamei cu cea mai mare nevinovăție din lume:

— Ce bine că nu ai fost proastă ca oaia când eram eu mic, să te culci pe mine şi să mă omori!

Şi mama şi tata au început să râdă devastator. Au uitat şi de mielul mort şi de oaia proastă, tot ce ştiau e că au un copil minunat. Ani întregi după aceea au râs în fiecare primăvară când fătau oile de replica fenomenală a năzdrăvanului lor.

Nu se putea obişnui cu ideea că pe Mariana au dus-o la cămin doar pentru câteva greşeli minuscule față de ceea ce făcuse el în copilărie. Probabil că femeia aceea nu a putut-o iubi, ăsta-i adevăratul motiv.

— Mă visam cântând la pian. Când mă trezeam degetele mele mai purtau urma atingerii clapelor din vis. N-ai cum să înțelegi cum doare asta...

A povestit şi cum a bătut-o țiganca şi i-a arătat locul din cap ce purta urma bătăii. Era un semn lunguieț, alb pe care nu mai creştea păr.

— Toți copiii de acolo aveau poveşti de viață cumplite. Nu ştiai să alegi ce e adevăr şi ce e imaginație în tot ceea ce povesteau ei, dar cred că mai mult era adevăr căci nu ai cum ca şi copil să ai o imaginație atât de bolnavă încât să-ți închipui neînchipuitul. Îmi amintesc de două fetițe ce au fost aduse la preşcolari cam în acelaşi timp cu mine. Una avea şase ani, iar cealaltă trei. Cea mică se ținea de mâna surorii mai mari mereu, şi la wc, şi la baie, şi în somn şi la masă. Părea că i s-a sudat mâna de cea a surorii ei. Am aflat de la o educatoare ce se întâmplase. Taică-su i-a tăiat gâtul mamei în prezența copiilor, iar aceştia se țineau de mână când s-a întâmplat. Într-o lume brusc stropită de sângele mamei şi în care tata loveşte în cea care te-a ținut în brațe şi ți-a dat să sugi lapte la piept singurul liman, singura scăpare să nu te prăbuşeşti este o strângere de mână. Universul lor, întregul lor ca viața să nu fie pustie sau să nu se dezintegreze ca trupul mamei era o strângere de mână. O încleştare în care carne pe carne sudată le făcea să se ştie că una pe alta încă se mai au, că dacă capul mamei s-a dezlipit de trup când tata a lovit, mâinile lor nu vor putea fi dezlipite niciodată. O strângere ce le arăta că mai există ceva dincolo de hăul în care le aruncase nebunia vieții. Nu mai era familie, nu mai era mama, dar era ceva totuşi: o mână strângând altă mână. După o săptămână au reuşit din când în când să-şi desfacă mâinile, dar la cea mai mică ridicare de ton, la cel mai mic strigăt din jur ca două păsări speriate de uli fugeau una spre alta şi îşi încleştau mâinile. Era gestul lor de apărare... Noaptea aveau coşmare cumplite pe care le potoleau tot strângându-se una pe alta... Cea mică a uitat tot şi părea normală după o vreme, dar cea mare avea coşmare din ce în ce mai urâte. Urla noaptea de trezea tot dormitorul. Se trezea plângând dar nu-şi amintea nimic din ceea ce a visat. Nu o ajuta nici tratamentul dat de psihiatru. Făcea nişte gesturi ciudate cu mâinile prin somn şi le repeta chiar şi după ce se trezea ca un somnambul. Aduna ceva cu mâinile şi punea la loc cu pumnii, dar nu ştia ce adună. Bolborosea ceva bizar: „Pun tot la loc, ca să te trezeşti... Pun tot...” Dar nu ştia să spună ce pune la loc. Era cumplit să o priveşti. Într-o noapte a făcut mai urât ca niciodată. Țipa şi după ce s-a trezit şi aduna cu mâinile vorbind. Acum ținea minte şi trează fiind ce aduna şi ce coşmar a avut de aceea nimeni n-o putea opri din țipat. Supraveghetoarea de noapte a început să vomite şi i s-a făcut rău când a auzit ce spunea.

— Ce spunea? a întrebat Mihai şi s-a mirat de propria voce ce suna straniu.

Tatăl fetelor după ce i-a tăiat gâtul mamei – asta fiind amintirea fetei mici căci de aici încolo i s-a blocat memoria şi nu a mai înregistrat nimic – a continuat să taie corpul femeii. A lăsat-o în casă cu burta tăiată şi cu intestinele ieşite afară, iar fata mai mare a adunat cu pumnii tot şi a pus înapoi în cavitatea

abdominală sperând că aşa o învie. Trează fiind nu-şi amintea asta, dar în somn retrăia tot ce s-a întâmplat atunci.

— Doamne Dumnezeule! a țipat Mihai şi a fugit spre baie. Când s-a întors nu putea vorbi. O privea doar ca pe o făptură din altă lume.

— Povestea mea, Mihai, nu e aşa tragică cum e a altor copii de la cămin. Suferința la mine a fost că nu m-am putut adapta, că am suferit pentru fiecare poveste auzită, că m-a durut şi am trăit tot ce era în jurul meu ca şi cum mi se întâmpla mie.

A continuat şi cu alte întâmplări ce le ştia doar profesorul.

— Am mâncat de multe ori mâncare de pe jos, de la gunoi când nu mă săturam. Nu mi-e ruşine cu asta. E o lecție despre umilință şi despre a nu te crede mai mult decât eşti şi o învățăm cu toții trăind într-un fel sau altul. Niciun om nu rămâne cu modestia, cu umilința, cu suferința neînvățate ca lecție despre viață. Cel mai greu e pentru îngâmfați, pentru cei ce spun: Eu sunt cineva! Eu am! să învețe aceste lecții şi le învață. Vine o zi când ei nu mai sunt cineva raportat la o funcție, ci sunt doar ceea ce au simțit şi gândit, ceea ce au dăruit şi clădit şi când a spune „eu am” nu mai e destul.

Mihai şi-a mai aprins o țigară. Dacă fuma se putea stăpâni să nu se ducă la ea să o ia în brațe şi să o sărute pe cap acolo unde i-a arătat că are un semn, să o strângă la piept şi să-i spună că îi e dragă până la moarte.

Îmi place când e deşteaptă de mă sperie, dar cel mai mult o iubesc când pare copil neajutorat.

— Acum spune-mi cum a fost la Stănileşti.

— Cel mai greu din tot ce am trăit. Trei luni în care am descoperit lumea şi tot ce-i mai urât în ea. Trei luni cât trei vieți, iar după ele nu voi mai putea fi niciodată cea care am fost. Tot ce au sădit în mine bunica, doamna Geta Strugaru – o educatoare de la casa de copii despre care am să-ți mai povestesc –, profesorul de filozofie, doamna dirigintă în trei luni s-a uscat. Nimic din ceea ce propovăduiau ei nu-i valabil în fața vieții adevărate. Erau momente când îi uram, căci într-un fel eram creația lor, iar când creația se dovedeşte nereuşită pentru viața reală îşi urăşte creatorul. M-au făcut să cred în valori ce nu există, m-au făcut să cred în oameni şi viața mi-a arătat că oamenii te pot răni de rămâi fără suflet. Îi uram pe ei mai mult decât pe cei ce îmi făceau rău.

— Nu aveau nicio vină. Ține de sufletul tău să vezi în oameni îngeri şi ei nu au putut schimba asta. Cred că nimeni nu o să poată. Vei muri aşa. Chinezoaică mică, te uiți în lume ca într-o oglindă şi vezi în ea ceea ce e în tine. Niciodată nu o să vezi lumea cum o văd eu.

Spunând asta Mihai se gândea la faptul că Mariana o iubise sincer, fără bănuieli şi fără întrebări pe Ramona pe când oricare altă femeie ar fi întrebat şi bănuit până ce l-ar fi stors ca pe o lămâie. Felul ei de a crede tot, de a nu întreba,

de a nu bănui o dezarma în fața unei lumi ce bănuie, ce nu crede, ce întreabă, ce se îndoieşte.

— Mai povesteşte-mi de Stănileşti.

— Nu pot. Mă doare. E prea aproape în timp totul şi doare rău.

— Bine. Spune despre coşmar.

— Nici despre asta nu vreau să vorbesc.

— Atunci spune orice. Îmi place să te ascult.

— Acasă luam lecții de balet. Cântam bine la pian şi binişor la vioară. Îmi plăcea Mozart şi mă speriam de Chopin şi de Paganini. La Stănileşti îmi suna deseori în cap vioara lui Paganini. Înțelegi?

— Nu. Explică-mi cum poate să-ți sune în cap vioara lui Paganini.

— Paganini a fost un compozitor italian cu o viață tare zbuciumată. A fost chinuit încă de copil de propriul tată ca să învețe să cânte. Când nu cânta bine îl închidea într-o cămară întunecoasă sau îl lovea peste degete. A învățat să cânte dumnezeieşte, dar vioara lui nu a mai putut cânta despre Dumnezeu. În ea plânge copilul chinuit, întunericul şi bătaia, blestemul de a fi copil torturat de părinte. Nu era frumos, ci aproape o arătare cu brațe exagerat de lungi, cu fruntea lată, nas foarte lung, păr negru şi creț, bărbia proieminentă. Semăna cu o maimuță. Chipul slut devenea frumos când îi priveai ochii: mari, negri, scânteind de un foc lăuntric ce împrăştiau ca prin farmec urâțenia întregului chip. Era copil şi fusese foarte bolnav. Zăcuse mult. S-a ridicat într-o zi din pat şi a început să cânte din lăută. Cântatul îi absorbise întreaga ființă şi nu a observat că a venit acasă tatăl său. Acesta l-a ascultat uimit. Şi mama s-a oprit din trebăluit. Când a terminat a tresărit speriat auzind aplauzele tatălui său. Până atunci nu-l văzuse niciodată. Aproape nu existase pentru tatăl său. Pentru Antonio Paganini băiatul lui – Niccolo – s-a născut în ziua când, venind furios de la jocul de cărți unde a pierdut, l-a auzit cântând la lăută. Pentru prima dată tatăl i-a atins creştetul capului într-un gest de mângâiere şi copilul – fericit, cerşind iubire şi ocrotire – şi-a ridicat privirea spre tatăl său. Cea mai neagră deznădejde l-a cuprins când l-a auzit mirându-se: Vai, ce pocit eşti! şi când n-a mai văzut picătură de duioşie şi dragoste pe fața părintelui său. Se născuse în acea zi pentru tatăl lui nu pentru a fi iubit ci pentru că putea cânta şi cântatul lui putea deveni o afacere.

— Cântă!! a țipat tatăl întinzându-i o vioară. Am să te învăț eu! Am să câştig bani mulți cu tine!

Copilul a putut cânta binişor din suflet şi fără a se gândi la bani, dar acum neînțelegând ce dorea tatăl său sunetele viorii ieşeau chinuite, nu ca ale alăutei mai devreme. Cântecul era tot mai chinuit cu fiecare palmă primită după ceafă, arcuşul aluneca tot mai stângaci mişcat de degetele învinețite de lovituri cu o linie colțuroasă ce cădeau după fiecare greşeală.

Cu degetele vinete, cu capul năucit de palme, tatăl ce nu-şi putea stăpâni furia l-a închis în cămară şi i-a poruncit să cânte acolo.

Prin uşa cămării veneau sunete chinuite. Nu era cântat la vioară, ci strigăt de ajutor, pocnet de crengi tinere rupte când sunt călcate cu bocancul, strigăt strident de păsări speriate. Sunetele sălbatice au curs ore în şir din cămara ca un mormânt peste tatăl ce-şi bea liniştit vinul aşteptând sunete divine şi peste chipul înmărmurit de suferință al soției ce nu putea sări în ajutorul puiului închis în cămară. Era aproape noapte când sunetele au început să aibă puțină armonie. Să fie mai legate.

— Auzi-l, Tereza!

— Te rog, lasă-l să vină să mănânce, acum că eşti mai mulțumit. A fost bolnav. De-abia s-a ridicat din pat. E prea mult...

— Nu va mânca nimic şi nu va ieşi de acolo până când nu va cânta fără nicio greşeală „Carmagnola".

Capul mamei i-a căzut în piept. Nu putea mânca. Sunetele venite din cămară erau pentru ea o agonie fără sfârşit. Ce bine ar fi fost să nu-l audă cântând la lăută...

Cu timpul a învățat să cânte. Când nu era tata acasă încerca să compună singur mici melodii. „Carmagnola" ce o învățase singur în cămară devenea mai melodioasă şi mai plină de viață când o cânta Paganini cu o cu totul altă bogăție de sunete decât cele învățate. În gangul întunecos al Hanului din Genova, în lipsa tatălui, a cântat pentru prima dată în fața lumii. Când oamenii ce-i ascultau vioara au început să cânte în cor o veche şi totuşi altă „Carmagnolă" sufletul i-a fost plin de fericire şi mândrie. În vioara lui plângeau blând valurile mării lovind digul, îşi legănau ritmic crengile arborii înfloriți din grădini, zidurile albe, neclintite şi mărețe ale palatelor aristocraților genovezi se înălțau din sunete din vioara lui, dar mai presus de toate astea vioara lui spunea o poveste despre un copil închis în cămară, bătut şi flămând, speriat şi singur ce caută prin sunete pe Dumnezeul ce l-a uitat.

Ani în şir vioara, pe care o iubea şi care îl ajuta să tălmăcească în sunet verdeața ce umplea pământul, însorirea verii, culmile munților acoperite cu zăpezi veşnice cu scânteieri reci şi albastre, clinchete argintii însemnând zborul păsărilor, devenise şi instrumentul lui de tortură. O iubea şi o ura în egală măsură. Cea mai mică stângăcie, o măsură greşită, un sunet mai repezit sau altul mai lipsit de viață atrăgeau pedeapsa. Bătaie şi lipsa mâncării până când va cânta perfect. Mânuia arcuşul privind mâncarea din fața lui de care nu avea voie să se atingă şi simțea toropeală. Genunchii i se muiau, capul îi cădea tot mai greu pe vioară, degetele purtau ca pe cea mai grea povară arcuşul şi tot mai greu atingeau gâtul viorii... Instrumentul lui de fericire sublimă când compunea şi îl apropia de Dumnezeu, dar şi instrumentul de tortură, „cizma lui spaniolă" – un

instrument de tortură în care erau prinse picioarele criminalului – ce îi chinuia mâinile, visele şi copilăria. Tot timpul avea vânătăi pe braţe, pe picioare, pe faţă şi pe gât. Când maică-sa, nemaisuportând calvarul, se arunca în genunchi la picioarele monstrului implorând milă pentru micuţ, acesta continua şi mai întărâtat. Voia să facă din „maimuţa pocită" o minunăţie ce cântă.

Fug din Genova, alungaţi de trupele franceze şi de foamete, şi străbătând Como, Bergamo şi Peschiero se îndreptau spre Cremona. În tot acest drum, când tata era doborât de băutură, copilul îşi scotea vioara dintre catrafusele îngrămădite deasupra caleştii vechi şi cânta. Când nu-l tortura tata, vioara devenea în mâinile lui chinuite darul lui Dumnezeu. Mama îl asculta înmărmurită la fel trecătorii şi pescarii ce se opreau să asculte cum coboară îngerii pe pământ pe un arcuş.

Cu totul altfel era când tata, cuprins parcă de nebunie, îl punea să cânte. La fiecare pas, indiferent de oră, de zi sau noapte, îl punea să o facă ceasuri în şir. De oboseală scăpa arcuşul, dar o lovitură îl făcea să-l ia repede şi să continuie calvarul. Cântând – dumnezeieşte sau ca supliciu – a cutreierat de-a lungul râului Ticino în drum spre Cremona. Frigul îndurat în munţi de-a lungul călătoriei va răsuna adeseori în muzica lui.

Zidurile cetăţii, clădirile gotice, marmora roşie-trandafirie, vârful înalt al catedralei impresionează puternic copilul, dar la fel de puternic îl impresionează şi unchiul, Vittorio Paganini, la care a ajuns, dar nu în sens pozitiv. Era ceva de plumb în ochii acestuia ce îl speria pe copil.

De la Cremona este păstrată cea mai frumoasă legendă legată de viaţa lui Paganini...

— Spune-o, a şoptit Mihai vrăjit.

Niccolo împreună cu mama au mers la biserică chiar în prima zi de şedere la Cremona. Copilul şi-a privit plin de duioşie mama închinându-se la o icoană unde era zugrăvit un înger cântând la vioară... Nu la icoana Maicii Domnului şi nici la cea a lui Iisus... Tăcuţi au mers împreună acasă. Noaptea mamei a început să-i fie rău. Rezistase eroic tot drumul căci trebuise să-l protejeze cu toată fiinţa ei pe copil. Teama ca bătăile soţului să nu i-l bage în mormânt, ascunderea mâncării ei pentru a o păstra pentru copil, grija neîntreruptă o făcuseră să lupte cu boala, dar la Cremona puterile au părăsit-o. O noapte întreagă a delirat cuprinsă de fierbinţeli. În zori şi-a chemat la ea copilul. I-a vorbit cu ultimile puteri şi stăpânită de o vrajă ciudată.

— Am visat îngerul din icoană, cel din catedrală, cu vioara, cel la care m-am rugat. M-a vestit că vei fi cel mai mare violonist al lumii. Promite-mi că nu vei renunţa niciodată la vioară!

Copilul s-a aruncat la pieptul mamei. Lacrimile îl făceau şi mai urât, dar mama îl vedea frumos.

— Promite-mi, Niccolo!

— Îți promit! Orice! Numai nu muri!

Mama nu a murit. Miraculos a început să se însănătoşească. A uitat sau a pus pe seama bolii visul cu îngerul şi nu a mai vorbit niciodată de el. Dar copilul nu uita. Auzea cuvintele ei de câte ori lua în mână vioara: Am visat îngerul cu vioara! Mi-a vestit că vei fi cel mai mare violonist al lumii!...

La Cremona, micul violonist, l-a întâlnit pe contele Cosio Amati de la care a primit o vioară şi cele mai frumoase poveşti despre constructorii de viori: Amati, Guarneri şi Stradivarius.

Între bătrânul conte pentru care lumea avea ca măsură sunetele şi micuț se înfiripă o prietenie stranie. Îi vorbea despre sunete şi armonie, rezonanță şi vibrație şi copilul îl asculta fascinat.

Odată i-a spus: „Omul a început să întindă mai tare coardele. De asemeni, nervii oamenilor sunt mai încordați acum. Timpul zboară în goană, zilele se fugăresc una după alta şi oamenii se prefac necontenit. Ce-o să fie mai departe? Unde se va opri prefacerea omului? Chiar de pe acum bag de seamă că lumea îşi schimbă culorile, urechile noastre prind alte sunete şi mi se pare că lumina soarelui se întunecă"...

Copilul a privit cu uimire ochii plini de lacrimi ai contelui când a terminat de vorbit. Vorbea un om în pragul morții ce percepe altfel curgerea timpului sau un iluminat ce înțelege profund schimbarea din om şi din spațiu înconjurător!?... Nu ştia cine i-a vorbit. Probabil puțin din amândouă. L-a luat de mână pe bătrân şi fără cuvinte au plecat în grădină.

A început să cânte prin biserici şi acestea erau pline când era acolo „băiatul cu vioara". Lua şi lecții de la compozitorul Francesco Niecco.

Acesta nu se supăra că micuțul îi transformă propriile compoziții. Dând frâu liber fanteziei, schimbând sunete după pofta inimii făcea din ceea ce cânta ceva mai bogat decât intenția creatorului. Fascinant era că le îmbogățea prin interpretarea lui unică, nu le sărăcea.

Orice alt compozitor i-ar fi dat palme, dar nu F. Niecco. Acesta înțelesese cine e Paganini. Că avea darul să pună pasiune şi fantezie în muzica altora şi să o facă mai vie decât a fost creată. L-a încurajat să continuie cu fanteziile, să compună, să fie în muzică un deschizător de drumuri şi să nu meargă pe drumuri bătătorite de alții, oricât de frumoase ar fi acestea. Cel mai frumos drum şi cea mai fascinantă călătorie e cea făcută de unul singur; chiar dacă la capătul drumului te aşteaptă moartea şi tot a meritat!

În timp copilul a început să-i povestească bătrânului compozitor despre primele lecții de vioară cu tata. Ochii lui Niecco se umpleau de lacrimi căci în fața lor se deschidea ca o prăpastie durerea omenească. Apoi nu-l mai putea privi. Copilul chiar şi acum, când cânta minunat, încă purta pe trup vânătăi.

La primul concert laic a uimit sala. A fost mai întâi şocul urâţeniei sale asupra publicului ce s-a transformat în freamăt ce a străbătut sala, apoi vioara lui a acoperit corul şi celelalte instrumente, căci cânta ca o sută de viori. Sunete nemaiauzite se izbesc de bolţi, unele stranii, altele prea înalte, mai înalte decât oricare sunet de vioară auzit până atunci, dar nelipsite de armonie şi vorbesc despre amestecul de Dumnezeu şi diavol din lungul drum al învăţării cântatului. Note viguroase şi nesfârşit de lungi plutesc prin aer fără să se frângă şi un freamăt amestecat cu spaimă superstiţioasă taie sala în timp ce notele sunt încă suspendate în aer. Sala freamătă având în sânge cântecul zbuciumat al băiatului ce a pătruns atât de adânc în suflet de a devenit una cu cel al fiecărui ascultător. Muzica lui plăcea, fascina, speria, nelinişştea, zbuciuma, căuta... Era ceva nemaiîntâlnit...

Speria că atunci când cânta uita de lumea din jurul lui. Ca un posedat, el şi sunetele lui, singur ca un pusnic nu comunica cu lumea cântând, ci direct cu viaţa şi cu Dumnezeu. Sufletul lui se revărsa în sunete până la epuizare, până la uitare de sine. Ascultându-l oamenii deveneau robii sunetelor cutezătoare, ale muzicii nemaiauzite şi li se părea asta ceva neîngăduit. Atât de mare era vraja muzicii sale încât mai întâi ca un firicel, apoi ca un fluviu se răspândise în lume zvonul că îşi vânduse sufletul diavolului pentru a putea cânta ridicându-se peste moarte şi nenorociri, boală şi durere şi atingând cu arcuşul înălţimile ameţitoare ale fericirii. Dezvăluia cântând – ce supliciu pentru auditoriu – suferinţele şi caznele omeneşti, trecea peste ele şi găsea împlinire, fericire, dragoste. Era un deschizător de drumuri, un arhanghel al muzicii ce va veni, un experimentator şi nu i se ierta şi nici înţelegea asta. Vechiul, ce nu înţelege noul, speriat arunca vina pe diavol pentru neînţelesul şi vraja din muzica lui Paganini. Cu cât îi este mai mare succesul cu atât devin înţepăturile şi muşcăturile celor ce nu-l înţeleg mai dure.

Celebru, în culmea gloriei se întoarce la Genova să-şi vadă familia, mai ales pe mama ce îl visase cândva că va fi cel mai mare violonist al lumii.

A simţit că i se rupe inima când mama nu a vrut să-l strângă în braţe şi s-a ferit de el ca de o arătare, semn că vorbe otrăvite ajunseseră până la ea şi le dăduse crezare. Înghiţindu-şi plânsul, nemaisperând la o îmbrăţişare de mamă, s-a rugat să-l găzduiască câteva zile.

Vioara lui a plâns şi în ea plângea inima lui sfâşiată mult timp după aceea şi s-a zbuciumat nebuneşte de răspunsul ei în care îi spunea că alimentele s-au scumpit, că nu are unde încăpea şi el şi că e mai bine să stea la hotel. A intrat şi tatăl şi l-a trimis tot la hotel sau la gazdă, dar din partea lui nu a durut aşa cum a durut din partea mamei... Aceeaşi mamă ce l-a visat că va fi cel mai mare violonist al lumii, aceeaşi mamă ce a ascuns mâncare în munţi pentru el, aceeaşi mamă ce plângea pentru el când era închis în cămară şi bătut...

Cu sufletul sfâşiat, dar netrădând nimic, a scos un cec în valoare de douăzeci de mii de franci şi l-a pus în faţa tatălui său.

O dată cu cecul pe faţa lor, părinţi, surori, cumnaţi a apărut seninul. Feţele tuturor spuneau că poate rămâne acolo, că vor sărbători întoarcerea sa.

S-au repezit cu toţii să-l îmbrăţişeze. Banii topiseră gheaţa cu care a fost primit la început. Şi totuşi, voinic cum era, matur şi faimos, inima lui n-a mai rezistat. Ca în copilărie s-a prăbuşit în genunchi la picioarele mamei şi a plâns în hohote ca atunci când era bătut. Nu se mai putea opri. În loc să cânte la vioară – va veni şi vremea când va plânge vioara tot ce simţise atunci – a hohotit de parcă nu se mai putea potoli şi şi-a căutat în amintiri mama şi dragostea ei din copilărie ce nu mai trăia în femeia asta îmbătrânită şi lipsită de suflet.

Înfometat de iubire, geniul viorii îşi priveşte cu milă şi încredere familia şi nu realizează că aceasta vede în el pe cineva bun de jumulit. Devenise iar copilul chinuit de tată şi exploatat.

Mâna lui părea o prelungire a inimii când cânta alergând pe coarde. Muzica lui zbuciumată căuta mama ce se rugase la icoana îngerului cu vioara şi care visase că el va fi cel mai mare violonist al lumii. Unde eşti!? Nu te găsesc în fiinţa rămasă pe sfânta copilăriei mele! De ce ai murit înainte de a muri, mamă!?... ţipa cântând vioara.

Toţi înţeleg ce cântă el căci o face omeneşte, dar nimeni nu poate cânta ca el. El şi vioara se purtau ca un singur trup, căci instrumentul în mâinile sale era legat organic de cel ce cânta şi cu o tehnică perfectă, cu o desăvârşită cunoaştere a măsurii muzicale lăsa să zboare spre cer cântecul jertfei lui şi a luptei cu greutăţile supraomeneşti. A cucerit Europa cântând, dar a şi speriat-o.

Rar a fost vreun om de geniu mai hărţuit de oameni, familie, biserică decât el. Din cauza presei avidă de senzaţional şi care ştia că nu are nevoie de adevăr pentru a face bani, ci de zvonuri murdare în care Paganini e puşcăriaş, ucigaş, desfrânat, răufăcător şi pentru care un muzician de geniu imaculat ca un înger, arzând pentru muzica lui nu e profitabil, circulă pe seama lui cele mai îngrozitoare poveşti alimentate de biserica ce îl urmărea la tot pasul. A murit de prea multe ori – după ştirile presei – şi şi-a citit anunţul propriei morţi în ziare. Devine un străin pentru propria familie şi stârneşte ura muzicienilor mediocri ce s-au văzut striviţi de geniul său. Nimeni nu-l înţelegea căci vioara lui sărise cântând peste secole şi de ceea ce nu înţelegi te sperii. Că ascultându-l îl vezi pe Laocon devorat de şerpi, că simţi zbaterea lui Prometeu înlănţuit şi cu ficatul devorat de corbi, că plângi ca Fecioara Pietrei lui Michelangelo trebuie găsit un vinovat, iar acesta nu poate fi decât diavolul pentru minţile înguste şi sărace, aşa ceva nu poate veni de la Dumnezeu şi nici măcar de la om. Că o vioară cântă ca o mie de viori, că faci cu ea ceva ce nimeni până la tine nu a mai făcut, că pari posedat cântând căci nu mai există lume, nici răutate şi nici duşmani când o

faci, ci eşti doar tu cu vioara şi te înalți pe culmi, eşti fericit, atingi Neatinsul, vorbeşti de chinuri îndurate, dar cântând nu te mai dor, pentru toate astea nu-i de vină geniul neobosit şi „pustiu” din tine, munca şi exercițiul până la epuizare, setea de a reinventa sunetele după măsura sufletului tău şi a trăirilor tale, ci e un pact cu diavolul, e o plată cu sufletul tău, căci simpluții nu pot înțelege altfel deschiderea de noi drumuri. Nici mort nu l-au lăsat în pace. Fiul său, Achillo, luptă timp de cincizeci şi şase de ani pentru a-i putea îngropa trupul şi cheltuie pentru asta aproape întreaga avere rămasă de la tatăl său. Şi-a plimbat trupul mort al tatălui prin toată Europa de la Marsilia la granița Spaniei şi apoi înapoi până la Genova pentru a găsi un loc unde biserica să-i dea voie să-l îngroape. O perioadă îi adăposteşte sicriul pe insula Saint-Fereol din Marea Mediterană, iar acea insulă mai are şi acum peştera unde a fost fixat cu lanțuri sicriul geniului ce şi mort era încă chinuit. Ce Dumnezeu, ce credință şi ce biserică poate condamna pe cineva la neîngropare şi un fiu să-şi petreacă întreaga viață purtând trupul neînsuflețit al tatălui în căutarea unui loc de odihnă veşnică?!

Pentru a-şi putea îngropa tatăl, fiul îşi petrece viața studiind regulile canonice pentru a putea găsi o cale de a se împăca cu Biserica Catolică.

Dar în căutarea acestei căi trebuie să-şi ia tatăl de pe insulă căci au aflat autoritățile. Iar cutreieră cu el prin San-Remo, prin porturi şi Savona.

Era un copil de patrusprezece ani la moartea tatălui său. Cutreierând cu corpul neînsuflețit, având ca unic scop în viață să fie primit în pământ şi să se poată odihni, creşte, devine marchiz şi un bun cunoscător al dreptului canonic din Italia, atât de bun încât înțelege în sfârşit că doar cu bani se poate împăca cu biserica şi un şuvoi de aur se scurge din averea lui în contul bisericii în căutarea iertării. La cincizeci şi şase de ani de la moartea violonistului a fost în sfârşit îngropat, căci biserica îl iertase. Dumnezeu îl iertase de mult, dacă i-a avut ceva de iertat legat de balastul din fiecare om, căci el iartă mai uşor şi fără bani decât biserica şi asculta în ceruri cum cântă Paganini la vioară despre o lume ce te poate chinui inuman.

Mariana a terminat povestea despre Paganini. Mihai a fumat mult ascultând-o.

— De unde ştii atât de multe amănunte despre viața lui?

— Am citit cărți de la bunica şi de la profesoara de pian. Întotdeauna m-a fascinat muzica şi viața lui. La Stănileşti m-am simțit puțin ca Paganini, doar puțin. Nu vreau să simt măsura întreagă căci n-aş rezista.

Mihai nu ştia ce să mai spună. Şi unul şi altul auzeau în suflet vioara lui Paganini, vedeau în fața ochilor un copil trăindu-şi viața plimbând prin lume sicriul cu trupul tatălui ce nu avea voie să fie îngropat şi sentimentul amar că lumea şi oamenii pot fi destul de răi şi răzbunători încât să nu mai fie nevoie de prezența diavolului îi copleşea. Când biserica judecă şi pedepseşte mai aspru

decât Dumnezeu deşertăciunea lumii te secătuieşte. Niciun cuvânt nu mai avea loc şi putere. Vântul sufla şi arunca o creangă de copac descărnată de frunze în fereastră, luna tot prin ea îi privea blând. Când pleoapele i s-au lipit răpuse de somn în cer, pe pământ, în noapte şi în camera ei plângea o vioară...

Iar i-a căzut capul pe marginea patului adormind şi Mihai n-a avut curaj să se ducă să-i pună o pernă sub cap sau să o învelească.

Pe balcon, fumând o ultimă țigară se gândea la vorbele ei: La Stănileşti m-am simțit puțin ca Paganini... şi sufletul îi era plin de iubire şi milă.

Ce dracu au făcut oamenii cu tine, chinezoaică mică, de te-au făcut să te simți hărțuită şi chinuită ca el!?... Nu sunt oamenii atât de răi. Eşti tu prea sensibilă... Şi dacă oamenii sunt mai răi decât i-am cunoscut eu!?... Să nu laşi un om să fie îngropat 56 de ani!? Brrr... Mă ia cu friguri... Şi când te gândeşti că cei ce nu i-au dat voie să fie îngropat pretind că-l slujesc pe Dumnezeu nu mai ştii ce să crezi. Un spirit înalt, un om de geniu închinat total artei sale să fie victima prostiei omeneşti, a fanatismului şi barbariei...

A doua zi Mihai era frânt de oboseală. Dormise doar câteva ore. S-a îmbrăcat în linişte pentru a nu o trezi pe Mariana. Înainte de a ieşi din casă s-a întors înapoi şi a pus o pătură pe ea. Dormea ghemuită şi în casă era răcoare. Sigur îi era frig. S-ar fi aplecat să o sărute, chiar s-a aplecat puțin, dar s-a răzgândit. Nu voia să o sperie şi nici să mai facă tot el paşi spre ea, de parcă învelitul cu pătura nu era un pas spre ea ci un pas spre cer.

A mers la serviciu şi două-trei ore au fost numai probleme de rezolvat. Nu erau piese pentru maşini şi a trimis un om în delegație la Piteşti după ele. Două trei utilaje se defectaseră şi a trebuit să supravegheze repararea lor. Când totul era gata s-a învoit pentru o oră timp în care a mers la doctor la spital apoi la Stănileşti cu concediul medical al Marianei pe ultimele zile din octombrie şi pe întreaga lună noiembrie.

Secretara la care a lăsat actele i-a spus că s-au adus salariile pe lunile septembrie şi octombrie.

— Am să vin cu ea să-şi ia banii. Mulțumesc.

La ieşire s-a întâlnit cu şefa Marianei. A salutat-o fără a şti cine e şi în gând şi-a spus că nu a văzut în viața lui un om cu o privire mai rea. Linia subțire a buzelor tot despre duritate vorbea.

— Doamna Aurora, interveni secretara, dumnealui a adus concediu medical pentru Mariana Vlaicu.

Femeia îl privea ca pe o gânganie, de sus până jos şi iar de jos în sus. Îl cântărea. Îl măsura. Trebuia să ştie cine-i domnul ăsta prostit de Mariana ce nu-şi pleacă privirea în fața ei. Era pe teritoriul ei în sediul CAP-ului, aici ea era stăpână absolută şi toată lumea pleca capul la comanda ei.

— Tu cine eşti? întrebă cu aerul cu care păianjenul îşi cercetează musca prinsă în capcană. Tonul era mult prea ridicat şi disprețul evident. Îl cântărise, îl măsurase, trase concluzia că este nimeni prin comparație cu ea şi că poate să-şi demonstreze puterea.

— Nu vă priveşte cine sunt. Am adus concediul ei. Mâine am să vin cu ea să-şi ia banii.

Tonul lui era la fel de rece ca al ei. Nicio clipă nu şi-a plecat privirea.

— Deci nu e în spital dacă poate veni mâine după bani. În agricultură nu-i timp pentru boală sau teatru – accentuă ironic ultimul cuvânt – aşa că ori vine la serviciu ori o dau afară.

— Este în spital. Intenționam să o iau de acolo mâine special pentru salariu, dar nu am s-o mai iau, ci o să vin eu cu buletinul ei.

Vocea îi era fără tremur semn că răutatea şefei îl lăsa imun.

— Nu vi-i dau! Cine ştie cine sunteți... – îi păru rău pentru cuvântul sunteți şi se corectă, căci nu era ea omul să vorbească oricui cu respect – eşti tu! Poate i-ai furat buletinul!

Calmul lui Mihai s-a dus pe apa sâmbetei. Ar fi strâns de gât otrava din fața lui. S-a calmat şi a hotărât să-i răspundă cu aceeaşi monedă. El nu era Mariana şi nici stofă de martir nu avea. Lovea când era lovit şi o făcea cu foarte multă plăcere chiar.

— Nu v-am dat voie să mă tutuiți, doamnă, deci cuvântul corect este sunteți. Sunt inginerul Mihai Avram viitorul soț al Marianei. Mâine voi veni cu buletinul ei şi cu o procură specială după bani. Aşa e legal.

Secretara nu avea aer. Rar reuşea cineva să-i închidă gura Aurorei Popescu. Banii şi funcția îi dăduseră de mult timp impresia că ea este un mic Dumnezeu al locului. De fapt de când era ea secretară nu se întâmplase niciodată. Femeii nu-i convenea să fie învinsă. Ochii verzi albăstrui au devenit mercur topit. Îl privea pe bărbatul din fața ei printr-o fantă îngustă lăsată deschisă între pleoape cu atâta ură că dacă ura ar putea ucide trebuia să fie deja mort.

— Nu vi-i dau! Aici eu sunt şefa!

Mihai intuia ce fel de viață a dus Mariana cu un astfel de zbir. Tot ce îşi dorea era să o învingă. Ştia cum să o facă. Trebuia să-i amintească doar că şi ea are şefi. Mulțumi în gând lui Dumnezeu că cel mai bun prieten al său e jurist la Direcția Agricolă şi că-i finul directorului.

— O să mi-i dați. Am să vin după ei cu juristul de la Direcția Agricolă. Am să-l iau şi pe director cu mine dacă e nevoie.

Secretara nu-şi putea înghiți râsul în spatele lor, dar o făcea căci ştia că trebuie să rămână cu „Medeea” după ce va pleca bărbatul ce a supărat-o.

Se părea că şefei nu-i mai ajunge aerul după felul în care căscase gura.

Mihai profitând de starea ei de şoc s-a aplecat spre ea astfel încât să nu audă nimeni ce avea de spus.

— De ce sunteți aşa scorțoasă? Am impresia că nu sunteți satisfăcută sexual. Sărut' mâna.

Ultimele două cuvinte au fost spuse tare, restul a fost doar o şoaptă.

A plecat fără a privi înapoi. Secretara privea fața stacojie a şefei şi se aştepta dintr-o clipă în alta să dea în apoplexie, dar nu a dat. Urletele ei l-au ajuns pe Mihai pe scări şi l-au făcut să râdă, iar pe secretară au băgat-o în boale.

— Ce stai şi te uiți ca proasta? Ce ai lucrat astăzi? Arată-mi că de nu îți tai ziua. Atâta aştepți să vezi cine mai intră pe uşă şi să caşti gura!

Țipând s-a dus în biroul ei. A trântit uşa de s-au cutremurat pereții. Toți angajații aveau inima cât un purice. Ştiau că vor avea o zi grea. Şefa era nervoasă.

Mihai cânta în maşină în drum spre Suceava. Se simțea bine chiar dacă a fost un pic mai ticălos decât ar fi fost normal, dar nu-i părea rău. A vrut să fie doar o remarcă răutăcioasă şi nu şi-a imaginat că vorbele lui vor lovi atât de tare decât după ce a văzut reacția femeii. Lovise din plin căci o atinsese unde o durea mai tare. La ce viață i-a făcut Marianei nu regreta deloc. L-a serviciu a fost foarte distrat. Se gândea cum va da a doua zi ochii cu „Medeea".

În drum spre casă a trecut pe la un magazin unde avea relații şi, deşi toate rafturile erau goale, a obținut ficat, salam şi carne tocată. A trecut şi pe la fabrica de lapte unde avea altă relație şi a făcut rost de unt şi lapte. Şi într-o parte şi în alta a promis nişte piese pentru maşină de care va face rost din fabrică la el. Pâine, apă minerală şi nişte papuci de casă pentru Mariana a găsit în magazin fără relații. Tot fără relații a cumpărat hârtie igienică, pastă de dinți, săpun şi detergent.

Era aproape seară când s-a îndreptat spre casă. Urcând scările bărbatul puternic ce o pusese cu botul pe labe pe şefă, ce avea relații şi pile şi care se descurca în orice situație deveni un băiețel emoționat.

Oare ce face!? Oare mă aşteaptă?! O fi mâncat?! Şi-a luat pastilele?!...

Realizând în ce hal a ajuns a început să râdă singur.

Nu numai şefa e nesatisfăcută, mai cunosc pe cineva, şi-a zis în timp ce băga cheia în broască.

Lumina era stinsă. S-a descălțat şi s-a dus cu o parte din cumpărături în baie, apoi cu celelalte, cu alimentele, în bucătărie.

A aşezat totul în frigider şi s-a uitat atent la mâncare. Era neatinsă. Mariana nu mâncase nimic toată ziua. S-a uitat la ceas. Era şase. O fi dormit toată ziua. Mă duc să o scol şi să vină să mănânce. Apoi mergem la plimbare. La noapte trebuie să dorm şi eu. Nu-i mai dau voie să-mi vorbească de Paganini. Astăzi era să adorm la volan...

A încremenit privind patul. Era gol. Aşternuturile întinse şi pătura împăturită, dar ea nu era nicăieri. De durere îşi simțea inima zbătându-se în piept ca o pasăre închisă în colivie.

... A plecat... a plecat... am crezut că nu o să plece... i-am lăsat cheia ca să-i dau libertate absolută şi am crezut ca un prost că nu va pleca... Am cumpărat mâncare şi lucruri pentru ea... O iubesc... Astă noapte am fost cel mai fericit bărbat de pe pământ... Fii bărbat, nu ai voie să plângi!... Ai pierdut-o... S-a terminat...

Ca să nu plângă a căutat febril prin dulap o sticlă. O avea acolo de mult. Îşi turna cu mâinile tremurând băutura în pahar. A băut dintr-o înghițitură totul şi s-a mirat că nu a simțit arsura alcoolului pe gât. De fapt nu mai simțea nimic decât zbaterea inimii şi durerea ei. Mariana plecase şi luase cu ea până şi sufletul lui. Şi-a mai pus un pahar. Nici de data asta nu a simțit arsura. A început să cânte şi cântând se gândea la Ramona. Oare aşa tare duruse şi la ea!? Cânta binişor, nu ca un om beat, ci ca un îndrăgostit rănit ce în loc să plângă cântă, o melodie populară în care o mierlă bolnavă plânge că dacă o muri n-are cine o jeli. A chiuit după versul „frunzuliță foi de fragă" şi nu-i venea a crede că-i glasul lui cel care chiuie. Cântecul s-a terminat şi băutura din sticlă la fel. Oricum nu fusese plină, ci mai puțin de jumătate.

Mă duc la Ramona! şi-a zis şi a încercat să se ridice în picioare, dar a căzut pe covor. Era beat mort. Nu mâncase nimic toată ziua. A uitat şi nici foame nu i-a fost. S-a săturat cu iubirea lui pentru Mariana. Nu pot să merg la Ramona... Nu pot fi atât de ticălos... Să alerg la ea de câte ori mă doare... Ea la cine să alerge!? Nu ştiu...

„Frunzuliță foi de fragă
Mierlița când e bolnavă
Vine cucul şi o întreabă
Ce-i cu tine soro dragă?
Mi-e că dacă oi muri
N-are cine mă jeli..."

repeta el iar cântecul aşa cum îl auzise în copilărie în sat apoi îl continuă din capul lui şi nici nu-i venea a crede că i se întâmplă asta. Beat, suferind ca un câine, adăuga la versuri ştiute alte versuri şoptite de inima sa...

„Mi-e că dacă oi iubi
Tare mult aş suferi.
Mi-e că dacă oi iubi
Inima s-ar veşteji..."

Fără Mariana, dar şi fără Ramona, rămas singur cuc a cântat ca o mierlă bolnavă – ca şi cea din cântec – până când a adormit în mijlocul camerei pe covor.

Chiar şi în somn ceva îl chinuia: Unde e?! Cine ştie ce i se poate întâmpla!? O omor dacă o prind! N-o omor... Cum s-o omor!? Doar nu-s nebun... O iubesc...

Mariana dormise până pe la două. S-a trezit şi a mâncat o felie de pâine. Nu a avut curaj să deschidă frigiderul şi să ia ceva. A făcut curat în cameră şi apoi a răsfoit nişte reviste din biblioteca lui Mihai. Timpul trecea greu. Îi era urât. Atâtea zile stătuse închisă în spital încât îi era dor de aer. Până vine Mihai mă duc să mă plimb, şi-a zis. A plecat fără o țintă anume. A trecut prin fața liceului şi i s-a făcut dor de doamna dirigintă Adriana. Deşi plecase fără a ajunge undeva, mânată de dor şi de amintiri a trecut pe la galeria de artă. Nu a mirat-o deloc văzând pe geam, nu a intrat în expoziție, tablourile pe care le visase şi nici faptul că expoziția se chema „Metamorfoză". S-ar fi mirat totuşi dacă ar fi aflat că aceste tablouri au fost pictate după ce ea le visase. Ele au fost mai întâi în visul ei, apoi în visul pictorului şi de-abia apoi pe pânză. A privit chipul artistului de pe afiş şi a avut acelaşi sentiment de dor ca şi față de doamna dirigintă şi nimic mai mult. Exista cineva în viața ei pentru care simțea cu mult mai mult, o ajuta să-şi limpezească trecutul şi sentimentele. Ştiind că are unde se întoarce şi la cine nu se mai lega cu disperarea de altă dată de profesor şi nici nu mai suferea ca în trecut. Putea trece pe lângă propriile amintiri fără să o doară căci exista şi pentru ea un liman, un bărbat ce i-a spus „puiuț" şi care a ascultat-o toată noaptea aproape vorbind de Paganini. Se termina şi pentru ea adolescența cu sentimente amestecate şi confuze, devenea un adult ce ştia clar unde e pământ uscat pe care să calci cu nădejde şi unde e mlaştină în care te poți scufunda. Ca adolescent nu prea ştii. O zi e totul pământ uscat, altă zi e totul mlaştină, iar altă zi e şi uscat şi mlaştină amestecate dar nu ştii unde-i una şi unde-i alta ca să poți călca. Inima îi spunea că pământul uscat pe care se poate baza călcând, în care îşi poate înfige rădăcinile e Mihai.

De la expoziție a plecat pe strada Biserica Armenilor. A privit casa unde a stat câțiva ani şi a fost fericită, a suferit privind, dar nu ca în trecut şi nu-i venea a crede că se vindecă de durere. Avea pe cineva, avea un locşor sub soare şi pe pământ şi asta o vindeca de trecut.

A plecat spre cimitir. Mormântul bunicii era năpădit de buruieni înalte, uscate de brumă şi cu semințe în vârful tulpinilor. A curățat mormântul şi a vorbit cu bunica.

Ce zici tu, bunico, să fac!? Să am încredere în Mihai? O zi e bun, o zi e rece şi dur. Îmi place cum râde de mine şi cum are grijă de mine.

Vântul sufla printre crucile neclintite. Mirosul inconfundabil al bunicii din copilărie umplu văzduhul. O şoaptă, spusă parcă de suflarea vântului, o înfioră: ...Îl iubeşti?...

A privit în jur. Nu era nimeni. S-a înfiorat de teamă.

A fost o părere, şi-a spus şi s-a aplecat să termine de smuls buruienile.

Mi-a pupat genunchiul, bunico, când m-am lovit. Mi-a plăcut. Simțeam un nod în stomac şi m-a cuprins o moleşeală. Am vrut să întind brațele spre el, dar nu am avut curaj că e tare rău în ultima vreme. Am vorbit toată noaptea. I-am povestit de Paganini şi de tine...

Vântul a înfiorat iar iarba uscată şi a mişcat copacii goi ce înțepau cerul cu mâinile descărnate întinse spre el şi a purtat o şoaptă spre Mariana.

... Îl iubeşti?...

Nu ştia cine o întreabă. Era iar mirosul bunicii prezent. Nicio clipă nu s-a gândit că întrebarea i-o punea propriul creier. Îi era atât de frică de ea încât căuta în jur să vadă cine o întreabă. Şi de răspuns îi era teamă.

Când pentru a treia oară veni la ea ca un fior întrebarea nu a mai putut fugi de răspuns.

... Nu ştiu dacă îl iubesc, bunico. De fapt, ce e iubirea?! Cine a văzut-o!? Cine a pipăit-o?! Cine a gustat-o!?... Dacă-i o himeră, un cântec de fată morgană ce ne atrage ca focul ce atrage în noapte insecte, iar acestea, îndrăgostite de lumină, se duc spre el şi mor arse!?... Iartă-mă, bunico, pentru tot ce am spus. Frica mă face să gândesc aşa. Eu ştiu ce e iubirea căci toată viața am căutat-o şi am fost însetată de ea...

Grozav de însetată... disperată căutare... acum că a venit nu o recunoşti... şopti vântul, dar ea nu a auzit şoapta lui.

Nu ştiu dacă iubesc... Îmi place râsul lui chiar dacă râde de mine, îmi place să vorbesc cu el. Are grijă de mine. Îmi aduce trandafiri galbeni, bunico. A! Era să uit: mi-a pupat degetul când m-am înțepat într-un spin...

Mormântul era curățat de buruieni. Vântul nu mai aducea nicio şoaptă a bunicii. A plecat spre oraş negăsind răspunsul la întrebarea văzduhului. Şi totuşi inima ei ştia răspunsul căci o grăbea să meargă repede spre casă. Era aproape întuneric când a ajuns în fața blocului. S-a speriat realizând că trecuse atât de mult timp d când plecase. A privit spre geamul garsonierei. Lumina era stinsă, deci Mihai nu venise acasă.

Când a dat de el căzut pe covor şi-a simțit inima la fel ca el când nu a găsit-o pe ea: o pasăre zbătându-se dureros în colivia pieptului. Nicio clipă nu s-a gândit că-i beat şi că doarme, ci a crezut că-i mort. A alergat la el şi şi-a pus capul pe pieptul lui. I-a auzit inima bătând şi de bucurie a început a plânge. I-a luat capul în mâini.

— Ce-i cu tine, Mihai!? Ți-e rău!? Trezeşte-te! Mă sperii! Chem salvarea!

Mihai o auzea vorbind şi credea că are halucinații. Nu a deschis ochii. Îi simțea palmele ținându-i capul şi nu-i venea a crede că poate fi atât de frumos visul, beat fiind. A încercat să mormăie ceva, dar nu a reuşit. Fața ei s-a lipit de a lui. Lacrimile ei atingându-l l-au fript şi l-au trezit din beție.

— Trezeşte-te, Mihai! Te rog... Mă tem...

Deşi era treaz, deşi îi era milă de ea nu a deschis ochii căci se temea că dacă îi deschide ea dispare. Era minunat să o audă rugându-se de el.

— Mă duc să-ți aduc apă.

A venit iar cu apa. I-a pus capul în poală şi l-a udat.

El nu voia să deschidă ochii. Era prea frumos ca să nu se lase încă puțin alintat de ea. Capul sprijinit pe picioarele ei, mâinile mângâindu-i obrajii şi şoapte în urechi era fericirea raiului adusă pe pământ.

— Te rog, trezeşte-te! Nu ştiu ce să fac să-ți revii! Mă tem atât de tare...

Capul lui s-a mişcat încet încât gura ei să nu mai fie la urechea lui ci să vină spre gura lui.

— Sărută-mă ca să-mi treacă, a şoptit fără a deschide ochii.

Era o glumă. Un fel de a-i arăta că s-a trezit. Când ea a început să-l sărute stângaci, a realizat că nu i-a înțeles gluma. Era atât de speriată încât a luat cererea lui în serios. Chiar credea că trebuie să facă asta ca să-şi revină.

— Acum ți-e mai bine!? Ți-a trecut?

Era bărbat şi era suficient de şmecher ca să nu profite de o asemenea ocazie. Înghițindu-şi râsul a şoptit aproape leşinat:

— Nu încă.

I-a sărutat iar blând şi gura şi obrajii. Mâinile lui s-au întins şi au prins-o în brațe în timp ce se ridica de jos. O ținea strâns şi sărutul ei mai mult vis a devenit sărutul lui devastator, însetat, flămând, nebun...

Printre petale de sărut când ea a scâncit: Acum ți-ai revenit!? râsul lui a răsunat până în apartamentele vecine. O ținea strâns în brațe, îi primea pumnii ce îl loveau în piept căci a înțeles în sfârşit gluma lui cu sărutul şi râdea fără a-i auzi cuvintele sau i le auzea şi nu conta.

— Ştii tu ce frică mi-a fost!? Cum ai putut să te prefaci!? Eşti un ticălos!

El îi simțea trupul în brațe şi o dorea nebuneşte. Şi-a plecat capul în părul ei ce mirosea a iasomie şi a vis şi cu vocea de nerecunoscut i-a şoptit lângă tâmplă:

— Te vreau cum n-am vrut niciodată o femeie! Vrei să fii a mea toată?

Şi pe ea o cuprinsese amețeala la fel ca pe el, dar cuvântul „te vreau” i-a alungat-o. Ştia din coşmar ce înseamnă când un bărbat spune „te vreau” şi se temea. Devenea lucrul acelui bărbat, o jucărie ce îi făcea poftele. Nicio clipă nu s-a gândit că un bărbat poate spune unei femei „te vreau” şi asta să fie sinonim cu te iubesc.

A devenit rigidă în brațele lui. Se lupta cu el să-l îndepărteze. Nu voia să fie la fel ca în coşmar. Beția lui Mihai a dispărut. Îi era clar că fata nu simte nimic pentru el. I-a dat drumul din brațe ca să nu se mai zbată ca o nebună. Trebuia să înțeleagă că el nu o obligă cu nimic.

— Te vreau, dar nu şi dacă tu nu vrei. E un fel de cântec ce trebuie să-l cântăm împreună. Mai mult decât trupul tău vreau iubirea ta, sufletul tău; dacă aş avea numai trupul ar fi prea puțin.

În timp ce vorbea, Mihai îi mângâia fața ca să înțeleagă că nu-i supărat şi ca să-i împrăştie aerul pierdut ce pusese stăpânire pe ea.

Simion nu era aşa... şopti cineva în gândul ei.

Mihai a lăsat-o pe covor să-şi revină şi s-a dus în baie. Făcea duş cu apă rece şi jura că nu se va mai apropia niciodată de ea dacă nu va face ea următorul pas. Amintindu-şi cum l-a sărutat ca să-i treacă răul, iar a pus stăpânire pe el râsul şi când s-a potolit a ştiut că iar a jurat degeaba. Va fi un jurământ pe care nu-l va ține.

— Hai la bucătărie să mâncăm, chinezoaică, i-a spus când a ieşit din baie neluându-i în seamă aerul de copil stingher şi părăsit.

Ea l-a urmat.

— Ce să fac?

— Stai pe scaunul ăsta şi priveşti în timp ce eu fac ficat prăjit. Trebuie să mănânci în fiecare zi, căci eşti anemică. Mai fac şi ochiuri. Mai am unt, salam şi lapte. De ce nu ai mâncat nimic azi? o întrebă în timp ce aşeza feliile de ficat în tigaia cu ulei fierbinte.

— Am mâncat o felie de pâine. Nu am deschis frigiderul. Nu mi-ai dat voie.

Mihai o privea cu infinită iubire. S-a dus la ea şi a sărutat-o pe obraz.

— Ai voie să iei orice doreşti. Mâine să mănânci. Ai înțeles?

Ea a dat din cap că da, iar el s-a dus să continuie treaba.

În timp ce mâncau Mihai i-a povestit tot ce făcuse în acea zi, că a fost la doctor şi la Stănileşti, dar nu a dat amănunte.

— Trebuie să mă duc mâine să-ți iau salariul pe două luni. Vreau să-mi dai buletinul şi o procură. Îți aduc banii eu, căci în acte eşti încă internată şi nu vreau să ai probleme cu şefa.

— Din ei am să-ți dau banii ce i-ai dat gazdei pentru lemne şi lumină. Am să-ți plătesc şi ce ai cheltuit cu mine la spital şi acum.

— Taci dracului din gură şi mănâncă! a țipat el furios că iar vorbeşte de plată, dar nu mai tare decât țipase oricând altă dată la vreo femeie, dar i-a părut rău că a făcut-o când a văzut că ea de frică a scăpat furculița jos din mână.

I-a adus altă furculiță şi i-a pus-o lângă farfurie.

— Iartă-mă. Mănâncă.

Nu mai putea mânca chiar dacă nu se săturase. Simțea că are un nod în gât. Mihai nu mai putea mânca nici el.

— Nu am vrut să te supăr. Voiam doar să înțelegi că ceea ce e între mine şi tine nu se rezumă la bani, la a-mi plăti o datorie.

Ea părea că nu-l ascultă. Ar fi vrut să se ridice de la masă şi să plece să se culce, dar nu avea curaj. Se temea ca el să nu o certe.

— Pot să plec de la masă? se rugă ea şi a făcut-o exact ca un copil.

Mihai nu mai înțelegea nimic în legătură cu ea. Ramona, sau oricare altă femeie din viața lui, ar fi țipat la el la fel de tare apoi s-ar fi împăcat de parcă nimic nu se întâmplase, ar fi continuat să mănânce şi mai târziu ar fi făcut dragoste ascultând muzică. Mariana în loc să țipe la el s-a închis în cochilie apoi a devenit copil ce se roagă să-i dea voie să se ridice de la masă. Obosit sufleteşte nici măcar nu i-a răspuns.

— Pot?...

— Bineînțeles că poți. Fă orice vrei şi nu-ți mai cere voie nici să iei mâncare din frigider şi nici să te ridici de la masă. Consideră-te aici acasă la tine şi fiecare om acasă la el face ce vrea.

Aproape toată viața şi-a cerut voie chiar şi pentru a merge la wc, tot toată viața a mers la masă cu rândul şi la oră fixă şi acum i se părea normal să-şi ceară voie şi să umble în frigider şi să se ridice de la masă. Cuvintele „consideră-te aici acasă la tine" erau la fel de valoroase ca şi cele în care îi spunea că ochii ei cu lacrimi îl dor mai tare decât ochii lui plângând şi o făcea să vadă dincolo de teama ei ce o făcea să nu mai judece normal că Mihai are un suflet de aur.

— Să nu plângi, chinezoaică! Dacă plângi iar mi-e rău şi nu-mi trece decât dacă mă săruți!

Râsul ei în care sunau clopoțeii din vise cu îngeri a umplut camera.

— Nu te mai sărut căci acuma ştiu că-ți bați joc de mine...

— Niciodată, absolut niciodată să nu mai spui şi să nu mai gândeşti asta! Eu nu îmi bat joc de tine! Să-ți fie clar!

Era mai ferm ca oricând spunând asta. Chiar îl durea că Mariana a putut gândi aşa ceva.

— Să mergem la culcare. În seara asta nu-ți mai dau voie să-mi vorbeşti de Paganini că mor de somn. Eu strâng de aici, tu du-te la baie. Ți-am cumpărat nişte papuci de casă. Vezi dacă îți plac.

Aproape involuntar ea s-a gândit la bani şi Mihai a înțeles la ce s-a gândit, dar nu au zis nimic niciunul nicialtul. Ea, care până la sfârşitul liceului nici măcar nu cunoştea bine banii, decât monezile cu valori foarte mici, a descoperit că ei există şi că sunt şi foarte importanți şi acum i se părea normal să se gândească mereu la ei şi la cât costă orice lucru pe care i-l cumpăra Mihai. Cât costă!?... era o întrebare esențială căci voia să ştie bine care-i prețul oricărui lucru în bani, căci dacă trebuia plătit cu suflet, ea nu putea plăti şi nici nu merita prețul. Tăcea încurcată. Ar fi vrut tare mult să lămurească problema banilor cu Mihai.

— Uite cum facem, chinezoaică, se hotărî Mihai să rezolve problema ce o frământa. Îmi plăteşti lemnele şi lumina de la gazdă, dar nu-mi dai nimic pentru ceea ce am făcut eu din plăcere.

— Dar mâncarea, spitalul, papucii de casă?

— Astea toate intră la capitolul plăcere şi acum treci la culcare că m-am săturat de tine! Eşti o pacoste!

Se prefăcea sever şi ea ştia că se preface. El a rămas să strângă în bucătărie şi ea s-a dus la baie şi de acolo îl auzea pe el cântând şi i se părea că are voce chiar dacă nu auzea bine cuvintele. Erau aceleaşi versuri ce le spusese când era beat şi nefericit. Acum că i se schimbase starea de spirit şi versurile au devenit altele.

Mi-e că dacă aş iubi

Tare fericit aş fi.

Mi-e că dacă aş iubi

Sufletul mi-ar înflori...

L-a auzit lălăind când a ieşit din baie şi nu a făcut niciun zgomot ca să nu-l întrerupă. Erau momente şi gesturi la Mihai ce îi spuneau clar că el nu este ca Simion şi acum când cânta nu era ca el.

A terminat treaba în bucătărie şi s-a dus la baie fără a face zgomot căci ea deja adormise. A adormit şi el imediat ce s-a băgat în sacul de dormit. Era frânt de oboseală.

A doua zi Mariana a găsit un bilețel pe masa din bucătărie şi pe el erau puse păpuşile pupăcioase. A citit bilețelul.

Mănâncă orice vrei. Bea şi lapte căci ai lipsă de calciu. Ia-ți medicamentele. Citeşte bilețelele păpuşilor.

Mihai

A desfăcut mai întâi biletul băiatului. Pe el scria: Mi-e rău. Sărută-mă ca să-mi treacă! Pe al fetei erau cuvintele: Cât costă?...

A rămas îngândurată cu bilețelul fetei în mână. Înțelegea, în sfârşit, durerea lui Mihai când ea amesteca în toate şi tot prețul şi plata. Prin păpuşi a vrut să-i dea o lecție şi să o facă să înțeleagă şi chiar a înțeles, căci a durut-o întrebarea pusă în biletul fetei şi care era întrebarea ei. Se aşteptase ca Mihai să-i scrie cu totul altceva în bilet cum ar fi „vreau”, „nu vreau”, dar nu întrebarea rece, calculată ce rupea mereu vraja. Chiar realiza cât de mult îl rănise mereu pe Mihai. Toată ziua s-a gândit la bilețel. Era ca şi cum cineva îi punea ei întrebarea „Cât costă?” şi nu se simțea bine deloc. Amestecase atât de rău lucrurile cu sentimentele, cele ce au preț cu cele ce sunt de neprețuit şi îi părea rău. Avea atâtea explicații de dat lui Mihai...

Bărbatul iar a alergat toată ziua ca să-şi poată face treburile la serviciu, dar să ajungă şi la Stănileşti. A mers pe la două aproape şi s-a bucurat că a mai

găsit-o încă pe casieră. Bineînțeles că a mers singur. A primit pe două luni o mie patrusute douăzeci de lei şi nu-i venea să-i ia de pe masă şi să-i pună în buzunar. Credea că e o greşeală. La ei la fabrică nimeni nu lua sub două mii de lei pe lună. Se aşteptase ca Mariana să ia pe două luni aproximativ patru mii de lei.

— Doar atât!? Sigur nu e o greşeală?

— Nu, i-a răspuns femeia fără a ridica nasul din hârtii şi îi indică cu degetul unde trebuie să semneze.

Semnând a văzut că la ceilalți erau sume cu mult mai mari.

— De ce aşa puțin pe două luni?

— Vorbiți cu şefa. Este în birou la ea.

Mihai a plecat hotărât spre biroul contabilei şefe. A salutat-o mai întâi pe secretară, ce i-a răspuns şi pe lângă răspuns l-a premiat cu cel mai minunat zâmbet al ei, era un fel de a-i fi recunoscătoare pentru că ieri înfruntase Medeea, apoi a intrat în biroul şefei. Nu s-a sinchisit deloc de otrava din privirea ei. A întrebat calm de ce a primit atât de puțini bani pentru Mariana.

— Suntem în agricultură. Nu sunt fonduri. Nu facem planul. Ca să o pot plăti o fac cu norme agricole transformate în bani şi primeşte atât cât primesc şi țăranii în funcție de realizarea planului.

— Deci ea a lucrat la birou, ca merceolog, dar a fost plătită ca țăran cooperatist… traducea aparent calm Mihai spusele contabilei.

— E perfect legal, a adăugat şefa la fel de calm.

— Nu se poate să fie legal!

— Ba da, tovarăşe inginer! Am o hârtie semnată de mâna ei că e de acord să fie plătită aşa!

Şefa era triumfătoare. Proasta de Mariana chiar semnase hârtia!

Mihai tăcea zăpăcit. Nu înțelegea cum a putut semna Mariana o astfel de hârtie. Probabil că a fost prostită.

— Vreți să v-o arăt? întrebă şefa afişând cel mai rece zâmbet ce l-a putut vedea Mihai la vreo femeie vreodată.

— Nu. Nu-i nevoie. Vă cred că există. Am să fac totul să obțin altă hârtie în care Mariana să declare că nu mai vrea să fie plătită ca membrii cooperatori, ci cu salariu omenesc. O să fie perfect legal…

A terminat de vorbit şi a ieşit fără a saluta. Furia îl orbea. Lupta Marianei devenise lupta lui şi făcea totul pentru ea.

A intrat iar în biroul casierei şi i-a poruncit:

— Vreau să ştiu cât a lucrat Mariana la dumneavoastră şi cu cât a fost plătită!

Porunca nu admitea replică sau refuz. Femeia a răsfoit febril dosarul cu statele de plată.

— S-a angajat la începutul lui august. A primit salariu şaptesute cincizeci şi patru de lei pe august.

— Atât?! întrebă Mihai.

— Atât, a răspuns blând femeia. Pe lunile septembrie şi octombrie vi i-am dat dumneavoastră acum.

A ieşit îngânând un salut anemic. Calcula în gând cum s-o fi descurcat Mariana trei luni cu şaptesute de lei şi nu ajungea cu rezultatul calculului la nicio soluție logică. Era imposibil.

Pâine, haine, mâncare, gazdă, curent electric... enumera în gând apoi adăuga: şaptesute de lei... şi nu mai ştia ce să zică.

Habar nu avea că din cei şaptesute de lei a luat numai şase căci o sută a lăsat-o pentru cadoul de ziua şefei.

Imaginea ei ghemuită la uşă a fost răspunsul calculelor.

La Stănileşti m-am simțit un pic ca Paganini...

Se simțea rău de durerea ei... Şi-a amintit cum i-a cerut să se culce cu el pentru zece lei... Paganini... Paganini... povestea lui... povestea ei... vioara lui... cuvintele ei... A cânta sau a scrie nu este greu. Este greu să trăieşti, după aceea să traduci din trăire în sunet sau cuvânt viața adevărată e natural ca respirarea. Problema e: vrei să trăieşti ce a trăit Paganini sau numai să compui ca el!? Sigur nu vrei să trăieşti...

Gândurile aiurite i s-au oprit brusc. Şi-a amintit de biletul pus la gâtul păpuşii şi a condus nebun spre Suceava. Dacă ar fi ştiut că a trebuit să trăiască trei luni cu şaptesute de lei ar fi înțeles de ce întreabă atât de des „Cât costă?" şi de ce e atât de preocupată de prețul lucrurilor. Nu că-i avară, nu că vrea ca totul să fie plătit, ci pentru că ştie ce cumplit e să întinzi banii şi să-i faci să ajungă.

Ce rău îmi pare că i-am scris întrebarea aceea. Am să-i explic. Am să-i cer să-mi povestească totul de la Stănileşti. Numai să nu fi plecat iar... E mereu pe picior de plecare.

Urca câte trei trepte o dată. În gând avea mii de explicații de dat şi de cerut. Mai întâi le va da el apoi le va cere.

O iubesc... O iubesc... O iubesc... cântau paşii lui urcând trepte şi nu erau picioare cele care călcau, ci aripi, şi nu urcau în bloc, ci spre rai... raiul de pe pământ ce îl trăieşti iubind.

Poți să construieşti case şi dacă n-ai iubit n-ai construit nimic, poți să călătoreşti în aer şi pe ape şi dacă n-ai iubit n-ai ajuns nicăieri, poți să plângi mult, dar dacă nu ai plâns niciodată din iubire nu ştii cu adevărat ce-i lacrima, poți să tai munții sau să ajungi în mijlocul pământului şi dacă n-ai iubit nici munții şi nici adâncimile pământului nu ți-au umplut inima...

A intrat în casă şi a uitat toate explicațiile ce le avea de dat. Ea a venit spre el şi l-a cuprins.

— Iartă-mă, i-a şoptit lângă ureche. Mulțumesc pentru tot ceea ce faci pentru mine căci nu are preț.

O ținea strâns şi nu-i venea a crede că ea a întins brațele spre el şi că mâinile îi strâng gâtul. Capul i se odihnea pe piept şi el a uitat toate cuvintele. Nici ea nu mai ştia prea multe, dar câte spusese erau destule să facă din Mihai un om fericit.

— Ai mâncat? Ai băut lapte? întrebă el ținând-o încă în brațe.

— Da. De dimineață.

Şi-a desfăcut brațele din jurul ei şi s-a aplecat să se descalțe.

— Mergem la bucătărie să mâncăm. Îți dau banii. Îmi explici cum ai trăit la Stănileşti cu şaptesute de lei trei luni apoi mergem la cumpărături.

— Nu vreau să-ți explic!

— Nu am întrebat dacă vrei, ci am spus că o faci şi gata. Sunt bărbat şi trebuie să faci ce spun eu!

Ea l-a privit o clipă nelămurită. Felul lui de a fi când blând când sever încă o şoca. L-a urmat în bucătărie şi din prag îl privea cum trebăluieşte. A scos câțiva cartofi şi a început să-i curățe.

— Sunt femeie şi pot să fac mofturi cât lumea!

Lui Mihai îi plăcea că nu s-a supărat şi că începe să-i dea replici. Nu-i plăceau femeile supărăcioase pentru orice vorbă.

— Am ac de cojocul femeilor mofturoase.

— Da? Ce le faci?

— Secret. O să afli.

Mihai i-a făcut din ochi iar ea a început să râdă.

A privit apoi cum pune cartofii la fiert şi carne la prăjit.

— Cine te-a învățat să găteşti?

— Puțin mama. Restul singur. Sâmbătă facem sarmale. Vrei?

— Vreau, dar trebuie să mă înveți tu. Nu ştiu să fac nimic mâncare. Uite – arătă ea găleata de gunoi în care Mihai a pus cojile de la cartofi – am încercat să fac un ou dimineață şi vezi şi tu ce a ieşit!

Printre coji se vedea ceva negru. Era un ou ars.

— Mi-a sărit şi ulei pe degete.

— Hai în cameră cât se face mâncarea.

El s-a aşezat pe pat. Ea privea pe geam.

— Vino lângă mine. Arată-mi degetele pe care ți-a sărit ulei.

S-a aşezat lângă el şi i-a arătat mâna.

— Nu m-am fript tare. Nu am semn.

A început să-i sărute degetele pe care nu se vedea nicio urmă. Cu vocea gâtuită de dorință i-a şoptit:

— Povesteşte-mi de Stănileşti. Vreau să ştiu tot.

Ea şi-a pus capul în poala lui. El îi mângâia părul.

— Nu pot, Mihai. Crede-mă. Povesteşte-mi tu de ce erai pe covor.

— Am băut, m-am îmbătat şi am adormit pe covor.

— Cum, nu ți-a fost rău?!

Mâna lui încă se juca prin părul ei şi nu ştia ce răspuns să-i dea.

— Ba da, îmi era rău de dor de tine. Şi mi-ai aplicat tratamentul care vindecă de dor...

— Care? a întrebat şi în clipa când a făcut-o a înțeles care este tratamentul. El o păcălise să îl sărute.

— Eşti tare şmecher.

— Şi mă mai fac. Acum hai la bucătărie ca să terminăm mâncarea.

— Arată-mi şi mie să fac ceva.

— Scurge cartofii, pune un pic de unt în ei şi două linguri de smântână şi farmă-i. Eu mă ocup de friptură. Vrei?

Şi-au făcut fiecare treaba. Ea lucra încet şi stângaci. Se vedea că nu are îndemânare.

— Pune şi puțină sare.

Ea a adăugat sarea şi a amestecat încă puțin în cartofi.

— Miroase frumos. E prima mâncare din viața mea la care ajut şi eu.

— Dar la Stănileşti nu ai gătit?

Lingura ce o ducea spre gură să guste cartofii a rămas în aer. Pe fața ei s-a aşternut o umbră uriaşă de durere. Trei luni de mâncat pâine goală, dar nu pe săturate, ci împărțită să ajungă, zile în care nu a fost nici măcar pâine, coşmarul în care Simion îi spunea să-i pară bine că are ce mânca la el şi că i-i mai bine decât la gazdă – toate astea treceau răvăşind-o prin sufletul ei şi îi lăsau urme pe față. Involuntar o întrebare i-a răcit inima ce până atunci a fost caldă, plină de speranță şi cu sclipiri de fericire: Cât costă?... Cât costă?... Cât costă?... Frica şi-a făcut sălaş în ochii ei şi de acolo se uita la Mihai.

Bărbatul nu a mai vrut răspuns la întrebare. S-a făcut că nu vede ce mult a răscolit-o şi i-a vorbit aproape poruncindu-i.

— Ia două farfurii. Pune cartofi în ele. Pune şi friptură alături. Eu tai pâinea şi fac o salată de roşii.

Ea a făcut ca un robot totul. Au mâncat în linişte. Vraja iar se rupsese. Mihai era furios pe stările astea ale ei. Pe fugitul, de parcă s-ar fi ascuns, în tăcere, pe teama ce o răvăşea de nu mai avea cu cine vorbi.

— Mergem în oraş să-ți cumperi ce vrei tu de îmbrăcat. Nu îmi dai banii luna asta pentru lemne şi lumină căci ai prea puțini. Mi-i vei da luna viitoare.

Poruncea pentru că observase că atunci când o făcea, Mariana nu avea curaj să-i răspundă sau să-l contrazică.

Au colindat împreună prin toate magazinele. Mihai o îndemna să-şi ia ceea ce îşi doreşte, dar ea nu lua nimic. Privea, calcula şi spunea că se mai gândeşte.

Au ieşit de la Bucovina şi mergeau spre magazinul partidului.

— Este cel mai bun magazin. Cunosc acolo o vânzătoare. Vreau să-ți iei ghete, pantaloni şi un pulover.

— Nu, Mihai. Numai ghete. Dacă le iau pe toate costă aproape o mie de lei. Vreau să-mi mai rămână bani... Să am cu ce trăi până luna viitoare.

În loc de răspuns el a strâns-o în brațe.

— Te rog cumpără-ți tot ce vrei. Voi avea eu grijă să ai cu ce trăi până luna viitoare.

Buzele lui îi sărutau părul în timp ce vorbeau. Ei i s-a părut că i-a şoptit la sfârşit: iubita mea. A şi strâns-o mai tare în brațe. A ridicat ochii spre el încărcați de mirare.

— Ce ai spus?

— Am spus că am eu grijă de tine până luna viitoare şi că poți să-ți cumperi tot ce vrei.

— Asta am auzit. Ai mai spus ceva la sfârşit.

— N-am mai spus nimic. Ți s-a părut.

Răspunzându-i i-a dat drumul din brațe. Mergeau unul pe lângă altul spre magazin. El îşi spunea: Ți-am spus iubita mea, dar a fost mai mult un gând ce a devenit şoaptă, căci asta eşti tu pentru mine, dar dacă o spun cu voce tare te sperii.

Ea gândea. Sigur am auzit când a spus „iubita mea”... Nu mi s-a părut... Dar de ce nu vrea să recunoască?! Îşi bate joc de mine, oare?!

În magazin Mihai a salutat vânzătoarea pe care o cunoştea şi a vorbit puțin cu ea. Mariana nu a auzit ce vorbeau.

— Haideți cu mine, a spus vânzătoarea studiind-o din cap până în picioare. În gând îşi măcina nelămurirea: Cum poate Mihai – pretențiosul de Mihai – să umble cu o femeie atât de sărăcăcios îmbrăcată?! E aproape zdrențuroasă, nu sărăcăcioasă...

Mariana a urmat-o neînțelegând de ce o cheamă. Nu avea habar că în „epoca de aur” ai nevoie de relații ca să cumperi ceva mai bun.

— Am nişte cizme grozave. Sper să vă vină.

Mariana a probat cizmele într-o cameră din spate. Erau frumoase: negre, îmblănite, cu un pic de toc. Cât le-a probat vânzătoarea i-a adus nişte pantaloni de stofă gri închis aproape negri. Niciodată nu visase măcar că îşi va cumpăra aşa ceva. Doar mama Marieta, în copilărie, avea pantaloni atât de eleganți. Ea în materie de pantaloni avusese mereu trening. I-a probat. Pe talie stăteau perfect, dar erau un pic lungi.

— Asta se rezolvă. Îi scurtați puțin. E bine că în talie vă vin. Acum probați şi puloverul ăsta.

Ochii Marianei s-au umplut de încântare studiind frumusețea de haină ce era întinsă spre ea. Era un pulover de lână împletit, cu guler pe gât, din mai multe culori. Erau linii subțiri negre, roz, roşii, albastre, galbene. Manşetele şi gulerul erau în totalitate negre. Amestecul acela îndrăzneț de culori era de efect.

A îmbrăcat puloverul.

— Arăți cu totul altfel. Stai să-l chem pe Mihai să te vadă. Aranjează-ți părul că-i ciufulit.

S-a privit într-o oglindă şi îşi aranja cu mâna şuvițele răzlețe şi îi era greu până şi ei să se recunoască în persoana din oglindă şi totuşi nu se simțea bine. Era ceva în ochii vânzătoarei ce o stânjenea oricât ar fi pozat aceasta în bunăvoința întruchipată. În plus gândul îi era la bani şi la faptul că Mihai îi nesocotise rugămintea de a nu cumpăra decât ceva de încălțat. Dacă ar fi ales ea singură sigur nu ar fi luat cizmele elegante şi scumpe oricât de mult i-ar fi plăcut, ci ar fi luat nişte ghete ieftine şi bune de purtat. Important era să nu fie desculță.

— Oau! Oau! l-a auzit pe Mihai exclamând şi s-a întors spre el.

— Eşti atât de frumoasă! a adăugat el şi a început să râdă când a văzut că roşeşte.

— Cât costă? a întrebat Mariana pe vânzătoare şi a rupt vraja din ochii lui şi i-a stins şi râsul fericit.

— Cizmele – cincisute şaptezeci şi cinci, pantalonii – treisute douăzeci şi puloverul – patrusute cincisprezece lei. Total – o mie treisute zece lei.

— Iau numai cizmele. Vreau să-mi mai rămână bani.

A vorbit repezit şi fără a-l privi pe Mihai. Era dreptul ei să hotărască ce şi cât cumpără. Mihai n-o putea obliga să-şi cheltuiască toți banii pe haine. El nu înțelegea că e greu să rămână fără niciun ban…

Fața lui Mihai a devenit stacojie de furie şi de ruşine. Vânzătoarea – o fostă colegă de liceu – îl privea insistent.

— Ieşiți afară să mă îmbrac iar cu hainele mele, vorbi Mariana şi împrăştie cât de cât stânjeneala celor prezenți.

— Nu te îmbraci iar cu zdrențele alea! Cumpără tot! Adă-i şi un sutien! a poruncit Mihai mai întâi spre Mariana şi apoi spre vânzătoare.

Era mai furios ca niciodată. Tonul lui era mult mai ridicat decât îl auzise Mariana până atunci oricât ar fi fost de nervos. Ştia sigur că numai aşa o poate domina pe Mariana şi să o facă să asculte de el. Nu luase în calcul că ea reacționează furtunos când se simte umilită, iar acum se simțea.

— Ce număr purtați la sutien? întrebă vânzătoarea prefăcându-se că nu observă tensiunea aproape pipăibilă dintre ei.

Mariana tăcea încurcată. Nu-şi cumpărase niciodată aşa ceva din magazin ci primise de la magazia de haine de la casa de copii tot ce îi trebuia. Lua ceea ce i se dădea căci magazionera ştia ce mărime trebuie pentru fiecare clasă aproximativ.

— Nu ştiu... a şoptit şi cuvintele i-au ieşit greu din gură. Îi era ruşine. Se simțea umilită. În ochii vânzătoarei era ironie şi o fărâmă de dispreț pe care Mihai nu-l vedea căci spre el arăta numai dulceață.

— Sunteți cam la fel, adă-i aceeaşi mărime ca şi pentru tine, interveni Mihai după ce privi ba trupul Marianei, ba pe al vânzătoarei. El gândea rapid şi găsea soluții fără a se complica.

— Nu-mi aduceți nimic! Iau doar cizmele! Ieşiți afară să mă dezbrac!

Tonul ei nu admitea replică. În voce clocotea furia mării când vine furtuna. Ochii aruncau săgeți de parcă fulgerau. Nici nu-şi imagina că Mihai poate să nesocotească porunca ei.

— Cumpăr eu tot, Geta, s-a adresat Mihai vânzătoarei. Adă-i şi un sutien. Tu nu te schimbi ci vii cu mine îmbrăcată exact aşa cum eşti! Ia-ți haina! Puneți în sacoşă hainele cu care ai venit îmbrăcată!

— Nu vreau! Nu mă poți obliga!

Mihai i-a pus pe umeri haina ce o avea de la Ramona şi a țipat să bage mâinile în mâneci.

— Ba vrei că de data asta te bat! Gata cu mofturile!

Tremura de nervi în timp ce o privea punându-şi hainele în sacoşă.

A dat să iasă pe lângă el fără a-l atinge, dar el i-a luat mâna repezit.

— Asta ca să nu fugi. M-am săturat să alerg după tine, chinezoaică. În vocea lui a apărut iar dulceața căci nu suporta să o vadă răvăşită sau speriată, dar strângerea mâinii era de fier.

La casă vânzătoarea i-a întins pachetul cu sutienul. În total costa o mie treisute optzeci; deci îi mai rămânea din salariu pe două luni exact patruzeci de lei.

— Plătesc eu, a spus Mihai şi a întins bani vânzătoarei în timp ce Mariana şi-i scotea pe a ei din buzunarul hainei.

— Vă rog dați-i înapoi. Plătesc eu. Pentru mine sunt lucrurile cumpărate.

Mâna din mâna lui Mihai părea strânsă într-o menghină.

— Normal că sunt pentru tine că eu nu port sutien, rânji bărbatul spre ea, apoi porunci: Pune banii înapoi în buzunar. Vorbim pe drum despre asta.

Vânzătoarea a luat banii bărbatului fără a o mai lua în seamă pe Mariana. Oricum nu înțelegea nimic. Mihai nu cumpăra haine femeilor cu care umbla, cel mult le dădea flori, dar nici nu accepta ca o femeie să facă atâtea mofturi cât asta niciodată. Era tare curios totul. Mihai, bărbatul pe care îl cunoştea ea şi cu care a fost împreună pentru câteva luni, n-ar fi luptat atât să convingă o femeie să-şi

cumpere haine şi nici atâta răbdare nu ar fi avut. Era de nerecunoscut. Cu ea se certase, de fapt nu a mai vrut s-o vadă, pentru că îi dădea prea multe telefoane, îl căuta prea des şi începuse şi să-l preseze cu o viitoare căsătorie în condițiile în care el nu promisese nimic. În timp au rămas totuşi amici după o perioadă de îngheț total.

Să-mi fi cumpărat mie aş fi acceptat imediat, dar mie nu mi-a luat niciodată vreun lucruşor! Unde a găsit proasta asta!? se întreba vânzătoarea în timp ce dădea restul.

I-a privit lung în timp ce se îndreptau spre uşă.

... Se pare că până la urmă şi-a găsit şi Mihai naşul! şi-a zis şi şi-a îndreptat atenția spre alți clienți, dar nu înainte de a pune deoparte bacşişul gras lăsat de Mihai. Or fi fost ei prieteni cândva, dar viața e viață şi trebuie trăită. Nu ar fi servit pe nimeni cu marfă pe sub mână fără un bacşiş, nici măcar pe un fost iubit.

Curios e că şi Mihai chiar dacă ținea strâns mâna Marianei tot la vânzătoare îi era gândul. Era singură la părinți şi avea tot ce-i trebuia, dar niciodată nu-i era destul. Era lacomă şi obsedată de bani, posesivă şi cu comportament de soție geloasă şi înfiptă înainte ca cineva să-i fi lăsat cea mai mică impresie că ar vrea-o de soție. Orice cadou primea – fie flori, fie parfum, fie dulciuri – pentru ea nu era destul şi nici pe gustul ei. Nu a suferit prea mult după Mihai căci a găsit imediat pe cineva mai bun după criteriul ei de a cântări bunătatea la oameni; era o persoană ce lucra la cantina partidului, la aprovizionare. Era mai mult decât visase. Se terminase cu vremea în care primea parfum sau flori. Acum era în sfârşit destul: carne, fructe exotice, conserve... tot ce îşi dorea îi aducea noul iubit şi nu mai avea de ce să-l regrete pe Mihai. Nici Mihai nu o regreta pe ea, dar regreta că o supărase pe Mariana şi nu ştia cum să se împace cu ea.

La mână nu îi dădea drumul ca să nu fugă şi căuta în suflet un mod de a-i explica că nu trebuia să facă scene la magazin în fața unei foste prietene, tocmai. Putea să aştepte până afară ca să rămână singuri şi apoi să fi discutat.

— Iartă-mă că am țipat la tine, dar ai greşit. Nu se fac mofturi în public.

Mihai vorbea fără a îndrăzni să o privească. La mână nu-i dădea drumul nici mort.

— Iartă-mă că am făcut scene în public – începu Mariana şi Mihai constată că în vorbele ei era furie, ironie şi tristețe, nici vorbă de cu adevărat „iartă-mă”. Iartă-mă că m-am supărat că mă obligi să cumpăr haine de toți banii, că mai apoi plăteşti tu fără să-ți dau eu voie. Iartă-mă că mi-ai cumpărat sutien fără să mă întrebi dacă îmi trebuie sau nu.

— Dar îți trebuie! Atunci noaptea nu aveai...

Mihai şi-a înghițit cuvintele, dar oricum şi le-a înghițit prea târziu.

Mariana şi-a smuls cu furie mâna din mâna lui şi a fugit. Plângea de ruşine şi furie. Alergând a tăiat piața din fața casei de cultură, a trecut strada şi a intrat în parcul dendrologic. Căuta un loc unde să se ascundă şi să plângă şi unde Mihai să n-o găsească. Îl ura! De unde ştia că nu a avut sutien atunci noaptea!? Doamne, Dumnezeule!... S-a aşezat pe o bancă cu capul în mâini şi se lăsa scuturată de plâns.

... Să descopăr că-i un ticălos tocmai când am început să am încredere în el şi să-mi fie dragă prezența lui!

A tresărit speriată de cuvântul „dragă". Era prima dată când atribuia acest cuvânt unui bărbat.

... Oare chiar mi-e drag!?... Nu ştiu... Nu vreau să-l mai văd...

Gândurile n-o mai ascultau şi nici inima. Îi spuneau lucruri pe care ea voia să le uite.

... Aminteşte-ți cum ți-a sărutat degetul. Dar genunchiul? Ai uitat cum a fost? Recunoaşte că ți-a plăcut. Recunoaşte că azi ai pus singură capul în poala lui şi ai murit de fericire când mâna lui ți-a mângâiat părul... Recunoaşte...

Plângând a dus mâinile la urechi. Nu voia să mai audă ce spune inima şi creierul ei, dar cu tot cu mâna la urechi auzea şi țipa la vocea ce o auzea.

— Nu recunosc nimic! Nu-l iubesc! Nu vreau să-l mai văd! E rău! E ticălos!

— E bun! E bărbat! E puternic! Îl iubeşti! Recunoaşte!

— Nu recunosc nimic! Îl urăsc! a protestat presându-şi şi mai tare mâinile pe urechi.

Era atât de răvăşită de cearta cu propriile gânduri încât a țipat de groază când din noapte două mâini puternice au prins-o de mijloc. Țipătul i s-a topit din gât când a auzit cuvintele: Te-am găsit, chinezoaică! şi s-a lipit de pieptul celui ce i le spusese. Era cea mai dulce voce din lume. Ce bine era că nu a fost un străin sau un răufăcător!

— Ca să nu mai greşesc, ca să ştiu cum să mă port cu tine povesteşte-mi de Stănileşti! Trebuie să ştiu cum poate trăi un om singur pe lume trei luni cu şaptesute de lei.

— Împarte pâinea în patru şi ştie că o bucată din acea pâine e mâncarea pe o zi. Plăteşte chiria şi lumina şi socoteşte ce a mai rămas... Nu vreau să mai vorbesc. E greu să explic. Crede-mă, Mihai.

— Hai acasă.

— Merg, dar nu mă pui să mă culc cu tine pentru haine! şopti ea speriată în spatele lui.

El era îngrozit. Nu avea curaj să o privească. Până şi cerul pe care se iveau rare stele părea că recită o întrebare: Cât costă? Trăise trei luni cumplite în care aflase că totul pe pământ costă, că nu toți oamenii sunt ca diriginta, Geta Strugaru sau profesorul de filozofie ce aveau câte ceva de dăruit ce nu costa căci

era de neprețuit. A întinde o mână, a dărui blândețe, bunătate, iubire, a fi om ce prețuieşte omul din fiecare e ceva ce se ridică deasupra cântăririi. Dacă Mihai n-ar fi făcut greşeala să-i spună că o vrea o dată pentru zece lei l-ar fi pus şi pe el în rând cu oamenii ce au în ei neprețuitul.

— Nu vreau să te culci cu mine pentru haine. Te ajut până îți rezolvi problemele apoi poți pleca.

Mariana l-a urmat fără a mai vorbi. Ştia sigur că din vocea lui răzbătuse deznădejdea, durerea şi un fel de regret. Nu şi-au mai vorbit deloc în seara aceea.

A doua zi Mariana a găsit pe masa din bucătărie un alt bilet.

Nu vin acasă până sâmbătă. Ai mâncare în frigider. Cumpără pâine. Ia-ți medicamentele. Ai grijă de păpuşile pupăcioase şi mai pune-le la treabă.

Mihai

Zilele au trecut greu până la sfârşitul săptămânii. Citea, dormea, mânca, plângea privind păpuşile pupăcioase, dar nu ştia să spună de ce plânge, făcea curat în casă şi îi era dor. Nu se putea minți că nu-l simte. Era specialistă în dor, căci toată viața o chinuise ba dorul de casă, ba dorul de bunici, de tata, de copilărie, de familie, de profesor. Acum îl simțea din nou. El umplea golul casei în care i se părea că răsună râsul lui Mihai, el era în papucii de casă când şi-i punea în picioare, el era în bilețelul rămas pe masa din bucătărie pe care îl citea ca pe o rugăciune de câte ori îl vedea, el era în amintirile ce o făceau să râdă şi să plângă amestecat.

Trebuie să-mi treacă! Nu se poate să-mi fie dor de Mihai! E rău!...

Vineri a fost cel mai greu. I se părea că timpul nu mai curge. Se oprise şi o tortura. Ca să-l facă totuşi să curgă a spălat toate hainele din baie şi ale ei şi ale lui Mihai apoi le-a întins la uscat în balcon. A spălat gresia şi faianța la urmă. A curățat cu o perie mocheta din hol şi covorul din cameră. A făcut lună bucătăria. Când a terminat totul a îndrăznit să privească ceasul.

... Să văd tot pe loc ai stat cât eu am făcut atâta treabă!...

Nu stătuse pe loc, dar nici nu se grăbise. Timpul a curs aşa cum curge de când e el timp, doar Mariana avea o problemă. De dor i se părea că timpul se dilată.

De-abia două... Ce să mai fac!? Ce!?... Ştiu!

S-a îmbrăcat în grabă cu hainele ce i le cumpărase Mihai şi a plecat spre piață, dar în drum spre ea a intrat într-o librărie. Era prima dată în viața ei când intra acolo pentru a căuta altfel de cărți decât literatură. A găsit ce căuta: o carte de bucate. A răsfoit-o să vadă dacă are rețetă de sarmale. Avea. A cumpărat-o. A citit pe stradă să vadă ce trebuie să cumpere.

Ceapă, morcov şi carne tocată avea Mihai acasă. Îi trebuia varză, bulion, un ardei gras şi verdeață. A cumpărat totul cu sentimentul că face cel mai grozav lucru din viața ei.

Pe scări la bloc cânta melodia ei preferată de Mozart pe care o mai cântase în ziua când a venit de la lecția de dans cu bunicul şi când mama a dus-o înapoi la cămin, o mai cântase şi în ziua când venise fiica gazdei să stea de vorbă cu ea la C. A. P. şi apoi nu a mai putut cumpăra pâine. Acum o cânta iar. Era modul ei de a-şi exprima bucuria. Dorul şi iubirea din ea devenea cântec.

S-a dezbrăcat de hainele noi şi s-a pus pe treabă. A constatat că-i tare greu să cureți şi să toci mărunt ceapă, dar după ce a reuşit în aproape o oră să o facă era mulțumită chiar dacă o usturau ochii şi îi lăcrimau. A urmat toate instrucțiunile din cartea de bucate. Spera să iasă bine.

Peste legumele prăjite uşor a pus o cană de orez şi a căutat carnea tocată în frigider. Nu era. A găsit-o în congelator. Era înghețată toacă.

Trebuie să aştept până mâine dimineață. N-am ce face! Pot pregăti în schimb varza din seara asta. Ia să văd în carte cum se face!

Cu varza a fost mai greu decât cu ceapa. Se frigea la mâini încercând să desfacă frunzele opărite de deasupra pentru ca apa fierbinte să intre şi la interiorul căpățânii de varză. A reuşit până la urmă, dar o dureau degetele de la apa fierbinte. A pregătit frunzele, dar nu şi-a dat seama că nu-s opărite bine şi nici nu era o varză bună pentru sarmale cu foi subțiri şi mari, ci era una cu frunze foarte groase şi dure.

Termin mâine dimineață. Acum e târziu...

A privit spre ceas şi a râs. Sarmalele făcuseră ca timpul să treacă mai repede. Era zece jumătate. Când a stins becul Mihai a plecat din fața blocului. Venea în fiecare seară şi privea geamul lui. Lumina aprinsă îl făcea tare fericit. Ea nu plecase. Ar fi urcat să vadă ce face, ce a mâncat, cum se descurcă singură dacă nu i-ar fi fost teamă de felul ei de a-l respinge.

Are nevoie de timp să-şi facă ordine în sentimente şi în viață. Să-şi lămurească trecutul şi să ştie clar ce vrea... Îi dau timp, dar tare nu i-aş da. Blestematul ăsta de dor mă omoară... şi-a spus îndreptându-se spre apartamentul unui prieten la care dormea.

Mariana a visat toată noaptea că toacă ceapă şi opăreşte varză pentru sarmale. Şi în vis era tot neîndemânatică şi se frigea la mâini. Era prima dată în viața ei când făcea mâncare şi îşi dorea atât de mult să iasă bine încât grija o însoți până şi în vis.

Sâmbătă iar cânta. Mozart era peste tot. În balcon unde s-a dus să strângă rufele uscate, în dulap unde a pus hainele împăturite, în bucătărie în oalele împrăştiate de ea pentru a face mâncare şi în păpuşile pupăcioase pe care le-a pus la treabă şi pe care le privea în timp ce amesteca carnea în compoziția de sarmale.

A tocat mărunt cotorul de la varză şi l-a pus pe fundul ceaunului în care urma să fiarbă mâncarea.

Înainte de a începe să învelească sarmalele a mai verificat încă o dată cartea de bucate ca să fie sigură că făcuse totul bine.

De data asta Mozart s-a supărat. Nu-i convenea că fata îl băga până şi în cartea de bucate. Apoi i-a trecut. Şi-a amintit acolo sus în rai ce minunat e pe pământ când eşti îndrăgostit şi nu i-a mai fost ciudă pe fată, ci i-a fost dragă şi i-a şoptit la ureche: Cântă şi altceva! Nu numai 40... 40... 40...

— Chiar aşa! Ia să văd ce altă melodie îmi mai amintesc, că de asta m-am săturat! şi-a spus Mariana şi habar nu avea că chiar Mozart i-a dat ideea direct din rai.

Când ea a început să îngâne „Oda bucuriei" de Beethowen, Mozart s-a simțit trădat şi şi-a spus: Aşa îmi trebuie dacă am spus să cânți şi altceva! Mai bine te lăsam să cânți la infinit 40.

Mozart, în rai, acelaşi spirit poznaş, jucăuş şi îndrăgostit de a fi îndrăgostit ca şi pe pământ, a râs vesel. Ştia cum să alunge „Oda bucuriei" şi a şoptit fetei:

— N-ai pus nici sare, nici piper. O să iasă un dezastru.

„Oda bucuriei" a zburat. Nici Mozart nu mai avea loc. Doamne, Dumnezeule, uitase să pună sare şi piper în sarmale şi nu i-ar fi plăcut lui Mihai! Bine că a mai citit încă o dată rețeta din cartea de bucate!

Şi Mozart şi Beethowen în rai erau supărați. Nu poți avea încredere în iubirea muritorilor. Oricât de îndrăgostiți ar fi trădează muzica sau o lasă baltă când trebuie să facă sarmale pentru omul iubit.

— Până şi Mariana!

— Chiar şi Mariana!

Îşi şopteau titanii între ei şi Dumnezeu râdea de ei. Până şi în rai erau numai muzică. Nici dincolo de moarte nu au trădat-o. Mâncarea pentru ei era muzică, viața – muzică, iubirea – muzică. Nici vorbă de echilibru, de a avea din toate câte ceva.

Mariana a pus sare şi piper, a amestecat bine şi încerca să facă sarmale cum scria în carte, dar nu ieşeau. Pur şi simplu frunzele nu voiau să stea împăturite şi gata. A început să plângă când o sarma, prima din viața ei, parcă făcându-i în ciudă s-a desfăcut de cinci ori la rând după ce o punea pe patul de varză tocată din fundul ceaunului.

— Ce mă fac?! Vine Mihai şi nu-s gata sarmalele. Voiam să-i fac o surpriză.

A fixat bine sarmaua învelită a şasea oară în ceaun şi a țipat la ea:

— Stai aşa! Să nu îndrăzneşti să te desfaci!

Mozart şi Beethowen mureau de râs privind-o.

Aşa îți trebuie dacă ne-ai trădat pe amândoi pentru sarmale! au rostit amândoi odată, dar n-au mai râs când au văzut că chiar plânge privind sarmaua ce se dezbrăcase iar de frunză arătându-i Marianei cu neruşinare burtica de carne, zarzavat şi orez.

— Ce sarma neruşinată! Îşi bate joc de ea! au rostit iar titanii plini de compasiune față de fata ce-l iubea pe Mihai, dar nu-şi dădea seama de asta, şi din iubire față de el învăța să facă sarmale şi descoperea că e mai greu să facă asta decât să cânte la pian sau să învețe franceza.

— Îmi vine să te omor! a țipat luând în mână sarmaua dezbrăcată.

A învelit-o cu furie iar în frunză, dar se pare că furia a fost mai mare decât era necesar pentru a omorî o sărmăluță că aproape întreaga compoziție a curs pe la capete şi Mariana a rămas în mână cu o frunză de varză bine strânsă, dar goală de conținut.

Plângea de-a binelea. Mihai avea să vină acasă şi nu găsea mâncare. Surpriza ei se ducea de râpă pentru că frunzele de varză erau prea încăpățânate.

— Spuneți-mi voi ce să fac? a întrebat păpuşile de pe masă şi le-a apropiat una de alta, dar acestea în loc să-i răspundă şi-au întins capetele una spre alta.

— Voi vă pupați ca nişte neruşinate în loc să-mi spuneți cum să fac sarmalele!!

Păpuşile şi-au continuat sărutul nebăgând-o în seamă.

Minute în şir a stat pe scaun neştiind ce să facă. Plângea de furie. Muncise atât pentru nişte nenorocite de sarmale şi nici nu a reuşit măcar până la capăt.

— Ştiu ce să fac! Am o idee!

A căutat prin sertare o papiotă de ață. Găsise soluția salvatoare. Făcea fiecare sarmală şi o lega cu ață. Acum nu se mai desfăceau.

… Le scot ațele după ce fierb. Cred că aşa fac toate gospodinele…

Legate cu ață sarmalele stăteau triste una lângă alta în ceaun. Neam de neamul lor de sarmale nu păție aşa umilință! Să ajungă să fie legate cu ață! Parcă am fi hoți! îşi spuneau una alteia sclifosindu-se.

Le-a acoperit la sfârşit cu restul de frunze şi le-a pus la fiert apoi s-a dus la baie să se spele. Avea compoziție de sarmale pe mâini până la coate, pe față şi în păr, doar ochii nu ştiau ce gust are mâncarea făcută de ea. Tricoul făcuse deja indigestie ce mult mâncase, iar pantalonii erau şi ei sătui. Mariana îi hrănise bine. S-a spălat şi s-a schimbat de haine. Pe cele murdare le-a muiat să le spele. S-a îmbrăcat cu un capot larg de-a lui Mihai ce era pus pe un cuier pe uşa de la baie. S-a strâns în el şi simțindu-i mirosul, nevoia de a-l avea aproape a devenit mai vie şi mai dureroasă ca niciodată.

Mi-e dor de tine! a şoptit neînțelegând ce a spus de parcă inima ei vorbea fără să întrebe creierul şi a plecat spre bucătărie să vadă ce fac sarmalele.

Acestea erau tot revoluționare! S-au umflat mai mult decât trebuia făcând să se scurgă ulei pe aragaz şi din cauza asta în bucătărie mirosea a ulei ars şi a fum.

A luat repede capacul de pe ele să vadă ce-i şi aburul fierbinte i-a fript mâna. A țipat de durere şi a alergat la baie să-şi țină mâna în apă rece ca să nu

mai simtă arsura. O durea rău. Şi-a învelit mâna într-un prosop ud şi a plecat iar la bucătărie să se lupte cu sarmalele. Acestea fără capac nu mai săreau din ceaun. S-au poate erau mai liniştite că dăduse şi flacăra la mic şi la foc domol nu le mai venea să sară din ceaun.

Scrisese versuri din iubire, tot din iubire a cântat, dar să faci sarmale din iubire era cel mai greu.

A deschis geamul să iasă mirosul de ulei ars şi a şters aragazul ca să nu-l găsească Mihai murdar.

... Face totul pentru Mihai! E clar că îl iubeşte!... au vorbit chicotind păpuşile de pe masă şi ea le-a privit lung.

... Nu-l iubesc! Vreau să fac şi eu ceva bun pentru el că şi el face o mulțime de lucruri minunate pentru mine!...

Ha! Ha! Ha! au râs păpuşile atoateştiutoare şi ironice.

— Taceți! Nu mai râdeți de mine!

Păpuşile obraznice râdeau şi mai tare.

Obosită, umilită de nişte jucării ce păreau mai deştepte ca ea şi de nişte sarmale buiace, cu mâna friptă a plecat în cameră şi s-a aşezat pe pat. Ar fi adormit dacă nu ar fi usturat-o atât de rău mâna. S-a dus la baie şi şi-a pus iar apă rece. Nu mai durea aşa tare. S-a întins iar pe pat. Înainte de a adormi s-a gândit că are un duşman de moarte în bucătărie... Un duşman legat, pus la foc, dar de nestăpânit: nişte prăpădite de sarmale.

Mihai nu mai avea răbdare să ajungă acasă. Regretase atât de mult hotărârea luată de a nu mai veni până sâmbătă, dar odată luată nu a mai dat înapoi, chiar dacă a fost greu şi chiar dacă a venit în fiecare seară până în fața blocului să vadă dacă e lumina aprinsă.

A plecat pe la două de la fabrică. A trecut grăbit pe la o florărie şi a cumpărat crizanteme. Erau singurele flori ce se mai găseau în luna noiembrie. A alergat apoi spre casă. Era sâmbătă... era în sfârşit sâmbătă...

Florile îi tremurau în mână şi când a observat asta s-a autoironizat: De la M. Jakson ai ajuns la citate din biblie, din DJ îndrăgostit de muzică modernă şi străină ai ajuns să cânți folclor şi din bărbat ai ajuns... Nu ştiu ce am ajuns, dar e tare bine să fii îndrăgostit... E miracolul vieții mele...

A intrat în casă fără zgomot. A constatat surprins că miroase a mâncare gătită şi nu orice fel de mâncare, ci sarmale.

Nu-i de la mine, probabil de la vecini, şi-a zis şi a intrat în cameră. Primul lucru pe care i-a căzut privirea au fost picioarele lungi şi goale ale Marianei ieşind din capotul lui, apoi i-a văzut fața de copil dormind şi mâna învelită în prosop.

Mi-e dragă! Mi-e dragă de mor! a recitat mergând în bucătărie căci i se părea totuşi că de la el din casă vine mirosul de sarmale. Era mult prea puternic ca să fie de la vecini. Bucătăria era lună de curățenie şi pe aragaz fierbeau într-

adevăr sarmale. Pe masă lângă păpuşile pupăcioase era o carte de bucate deschisă. A închis aragazul fără a gusta sarmalele.

... Să nu uit să-i spun să nu se mai culce niciodată şi să lase aragazul deschis. E periculos...

Nu ştia de ce dar se simțea bine. Era un fel de tihnă a sufletului pe care nu o mai simțise niciodată şi nu-şi putea explica de unde izvorăşte acest sentiment: din imaginea picioarelor ei pe care ar fi vrut să le mângâie, din chipul ei adormit, din mirosul de sarmale ce umpluse casa, din mâna învelită în prosop... S-a oprit de enumerat motivele tihnii sufletului lui şi a alergat la ea. Trebuia să afle ce pățise la mână. S-a pus în genunchi lângă pat şi a început să desfacă încet prosopul ce-i învelea mâna. Când acesta s-a desprins de pe mână dezlipind pielea ce era friptă ea a gemut de durere şi a deschis ochii.

— Ai venit? a întrebat bucurându-se ca un copil.

El nu i-a răspuns ci a pus tot o întrebare.

— Ce ai pățit la mână?

— M-am fript.

A plecat spre dulapul unde ținea medicamentele. Avea acolo un spray special pentru arsuri dat de Ramona. Tot acolo avea şi pansament. S-a întors la ea şi i-a îngrijit brațul. Când a terminat i l-a sărutat deasupra arsurii, aproape de cot. La fel ca pe genunchi limba lui a mângâiat pielea. Ea a gemut de plăcere. Cu greu şi-a dezlipit buzele de ea.

— Cum s-a întâmplat?

A ascultat-o râzând cum povesteşte de lupta ei cu sarmalele, cum a trebuit să taie ceapă şi a fost greu, cum a opărit frunzele şi tot greu a fost şi culmea greului să le învelească.

— Până la urmă mi-am dat seama că trebuiesc legate cu ață!

— Cum, ai legat sarmalele cu ață!?

— Da. Altfel nu stăteau. În cartea de bucate nu scria asta; cred că au uitat...

Râsul lui Mihai a umplut tot blocul şi râzând era fericit realizând că viața cu ea va fi mereu o continuă surpriză. Era atât de imprevizibilă! Se aşteptase să o găsească citind, dormind, plictisită sau veselă, dar în niciun caz arsă că s-a chinuit să facă sarmale pentru el. Printre hohote de râs a întrebat cerul: Cine te-a trimis în viața mea, îngere!?...

— De ce le-ai făcut, trebuia să mă aştepți pe mine?

— Voiam să-ți fac o surpriză. Ai spus că facem sâmbătă sarmale. Am vrut să le fac singură şi tu să le găseşti.

Doamne cât îmi e de dragă! țipa inima lui. Chiar i-a fost greu să le facă. A fost atât de neîndemânatică la făcut cartofii care sunt o mâncare uşoară...

— Cum te-ai fript? a întrebat el realizând că tot nu aflase.

— Fierbeau tare şi am luat capacul. Aburul fierbinte a venit direct pe mână.

— Cât costă? a întrebat el.

Ea a crezut că glumeşte, dar l-a privit şi a văzut că nu râde. Era mai serios ca niciodată.

— Ce să coste? întrebă ea nelămurită.

— Cât costă făcutul sarmalelor?

Acum în ochii lui jucau luminițe ce arătau că glumeşte, dar ea nu le-a mai văzut. A sărit spre el şi îl lovea cu furie cu pumnii în piept.

— Ticălosule! Asta eşti, un ticălos! Am curățat ceapă şi m-au durut ochii, am opărit varză şi m-am chinuit să învelesc sarmale, iar la urmă m-am şi ars şi tu întrebi cât costă!? Chiar nu înțelegi că asta nu are preț!? Am făcut-o ca să fiu recunoscătoare față de tine!

Zbaterea ei a devenit alint în brațele lui ce au strâns-o. Lupta a devenit îmbrățişare. Capul ei a găsit culcuşul minunat de pe umărul lui. Buzele lui i-au şoptit lângă ureche:

— Şi ce fac eu pentru tine nu are preț. Înțelegi acum ce tare doare când întrebi cât costă?

Înțelesuri căutau alte înțelesuri. Bătăile inimii ei se potriveau perfect cu bătăile inimii lui. Ochii ei au căutat ochii lui şi în ei a citit cât de mult l-a rănit mereu. El devenea cu fiecare clipă trecută limanul vieții ei, pământul tare pe care se putea sprijini după ce rătăcise atât de mult printre mlaştini. Fără cuvinte ochii lui spuneau ceva ce au spus cândva buzele lui şi ea nu a auzit sau nu a înțeles. I se părea mai clar când citea în ochii lui căci în ei stătea scris: E un cântec ce trebuie să-l cântăm împreună. Mai mult decât trupul tău vreau iubirea ta, sufletul tău. Dacă aş avea numai trupul ar fi prea puțin...

De-abia acum ajungeau la ea clar cuvintele ce le spusese el mai demult şi ajungeau sub formă de adevăr citit de ochi în ochi. Cuvintele pot minți, dar ochii lui nu – a gândit, apoi când gura lui i-a atins gura nu a mai ştiut nimic. Îi era bine, era amețită şi trebuia să se țină de gâtul lui să nu cadă şi tot sufletul ei era numai buze... Mâna lui mângâindu-i spatele o transforma într-o vioară ce suspină. Şi lui şi ei le era sete. Buzele lui au coborât pe gât şi ea a început să se zbată. Frica era mai mare decât setea. Amintiri de coşmar nu-i dădeau voie să-şi împlinească setea ce o simțea.

El s-a oprit şi îi era tare greu să o facă. O ținea strâns în brațe şi aştepta ca ea să-şi revină. Nu mai înțelegea nimic. Voia explicații şi şi-a promis că va avea răbdare să le primească, căci fără ele nu ştia ce-i cu ea. Iubea sau nu iubea!? Ştia sau nu ştia!? Dacă nu ştia nu trebuia să se teamă căci nu trebuie să te temi atât de ceva ce nu ştii, iar atât cât e normal să fie teamă aceasta e anulată de iubire, căci teama e un grăunte de muştar, iar iubirea şi încrederea infinită. Dacă ştia

trebuia să-i explice ce ştia ca să poată repara răul făcut de ştiutul ei şi să meargă mai departe. Voia explicații, oricare ar fi fost acestea, numai să nu fie lipsa iubirii, căci dacă frica ei pornea din asta era un om nenorocit căci acesta era adevărul de nesuportat pentru el, oricare altul era suportabil şi preferabil.

Să-mi spui orice, iubito! Pot să te vindec, pot să repar răul ce te sperie. Un singur lucru să nu-mi spui, că nu mă iubeşti! Iubito...

Ea a auzit şoapta lui din păr. Iar i-a spus iubito.

— Ce ai spus?

— Nimic, a răspuns el deznădăjduit. Hai să vedem cum sunt sarmalele tale legate cu ață.

Mâinile lui s-au desprins de ea şi plecarea lor, pierderea căldurii îmbrățişării lui a simțit-o de parcă în cameră ar fi intrat brusc iarna. N-a avut curaj să-i spună să o mai țină un pic în brațe şi l-a urmat în bucătărie după o clipă în care a trebuit să-şi caute sufletul şi să-l pună la locul lui căci plecase hai-hui după ce se trezise lăsat brusc din brațe de Mihai.

El tăia pâine, dar nu-i mai era foame, sau mai bine spus nu foame de mâncare, căci o cu totul altfel de foame simțea el acum. Ea punea sarmale în farfurie, dar mai întâi le desfăcea ațele.

— Toate femeile le leagă cu ață? Altfel nu se pot face!

Râsul lui a venit ca un val şi îi făcea bine. Îl vindeca de foamea ce nu şi-o putea potoli cu mâncare.

— Nu, prostuță mică. Numai tu ai făcut aşa. Nimeni nu mai leagă sarmalele cu ață, dar sunt sigur că acestea sunt cele mai bune sarmale din viața mea!

S-au aşezat la masă. Ea nu avea curaj să guste. Voia să guste Mihai primul şi să spună că sunt bune. Era plata ce o aştepta pentru tot efortul ei. El a luat o dată. A mai luat încă o dată. Chiar erau bune. Mai trebuia un pic de sare, dar nu a mai pus ca să nu se supere ea.

— Cum sunt?

— Excelente. Gustă şi tu.

În loc să mănânce în ochi i-au apărut lacrimi de fericire. Făcuse mâncare pentru prima dată în viața ei şi a ieşit excelent. Degetul lui i-a şters o lacrimă de pe obraz.

— De ce plângi? De ce nu mănânci?

— Sunt fericită. E prima mâncare pe care o fac. Mă bucur atât de mult că îți place!

— Îți trebuie atât de puțin ca să plângi de fericire, chinezoaică, a spus el mai mult pentru sine decât pentru ea apoi blând a adăugat: Mănâncă. Sunt tare bune... Crede-mă!

De data aceea a mâncat sarmale cu ei şi sufletul lor, şi visele, şi viitorul. Mâncau de parcă se împărtăşeau. Erau mai aproape ca niciodată. El mânca munca mâinilor ei dăruită lui, ea se hrănea cu bucuria de a-i fi făcut lui o bucurie.

— Sărut' mâna pentru masă, i-a spus el şi şi-a însoțit cuvintele de gestul de ai lua mâna şi a o duce la buze.

— Cu plăcere. A meritat efortul.

În cuvintele lor era mai mult decât e de obicei în aceste cuvinte spuse banal căci şi unul şi altul le spuneau din toată inima şi se simțeau mai bogați spunându-le.

— Eu am să spăl haine acum. Tu nu poți căci eşti friptă la mână.

— Dar am spălat eu tot ce era în coşul din baie.

El iar i-a mulțumit nevenindu-i parcă a crede, ea iar i-a spus cu plăcere şi înțelegeau şi unul şi altul că a iubi e şi în a face mâncare, a spăla haine, a locui împreună, a te bucura de prezența cuiva, a te certa şi a te împăca; e o potrivеală perfectă în toate şi tot. Poți face din iubire orice muncă şi să o faci cu plăcere şi bucurie, nu ca pe o corvadă sau chin, totul e să fie prezentă iubirea care transformă banalul în miracol.

— Dacă ai spălat tu nu am ce face. Îmi fac o baie apoi mergem în oraş. Deseară mergem la discotecă. Vrei?

— Vreau să mă spăl şi eu pe cap. Uite ce păr murdar am. De când stau aici nu l-am spălat niciodată. Am vrut să o fac după ce am făcut sarmalele, dar nu aveam şampon.

El s-a grăbit spre uşă. Şi-a luat papucii în viteză şi i-a strigat în timp ce închidea uşa:

— În câteva minute sunt înapoi!

De ce s-o fi speriat!? Unde a fugit!? Nu am spus nimic ca să-l supăr…

În aşteptarea lui şi ca să treacă timpul mai repede s-a dus în bucătărie şi a spălat vasele. A spălat şi aragazul de uleiul scurs din sarmale. A pus crizantemele în apă căci Mihai uitase de ele, uitase chiar şi să i le dea. Le aşeza pe masă în cameră când el a venit înapoi. Fără a se întoarce spre el a strigat:

— Am pus florile în apă. Cred că erau pentru mine. Mulțumesc.

— Nu erau pentru tine! Erau pentru femeia ce mătură scările blocului, dar nu am găsit-o când am venit acasă.

S-a întors spre el să vadă dacă glumeşte sau nu căci din tonul lui serios nu ştia ce să creadă. Luminile jucăuşe din ochi pe care de acum le cunoştea şi ştia că înseamnă că se joacă cu ea au lămurit-o.

— Le-am pus în apă să nu se vestejească. O să i le dai când o întâlneşti.

Şi ea a fost foarte serioasă răspunzându-i apoi nu s-au mai putut stăpâni niciunul nicialtul. Râsul le-a înflorit ființa şi dacă cineva ar fi întrebat-o atunci,

repede, fără timp de gândire, pe Mariana, ce iubeşte la Mihai, ar fi răspuns că iubeşte râsul lui, amestecul de duritate şi blândeţe, felul lui de a glumi.

— Ţi-am adus şampon. Fugi şi te spală tu prima. Ai părul mai lung şi se usucă greu.

L-a sărutat pe faţă şi i-a şoptit mulţumesc apoi s-a dus la baie.

Peste câteva minute Mihai a auzit-o ţipând. Alergând spre ea şi-a spus îngrijorat: Oare ce a mai făcut micuţa dezastru?! Acum cu ce s-a mai lovit?

A deschis uşa şi căuta să înţeleagă ce s-a întâmplat. O auzea scâncind, i-a văzut părul ud şi dat cu şampon, dar nu pricepea ce are.

— Ajută-mă! Am uitat de mână. Mi-a intrat şampon la rană. Ustură.

— Te ajut imediat, chinezoaică.

Cu mâini îndemânatice şi cu gesturi rapide i-a desfăcut pansamentul şi i-a clătit mâna cu apă. Ea îşi ţinea cu cealaltă mână părul ud şi plin de clăbuc şi se lăsa îngrijită de el. Îi era drag când el avea grijă de ea, dar nu avea curaj să-i spună.

— Mai ustură? întrebă el învelindu-i mâna într-un prosop.

În loc de răspuns ea a dat din cap că nu.

— Mai bine nu mă udam. Am uitat de mână când m-am hotărât să mă spăl pe cap.

Fără a o întreba ceva Mihai a început să-i spele părul. Îi era drag să facă asta. De fapt îi era drag să facă orice pentru ea şi îl surprindea această descoperire, căci n-a ştiut că este aşa. Nicio femeie din viaţa lui de până atunci nici nu şi-l putea imagina spălând-o pe cap. Pentru prima dată realiza că în toate relaţiile lui de până la Mariana a fost cel ce a primit şi s-a mulţumit cu asta. Acum era el cel ce dăruia şi era fericit dăruind. Până la Mariana n-a ştiut ce înseamnă să dărui. Nu se simţea umilit şi nici nu credea că ceea ce face nu e pentru un bărbat, de fapt nici nu avea timp să se gândească la astfel de lucruri. Totul cu ea era spontan. Făcea cu plăcere şi din plăcere tot ceea ce simţea. Iubirea nu era, înţelegea în sfârşit şi mulţumea cerului pentru acest înţeles, jumătate de oră în care aveai nevoie de o femeie, ci era nevoia de a fi cu ea tot timpul, de a-i sări în ajutor, de a o auzi vorbind, râzând sau plângând, de a glumi cu ea şi de a o tachina, de a te bucura de fiecare clipă petrecută în prezenţa ei, de descoperirea femeii de parcă ar fi un continent necunoscut pe care tu l-ai găsit şi vrei să ştii cât mai multe despre el. Ce-i place ei, ce gândeşte, ce muzică ascultă, ce poezie, de ce se teme de întuneric, de ce are un semn pe picior, dacă se gâdilă sau nu, dacă iubeşte mai mult răsăritul decât apusul – la toate astea voia răspuns şi încă la un infinit de întrebări ce îl ajutau să o cunoască. Întrebările şi răspunsurile despre ea erau mai vitale decât nelămuririle vieţii lui. A o iubi fizic nu mai era atât de important, căci descoperea că prezenţa ei e tot la fel de importantă. Masându-i blând pielea capului s-a întrebat şi întrebarea a devenit

cutremurare: Cum am putut trăi până acum fără ea!? Fără mirosul ei, fără râsul ei, fără sarmale legate cu ață... O vreau de soție nu pentru că pot trăi cu ea, căci am putut trăi cu oricare femeie din viața mea de până acum, ci pentru că am descoperit că nu pot trăi fără ea. Acesta e adevărul.

— Puneți capul sub robinet să te clătesc. Nu băga mâna ca să nu-ți curgă apă cu şampon pe ea. Ține-o la piept şi stai aplecată.

Privea picăturile de apă ce neascultătoare îi udau gâtul şi se furişau sub capot. A ferit uşor gulerul capotului şi şi-a alungat amețeala ce îl cuprinsese. Era din cauza picăturilor de apă ce curgeau aiurea, s-a mințit, nu din cauza pielii ei de pe umeri şi de pe gât.

I-a strâns părul într-un prosop pufos roz şi a oftat când a văzut cum alte picături obraznice i se scurgeau pe piept şi îşi imagina că ajung pe sânii ce i-a văzut atunci noaptea şi că sunt mai norocoase decât el. Era gelos pe ele.

— De ce oftezi? Nu-ți place că îți fac atâtea probleme. Ți-a fost greu să mă speli pe cap. Iartă-mă!

El o privea şi nu ştia ce să spună. A întins mâinile şi i-a strâns capotul la piept ca să nu mai vadă picăturile de apă. Era tare prostuță! Cea mai dragă prostuță de pe pământ!

— Fugi în cameră! Eu rămân să mă spăl!

Ea nu mai înțelegea nimic. Iar era rău după ce a fost atât de bun spălând-o. Nu cunosc bărbații! Sunt tare ciudați! şi-a spus în gând şi de gândul ei au râs îngerii.

— N-am vrut să te supăr, Mihai. Îmi pare rău că a trebuit să mă speli, încerca ea iar să-l împace. N-am să mai fac niciodată. Trebuia să spui că nu vrei şi mă descurcam singură. Tu ai venit când m-ai auzit țipând. Eu nu te-am chemat.

Se ruga de el explicând şi Mihai o privea ca pe cea mai frumoasă minune din viața lui. Copil şi femeie, nevinovată ca un înger, cu ochii de căprioară speriată, enumera el în gând tot ceea ce iubea în clipa aceea cel mai mult la ea. Adăugă, privind o picătură de apă ca o boabă de cristal ce a ieşit de sub prosopul roz şi se scurgea chinuindu-l pe gât în jos spre pieptul ei, la acest şir şi o dorință: Vreau să fiu o picătură de apă ce cade din păr şi coboară...

Şi-a alungat gândul căci dorința îl sufoca şi nu şi-o mai putea stăpâni mult timp dacă îşi mai lăsa mult imaginația să colinde pe coclauri şi cu vocea poruncitoare, ignorându-şi nodul din gât, a țipat:

— Fugi în cameră! Se termină apa caldă şi vreau să fac şi eu baie!

A făcut baie, dar cu apă rece ca gheața pentru a-şi potoli trupul şi pentru a uita privirea ei de cățeluş bătut de stăpân când a părăsit baia, dar felul cum s-au scurs boabele de cristal ale apei pe gâtul ei şi pe piept nu-l putea uita nici dacă ar fi făcut baie într-un ghețar.

— Iartă-mă! Nu te mai pun niciodată să mă speli pe cap! Acum a fost din cauza arsurii! a început ea să se roage iar de el de cum a ieşit din baie. Nu putea suporta să-l ştie mânios pe ea. Trebuia să-l convingă că nu-l va mai pune niciodată să facă ceva ce nu-i place.

— Mă ierți?

Ochii ei negri rugându-se plus amintirea boabelor de cleştar sărutându-i trupul exact unde ar fi vrut şi Mihai să sărute era prea mult chiar şi pentru un eunuc, dar pentru un bărbat normal, sănătos, îndrăgostit până la cer şi înapoi era chin de rai şi iad amestecat. A respirat adânc şi a lăsat câteva clipe tăcerii ca respirarea să-i potolească nebunia sângelui. Şi-a amintit de câte ori a jurat că nu va mai face el niciun pas spre ea, ci va aştepta paşii ei spre el. Un pas mic, un gest, o privire, dar să fie o înflorire a ei spre el.

— Te iert, dezastru mic! Îmbracă-te să plecăm în oraş!

Vocea lui a sunat mai poruncitoare decât a intenționat până şi el să fie şi i-a părut rău de asta când a văzut-o cum îşi pleacă ochii în pământ şi cum se vestejeşte lumina şi bucuria din ei. Deja era cu spatele la el când s-a îndreptat spre ea să o împace. S-a oprit şi a lăsat-o să plece spre baie să se îmbrace.

La naiba! Puteam să nu fiu chiar atât de dur! Nu suport să-i văd ochii întunecându-se din cauza mea... Oricum duritatea e singura modalitate de a o putea ține la distanță şi de a nu sări să o mănânc când mă roagă să o iert. O iubesc...

Ea în baie se îmbrăca şi îşi stăpânea cu greu lacrimile. Îi părea atât de rău că a profitat de bunătatea lui Mihai şi l-a lăsat să o spele pe cap. Mi-a plăcut atingerea degetelor lui prin păr, şi pe gât mi-a plăcut când m-a atins. Am simțit fluturi în stomac. Dacă ar fi blând tot timpul... Of, Doamne, sunt atât de proastă, îl iubesc chiar şi când e dur... E bărbat... şi-a spus mângâind umărul gol şi gâtul exact în locul în care mâna lui Mihai a mângâiat ferind gulerul capotului.

Şi-a privit chipul luminat de iubire, întunecat de trecut şi de teamă de a spera, din oglindă şi l-a întrebat de parcă ar fi fost o altă persoană: Ce să fac!?... Nu ştiu, i-a răspuns străina din oglindă pe a cărei față a văzut cu mirare înflorind fericirea, născând şi murind în acelaşi timp speranța, dorul stăpânind ochii şi buzele sângerii. Cine eşti? Nu te mai cunosc... a țipat spre chipul din oglindă. Până ieri te ştiam, dar acum nu te mai ştiu, căci nu-ți recunosc strania lumină din privire, freamătul din genele ce speriate coboară peste ochi şi peste lume, buzele mai pline şi însetate de dor. Te ştiu şi nu te ştiu, te cunosc şi nu te cunosc, te caut şi nu te găsesc făptură ce până mai ieri locuiai în mine şi nu-mi erai străină. Ce s-a întâmplat cu tine? Cine a adus în ochii tăi zbenguiala păsărilor când e primăvară şi e nunta lor, cine ți-a pus pe buze petale de maci înfloriți în lanuri de grâu vara, cine ți-a îmbujorat obrajii de dor!?

Străina din oglindă a răspuns: iubirea... şi cuvântul a zburat prin baie ca un fluture bezmetic în căutarea celei mai frumoase flori, s-a lovit de faianță şi gresie şi s-a întors supărat la ființa din oglindă ce îl rostise, căci nu a fost nimeni cu brațele sufletului deschise să-l primească şi să-l înțeleagă. Cea care trebuia să primească cuvântul – iubire – ca un răspuns, ca o taină, ca o binecuvântare, era prea plină de temeri şi întrebări ca să poată să-l ia în brațe, să înțeleagă şi să se liniştească. Nu ştia ce-i cu ea sau ştia şi-i era teamă să recunoască. Iubirea pe care a aşteptat-o o viață a venit la ea şi a speriat-o mai mult decât ura, nu o cunoştea şi nu o primea în casa sufletului. Noroc că nici iubirea nu-i o cerşetoare pe care s-o alungi de la poartă şi ea să plece, ci îi musafirul ce alungat pe uşă intră pe fereastră şi dacă şi fereastra e închisă intră pe horn, prin crăpăturile podelei sau prin gaura cheii, oricum nu se dă bătut, întotdeauna ajunge la țintă.

Au mers împreună în oraş. Au colindat ținându-se de mână pe străzile acoperite de prima zăpadă. Spre seară au mers la restaurant.

— Ce vrei să mănânci?

— Mi-e indiferent. Alege tu. Eu nu sunt învățată să aleg. Accept orice.

— Cu mine vei învăța să alegi şi nu vei mai accepta niciodată orice! a spus Mihai şi vocea i-a fost iar poruncitoare.

Ea s-a întristat. Şi-a amintit de anii petrecuți acasă. Când mergea cu părinții la cele mai luxoase restaurante şi în cele mai grozave hoteluri şi cum erau serviți cu mâncăruri de neimaginat şi apoi de anii la cămin când de foame a mâncat mereu orice. Ultima amintire era cea în care a mâncat mărul aruncat şi gogoaşa. Au fost bune amândouă. Nu, ea nu avea voie să aleagă iar şi să-şi imagineze că aşa va fi mereu de aici înainte. Ştia sigur că urci şi cobori, că o zi alegi, iar alta culegi şi eşti mulțumit că ai avut ce culege. Nu era pentru ea dreptul de a alege. Trăise prea mult, ştia ce-i modestia şi umilința ca să nu i se pară o joacă a sorții că i se spunea că poate alege. Asta e azi, dar mâine!? Ce va fi mâine!? Voi alege sau voi culege!? Dă-mi, Doamne, înțelepciunea de a mă purta şi atunci când aleg ca şi cum aş culege şi să nu uit că şi alesul este tot un dar de la tine egal cu culesul, căci dacă văd în ales o favoare a sorții şi în cules o defavoare înseamnă că nu am învățat nimic. Toate sunt darurile tale şi fă-mă să primesc cu aceeaşi bucurie un măr de pe jos ca şi o masă la restaurant, o coajă de pâine uscată ca şi pe cea mai grozavă mâncare...

Mihai a comandat mâncarea demult şi aştepta ca ea să vină iar pe pământ căci plecase de multişor cu gândul în văzduh. Când chelnerița le-a pus mâncarea în față i-a luat mâna blând:

— Vino înapoi şi spune-mi dacă poți unde ai fost plecată. M-ai lăsat singur şi mi-a fost urât.

În vocea lui era blândețe şi căldură. Era şi un pic de ironie. Ea a roşit şi s-a bâlbâit scuzându-se.

— Iartă-mă. M-am gândit la ceva. Am să scriu deseară şi am să-ți dau să citeşti gândurile ce mi-au trecut acum prin cap. Era ceva despre a alege şi a culege; a avea şi când n-ai şi despre a a vea totul şi să te porți de parcă n-ai avea nimic... Nu m-am exprimat prea bine, niciodată nu-mi iese când vorbesc, dar când scriu e cu totul altceva. Eu şi cuvintele e ca şi cum aş fi eu cu Dumnezeu... E greu de înțeles starea mea când scriu.

Mihai o privea ca pe un om căzut din cosmos. Chiar se mira că nu are antene sau şase degete. Mariana privindu-l se aştepta să-l audă vorbind exact ca Simion când o critica şi o educa să vorbească pe înțelesul lui şi i-a părut rău că a vorbit despre scris. Vedea în ochii lui mirare şi neînțeles.

— Nu prea am înțeles ce ai spus, dar de-abia aştept să citesc ce scrii. Nu am citit niciodată ceva scris de tine. Sper că nu o să te superi dacă o să fiu sincer şi am să spun îmi place, nu-mi place, înțeleg, nu înțeleg? Acum mănâncă căci se răceşte.

— Mulțumesc.

— Pentru ce? a întrebat el mirat întinzând un pahar spre ea.

— Pentru înțelegere şi pentru atitudinea ta față de scrisul meu, a răspuns ea luând paharul.

— Noroc, şi-au spus amândoi unul altuia.

Ea a atins puțin cu buzele conținutul paharului. Era vin roşu.

— Bea-l tot! E bun! Merge înainte de grătar.

— Nu pot. Nu sunt învățată cu alcoolul. Doar la banchet am băut şampanie.

— Te rog bea totul din pahar. E puțin.

A băut tot vinul şi apoi a mâncat. Carnea era excelentă. Vinul o făcea să fie tare vorbăreață şi să râdă continuu. Mihai o asculta plin de încântare. Cred că am să-i dau vin în fiecare zi, şi-a spus când a auzit-o râzând, dar s-a răzgândit când a văzut cum o privesc oamenii de la mesele vecine. Râzând atrăgea privirile tuturor bărbaților. Gelos şi-a spus: Nu-i mai dau vin decât acasă când e cu mine singură! Dumnezeule, cum o privesc! Ea nici nu-i conştientă de asta!

Ea vorbea şi râdea de parcă toată lumea era a ei. Povestea iar cum s-a luptat cu sarmalele şi cum le-a legat cu ață şi gesticula povestind.

— Trebuie să-ți spun ceva, Mihai, dar nu te superi.

— Ce? a întrebat el plin de mirare.

Ea, amețită de alcool, era curajoasă şi foarte, foarte îndrăzneață aşa că a spus ce o frământa de mai multe zile.

— Tu te temi de mine? Am observat că fugi mereu din calea mea. Să ştii că nu-ți fac rău.

Mihai a rămas cu gura căscată privind-o. Pentru a doua oară o întrebare minunată ca un vers de dragoste îi umplea sufletul: Cine te-a trimis în viața mea,

îngere?!... Nici măcar nu putea râde. Auzi la ea să-şi imagineze că mi-e frică de ea! Când uimirea s-a risipit a venit râsul şi a umplut întreaga sală a restaurantului. Acum el era cel privit de oamenii din jur. Râdea de se sufoca. Hohotind repeta: Auzi la ea, să-şi închipuie că mi-e frică de ea! Încerca să se potolească, dar nu putea. După un val de râs venea alt val. S-a potolit când a văzut ce mutrişoară supărată a făcut Mariana.

— Nu mai râde de mine! Voiam doar să te liniştesc şi să te conving să nu-ți fie frică de mine căci mi s-a părut că-ți era!

Oricât încerca Mihai să se stăpânească nu putea. Era prea mult să se poată stăpâni să nu râdă. Auzi la ea! Voia să mă liniştească! Să mă convingă să nu-mi fie frică! îşi spunea printre hohote de râs. Oau, ce amestec de femeie deşteaptă ca o enciclopedie şi prostuță ca noaptea în acelaşi timp... Oau, ce-mi place!

— Plec, dacă mai râzi de mine! a țipat ea.

— Pleacă! Doar asta ştii să faci când te superi! Oricum te ajung!

Ea a ieşit furioasă din restaurant. El a plătit şi s-a grăbit să o ajungă.

— Bosumflată mică, uite ce-ți fac dacă mai pleci şi mă laşi singur în restaurant, i-a spus el şi a aruncat un bulgăre de zăpadă pufoasă spre fața ei.

Ea şi-a scuturat zăpada de pe față şi a alergat spre un morman de zăpadă. Voia să arunce în Mihai cu un munte de omăt ca să-l sature să mai râdă de ea. S-a întors spre el cu un bulgăre cât capul unui om de zăpadă şi a vrut să-l arunce, dar el i-a aruncat bulgărele din mâini şi a luat-o în brațe, apoi au căzut amândoi în omăt. Nici nu ştiau prea clar cum s-a întâmplat: ea a alunecat, el a alunecat, i-a amețit vinul amestecat cu iubire, sau i-a aruncat nevoia de a fi unul lângă altul în zăpadă să se lupte acolo şi poate or afla răspunsuri despre trupul lor, sufletul lor şi primăvara ce o trăiau în plină iarnă de simțeau că fulgii sunt petale născute din prea plinul înfloririi din inima lor.

Ea se zbătea să scape de el, dar zbătându-se se alinta şi îl ținea mai mult decât îl îndepărta, el îi căuta fața să i-o bage în omăt, dar în loc de asta când i-a găsit-o, ținând-o strâns în zăpadă, simțindu-i trupul zbătându-se mai mult în joacă decât de-a adevăratelea căci oricât se lupta era tot aproape de el, şi-a lipit buzele de obrajii uzi şi îmbujorați, i-a sărutat de parcă ar fi fost din petale nu din carne şi i-a şoptit lângă ureche:

— Mi-e teamă de teama ta de mine, chinezoaică! Niciodată nu mi-a fost frică de o femeie, iar de tine aşa ceva e imposibil!

Ea, uşor beată, furioasă, convinsă că are dreptate a început să-l convingă de adevărul ei în timp ce lua cu pumnii zăpadă şi i-o arunca pe față.

— Ştiu că ți-e frică! Am văzut cu ochii mei! Întotdeauna fugi de mine! Ştiu sigur că te temi de femei!

Mihai i-a dat drumul ca să poată râde. Râdea ca un nebun şi o lăsa să îl bată cu bulgări. Doamne, ce pedeapsă şi ce binecuvântare să o aibă atât de aproape şi atât de naivă!

La pasărea chioară Dumnezeu îi face cuib! şi-a amintit Mihai de o vorbă a mamei lui când se referea la vreun necăjit de care a avut Dumnezeu grijă să primească şi ce n-a cerut şi dintr-odată s-a gândit la Mariana ca la o pasăre chioară pe care Dumnezeu o adusese în ograda lui şi el trebuia să aibă grijă de ea şi din iubire să-i facă cuib, să o protejeze de lume şi răutățile ei.

A văzut în ochii mei teama ei şi a crezut că-i teama mea şi a vrut să mă liniştească... Pasăre chioară... ce bine că ai căzut în brațele mele... Oricare alt bărbat ar fi profitat de tine şi ți-ar fi strivit sufletul. Te iubesc, pasăre chioară... te iubesc... dar nu te mai las să mă bați cu zăpadă.

S-a ridicat şi a luat-o în brațe. I-a poruncit să arunce zăpada din pumni şi ea sătulă să-l bată a aruncat-o, dar i-a spus:

— O arunc dacă recunoşti că ți-e frică de mine!

— Recunosc... a spus el strângând-o ca un însetat. Recunosc că mi-e frică de frica ta de mine.

— Trebuie să-ți mai dau un bulgăre. Nu ai răspuns corect.

S-a îndepărtat de el şi a luat iar zăpadă în mâini. N-a mai aruncat-o spre Mihai când a văzut că doi bătrânei îi privesc. A roşit văzându-le privirea insistentă. Şi Mihai i-a observat, dar cu mult timp înaintea Marianei şi ştia că aceştia îi privesc cam de când se zbenguiesc ei în zăpadă, dar nu i-a păsat de ei. Marianei în schimb îi păsa. Probabil ne judecă aspru, gândi. Toți patru se studiau unii pe alții. După o clipă de privit bătrânica a întins mâna spre brațul bătrânului şi s-a sprijinit de el. Nu ştiu de ce tinerii se aşteptau din partea bătrânilor la o remarcă acră cum ar fi: Nu vă e ruşine! sau: Ce vă zbenguiți atât sub ochii trecătorilor! şi i-a surprins pe amândoi cuvintele bătrânei spuse soțului, probabil, nu lor.

— Îți aminteşti că eram exact ca ei... Şi noi ne băteam cu zăpadă...

Brațul bătrânului i-a cuprins tandru umerii.

— Nu-i nevoie să-mi amintesc. N-am uitat niciodată. Hai acasă că-i târziu şi e frig.

Tinerii au rămas fără cuvinte. Au privit minute în şir după bătrânii ce se îndepărtau uşor. În urma lor a rămas nostalgie şi miros de vrajă ce poate ține o viață întreagă. Mihai a reuşit să se desprindă primul din norul nostalgiei ce îl lăsase în urma lor bătrânii.

— Aş vrea să ajungem ca ei.

— Nu te înțeleg deloc. Ai spus că mă ajuți şi să plec!

Toată vraja a zburat pe apa sâmbetei. Nici fulgii nu mai erau petale născute din inima lor ci cădeau dintr-un cer de noapte neagră şi rece pe un pământ brusc

sărăcit. Îi era atât de greu să-i explice că îi dă timp să-şi facă ordine în trecut şi sentimente, să ia hotărâri clare şi nu sub presiunea lui şi în ultimă instanță ea să fie cea care va întinde mâinile spre el fără a o ruga, fără a o forța şi nici măcar pentru că se simte datoare că a ajutat-o. Îşi dorea să vină spre el pentru că aşa simte. Poate să plece dacă nu simte nimic şi i-am spus asta ca să ştie că poate alege şi că nu are obligații față de mine.

— Să mergem la discotecă.

Ignorându-i brațul, ce i-a cuprins umerii la fel de tandru cum a făcut bătrânul mai devreme cu soția lui, îi venea să plângă. Nu a spus să nu plec... Ce mă fac?!

Mihai avea şi el în suflet tot un strigăt de durere: Nu a spus că rămâne!

Au dansat pe muzică şi nebună şi blândă, dar cel mai mult le-a plăcut când Chris de Burgh le-a picurat în suflet roua şi lumina din melodia „Lady în red". Ascultând-o, dansând, brațele lui Mihai i-au mângâiat spatele şi de dor de iubire a devenit o vioară ce suspină, capul ei a găsit iar culcuşul în care se potrivea perfect dintre umăr şi bărbie şi simțea buzele lui Mihai cum îi sărută părul. O vorbă ca un zbor de fluture i-a atins urechea şi nu ştia sigur să spună dacă chiar a auzit sau a fost o zbatere de aripi fragile ce în auzul ei s-a frânt îngânând: iubito...

L-a privit în ochi întrebând, a privit-o în ochi, a oftat, n-a dat niciun răspuns întrebării din ochii ei şi a strâns-o mai tare în brațe până la sfârşitul melodiei apoi au plecat acasă. Între ei grea ca o piatră de moară sălăşuia iar tăcerea. Ea ar fi vrut să scrie până în zori. Avea mii de idei despre cărăbuşii ce zburând mor, despre a alege şi a culege, dar şi despre vizita la mormântul bunicii unde copacii, iarba, florile şi crucile cuminți de pe morminte au devenit şoaptă ce întreabă: Îl iubeşti?... Dar nu a scris ca să nu țină lumina aprinsă şi să-l deranjeze pe Mihai care a spus că-i obosit şi vrea să doarmă. El a adormit imediat. Ea nu. Când se gândea la scris nu putea dormi noaptea. O chinuiau ideile. Cuvintele bătând la poarta creierului ei îi dădeau o stare de surescitare amestecată cu fericire foarte asemănătoare cu beția. Şi-a făcut ordine în gânduri, s-a chinuit să memoreze ideile şi frazele cele mai bune pentru a le scrie mai târziu, dar ştia că totul e în zadar. Va uita tot sau nu va mai ieşi ca în această noapte când cuvintele au venit singure la ea. Una e să scrii când vine inspirația şi alta când te chinui să-ți aminteşti tot ce ai gândit când erai inspirat. Cel mai bine e să iei pixul în mână şi să scrii când creierul țipă „Scrie!" şi mâna să alerge pe hârtie cu viteză şi cu teamă că n-ar putea scrie tot ce dictează ființa ascunsă în tine de care te temi, nu o cunoşti, dar o iubeşti. Atunci simți ce simțea Paganini cântând. El şi vioara... El şi sunetele... El şi Dumnezeu... Nici pentru ea nici pentru el chinul, lumea, nedreptatea, lipsa iubirii, bătaia nu mai dureau atunci, căci le anula forța năucitoare a creației ce spăla tot, ierta tot venind ca un val de

lumină din cer. Nimic nu era mai important ca asta. Nimic nu-i întregea ființa mai mult.

A adormit aproape în zori. L-a visat pe Paganini cântând. Era frumos. Reinventa sunetele după măsura trăirii lui. O vioară cânta ca un infinit de viori. Sunetele pluteau în aer la nesfârşit. Paganini nu a cântat la vioară şi nici nu a compus pentru vioară, ci a reinventat cântatul la vioară. În vis ea devenea Paganini. În loc de sunete erau cuvinte. Aiurit şi fără rost era în vis şi un înger cu o vioară şi pe vioara lui curgeau cuvinte. Mariana ştia că toate cuvintele scrise curgând pe vioară sunt ale ei. Vorbea cu îngerul în vis şi îngerul o asculta tăcut sau poate îngerul i-a vorbit şi ea a ascultat tăcută. Oricum când s-a trezit nu a mai ştiut clar cine a făcut-o, dar ca pe o rugăciune a reținut cuvintele.

... Vreau să scriu aşa cum cânta Paganini. Vreau ca ceea ce scriu să placă, să fascineze, să sperie, să zbuciume. Să-i facă pe cei ce n-au trăit niciodată iubire să o trăiască citindu-mă, pe cei ce n-au plâns să plângă, pe cei ce nu s-au rugat să se roage, să-i facă pe învingători să se simtă învinşi şi pe învinşi învingători. Cuvintele mele să nu fie risipire şi să nu le arunc ca pe un balast, ci să spun cu ele o poveste despre dor cum n-a mai spus-o nimeni până la mine, despre dragoste şi sete de infinit. Fă, îngere, ca scrisul meu să aibă forța şi trăirea viorii lui Paganini... Fă, îngere, să plângă cuvintele mele curgând din cer...

Îngerul a râs misterios. În loc de cuvinte pe vioară au început să curgă petale, vioara a început să-şi schimbe forma şi culoarea. A oftat când vioara şi-a gătit de desăvârşit forma. Era roşie ca para focului şi devenise din vioară inimă peste care ploua petale de înger. Mariana a privit mirată în ochii îngerului, dar acesta nu s-a lăsat cercetat şi a lăsat pleoapele să-i cadă peste ochii plini de răspunsuri.

S-a trezit părându-i rău că îngerul nu a lăsat-o să găsească răspunsuri în ochii lui. A lovit-o lumina zilei în tâmplele obosite de noaptea frământată în care ar fi vrut să scrie nu să doarmă şi a închis iar ochii. A încercat să-şi amintească tot ce şi-a poruncit să nu uite şi să scrie azi, dar nu-şi amintea decât vag. Nici vorbă de tumultul de idei şi cuvinte ce au venit la ea ca un fluviu revărsat în plină noapte. S-a ridicat din pat şi s-a dus la baie. Mai târziu a căutat un pix şi un caiet. Trebuie să-mi amintesc ceva din tot ce am vrut să scriu astă noapte! În fața caietului gol niciun cuvânt nu a venit. Creierul îi era la fel de gol ca şi foaia caietului din fața ei. Pixul plângea în mâna ei trădat. Furioasă a lăsat şi caietul şi pixul şi s-a dus la bucătărie. Pe masă avea un bilet iar lângă bilet păpuşile se pupau. A citit biletul.

Ia-ți medicamentele. Mănâncă. Bea lapte. Scrie despre bătrânii de aseară. Eu nu pot scrie căci pasiunea mea e reparatul maşinilor, dar dacă scrii tu s-ar putea să poți scrie şi ce am simțit eu văzându-i. Ai mai spus că scrii ceva despre nişte gânduri ce ți-au trecut prin cap la restaurant.

P. S. Scrie ceva şi despre frică. A ta de mine, a mea de tine – a oricui o fi numai scrie. Eu sunt tare curios să citesc.

Mihai

A sărutat biletul lăsat de Mihai şi alergând la caiet avea în fața ochilor imaginea din vis cu vioara ce devine inimă şi peste ea plouă cu cuvinte. Şi-a amintit tot. Iar au venit cuvintele. A umplut câteva pagini despre zbor şi cărăbuşi şi despre oameni ce se comportă, trăind sufleteşte primăvara, tot ca nişte cărăbuşi în zbor. Erau rătăcite acolo câteva întrebări adresate iubirii: E himeră!? Există, nu există!? E adevăr sau minciună!? Paginile se terminau cu o cutremurare: Mi-e teamă de soartă de cărăbuş ce moare zburând...

Au urmat câteva pagini cu titlu: „Iluminare" în care spunea tot ce gândise la restaurant despre a alege şi a culege, a avea şi a nu avea.

Apoi a urmat „Şoapta vântului" în care a descris impresiile din cimitir.

A terminat şi era frântă, dar fericită. A privit ceasul în timp ce-şi dezmorțea mâna înțepenită. Era târziu. Uitase să mănânce, să ia medicamentele şi să se îmbrace. Era tot în pijama. S-a dus spre baie şi în hol a dat nas în nas cu Mihai.

— Salut, chinezoaică.

— Salut. Mă duc în baie să mă spăl şi să mă îmbrac.

În bucătărie Mihai pregătea mâncarea. A pus sarmalele la încălzit şi tăia pâinea.

— Am uitat să mănânc. Am scris toată dimineața. Tu unde ai fost?

El nu a vrut să-i spună că a fost la biserică şi s-a rugat. A ieşit din casă mai mult pentru a nu fi tentat să se ducă lângă ea în pat să o ia în brațe şi să o țină aşa până când s-ar fi trezit în brațele lui. Rătăcind pe străzi i-a venit ideea de a merge la biserică. I-a cerut lui Dumnezeu să-i dea răbdare căci era pe terminate şi să nu i-o ia pe Mariana.

... Pune-i, Doamne, în inimă un pic de iubire pentru mine, că la tine totul e cu putință! Fă-o, Doamne, să facă un singur pas spre mine şi eu voi face o mie spre ea! Iubesc mai mult decât viața mea o pasăre chioară pe care Tu, Doamne, mi-ai trimis-o la uşă... Dacă nu-i de la Tine să am parte de ea vindecă-mă de dor că simt că înnebunesc!... Nu mai sunt eu de când o cunosc. Jur că nu fug la ea când plânge sau când are nevoie de mine, dar nu-mi țin jurământul, Doamne! În nebunia mea de a iubi mai tare decât orice jurământ e ceea ce simt pentru ea! Oricât aş suferi e binecuvântare ceea ce trăiesc! Dacă nu-mi dădeai asta nu ştiam ce poate şi ce vrea inima mea. Îți dai seama, Doamne, că dacă nu trăiam iubire propria-mi inimă îmi era o străină! Nu ştiam cum poate cânta, nu ştiam cum poate plânge, nu ştiam cum poate visa inima mea!

Domnul din cer, ce naşte veşnicii şi tot El le omoară, pune galaxii în mişcare şi face găurile negre să fie mereu nesătule, ce e în firul de iarbă şi în

creierul lui Einstein când a descoperit teoria relativității, a zâmbit spre cel ce-i adresa o rugăciune atât de directă.

— Ți-am trimis-o la uşa ta! Am făcut în aşa fel ca drumurile voastre să se întâlnească. Ți-am dat inimă ție, i-am dat inimă ei. Atât a fost treaba mea, restul e treaba voastră...

Mihai a tresărit când a realizat că tot el a dat răspuns la rugăciunea ce o spusese. A ieşit din biserică repetând răspunsul. Cel mai mult îi plăceau cuvintele: ți-am dat inimă ție, i-am dat inimă ei...

— Am fost să mă plimb. Voiam să dormi liniştită. Ți-ai luat medicamentele?

— Vai, am uitat!

Mihai a început să desfacă cutiile de medicamente de pe masă şi să ia câte una din fiecare şi să i-o întindă ei şi în timp ce făcea asta o certa.

— Să nu mai uiți! Ți-am scris în bilet doar! La sfârşitul lunii când repeți analizele vreau să-ți iasă mai bune!

Ea a înghițit pastilele şi a întrebat:

— De ce?

— Ca să te faci sănătoasă şi să pleci! M-am săturat de tine, chinezoaică! a glumit el, dar când a văzut ce dezastru a stârnit pe fața ei gluma lui i-a părut rău că a făcut-o.

— Am glumit, dar tu nu prea ştii de glumă. Bineînțeles că nu vreau să pleci. Spune tu, dacă pleci, cine îmi mai face sarmale legate cu ață?

Ea s-a mai liniştit. Voia să se ducă la el şi să-i spună: ține-mă în brațe, dar nu avea curaj.

— Să mâncăm. Am şi vin.

— Nu mai vreau vin! Ai văzut ce am pățit ieri.

— N-am văzut. Ce ai pățit? a întrebat Mihai prefăcându-se.

— Vorbeam mult. Râdeam. M-am bătut cu tine în zăpadă.

Mihai a pus în două pahare câte un deget de vin.

— Bea-l, chinezoaică! Îmi place când eşti vorbăreață şi râzi, cât despre bătut cu zăpadă îmi convine.

Au băut amândoi după ce şi-au urat noroc apoi au mâncat în linişte.

— Acum că am terminat de mâncat vreau să citesc ce ai scris astăzi.

— Eu rămân în bucătărie să spăl vasele. Am emoții să stau lângă tine când citeşti ceva scris de mine.

— De ce? Nu înțeleg.

— E ca şi cum m-aş dezbrăca... Ba nu,... m-am exprimat greşit. E ca şi cum mi-aş dezveli sufletul în fața ta.

— Nu înțeleg. Dacă ajungi scriitoare oricum o să citească mulți.

— Ştiu. Întotdeauna voi avea emoții când cineva o va face în prezența mea. Prefer să nu fiu când cineva citeşte rânduri scrise de mine.

— Eşti ciudată.

— Ştiu. Du-te şi citeşte. Când termini aştept critica.

— Când termin mergem împreună la cofetărie. Vreau ceva dulce. Îmi plac mult prăjiturile.

— Într-o zi voi face prăjituri pentru tine.

Inima lui Mihai a devenit lavă topită. Picioarele îi tremurau. Nu ştia ce să creadă. Oare cuvintele ei însemnau un pas spre el!? Nu ştia. A privit-o şi ea s-a simțit învăluită în lumina şi căldura izvorâtă din ochii lui. Cu greu şi-au smuls privirea din privire şi el a plecat. Din cameră a strigat:

— Ai scris şi despre teamă? Şi despre bătrâni?

— Nu. Poate altă dată. Acum am scris altceva.

Mihai a citi tot. Deşi nu-i spusese Marianei, era îndrăgostit de literatura ştiințifico-fantastică, iar Jules Verne i-a fascinat copilăria după ce l-a descoperit când a primit ca premiu la sfârşitul clasei a doua o carte scrisă de el. Era „De la Pământ la Lună”.

După aceea a citit de la bibliotecă toate cărțile scrise de el pe care le-a găsit. „Vulcanul de aur”, „Doctor OX”, „Indiile negre”, „Testamentul unui excentric”, „Aventurile a 3 ruşi şi 3 englezi în Africa”, „Uimitoarea aventură a misiunii Barsac”, „În jurul lumii”, „Satul aerian” şi „Copiii căpitanului Grant” le-a citit în anul următor. Îl fascinau şi îl făceau să viseze la călătorii fantastice în spațiu, în timp şi viitor. Până şi pasiunea lui pentru maşini avea legătură cu dragostea de scrisul lui Jules Verne. Mai târziu i-au plăcut şi alți autori ca U. Eco, Balzac sau Dovstoievski. I-a fost rău aproape fizic citind „Calvarul” lui Tolstoi. Se simțea sleindu-se de puteri alături de personajele ce îşi secătuiau viața şi destinul într-o veşnică căutare fără final, o alergare dureroasă prin viață căutându-i pe ai tăi şi negăsindu-i pe ai tăi. Soarta surorilor rătăcite în viață l-a bântuit mult timp.

Despre ceea ce scrisese Mariana nu ştia ce să spună. Era eseu filozofic. Cel mai mult i-au plăcut rândurile numite „Iluminare”. „Şoapta vântului” l-a umplut de fericire. Fără a da răspunsuri punea acolo întrebarea ce îl chinuia şi pe el cel mai mult. Pentru el scrisul de acolo era un răspuns la rugăciunea lui de dimineață.

Pentru un păcătos parcă mi-a răspuns prea repede Dumnezeu la rugăciune, şi-a zis râzând.

Paginile cu cărăbuşii şi zborul îl lăsau rece. Nu înțelegea şi gata.

— Vino în cameră!

— Aşteptam să termini de citit.

— Am terminat. Mi-a plăcut mult „Iluminare”. Despre „Şoapta vântului” nu vorbesc, țin pentru mine părerea, iar despre cărăbuşi nu mi-a plăcut. Nu înțeleg.

Singurul lucru în legătură cu asta e că mă supăr tare primăvara curățând parbrizul de trupul lor.

— Dar înțelege că au murit zburând!

— Şi oamenii mor „zburând” adică alergând la serviciu, la concert, la magazin, la spital. Nimeni nu se pune în pat şi aşteaptă să moară ca să moară murind. Toți zboară până în clipa când pac! Asta-i viața! Aşa-i soarta! Eu nu pot plânge că mor cărăbuşii, chinezoaică!

Îi plăcea sinceritatea lui. Sigur nu ar fi vrut să-i dea un răspuns plin de laude, doar ca să o linguşească. Profesorul o învățase să prețuiască oamenii ce au puterea de a spune adevărul în față şi să fugă de prefăcuți şi linguşitori.

Un adevăr pe care nu-l poți spune cuiva în față nu-i adevăr, iar ceea ce nu poți spune direct trebuie lăsat tăcerii în veci. Oamenii adevărați sunt cinstiți şi nu lovesc pe la spate, îi spunea cândva profesorul.

— La ce te gândeşti? Iar eşti pierdută.

— Mă gândeam la ce mi-a spus profesorul cândva, a răspuns ea după un moment de gândire.

— Tot te mai gândeşti la el? în vocea lui Mihai ca şi în suflet era un pic de amărăciune oricât s-ar fi mințit că nu-i.

— Face parte din ființa mea. Sunt creația lui mai mult decât a părinților naturali, adoptivi şi a oricui altcuiva cea trecut accidental prin viața mea. Este tatăl meu, este modelul meu de om. De la el am învățat ca pe o credință modestia, cumpătarea, cinstea. Datorită lui nu pot greşi.

— Ce înseamnă „a greşi”?... A fi om şi a trăi omeneşte! A întinde brațele spre un bărbat când iubeşti! Vocea lui Mihai era mai ridicată decât era necesar, dar nu se mai putea opri. Era furios căci intuia unde a greşit profesorul.

— I-a plăcut să pozeze în ochii tăi în zeu, nici nu era greu la vârsta şi inteligența lui! „El” era deasupra lumii, „El” nu greşea, „El” se sacrifica şi asta după ce ți-a sădit în suflet iubirea! Devii ca „El”, chinezoaică! Te crezi deasupra lumii şi de neatins! Atingerea şi mângâierea ți s-o fi părând „greşeli” în creierul tău în care un profesor trăind mai mult în cer decât pe pământ şi-a sădit semințele bolnave!

— Nu ai înțeles nimic! El m-a trimis întotdeauna la tine! Voia să trăiesc, dar nu cu el! Nu voia să-mi facă rău!

Ea plângea. Mihai tăcea prostit. Regreta că a țipat la ea şi că a spus atâtea prostii. Deci profesorul nu o considera un fel de zeiță pe care o adori, dar nu ai voie să o atingi. Nu o voia pentru el, dar a altuia putea să fie. Înseamnă că a fost un om corect şi care a luptat cu pasiunea din el. Probabil că l-a durut rău dacă a iubit-o.

— Te-a trimis la mine? a întrebat cu o fărâmă de îndoială în voce.

— Întotdeauna. Spunea să mă vindec de el prin tine.

Ea s-a aşezat ghemuită pe pat. Scrisul, vinul, cearta şi plânsul au obosit-o. Nu mai voia nimic.

— Iartă-mă, chinezoaică. Să mergem în oraş. Ți-am promis prăjituri.

— Acum nu pot mânca. Poate mai târziu.

Mihai a plecat din casă fără niciun cuvânt. Era furios pe el. Spusese atât de multe lucruri ce o răniseră pe Mariana. A ajuns la Ramona şi ca un ticălos a sunat la uşă. În adâncul sufletului spera ca ea să-i deschidă uşa şi să-l certe că a venit, iar el să se roage de ea să-l primească măcar pentru a sta de vorbă. Când ea a deschis uşa şi l-a cuprins înnebunită de dor de gât şi i-a căutat cu sete gura a uitat tot ce a sperat în adâncul sufletului lui. Tot ce ținea minte e că îşi dorea nebuneşte o femeie şi că abstinența nu e pentru el. Era bărbat, era sănătos şi dusese întotdeauna o viață normală. Trăind în prezența Marianei fără a o putea iubi îl înnebunea. A luat-o pe Ramona în brațe şi a intrat cu ea în casă. A căutat un loc unde să o pună în mormanul de lucruri împachetate şi de bagaje şi l-a găsit pe covorul din sufragerie. Ea plângea sărutându-l şi îi susura în ureche: Te-ai întors, dragul meu! M-ai ales pe mine! Mergi cu mine la Bucureşti! Tata îți va găsi ceva de lucru în minister. Ea nu e de tine...

Oricât era de orbit de pasiune şi de dorință, Mihai s-a oprit. Înțelegea că trebuie să dea o explicație pentru a nu răni pe frumoasa femeie din brațele lui mai mult decât o rănise deja.

— Nu m-am întors! Nu te-am ales pe tine!

Se aştepta ca ea să-l lovească sau să urle, să-l scoată afară şi să-i spună că nu mai vrea să-l vadă niciodată. Ramona pe care o ştia el aşa ar fi făcut. Dar Ramona iubind nu mai era Ramona din trecut. Se mulțumea şi cu frimituri de iubire, cu resturi de la masa celui ce s-a îndestulat cu iubire. Fără un cuvânt a continuat să-l dezbrace şi să-l sărute. Mihai se obliga să nu-i vadă ochii plângând şi se mințea că face dragoste cu Mariana. A fost mai frumos ca niciodată şi totuşi epuizați, întinşi pe covor îşi priveau unul altuia ochii plini de lacrimi, mincinoşi şi trădători. Dintre ei doi, Ramona era totuşi mai cinstită.

— A fost magnific pentru că ți-ai imaginat că-i Mariana, nu eu!

Doamne, ce era în ochii şi în vocea ei când a spus asta! Mihai nu a spus nimic. A crezut că ea nu-şi va da seama.

— Mă crezi mai proastă decât sunt! Culmea e că te iubesc orice ai face! Dar e cumplit, absolut cumplit, să fii în brațele unui bărbat şi să ştii că nu eşti decât un surogat. Mă foloseşti, Mihai, profiți de dragostea mea şi nu-i cinstit! E drept că nu mai pot lupta cu iubirea asta decât plecând. Mâine plec la Bucureşti şi apoi în Irak. Te iubesc orice ai face. Îți doresc fericire alături de Mariana. Sper că te merită. Nu mă consider victimă. E o lecție ce doare ca moartea. Poate cu timpul voi scăpa de starea asta de parcă sufletul mi-a murit...

Mihai a întins mâinile să-i ia în brațe trupul dezbrăcat şi perfect. Ea l-a respins. Râdea şi plângea.

— E prea mult să fiu iubită de două ori la rând din milă. E destul o singură dată. Te iubesc. Acum pleacă.

Şi-a aprins o țigară şi se obliga să nu-l privească pe Mihai îmbrăcându-se.

... Ce face iubirea din noi! Din mine, din Mihai... Nişte robi nenorociți ce uităm regulile în care am crezut, trecem de barierele ce ni le-am impus! Iubind cădem în genunchi, cerşim, bem umilință pe săturate... Oare de ce nu o atinge iubirea şi pe Mariana!? s-a întrebat urmărind cum se împrăştie în aer rotocoale de fum de la țigara ei.

— Dacă e o păpuşă de gheață Mariana asta a ta!? Dacă e incapabilă de iubire!? a întrebat apoi i-a părut rău. Mihai o privea speriat. Ceea ce spusese ea era cea mai ascunsă teamă a lui de care fugise mereu, şi-o alungase din gânduri şi din inimă.

— E capabilă de iubire. A fost îndrăgostită...

Ramona, comportându-se de parcă ar fi fost beată, râdea ca un drăcuşor pe covor.

— Eu te iubesc pe tine, tu o iubeşti pe ea, ea iubeşte pe altcineva... Ce joc ciudat!

— Termină cu râsul ăsta drăcesc! Nu iubeşte pe nimeni! A fost îndrăgostită în timpul liceului. Asta am vrut să spun.

Ramona a tăcut şocată de furia lui. Era gelos pe ideea ca Mariana să iubească pe altcineva. Cu mine nu a fost niciodată gelos. Îi povesteam de foştii amanți foarte dezinvoltă. Chiar glumeam pe tema asta... Nu l-a durut că n-a fost iubire, dar poate chiar din cauza asta nu a fost căci se simțea şi el unul din cei mulți, nu l-am făcut să se simtă unicul, singurul, de neînlocuit. Era un număr dintr-un şir şi un bărbat acceptă asta la o femeie, dar nu o ia niciodată de soție. Mihai nu a povestit niciodată, absolut niciodată, nici cel mai mic amănunt legat de femeile din viața lui. Şi când aflam câte ceva şi întrebam era extrem de rezervat în a da amănunte. Iubea femeile, dar nu le terfelea. Nu era specia aceea ciudată de bărbat ce îşi etalează trofeele. Era un domn în adevăratul înțeles al cuvântului.

Intuia mai mult ca niciodată unde a greşit. Din cauza ei a fost în viața lui Mihai doar un număr, în loc să-l facă să se simtă Unicul, s-a simțit încă unul. Când a vrut să-l facă Unic, era deja prea târziu.

— Fericire multă, Ramona. Mulțumesc, l-a auzit pe Mihai spunându-i şi s-a trezit din gânduri.

— Fericire şi ție, Mihai. Te iubesc.

Paşii lui coborând pe scări i-a auzit şi după ce el nu mai era în clădire. Din nou plângea hohotind pe covor. Pe el îl iubea, pe ea se ura. Se disprețuia pentru că înțelegea unde a greşit.

... Niciodată, dar chiar niciodată nu am să mă mai las folosită de bărbați şi nici n-am să-i mai folosesc. Indiferent cine va fi în viața mea, va fi Unicul, Singurul... Nu bărbații m-au făcut să mă simt prostituată, ci eu singură m-am făcut când am început să nu le mai ştiu numele şi numărul bărbaților din viața mea... Te iubesc, Mihai... Te urăsc, profesore... Tu eşti vinovat pentru iadul vieții mele... Când am mers spre tine, când te-am urmat cum îşi urmează un câine credincios stăpânul aveam suflet pur, credeam în iubire, visam, eram ca amețita de Mariana acum. Tu m-ai transformat în ceva ieftin. Tu ai omorât în mine visul, iubirea pură, credința şi m-ai transformat în femeia ce se dă oricui. Tu m-ai făcut fără preț, dar eu când am păşit spre tine mă credeam neprețuită. Dacă e un adevăr că în spatele fiecărui bărbat de succes este o femeie atunci tot un adevăr e că în spatele fiecărei femei căzute e un bărbat ticălos ce a împins-o în noroi... O femeie ce visează iubire şi merge spre brațele unui bărbat ca spre rai şi el îi spune iubirii cumva cu f... şi se poartă cu ea de parcă ai fi o cârpă sau o păpuşă fără suflet cum mai poate să se vadă şi să se simtă mai mult decât prețul pus de el pe capul ei!?... Ce o mai poate face să se simtă om, femeie, pură, înger când toate astea din ea au fost omorâte!? Nu eu am omorât iubirea şi puritatea din mine, dar partea mea de vină e că n-am oprit omorârea să se repete mereu, n-am găsit puterea să mă ridic deasupra a ceea ce m-a făcut el să fiu, n-am scuturat jugul psihic pus de el pe sufletul meu, n-am luptat deloc să fiu ce vreau eu să fiu, nu ce m-a făcut el când mă ținea în brațe şi în loc de şoapte de iubire îmi spunea târfă!

O asculta noaptea şi cerul vorbind şi amândouă plângeau de mila ei. De mila unei biete femei ce avea şi raiul şi iadul în suflet. Cuvintele ei erau rugăciune, durerea ei era scară spre cer, lacrimile ei se adunau într-un pocal în care adună Dumnezeu lacrimi de femeie distruse de iubire. La judecata de apoi lacrimile acelea devin împărtăşanie şi iertare...

Când s-a săturat de plâns şi de vorbit singură era noapte adâncă.

Tot noapte era când Mihai a ajuns acasă. A rătăcit mult pe străzi. Se simțea vinovat şi nu era drept. Nu avea nicio obligație față de Mariana mai ales că aceasta îl respingea mereu. Mă obligă iubirea... adăuga apoi gândului său.

Dacă e o păpuşă de gheață? Dacă e incapabilă de iubire? Erau întrebările ce-i răneau sufletul.

— Am adus prăjituri, Mariana! a țipat din hol. Le-am cumpărat venind spre casă căci e târziu să mai ieşim!

Ea nu a răspuns. Nu era acasă. De frică pentru ea şi de furie nu a văzut bilețelul de pe masă din bucătărie chiar dacă a pus prăjiturile chiar lângă el. Încerca să-şi calmeze furia şi frica umblând prin casă de la geam până la uşă.

... Are voie să plece. E un om liber... Nu trebuie să mă înfurii că a plecat... Vine înapoi... Dar e noapte... E singură pe străzi... Nu trebuia să plece fără mine...

Ceasul de pe perete rânjea spre el spunându-i că nu-i noapte adâncă la ora 9.30.

Da, dar e iarnă şi e întuneric. Sunt atâția derbedei în oraş – a țipat spre ceas.

Doamne, parcă am înnebunit! Niciodată nu mi-am făcut atâtea griji pentru o femeie! Da, dar niciodată nu ai iubit atât o femeie!...

Când a auzit cheia învârtindu-se în broască s-a simțit cel mai fericit muritor. S-a repezit spre uşă să o vadă că-i sănătoasă şi întreagă.

— Unde ai fost?

În vocea lui era îngrijorare, teamă şi bucurie că o vede, dar ea nu a înțeles asta. A crezut că e în fața Cruelei, a şefei sau a unei educatoare de la cămin ce o ceartă că nu a respectat programul sau a ieşit din rând şi de frică a scăpat prăjiturile jos. Cel mai grav era că i s-a părut că tonul lui sună la fel cu al lui Simion când țipa la ea.

— Am fost... am fost... după... du... după prăji... prăjituri... Am lăsat... bilet...

Mihai o privea cu groază. Nu înțelegea de ce se bâlbâie. Nu pricepea de ce îi este atât de frică şi de ce a scăpat prăjiturile jos. A fost îngrijorat şi a pus o întrebare. Nu a certat-o şi nici nu a vrut să o sperie.

A întins mâinile spre ea să o liniştească, dar ea s-a strâns ghem în colțul de după uşă şi explica în continuare bâlbâindu-se.

— Am lăsat... am lăsat... bilet... E... e... pe masă... în bucă... în bucătărie.

Pare cretină!! a fost cel mai cumplit gând din sufletul lui Mihai. Nici urmă de femeia deşteaptă foc ce scrisese eseuri filozofice chiar în acea dimineață în ființa îngrozită ce se ghemuia în fața lui.

Ce dracu' îi cu ea!? crede că o lovesc!? N-am lovit în viața mea o femeie.

A întins mâinile spre ea şi a luat-o în brațe în ciuda protestelor ei. O liniştea vorbindu-i şi în timp ce făcea asta în el creştea o nelinişte mai mare decât a ei.

— Sunt eu, chinezoaică! Nu am vrut să te sperii! Eram îngrijorat! Era noapte şi nu ştiam unde eşti! Linişteşte-te, copilaş!

Vocea lui era blândă, brațele lui ce o țineau la fel şi ea s-a liniştit încet-încet. Furtuna de nelinişte s-a mutat la Mihai. O ținea în brațe ca pe un copil şi

lăsa întrebări nebune să rupă din el câte o bucată aşa cum rup revărsările de ape malurile.

Ce-i cu tine, chinezoaică? Ce să fac să nu te mai temi şi să nu te mai sperii? Ce să fac să-mi povesteşti tot ca să înțeleg ce-i cu tine?... E legat de viața la cămin comportamentul tău anormal sau de altceva, căci îmi este foarte clar că nu te comporți normal. Dacă țip trebuie să țipi şi tu, dacă spun ceva mai dur trebuie să faci şi tu la fel; poți să faci orice în afară de un lucru: să devii legumă. El habar nu avea că ani în şir nu a avut voie să țipe sau să spună ce are de spus ci doar a executat. Era foarte mică, avea trei ani şi un pic, când a stat spânzurată în cuierul din sala de mese a casei de copii că a vorbit la masă...

O şoaptă i-a atins pletele şi ea a ridicat ochii spre cel ce spusese şoapta şi a uitat cum era să stai spânzurată de cuier pentru un cuvânt.

— Ce-ai spus?

Obosit, sătul să aştepte o iubire pe care o dorea din toată inima, dar era suficient de bărbat să nu o cerşească, a răspuns:

— Nimic.

Ea ştia că a auzit acelaşi cuvânt ca şi altă dată, dar dacă el nu a spus nimic însemna că a fost o părere de a ei.

A sărit din brațele lui şi a căutat repezit caietul.

— Vreau să scriu ceva.

— Ce?

— Mi-a venit o idee. Ceva despre atât de multe ce par a fi şi nu-s şi despre cele puține ce sunt şi nu par. E un fel de căutare a lucrurilor cu adevărat esențiale.

Mihai se uita la ea ca rața la avion.

— N-am înțeles nimic.

— Ştiu. Nu m-am exprimat prea bine. O fac mai bine scriind.

Nu mai era legumă. Fruntea îi părea lui Mihai mai înaltă decât îi era în realitate aşa cum stătea aplecată deasupra caietului. Pe față i se oglindeau bucurie, tristețe, îngândurare, nelinişte, zâmbet şi Mihai murea de curios să afle ce cuvinte se nasc pe hârtie când pe fața ei trec pe rând sentimentele.

Ce mă fac dacă suferă de narcisism aşa cum spunea Ramona despre scriitorii din casa tatălui ei şi dacă iubeşte doar scrisul şi atât!?

O iubesc cum n-am iubit pe nimeni pe pământ şi cum n-am crezut că se poate iubi, dar jur că nu voi mai face niciun pas spre ea dacă ea nu va întinde mâinile spre mine... Nu o vreau cum am vrut femeile până acum şi să merg mai departe, ci o vreau pentru toată viața, numai a mea şi mai puțin de atât nu pot accepta. Ştiu că nu va fi uşor cu ea, dar accept orice în numele iubirii, dar pun o singură condiție, Doamne, să facă ea un pas spre mine, să ştiu că simte ceva!

Până la sfârşitul lunii Mihai a dormit tot la prietenul din oraş. Trecea pe acasă o dată, de două ori pe săptămână să mai aducă mâncare, să-şi ia haine şi să vadă ce face pasărea chioară. Ştia că singura cale de a nu fugi spre ea este să nu fie la un loc cu ea. Îi dădea timp şi linişte să-şi facă ordine în viață şi să ştie ce vrea şi se ruga de Dumnezeu ca lui să-i dea răbdare şi putere de a accepta o înfrângere. Era atât de convins că ea nu simte nimic pentru el încât nu-i vedea ochii plini de dor ce îl cercetau când venea acasă şi nici deznădejdea ei la plecare. Nu avea de unde şti că ea doarme noaptea cu păpuşile pupăcioase în mâini şi că de dor visele îi sunt ciudate şi o fac să se trezească plângând.

La sfârşitul lunii a dus-o la spital să repete analizele, apoi la doctor. Rezultatele erau mai bune decât atunci când s-a internat, dar trebuia să urmeze încă tratamentul. Pentru hipertiroidie trebuia să ia pastile aproape tot timpul. Şi pentru inimă, pentru palpitații, trebuia să mai ia aspacardin, dar numai una pe zi, nu trei cum luase până acum.

— Arată mai bine, tovarăşe doctor. E şi mai grăsuță.

Doctorul a privit-o râzând pe Mariana. Într-adevăr observase şi el cât a consultat-o că e mai rotunjoară şi nici palidă la față nu mai era. Rar a văzut un bărbat mai îndrăgostit decât cel din fața lui de aceea a râs spre Mariana când Mihai a spus că-i mai grăsuță şi arată mai bine.

— Sper că nu eşti gravidă!? Nu-i momentul potrivit pentru un copil. N-ai rezista. Mai trebuie să te însănătoşeşti.

Mariana a privit mirată spre doctorul ce terminând de vorbit completa indiferent rețeta şi nici nu i-a observat obrajii ce îi luaseră foc.

Mihai a fost cel ce a putut vorbi chiar dacă şi el era puțin stânjenit.

— Nu-i gravidă. E doar mai grăsuță.

Doctorul a râs spre Mihai întinzându-i rețeta.

— Se pare că tu ştii mai multe despre ea decât dânsa. Ea trebuia să spună dacă-i gravidă sau nu.

Acum i-a văzut în sfârşit fața roşie ca focul.

— Eu nu sunt gravidă. Sigur.

— Bine. Continuă tratamentul. Mai ai încă două săptămâni concediu medical apoi vii la control.

Mariana a ieşit din cabinet după ce a salutat. Mihai a mai rămas să vorbească cu doctorul şi ea nu înțelegea de ce. Şi-a pierdut răbdarea aşteptând pe holul policlinicii.

A văzut într-un târziu că doctorul iese împreună cu Mihai din cabinet. S-au salutat şi şi-au strâns mâinile lângă uşă. Păreau complici. Chiar i s-a părut că doctorul a râs ciudat spre ea înainte de a intra iar în cabinet.

— De ce ai stat atât? Eşti şi tu bolnav?

... Da. Sunt bolnav de moarte. Nu sunt în stare să mă culc cu o femeie şi am nevoie de sfatul unui doctor, a gândit el apoi a alungat gândul şi a spus cu voce tare:

— Sunt bolnav că iubesc. Am întrebat doctorul ce medicamente să iau pentru asta ca să-mi treacă.

Mariana se simțea de parcă cerul s-ar fi prăbuşit pe ea. Mihai iubea pe altcineva! O durea atât de tare asta încât a fost nevoie să se sprijine de balustrada scărilor ca să nu cadă jos. Niciodată nu s-a gândit că în viața lui există cineva. Trebuia să ştiu. Doarme în altă parte, probabil la femeia pe care o iubeşte. A fost sincer când a spus că mă ajută şi să plec. Pentru o clipă şi-a amintit secvențe din visele ce o chinuiau noaptea, dar în ele nu era ea cu Mihai, ci o altă femeie şi el. Chinuindu-se să nu țipe de durere şi de gelozie – era prima dată când o simțea în viața ei – a întrebat moale:

— Cine-i femeia? De ce vrei să-ți treacă?

Mihai iar se uita la ea ca rața la avion. Vorbele lui au fost o glumă din care ea să înțeleagă în sfârşit tot ce simte pentru ea. Gluma o făcuse în urma discuției cu doctorul ce îi dăduse sfaturi, dar a şi râs de el. Oricum Mariana nu avea să afle niciodată ce a discutat el cu doctorul.

— O pasăre chioară e femeia. Vreau să-mi treacă pentru că ea nu mă iubeşte... chinezoaică.

Ignorându-i brațul ce i-a strâns mijlocul ea se simțea mai nenorocită ca niciodată. Vorbind mai mult pentru ea a şoptit: Dacă eram eu pasărea chioară, te-aş fi iubit...

— Ce-ai spus?

— Nimic... Nimic...

— Hai să mâncăm.

— Nu vreau să mănânc în oraş. Am făcut ceva mâncare acasă. Hai acolo să mâncăm. Am făcut şi o prăjitură.

— Ce ai făcut? a întrebat-o Mihai neînțelegându-i tristețea şi aerul ei de om peste care apasă cerul şi îl striveşte.

— Supă cu carne de pui. Aveai carne în congelator. Ce mai trebuia am cumpărat şi am făcut totul după cartea de bucate. Prăjitura e un fel de chec cu glazură de ciocolată. Le-am gătit ieri, dar tu nu ai venit acasă să mănânci aşa că le-am pus la frigider.

Erau lângă maşină când Mariana a terminat de vorbit. Inima lui Mihai a devenit fluture. Şi în stomac avea tot fluturi. I-a deschis uşa Marianei, dar înainte ca aceasta să urce în maşină a strâns-o în brațe.

— Ai gătit special pentru mine? M-ai aşteptat să vin să mănânc?

Tremura ținând-o în brațe şi aşteptând răspunsul ei.

— Da, i-a răspuns ea şi s-a desprins din îmbrăţişarea lui. I-ar mai fi stat în braţe, chiar ar fi întins mâinile după gâtul lui căci îi plăcea să-l simtă aproape, dacă nu i-ar fi mărturisit că iubeşte o altă femeie. S-a aşezat pe scaunul maşinii ca să nu cadă jos de durere. Se legase atât de mult de Mihai! În vise îi cotrobăia în fiecare noapte, în gânduri zi şi noapte îi era prezent, când se închina n-o lăsa în pace şi când făcea curat, spăla sau făcea mâncare o pândea mereu din colţurile casei spre care ea privea speriată să-l vadă dacă e sau nu. Trebuie să-l alung de peste tot şi să plec iar la ţară... să mă duc iar la gazdă... Ce mă fac?

Nici n-a observat că Mihai a pornit maşina. Aproape de casă l-a privit.

Pare furios. Probabil nu-i convine că pierde atâta timp cu mine în loc să stea cu femeia pe care o iubeşte.

În faţa blocului şi-a făcut curaj să-i spună:

— Dacă nu vrei să mănânci cu mine poţi să pleci. Eu am gătit căci mă simţeam datoare faţă de tine...

N-a putut ţipa de durere când mâinile lui i s-au înfipt dureros în umeri.

— Dă-o dracului de datorie! Tu nu poţi face nimic fără să vorbeşti de datorii!? Cum poţi fi atât de materialistă, de lipsită de suflet?!

Ochii ei măriţi de groază l-au făcut să-şi desprindă braţele de pe ea. Regreta ceea ce făcuse, dar nu şi-a cerut scuze ci a urcat în maşină şi a plecat fără a saluta.

Ea s-a dus în casă şi a început să-şi strângă lucrurile. Îi era clar că nu mai poate sta la Mihai. Nu putea plânge şi nici nu ştia unde va pleca, dar trebuia să plece. O durea că a făcut-o materialistă şi lipsită de suflet, căci nu era aşa. Viaţa şi lipsurile o făcuseră cumpătată şi excesiv de calculată, dar nici nu se punea problema de a fi etichetată aşa cum o etichetase Mihai. I-au lipsit banii, i-au lipsit bunurile materiale şi a plâns după ele o picătură de lacrimi, dar după iubire, după părinţi, după familie a plâns până când ochii ei n-au mai putut vărsa lacrimi şi în condiţiile astea putea spune cineva că e lipsită de suflet, că e materialistă?! Şi totuşi a spus-o chiar bărbatul pe care îl iubea... Dumnezeule, îl iubesc... Acum ştiu răspunsul clar... Îl iubesc, bunico! Îl iubesc, vântule! Îl iubesc, copacule!...

Şi ce dacă îl iubesc că acum e prea târziu. El nu ştie cum sunt eu. Crede că sunt fără suflet. Nu mă cunoaşte. Iubeşte oricum pe altcineva.

Acum putea plânge. Aşeza haine în geamantanul ei nenorocit şi le uda cu lacrimi. Lacrimi peste cărţi, lacrimi peste caietele scrise de ea, lacrimi peste păpuşile pupăcioase pe care le-a pus chiar deasupra. Nu le putea lăsa acolo nici moartă. Era darul ei minunat de la un bărbat pe care îl iubea şi pe care acum îl punea în sufletul ei alături de tata Dragoş, doamna Geta şi profesorul de filozofie. Era şi el un om ce avea câte ceva de dăruit fără a costa, ceva ce era deasupra preţului. Şi-a luat geamantanul în mână şi a privit încă o dată casa ce fusese

casa ei... Aici gândurile i s-au frânt. Prăbuşită peste geamantanul cu lucruri devenea cântecul viorii lui Paganini.

Casa mea... casa mea... casa mea... ţipa inima ei şi cuvântul lovindu-se de tavan, de lustră, de cărţi, de paharele din vitrină devenea ecou repetat la infinit. Era un sunet asemănător celor ce spărgeau bolţile şi inimile ascultătorilor când Paganini îşi spunea cu vioara disperata lui luptă cu soarta, cu viaţa, cu Dumnezeu în căutarea iubirii şi împlinirii pe pământ. Unde să plec!?... A ridicat de jos odată cu trupul ei visele şi speranţele cu aripi frânte şi şi le-a pus în sân, şi-a şters lacrimile şi ar fi vrut să şteargă şi nişte amintiri ce dor rău de tot din sufletul ei, dar nu a reuşit căci ştergându-le deveneau ca argintăria lustruită, străluceau mai tare în lumina realităţii, aşa că le-a pus şi pe ele în sân alături de vise şi speranţe şi a plecat spre uşă. A închis uşa şi a lăsat cheia unui vecin cu care ştia că Mihai se împacă bine şi a coborât scările blocului spre a pleca, dar nu ştia nici ea unde duce această plecare. E cumplit să trebuiască să pleci şi plecarea să fie spre nicăieri sau oriunde şi nici măcar să nu poţi lăsa în urmă visele, speranţele şi amintirile cu aripi frânte.

Paşii, neconduşi de creierul ei, au plecat spre autogară. Niciodată iarna nu i s-a părut mai haină. Vânt, viscol, zăpadă spulberată în suflet şi afară. Nu mai ştia a câta oară pleca, dar ştia sigur că sufletul ei e plecare. Frunză în vânt, dor fără loc nici în cer şi nici pe pământ, amintiri ce omoară viitorul nenăscut încă în ea asta era şi asta ducea târâind după ea prin lume. Cum să înţeleagă Mihai moartea cărăbuşilor zburând când nu a avut niciodată soartă de cărăbuş!? Cum să înţeleagă el eseul despre multe ce par şi nu-s şi cele puţine – foarte puţine – ce sunt şi nu par!?... Mă doare atât de tare că mă tem să nu devin casantă în bătaia crivăţului şi sub gerul iernii. Ce sunt eu mai mult decât plecare!?... Ce sunt eu mai mult decât uitare!?... Ce sunt eu mai mult decât trecut!?... Sunt lacrimă, sunt rar scânteie, vis de idee, timp pierdut... sunt tot ce-am vrut să fiu şi n-am putut... Ce suntem noi ca oameni până la urmă!? Doar visele împlinite, faptele, realizările s-or cântări când Dumnezeu ne va lua în palmă inima!? Sau s-o cântări în palma lui de iubire şi lacrima şi zbaterea zadarnică, şi înfrângerile, şi aripile rupte, şi visele pe care le-am visat şi nu au devenit niciodată trăire!? Va cântări palma lui durerea, drumurile rătăcite, lecţiile vieţii la care am rămas repetenţi, munţii neurcaţi, cerurile neatinse, iubirile netrăite, regretele amare... Cântăreşte-mi tot, Doamne, când îmi vei lua în palmă inima şi vreau ca la Tine să conteze totul, mai ales cele nevăzute din inima mea, căci acelea sunt ale Tale. Să dai nefiinţei ceea ce e a nefiinţei din inima mea, dar ceea ce e a trăirii, a viului, a veşniciei, chiar de-i numai o lacrimă, un gând, un sentiment, o privire încărcată de milă şi iubire, o îngenunchere înaintea ta, lasă-le să mai fie.

A lăsat discuţia aprinsă din gânduri când s-a urcat în autobuz şi a plecat spre Stănileşti. Nu mai putea vorbi cu Dumnezeu prin gânduri căci altceva o

preocupa. Trebuia să dea ochii cu gazda şi simțea că o apucă frisoane. Ca pe un film derula în fața ochilor tot ce trăise la ea. Oricât de greu şi de rea a fost tot la ea trebuia să meargă că nu avea unde în altă parte. Se va ruga să o primească până când va găsi altă gazdă.

Mihai a colindat vreo oră prin oraş. Era atât de furios că nici nu vedea oamenii. Îi părea rău că fusese dur cu Mariana, dar îl scotea din toate răbdările, iar el nu era un specialist în răbdare. Când s-a calmat s-a întors acasă. Era hotărât să dea explicații şi să ceară explicații. Oricum aşa nu mai mergea. Şi-a făcut mult curaj venind, dar acum când deschidea uşa parcă tot curajul i s-a topit.

— Domnu' Mihai, domnu' inginer! s-a auzit strigat de vecinul de alături şi s-a întors în holul blocului.

— Bună ziua.

A salutat şi a aşteptat să vadă ce vrea vecinul. Era un bătrân de treabă pe care îl lăsa să-i ude florile şi să aibă grijă de casă când pleca pentru mai mult timp la țară, pe munte sau la mare. De când îi murise soția, în urmă cu şase luni, a devenit o umbră. Rar mai stătea de vorbă cu Mihai sau cu vreun alt vecin, iar din casă ieşea doar pentru lucruri strict necesare, în rest stătea închis între pereții ce purtau amintirea vie a soției.

Umpluse toți pereții cu fotografiile ei şi le privea în fiecare zi pe rând. Asta devenise viața lui în ultimul timp. Nici Mihai nu-i mai dăduse atenția din trecut căci era chinuit de iubirea pentru Mariana. Acum privindu-l şi văzând o umbră de om în locul vecinului vesel de altădată s-a simțit vinovat.

... Nici n-am văzut că omul ăsta se usucă de durere... şi era vecinul meu... omul de lângă mine... şi-a spus plecându-şi ochii de ruşine.

— V-a lăsat cheile astea o fată frumoasă.

Sub vorbele bătrânului Mihai se simțea devenind şi el umbră de om. A găsit totuşi puterea să întrebe:

— A spus unde pleacă? A spus ceva?

— La țară. La lucru ei... N-am înțeles prea bine ce a spus. Eu nu aud bine, iar ea de-abia vorbea. Părea bolnavă.

— Mulțumesc, nea' Mitică.

Peste zece minute Mihai era la autogară. Autobuzul spre Stănileşti plecase în urmă cu cinci minute.

... Nu-i nimic, îl ajung pe drum cu maşina. Autobuzele astea hodorogite de-abia se târăsc pe drum.

A depăşit autobuzul la intrarea în sat, a condus până în stația din centru şi a oprit maşina. Aşteptând privea viscolul de afară ce în sat părea mai sălbatic decât în oraş unde furia lui era domolită de blocurile ce îi stăteau în cale. Nu ştia cum va proceda cu Mariana. Nu ştia ce-i va spune. Important era să o găsească.

Să fie în autobuzul hodorogit ce-l depăşise pe drum. Dacă s-a dus în altă parte? Se întreba apoi îşi alunga gândul căci nu-l putea suporta.

A văzut-o coborând din autobuz şi inima iar i-a devenit fluture. Avea geamantanul şi haina Ramonei. Sigur era ea. Vântul o clătina în toate părțile, dar poate nu numai vântul. A făcut câțiva paşi şi a lăsat geamantanul jos. Şi-a strâns părul pe care îl spulberase vântul şi şi-a ridicat gulerul hainei apoi zgribulită, cu capul în jos a început iar să meargă, dar părea că merge spre eşafod îndreptându-se spre casa gazdei.

Iar în sat... iar la gazdă... iar cu şefa... Dumnezeule mare, ajută-mă!...

O mână mare şi puternică i-a prins brațul şi cuprinsă încă de rugăciunea ce o rostise tremura îngrozită neştiind a cui e mâna ce a prins-o, că sigur nu era a Creatorului la care se rugase. L-a văzut şi, culmea e că a simțit în inima ei că Dumnezeu i-a răspuns la rugăciune. Voia să întindă mâinile spre el, dar cuvintele lui au oprit-o.

— Urcă în maşină până nu-ți dau una peste ochi! Gata! M-am săturat! Înnebunesc din cauza ta!

Ea şi-a smuncit speriată mâna. Cum îndrăznea să-i vorbească aşa!? El i-a luat-o iar. I-o strângea ca într-o menghină. I-a privit chipul pe care furia tăia cute cum sapă apa pe stânci. Părea un chip dăltuit în piatră. Şi-a smuls iar mâna să fugă, dar nu a reuşit.

— Nu fugi! Oriunde ai fugi te ajung şi te bat! Ai o singură soluție: să urci în maşină!

Terminând de spus asta, curajul şi furia l-au părăsit. Privea cu milă cum o frământă teama. Încerca să-şi înghită plânsul şi buzele îi tremurau.

... Sper că doctorul nu a fost nebun când mi-a spus: Uneori pentru a cuceri o femeie este destul să fii bărbat! Să-i arăți că tu eşti stăpânul! Eşti cel puternic! Femeile adoră, chiar dacă nu recunosc, să fie dominate! Don' Juan ştia asta! El nu-şi propunea să cucerească, ci ştia că a cucerit din start!

— Doctore, nu ştiu dacă merge cu Mariana.

— Merge. Ştiu sigur. Nu-ți spun să o bați, să o chinui, Doamne fereşte, ci doar să-i arăți că tu eşti cel puternic şi că se poate baza pe tine. Asta-i cel mai important pentru ea la viața pe care mi-ai povestit că a dus-o. Oamenii au rănit-o, au alungat-o de colo-colo ca pe un lucru nefolositor, pentru nimeni nu a fost importantă, ce era ea sau ce simțea nu conta şi ea are tendința să fugă şi de oamenii care îi vor binele sau vor să o ajute căci nu mai crede în ei, se teme să nu fie rănită... Fă-i mofturile, gâdil-o în talpă, cedează în fața ei de o mie de ori, dar e necesar ca o dată să o iei de mână să o ții şi dacă urlă de durere şi să-i spui: Acum faci ce spun eu! Mergi după mine până la capătul lumii! Dacă nu o faci tu, o face altul şi ea îl va alege pe acela! E un fel de selecție naturală. În lumea animală întotdeauna este ales cel mai puternic! Şi încă ceva: dacă-i dai numai

milă şi blândețe, n-o să fii niciodată bărbat pentru ea, ci tată, frate, prieten... Îți va plânge pe umăr, dar nu te va iubi.

Coborând din maşină şi-a amintit cuvintele doctorului, dar acum privind-o se îndoia de dreptatea lui şi a înjurat printre dinți: Dracu să te ia de doctor nebun şi să mă ia şi pe mine că ți-am ascultat sfatul!

Era pe punctul de a se ruga de ea, dar nu a mai fost nevoie. Cu capul în pământ, tremurând de frig şi frică, realizând că i-i mai frică de gazdă decât de Mihai, a şoptit:

— Să mergem!

... Eşti un geniu, doctore! Nu te mai duce la dracu! a țipat creierul lui şi a luat geamantanul Marianei din mână. Ca să fie sigur că nu fuge nu i-a dat drumul la braț. Chiar îl ținea mai strâns decât era necesar şi îi simțea oasele fragile ale degetelor strânse ca nişte surcele mici în pumnul lui.

A urcat-o în maşină şi a blocat uşa apoi a pus bagajul ei în spate. A urcat la volan şi înainte de a porni a privit-o. Îi era milă de ea. Vedea clar că se chinuie să nu plângă. S-a aplecat spre ea să o cuprindă, să o liniştească, dar în ultima clipă s-a răzgândit, amintindu-şi iar cuvintele doctorului, şi în loc să facă asta a întins mâna peste ea ca să verifice dacă-i uşa bine închisă, deşi ştia că e. Culcat cu trupul peste picioarele ei a privit-o şi a râs ca un drăcuşor. S-a lăsat pe picioarele ei mai mult decât trebuia pentru a verifica o uşă şi i-a spus total nevinovat:

— Am vrut să văd dacă-i închisă uşa.

Ea l-a privit cu ochi mari de căprioară speriată şi el iar a trebuit să-şi alunge mila şi nevoia de a o mângâia.

... Astăzi e ziua în care fac ceea ce a spus doctorul, o iau de mână şi merg cu ea până la capătul lumii! Gata cu pupatul în talpă, gata cu mofturile! Trebuie să ştie că dacă îşi trage mâna are mai multe şanse să o rupă şi partea din mâna mea să rămână la mine decât să se poată desprinde de mine! N-am ce-ți face, Mariana, dar astăzi experimentez cu tine bărbăția! Vreau să fiu pentru tine bărbat, nu frate, tată sau prieten. Nu te mângâi nici dacă mori...

A pornit spre oraş fiind foarte preocupat de condus pe drumul ce se umplea de nămeți şi pe care maşinile treceau din ce în ce mai greu şi doar din când în când o studia în oglindă.

Era atât de greu să se stăpânească să nu oprească maşina, să o ia în brațe, să-i spulbere răvăşirea şi teama şi strângând-o la piept să-i spună: te iubesc, pasăre chioară! în ciuda hotărârii luate.

Ea îşi stăpânea plânsul căci lacrimile i-au înghețat. A plecat spre Stănileşti şi ajungând acolo a realizat că-i este imposibil să meargă iar la gazdă. Revederea satului a durut-o aşa cum l-ar durea pe un fost ocnaş revederea locului unde şi-a ispăşit pedeapsa. Când Mihai a prins-o de mână a fost cea mai fericită femeie de

pe pământ, apoi fericirea s-a spulberat. Nu mai ştia ce să creadă. Nu se purta la fel ca altă dată. Ştia că poate fi dur, rece, dar nu total, ci doar cu sclipiri. Acum era total. În amorțeala din sufletul ei a pătruns ca o rază de soare o amintire ce i-a făcut inima să cânte şi a mai împrăştiat un pic norii de nesiguranță şi frică, iar aceasta era o amintire cu profesorul ce s-a purtat exact ca Mihai atunci când a strâns-o de braț când a găsit-o vorbind cu Rechinul. Asocierea acestor două evenimente, fără a-i limpezi prea bine starea sufletească şi a o linişti i-au dat un sentiment de siguranță. Ştia că Mihai e la fel de puternic, ba nu, mai puternic, decât profesorul. Era bărbat şi ea îl urma. Nu putea spune că i-a dispărut frica, că peste tot s-a făcut linişte şi pace. Nici vorbă. Era în creier, în inimă şi în suflet furtuni năucitoare de nelinişte, frica făcea ca inima ei să galopeze, şi în toată furtuna asta era o rază de soare, o amintire ce îl asocia pe Mihai cu tatăl ei spiritual şi îl făcea un ocrotitor al ei şi o certitudine: Mihai era bărbat, era puternic, domina.

Deşi era zgribulită de frig şi cu degetele înțepenite el nu a ajutat-o, la fel ca altă dată, să-şi dea jos haina şi să i-o pună pe cuier ci a lăsat-o să o facă singură şi ea habar nu avea că chiar în clipa în care îşi dădea jos de pe ea haina Ramonei el îşi spunea: Trebuie să-i cumpăr o haină groasă de iarnă. A înghețat în haina Ramonei ce-i mai mult de toamnă decât pentru iarnă şi viscol. Eu cu cojocul nici n-am simțit frigul, dar ea, mititica, a înlemnit de frig!

El s-a dus în baie, iar ea în cameră. Şi-a desfăcut geamantanul şi îşi scotea lucrurile strict necesare. Nu le scotea pe toate căci nu ştia dacă rămâne.

— Lasă-le acolo! O să le pui mai târziu la loc! Acum du-te şi pregăteşte mâncarea!

Ea îl privea de jos, aşa cum stătea pe genunchi, lângă lucrurile ei şi nu-i venea a crede că vocea lui e tot poruncitoare. Omul blând şi bun ce o ocrotise, o iubise, o ingrijise nu mai era în el sau era doar pentru femeia ce o iubea, nu pentru ea. Bărbatul ce i-a sărutat degetul înțepat de spin, genunchiul lovit nu mai era, a rămas doar sălbaticul ăsta ce țipă la ea să urce în maşină şi că înnebuneşte din cauza ei. Chiar aşa: de ce o fi spus că înnebuneşte din cauza mea!?... Nu ştiu. Mai bine mă duc să pregătesc mâncarea. Tare ciudați sunt bărbații! Nu-i înțeleg deloc!

Mihai a studiat-o tot timpul. Părea un copil speriat. Chiar îi era greu să lupte cu sentimentele lui şi să nu se ducă la ea să-i spulbere teama, să-i încălzească trupul înghețat de frig, să-i sărute ochii de copil şi să alunge din ei teama pe care el o sădise. Şi-a înghițit râsul când a văzut-o plecând umilă spre bucătărie.

Doamne, cât mi-e de dragă! Nu mă pot duce la ea, căci dacă mă duc de data asta nu mă pot opri şi eu vreau să-i mai dau timp!

— E gata! Am făcut şi ochiuri şi ficat prăjit pe lângă supă. Am uitat să te întreb cum vrei ouăle. Eu le vreau moi şi le-am făcut şi pentru tine la fel.

— Eu mănânc întotdeauna ochiuri tari, dar acum le...

N-a mai terminat de spus ce avea de spus, că le va mânca aşa cum le-a făcut, căci ea deja le punea înapoi în tigaie.

— N-am ştiut. Le mai prăjesc puțin.

Docilă, fugind prin bucătărie, mai îndemânatică decât o văzuse ultima oară îl înnebunea la fel ca atunci când a spălat-o pe cap şi a văzut picături de apă scurgându-i-se de pe păr pe gât şi apoi... Nu, nu putea gândi mai departe. Dorința îl sufoca. Iubirea din el era ca talazurile mării în furtună, ca brazii munților purtați de vânt şi cu greu o mai putea ține în frâu sau spune unde se termină.

Atunci când iubirea s-a terminat, când am ştiut că aici e marginea, n-a fost de fapt iubire. Acuma este când nu există margini, căci iubind mă simt înotând în ocean şi nu mai vreau să mă opresc, oriunde aş ajunge vreau să merg tot mai departe, am în mine foşnetul brazilor din spatele casei părinteşti, dar şi vântul ce-i făcea să cânte şi să se legene, sunt şi furtuna mării, dar şi marea însăşi zbuciumată.

— Am terminat. Acum sunt bine prăjite.

— Mulțumesc. Vrei puțin vin?

— Nu. Sigur nu.

S-au aşezat amândoi la masă. Au mâncat în tăcere. Supa Marianei era bună şi fierbinte. Mihai ar fi vrut-o un pic mai acră, dar nu a spus nimic pentru a nu o supăra pe Mariana.

Ea strănuta mereu şi nici nu prea mânca.

— Ai răcit. Tremuri.

— Mi-a fost tare frig. Sper să mă mai încălzesc cu supa fierbinte.

La urmă ea a pus pe masă şi prăjitura.

— Sper să-ți placă. E prima prăjitură din viața mea.

Mihai a luat o bucată şi a gustat. Era bună, dar credea că trebuie să fie un pic mai pufoasă decât era. Părea un pic bătucită. Nu a bătut albuşul destul sau nu a pus destul praf de copt.

— Nu-i prea bună?

— Ba da. Pentru început e excelentă. A doua oară o să fie perfectă... După un moment de tăcere el i-a poruncit: Du-te şi aşează-ți hainele. Eu spăl şi strâng aici.

Aş vrea să mă bag sub plapumă, mor de frig, a vrut ea să spună, dar nu a avut curaj şi s-a dus să-şi pună lucrurile la loc. Voi dormi şi mă voi încălzi după ce pleacă Mihai.

Bărbatul o auzea strănutând şi îşi dorea din toată inima să nu fi răcit.

Bine că am adus-o înapoi! Ce se făcea la gazdă singură, dacă a răcit? Aici e cu mine. Pot avea grijă de ea.

A găsit-o aşezându-şi lucrurile în dulap. Erau cărțile şi le lăsase la urmă.

— Tot tremuri. Nu te-ai încălzit?

— Mi-e frig. Aş fi vrut să mă bag sub plapumă, dar tu ai spus să pun mai întâi lucrurile la loc.

Pasăre chioară! a țipat inima lui privindu-i obrajii îmbujorați.

— Arzi, i-a şotit după ce i-a pus mâna pe frunte. Trebuia să-mi spui că ți-e rău. Aş fi pregătit eu mâncarea şi ți-aş fi pus lucrurile la loc. Tare eşti prostuță!

Vorbind a desfăcut patul în viteză. Ea s-a dus în baie să se schimbe. Era îmbrăcată cu hainele noi cumpărate de Mihai.

— Pot să iau capotul tău? a întrebat când a ieşit din baie îmbrăcată în pijama.

Dinții îi clănțăneau în gură. El s-a dus şi i-a adus capotul. A ajutat-o să-l îmbrace şi cu tot cu el s-a băgat sub plapumă. I-a adus medicamentele pe care le lua de obicei şi pe lângă ele şi o aspirină. A încercat să se ridice din pat, dar nu putea. Tremura şi o dureau toți muşchii.

— Ți-e chiar aşa rău, chinezoaică? a întrebat el îngrijorat şi a cuprins-o cu brațul pentru a o ajuta să se ridice. Ea a înghițit cu greu pastilele.

— Mă doare în gât. De-abia înghit.

— Am văzut că şi la masă înghițeai greu.

A ajutat-o să se culce iar şi a învelit-o până la gât.

— Când pleci să stingi lumina şi să încui uşa. Eu cred că nu mai sunt în stare să mă dau jos din pat.

— Nu plec, i-a răspuns el ferm amintindu-şi că astăzi este bărbat. A uitat doar pentru o clipă cât l-a copleşit grija față de ea că era bolnavă.

— De ce nu pleci? Dacă se supără... se supără pasărea chioară a ta...

În ochii ei era tristețe spunând asta, Mihai a văzut în ei şi gelozie şi părere de rău. Privind-o adânc, înecându-se în ochii ei în care, dacă nu ar fi fost prostuță, pasăre chioară şi cea mai naivă femeie de pe pământ, ar fi trebuit să fie adevărul văzut în ochii lui de mii de ori, i-a şoptit:

— Nu plec. Tu eşti Pasărea mea chioară...

Vocea lui era caldă, o scălda în iubire, o mângâia, dar ea începând să-i fie cald a închis ochii. Credea că febra îi joacă feste. Nu putea fi ea Pasărea Chioară pe care o iubea Mihai. Pe ea n-o vrea nimeni. Pe ea o alungă toți. Bine, nu chiar toți, dar cei care n-au alungat-o nu erau normali. Erau excepții de la regulă. Şi dacă ea era!?... A deschis ochii şi l-a privit încă o dată. Voia să vadă dacă mai este acolo.

— N-ai plecat?

— Nu. Nu mai plec. Acum dormi.

A alunecat în somn şi în somn o aştepta Simion. Bărbatul ce în alt coşmar o transformase în legumă mai mult decât o făcuse toată viața ei de până atunci.

Mihai o privea din fotoliu. O auzea gemând şi credea că-i din cauza febrei şi a durerii. Când a început să plângă tare şi să lupte cu cineva a alergat la ea. A înțeles că e mai mult decât febra şi boala. Visase urât. La felul în care țipa şi dădea din mâini era mai puțin vis şi mai mult coşmar. A luat-o în brațe şi o liniştea ca pe un copil.

— Trezeşte-te, chinezoaică! Sunt cu tine! E un coşmar!

Dar ea nu înțelegea nimic. Udă de transpirație căci aspirina îşi făcuse efect, încă fierbinte de la febră lupta ca o nebună cu Mihai şi îi spunea Simion.

— Eu sunt Mihai! Trezeşte-te, chinezoaică!

În sfârşit s-a trezit. Şi-a încolăcit disperată brațele în jurul gâtului lui Mihai. Acesta o ținea fără cuvinte. Şi-a amintit clar că atunci când a găsit-o la uşă şi s-a trezit din coşmar tot de Simion vorbea. Ea plângea căci şi în coşmar a plâns, dar trezindu-se mai plângea şi de bucurie. Coşmarul se terminase.

— Nu mai aveam față... Eram o mască albă... hidoasă... Mă priveam în oglindă şi nu ştiam cine sunt... Eram la Simion...

— Linişteşte-te. Eşti cu mine. Gata.

De frică îl strângea cu disperare. Vocea lui era ca un cântec de leagăn. Somnul şi febra o toropeau iar, dar pentru nimic în lume nu i-ar fi dat drumul lui Mihai. Brațele i se sudaseră în jurul gâtului lui. El îi cânta în ureche un cântec de leagăn pe care nimeni nu i l-a cântat când era copil mic şi îi spunea în păr şoapta aceea ce ea o auzea şi el nu recunoştea că a spus-o. Dacă nu el, atunci noaptea, iarna, vântul, aerul îi săruta părul şi şoptea în el: Iubito... iubito...

Era aproape adormită când el a întrebat-o:

— Spune-mi cui îi e frică: ție sau mie, că n-am lămurit problema asta.

Cu ochii pe jumătate închişi de somn, fericită că e în brațele lui şi că el a trezit-o din coşmar a răspuns alintându-se:

— Ție de mine.

Mihai nu a mai avut cui da replica. Mariana adormise. Torcea uşor ca o pisică cu capul pe pieptul lui şi mâinile încleştate după gât. A ținut-o până când l-a răpus şi pe el oboseala şi a adormit ținând-o în brațe. Şi dacă nu ar fi ținut-o ea nu s-ar fi desprins de el. I se sudaseră mâinile în jurul gâtului lui.

Mihai s-a trezit aproape în zori. Ea ardea. I-a adus aspirină.

— Mă duc la lucru şi când vin îți aduc medicamente pentru gât.

Mariana a înghițit greu pastila.

— Nu am făcut roşu în gât de când eram copil la bunica. Ea îmi făcea frecție cu oțet să-mi scadă febra.

— Vrei să-ți fac eu?

— A, nu... nu... nu... a răspuns ea speriată şi s-a strâns în plapumă până la gât. Tu nu eşti bunica!

— Sigur nu sunt bunica...

Vorbele lui au fost urmate de un hohot de râs. Era cea mai nostimă ființă de pe pământ. Îi plăcea să o provoace şi să o tachineze. Să o descopere încet-încet ca pe un continent necunoscut şi care apoi să fie numai al lui.

— De ce nu vrei să-ți fac frecție? a întrebat, deşi ştia răspunsul. L-a aflat când a văzut-o trăgându-şi plapuma până la ochi.

— Nu vreau să stau dezbrăcată în fața ta. A nimănui.

— Nu stai dezbrăcată. Îți ridici bluza şi te aşezi cu fața în jos pe pat. Eu îți fac frecție numai pe spate.

Explicația metodică a lui era în zadar. Ea deja adormise.

— Am încercat, doar atât. I-am spus că-i ea pasărea chioară pe care o iubesc şi am încercat tot eu să fac un pas spre ea deşi am jurat că nu-l voi face, dar aşteptând pasul ei cred că am de aşteptat şapte vieți.

Da ce, o frecție, e un pas spre ea!? a râs de el un gând poznaş.

Orice e un pas spre ea şi lasă-mă în pace, gândule, că sunt tare amărât. Ştii tu ce chin a fost pentru trupul meu să o țin în brațe dormind!? Am făcut febră şi am avut frisoane mai rău ca ea. Mă simt ca Paganini – ăla al ei, despre care ea tot vorbeşte – când taică-su nu-i dădea mâncare până nu învăța să cânte. Până una alta iar trebuie să fac baie cu apă rece ca să se liniştească nebunul ăsta de trup şi să beau o cafea tare, neagră şi amară ca să pot sta treaz la serviciu. Îmi pare rău de muncitorii mei, dar iar voi fi nervos la serviciu. Acolo pot țipa, urla, înnebuni că nu se face planul sau că nu merg maşinile bine, dar nu-i ăsta adevăratul motiv pentru care țip.

Ce-ai fost şi ce-ai ajuns!!! a spus acelaşi gând.

Hai sictir! i-a răspuns Mihai şi a plecat la baie. Nu avea chef să-şi suporte gândurile democrate. Astăzi era dictator pentru propriile gânduri.

Sub duş l-a pufnit râsul. Şi-a amintit cum nea' Dumitru, cel mai priceput maistru de la el din atelier ce mai avea doar câteva luni până la pensie, sătul de țipetele lui i-a spus odată franc:

— Ce dracu îi cu dumneavoastră, tovarăşe inginer? În ultima vreme nimic nu vă place, țipați tot timpul! Eu m-am săturat! Lăsați-mă să-mi mănânc pâinea liniştit până la pensie că mai am puțin şi ies! Nu scoateți sufletul din mine! Nu am nicio vină că va părăsit doctorița aia frumoasă.

Mihai nu a ştiut ce să-i răspundă şi l-a lăsat fără replică. Culmea e că ştia că are dreptate, dar ceea ce nu ştia e că nea' Dumnitru de cum îl vedea nervos spunea celorlalți muncitori: Ăsta iar nu-i f.... şi ne f... el pe noi!

Aşa nu mai merge! şi-a spus continuându-şi baia. O ajut, apoi să plece şi să-mi caut o relație normală.

Şi eu ce-am spus mai devreme!? îndrăzni iar gândul poznaş.

Du-te la dracu!! mârâi spre el Mihai nervos.

Pentru că n-o avea pe Mariana se certa cu gândurile şi cu angajații şi vorbea singur într-o fericire.

... Nu pleacă nicăieri... nu o pot lăsa să plece... a adăugat în timp ce se ştergea. Dacă pleacă, ia cu dânsa şi sufletul meu.

Şi-a băut cafeaua tot vorbind singur şi nici măcar nu i se părea anormal; era un fel de normalitate de când era îndrăgostit.

La plecare a pus iar mâna pe fruntea Marianei. I-a mai scăzut febra. E transpirată, dar nu mai e aşa fierbinte. I-a privit chipul ce dormea liniştit şi a vorbit cu el.

— De ce nu m-ai lăsat să-ți fac frecție!? Ți-ar fi plăcut şi ți-ar fi trecut şi mai repede boala.

De parcă i-ar fi înțeles întrebarea prin somn ea a zâmbit şi şi-a întins mâinile de sub plapumă.

— Se pare că mi-am luat copil de crescut, că de femeie sau iubit deocamdată pauză, şi-a spus ieşind din casă şi luând cu el chipul ei ce zâmbea în somn şi îşi întindea mâinile.

Când şi-a auzit gândul spunându-i cinic: Ce mare deştept erai şi ce mare prost ai ajuns! Uite ce a făcut iubirea din tine! a lovit cu furie cu pumnul în balustrada scărilor şi gândul s-a speriat de furia lui şi s-a hotărât să o lase mai moale cu cinismul. Îndrăgostiții nu prea ştiu de glumă şi de autoironie nici nu începe vorbă.

Ea şi în somn era chinuită de o dilemă: chiar mi-a spus Mihai că sunt pasărea chioară a lui sau am visat din cauza febrei!?... Cred că am visat... Oare am visat şi că m-a ținut în brațe când am visat urât!?... Cred că şi asta am visat... Mamă, da ce frumoase sunt visele uneori...

La mijocul lunii decembrie Mihai a dus-o la serviciu, după ce a încurajat-o câteva zile înainte.

— Trebuie să ai curaj. Nu poți renunța la serviciu până îți găsesc altceva. Nu te teme de şefă. Am avut o discuție cu ea şi nu o să o mai duci rău. Crede-mă!

Toate încurajările lui erau în zadar. Se făcea palidă numai la gândul că trebuie să meargă iar la Stănileşti.

— Mă tem.

— Tu mă scoți din toate răbdările. Încep să cred că ai vocație de victimă. Ai luat asta ca pe un dat. Luptă, protestează, fii un pic mai puternică!

— Vorbeşti ca doamna dirigintă, dar nici tu nici ea n-o cunoaşteți pe şefă!

— O cunosc foarte bine şi chiar nu mi s-a părut aşa periculoasă. Terorizează şi ea pe cei ce sunt mai slabi. Cu mine nu i-a mers.

— Ce ai făcut?! Dacă o să am din cauza ta probleme şi mai mari?!

— Nu o să ai. I-am spus că sunt viitorul tău soț. Las-o să creadă asta în continuare. Sigur nu va mai fi la fel ca înainte.

Toată vorbăria lui Mihai a fost în zadar. În dimineața când a dus-o la Stănileşti tremura ca o frunză. N-o mai strânsese în brațe din noaptea cu febra, dar acum văzând-o cum stă în maşină şi nu are curaj să se dea jos a strâns-o tare la piept. Mâinile ei i-au cuprins gâtul. Se agăța de el şi se ruga:

— Nu mă trimite singură. Te rog...

Iar se roagă de mine când trebuie să o ajut. Altfel nu ar face un pas spre mine nici moartă, şi-a spus cu ciudă şi a coborât din maşină.

— Te duc până la scări, chinezoaică. De acolo mergi singură. Demonstrează-mi că ai curaj. Te rog!

Vocea lui era atât de fermă încât ea s-a supus docilă.

În prag s-a întâlnit cu tanti Marghioala ce a salutat-o cu căldură.

— Domşoară Mariana! a exclamat plină de uimire şi de bucurie că o vede. Mi-a fost dor de dumneavoastră. Am aflat că ați fost bolnavă.

— Iar îmi vorbiți cu dumneavoastră... Da, am stat în spital.

— Ştiam eu că nu-i ceva în regulă cu dumneavoastră când vă făceați albă ca varul.

— V-am spus să-mi spuneți pe nume.

— Nu pot, domşoară.

— Trebuie să plec, a intervenit Mihai. Întârzii la serviciu.

A plecat repede ca să nu-i dea timp să mai facă mofturi, dar ea oricum nu le-ar fi făcut de față cu tanti Marghioala. I-ar fi fost ruşine. A urcat scările cu picioarele tremurând. Simțea că i se face greață numai la gândul că va trebui să dea iar ochii cu şefa. Trecuse o veşnicie de când plecase de aici. Trăise un coşmar şi o porție de fericire – căci asta era prezența lui Mihai în viața ei – de atunci.

A constatat surprinsă că şefa o trimite cu acte la bancă şi îi spune ce mai are de făcut fără duritatea şi disprețul din trecut. I-a observat şi privirea curioasă cu care a cercetat-o din cap până în picioare.

— Aş putea să lucrez până la 12 la hârtii, iar apoi să plec cu actele la bancă. Rezolv acolo şi le aduc mâine ca să nu mai fac atâtea drumuri în oraş. Se poate!? a îndrăznit să întrebe văzând că şefa îi vorbeşte omeneşte, nu ca unei gângănii ce a îndrăznit să iasă în calea unei personalități ca ea.

Doamne, ce ar mai fi urlat! Ce i-ar mai fi spus putoare sau altfel cum îi spunea în trecut când o trimitea de dimineață până noaptea pe drum, dar nu mai avea curaj. Exista cineva în viața ei care avea relații, iar ea nu voia să se pună rău cu şefii cei mari.

— Bine, i-a răspuns moale. Pleacă la 12. Până atunci completează cu domnul Cora fluturaşii de la balanță. Avem o grămadă de lucru că se apropie sfârşitul de an.

După ce i-a vorbit o privea insistent. Trebuie să fii tare bună de cur de l-ai prostit pe domnul ăla! Ai şi moaca asta frumuşică! şi-a spus în gând înainte de a intra în birou.

Marianei nici nu-i venea a crede că şefa poate fi înțelegătoare şi că îi vorbeşte omeneşte, iar despre ceea ce gândea habar nu avea şi era bine că nu avea. Încă nu înțelegea de unde vine schimbarea. Ea prețuise oamenii după calitățile lor şi tot la fel a fost prețuită, fără a fi fiica cuiva, nepoata cuiva, pila cuiva. Geta Strugaru, doamna dirigintă, profesorul de filozofie o iubiseră şi o prețuiseră pentru ceea ce era ea, pentru sufletul şi creierul ei şi aşa credea că fac toți oamenii. Când va descoperi de la Mihai că şefa o trata omeneşte pentru că acesta avea pile la Direcția Agricolă va avea în suflet gust amar şi tot gust amar va avea descoperind încet-încet lumea în care totul funcționa pe baza pilei şi a relației. Serviciul, mâncare, haine, tratament la spital – totul, absolut totul se obținea cu ajutorul acestora. Putea să n-o doară, să se simtă o favorizată a soartei, să profite de tot şi să meargă mai departe, dar o durea. O durea sălbatic mai ales faptul că a fost tratată ca ființă umană, nu ca un gunoi sau zdreanță în clipa când a avut şi ea pile. Ăsta era certificatul ei de naştere ca om într-o lume răsturnată şi bolnavă. Crezusem în altfel de lume, îmi formasem altă idee despre ea din cauza oamenilor minunați pentru care eu singură – fiica nimănui, nepoata vântului – reprezentam un om ce merită pus la masa lor şi tratat omeneşte, căci aşa mi-au lăsat ei impresia că sunt. Eram egalul lor, eram creația lui Dumnezeu şi eu, nu o piesă stricată, un rebut ce nu se putea prinde într-un angrenaj bolnav.

Descoperea lumea reală şi o durea. Îi era mai dragă lumea de vis ce şi-o clădise în suflet în timpul şcolii când întâlnise altfel de oameni. Faptul că acea lume nu exista, că oamenii nu erau decât excepții, nu de regulă, minunați era o descoperire aproape halucinantă. Era şi un lucru bun în toată nebunia asta dintre două lumi, o punte ce o ajuta să treacă dintr-o parte în alta, iar acea punte era Mihai. Simion, în coşmar fusese o barieră, o trapă prin care cazi dintr-o parte în alta fără a te mai putea întoarce înapoi. Mihai era o punte între cele două lumi. O lăsa să zboare dintr-o parte în alta, o ajuta să se adapteze în lumea lui, dar nu o distrugea pe ființa din prima lume, căci pe acea ființă o iubea nebuneşte. Pe făptura plămădită din vis, născută din rouă, ce avea încredere în oameni dincolo de orice limite şi care căuta cu disperare în fiecare om frimitura de înger, încerca să nu o distrugă ajutând-o să se adapteze într-o lume un pic altfel decât şi-o imaginase ea. E o făptură de lumină – devenise şi certitudinea lui despre ea şi ura faptul că nu el a fost cel ce a spus aceste cuvinte despre ea, apoi îi trecea ura şi adăuga cât se poate de pământean: nici n-am nevoie să fie numai lumină; o vreau din carne şi din sânge, cu trup pe care într-o zi îl voi iubi.

Până la Crăciun a lucrat zi de zi. Mihai o aducea dimineața, dar la amiază se întorcea cu autobuzul. Nu mai lucra de dimineață până noaptea, ci doar până la trei. Nu o mai certa nimeni şi era un pic mai relaxată. Îi dispăruse frica aceea aproape maladivă de viață şi oameni. Mihai îi observa schimbarea şi era fericit.

— Acum ai ochii altfel, chinezoaică.

— Cum altfel? întrebă ea mirată.

— Ai în ei din nou lumina şi bucuria ce o aveai în timpul liceului. Când ai venit la mine m-a speriat tulburarea din ochii tăi. M-a speriat şi faptul că nu aveai curaj să mă priveşti în ochi şi că executai tot ce spuneam ca un robot.

— Nu cred că eram chiar aşa...

— Ba da. Eu aşa te-am văzut. Când o să-mi povesteşti totul în legătură cu Stănileşti? Cine-i Simion?

— La prima întrebare răspunsul e mai târziu. La a doua e nimeni.

— Un nimeni ce te chinuie noaptea. Un nimeni ce nu-ți dă voie să te apropii de mine.

— Nu-i adevărat.

— Ba da, chinezoaică.

Chiar şi acum Mihai mai rămânea noaptea la prietenul din oraş pentru a-i da timp şi pentru a-şi putea ține jurământul. Din noaptea când a avut febră şi i-a spus că ea e pasărea chioară a vieții lui, a făcut totul să nu mai facă paşi spre ea. Aştepta pasul ei şi el nu venea şi aşteptarea îl înnebunea. Ea aştepta la fel de înnebunită paşii lui spre ea, dar nici ei nu veneau. Se chinuiau unul pe altul neştiind că inimile lor separate cântă acelaşi cântec. Dumnezeu trebuia să facă un miracol ca aceste inimi să se audă una pe alta. Degeaba cântau amândouă dacă tot amândouă erau surde. Poate aşa şi trebuie ca din aşteptare şi din inimi ce cântă acelaşi cântec să se nască dorul, căci dor fără aşteptare şi fără inimă neauzită nu se poate.

Înainte de Crăciun a luat banii pe luna noiembrie. Erau mai mulți. A fost cu Mihai la cumpărături. Acum, că o avea pe ea, copilul lui, rațiunea lui de a trăi, voia să împodobească un brad de Crăciun, deşi nu o mai făcuse niciodată de când stătea în oraş. Au cumpărat împreună globuri, ghirlande şi bomboane de pom. Singur a cumpărat cadoul pentru ea.

Ascultând colinde ea a gătit, deşi o făcea tot stângaci şi lovindu-se mereu. Crăciunul ce îl aştepta îl mai trăise o dată în coşmar şi asta îi dădea o stare de neliniște. Învelind sarmale, de data asta fără a le lega cu ață, a simțit o cutremurare.

Dacă atunci nu mi-a furat banii țiganca şi eu am plecat la Stănileşti la Simion?! Dacă ceea ce trăiesc acum e un vis, iar viața adevărată e cea din coşmar!? Care din vieți am trăit-o cu adevărat şi care a fost vis!? Poate o țigancă, furându-mi opt lei, să-mi schimbe viața!?...

S-a ciupit de mână şi a durut-o şi durerea a bucurat-o căci îi spunea: Eşti aici, mă simți, asta e viața reală...

Mihai a făcut friptură. Prăjiturile le-au cumpărat.

— Acum că-i totul gata mergi şi te tunzi şi îți aranjezi părul. Vreau să-ți faci şi unghiile. Am vorbit eu cu cineva. Te duc acum.

— Dar nu vreau. N-am mai fost niciodată.

— Totul are un început. Ai cinci minute să te îmbraci.

Când se întorcea îi venea să plângă ascultând copiii colindând. Mirosea a brad până în cer, dar colinda trecea de ceruri. Copilăria venea din nou până la ea adusă de amintiri. La Crăciun voi fi veşnic copil... cel luat de mama Marieta şi tata Dragoş acasă într-o seară de vis ca asta, cel ce a zăcut ca ultimul suflet de pe pământ la primul Crăciun petrecut înapoi la cămin, cel ce se alătura de copiii doamnei Geta pentru a fura puțin din bucuria sărbătorilor lor şi, nu în ultimul rând, copilul de la Crăciunul de anul trecut ce a plâns în brațele doamnei Geta şi a recitat versuri sublime de dragoste. Amestecate cu colinde au venit la ea versurile închinate însăşi iubirii... Te-am aşteptat şi fiecare clipă de aşteptare a purtat numele veşniciei... Te-am iubit de cred că până şi lui Dumnezeu i-a fost sete de iubire şi tu niciodată n-ai venit, respirarea mea... şi-a cântat în suflet propriul colind şi s-a lăsat ninsă de fulgi mergând încet spre casa unde Mihai s-a grăbit să se întoarcă după ce a dus-o la coafor.

Şi dacă a venit?!... Dacă venea nu era atât de rece... Nu sunt nici acum sigură dacă în noaptea când am avut febră m-a ținut în brațe sau nu şi dacă mi-a spus că eu sunt pasărea chioară a lui. Niciodată după aceea nu m-a mai ținut în brațe şi nici nu mi-a mai spus nimic. Ai venit sau n-ai venit, respirarea mea!?

Mihai a vrut să o scoată numaidecât din casă ca să poată face el bradul de aceea a trimis-o la coafor şi a pus-o să-şi facă şi unghiile ca să stea cât mai mult plecată de acasă. Când a intrat pe uşă ea privea înmărmurită bradul ce semăna cu cel din casa familiei Vrânceanu, iar el privea la fel de înmărmurit chipul ei. Părea alta cu tunsoarea franjurată ce îi înconjura chipul şi i-l făcea parcă mai rotund şi îi scotea în evidență ochii negri şi fața albă. Îi stătea cu mult mai bine decât cu pletele date după urechi şi tăiate drept la spate. Niciodată nu mai fusese la coafor. Ultima dată când s-a tuns a fost la liceu când şi-a rugat o colegă să-i taie vârfurile ce erau despicate. Era singura manevră în materie de tuns ce o practicase. Acum îi dăduse voie frizeriței să se joace cu părul ei pentru că ea nici nu ştia ce să ceară. Când aceasta i-a propus să-i facă breton şi să-i tundă părul în scări, iar în jurul feței să i-l taie franjurat încât şuvițele să-i încadreze chipul a acceptat cu indiferență. Nu ştia ce înseamnă asta. Chiar era curioasă să vadă ce va ieşi. A fost încântată când în oglindă a văzut altă persoană. Acum era rândul lui Mihai să se minuneze de schimbare.

— Eşti frumoasă!

Ea nu i-a auzit cuvintele. Toată atenția-i era îndreptată spre bradul ce o ducea înapoi în copilărie. Se comporta exact ca atunci. Plângea, râdea, se minuna privind beculețe, globuri, peteală.

Mihai se aştepta să se bucure, dar să redevină copil total era mai mult decât orice aşteptare. Nici nu avea curaj să o smulgă din copilărie şi să o aducă înapoi în prezent unde el o aştepta. O lăsa să-şi trăiască acum bucuria copilăriei netrăită la timpul ei şi o privea plin de iubire. Se uita acolo unde ea îi arăta cu degetul să se uite: ba la un glob, ba la altul, la sclipici şi la becuri şi nu avea curaj să-i spună că le ştie pe toate că doar el le-a pus în brad.

— Ai şi un cadou. Desfă-l.

A bătut din palme de bucurie şi s-a repezit spre cutia arătată de Mihai.

— Copilaşul meu drag... a şoptit bărbatul din spatele ei.

Era sigură că în cutie este o păpuşă. Asta primise mereu cât a fost acasă. Pe lângă cărți, dulciuri şi alte jucării întotdeauna era şi o păpuşă. Cea mai mare şi mai frumoasă pe care o putea găsi moş Crăciun, adică tati. A îngenuncheat pe covor şi, încă prunc, într-o lume în care s-a întors în seara asta magică căci era lumea din care nu a vrut să plece şi a fost smulsă brutal, iar ea acum completa trăind bucata de copilărie ce nu o trăise atunci, a desfăcut înfrigurată de emoție cutia.

Sufletul lui Mihai a înghețat când a auzit-o şoptind: Unde-i păpuşa?! Nu-i o păpuşă...

Gata, acum era iar adult. Privea deznădăjduită haina groasă de iarnă, parfumurile scumpe, fardurile şi plângea mut după copilăria ei pierdută fără vreme. Jelea moartea copilului din ea ce a fost condamnat la a nu-şi trăi copilăria.

— Nu-i păpuşă, Mihai!

El a îngenuncheat lângă ea pe covor. O iubea şi îi era milă de ea. Intuia cât de mult suferise că nu şi-a trăit copilăria şi înțelegea starea ei de acum. Mai ştia că nu mulți bărbați ar fi înțeles. De fapt niciunul, ci doar el. Înțelegea pentru că o iubea şi iubind înțelegea neînțelesuri, accepta imposibilul, se năştea din nou pentru a fi altfel decât se ştia şi totul de dragul ei. I-a cuprins umerii cu brațele şi a strâns-o la piept. O lăsa să scâncească: Nu-i păpuşa, Mihai! şi o legăna.

— Ştiu că nu-i păpuşă, chinezoaică. Ai primit o haină groasă de iarnă ca să nu-ți mai fie frig şi să răceşti, parfumuri şi farduri ca să te aranjezi şi să fii o femeie frumoasă.

— Nu vreau să fiu femeie. Eu vreau să fiu copil. Nu mi-am trăit încă toată copilăria. Timpul meu a mers prea repede înainte. Acum vreau să stea un pic pe loc.

— Ştiu, chinezoaică, ştiu. Ce să fac să nu mai suferi?

— Dă-mi înapoi copilăria, fă-mă să mă simt copil iubit şi dorit. Dă-mi amintiri de copil care râde şi şterge-le pe cele în care plâng şi dacă nu poți face asta, ajută-mă să învăț să trăiesc cu ceea ce port în mine fără a durea.

— Nu-ți pot da înapoi copilăria, dar pentru mine vei fi întotdeauna şi femeie şi copil. Voi alinta şi proteja copilul din tine şi....

— Auzi! Colindători!

Mariana s-a ridicat şi a fugit spre uşă să primească colindătorii şi nu a auzit sfârşitul frazei lui Mihai care suna cam aşa: voi iubi nebuneşte femeia din tine şi poate aşa vei uita sau vei învăța măcar să nu te mai doară. El nu l-a mai repetat să-l audă când ea s-a întors de la uşă şi dacă l-ar fi repetat avea convingerea că ea nu l-ar fi auzit. Era complet copil la Crăciun şi el care în adâncul sufletului visase că acum se va întâmpla un miracol pe care îl visa demult a renunțat la vis. Vorbele ei în care îşi dorea mai mult decât orice pe lume să fie copil îl opreau să facă paşi spre ea. Îi dăruia timp rupându-l parcă din timpul lui. Era şi aşa fericit să o aibă alături: să râdă şi să plângă, să vorbească cu el, să-i umple casa, să-i facă sarmale legate cu ață şi să fugă din ce în ce mai rar, să se obişnuiască cu ideea că are o casă şi că locul lui pe pământ e şi locul ei. Nu o grăbea şi nu o forța în niciun fel. Era conştient că atât de multe evenimente au fost forțate în viața ei încât a hotărî să rămână lângă el, să fie cu el voia să fie alegerea ei conştientă şi luată cu multă chibzuială. Plecări şi veniri, ba acasă, ba străini, ba matură fără vreme, ba copil adult fiind, toate aceste trăiri au fost pentru ea nesfârşite culcări în patul lui Procust şi ca să încapă în el, sufletul i-a fost când lungit când scurtat şi a durut această chinuire a sufletului mai tare decât doare piciorul chinezoaicelor ce-i strâns în papuci minusculi pentru a nu mai creşte.

A rămâne la mine va fi o alegere nu o forțare cum au fost multe în viața ta, micuța mea, iar dacă nu alegi să rămâi, te las să pleci... deşi adevărul e că nu ai unde pleca, dar nu vreau să ți-o spun ca să nu te rănesc... gândea Mihai privind-o.

— La ce te gândeşti?

— Îți voi spune altă dată. Acum iar cântă colindători.

— Darul meu pentru tine e la gâtul păpuşii fetiță. Ia-l până vin de la uşă.

Ea a plecat să primească colindătorii şi avea pe suflet rouă când a realizat că-i cea din spatele unei uşi ce se deschide spre o casă şi primeşte copii în calitate de gazdă.

Mihai a desfăcut emoționat bilețelul.

Îți mulțumesc pentru tot ceea ce faci pentru mine. Ştiu că sunt dificilă, mofturoasă şi uneori de neînțeles, dar tu ai întotdeauna răbdare cu mine. Nu ştiu ce o să urmeze, dar dacă mâine m-aş trezi şi tu nu ai fi în viața mea nu aş şti cu

ce să umplu golul rămas. Mulțumesc pentru grijă, pentru răbdare, pentru ajutor, pentru că m-ai primit în casa ta.

Uneori mi-e frică să nu fie şi cu tine la fel ca şi cu ceilalți ce m-au vrut un pic apoi m-au aruncat ca pe un lucru de care te plictiseşti. Dar eu eram om, nu lucru şi durea tare tot ce se întâmpla... Mă tem să mă leg de tine, mă tem să sper, mă tem să visez...

La întrebarea: Ce va fi mâine? se rup în mine toate malurile de parcă ar veni puhoaie de nestăvilit şi mătură tot. Nu rămâne nimic în urmă: nici vis, nici siguranță, nici măcar lumina soarelui nu o mai văd. Simt îmbrățişarea neantului şi alung întrebarea...

Îți sunt recunoscătoare, dar mă tem. Mă tem de mor. Înțelege asta dacă poți şi nu mă judeca prea aspru.

Mariana

A citit biletul de câteva ori la rând. Căuta printre cuvinte iubirea şi nu ştia să spună dacă era sau nu era. Să fie în golul ce spunea că ar rămâne în viața ei dacă el ar pleca!? Să fie în recunoştință şi în mulțumesc!? Nu ştia. Îi mai dădea timp. De asta avea nevoie pentru a-şi limpezi sentimentele şi să ştie clar de ce rămâne gol după plecarea lui. Şi-a amintit şi de cuvintele doctorului ce înțelesese atât de bine suferința Marianei. Vorbise exact ca ea în scrisoare.

... Oamenii au rănit-o, au alungat-o de colo-colo ca pe un lucru nefolositor, pentru nimeni n-a fost importantă... Se teme să nu fie rănită... a spus doctorul.

Ea îl privea şi nu avea curaj să vorbească. Ştia că a scris prea puțin în bilet. Nu a avut curaj să spună nici măcar un cuvânt despre iubire şi acum îi părea rău.

— E prea puțin, nu?

— Ce să fie prea puțin, chinezoaică?

— Cadoul meu.

— Nu-i prea puțin. E cel mai frumos cadou pe care l-am primit în viața mea.

— Sigur!?

— Sigur. Acum să ne culcăm. Mâine mergem la mănăstire la mătuşa Irina şi seara luăm masa la nişte prieteni de-ai mei.

— Cine-i mătuşa Irina?

— E sora mamei. Îți voi povesti mai multe despre ea pe drum mâine. Acum să dormim.

Mariana a adormit repede, în schimb Mihai nu. O iubea pe mătuşa Irina. Era un suflet special. Încă de copil tot ce nu discuta cu părinții discuta cu ea. Îi dădea sfaturi şi îl povățuia şi în plus era discreția întruchipată. Niciodată niciun cuvânt din discuțiile cu ea nu a spus nici măcar mamei lui. Avea un chip luminos ce radia în jur blândețe şi bunătate. Gesturile armonioase şi calme, vocea mereu

blândă arăta că s-a împăcat cu sine, îl găseşte pe Dumnezeu rugându-se şi şi-a găsit calea. Vizitatorii ce veneau la mănăstire priveau fascinați pe măicuța ce le era ghid şi vorbea despre scară spre cer, lupta creştinismului cu semiluna, amestecul de istorie şi credință de pe zidurile pictate ale mănăstirii şi puteau jura că au văzut în jurul ei lumină. Chipul frumos, dar uitând că e frumos căci a lăsat lumescul în lume, părea mai mult icoană decât ființă vie, vocea blândă, mâinile lungi şi albe, hainele negre căzând pe ea ca o hlamidă întotdeauna perfect călcate şi îngrijite făceau din ea o apariție din altă lume. Încă pe pământ, încă din carne, încă trup, încă respirând, încă femeie şi totuşi părea că nu are nimic din toate astea, că le lăsase pe toate în urmă când a plecat la mănăstire speriată de mizeria lumii şi a înțeles plecarea asta ca o mutare de pe pământ direct în rai şi se purta ca atare. Nu avea nimic din acreala măicuțelor ce repezeau oamenii, aveau chipul strepezit şi ochii răi căci încă regretau alegerea făcută şi urau oamenii tocmai pentru faptul că au renunțat la a fi om complet deşi pentru asta au venit pe pământ. La maica Irina a fi maică era împlinire, era vocație, era calea, nu un accident, o fugă de lume iubind lumea, un regret sau un drum înfundat. Şi noaptea visa că urcă spre cer fiind maică. Lumea murise în ea când a ales mănăstirea şi n-o mai avea nici măcar în vis.

Mihai îşi dorea să ajungă la ea cu Mariana. Întotdeauna când a mers cu vreo prietenă la ea l-a certat blajin că trăieşte în păcat apoi privind iarba şi trandafirii din jur, de parcă ar fi vorbit cu ei spunea o şoaptă, o singură şoaptă:

— Mai aşteaptă, Mihai... Nu-i soarta ta...

Uneori se înfuria pe ea, pe zâmbetul ei de Mona Lisa ce părea a spune ştiu atât de multe pe care voi nu le ştiți şi nici nu le înțelegeți, dar întotdeauna îi trecea căci mai mare decât furia era încrederea în ea.

Acum nu putea dormi. Ce va spune mătuşa Irina de Mariana?! Îi va plăcea?! Dacă spune iar „mai aşteaptă” nu o iau în seamă. Pe Ramona a iubit-o mult. Vorbeau ore în şir împreună şi eu nu ştiam despre ce vorbesc şi totuşi sentința a fost clară. Nu o făcea din ură sau răutate. Părea că pur şi simplu ştie ce e bine de făcut. Nu judeca şi nu condamna, nimic din ce spune ea nu sună a sentință, chiar nu-i plac oamenii care fac asta, dar uneori blând, punându-ți mâinile pe mâini îți dă un sfat despre cum crede ea că e mai bine de făcut. Nicio vorbă a ei nu e condamnare, niciun gest furie, nicio privire mânie, nicio întâmplare supărare, în toată ființa ei e blândețe, e împăcare, e iluminare, e echilibru.

Ce va spune mătuşa Irina de Mariana!? a fost întrebarea luată de Mihai în somn când acesta în sfârşit a venit.

A doua zi, în drum spre mănăstire, şerpuind cu maşina pe drumuri de poveste printre munți acoperiți de brazi şi ninşi, Mihai a povestit despre mătuşa Irina.

A merge la mănăstirile din nordul Moldovei, tot acel drum prin locuri mirifice, urcatul în sus pe munte echivalează cu o călătorie spre rai. Sentimentul că urci pe munte e dublat de starea sufletească că urci spre cer. Din cuvintele bărbatului, din felul în care spunea povestea, Mariana înțelegea cât de mult o iubeşte şi o admiră acesta pe mătuşă-sa.

— Ții mult la ea.

— O iubesc. M-a crescut când eram mic. Uneori plângeam mai mult după ea decât după mama. Am încredere în sfatul ei, în învățăturile ei. Mi-e dragă că mă ceartă, că o face ca şi cum ar mângâia. Ştiu că cearta la ea porneşte dintr-un sentiment de dragoste. Mi-e greu să explic.

— Nu înțeleg, a şoptit Mariana.

Mihai tăcea îngândurat. Nu ştia cum să-i explice Marianei cum se poate să-ți fie drag un om ce te ceartă. Ea nu a iubit niciodată pe cei ce au certat-o. I-a înțeles, i-a fost milă, dar iubire, e prea mult.

— Ştiu cum să-ți explic. Îți povestesc o întâmplare. Am un prieten căpitan la poliție. E un om dur, rece, calculat. Într-o zi l-am întâlnit pe stradă şi nu l-am recunoscut. Era ud de transpirație. Tremura. Era palid. Mi-a spus că nu se poate ține pe picioare şi am intrat împreună într-un bar. Nu-l recunoşteam. Am comandat ceva şi am aşteptat să se liniştească.

— Am fost la spital. Fiică-mea de doi ani avea un spin în talpă, dar doctorii au bănuit să nu fie un ac. Au trebuit să-i facă o intervenție şi eu a trebuit să o țin. Sunt polițist, am văzut multe la viața mea, dar faptul că a trebuit să-mi țin fiica nemişcată şi să-i privesc ochii în timp ce plângea şi țipa „Mă doare, tati!" m-a stors ca pe o lămâie. Nu mai pot trece prin aşa ceva.

— Înțelegi acum ce înseamnă să cerți pe cineva cu dragoste!? E ca şi cum ai ține pe cineva drag la medic pentru o intervenție. El nu ştie că tu îl ții din dragoste, plânge că îl doare şi te roagă să-l ajuți. Copilul nu înțelege cum poate tata să-l țină să suporte durere şi se roagă de el.

— Înțeleg. Înțeleg... Deseară voi scrie ceva interesant.

— Despre ce? a întrebat Mihai profund mirat.

— Va fi un eseu, nişte gânduri despre Dumnezeu şi om. Mi-l voi închipui pe Dumnezeu ca pe părintele acela ce-şi ține copilul la doctor. Mă voi întreba acolo: Dacă Dumenzeu e tatăl nostru cât de tare îl doare când nouă ne face viața intervenții chirurgicale şi El ne ține ca să le suportăm, şi ne priveşte ochii, ne aude țipătul, îl doare neputința noastră,dar mai ales neînțelesul că durerea e necesară pentru a ne însănătoşi. Până şi Iisus a avut momentul lui de a fi numai om, în clipa când a țipat: Eli, Eli, lama sabahtani?" Aparține condiției umane să nu înțelegi de ce te ține Dumnezeu când te doare cel mai tare.

Se aprinsese vorbind şi a uitat de Mihai. Tot ce ştia era că vrea să scrie bine seara.

— N-ai înțeles prea bine ce am vrut să spun?

— Ba am înțeles. Voi citi şi ce scrii, dar te rog să nu o faci deseară. Am promis că mergem în vizită.

Munții se întindeau în fața lor verzi-albăstrii-translucizi. Brazii legănați de vânt aruncau argintul zăpezii pe maşină. N-au mai vorbit niciunul nicialtul până la mănăstire.

Au mers la slujbă. Mariana nu mai intrase într-o biserică din copilărie de când o ducea bunica. Ştia că dânsa o ducea la icoane să se închine, dar nu-şi mai amintea sigur cum trebuie să procedeze. A rămas în spate, chiar la intrare în mănăstire. Şoptea încet cuvinte din rugăciuni pe care şi le mai amintea de la bunica. A şi cântat cu maicile când ele cântau. La sfârşit au fost colinde. Copilul din ea cânta plângând:

Viflaime, Viflaime
Iisus n-a încăput în tine,
Nici al lumii împărat
Loc în tine n-a aflat...
Steaua cea mai luminoasă
N-a avut loc să se nască.
Într-un grajd cu paie ude
Iisus a venit în lume.

Când slujba s-a terminat a ieşit cu nafura în palmă în curtea mănăstirii. O mânca şi avea sufletul plin de colinde şi fericire. Avea aceeaşi stare sufletească ca atunci când asculta „Oda bucuriei" de Beethowen. Chiar dacă picioarele îi atingeau încă pământul nu se putea minți că nu simte înălțarea, plutirea, nevoia de a crede în miracol şi în naştere sfântă de mântuitor. Lumina lină umplea pământul. Era în brazii din pădurile din jurul mănăstirii, în dangătul de colpot şi în bătaia de toacă, în soarele ce a sfâşiat norii tulburi şi a aruncat brusc bogăția de raze dând sclipiri de curcubeu zăpezii ce în lumina lui pare fierbinte. În mijlocul iernii, în ger să simți că până şi zăpada e fierbinte, ține de miracolul Crăciunului.

În starea asta de mai mult în cer a găsit-o Mihai şi maica Teodora – numele de călugărie a Irinei. Ochii blânzi ai maicii au cercetat-o de sus până jos pe Mariana, dar nu era felul acela de a cerceta un om stânjenindu-l, de parcă ai fi o gânganie la microscop.

— Deci tu eşti Mariana.

— Da.

Din prima clipă, de la prima privire Mariana a ştiut că femeia din fața ei este un om de pus în rând cu oamenii minunați din viața ei. Nu ştia să spună de ce, era ceva legat de ochi, de chipul blând, de zâmbetul cald, de liniştea şi pacea ce o emana toată făptura ei, de lumina ce-i țâşnea din privire, dar mai era şi ceva

mai presus de toate astea, un fel de voce interioară, intuiția ei, ce-i spunea că poate să-şi pună sufletul în palma femeii din fața ei când va fi prea obosită şi va avea nevoie de un sprijin pentru el. Ia-mi sufletul şi mi-l leagănă, spală-l de înstrăinare şi de rătăcire prin lume, cântă-i colinde şi rugăciuni şi du-l cu tine până în cer că singur nu reuşeşte, învață-l acasa ta de credință, de neclintire, de drum găsit şi de lumină lină şi lasă-l să se odihnească puțin la pieptul tău, îi venea Marianei să spună privind-o.

— Sunt maica Teodora.

I-a strâns mâinile şi i-a sărutat obrajii şi Mariana nu a făcut niciun gest. Era prea fascinată, aproape hipnotizată, de ființa din fața ei.

Mihai le studia pe amândouă. Se temea de clipa când mătuşa îi va spune: Mai aşteaptă... şi el va trebui pentru prima dată în viață să nu fie de acord cu ea şi să-i spună clar că s-a terminat aşteptarea...

— Să mergem la masă.

Sala lungă cu arcade, văruită alb şi acoperită cu icoane, în care se servea masa semăna cu o cameră de vechi conac boieresc. Uşa masivă din lemn cu încrustații de fier forjat prin ea, acelaşi joc geometric din fier forjat la ferestre şi la candelabre, mirosul de cozonac şi brad, lumânări aprinse şi colinde cântate în surdină, toate creau atmosfera unui alt timp, a unei altfel de curgeri, mai domoale. Aici timpul avea răbdare, viața nu se grăbea să treacă oricum. Orice gest părea conştient de la ruptul ritualic al pâinii de parcă se repeta mereu la fiecare masă cina cea de taină şi până la felul în care se făcea semnul crucii. Şi tu ca musafir acolo te simțeai părtaş la altfel de trăire şi la altă dimensiune a timpului. La mănăstire e stăpână peste timp veşnicia ce s-a născut la sat despre care vorbea L. Blaga. Oricât de trecător te-ai simți, oricât de fir de nisip sau clipă ca timp, mergând la mănăstire atingi sau intuieşti măcar existența veşniciei. O frimitură de lume —mănăstirea – în care trecutul nu trece şi viitorul vine greu, timpul parcă ar sta pe loc încremenit în bârne lucrate cu bărdița cum făceau dacii, în dranița de pe acoperişuri, în zidurile late, ferestrele mici şi rotunde zăbrelite să țină prizonieră curgerea căci sufletele închise aici rar se îndură să fugă, că nu-i închisoarea lor mănăstirea, ci propria viață.

Maica Teodora mânca şi o studia pe Mariana. În cap avea dialogul ce-l purtase cu Mihai când acesta i-a spus că-i venit cu o prietenă.

— Iar trăieşti în păcat, copile...

— Chiar trăiesc în păcat, mătuşă. E păcatul vieții mele că stau ca un prost în preajma Marianei şi nu-i fac nimic. Cred că mă pedepseşte Dumnezeul la care te rogi tu!

Maica Teodora nu râdea niciodată din toată inima, devastator. Doar zâmbea cald. De data asta râsul ei a fost atât de puternic încât l-a surprins pe

Mihai, dar şi pe câteva măicuțe din apropiere. Râsul s-a potolit la fel de repede precum venise şi a rămas doar zâmbetul.

— Nu ştiu cum să mă apropii de ea. O vreau pentru toată viața, mătuşă.

De data asta mătuşa nu a mai râs ci l-a acoperit cu zâmbetul ei cald şi misterios.

— Să mergem la ea. Cred că ne aşteaptă.

Acum, mâncând, o studia. Sufletul îi spunea că Mariana e tot un fel de Irină. Era ca şi cum s-ar fi privit în oglindă şi se vedea pe ea tânără fiind. A ştiut mereu că va veni o zi când în viața lui Mihai va apărea o femeie care să-i semene ei şi aceea va fi jumătatea lui şi acum se bucura din toată inima că nu s-a înşelat. Nu va spune mai aşteaptă.

— Să mergem în chilia mea, a spus imediat ce s-a terminat rugăciunea de mulțumire pentru masă.

Mergând spre ea, Mihai a aruncat cu un bulgăre de zăpadă în Mariana. A fost o joacă, o glumă, dar când a văzut că bulgărele i-a venit chiar în față s-a speriat şi s-a dus la ea să o scuture.

— Te-ai supărat? Iartă-mă.

— Nu m-am supărat. Atâta doar că bulgărele tău m-a adus din nou pe pământ. Încă din timpul slujbei nu-l mai simțeam sub picioare. Devenisem rugăciune, colindă, dor de veşnicie.

Maica i-a auzit cuvintele şi a şoptit: E exact ca mine. Şi şi-a continuat drumul spre căsuța ei. A descuiat uşa şi şi-a poftit musafirii să intre.

Mariana a rămas la un pas de uşă privind camera ce arăta ca un mic muzeu al altui timp în miniatură. Pe pereți erau icoane şi două candele aprinse, pe pat cuvertură țesută din lână colorată, pe jos tot covoare țesute din lână şi flori multe, multe şi pe dulap, şi pe suporturi special făcute aşezate în fața ferestrei şi pe jos. Cale şi ficus mai văzuse, dar celelalte erau total necunoscute.

— Ce flori frumoase!

— Hai mai aproape să le vezi.

Mihai radia de fericire în spatele lor. Ştia că mătuşa nu dă voie nimănui să se apropie de florile ei. Acum era prima dată când chema pe cineva la ele.

— Aceasta de aici e coroana lui Iisus.

Mariana a privit cactusul foarte înalt şi subțire, bogat ramificat, cu spini foarte ascuțiți şi cu o mulțime de flori roşii ce semănau cu nişte picături de sânge. Era impresionant. Semăna cu materialul din care a fost făcută coroana lui Iisus. Iar florile... ah... florile...

— Floarea asta nu trăieşte decât la fecioare şi la văduve ce respectă văduvia. La celelalte se usucă. E o floare tare pretențioasă.

— Dar asta de aici? a întrebat Mariana privind spre o floare ale cărei crengi fragile erau aşezate pe un suport din lemn în formă de coroană. Avea frunze

lucioase, uşor alungite şi cu o nervură proeminentă pe mijloc ce se transforma într-un şănţuleţ de la un capăt la altul al frunzei. Micuţe, albe-sidefii, ca nişte steluţe, ascunse printre frunze şi cârcei de tulpinițe, aproape neobservate, Mariana a văzut şi flori.

— E „lacrimile Maicii domnului”. Se cheamă aşa pentru că floarea asta plânge. Uite pe aici – arătă maica cu mâna de-a lungul nervurii proeminente – se scurge o lacrimă şi cade pe la vârful frunzei.

— Dar acum nu plânge. Nu văd nicio picătură.

— Numai atunci când urmează să plouă.

Mariana a privit minunându-se floarea ce plânge şi era atât de frumoasă povestea ei încât a crezut în ea şi s-a făcut că a uitat că a învățat la botanică la şcoală că florile transpiră şi că aceasta e una mai specială ce îşi intensifică transpirația înaintea ploii încât devine lacrimă pură, nu-i invizibilă ca la celelalte flori transpirația ei.

A privit apoi multe alte flori, dar niciuna nu avea o poveste frumoasă ca primele două. Ultima pe care a văzut-o era o crăciuniță uriaşă ce atârna de pe colțul dulapului până aproape de podea. Era magnifică: mai mult flori decât frunze de un roşu sângeriu viu.

Mariana o privea hipnotizată şi nu mai auzea nicio explicație de-a măicuței că floarea asta înfloreşte numai la Crăciun şi altele căci gândurile ei erau în altă parte.

Crăciunul ăsta îl mai trăise încă o dată în coşmar. Şi în el era prezentă o floare de crăciuniță înflorită şi ea rupea o floare din ea să o pună lângă prăjitură pe platou ca să fie aceasta nu doar mâncare ci şi un pic vis. Cineva a strâns în mână floarea şi a strivit-o şi cu ea odată şi visul şi Mariana s-a chircit de durere amintindu-şi. Dacă acum visez, iar viața adevărată trăită de mine e cealaltă în care mă simt o floare de crăciuniță strânsă în pumn!?... ţipa inima ei. După strânsul în pumn al florii a urmat... a urmat copilul... Mi-a dat să beau... m-a... Vai, Doamne Dumnezeule, fă să fie asta viața mea adevărată, căci cealaltă, din coşmar, nu o pot suporta nici măcar ca amintire!

— Ți-e rău?! Ce-i cu tine? auzea pe cineva întrebând şi încerca să se culeagă şi să devină un întreg din bucățile din ea rupte şi împrăştiate între coşmar şi viață adevărată.

Mihai a dus-o uşor la pat şi a întins-o pe el. În timp ce făcea asta îi povestea mătuşii de problemele de sănătate ale Marianei.

— Dormi puțin. N-ai mâncat nimic ca să iei nafură şi probabil de asta ți-e rău. Eşti atât de palidă.

— Dorm, dar nu mă lăsa singură. Nu vreau să mă trezesc în altă parte.

— Unde în altă parte? a întrebat şi Mihai şi maica în acelaşi timp şi foarte mirați.

Ea ar fi vrut să răspundă: Într-un coşmar! dar şi-a înghiţit cuvintele, căci ei n-ar fi înţeles.

Mihai i-a ţinut mâinile tot timpul cât ea a dormit. În şoaptă, fără a o trezi i-a vorbit mătuşii, fiinţa în care avea cea mai mare încredere de pe pământ, tot ce ştia despre viaţa Marianei. A terminat de spus tot şi se aştepta la cuvintele ei ce le auzise şi altă dată. Era sigur că le va spune acum că ştia adevărul despre Mariana. Se pregătea sufleteşte să lupte cu ea şi să-şi pledeze cauza. Cuvintele mătuşii l-au luat pe nepregătite în primul moment, iar în următorul l-au umplut de fericire şi l-au făcut să-i sărute obrajii, căci mătuşa spusese:

— Ea e soarta ta. Seamănă cu mine când eram de vârsta ei. Nu spun că va fi uşor cu ea, dar nimic nu te va face mai fericit decât trăitul cu ea. Necazurile, boala, trecutul ei vor fi doar pietricele în calea unui fluviu, iar fluviu e iubirea ce o văd în ochii tăi şi ai ei.

— Mă iubeşte? Vezi asta, mătuşă? Sigur vezi?

Maica a zâmbit misterios ca Mona Lisa. Iar avea aerul ei special că ştie mai mult decât spune. Fără cuvinte a dat din cap că da.

— Sigur, mătuşă? s-a rugat iar Mihai.

— Sigur, băiatul meu. În ochii ei pe lângă iubire e şi teamă, e şi moarte de speranţă şi tu le vezi mai mult pe cele din urmă, culmea e că şi ea le simte mai mult tot pe cele din urmă căci a zăpăcit-o viaţa de nu mai recunoaşte iubirea nici când e în sufletul ei. În ochii tăi e numai iubire. Nu aveţi în ochi acelaşi material ca tu privind la ea să vezi iubirea şi ea privind la tine să vadă iubirea ta. Ea mai are nevoie de puţin timp. Dă-i-l, Mihai! Ai răbdare!

— Ce chin pe mine, mătuşă, să am răbdare!

Maica a râs iar sănătos. Mihai era atât de nostim văitându-se. De râsul maicii Mariana s-a trezit şi fără a deschide ochii a strâns mâna lui Mihai.

— Trezeşte-te, chinezoaică. Trebuie să plecăm. E târziu.

— N-am putea rămâne până mâine? Îmi place atât de mult aici. Aş vrea să rămân pentru toată viaţa.

Ochii lui Mihai s-au umplut de groază. Nici nu voia să audă de rămas la mănăstire. A înghiţit în gol amintindu-şi cum a dezbrăcat-o şi i-a văzut trupul gol şi cum a vrut să fie o picătură de apă, când a spălat-o pe cap, ce-i curge pe gât şi apoi în jos…

Mariana să devină un trup mortificat de viu, o fiinţă ce leapădă trăirea şi îşi amână împlinirea pentru rai aşa cum a făcut mătuşa Irina! gândi şi se cutremură. Mama mai plânge şi acum pentru sora ei mai mică pentru că a plecat la mănăstire.

— Mergem acum acasă! Am promis că mergem în vizită deseară. Trebuie să ne ţinem de cuvânt.

— Ce frică ţi-a fost! a şoptit mătuşa către Mihai fără ca Mariana să audă.

— Unde e baia? întrebă aceasta ridicându-se din pat inconştientă de taifunul ce îl provocase în sufletul lui Mihai.

— În capătul holului, la scări, a explicat maica.

Mihai a aşteptat să iasă Mariana din cameră şi a întrebat-o pe mătuşă:

— De ce să-mi fie frică? Nu înțeleg.

— Ba înțelegi. Nu te preface. Ți-a fost frică să nu rămână Mariana aici.

Mihai n-a mai protestat şi nici nu a mai zis nimic. A vorbit tot maica.

— Ea nu-i total ca mine. Pentru ea nu-i călugăria calea. S-ar simți sacrificată. Vrea copii, vrea iubire.

— Tu nu? Nu-ți pare rău că ai renunțat la asta? Uneori mi se pare un sacrificiu fărăr rost.

L-a oprit din vorbit Mariana intrând. Maica a uitat să dea vreun răspuns, dar nici nu l-a privit în ochi şi lui Mihai i s-a părut ciudat asta, căci mătuşa lui privea întotdeauna țintă în ochi. Când s-a ridicat părea uşor cocoşată, deşi ea avea mereu o ținută perfect verticală.

E o părere, şi-a spus Mihai.

Când a vorbit cu Mariana spunându-i să-şi aleagă o icoană drept cadou de Crăciun vocea îi era tremurată şi avea gust de lacrimă.

Iar mi se pare, şi-a spus Mihai. Mătuşa e echilibru întruchipat. E netrăirea şi renunțarea la lume tot întruchipată.

Când i-a condus la maşină nu a mai fost părere că ea nu mai vrea să-l privească în ochi, ci certitudine. Tot certitudine era şi faptul că mătuşa nu i-a mai spus la fel ca altă dată să nu mai trăiască în păcat.

A privit-o plecând spre poarta imensă, cu capul aplecat, cu hainele negre fluturând de parcă era o pasăre uriaşă împuşcată ce cade pe pământ şi căzând îşi fâlfâie disperată aripile şi pentru prima dată mătuşa lui nu mai era o imagine din icoane, ci o ființă vie cocoşată de durere, cu trup din carne, încă femeie, încă pe pământ, ce de frica lumii a renunțat la a împlini rostul pus de Creator în ea. A renunțat la a trăi, la a se dărui, la a fi femeie, mamă, iubită, chiar trădată, înşelată, părăsită, dar vie, trăind, plângând, pentru a fi doar rugăciune, icoană vie, un pământean mutat de viu în rai... Biata mătuşă Irina! Uneori mai plânge chiar şi în ea inima de atâta netrăire! N-a murit de tot carnea din ea!

Cu imaginea mătuşii în suflet, Mihai conducea maşina şi era copleşit de o poftă nebună de a trăi. Să nu trăieşti, să renunți la viul din tine e cel mai mare păcat, şi-a spus şi a luat mâna Marianei şi a dus-o la buze. Când a vrut să-i spună „te iubesc” o maşină i-a apărut în față. A evitat-o şi apoi n-a mai avut curaj să spună nimic. Era trist pentru mătuşa Irina. Îi părea rău că a rănit-o, deşi intuia că rana n-a fost cuvintele lui, ci chiar prezența lui acolo cu Mariana. Era nefericit pentru Irina şi fericit pentru el. Înțelegea iubirea şi a trăi ca pe un miracol, ca pe un dar de preț ce i-l face viața şi îl îmbogățeşte cum nu l-a

îmbogățit nimic pe pământ. Nu muzica preferată, nu meseria, nu prietenii, nu distracțiile, ci descoperirea miticului din a fi cu o femeie total şi tot la fel a o avea. Zâmbetul ei, plânsul ei, viața ei, necazurile ei să devină rațiunea ta de a trăi şi prima ta grijă. I-a prins în palmă mâna şi i-a dus-o iar la buze. Era rece.

— Ți-e frig?

Ea nu i-a răspuns şi el a privit-o speriat. Dormea cu capul sprijinit pe geamul maşinii, iar între cap şi geam avea îndoit brațul.

— Te iubesc, puiuț... i-a şoptit şi a condus cu atenție mai departe. Din când în când privirea îi fugea spre chipul sprijinit de geam. Nici nu concepea ca ea să dispară din viața lui. A nu fi ea însemna să nu fie nici el.

Seara au mers la prieteni în vizită şi după ce au stat la masă au mers împreună cu ei la alți prieteni cu colinda.

— Mulțumesc, i-a spus Mariana lui Mihai când s-au întors târziu aproape de zori acasă.

— Pentru ce?

— Am trăit atâția ani fără sărbători, iar tu acum mi le aduci înapoi în viața mea. Mi-ai dăruit miracolul Crăciunului şi lumina lui. Îți mulțumesc că mi-ai redat sărbătorile. Cei ce le au mereu nu le prețuiesc şi nu ştiu ce înseamnă viața fără ele. Timp fără timp, nu colindă, nu descânt, nu zile în care lumina soarelui e mai puternică şi Dumnezeul de neimaginat şi infinit devenit pentru o zi – la sărbători – apropiat, pământean, aproape uman. Oamenii au creat sărbătorile pentru a-l aduce pe Dumnezeu mai aproape de ei, pentru a putea visa necuprinsul şi a-ți imagina că şi nemărginirea are mărginirea ei. Acasă, rădăcini, sărbători, colinzi – iată ce face timpul bogat şi viața plină. Niciodată nu o să înțelegi cum doare să nu ai astea.

— Nu am cum simți durerea ta. Fiecare îşi duce povara propriei dureri, dar îți spun ceva ce ți-am spus şi altă dată Mariana: ochii tăi cu lacrimi mă dor mai tare decât ochii mei plângând.

Când a terminat de vorbit i-a sărutat obrazul acolo unde făcea găurele când zâmbea apoi s-a retras brusc. Îi era din ce în ce mai greu să fie în apropierea ei şi să se stăpânească. Ca un supliciu la cea mai mică atingere în fața ochilor avea imaginea stropilor de apă scurgându-i-se pe trup.

Obosit, cu vocea gâtuită de dorință, i-a poruncit:

— Să ne culcăm. E târziu.

S-a dus de lângă el tare tristă. Pentru că era sărbătoare, pentru că toată noaptea ascultase colinde, pentru că vraja din cer se cernuse pe pământ, pentru că se vindeca încet de frica din coşmar şi Mihai devenea aerul ei de respirat ar fi vrut ca el să mai stea lângă ea. Să-i sărute şi celălalt obraz. Să o țină în brațe. Să nu lase să se termine sărbătoarea prin însingurare. El aştepta paşii ei, ea aştepta

paşii lui, lui îi era frică de frica ei, ea nu avea curaj să spună ce vrea şi negăsind drumul unul spre altul au adormit fiecare şi au visat că nu s-au despărțit.

Până la sfârşitul anului Mihai a făcut eforturi supraomeneşti să fugă de ea, să n-o atingă. Simțea dorința din el devenind un vulcan pe cale să erupă şi-i era frică să nu vină o clipă în care n-ar mai putea controla nici măcar el erupția alcătuită din iubire nebună, abstinență şi dorință. Toate astea erau ale lui şi totuşi nu erau ale lui căci erau clipe când păreau mai tari decât el şi atunci pentru a se putea stăpâni pleca în oraş unde rămânea chiar şi noaptea. Imaginea picăturilor de apă scurgându-i-se pe gât şi pe piept îl înnebunea, la fel şi amintirea trupului ei gol atunci când a dezbrăcat-o şi dacă la toate astea adăuga ochii ei, râsul, nevinovăția, lacrimile, teama, femeia, copilul, prostuța, deşteapta din ea ieşea tabloul complet a ceea ce iubea infinit mai mult decât se iubise vreodată pe sine sau pe oricine altcineva pe pământ.

Îi dărui timp căci aşa a spus mătuşa Irina şi aşa simt şi eu, dar timpul dăruit ei îl rup din timpul meu, din curgerea vieții mele.

La Mariana sentimentele erau mai neclare. Inconştientă de ceea ce înseamnă dorință carnală se trezea noaptea plângând de dor şi nu ştia prea bine ce se întâmplă cu ea. Neputând să mai adoarmă scria până în zori. Impresiile de la mănăstire s-au condensat în câteva pagini cu titlu: „Am urcat cu o maică în cer", iar alte pagini se chemau „Părintele care te ține". Nu recitea niciodată ce a scris imediat, ci lăsa ceva timp să treacă, iar când în sfârşit îşi făcea curaj să o facă nu-i plăcea nimic. Arunca foile spunând: compunere de elev de clasa a opta. Ştia că este cel mai sever critic al ei şi că niciunul de meserie nu ar putea fi mai dur decât ea. Deziluzionată de ceea ce a scris nu mai punea mâna pe pix. Îşi împărțea viața între serviciu, curățenie, mâncare şi aşteptare... Îl aştepta pe Mihai. Nu se mai putea minți. Rememora tot ce a trăit cu el şi la el şi i se părea o veşnicie de când sunt împreună. Nimeni niciodată n-a avut grijă de ea cum a avut Mihai, nimeni n-a fost mai atent, mai tandru, mai plin de iubire nici tata, nici bunica, nici diriginta şi nici măcar profesorul. El era mai mult decât toți aceştia şi ocupa în sufletul ei un teritoriu greu de stabilit. Toți ceilalți erau într-un colțişor, dar erau, în schimb Mihai era peste tot.

Dacă aş fi un copac un ram ar fi pentru oamenii minunați din viața mea pe care nu-i voi uita niciodată, dar Mihai ar fi copacul întreg, şi rădăcină, şi tulpină, şi ramuri, şi cer amestecat cu frunze, şi raze de soare cernându-se printre ramuri, şi ploaia răcoroasă ce spală frunzele de praful verii... Ce mă fac?! Cum a putut să mă invadeze atât de mult şi eu nici să nu-mi dau seama!? Cu răbdare mi-a cucerit gândurile, mi s-a furişat în suflet, mi-a luat inima şi o ține la el şi ca să mă pedepsească stă tot timpul plecat... Poate stă plecat că nu simte nimic. Doar te ajută din milă cum au făcut-o şi alții apoi trebuie să pleci mai departe şi să-l laşi să-şi continuie viața normal. Pentru el există un după când eu voi pleca,

dar pentru mine nu poate exista. Nu voi şti cu ce să umplu golul rămas când nu va mai fi în viața mea amestecul de duritate şi blândețe din Mihai, râsul, glumele, modul lui de a mă tachina, felul lui de a avea grijă de mine. E Unicul, e Singurul, e cel pe care l-am aşteptat mereu... gândea şi se frământa în nopțile când nu putea dormi şi nu ştia unde e el.

Între Crăciun şi Anul Nou – pentru că în sfârşit ştia ce simte – timpul a trecut cel mai greu. Secundele stăteau pe loc, minutele mai mult erau băltire decât curgere, diminețile fără sfârşit şi zilele ca anii. Fulgii iernii cuprinşi de această nefirească împietrire a timpului stăteau suspendați între cer şi pământ, gândea Mariana privindu-i, dar se înşela, fulgii cădeau la fel ca întotdeauna, timpul avea aceeaşi măsură, problema era cu inima ei ce de dor şi de iubire pierduse ritmul curgerii timpului.

A gătit în ultimele zile din an şi s-a rugat de Dumnezeu ca la Anul Nou Mihai să vină acasă. Pe 30 decembrie, la amiază, acesta a venit. Părea supărat şi Mariana n-a mai avut curaj să fugă spre el şi să-i sărute obrajii, să-şi încolăcească mâinile după gâtul lui apoi să-şi culce capul în scobitura minunată dintre umărul şi capul lui şi să-i spună că i-a fost dor aşa cum şi-a imaginat în fiecare noapte de aşteptare că va face. El nu era supărat, doar că îl secătuia şi pe el acelaşi dor ca al Marianei şi aştepta paşii ei spre el. Ea nu-i făcea şi el se vestejea aşteptând.

— Ce vrei să facem de Anul Nou? a întrebat el cu aparentă nepăsare.

— Dar stai acasă? Adică cu mine?

Mihai a constatat surprins că în întrebarea ei era teamă şi preocupare. Simțea clar că ea vrea să stea la Anul Nou cu el.

— Bineînțeles.

— Şi pasărea chioară?

— Care pasăre chioară? a întrebat Mihai mirat şi întrebând a înțeles. A privit-o în ochi şi s-a înecat în ei, apoi calm, fără nicio intonație specială a vocii, căci nu era în ea nici tremur, nici emoție a şoptit: Tu eşti pasărea mea chioară!

Atât de frică îi era de reacția ei încât nu a mai aşteptat-o, ci a intrat în baie. Oricum ceva primise înapoi ca răspuns: ochii mari şi plini de mirare, gurița întredeschisă ca un semn de întrebare, obrajii în care au apărut petale de trandafiri înfloriți.

Oare dacă mai aşteptam puțin ar mai fi adăugat ceva la răspunsul citit pe fața ei!? Ar fi fost şi un cuvânt, un gest, un pas spre mine? s-a întrebat în timp ce lăsa picături reci ca gheața să-i biciuiască trupul chinuit de dorință.

Cred că m-a mințit... Nu pot fi eu pasărea chioară din viața lui... gândi Mariana şi a plecat în bucătărie să pregătească masa. A pus pe farfurie friptură de porc şi cartofi. Lângă prăjitură a aşezat o crenguță de brad şi o floare făcută de ea dintr-o coajă de portocală.

— Ce ai pregătit? Mi-e foame.

— Uite!

Avea emoții. Nu ştia ce va spune Mihai despre floarea şi crenguța din farfurie.

— E frumos. Cum ai făcut floarea?

— Din coajă de portocală.

— Asta văd. Dar e făcută tare frumos!

— Aşa făcea bunica acasă şi eu acum mi-am amintit şi am făcut la fel. Chiar îți place?

— Mult. Să mâncăm. Eu vreau şi puțin vin.

— Aduc imediat pahare. Am uitat să le pun.

— Stai pe scaun. Le aduc eu.

Fără a o mai întreba, după ce a adus pahare, i-a pus şi ei un pic de vin.

— Noroc, pasăre chioară!

— Mulți ani, Mihai!

Au mâncat fără a mai vorbi. Simțeau amândoi vraja din aer şi se temeau că vorbind ar putea-o împrăştia.

— E bună prăjitura. Pe farfurie se potriveşte perfect ciocolata prăjiturii cu creanga verde şi floarea galbenă.

— Mulțumesc. Am făcut-o pentru Anul Nou, dar putem mânca din ea, că avem o tavă plină. Am făcut şi friptură mai multă. În rest spune tu ce să mai fac?

— Nu vreau să mai faci nimic. Am mai cumpărat câte ceva şi avem destulă mâncare. Nu mi-ai răspuns ce vrei să facem de revelion?

— Nu ştiu. Vreau doar să nu stau singură în casă.

Ea a băut şi vinul o făcea să vorbească. Să fie mai îndrăzneață.

— De ce?

— Mi-e urât. Nu am cu cine vorbi. Când eram acasă mergeam cu părinții la petreceri mari. Copiii aveau şi ei masa lor acolo.

Altul era răspunsul pe care îl aştepta Mihai. Ascunzându-şi dezamăgirea a continuat să vorbească.

— Vrei să mergem la o petrecere? Aranjez. Oricum mâine pe la patru-cinci vreau să fiu în centru la Mălini. E parada obiceiurilor populare. Sigur îți va plăcea. Ne întoarcem în oraş şi mergem la petrecere.

A doua zi au plecat la Mălini. Satul îmbrăcat în zăpadă părea desprins din poveste. A trecut de casa lui Labiş şi i-a spus lui Mihai că pentru puțin timp a fost ghid aici şi că i-a plăcut mult satul şi oamenii, dar că nu spera să mai ajungă vreodată prin locurile astea. În timp ce maşina mergea în deal spre Suha, apoi Poiana Mărului şi apoi Văleni, Mariana admira locurile, casele – îi plăceau cel mai mult cele îngenuncheate de vremi, în care în cerdacul cu dantelărie din lemn şi

cu stâlpi ciopliți frumos cu bărdița, în dranița de pe acoperiş şi în ferestrele mici mai trăia încă timpul trecut ce nu a murit de tot.

— Ceva din spiritul acestor locuri pulsează viu în poezia lui Labiş. Foşnetul brazilor încărcați de zăpadă, pădurile şi munții falnici, gerul iernii şi vara fierbinte din Mălini trăiesc în poezia lui. Ca şi poet trebuie să te hrăneşti din pământul unde te-ai născut. Eu cred că altfel nu se poate.

La Văleni, pe o uliță îngustă ce ducea pe malul Suhei, la una din ultimele case din sat Mihai a oprit şi a spus indiferent.

— Am ajuns acasă.

Mariana a coborât din maşină ca în transă. Cuvintele lui erau pentru ea cu mult mai mult decât intenționase el să spună. Însetata de „acasă" din ea, căutătoarea de o viață a tărâmului fermecat din acest cuvânt a respirat adânc aerul tare de munte şi de brad, dar plin şi de miros de cozonac şi de pâine coaptă, de colăcei pe care încă îi mai coceau bătrânii pentru a-i da urătorilor, a privit stâncile brusc înălțate din pământ de dincolo de malul apei pe care îndrăzneți şi-au înfipt destinul câțiva pini, a ascultat clipocitul apei ce curgea printre sloiuri de gheață, a cercetat casa cu cerdac şi cu flori în ferestre şi brusc cuprinsă de o pace a sufletului cum nu mai simțise decât în seara în care la Crăciun tata Dragoş i-a spus că o duce acasă, dar parcă acum pacea era mai mare, ori setea din ea mai necuprinsă şi rătăcirea prin viață mai mare decât atunci, şi lăsând cuvintele bărbatului să-i inunde sufletul ca un balsam, ca o vindecare, ca un adevăr esențial pe care l-a căutat mereu şi acum l-a găsit repeta: am ajuns acasă... am ajuns acasă... şi în cuvintele ei era trăire intensă, era regăsirea, era potolirea setei celui ce a rătăcit prin deşert zile în şir fără apă. Nu se mai sătura să privească munții şi locurile, să adulmece mireasma şi să recunoască locurile pe care mereu le-a căutat. Ştiam că le voi recunoaşte când le voi găsi căci inima mea deja le ştia... Ştiam că vor plânge munții şi voi plânge eu când mă voi întâlni cu locul în care aş fi vrut să mă nasc şi să trăiesc... Un vers îi curgea prin vene în loc de sânge: „Acolo este țara mea şi neamul meu cel românesc / Acolo eu să mor aş vrea / Acolo vreau eu să trăiesc"... şi în creier îl auzea pe Tudor Gheorghe cântându-le... Creierul ei se juca asociind locului în care a ajuns versurile şi cântecul omului născut să reînvie românismul şi valoarea adevărată românească. Nicio lacrimă nu era destulă pentru aşa regăsire şi pentru nesfârşita căutare, niciun cuvânt destul de bogat, ci era timpul pentru trăire vie, pentru plin sufletesc şi pentru adăpat sufletul şi ochii cu lumină. E ceva să găseşti locul perfect pentru a trăi, dar e miracol să găseşti locul unde ai vrea şi să mori ca să-l ai o veşnicie în tine şi cu tine şi prin moarte să te dărui unui pământ.

Tocmai strălucirea de fericire din ochii ei l-a uimit pe Mihai când a luat-o de mână pentru a o duce în ogradă.

— Intră în curte pasăre chioară…

Nu înțelegea fericirea ei aproape de beție, dar se bucura pentru ea. Pentru el „acasă” era o curte cu acareturi, ceva animale, o casă bătrânească pe care le va moşteni când mama lui nu va mai fi ce nu îi dădeau o trăire specială. Nu se simțea legat sufleteşte prea mult de acest loc şi nu avea niciun plan în legătură cu el. Venea din când în când să-şi vadă mama şi considera oraşul „acasa” lui. Şi totuşi se înşela căci avea locul ăsta în sânge ca un dat, ştia de unde vine, ce rădăcini are şi lua totul ca pe ceva firesc, nu înțelegea că e o favoare a sorții, un dar a lui Dumnezeu să ai toate astea. De-abia când nu le ai sau le pierzi înțelegi cât teritoriu ocupau în sufletul tău. Țăranii nu trăiau închinând ode pământului şi casei lor, dar când plecau la război ştiau că luptă ca nebunii având în suflet teama că pot pierde casa lor, bucata de pământ ce îi hrăneşte, umbra copacilor grădinii, cimitirul în care sunt îngropați strămunii.

Mihai a prezentat-o mamei sale, Catinca. Aceasta, o variantă mai înbătrânită a mătuşii Irina, şi-a şters mâinile de şorț, după ce a lăsat din mâini cociorba cu care scotea din cuptor cozonacii şi tăvile cu colăcei, şi a strâns delicat mâinile Marianei.

— Frumoasă mai eşti! a şoptit apoi s-a întors la munca ei scuzându-se că se ard tăvile încă nescoase şi trebuie să-şi termine treaba.

— Putem face şi noi ceva?

La întrebarea Marianei femeia a spus fără a se întoarce:

— Mihai scoate cozonacii din tăvi şi pune-i pe masă. Apoi răcoreşte-i… Tu, domnişoară, stai pe scaun…

Încă în starea de mai mult în rai, fata a şoptit cu mirare fără a aştepta vreun răspuns: Cum să răcoreşti cozonacii?! Ce înseamnă asta? şi a privit cum Mihai scoate atent din tăvi cozonacii crescuți mult peste marginile tăvii, de culoare aurie şi cu miros îmbietor şi îi aşează unul lângă altul pe masă. Când bătrâna a terminat de scos tăvile din cuptor a venit şi ea la masă. Stropea cu apă rece fața îmbujorată a cozonacilor şi colăceii împletiți cu infinit şi explica:

— E mare păcat să nu răcoreşti coptura! Cine o face îşi dă sufletul uşor… Eu am tot timpul grijă să o fac…

Mariana a luat colăcelul fierbinte întins de bătrână şi fierbințeala lui a scos-o din transă.

Am ajuns în altă lume… O lume în care răcoreşti pâinea scoasă din cuptor ca să mori uşor… Mirosul de aici e probabil miros de rai…

A privit icoanele şi ştergarele de pe pereți, covoarele alese şi cuverturile, țoalele de cordele şi candela aprinsă de sub icoane şi şi-a mai spus încă o dată că a nimerit în altă lume. Îi era cald, nespus de cald, cum nu i-a mai fost niciodată în mijlocul iernii. Întotdeauna la sărbători i-a fost frig.

— Dă-ți haina jos. Mănâncă colăcelul. E bun... Vino aici pe pat nu sta la uşă. De ce eşti aşa speriată?

— Nu-i speriată, mamă. Nu a mai fost la țară la sărbători, a precizat Mihai şi a venit la ea şi a ajutat-o să-şi dea jos haina, apoi a condus-o să se aşeze.

Înainte de a pleca de lângă ea i-a luat obrajii în mâini şi i-a cercetat ochii ca să înțeleagă mai bine ce-i cu ea. Părea beată.

— Ce-i cu tine, pasăre chioară?

— Sunt fericită. Fericită cum n-am mai fost niciodată. Am ajuns acasă.

El a şters cu degetele lacrimile uriaşe ce i-au brăzdat obrajii. Le-ar fi băut dacă nu ar fi fost maică-sa acolo. I-ar fi sorbit de pe față cu buzele lacrimile sărate de fericire şi ar fi spus apoi că nu a gustat niciodată ceva mai bun.

Ca să o facă iar pământeană a spus repezit:

— Vrem ceva de mâncare. Mergem să vedem obiceiurile din centru de la Mălini apoi iar la Suceava.

Bătrâna le-a pus în farfurii borş cu carne şi în timp ce ei mâncau se ruga de Mihai.

— Rămâi în sat. Sunt o mulțime de ani de când nu ai mai rămas la Anul Nou aici.

— Nu vreau, mamă. Nici Mariana nu vrea. Mergem la o petrecere în oraş.

— Eu nu vreau să plec. Rămân, a spus Mariana fără a se gândi prea mult. Aşa simțise că nu poate pleca, că vrea să mai rămână aici. Să vadă cum e la Anul Nou „acasă”. Temându-se totuşi, să nu se supere Mihai că i-a dat planurile peste cap a şoptit moale:

— Iartă-mă pentru ce am spus. Dacă vrei să plecăm, plecăm.

În vocea ei era clară părerea de rău pentru plecare. Şi lumina din privire a devenit stingere când a pronunțat cuvântul plecăm.

— Nu, rămânem, dacă aşa vrei tu. Acum mănâncă.

Bătrâna le-a pus pe masă sarmale, friptură şi cârnați fripți ce miroseau îmbietor. Mâncarea gătită de ea era minunată pe lângă mâncarea chinuită gătită de Mariana. La urmă le-a rupt o bucată de cozonac cu nucă.

— E prea fierbinte să poată fi tăiat. Se cruzeşte...

Au terminat de mâncat şi s-au dus amândoi în camera de curat a bătrânei. Şi aici era candela aprinsă, icoane, covoare pe pereți, cuvertură de lână. Era mai frumos ca în bucătărie. Pe pat aşezate frumos erau câteva plapumi şi perni cu lenjerie albă brodată. În soba de cărămidă văruită alb la fel ca pereții focul duduia.

— E atât de bine aici. N-aş mai pleca niciodată.

Pe Mihai încă îl uimea starea ei de fericire nefirească. Nu înțelegea ce poate să o facă atât de fericită.

— Te las aici. Mă duc să fac treburile pe afară. O ajut pe mama să le termine mai repede.

— Vin şi eu. Vreau să văd tot.

L-a urmat la porci şi la găini. A stat lângă bătrână cât aceasta a muls vaca şi a râs ca un copil când a văzut cum bea lapte vițelul de-abia fătat.

— Lăsați-mă să-i dau şi eu.

— Ține bine găleţica în mână să nu ți-o trântească când izbeşte cu capul, i-a spus femeia uimită că fata asta frumoasă de la oraş îşi bagă nasul peste tot. De obicei prietenele lui Mihai erau sclifosite ce nici nu intrau în grajd şi pe pământul de la țară călcau ca pe ace. Făceau atâtea talente că li s-au murdărit pantofii cu noroiul de pe uliță sau că li s-a rupt o unghie deschizând poarta! La mirosul de animale strâmbau din nas de parcă ele mâncau carne din aer şi beau lapte fabricat ca şi sucul! Nu le-a plăcut pe niciuna, dar nu a spus niciodată nimic ca să-i dea lui Mihai libertatea deplină de a alege fără nicio influiență din partea ei.

— Nu mai vrea! Nu mai bagă botişorul în găleată! a scâncit Mariana după ce a luat în mâini vasul cu lapte.

— Ia-l de bot şi bagă-l cu capul acolo. Bagă-i puțin un deget în gură. Aşa trebuie făcut până începe să bea. Asta numai câteva zile până se învață. El e fătat de ieri, încă nu ştie să bea lapte bine.

Femeia a dat indicații şi aştepta curioasă să vadă ce va face fata. A râs în sinea ei văzând că nu renunță scârbită ci face tot ce a zis ea. Unde o fi găsit-o Mihai!? s-a întrebat cu mirare.

— Mă gâdilă. Îmi strânge degetul! a țipat Mariana râzând.

După o clipă a urmat o bufnitură şi un „Vai!” deznădăjduit din partea Marianei în timp ce găleţica era jos şi laptele se împrăştiase.

— Ți-am spus să o ții bine că izbeşte cu capul.

— Nu mi-am dat seama că e atât de puternic. E de-abia fătat. Îmi pare rău...

— Nu-i nimic, deja băuse destul porcanul. Uite cum dă din codiță. Mergi în casă domnişoară, asta nu-i treabă pentru matale.

— Îmi place, a răspuns Mariana simplu. Spuneți-mi Mariana, nu matale. Mă face să mă simt bătrână.

A ieşit din grajd cu tot cu Mihai ce se ocupase de porci, dar a şi urmărit-o tot timpul. Până în casă i-a explicat cum o gâdila vițelul la degete cu limba şi că nu şi-a dat seama că poate fi atât de puternic încât să-i arunce găleata din mâini.

Viața cu tine va fi tare frumoasă... Te bucuri ca un copil... Nu încetezi să mă surprinzi... Continentul meu mereu necunoscut... gândea bărbatul ascultând-o.

Odată cu înserarea au plecat în centru la Mălini unde era parada obiceiurilor populare. Pentru atâta spectacol Mariana a constatat că are prea

puțin doi ochi şi o inimă singură, aşa că recepta ceea ce vedea cu toată ființa sa. Cu pielea, cu nările, cu gura ca o mirare, cu degetele încleştate...

A văzut moartea cosind cu o coasă aerul şi timpul... asta era prima mască însoțită de focuri... Miri frumoşi, irozi cu oglinzi pe costumul național în care se multiplicau jucându-se mirific focurile aprinse, toboşari neobosiți cu voci şi gesturi de şamani, capre şi căluți, cerbi şi urşi. Muzică de fluier şi trompetă... Într-o singură noapte, dintre ani, asista la naşterea şi moartea vieții. Începutul timpului. Calea spre veşnicie. Se ara ritualic, se învingea moartea şi timpul tot ritualic. Condensată într-un obicei, al mascaților, vedea întreaga viață pe pământ. Foc şi frig, naştere – în brazda arată, în mirii frumoşi, în irozi – şi moarte, îngeri şi demoni, om şi animal trăind ca la începutul lumii şi vorbindu-şi ca în Miorița şi peste toate astea strigătura colosală, testamentul mălinarului:

Puiul tatii să creşti mare
Da' pi vârful Stânişoarei
Pe aripa de la vale
Unde dă lupul târcoale
La turma de căprioare.
Munții tăți să nu-ți ajungă
Din Runc în Poiana Lungă.
Puiul tatii să bei apă
De la crucea ce-i di piatră...

Habar nu avea – asta va afla mai târziu – că aceste obiceiuri sunt tocmai de pe vremea dacilor şi măcar în noaptea dintre ani românii de la sate se întorceau la obârşii şi repetând ritualic obiceiul se împărtăşeau cu nemurire şi se înfrățeau cu spiritul dacilor liberi.

Mariana în maşină, în drum spre casă avea în gând strigătura şi o repeta şoptit. Vraja era din ce în ce mai mare. Viața ei devenise mirarea de a păşi în altă lume.

— Dacă voi avea un băiat va striga la Anul Nou „Munții tăți să nu-ți ajungă / din Runc în Poiana Lungă..." Îmi doresc asta mai mult ca orice. Copilul meu să ştie cine e şi ce moştenire îi las. Trebuie să ştie că e bogat... Nu în bani, ci în trecut, în rădăcini, în munți, în a aparține unui loc, în a avea acasa ce am descoperit-o eu azi.

Vorbea atât de pătimaş, cu jale şi patos în voce, încât Mihai a renunțat la intenția de a o tachina în legătură cu a avea un băiat şi şi-a înghițit cuvintele. Nu era momentul să o tachineze. Simțea că-i aproape sacru ceea ce se întâmplă cu ea.

Acasă au primit copii cu uratul şi Mihai le dădea bani, iar Mariana colăcei cum o învățase bătrâna. Doar câțiva bătrâni mai păstrau obiceiul de a da copiilor colăcei. Era ca în Amintirile lui Creangă.

— Mâine dimineață trag nădejde să vină prima dată cu semănatul un băiat, nu o fată.

Marianei i-au trebuit câteva momente de gândire ca să înțeleagă sensul expresiei trag nădejde şi abia apoi a întrebat:

— De ce?

— E semn de belşug. E un semn că îți va merge bine tot anul dacă îți intră în casă pentru prima dată în an un băiat... a explicat bătrâna.

Mariana a înțeles că şi acesta e un obicei, un crez străbun, dar nu-i plăcea. Cel cu răcoritul pâinii era frumos, acesta în schimb discrimina. Un copil e un copil, fie că e băiat, fie că e fată... Un sol al purității în pragul tău la început de an...

— Eu mă duc la culcare. Mai primiți voi urătorii.

— Noapte bună. La mulți ani! i-au urat tinerii.

La miezul nopții s-au terminat urătorii. Mihai a desfăcut o sticlă de şampanie şi a umplut două pahare. Când ultimele clipe din an se scurgeau a sărutat obrajii Marianei, au ciocnit paharele şi şi-au urat unul altuia noroc.

Cu regret că nu a avut curaj să-i spună tot ce simțea față de ea şi-a mai pus un pahar.

— Mai vreau şi eu puțin.

A tresărit surprins când ea l-a cuprins cu brațul pe după gât când i-a mai cerut şampanie. Mâna îi tremura turnându-i vinul în pahar. I-a privit ochii şi în ei era clară, strălucind ca o perlă, iubirea. Teama murise, nelămuririle şi confuzia la fel. Şi unul şi altul şi-au lăsat şampania nebăută. Brațele ei i-au cuprins gâtul, ale lui îi mângâiau spatele. Când capul ei a alunecat în scobitura gâtului lui el a luat-o cu totul în brațe şi a dus-o spre pat şi ducând-o îi vorbea şi vocea lui parcă era un cântec: Te iubesc, pasăre chioară... Am avut atâta răbdare cu tine... Ce-ai făcut din mine, pasăre chioară?!...

Înainte ca gura lui să-i caute gura ea a şoptit nevinovată: N-am făcut nimic. El de răspunsul ei a râs şi apoi a uitat tot.

Mâinile lui căutau şi mângâiau, ale ei doar se agățau ca nişte liane de gâtul lui. I-a găsit sânii pe care îi sărutase picăturile de apă şi el nu i-a putut săruta atâta timp şi acum se răzbuna pe aşteptare şi pe apa aceea neruşinată ce atinsese trupul pe care numai el avea voie să-l atingă. I-a scos hainele sărutând-o şi când ea a vrut să scâncească i-a băut de pe buze scâncetul. Se iubeau două suflete. Total. Îngemănându-se. Foloseau pentru asta vehicolul numit trup. Pentru o clipă ea şi-a amintit de Simion şi a vrut să țipe, şi tot în acea clipă Mihai şi-a amintit de discuția cu doctorul. A luat de pe buzele ei țipătul şi în timp ce din el rămânea doar un suspin, fericit că ea, chiar speriată, nu-şi desface nicio clipă mâinile de la gâtul lui şi nici nu se strânge sau îi respinge mângâierile în clipa când a ştiut că o va durea i-a şotit la ureche:

— Iartă-mă pentru durerea asta, pasărea mea chioară...

Dar nu s-a oprit. A fost bărbat. Ea era femeie şi trebuia să înțeleagă ce e bărbatul. Pentru o clipă a ținut-o strâns, de îi simțea fiecare os presat de oasele lui şi carnea lichefiată sub carnea lui, speriat că l-ar putea respinge, dar ea scâncind uşor îl strângea la fel de tare ca şi până atunci. Beat de fericire i-a sărutat ochii şi aceştia erau uzi de lacrimi şi el le-a sorbit cu buzele. Ea era vulnerabilitate şi inocență, el era bărbăție şi vulnerabilitate. El intra, ea îl primea... Două suflete deveneau unul... Mihai ştia că nu va mai vrea altă femeie în viața lui şi că atunci când a fost numai trup nu a fost niciodată destul. Mai mult de atât nu putea trăi iubind. Ajunsese pe culmi. Nu mai căuta nimic. Ea descoperea că în coşmar nu a trăit iubire, ci strivire şi bucuroasă că aceasta nu a fost reală a şoptit în urechile lui Mihai:

— Te iubesc!

În clipa aceea bărbatul a strâns-o sălbatic în brațe apoi a urmat moartea de după atingerea soarelui în iubire. Cea mai frumoasă moarte pentru un bărbat... Extenuat, purtând în el cioburi din explozia soarelui o ținea strâns. A zâmbit când mâinile ei ce nu-l mângâiaseră niciodată, ci doar i-au ținut strâns gâtul, i-au mângâiat fruntea transpirată apoi părul. El tremura uşor de epuizare.

— Ți-e rău? Ce-i cu tine?

El nu-i putea răspunde. A râs doar fericit şi i-a şoptit muşcându-i urechea:

— Te iubesc, pasăre chioară. Pe tine te căutam în fiecare femeie, ochii tăi negri îi căutam în ochii lor... N-o să te las să pleci niciodată. Şi după moarte, şi în veşnicie vei fi tot a mea. Nu am să pot trăi fără tine. Acum înțelegi ce mi-ai făcut?

— Nu, a răspuns ea şi el nu ştia dacă glumeşte sau chiar nu ştie.

Cuprins de un nou val de dorință a început să se mişte uşor în ea. Era fericit că ea îl primea, îl înconjura, îl chema în locul tainic unde se plămădea o nouă viață născută din explozie de soare, din beție de lumină, din îngemănarea a două trupuri aducând imn iubirii. Se mişca totuşi cu grijă căci ea era încă strâmtă şi nu voia să o rănească.

Dincolo de dorință, o frimitură de rațiune l-a făcut pe Mihai să se oprească speriat.

— Am uitat să te păzesc.

— Ce să faci? Ce să păzeşti?

Mihai şi-a înghițit hohotul de râs ce-i ajunsese până în gât. Pasăre chioară, ce bine că ai ajuns la uşa mea... I-a explicat, gâdilându-i cu limba urechea şi depunându-i pe gât cercuri rotunde de sărut, ce înseamnă să o păzească şi s-a speriat când mâinile ei au început să-l împingă cu putere şi întregul trup i-a devenit rigid. Ochii negri, în lumina candelei, aveau sclipiri reci, murise din ei lumina şi înotau în lacrimi.

— Ce-i cu tine, chinezoaică?

— Vreau copii! Vreau băieți care să fie stăpânii munților!

— Şi eu vreau, dar mai târziu. Doctorul a spus că eşti bolnavă. Mi-e frică să nu fie prea mult pentru tine o sarcină.

Ascultându-l, se calma încet-încet. În ochi i se reaprindea lumina. Înțelegea că Mihai voia doar s-o protejeze, nu că a folosit-o şi atât. Şi-a încâlcit iar mâinile după gâtul lui.

— Vreau un copil. Un băiat căruia să nu-i ajungă munții…

Nici dacă ar fi fost nebun nu ar fi putut rezista unei asemenea rugăminți. I-a acoperit trupul şi au plecat împreună să caute explozii solare din care se puteau naşte prunci.

S-au trezit auzind glasuri de copii ce le urau: Sorcova vesela, să trăiți, să înfloriți, ca un măr, ca un păr, ca un fir de trandafir…

Mihai s-a ridicat leneş din pat. Se îmbrăca şi îi admira trupul întins între cearceafurile şi pernele brodate ale mamei. A căpătat puțin din starea ei de plutire când a ajuns acasă realizând că în acel pat fusese conceput şi el. Generații peste generații, în acelaşi cuib, oameni născând oameni, iubire înflorind iubire…

A țipat spre copiii din prag să mai aştepte puțin. S-a dus la femeia lui – era prima dată când îi spunea aşa – şi i-a sărutat cu venerație burta acolo unde putea fi începând din acea noapte un pui de om, puiul lui. Apoi a mângâiat blând coapsele pe care erau urme de sânge uscat. Ea ruşinată a întins mâinile să se acopere, dar el a oprit-o.

— Eşti femeia mea. Niciodată să nu te ascunzi de mine!

A acoperit-o cu plapuma şi a plecat la copii.

— Ce erau? Băieți sau fete? a întrebat ea când s-a întors şi nu ştia de ce îşi dorea din toată inima să spună că băieți. Să se împlinească dorința mamei lui Mihai. Să fie semn de an bun în casa lor pentru anul ce va urma.

— Trei băieți.

S-a întins fericită între aşternuturi. Chiar dacă era o superstiție, un crez străbun se bucura că pentru ei anunța împlinire.

— Mama e la biserică. Merge întotdeauna acolo la Sfântul Vasile de la moartea tatii. Pe tata îl chema Vasile. Eu fac focul şi mă spăl. Pe urmă te ajut şi pe tine să o faci.

— Nu-i nevoie. O fac singură.

— Stai în pat! Aşteaptă-mă!

În vocea lui era poruncă şi ea s-a supus docilă. Oricum îi plăcea să lenevească în pat. Să privească icoanele şi candela, să vadă munții în zare prin fereastră.

Mai târziu el a venit la ea cu un prosop ud. Aşa cum o îngrijise în noaptea în care a ajuns la uşa lui aşa o făcea şi acum. Ignorându-i protestele de ruşine i-a şters coapsele. Ceea ce făcea pentru ea n-ar fi făcut pentru nicio altă femeie.

— De ce îți ascunzi ochii, chinezoaică? Nu i-a aşteptat răspunsul şi a continuat tot el. Nu are de ce să-ți fie ruşine. Priveşte-mă în ochi când îți vorbesc.

Un vers pe care nu-şi mai amintea cine l-a scris îi bântuia prin suflet: „Ştiu puritatea nu rodeşte / Fecioarele nu nasc copii / E marea lege a maculării / Tributul pentru a trăi…”

A simțit o nevoie ca de aer să întindă brațele spre Mihai. Nu avea dreptate poetul. Nimic nu era murdar în asta. Dacă era iubire, dacă înfloreai de dor nu era macularea tributul pentru a trăi. A fi om complet, a împlini toate etapele omenescului din tine era la fel de sacru cu a te ruga. Mai mare păcat e netrăirea, împietrirea în reguli absurde, renunțarea la viul din tine. Nimic nu a pus Dumnezeu în alcătuirea trupului omenesc în zadar. Nu era nimic murdar în mâinile ce o atingeau şi nici în mâinile ei ce învățau să mângâie. Atingeau piele, dar sub atingere era suflet, sărutau buze, dar sub buze era inima. Şoptindu-şi unul altuia vorbe nebune în ei a explodat iar soarele. Amândoi se gândeau la un copil.

— Cum să fac să nu te pierd niciodată? Cum să fac să avem iubirea asta mereu?

Ea nu ştia ce să răspundă. Amintiri din coşmar o invadau. Aştepta să i se liniştească inima ce de durere a luat-o la fugă.

Pentru că ea tăcea îngândurată a continuat tot el.

— Există, iubito, vreo rețetă pentru a rămâne împreună până la moarte? Ai găsit în vreo carte aşa ceva?

— Nu există. Pentru mine e important să mă accepți cu defectele şi calitățile mele aşa cum te accept şi eu şi să facem ca acestea să se armonizeze. Mai mult decât important, aş spune vital, e să-mi spui din când în când că sunt cea mai importantă ființă de pe pământ pentru tine. Şi dacă totuşi va fi să nu mă mai iubeşti vreodată, atunci aleg să mă urăşti, căci indiferența e mai rea ca ura. Te usucă, te desființează, te anulează. Ura e un sentiment pe când indiferența e golul, e nimicul, e neființa.

A terminat de vorbit şi privirea i-a alunecat pe țurțurii de cristal atârnați de streaşina casei ce se vedeau pe fereastră. Păreau de foc nu de ger. Totul în jurul ei emana căldură. Nu ştia dacă i s-a mai întâmplat cuiva ca iarna să i se pară un anotimp fierbinte.

Mihai i-a urmărit privirea.

— Am să pun uluce noi la casă ca să nu mai atârne țurțurii.

— Să nu pui, Mihai. Lasă casa aşa cum este, desprinsă din poveste şi venind din trecut. Ţurţuri la geam, candelă aprinsă, icoane, clopote bătând, noaptea fantastică de An Nou – am nevoie de toate astea ca să mă găsesc.

El a cuprins-o tandru.

— Când vorbeşti de noaptea trecută te referi doar la obiceiuri? a întrebat el şi în voce avea o uşoară undă de îngrijorare.

— Da. Restul am uitat. Trebuie să-mi reaminteşti.

Ea râdea şi a întins braţele spre gâtul lui. Mihai a strâns-o mai tare şi şi-a alungat din suflet îngrijorarea când i-a văzut ochii. Din nou erau mare şi ţărm şi între ei zbătându-se maree. El căuta un drum, ea îl primea. El se îneca în ochii ei în care renăştea lumina, bucuria de a trăi, speranţa pe care le văzuse mereu în ochii ei în timpul liceului şi era fericit că datorită lui se întâmplă asta. Tot în ochii ei era şi iubire. Nicio femeie nu i-a strâns atât de tare şi de disperat gâtul când s-au iubit. Nicio femeie nu şi-a ascuns atât de nevinovat capul la gâtul lui cerşind ocrotire. Existau o mie de motive pentru care îi era dragă şi totuşi nu putea defini de ce o iubeşte atât de mult. Avea sentimentul că a aşteptat-o mereu, că a căutat-o în fiecare femeie din viaţa lui de până atunci. Căutarea se sfârşise. Nu semănau, dar se completau perfect. Ea era fântâna din care va vrea să bea apă până la sfârşitul vieţii lui. Mereu va bea şi mereu va fi însetat... Voia să-i facă copii, să-l facă nemuritor. De câte ori o iubea o privea în ochi când lava topită a soarelui exploda în ei şi îi cerea lui Dumnezeu să le dea un copil.

— Vreau un copil! îi şoptea epuizat, cu capul ascuns în părul ei.

— Şi eu vreau! îi răspundea ea strângându-i gâtul disperată că l-ar putea pierde.

— Dă-mi drumul la gât. Mă strângi prea tare.

Mâinile ei au alunecat pe umeri apoi pe spate. Mângâiau pe unde treceau şi pielea lui se înfiora sub atingerea ei.

— N-o să-ţi fie greu dacă rămâi gravidă? Eşti aşa tânără... Şi bolnavă. N-aş vrea să regreţi.

Ea şi-a încleştat iar mâinile de gâtul lui. Tăcea îngândurată. Nu putea minţi că nu i-i teamă sau că nu va fi greu, aşa cum nu putea minţi că chiar îşi doreşte un copil oricât de greu i-ar fi.

— Ştiu că o să fie greu, dar dacă te am alături, dacă îmi promiţi că nu mă părăseşti şi că vei fi lângă mine în fascinanta experienţă de a da viaţă spun că merită. Mai mult decât să fiu scriitoare, mai mult decât să merg la facultate vreau un copil de la tine. E ceva legat de găsirea acasei, de sărbătoare, de sat, de strigătura aceea minunată care mă face să vreau să fiu mamă.

— Voi fi alături de tine, nu te voi părăsi niciodată! Te iubesc! Şi eu vreau un copil...

La Suceava ea l-a rugat să citească bilețelul de la gâtul păpuşii pupăcioase fetiță.

— Ce scrie în el mai mult decât „vreau”?

— Vei vedea.

Mihai a desfăcut hârtia. Citind aceasta îi tremura în mână. Nicio femeie nu-i mai dedicase versuri. În timp ce el citea ea a fugit în baie. Nu voia să fie de față. Îi era frică de reacția lui. Vrând-nevrând îşi amintea de Simion din coşmar şi îi era teamă. Bărbatul a citit o dată în gând. Apoi încă o dată cu voce tare.

Şi atunci
Când pământul îşi va pierde soarta,
Când munții vor uita
Că au fost munți
Şi piatra lor va deveni
Pulbere stelară,
Când timpul va curge
Fără timp,
Când apele vor seca,
Când din soare va rămâne
Doar stingerea,
Când omul nu va mai fi
Decât o lacrimă de Creator,
Şi atunci te voi iubi,
Lumina mea...

Capitolul 8

E vara anul 2000. Mariana, la stână, cu copii adormiți cu capul pe brațele ei ascultă poveştile omului ce-i superprofesorul în ACASĂ, ciobanul dac, stăpânul munților, Culiță Ungureanu. Nu facultatea de psihologie, nu profesorii şi nici diploma nu îi puteau da acasa, ci el. Haiducul rătăcit în vremuri nebune, curajosul fără frică de nimic o viață întreagă, dar speriat la bătrânețe de vremurile pe care le trăiau românii. Pe vremea comuniştilor n-a fost ciobănia în Mălini ceea ce era înainte, dar acum nu mai era deloc. Copiii rătăceau prin lume, uitau rădăcinile şi închinatul la icoane, ce-i nafura şi spoveditul, munții erau pustii şi îi revendica cine voia şi nimeni nu lupta pentru ei. Un anacronic el – bătrân, fără un picior, cu copii mari – se încăpățâna să mai creadă în trecutul ce nu moare, în veşnicia din acasă; o anacronică Mariana – împotriva modei, împotriva timpului, mergea pe munți cu copiii de mână sau în brațe să ajungă la

stâna unde trăiesc poveştile. Copiii ei trebuiau să ştie cine sunt, să se hrănească din mit şi din pământ, să bea apă din izvoarele pădurii punându-se în genunchi şi luând-o în pumni de parcă s-ar fi împărtăşit, nu apă plată din sticlă de plastic, să respire lumină de soare şi aer cernut printre cetini de brad şi să țină minte toată viața şi toată veşnicia gustul lor. Îi era milă de tinerii țării ce atât de bogați şi atât de săraci, atât de vrăjiți de mirajul plecării încât nici n-au înțeles că a pleca nu-i opusul întoarcerii ci e sinonimul frângerii sufletului, e moartea munților şi a apelor din tine, e părăsirea limbii şi a casei părinteşti, e trăitul în alt timp unde nu există sărbătoare şi obiceiuri, neamuri şi naşi, colinde şi urători, e viață fără bucurie de a trăi. Vor găsi timp, vor găsi loc să se întoarcă la soroc!?... Vor găsi drum, vor găsi vad spre amintirile ce cad?!... Va fi o cale spre înapoi, spre Acasa aproape moartă în noi!?... Va mai fi drum spre a veni, spre firul ierbii încolțit, spre streaşini vechi ce n-au murit, spre munții ce-s tot neclintiți, spre apele ce încă curg, spre domnii Ştefan şi Mihai ce plâng în cer că le-au devenit urmaşii rătăcire şi pământul sfânt pentru care ei au luptat ceva de revendicat de orice venetic ce a visat peste noapte că este moştenitor. Sunt revendicatori pentru Ceahlău, mâine vor vrea munții dăruiți de Ştefan feciorilor Vrânceoaiei, iar poimâine cineva va revendica chiar şi Putna... Ştefan cel Mare plânge în cer, Cuza se învârte în groapă la Ruginoasa când vede lăcomia preoților ce vor iar averi mănăstireşti, munți şi păduri. El – luminatul domn – ştie de ce a luat averile mănăstirilor, ca să rămână călugărilor doar rugăciunea şi Dumnezeu, iar stăpânirea munților, a bunurilor lumeşti să fie a celor ce se ocupă de cele lumeşti. Se zice că satul Slatina unde este şi mănăstirea cu acelaşi nume, se chema în trecut Drăceni, de fapt bătrânii aşa îi spun şi acum. Sinistru nume era dat de călugării mănăstirii oamenilor satului ce erau un fel de sclavi ai lor. Munceau tot timpul pe pământurile mănăstirii, iar călugării nu se sfiau să-i lovească cu biciul şi să-i numească draci, de aici şi numele satului de drăceni. Zvonuri despre comportamentul câinesc al slujitorilor Domnului cu oamenii au ajuns şi la urechile lui Cuza. Acesta îmbrăcat umil s-a rătăcit pe acele locuri – povestesc bătrânii. A lăsat calul să pască pe o margine de drum şi s-a plimbat pozând în om fără griji pe câmpurile din jur. A văzut oameni istoviți de muncă şi flămânzi, cu zdrențe în loc de haine şi desculți pe care îi mâna călugării de pe cai la muncă ca pe vite cu biciul în mână. Celor mai recalcitranți le legaseră coarne deasupra capului ca să semene într-adevăr cu dracii – spune povestea ştiută chiar şi acum de toată suflarea satului.

Cuza – o minte luminată, un om ales de cer şi de ocrotitorii astrali ai neamului românesc – a privit îndurerat scenele desprinse din sclavagism. Voia pentru cei săraci, pentru năpăstuiți o şansă şi asta era: pământ în proprietate şi şcoală pentru copii măcar pentru început. Preocupat de ceea ce avea de făcut pentru binele neamului lui a uitat de cal şi acesta a făcut câțiva paşi în iarba

mănăstirii. Biciul călugărului l-a fript şi l-a trezit din tot ceea ce plănuia pentru viitorul neamului lui. Ce visa era frumos, dar realitatea era tocmai ceea ce simțise pe spate. Arsură de şfichi de bici... A simțit şi el ceea ce simțeau slugile trimişilor Domnului pe pământ. La țipetele călugărului că sărăceşte mănăstirea şi că să plătească daune a îngăimat moale că e o pagubă mică, două trei guri de iarbă şi că mai mult a păscut pe şanț.

— Şi şanțul e al mănăstirii! a țipat călugărul şi l-a mai plesnit încă o dată apoi l-a dus în beciul mănăstirii şi i-a luat şi calul. O noapte întreagă a ascultat Cuza poveştile despre „mila creştină" a călugărilor de la oamenii închişi în beci. Toți aveau coarne pe cap. Călugării nu le dădea voie să le dea jos.

În zori şi-a dat jos hainele modeste şi a rămas în fața celor închişi frumos îmbrăcat, cu haine de domnitor. Prin fereastra cu zăbrele cădeau săgeți din răsărit drept pe el şi îl îmbrăca în lumină. Oamenii s-au repezit să-i sărute mâna şi el şi-a retras mâinile blând. I-a lăsat totuşi să-l atingă. Să vadă că e viu, că e din carne, că chiar a simțit la fel ca ei loviturile de bici pe spinare. Înțelegi durerea numai dacă ai simțit-o şi tu, a înțelege durerea din teorie nu se poate, iar Cuza colindând îmbrăcat modest voia să înțeleagă durerea reală a neamului lui, chiar şi când aceasta înseamnă lovitură de bici.

În curtea mănăstirii se auzea zarvă mare. Oamenii domnitorului îl căutau. Explicau călugărilor că el se află acolo, iar aceştia spuneau că sigur nu a venit niciun Domnitor. Toată ziua de ieri nu a călcat picior străin în mănăstire, în afară de un pierde vară ce bătea apucea pe câmpuri şi a lăsat calul să pască în iarbă şi acum e închis în beci...

După ce au vorbit despre străin s-au dus spre beci să scoată de acolo pe prăpăditul ce păgubise mănăstirea cu trei guri de iarbă. Bine că nu cereau ispaşă şi pentru o bucățică de cer, o rază de soare, umbra de la copac şi aerul pe care l-a respirat străinul.

Din beci a ieşit mândru, strălucind în hainele de domnitor Cuza. Pe un obraz avea o dâră sângerie acolo unde ajunsese capătul şfichiului de bici.

Care răstignire, care Dumnezeu vă dă voie să faceți asta!? În numele cărei mili şi a cărei iubiri acționați voi!? Dumnezeul vostru nu e acelaşi cu al meu. Cel în care cred eu mă obligă să vreau binele neamului meu, să-i înțeleg durerea şi nevoia şi atât cât pot şi mă ajută cerul să-i schimb soarta... gândea Domnitorul mergând spre Iaşi şi clocotindu-i mintea de încolțirea reformelor.

Ce face Cuza în mormânt şi-n cer, ce face Ştefan cel Sfânt al neamului meu, ce face Mihai Viteazul, ce face Decebal şi Burebista!? O fi tihnă în cer pentru ei când neamul pare rătăcire prin lume!? Când a devenit meserie profitabilă – aproape singura – plecarea de acasă!? Îngeri luptători ai țării mele vegheați din cer să nu se stingă candela iubirii de neam, vegheați din cer ca pruncii ce pleacă obligați de soartă să ia cu ei prin străini ca pe o lumină ascunsă

în inimă munții şi doina, izvoarele şi cântecul Zânei Pădurii, să ia acasa cu ei şi măcar în gând la Anul Nou, când timp moare şi timp naşte, când dorul pare de neadăpat, inima de jale şi de rătăcire prin lume îți coboară în palmă să o strângi, să o mângâi ca să nu devină casantă, să spună ca pe o rugăciune: Puiul tatii să creşti mare / Da' pe vârful Stânişoarei...../ Munții tăți să nu-ți ajungă / Din Runc în Poiana Lungă... Tot în şoaptă spuneți strigătura copiilor născuți prin străini ca să ştie că undeva pe pământ există munții lor şi îi veți lega printr-un vers de pământul natal, de marii străbuni. Lăsați-le copiilor ca avere maşini şi case, fabrici şi pământ, cont în bancă şi tot ce mai spun timpurile pe care le trăim că trebuie să ai ca să fii bogat şi nu e un păcat asta, dar vă rog, vă rog disperat, lăsați-le ca pe o moştenire o strigătură şi limba română ca să găsească drumul de venit înapoi acasă dacă vor vrea să se întoarcă vreodată. Lăsați-le o cheie spre străbuni şi o cale...

La toate astea se gândea Mariana privind sclipirea roşie de diamant şi sânge a cărbunilor de sub chirostei. În ceaunul uriaş ciobanul pregătea brânza. Era tăcut când muncea. Şi-a oprit privirea pe ea parcă amintindu-şi de ceva.

— Domniță, a mai fost la mine un domn cândva şi tot aşa ca mata nu se mai sătura de poveşti. Era colonel la securitate. Îl chema Dragoş... şi nu mai ştiu cum... Era un bărbat frumos...

Nici ea nu ştia de ce a spus:

— Dragoş Vrânceanu...

— Da, domniță, aşa îl chema. A venit la mine o singură dată prin '77 -78. Spunea exact ca mata şi ca şi copiii matale: mai spune o poveste...

... Tata... a şoptit Mariana şi inima i se zbătea dureros în piept. Ştia că la noapte iar va plânge şi Mihai o va ține în brațe şi o va mângâia până când va adormi. El ştia întotdeauna să o vindece de durere.

De când s-a măritat a auzit poveşti nenumărate, de la soacră-sa, de la bătrâne din sat, dar nimeni nu povestea şi nu ştia poveşti aşa frumoase ca ciobanul. El era însăşi povestea. Spiritul poveştii. Compara poveştile auzite în altă parte cu cele de la cioban şi se speria trăgând concluzia că ceva s-a întâmplat cu adevărat de găseşti aceeaşi poveste în două trei sate diferite cu foarte mici deosebiri. A auzit o poveste frumoasă la o bătrână din Pâraie, un sat al Măliniului. Dar înainte ca bătrâna să-i spună povestea s-a supărat foc pe Mariana şi a repezit-o:

— De ce ai venit la mine?! De ce mă întrebi!?... Eu nu ştiu să fac drăcovenii!!!

Calmă, ştiind de acum că încă există la sat vânătoare de vrăjitoare şi că femeile bănuite că fac şi desfac, sau că iau mana la vaci, sau că se joacă cu ulciorul în gura cuptorului pentru a aduce vreun fecior în miez de noapte pe sus, au viață grea cu restul satului şi cu preotul şi că bănuiala că ştii şi toaca în cer –

aşa spuneau femeiele satului despre cele ce fac vrăji – putea cade foarte uşor asupra cuiva numai pentru că ştia o poveste sau pentru un gest ce i se părea cuiva ciudat sau de neînțeles. Clară era pentru Mariana frica. Frica de nestăvilit a celor ce se tem de vrăji, dar şi a celor ce ar putea fi bănuite că fac vrăji.

După o clipă de tăcere în care Mariana a trebuit să se obişnuiască cu privirea severă a bătrânei a încercat să vorbească, dar aceasta a oprit-o tot repezit:

— De ce eşti curioasă să afli asta?! Ce cauți?!

— Mă interesează pentru o carte despre folclor… – dându-şi seama că bătrâna nu i-a înțeles cuvântul a explicat – despre înțelepciunea oamenilor de la sat, despre poveştile lor ce vin din străvechime… Am aflat de poveştile frumoase pe care le ştiți de la fiul dumneavoastră pe care l-am întâlnit la stână. Eu vorbeam cu ciobanii şi el asculta. La un moment dat a spus: Şi mama îmi spunea poveşti din astea când eram copil. Erau tare frumoase. Eu am întrebat dacă pot veni să stau de vorbă cu matale. El a spus că da. E prieten cu soțul meu.

Femeia s-a liniştit şi a început să povestească.

O fată a prins drag de un flăcău ce nu prea se uita la ea. Dar fata i-a făcut o vrajă prin care l-a dus pe sus zburând prin aer până acasă la ea, în Păiseni. Când a ajuns era tot zgâriat, plin de sânge şi cerea apă de la fata ce-l aştepta în prag.

A crezut că e doar poveste şi atât, dar a căzut pe gânduri când o bătrână din Bogdăneşti i-a spus exact aceeaşi poveste doar că preciza cu exactitate numele omului, unde stătea şi că ea l-a văzut – era la adunat fân – cum era dus prin aer. Îşi amintea vâjâitul ciudat al vântului sau sinistrul foşnet stârnit de om prin aer. Ajuns la casa fetei a văzut cum o bătrână învârtea un ulcior în gura cuptorului şi boscorodea un descânt.

… E păcat, maică, să faci asta. E mare păcat. S-au luat cei doi, dar fericiți n-au fost niciodată. Nici n-au trăit împreună mult. Întâi a murit el. Apoi şi ea. Oamenii spun, eu n-am văzut, că în sicriul ei au apărut solomâzdre în ziua înmormântării. Şi groapa era plină de ele. E păcat, mare păcat, să faci asta… şi-a terminat povestea femeia din Bogdăneşti.

Când şi ciobanul i-a spus o variantă a aceleiaşi poveşti în ea a rămas vie doar o întrebare şi o uşoară urmă de frică: Ce putere fantastică poate sta în cuvintele unui descânt de face omul să se înalțe pe sus şi să zboare în vânt!? De unde această putere şi această taină!? De unde această urmă de miracol cu care se mai joacă bătrânele de-a Dumnezeu!?

Varianta poveştii spuse de cioban era mai hâtră, dar completa povestea.

… Aveam un cioban tânăr şi frumos. Tare frumos. După el umbla o fată nu prea frumoasă. Un văr de-al ei era cioban la stână la mine. Tata şi-a rugat vărul

să-i aducă de la băiatul cel chipeş un semn: un fir de ață dintr-o haină, un fir de lână din boandă, o scamă cât de mică numai să fie de la el.

Văru-su râzând a spus la stână ce i-a cerut fata. Băiatul cel frumos a râs şi i-a dat cu totul altceva ca semn de la el.

— Uite, du-i semn de la mine! şi i-a întins omului un fir de ață din şnurul cu care era legat sacul cu făină de păpuşoi. Să vedem ce are să facă!

Până sâmbătă seara nu s-a întâmplat nimic. Ciobanii chiar râdeau între ei de semnul dat fetei. Sâmbătă noaptea, chiar la miezul nopții, toți ciobanii au fost treziți de un vâjâit sinistru. Un fel de vânt, ca o nălucă, căuta ceva prin stână şi a găsit sacul cu făină. L-a apucat şi l-a luat pe sus. Ciobanii priveau muți de groază – şi ei nu sunt fricoşi de obicei, căci sunt învățați să lupte cu toate greutățile vieții, iar viața în sine de cioban e aspră – cum vântul acela ca o nălucă ia cu el pe sus sacul cu făină. Cel mai îngrozit era feciorul cel frumos. Dacă semnul ar fi fost din hainele lui el ar fi fost în aer, nu sacul. Pentru o vreme cea mai mare frică a flăcăilor de la stână a fost de drăcoaicele de fete, nu de urşi, de lupi, sau de alte lighioane.

O altă poveste frumoasă, nespus de frumoasă, dar având în ea şi ceva ce avea similitudini cu practicile vodoo din Africa a auzit tot de la femeia din Pâraie. Întâmplarea a auzit-o când era internată în spital. Era tânără atunci, dar n-a uitat nimic din ceea ce i-a povestit o femeie din Baia ce fusese eroina poveştii.

...Era tânără şi frumoasă. S-a măritat cu un fecior frumos pe care îl râvneau multe fete. Repede după nuntă a început să bolească. O dureau mâinile, picioarele, capul, toate celea, dar doctorii nu-i găseau nimic. A început să stea la pat. Nu mânca aproape nimic. Ajunsese un schelet. Se ruga de soț să o ducă înapoi la părinți şi să-şi caute de viață mai departe. Acesta nici nu voia să audă. O iubea. Spera că se va face sănătoasă. Mamă-sa când venea pe la ea repeta într-una legănându-şi capul dintr-o parte în alta a deznădejde şi a jale: Nu-i lucru curat în boala asta a ta, draga mamii!

Agonia asta a durat aproape opt ani. Din toată frumusețea ei de altă dată a mai rămas doar părul. Negru, lung, mătăsos ce îi ajungea aproape de călcâi. Nu şi-l putea pieptăna singură şi de când maică-sa murise, în urmă cu trei ani, se ruga de soț să i-l taie, dar acesta pieptănând-o în fiecare dimineață nu se îndura, deşi îi era greu. Când îl pieptăna îşi amintea de ea aşa cum era când a văzut-o prima dată cu părul dezlegat şi căzându-i pe spate, cu mâinecile iei suflecate şi cu catrință udă căci era la Moldova la spălat țoale. Imaginea ei de atunci o mai avea în minte şi acum şi îl durea sufletul comparând ce a fost cu umbra care a rămas. Doar părul era la fel. Cum să i-l taie!?... Cum să se atingă de singura parte din ea neatinsă de boală?!... Şi totuşi, după opt ani de boală, speranța murise. Îi era din ce în ce mai greu să o pieptene. Era o dimineață fierbinte de iulie când pieptănând-o i-a spus:

— Mâine te voi tunde. Nu te mai pot pieptăna.

L-a rugat de mult timp să o tundă şi el niciodată nu a vrut. Acum că a spus el asta pe ea o durea şi nu înțelegea de ce.

— Mă duc să cosăsc în livadă. Mai târziu vin şi fac mâncare.

De la uşă l-a strigat înapoi. Îi era urât să rămână singură în casă.

— Du-mă afară, la umbră, sub păr!

A dus-o în brațe şi a pus-o pe o pătură sub părul bătrân din curte. Sub cap i-a aşezat o pernă.

— Stai aici până vin. Nu stau mult în grădină.

De la poarta grădinii l-a strigat înapoi. El a oftat venind spre ea şi ea i-a auzit oftatul. Era atât de îmbătrânit fără vreme şi atât de încătrănit! Când trăia soacră-sa l-a ajutat dânsa, dar acum făcea totul singur şi era tare greu!

— Mai vreau o pernă sub cap. Stau rău. Vreau să am capul un pic mai sus să văd oamenii ce trec pe drum.

Obosit, sătul, ajuns la capătul puterilor s-a dus în casă după altă pernă. I-a aşezat-o sub cap şi a plecat în grădină. Cosea cu furie de parcă în iarba ce o tăia stătea ascuns duşmanul ce-i betegise nevasta. A lăcrimat amintindu-şi-o atunci la Moldova cu pletele pe spate atingând luciul apei, a lăcrimat când şi-a amintit că a vrut copii, fericire, femeie de iubit şi nu a avut nimic din toate astea. Coasa tăia cu furie iarba în care stătea ascuns duşmanul de destin ce-i luase tot ce îşi dorise. Odată cu palele de iarbă culcate la pământ vedea şi părul ei căzut la pământ ce avea să i-l tundă căci nu i-l mai putea pieptăna. Era în gestul ăsta sfârşitul, capătul speranței, renunțarea la lupta cu soarta... A luptat opt ani... a tras nădejde opt ani... a crezut opt ani... fâşâia coasa prin iarbă. Nu mai pot lupta... nu mai pot trage nădejde... nu mai pot crede... fâşâia iar coasa culcând brazde la pământ.

Ea – culcată sub păr, cu capul înălțat pe perne privea la oamenii de pe drum. Nici n-o vedeau. Toți se grăbeau. Unii la prăşit, alții la fân. Mergeau şi ea era invidioasă pe mersul lor. Era o veşnicie de când era o legumă, de când nu mai făcuse nici măcar un pas. Ca să nu plângă privindu-i şi-a mutat ochii spre zidurile casei. Erau dărăpănate şi nevăruite. Geamurile neşterse şi perdelele murdare. Păianjeni îşi țesuseră pânză prin toate colțurile. Părea o casă părăsită. Lipsea – se vedea clar – mâna de femeie. Nu flori în curte, ci doar buruieni ce năpădiseră până şi pragul, nu muşcate în ferestre, ci nişte ghivece goale cu pământ uscat în ele semn că odinioară, în alte timpuri, au fost şi flori acolo plângeau părăsite lângă cerdac, nu pui prin ogradă şi nici măcar câine. N-a mai putut privi nici casa. Şi-a mutat privirea spre păr. Pe el îl putea privi. Cu coroana bogată i-a ținut umbră în atâția ani de când bolea. Acum era plin de pere aproape coapte. Era singurul suflet ce părea că nu suferă din cauza bolii ei. În fiecare an rodul lui a fost din ce în ce mai bogat, în fiecare an umbra mai deasă şi mai

răcoroasă pe măsură ce îi creştea coroana. Şi-a coborât privirea din coroana lui spre tulpină. A gemut văzând cât e de puternică. I-a privit coaja neagră şi semeția de a țâşni drept în sus din pământ. Cu privirea pe ea şi-a dorit să se ridice în picioare şi să o mângâie şi să devină puternică cum e ea, dar aşa ceva nu se putea. A rămas doar privirea agățată de tulpina ce-i amintea cât de bleagă şi neputincioasă e. Ceva i se părea ciudat la acea tulpină. Cineva o scrijelise şi de-a lungul ei erau nişte semne stranii. În unele locuri scrijeliturile erau vindecate de timp, şterse. Cu toate astea a urmărit desenul de pe tulpina copacului ce îi ținea umbră de când bolea. Nu era o părere. Acolo, şters sau vindecat de timp pe alocuri, era desenat un trup înalt cât un om. Dacă s-ar fi ridicat în picioare omul desenat cu un obiect ascuțit pe tulpina copacului ar fi avut înălțimea ei. A privit mai mult spre cap. Nici ea nu ştia de ce. Când a văzut că femeia desenată acolo are părul lung, foarte lung a țipat cuprinsă de groază. A alergat la ea bărbatul din grădină şi vecinii ce erau pe acasă.

Explica ce vede şi toți spuneau că nu văd nimic. Plângând i-a rugat să privească cu atenție.

— Uite părul lung, uite capul, uite mâinile, uite picioarele…

Încet-încet au început să desluşească şi ceilalți ceea ce vedea femeia, dar erau tot neîncrezători. Pipăiau cu mâinile conturul desenului de pe trunchiul copacului, căci erau de acord că este un desen, o scrijelitură acolo.

— Ce-i aici? a țipat un vecin speriat.

Au cercetat cu toții cu atenție şi au văzut că în trunchiul copacului erau bătute cuie şi pene din acelea ce folosesc oamenii pentru a despica lemnul. Erau peste tot. În brațe, în picioare, în cap, doar în inimă nu. O bătrână din vecini a cercetat mirată desenul şi cuiele şi penele bătute în el.

— Ți-a făcut cineva să te chinui. Dacă voia să te omoare bătea un cui şi în inimă.

Vorbind s-a apropiat de tulpină. Vedea ceva. A tras puțin de coajă şi de sub ea a scos fire lungi de păr.

Când s-a întors cu ele în mână spre oamenii adunați în curte toți ştiau că acele fire de păr sunt din capul femeii ce zăcuse opt ani.

Bolnava plângea pe pătură şi privea cerul. Ura umbra părului ce o ocrotise timp de opt ani. Bărbatul ei încă mai auzea iarba foşnind sub coasă şi se gândea că ar cosi ca pe iarbă pe duşmanul ce făcuse asta şi îi chinuise atât de crud pe amândoi.

— Să tăiem părul! au țipat vecinii.

— Nu! O omorâți dacă faceți asta! a țipat bătrâna.

Cu toate astea nu ştiau ce să facă. Nici bătrâna nu ştia ce sfat să le dea. Bărbatul femeii a hotărât:

— Să scoatem cuiele şi penele din tulpină! Aveți grijă să nu rămână nimic. Apoi tăiem părul.

Pe ea au dus-o în casă şi bărbații au rămas să facă treaba. Seara nu mai era urmă de păr în curte. Nimeni nu a observat că sub coajă, înnegrită de timp şi aproape putredă era şi o bucățică de cârpă ce fusese tăiată dintr-o rochie de mireasă şi mai bine că n-au observat. Ar fi urmat întrebările: Cine a putut ajunge la rochia de mireasă a femeii?! Dar la părul ei!? Şi ar fi aflat că la astea putea ajunge doar o prietenă foarte bună, o rudă, o vecină ce îți vine tot timpul în casă, sau poate cea care a cusut rochia de mireasă. Mai bine că n-au observat...

— Vreau un pic de mâncare, s-a rugat ea de el. Un pic de lapte, un ou, orice.

Lui nu-i venea a crede că ea cere mâncare. Nu a mai cerut de ani de zile. O hrănea el şi ea înghițea în silă să nu moară de foame.

Zile în şir a cerut mâncare mereu. După două săptămâni umbla greoi, iar după o lună a început să facă treabă. S-a însănătoşit perfect. A născut şi patru copii. Acum era bătrână şi rar de tot mai vorbea de coşmarul din tinerețe. Nu ştie cine-i vinovatul şi nici nu-l caută... Nu vrea să-l cunoască... Judecata e a lui Dumnezeu...

Şi ciobanii de la stână povestesc că au găsit în cioate din pădure bătute cuie şi pene şi că pe acele cioate erau legate bucăți de batic sau alte haine luate ca semn şi spun că-s vrăji pentru a omorî o femeie a cărui bărbat îl vrei. Pe Mariana o speriau poveştile astea. Era în ele cruzime şi egoism. Joacă cu soarta şi cu sacru. De la o femeie din Găineşti a auzit o poveste – chiar poveste, căci are toate componentele poveştii în ea – despre o bătrână ce făcea de ursită, un fel de descântec de dragoste, de vrajă prin care fata să-şi găsească pe cel sortit de Dumnezeu.

La bătrână vine o fată ce nu se mai mărita şi o roagă să-i facă şi ei de ursită. Plângând a spus că toate fetele de vârsta ei au şi copii numai ea nimic.

— Am să-ți fac, fata babii, am să-ți fac... i-a spus bătrâna cerându-i cele trebuincioase. După plecarea fetei în casa bătrânei a fost ceartă.

— Liniştește-te, mamă, şi nu mai face atâtea păcate! Lasă să rânduiască Dumnezeu toate cele! a țipat fata bătrânei la ea. Mâine-poimâine nasc şi nu vreau să aduc un copil într-o casă în care matale faci aşa ceva!

— Nu-i păcat, draga mamii! Ce păcat să fie că o ajut să-şi găsească ursitul... Eu îl găsesc pe cel sortit de Dumnezeu...

— Ba e păcat, mamă! Nu te juca cu soarta! Dacă e sortit de Dumnezeu nu trebuie să-l cauți tu cu vrăji.

— Bine, nu mai plânge. E ultima dată când fac... a răspuns moale bătrâna.

A legat batiste prin copaci şi a trimis în văzduh descântec ce trebuia să-l găsească pe cel ursit... şi l-a găsit.

La soroc, când descântecul şi puterea cuvintelor din el şi-a atins ținta fata babei a murit la naştere, iar ginerele a luat de nevastă pe fata ce venise la bătrână să-i facă de ursită.

A fost pentru ultima dată când bătrâna a căutat ursitul cuiva apoi a urmat nebunia, dar şi în nebunie spunea că-i păcat... e mare păcat... dar nu mai ştia să spună până la capăt ce-i.

Nicio poveste nu era atât de frumoasă şi de completă ca epopeea spusă de cioban despre şerpoaică, despre luat mana, despre moşu' Dâmbu de la Vatra Dornei sau despre străbunii lui. Auzea tot ceea ce auzise cândva şi Dragoş Vrânceanu. Poveşti cu haiduci şi cu ungureni plecați la război.

— Mai povestiți-mi de Neculai Ungureanu – unchiul dumneavoastră. Ați rămas cu povestea lui ultima dată când am fost la stână la supraviețuirea din barcă după ce toți nemții au fost împuşcați. Urma să plece în Siberia... E un personaj interesant... Mai vorbiți-mi despre el... Ce a mai făcut în continuare? S-a întors sau a murit acolo şi nu ați mai aflat nimic de el?

— Nu ştiu ce să-ți mai spun...

Povestitorul tace îngândurat şi trage cu sete din țigară. Mariana îşi dă seama că se gândeşte la continuarea poveştii şi îi dă timp lăsând tăcerea să străjuiască între ei cât timp omul caută prin cotloanele prăfuite ale memoriei trecutul.

— Domniță, el nu a fost tocmai sfânt... După întoarcerea din Siberia unii îi spuneau Căpitanul, iar alții – mai mulți – Neculai cel Rău sau Neculai Dracul.

— De ce? a întrebat Mariana moale.

Povestea şi-a început iar calea spre cuvânt. Brazii, munții, focul şi o fată în căutarea acasei ascultau.

În noaptea următoare după ce a scăpat cu viață miraculos din barca cu nemți a încercat iar să fugă. L-au prins. În zori se căuta o pedeapsă cumplită, ce trebuia să slujească de exemplu celorlalți ce ar fi îndrăznit să fugă, iar moartea nu era o astfel de pedeapsă, căci la câtă durere şi mizerie văzuseră toți ea era o izbăvire şi o prietenă. Trebuia găsit altceva. Să nu fii lăsat să mori, dar nici să trăieşti să nu ai voie. Să fii, dacă se poate şi mort şi viu în acelaşi timp, dar să nu ai parte de bucuria vieții şi nici de liniştea morții. Să te simți ca în mormânt fără a fi mort şi viu doar atât încât să poți să te rogi să mori. Şi au găsit o astfel de pedeapsă. Purtând pe trup urmele bocancilor ce l-au lovit şi dungi lăsate de nagaikă l-au târât până lângă clopotul uriaş căzut din clopotnița bisericii din Kotelnikovo şi l-au băgat sub clopot. Acolo va trebui să stea până când va fi adunat întregul grup ce va pleca în Siberia. A trecut o zi, au trecut două, au trecut trei... de sub clopot se auzeau țipete şi înjurături înfundate, alteori scâncete ca de copil. Ceilalți prizonieri le ascultau îngroziți. Nu îndrăzneau să se roage să-l lase să iasă de acolo. După o săptămână nu s-a mai auzit nimic. Ruşii

au uitat că l-au închis, românii mulțumeau lui Dumnezeu că s-a îndurat de el şi l-a luat în cer şi totuşi nu îl luase. Sub clopot, nici om, nici animal, nici vie, nici moartă, era încă ceva ce nu mai putea înjura, țipa sau plânge, dar care ştia să pipăie marginile clopotului şi atunci când erau ude ştia că e zori şi că a transpirat clopotul rece lovit de razele răsăritului şi începea să lingă roua de pe marginile închisorii lui. Nu mai ştia cine e şi de unde vine. Nici unde a ajuns şi cum. Ştia doar că trebuie să lingă clopotul când acesta e ud. Avea lungi momente de agonie şi scurte momente de luciditate. Uneori fie în agonie, fie în perfectă luciditate îşi amintea de nişte munți, de oi şi de ciobani. Auzea clar cântec de fluier şi atunci plângea. Fără lacrimi... Corpul lui dezhidratat nu putea face risipă de lacrimi. Să fii atât de crunt pedepsit încât şi lacrima să ți se pară risipă! Era ca un chițăit de şoarece plânsul lui. Îşi amintea de un „nebun" ce luptase cu ciobanii din Borca, ce veneau din județul Neamț peste munți şi ocupau Răchitişul, un munte pe care de când e lumea şi-au făcut stână mălinarii şi de când sunt ungurenii ciobani în Mălini. El era acel nebun ce alunga străinii de pe muntele ungurenilor. A râs amintindu-şi şi râsul a fost tot ca un chițăit de şoarece. Se vedea urcând călare pe munți când afla că iar au venit intruşii. Avea bărdița sub braț. Bărbânțe, ceaune, linguroaie, găleți de muls, donicioare şi cupe plecau la vale spre cealaltă parte a muntelui, de acolo de unde veniseră, din mâinile lui. Amestecați cu lucruri fugeau la vale oi şi ciobani. Uneori fugeau înainte de a ajunge el pe munte... Era războiul lui, munții ciobanilor mălineni trebuia să rămână mălinenilor. Înainte de a pleca la război, în ultima primăvară de făcut stână pe munți, un deputat liberal şi-a pus oamenii lui să facă stână pe Răchitiş. De frica ungurenilor au lăsat şaizeci de oameni să păzească stâna. Gavril Ungureanu, tatăl ciobanului de astăzi şi cel ce avea acte asupra muntelui, şi-a anunțat frații. Toți şase – Donisă, Gavril, Grigore, Ion, Neculai şi Gheorghe – au plecat călare spre munte aşa cum vor pleca tot şase la război. Au măturat totul în calea lor. Într-o oră nu a mai rămas urmă de om şi urmă de stână. Cei şaizeci de oameni ai deputatului liberal au ajuns la poalele muntelui înaintea oilor, doar câte o bărbânță i-a întrecut la fugă rostogolindu-se din fața haiducilor ce îşi apărau muntele.

— Care nu pleacă de bunăvoie de aici, când va scăpa din mâinile mele nici câinii mei nu vor mai avea ce mânca din ce-o rămâne din el! a țipat Neculai.

Unii au fugit de bunăvoie alții nu l-au crezut pe cuvânt şi au încercat să lupte, dar au renunțat şi i-au ajuns din urmă pe cei ce fugeau deja la vale. Când au coborât din munte au fost arestați toți şase. La proces era prezent deputatul liberal. Mălinarii credeau că ungurenii vor face puşcărie, dar toți şase au venit în ziua procesului acasă. Gavril Ungureanu a scos de la chimir actul asupra muntelui ce arăta că ei au dreptul de a face acolo stână şi l-a arăta instanței.

Când au fost întrebați de ce şi-au făcut dreptate singuri a fost rândul lui Neculai să vorbească. Bădica – spune ciobanul de azi – avea cuvinte!

— Onorată instanță, noi eram şase, ei şaizeci, plus ciobanii, plus câinii... Dacă se plâng că i-am bătut nu-s bărbați adevărați, nu-s români... Mai bine că i-am fugărit de pe munte că-i mânca lupchii şi nu mai prindeau răscolul de la toamnă. Mâine-poimâine începe războiul. Ce să facă asemenea bracuri de oameni pe front?!

Peste țară sufla vântul războiului. De la o zi la alta se aştepta plecarea pe front. Judecătorii, ca toți românii, simțeau asta. Au privit cu simpatie spre cei şase ce urmau să plece la război. Pe front era nevoie de oameni ca ei. Cât despre ceilalți, e mai bine să nu se mai plângă şi nici să nu mai spună nimănui ce au pățit. Îşi meritau soarta.

Acolo sub clopot a trăit de mii de ori iar şi iar copilăria lui pe munți şi plângea chițăind. Simțea miros de răşină şi de cetină de brad uneori, alteori auzea zbierat de miel şi urlet de lup, visa luna alunecând în noapte peste vârfuri de brad, focul cu jar mult şi cu scântei aruncate în aer şi pe Viorica lui dormind lângă el în stână pe o uriaşă blană de urs... Viorica lui... Viorica lui... Scâncea şi toate dispăreau. Rămâneau doar marginile închisorii lui pe care căuta înfrigurat picături de rouă. Stătea de atât de mult timp închis încât credea că se născuse sub clopot, că asta e soarta lui de om şi că tot ce altceva a trăit – dragoste, munți, oi, lupte – a fost doar vis. Viața e un fel de a fi închis sub un clopot unde ți se dă voie să visezi. Poți să faci asta oricât de mult. Nu există limite în a visa. Poți zbura, poți iubi, poți fi stăpânul lumii, poți fi fericit, poți visând să ai totul, dar nu-i bine să fii alături de omul ce visează atât de mult apoi se trezeşte şi este sub clopot. Nu-i poți suporta durerea nici măcar la privit. A trecut o lună de stat în închisoare. Înainte de a pleca spre Siberia românii au arătat prin semne spre clopot. Voiau ca măcar să-l îngroape pe Căpitan înainte de a pleca. Îl iubeau mult pe cel ce îşi înfruntase comandantul cu arma şi îl obligase să meargă la luptă alături de ei. Ruşii au înțeles şi ei ce vor. Uitaseră de omul închis acolo. Au urnit cu greu marginile de fier şi după ce l-au răsturnat s-au dat în lături îngroziți. Înăuntru nu era un schelet şi nici un mort, ci un om viu, rămas numai oase, cu pielea albă ca varul, cu ochii închişi căci nu suporta lumina – era ca şi cum soarele i-ar fi explodat în ochi după atâta vreme de întuneric – mişcând din mâini şi cerând apă. Mirosea urât şi hainele zdrențuite i se lipiseră de trup. Buzele îi erau crăpate. Încerca să se ridice dar nu putea. Genunchii se sudaseră parcă într-un unghi ascuțit pe care nu-l putea desface oricât încerca.

Şi ruşii, şi românii, şi alte națiii rătăcite pe acolo de nebunia războiului priveau îngroziți arătarea ce s-a încăpățânat să nu moară. Le era clar tuturor că pe pământ există pedepse mai negre şi mai rele ca moartea şi acum aveau în fața ochilor o astfel de pedeapsă.

I-au dat apă pe săturate apoi l-au ajutat să se ridice în picioare. Încheieturile îi pocneau ca nişte crengi uscate pe care calci din greşeală. L-au spălat şi i-au dat alte haine.

Aproape orb, ținându-se de alți români a plecat spre Siberia. Peste mai multe zile va reuşi să vadă din nou.

Cam în perioada cât el a fost închis sub clopot în sat, în Mălini, s-a auzit că a murit. Femeia i-a făcut rânduiala ca pentru morți apoi viața a continuat fără să se mai gândească cineva prea mult la el. Erau vremuri grele de trăit aşa că moartea nu era o tragedie prea mare. Peste vreo opt ani s-a întors din Siberia Ion Ungureanu, dar şi el ştia că Neculai, frate-su, e mort, aşa că peste alți doi ani când s-a reîntors şi Neculai satul s-a cutremurat. Era ca şi cum s-ar fi întors din morți, dar nimeni nu-l aştepta, nici măcar nevasta. Tâmplele îi erau uşor albite şi în ochi avea mai mult oțel ca la plecare, în rest avea aceeaşi înfățişare, dar ca om nu mai era la fel. Asemănarea stranie dintre el şi Vlad Țepeş acum era şi mai evidentă. Numele de Căpitanul dat de camarazii de front i se schimba încet-încet în Neculai cel Rău sau Neculai Dracul. Speria că nu are frică de nimic. Îşi învinsese propria moarte. Nimic din ceea ce putea să i se întâmple pe pământ nu putea fi mai rău sau mai greu decât ceea ce îndurase deja. Nu suporta niciun fel de autoritate şi de constrângere şi îşi provoca soarta în orice fel de situație. Era modul lui de a trăi pe marginea prăpastiei, viața devenise pentru el un sport extrem practicat fără nicio măsură de siguranță, o căutare disperată a morții ce nu-l lua. Imediat după întoarcerea din prizonierat s-a zvonit că se face şi la Mălini colectiv, chiar s-a început înscrierea oamenilor. Singurii din Mălini ce nu s-au înscris au fost Ion şi Neculai Ungureanu. Râdeau în crâşmă şi de râsul lor le îngheța sângele în vene comesenilor şi spuneau cu voce ce tăia aerul ca un cuțit:

— La câte am îndurat să văd cine are curaj să vină la poarta mea să-mi ceară să mă înscriu în colectiv... Cine poate să-mi ceară mie să renunț la pământ?!

Nimeni nu a avut curaj să meargă la ei la poartă. Şi nici colectiv în Mălini nu s-a mai făcut până la urmă.

A scăpat de colectiv, dar viața nu-i era uşoară. Era cioban. Comuniştii i-au dus un grec – Spirea Grecul îi spunea lumea – să-i arate cum să organizeze treaba la stână şi cum să facă brânza. A rezistat Neculai cu grecu lui la stână o zi şi se mira şi el cum a rezistat. A doua zi era deja prea mult.

— Uite la mine, faci tu brânza bună! Aşa măsoară la lapte, aşa pune la chiag... îl învăța grecul vorbind stâlcit.

Sângele fierbea în venele ciobanului ce ştia ce-i ciobănia mai bine decât orice grec de pe pământ. El – care era cioban neam de neamul lui – să accepte să vină un străin pe muntele lui, în stâna lui, la oile lui să-i spună cum să dea în strungă, să mulgă, să măsoare laptele, să închege...

Toți Hristoşii şi sfinții din calendar îi avea pe limbă şi căuta cu ochii un par cu care să astupe gura celui ce-l învăța cum să facă brânză tocmai pe el...

Nu a găsit un par, ci linguroiul.

— Tu nu ştii faci bine brânză. Învață la mine... au fost ultimile cuvinte ale grecului, înainte ca linguroiul să-l pocnească. A rămas la stână până toamna. Grecul s-a însănătoşit şi a plecat la ai lui să-i învețe să facă brânză. După răscolul oilor colonelul Crăcană a înconjurat crâşma în care bea Neculai. Nu a intrat după el. A aşteptat să iasă afară şi au sărit pe el zece oameni. A stat la puşcărie până primăvara, iar de-abia întors acasă a făcut altă boacănă. Nu avea o săptămână de când venise acasă şi într-o dimineață şi-a auzit femeia plângând. A ieşit din casă ca din puşcă.

— Ce-i, muiere?

Femeia a arătat plângând spre uşa deschisă a podului de la casă.

— E achizitorul Vultur de la Băişeşti. Ne ia păpuşoiul. Vrea şi porcul...

Niciun achizitor din Mălini n-ar fi îndrăznit să intre în ograda lui Neculai Ungureanu, darămite în pod. Oricum cel mai rău şi mai renumit achizitor din acele timpuri şi locuri era Vultur din Băişeşti. Bătrânele îl blestemau. Femeile boceau în urma lui. Lua tot. Țoale, animale, hrană la stat. Cotrobăia fără milă prin pod şi prin casă, prin magazii şi alte acareturi. Din slujba asta a lui îşi făcuse şi o avere frumuşică.

Omul ce a murit şi a înviat sub clopot, omul ce nu se temea nici de moarte şi nici de viață s-a repezit spre scară urlând. Cel din pod a scăpat sacul din mână ce îl ducea spre scară de groază. În urletul omului ce venea spre el nu era nimic omenesc.

A zburat din pod ca o pasăre şi nu ştia dacă a fost aruncat sau a sărit singur, dar ştia sigur vorbele ce i-au însoțit zborul prin aer: Ce cați în podul casei mele!?...

Neluându-şi în seamă durerea a ieşit din ogradă şi fugea pe drum mâncând pământul. Că după asta a urmat iar puşcărie nu conta. Conta doar că nimeni nu are voie să se atingă de ceea ce e a lui.

Când s-a întors în sat era mai încătrănit ca niciodată. Ajunsese la el şi înainte nişte zvonuri despre Viorica şi ce a făcut ea cât a fost el prizonier, dar nu le-a crezut, dar în puşcărie un alt mălinar i-a spus nume de oameni şi fapte şi acum nu se mai îndoia că femeia îl înşelase. Nu conta că l-a crezut mort şi că zece ani de singurătate e mult când eşti tânără. În plus Viorica lui era şi frumoasă...

El care nu accepta să-i atingă cineva munții sau casa înnebunea la gândul că cineva i-a atins femeia şi de câte ori înnebunea o bătea crunt să mărturisească. Ea nu recunoştea oricât ar fi bătut-o.

Într-o zi s-a întâlnit cu un mare negustor de sumane ce venea cu un car plin de la chiuă. L-a privit cu ură căci era unul din oamenii ce trăiseră cu Viorica lui. Fără un cuvânt s-a dus şi a luat calul de căpăstru şi a început să-l ducă spre casa lui.

— Ce-i cu tine, Neculai? De ce îmi iei căruța cu sumane?

Îi era imposibil să spună că îl pedepseşte pentru că a trăit cu femeia lui cât a fost plecat. Mai bine îl omora sau murea el decât să vorbească despre asta. Sfredelindu-l cu privirea până în adâncul sufletului i-a spus cât se poate de calm:

— Ştii pentru ce!!

Omul a plecat lăsându-i şi căruța şi calul şi sumanele, iar Neculai a plecat înnegurat spre casă. Omul recunoscuse în felul în care a lăsat capul în jos şi a renunțat să lupte pentru bunurile lui. Acum ştia sigur că-i adevărat. O iubea şi o ura pe Viorica lui. Tot ce îşi dorea era ca ajuns acasă să nu o ia la bătaie căci o putea omorî. A tras calul cu tot cu car în curte.

— Ce-i cu toate astea, Neculai?

— E plata de la cutare. Avea o datorie față de tine. Ai sumane până la moarte, Viorică.

Spunând asta a plecat pe munți şi nu s-a mai întors până toamna. Viorica l-a aşteptat tot până atunci cu groaza în suflet. Felul în care îi spusese cuvintele acelea când a adus carul o urmăreau şi noaptea.

Toamna a venit acasă. Părea că a uitat să-şi mai bată nevasta. Mergea la crâşmă seara, la lemne la pădure în zilele de jugărit şi în rest muncea pe lângă casă. Căuta de oi, de cal, de vacă sau crăpa lemne. Părea un om mai blând, de aceea Viorica a înghețat în noaptea când a intrat în casă cu Ghiță Irimiu; îl găsise pe drum şi l-a chemat până la ei. Oricât de mult juca teatrul blândeței şi al prieteniei pe Viorica nu o putea înşela. Ştia din privirea lui adevărul. Ghiță Irimiu a fost un iubit de-al ei cât timp el a fost plecat. Au băut toți trei prefăcându-se că nu se întâmplă nimic, dar când Neculai a întrebat:

— Tu, Viorică, îl cunoşti pe omul ăsta? femeia a scăpat paharul din mână.

Nici Ghiță nu mai putea bea. Le era clar că Neculai ştie adevărul.

— Mai pune un pahar! a spus Neculai prefăcându-se că nu vede stânjeneala lor şi ei de frică au băut.

— Ce animale ai în grajd, Ghiță?

Neştiind ce urmăreşte şi neavând altă cale căci se simțea ca un şoarece prins în cursă a enumerat tot ce avea pe lângă casă.

— Du-te şi adă repede giunca!

Omul a plecat să o aducă. Putea să nu o facă, dar a nu o face era sinonim cu a muri, atât îi era de frică de Neculai. A ajuns cu vițica legată de funie înapoi.

— Tai-o! i-a poruncit.

Până la ziuă a mâncat friptură din animalul omului şi apoi l-a trimis acasă.

Toată iarna au mâncat carne din vita aceea. Când s-a terminat carnea i-a spus blând – la el blândețea era ceva la fel de periculos ca furia nebună, căci nu ştiai niciodată ce se ascunde sub ea; era un fel de apă limpede sub care nu puteai bănui adâncimi şi abisuri înşelătoare – nevestei:

— Tu, Viorică, tare bună carne o avut giunca asta. Nu mai ştii pe cineva, vreun prieten de-al tău, care să aibă o vită cu carne la fel de bună?!

Dincolo de calmul aparent, Viorica ştia că-i furtună. Citea asta în ochii lui. Înțelegea, că nu era proastă, dedesubturile întrebării lui.

— Nu ştiu pe nimeni...

Vocea ei era un firicel de şoaptă, fără nicio intonație şi fără nimic strident în ea. Ştia că-i singura voce pe care o acceptă Neculai ca răspuns când îi joacă furia în privire. În alte situații putea țipa şi batjocori ca orice altă femeie furioasă.

El nu a mai spus nimic. O credea. Nu mai auzise vorbe decât despre aceştia doi şi în felul lui îi pedepsise.

Într-o toamnă îşi aduna în pădure o căruță de lemne de foc. Pădurarul l-a văzut, dar nu a avut curaj să se ducă la el, în schimb s-a plâns şefului de ocol, un neamț sever ce de-abia fusese numit la Mălini.

— Cum n-ai ce-i face!? Ce, suntem țară fără stăpâni!? Face fiecare ce vrea!?

— Lăsați-l în pace, tovarăşe director. Nimeni nu se pune cu el. La urma urmei adună lemne de foc... a adăugat cu voce rugătoare pădurarul părându-i rău că a povestit de „haiducul” ce ia lemne când vrea şi de unde vrea din pădure fără să ceară voie. În fond toți îl lăsau în pace.

Şeful îşi simțea orgoliul rănit. Cum adică să facă cineva ce vrea şi să nu poată fi oprit!?

— Am să vă arăt eu cum se lucrează cu oamenii şi cum trebuie să vă impuneți! Nu trebuie să cedați în fața lor şi nici să le arătați că sunteți slabi! Nu aveți decât să demonstrați proştilor fără carte că voi sunteți cei puternici! Dețineți controlul!

În timp ce vorbea plin de el îşi verifica pistolul demonstrativ. L-a pus la loc în tocul de la şold şi a plecat spre uşă.

— Merg cu dumneavoastră, a spus pădurarul şi a făcut un pas spre uşă. În vocea lui era îngrijorare. Îi părea rău că a vorbit despre nebunul de Neculai.

— Nu! Mă descurc singur!

— E periculos. Noi toți îl lăsam în pace.

În vocea pădurarului era numai rugă. Ar fi făcut orice să-l oprească, dar nu avea cum. Orgoliul nemăsurat al şefului, aerul de stăpân îi fusese zgândărit. Voia să dea o lecție angajaților cum trebuie să se impună în fața prostimii. Aceştia vor vedea şi cât e el de capabil şi competent când le va arăta că l-a adus pe Neculai Ungureanu legat la postul de miliție sau măcar l-a speriat şi l-a făcut să fugă din pădure. Şareta cu doi cai mâna spre munți, iar şeful cu mâna pe pistol se visa

erou. Ba îl aducea pe Neculai legat la post, ba îl fugărea ca pe o jivină speriată prin hățişurile pădurii. Se vedea întinzând pistolul spre el şi acesta prăbuşindu-se la pământ şi cerând îndurare. Era cel mai frumos vis pe care îl trăise vreodată treaz fiind. Se simțea ba Sfântul Gheorghe omorând balaurul, ba David luptând cu Goliat şi adrenalina împrăştiată prin trup de fericirea visului de a fi erou îi dădea o stare de beție.

— Bă, țărane, ce faci în pădurea mea!? a țipat spre omul ce aşeza lemne în căruță şi părea că-i atât de blând încât nu înțelegea cum poate să se teamă toată lumea de el.

În cuvântul „țărane" era dispreț, iar în felul în care accentua cuvintele „pădurea mea" aer de stăpân.

Neculai s-a făcut că nu aude şi a continuat să aşeze lemnul în căruță. Avea ceva din mişcările unei feline, dar şeful n-a observat asta.

— Bă, nespălatule, cu tine vorbesc!!

Încet, ca la reluare, țăranul s-a întors spre şef. Acesta jubila cu pistolul în mână. Țăranul părea speriat, dar s-a înşelat. A înțeles asta când i-a văzut ochii şi când i-a auzit mugetul de animal sălbatic. Două cuvinte zburau din brad în brad, din frunză în frunză, din pământ şi până în raze de soare şi le înfiora. Cuvintele erau o mirare, o întrebare, o nelămurire.

— Pădurea ta!?

Ecoul a purtat până pe vârfuri de munți răcnetul groaznic al omului şi păsările au zburat speriate din copaci şi mici vietăți s-au ascuns când întregul munte şoptea: pădurea... pădurea... pădurea... ta... ta... ta...

Omul ce a sta închis sub clopot, ce a visat zece ani din Siberia pădurile, munții şi oile se simțea brusc expropriat de cuvintele şefului ce-l ațintea cu pistolul.

Cum, nu erau ai lui munții!? A lui pădurea!? A lui pământul!?... Atunci pentru ce a luptat el, pentru ce a trăit sub clopot şi în iadul din Siberia?! Pentru ce şi-a învins moartea şi nici viață nu a mai trăit!?...

A făcut un pas spre cel cu pistolul. Acesta, îngrozit de ochii lui ce nu aveau nimic omenesc, mai văzuse astfel de ochi la conducătorul haitei de lupi, a tras primul glonț. Nu l-a nimerit deşi trăgea întotdeauna bine. Acum arma i-a tremurat în mână.

A simțit că are o bucată de gheață pe ceafă ce îl strânge şi îl apasă când a văzut că omul nici n-a tresărit când glonțul i-a zburat pe lângă ureche. Rânjea şi venea spre el. Spunea ceva de Siberia, luptă şi munți, dar şeful nu înțelegea prea bine ce, tot ce ştia e că până şi cele mai turbate animale măcar tresar când trecea un glonț pe lângă ele, doar omul ăsta nici n-a clipit. Tot ce voia era ca țăranul să nu ajungă la el. Încă trei gloanțe au zburat pe lângă el şi nu l-au atins, dar nici măcar nu l-au speriat.

— Mai tragi sau vin eu la tine!? Ai grijă să mă omori...

Cuvintele acestea au transformat sângele şefului într-o lavă ce curgea greu prin vene. Ochii i s-au înceţoşat. Lipsa de frică a omului era ceva ce nu mai întâlnise în viaţa lui. Arma îi tremura în mână şi glonţul următor a zburat şui prin copaci. A început să fugă spre şaretă mâncând pământul căci îl urmărea din spate moartea. Voia să fugă din pădure, să nu mai vadă omul cu ochi de fiară... Mâna caii nebuneşte fără a privi înapoi şi i se părea că râd copacii de el şi îngână cuvinte: Pădurea ta... ha... ha... Mai tragi... Ai grijă să mă omori...

Alb ca varul, cu mâinile încleştate pe hăţuri şi pe biciuşcă lovea sălbatic caii. La ieşirea din pădure a privit înapoi şi a căzut moale pe pernele şaretei. Călare pe cal, învârtind toporul prin aer, moartea îl urmărea...

Spera că va ajunge la ocol şi acolo, între angajaţii lui, va fi salvat... Oricât curaj avea omul nu va veni după el până în instituţie.

Poate am timp să sun la post măcar...

A intrat cu şareta în grajd şi când a vrut să iasă şi să meargă în birou l-a văzut intrând pe poartă. S-a ascuns în ieslea cailor sub fân. Neculai n-a bănuit că e în grajd. L-a căutat prin birouri. A făcut ţăndări orice uşă închisă din faţa lui. A fărâmat orice loc în care se putea ascunde un om. Nimeni nu încerca să-l oprească şi nici el nu avea treabă cu nimeni altcineva. Voia să vorbească cu şeful. Să-l lămurească a cui e pădurea, să-l întrebe de ce nu ştie să tragă bine... A obosit de căutat şi de fărâmat tot în calea lui apoi a plecat acasă.

De sub paie, cu pantalonii uzi a ieşit odată cu seara şi şeful. A uitat discursul ţinut la plecare şi acum spunea cu totul altul:

— E nebun... complet nebun... Cu nebunii nu-i bine să te pui...

După întâmplarea asta rar de tot i-a mai spus cineva Căpitanul, acum era Neculai cel Rău sau Neculai Dracul.

Era bătrân, dar tot nu se temea de nimic de pe pământ, dar începuse a se teme de Dumnezeu şi de judecata lui. Se spovedea şi mergea la biserică. Nu visa la rai, dar voia înţelegere şi iertare. A făcut cu viaţa ce a vrut, dar şi viaţa a făcut cu el tot ce a vrut. Au fost momente când a condus numai ea, l-a dus unde a vrut şi spre ce a vrut. Până când şi-a învins propria moarte, frica din el, traiul de struţ cu capul ascuns în nisip a condus numai viaţa. El era doar un învăţăcel. Apoi a condus numai el. În felul lui nebunesc a devenit un maestru al vieţii, a descoperit că-i frumos să trăieşti fără frică de nimic. Vulturii când se înalţă pe culmi se gândesc la înălţimi şi zbor nu la cădere. Trăia ca şi cei ce îşi spuneau: Decât o mie de ani cioară mai bine o zi şoim... Fiecare zi o trăia ca pe ultima din viaţă provocându-şi soarta şi moartea. Încă vultur, la bătrâneţe, se gândea mult la Dumnezeu şi la împăcarea cu el.

Într-o noapte venea de la lemne cu nepotul lui, ciobanul de astăzi. Era tăcut unchiul faţă de altă dată. Fiecare pe căruţa lui de lemne fuma.

În dreptul cantonului, unde stăteau pădurarii de pază, le tăia bonuri şi le verifica lemnele din căruță, bătrânul a tras puternic de hățuri. A oprit căruța şi nepotul nu înțelegea nimic. Nu era nimeni să-i oprească. Nu a întrebat ce face căci nu avea rost, doar a privit plin de mirare cum se dă uncheşul jos din căruță şi se duce spre canton. Privea ca să se lămurească. L-a văzut cum ajunge sub becul mare din fața uşii cantonului, scoate o hârtie din buzunar şi mâzgăleşte ceva pe ea, apoi liniştit, parcă mai liniştit decât când s-a dat jos din căruță, a urcat înapoi şi a pornit caii. Murind de curiozitate nepotul a îndrăznit în sfârşit să întrebe:

— Ce-ai scris, bădică?

— Mi-am amintit de un păcat şi l-am notat pe hârtie să nu-l uit până mă spovedesc.

— Şi aici ți-ai găsit!?

Bătrânul nu s-a obosit să-i răspundă. Îi era greu şi lehamite să-i explice că pentru el pe pământ nu există loc interzis sau unde să-i fie frică, doar cu raiul şi cu Dumnezeu avea o problemă de rezolvat.

A mai trăit puțin după scrisul păcatului pe hârtie şi a plecat să caute pacea şi înțelegerea şi iertarea pe alt tărâm...

Sfârşitul poveştii a adus înserarea. Mariana regreta că pruncii ei au dormit şi nu au auzit până la capăt istoria omului fără frică. Ar fi vrut să o asculte. Ce-ar fi făcut Neculai Ungureanu acum dacă ar fi trăit!? se întreba Mariana. I-ar fi plăcut că suntem învățați de Europa cum să mulgem vaca, cum să împachetăm pâinea, cum trebuie să fie oalele şi cât de ascuțite cuțitele ca să corespundă standardelor ei, să facem paşaport la vacă şi să eutanasiem porcul, să punem etichetă pe ou şi lacăt pe vise, să avem mare grijă de animale că latră trimişii ei pentru drepturile lor de crezi că vine sfârşitul lumii. Nu-i nimic sau nu-i important că stau copii prin şanțuri şi canale, că oameni prea mulți întind mâna, că familia a devenit o raritate sau o amintire căci părinții au plecat prin străini şi copiii au rămas pe unde au putut, nu-i grav că renunță la şcoală din cauza sărăciei copii cu speranță de geniu în creier, nu-i grav pentru ea că specificul național ne este distrus, pentru ea există doar câini fără stăpâni şi handicapați în România şi pentru drepturile lor luptă. Între a fi copil al străzii şi câine vagabond e de preferat să fii câine dacă ai nevoie de hrană, doctor sau adăpost. Ca şi câine le obții mai uşor. Ca om nu contezi...

— E târziu, domniță. Te conduc spre casă.

Vorbele ciobanului au trezit-o din gânduri.

— Merg singură. Oricum am să-l întâlnesc pe Mihai pe drum. Întotdeauna vine după mine.

— Vă conduc totuşi. De câteva zile dă târcoale o lupoaică. Pare turbată ori cineva i-a omorât puii. Umblă bezmetică. Noaptea urlă de mi se ridică părul.

— Nu mă tem. Plec singură. Mulțumesc pentru poveşti.

Şi-a trezit copii şi a plecat la vale din Arşița Mutului – aşa se numeşte muntele unde îşi făcuse acum ciobanul stâna – spre poale. Un copil o ținea de o mână, iar altul de alta. În burtă mai avea unul, dar nu i-a spus încă lui Mihai. Voia să fie sigură şi de-abia apoi să-i spună. Datorită lui ştia ce înseamnă fericirea şi ocrotirea pe pământ. El era oglinda vie a iubirii. A fost mereu alături de ea: când a născut copiii şi când i-a fost rău gravidă fiind, când plângeau noaptea se trezea el înaintea ei şi îi legăna, îi schimba sau le dădea lapte, a făcut tot ce i-a fost omeneşte posibil să-i facă viața uşoară. A sprijinit-o să facă facultatea de psihologie, căci şi-a dorit asta pentru a cunoaşte cât mai bine omul şi credea că-i este necesară şi pentru a scrie, dar s-a opus din toată ființa lui ca ea să lucreze la casa de copii. Orice, iubito, dar asta nu! i-a spus el ferm. Chiar şi acum se certau pe tema asta. Nu era vorba de bani, chiar dacă salariul ei ajungea doar de benzină la maşină ca să facă naveta Mălini- Fălticeni, căci el avea bani, ci era vorba de grija lui pentru sufletul ei. Erau zile când venea stoarsă ca o legumă uscată de acolo. Suferința copiilor o deprima şi o făcea să trăiască încă o dată propria-i suferință şi asta îl înnebunea pe Mihai. De câte ori era tristă sau fără chef de vorbă ştia că-i ceva legat de serviciu. Primele zile a fost cel mai greu. Nu putea intra pe poarta căminului căci retrăia ziua când mama Marieta a adus-o înapoi, iar acasă din cauza consumului nervos o durea stomacul şi vomita.

— Opreşte-te din nebunia asta! Te distrugi! Nu poți fi mamă pentru toți nenorociții! Trebuie să fii mamă pentru Mădălina şi Mihăiță.

— Este datoria mea. Eu îi înțeleg cel mai bine. Eu ştiu despre ce vorbesc ei nu din teorie. Am să mă obişnuiesc. E greu la început. Trebuie să merg câtă vreme îi găsesc dimineața pe câțiva dintre ei aşteptându-mă la poartă.

— Nu mă interesează! Te vreau pentru mine şi copii sănătoasă!

Ea a început să plângă şi el a plecat din cameră furios. Nu suporta să o vadă plângând, dar nici distrugându-se sufleteşte. Accepta uşor să ştie că e nervoasă şi că nu vrea să fie deranjată când scrie, dar să o vadă dărâmată de durere din cauza altor copii şi asta zi de zi nu putea suporta.

A doua zi s-a trezit înaintea lui, a pus un bilețel la gâtul păpuşii pupăcioase băiat, a aşezat-o pe pat lângă Mihai şi a plecat fără a-l trezi. El a citit biletul oftând.

Lumina mea,

Te rog înțelege că e datoria mea de suflet să lucrez acolo. E ca şi cum m-aş întoarce în copilărie şi m-aş vindeca pe mine. Când le vorbesc lor îmi vorbesc mie copil fiind, când îi liniştesc, mă liniştesc, când îi mângâi simt mângâiere, când îi fac să nu mai plângă şterg lacrimile mele. Te iubesc...

Sunt în primul rând soție şi mamă, abia apoi psiholog.

Te iubesc...

Mihai a rămas în aşternuturi mult timp cu biletul în mână. Şi-o amintea la primul Crăciun petrecut împreună când s-a comportat exact ca un copil şi apoi la fel la toate celelalte. Tot ca un copil se purta când se lovea şi îl punea să-i sufle peste rană. Înțelegea, şi ura această înțelegere, mesajul ei din bilet. A mâzgălit câteva cuvinte şi le-a pus la gâtul celeilalte păpuşi apoi a plecat cu afaceri la Bucureşti. Mariana a citi biletul lui de cum a venit acasă. În el scria:

Înțeleg. Iartă-mă. Te iubesc, chinezoaică.

În loc să-l sărute pe el a sărutat păpuşile ce deveniseră mesagerii împăcării şi ai dialogului în căsnicia lor. Întotdeauna când erau certați sau rămânea vreo problemă nerezolvată şi nu găseau o cale de comunicare, păpuşile rezolvau problema căci la gâtul lor se afla scris cu calm, fără ceartă părerea fiecăruia în problema divergentă. Ele erau vehicolul împăcării, modul de a găsi iar o cale de comunicare când se împotmoleau discutând direct.

Tot păpuşile l-au convins pe Mihai să nu vândă casa de la Văleni de sub poala pădurii, imediat după revoluție. Mariana, care de obicei nu se băga în discuțiile lui, l-a auzit vorbind cu prietenul lui, juristul de la Direcția Agricolă, că vinde casa ca să se apuce de o afacere împreună. Cu Mădălina în brațe n-a putut dormi toată noaptea. Nu voia să fie a altcuiva casa unde mama lui Mihai – Dumnezeu s-o odihnească! – a răcorit pâinea scoasă din cuptor, ea a conceput-o pe Mădălina în noaptea dintre ani, a ascultat colinde şi a primit mascați şi unde se simțise în sfârşit acasă după ce rătăcise atât de mult singură prin lume fără loc pe pământ şi fără înger în cer. Streaşina veche, cerdacul cu dantelărie din lemn, iarba şi florile din curte voia să fie ale ei, dar se temea să-i spună lui Mihai. Îi era frică că el n-ar înțelege şi că îi va spune că e materialistă cum îi mai spusese cândva când nu a înțeles adevărul. Pentru ea casa aceea nu avea o valoare în bani, ci în suflet şi era de neprețuit. În zori, după o noapte de nesomn, a scris o scrisoare lungă şi a pus-o la gâtul păpuşii apoi a plecat cu fetița la plimbare. Nu voia să fie acasă când Mihai va citi.

Lumina mea,

Ştiu că ai nevoie de bani ca să începi o afacere şi mai ştiu că legat de bani şi a te descurca tu o faci întotdeauna excelent, eu mai slab spre deloc, de aceea nu am niciun drept să mă bag, să-ți dau sfaturi sau să-ți cer ceva. Cu toate astea o fac. Te rog ceva şi dacă vei putea să-mi împlineşti dorința îți voi rămâne toată viața îndatorată. Te rog, Mihai, nu vinde casa de la Văleni. Sufletul meu are nevoie de ea. Vreau cuptorul în care mama a copt pâine, vreau cerdacul cu stâlpi purtând pe ei semnele infinitului, vreau să fie a mea casa unde m-am simțit pentru prima dată „acasă”, unde tu m-ai transformat din copil speriat în cea mai iubită femeie din lume şi unde am conceput-o pe Mădălina. Nu înstrăina locul unde ai tu rădăcinile pentru ca şi copiii noştri să aibă rădăcini, să aibă un loc la țară căruia să-i spună acasă. E destul un singur om fără rădăcini – adică eu –

într-o familie. Să vindem garsoniera, maşina, aurul pe care mi l-ai dăruit, orice altceva în afară de casa de la Mălini. Eu nu mă pricep la afaceri, de aceea iartă-mă că îmi dau cu părerea, iar dacă e proastă uită ce am spus, dar aş vrea să te gândeşti şi la o variantă de a face afaceri la Mălini, la Văleni, şi să stăm pentru o perioadă acolo. Am nevoie de asta, iubirea mea. Te iubesc indiferent ce hotărâre vei lua...

P. S. Aminteşte-ți de prima noapte de An Nou petrecută acolo. Dacă vinzi casa vinzi şi amintirea...

Pe Mihai l-a emoționat scrisoarea mai ales că se vedea pe ea urmele lacrimilor, iar P. S.-ul i-a pus un nod în gât. Nu era nevoie să-şi amintească căci n-a uitat niciodată acea noapte. Până la întoarcerea ei a luat noi hotărâri: vindea garsoniera, se muta la țară şi începea acolo o afacere. Şi-a anunțat deja prin telefon viitorul asociat. Acesta nu ştia ce să spună. Nu era pregătit pentru o afacere la țară. Mai rămânea să se gândească.

— Lasă copilul la tanti Paraschiva! Trebuie să plecăm urgent undeva! a țipat Mihai la ea de cum a intrat pe uşă.

Era furios şi Mariana a dedus că e aşa din cauza scrisorii ei.

— Am mai lăsat-o şi săptămâna trecută, Mihai. Nu o pot lăsa iar.

— Du-o acum! Ai cinci minute. Spune-i că venim mâine înapoi. Du-i lapte şi haine pentru copil.

Nu avea rost să protesteze când poruncea aşa. Erau momentele lui de fermitate pe care le cunoştea încă din înainte de a se căsători cu el şi pe care în adâncul sufletului ei le admira. Făcea din el un bărbat adevărat pe care o femeie îl urmează întotdeauna.

— Am dus-o. Unde mergem?

— Vei vedea. Hai!

Nu-i doar ferm, e furios. L-a supărat scrisoarea mea. N-a înțeles de ce îi cer casa, de ce nu vreau să o vândă. Aş putea să-i explic, dar mi-e teamă că tot n-ar pricepe şi în plus mă dor atât de tare sânii. Sunt de-abia trei zile de când am înțărcat-o pe Mădălina şi ei sunt încă plini de lapte. I-am dat să sugă destul până la un an jumătate.

— De ce gemi? a întrebat el în timp ce conducea maşina, dar privind-o a înțeles. Ea îşi ținea mâinile la piept.

— Tot te dor? Încă nu s-au dezumflat?

În vocea lui era grijă şi duioşie. Fermitatea se topise.

— Poate trebuia să mergi la doctor, a mai adăugat el.

— Nu se merge la doctor pentru asta. Am băut doar nişte ceaiuri ce potolesc secreția de lapte, dar încă nu şi-au făcut efectul. Am pus şi comprese. Doare rău.

— O să treacă şi asta, chinezoaică.

— Unde mergem? La mătuşa Irina? îndrăzni ea să întrebe văzându-l iar blând.

— Secret. O să vezi.

Vocea lui era din nou dură şi ea nu a mai întrebat nimic.

Mai târziu i-a fost clar că merg spre Mălini. După ce au trecut de Mieluşoaia nu mai aveau alt drum de ales. Mihai o ducea la casa de la Văleni ca să o convingă că trebuie să o vândă. Îi părea rău că a scris scrisoarea.

... El ştie cel mai bine cum e de făcut cu afacerile lui şi eu nu trebuia să mă bag. L-am înfuriat... De lucrat nu lucrez, el mă ține în facultate şi duce şi tot greul familiei; probabil că îşi doreşte ca măcar să nu mă bag unde nu-mi fierbe oala. O să-mi arate streaşinile stricate, cerdacul vechi şi acoperişul de draniță, acareturile dărăpănate şi copacii bătrâni pe care el nu a mai avut timp să-i taie, grădina neîngrijită şi năpădită de buruieni şi o să mă întrebe ce găsesc eu la toate astea... În scrisoare i-am spus că iubesc acest loc. Că îmi plac lucrurile vechi. Cum m-am simțit când am fost prima dată acolo deja ştie. Nu am ce să-i mai spun... Of, Doamne!

El conducea şi se făcea că nu vede aerul ei pierdut de copil. Şi oftatul s-a făcut că nu-l aude. A condus în tăcere până în fața casei părinteşti.

Ea a privit cu jale iarba verde a curții şi nucul de-abia înfrunzit. Se auzea şoapta veselă a Suhei curgând în spatele casei. Brazii îşi legănau duios cetina. Două rândunele se certau gureşe cărând paie pentru cuib la streaşina casei. Ei îi venea să plângă privind. Toate astea nu vor mai fi niciodată ale ei.

El avea sentimentul copleşitor că dacă ar fi vândut casa asta ar fi făcut o greşeală colosală. Simțea ca Mariana şi nu ştia de unde porneşte acest sentiment. Din stropii Suhei sărind zglobii din piatră în piatră şi umplând văzduhul de veselia lor, din bucuria rândunelelor ce adunau paie pentru cuib şi dansau în aer aducând imn iubirii, din razele soarelui ce loveau ferestrele casei luminându-le!? Din copacii ce înfloriseră, aşa bătrâni cum erau şi necurățați, cum înfloreau numai în copilărie, din mirosul de iarbă şi de pământ!?...

Durerea i-a strâns inima ca într-o menghină. Îi era dor de mama şi de tata. Suferea acum realizând că au murit mai tare decât la înmormântarea lor. Nu mai avea străbuni, casa lui părintească era pustie şi el voia să o înstrăineze. Nu, n-o va înstrăina. Înțelegea şi îl durea până la os cuvintele scrisorii Marianei. Acum era timpul să devină şi el o piatră de temelie pentru urmaşii lui. Apăsa pe umerii lui responsabilitatea de a deveni rădăcină şi tulpină, a fost destul ram şi frunză. Privind nunta de rândunele ce se iubeau tăvălindu-se chiar lângă cerdac şi-a amintit-o pe bunica lui ce-l lua duminica la biserică şi îl învăța să se închine la icoane.

— De ce trebuie să se atingă oamenii unul pe altul când se cântă „veşnica pomenire”? o întreba pe bunica exact când aceasta întindea mâna pentru a

atinge omul din fața ei şi întreaga suflare din biserică devenea un şir de la oamenii ce țineau pausul şi colacul în mână până la ultimul din pridvor.

— Nu ştiu, maică. Nu ştiu. Aşa am prins din străbuni, îi răspundea bunica şoptit şi îi făcea semn să tacă apoi vedea cum se preling pe fața ei lacrimi mari.

Acum când îşi privea casa părintească şi când îi era dor de mama şi de tata înțelegea de ce se ating oamenii pentru a forma un şir nesfârşit când se cânta „veşnica pomenire". Era o altfel de ilustrarea a coloanei infinitului a lui Brâncuşi; generații peste generații, cele ce sunt, legate de cele ce au fost şi acum sunt veşnicie; străbuni, bunici, părinți, copii înlănțuiți la rând... Reeditǎm întregul şir de generații de când sunt românii oameni pe pământ şi legăm clipa cu veşnicia printr-un gest la biserică atunci când se cântă veşnica pomenire. Nu om singur şi nu de nicăieri, ci o treaptă într-o coloană ce se cheamă neamul tău... Dacă n-ar fi asta aş fi un naufragiat fără a fi rămas singur în ocean şi fără ca vaporul meu să-l fi luat valurile. Sunt nimeni dacă nu mă recunosc şi nu mă simt ca făcând parte dintr-un neam şi dintr-un şir.

Tata cumpăra pământ şi eu îi spuneam: De ce îl cumperi, tată? Eu n-am să vin niciodată înapoi în sat... Altădată am spus fără să gândesc prea mult ce spun: Cumpără-l ca să am eu ce vinde! Doamne, cum m-a privit tata atunci!! Ce mânie era în ochii lui!!

Acum a simțit iar frisonul acela de gheață pe şira spinării când şi-a amintit cuvintele tatălui:

— Nu vinzi nimic cât trăiesc eu! Sunt obligat să-ți las pământ! După ce mor ai să faci ce te-o învăța capul şi inima.

Mihai nu mai putea îndura amintirile şi nici să privească grădina. Dorul din el amestecat cu durere l-a dus spre Mariana ce privea la fel de uimită ca el casa şi locul pe care le ştia şi pe care acum părea că le vede prima dată. A luat-o în brațe repezit şi ea speriată de clocotul, durerea şi furia din el i s-a agățat de gât. El îi şoptea la ureche ce înseamnă când îşi fac rândunelele cuib la streaşina casei.

— Mama spunea că-i semn de belşug, de fericire şi de pace în casă. La streaşina la care îşi fac ele cuib totul merge bine în acea casă...

Ținând-o în brațe a descuiat uşa, apoi a dus-o pe patul cu cearşafuri albe brodate de mama. A pus-o pe pat şi a început să o dezbrace repezit.

Ea a scâncit:

— Mă dor sânii... Nu-mi place când eşti repezit...

El i-a luat blând sânii umflați în mâini. I-a mângâiat şi mângâind ar fi vrut să ia durerea din ei apoi a continuat să o dezbrace la fel de repezit şi ca o scuză i-a spus amețit de dorință între un sărut pe gât şi altul pe genunchi:

— Mi-a plăcut P. S. ul scrisorii tale. Te iubesc, pasăre chioară.

Ea, speriată de pasiunea lui, i se agăța de gât. Întotdeauna se speria, dar îi şi plăcea felul lui de a fi bărbat înnebunit de dorință.

Când a culcat-o goală între cearşafurile albe dorința ei era la fel de mare ca a lui, soare explodând în ea, soare explodând în el, mâinile lui mângâiau umerii ei rotunzi, buzele îi sărutau sânii plini şi dureroşi şi în clipa când ea s-a deschis ca o floare pentru el, amândoi odată şi-au spus unul altuia:

— Mai vreau un copil...

După asta s-au prăbuşit şi unul şi altul răpuşi de atâta fericire. Cioburi de stele şi de cer, pulbere sidefie de lună albastră de vis le umplea trupul şi sufletul. Ea îi mângâia capul culcat pe umărul ei. Era fericită, era împlinită, iubea şi era iubită şi căuta cuvinte să spună asta şi negăsindu-le, căci păreau sărace pentru a exprima tot ce simte, le certa în gând apoi se ruga de ele. Ajutați-mă să spun ce simt... Slujiți-mă să arăt cu voi cum mă umple fericirea aşa cum umple roua o floare de crin, să spun că sunt cerul iubitului meu, ploaia lui, vântul lui, ochii mei sunt ai lui când vrea să vadă lumea ca mine şi ochii lui sunt ai mei când vreau să văd lumea ca el, mâinile mele mângâind sunt mai fericite decât atunci când primesc mângâiere şi ființa mea întreagă e fericită dăruind iubire...

— Îți dăruiesc casa asta. Nu o voi vinde niciodată. Ne vom muta aici şi voi începe o afacere. Toată viața voi vrea să te iubesc în patul ăsta.

În loc de mulțumesc ea şi-a încleştat mâinile de gâtul lui. Îl strângea tare la piept şi de fericire plângea.

— Dă-mi drumul. Mă strângi prea tare, pasăre chioară...

— Iartă-mă... i-a şoptit ea eliberându-i gâtul. Te iubesc. Mulțumesc.

— Şi eu te iubesc.

— Te rog ceva.

— Orice, i-a răspuns el.

— Nu-mi mai spune pasăre chioară. Mâine poimâne voi fi psiholog...

Ea nu şi-a mai terminat vorbele. Mihai râdea de se îneca. Încerca să se oprească, dar nu putea. De râs i-au apărut în ochi lacrimi. Ea a încercat să fugă din pat de ciudă că râde de ea, dar el a prins-o şi o ținea strâns.

— Nu mai râde de mine! Nu auzi să nu mai râzi? țipa ea lovindu-l cu pumnii în piept. Şi nici nu mă mai strânge atât de tare. Mă dor sânii.

— Orice în afară de asta. Mereu vei fi pasărea mea chioară ce m-a făcut nemuritor. În rest dacă pe lângă pasăre chioară vrei să fii şi psiholog e treaba ta, dar cei ce-ți dau diploma sigur nu ştiu ce pasăre chioară eşti. Cum o să-i ajuți pe alții habar n-am.

Răspunsul lui a fost întrerupt de hohote de râs. Ea era tot furioasă, dar şi curioasă.

— Cum adică te-am făcut nemuritor?!

— Vezi că eşti pasăre chioară!? Cum să nu ştii cum poate o femeie să facă un bărbat nemuritor?! Acum, datorită ție sunt o treaptă din coloana fără de sfârşit a unui neam... Înțelegi?!

Ea a râs şi s-a întins între aşternuturi. Îl iertase că a râs de ea şi că îi spune pasăre chioară.

— Mă duc să mă îmbrac şi să pregătesc ceva de mâncare. Aprind candela şi focul. Scutur preşurile. Aerisesc că-i aer închis de când n-a mai fost deschisă uşa. Deseară ne întoarcem în oraş. Nu o las singură pe Mădălina la noapte.

S-a ridicat repezită din pat să facă tot ce a spus, dar după doi paşi Mihai a prins-o în brațe şi a aruncat-o înapoi în aşternuturile albe.

— Nu te îmbraci! Nu faci mâncare! Nu plecăm deseară! Mădălina nu e singură, ci cu tanti Paraschiva!

— Dar e fără mine şi nu a mai stat niciodată noaptea fără mine! scânci ea, deja ştiind din tonul lui ferm că nu are nicio şansă să-l întoarcă.

Mihai o privea plin de iubire şi căuta un răspuns. Ştia că e o mamă bună, dar un pic obsedată de a fi mereu în preajma copilului. De când a născut încă nu i-a tăiat cordonul ombilical fetiței. Erau încă nedezlipite şi era timpul ca el să le separe. Să lase copilul să facă paşi şi fără ea. Să învețe şi una şi alta să respire independent, căci respiraseră mereu împreună. Când i-au ieşit dinți parcă îi ieşeau Marianei atât de tare o durea, când o durea burtica mamă-sa se zvârcolea mai tare ca ea, iar când a făcut primii paşi mersul Marianei a fost mai tremurat ca al fetiței şi mâinile ei peste tot ca odorul ei să nu se atingă de ceva mergând. Primul cuvânt rostit „mama” a făcut-o să doarmă toată noaptea în brațe cu copilul. O legăna, îi cânta îi săruta mâinile grăsuțe şi când Mihai a chemat-o la culcare nici nu l-a auzit. Cu ochii strălucind de fericire i-a spus ca pe o mare descoperire:

— Mi-a spus „mama”! Eu sunt mamă! Copilul meu mi-a spus mamă!

Mihai a înțeles că trebuie să o lase în pace, dar îi era greu. Mariana de când născuse era numai mamă. Uita să fie soție şi femeie. Nu se aranja şi nici nu se îmbrăca elegant. Cu părul prins în coadă la spate, în haine cât mai lejere adormea lângă copil şi se scula lângă copil. Mihai a aşteptat răbdător să-i treacă „nebunia” asta, dar nu-i trecea. A plecat pe stradă aiurea şi a lăsat-o cu copilul în brațe. Voia o femeie. Îi era dor de Ramona, dar ea era plecată. S-a simțit vinovat şi s-a întors acasă după ce a băut. Era timpul să discute cu Mariana, dar şi-a înghițit tot discursul pregătit când a văzut-o plângând cu copilul în brațe.

— Ce-i!? E bolnavă!? a întrebat, dar nu prea speriat. Era învățat să o găsească plângând că i se părea că respiratul fetiței e altfel şi că îi este frică să nu fie bolnavă sau că nu a crescut destul sau nu i s-a închis destul fontanela.

— Mama Marieta nu ştia ce înseamnă să fii mamă şi nici nu înțelegea iubirea asta! O urăsc! Eu nu mi-aş alunga niciodată copilul!

Bărbatul i-a luat uşor copilul din braţe şi l-a pus în pătuţ apoi a dus degetul la buze făcându-i semn să tacă ca să nu-l trezească. De durere vocea îi era mai ridicată şi mai stridentă ca de obicei. A luat-o în braţe aşa cum ţinea ea mai devreme pruncul. A sărutat-o pe gât unde pielea ei avea moliciune de catifea şi i-a şoptit: De când nu am mai sărutat eu gâtul ăsta?... Dar urechea asta?... Dar umărul ăsta?...

S-a oprit nelămurit când ea a început să i se zbată în braţe.

— Copilul! Trezim copilul! Nu putem face!

Băutura îl făcea furios. A ţipat la ea:

— Ce nu putem face? Pronunţă cuvântul! Ce nu putem face?

Ea tăcea şi îl privea speriată. Mâinile lui încleştate pe umeri îi provocau durere.

— Nu vrei să spui? Bine, spun eu. Mie nu mi-e ruşine de cuvinte. Nu putem face dragoste. Eu vreau soţie, femeie şi mamă. Tu de când ai născut eşti numai mamă. Mă duc la altă femeie care e în stare indiferent cine o fi!

A împins-o apoi şi a ieşit furios din casă. Ea a fugit după el până la uşă, dar nu a avut curaj să-l strige înapoi. Aşteptându-l gelozia o orbea. Şi-l imagina sărutând gâtul, urechea şi umărul altei femei cum făcuse cu ea mai devreme şi înnebunea de durere. Mai departe nu avea curaj să-şi imagineze căci murea.

... E al meu! Nu are voie să iubească altă femeie!... Of, ce proastă am fost!...

Văitându-se nu auzea copilul scâncind şi era pentru prima dată când nu-l auzea. Femeia din ea renăştea iar. Nu mai voia să fie doar mamă... Ca să scape de nodul ce il pusese în gât gelozia şi de durerea din tâmple s-a dus în baie să facă duş. Acolo s-a privit în oglindă şi a tresărit nerecunoscând străina ce o privea. Şi-a spălat părul cu grijă nu la repezeală ca altă dată, s-a îmbrăcat cu o fustă şi cu o bluză fără mâneci brodată pe care nu o mai îmbrăcase din înainte de a naşte, şi-a aranjat mult părul uscându-l şi nu l-a mai legat rapid în coadă la spate. Nici nu ştia de ce face toate astea. Puţin din cauza imaginii din oglindă, puţin din cauza vorbelor lui Mihai, şi mult, foarte mult din cauza geloziei. O rodea ca un vierme în creier gândul că Mihai s-a dus la o femeie frumoasă şi aranjată aşa cum nu mai era ea demult. S-a pensat, şi-a dat puţin ruj pe buze şi o picătură de culoare albastru sidefiu pe pleoape. Făcea toate astea ca un robot. S-a privit în oglindă iar şi i-a plăcut fiinţa ce o privea de acolo. Era o prietenă veche de a ei. Cealaltă de mai devreme era o străină.

Şi-a auzit copilul plângând tare, nu scâncind şi a alergat la el. L-a schimbat apoi i-a dat să sugă şi pentru că Mihai nu venea plângea cu el în braţe. Se gândea la nişte cursuri de psihologie pe care tocmai le învăţa pentru prima sesiune din viaţa ei de studentă şi aplicând la ceea ce trăia ceea ce învăţase înţelegea că Mihai are partea lui de dreptate. Şi totuşi îl ura, nu-l putea ierta că nu mai vine... Dacă o sărută chiar acuma pe gât? Dacă chiar acuma... O,

Doamne, nu mă pot gândi la asta. Îmi vine să-l omor... Chiar îl omor când vine acasă.

A pus fetița în pătuț şi a început să meargă prin casă. De la uşă până la geam şi de la geam iar la uşă. Pe fereastră privea adânc în noaptea neagră ca să-l vadă venind, dar niciun trecător nu era pe stradă. Apoi iar patrula până la uşă.

Nu te omor! Nu-ți fac nimic numai vino înapoi! Gândul că atingi altă femeie şi că ea te atinge mă distruge! Eşti al meu!...

După miezul nopții a început să se dezbrace cu furie. Arunca hainele de pe ea prin casă. Bluza a rămas agățată de lustră, dar ea de furioasă nici n-a văzut-o şi nici nu l-a auzit intrând în casă.

— Te urăsc, ticălosule! M-am îmbrăcat pentru tine, m-am aranjat pentru tine! Dacă te-ai dus la alta te omor!

Mihai o privea din uşa camerei râzând. Era atât de beat că abia urcase scările, dar nu mai avea putere să ajungă la pat unde ea bătea perna şi țipa la ea. Nu avea haine pe ea, decât lenjerie, o bluză stătea atârnată de lustră şi el nu înțelegea de ce, părul îi curgea pe spate şi era frumos, cum îl avea înainte de a-l purta numai legat şi era mai rotunjoară decât cum şi-o amintea. Maternitatea o împlinise. O făcuse o femeie adevărată. A constatat surprins că beția i-a dispărut şi că poate face paşi siguri spre pat unde era singura femeie din lume pe care o iubea şi care îl ținea atât de legat sufleteşte încât n-a fost în stare să o înşele, chiar dacă a încercat, apoi ca să-i treacă durerea şi dorința s-a dus într-un bar şi şi-a potolit sufletul cu alcool.

I-a pus mâinile pe mijloc şi a mângâiat rotunjimile ce nu le avea altădată. Şi-a cufundat capul în părul ce mirosea a iasomie nu a copil mic ca până atunci şi i-a căutat însetat pielea mătăsoasă a gâtului şi a strâns-o în dinți până când ea a gemut de durere, dar şi de plăcere.

În următoarea clipă ea s-a desprins furioasă din brațele lui. Voia să-i ceară socoteală. Voia să-l certe că a fost la alta. Voia să-l pedepsească pentru suferința ce i-o pricinuise, dar el i-a prins strâns pumnii ce l-au lovit în piept şi i-a devorat gura ce începuse să spună că îl urăşte, că nu vrea, că nu trebuia să se ducă la alta. El nu auzea nimic din ce spunea ea şi dacă auzea era fericit că ea este geloasă. A sărutat-o în timp ce mâinile îi îndepărtau lenjeria şi i-a eliberat gura ca să o poată culca.

— Chiar ai fost la alta? a scâncit fără a mai avea putere să i se opună. Îl dorea nebuneşte. Femeia din ea a renăscut. A fost atâtea luni doar mamă. Dar femeia renăscută era geloasă, era speriată să nu-l piardă.

El nu se aştepta ca ea să fie atât de geloasă. N-a mai fost niciodată până atunci. Ținea de viața continuă surpriză şi lipsită de monotonie alături de ea faptul că nu reacționa niciodată cum se aştepta el. Faptul că se aranjase pentru el îl făcea fericit. Nu mai mirosea exact ca un bebeluş.

— Chiar ai fost cu altă femeie? întrebă scâncindu-se.

El i-a strâns umerii în mâini până la durere, a lăsat trupul lui greu peste al ei şi a privit-o în ochi.

— Nu pot să-ți răspund la întrebarea asta! Poartă-te cu mine în aşa fel încât să nu mai fie nevoie niciodată să o pui!

Ea a încercat iar să-l lovească, dar el i-a prins palmele strâns. I-a muşcat fiecare palmă pe rând.

— Să nu îndrăzneşti să mă mai loveşti vreodată, doamnă Avram!

Ea scâncea alintându-se sub el. Întotdeauna se topea ceva în ea, devenea lavă fierbinte când el îi spunea doamnă Avram. Nu mai voia să lupte, iar când a luptat a fost tot un fel de joacă în care ştia că el este cel puternic, este bărbatul. Voia doar să fie iubită, să bea şi unul şi altul din fântâna iubirii... Ei îi era sete, lui şi mai sete...

Există multe feluri de iubire pe pământ: iubire pentru frate, iubire pentru soră, iubire pentru părinți, iubire între soți şi nu trebuiesc măsurate una cu alta sau comparate. Fiecare are culoarul ei. Pentru o vreme tot teritoriul iubirii din inima Marianei – a fetei orfane, a copilului părăsit – a fost ocupat doar de dragostea de mamă. Dădea tot ce avea de dat numai copilului ei. Când se gândea la Mihai se simțea vinovată ca şi cum şi-ar fi trădat copilul. În nebunia ei de a fi mamă bună credea că nu poate iubi şi un soț şi un copil şi că fură de la copil ca să dea soțului. Acum lucrurile au intrat în făgaşul normal: iubirea pentru copil era iubire pentru copil; infinită, fără sfârşit, inegalabilă, iar iubirea pentru soț alta tot infinită, tot fără sfârşit şi tot inegalabilă, atâta doar că au sectoare separate. Nu se umbresc una pe alta şi nu fură una alteia nimic. O iubire nu stinge altă iubire, lumina uneia nu stinge lumina celeilalte. Atât de greu i-a fost Marianei să înțeleagă că pot trăi amândouă fără a se anula.

Iar îl strângea de gât sufocându-l şi el a trebuit să-i desfacă mâinile. Drumul spre rai a început în clipa în care el i-a luat în gură un sfârc şi i-a spus: Vreau să văd ce gust are laptele pe care îl bea fiica mea...

În felul lui atunci a început Mihai să taie cordonul ombilical, dar nu a reuşit niciodată complet. Acum, la Văleni mai făcea un pas. Trebuia să o convingă pe Mariana că fetița poate sta o noapte fără ea.

— Mădălina e în siguranță la tanti Paraschiva. Ai lăsat-o la ea când ai fost la examene sau în oraş. E timpul să stea fără tine o noapte.

— Dar mi-e frică. Mi-e milă dacă plânge. Nu-i învățată fără mine noaptea.

— O cunoaşte pe tanti. Ştii că fata e ataşată de ea. Eu deja i-am spus femeii că nu venim la noapte.

— Dar mi-e dor de ea. Nu pot să stau departe...

Scâncetele ei s-au oprit când l-a auzit pe Mihai hotărând ferm:

— Nu plecăm!

Ea a strâns tare perna în brațe şi şi-a înghițit lacrimile. O zi şi o noapte departe de fetița ei i se părea o veşnicie. Mihai o privea cu milă, dar nu avea de gând să cedeze. Ştia că procedează corect şi că are dreptate. Pentru o clipă a fost tentat să o bată cu propriile arme, să-i dea argumente din psihologie că greşeşte, dar a renunțat. Poți să iei la examene pentru teorie învățată din cărți nota zece, şi Mariana lua, dar la aceeaşi materie aplicată în viață să fii repetent. Acasă Mariana nu voia şi nu putea fi psiholog, ci mamă şi soție, iar ca mamă era marcată de propria-i copilărie şi nu voia cu niciun preț să greşească față de copilul ei. Mult mai târziu va înțelege că nu există rețetă de părinte perfect, că nimeni nu te poate învăța asta, dar dacă acționezi pentru copii tăi mânat de iubire s-ar putea să nu greşeşti prea mult.

Mihai a luat-o iar în brațe. Nu-i plăcea să o vadă suferind, dar nici nu voia să cedeze în fața suferinței ei. Dacă lăsa mila şi mângâierea pe primul loc devenea din soț şi bărbat, confident şi frate. El voia să fie bărbat, să fie puternic, să-i dea în primul rând iubire şi să o învețe să fie puternică şi de-abia apoi dacă mai era loc pentru milă, să fie şi milă. Când ea plângea din cauza trecutului, el nu o mângâia şi nici nu-i dădea milă, ci îi spunea: Eşti frumoasă! Te iubesc! şi în felul acesta anula trecutul şi îi amintea de prezent. Unul în care era femeie iubită şi nu copil chinuit.

— Atunci când a spus Mădălina „mama” pentru prima dată, m-ai înşelat sau nu?

Întrebarea ei i-a împrăştiat tot cheful de a o iubi iar. Nu a fost zi în care să nu i-o pună.

— Ți-am spus de mii de ori că nu pot răspunde.

A continuat să o țină în brațe, dar cu gândurile era absent. Într-un târziu a vorbit tot el.

— Îți răspund la întrebare dacă îmi răspunzi şi tu la una.

— Spune-o.

— Meritai să te înşel?

Mihai a pus întrebarea şi nu a mai aşteptat răspuns la ea. Nicio femei normală nu ar fi dat un răspuns sincer. Care e suficient de cinstită să spună că merita, iar că „nu” ar răspunde toate, dar nu Mariana. Ea va alege să tacă.

Dar Mihai s-a înşelat. Aproape că a scăpat-o din brațe când i-a auzit răspunsul.

— Meritam. Acum răspunde tu!

— Nu te-am înşelat niciodată. Te iubesc. Oricare altă femeie nu ar fi răspuns ca tine...

— Eu nu sunt oricare...

— Asta ştiu. Eşti aleasa mea. Eşti femeia pe care m-a îndemnat mereu mătuşa Irina să o aştept.

— Dar înainte au fost multe femei?

— La asta chiar nu vreau să răspund. Nu ai niciun drept să întrebi pentru ce a fost până la tine. Acum hai să mâncăm.

— Mai întâi mă îmbrac.

— Nu te îmbraci! După ce mănânc îți fac un băiat şi nu vreau să mă mai obosesc să te dezbrac.

— Nu-mi place când îmi porunceşti şi când faci totul numai cum vrei tu...

— Ba îți place, dar nu vrei să recunoşti.

Noaptea s-a trezit de mai multe ori de dorul Mădălinei şi pentru că o dureau sânii, dar Mihai nu i-a dat voie să se plângă.

În zori când s-a trezit era singură în pat. Lângă pat pe măsuță era un buchet de „nu-mă-uita". Le culesese Mihai pentru ea. Aşa făcea mereu. Aducea flori şi le lăsa în casă. Cel mai des erau trandafiri galbeni, dar când ei nu erau înfloriți aducea orice găsea. L-a căutat şi l-a găsit în grajdul gol. Vânduseră toate animalele după moartea mamei.

Mariana s-a dus la coteţul unde era cândva viţelul căruia i-a dat ea să bea lapte.

— Aici vor fi iar animale. Dacă ne mutăm la țară fac o fermă.

— Dar ție nu-ți place asta. Ai spus mereu că nu-ți place agricultura, Mihai.

— Acum, când văd grajdul gol, realizez că îmi place să-l văd iar plin. Vreau un magazin pentru început şi o mică fermă. Să văd ce răspuns îmi dă prietenul meu cu care mă asociez. El vrea o brutărie şi o secție de prelucrare a laptelui. Dacă el nu vrea fac totul singur.

— Am venit să-ți mulțumesc pentru flori. Acum îți mulțumesc şi pentru casă.

— De unde ştiai ce important este că omul nu trebuie să-şi vândă casa părintească?

Ea l-a privit adânc în ochi şi el a citit în ei răspunsul înainte ca ea să vorbească.

— Ştiu ce înseamnă să trăieşti fără ea, fără rădăcini, fără curte şi fără copaci, fără colinzi şi fără rândunele la fereastră. Ştii tu cum e să nu-ți cânte nimeni un cântec de leagăn şi să nu te țină nimeni în brațe când eşti mic? Ştii tu cum e să nu ai un loc căruia să-i spui acasă? Să ştii încă de când înveți să vorbeşti şi să mergi în picioare ce înseamnă cantină, sală de clasă, dormitor, cabinet medical, infirmerie, dar casă, acasă, părinți să nu ştii? Dacă aş avea un duşman, deşi eu nu am duşmani, m-aş ruga fierbinte pentru el să nu simtă ce am simțit eu trăind asta. Nu ştiu să definesc ce înseamnă casa părintească şi cât se întinde teritoriul ei în noi, dar ştiu clar că dacă acum ar extirpa cineva acasa dăruită de tine din mine ar rămâne un gol pe care nu l-ar umple nici munții de s-

ar prăbuşi în el, nici Dunărea de s-ar vărsa în el... Ar rămâne o gaură neagră... În oamenii în care moare acasa rămân găuri negre...

El s-a dus la ea şi a cuprins-o strâns la piept. Îi venea s-o legene ca pe un copil.

— Trebuie să ne mutăm aici. N-o să-ți fie greu?

Ea nu răspundea. Ştia că va fi greu fără baie şi fără apă curentă. La gazdă i-a fost greu să se descurce. Cu un copil mic sau poate doi va fi şi mai greu.

... Nu trebuie să mă plâng. Mă voi descurca, şi-a spus în gând înainte ca Mihai să vorbească.

— Până la iarnă voi face tot posibilul să construiesc o baie în capătul holului şi să bag apă în bucătărie.

Ea a zâmbit plină de fericire. Mihai înțelesese din tăcerea ei că îi va fi greu şi s-a gândit şi la soluții.

În toamnă locuiau la țară, ea era gravidă, Mihai a construit baia promisă şi se ocupa din toată inima de afaceri. Începuse construcția la magazin şi brutărie, iar acasă avea un grajd plin cu animale.

Mariana învăța, se ocupa de copil, gătea şi avea grijă de casă. Asculta poveşti de la bătrâni şi scria. Descoperea geniul popular ce se manifesta prin folclor şi era mândră că aparține unui popor ce a creat valori ce exprimă esența vieții cu care în loc să ne mândrim în fața lumii parcă ne-am ruşina. Țăranii n-au născut cultură conştienți, ci sufletul le-a înflorit firesc şi prea plinul din el a devenit port popular, colindă, covor țesut şi icoană, poartă şi casă din lemn, cântec şi obicei de An Nou. Gândul şi simțirea, bucuria şi jalea, pulberea şi veşnicia devin din trăire de suflet curată, cântec, model pe port popular, joc geometric în construcții din lemn, culoare în covor. Vreți să ştiți ce-i românul? Vreți să aflați cine e cu adevărat? Nu-l căutați la discotecă şi nici printre blocuri cenuşii. Intrați într-o casă veche, ascultați o doină şi priviți tineri la horă, priviți-i portul în care cu fir de ață e cusută veşnicia şi trecerea, priviți obiceiurile de An Nou, legați tot ce priviți de peisaj, de câmpul înflorit şi de munții semeți, de stâncile țâşnind prin munți de o parte şi alta a drumului, de apele ce curg către mare, priviți „Poarta sărutului”, „Cumințenia pământului” şi „Coloana infinitului” a lui Brâncuşi şi apoi vechi case țărăneşti din lemn şi veți înțelege de unde s-a hrănit cu geniu marele sculptor ce înainte de a fi a lumii a fost un mare român ce a înțeles mesajele filosofice şi rafinamentele artistice ale meşterului anonim şi spiritualizându-le a creat o nouă viziune în lume asupra zborului păsărilor, naşterii lumii din ou, căii către infinit. Arta sa unică e inspirată din folclor, tot ce a creat el dormea, stătea în amorțire în creația populară aşteptându-şi Descoperitorul... Nu are ce lecții să ne dea occidentul ca să ne facă mai bogați. Cum să uiți un cântec de fluier şi un vers ca „Cine n-are niciun dor / Trăieşte în lume uşor” şi să pui în loc libertate sexuală, lesbianism şi homosexualitate, filme

pornografice şi reviste, căci acestea sunt cultura occidentului. Avem într-un cuvânt – dor – mai multă veşnicie decât în toată istoria popoarelor ce acum conduc lumea şi atunci de ce să stăm cu capul plecat şi să primim lecții?!... Înflorirea fără egal în lume a sufletului românesc în artă populară e pe cale să fie distrusă de valul zgomotos al civilizației moderne, de ruperea oricărei legături cu natura, de naşterea unei noi generații de oameni fără nimic transcendent în viața lor, ci doar cu creier, gândire şi putere de a apăsa pe butoane, aproape un monstru artificial fără vise şi fără lacrimi, fără pasiuni şi fără – asta-i culmea – posibilitatea de a greşi datorită inimii. Fără sentimente şi fără să audă glasul sufletului din el, obsedat de cibernetică, tehnologie şi informatică, jucându-se de-a Creatorul în laborator şi inventând clone, va sfârşi să-şi fie lui însuşi suficient. Nu va mai ridica ochii spre cer şi nu va mai călca pe iarbă – De fapt ce-i pentru un astfel de om iarba? – nu va mai plânge la mort şi nici nu va mai chiui la nuntă căci astea sunt tot un joc pe calculator, dar se va trezi în ziua când Dumnezeu în imensă-i bunătate ca să-şi întoarcă creația cu picioarele pe pământ va întrerupe pentru o singură zi curentul electric. În acea zi „superomul" va trebui să iasă din casă, să reînvețe să umble, să caute hrană şi să calce pe iarbă, să asculte păsări cântând şi să întrebe: Ce-s astea? În calculator nimic nu cânta aşa frumos! E bine să nu se ajungă ca Dumnezeu să întrerupă curentul electric pentru a nu ne autodistruge. E mai bine să ştim noi să ne oprim. Să găsim echilibrul în toate. Să primim noul şi modernul în viață, dacă asta-i direcția în care merge lumea, dar să nu lăsăm trecutul să moară. Să fie o cale în care ceea ce a fost să trăiască la un loc cu ceea ce va fi să fie...

Mariana devenise obsedată de trecut şi de folclor şi îi era frică ca acestea să nu moară căci nu se stingea un cântec, un ritual, un obicei, ci se stingea sufletul românesc. Aduna cântece şi poveşti. Asculta cu sete tot ce aveau bătrânii de povestit. În scurtele momente libere Mihai o ducea în Maramureş – un loc pe care şi-a dorit mereu să-l viziteze doar pentru că îi plăceau colindele lui Ştefan Hruşcă, muzica lui Ducu Berzi şi muzica populară din acea regiune – şi apoi a rămas îndrăgostită pe viață de acel loc. Avea o pasiune până la venerație față de cântecul lui Grigore Leşe şi spunea despre el că-i arhanghelul acasei ce cântă cum cântau dacii şi că ne dă prin horit o moştenire pierdută. A dus-o la Suceava într-o seară, fără a-i spune unde merg când au plecat de acasă, şi a văzut un spectacol cu Tudor Gheorghe la care de fericire a plâns. Şi la maica Irina mergeau cât de des puteau.

La naşterea celui de-al doilea copil afacerile mergeau bine şi Mihai a început să fie mai relaxat. De-abia acum i-a mărturisit Marianei că a făcut un împrumut destul de mare la bancă şi că i-a fost tare teamă că nu-l va putea plăti. Acum că a scăpat de bancă era fericit.

— Sunt un om fericit, Mariana. Am o fată şi un băiat, o soție minunată, o afacere care merge şi am scăpat de împrumutul de la bancă. Când tu erai în maternitate, săptămâna trecută, eu am plătit ultima rată. Simțeam împrumutul acela ca pe o piatră de moară.

— Trebuia să-mi spui. Aş fi împărțit greul cu tine. Nu trebuia să duci singur grija asta.

— Te las să mai creşti, puiuț, i-a spus el plin de iubire. Oricum aveai destule pe cap: şcoala, grija de Mădălina, sarcina.

— Aş fi vrut să ştiu. De ce suntem soți dacă tu duci grijile singur?!

— Am vrut să te protejez. Să nu mai vorbim de asta. Mulțumesc că mi-ai dat un băiat.

— Şi eu îți mulțumesc că m-ai ajutat să ți-l dau. Singură nu aş fi făcut niciodată un copil.

El şi-a luat în brațe feciorul.

— Seamănă cu mine. Într-o zi va fi mândru că e fiul meu! De când am copii sunt alt om. Tot ce fac, fac gândindu-mă la ei.

— Nu seamănă cu tine, ci cu mine! Are ochii mei şi gura mea. Mădălina seamănă cu tine!

Fetița s-a aruncat plângând în brațele mamei.

— Vreau să semăn cu tine, mami, nu cu tati! Şi eu vreau guriță ca a ta şi ochi ca ai tăi!

Mariana se simți arsă de lacrimile fetei. Nici nu şi-a dat seama că o aude şi că o va durea. Ea vorbea cu Mihai.

— Nu mă mai lovi în burtă cu pumnii, micuța mea. Semeni cu mine. Asta am vrut să spun.

— Ba minți! Ai spus că semăn cu tati! scânci fata lovind-o.

— Hai la oglindă să-ți arăt că semeni exact cu mine, i-a răspuns Mariana şi a încercat să o ia în brațe, dar durerea de burtă a făcut să o lase jos.

— Nu pot merge acum. Mă doare burta.

Fetița a privit îngrijorată spre mama ei. A uitat să mai facă mofturi. Şi Mihai era tot îngrijorat. A pus copilul în pătuț şi a venit la ea. Nu înțelegea de ce o doare. Pe Mădălina o născuse greu, dar pe Mihăiță repede şi uşor şi nu pricepea ce-s cu durerile astea, chiar dacă ea îi spunea că sunt normale.

— La Mădălina nu te-a durut. Ți-ai revenit mai repede.

— Nu-mi aminti de naşterea Mădălinei că mi se face rău numai când îmi amintesc. Am crezut că nu o să mai vreau copii niciodată.

— Eşti aşa curajoasă.

Ea a rămas pe gânduri... I-a fost tare greu când a născut-o pe Mădălina. Nu era pregătită sufleteşte pentru a naşte. Era la începutul lui octombrie 1989, la nouă luni de la noaptea sublimă de An Nou. S-a trezit noaptea şi l-a trezit şi pe

Mihai. Avea uşoare dureri de burtă. Bărbatul era mai speriat ca ea, dar nu-i arăta căci nu-i folosea la nimic. Tot ce ştia e că i-a promis că va fi alături de ea. A internat-o la spital apoi a plecat să caute o pilă la un doctor. Avea nevoie de Ramona iar ea plecase la Bucureşti. Ticăloasa!... Nu-i ea ticăloasă, ci eu că alerg la ea fără ruşine şi fără să-mi pese că o rănesc! îşi spuse căutând numărul ei de telefon.

A vorbit cu ea explicând plin de emoție care e problema. Ramona îl asculta tăcută şi aparent calmă. Încă îl iubea şi nu avea putere să-i închidă telefonul sau să țipe la el că profită de iubirea ei şi nu ştie unde să se oprească pentru a nu o mai răni.

— Mihai, eu nu am cum să te ajut. Dacă eram la Suceava era altceva, dar sunt în Bucureşti. Du-te la spital şi ia legătura cu doctorul de gardă. Vorbeşte cu el. Aşa se procedează. S-ar putea ca până ajungi tu ea să fi născut şi să nu mai aibă nevoie de intervenții. Sună-mă după ce naşte şi spune-mi ce ai. Vreau să te felicit prima.

Prin firul telefonului ajungea până la Mihai o voce tremurată, încărcată de emoție şi de iubire. Părea că Ramona plânge. Mihai s-a simțit ticălos. Realiza că nu a întrebat-o nimic de viața ei, nici măcar nu a salutat-o, ci a spus cine e şi că trebuie să-l ajute în legătură cu Mariana. Aproape un an nu a sunat-o niciodată. Ramona pe care o ştia el l-ar fi înjurat şi i-ar fi închis telefonul. Vinovăția, duioşia, mila ce o simțea față de ea l-au făcut să întrebe blând:

— Tu ce faci? Cum o duci?

— Plec luna viitoare în Irak. Nu ştiu dacă mă mai întorc în România vreodată.

Acum îi era clar lui Mihai că ea plânge.

— N-am vrut niciodată să te rănesc,Ramona, dar dacă am făcut-o, iartă-mă... Dacă aş fi putut porunci inimii, i-aş fi poruncit să te aleagă pe tine...

— Ce faci, Mihai? Îmi dai un premiu de consolare? Nu am nevoie de el şi în plus minți. Şi dacă ai fi putut porunci inimii tot pe Mariana ai fi ales-o.

— Iartă-mă, şopti el iar, părându-i rău că a sunat. Chinuia fără rost o femeie ce îl iubea.

— Sună-mă după ce naşte! Vreau să ştiu că e totul bine. Promite-mi!

— Promit, a spus el şi a închis. Ştia că nu va mai suna.

Mariana la spital nu avea curaj să se vaite. Privea la celelalte femei ce țipau, dar ea nu scotea niciun sunet, deşi durerile erau mai mari decât atunci când plecase de acasă. Se plimba prin salonul de travaliu şi când avea dureri îşi încleşta mâinile de marginile unui pat şi mută aştepta să treacă durerea. A fost chemată de o asistentă să fie consultată de medicul de gardă. A privit speriată şi cu jenă cum o altă femeie era consultată înaintea ei. Când a auzit-o gemând a început să tremure, iar când a trebuit să-i ia locul pe masă deja nu se mai putea

ține pe picioare. Doctorul a țipat şi ea s-a bâlbâit când a trebuit să-i răspundă la întrebări. Nu înțelegea de ce țipă şi de ce e nervos. Durerea era la ea, nu la el.

— Nu naşte astăzi. Poate la noapte sau mâine, l-a auzit spunându-i moaşei apoi ei: Dă-te jos!

Iar a trebuit să se sprijine de ceva din cauza tremurului şi a amețelii când şi-a dat picioarele jos. Nu era în stare nici măcar să-şi dea marginile cămăşii de noapte în jos. De frică să nu cadă se ținea strâns de masa de pe care nu putea coborî.

— Hai, că urmează alta! Nu stau o oră la curul tău! a țipat doctorul apoi s-a adresat nervos asistentei: Fă-i un calmant! Asta moare în loc să nască!

Realizând că vorbeşte despre ea a făcut un efort supraomenesc să se dea jos. Încerca cu mişcări stângace să-şi îndrepte cămaşa de noapte când a simțit în şold o înțepătură dureroasă. A întors capul de-a dreptul îngrozită şi a constatat că asistenta îi făcea injecția ca la cai, în picioare, fără să o prevină şi fără să o lase să se întindă pe un pat mai întâi. Simțea un val de greață din cauza fricii. Nu era pregătită absolut deloc pentru ceea ce vedea acolo. Țipetele femeilor ce năşteau se amestecau cu gemetele celor ce aveau dureri şi tot acel cor de vaete îi întindeau şi mai mult nervii. S-a ținut de pereți până când a ajuns iar în sala de travaliu. Patul de la geam era gol. S-a dus la el şi s-a aşezat ghemuită. A privit frunze căzând şi stropi de ploaie lovind fereastra, s-a strâns de durere când aceasta o tăia, dar nu a scos niciun sunet. Îşi acoperea urechile când vreo femeie țipa prea tare şi n-a putut nici râde nici plânge când după țipetele mamei se auzea primul țipăt de copil. Era ceva nou, nu ştia ce-i asta şi tresărea mirată auzindu-l. În naivitatea-i de romantic a crezut că a naşte e ceva frumos în care ca în filme mama se trezeşte cu o păpuşică îmbrăcată în roz sau albastru în brațe şi totul în jurul ei e numai flori. Acum afla că a naşte e altceva. Dincolo de miracol, e sânge şi durere, e țipăt şi un fel de a te rupe în bucăți şi a te alcătui iar din bucățile împrăştiate, dar nu în cea care ai fost ci în alte două ființe complet noi, căci moare femeia mai mult fecioară decât femeie şi se naşte din ea mama şi copilul. Mai mult decât bărbații, mai mult decât iubirea femeile sunt făcute cu adevărat femei de maternitate. De-abia naşterea îți dă înțelesul întreg a ceea ce eşti.

Ghemuită pe pat, în stare de şoc, aştepta ca Mihai să o ajute în vreun fel căci i-a promis că o va face şi el când promite se ține întotdeauna de cuvânt, dar oricum ar fi ajutat-o Mihai de data asta treaba cea grea o făcea singură: nimeni nu năştea în locul ei, nimeni nu devenea mamă pentru ea. Era experiența ei şi trebuia să o trăiască până la capăt singură.

Mihai a reuşit să vorbească cu o asistentă care i-a spus că soția lui nu naşte toată ziua, poate la noapte sau a doua zi.

— Ce să fac? a întrebat Mihai după ce i-a băgat în buzunar o sută de lei.

— E de gardă până la amiază şeful de secție, dar nu are rost să vorbiți cu el că nu naşte până la amiază. După masă intră de gardă doctorul Martinov Casian. E pâinea lui Dumnezeu. Vă chem eu când vine să vorbiți cu el.

— Mulțumesc.

— Stați aşa. Poate e mai bine să vorbiți cu moaşa, nu cu doctorul. Dacă e o naştere uşoară, fără complicații, nu are nevoie de doctor.

— Vorbesc cu doctorul! a spus Mihai repezit şi ferm.

— Bine. Aşteptați. Când vine vă chem. Eu sunt de serviciu la internări până seara.

Mariana zăcea ca o legumă pe patul de la geam, nescoțând niciun sunet şi fără să fie conştientă de trecerea timpului, ce era rupt în bucăți de țipete de mamă şi de țipăt de nou-născut şi asta o făcea să realizeze că totuşi timpul nu a încremenit şi că între un țipăt şi alt țipăt, între o durere şi altă durere au trecut clipe şi au venit îngeri pe pământ.

Mihai pe holul spitalului înnebunea privind ceasul. Voia să o anunțe în vreun fel că el este acolo, că luptă pentru ea, că nu a lăsat-o la spital să se descurce singură, şi nu ştia cum.

Când în sfârşit a trebuit să vorbească cu doctorul era mai speriat decât Mariana. Vorbea ilogic.

— Aveți grijă de ea! E tare speriată! şi-a încheiat el rugămințile încâlcite.

— Toate femeile sunt speriate când nasc. Mai ales la prima naştere.

Vorbind doctorul a scos din buzunar banii puşi de Mihai. Erau mulți. I-a întins înapoi. Bărbatul nu voia să-i ia. Nu mai văzuse medici ce nu iau bani.

— Ia-i înapoi. Nu am de ce să-i iau. Mai întâi trebuie să merg sus să văd despre ce-i vorba.

Mihai a bâlbâit un mulțumesc beat şi s-a îndreptat spre uşă, dar s-a întors înapoi şi a prins doctorul de haină de frică să nu-l piardă. Doctorul era atât de şocat de gestul lui încât nu-şi găsea cuvintele.

— Promiteți-mi că veți avea grijă de ea! Că veți sta lângă ea! Altfel nu plec!

Doctorul simțea că îşi pierde răbdarea. Venise la serviciu după o ceartă cumplită cu soția ce aruncase după el cu pantofii şi îi vorbise ca o mahalagioaică. Vrând-nevrând realiza că a fost şi el cândva la fel de prost din iubire ca bărbatul din fața lui. Femeile te transformă în sclav când le iubeşti prea mult, gândi apoi îl repezi pe Mihai.

— Voi sta lângă ea numai dacă va fi nevoie! Acum lasă-mă să plec!

A încercat să plece, dar a constatat că Mihai încă îi ținea haina.

— Nu vă las să plecați dacă nu promiteți. Eu o cunosc pe soția mea. E fragilă. Intră în stare de şoc dacă se sperie. Are probleme de sănătate.

— Mă ocup de ea de cum ajung sus…

Vocea doctorului arăta clar că a ajuns la limita răbdării.

— Vă rog, doctore! a țipat Mihai dându-i în sfârşit drumul la haină.

În timp ce-şi îmbrăca halatul în cabinetul de gardă, doctorul Martinov se gândea la bărbatul cu care se întâlnise jos. Chiar l-a impresionat. Dacă ar fi fost posibil ar fi născut el în locul soției. În drum spre salonul de travaliu se gândea: Oare cum e soția!? Oare merită atâta iubire?!

A privit, după ce a salutat, la toate pacientele din salon apoi a plecat spre patul de la geam. Instinctul îi spunea că mogâldeața ghemuită acolo, cu spatele la uşă, e soția omului înnebunit de grijă de jos.

— Dormiți? a întrebat gândindu-se că ea doarme liniştită şi fără dureri în timp ce bărbatul trece prin chinurile iadului aşteptând.

A tresărit când s-a întors spre el o față pe care o cunoştea de undeva, dar nu-şi amintea de unde, speriată cumplit, cu dinții aproape clănțănindu-i şi cu pupilele anormal de dilatate, semn clar al şocului. Şi-a amintit de unde o ştie când a văzut cum îşi strânge cămaşa de noapte la gât, căci îi sărise un nasture şi lăsa să se vadă pieptul. Acelaşi gest l-a mai văzut cândva şi acelaşi chip chinuit şi speriat. Era fata ce leşinase în autogară în urmă cu vreo cinci ani şi el i-a cumpărat medicamente şi înghețată. I-a fost tare milă de ea atunci. S-a gândit uneori la ea şi a sperat că îl va căuta la spital dacă va avea probleme de sănătate, dar ea nu l-a căutat. Era copilul acela de la cămin... Nu mai ştia cum o cheamă, dar sigur era ea. Făcea acelaşi gest de a-şi acoperi pieptul... În plus, chiar dacă vedea toată ziua femei, nu-i uitase ochii şi chipul.

Soțul are dreptate... şi-a spus aproape oftând. Nici nu ştia ce să o întrebe.

— De când eşti internată?

— De azi di... di... di...

— Respiră adânc şi încearcă să vorbeşti fără să te bâlbâi.

— De la şase dimineața, a spus repezit ca să nu se mai bâlbâie.

— Hai să te consult să vedem cum e cu copilul.

Strângându-şi cu furie cămaşa la gât a spus şi mai repezit ca mai înainte.

— Nu vreau! M-a consultat doctorul de dimineață! Nu nasc!

Celelalte femei din salon au uitat de durere şi au început să chicotească.

— Nu văd niciun motiv de râs, a spus doctorul ferm şi le-a făcut să tacă.

— Domnu' doctor, la telefon! a strigat o voce de femeie – probabil o asistentă – de pe sală.

A plecat spre telefonul din hol. Îl căuta soțul Marianei. I-a ascultat întrebările repezite şi speriate şi în loc să-i răspundă la ele a spus cu totul altceva. Era nelămurirea lui legată de ea încă din clipa în care a văzut-o strângându-şi speriată cămaşa la gât.

— De ce n-ai lăsat-o să mai crească? De ce i-ai făcut aşa repede copii?

— Ea a vrut. Eu voiam să fie mai târziu.

— Sigur n-a ştiut ce vrea... a răspuns doctorul mai mult pentru el decât pentru bărbatul ce aştepta nerăbdător răspunsuri la capătul celălalt al firului.

— Spuneți-mi cum e? Când naşte? E totul normal?

— Nu am consultat-o. Sună peste o oră-două.

— Jumătate de oră e bine? a întrebat Mihai neluându-l în seamă.

Doctorul a închis fără a-i răspunde. Nu avea rost. Ştia că peste exact jumătate de oră va suna iar. Nu s-a dus în salon, ci a căutat fişa Marianei. După datele completate acolo într-adevăr nu năştea prea curând. S-a dus iar la patul ei. Pupilele anormal dilatate îl îngrijorau. Alt semn de îngrijorare era aparenta ei împietrire. Ar fi fost normal să țipe, să se vaite, să se mişte prin salon, să vorbească cu celelalte femei. I-a luat mâna.

— Doare tare?

Îi lua pulsul şi o provoca să vorbească, dar ea nu a răspuns.

— Ai voie să țipi, dacă te doare.

Tot niciun răspuns. Îi venea lui să țipe văzând-o împietrită. Avea pulsul mult peste normal. Ce dracu se întâmplase dimineață de a ajuns în starea asta?!

Când nici nu se aştepta a auzit-o vorbind.

— Toate femeile care au venit de dimineață au născut. Au venit altele şi şi ele au născut. Numai eu nu pot.

— Aici lucrăm cu materialul clientului. Noi nu putem face prea mult. Lasă-mă să te consult să vedem cum e cu copilul şi dacă naşti.

— Nu suport, a scâncit ea.

Trebuia să o facă să vorbească. Să se plângă. Să înțeleagă de ce nu vrea.

— Nu doare când te consult.

— Dimineață a durut rău. Au țipat la mine.

— Te-a consultat când aveai o durere?

Ea a dat din cap că da.

— Aşteptăm să treacă durerea şi apoi te consult. Vrei?

Îi vorbea ca unui copil şi o ținea tot timpul de mână. A ştiut că o doare când l-a strâns cu putere. S-a uitat la ceas. Voia să vadă cât timp va trece până la următoarea durere. După consultație a ştiut că va dura mult până va naşte. Totul era la fel ca dimineață. Ceva se blocase. Era din cauza şocului. Până seara lucrurile au evoluat foarte puțin. Doctorul stătea tot timpul lângă ea. Se temea să o lase singură. Când s-a dus să bea o gură de cafea i-a spus moaşei să nu o lase nicio clipă singură. Când s-a întors i-a pus o perfuzie.

— O să doară mai tare, dar te va ajuta să naşti. Nu-i bine nici pentru copil să dureze atât. Nu-ți mai pot face calmante, căci e prea mult... îi vorbea tot ca unui copil.

Îl înnebunea să o vadă chircindu-se de durere, dar să nu scoată niciun sunet, nici măcar un geamăt.

— Țipă dacă doare! Ai voie să țipi! i-a poruncit, dar ea părea că nu l-a auzit. Țipă aşa cum țipi acasă la soțul tău când eşti nervoasă! Batjocoreşte-l, cum fac celelalte femei din salon, pentru că el e vinovat pentru durerea ta!

Ea l-a privit lung. Acum auzise ce a spus.

— Eu nu țip niciodată la soțul meu. Nu pot să-l batjocoresc pentru că îl iubesc. Nu-i el vinovat pentru durerea mea. Eu am vrut un copil. El voia să mai aşteptăm...

Femeile din salon chicoteau auzind ce a spus, dar Mariana nu le-a auzit. Le-a auzit doar doctorul, dar nu le-a băgat în seamă. O privea pe Mariana ca pe o ființă căzută din lună. Mai mult pentru el decât pentru ea a spus: Înțeleg de ce te iubeşte atât de mult...

— Cum te alintă soțul tău? o întrebă ca să o facă să comunice dacă tot începuse să vorbească.

— Îmi spune chinezoaică încă de pe timpul liceului, dar nu ştiu de ce. Şi cel mai des îmi zice... mi-e ruşine să spun cum... mie nu-mi prea place, dar m-am învățat, că oricum nu-l pot convinge să nu-mi mai zică aşa.

Doctorul încă ținându-i mâna o rugă:

— Spune-mi cum? E un nume urât?

— Pasăre chioară!

Doctorul râdea gândindu-se că exact la fel i-ar fi spus şi el. Femeile din salon râdeau de data asta tare şi în râsul lor era dispreț. Una chiar a spus: Frumos te mai alintă!... şi Mariana a auzit-o şi iar s-a ascuns în tăcere. Iar părea că nu mai aude nimic. Ştia că doctorul îi spune ceva, dar ea nu înțelegea ce. În plus iar avea o durere.

Furios pe femeile ce au speriat iar pasărea chioară şi au stricat mica punte de comunicare ce reuşise să o stabilească între el şi pacientă a umblat la butonul ce doza perfuzia făcând-o să curgă mai tare. Era aproape miezul nopții. A strigat-o pe moaşă.

— Stai lângă ea. Nu o lăsa nicio clipă singură. Vin în câteva minute.

Tot ce-şi amintea Mariana că s-a întâmplat în continuare era neclar în mintea ei sau îi era imposibil să-şi amintească. O frântură de amintire era că nu a fost în stare să meargă până la masa pe care urma să nască şi că a sprijinit-o o infirmieră şi moaşa, altă frântură era că o durea rău de parcă s-ar fi rupt în bucăți ceva din ea şi nu putea țipa oricât ar fi încercat, iar altă amintire era faptul că s-a speriat auzind primul țipăt al fetiței ei. Părea aşa de gros şi de puternic prin comparație cu trupul mic şi fragil ce îl scotea. E drept că acel trup mic aproape o omorâse pe ea. Când i-a fost arătată s-a speriat de mogâldeața roşie şi udă ce umplea camera cu țipetele ei şi nu ştia ce să facă. Nici nu i-a trecut prin cap să o pupe. Oricum era aproape inconştientă. Copiii mici din filme sunt aşa frumoşi iar ei i se arătase o bucățică de carne roşie ce țipa asurzitor şi

ea în loc să o pupe s-a speriat şi a privit-o cu ochii tulburi de durere şi cu pupile anormal de dilatate. O voce blândă de bărbat – era doctorul – îi spunea că are o fetiță şi că trebuie să o sărute, dar ea a alunecat în întuneric fără a apuca să-şi atingă pruncul cu buzele. Mai departe, când s-a trezit era într-un salon, dar nu ştia cum a ajuns acolo.

— Stai cu ea. Nu o lăsa singură. Dacă sunt probleme mă chemi, a spus doctorul şi a plecat.

— Eşti rudă cu domnul doctor? a întrebat-o moaşa.

Mariana şi-a amintit că tot timpul când a rămas cu moaşa, aceasta a întrebat-o ba dacă e rudă cu doctorul, ba că de unde se cunoaşte, iar ea nu a răspuns nimic. Acum era momentul să spună adevărul şi să o lase să doarmă. Era tare obosită. Cu ochii aproape închişi şi-a amintit de prima ei întâlnire cu doctorul Martinov în autogară şi a şoptit:

— Nu sunt rudă. Ştie că sunt de la casa de copii şi i-a fost milă. Îl cunosc de când... Mariana n-a mai terminat ce avea de spus. Moaşa a pus atâta furie în palma ce i-a dat-o încât i-a zburat capul până la marginea patului, s-a lovit de ea şi i-a lăsat pe obraz o dungă sângerie. Vorbele: Cum, de asta am stat eu toată noaptea la curul tău?! nici nu mai contau pe lângă forța loviturii.

A doua zi când a venit Mihai să o vadă împreună cu doctorul şi unul şi altul au întrebat-o ce are la față. Ea şi-a ascuns capul în buchetul uriaş de trandafiri galbeni aduşi de Mihai şi a minți: M-am lovit de marginea patului când am încercat să mă ridic azi dimineață. Am ameți şi am căzut.

Au crezut-o amândoi. Mihai îi privea ochii încercănați şi buzele vineții şi se gândea la ceea ce i-a spus doctorul.

— La un moment dat mi-a fost la fel de frică ca şi ție. Nu mai suportam să stau lângă ea...

I-a povestit şi că o cunoştea de mai demult, de când i-a fost rău în autogară.

— Mai vrei alți copii? o tachină doctorul.

— Nu! Sigur nu! Când am vrut nu ştiam ce vreau!

Mihai a strâns-o în brațe şi îi săruta creştetul capului. Acolo în plete şoptea: Mulțumesc, pasăre chioară!

La Mihăiță totul a fost mult mai uşor. Conta imens că avea încredere în doctor, acelaşi ce se ocupase de ea şi la naşterea Mădălinei şi care devenise în timp un foarte bun prieten a lui Mihai. Cel mai greu a fost să-l convingă pe Mihai că mai vrea un copil. Acesta se temea atât de tare pentru ea încât nici nu voia să audă. Argumentul ei de nezdruncinat au fost cuvintele: Vreau să-ți dărui un băiat care să fie stăpânul munților şi care să semene cu tine! Nu exista pe pământ niciun Adam care să reziste unei asemenea propuneri din partea Evei!

Acum după naştere o durea rău burta şi aştepta să-i treacă căci doctorul i-a spus că e o durere normală.

— Doare rău, doamna mea? a întrebat Mihai punându-i mâna pe burtă şi mângâind-o.

— Suportabil.

— Nu te cred. Minți aşa cum ai mințit şi cu semnul de pe față. De-abia acum mi-ai spus adevărul. Într-un fel e mai bine că nu mi-ai spus atunci căci dacă îl ştiam, la ce stare aveam eu atunci, aş fi fost în stare să o omor pe moaşă. Ticăloasa dracului, să lovească o femeie ce tocmai a născut!...

Buzele lui i-au căutat gâtul cu piele de catifea. Întotdeauna i-a plăcut să-i sărute gâtul. A oftat când i-a dat drumul din îmbrățişare. Ea s-a întristat, înțelegându-i oftatul.

— Încă nu ne putem iubi... a exprimat ea în cuvinte de regret mesajul oftatului.

— Ştiu, a răspuns el, cuprinzând-o iar în brațe.

— N-o să rezişti. Iar o să vrei să te duci la alta.

În vocea ei era gelozie, frică de a nu-l pierde şi un fel ciudat de acceptare a lucrurilor. Ştia că nu are de ales şi că îl iubeşte atât de mult pe Mihai încât ar ierta asta sau s-ar face că nu vede. Tot ce ştia e că nu putea trăi fără el.

Pe Mihai l-au înfuriat cuvintel ei. Şi-a plecat gura spre gura ei şi înainte de a o atinge i-a spus:

— Nu mă duc la alta! Sigur nu mă duc! Pot aştepta, chinezoaică!

Vocea lui era şoptită, dar fermă. Părea că jură, că face un legământ. Tot legământ era şi în ochii lui şi privindu-i, Mariana şi-a întins gura spre el. Niciodată nu a sărutat-o mai devastator şi ea amețită s-a prins de umerii lui să nu cadă. Parcă era în ocean, nu ştia să înoate, nu avea colac de salvare şi singurul liman era Mihai. Degetele lui îi țineau strâns ceafa şi gâtul în timp ce gura lui muşca de parcă ar fi fost un fruct buzele ei. Când i-a dat drumul era răvăşită. A dus mâna la buze ce o dureau – şi ce dulce era durerea asta – de furia sărutului. Bărbatul pusese într-un sărut tot dorul lui, toată dorința şi nevoia lui de ea. El râdea privind-o.

— Nu mă duc la alta, dar fă cumva să-ți treacă mai repede durerea de burtă!

I-a făcut din ochi şi ea a râs cristalin.

— Te iubesc. Mă faci fericită.

Mihai n-a mai apucat să-i dea un răspuns. Mădălina se băgase între ei, după ce şi-a lăsat jucăriile pe covor, şi îl împingea cu furie.

— Pleacă de la mami! O doare burta şi tu o strângi!

La terminarea facultății a început serviciul la casa de copii şi ăsta era unul din motivele de ceartă dintre ei. Mihai nu putea să o vadă suferind pentru copiii

de acolo. O ruga să-şi schimbe serviciul în altă parte sau să renunțe cu totul. Foarte greu a înțeles că ea nu va renunța şi că este serviciul cel mai potrivit pentru ea căci vindecând alți copii se vindeca pe ea, copil fiind. Alt motiv de ceartă, în care Mihai avea dreptate absolută, era lipsa ei de fermitate în fața propriilor copii ce ajunseseră să o şantajeze emoțional. Ceda întotdeauna în fața rugăminților lor şi în fața lacrimilor, chiar şi de crocodil. Mihai renunțase să o mai convingă căci nu avea cu cine vorbi în schimb el era ferm şi de neclintit atunci când le cerea ceva copiilor. Culmea e că aşa mici cum erau, copii îşi cunoşteau foarte bine părinții. Făceau tot ce cerea tata fără să cârtească şi nu foloseau cu el niciodată rugămințile, plânsul sau linguşeala. Cu Mariana o făceau întotdeauna.

— Ce psiholog eşti tu?! Nu aplici nimic din şcoala ta acasă! țipa uneori Mihai exasperat de bunătatea ei în relațiile cu copiii.

Ea în loc de răspuns a plecat plângând din fața lui. A pus un bilețel la gâtul păpuşii fetiță apoi a plecat să se plimbe pe malurile Suhei. Mihai a trimis copii la culcare împreună cu femeia ce se ocupa de ei şi de gospodărie şi s-a dus în dormitor să-şi ia o haină şi să meargă să o caute. A observat păpuşa pusă pe perna lui. Voi citi biletul când mă întorc – şi-a spus şi a dat să plece apoi s-a întors. Îl citesc acum…

Lumina mea,

Psihiatrii dau sfaturi şi caută să vindece nebunia tuturor, doar pentru nebunia lor nu au leac sau nici măcar nu o văd. Dacă oamenii de rând ar citi cărți despre viața lui Freud sau despre Marta, soția lui, şi viața ei cu el nu s-ar mai duce niciunul la psihiatru.

Cismarii nu au pantofi, iar eu sunt un psiholog fără a aplica în viața mea gram de psihologie. Se întâmplă asta pentru că acasă fiecare om vine dezbrăcat de meseria lui. E ca o haină pe care o lasă aproape sătul în fiecare zi la plecarea de la lucru. Acasă suntem soți şi soții, mame şi tați mai mult decât orice altceva şi în a fi asta suntem marcați de tot ce am trăit în viață, dar mai ales de copilărie. Ştiu că ai dreptate, dar nu pot fi altfel. Lasă-mă să fiu acasă numai mamă şi soție în care vorbeşte doar inima. E bine că eşti tu tată şi bărbat şi că le oferi copiilor noştri tărie, fermitate, model de masculinitate în ultimă instanță şi lasă-mă pe mine să fiu bunătate, blândețe, cea care îi ia în brațe la cel mai mic suspin şi în felul acesta copiii noştri înțeleg ce înseamnă mama şi feminitatea. Nu cred că suntem nişte modele tocmai rele de părinți pentru copii noştri. Mădălina va vrea un bărbat ca tine când va creşte, căci oricât de sever ai fi ştie că eşti drept, cinstit şi puternic, iar Mihai va vrea să fie chiar ca tine. Nici nu ştii cât de mult ne copie copii şi cât de mult suntem modele pentru ei. Iartă-mă că ți-am scris o scrisoare atât de lungă. În încheiere îți pun o întrebare: Spune-mi am reuşit în a doua parte a scrisorii să-ți demonstrez că sunt totuşi psiholog?

Te iubesc, dar nu de tot pentru că m-ai certat...

Mariana

Mihai râdea cu scrisoarea în mână. A mai luat încă o haină pentru ea căci era răcoare şi a plecat după dânsa. Întotdeauna era pe malul apei când se certau. A auzit copiii plângând în camera lor şi a deschis uşa.

— Nu vor să doarmă fără mami, a explicat tanti Paraschiva, femeia ce mai stătuse cu Mădălina când era mică şi pe care, după ce Mariana a început serviciul, Mihai a adus-o cu totul la ei să se ocupe de copii şi curățenie.

Mihai şi-a privit copiii. Nu prea aveau lacrimi pe față. A constatat că-i plâns de crocodil.

— Imediat băgați-vă în pat!

— Vreau să ne citească mami. Aseară ne-a citit povestea „Hansel şi Gretel", dar nu a terminat-o, a spus miorlăindu-se Mădălina.

Mai bărbăteşte, dar tot alintându-se, a adăugat şi Mihăiță:

— A rămas cu cititul când copiii rămân a doua oară lângă foc în pădure. Ce părinți răi, să lase copiii în pădure singuri ca să scape de ei! Tu cu mami nu faci aşa! Vreau să ştiu ce s-a mai întâmplat cu copiii! Cum au scăpat.

Ceva în inima lui Mihai vibra, de fapt a vibrat mereu când şi-a privit copiii, dar acum când Mihăiță vorbea de „Hansel şi Gretel" era în inima lui altfel de vibrație. Înțelegea comportamentul soției lui ce în copilărie fusese un fel de prunc dus în pădure şi lăsat singur să se descurce. Nu-i mai judeca atât de aspru bunătatea. Amintindu-şi partea din scrisoare în care îi demonstra că-i psiholog şi în care vorbea de masculinitate şi feminitate, i-a venit să râdă. S-a dus şi şi-a sărutat copiii.

— De ce râzi, tati? au întrebat amândoi odată.

A vrut să spună mi-am amintit de ceva, dar a renunțat căci ştiau până şi copii zicala că numai prostul râde de ce îşi aminteşte şi nu a dat niciun răspuns întrebării.

— Vă va citi tanti Paraschiva sfârşitul poveştii.

A ieşit repede din cameră şi s-a făcut că nu observă îmbufnarea prefăcută a femeii ce făcea de toate pentru copiii lui, dar de citit nu le mai citise.

— Toate au un început! şi-a spus ieşind repezit din casă şi nu avea de unde şti că exact aceleaşi cuvinte le-a spus şi bătrâna când şi-a aşezat ochelarii şi a luat cartea în mână.

Mariana venea spre casă. Pe malul apei a plâns. S-a sfătuit cu Dumnezeu şi s-a liniştit. Mai mult decât orice pe lume voia să fie o mamă bună. Ştia sigur că Mihai e un tată minunat, un cap de familie ce poartă răspunderea tuturor şi are grijă ca familia lor să aibă bunăstare şi un soț de invidiat, deci dacă el era aşa şi totuşi erau probleme înseamnă că problema era la ea.

Am să încerc să mă schimb... Voi fi mai severă cu copiii... Nu-i voi mai lăsa să facă o mie de mofturi la mâncare şi nici să mănânce seara în pat la televizor. N-am să-i mai încalț eu... N-am să-i mai ajut să se îmbrace şi să se dezbrace. N-am să le mai duc apă căci sunt mari şi îşi pot lua şi singuri. N-am să le mai suflu pe zgârieturi inexistente. N-am să mai cedez când plâng ca să-i las la joacă sau la scăldat la Suha... recita ea mergând spre casă lungul pomelnic al faptelor ce nu avea să le mai facă. Pentru o clipă, de parcă cineva ar fi aprins becul într-o cameră întunecoasă, a fulgerat-o amintirea uşii închise seara de mama Marieta chiar dacă ei îi era frică de întuneric, bătaia când a făcut pipi în pat, cearta că e murdară şi dezordonată, țipetele că e fiică de... şi amintirea a întors la o sută opt zeci de grade tot ceea ce spusese că nu va mai face. Ba mai fac! Sigur că fac! Sunt fericită că sunt copiii mei! Fac orice să-i văd râzând şi trăindu-şi fericit copilăria!

Era aşa de prinsă în discuția din creierul ei încât a țipat speriată când Mihai a prins-o în brațe.

— N-am vrut să te sperii.

Voia să întrebe dacă a citit scrisoarea, dar a renunțat. Trebuia să-l lase pe el să vorbească primul. Ținându-se de mână au plecat înapoi pe malul apei. Au privit cum stelele şi luna se multiplică jucându-se în valurile apei. Pentru că el tăcea a vorbit ea.

— Aş vrea să mă schimb, dar nu pot. Chiar dacă greşesc nu pot fi altfel de mamă.

— Ştiu. Eu nu mai vreau să te schimbi. Ți-am citit scrisoarea, chinezoaică.

— Deci mă înțelegi, nu?

— Sigur că te înțeleg. Ar mai fi câte ceva de lămurit legat de masculinitate şi feminitate, doamnă psiholog.

Ea a crezut că vorbeşte serios, dar a înțeles când i-a privit ochii şi i-a simțit mâinile cuprinzându-i mijlocul. Ciugulindu-i urechea i-a şoptit:

— Nu te-am iubit niciodată pe malul apei...

— Asta mi-am dorit întotdeauna, dar nu am avut curaj să ți-o cer, domnul meu.

— Mă dezamăgeşti, doamnă psiholog. Nu-i bine să ai dorințe neîmplinite. Devii frustată. Mai bine o viață de păcătos cu dorințe împlinite decât o viață de sfânt ce visează numai păcate.

Vorbind mâinile îi căutau febril pe sub haine pielea. Şi ea îi descheia nasturii cămăşii şi îi mângâia pieptul.

— Îmi place filozofia ta, domnule Avram.

— E sănătoasă, nu-i aşa, a mormăit el gâtuit de dorință.

Culcată de el pe un pat de iarbă moale, o insulă verde în mijlocul pietrişului de pe malul Suhei, ea a privit înfiorându-se spre stele şi spre lună.

— Ne văd stelele şi luna. Ne vede cerul. Nu pot face asta afară.

Mihai s-a oprit din mângâieri pătimaşe. A privit şi el spre cer.

— Iartă-mă lună, iertați-mă stele, iartă-mă cer că vreau să-mi iubesc nevasta sub privirea voastră! a țipat el spre cer apoi întorcându-şi ochii spre ea a întrebat-o:

— De la cine vrei să-mi mai cer iertare să te pot iubi?... De la copaci, de la apă, de la pietre? Bine, le cer. Copaci, apă, piatră iertați-mă că-mi iubesc nevasta sub privirea voastră. Dacă vă e ruşine ascundeți-vă ochii, dar nu are de ce să vă fie, căci credeți-mă că o iubesc de mor pe „psiholoaga" asta ruşinoasă.

Mariana se prăpădea de râs ascultându-l vorbind cu cele din cer şi cu cele de pe pământ. Tuturor le spunea că o iubeşte şi ea se simțea fericită.

Când s-a întors din nou spre ea a ştiut că s-a terminat jocul de cuvinte. O dorea ca un nebun. Şi totuşi iar s-au oprit şi s-au îndepărtat unul de altul. La poarta lor s-a oprit o maşină. Aranjându-şi hainele Mariana l-a tachinat:

— Nu ți-au dat voie cele din cer şi cele de pe pământ...

— Or fi fost geloase. Aşteaptă-mă aici. Îi trimit dracului pe intruşi şi vin să-i fac în ciudă lunii, stelelor, apei şi cui o mai vrea.

A făcut câțiva paşi spre casă apoi s-a întors râzând spre ea:

— Niciodată luna n-a fost iubită cum te iubesc eu pe tine.

El şi-a continuat fuga spre casă. Ea l-a urmat. Era curioasă să vadă cine sunt musafirii. Bănuia că-i cineva legat de afacerile lui Mihai.

Ajuns la poartă, lui Mihai i-a trebuit un moment de gândire ca să-şi dea seama cine-i femeia frumoasă, a cărui zâmbet şi chip îl ştia de undeva, însoțită de un domn cu ten măsliniu pe care ştia sigur că nu l-a mai întâlnit niciodată.

— Bună seara. Am nimerit tare greu.

Când i-a auzit vocea a ştiut cine-i. Era Ramona.

— Bună seara, le-a răspuns Mihai apoi a strigat spre Mariana: Vino repede. Avem musafiri.

Mariana a ajuns la ei şi a salutat. Pe Ramona a îmbrățişat-o. Îi era recunoscătoare că o îngrijise când a fost bolnavă.

— El e Omar Nasir. Soțul meu. E cetățean irakian.

Au cercetat amândoi chipul străinului. Avea ochii calzi şi fața lui exprima bunătate.

— Amona spus mie mult de voi. Acuma cunosc.

Aproape toată noaptea au vorbit. Mihai se bucura că Ramona e vindecată de el. Acum nu avea ochi decât pentru soțul ei. Nu aveau copii încă, dar îşi doreau.

— Voi aveți? Ultima dată când m-ai sunat Mariana urma să nască.

— Avem doi. Mădălina de şase ani şi Mihăiță de patru. Acum dorm. O să-i vedeți dimineață.

— Cu cine seamănă? a întrebat curioasă Ramona.

— Cu amândoi. Sunt amestecați.

Stâlcit, Omar a povestit că după războiul din Irak au stat mai mult în România. Probabil că se vor stabili cu totul aici şi vor practica medicina, căci şi el era medic.

— Acolo e greu de trăit acum. Nici nu vă imaginați ce viață duceau irakienii înainte de război. Acum e dezastru... a încheiat Ramona vorbele soțului ei.

Toată noaptea au vorbit despre „Vulpea deşertului" ce începuse chipurile pentru a apăra Kuweitul şi distrusese o țară.

— Tot ce prezintă presa şi televiziunea e minciună. Foarte puțini ziariști spun adevărul, dar sunt imediat făcuți să tacă. Ştiu sigur că imaginile prezentate la tv cu copii luați de soldați irakieni din incubatoare şi aruncați sunt trucaje ca să convingă lumea de justețea acestui război. Tatăl lui Omar a încercat să demonstreze cu martori acest lucru, dar a fost asasinat. Era general în armată. Omar e medic.

Ramona vorbea cu durere despre țara soțului ei. El nu spunea nimic. Chipul lui în schimb oglindea durerea.

— Avut țară mult bogat. Civilizație... învățământ... şosele... Acum distrus tot. Acum boală, foame, sărăcie. Tată căutat medici Kuweit martor. Tot era minciună. Tată murit. Distrus acasă la mine. Vrut petrol de la Irakul meu americani.

Mariana şi Mihai îl priveau cu milă. Citiseră puține articole care confirmau ceea ce spunea irakianul. În plus ştiau ce se întâmplase în țară la ei. România a fost prima țară din lume în care s-a experimentat revoluția în direct. Totul a fost atât de bine plănuit încât ştirile au luat-o înaintea faptelor şi faptele nu au mai ajuns din urmă ştirile. Se anunța la tv ceea ce a fost plănuit şi stabilit. La tv se vorbea de genocid, de securişti şi terorişti, invazii străine şi alte minuni căci asta trebuia să se întâmple conform regiei, dar faptele nu au mai urmat regia stabilită. Au fost morți, dar nu genocid cum s-a dorit şi nici baie de sânge cum s-a visat. Pentru Irak s-a experimentat războiul televizat, apoi şi pentru Iugoslavia. Ce aveau în comun toate aceste țări, dincolo de reale probleme interne? Aveau excedent bugetar, industrie bine dezvoltată, lipsa datoriilor externe. Ce înseamnă toate astea? Independență financiară, neutralitate, țări nealiniate. Aşa ceva era de neiertat când se clocea ascuns noua ordine a lumii. Mânați de milă pentru minorități, drepturile omului şi alte mili ce gâdilă sufletul naivilor s-a pornit câte o „Vulpe a deşertului" la vânătoare, o furtună în Balcani şi o revoluție pe unde era nevoie. Acum Iugoslavia are drepturi pentru minorități cât lumea şi granițe pe săturate, dar ca țară nu mai există decât din bucăți, Irakul e trimis în epoca de piatră, iar românii bâjbâie prin Europa cerând de muncă. La nici una din țări nu mai există excedent bugetar, export, industrie şi turism. Au în schimb datorii externe pe care generații întregi vor trebui să le plătească.

Tăceau cu toții îngânduraţi. Nu se mai puteau atinge de mâncare. O tristeţe grea le apăsa inima. Îi speria lumea şi viitorul. Nu ştiau în ce lume vor trebui să trăiască copiii lor.

— Acum ămân la Omania. Place aici, a terminat trist Omar.

— Să mergem la culcare. Vă pregătesc o cameră, a spus Mariana şi a plecat lăsându-i încă în jurul mesei din curte.

În casa mare, ce o construise Mihai fără a se atinge de cea veche, era suficient loc pentru toţi. Mariana a pregătit un dormitor pentru oaspeţi şi apoi i-a chemat în casă.

Când au ajuns în sfârşit în dormitor era trecut bine de miezul nopţii.

— Îţi sunt dator, iubito, a spus Mihai luând-o în braţe.

— Nu în seara asta. Sunt tristă din cauza lui Omar. Mă sperie lumea. Lasă-mă să scriu ceva.

— Nu în seara asta – a repetat el cuvintele ei. Rămâi cu mine. Vei scrie altă dată.

Mâinile lui o strângeau cu putere. Ea nu simţea nici limba ce-i mângâia gâtul în cercuri rotunde şi nici îmbrăţişarea. Îi era somn. Era tristă. Nu ştia ce e cu ea.

— Iubito, în seara asta nu te las orice ai spune, aşa că întinde mâinile spre mine.

— De ce? a miorlăit ea punându-i mâinile pe după gât, dar fără nici un pic de chef.

— Din cauza ultimei fraze a scrisorii tale.

— Ce frază? N-o mai ştiu.

— „Te iubesc, dar nu de tot” – asta-i fraza. O să te fac să ţipi că mă iubeşti de tot…

— Dar te iubesc de tot. Lasă-mă să dorm, se rugă ea.

— Spui aşa numai ca să scapi. Trebuie să-mi demonstrezi.

— A fost doar un cuvânt, a miorlăit ea.

— Un cuvânt care m-a durut. Te-aş fi făcut să ţipi pe malul apei că mă iubeşti de tot, dar e bine şi aici acum. Nu mâine şi nu altă dată. Gândeşte-te de două ori când scrii ceva în bilet de acum înainte.

Peste câteva clipe sătui de iubire ea şoptea în urechea lui şi el zâmbea fericit ascultând-o.

— Te iubesc spun să audă cerul, luna, stelele, apa, piatra şi copacul.

— Cât? a întrebat el ţinând-o strâns şi lăsându-şi trupul greu să stea peste al ei.

— Mult.

— Cât de mult?

— Până la soare şi înapoi.

— Nu-i destul.

— Atunci te iubesc mai mult decât pe mine şi până la Dumnezeu.

— Acum e bine, i-a şoptit în ureche şi a adormit ținând-o în brațe.

A aşteptat ca somnul lui să devină profund şi s-a ridicat de lângă el. A ieşit pe vârfuri din dormitor. S-a dus în casa veche unde era biroul ei de scris şi unde i se părea că inspirația îi vine mai bine.

A aşternut pe hârtie impresiile avute în timpul discuției cu Omar şi Ramona. Titlu era: „De ce vor unii să omoare țări?!" scria acolo spunându-şi părerea şi fără a avea pretenții de dreptate absolută ci doar fascicolul ei de adevăr şi dreptate şi cum îl vedea ea din direcția ei, despre război psihologic şi război propriu-zis, despre prostirea lumii şi rolul presei şi televiziunii în tot acest război. Mai mult decât cu arme, mai mult decât cu maşini, în secolul XXI războiul era mai întâi şi mai mult psihologic şi soldații acestui război erau cei ce se jucau cu cuvântul şi imaginea ca arme. În acest secol cel mai de temut glonț e informația şi cel mai perfid soldat ziaristul. Cu el poți câştiga războaie înainte ca pe front să se tragă un singur glonț. Făcea scriind paralele interesante între poveştile cu vrăji auzite din străbuni şi ceea ce se făcea în lumea actuală cu cuvântul, cu gândul, cu informația şi trăgea concluzii interesante. A adormit cu capul pe hârtii şi a visat şosele aruncate în aer în Irak, sonde arzând şi copii căutând mâncare prin gunoi, văduve plângându-şi morții şi blestemând „pacea" ce le-a adus moartea. Un înger îi şoptea ca pe o rugăciune:

Închideți ochii pentru a putea vedea adevărul, căci cu ochii deschişi veți vedea ceea ce au fabricat alții să vedeți... Încercați să vedeți cu ochii minții, cu inima şi dincolo de tot ceea ce e regizat veți găsi adevărul... Lăsați gândul să zboare şi căutați singuri căci ceea ce vi se dă nu-i fructul pe care l-ați fi găsit căutând singuri. Închideți televizorul şi mergeți pe jos măcar din când în când... Priviți lumea din jur ca să puteți distinge ce e real față de ceea ce e fabricat.

Când cineva îți dă o palmă ai de ales dacă îl ierți sau îi dai o palmă înapoi. Te-a lovit cinstit, în față şi îți dă voie să alegi ce faci în continuare, dar când te mângâie, îți vorbeşte de pace, de drepturile omului, de democrație şi tu nici nu-ți dai seama că te „descântă" pentru a te putea sugruma, cum naiba să reacționezi la asta?! Cum să lupți când nici nu ştii că e război?! Cum să lupți când nu ştii ce-i şi cine e duşmanul?! Ce joc perfid... Ce mizerie... Nu ştii cu ce lupți şi de unde vin loviturile, iar când ai înțeles e deja prea târziu...

S-a trezit speriată. A căutat în jur îngerul ce îi vorbise. Nu era. A început să aştearnă pe hârtie cuvintele rugăciunii îngerului din vis, dar nu le-a ținut minte aşa de bine. Pe hârtie au ieşit mai sărace şi mai puține. Când a terminat a adormit iar cu capul pe hârtii.

Cobora de pe munte, de la stână şi prin suflet îi treceau de parcă ar fi privit într-o oglindă cei zece ani de căsnicie fericită, de viață împlinită şi de iubire.

Mihai nu încerca să o schimbe căci îi era dragă aşa aeriană cum era, ea nici nu se gândea să-l schimbe pe el căci îl iubea şi vedea în el bărbatul perfect. Atât de diferiți şi atât de potriviți, două culori atât de distincte şi totuşi atât de armonioase împreună; niciodată sătui unul de altul şi niciodată epuizată cunoaşterea ființei celuilalt. Bucuria ei copilărească şi sinceră, lumina fericirii din ochi când el îi aducea flori sau cadouri şi când îi făcea mici surprize îl făcea pe el să caute noi moduri de a o surprinde, iar ea încă învăța să gătească pentru el mâncăruri speciale şi prăjituri căci el era fericit să mănânce ceea ce făcea ea. Mihai avusese întotdeauna prietene ce luptau pentru drepturile femeilor şi care se considerau nu egale bărbatului ci superioare, dar Mariana nu era aşa. Ştia clar că îi place să stea în umbra unui bărbat, că-i place să fie ocrotită şi protejată de el. Dormea bine noaptea ştiind până şi în vis că el este stejarul de care se agață ea ca o liană. Dacă avea coşmare el o ținea în brațe până îi trecea frica, dacă se visa copil chinuit el o legăna până uita, dacă îşi amintea de copilărie blestemată el alunga amintirile iubind-o şi ştergea tot trecutul. Vindeca copilul din ea, iubea femeia ce nu-l mințea niciodată, dar nici carte deschisă cunoscută total nu era, ci avea mereu ceva misterios.

Cum să spui că-i egală femeia cu bărbatu când te trezeşti noaptea plângând că ai avut un coşmar şi te simți în brațele lui ce te ocrotesc, te mângâie, te strâng de parcă ai fi în brațele lui Dumnezeu!? Nu, bărbatul e ceva şi femeia altceva. Mereu diferiți şi mereu căutându-se, dar niciodată nu poate fi pus semnul egal între ei. Femeii îi aparține fragilitatea, duioşia, vulnerabilitatea şi brațele întinse spre cel ce o iubeşte. Bărbatul e stânca, e neclintirea, e puterea, e cel spre care se întind brațele.

Când Mariana i s-a plâns lui Mihai că nu-i puternică şi de neclintit ca soția ciobanului bărbatul a privit-o speriat. Nu ştia ce să-i spună.

— Eu nu sunt puternică cum e ea. Am auzit despre ea poveşti de necrezut. Pare invincibilă... Pare de fier... Nu regreți că ai o soție cam... cum să spun... nu găsesc termenul potrivit... cam bleagă... Ăsta e cuvântul.

— Nu eşti bleagă, ci doar femeie. Nu regret nimic şi nu te vreau altfel. Crezi că pe femeia aceea pe care o admiri atât a întrebat-o cineva ce vrea să fie? I-a dat şansa să aleagă?

Mariana tăcea neştiind ce să răspundă şi neştiind ce rost au întrebările lui. A continuat tot el.

— Femeia aceea a ajuns ceva ce nu voia să ajungă. Viața a transformat-o într-o ființă de fier. Crezi că nu doare să fii din carne şi sânge şi să te porți ca şi cum ai fi de fier!?... Să omori din tine fragilitatea, duioşia, glasul inimii, blândețea,nici măcar îndoieli să nu mai ai. A devenit un supraom, dar dacă i s-ar fi dat voie să aleagă nu voia asta.

— Sigur eşti mulțumit de mine aşa cum sunt? Nu sunt o povară?

— Pentru mine eşti femeia perfectă. Mă depăşeşti doar atunci când scrii de aceea nu mă bag deloc în teritoriul acela numai al tău şi nici nu caut să te influenţez în vreun fel. E spaţiul unde nu contează că eşti bărbat sau femeie, căci acolo eşti doar om în căutarea lui Dumnezeu şi a sensului vieţii tale.

— Eşti tare deştept. Înţelegi tot.

— Doamnă psiholog, de-abia acum ţi-ai dat seama că sunt deştept?! Mă dezamăgeşti.

— Ştiam că eşti deştept, dar nu am crezut că înţelegi atât de mult. De aceea nu am avut niciodată curaj să te întreb dacă eşti mulţumit de mine. Îmi imaginam – privind femei puternice, dure, ocupându-se de afaceri la un loc cu soţii lor – că poate ţi-ai fi dorit o astfel de soţie. Iar despre scris niciodată nu m-am gândit că tu înţelegi atât de bine relaţia mea cu cuvintele...

— Nu mi-am dorit nimic altceva decât pe tine. Nu vreau să schimb nimic la tine, chinezoaică. Ce simţi pentru scris ştiu de când te cunosc şi de când am citit în ziar articolul despre tine scris de ziaristul acela de la Bucureşti şi nu vreau să fiu o piedică în calea împlinirii tale dacă asta ţi-e menirea.

După un moment de tăcere a adăugat glumind.

— Şi totuşi, dacă ar fi posibil, aş schimba ceva la tine.

— Ce? a întrebat ea curioasă şi neînţelegând că glumeşte.

— Te-aş face mai iubăreaţă. Te-aş transforma într-o femeie ce face măcar din când în când ea câte un pas spre mine.

Mihai se abţinea cât putea să nu râdă în timp ce-i privea gura deschisă de mirare şi ochii privindu-l fix.

— Dar sunt iubăreaţă. Te iubesc mult... a ţipat ea deznădăjduită. Până acum nu te-ai plâns niciodată de mine!

Bărbatul şi-a stăpânit cu greu impulsul de a se duce la ea şi a o lua în braţe. Îl distra la culme că ea nu înţelege că glumeşte. Vrând s-o mai chinuie puţin i-a poruncit:

— Nu am simţit asta. Mereu fac eu primul pas. Demonstrează-mi că mă iubeşti.

Era pe punctul de a plânge. Ochii deja i se scăldau în lacrimi în clipa când a văzut luminiţele jucăuşe din ochii lui şi a înţeles în sfârşit că el se juca cu ea. Acum era rândul ei să-l chinuie. Miorlăindu-se, de parcă ar fi plâns, l-a rugat:

— Închide ochii ca să-ţi demonstrez.

Mihai a închis repede ochii. Era fericit că o prostea atât de uşor. Deja îşi imagina o scenă ca şi cea de din înaintea căsătoriei lor când a pus-o să-l sărute ca să-i treacă răul. Savura în gând clipa când braţele ei l-ar fi cuprins. Era atât de stângace când trebuia să facă ea primul pas. Şi atât de dulce... de nevinovată... De câte ori fac dragoste cu ea parcă ar fi prima dată.

Enumera în gând tot ce îi plăcea la ea în aşteptarea sărutărilor şi îmbrăţişării ce întârzia. Când a auzit cheia învârtindu-se în broască a deschis ochii speriat. Ea nu era în cameră, dar i-a auzit râsul cristalin de dincolo de uşă.

— Vei sta încuiat în dormitor până când îţi vei aminti cât sunt de iubăreaţă. Îţi place demonstraţia mea, domnule Avram?

Mihai stătea prostit cu mâinile pe tocul uşii după ce o verificase şi ştia că-i încuiată. A fost aşa de sigur că ea va repeta scena aceea când l-a sărutat ca o proastă speriată că îi este rău încât l-a luat pe nnepregătite reacţia ei. A fost tentat să se roage de ea căci peste două ore trebuia să fie la bancă la Suceava, dar s-a răzgândit şi în loc de rugăminte a ţipat poruncind:

— Deschide uşa, Mariana! Termină cu joaca!

— Nici nu mă gândesc. Acuma sunt şi eu „dură, puternică, de fier”! accentua ironic fiecare cuvânt şi Mihai s-a trezit râzând ascultând-o.

— Te rog, Mariana!

— Astăzi sunt „dură”. Ai vrut o demonstraţie, ai o demonstraţie. Copiii sunt la şcoală şi nici nu te aud. Poţi să strigi şi o să-ţi dea drumul tanti paraschiva, dar n-o să-ţi convină să explici de ce te-a închis nevasta în dormitor. Nu ai altă cale decât să stai cuminte acolo. Eu merg la grajduri să văd cum merge treaba apoi la fabrică şi anunţ că eşti bolnav, iar după aceea plec la Fălticeni la serviciu.

— Mariana, doar nu eşti nebună să mă laşi toată ziua închis aici! Fii rezonabilă...

— Nu-s nebună, ci doar „dură, puternică, de fier”.

În ciuda furiei tot a mai avut putere să râdă auzind-o.

În timp ce-i auzea paşii îndepărtându-se a mai strigat de câteva ori numele ei, dar a tăcut când a auzit uşa de la intrare închizându-se.

Neavând de unde şti că ea s-a întors înapoi pe vârfuri ca să-i descuie uşa el s-a dus la fereastră şi chinuindu-se a ieşit pe ea afară, dar mai întâi a cercetat atent în jur să fie sigur că nu-l vede nimeni că sare pe geam din propria lui casă. Avea sentimente amestecate de furie, bucurie, fericire date de faptul că ea nu reacţiona niciodată aşa cum îşi imagina el. Era cea mai imprevizibilă fiinţă. Nici după trei vieţi trăite lângă ea tot nu ar fi putut intui cum va reacţiona într-o anumită situaţie.

A găsit-o lângă uşă şi a prins-o în braţe cu furie. Ea s-a speriat atât de tare, neînţelegând cum a ajuns în spatele ei, încât a fost nevoie să se ţină de el să nu se ducă jos, dar s-a speriat şi de furia din privirea lui.

— Doamnă psiholog, o să anunţi tu la serviciu că eşti bolnavă şi că nu poţi merge astăzi la lucru, căci după ce termin cu tine sigur n-o să mai poţi sta pe fund şi o să fii bolnavă!

E drept că era furie în vocea lui Mihai, dar şi veselie aşa că l-a surprins reacţia ei de apărare feroce. Era ca şi cum nu l-ar fi cunoscut, ca şi cum n-ar fi

ştiut sigur după atâția ani că el nu o loveşte niciodată şi se lupta să scape din brațele lui. Când a scăpat a fugit spre dormitor. El o urma ca să o liniştească, dar ea nu-i auzea cuvintele.

— A fost o glumă, puiuț...

În dormitor, ghemuită după uşă, cu mâinile întinse în față privea cu groază spre Mihai şi nu-i vedea lumina şi iubirea din privire. Vorbele lui o trimiseseră brusc într-un coşmar unde trăia cu Simion.

Mihai o privea şi nu ştia ce să facă. Îi era uşor noaptea când plângea că a avut un coşmar sau că s-a visat la cămin, sau la CAP Stănileşti să o ia în brațe şi să o liniştească. Stătea cu capul ascuns în scobitura gâtului lui, îi strângea gâtul cât de tare putea, iar el o ținea strâns în brațe de parcă ar fi fost o singură ființă şi îi şoptea în ureche până când se liniştea: Eşti cu mine... Ai visat urât... Gata... A trecut...

Prezența lui, îmbrățişarea lui o vindeca întotdeauna de coşmar.

— Să nu mă părăseşti niciodată. Să nu mă laşi singură... Fără tine n-aş putea trăi... îi şoptea în ureche când nu mai erau în ea nici măcar urme de coşmar.

— Niciodată, iubito. Dormi liniştită. Voi fi până la moarte alături de tine.

Adormea cu mâinile încleştate de gâtul lui şi lunecând în somn ştia ca pe o rugăciune că bărbatul nu are cum să fie egalul femeii... El e stânca... ea e ploaia... El e neclintire... ea e lacrima... El e stejarul... ea e liana... El e cântecul... ea e ecoul... El e oceanul... ea e briza, unda, ceața plutind deasupra apelor...

Acum, când trează fiind se comporta ca şi cum ar fi fost în coşmar, îl făcea pe Mihai să o privească îngrijorat. Îi era frică să întindă mâinile spre ea ca să nu o sperie mai tare. Părea că nu-l recunoaşte. Prima dată a făcut aşa atunci în garsonieră când a venit noaptea cu prăjiturile, apoi de încă vreo două-trei ori. Părea că vede în Mihai un alt om ce ar fi fost în stare să o lovească.

— Sunt eu, chinezoaică mică... Linişteşte-te... îi şoptea fără a o atinge.

A luat-o în brațe în clipa când a văzut că ochii ei îl recunosc. Plângea istericcu mâinile încleştate de gâtul lui în timp ce el o purta în brațe pentru a o aşeza pe pat.

— Am glumit. N-am vrut să te înfurii... Oricum m-am întors să-ți dau drumul... explica ea.

— Nu m-am înfuriat atât de tare încât să-ți fie teamă de mine! Înțelege odată pentru totdeauna că nu trebuie să-ți fie frică de mine! Nu te mai comporta ca un copil speriat! Eşti femeie matură. Poți să țipi, poți să te cerți cu mine, dar numai aşa să nu mai faci căci mă sperii. Spuneai, dacă am auzit eu bine, de dincolo de uşă, că eşti „dură, puternică, de fier...” şi uite cum ai ajuns acum.

Ea a zâmbit trist şi şi-a lăsat ochii de copil chinuit şi adolescent hărțuit sufleteşte să se înece în ochii lui, iar el a uitat că în două ore trebuie să ajungă la bancă şi şi-a plecat gura spre gâtul ei cu piele de catifea.

— Te iubesc, chinezoaică... Să nu-ți mai fie niciodată frică de mine...

— Te iubesc şi eu cum nu iubeşte niciun muritor de pe pământ...

— Cât? a întrebat el plimbându-şi gura de pe gât spre ureche.

— Până la soare şi înapoi, a răspuns ea cu vocea plină de dorință în timp ce mâinile i se agățau de umeri.

— Nu-i destul, i-a răspuns el şi i-a muşcat urechea făcând-o să geamă de plăcere. Era şi o frimitură de durere în geamătul ei, dar frimitura aceea aparținea tot plăcerii.

— Cât munții şi cât apele, cât timpul şi cât veşnicia... şoptea ea ca o rugăciune.

— Tot nu-i destul... a şoptit el şi apoi iar a muşcat-o.

— Până la Dumnezeu şi înapoi... a şoptit ea şi acum ştia că e destul. El nu va mai cere mai mult. Rămânea doar ca mângâierile lui îngemănate cu mângâierile ei, sărutările ei şi sărutările lui, trupul ei şi trupul lui să arate că se poate iubi până la Dumnezeu şi înapoi...

Privind printre brazi poteca ce şerpuia abrupt din munte spre poalele lui cu amintirea vie în suflet a acelei dimineți când şi-au arătat unul altuia cum este să iubeşti până la Dumnezeu şi înapoi i s-a făcut un dor nebun de Mihai. Voia să-i spună că-i iar gravidă. Că încă o ființă a ales să vină pe pământ prin ei. Şi-a dus mâna la burtă şi a respirat adânc aerul tare al pădurii. Soarele apunând tăia pieziş cu săbii de lumină desişul. Verdele se împletea jucându-se în adierea uşoară a vântului înserării cu aurul ce pica din cer. Au auzit un lup urlând şi şi-au încleştat mâinile apoi au început să coboare mai repede la vale. Brusc s-a făcut răcoare. Mihăiță şi Mădălina au tras-o de mână şi au spus amândoi odată:

— Să mergem mai repede, mami...

Ținându-se de mâini au grăbit cu toții paşii. Le era frică, dar nu aveau niciunul curaj să o spună. Urletul de lup, înserarea coborâtă brusc, frigul venit la fel de brusc contribuiau la starea lor de teamă.

Coborând şi-a pus câte o mână pe după gâtul copiilor ei. Averea ei... Unul cu ochii ei, altul cu ochii lui, Mihăiță semănând cu ea, Mădălina cu tata; miracolul de a vedea înflorind în copii tot ce iubeau unul la altul mai mult... Următorul ce va fi?... Băiat sau fată? A cui ochi, a cui păr, a cui degete va avea?... A cui vise, a cui dor va împlini venind pe pământ?! Va fi la fel ca aceştia doi sau altfel? Mihăiță şi Mădălina iubesc informatica, calculatorul, limbile străine şi Mihai m-a convins că-i bine aşa pentru viitorul lor. Nu putem creşte nişte anacronici, nişte trăitori în trecut, nişte inadaptabili la nou. Şi eu şi Mihai am vrut ca pe lângă astea copii noştri să aibă şi altceva. Mihăiță merge la grajd şi îi

place să se ocupe de animale. Mădălina are grijă de pui şi de găini. Uneori o las să pună ea cloşca pe ouă şi să aibă grijă de pui când ies din găoace. E un mic miracol să vezi cum se naşte un pui sau cum se mulge vaca. Numai cu calculator şi informatică creştem nişte aiuriți total rupți de realitățile vieții. Animalele, casa la țară, grădina îi țin legați de pământ şi îi fac să crească cu rădăcină. Pe lângă animale au poveşti, păduri, muzică populară şi obiceiuri. Anul trecut, la Anul Nou, Mihăiță s-a mascat pentru prima dată în Irod. Tot anul trecut când am cununat, Mădălina a fost domnişoară de onoare. Am plâns de emoție când am gătit mireasa, când ea şi-a cerut iertare de la părinți şi când am jucat hora miresei... Mă chinuiam cu mâinile tremurând să-i prind voalul în timp ce Mădălina mă întreba:

— De ce plângi, mami?

Îmi era greu să-i răspund că strigăturile, muzica, obiceiurile legate de nuntă țin de teritoriul fermecat pe care l-a căutat sufletul meu toată viața. Plângeam într-un fel de emoție, dar şi de fericire... Copiii mei se născuseră având în sânge teritoriul fermecat. Nu vor trebui să rătăcească prin viață şi prin lume pentru a-l găsi... Nu vor bate pe la porți străine până când vor găsi locul lor pe pământ, căci s-au născut având toate astea. Le au în sânge. Şi dacă nu le vor prețui? Dacă nu vor şti ce înseamnă? Dacă nu vor avea nicio valoare pentru ei şi vor alege altceva?

Întrebând în sufletul Marianei s-a produs un cutremur. Cum să nu prețuiască?! Cum să nu ştie ce înseamnă?! Cum să nu aibă valoare pentru ei şi să aleagă altceva!? A țipat fără glas inimaei şi păsările din copaci au auzit țipătul inimii şi au ciripit strident apoi au zburat fâlfâindu-şi aripile printre crengi dese... Cum?! A mai întrebat încă o dată şi s-a speriat când cuvântul ei a devenit o înfiorare ce mişca vârful brazilor. Întreaga pădure, întregul munte întreba: Cum?... Cum?... Cum?...

Strângând până la durere mâinile copiilor ei şi-a spus cu resemnare: Au dreptul să aleagă. Şi Dumnezeu îți dă voie să alegi. Dacă vor alege plecare şi vor putea pleca râzând de acasă înseamnă că asta e calea lor. Important e că eu le-am dat totul. Că s-au născut având o moştenire pe care eu am obținut-o datorită lui Mihai. Ei s-au născut gata bogați... Oriunde vor pleca vor lua bogăția cu ei... E ceva ce nu se poate pierde plecând în alt loc...

Nu va fi plecare,
ci doar înserare...
Vă va fi descânt
dorul de pământ.
Vor lua cu ei
florile de tei,
Vor purta prin lume

amintiri străbune.
Pâinea răcorită,
Hora învârtită,
gătitul miresii,
poveştile stânii,
legănatul mumii,
astea nu-s uitare
şi nici înserare.
Sunt ființa ta.
Te-ai născut cu ea.
De le-ai lepădat
nu le-ai meritat.
De nu le mai ştii
nici nu le-ai ştiut,
doar ți s-a părut...
N-ai nici început,
dor de adăpat,
timp de căutat...
Nu eşti regăsire,
ci doar rătăcire...

Cânta inima ei versuri şi ea voia să le țină minte şi acasă să le aştearnă pe hârtie. Urletul lupului foarte aproape de ei, undeva în spate, a alungat versurile şi păsările din copaci. De frică Mariana a simțit cum inima îi bate în gât şi o sufocă. Nu-i era frică pentru ea,ci pentru copii. Şi-a amintit cuvintele ciobanului despre lupoaica turbată şi îi părea rău că nu l-a lăsat pe cioban să o conducă spre sat. Fără a privi înapoi, ştia sigur că în spate e fiara, a țipat la copii:

— Fugiți!

Când a spus asta i-a împins cu toată puterea în față. În nebunia ei de a-şi apăra copii voia să rămână ea mai în spate. Să fie o momeală pentru fiară. Copiii fugeau țipând la vale. Mai aveau puțin până în sat. Au văzut maşina tatălui lor la poala pădurii şi fugeau mâncând pământul spre el. Țipau plângând spre el ceva despre mami, dar el doar a poruncit: Urcați în maşină! şi a fugit spre pădure.

Mariana a privit în spate. Doi ochi roşii, de jăratic, o priveau arzând-o de la câțiva metri distanță. Animalul avea gura căscată. Îi vedea dinții ascuțiți. Bale îi curgeau din gură. E turbată... şi-a spus apoi a privit spre copii. Nu se gândea la ea şi nu-i era frică pentru ea. Ştia sigur că ar fi în stare să se prindă de gâtul lupoaicei şi să lupte cu ea pentru a nu ajunge la copii. A răsuflat uşurată văzându-i la marginea pădurii. Pe Mihai fugind spre ea nu-l vedea. Alerga spre copii şi simțea o fericire imensă. Copiii ei nu erau în pericol. Doar asta conta. Alerga şi auzea paşii fiarei în urma ei. Dintr-o clipă în alta aştepta să-i sară în

spate şi în afară de inima ce-i bătea în gât în loc să-i bată în piept nu mai simțea nimic, decât fericire. Copiii ei ieşiseră din pădure. Asta conta. Ea era o pierdere minoră prin comparație cu ei. Ei erau miracolul. Ea şi Mihai la un loc. Tot ce era mai bun în ea şi în el era pus în copiii lor. Fructul iubirii, ființele întrupate din explozii solare... Ochii i s-au împăienjenit odată cu o durere atroce. A căzut ținându-şi strâns mâinile pe burtă. Simțea respirația fiarei în spate, dar nu-i era teamă. Durerea cea mare e că pe unul din copii nu l-a putut salva. Era cu ea, în trupul ei şi nu l-a putut trimite înainte să fugă cu ceilalți...

Focul de armă a spulberat frunzele copacilor din jur şi ea nu înțelegea cine a tras. Simțea fiara căzută lângă ea. Plângea pentru copilul ce i se zbătea în burtă şi nu mai vedea nimic în jur. Nu înțelegea de ce nu se mai opreşte arma aceea din tras.

Mihai a tras primul glonț de la distanță în clipa în care a realizat că fiara va sări pe Mariana, apoi înaintând şi-a descărcat toate celelalte gloanțe ale armei. Trăgea cu furie şi privea cum trupul lupoaicei se cutremură după fiecare glonț.

S-a aplecat spre trupul soției lui. L-a speriat culoarea ei cadaverică.

— Trezeşte-te, puiuț. Am omorât-o. Te rog, trezeşte-te.

Îngenuncheat îi mângâia fața şi mâinile reci ca gheața. Atâția ani ea s-a rugat de el să n-o părăsească, acum era prima dată când se gândea şi Mihai la cum ar fi viața lui fără ea. Rugându-se fierbinte de ea: Trezeşte-te, puiuț... punea stăpânire pe el golul, pustiul ce i-ar deveni viața dacă ea n-ar mai fi. Cum să trăiesc fără râsul ei, fără mirosul ei, fără capul ei cuibărit în scobitura umărului meu!? Când a văzut că încep pleoapele să i se zbată chinuindu-se să se deschidă, ochii i s-au umplut de lacrimi şi inima îl durea. I-a sărutat obrajii de gheață şi i-a udat cu lacrimile lui.

— S-a terminat. Gata.

A luat-o în brațe şi a pornit cu ea spre maşină. Ea îi şoptea ceva lângă ureche, dar el nu-i lua în seamă şoapta. Tot spunea scâncind ceva despre copilaşul ei. Era în stare de şoc.

— Copilaşii sunt în siguranță. Au ajuns la maşină. Linişteşte-te. Nu mai plânge, a încercat să o potolească.

— Eu i-am trimis pe Mădălina şi Mihăiță înainte. Voiam să rămân eu cu lupul. Dar mai este un copil... Pe el nu l-am putut proteja...

Mihai nu mai înțelegea nimic. O purta pe brațe spre maşină şi spera că îşi va reveni când va vedea copiii. A strâns-o tare la piept şi a grăbit paşii.

... Să trimită copiii înainte şi ea să rămână cu lupoaica, prostuța... Putea să fugă odată cu ei... Şi dacă lupul fugea după ei şi prindea un copil!?...

A pus-o în maşină.

— Uite copii. Sunt în maşină în spate. Linişteşte-te...

Scâncetele ei continuau la fel ca înainte şi Mihai nu mai înțelegea nimic. Nici măcar nu spunea copii mei, ci copilaşul meu.

— A mai fost cu voi vreun copil din vecini? a întrebat copiii.

Înainte ca aceştia să-i răspundă a înțeles despre ce-i vorba când a văzut cum o pată de sânge începe să se întindă pe pantalonii ei. Îşi ținea şi mâinile pe burtă. Părea crispată de durere.

A lăsat copiii acasă şi a plecat cu ea la Suceava. Pe drum l-a sunat pe doctorul Martinov iar acesta i-a aşteptat la spital. Pentru copil nu mai era nimic de făcut, iar doctorul i-a explicat lui Mihai că-i mai bine aşa, căci la sperietura pe care o trăsese avea toate şansele să fie un copil cu probleme de sănătate grave. Cu Mariana nu se putea discuta. Se simțea vinovată că nu şi-a putut salva şi al treilea copil şi s-a retras în lumea ei. A suporta durerea şi apoi să fie un copil merită şi te şi vindeci, dar să suporți o durere la fel de mare, să simți cum cleşti curăță din tine bucăți din care trebuia să se nască un prunc, dar acesta să nu mai fie i se părea insuportabil. Degeaba îi vorbea doctorul Martinov şi degeaba o liniştea Mihai. Ea ştia că trebuie să-şi bocească copilul ce a murit din cauza ei. Nu l-a putut apăra. Nu-i mamă bună…

În zori Mihai a dus-o acasă. Ochii ei priveau absent peisajul din jur, dar păreau că nu văd nimic. Reflectau afară golul din ea.

— O să fie alt copil, Mariana. Te rog, vorbeşte cu mine!

— Nu vreau alt copil! Îl voiam pe acesta!

Mihai a ajuns la capătul răbdării. Era bărbat, nu sfânt şi în plus nici nervii lui nu mai rezistau.

— Dacă îl voiai trebuia să-l protejezi! Nu trebuia să pleci pe munți dacă ştiai că eşti gravidă!

Vorbele lui au fost confirmarea că ea avea dreptate când se autoînvinovățea că nu şi-a apărat copilul şi că inconştiența ei l-a omorât. S-a chircit de durere sub greutatea vorbelor lui. deci şi el ştia că ea e vinovată de pierderea copilului. Nu era o mamă bună şi Mihai ştia asta…

I-a respins mâinile când a vrut să o ia din maşină şi să o ducă în casă. Nu merit dragostea ta şi nici grija – şi-a spus păşind clătinându-se spre casă. El o privea şi credea că-i aşa din cauza durerii, dar nicio clipă nu şi-a dat seama că vorbele lui au terminat-o sufleteşte. Doctorul deja îi spusese că va urma o perioadă mai tulbure, posibil să fie depresivă, şi că va trebui să aibă mare răbdare cu ea.

— Of, Doamne! a exclamat el urmând-o şi amintindu-şi că s-a dus după ea în pădure ca să-i spună că i-a cumpărat un dar. Ceva ce nici nu visează să primească, dar e un obiect legat de copilăria ei de vis şi care ar face-o nespus de fericită.

Ea, intrând în casă, a descoperit darul şi a țipat văzându-l. Nu, nu avea halucinații... În camera de zi, ce se deschidea din holul de la intrare printr-o arcadă, era un pian. Mariana s-a dus şi i-a atins clapele ca să vadă că-i real. Semăna atât de bine cu pianul profesoarei Aniculăiesei, şi-a spus şi a apăsat câteva clape. Inconştient a reprodus primele note din „Fur Elize". Sunetele au zburat aiurite prin cameră. Păreau nişte păsări speriate. Mihai o privea din prag.

Se dusese în pădure să-i spună că a cumpărat de la moştenitorii profesoarei de pian, ce murise, pianul la care Mariana a învățat să cânte în copilărie. De câte ori povestea de copilărie îi strălucea o lumină vie în ochi când vorbea de cântatul la pian şi Mihai îşi promitea că va face tot posibilul ca soția lui să aibă un pian. Ştia că-i mai mult decât tot ce-i dăruise până atunci, că poate părea un moft sau prea mult în ochii prietenilor, dar pentru el nu conta, tot ce voia era ca lumina vie din ochii ei să se aprindă mai des. Să-i cânte şi lui, care nu era meloman, ceva şi să-l facă să înțeleagă de unde izvorăşte lumina muzicii.

— E prea mult, Mihai. Nu merit, a şoptit întorcându-se spre el apoi a plecat obosită spre dormitor.

Bărbatul a urmat-o. A privit-o cum se chinuie să se dezbrace şi s-a dus să o ajute, dar ea l-a respins.

— Mă descurc singură.

— Nu te descurci, căci dacă o făceai te lăsam în pace, a spus el ferm şi i-a tras puloverul de pe cap, apoi a continuat să-i scoată toate hainele şi i-a dat pijamaua.

Ea a gemut când s-a întins în pat şi şi-a pus mâinile pe burtă.

— Dacă te doare, trebuie să iei algocalmin sau alt calmant. Aşa a spus doctorul.

— Pe „el" l-a durut mai tare decât pe mine şi nici măcar n-a putut țipa.

— Care „el"? a întrebat Mihai nemaiînțelegând nimic. Explică-mi care el? a repetat.

— Copilaşul. N-a putut plânge.

Gata. Răbdarea lui Mihai s-a terminat. S-a dus la ea şi a zgâlțâit-o furios de umeri.

— „El" de care vorbeşti nu era încă „el". Era o grămăjoară minusculă de celule, dar eu sunt întreg, tu la fel, copii noştri la fel! Poate aşa a vrut Dumnezeu să fie! O grămadă de femei pierd sarcini, dar nu se distrug...

— Dar nu o pierd din cauza lor!

— Înțelege, femeie, că aşa a fost să fie!

— Dar ai spus că nu l-am protejat, că a murit pentru că am fost inconştientă! E vina mea! Mi-am omorât copilul!

— Am spus pe dracu! Asta am spus! a țipat Mihai furios pe el pentru cuvintele pe care le spusese în maşină. În gând a adăugat: Şi mi-a spus doctorul să fiu atent la fiecare cuvânt!

— Dormi, puiuț. Odihneşte-te. O să vorbim când şi tu şi eu vom fi mai liniştiți.

A lăsat-o în pat şi a plecat să vorbească cu tanti Paraschiva. Trebuia să-i spună să se ocupe de copii şi să-i trimită la şcoală a doua zi căci Mariana era bolnavă, apoi putea să fure şi el câteva ore de somn.

Când s-a întors a înțeles că ea nu doarme, ci doar stă cu ochii închişi. S-a dezbrăcat şi după ce s-a întins în pat a luat-o în brațe. Voia să o liniştească, să ştie că orice ar fi el îi este alături. Ea l-a împins, dar cel mai tare l-au şocat cuvintele ei: Nu suport să mă atingi! ce aveau ceva din gheața iernii în ele.

Mihai n-a mai încercat să se apropie de ea. Îi dădea timp să-şi revină şi constata cu fiecare zi ce trecea că revenirea nu se produce. Degeaba aducea flori de câte ori venea acasă şi tot degeaba visa că o va găsi într-o zi cântând la pianul ce îl cumpărase special pentru ea. Nu zâmbea niciodată, iar de râs nici nu se punea problema. Închisă în lumea ei părea că alunecă peste viață ca o umbră. O atingea tot şi totuşi nimic nu o mai putea atinge. Golul din ochii ei îl speria cel mai tare, dar groaznic era că îşi neglija copiii. Nu le răspundea la întrebări ca altădată şi nu mai râdeau împreună. Nu mai făcea prăjituri cu Mădălina şi nu se mai ducea în grajd cu Mihăiță să vadă ce fac animalele. În toamna aceea a uitat de trandafiri şi de grădina cu flori.

— Ce-i cu mami? întrebau copiii speriați nerecunoscând în ființa tăcută şi absentă, ce se închidea mai tot timpul în dormitor spunând moale: Sunt obosită, pe mama lor adevărată cu care au împărțit atâția ani bucurii şi lacrimi, poveşti şi evenimente. Unde era mama ce alerga la cel mai mic suspin al lor? Unde era mama ce râdea de râsul lor şi bucuria lor o umplea de fericire? De ce nu mai cocea pâine de casă ca în trecut şi după ce o scotea din cuptor îi spunea Mădălinei:

— Răcoreşte-o!

— De ce? întreba fetița de fiecare dată şi mama – ca într-un ritual – îi răspundea tot de fiecare dată la fel.

— Cine răcoreşte pâinea moare uşor…

— Mami e bolnavă. Atunci în pădure când v-ați speriat de lup ea mai avea un copil în burtă şi el a murit. Ea suferă că l-a pierdut de aceea se poartă aşa. Trebuie să avem răbdare cu ea. O să-şi revină… le-a explicat Mihai copiilor şi privindu-le ochii trişti şi care păreau că înțeleg atât de mult pentru prima dată în viață simțea față de Mariana şi un pic de ură. Nu-i putea ierta faptul că tocmai ea îşi chinuie prin neglijență şi indiferență copiii. Degeaba îi spunea doctorul să aibă răbdare cu ea şi îi tot prelungea concediul medical, căci răbdarea lui era pe

sfârşite. Nu mai venea acasă cu bucuria din trecut şi dorința fierbinte de a o vedea căci în loc de o femeie veselă sau tristă, râzând sau plângând, trebăluind prin bucătărie sau îngrijind florile, jucându-se sau făcând teme cu copiii – deci vie, plină de viață – găsea o ființă închisă în dormitor ce îl privea absentă de parcă nu l-ar fi recunoscut şi rar de tot spunea:

Sunt obosită... de parcă toate celelalte cuvinte din creierul ei au murit. Atât mai ştia, două cuvinte ce erau oglinda întregii ei ființe. Parcă era un trandafir pus la uscat.

În iarna aceea nu a auzit colinde şi nici urători. Nu s-a bucurat când Mihăiță s-a mascat în toboşar şi Mihai a simțit că înnebuneşte şi el când ea nu a avut niciun zâmbet, nicio firimitură de bucurie pe față când copilul ei – propriul ei copil – i-a strigat urarea colosală, testamentul mălinarului, cum îl numise ea cândva: Puiul tatii să creşti mare / Da' pe vârful Stânişoarei!.... Munții tăți să nuți ajungă... şi în loc să-l felicite a plecat obosită spre dormitor.

Mihai a privit-o cu ură cum pleacă ca o umbră, dar nu a urmat-o. Ştia că ar putea-o lovi la câtă ură avea strânsă în el. Faptul că îl neglija pe el, că se neglija pe ea şi umbla şleampătă şi neîngrijită, durea puțin prin comparație cu cât durea că îşi neglija copiii.

Să-l învețe pe Mihăiță strigătura aceea pe care ea o iubea atât a fost pentru el ultima încercare de a o trezi, de a o aduce iar în realitate. Nu mai ştia ce să facă. Totul se ducea de râpă de când ea se comporta anormal. Banii pe care îi câştiga erau valoroşi numai dacă serveau la bunul mers al familiei lui, dar dacă familia se ducea de râpă, copiii sufereau, el era nefericit şi Mariana bolnavă banii nu mai foloseau la nimic. Se simțea sărac. Era prea bărbat să plângă, dar ar fi plâns. De când nu am mai făcut dragoste? Ce-i bogăția? Ce-i fericirea?... se întreba cu capul în mâini şi nu auzea tobele răsunând peste sat. O lacrimă mare, una singură, a scăpat din zăgazuri odată cu cuvintele: E noaptea de Anul Nou... Mariana ce se întâmplă cu noi?! Cum poți uita tot!? Eu nu mai pot şi nici copiii...

Ea, în dormitor, a început a plânge. Putea vărsa lacrimi după atâta împietrire şi acesta era un lucru bun. Vocea de înger a lui Mihăiță îi suna în urechi. Părea că nu auzea, dar de fapt auzise. Mereu auzise tot, doar că ceva era blocat în ea şi nu putea reacționa în niciun fel la ceea ce se întâmpla în jurul ei. Puiul tatii... puiul tatii... era un ecou în sufletul ei ce stârnea o furtună de sentimente şi o făcea să verse lacrimi. Ceea ce îşi spusese de mii de ori în ultima vreme stând închisă în dormitor îşi spunea acum din nou, dar mai cu convingere față de altă dată:

... Sunt bolnavă şi trebuie să-mi revin. Să mă întorc înapoi la copiii mei şi la viața adevărată... Dar nu ştiu drumul! a țipat deznădăjduită.

Nu ştia săraca care-i calea să iasă din dormitor şi să-şi ia în brațe băiatul, să o asculte pe Mădălina urând împreună cu ceilalți copiii şi să aştepte dimineață

pe cei ce vin cu sorcova şi să se bucure că dacă vor fi băieți cei ce vor veni primii, ca să fie semn de an bun şi de fericire. Voia s-o facă şi nu găsea drumul spre ceea ce a fost cândva. Pentru prima dată era conştientă că are o problemă şi ăsta era primul pas spre vindecare.

... Mâine voi vedea dacă vin mai întâi băieți cu sorcova. Mâine mă voi juca cu copiii. Mâine voi scrie. Chiar aşa e o veşnicie de când nu am mai scris nimic. Am uitat cuvintele. Mi-am uitat copiii şi bărbatul. Ce naiba e cu mine?! Aş găsi drumul înapoi dacă nu m-ar tortura plânsul acela neîncetat al unui copil. Îl aud noaptea, îl aud ziua, îl aud tot timpul. E plânsul copilului meu nenăscut ce-i la fel de rătăcit ca mine între rai şi viață, dar fără a fi niciunde aşa cum sunt eu rătăcită între viață şi coşmar tot fără a fi niciunde. Îmi caut copilul nenăscut într-o ceață nebuloasă, vreau să-l găsesc şi să-i alin plânsul, să-i spun că l-am vrut din toată inima şi că a fost un accident ceea ce s-a întâmplat apoi mă pot întoarce împăcată în viața normală, gândea chinuindu-se.

Totul era o zbatere şi o căutare inutilă şi realiza că-şi chinuie copiii adevărați, reali, născuți pentru un copil ce nu a fost să fie şi al cărui plâns îl auzea pentru că se simțea vinovată, căci de aici provenea toată boala ei. Nu se putea ierta pe sine şi nu-şi putea ridica povara vinii ce şi-o atribuia şi îi şi dădea proporții catastrofale.

Târziu în noapte, după ce copiii au venit de prin sat de la urat, Mihai a mers în dormitor. Era noaptea de An Nou... noaptea magică... Îi era dor de Mariana lui adevărată ce i-a devenit femeie într-o astfel de noapte. De brațele ei strânse disperat în jurul gâtului lui îi era la fel de dor. Nu o mai atinsese de când i-a spus: Nu suport să mă atingi! căci respingerea ei l-a durut şi în plus acum nu avea nevoie de trandafirul ofilit ce devenise Mariana, ci o voia pe ea cea din trecut, cea adevărată. A găsit-o ghemuită pe pat. Ceva îi spunea că nu doarme.

— Te-ai uitat la păpuşile pupăcioase? a întrebat în timp ce se dezbrăca.

Ea nu i-a răspuns şi el simțea furia sufocându-l. Ştia că e trează. S-a dus şi a smuls de la gâtul păpuşii bilețelul pus de el, l-a mototolit, l-a aruncat, apoi a plecat să doarmă în altă cameră. Îi era din ce în ce mai frică de furia lui ce nu şi-o mai putea stăpâni şi atunci pleca din preajma ei pentru a nu o lovi.

Din hol s-a auzit un zgomot infernal de sticlă spartă. Mihai trecând pe lângă un vas chinezesc, în care Mariana făcuse un aranjament complicat din papură şi alte flori uscate, l-a lovit cu furie cu piciorul şi a şuierat printre dinți: Revino-ți, chinezoaică, că sunt pe cale să înnebunesc şi eu!!! A călcat apoi nepăsător peste puzderia de porțelan spart. Tot clocotea furia în el chiar dacă a spart vasul.

În urma lui Mariana s-a ridicat din pat şi a căutat bilețelul aruncat. L-a desfăcut şi tot întindea foaia fără a îndrăzni să-l citească. Se dezvățase până şi de

citit. Înainte de a-şi pleca ochii pe hârtia mototolită şi-a spus: Cred că a spart porțelanul chinezesc cu ikebana...

Chinezoaică,

în noaptea asta sunt zece ani de când mi-ai devenit femeie şi de când sunt cel mai fericit pământean. M-am bucurat de râsul tău şi de nevinovăția ta. Iubirea şi copiii dăruiți de tine m-au transformat într-un bărbat responsabil şi care vrea să realizeze ceva în viață. Iubito, îmi place cum îți strângi mâinile în jurul gâtului meu şi cum îți ascunzi capul pe umărul meu, îmi place când nu reacționezi niciodată aşa cum m-aş aştepta eu să o faci. Îți aminteşti cum m-ai încuiat în dormitor?

Te cunosc şi nu te cunosc, te-am descoperit, te ştiu, te am şi totuşi mereu mai este ceva de descoperit la tine, de ştiut, de a avea... Eşti un mic univers pe care îl iubesc... N-am vrut să schimb nimic la tine. Îmi placi şi te iubesc aşa cum eşti.

În ultima vreme ai devenit un străin pentru mine, pentru copii şi cred că şi pentru tine, iubito, şi înstrăinarea ta mă sperie.

Nu mai trăieşti şi nu te mai bucuri, nu mai râzi şi nici măcar nu mai plângi. Nu mă vezi, deşi te uiți la mine. Nu-ți vezi copiii, Mariana, şi asta mi-e tare greu să-ți iert.

Mi-e dor de ființa care erai şi care îmi făcea viața frumoasă! Vino înapoi! Te aştept eu şi copiii! Am nevoie de tine! Te iubesc...

P. S. Cândva ți-am spus să te porți în aşa fel cu mine încât să nu fie nevoie să-ți pui întrebarea dacă te-am înşelat vreodată sau nu. Acum, la felul în care te-ai purtat, oricât de înțelegător aş fi, este timpul să te întrebi din nou...

Mihai s-a gândit mult înainte de a pune P. S. ul scrisorii şi până la urmă l-a pus. Făcea orice să o scoată din amorțire. Putea fi geloasă, furioasă, oricum citindu-l căci însemna să fie vie, să pună pe ea stăpânire un sentiment în locul neantului...

Pe marginea patului, cu bilețelul în mână se legăna aşa cum făcea când era la cămin şi legănându-se îşi şoptea: Ba mai plâng... atât mai pot, Mihai, să plâng... Aş putea veni înapoi dacă nu ar plânge mereu în preajma mea copilaşul. Vreau să-l găsesc şi să-i spun... Ce să-i spun? Că n-am fost vinovată?! Dar sunt vinovată. Şi tu, Mihai, ştii asta. Mi-ai spus-o clar.

Psul scrisorii lui nu l-a înțeles sau nu a atins-o.

În zori au venit copii cu sorcova şi după ce Mihai le-a dat bani şi dulciuri Mădălina a alergat bucuroasă la Mariana ce de lângă pianul pe care nu-l atinsese niciodată privea pe geam fulgii ce zburau prin aer.

— Mami, au fost trei băieți!

Mariana a privit-o speriată neînțelegând despre ce-i vorba. Voia să fie lăsată în pace.

— Primii copii veniți cu sorcova au fost băieți! Semn…

Fetița nu şi-a mai terminat fraza. Mama i-a îndepărtat mâna ce o zgâlțâia şi i-a spus plecând:

— Lasă-mă în pace. Sunt obosită.

În timp ce ea a plecat spre dormitor ochii Mădălinei s-au umplut de lacrimi. S-a aşezat cu capul în poală pe un fotoliu şi plângea hohotind. Nu mai putea suporta pe străina ce locuia în trupul mamei ei. Îi era dor de mama ei dinainte cu care se sfătuia, făcea mâncare şi îngrijea florile, cu care mergea la cumpărături şi o ajuta să-şi aleagă cele mai frumoase haine. Nu mai avea chef de dus cu sorcova. Nu mai putea de dorul mamei ei şi nimic nu o putea ajuta. Plânsul spunea tot despre lunile în care a suferit tot aşteptând ca mama ei să vină înapoi.

Mihai a privit când după Mariana, când la fetiță. Plânsul ei sfâşietor a fost picătura ce a umplut paharul. A plecat furios după străina pe care o ura căci îi făcuse copilul să plângă. Urca câte trei trepte deodată şi a călcat cu furie peste cioburile sparte ale porțelanului chinezesc.

Când a lovit-o, nu a dat în Mariana pe care o iubea, ci în străina ce intrase în ea de când pierduse copilul. Forța loviturii a făcut-o să cadă şi în clipa în care ea a ajuns pe covor bărbatul a şoptit: Doamne, ce-am făcut?!

Ea îl privea îngrozită, dar nu mai avea ochii goi, ci în ei era ceva. Era teamă, erau lacrimi, era mirare că o lovise bărbatul ce a spus că nu o va lovi niciodată.

Mihai a constatat surprins că în sfârşit ochii ei îl văd… Îl privea clar. Nu mai era privirea aceea absentă şi goală ce aluneca peste lume.

A lăsat-o câteva minute să plângă pe covor timp în care s-a dus să o liniştească pe Mădălina. Nu suporta să-şi ştie copilul plângând.

— Ți-am spus că mami e bolnavă. O să-şi revină. Nu mai plânge, micuța mea.

— Dar nu o mai suport aşa, tati.

Tot ce a vrut să spună Mihai era „nicieu”, dar s-a abținut.

— Du-te cu sorcova. Mami o să-şi revină. Du-te după Mihăiță. El a plecat cu noaptea în cap cu grupul lui de băieți. Suspine rare porneau din pieptul fetiței în timp ce-şi încălța ghetele şi îşi lua paltonul. Înainte de a ieşi din casă şi-a încolăcit strâns mâinile de gâtul tatălui ei şi şi-a ascuns căpşorul la gâtul lui şi Mihai a constatat surprins că fetița moştenise gesturile mamei sale.

— Sigur, tati?

— Ce sigur, micuța mea?

— Sigur o să-şi revină?

— Sigur. Ai încredere în mine. Acum pleacă cu sorcova.

Culmea e că minținse. Nu era sigur că Mariana îşi va reveni. Nu era sigur de nimic. Simțea cum îi fuge pământul de sub picioare mergând spre dormitor.

Regreta că a lovit-o şi era sincer când îşi spunea: Niciodată n-am vrut să fac asta! M-a dus la limitele răbdării omeneşti...

Ea încă plângea pe covor şi Mihai s-a bucurat – crudă bucurie – că o vede plângând căci şi asta era mai mult decât netrăirea în care se retrăsese de atâta vreme. I-a privit urmele roşii de pe faţă şi nu-i venea a crede că el i le-a făcut. S-a apropiat de ea cu teamă neştiind ce va face. Când a luat-o în braţe aproape că s-a speriat de gestul ei prin care şi-a încâlcit mâinile de gâtul lui şi de felul în care şi-a culcat capu pe umărul lui. Îl strângea aproape sufocându-l şi înecându-se de plâns vorbea bolborosit de plânsul copilului ce nu-i dă pace şi nu o lasă să-şi revină. Mihai o ţinea strâns şi o lăsa să spună tot ce avea de spus. Faptul că vorbea era un semn bun.

— N-ai nicio vină! Aşa a fost să fie!

— Dar mi-ai spus că trebuia să-l protejez!

— Am spus o prostie. Iartă-mă.

Degetele lui îi mângâiau faţa cu semne roşii şi cuvântul „Iartă-mă" era pentru vorbele spuse cândva, dar şi pentru faptul că o lovise.

Când buzele lui i-au atins gâtul ea l-a privit speriată în ochi.

— PSul scrisorii tale...

Ea nu şi-a mai terminat cuvintele căci gura lui i le-a sorbit de pe buze. Alungase străina din ea şi Mariana lui adevărată venise înapoi. Îi recunoştea ochii, râsul, plânsul, cuvintele, mirările, teama, bucuria. Şi lui îi era dor de ea... dor de înnebunea dacă nu-i atingea carnea şi prin carne sufletul jumătăţii lui de pe pământ şi din veşnicie.

Dincolo de a se iubi era în ei nevoia de a-şi cere iertare unul altuia, de a se înţelege, de a se împăca.

Ochii lui privindu-i ochii îşi cereau iertare, buzele lui depunând săruturi pe obrazul lovit vindecau durerea loviturii, mâinile ei mângâindu-i umerii şi buzele sărutându-i ochii tot iertare îşi cereau... Se împăcau iubindu-se iertările lor şi se găseau unul pe altul de parcă ar fi fost o veşnicie de când nu s-au mai întâlnit. Ierţi tu... iert eu... dărui tu... dărui eu... te găsesc eu... mă găseşti tu... dorul tău ca o sete... dorul meu ca o sete... ce cântec minunat dat de Dumnezeu oamenilor!

— Ce bine îmi pare că ai venit înapoi! i-a spus Mihai ţinând-o strâns în braţe după ce setea de iubire li s-a mai potolit.

— Voiam să vin, ştiam că-i o problemă cu mine, dar nu reuşeam să o fac. Amânam totul pe a doua zi. Puteam plânge închisă în dormitor şi să-mi spun: Mâine mă voi juca cu copiii, mâine voi face pâine... mâine... Azi sunt obosită... Apoi auzeam copilul plângând...

Mihai s-a speriat de golul din ochii ei când a vorbit de copil. Părea că pleacă iar.

— Să nu pleci iar! S-a terminat! Nu auzi niciun plâns! Totul e în capul tău!

O strângea speriat şi în vocea lui era poruncă. Făcea totul să o țină pe loc şi să alunge pustiul din ochii ei. I-a sărutat umărul, gâtul, urechea şi tot ce întâlnea în cale şi îi şoptea disperat: De când n-am mai sărutat eu umărul ăsta? Dar gâtul? Dar urechea? Ochii ăştia de când nu i-au mai atins buzele mele? Şi spera că sărutările lui o vor ține pe loc.

O idee ca un fulger i-a luminat creierul şi oprindu-se din sărutat şi privindu-i intens ochii în car era amestec de pustiu şi de întors acasă a început să vorbească şi vorbind îi mai dădea o lovitură, dar de data asta în suflet, nu peste obraz şi se ruga de Dumnezeu ca şi aceasta să fie o lovitură care să o vindece.

— Ai auzit plânsul Mădălinei, Mariana. Ea plângea pentru că nu o vedeai, pentru că o respingeai, pentru că nu vorbeai cu ea! Nu plângea o firimitură de carne ce nu a fost niciodată om, ci plângea fetița ta pentru care nu ai fost în ultima vreme mamă. Niciodată nu a plâns ca azi când ai respins-o... Asta m-a înfuriat şi m-a făcut să te lovesc...

— Eu nu am făcut asta! a țipat ea neputând accepta că şi-a făcut fata să plângă. Eu nu pot face copii să plângă şi tocmai pe ai mei! Serviciul meu este să vindec suflete de copii! Să-i fac să nu mai plângă!

Degeaba țipa căci în ochii lui Mihai citea adevărul. Acum realiza cât de mult au suferit copii ei.

— N-am vrut, Mihai! Crede-mă!

— Ştiu, i-a şoptit bărbatul în păr şi o ținea strâns aşteptându-se la altă repriză de plâns, dar s-a înşelat, căci Mariana nu acționa niciodată cum se aştepta el.

L-a împins cu putere şi a sărit din pat ca un arc.

— Unde pleci?

— Îmi caut copiii! Am pierdut atâta timp!

— Mai stai cu mine. Sunt duşi cu sorcova prin sat.

Ea nu i-a auzit rugămintea. Se îmbrăca mai repede decât recruții la armată şi Mihai o privea fericit.

Îşi revenise. Vorbea iar. Alerga iar. Râdea iar.

— Dumnezeule! țipă Mariana după ce s-a uitat pe geam căci în curte se auzea zgomot şi a fugit speriată afară.

Mihai s-a ridicat repede din pat şi a privit pe geam pentru a înțelege ce o speriase pe Mariana.

Mânzul de aproape un an – Fulger – ieşise din grajd şi sărea nebun prin curte. Mădălina şi Mihăiță împreună cu un întreg grup de copii intrau pe poartă. Ceva în creierul lui Mihai se blocase privind. Ştia că trebuie să se îmbrace şi să fugă afară, dar în loc de asta privea prostit mânzul ce necheza şi lovea văzduhul cu picioarele din față sărind. Din nări îi ieşeau aburi calzi când fornăia.

Cum a ieşit?! Ce dracu face nea' Matei?!

Nea' Matei era un miner disponibilizat ce aproape muritor de foame, locuia într-o casă dărăpănată din apropiere şi îşi îneca eşecul vieții lui în alcool. Voia să uite ce a fost şi ce a ajuns. Beția îi amorțea durerea pentru risipirea vieții şi pentru prezentul doar neputință şi lipsă de speranță. Tăia lemne prin sat pe la oameni, repara câte un gard sau alte acareturi stricate pe lângă casele lor, mergea pe câmp cu ziua apoi din banii câştigați mânca puțin, dar fuma şi bea mult. Nu vorbea cu nimeni şi nu voia pe nimeni în jurul lui. Pe umerii plecați mult spre pământ apăsa greul lumii şi faptul că îşi ținea mereu ochii plecați în jos arăta că îi este ruşine de oameni. Un om cu viața terminată, cu visele frânte şi care din greşeală mai rătăceşte prin lume i s-a părut Marianei de câte ori l-a văzut bând în restaurantul soțului ei sau trecând prin sat. Nu ştia nici ea de ce simțea față de el o milă sfâşietoare. Fără a şti absolut nimic despre viața lui personală – oamenii din sat spuneau că a avut cândva o soție şi o fiică, dar nu ştiau ce s-a întâmplat cu ele, căci el nu pomenea niciodată nimic, iar Mariana nu era oricum la curent cu vorbele satului – doar privindu-i umerii plecați, mersul greoi, capul plecat simțea față de el milă. Ceva îi spunea că omul ăsta trăise o dramă. Şi mergând în picioare aducea a om în genunchi.

— Ia-l la noi, Mihai, să lucreze la grajd. Mi-e tare milă de omul ăsta!

— Nu-l iau, Mariana. E bețiv. Ție ți-e milă de toată lumea. Eu nu amestec afacerile cu binefacerea.

— Te rog, Mihai!

Atât de mult şi de atât de multe ori a insistat Mariana până când Mihai a cedat.

— Doar de data asta... a mai adăugat ferm ca soția lui să ştie că nu va mai face concesii şi pentru altcineva.

— Nu te-am mai rugat niciodată pentru nimeni.

Mihai n-a regretat că l-a adus pe nea' Matei la grajduri căci chiar dacă bea îşi făcea treaba întotdeauna. Uneori îl găsea stând de vorbă cu Mariana şi după ce pleca o tachina.

— Ce-ai vorbit cu „prietenul" tău?

Mariana nu-i lua în seamă gluma şi nici ironia şi îi răspundea cât se poate de serios.

— E atât de chinuit... dacă ai şti ce viață a avut...

— Asta nu e o garanție că e un om bun. Pe cei mai mulți dintre oameni greul vieții îi înrăieşte.

— Cu el nu ai dreptate. E un om bun şi blând...

Mihai renunța la discuție şi o lăsa în pace. Intuia că nea' Matei este pentru Mariana un caz de studiat ca psiholog sau ca personaj de carte şi în domeniul ăsta el nu se amesteca. O lăsa singură cu gândurile ei şi cu mila infinită față de

oamenii ce-i ieşeau în cale. La ea era întotdeauna în loc de raţiune inimă şi în loc de ură şi răzbunare nevoie de a cunoaşte, a înţelege şi putere de a iubi necondiţionat. Uneori o asculta vorbind de nea' Matei şi de viaţa lui, dar rar. Dacă o tachina tăcea în privinţa asta pentru o lungă perioadă.

A fost orfan, de fapt copil din flori, şi mama i-a murit pe când avea doi-trei ani. L-au crescut bunicii din partea mamei, dar nu a fost pentru ei o bucurie sau o binecuvântare copilul ce le venise în casă, ci o povară, un fruct al ruşinii şi al păcatului, o gură în plus de hrănit şi copilul a aflat asta de foarte crud, chiar de când a început să priceapă şi el câte ceva despre lume. Nu avea voie să se joace niciodată, ci doar să muncească. În sărbători religioase trebuia să meargă obligatoriu la biserică. Când n-a vrut a fost bătut. Specialitatea bunicii era bătaia cu urzica la fundul gol căci ea credea sincer că bătaia e ruptă din rai şi că orice mijloc e bun să-şi ducă copilul spre rugăciune şi spre Dumnezeu. Cu pielea arzându-i pleca la biserică şi privea îndurerat spre icoanele mute şi spre boltele pictate spre a-l găsi pe Dumnezeul ce are nevoie de un copil chinuit...

La fel au procedat şi cu fiică-sa, mama lui, iar aceasta a fugit de acasă cu primul om ieşit în cale ce i-a spus o vorbă frumoasă şi la fel procedau şi cu băiatul, dar cu el erau şi mai duri pentru că era fructul păcatului, fără a avea cea mai mică îndoială că greşesc, din contra îşi reproşau că nu au fost destul de severi cu fata ca să nu se întâmple ceea ce s-a întâmplat.

Ani în şir a auzit numai comenzi: fugi la cosit, fugi la prăşit, fugi în grajd la animale, fugi la lemne la pădure şi el fugea peste tot atât cât îl ajutau ciolanele fragile. La şcoală de-abia trecea clasa, dar era bine acolo. Uneori adormea cu capul pe bancă de oboseală, căci a mers la ore după ce a dus laptele la lăptărie şi vaca la luncă şi a mai făcut şi alte treburi pe lângă casă.

Nimic nu durea, nici bătaia, nici munca, nici îmbrăcatul sărăcăcios ca vorbele bunicului:

— Eşti de nimica... Tăt eşti mă-ta... Faci treabă puţină şi fără tragere de inimă... Dacă murim noi, eu şi bunică-ta, eşti muritor de foame... Degeaba ne chinuim noi să facem om din tine... Numai de mâncat eşti bun...

Dacă vorbele astea îi erau spuse la masă lăsa încet bucata de mămăligă din mână şi lingura în farfurie. Nimic nu durea ca vorbele astea. Nici bătaia, nici munca... Nimic.

— Crapă în tine, ce ai?! Eşti spafiu, te pomeneşti! Nu ţi-o fi plăcut mâncarea...

Copilul şoptea ca să-l facă să tacă:

— M-am săturat.

Pentru întreaga zi avea un nod în gât şi o durere sfâşietoare de inimă.

Prin adolescenţă ceva a erupt ca un vulcan în sufletul lui când bunicul i-a spus aceleaşi cuvinte ce deveniseră blestemul copilăriei lui.

— Într-o zi am să-ți demonstrez că nu sunt de nimica... Apoi a plecat de acasă. Toată vara a stat la stână la oi unde ciobanii îl lăudau că-i harnic şi îi dădeau mâncare fără să-i scoată ochii pentru ea, apoi toamna s-a dus la şcoală. Mai avea un an de profesională la liceul minier. Pe acasă nu a mai trecut deloc din acea zi. Când avea timp liber muncea pe la casele oamenilor din jurul liceului şi îşi făcea bani de buzunar. Chiar şi profesorii ce stăteau la casă îl luau la crăpat lemne, curățat grădina şi alte treburi gospodăreşti şi îl plăteau bine. Avea mai mulți bani decât când era la bunici, era mai bine îmbrăcat, dar altceva era mai important decât banii şi anume faptul că era apreciat. Oriunde lucra era lăudat. Nimeni nu-i vorbea ca bunicul. Toți spuneau că-i prea harnic pentru vârsta lui. Imediat după terminarea şcolii s-a angajat la mină şi până la armată şi-a strâns ceva bani la CEC şi avea haine şi lucruri strict necesare în camera ce i-o dăduse mina în căminul de nefamilişti.

A avut o durere de inimă – cum nu mai avusese demult şi el credea că e vindecat – în gară când a văzut că toți ceilalți tineri ce pleacă în armată sunt însoțiți de părinți, frați, prieteni, doar el era singur. Seninul cerului îl apăsa de atâta singurătate, inima durea şi se zbătea în piept de parcă acolo ar fi fost furtună, iar el aşezat pe geamantan, ca un pui de cuc pierdut în lume, făcea tot ce putea să nu plângă. Îi era dor de bunici... Decât singur pe lume mai bine cu ei... Să aibă şi el pe cineva... Să fie şi cu el cineva în gară... S-a auzit strigat şi a tresărit fericit. A te cunoaşte cineva în gară când pleci în armată e ca şi cum ai descoperi brusc că ai un frate.

— Matei! Matei!

Era un vecin din satul bunicilor. Pleca şi el în armată. Era însoțit de părinți şi de sora lui mai mică. I-a îmbrățişat pe toți şi de-abia acum era greu să-şi stăpânească lacrimile.

— Ce mai faci, Alexandre? Şi tu, Sanda, ce mare şi frumoasă te-ai făcut!

— Sunt într-a doisprezecea la liceu! a spus fata mândră.

— Erai o copchilă când am plecat din sat!

Matei nu-şi putea desprinde privirea de pe sora lui Alexandru. Era aşa de frumoasă!

— Ții minte când ți-am adus mămăligă cu halva şi am mâncat amândoi pe câmp? Tu erai cu cârlanii la păscut şi mi-ai spus că ți-e foame.

— A fost cea mai bună mâncare din viața mea! a exclamat Matei fericit. Era aşa de bine să nu fie singur în gară. Să aibă şi el pe cineva când pleacă în armată.

— Ce fac ai mei? Sunt sănătoşi? a întrebat pe părinții lui Alexandru.

Aceştia au dat din cap că da şi s-au privit parcă complici. Lui Matei îi era clar că ascund ceva.

— Ce-i cu ei? Spuneți-mi drept sunt sănătoşi? Bunica nu vedea prea bine... Bunicului îi tremurau mâinile...

Sanda, Alexandru şi părinții lor priveau uimiți spre băiatul plin de dragoste şi îngrijorare față de bunici.

E drept că şi Matei era surprins de ceea ce simte, căci ani în şir a crezut că nu simte nimic decât amărăciune şi durere. Ură, nu... Nu a simțit niciodată.

În loc de răspuns a venit o întrebare pusă de nea' Ghiță, tatăl lui Alexandru.

— Pe unde ai umblat atâția ani? Ce ai făcut? Acasă nu ai dat niciun semn de viață...

— Mi-am terminat şcoala. De aproape trei ani lucrez. Mi-am strâns şi ceva bani la CEC. Dacă bunicii o duc greu sau sunt bolnavi vi-i dau să i-i duceți. Spuneți-le să mă ierte că nu le-am dat un semn de atâta amar de vreme, dar am fost supărat. Le voi scrie din armată.

Toți îl priveau prostiți şi el nu înțelegea ce-i cu ei.

— Sigur ți-ai terminat şcoala?! Sigur lucrezi?! a întrebat neîncrezător nea' Ghiță.

Era atâta îndoială în privirea lor încât el nu a avut altceva de făcut decât să scoată din geamantan diploma şi pentru că lângă diplomă la un loc cu certificatul de naştere şi buletinul era şi cecul, l-a scos şi pe el.

Nu a fost nimeni la banchetul de absolvire. Nu l-a felicitat nimeni din familie, ci doar profesorii şi acum se comporta în fața oamenilor din satul lui de parcă ar fi fost familia lui. Voia să arate cuiva tot ce a realizat şi să fie felicitat.

Oamenii au privit lung diploma şi cecul. Cinci mii de lei pe vremea aceia erau bani, nu glumă.

Ştiau cu toții ce copilărie a avut băiatul. L-au auzit mereu plângând când era bătut. Sanda plângea de mila lui când îl vedea tot urzicat şi nu putea înțelege de ce poate să lovească cineva un copil cu urzica. Pe ea părinții nu o băteau niciodată şi îi era clar că şi ea şi Alexandru sunt mai obraznici şi mai leneşi decât Matei.

De la plecarea lui de acasă, bunicii supărați că nu mai au un sclav, au umplut satul de minciuni.

— E un neisprăvit ca şi cel ce l-a făcut... Noi ne-am dat toată silința să facem din el om şi gospodar, dar a fost în zadar. A lăsat şcoala şi-i vagabond prin Bucureşti. Cine ştie dacă nu o fi prin vreo puşcărie... După atâția ani de trudă în care l-am hrănit şi îmbrăcat asta ne e răsplata. Ne-a arătat curul şi a plecat vagabond prin lume... O vară a bătut apucea pe la stâni ca un ogar – am aflat. Oricum la casa noastră nu mai are ce căuta... termina bunicul oftând şi ştergându-şi de la ochi lacrimi inexistente. Şi bunica ofta sfâşietor. Şi unii oameni – cei mai mulți – le plângeau de milă...

Atât de credincioşi – nu lipseau în nicio duminică de la biserică – şi atât de harnici şi să nu aibă gram de fericire nici din partea fetei, nici din partea nepotului...

Nimeni nu le-a spus şi ei nu au simțit asta, că pruncii se cresc mai mult decât cu haine şi hrană cu iubire şi mângâiere, cu căldură şi cu blândețe. Oricât de credincioşi s-au crezut nu au ajuns niciodată până în adâncul inimii lor cuvinteleapostolului Pavel: „Şi chiar de aş avea darul prorociei şi aş cunoaşte toate tainele şi toată ştiința; chiar dacă aş avea toată credința aşa încât să mut şi munțiii, şi n-aş avea dragoste, nu sunt nimic...” şi nu le-a înțeles esența. Nu ştiau ce este iubirea, nu ştiau ce este iertarea, în rest erau credincioşi, harnici, corecți şi nu înțelegeau de ce a fost Dumnezeu nedrept cu ei, iar pentru a înțelege trebuia demolată toată construcția ființei lor şi reclădită iar şi pe câte o cărămidă din construcție, ca să iasă altceva, trebuie să fie scris: iubire, iertare, înțelegere, blândețe, dăruire, mângâiere, căldură...

— Ce-i cu bunicii mei? a întrebat plin de îngrijorare Matei. Până la tren am timp să scot banii de la CEC şi să vi-i dau să li-i duceți dacă o duc greu.

Cu lacrimi în ochi nea’ Ghiță l-a sfătuit:

— Pune-ți cecul înapoi în geamantan! Sunt sănătoşi. Nu au nevoie de bani.

— Sigur sunt sănătoşi? Vă comportați ciudat.

Oamenii nu aveau curaj să-i spună adevărul despre bunicii lui. Nu voiau să-l rănească. Cea care a vorbit a fost Sanda. Era tânără şi nejudecată.

— Ce bani să le trimiți? Au spus prin sat că eşti vagabond prin Bucureşti, că furi, că ți-ai abandonat şcoala...

— Taci! au țipat părinții spre fată, dar era prea târziu. În fața lor un om se prăbuşea de durere. Le era greu să-l privească chircindu-se sub cuvintele otrăvite. Nu avea puterea pe care o avusese în ziua când i-a spus bunicului că într-o zi îi va demonstra că nu e de nimic şi nici nu mai conta asta. Îşi simțea sufletul ca o cârpă strânsă în pumn de cineva apoi aruncată în picioarele trecătorilor din gară. Plângea cu capul în pumni şi întors cu spatele la oamenii ce-i aduseseră veşti de acasă. Of, de ce v-am întâlnit!... Ba, e bine că v-am întâlnit!... Am aflat adevărul!... Eu, de fapt, nu am avut niciodată pe nimeni! Pentru bunici am fost o povară, gândea între un sughiț de plâns şi altul.

Toți îl priveau muți de uimire. Durerea lui se transmitea şi la ei. O simțeau vie, ca o tăietură de cuțit sau ca o flacără ce te arde. Umerii lui zguduiți de plâns erau şi ai lor, suspinele şi lacrimile lui erau şi din pieptul şi din ochii lor. Sanda regreta că a vorbit mai ales că mama-sa o certa şoptit:

— Uite ce ai făcut? N-ai putut să-ți ții gura?

S-a dus spre el pentru a repara răul făcut şi pentru că nu-l mai putea suporta să-l vadă aşa. I-a pus mâna pe umăr timidă. Nu ştia cum să se poarte şi cum să facă un bărbat să nu mai plângă.

— Iartă-mă! Nu am vrut să te rănesc. Sunt tare proastă uneori.

Matei şi-a înghiţit lacrimile, apoi a privit-o. Era frumoasă şi tristă. Se simţea vinovată pentru suferinţa lui. Avea nişte ochi verzi de cer şi de mare amestecate în care el s-a înecat privind şi a vrut – în primul moment speriat de ceea ce i se întâmplă – să ţipe să-l salveze cineva, dar nu a mai ţipat când a realizat că-i bine să te îneci în ochii unei fete. I-a luat mâna de pe umăr şi i-a strâns-o în mâna lui uriaşă de miner şi bătătorită de muncă. I se părea că a strâns în palmă ca într-un cuib un puiuţ de vrabie, atât de mică era mâna ei.

— Nu am ce-ţi ierta. Ai spus adevărul.

— Dar te-a durut... a scâncit ea.

— Ai fi vrut să nu mă doară? a întrebat el neînţelegând ce-i cu fericirea şi cu beţia ce îl cuprinde la gândul că ea ar fi vrut să nu-l doară şi că îi pasă de el.

Ea nu a mai avut timp să-i răspundă căci a fost anunţată sosirea trenului lor. A urcat în tren împreună cu Alexandru după ce şi-au luat rămas bun de la familia lui.

În gară i-a murit ceva din suflet – iluzii, speranţe – şi i-a născut ceva în suflet. Amintiri au murit, amintiri s-au născut... Dor a zburat, dor a venit... Gara: locul nefericirii lui şi locul fericirii lui... În zgomot de roţi de tren inima îi cânta şi îi plângea în acelaşi timp... Trecutul se terminase. Nu mai era drum spre bunici şi spre sat. Prezentul era o mână în mâna lui ca un puiuţ de pasăre şi nişte cuvinte „dar te-a durut” şi nişte ochi verzi ca marea şi ca înaltul cerului când e furtună şi nu mai ştii unde-i una şi unde-i altul şi viitorul la care visa se lega de acest prezent.

Ei i-a scris scrisori din armată şi tot ei i-a trimis prin fratele ei optsprezece trandafiri de ziua ei, căci el nu a putut veni în permisie, iar când a venit pe ea a căutat-o la liceu căci nu avea pe nimeni pe lume la cine să se ducă şi oricum de altcineva nu-i era dor. Au mers la discotecă împreună şi la film. S-au plimbat în fiecare zi a permisiei lui. Noaptea dormea în parc pe bancă, dar ea nu ştia asta. Tot ce-şi dorea era să o vadă în fiecare zi a permisiei lui.

Înainte de a pleca iar în armată s-a dus în sat la mormântul mamei lui. De-abia acum îi era dor de ea. O înţelegea de ce greşise având părinţi cum a avut. I-a aprins lumânări pe mormânt şi a plâns. I-a privit fotografia de pe cruce. Era frumoasă, dar avea ochii trişti. A mângâiat-o blând cu mâna pentru a o găsi dincolo de sticla rece ce acoperea o poză pe fiinţa ce-i dăduse viaţă şi împărtăşise aceeaşi copilărie ca şi a lui.

— Nu mi te amintesc deloc. Ba da, am o firimitură de amintire. Mă ţineai în braţe şi îmi cântai. Îmi amintesc cum intrau razele soarelui atunci pe fereastră. Era ca şi cum el ar fi răsărit direct în casa noastră. Mi-ai sărutat degetele de la mână. Îmi amintesc ce-mi cântai, mamă. O, Doamne Dumnezeule! Chiar îmi amintesc... Dormi puiuţul lui mămica / Cât nu ştii ce este frica. / Dormi în braţe

la mama / Cât nu ştii că lumea-i rea... / Dormi cât eu te-oi legăna / Şi de rău te-oi apăra... A intrat bunicul şi a țipat la tine. M-ai lăsat din brațe şi ai plecat repede... Atât îmi amintesc. Te iubesc, mamă. Mereu mi-a fost dor de tine...

A privit apoi lumânările ce ardeau încet şi a căror flacără îi amintea de soarele din dimineața aceea când a răsărit parcă prin fereastră chiar în casa lor. O singură amintire cu mama şi cu soarele şi un cântec de leagăn...

— Iubesc, mamă... O iubesc pe Sanda. Nu ştiu ea ce simte. Când eram mic îmi era foame – bunicii m-au trimis flămând cu cârlanii în poiană la păscut – şi ea mi-a adus mămăligă cu halva...

El s-a oprit ruşinat din povestit. I se părea că cineva râde de el, dar nu râdea nimeni.

— Să nu râzi, mamă! A fost tare bună mâncarea aceea! A spus că altceva nu a găsit acasă. A urmat un moment de tăcere în care a aşteptat să vadă dacă mai râde cineva de el că a mâncat mămăligă cu halva, dar tot nu râdea nimeni.

— Vreau să mă căsătoresc cu ea. Vreau copii. Voi fi un tată bun. Jur, mamă! Nu-mi voi lovi niciodată copilul! Nu-l voi chinui, dar cel mai important, nu-i voi spune că-i de „nimica" şi că nu va ieşi „om" din el! N-am să-l cert niciodată la masă!

A tăcut când a observat razele soarelui coborând brusc peste el şi peste mormântul mamei. Era la fel ca în singura amintire ce o păstrase creierul lui despre mama, soarele răsărea lângă el, pentru el şi pentru amintirea mamei. Auzea glasul ei îngânând cântecul de leagăn.

Din armată i-a trimis Sandei presată într-o scrisoare o floare de colț ce o găsise pe munți – făcea armata la vânători de munte – şi ea a păstrat floarea aceea ca pe cel mai frumos şi scump dar. Altă dată i-a trimis o frunză de stejar tot printre foile scrisorii şi ea nu ştia ce-i cu ea. A învârtit-o şi pe o parte şi pe alta şi apoi a văzut că pe fiecare crestătură a frunzei era scrisă câte o literă. A citit literele, dar nu a înțeles nimic. Scria chiar aşa: !ADNAS, CSEBUI ET. Nu înțelegea şi pace. O fi ceva în altă limbă, şi-a zis apoi a observat semnul exclamării pus la început şi a înțeles că a citit invers. Din capătul celălalt mesajul scris pe frunză de stejar era: TE IUBESC, SANDA! A sărutat frunza şi a plâns de fericire apoi a pus frunza lângă floarea de colț.

La întoarcerea din armată s-au căsătorit. La naşterea fiicei lor, Diana, era deja şef de echipă în mină, iar când fetița a mers la grădiniță a terminat şcoala de maiştri. În adâncul sufletului lui încă mai avea de demonstrat ceva bunicului, de aceea la muncă trebuia să fie cel mai bun, ca soț şi ca tată tot cel mai bun. Când a avut loc un accident în mină a fost singurul miner ce s-a întors după colegul rămas rănit sub dărâmături şi riscându-şi viața a ieşit cu tot cu el la lumină. A fost tentat să-i trimită bunicului ziarul în care cu litere de-o şchioapă scria „Eroul" şi în care era vorba despre el, dar a renunțat. Încă nu se vindecase de

durerea cumplită din gară. De câte ori şuiera vreun tren şi el îl auzea simțea la fel de vie acea durere şi credea că nu-i va trece niciodată. Copilul din el încă nu se vindecase de trenuri trecând prin inima lui, de veniri şi plecări şi de foame de iubire. A primit toate insignele şi decorațiile ce le dădeau comuniştii pentru fruntaşii la muncă şi el ştia că el chiar le-a meritat. În mină nu te joci de-a munca. A fost şi printre minerii ce au făcut grevă şi a stat de vorbă cu Ceauşescu când acesta a coborât în mină să stea de vorbă cu ei, să vadă ce nemulțumiri au.

A fost cel mai mândru tată de pe pământ când fiica lui, liceeană, a fost premiată că a luat locul întâi pe țară la olimpiada de limba franceză şi aceea a fost ziua când s-a vindecat şi de trecut.

În vara ce a urmat a mers la țară, la bunici. Avea totul pregătit ca la carte: diploma lui şi articole din ziar despre el şi despre fiică. Voia să-i arate bunicului că poate fi mândru de el, că nu-i de nimica, că s-a descurcat. Să-i arate mândrețea lui de fată în care nu a dat niciodată o palmă şi la care nici nu a ridicat tonul măcar. Nu a arătat nimic bunicilor. Nu avea rost şi nu avea cui. Curtea era neîngrijită şi acareturile dărăpănate. Bunica nu avea dinți în gură şi nu vedea aproape deloc, iar bunicul tremura din toate încheieturile şi pentru a merge se ținea de baston. I-a cuprins în brațe cu sete. I-a fost dor de ei. Spera că şi bunicilor le-a fost. Nicio clipă nu şi-a dat seama că doar el întinde brațele să cuprindă şi că doar el vorbeşte.

Oare de ce avem nevoie să ne recunoască şi să ne accepte cei ce ne-au crescut mai mult decât oricine de pe pământ?! Oare de ce ne întoarcem la ei cerşind să fim aceptați?! Este în ființa noastră ceva neîntreg dacă nu ne recunoaşte ca oameni adevărați cei ce ne-au dat viață sau ne-au crescut. Poate să mă recunoască toată lumea şi dacă mama nu mă vede parcă nici n-aş fi... Poate să se închine lumea la mine ca la un sfânt şi dacă pentru tata nu sunt nu contează deloc închinarea lumii... Poate să mă iubească mii de oameni şi dacă nu simt dragoste părintească mă simt de parcă nu aş simți dragostea lui Dumnezeu.

— Uite fiica mea, Diana! Pe Sanda o ştiți.

Bătrânii au privit cu amărăciune spre domnişoara ce le era strănepoată şi spre Sanda. Nu le-a cuprins şi nici nu au arătat vreun semn de bucurie că le vede. Acum vedea şi Matei că ei se comportă ca sub anestezie.

— Uite ce s-a ales de gospodăria noastră, băiete! Nu ți-a fost ruşine să nu dai atâția ani un semn de viață?! Să te gândeşti că ne eşti dator! Te-am crescut şi te-am hrănit atâția ani!

Matei simțea cum i se rupe sufletul în bucăți. Din nou era în gară şi prin inima lui treceau trenuri. Nu plângea, dar de certat se certa.

Oare de ce am sperat că va fi altfel?! Doar bucuria revederii fără reproşuri şi fără cuvinte grele, fără trecut dezgropat şi fără amintiri ce dor!? Să fi fost azi doar soarele răsărind prin fereastră direct în casa lor.

— Ai venit că vrei să pui mâna pe casă! a țipat bătrânul brusc lămurit de ce a venit copilul rătăcit prin lume înapoi pe la ei.

Matei simțea că cerul i s-a prăbuşit pe cap şi îl apăsa rău de tot. I-a trebuit un moment de respirat adânc ca să poată vorbi.

— Am venit să vă văd. Nu vreau casa. Am tot ce-mi trebuie, slavă Domnului!

Vorbea moale şi nu simțea ură şi se gândea că nu-i normal să simtă aşa. Simțea milă, milă infinită față de bătrânii ăştea ce unul nu vedea, altul de-abia mergea…

— Să plecăm, s-a adresat soției şi fiicei ce îl priveau împietrite. Nu mai avem ce face aici.

Bătrânii i-au urmat ținându-se unul de altul până la poartă.

— Diana, lasă din maşină tot ce le-am adus.

Fata a pus lângă poartă sacoşele cu alimente şi haine ce le adusese pentru bunici.

Matei a urcat la volan şi aştepta ca fata să termine de lăsat bagajele.

— De ce ai venit până la urmă? a întrebat bunica bănuitoare.

A fost tentat să nu răspundă nimic. Fără a-i privi le-a răspuns totuşi.

— Să vă văd. Îmi era dor de voi. Sunteți singurele mele rude. Voiam să vă cunoască fiica mea.

— Nu voiai casa? a întrebat tot neîncrezător bătrânul.

— Nu. Nu o voiam, dar nu mai contează. Să plecăm.

Înainte de a închide uşa l-a auzit pe bătrân spunând:

— Am citit articolele din ziar despre tine.

— S-a lăudat la tot satul cu ele, a adăugat bunica moale.

Motorul maşinii s-a oprit. Matei încă nu avea curaj să-i privească. Oare erau în cuvintele lor o frimitură de iubire?!

Dacă i-ar fi privit şi ar fi văzut că nu-i gram de iubire ci doar i s-a părut n-ar fi putut suporta asta aşa că a pornit maşina. În oglinda retrovizoare a văzut din întâmplare, căci era atent doar la condus, cum bunica îşi şterge ochii cu colțurile baticului şi cum bunicul şi-a plecat capul în pământ. Le era tare milă de ei.

Peste o săptămână a venit iar singur. Bunicii l-au îmbrățişat şi au plâns. O duceau greu. Au dat casa în scris unui nepot cu condiția ca acesta să-i ajute, dar el după ce s-a văzut cu actele în mână nu a mai trecut pe la ei. Aştepta să moară ca să vină să-şi ia în primire casa. Era totuşi bine că în actul de vânzare-cumpărare au pus o clauză că nepotul intră în stăpânirea casei după moartea bătrânilor căci dacă nu o puneau acum erau pe drumuri.

— Tu nu veneai… Nu aveam pe nimeni… Am crezut că ne va ajuta el… s-a scuzat bătrânul.

— Am să vă iau la mine să vă caut. Să văd ce ai la ochi bunico şi să văd ce-i de făcut cu oasele matale.

— Dar acum am dat casa. Tu nu mai ai nimic aici.

— Nu am venit pentru casă. În relația dintre părinți şi copii, bunici şi copii nu-i pe primul loc casa, moştenirea, averea.

— Dar ce-i? au întrebat bătrânii.

— E iubirea. Necondiționată, totală, veşnică.

Şi-a dus bunica la operație de cataractă şi odată cu vederea a început să vadă ceva ce niciodată nu a vrut să vadă. Pe bunicul l-a dus la reumatolog şi după tratament şi balneofizioterapie a început să meargă mai bine. Unul mergea mai bine, celălalt vedea mai clar, dar era mai mult decât vindecarea trupului în toate astea, căci a merge bine era legat şi de suflet la bunicul, iar a vedea la bunica tot la fel.

Bunica îşi iubea strănepoata cum nu şi-a iubit niciodată fiica sau nepotul şi îi împletea haine; bunicul aduna ouăle din cuibar şi le strângea cu grijă pentru strănepoata lui dragă şi era în gestul lor nu a da, ci dăruire din iubire.

— Să te judeci cu nepotul şi să stricăm actele, Matei! Vrem să-ți lăsăm casa ție! i-a propus bunicul după câțiva ani.

— Am tot ce-mi trebuie. Nu am venit la voi pentru casă. Actele nu se pot strica. Nu ați pus nicio clauză de întreținere. E un act clar de vânzare-cumpărare.

— Dar tu meriți casa!

O undă de amărăciune i-a umplut sufletul, dar a alungat-o. Atât de târziu şi-au dat seama bunicii că şi el merită ceva pe lume.

Fiica îi era studentă la drept în anul trei când a venit revoluția. A fost fericit atunci pentru că vremurile se schimbaseră. Nu mai era ca în urmă cu douăzeci de ani când a început el să lucreze în mină şi nici Ceauşescu nu mai era cel ce dăduse mâna cu el în mină. Lipsa alimentelor, a căldurii în casă, a buteliilor pusă alături de proslăvirea conducătorului iubit de ziare, televiziune, radio îl înfuria. S-a bucurat atunci că a venit libertatea, dar bucuria nu a ținut mult, căci nu libertate adevărată a primit neamul lui ci o robie mai grea decât cea de dinainte. Încet i-a înflorit în suflet în loc de crinii speranței cucuta deznădejdii. Cei ce au ajuns la conducere după Ceauşescu nu îi semănau nici cât o unghie acolo unde el avea certe calități. Cu el nu se putea nici măcar glumi în legătură cu ceea ce era sfânt pentru neam, ca independența, suveranitatea, integritatea teritorială, nesupunere politică şi economică, dar cu cei ce au urmat da. Venise vremea când totul e discutabil sau negociabil. Istoria se rescrie şi în ea nu încap dacii şi nici Tărtăria cu cea mai veche scriere din lume.

Se prăbuşea țara şi se prăbuşea şi el. A fi miner era o ruşine şi nu-i convenea asta. Soția s-a îmbolnăvit de cancer la sân, fiica a absolvit dreptul şi neavând bani pentru angajare – ştia sigur că dacă rămâneau comuniştii copilul

lui ar fi lucrat în magistratură şi nu pe bază de pile ci pe baza ştiinţei de carte – a plecat la muncă în Franţa, iar el din „erou” şi om mândru de munca şi hărnicia lui era transformat într-un paria la fel ca toţi ortacii.

Analiza atât cât îl ducea priceperea tot ce s-a întâmplat cu mineritul şi cu minerii... Minerii au fost folosiţi şi manevraţi de Iliescu la început, apoi au ajuns la violenţe după ce au fost culpabilizaţi şi denigraţi grosolan. Radu Vasile – prim ministru chinuit de poezie, Radu Berceanu şi Emil Constantinescu nu erau Ceauşescu să coboare în mină şi să discute cu minerii ce nu cereau altceva decât dreptul la muncă şi să fie plătiţi omeneşte. Noii ciocoi, ce-i ce ridică „pentru orice ţâţă botul” (Tudor Gheorghe) nu se coborau până la nivelul unei fiinţe „negânditoare” ce trebuia să stea ca o cârtiţă sub pământ fără să i se audă vreodată gura. Când trăieşti din sudoarea şi din truda unui neam nu ai voie să fii disprețuitor sau îngâmfat, nu ai voie să umileşti şi să jigneşti, nu ai voie să interzici manifestaţii ale muncitorilor sătui de sărăcie, mizerie, foame... După Costeşti şi Stoieneşti a urmat lichidarea totală a mineritului în România şi dezintegrarea sindicatului minerilor, cel mai puternic şi mai de temut sindicat. Era o forţă de nestăvilit şi fără frică şi aşa ceva era inadmisibil pentru lumea ce se construia. Nea’ Matei avea convingerea că mineritul a fost distrus – ca toată industria românească de altfel – la comanda şi dirijat de forţe externe. Banca mondială, fondul monetar internaţional demonstrau că mineritul este nerentabil după ce au făcut leul un biet firfiric şi în urma unei aparenţe de ajutor financiar au cerut guvernelor ce au condus România să închidă mine rând pe rând şi boii de la conducere, rar din prostie, mai des pentru că şi-au primit partea leului, au executat tot şi acum România importă cărbune din Polonia sau alte ţări la un preţ mai mare decât preţul cu care era produs în ţară. Minerii nu mai există deloc. Cum o să-i judece pe ăştia istoria?! Că împuşcat ca şi Ceauşescu e prea puţin... Ce merită cei ce au făcut ca adevăr de căpătâi pentru un neam cuvintele: Munţii noştri aur poartă / Noi cerşim din poartă în poartă?

Nea’ Matei a pierdut bani la caritas şi şi-a pierdut şi soţia. Fiica îi rătăcea prin lume şi el îşi mai amintea rar de faptul că a fost olimpică. Mult mai des îi sărea în ochi cu totul altceva. Un fost coleg de-al ei de liceu ce avusese tot timpul probleme cu miliţia ba pentru scandal, ba pentru comportament obscen şi o dată şi pentru tentativă de viol, devenise după revoluţie un fel de celebritate locală. Transformase vechile probleme cu miliţia în oprimare de către regimul comunist şi îşi fabricase trecut de dezident. Intrase într-un partid şi cu aura de victimă a regimului trecut urca...

Uneori nu-i venea a crede când îi vedea poza prin ziare. Ştia că mereu i-a spus Dianei că nu are ce căuta în prezenţa acestui coleg, că trebuie să-l evite. Tot de la Diana ştia că la sfârşitul fiecărui an era în situaţia de a rămâne repetent, atât de multe corijenţe avea. Nu mai înţelegea nimic şi dacă înţelegea ceva ar fi

vrut să nu înțeleagă. Lumea era întoarsă cu fundul în sus. Tot ce a sădit în fiica lui a fost fără rost... Alții nu au sădit nimic şi culegeau roadă bogată... Ce vremuri tulburi!

Într-o zi a văzut iar poza personalității locale în ziar. A citit curios articolul. Voia să vadă ce a mai realizat. De data asta nu era vorba de nicio „măreață înfăptuire" ca om la conducerea județului, ci de cu totul altceva. Omul era proslăvit în ziar ca mare poet, îşi lansase prima carte de poezie. Nea' Matei a găsit până la urmă cartea cu poezii, o broşurică minusculă. Era curios să vadă cum scrie şi ce. Erau acolo, în carte, cuvinte bolovănoase şi fără rost, ce nici măcar nu miroseau a poezie. A râs când a citit un vers bolnav: Să facem sex pe săturate... apoi a închis cartea. Şi în poezie pătrunsese spiritul vremurilor pe care le trăiau. Nu iubire, nu vise, nu lună şi nu stele, nu Eminescu şi nu plumb Bacovian şi nici „mucegaiurile" lui Arghezi ce zugrăveau urâtul lumii... Şi în poezie nu mai era nimic sfânt ca peste tot în viață. Senzația că totul este un noroi şi o viermuială în acelaşi noroi îi făcea rău.

Oare strica puțină cenzură?!... Oare nu era bine ca să fie opriți de cineva?!... Poți să-ți scremi cuvintele şchioape, nimeni nu te opreşte oricine ai fi şi orice ai fi, dar pe tine ziarist – autointitulat soldatul de pază al democrației – cine te pune să lauzi?! se întreba nea' Matei habar neavând că personalitatea locală spunea: Dacă le dau ziariştilor o masă mă pupă unde vreau eu şi când vreau eu! Eu am o slăbiciune pentru ziariste... Sunt atât de pătimaşe...

Oare cine să le spună că li-i destul mărirea lumii, măcar poezia să o lase poeților. Dar mai există poeți adevărați?!... Or fi, dar mor de foame sau rătăcesc prin lume, iar cei rămaşi acasă visându-se poeți îşi publică cărțile pe spinarea bietului popor ce nu mai înțelege de ce până şi poezia slujeşte minciunii şi de ce dreptatea stă plângând la poarta lumii...

Era vreo diferență între ei şi Ceauşescu?... Nu se visează şi ei savanți în toate domeniile, nu cheltuie şi ei la fel ca el? Nu au acelaşi aer că sunt deasupra lumii şi că nimic pământesc nu-i atinge?

Şi totuşi era o diferență. Ceauşescu era mai bun. Avea şi calități. A fost bărbat când a coborât singur în mină să discute cu minerii. Cei ce i-au urmat, mai mulți şi mai lacomi, cheltuie cu mai puțină milă decât el averea unui neam ce s-a clădit prin trudă şi prin sacrificii şi pentru că nu li-i destulă funcția în care au ajuns vor să fie şi poeți, şi scriitori... să apuce tot ce-i de apucat. Nimeni din neamul lui Ceauşescu nu s-a visat poet şi dacă s-a visat, cineva a avut grijă să-i spună la timp să lase visul să fie doar vis ca să nu se facă de ruşine...

În seara când a citit poeziile personalității ajunse democratic la conducerea județului, a ieşit să bea ceva în oraş. Soție nu mai avea, fiica era plecată, miner nu mai era, aşa că trebuia să-şi omoare timpul cu ceva. Nu mai era maistru în mină, ci „disponibilizat", asta era meseria lui. Un fel de specie ciudată de a fi

nimeni, de a ți se spune printr-un cuvânt pompos că mâinile tale nu mai au dreptul la muncă, că tu nu mai foloseşti la nimic, asta însemna să fii disponibilizat.

Şi-a înecat amarul în băutură. Încă mai visa că fiica lui va veni acasă şi va lucra ca avocată sau judecătoare. Poate a strâns bani destui muncind în Franța ca să poată da dreptul pentru un post.

Auzea pe cineva şoşotind în spatele lui, dar nu lua în seamă chicotelile. Era o epavă umană, era un disponibilizat... Nu mai avea dreptul să lucreze şi nici să audă sau să vorbească.

— Fiică-sa e prostituată în Franța. A întâlnit-o fiul meu pe străzi...

Oricât de beat era şi de absent la viață, a tresărit auzind cuvintele. Nu cred că e vorba de fiica mea, a gândit.

— Fiica lui nea' Matei. Maistru meu de la mină... A fost olimpică...

Din nou era în gară. Trenuri treceau prin inima lui. Plângea şi el a crezut mereu că nu mai poate plânge. Un vers bolnav îi şoptea diavolul în ureche: Să facem sex pe săturate... şi el plângea ca un copil cu capul pe masă şi se ruga de Dumnezeu să-l ia şi să nu mai simtă durerea...

A plecat din oraş tocmai în nordul Moldovei, la Mălini, unde nimeni nu-l cunoştea şi a crezut că a lăsat în urmă durerea, dar ea venise cu el. Era în sufletul lui, în capul în care îi suna mereu un vers blestemat.

— Soția mea citea mult. Îi plăcea Balzac – mie mi se părea plictisitor – şi Victor Hugo, îi spunea uneori nea' Matei Marianei.

— Dar dumneavoastră citeați?

— Da. Citesc orice, dar îmi plac mult scriitorii ruşi Tolstoi şi Dovstoiewski. Cartea mea de suflet e „În căutarea timpului pierdut" de Marcel Proust.

Mariana l-a privit neîncrezătoare – ştia despre mineri doar ceea ce auzise la tv şi ce citise în ziare şi până şi o „deşteaptă" ca ea a fost vrăjită de puterea presei şi îşi făcuse impresia că minerul e o ființă brutală, înapoiată, bună numai pentru muncă grea şi obligatoriul analfabetă – dar omul nu i-a văzut neîncrederea din privire şi a continuat.

— Mi se pare că a fost scrisă special pentru mine. Mă simt personaj acolo. Şi eu sunt un om în căutarea timpului pierdut...

Neîncrederea Marianei a dispărut din privire şi şi-a făcut loc admirația. E clar că omul ştia despre ce vorbeşte.

— Îmi place şi astronomia.

Asta ştia Mariana. Mihăiță,băiatul ei, o înnebunea vorbindu-i despre Carul Mare, Carul Mic, Calea Lactee, boltă cerească şi solstiții şi îi arăta seara toate stelele pe care le cunoştea şi toate astea le învățase de la nea' Matei.

Mariana îl lăsa să se joace cu copiii ei şi stătea de vorbă cu el cât de des putea. Îl făcea să se simtă mai mult decât angajat al lor. El făcea parte din

familie. Copiii ei îi erau nepoți, la masa lor şi în casa lor putea veni oricând şi mânca. O vorbă bună găsea mereu la Mariana şi ea simțea că el vede în ea fiica lui rătăcită prin lume despre care nu vorbea niciodată.

Mihai a cumpărat mânzul pentru Mihăiță, iar nea' Matei a promis că îl va creşte şi îl va îngriji, iar când va fi suficient de mare îl va învăța pe Mihăiță să călărească pe el. Copiii i-au pus numele Fulger pentru că era negru cu un semn alb în frunte ce semăna cu un fulger. Mariana i-a spus Stela de cum l-a văzut prima dată căci avea ceva acel mânz ce-i amintea de prietena ei de la cămin. Ceva la ochi şi ceva la coama zburlită îi amintea de Stela. În timp, când mânzul a demonstrat tuturor că este de neîmblânzit şi de neatins, i s-au potrivit amândouă numele. Nimeni nu se putea apropia de el şi nici nu se punea problema să fie călărit sau învățat să tragă la căruță pentru a fi pus la muncile gospodăriei. În el nu exista nimic dintr-un animal domestic. Toată sălbăticia neamului de animale din care se trăgea renăştea în el. Mihai hotărâse să îl vândă căci devenise un pericol pentru copii.

Privea pe geam speriat la sălbăticiunea scăpată din greşeală din grajd şi de frică nu se putea mişca. Cu mintea înceţoşată de frică se gândea la nea' Matei ce făcuse greşeala să scape mânzul afară şi la faptul că trebuie să fugă şi să facă ceva şi totuşi nu putea. Se blocase.

A văzut-o pe Mariana fugind spre cal şi nu-i venea a crede. Şi pe copii îi vedea îngrămădiți unul în altul la colțul casei şi voia să fugă la ei, dar îi erau picioarele amorțite de frică... şi nici timp nu avea destul să ajungă.

Nu Mariana, ci o străină a sărit şi a prins din aer capătul hățului rupt de animal apoi trăgându-l în jos l-a obligat să vină cu picioarele pe pământ şi să nu mai lovească cu picioarele aerul. Mânzul a încercat să sară iar în aer, dar o lovitură puternică de pumn dată exact pe locul unde avea semnul fulgerului l-a oprit. Nici Marianei nu-i venea a crede că poate lovi cu atâta putere, dar ştia că a lovit tare căci o durea pumnul.

Animalul a devenit brusc blând şi a urmat-o până în pragul grajdiului de unde l-a preluat nea' Matei.

— Am lăsat uşa deschisă să se aerisească cât rânesc şi el a rupt hățul şi a ieşit afară, a explicat omul.

— Bine că nu s-a întâmplat nimic. Mi-a fost teamă să nu lovească copiii. Leagă-l la loc. Am să-i spun lui Mihai să-l vândă cât mai repede.

— Sunteți tare curajoasă. Eu am rămas blocat în prag şi nu ştiam ce să fac. Doar vă priveam.

Mariana a plecat spre casă fără a-i spune ceva.

— Superfain! a țipat Mihăiță şi a oprit-o în prag şi a făcut spre ea semnul acela cu mâna strânsă pumn şi cu degetul mare întins în sus. Mi-a plăcut faza. Aş vrea s-o mai văd o dată.

Mariana a început să râdă şi şi-a îmbrățișat copiii. Lor le-a fost dor de ea şi ei de dânşii. Ştia că trebuie să le dea o explicație.

— În ultima vreme m-am purtat cu voi cam... cam... „naşpa" – folosi ea un termen la modă de-al copiilor ei ce-l întrebuințau pentru a defini situațiile ce nu le conveneau. La şcoală era uneori naşpa, la treabă tot naşpa, iar la teme multe naşpa de tot.

— N-am fost o mamă prea bună... continuă Mariana stânjenită şi neştiind cum să le explice copiilor ce s-a întâmplat cu ea.

— Ştim, mami. Ne-a spus tati că atunci în pădure aveai un copil în burtă şi a murit, iar tu ai plâns după el. Tot tati a spus că îți vei reveni şi a avut dreptate, a spus Mădălina dintr-o suflare.

Nu mai era nimic de spus. Copiii ei înțelegeau tot. Au intrat fericiți în casă.

Mihai a rămas tot lângă geam. Îl uimise curajul soției lui. Iar a reacționat cum nici nu-şi imagina el. Dar altceva mai văzuse tot privind pe geam şi l-a pus pe gânduri. A văzut cum îi priveşte nea' Matei soția în timp ce aceasta îmblânzea mânzul. Sigur nu a fost o părere. Era în privirea lui ceva nebulos, ceva neclar, ce nu mai văzuse Mihai niciodată în ochii lui ce erau mai tot timpul plecați în pământ. A văzut în ei dorință şi admirație... dar mai mult decât atât era în ei cioburi de ură...

Mi s-a părut... Sigur mi s-a părut... E imposibil!... a exclamat şi a plecat de la fereastră.

Îşi auzea copiii râzând prin casă cu mama lor şi nu se putea duce la ei. Voia să se liniştească mai întâi. Bătăile inimii să se potolească şi creierul ce i-o luase razna să vină în granițe normale. A fost o părere din cauza fricii, dar şi din cauza curajului Marianei. În fond eu şi el am reacționat la fel: ne-am blocat privind la ea.

... Important e că şi-a revenit. În casă la mine e iar veselie. Râsul ei luminează casa, îmi face copiii fericiți şi mă face să mă grăbesc spre casă de pe drumuri...

Mergând spre camera de zi, acolo unde era pianul, a auzit-o pe Mădălina rugându-se:

— Cântă ceva, mami! N-ai cântat niciodată de când tata a adus pianul.

— Mai bine mai vorbim. Mi-a plăcut tare mult faza cu mânzul. Când începe şcoala mă laud la toți colegii, mami.

Mihai îi privea din prag cum stau pe covor şi se simțea fericit. Adunase ceva avere – îi mergea mintea la asta – dar adevărata lui avere era acolo, în fața lui pe un metru pătrat de covor, cealaltă avere era pentru a le face lor viața lipsită de griji şi furtuni.

— Lăudărosule! Atâta ştii să te lauzi! a țipat Mădălina spre Mihăiță şi acesta i-a răspuns imediat.

— Şi tu te lauzi! Nu le spui tu mereu prietenilor tale: Uite ce pantofi mi-a luat mami, uite ce rochie, uite ce cercei! Nu te lauzi tu că ai ochii tatii, dar în rest semeni tot cu mama şi nici măcar nu-i adevărat!

— Eu spun adevărul! Tu te lauzi când spui că te faci om de afaceri ca tata şi că o să ai maşină ca a lui! N-ai spus tu la Paşti că ai costum la fel ca tata?!

— Dar era adevărat, miorlăi Mihăiță aproape de plâns apoi o lovi cu furie pe soră-sa cu piciorul. Îi era ciudă că auzise ce discutase el cu prietenii lui, dar şi mai ciudă că desconspirase asta în fața mamei.

Mădălina l-a lovit la fel de repede înapoi. Era mai mare şi nici nu se gândea să se lase lovită de un mucos.

— Au! Eu nu ți-am dat aşa de tare!

— Încetați! Vă rog încetați, se ruga Mariana de copii fără a fi auzită.

Şi unul şi altul plângeau şi îşi aruncau cuvinte cu care să se rănească.

— Tu te-ai lăudat că te faci psi... psi... (Mihăiță nu reuşea să pronunțe cuvântul corect şi ca să scape de ironiile Mădălinei a încheiat evitând cuvântul)... te faci ca mama...

— Şi tu te-ai lăudat că ai fost la vânătoare cu tata...

Ochii Marianei au găsit ochii lui Mihai ce din prag privea râzând cearta copiilor lui. Nici nu ştii cât de mult suntem modele pentru copiii noştri şi cât de mult ne copie aceştia... îi scrisese Mariana cândva într-un bilețel lăsat la gâtul păpuşii şi acum ascultându-i certându-se descoperea că ea îi spusese atunci un mare adevăr.

Copilăria şi copilul din noi nu moare niciodată. Întreaga noastră viață cu fericire, cu nefericire, cu împliniri sau eşecuri e legată de copilărie şi de ceea ce ni s-a întâmplat atunci. Eu voi fi până la moarte un copil ce cerşeşte iubire... i-a spus altă dată şi el văzând-o aşezată între copiii ei, a intuit că şi ăsta e un mare adevăr. Avea ceva de copil în ciuda vârstei, poate nevinovăție, poate imposibilitate de a accepta lumea cu bunele şi cu relele ei, poate un fel de a se închide într-un turn în care nu primea decât partea luminoasă a lucrurilor şi peste toate astea chipul ei ce refuza să devină matur, ci părea de copil... Ochii ei erau luminoşi ca şi cei ai copiilor, ca ei râdea şi ca ei se bucura, şi tot ca ei plângea...

— Încetați! Gata! a poruncit Mihai din prag şi a oprit gâlceava copiilor ce nici nu auzise vocea mamei când le-a spus acelaşi lucru, dar care au reacționat imediat la cuvintele tatălui.

— Tati, mama e super! Dacă ai şti că a putut să-l oprească pe Fulger când sărea prin curte! A fost superfain!

Băiețelul a făcut şi spre tatăl lui acelaşi gest cu mâna pe care îl făcuse şi afară spre mama.

Era prima dată când băiatul se lăuda şi cu mama. De obicei tata era subiectul lui preferat. Cu el se identifica.

— Am văzut pe geam. Chiar a fost... Mihai negăsind cuvântul potrivit a făcut şi el acelaşi gest cu mâna apoi a înaintat spre ei şi s-a aşezat şi el pe covor.

Peste sat se auzeau tobe bătând. Cântec de fluier şi trompetă urca până pe munți. Bradul de lângă pian umplea casa de miros de cetină. Focul din şemineul zidit din piatră împrăştia căldură. Umbrele petalelor focului jucau pe tavan.

Brusc a coborât peste ei alt timp. În mijlocul iernii le era cald. Când atâția români rătăceau prin lume şi uitau limba română, obiceiurile şi locul de unde au plecat sau nu le uitau şi le purtau în suflet ca pe o rană veşnic deschisă lor nu li se luase asta. Aveau familia întreagă, aveau munții cu brazii în spatele casei şi Suha curgând tot în spatele casei şi curgerea ei era uneori bocet după cei plecați prin străini.

Mulți, foarte mulți mălinari au umplut lumea şi aproape toți la Anul Nou făceau tot ce puteau să vină acasă. Se mascau şi jucau aşa ca nebunii. Nu oboseau şi nici măcar foame nu le era. Porneau cu întregul alai de măşti din Prund, undeva pe malul Suhei unde se făcea în fiecare sâmbătă târg şi identificându-se total cu masca, îmbrăcând odată cu ea alt suflet, coborau ritualic în timp până la începutul lumii când dacii au venit pe pământ, erau irozi, toboşari, moarte, urşi, cai, capre, cerbi. Întorşi în timp se împărtăşeau cu nemurire şi jucau neobosiți o noapte şi o zi. Întregul alai pleca însoțit de focuri şi de muzică spre centrul Măliniului unde era parada obiceiurilor de An Nou şi după aceea plecau prin sat.

În fiecare an filmau tot acest spectacol începând cu plecarea din Prund şi apoi întreaga desfăşurare a spectacolului din centru satului. Până şi mersul pe drum îl filmau. Focurile, moartea cosind cerul şi timpul, capre şi irozi frumoşi ca nişte îngeri şi toboşari strigând:

Frunzuliță di-un dudău
De-ar fi tata Dumnezeu
Să curgă dorul pârău
Şi la vale să stau eu

Să umple sufletul meu... erau prinse acolo pe casetă.

În lume, peste an, când dorul de casă părea de neastâmpărat, când nici banii din cont, nici maşinile, nici casa luxoasă nu mai însemnau nimic pe lângă atâta înstrăinare, ca să se liniştească, să-şi astâmpere dorul şi să-şi facă inima să nu mai plângă priveau caseta şi o făceau întotdeauna plângând. Puneau degetul pe imagini: ăsta e Vasile, ăsta e Mitică – e în Spania acum, ăsta e Toader – am auzit că a murit în Israel, ăsta e frate-miu Gheorghe din Anglia, uite casa lui uncheşu' Petrea, uite casa bunicii Teodora – a murit şi ea anul ăsta şi nu m-am putut duce la înmormântare. Uite... uite... uite... Priveau la bucățele de acasă şi ascultau şi nu orice, ci strigături colosale, că nu-i de ici de colo să strigi la Anul Nou şi să-ți doreşti să fie tata Dumnezeu. Aveau pe casetă leac pentru dor şi

totuşi nu se lecuiau privind căci dorul din ei devenea mai mare şi dacă le-ar fi putut creşte aripi în acea clipă ar fi pornit zburând spre sat. Până la urmă Creatorul le împlinise dorința strigăturii: dorul devenise pârău şi le cursese direct în suflet... dar oare se împlinise şi prima parte a dorinței!? Sigur se împlinise. Când dăinui ca neam de când e lumea aproape miraculos, când mor imperii şi altele se nasc în jurul tău şi iarăşi mor şi tu o țară cât o lacrimă rămâi, când nu ai sărbători pentru descălecat căci tu eşti pe pământ la fel de veşnic precum apele şi munții, când dacă nu era Ştefan cel Mare şi vitejilor lui Europa asta, ce ne învață acum standardele ei cu aer de stăpân, ce nu ne primeşte în ea până nu avem până şi wc şi chibrituri potrivit normelor ei, ar fi dansat din buric îmbrăcată în şalvari şi s-ar fi închinat la semilună şi ar fi recitat coranul în loc să învețe pe alții despre „înaltele-i valori", când ai străbuni ce credeau în nemurire şi plecare în cer cu mult înainte de apariția creştinismului sigur ți-e tată Dumnezeu şi te ocroteşte lumina. La Ocrotitorul lui Ştefan şi la Cerul în care îşi trimeteau dacii soli trebuie să ne rugăm acum ca să nu devenim cu toții rătăcire. Până şi de pământ şi de codru trebuie să ne rugăm – că prea ne-a iubit şi ne-a ocrotit atâția ani – să ne țină ei legați dacă noi de greul vieții ne smulgem, căci nelegați de pământ şi de copac, de frunză şi de iarbă nu putem dăinui... Să nu ne vindeci, Doamne, niciodată de dor! Să ne iei casele dacă trebuie să ne iei ceva că sunt doar piatră şi piatră se mai găseşte, să ne iei maşina că-i doar fier şi fier se mai găseşte, să ne iei curentul electric, că există candelă şi stele şi soare ca să lumineze, dar dorul să nu ni-l iei că dor nu se mai găseşte! El nu e piatră, el nu e fier, el nu e ceva ce mai găseşti pe pământ şi dacă ni-l iei murim, căci dorul e sufletul neamului românesc.

Mariana era cea mai conştientă de darul ce i s-a dat, ceilalți luau totul de-a gata fără a fi conştienți de prea multul din viața lor.

Ea deja se gândea la ce va scrie despre toate aceste sentimente şi despre fericirea de a avea acasă. Pentru prima dată realiza că nu a fost o victimă a sorții, ci un ales să învețe mai mult şi să înțeleagă.

Dacă nu mi-ar fi fost dat să trăies singurătate, înstrăinare, lipsă de iubire când le-aş fi primit nu aş fi ştiut ce înseamnă şi cât şi nu le-aş fi prețuit la justa lor valoare. Cum aş fi recunoscut „acasa" dacă nu aş fi trăit ani întregi fără ea?! Cum să recunosc iubirea dacă nu aş şti ce înseamnă lipsa ei!? Până şi lumina o înțeleg privind spre întuneric. Totul mi s-a dat cu un rost; nu a fost un chin şi o zbatere inutilă, de aici probabil izvorăşte pacea mea, lipsa de ură şi de răzbunare, puterea de a ierta şi a înțelege. Fără mama Marieta, Cruela, țiganca de la cămin, şefa de la CAP, gazda mea lecția şi înțelesul nu ar fi fost întreg. Dacă nu aş fi trăit tot, jocul nu ar fi fost complet şi lecția neîntreagă şi se putea ca atunci când venea acasă la mine eu să nu o recunosc... nici iubirea să nu o prețuiesc... Dacă n-ai fost niciodată flămând şi nu ai mâncat niciodată ceva ce alții au aruncat

cum să ştii cât e de mult o masă plină şi bogată!? Cum să ştii ce-i lumina dacă nu ai orbecăit speriat şi singur prin întuneric?!

— Am ceva de scris, a spus şi s-a ridicat brusc să plece. Voia să nu uite ideiile ce-i umpluse sufletul şi creierul de când a auzit tobele bătând peste sat.

Mihai a prins-o de mână.

— Nu azi, Mariana! E Anul Nou! De-abia ți-ai revenit. Cântă ceva, te rog!

Când vreau să scriu nu am An Nou, nici Paşte şi nici măcar familie. Sunt eu, cuvintele şi Dumnezeu... şi împăcarea sau gâlceava dintre noi... gândi Mariana.

Cu voce tare nu a spus nimic, doar a privit ochii lui Mihai plini de rugăminte şi apoi pe ai copiilor.

Bărbatul aştepta încordat un răspuns. Ştia că nu renunță niciodată la scris şi el înțelegea asta, dar acum ar fi vrut să renunțe. Să înțeleagă că ar fi o exagerare din partea ei ca după luni întregi de boală în ziua când şi-a revenit să se închidă în cameră pentru a scrie. El şi copiii meritau acea zi.

— Am să cânt, dar nu mai ştiu aşa bine. Aproape am uitat tot. Sunt mulți ani vreo nouăsprezece-douăzeci de când nu am mai cântat.

— Încearcă, mami, au încurajat-o copiii amândoi odată.

A atins cu emoție clapele. Degetele îi tremurau. Note stridente au zburat prin cameră de parcă erau păsări speriate de uli.

— Nu pot! Nu mai ştiu!

Mihai o privea plin de iubire şi de compasiune. Înțelegea că este în neputința ei de a cânta nu uitarea notelor, ci imposibilitatea de a se întoarce în timp. Dacă putea cânta la pian, acelaşi pian din copilărie, însemna că s-a împăcat total cu trecutul, cu soarta.

Curios că în ceea ce voia să scrie şi în gândurile ei a fost tocmai iertarea, înțelegerea şi împăcarea cu soarta. Acum, dacă nu putea cânta, dacă încă mai simțea durere, lecția nu a fost întreagă...

Mihai i-a pus mâinile pe umeri şi o mângâia blând.

— Poți cânta, chinezoaică. Sigur poți.

Îşi amintea de ziua în care s-a întors acasă cu bunicul de la lecția de balet şi de la mormântul bunicii şi cum a fredonat urcând scările casei Mozart apoi a urmat plecarea la cămin, apoi de ziua în care, după ce a venit fiica gazdei şi a vorbit cu ea, a plecat cântând tot aceeaşi melodie ca să-şi cumpere pâine, dar brutarul nu i-a dat, apoi tot Mozart a fost când a făcut prima dată sarmale pentru Mihai.

Şi acum a fost tot Mozart... În sunete stângace, cu degete neîndemânatice căci uitaseră în atâția ani să sărute blând clapele era bucuria de a trăi... era fericirea de a nu fi singur...

Încet sunetele au devenit mai clare. Uita că o privesc copii şi soţul. Era ea singură şi sunetele... Ea şi sentimentele... Ea şi viaţa... Ea şi iubirea... Cânta ca şi cum ar fi scris... Dacă nu aş fi trăit atâţia ani fără acasă cum aş fi recunoscut-o pe aceasta când ar fi venit la mine?! Eu ştiu preţul iubirii, a râsului copiilor mei, a focului din sobă, a ierbii din curte şi a cuibului rândunicii de la fereastra mea, a mângâierii ce o primesc umerii mei chiar acum... părea a spune muzica ei.

Fără a se întoarce spre cei din cameră, când a terminat, a întrebat emoţionată ca o şcolăriţă:

— Cum a fost?

Copiii în loc de răspuns au aplaudat, iar Mihai s-a aplecat şi a sărutat-o pe gât. Mâinile i-au coborât şi i-au cuprins mijlocul.

— Te iubesc. Mi-a fost tare dor de tine. Iartă-mă!

Mariana ştia pentru ce este cuvântul iartă-mă. Se pregătea să-i răspundă, dar i-a oprit Mihăiţă.

— Hei, sunt şi copii pe aici! a glumit acesta privind îmbrăţişarea tandră a părinţilor.

— Aş vrea şi eu să învăţ să cânt! a intervenit Mădălina.

— Am să te învăţ şi dacă ai talent şi îţi place vom căuta un profesor bun.

— Iar o să te lauzi prietenelor cu ceva. Parcă te şi aud: Eu cânt la pian!

Mădălina era aşa de furioasă auzindu-l cum îi imită vocea încât în loc de replică verbală a fost o lovitură cu piciorul.

— Na, să nu mă mai strâmbi!

— Au, m-a lovit rău, scorpia! a ţipat Mihăiţă şi a lovit-o la fel de rău.

— Au! a ţipat Mădălina şi s-a pus pe plâns. Eu nu i-am dat aşa de tare!

— Hei! Hei! Vă amintesc că sunt şi părinţi pe aici! a intervenit Mihai folosind cuvintele băiatului de mai devreme. Treceţi fiecare în camera voastră şi să nu vă mai bateţi.

— Ne pedepseşti în ziua de Anu Nou! a comentat Mihăiţă uitând să mai plângă.

— Nu te pedepsesc, ci te trimit la tine în cameră. Ce ai vrea să faci altceva?

— Să plec pe drum la mascaţi.

— Şi eu, a adăugat Mădălina.

— Bine, plecaţi, dar să nu vă mai bateţi!

Au privit după copiii ce au plecat alergând spre uşă şi îşi luau haine groase şi ghete în viteză. Când uşa s-a trântit în urma lor Mariana s-a rugat de Mihai:

— Acum vreau să scriu ceva. Lasă-mă puţin singură.

— Nu azi, chinezoaică! Nu azi...

Degetele mâinilor lui Mihai rătăceau pe umerii ei la fel ca degetele ei mai devreme pe clapele pianului şi în loc de sunete se năşteau în trupul lor înfiorări.

Era un fel de muzică interioară. Trupul ei era un pian la care Mihai voia să cânte şi sufletele lor să atingă infinitul cântând.

— Eşti frumoasă...

— Ştiu.

— Eşti deşteaptă, misterioasă uneori şi un pic mofturoasă alteori...

— Ştiu.

— Te iubesc.

— Ştiu.

— Te vreau... a şoptit Mihai înnebunit de dorință. Mâinile lui au mângâiat vorbind tot ce au întâlnit în cale. Aştepta răspunsul ei: Şi eu te vreau... apoi o va lua în brațe şi va pleca spre dormitor bucuros că au plecat copii de acasă, dar mai înainte de asta trebuia – era gestul pe care nu voia să-l piardă niciodată căci îl făcea să se simtă fericit, puternic, bărbat, ocrotitorul ei – să-şi culce capul pe umărul lui...

— Eu nu ştiu dacă te vreau... a răspuns ea şi a împrăştiat muzica din el.

Niciodată nu reacționează cum vreau eu, şi-a spus privindu-i ochii plini de iubire şi a înțeles că ea a glumit ca să-l necăjească.

— Doamnă Avram, trebuie să lămurim problema asta cu a vrea şi a nu vrea! a poruncit el prefăcându-se sever. Vrei, rămân! Nu vrei, plec la alta căci eu vreau!

Era atât de serios spunând asta că Mariana s-a înfuriat atât de tare încât singurul lucru pe care şi-l dorea era să-l lovească. S-a repezit spre el şi a început să-l lovească cu pumnii în piept.

— Te omor, dacă te duci la alta! Te omor!

Mai mult scâncea decât țipa şi mai mult se alinta decât îl lovea şi Mihai a luat-o în brațe şi a strâns-o de i-au pocnit oasele.

— Vezi că vrei! i-a şoptit lângă ureche îndreptându-se cu ea în brațe spre dormitor râzând.

— Ba nu vreau! a țipat ea şi a început să se zbată în brațele lui.

Se zbătea chiar şi când a pus-o pe pat, dar nu avea nicio şansă să scape din mâinile lui ce erau peste tot.

— Eu nu sunt mânzul pe care l-ai prins de căpăstru şi l-ai lovit în frunte, doamnă Avram, şoptea Mihai în urechea ei în timp ce mâinile îi căutau febril pielea, iar buzele au început să-i rontăie marginea urechii.

— Dar ce eşti? a scâncit ea devenind mai docilă.

— Sunt un bărbat căruia îi place să domine! Sunt întotdeauna mai puternic ca tine!

Vorbele lui erau o provocare şi au venit exact în clipa în care ea era pe punctul de a ceda, de a termina cu joaca şi de a-şi pune capul pe umărul lui cerşind ocrotire şi iubire. Şi el simțea că joaca se terminase şi ea e moale în

mâinile lui aşa că nu s-a aşteptat că ea îl va împinge cu atâta putere şi va fugi din dormitor. Nici nu ştia cum s-a întâmplat, dar el era jos lângă pat şi ea dispăruse. Degeaba s-a ascuns după uşa la dormitor şi a aşteptat ca el să o caute ca să mai continue joaca, căci el nu a făcut-o, ci a plecat furios. Aproape că nu i-a venit a crede când a auzit uşa de la intrare trântindu-se. A ieşit din ascunzătoare şi a plecat la fereastră. Mihai tocmai ieşea pe poartă. A vrut să fugă după el şi să-i spună: Vino înapoi! A fost o joacă! dar nu avea curaj. Vorbele lui: Eu nu sunt mânzul... o bântuiau şi o țineau pe loc.

A plâns aşteptându-l şi când s-a săturat de plâns a plecat în bucătărie să pregătească masa de seară. Tanti Paraschiva lipsea, era plecată la o soră de-a ei la care mergea aproape întotdeauna la sărbători. Murea de urât aşteptând întoarcerea copiilor şi a lui Mihai. Punând friptura şi sarmalele în cuptor la încălzit a scâncit ştergându-şi lacrimile:

— M-a lăsat singură în ziua de Sfântu Vasile. Trebuia să mergem la masă la fini, aşa mi-a spus, şi a uitat sau s-a dus singur.

Dar şi tu voiai să-l laşi singur şi să te duci să scrii... a şoptit cineva în capul ei şi ea a țipat „Taci!" către vocea ce nu-i dădea pace.

E tare greu să asculți vocea propriei vinovății şi să-i mai dai şi dreptate.

— Dacă s-a dus la alta? a întrebat în timp ce tăia prăjituri şi din neatenție şi-a tăiat un pic şi degetul.

Şi-a pansat rana şi îi aştepta cu nerăbdare acasă. Auzea tobe bătând peste sat, dar nu-i mai dădeau sentimentul sublim din aceeaşi zi. A auzit zgomot în curte şi a ieşit repede. Spera să fie Mihai şi copiii, dar nu erau. În curte a intrat un grup de mascați. Capre, cerbi, irozi, urşi, toboşari sărind nebuni, muzicanți cu trompete şi fluiere au umplut ograda. Începutul timpului şi lumii venise la ea acasă.

Era atât de frumos şi i-ar fi plăcut să-i primească dacă Mihai ar fi fost acasă... Era pe punctul să le spună că nu-i poate primi când lângă ea a apărut Mihăiță şi Mădălina şi s-au rugat de ea:

— Primeşte-i, mami! Sunt atât de frumoşi!

Ea stătea pe gânduri neştiind dacă se cade ca o femeie singură să primească mascații. Apoi a constatat că nu este nevoie să-i încuviințeze ea. Mascații deja au început spectacolul. Un toboşar din trei a strigat:

Acum la început de an

Am venit la domnu' Avram

Ca să-i spunem la mulți ani..

Mariana asculta şi îşi stăpânea cu greu lacrimile. Ştia că mascații improvizează câte o strigătură pentru omul în a cărui curte intră iar acum era prima dată când auzea aşa ceva pentru soțul ei.

Îi povestise ciobanul de la stână că într-un an, după ce s-a accidentat, un mascat i-a strigat ceva în genul „bietul om” şi ce o să se facă fără un picior şi după aceea mascatul a trebuit să plece fără a ieşi pe poartă, ci peste gard căci a aflat că ciobanul nu-i „bietul” şi că nu are nevoie de mila nimănui, dar mai ales că el nu vrea să-i vorbeşti de piciorul tăiat.

Ascultând mascații ce într-o regie perfectă, căci doboşarii strigau câte unul pe rând, doar tobele le băteau toți odată în sunet de fluier şi trompetă, irozii se roteau şi strigau doar când doboşarii tăceau, muzica cânta şi ea doar la comanda toboşarului, înțelegea că ea există în Mălini doar ca soția lui Mihai Avram şi regreta amarnic că s-a purtat urât cu el şi l-a făcut să plece de acasă. Trebuia să fie lângă ea când tobele şi muzica urca până pe munți şi înfiora stâncile şi brazii şi ea să fie fericită lângă el privind spectacolul, iar dacă nu era aşa vina era numai a ei.

Dar m-am jucat, şi-a spus înghițindu-şi lacrimile. Atât de supărată era încât nu auzea strigătura colosală, testamentul mălinarului, şi nici privirea doboşarului ce o studia strigând-o nu o vedea. A zâmbit trist când toți doboşarii şi-au încheiat urările spunând ceva că sunt sămânță de mălinari, de la daci şi din romani... şi apoi bătaia tobelor şi muzica a urcat iar până la cer după ce a umplut pământul.

Dacă te certi cu soțul în ziua de Anul Nou te certi tot anul, e semn rău... şi-a amintit Mariana de o altă credință a soacră-si şi în loc să omenească urătorii după datină stătea ca proasta în prag stăpânindu-şi cu greu plânsul şi găsindu-şi scuze: M-am jucat, nu m-am certat... Eu fără Mihai în Mălini sunt nimeni... Aici femeia există doar ca soție a cuiva... La țară ca femeie singură nu exişti... dar eu vreau să fiu soția lui Mihai...

Toboşarul ce a strigat testamentul mălinarului a prins-o în brațe cu putere şi ea a început să se zbată ca o nebună. Nu mai era joaca de dinainte cu Mihai, ci se apăra nebuneşte. Nici nu putea concepe să o atingă altcineva decât Mihai.

— Tot nu vrei?! a auzit lângă ureche şi a prins mascatul de gât cu toată dragostea de care era în stare. De sub mască a ieşit cea mai frumoasă şi mai dragă voce de pe pământ şi îmbrățişarea ei era cea mai mare fericire pentru ea. Raiul coborâse în inima ei când a înțeles cine e mascatul. Plângea şi îl strângea de gât să-l sufoce.

— Acuma vrei, dar nu se poate, doamnă Avram. Trebuie să ne omenim urătorii.

Ea s-a desprins cu greu din brațele lui şi a plecat să aducă prăjituri. Mihai şi-a dat jos mustața falsă şi cojocul mițos din spate şi a plecat să aducă vin şi rachiu.

Servindu-i cu prăjituri Mariana radia de fericire. Şi Mihai era fericit în timp ce cinstea urătorii. Printre ei era şi finul lor cu care a aranjat întreaga surpriză.

Restul mascaților erau holtei, căci doar ei se maschează de obicei şi umblă prin sat. Mihai a făcut-o doar acasă la el şi pentru a-i face o surpriză Marianei.

Mi-a fost atât de dragă când o vedeam cum stă pierdută pe prag... Părea un pui căzut din cuib... îşi spunea Mihai şi de-abia aştepta să plece mascații şi să rămână doar cu ea.

— Naşu, mai târziu veniți pe la noi. Sărut' mâna, naşă, a spus finul la plecare.

— Bună seara. La mulți ani! a răspuns Mariana parcă plutind.

— Venim mai târziu, a răspuns Mihai.

Au mâncat în sporovăiala copiilor ce nu mai conteneau să povestească despre mascați şi isprăvile lor. Mădălina era fascinată de muzică şi urşi, iar Mihăiță de doboşari.

Mihai şi Mariana nu-şi vorbeau. Era între ei o tensiune ciudată şi aşteptare.

— Vrei puțin vin? a întrebat el şi i-a pus în pahar şi până şi copiii au privit mirați spre tatăl lor ce parcă avea vocea ciudată.

Au ciocnit paharele şi urându-şi la mulți ani au băut tot vinul din ele. Peste câteva clipe fața Marianei era roşie ca focul. A devenit şi vorbăreață, aşa cum era întotdeauna când gusta vin. Mihai o privea şi ştia că dacă ar fi atins-o cu un singur deget s-ar fi produs o asemenea explozie solară în el încât ar fi uitat că sunt şi copiii acolo, aşa că se stăpânea până în dormitor. Vinul, sărbătoarea, mascatul şi strigatul la capre, muzica îi dădeau o stare de plutire, de supraom şi la toate astea se adăuga dorința pentru femeia ce l-a făcut tată şi conştient de trecerea timpului.

— Copii, mergeți la culcare! a poruncit cu aceeaşi voce ciudată şi copiii au plecat. Erau obosiți căci cu o noapte înainte nu au dormit aproape deloc. Mihăiță a fost mascat, iar Mădălina cu uratul. În zori au fost amândoi cu semănatul, iar acum cădeau de somn.

— Du-te şi tu şi te culcă. Eu rămân să fac curat aici.

Mihai a privit-o cu furie şi dorință. S-a supus docilă când acesta a luat-o de mână şi a plecat cu ea spre dormitor.

— Ce ai pățit la mână?

— M-am tăiat când tăiam prăjituri. Eram supărată că tu ai plecat şi nu am fost atentă.

În loc să o dezbrace a început să-i desfacă pansamentul degetului. Voia să vadă cât de tare s-a tăiat. A sărutat rana apoi s-a scufundat în ochii ei negri până când a uitat cine e. Era doar dorință, sete de iubire, nevoie de mângâiere...

— Te-a durut? a întrebat el şi a adăugat fără a aştepta răspuns: Trebuia să mă doară pe mine.

Apoi mâinile lui au început să alerge pentru a îndepărta hainele şi a o găsi pe ea. Ura de moarte nasturi, fermoare şi alte chestii ce îl despărțeau de pielea ei.

Sărutând, mângâind, îndepărtând haine aştepta ca ea să facă gestul de supunere. A trecut o veşnicie – sau poate i s-a părut lui – până când capul ei cuminte s-a culcat în scobitura umărului lui.

— Mă vrei?

— Da.

— Cine sunt eu?

— Soțul meu. Tatăl copiilor mei.

— Şi mai ce?

— Nu ştiu, a răspuns ea neştiind ce răspuns aşteaptă el.

— Sunt un bărbat căruia îi place să domine. Sunt întotdeauna mai puternic ca tine.

— Ştiu, a răspuns ea şi şi-a strâns brațele de gâtul lui.

— De ce mă respingeai când te-am strâns în brațe în prag?

— Nu te-am recunoscut. Am crezut că-i un străin şi nu suport să mă atingă nimeni altcineva decât tine.

— Dacă te-ar atinge l-aş omorî oricine ar fi!

După asta şi unul şi altul au uitat cuvintele. Dar oare mai erau cuvinte?... Au uitat şi că există pământ. Trăiau în ei cuvintele vreau, ştiu, iubesc, dar deveniseră din cuvânt gest şi mângâiere. Timpul, pământul, soarta, bărbatul, femeia au devenit toate mângâiere şi contopire şi când şi acestea au fost prea mult de au dat peste margini, au fost explozii solare şi după ele au rămas amândoi morți de atâta iubire şi renăscuți de atâta iubire...

— Să nu mă părăseşti niciodată. Nu pot trăi fără tine... a şoptit ea când cuvintele au venit înapoi.

— Niciodată. Până la moarte, chinezoaică...

Ce ființe ciudate, dar şi speciale, sunt bărbații... La cel mai mic gest de curaj al femeii trebuie să demonstreze ei imediat că sunt şi mai curajoşi şi în felul acesta să-i amintească ei că trebuie să fie ceva ce el poate cuprinde şi stăpâni... a gândit şi a chicotit aproape adormită.

— De ce râzi?

— Mă gândeam la ceva.

— Doamnă Avram, cum să vă conving să-mi spuneți şi mie acest gând? E nevoie de o cerere scrisă sau îmi spuneți şi fără?

Peste câteva clipe renunțând la tonul serios de mai înainte a adăugat:

— Te rog, spune-mi! Sunt curios să ştiu de ce râdeai aşa frumos.

— Nu, a răspuns ea şi a adormit.

Mihai nu putea adormi. Îi privea chipul ce se încăpățâna să nu îmbătrânească şi zâmbetul ce nu i s-a şters de pe față când a alunecat în somn şi

era fericit că o are alături din nou sănătoasă. Şi femeie şi copil, şi deşteaptă şi naivă, şi cunoscută şi total necunoscută, şi în palma lui, în brațele lui, dar şi de neprins şi de necuprins niciodată... Ca o carte ştiută şi citită de mii de ori şi totuşi o deschidea iar de parcă nu i-ar fi cunoscut nicio pagină şi niciun cuvânt... Ai fi puțin şi nu te-aş mai iubi când te-aş cunoaşte total. Sentimentul că mai este ceva de descoperit la tine mă face să te tot caut şi să nu se stingă iubirea.

Au trecut mii de clipe în care au cântat în el gânduri... te ştiu, te cunosc, te am... nu te ştiu, nu te cunosc, nu te am... apoi şi-a amintit că trebuie să meargă la fini cum a promis şi a trezit-o pe Mariana.

— Sunt tare obosită. Mai dorm puțin...

Şi-a pus mâinile sub cap, ca un copil, şi ghemuită şi-a continuat somnul.

— Trebuie să mergem la fini. Am promis!

— Mi-e somn... Ziua asta a ținut o veşnicie. Azi m-ai lovit, azi m-ai iubit, azi am prins mânzul, azi m-am vindecat, azi au venit mascații, azi am cântat... mormăia adormită.

Mihai s-a aplecat şi i-a spus ceva la ureche, iar ea a sărit ca arsă. Gata, nu mai era obosită şi dacă era i-a trecut căci nu-l putea lăsa pe Mihai să plece singur, după ce acesta i-a şoptit la ureche că pleacă la altă femeie.

La fini petrecerea era în toi. Mariana a băut puțin şi apoi era toată vorbă şi râs şi Mihai descoperea cu surprindere că este gelos pe privirile bărbaților ce se opreau mult prea insistent asupra ei. Întotdeauna se întâmpla aşa când gusta alcool şi când râdea. Gelos a fost şi când a văzut-o dansând, căci după lunga perioadă de boală, acum când îşi revenise părea nebună după a trăi şi asta tocmai ea ce nu şi-a permis niciodată să fie explozivă în a se bucura şi a petrece.

Mihai a luat-o la dans de parcă ar fi fost o străină, nu soția lui cu care se iubise în urmă cu câteva ore, dar putea jura că nu a văzut-o niciodată aşa. O ținea în brațe dansând un pic mai strâns decât era nevoie căci strângând-o voia să se convingă că e numai a lui şi că cei din jur nu o mai privesc cu ochii aceea pe care i-a văzut el când ea râdea şi vorbea continuu inconştientă de privirile lor. Când cineva i-a spus lui Mihai: Mariana străluceşte... el nu a putut răspunde.

— Sunt puțin amețită, i-a şoptit ea în timpul dansului.

— Şi vorbăreață. Şi râzi nebuneşte. Şi dansezi. Şi toată lumea e a ta... i-a răspuns Mihai şi a oftat. N-am să te mai las să mai bei vin decât acasă.

— Ce-i dacă sunt puțin, foarte puțin „flambată”? N-am băut numai vin, ci şi afinată. E excelentă.

Mihai a strâns-o în brațe fără a-i răspunde. Nu ştia cum să-i explice că avea sentimentul că se dăruie tuturor bucățele din ea când râde şi vorbeşte atrăgând privirile tuturor. O voia numai pentru el. A mai oftat încă o dată amintindu-şi privirea lui nea’ Matei. Simțea cu sufletul mai mult decât judeca logic cu rațiunea că este o problemă cu el.

— Să mergem acasă. E aproape ziuă.

— Eu mai vreau să stau. Nu m-am săturat de dansat. Ştii că am făcut balet când eram mică? a răspuns ea mult prea tare la cuvintele lui ce au fost o şoaptă. Ignorând privirile celor din jur ce voiau să afle curioşi dacă Mihai îi va face pe plac Marianei sau va fi bărbat – căci exista printre oameni vag ideea că Mihai, patronul sever şi AS în afaceri, îi face tot timpul mofturile soție – şi îşi va impune punctul de vedere, Mihai a insistat calm, dar ferm: Trebuie să plecăm, draga mea!

Dincolo de ceea ce ştia din cărți despre psihicul uman şi mai ales despre problemele copiilor Mariana era un fel de „tabula rasa" în ceea ce priveşte trăitul printre oameni, cunoaşterea lumii şi a gândirii ei înguste. Nu ştia să se ferească de răutatea oamenilor şi nici nu era conştientă de judecata lor. Mihai, în schimb, da. El cunoştea lumea de la sat, dar şi de la oraş. Ştia că în spatele unei priviri binevoitoare este linguşeală, în cuvinte de laudă interes şi prefăcătorie, aşa cum ştia că femeile sunt mult mai rele decât bărbații când judecă alte femei. Ele măsoară şi cântăresc priviri şi gesturi, găsesc nod în papură şi inventează ceva să fie nod când nu l-au găsit, dar mai ales sunt cumplit de rele cu ființe ca Mariana.

— Mai stăm un pic. Îmi place să dansez, s-a miorlăit ea.

Cineva a chicotit în spatele lui Mihai şi o voce de bărbat a spus: Să vedem cum se descurcă Mihai cu balerina lui.

— Mergem acasă acum! i-a poruncit el strângându-i mâna până la durere şi pornind spre uşă. Plecând saluta pe cei rămaşi la petrecere.

Râsul, beția, vorbitul, dansul le-a uitat de tare ce o durea mâna.

În maşină a scâncit:

— Mă doare mâna!

— Ştiu, a răspuns el.

Până acasă i-a vorbit despre lume aşa cum o vedea el. Cu deznădejde în voce şi-a încheiat pledoaria:

— Eşti tare naivă. Nu cunoşti oamenii şi nu ştii să te aperi. Îi crezi pe toți şi îi iubeşti pe toți. Nu ai deloc şcoala lumii.

— Pentru mine lumea nu-i aşa. Îi cred căci vreau să fiu crezută! Nu mint căci nu vreau să fiu mințită! Şi încă ceva: nu mă prefac! Orice fac, fac din toată inima: dansez, cânt, plâng, râd... Oricât ar căuta cineva nu va găsi zâmbet pe buzele mele şi otravă în inimă, ci dacă am zâmbet pe buze asta e şi în inimă. Când cânt cântă şi inima, când plâng plânge şi ea, când iubesc iubeşte şi ea... A te adapta la lume şi a avea şcoala vieții înseamnă să ai altceva pe buze şi altceva în suflet, iar eu nu pot. Acum spune-mi cu ce am greşit?! Toată seara ai fost supărat şi m-ai privit ciudat.

Ajunseseră la poartă şi el a oprit maşina şi să gândea ce răspuns să-i dea.

— Am fost gelos – unu. Doi – trebuia să mă urmezi când am spus să plecăm ca să-mi salvez bărbăția în ochii mălinarilor. Era în joc reputația mea de bărbat!

Când vorbea lui îi venea să râdă auzindu-se şi privind mutra nelămurită şi acră a Marianei. Era clar că nu înțelege nimic.

— Dar tu eşti bărbat! Nimeni nu pune la îndoială asta!

Brusc au început amândoi să râdă. Era atât de ridicol totul.

Ea a coborât din maşină mai repede decât el şi s-a dus să deschidă porțile. Încă râdea când o făcea.

Mihai a băgat maşina în garaj şi a tresărit surprins văzându-l pe nea' Matei ce îi privea soția ce închisese porțile şi a rămas să se joace cu fulgii de zăpadă ce zburau prin văzduh şi sub lumina becului argintul lor era pudrat cu aur şi Mariana se juca prinzând în palmă această ploaie de fulgi strălucitori.

... Nu, sigur nu mă înşel că-i ceva ambiguu, nebulos în privirea lui...

Când omul l-a observat l-a salutat şi a plecat de la geamul grajdului la treburile lui.

— Să mergem în casă, Mariana.

Ea s-a dus şi l-a cuprins strâns în brațe. Capul şi-a găsit culcuşul cald dintre umăr şi gât. Locul acela era special croit pentru ea.

— Te iubesc de mă doare inima. Te rog nu mă croi şi nu mă ajusta după placul lumii. Lasă-mă să fiu eu aşa cum sunt.

Mihai a uitat cuvintele. Nu voia să o schimbe şi o iubea aşa cum era – o altfel de Mariana nu putea iubi. Singurul lucru pe care ar fi vrut să-l înțeleagă era că trebuie să se schimbe față de lume pentru a se apăra, nu pentru el, dar era conştient că ea nu va înțelege nimic.

E destul că sunt eu vaccinat la lume şi pentru ea şi tot destul e că eu voi fi mereu între lume şi ea – şi-a spus în timp ce intra în casă cu ea agățată de gâtul lui.

— Am o rugăminte, domnul Avram!

— Orice, doamna mea.

— Dar e ceva ce s-ar putea să-ți pună în pericol bărbăția... a adăugat ea chicotind semn clar că încă era sub efectul alcoolului.

— Nu-ți fie teamă, doamna mea, cred că mă descurc fără să mă fac de ruşine! a răspuns Mihai muşcându-i urechea şi gândindu-se că Mariana îi va cere să facă dragoste.

— Sunt obosită, beată, m-ai luat forțat de la petrecere...

— Şi ce vrei?! întrebă Mihai nerăbdător ca ea să spună mai repede ce vrea căci voia şi el, dar îi făcea plăcere s-o audă pe ea cerându-i asta.

— Să mă duci în dormitor, să mă dezbraci şi să mă îmbraci în pijama că nu sunt în stare, dar asta numai dacă nu-ți pun în pericol bărbăția în ochii mălinarilor. Ce zici, rămâi bărbat în fața lor dacă faci asta?

Mihai râdea de se îneca. Ea, prefăcându-se serioasă, îi aştepta răspunsul.

— Doamna mea, rămân bărbat dacă te duc în dormitor, te dezbrac.... restul i-a spus la ureche şi nici măcar aerul din jurul lor nu a auzit ce i-a spus. Ea râdea în brațele lui.

Când a pornit cu ea în brațe pe scări ea țipa alintându-se:

— Deci, nu vrei să mă îmbraci în pijama?

— Un mălinar niciodată, doamna mea!!!

În gerul de afară a rămas o privire a unor ochi ce au venit iar la geamul grajdului.

... Viața e nedreaptă... Ce are în plus Mariana, față de Diana mea de a avut atâta noroc!? Uite ce bărbat grozav are şi îl joacă pe degete cum vrea... O ține în puf ca pe o prințesă... I-a cumpărat pian. Cine dracu mai cumpără aşa ceva la muiere!? De ce a fost Dumnezeu atât de nedrept!?... Tot ce are ea merita Diana mea... spunea un gând din spatele privirii nebuloase în care clocea ură şi invidie. Aceeaşi privire se încărca încet-încet de admirație şi de iubire. Se stingea ura şi invidia şi în ea se aprindea lumina şi cuvintele deveneau altele. Nu eşti drept, Matei... Faci păcat față de Dumnezeu şi față de ea... Te-a pus la masa ei, ți-a dat de lucru când nimeni nu-ți dădea, te-a ascultat şi te-a încurajat... Este ființa cu cel mai nobil suflet de pe pământ. N-o urî pentru că fiica ta nu a avut noroc. Dumnezeu nu a luat nimic de la ea ca să-i dea Marianei. Avea de unde da şi la una şi la alta – El are de unde da la toată lumea – dar dacă nu i-a dat Dianei e că aşa a vrut... certau gândurile luminoase din spatele ochilor din fereastră gândurile întunecate.

Mariana a adormit în brațele lui Mihai fără să ştie ceva de ochii lumii. A lumii lui Mihai ce era mai reală decât lumea ei şi foarte aproape de ea şi gata-gata să o lovească, atâta doar că între ea şi lume stătea Mihai ca un zid.

Lumea, aşa cum e ea, era în ochii din geam... Nea' Matei era lumea reală şi dacă Dumnezeu va hotărî ca Mariana să o cunoască vreodată aşa cum e în realitate nu cum a văzut-o ea visând şi idealizând totul atunci o va face prin nea' Mihai, prin omul ce s-a ridicat de la pământ datorită ei.

De Bobotează au mers împreună la mănăstire la maica Teodora. Pe drum Mihai a adus vorba vag despre nea' Matei, mai ales că a mai observat încă o dată, înainte de plecare, privirea lui.

— Nu-mi place cum te priveşte uneori...

— Mă deranjează foarte tare discuția. E un om minunat. A suferit mult. Vede în mine pe fiica lui... Te rog nu gândi altfel, dragul meu!

— Suferința nu ne face mai buni şi nici mai blânzi. Pe cei mai mulți dintre oameni îi transformă în monştri. Puțini spun: Nu vreau să doară pe nimeni ca pe mine şi mulți dintr-o nevoie bolnavă îşi doresc ca şi alții să simtă exact durerea lor sau, dacă e posibil, aceasta să fie mai mare. Ajung până la a provoca ei suferință...

— Ştiu, Mihai, dar nu nea' Matei. Ține la copii. Pe Mihăiță l-a învățat să privească cerul. Pe Mădălina o ajută la făcut curat la găini. Nu el...

Mihai a renunțat la discuție şi asta nu pentru că se îndoia de ceea ce a văzut în ochii lui nea' Matei ci pentru că era Mariana lui mai presus de orice îndoială. O supăra tare de tot discuția. Oricum nu era ceva important. Nu era gelos pe omul acela aşa cum interpreta Mariana, ci doar avea o nelinişte legată de el. Esențial acum era că ea îşi revenise din depresie şi mergeau împreună la mănăstire la mătuşa Irina.

Munții gemeau de greul zăpezii şi crengile brazilor se rupeau de ger şi de povara albă şi pocnetul lor era singurul zgomot ce le-a întrerupt monotonia drumului spre mănăstire. Iar aveau sentimentul că merg spre rai. Cu maşina urcau pe munți şi cu sufletul spre cer.

Au ajuns aproape de sfârşitul slujbei. Se făcea afară agheazmă mare. Pe un altar improvizat era o cruce mare de gheață aşa cum se face de obicei la Bobotează. Au stat la slujbă tăcuți şi cucernici iar la sfârşit au luat nafură şi agheazmă. Încă pătrunşi de rugăciuni aşteptau în pridvor ca maica Teodora să vină la ei.

— Mă simt atât de mică, aproape copleşită, de sute de ani de istorie şi credință, i-a şoptit Mariana lui Mihai.

— Şi eu.

Maica Teodora a strâns-o cu căldură în brațe pe Mariana. Încă ținând-o la piept a întrebat-o:

— Acum eşti bine? Copiii ce fac? Trebuia să-i aduceți şi pe ei.

— Sunt bine, a răspuns Mariana moale. Ar fi vrut să întrebe de unde ştie că a fost bolnavă, dar nu a mai fost nevoie căci cuvintele maicii au lămurit-o.

— Vorbeam în fiecare săptămână cu Mihai despre starea ta. Era disperat. Îi spuneam că eu mă rog mereu pentru tine iar el să nu-şi piardă nădejdea în Dumnezeu.

— Copiii sunt bine. Nu i-am luat că e iarnă şi nu ştim cum se schimbă vremea şi n-am vrea să rămânem înzăpeziți pe munți cu tot cu ei.

— Să mergem la masă.

La ieşirea din mănăstire i-a orbit naşterea bruscă a soarelui dintre nori şi ploaia aurie de raze ce dădea sclipiri de curcubeu zăpezii. Şi-au acoperit ochii ce dureau de atâta lumină.

Când i-a deschis din nou Mariana privea vrăjită maica ce stătea în pragul sălii de mese şi nu a mai putut face niciun pas. A închis iar ochii apoi i-a deschis. Imaginea era încă acolo. Nu avea halucinații.

Bărbia pătrată, tenul măsliniu, ochii negri nu i-a uitat niciodată. Umerii lați şi corpul solid de sportivă erau îndulciți puțin de hainele negre şi lungi ce o făceau să pară mai suplă. Părul rebel ce stătea întotdeauna ca țepii unui arici era ascuns sub veşmântul negru şi în locul pletelor nebune voalul negru îi venea mai bine. În veşmânt de maică trăsăturile sălbatice, masculinitatea ce o emana toată făptura sa se estompau şi în sfârşit ființa aceea căpăta feminitate. Era ea – cea pe care o ştia încă de copil şi pe care nu a uitat-o niciodată – şi totuşi nu era ea. Privirea blândă, gesturile domoale, zâmbetul cald era ceva nou.

Mihai a cuprins-o şi a împins-o uşor de spate ca să o facă să meargă. Nu înțelegea de ce a rămas ca o stană de piatră. Ea nu s-a clintit în ciuda gestului lui şi el o privea speriat.

Râzând şi plângând a țipat numele făpturii din prag şi nu i-a păsat că toată lumea o priveşte cu uimire. La mănăstire se vorbeşte în şoaptă. Ea a strigat un nume suficient de tare încât să se lovească de clopotele mănăstirii şi apoi să zboare spre cer. Amestecat cu pulbere aurie de raze a urcat până la soare numele Stelei, căci acesta a fost numele strigat de Mariana.

Făptura din prag a tresărit surprinsă. Acolo nimeni nu o striga aşa. Acolo era soră şi maică, nu Stela. Tresărirea ei avea ceva din gesturile sălbăticiunii de altă dată.

A privit spre femeia ce îi rostise numele. A zâmbit când a recunoscut-o şi alt nume a zburat spre cer: al Marianei. Fugeau una spre alta şi trecutul clocotea în ele la fel ca întrebarea: Cine-i Dumnezeu? Eu nu-l cunosc...

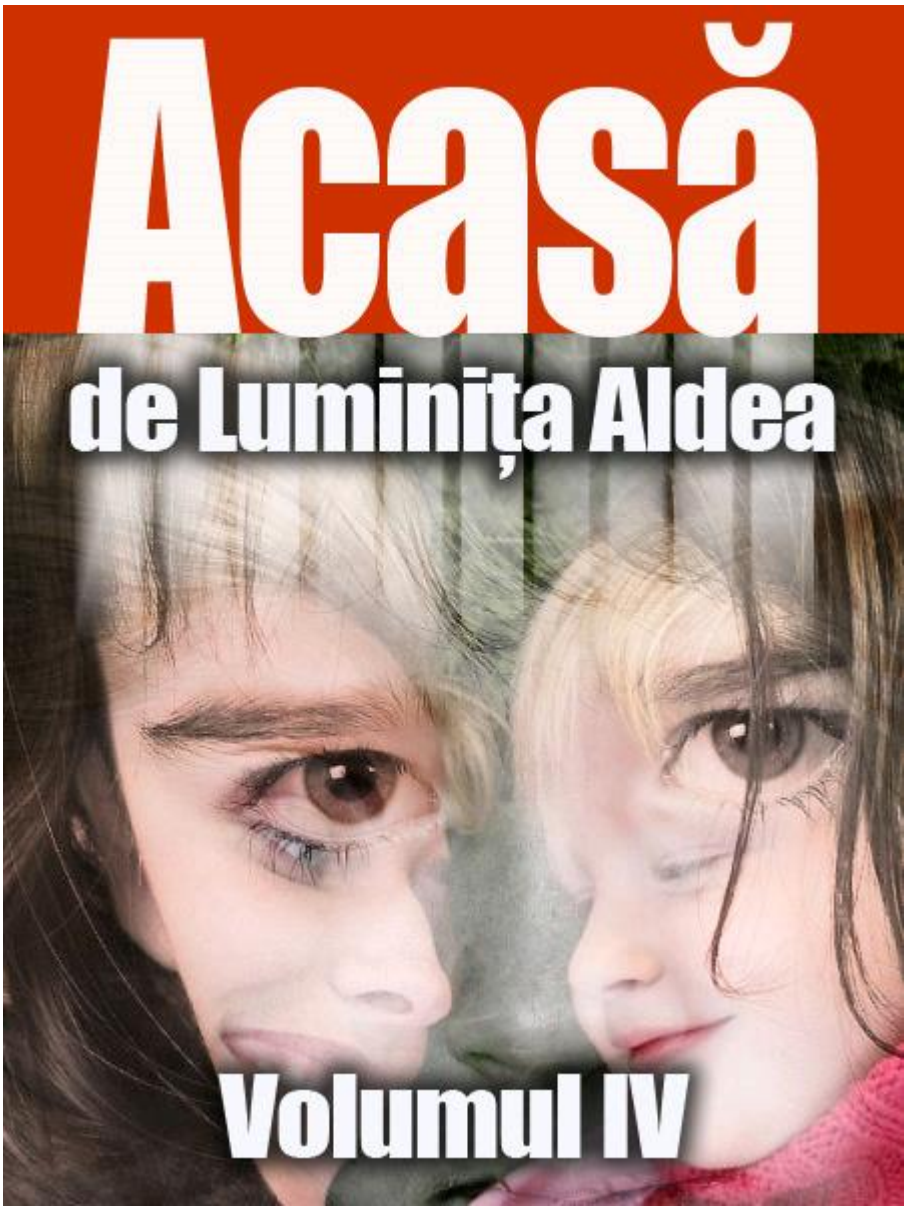

VOLUMUL IV

Capitolul 9

STELA BORISLOV

Trenul o ducea şuierând spre necunoscut şi înghiţindu-şi lacrimile îi venea să se pocnească singură de ciudă ce-i era pe propria-i fiinţă ce tânjea după casa de copii.

Nu se poate să-mi fie dor... Toată viaţa mi-am dorit să plec de acolo... Aşa m-am simţit şi când am plecat la liceu, dar până la urmă a fost mai bine decât la cămin...

A ascultat fără niciun gând zgomotul roţilor de tren şi era mai bine fără gânduri, doar zgomot şi peisaj fugind de o parte şi de alta a trenului. Case, copaci, poduri, oameni, animale ce păşteau pe câmpuri fugeau prin dreptul ferestrelor. Ca un hoţ au venit iar gândurile şi iar era rău.

Aş fi vrut să fie şi Mariana cu mine. Nu vreau să fiu singură. Nici măcar adresa ei nu o am ca să-i scriu. Cu fiecare clipă sunt tot mai departe de casă şi nu ştiu dacă am să mă mai întorc vreodată... Care casă!? a întrebat un gând şi ea nu ştia ce să-i răspundă. Nehotărâtă a îngânat: casa e locul pe care îl cunosc; oraşul, parcul, căminul, Mariana, amintirea doamnei Veronica. Gândul s-a mulţumit cu răspunsul ei căci nu a mai întrebat nimic. Obosită şi-a pus capul pe speteaza banchetei. Îi era somn, dar îi era imposibil să adoarmă.

Cine sunt?... Sunt Stela Borislov. Nu ştiu cine m-a născut şi unde. Nu ştiu dacă sunt ţigancă sau româncă. Tenul măsliniu spune că aş fi ţigancă, dar eu nu vreau să fiu. Eu vreau să fiu româncă. Numele Borislov este nume bulgar sau rusesc – aşa mi-a spus o profesoară la liceu. Cine sunt, deci?... Nu ştiu. Unde am crescut?... Când eram mică la Dersca şi Vama. Acolo mă închideau în pod în întuneric când eram obraznică. După aceea am venit la cămin la Fălticeni. Nu am avut norocul Marianei de a fi înfiată. Cine ar fi vrut un copil ca mine? Eram urâtă şi sălbăticiune. În schimb am avut noroc că m-a iubit mult doamna Veronica. N-am avut noroc nici eu nici Mariana până la urmă: pe ea au adus-o înapoi, iar doamna Veronica a murit. O uram pe Mariana când au adus-o iar la cămin. Era altfel decât mine şi mă mai făcea şi sălbăticiune. O băteam de câte ori mă supăra. Nu credeam atunci că vom deveni vreodată prietene.

Ce am?... Am câteva haine, o pernă, o plapumă şi trei sute de lei pe care i-am câştigat muncind două săptămâni la fermă la „Vişina" la cules fructe.

Unde merg?... La Focşani. Acolo am primit repartiţie la o fabrică de băuturi alcoolice.

A, mai am ceva! Am diploma, repartiţia şi câteva acte.

În mare trebuie să constat că sunt puțin, am puțin, vin de nicăieri şi merg spre necunoscut.

Sunt totuşi om! Ştiu sigur că sunt om! Oare e o avere să fii om?!... E destul? E ceva sau nimic?... Nu ştiu...

Între o întrebare şi un răspuns ştergea câte o lacrimă ce-i aluneca pe chipul colțuros şi plângând părea mai urâtă decât de obicei. Nasul mare cu aripile nărilor exagerat de lățite, obrajii cu pometii mult prea proieminenți, bărbia pătrată nu erau făcute pentru a fi udate cu lacrimi. Că în interior avea suflet la fel ca oricare copil nu conta. Ea stârnea repulsie şi plângând şi râzând aşa că în afară de doamna educatoare ce a iubit-o oricum şi a strâns-o în brațe când a plâns nimănui nu i-a fost milă niciodată de durerea ei. Mai târziu s-a apropiat de ea Mariana trecând dincolo de trup şi de chip, ce era un ambalaj până la urmă, a găsit sufletul şi acel suflet i-a fost drag căci dincolo de aparențe era la fel ca al ei: speriat, singur, însetat de iubire, condamnat de oameni şi de Dumnezeu...

Seara a ajuns în Focşani. A coborât greu din tren cu geamantanul şi cu pachetul uriaş în care era plapuma şi perna.

A lăsat bagajele în grija unei femei şi s-a dus la wc în gară. Când s-a întors nu mai avea decât geamantanul. Femeia dispăruse cu plapuma şi cu perna ei. Plângea disperată că pierduse singurele lucruri de la doamna Veronica. Când s-a liniştit şi-a spus: Bine că nu mi-a luat şi geamantanul! Am în el actele, banii şi hainele. De acum şi la wc mă duc cu el.

A întrebat de cineva cum poate ajunge la „Întreprinderea de băuturi alcoolice" şi după ce a primit indicații a început să rătăcească pe străzi în căutarea fabricii. De la casa de copii i s-a spus să se cazeze la căminul de nefamilişti a întreprinderii. A ajuns la fabrică aproape de miezul nopții. Fabrica era tare departe de gară şi în plus se şi rătăcise de câteva ori.

Portarul fabricii i-a spus să vină a doua zi când sunt şefii la birouri.

— Vin tocmai din Fălticeni. Nu cunosc pe nimeni aici. Nu am unde dormi. Spuneți-mi unde-i căminul de nefamilişti, vă rog.

Bărbatul a privit insistent necunoscuta ce nu avea unde dormi. Ar fi ajutat-o bucuros şi bineînțeles că ar şi profitat de faptul că-i cădea în mână o ființă singură pe lume dacă nu ar fi fost atât de urâtă. Dacă i-ar fi plăcut ar mai fi pus câteva întrebări „nevinovate": de ce e singură, unde-i sunt părinții şi apoi în funcție de răspuns ar fi ajutat-o bucuros.

A arătat plictisit spre clădirea din fața fabricii. Fata a înțeles că acolo e căminul.

— Mulțumesc.

Înainte de a pleca a privit lung spre bucata de pâine de pe masa portarului. Îi era tare foame. Nu a mâncat nimic toată ziua. Omul i-a văzut privirea. A înțeles

că-i e foame. Se vedea asta în ochii ei. I-ar fi dat să mănânce, i-ar fi găsit un loc să se culce, dar cu o singură condiție: să fi fost frumoasă.

Ea deja făcuse câțiva paşi când el a strigat după ea:

— Du-te la cămin, dar nu cred că te primeşte! Trebuie să mergi mai întâi la şefi să-ți faci formele de angajare, să vezi dacă te primesc să lucrezi la noi în fabrică şi de-abia apoi poți fi cazată!

Fata şi-a continuat drumul fără a arăta cât e de deznădăjduită. S-a dus la cămin căci nu avea unde se duce în altă parte. Măcar să încerce.

A bătut timid în uşa încuiată. După minute bune de aşteptare a mai bătut încă o dată un pic mai tare. A mai aşteptat mult de tot şi apoi iar a bătut.

Prin sticla uşii de la intrare a văzut că vine cineva. Era o femeie. Îşi târâia picioarele pe hol şi avea fața buhăită de somn. Era furioasă că a fost trezită. Se vedea nemulțumirea pe fața ei acră. Fără a deschide uşa s-a răstit spre necunoscuta din prag:

— Ce-i cu tine la ora asta?

Privind-o nu-şi dădea seama dacă e o locatară a căminului ce întârziase prin oraş. Peste o clipă i-a fost clar că nu a mai văzut-o niciodată şi a țipat şi mai furioasă:

— Cine eşti? De ce bați în uşă la noi la miezul nopții?

— Sunt din Fălticeni. Acum am venit cu trenul. Am fost repartizată la întreprinderea asta. Nu am unde sta până dimineață.

— Vino dimineață la şefi la birouri. Aici poți fi cazată numai după ce ți-ai făcut formele de angajare.

Femeia s-a îndepărtat de uşă. Stela, speriată că îşi va petrece noaptea în stradă, şi-a făcut curaj şi a bătut iar.

— Du-te dracului de țigancă şi lasă-mă să dorm! a auzit strigându-i-se din interior.

— Vă rog, lăsați-mă în hol până la ziuă! Nu am unde mă duce! Vă rog!

Din interior nu i-a mai răspuns nimeni. Nu putea plânge deşi ar fi vrut. Îi era mai dor ca niciodată de Mariana şi de doamna Veronica.

A văzut un grup de tineri venind spre cămin. Veneau de la discotecă din oraş. S-a ascuns din calea lor în parcul din fața căminului. Nu a îndrăznit să se mai ducă la uşă când aceasta a fost deschisă pentru ei.

Cinic creierul ei repeta o întrebare din tren: Oare e ceva să fii om?... Nu, nu-i nimic să fii om! Nimănui nu-i pasă că sunt om... a țipat spre gândul ce o sâcâia. Să fii om poate fi totul; să fii om poate fi nimic! Depinde de circumstanțe... a adăugat apoi a râs plângând şi şi-a certat gândurile: Uite unde stătea filozofia! Mă aştepta în Focşani să mă învețe ce e omul!...

S-a aşezat pe o bancă. Îşi ținea geamantanul strâns lângă ea. Îi era foame, sete şi frig, dar astea erau mici pe lângă faptul că îi era dor, simțea singurătatea

mai crud ca niciodată în viața ei şi pentru prima dată se gândea la mama, la ființa ce o născuse. Nu-i zicea mamă în gânduri, ea n-a pronunțat niciodată cuvântul ăsta pentru nimeni. În vocabularul ei cuvintele: mamă, tată, părinți nu existau.

Cum o fi cea care m-a născut? De ce nu m-a vrut?...

Fața urâtă îi era schimonosită de plâns. Aproape în zori a ațipit cu capul pe geamantan. A visat-o pe doamna Veronica. Aceasta a ținut-o în brațe şi a lăsat-o să plângă la pieptul ei. În vis i-a fost bine şi când s-a trezit îi părea rău după vis. Cu tot cu geamantan – nu avea unde să îl lase – a plecat la fabrică. Nu era spălată pe față şi hainele îi erau boțite. Mirosea a transpirație şi nu era pieptănată.

Era prea dimineață şi a aşteptat mult să vină doamnele de la serviciul „Personal". A explicat bâlbâindu-se ce-i cu ea şi a întins repartiția spre doamna ce o privea cu dispreț.

Toate de-abia îşi stăpâneau râsul privind-o cum şi-a pus geamantanul jos în birou şi cum l-a deschis pentru a-şi căuta în el hârtiile.

— Umblă ca proasta cu geamantanul după ea. E cretină! a dat sentința o cucoană ce nu avea nicio treabă cu angajarea ei.

— Te duci la cabinetul medical al fabricii şi completezi fişa asta apoi vii iar la noi!

Putea să iasă fără să spună nimic. Când a întrebat „De ce?" nici ea nu ştia de ce a făcut-o şi nici răspuns nu a aşteptat. A fost un fel prostesc de a pune o întrebare fără rost. În plus nu ştia că trebuie să faci o fişă medicală la angajare.

— Ca să întrebe prostul! a țipat doamna ce-i dăduse hârtia să o completeze. De aia! Când vii iar nu mai veni cu geamantanul după tine că ți-l arunc afară din birou!

— Nu am unde să-l las. E tot ce am. Mai aveam o plapumă şi o pernă, dar mi le-a furat cineva aseară în gară când am ajuns. Nu vreau să pierd şi hainele... E tot ce am!...

— De unde vii? De ce eşti singură?

— Vin de la Fălticeni. Am crescut la casa de copii.

— Ai spus că de la Suceava. Pe diplomă şi repartiție scrie că acolo ai făcut liceul.

— Acolo am făcut liceul, dar de crescut, am crescut la Fălticeni.

Toate doamnele din birou aveau acelaşi dispreț pe față, doar doamna ce i-a pus întrebările era mai blândă.

— Nu ai părinți?

— Nu am pe nimeni.

S-a îndreptat spre uşă. O întrebare a ajuns-o din urmă.

— Unde ai stat astă noapte? Am înțeles că ai ajuns ieri.

Vocea era blândă şi trăda îngrijorare.

— Pe bancă în parcul din fața căminului de nefamilişti. Nu mă puteau primi până nu îmi fac formele de angajare.

— Grăbeşte-te la cabinetul medical! Eu fac toate celelalte acte ca până la amiază să fie totul gata şi să primeşti şi o repartiție în căminul de nefamilişti.

— Mulțumesc, a răspuns Stela şi vocea ei avea o căldură ciudată. Era aşa de mult că găsise o firimitură de blândețe.

— Ce ai mâncat? o întrebă doamna Elena – va afla mai târziu că aşa o cheamă – şi se îndrepta spre ea cu pachetul ei de mâncare.

Stela a privit chipurile reci şi disprețuitoare ale celorlalte doamne din birou şi privindu-le în ea a renăscut sălbăticiunea.

— Am mâncat! Sunt sătulă!

Vocea ei a fost mai dură decât era necesar şi doamna Elena s-a întors la biroul ei supărată.

— Du-te şi fă actele.

Fata a ieşit din birou fără a saluta. A căutat cabinetul medical târându-şi geamantanul după ea. Părea mai fioroasă ca de obicei. La cabinet nu erau pacienți. A explicat asistentei ce vrea.

— Lasă fişa la mine. Dă-mi buletinul să-ți completez datele. Aşteaptă pe hol până vine domnul doctor.

Doctorul a venit şi ea a fost chemată. A intrat cu tot cu geamantan în cabinetul medical. Se temea să-l lase în hol să nu i-l fure cineva. Nu ştia cine e, nu ştia a cui e, dacă îi fura şi geamantanul nu mai avea nimic nici haine şi nici acte şi rămânea mai puțin decât era acum.

— Lasă geamantanul pe hol. Ce, la mine în cabinet e gară?

— Nu pot, tovarăşe doctor! Mă tem să nu mi-l fure! a răspuns Stela repezit şi ținând strâns mânerul geamantanului.

Doctorul a privit-o insistent peste marginile ochelarilor.

— Bine. Am să-ți fac control ginecologic şi tu o să ții geamantanul în mână. Du-te după paravan şi te dezbracă.

— Ce să-mi faceți?

— Control ginecologic. E obligatoriu la angajare. Du-te şi te dezbracă că nu îmi pierd toată ziua cu tine.

Stela nu ştia ce înseamnă asta, dar nu a întrebat. Credea că-i un fel de consult ca atunci când era răcită sau când avea roşu în gât şi mergea la cabinetul medical al liceului. Înainte de a ajunge după paravan s-a întors înapoi.

— Vreau la baie. Unde-i?

Doctorul şi-a pierdut toată răbdarea. A țipat spre asistentă, căci Stela nu merita cuvintele lui nici măcar când țipa.

— Arată-i cretinei ăsteia unde-i wc!

Şi asistenta a bruftuluit-o în timp ce-i arăta uşa pe care trebuia să meargă.

— Lasă geamantanul din mână! a țipat la ea când a văzut că intră cu tot cu el la wc.

Fata nici nu a vrut să audă.

— Cretină! Cretină! Cretină! țipă doctorul şi mâinile îi tremurau în timp ce-şi aprindea țigara. A tras cu sete pentru a-şi potoli nervii şi când a dat afară fumul a şoptit mai calm, dar ferm: Cretină! Cretină fără leac!

Asistenta i-a explicat, după ce s-a întors de la baie, cum să se dezbrace şi cum să se aşeze pe masă.

— Nu vreau! a țipat Stela revoltată.

— Dacă nu vrei ieşi dracului din cabinetul meu că nu eu te-am obligat să vii aici! țipă şi doctorul.

Stela avea gândurile răvăşite. I-a plăcut mereu desenul animat în care un şoricel pleacă de la țară, de acasă, la oraş, căci visa că la oraş e o viață cu mult mai frumoasă. Ajuns în oraş se sperie de maşini, cade în canalizare, aproape îl sfâşie nişte câini încât bietul şoricel după mii de peripeții se întoarce la „casa, dulcea casă" hotărât să nu mai plece niciodată. Exact ca şoricelul se simțea şi ea. Dacă s-ar fi putut întoarce la cămin acolo ar fi fost pentru ea dulcea casă pe care ar fi vrut să nu o mai părăsească vreodată. Dar viața ei nu era desen animat, ea nu era şoricel şi nici posibilitate de întoarcere acasă nu era.

Cu mintea înceţoşată de răutatea lumii s-a forțat să gândească logic. Dacă pleca nu obținea certificatul medical şi nu se putea angaja şi la noapte rămânea tot pe drumuri.

S-a dezbrăcat aşa cum i-a spus asistenta şi s-a aşezat pe masă.

— Puți ca dracu! Mai spală-te în loc să faci mofturi, o certă doctorul în timp ce o consulta şi ea nu a reacționat în niciun fel. Parcă ce putea zice?! Într-adevăr mirosea. Dormise îmbrăcată cu o noapte înainte. La cămin se spăla în fiecare seară şi după aceea îmbrăca pijamaua. Chiar era tare îngrijită. Învățase asta copiind-o pe Mariana.

Dincolo de ruşine, umilință, durere se gândea mereu la cea care o născuse şi simțea ură mai mult ca oricând altă dată în viața ei.

— Du-te la policlinică şi fă raze şi analize la sânge. Uite biletele de trimitere. Vino cu rezultatele la mine. N-ai mâncat nimic, nu?

— Nu.

A luat biletele şi a plecat. Din hol s-a întors înapoi.

— Dați-mi hârtia pentru angajare şi după aceea plec la policlinică! Am nevoie de ea!

— Nu pot să ți-o dau până nu-mi aduci rezultatul analizelor, toantă ce eşti!

Stela a plecat spre policlinică şi mergea ca un om beat şi de amețeala ei nu era vinovată numai foamea şi setea, ci lumea o îmbătase mai rău decât astea. Nu înțelegea cu ce greşeşte. De ce îi vorbeşte toată lumea urât.

A mers mai întâi la cabinetul de recoltat analiza la sânge, apoi a aşteptat la rând la radiologie. Şi într-o parte şi în alta primea rezultatul între ora 13 şi 14. Şi într-o parte şi alta a fost certată că poartă geamantanul după ea şi ea a înghițit cearta fără să scoată un cuvânt măcar. Parcă avea ce zice... Avea ce explica...

Şi oricum explicația era lungă şi cei ce o certau nu aveau timp de explicațiile ei fără sfârşit. Pentru toți era o cretină, o tâmpită ce îşi căra geamantanul şi la wc, şi la recoltat sânge şi la raze. Era prea obosită să le explice că ea este ca melcul cu casa în spate. Tot ce are ea pe pământ era în acel geamantan.

Cearta lor nu era cea mai mare grijă a ei. Altceva o chinuia. Oricum socotea nu credea că va ajunge la timp să facă actele şi să primească un loc de cazare şi va trebui să mai doarmă o noapte pe bancă în parc şi asta era marea ei grijă. Nu o speria foamea, setea, răutatea lumii cum o speria frica de a mai sta încă o noapte sub cerul liber. A ajuns cu rezultatul analizelor la ora trei la doctor, dar acesta era deja plecat. Asistenta i-a spus să vină a doua zi dimineața. A ieşit din clădire plângând în hohote. Nu-i păsa că o vede lumea şi că se uită ciudat la ea. Vărsa plângând toată otrava ce o adunase în ea în ultimele douăzeci şi patru de ore ce păreau cât un veac. Niciodată nu şi-a imaginat că lumea poate fi atât de inumană. O rază de speranță i-a potolit plânsul.

... Să merg la doamna Elena de la birou şi să o rog să mă ajute. A fost bună când mi-a dat să mănânc. Ce proastă am fost că nu am luat pachetul...

S-a întors spre fabrică cu o frimitură de speranță ce i-a ostoit plânsul. Tot datorită speranței nu simțea durerea ce-i rupea mâinile de la căratul geamantanului.

Plânsul a venit iar când paznicul de la poartă – altul decât cel de aseară – i-a spus că toată lumea de la birouri e plecată. Au program de la şapte la trei.

Nu simțea nimic decât o letargie totală când s-a aşezat iar pe o bancă dintr-un parc. În loc să simtă prea mult, mai mult decât putea suporta, ca un fel de apărare împotriva dezintegrării de prea multă durere nu simțea nimic. Sfârşeala, letargia, golul, pustiul îi umpleau sufletul şi peste toate astea era o întrebare ce nu a putut-o acoperi golul: Cine-i Dumnezeu!? Eu nu-l cunosc...

Spre seară a plecat spre parcul din fața căminului de nefamilişti. Voia să stea pe aceeaşi bancă pe care a stat şi cu o noapte înainte. Era aşezată lângă un arțar uriaş şi înconjurată de gard viu. Nu o putea vedea nimeni acolo decât dacă trecea în spatele gardului. Pentru o clipă a fost tentată să intre în cămin şi să se roage să fie lăsată să stea în hol până la ziuă, dar a renunțat. Nu avea curaj. Ei i s-a spus mereu sălbăticiune, dar descoperea că-i înger prin comparație cu

sălbăticiunea lumii. Toată noaptea a chinuit-o foamea, setea şi frica. Tresărea ori de câte ori auzea paşi pe stradă şi avea inima cât un purice când paşii treceau chiar prin fața gardului viu din fața băncii. A simțit că inima i s-a oprit de tot când cineva s-a oprit chiar lângă gard în dreptul ei. Aşteptând următorul gest al necunoscutului inima a început să-i bată nebuneşte şi respirația îi era agitată. Inima îi bătea şi în urechi de i le spărgea, şi în gât sufocând-o, şi în degete şi în rărunchi. De frică era toată doar bătaie de inimă şi respirație agitată. A trecut o veşnicie până când a auzit ceva curgând şi a înțeles de ce s-a oprit străinul. După plecarea lui inima i s-a liniştit tare greu. În zori, când soarele se pregătea să se nască sfâşiind la orizont cu roşu negru nopții, a ațipit. Era epuizată. A visat-o iar pe doamna Veronica. Iar a stat în vis în brațele ei. Doamnei nu-i era greață de ea că-i nespălată şi că miroase urât. Ca şi în cealaltă zi când s-a trezit voia să adoarmă înapoi, doar cu diferența că azi şi-o dorea mai mult decât ieri căci avea o altă problemă ce nu ştia cum să o rezolve. Se simțea udă şi privindu-şi repede lenjeria a văzut că i-a venit ciclul. Niciodată nu-i venea mai devreme şi totuşi acum i-a venit. Nu avea de unde şti că i se întâmplă asta din cauza stresului şi oboselii. Trebuia să se spele, să se schimbe şi să-şi cumpere vată, dar nu ştia cum să o facă şi unde. Oricât s-a gândit nu a găsit o soluție la problemă. Înțelegând că nu poate face nimic aşteptând în parc şi-a cercetat pantalonii şi s-a bucurat că nu-s pătați apoi a plecat spre cabinetul medical al fabricii. S-a dus direct la baie. A intrat cu tot cu geamantan în wc. Acolo s-a schimbat şi a căutat prin geamantan o haină ce putea fi ruptă şi folosită în loc de vată. Chiar dacă nu s-a spălat se simțea mai bine când a ieşit de acolo. Rezolvase cât de cât problema. Că o durea capul şi burta nici nu mai băga de seamă. Întotdeauna o durea în perioada asta. Acum durea un pic mai rău decât altă dată şi ar fi vrut un algocalmin, dar nu avea cui îl cere cum făcea la cămin sau pe timpul liceului când era mereu o asistentă ce îți dădea un medicament în caz de urgență.

— Ți-am spus să te speli şi tu puți mai rău decât ieri! țipă doctorul la ea şi îi luă scârbit hârtiile din mână.

Completându-i fişa a țipat spre asistentă:

— Maria, deschide geamul! Nu am aer! Vomit!

Stela se simțea îngrozitor. Ştia că din cauza ei nu are aer doctorul şi îi vine să vomite şi i se părea nedrept. Mirosea a transpirație, nu se schimbase de două zile şi două nopți, dar oricum mofturile doctorului erau exagerate. Nu era vina ei că nu a avut unde se spăla şi nici ei nu-i convenea că trebuie să stea murdară.

— Tu nu auzi că vomit! Deschide-l odată! țipă iar doctorul isteric spre asistenta ce întârzia aşezând nişte dosare în dulap.

Femeia a fugit spre geam în clipa în care Stela a început să vorbească. Doctorul şi asistenta o priveau înmărmuriți şi nu aveau de unde şti că până şi Stela era speriată de ființa din ea ce vorbea țipând.

Povestea tot ce i se întâmplase de când a ajuns în Focşani şi vorbele ei erau ca erupția unui vulcan. Nimeni n-o putea opri şi dacă ar fi îndrăznit devenea sălbăticiunea ce lovea fără milă. Ajunsese la capătul puterilor omeneşti şi țipând se elibera. A spus tot şi nu-i venea a crede că nimeni n-o opreşte şi nu o ceartă. La cum arăta, doctorul nu-şi mai găsea cuvintele şi culmea e că-i trecuse şi greața. Nu mai vărsa şi nu mai țipa să deschidă geamul.

— Sunt murdară! Sunt nespălată! Miros! Spuneți-mi unde să mă spăl? Unde să-mi las geamantanul căci toată lumea mă ceartă şi spune că-s cretină că-l car? Mi-a venit... mi-a venit... problemele – se hotărî până la urmă să spună – şi m-am schimbat în wc. Mă doare capul şi burta de mor! Stau de două zile pe drumuri fără să mănânc, să dorm şi să mă spăl!

Vocea cobora încet-încet tonul. Părea că dintr-o clipă în alta va plânge. Doctorului îi era ruşine.

— Dă-i un calmant, a spus asistentei şi şi-a căutat ceva bani în buzunar.

Femeia a venit cu medicamentul spre ea şi cu un pahar cu apă şi a rămas şocată când pastila i-a zburat aiurea prin cameră după ce i-a lovit mâna Stela.

— Nu vreau calmantul vostru! Dați-mi hârtia să mă pot angaja!

Doctorul şi-a pus banii înapoi în buzunar. Nu avea curaj să i-i dea. O studia cum se apără cu mâinile deşi nimeni n-o atacă şi tăcea îngrozit. Mâinile ei, după ce făcuseră să zboare pastila prin aer, au rămas încrucişate pe piept în semnul crucii Sfântului Andrei.

Se apăra de lume, de aer, de pământ căci trăise două zile mai negre decât întreaga ei viață de până atunci.

A luat hârtia fără a mulțumi şi nu a salutat când a ieşit din cabinet.

În urma ei a rămas o tăcere de mormânt. Pentru prima dată în viață doctorul avea sentimentul că sufletul lui miroase urât şi nu-l mai deranja alt miros din afară. Voia să existe un geam de deschis şi la suflet ca să intre aer curat şi lumină. Avea fată de vârsta Stelei şi mulțumea lui Dumnezeu că fiica lui nu a trăit niciodată ce a trăit Stela.

La birou doamna Elena o primi cu căldură.

— Ai dormit la cămin astă noapte, nu-i aşa? Am lăsat răspuns la tanti Geta – femeia de la intrare – să te primească...

S-a oprit din vorbit când a realizat că fata e tot cu geamantanul după ea.

— De ce nu te-a primit? a adăugat blând, dar Stela nu a răspuns nimic. Nu mai era receptivă la milă şi la blândețe. Nu avea nevoie de ele. Se apăra şi atât. Fața îi era fioroasă.

Femeia a completat actele fără a mai întreba nimic.

— Du-te la domnul director să le semneze şi să-ți spună la ce secție să mergi!

— Mulțumesc.

A bătut în uşa pe care scria director şi a intrat fără a fi invitată.

Bărbații din jurul mesei şi-au oprit vorbăria veselă şi au privit spre uşă. Au ascultat cuvintele Stelei şi o studiau ca pe o gânganie. Şi acum mai avea încă geamantanul după ea.

— Sunt ocupat. Aşteaptă până termin.

— Doar o semnătură... a bolborosit ea rugătoare.

— Ieşi afară! Aşteaptă până când te voi striga!

Vocea lui era un tunet şi ea umilă s-a supus. A aşteptat în hol două ore. Când, în sfârşit, a intrat la director acesta a certat-o aspru că deşi a terminat un liceu nu ştie să se poarte. La el în birou nu se intră fără a fi poftit.

— Mâine la şase să fii la secția de control a calității şi expediție. Caută-l pe maistru Ion Grigoroaia. Ieşi!

Stela a răsuflat uşurată când a ajuns în cele din urmă în camera de nefamilişti unde a fost repartizată. În cameră erau două paturi şi nicio persoană. S-a aşezat pe patul ce nu avea pe el nicio haină, niciun lucruşor cât de mic. Şi noptiera de lângă pat era goală.

Jumătate de oră a stat întinsă fără a se putea mişca. Nici nu-i venea a crede că a ajuns pe un pat. Oasele au devenit de plumb când s-au întins pe pat. S-a ridicat cu greu, şi-a căutat câteva lucruri şi s-a dus la baie. Nu era apă caldă, dar era bună şi apa rece, decât deloc. S-a spălat şi şi-a schimbat toate hainele de pe ea. Deşi era frântă de oboseală nu-şi putea permite să doarmă. Nu încă. Şi-a luat banii şi s-a dus în oraş. Nu prea departe căci nu voia să se rătăcească. A găsit o farmacie, apoi a mers la alimentară. S-a întors fericită spre cămin. În sacoşă avea o avere: vată, algocalmin şi pâine. A mâncat o pâine întreagă, a luat o pastilă şi s-a culcat. S-a trezit a doua zi la cinci. Nu visase nimic toată noaptea. A dormit ca un lemn.

A privit spre patul vecin în care dormea cineva.

— Nu mergi la lucru?

— Nu. Eu sunt schimbul doi. Vocea i-a răspuns de sub pătură şi Stela încă nu-şi cunoştea colega de cameră. Spera să fie cineva care să o înlocuiască în sufletul ei pe Mariana, pe prietena ei cea mai bună şi singura şi pe care nu credea că o va mai vedea vreodată.

În următoarele zile i-a fost clar că-i este imposibil ca s-o înlocuiască cineva pe Mariana în sufletul ei şi cu atât mai puțin noua ei colegă de cameră, dar nu asta o durea cel mai tare, ci munca căci se obişnuia greu cu opt ore de lucru zilnic, de la şase la două în schimbul unu şi de la două la douăzeci şi două în schimbul doi, la aşezat sticle cu băutură în navete. O dureau brațele, pe palme avea bătături şi picioarele îi erau umflate de la stat în picioare. Pe lângă muncă trebuia să înghită glumele bărbaților din secție căci devenise ținta predilectă a lor. O şocau până şi femeile din secție: gureşe, mereu puse pe harță şi vorbind

exagerat de porcos. E drept că niciuna din secția în care fusese repartizată ea nu avea prea multă şcoală. Când obosea şi se mişca prea încet nu i se spunea să lucreze mai repede – deşi nici ceilalți nu trăgeau mai tare ca ea, dar ea era nouă, fără pile, deci un cal de bătaie – ci cineva, nu reuşea niciodată să afle cine, trântea cu putere chiar în spatele ei un obiect de fier pe beton. Zgomotul infernal o speria atât de tare încât reacționa exact ca în copilărie. Țipa „Năi! Năi!" şi se apăra cu mâinile întinse în față. Devenise un reflex necondiționat, aproape instinct, gestul ei ce îi amuza teribil pe muncitorii secției, iar ea jura de fiecare dată că la următorul zgomot nu va mai face aşa, dar nu reuşea.

La pauza de masă, în prima zi, n-a avut nimic de mâncare şi s-a dus în curtea fabricii cât timp oamenii au mâncat, iar a doua zi a avut două felii de pâine pe care le-a mâncat ascunsă într-un ungher.

Nu plângea şi nu se văita şi se mințea că nu simte dorul de Mariana şi de doamna Veronica.

Şi în afara serviciului era greu. Ea nici n-a ştiut atâția ani de mâncat la cantină, practic toată viața ei, că oamenii au nevoie de farfurii, lingură, cuțit, furculiță, oale, cană – nici măcar o cană care să fie a ei nu a avut până acum – ibric pentru ceai şi alte multe lucruri mărunte, dar strict necesare. Voia şi un ceas care să o trezească dimineața şi care să-i măsoare timpul vieții ei; până acum i-au măsurat alții timpul căci peste tot au fost sonerii care să dea deşteptarea. Acum trebuia să-şi dea deşteptarea singură. Să-şi facă singură un program şi să-l respecte. Să se organizeze. Muncă, făcut mâncare, spălat haine, cumpărături... şi toate astea măsurate de primul ceas din viața ei.

Până la sfârşitul săptămânii îşi cumpără toate aceste lucruri, iar după ce le cumpără regretă că a dat o sută cincizeci de lei pe ele căci nu are la ce le folosi. Nu ştia să gătească, iar dacă ar fi ştiut nu avea bani, căci pe pâine a cheltuit cincizeci de lei până acum şi mai are încă o sută pe care trebuie să o drămuiască foarte bine ca să-i ajungă de pâine până la primul salariu. Doar ceasul îi era de folos. Să-i măsoare viața pustie...

În loc să-mi fi cumpărat toate prostiile alea mai bine îmi luam un lighean să am în ce spăla rufe, nişte săpun şi detergent, şi-a spus plimbându-se pe străzi căci amâna cât mai mult momentul întoarcerii în cameră unde colega ei gătea şi umplea camera cu un miros îmbietor de mâncare gătită. La fel de greu era şi în fabrică când mirosul mâncării celorlalți muncitori o amețea.

— Te rog împrumută-mi un pic un lighean să-mi spăl hainele, s-a rugat de colega ei de cameră când a ajuns, în sfârşit, acolo.

— Cumpără-ți!

Fata a mai continuat să spună şi altceva, dar Stela nu a mai stat să o asculte, ci deja regretând că a cerut, a plecat la baie să-şi spele rufele muiate sub duş şi săpunindu-le cu săpunul de față ce-l mai avea încă de la cămin.

Oricât de greu îi era să recunoască, totuşi recunoştea, că-i este dor de casă, iar pentru ea acest loc însemna casa de copii, locul unde a avut mereu mâncare, farfurie, cană, lingură, pătură, pernă, săpun, detergent şi lipsă de griji, căci acolo nu s-a gândit niciodată că i se termină pasta de dinți şi pachetul de vată. Puținul de acolo acum era mult, dacă nu totul. Visa noaptea curtea căminului unde a bătut mingea şi s-a bătut cu alți copii, sala de clasă unde doamna Veronica a reuşit pentru prima dată să se apropie de ea şi să o strângă la piept, sala de mese unde se împodobea bradul de Crăciun şi se trezea răvăşită.

În fabrică i se pusese porecla Lighioana, aşa i-a spus o femeie leneşă, râzâtoare şi căscată ce era amanta maistrului şi având statutul ăsta nu avea voie să muncească, ci doar să râdă de oameni, când s-a speriat prima dată de zgomot şi în câteva zile aşa îi zicea toată secția. Singura care îi spunea Stela era o femeie aproape de pensie ce făcea naveta dintr-un sat aflat la cincizeci de km de Focşani şi care era mereu frântă de oboseală din cauza navetei şi a muncii grele. Uneori o chema pe Stela să mănânce cu ea, dar fata o refuza ferm. Nu voia să ştie nimeni că ea are de fiecare dată în pachet doar pâine goală şi nici nu avea nevoie de mila şi pomana nimănui. Tot femeia aceea îi lua apărarea când glumele cu trântitul fierului în spatele Stelei devenise distracția secției de fiecare zi, dar nimeni nu o băga în seamă. Până şi Stela zâmbea amar de cuvintele ei: Nu vă temeți de Domnul să chinuiți o făptură a lui!? E păcat! Lăsați-o în pace!

Care „Domnul”?! spunea zâmbetul ei amar. Nu cunosc niciun Domn şi nu cred în niciun Domn. Şi nici oamenii din secție nu-l cunosc...

În a treia săptămână de muncă a luat avansul, opt sute de lei. La lichidare, i s-a spus că va lua mai mult, peste o mie de lei. Era primul salariu din viața ei şi era fericită că l-a câştigat. Când l-a luat în mână a uitat de picioarele umflate, durerea de brațe şi coloană şi bătăturile din palmă. Afla cum se câştigă banii şi fără a se închina la ei îi măsura în trup care doare de muncă. Era o lecție frumoasă, dar grea. Enumera în gând mergând spre cămin tot ce trebuie să cumpere: lighean, detergent, săpun, pastă de dinți, şosete, şampon, hârtie igienică... Se gândi o clipă apoi adăugă listei: ulei, zahăr, plante pentru ceai, cartofi, un pic de carne...

Aş vrea un borş... Uneori miroase grozav mâncarea gătită a celorlalți muncitori, iar în cămin când miroase a mâncare amețesc... Oare se face greu un borş!?... Îl vreau cu legume multe, aşa cum ne dădea la casa de copii. Nu-l mâncam niciodată, nu-mi plăcea, dar acum mi-e dor de acel borş.

Îi era dor de mâncarea de la acasă... dor de copacii din curte, de străzile din Fălticeni, de puținii oameni pe care îi cunoştea.

A aflat că pentru ulei şi zahăr îi trebuie o hârtie de la birourile fabricii care să ateste că e angajată acolo, cu ea trebuia să meargă la primărie şi apoi la alimentara din apropiere ca să fie trecută şi ea la cotă. După ce a făcut toate

astea a aflat că de-abia din septembrie va primi şi ea cotă la fel ca toată lumea: o jumătate de litru de ulei pe lună şi tot jumătate de kg de zahăr. La a cumpăra carne a renunțat căci era imposibil, niciun magazin pe care scria „carne” nu avea carne. Doar câteva conserve de peşte, biscuiți obişnuiți şi Eugenia.

A încercat cu borşul, dar şi la acesta a renunțat. Nu avea ulei şi i se părea mult prea complicată rețeta spusă de tanti Ana, femeia bătrână din fabrică ce-i spunea pe nume.

Să căleşti ceapa, să adaugi roşii, morcov, păstârnac, ardei, gogoşar, apoi apă şi cartofi, sare şi piper i se părea o întreagă filozofie şi tot nu era gata. Când cartofii erau fierți trebuia acrit cu borş. Ce-o fi ăla!? s-a întrebat mirată Stela şi n-a înțeles nimic din explicația femeii cum se obține acesta. Tărâțe, făină de păpuşoi, crengi de vişin toate puse la un loc şi peste ele se toarnă un crop – Ce-i ăla? a întrebat Stela în gând – şi se lasă totul la căldură până a doua zi. Din când în când se amestecă cu un culişăr. Ce-i ăla!?

— Ăsta îi borşul! termină femeia explicația. Cu el acreşti după gust borşul tău.

— Borşul trebuie acrit cu borş! Nu mai înțeleg nimic!

Tanti Ana a continuat.

— Pui câteva linguri de smântână. Laşi să dea un clocot şi apoi iei vasul de pe foc. Adaugi verdeață.

— Ce-i aia?

Femeia se abținu să o întrebe unde a trăit până acum pe lună sau pe pământ de nu ştie nimic şi a explicat mai departe.

— Pătrunjel, leuştean, frunze de țelină, mărar – toate tocate mărunt. Unele femei pun şi hațmațuchi, dar mie nu-mi place.

A face borş e la fel de complicat cu a urca Everestul! N-am ştiut niciodată că borşul acela de acasă ce ni se servea în fiecare zi era o treabă atât de complicată.

Cineva a trântit iar fierul în spatele ei, ea a făcut urât şi a uitat de toată filozofia despre borş.

Cartofi prăjiți nu putea face căci nu avea ulei şi se mulțumea să-şi fiarbă în fiecare zi câțiva. Cu sare, fierbinți erau minunați.

Nici ceai nu putea face până nu avea zahăr.

După o lună de muncă reuşi să obțină ulei şi zahăr şi a băut un ceai cald şi dulce şi şi-a făcut cartofi prăjiți. Unii erau prea arşi, alții aproape cruzi, dar ea jura că nu a mâncat niciodată cartofi mai buni ca aceia. Pentru a se considera un muritor fericit voia şi o bucată de carne. Ar fi vrut să fie de pui, căci şi-a amintit de pilaful cu carne de pui de la cămin şi i-a lăsat gura apă. Pentru a o obține a aflat că trebuie să se trezească la ora patru şi să se ducă la coadă la magazin şi

aşa a şi făcut într-o luni când urma să lucreze în schimbul doi. A socotit că până la ora două va avea timp şi să stea la coadă şi să gătească.

Cu picioarele înțepenite de aşteptare – a constatat că-i mai greu de stat la coadă decât la muncă în fabrică – pe la opt a reuşit să ajungă în fața vânzătoarei. Învingătoare, fericită – au fost pensionari ce au renunțat la acest maraton al răbdării şi al umilinței şi au plecat acasă înainte de a cumpăra ceva, iar alții au leşinat epuizați de aşteptare – că a rezistat a cerut vânzătoarei:

— Vreau carne de pui!

A țipat mai tare decât era necesar, dar nimeni nu s-a mirat de tonul ei. Toți cei ce o înconjurau erau amărâți şi cu nervii întinşi la maximum de efortul supraomenesc de a obține un pic de carne.

— Nu mai este decât tacâm. Vreți?

În timp ce oamenii din spatele ei au început să vocifereze disperați căci după atâta chin se alegeau doar cu gâturi şi gheare de pui, Stela a întrebat:

— Ce-i tacâmul? E tot pui! a dat şi răspunsul nevenindu-i să creadă că este posibil ca după atâta efort să nu obțină un pic de carne.

— Doar picioare şi gâturi.

Odată cu cuvintele vânzătoarea i-a pus în față o pungă cu carne congelată.

Stela a plătit-o şi a plecat fericită. Nu înțelegea de ce fierbe lumea în urma ei. O bătrânică plângea disperată la intrarea în magazin. S-a abținut cu greu să nu-i spună că-s bune picioarele de pui. Da, gâtul nu era bun, dar picioarele au o cărniță tare gustoasă.

A căutat în toate magazinele din apropiere orez, dar nu a găsit. Nu putea face pilaf, dar nu i s-a vestejit fericirea din atâta lucru. Avea carne pe care o obținuse cu acelaşi efort ca după o zi de muncă şi o va prăji. Va pune lângă ea în tigaie şi câțiva cartofi şi va fi o mâncare pe cinste.

Frântă de oboseală îi venea totuşi să cânte urcând scările. Va avea şi ea mâncare la fel ca şi colega ei ce-şi aducea de la țară, de la părinți, tot felul de bunătăți. Nu, nu avea la fel ca ea lapte, smântână, brânză, friptură de porc sau pui fript, dar avea o pungă cu carne de pui.

A aşezat carnea în apă la dezghețat cu tot cu pungă şi cât a lăsat-o acolo s-a dus să se schimbe. Transpirase tot stând la coadă.

Carnea se dezgheța greu, dar ea nu voia să mănânce pâine goală să-şi astâmpere foamea. Voia o mâncare gătită şi merita să aştepte.

A țipat, la fel ca cei de la rând când vânzătoarea a spus că mai are doar tacâm, când a scos în sfârşit carnea din pungă. A înțeles văzând ghiarele şi gâturile ce înseamnă „tacâm” şi a cuprins-o disperarea la fel ca pe ei. E inuman să stai la rând ore în şir pentru a obține aşa ceva. A mâncat pâine udă cu lacrimi şi s-a dus la lucru.

Viața era grea, mai grea decât îşi putuse ea imagina. La pauza de masă tanti Ana a chemat-o blând:

— Hai să mănânci cu mine.

— Nu vreau! a țipat ea, apoi i-a părut rău că a țipat când a văzut tristețea de pe chipul femeii ce s-a îndepărtat de ea.

În pragul iernii era mai sălbatică decât oricând altădată în viața ei. Trântitul fierului îi obosise nervii şi o făcea să tresară la cel mai mic zgomot. Nu avea nimic feminin în ea şi cu greu ghiceai că există o femeie sub hainele largi, lipsite de formă, negre, cenuşii purtate în aşa fel încât să o ascundă. Nimeni nu o proteja ca fiind femeie şi ea nu cerea acest drept. Ridica navete, deşi nicio femeie din secție nu o făcea, cot la cot cu bărbații şi nu se plângea de nimic nimănui. Se temea de ziua de mâine şi făcea mereu calcule să-i ajungă banii. Foame îi era tot timpul. Avea nevoie de o mulțime de lucruri pentru iarnă. O plapumă, o pernă, ghete, palton, pantaloni groşi şi pulover.

Frigul din fabrică îl învingea muncind, dar pe cel din cameră îl îndura greu fără plapumă şi pernă. Dormea îmbrăcată, dar tot îi era frig de când se răcise afară.

— Ajută-mă să-mi cumpăr o plapumă şi o pernă. Mor de frig! şi-a rugat colega de cameră la începutul lui decembrie.

— Am să vorbesc cu mama. Poate îți dă ea.

La sfârşitul săptămânii fata i-a adus o plapumă şi o pernă pe care a cerut o mie de lei şi Stela i-a dat bucuroasă. Îndura foamea, îndura răutatea şi duritatea oamenilor din secție, dar frigul era prea mult de îndurat.

În noaptea următoare a dormit bine şi i-a fost cald.

Toată luna decembrie, văzând vitrinele împodobite de Crăciun, îi era mai dor ca niciodată de casă. Navetiştii din secție vorbeau de pregătirile ce le făceau pentru sărbători. Colinda şi mirosul de bucatelor alese ajungeau până şi în fabrică.

În seara de Crăciun a rămas singură cuc în căminul de nefamilişti. Toți ceilalți plecaseră la țară, la părinți. Mergând spre baie s-a speriat de ecoul propriilor paşi ce sunau sinistru în holul pustiu. Singură într-un bloc pustiu... Toate luminile stinse... O singură fereastră luminată... În depărtare, în oraş, se auzeau copii colindând şi plânsul a venit la ea ca o vindecare.

Voia Crăciunul din sala de mese a casei de copii, voia mâncarea de acolo, voia colegele cu care s-a certat şi s-a bătut de atâtea ori şi acum descoperea că de fapt le-a iubit mereu căci erau familia ei, singura pe care a avut-o vreodată... o voia pe doamna Veronica... o voia pe Mariana... voia să aibă şi ea sărbătoare la fel ca toată lumea...

... Unde eşti? Cum te descurci? Îți ajung banii? Cum e lumea cu tine? E bună? Ce faci ce Crăciun? Eşti fericită? Are grijă cineva de tine? țipa ca să audă

şi ea o voce în noaptea de sărbătoare şi nu realiza că tot ce întreba nu e numai pentru Mariana, ci e şi pentru sufletul ei.

La Anul Nou a fost la fel de greu. Singură într-un bloc şi din oraş răzbătând până la ea urături... Un suflet uitat în viață, rătăcit într-un bloc pustiu refuza să primească urări. Nu erau pentru ea. Cine să vină cu uratul la o Lighioană!? Era condamnată la netrăire, nu erau pentru ea urătorii şi urăturile. Ea venise din greşeală pe pământ. Nicăieri nu a fost loc pentru ea.

Cum o fi.... a fost tentată să spună mama, dar a renunțat; era un cuvânt interzis; nu la folosit niciodată pentru nimeni, nici măcar pentru doamna Veronica... cea care m-a născut!? Îşi mai aminteşte de mine? Ştie că a născut un copil şi apoi l-a uitat? În noaptea asta se întreabă unde o fi copilul ei?...

Pâna aici vocea i-a fost o tânguire blândă, aproape rugăciune şi geamurile s-au speriat când i-au auzit țipătul sfâşietor şi neomenesc ce a urmat tânguirii.

— Sunt aici!! Trăiesc!! N-am murit!! Sunt vie!! Aud urătorii!... De ce m-ai condamnat... iar era să rostească cuvântul mamă, dar în locul lui i-a ieşit un gâlgâit ciudat din gât. Cine eşti? Te gândeşti vreodată la mine!?...

Următoarea zi a zăcut şi nu era numai singurătatea, durerea, epuizarea psihică cauza bolii ei căci pe lângă toate astea avea febră. A doua zi a stat tot în pat. La lucru de-abia a reuşit să ajungă în fabrică. Aşeza cu greu sticlele în navete. Erau atât de grele!

Când cineva a trântit fierul în spatele ei pentru a lucra mai repede, a țipat, s-a speriat şi apoi a leşinat. Când s-a trezit era în cabinetul doctorului ce îi făcuse fişa medicală la angajare. Îi vorbea blând şi ea nu reuşea să înțeleagă ce spune. Îi vedea doar buzele mişcându-i-se.

Doctorul o studia îngrijorat. Slăbise mult. Părea mai speriată şi mai fragilă ca la angajare. Sub hainele diforme, sub chipul măsliniu, dincolo de părul țepos ca la un arici ştia că e un suflet de femeie, de fată.

— Ți-e mai bine?

Înțelegând întrebarea a dat din cap că da. Încă îi era greu să vorbească.

— Ce-ai făcut de sărbători? Unde ai stat?

Era curios să afle cât mai multe despre ea. Nu a uitat-o şi în plus se gândea foarte des la ea. Creierul lui se juca cu el şi îl făcea să-şi amintească de ea ori de câte ori îşi privea fiica, ce era studentă, râzând fericită. Stela era cealaltă față a lunii, cea întunecată. Cea luminoasă – slavă cerului – era a fiicei lui.

— Unde ai stat de sărbători? a mai întrebat încă o dată, dar fata tot nu i-a răspuns.

Îşi revenea şi devenea iar țepoasă. Nu avea nevoie de blândețea şi mila nimănui, cu atât mai puțin de la doctorul ăsta.

— Te trimit la spital. Ai febră mare.

Voia să-i dea o pauză, să se odihnească, căci i-a văzut palmele cu bătături, chiar dacă pentru răceala ce o avea nu se impunea internarea, ci doar o zi-două de repaus. Oricum voia să ceară şi alte investigații medicale pentru ea. Îl îngrijora că avea buzele vineții când a fost adusă la cabinet.

— Nu mă duc nicăieri! a țipat ea ridicându-se.

— Lasă-mă să te ajut! s-a rugat doctorul.

— Nu am nevoie de ajutorul nimănui! a şuierat fata din prag şi doctorul a privit-o mirat. Avea nevoie disperată de ajutor, asta țipa toată ființa ei, dar nu voia nimic de la nimeni. Lumea o rănise şi o speriase. Se temea de mâinile ce se întindeau spre ea pentru a ajuta şi mângâia, căci nu credea în mâini ce pot face asta şi nici în oameni. Exista doar strivire, rănire, mutilarea ființei şi doctorul contribuise şi el la credința ei în existența lor.

— Stai şi te odihneşte. Ia medicamentele astea dacă nu vrei să te internezi. Ai o săptămână de concediu medical, iar după aceea vino iar la mine.

Fata a luat medicamentele şi a plecat fără a mulțumi şi fără a saluta, dar doctorul nu s-a supărat pe ea. Atunci, demult, cu geamantanul după ea şi mulțumea şi saluta şi nu i-a folosit la nimic. Acum nu mai era Stela şi nici sălbăticiunea de la casa de copii, ci era Lighioana, dar ea nu avea niciun merit la asta căci Lighioana era creația lumii în care trăia. Oamenii din secție au botezat-o şi nici nu s-au gândit că ea e creația lor, e imaginea lor în oglindă, căci Lighioana era imaginea lumii.

Un an s-a târât prin viață crezând că mai rău de atât nu se există, că mai greu nu se poate, că a coborî e un cuvânt ce nu se poate îmbrăca în fapt pentru ea mai mult de atât şi uita că la fel gândea şi la casa de copii, că e greu, că e rău, apoi i-a fost dor de acel loc ca de „acasa” ei. Dacă a provocat soarta când a gândit că nu mai există a coborî!? Dacă se poate şi mai rău decât a munci şi a fi plătit, a avea un pat şi pâine în fiecare zi!? Dacă e loc de mai rău şi Dumnezeul căruia i-a aruncat mereu provocarea „Cine-i Dumnezeu? Eu nu-l cunosc...” va vrea să-i arate asta!? Dacă i-a pregătit un drum special spre El şi spre răspunsul la întrebare!?

La revoluție s-a bucurat ca orice român prost şi cum să nu se bucure când se gândea că nu va mai sta la coadă pentru tacâm, va scăpa de şedințele de instruire politică şi nu va mai trebui să aplaude şi să laude. Va putea batjocori şi vorbi liber. Va avea libertate! Libertate! Libertate! Libertate! se îmbăta recitând acest cuvânt.

Prin primăvară beția produsă de cuvinte s-a topit şi alte cuvinte îi provocau în locul beției frisoane şi aceste cuvinte erau restructurare, privatizare, disponibilizare. În toamnă uitase cuvântul libertate. Fără drept de şomaj – nu lucrase destul ca să aibă acest drept – a fost printre primii disponibilizați. Venea iarna şi a rămas fără salariu şi fără locuință. Anesteziată, neînțelegând prea bine

cum poate deveni libertatea disponibilizare şi democraţia lipsa speranţei a dormit aproape o lună pe scările blocurilor. Bani încă mai avea de pâine şi de lucruri strict necesare. Întreba pe la magazine şi pe oriunde se întâmpla dacă au nevoie de munca ei, dar nimeni nu o primea. Uneori o alungau, după ce îi priveau tenul măsliniu, vorbindu-i urât, alteori nici nu se oboseau măcar să-i răspundă. Îi priveau hainele jerpelite şi murdare, strâmbau din nas la mirosul de om al străzii – existau cu miile după revoluţie; erau copiii libertăţii şi ai democraţiei, aveau libertate absolută şi toate drepturile: să se prostituieze, să se drogheze, să doarmă în şanţuri, să fie victimele străinilor veniţi cu ajutoare ce sub aparenţă de miel purtau putregai, deci trăiască libertatea! Trăiască democraţia! – şi o alungau cu un gest de mână din faţa lor.

Îi era dor după camera din căminul de nefamilişti, de patul ei, de duşul cu apă rece, de secţia unde lucra şi era ultimul om de acolo, dar totuşi lucra şi era plătită.

Pe vremea comuniştilor se făcea atâta caz când era găsit un copil sau un om pe străzi şi acum nu conta absolut deloc asta.

Făcea economii drastice la bani când vedea că nu există nicio şansă să primească ceva de lucru. Viaţa pe străzi o urâţise şi mai mult. Evita pe cât putea să se drogheze cu aurolac, deşi toţi o făceau ca să nu mai simtă foamea, setea, frigul şi se ferea să intre într-o gaşcă ce dormea în canale. Ca un lup singuratic îşi căuta în fiecare seară o scară de bloc în care să doarmă. Nu plângea, nu se văita şi nu-şi dorea nimic. Vorbea puţin şi mai mult mârâind decât cu vorbe clare.

Învăţase să se apere când era atacată şi o făcea cu atâta sălbăticie încât puţinii oameni ai străzii ce o cunoşteau o evitau. Părea mai mult animal decât om. Mai mult mârâia decât vorbea. A supravieţuit până la Crăciun nici ea nu ştia cum. Avea păduchi şi râie, părul nepieptănat şi nespălat semăna mai degrabă cu lâna unei oi şi în loc să fie podoabă de femeie era semnul unei fiinţe ce speria oamenii.

Iar cântau copiii colinde şi vitrinele erau împodobite strălucitor, dar ea nu le vedea şi nu auzea. Crăciunul, colinda, mirosul de cozonac era o minciună, o himeră. Realitatea adevărată era gerul, vântul rece şi crud ce se furişa prin hainele rupte şi vechi şi îi muşca cu colţi ascuţiţi trupul, zăpada spulberată, foamea, păduchii, râia şi lipsa unui loc de dormit căci în noaptea aceea nu se putea ascunde în nicio scară de bloc. Toate erau luminate şi pline de copii ce colindau. Era în parcul central al oraşului şi pentru prima dată era tentată să încerce aurolacul ca să nu mai audă colinde, să nu mai vadă lumini şi să nu se mai gândească la mâncare, dar mai ales să nu simtă durerea vie, ca o arsură, de la degetele picioarelor ce i-au degerat de ger. Încerca să le mişte, dar păreau nişte

surcele fără suflet în ele. Durerea ca de cuțit a făcut-o să renunțe la a mai încerca să le mişte.

La cea care a născut-o nu se mai gândea. Nu se gândea de fapt la nimic în afară de gândul că ar fi tare bine dacă nu ar mai simți durerea de la picioare.

A tresărit când a văzut o mogâldeață fugind speriată. O urmărea gaşca lui Pinochilă. Era cea mai rea din oraş şi mai periculoasă, dar Stela nu se temea de ea. Ei o evitau după ce bătuse măr pe unul de-al lor ce s-a luat de ea, iar ea se făcea că nu-i cunoaşte.

A sărit în apărarea mogâldeței. Ştia de ce sunt în stare cei din gaşcă şi ce se întâmplă în canale când le cade câte o pradă în mâini.

Mârâind, drogați, cu ochii tulburi o voiau pe mogâldeața ascunsă în spatele Lighioanei, dar nimeni nu era suficient de drogat să se pună cu ea. Nici femeie, nici bărbat, nici om, nici fiară, refuzându-şi bucuriile mărunte, dar încă omeneşti ale oamenilor străzii în care mai pâlpâia încă omenescul, părea o ființă ce într-un mod ciudat se ridica deasupra lor. Le inspira teamă. În plus lovea sălbatic când era provocată.

S-au studiat atent şi nemişcați unii pe alții. Lighioana nu şi-a plecat privirea. I-a privit țintă, cu ochi reci şi roşii de lup singuratic. Nimic din ea nu trăda teama. Părea că vrea să lupte şi că va lupta fără frică dacă ei vor mai face un pas.

Gaşca a plecat fără a lupta şi şi-au lăsat prada ascunsă după hainele largi ale Lighioanei. Era seara de Crăciun şi nu merita să şi-o strice luptând. Ai văzut ce ochi avea!? a spus unul din ei în timp ce se îndepărtau.

Stela s-a întors spre mogâldeața ascunsă în spatele ei după ce a fost sigură că au plecat cu toții.

— Ce-i cu tine? a întrebat şi s-a mirat de felul cum i-a sunat vocea. Era în ea căldură şi blândețe şi ea a crezut că nu mai are aşa ceva de pus în voce. Intenționase să o întrebe răstit şi apoi să o alunge de lângă ea.

— Cum te cheamă? Cine eşti? a întrebat iar cercetând chipul de copil ce se ivea de sub o căciulă uriaşă.

— Maria.

— Eşti fată!! a țipat Stela.

— Îhî, a răspuns mogâldeața.

— Câți ani ai?

— Paişpe.

Stela a observat că dincolo de mizerie, de hainele flenduroase fata era frumoasă. Chipul ei îi amintea de fața Marianei. Fără a semăna aveau ceva în comun. Poate la ochi, poate la zâmbet, nici Stela nu ştia să spună la ce, dar exista o asemănare.

— Tu ce eşti?

— Cum ce sunt!? a răspuns mirată Stela la întrebare tot cu o întrebare. Apoi înțelegând sensul întrebării a adăugat: Sunt tot fată.

— Nu pari.

— Ştiu.

Au tăcut pentru câteva momente studiindu-se una pe alta. Era seara de Crăciun şi ele nu aveau pe nimeni. Mogâldeața a vorbit.

— Am un culcuş în pădurea din marginea oraşului. Acolo mă duceam când m-au văzut căpcăunii. Vrei să mergi cu mine acolo?... Ai alt culcuş mai bun? Nu vrei să vii cu mine? a adăugat văzând că Stela tace.

Stela a plecat împreună cu Maria fără a-i răspunde la întrebare.

Nu avea alt culcuş. Maria era mai bogată decât ea căci avea un cotlon numai al ei undeva pe pământ... gândea făcând paşi mari în urma mogâldeței ce mergea iute înaintea ei.

— De când eşti pe străzi?

Până la culcuşul din pădure mogâldeața a spus întreaga poveste. Stela nu a întrerupt-o şi nici nu s-a mirat de povestea ei. Nimic nu o mai speria şi nici nu o mai mira. Constata doar că viața are loc mereu de mai rău.

— Sunt din Glodeni, un sat din munți. Suntem zece frați. Am doi frați mai mari – şi ei au fugit de acasă din cauza bătăilor tatii – şi apoi urmez eu. Tata s-a luat de mine. I-am spus mamei, dar ea m-a bătut şi m-a alungat de acasă. De două luni sunt pe străzi. Culcuşul din pădure l-am găsit în urmă cu o săptămână. E mai bine acum decât acasă.

Fata povestea plină de însuflețire şi părea că nu ei i s-au întâmplat toate astea, ci altcuiva.

Stela s-a abținut să întrebe: Cum adică s-a luat de tine? căci nu înțelegea ce înseamnă asta.

La ultima propoziție a fetei i-a fost greu să tacă.

— Cum să fie acum mai bine decât acasă!?

— Era greu când tata voia ştii tu ce şi eu nu vream. Mă bătea până vream. Mama mă bătea doar când nu aduceam bani şi mâncare de la cerşit, în rest era bună. Sunt gravidă. E copilul lu tata. Mama nu m-a crezut şi m-a alungat de acasă. Acum e mai bine, înțelegi!?

Stela o privea înmărmurită. Iar vorbise de parcă nu ei i se întâmplase totul, ci altcuiva. Oare se opreşte undeva răul!? Oare există margini ale manifestării lui!? Pare mai bogat în a se manifesta decât binele...

Ştia că va avea grijă de Maria. Nu ştia cum încă, dar nu o putea lăsa singură. Semăna cu Mariana, cu prietena ei de la casa de copii, şi pentru că-i semăna trebuia să-i fie alături.

— Am mâncare acasă. Am strâns toată toamna.

Stela a râs amar auzind-o că numeşte culcuşul din pădure „acasă”.

— De unde?

— Resturi din piața de legume şi fructe. De la gunoi. Tu nici nu ştii ce lucruri bune şi ce bunătăți aruncă bogații! Am mai şi şterpelit câte ceva...

Fetița a râs veselă după ultima frază. Era ca un copil ce se laudă cu o şotie.

— Cum ai şterpelit?

— Am manglit, a explicat fata şi a făcut un gest semnificativ cu mâna. Ce, tu nu faci la fel!?

Nu, Stela încă nu făcuse la fel, dar nu mai conta. Asculta tăcută ciripitul vesel al ființei de lângă ea ce era şi femeie şi copil, şi inocentă şi şmecheră, şi la începutul vieții şi la sfârşitul ei. Trăise totul o clipă şi părea la fel de bătrână ca pământul, iar în altă clipă n-a trăit nimic, era la fel de pură ca un înger.

— Am mere şi nuci. Pâine – dar e cam uscată. Ieri am şterpelit două portocale din piață – era aglomerație cu cumpărăturile de Crăciun – şi nu le-am mâncat. Îți dau una ție, vrei?

Stela nu i-a răspuns şi fata a sporovăit bucuroasă mai departe.

— Nu ştiu cine a stat înainte în bordei. Eu l-am găsit gol. Are o sobă din tablă. Avea burlanele sparte când am venit eu. Le-am cârpit cu bucăți de tablă de la gunoi pe care le-am legat cu sârmă. Tot la gunoi am găsit bucăți de cărămidă. Le-am luat şi am căptuşit soba pe interior ca să țină căldura mai mult. Aşa făcea mama acasă. Cel mai rău e că nu am uşă. După ce intru înăuntru astup locul unde trebuia să fie uşa cu un târş de brad şi pe el în interior pun haine şi un nailon, ca să nu intre vântul şi zăpada. Bordeiul nu are ferestre iar uşa astupată cu un brad ascunde intrarea încât nimeni nu ştie că sunt acolo. Fac foc numai noaptea. Ziua umblu pe străzi. Fac rost de mâncare şi de alte lucruri.

Când a spus „fac rost" iar a făcut gestul acela ilustrativ despre modul cum o făcea şi Stela nu o putea condamna. Când viața îți fură dreptul de a o trăi, când tata îți fură copilăria şi inocența, când mama te alungă de acasă cu copilul propriului tată în burtă nu mai există bariere sigure pentru bine şi rău. Există a supraviețui, există foame, există junglă în plin oraş şi în plină democrație şi eră a libertății absolute, dar a fura nu mai există după ce ai trăit toate astea.

Se fura în acele vremi fabrici şi bănci, vapoare sau o flotă întreagă, se fura truda unui popor întreg chinuit timp de cincizeci de ani şi acestui furt i se spunea privatizare, restructurare, reformă şi în condițiile astea cum să spui că-i furt ceea ce făcea Maria după tot ce a trăit!?

Au ajuns la bordei. L-au găsit cu greu în întunericul de nepătruns al pădurii. La lumina lumânării aprinse de Maria Stela a studiat culcuşul. Era o groapă săpată într-un mal de pământ de vreo trei metri pe trei. Lutul pereților îi dădu fiori. Păreau îngropate de vii. Într-o parte soba, alături haine şi mii de punguțe cu provizii, iar în partea cealaltă era aşa-zisul pat. Nişte scânduri pe care erau întinse pături rupte.

— Eu fac focul! Tu astupă uşa cu bradul, apoi aşează nailonul şi haine pe el. Imediat o să fie cald. O să şi mâncăm. E bine aici, nu-i aşa?

Simțind în degetele de la picioare ace de foc cu gheață amestecate Stela studia locul în care a ajuns şi căuta un colț unde să se aşeze şi să-şi scoată ghetele.

Da, era bine. Nu îndrăznea să-şi mai amintească de casa de copii, de căminul de nefamilişti şi apoi să le compare cu bordeiul, dar nici curaj să se plângă nu avea. Viața i-a arătat mereu că se poate mai rău şi ea învățase lecția. Dacă mă plâng şi mâine nu mai am nici bordeiul!? Nu, azi e bine! şi-a spus acoperind intrarea aşa cum îi spusese Maria.

— Iese un pic de fum la început până ia vânt. Să vezi ce bine e când se încălzeşte!

Stela avea îndoieli acum că ea e cea care o ajută pe Maria, căci micuța în materie de supraviețuire era mai pregătită ca ea.

— Acolo, sub haine, să nu înghețe, am cartofi. Să coacem vreo doi. Am şi vinețele uscate. Le coacem şi pe ele şi le mâncăm cu sare. Sunt mai bune verzi coapte pe plită. Le presari cu sare şi la foc îşi umplu pălăriuțele cu un lichid tare bun la gust. Şi hribii îs buni copți. Aşa făcea mama acasă.

— Ce înseamnă vinețele? Ce sunt hribii? Nu înțeleg despre ce vorbeşti.

— Sunt bureți. Tu chiar nu ştii nimic. Pe ce lume trăieşti!?

Hohotul de râs al Stelei a umplut bordeiul. Nu mai râsese de când era cu Mariana aşa. Fetița era tare nostimă. A oprit-o din râs durerea de picioare.

— Cred că mi-au degerat degetele de la picioare.

S-a aşezat pe aşa-zisul pat şi şi-a scos ghetele. A gemut de durere când a încercat să şi le mişte. Erau roşii-vineții cu pete albe.

— Trebuia să-mi spui. Imediat te ajut!

Stela privea cum copilul femeie pune un lighean ciobit şi mâncat de rugină – era de la gunoi – cu un pic de apă pe plită şi cum aşează surcele pe gura sobei. Focul s-a aprins repede. Flăcările lui luminau mai bine decât lumânarea interiorul casei lor. Stela a simțit o tihnă ciudată – părea că i-o dă focul – în interiorul acela de bordei. Ştia că nu a mai fost niciodată într-un bordei şi totuşi inima ei cunoştea acel loc şi acel mod de a trăi de parcă îl avea însemnat în carnea ei. Ştia că-i o nebunie, dar se simțea acasă. Am înnebunit! şi-a spus apoi a uitat de toate căci durerea de picioare era crudă.

Copilul a adus ligheanul cu apă la picioarele ei. A adăugat un pumn de sare în apă apoi i-a poruncit Stelei să bage picioarele în el.

— Ustură un pic, dar îți salvează picioarele. Aşa făcea mama când aveam picioarele înghețate.

Stela a gemut când a pus picioarele în apa fierbinte. Durea rău, dar îi era ruşine să se plângă. După câteva momente durerea a dispărut şi picioarele se

simțeau bine în apa caldă. Privea cum Maria pregăteşte ceva de mâncare şi se mira de cât este de matură şi de serioasă o clipă şi cât de copil în altă clipă. De ce nu i-a dat Dumnezeul în care eu nu cred, dar ea poate crede, altă soartă!? Cine a ales pentru ea soarta asta!? E nedrept...

Au mâncat cartofi copți şi vinețele coapte pe plită. La urmă au mâncat câte o portocală fiecare. Maria a mâncat şi coaja. Stela a făcut la fel. În bordei era cald. Nicio colindă şi nicio lumină nu ajungea până acolo şi totuşi era Crăciunul. Pentru că era cald, pentru că au mâncat, pentru că aveau culcuş era sărbătoare. Au adormit pe patul improvizat. Stela se visa la cămin în brațele doamnei Veronica şi era fericită atâta doar că cineva țipa şi o lovea şi ea nu înțelegea ce se întâmplă. S-a trezit buimacă de somn. Maria o lovea cu pumnii şi țipa: Nu vreau! Nu vreau, tată!!

— Sunt eu, Maria! Trezeşte-te! Sunt eu, Stela!

A potolit greu copilul chinuit ce ziua se dedubla şi povestea cu detaşare totul, dar noaptea în vise nu o mai putea face şi retrăia totul.

S-a potolit doar când Stela a aprins iar lumânarea. La lumina ei s-a trezit din coşmar. Avea lacrimi pe față şi încă tremura.

— Dă-mi sticla! Vreau şi o pungă! E acolo lângă uşă!

Stela s-a dus să caute lucrurile cerute. Făcea orice numai să o potolească. I-a dus sticla şi punga. Înțelegea ce a cerut şi ce sunt acelea. Copilul se droga cu aurolac când avea coşmare noaptea. Numai aşa îi trecea.

A turnat lichid din sticlă în pungă apoi şi-a cufundat fața în ea şi a respirat adânc. Stela o privea cu groază. Ar fi vrut să o oprească şi nu avea curaj. Când a băgat capul a doua oară în pungă i-a pus blând mâna pe braț.

— Te rog, opreşte-te! Nu o face! Te distrugi!

— Nu pot, i-a răspuns Maria şi a tras cu sete din aburii ce o izbăveau de durere după ce se împrăştiau în corpul ei odată cu respirarea.

Liniştită, cu ochii tulburi ca ai oamenilor beți, dar din care plecase groaza, s-a culcat în aşternuturile flenduroase. Îşi luase medicamentul pentru coşmar şi acum se visa acasă împreună cu ceilalți frați, într-un bordei la fel ca şi cel din pădure, doar un pic mai mare decât ăsta şi cu un ciob de fereastră, dar tot cu lumânări aprinse seara pentru a avea lumină... şi înainte ca tata... înainte ca tata... Aici gândurile i se opreau. Visul era că era copil acasă împreună cu frații...

Până la Anul Nou Stela şi-a adus toate lucrurile în bordeiul din pădure, după ce le-a adunat de prin locurile unde le ascunsese.

Se molipsise de la Maria de bucuria ei de a trăi. Se bucura când mâncau şi când era cald în bordei. Tot de la Maria a învățat să adune lemne din pădure şi să facă focul. Şi să gătească din nimicuri, atât cât ştia şi ce ştia Maria, a învățat şi ea. Nu mai era timp de mofturi că vrea ulei şi zahăr de la cotă sau carne după ce stătea la cozi. Astea toate erau din altă epocă, din dictatură, din vremuri rele,

când muncea pentru salariu. Acum era democrație, era libertate, nu mai avea ce munci şi unde, nu mai avea nevoie deloc de zahăr, ulei şi carne. Gata cu mofturile, ce nu erau buni cartofii copți şi bureții!? Nu erau bune resturile adunate de la gunoi!? Nu era adevărat festin când Maria fura o portocală!? Ba era. Era raiul pe pământ. Jos dictatura! Trăiască libertatea! Trăiască democrația!

Maria nu putea să o convingă pe Stela să fure, iar Stela nu o putea convinge pe Maria să nu se mai drogheze.

— Nu pot! Nu pot fără asta! țipa micuța în nopțile când Stela nu voia să-i dea sticla, apoi i-o întindea căci îi era milă.

— Sunt lângă tine. Nu eşti singură. Stau până îți revii. Te rog, nu te mai droga!

Cuprinsă de beția drogului i-a răspuns mai mult în glumă:

— Mă las dacă furi.

— Nu pot! a fost răspunsul speriat al Stelei.

— Nici eu nu pot! a răspuns fata şi a băgat iar capul în pungă.

Peste o săptămână Stela s-a hotărât să fure. Nu mai aveau nimic de mâncare, iar drogatul Mariei o înnebunea. Avea ochii tulburi tot timpul chiar şi ziua şi o stare de om mahmur după atâta otravă băgată în ea. Erau împreună pe stradă.

— Ce zici, am curaj să smulg sacoşa domnului acela? a arătat Stela spre un domn ce era cu spatele la ele şi care tocmai ieşise din piață. Din cauza frigului erau puțini oameni pe drum.

— N-ai! a provocat-o Maria şi Stela a plecat glonț după om. Dacă se mai gândea o clipă nu mai avea curaj.

— Ia-o şi fugi cât poți de tare după blocuri! E bătrân şi nu se poate ține de tine. Totul e să acționeze ca un fulger! vorbea Maria în urma ei.

A smuls sacoşa şi a fugit nebuneşte. Înainte de a fugi după colțul blocului a privit înapoi să vadă dacă o urmăreşte cineva. Omul rămăsese blocat de nebunia gestului ei. Nu a putut nici țipa după ajutor şi nici fugi după ea. Nu i se mai întâmplase niciodată aşa ceva.

Pentru o fracțiune de secundă, înainte de a dispărea după bloc, privirea Stelei s-a ciocnit de privirea năucită a victimei. S-au recunoscut unul pe altul. Victima a plecat privirea în pământ fără a se mai simți victimă. Avea lacrimi în ochi.

Omul căruia îi furase sacoşa era doctorul de la fabrica unde lucrase. Continuându-şi fuga nu putea uita ochii lui mirați şi speriați. Plângea fugind şi îi era ruşine. Ruşine de murea. Datorită doctorului se vedea clar cu ochii lui şi înțelegea cât de jos a ajuns. A jurat că a fost singura dată când a furat şi a mai jurat ceva: Maria nu se va atinge de aurolac în noaptea următoare! Plătise scump ca ea să nu facă asta măcar o noapte.

Nu s-a atins de bunătățile din sacoşa doctorului deşi a privit-o pe Maria cum înghite cu poftă totul. În ultima vreme mânca mult şi îi era foame mereu. S-a mulțumit cu doi cartofi copți şi o fiertură acrişoară de măceşe uscate.

Noaptea Stela nu a vrut să-i dea sticla Mariei oricât a plâns şi a rugat-o...

Furase ca ea să nu se mai drogheze şi trebuia să se achite şi micuța de partea ei de promisiune.

Peste câteva zile a lăsat-o iar să o facă. Nu-i mai putea suporta țipetele noapte de noapte. Avea coşmaruri groaznice, se bătea cu ea prin somn, şi nu ştia cum să i le potolească. Aurolacul era un medicament pentru Maria şi i-a dat voie să îl ia iar. În nopțile când nu putea dormi pe Stela o bântuia privirea doctorului. Era în ea milă, durere, surpriză, şoc. Ştia că dacă ar fi fost posibil să o prindă, să o pedepsească, să o dea pe mâna poliției nu ar fi făcut-o. Citise asta clar în ochii lui înainte de a şi-i pleca în pământ şi de aceea i-a fost imposibil să mai fure vreodată. Scormonea prin lăzile de gunoi ale oraşului, lua de pe jos ceea ce alții aruncau, dar de furat nu a mai făcut-o. Nu putea!

În primăvară, când zăpezile se topeau şi fire gingaşe de iarbă umpleau pădurea, ghioceii şi viorelele şi-au scos iar sufletul de petală la lumină, bucuria le inunda inima. Scăpaseră de iarnă, de frig, de viscol, de dimineții în care de-abia reuşeau să stârnească bradul din uşă căci era îngropat de omăt şi apoi plecau tăind troienele spre oraş. Maria cunoştea toate buruienile pământului şi de la ea a învățat şi Stela să mănânce susai, măcriş şi rotițe de caşul-popii. A aflat că-s bune frunzele de păpădie tinere şi tulpinițele fragede de hemei cărora fetița le spunea curpeni. Urzicile fierte cu cartofi şi cu leurdă în loc de ceapă erau adevărată delicatesă. Aveau casă, un bordei în pământ, găseau mai uşor mâncare, deci erau fericite şi totuşi această fericire săracă – nici măcar ea – n-a ținut mult. Într-o noapte de la începutul lunii mai Stela s-a trezit speriată de țipetele Mariei.

Iar coşmarul! şi-a zis şi s-a repezit după sticluță şi după pungă.

— Sunt aici, liniştește-te! recita căutând buimacă elixirul ce îi liniştea prietena. A venit la ea tremurând.

Țipa mai tare ca altă dată şi nu părea că e în coşmar; era trează. La lumina lumânării ce a aprins-o în grabă i-a văzut fața cu picături mici de rouă pe frunte. Mâinile şi le ținea pe burta imensă prin comparație cu trupul bicisnic.

Stela nu realiza ce se întâmplă şi nici Maria de la început când a tăiat-o prima durere peste şale şi a coborât tăindu-i mijlocul în josul burții. A trebuit să-şi amintească de mama ce născuse un copil acasă chiar cu câteva zile înainte de a o alunga pe ea ca să-şi dea seama ce-i.

— Nasc! a țipat strângându-se ghem de durere.

Stela a fugit până la uşă. Îi era teamă. Nu s-a gândit niciodată că Maria va urma să nască. I-a ignorat mereu burta imensă. Oricum nu se observa prea tare sub hainele largi şi diforme cu care stăteau îmbrăcate zi şi noapte.

— Nu pleca! Nu mă lăsa singură! Mă tem!

S-a întors înapoi. Oricât de frică îi era nu o putea părăsi. Era prietena ei. În plus semăna cu Mariana.

— Ce să fac? Nu ştiu ce se face în situații din astea.

— Ajută-mă să mă dezbrac.

Stelei îi era ruşine. Nu şi-a mai văzut niciodată prietena dezbrăcată. Încă o privea neavând curaj să o atingă.

— Te rog ajută-mă! Am pe mine o sută de haine.

Stela a început să-i scoată pe rând cele trei perechi de pantaloni, apoi i-a scos şi bluzele. A rămas într-un tricou lung ce fusese cândva alb, dar acum avea culoarea lutului. Era la fel ca pereții căsuței lor.

Fără haine era un schelet de copil cu o burtă uriaşă. Mâinile şi picioarele erau doar nişte oase. Duioşie, milă, furie – toate odată au erupt în Stela ca un vulcan.

— Îmbrăcată nu pari atât de slabă, a constatat Stela tristă apoi şi-a acoperit urechile căci Maria urla. După primul şoc şi-a luat mâinile de la urechi şi a prins-o de mâini. O ținea strâns şi aştepta să se oprească.

— Înveleşte-mă! Mi-e frig!

A acoperit-o cu plapuma şi i-a aşezat mai bine perna sub cap.

— Durează mult? Tu ştii ceva despre asta!? Eu nu ştiu nimic.

— La mama nu a durat mult. Înainte de revoluție năştea la spital. După aceea venea asistenta de două ori pe lună să vadă copilul şi ne dădea şi lapte praf din care mâncam toți. Copilul sugea țâță şi nu avea nevoie de el. După revoluție a născut acasă. Copilul a murit.

Iar povestea cu detaşare de parcă ea nu era personaj la toate astea, ci altcineva.

— Vreau un pic de apă.

Stela i-a dat apă şi apoi a culcat-o iar pe pernă. I-a răcorit puțin şi fața.

— Arzi.

— Cred că e din cauza durerii.

Până în zori durerile au venit şi au plecat şi copilul tot nu s-a născut. Şi ziua următoare a fost tot la fel. Durere, țipete, o gură de apă, puțini stropi pe față şi aşteptare. Maria nu mai avea putere să țipe. Gemea slab şi cerea apă. Când nu avea dureri povestea.

— Înainte de revoluție tata lucra la fabrica de conserve. Era om de servici, la curățenie. Aveam mâncare în fiecare zi. Mergeam la şcoală. Nu am cerşit niciodată atunci. După aceea fabrica s-a închis. Tata a rămas acasă. Vara trecută

a fost văcar, dar s-a pierdut o vacă şi a trebuit să o plătească. A dat televizorul şi radioul pe ea. Am rămas şi fără lumină. Ne-au tăiat-o. Tata bea şi a început să ne bată. Mama ne trimetea la cerşit. Fraţii mei au fugit de acasă înaintea mea... Eu am fugit după ce un om bogat – avea o fermă; a cumpărat toate pământurile de la oamenii săraci – m-a închis în beci o zi şi o noapte.

— De ce? a întrebat Stela uimită.

— Era vara trecută. Nu aveam nimic de mâncare acasă. Am fost cu cerşitul, dar nimeni nu mi-a dat nimic. Mi-era foame. Am scociorât trei cuiburi de cartofi şi am adunat în buzunare zece cartofi; erau chiar zece, i-a numărat bogatul când m-a prins. Tocmai plecam de pe câmp. Mi-a legat mâinile cu sârmă după ce mi-a luat cartofii din buzunar. Ţipa că mă împuşcă, chiar avea armă. M-a dus la el şi m-a închis în beci ca să mă lecuiască de furat. M-a ţinut acolo toată ziua şi noaptea următoare. Auzeam cum rod şoarecii şi şobolanii şi îi simţeam fugind pe lângă mine. O bucată am ţipat, după aceea am plâns apoi n-am mai zis nimic. Mi se părea că sunt îngropată de vie. Când mi-a dat drumul credeam că a trecut mai mult timp, nu numai o zi şi o noapte. Când eşti închis în întuneric timpul se lungeşte, trece greu, ca acuma când aştept să nasc. Când am ajuns acasă tata m-a bătut şi el şi a spus că am fost la... apoi s-a luat şi el de mine. Când am scăpat şi de el am fugit de acasă şi din sat...

Ca un radio uitat deschis, fără să-i pese dacă o ascultă cineva între o durere şi alta vorbea mereu. Stela o lăsa să vorbească chiar dacă nu mai avea puterea să o asculte. Tăcerea o speria. Mai bine să vorbească decât să ţipe!

— Arzi! E mai rău ca aseară!

Şi-a luat mâna de pe fruntea ei şi s-a dus după o cârpă. Voia să o ude şi să şteargă cu ea faţa fierbinte a Mariei.

— Nu pleca! Fă puţin foc! Mor de frig!

— Nu plec. Stai liniştită. Sunt aici.

A aprins focul şi a şters cu apă corpul ce ardea.

— Oare puţin aurolac ţi-ar calma durerile? a întrebat Stela şi i-a întins punga în care a turnat un pic de lichid.

Fata i-a împins mâna într-o parte. Nu avea nevoie de drog.

— Când eram mică de tot aveam rochii din dantelă. Tata mă plimba de mână prin cer. O dată m-a pus pe un nor.

— Aiureşte! a ţipat deznădăjduită Stela.

— Norul era moale ca o pernă. Mi-era frică să nu cad şi mă ţineam strâns de gâtul tatii. Tu ai tată! Dar mamă?... De ce nu vorbeşti niciodată de ei?!...

Durerea a făcut-o să geamă. Stela a dus spre gură punga ce o împinsese Maria mai înainte. Avea nevoie de drog ca să reziste. Maria aiurea şi făcând asta evada din realitate, dar Stela veghea de o noapte şi o zi şi era la capătul puterilor. A renunţat totuşi să tragă din pungă. O femeie ce aiurea, avea febră de te frigeai

de ea şi se chinuia de atâta timp să nască era destul în acel bordei. Şi o drogată alături de ea era prea mult.

— Uite-te, vezi nu iese! Nu mai pot!

Stela a cercetat corpul fetei. Nu vedea nimic.

— La mama era apă multă şi sânge.

— La tine nu-i nimic. Doar nişte pete mici de sânge.

Stela i-a acoperit iar corpul ce era zguduit de frisoane.

— Mai pune pe foc. E atât de frig!

— Mă duc să aduc nişte lemne. Vin repede.

— Nu pleca! Nu mă lăsa singură!

A lăsat-o aiurând. Spunea că tata a plimbat-o o zi întreagă cu norul în clipa când Stela a ieşit în fugă după câteva vreascuri. A auzit-o țipând când se întorcea şi a fugit spre ea. Nu a mai tras bradul în uşă. A fugit spre patul în care Maria agoniza de durere.

— Acuma îl simt că iese. Sunt udă.

Stela s-a aplecat peste trupul Mariei şi a văzut capul micuț al pruncului ivindu-se între picioarele acesteia. A tras uşor de el când acesta s-a oprit şi în următoarea clipă întregul căpşor era afară. Roşu-vinețiu, plin de sânge şi un fel de lichid gelatinos avea în mâini capul unei noi ființe condamnate la a trăi. A ajutat cu degetele să iasă şi umerii apoi a ieşit întregul corp.

— Ce-i? a şoptit Maria.

— Fetiță, a răspuns Stela în timp ce tăia cu un cuțit ruginit cordonul ombilical.

Plânsul anemic, de pisoiaş, le-a speriat pe amândouă.

— Dă-mi-o!

— Lasă-mă să o şterg şi să o învelesc.

Învelită în cârpe, din care Stela a improvizat scutece pentru copilaş, scâncetele au încetat. I-a dat-o la piept apoi s-a apucat de îngrijit corpul Mariei. L-a şters de sânge şi i-a pus dedesubt cârpe uscate. Pe cele ude le-a aruncat afară. I se părea că curge prea mult sânge şi nu ştia dacă e normal sau nu după o naştere.

— La mama a curs mult sânge?

— Nu ştiu. Eu am stat mai departe. Am văzut mai mult apă. Un fel de lichid. Lângă ea stătea o vecină mai bătrână.

— Te doare ceva?

— Nu. Ard. Şi fetița e tare grea.

— Cum să fie grea? E doar un boț de carne!

Înțelegând că e sleită de puteri i-a luat copilul de la piept.

— Dormi. O țin eu.

Maria a adormit, dar şi prin somn aiurea. Vorbea de norişorul pe care a plimbat-o tata... De anii când mergea la şcoală şi aveau mâncare. Ce bun era laptele praf...

Stela legăna copilul în braţe aşezată la picioarele Mariei. Nu putea plânge şi nici defini tot ce simte. Mângâia cu degetele ei mari faţa fină ca mătasea şi se gândea la moarte, viaţă, naştere... Mai ales naştere... Habar n-a avut ce înseamnă să nască o femeie. Aşa m-a născut şi pe mine... a oprit gândul căci nu putea spune cuvântul interzis şi şi-a şters o lacrimă ce i-a înflorit pe obraz.

— De ce ai venit pe pământ? Nu mai era loc în cer pentru îngeri!?... îi cânta strângând-o la piept pentru a se linişti mai mult pe ea şi a-şi potoli lacrimile.

Nu mai ţinea minte de când a început tot acel coşmar, în schimb ştia sigur că atunci când a coborât după vreascuri cobora înserarea.

Verifica din când în când corpul Mariei şi îi schimba cârpele pline de sânge. Îl ştergea cu apă ca să-l răcorească căci încă ardea.

— Ce face? Doarme? a întrebat Maria somnoroasă.

— Da.

— Boteaz-o! Nu trebuie să moară nebotezată.

— Nu moare! E vie şi frumoasă! Ce înseamnă să botezi?

— Stropeşte-o cu apă şi pune-i un nume. Tu îi eşti naşă.

Maria vorbea greoi şi şoptit şi Stela s-a abţinut s-o mai întrebe ce înseamnă „naşă" şi de ce trebuie să o stropească cu apă.

— Te botez Stela, a spus solemn şi a aruncat câţiva stropi de apă peste copil. Acesta a început să scâncească trezit de picăturile reci.

Clopotele băteau în oraş şi în liniştea nopţii dangătul lor a ajuns până la ele.

— De ce bat clopotele noaptea? a întrebat mirată Stela.

— Nu ştiu. Ba da ştiu. Într-o singură noapte din an bat clopotele în miez de noapte. Trebuie să fie Învierea.

— Ce-i aia!?

— Paştele. Învierea lui Iisus. Tu chiar nu ştii nimic!?... Dă-mi copilul să-i dau să sugă. Ajută-mă să mă ridic puţin.

Copilul a luat lacom sfârcul în gură. Era flămând de lapte şi de viaţă. Maria îl legăna încet şi îi cânta.

Avea ochii tulburi, cu luciri ciudate, a constatat Stela privind-o şi a pus asta pe seama durerii şi a efortului. Era un copil cu un alt copil în braţe. Cântecul îi era neinteligibil. Un fel de bocet mai mult decât cântec. Lacrimi îi curgeau pe faţă şi apoi picurau pe faţa copilului de la piept. Din oraş iar se auzea dangăt de clopot.

Stela trebăluia prin bordei şi o lăsa să plângă. Să-şi verse amarul. Din când în când îi privea ochii să vadă dacă nu s-a stins din ei rătăcirea. Se temea de sclipirea ciudată din ei.

Sper să-i treacă. E din cauza febrei şi epuizării... E un copil ce a născut... şi-a spus şi a continuat să curețe cartofi.

A plecat după urzici şi după câteva fire de lobădă porcească. Nu ieşea borş din toate astea, dar o fiertură caldă tot ieşea şi era mai bună decât nimic. A fost greu să le găsească noaptea la lumină de lună şi s-a întors înapoi cu mâinile goale. La intrarea în bordei s-a cutremurat ca şi curentată: Dacă cea care... cea care... m-a născut era ca Maria!? O ființă la fel de nevinovată. O victimă a sorții...

Plânsul şi cântecul Mariei se auzeau de afară şi i-au alungat gândul răvăşitor. A intrat în bordei cu gândul să o liniştească, dar a țintuit-o pe loc sclipirea nebună din ochii copilului mamă. Strângea tare pruncul la piept şi îi cânta plângând. A privit-o pe Stela fără a o recunoaşte. Ochii ei bolnavi păreau a întreba: Tu cine eşti!?

— Nu!! a țipat Stela şi țipătul ei a umplut cerul, la fel de tare ca dangătul de clopote din miez de noapte, când a înțeles totul. Nu!! Nu!! țipa continuu neîndrăznind să se apropie de Maria ce strângea la piept pruncul ce-i era şi soră şi copil şi îl făcuse cu cel ce îi era şi tată şi bărbat şi părea că nu o aude şi nici nu o recunoaşte.

Maria şi-a strâns pruncul la piept şi l-a sufocat în timp ce sugea, asta a înțeles Stela. Vedea clar cât este de tare strâns capul copilului pe pieptul alb.

A luat sticla cu aurolac şi punga şi a fugit nebună prin pădure. Striga: Nu!! şi hohote de plâns îi scuturau trupul. Maria nu era Mariana. Era un monstru.

Crengi de cetină îi loveau fața şi ea nu simțea durerea şi nici nu-şi ştergea sângele ce-i curgea pe obraz. Trăgea cu sete din pungă şi alerga ca o nebună spre oraş, spre oriunde, numai să fie departe de bordeiul din pădure. Fugind aştepta ca drogul să-şi facă efectul, să nu mai simtă nimic şi să uite tot, dar el nu i-a dat decât o stare de amețeală ce nu i-a luat durerea şi nici nu a rupt-o de realitate. În marginea oraşului a tras iar cu sete din pungă, apoi a aruncat şi punga şi sticla. Nu avea niciun efect.

Fugind pe străzi se lăsa zguduită de plâns. A omorât copilul pe care l-am moşit eu. O chema Stela. A omorât-o pe Stela...

Clopotele băteau iar în oraş şi ea a început să țipe spre ele: Nu exişti!! Dacă ai exista şi am fi copiii tăi n-ai îngădui asta!! Nu exişti!... Şi dacă exişti şi dai voie să se întâmple asta la ce bun atâta biserică pe pământ şi atâta bătaie de clopot!?...

A început să se clatine. O moleşeală ciudată i-a cuprins întregul trup. Picioarele îi erau de gelatină. Se mişca cu greu spre o bancă din parc.

— Uite Lighioana! E moleşită rău. Cred că e beată. Ea ne-a furat la Crăciun bucăţica aceea fainã şi nea lăsat fără p.... la sărbători.

Toată gaşca lui Pinochilă privea spre umbra ce mergea poticnindu-se spre o bancă. Au constatat cu toţii că îi dispăruse aura aceea ce le inspira teamă şi care o ridica deasupra lor.

— Pe ea! a ţipat Pinochilă, dar ceata deja fugea spre ea înainte de comanda lui.

Încercările ei de a se apăra erau ca bătaia de aripi ale unei păsări rănite. Asta îi întărâta şi mai tare pe agresori. Nu au atacat-o niciodată cât timp a lăsat impresia că e mai tare ca ei şi că nu se teme, dar a fost suficientă o singură clipă de dezgolire şi s-au repezit spre ea flămânzi.

Preotul Ioan Axinte se întorcea cu tot cu soţia spre casă. Erau cu maşina. Preotul conducea încet pe strada plină de oameni cu lumini în mâini.

— Uite! Opreşte! a ţipat preuteasa când a văzut o umbră neagră, o arătare cu haine zdrenţuite repezindu-se din parc în faţa maşinii. Au oprit speriaţi. Nu înţelegeau de ce a căzut „umbra” în faţa lor căci de lovit nu au lovit-o.

Prima a alergat spre ea Elena, preuteasa. A privit chipul crestat cu cuţitul, pieptul plin de sânge şi dezgolit, picioarele goale pe care se vedeau prin zdrenţe de haine şiroaie de sânge. S-a aruncat în faţa maşinii ca să scape de agresori... a înţeles preuteasa gestul nebun al bietei făpturi. A ţipat de groază şi s-a aplecat deasupra fiinţei schingiuite. Şi-a tras repede mâna cu care a vrut să-i atingă obrazul căci „umbra” a mârâit ceva şi s-a tras în spate îngrozită.

— Ioan, trebuie să o ducem la spital!

Nu au reuşit. Nu o puteau atinge. Se comporta ca un animal turbat. Au chemat salvarea. Pentru a o putea lua au ţinut-o şi au anesteziat-o abia apoi au urcat-o în salvare. Preotul şi soţia au însoţit-o. Le era tare milă de ea.

Au plecat spre casă când era ziuă de-a binelea. Era ziua de Paşte. Veneau de la slujba de Înviere când le-a sărit umbra în faţa maşinii. Acasă nu au putut mânca chiar dacă au postit tot postul. Fiinţa aceea schingiuită le-a dat vieţile peste cap. Tot ca un animal turbat s-a comportat şi la spital şi a trebuit să fie ţinută pentru a fi consultată. A urlat cât i-au cusut rănile şi a fost nevoie de răbdare infinită din partea doctorilor cu ea. Mai întâi era un caz de urgenţă căci era o femeie agresată şi după ce se rezolva urgenţa trebuia internată la psihiatrie, i-a explicat cineva preotului.

Au mers în fiecare zi la ea. I-au dus mâncare şi fructe. Ea nu primea nimic şi nu scotea niciun cuvânt. Îi vorbeau de la uşă căci dacă se apropiau de pat făcea urât. Ţipa, se apăra, lovea. Nu-i auzea vorbindu-i. În a treia zi de Paşte au sedat-o şi preuteasa ajutată de o infirmieră au spălat-o. Mâinile preutesei mângâiau pielea plină de răni a fetei, ale infirmierei însă o atingeau cu scârbă.

— E atât de murdară! Mi-e greață! Să spăl eu o lepădătură de pe stradă!... Are râie! Cred că are şi păduchi!

Preuteasa a privit unghiile vopsite ale infirmierei şi mâinile pline de inele. A oftat.

— Lasă că o spăl eu. Mie nu mi-e greață.

Era profesoară de limba română şi soție de preot. Avea un singur copil, un băiat, ce se născuse handicapat, şi de treizeci de ani îl îngrijea ca pe Stela. E drept că băiatul ei nu a fost niciodată murdar ca fata asta de pe străzi, dar asta nu conta.

La urmă a uns trupul cu o cremă specială cu miros de sulf împotriva râiei. Şi pe cap a dat-o cu o soluție împotriva păduchilor. A îmbrăcat-o cu o pijama nouă cumpărată de ea.

Şi peste o lună de venit zi de zi fata se purta tot la fel. Nu se atingea de mâncarea lor şi nu le vorbea.

— Nu mai veniți! a țipat Stela spre ei când îşi pierduseră orice speranță că ea îi aude, îi vede, înțelege ce spun şi poate vorbi.

— De ce? a întrebat blând preotul. Ai nevoie de noi.

— Nu am nevoie de nimeni! Nu mai veniți!

Trei zile nu au mai venit. Stela, care uitase că există timp din noaptea de Paşte şi că există un loc pe pământ pentru fiecare şi de atunci trăia suspendată în afara timpului şi locului, a descoperit iar timpul. Nopțile şi zilele au început iar să treacă. Zori, lumina zilei, înserare, noapte... Zori... noapte... şi uşa camerei ei de la spital nu o mai deschidea nimeni decât asistentele şi doctorii reci ce o tratau ca pe un obiect de studiu.

Timpul a venit înapoi în viața ei în cele trei zile cât preotul şi soția lui nu au venit pe la ea.

Bucuria a înflorit în inima preotului când i-a văzut scânteia de zâmbet şi de recunoaştere de pe fața ei. A fost doar o secundă, dar preotul a văzut-o şi s-a gândit că răbdarea lui dă roade.

— Ce mai faci? Ți-am adus mâncare.

Niciun răspuns. Preotul a început să vorbească blând cu ea. Era aşa de important să o facă să comunice.

— De ce vii?

Întrebarea era repezită. Semăna cu şuieratul unui şarpe.

— Mă trimite Iisus. Vin în numele lui.

Fața ei s-a încruntat tare. Cute adânci i-au apărut la baza nasului. Îşi bătea fruntea cu mâna. Se chinuia să-şi amintească ceva. Tremura toată când şi-a amintit.

Ştia cine e Iisus! Era ăla pentru care au bătut clopotele în noaptea când Maria... când Stela... când...

— Ieşi afară! Ia-l şi pe Iisus cu tine! Nu am nevoie de nimeni! Nu există Înviere! Nu există... Nu există...

Nu-şi găsea cuvintele şi a început să arunce cu lucruri de pe noptieră de furie.

Asistentele au năvălit în cameră când i-au auzit țipetele. A trebuit să fie ținută ca să i se administreze calmantul.

Preotul i-a ținut mâna. Ea țipa spre el la fel ca mai devreme. Înainte de a adormi a şoptit moale, răpusă de drog şi de furie, către el:

— De ce nu te superi? De ce eşti bun?

— Pentru că mă trimite Iisus. Sunt bun în numele lui.

Fata a adormit şi el nu ştia dacă i-a auzit răspunsul.

— De ce mai veniți, părinte Ioan? E irecuperabilă. În câteva zile o trimitem la un cămin spital de bolnavi cronici, i-a spus o asistentă.

Avea vreun rost să repete răspunsul şi pentru asistentă!?... Îl auzise sau ar fi trebuit să-l audă când i-a răspuns Stelei. Dar ea nu a auzit şi nu a înțeles nimic.

Furia ei e un semn bun, şi-a spus părintele şi a plecat să-l caute pe doctorul ce se ocupa de Stela. Voia să-l convingă să n-o interneze încă pe viață la nebuni. S-o mai țină încă în spital. Încă nu era totul pierdut pentru ea. Simțea el asta. A convins doctorul şi a plecat neliniştit acasă unde îl aşteptau mii de probleme. Avea găzduiți în două cămăruțe de lângă casa de praznic patru bătrâni ce-i culesese de pe străzi şi trebuia să le asigure în fiecare zi toate cele: mâncare, medicamente, haine, dar şi căldură sufletească, prietenie, chiar dragoste. Bătrânii lui se purtau ca nişte copii şi la fel ca ei voiau să fie ascultați, să li se dea atenție, să nu se simtă singuri. Dacă Stela îşi revenea trebuia să improvizeze acolo un locşor aparte pentru ea şi când îşi va fi revenit complet să o ajute să-şi facă un rost şi să se descurce; pe străzi n-o mai putea lăsa.

Încă o lună a stat Stela în spital şi preotul a venit mereu la ea. Constata surprinsă că el nu se supără pe furia ei şi că vine chiar şi după ce vorbea porcos şi înjura şi nu avea de unde şti că preotul îi provoacă furia. Era un mod de a scoate otrava din ea.

Preuteasa îi aducea haine şi mâncare şi ea a început să mănânce ceea ce îi aducea. Şi hainele le îmbrăca, dar nu rochii sau fuste.

Au venit împreună când trebuiau să o ia acasă. Au hotărât că o vor ține în casa lor, dar nu la un loc cu bătrânii. Preuteasa a vorbit mai mult. Ascultând-o iar se gândea intens şi avea cute pe față. Nu voia în casa lor. Nu voia nimic. A înțeles totuşi care sunt celelalte variante. Avea de ales între stradă – căci medicii o considerau sănătoasă, deci nu o mai trimeteau într-un cămin de bolnavi cronici – şi casa lor. A început să se legene ca la casa de copii.

— Nu vreau iar pe stradă! Nu pe stradă! Nu pe stradă!

I-a plăcut cămăruța cu icoane, cu un pat, un dulap, o noptieră şi covoraş de lână pe jos ce era pregătită pentru ea. În fiecare zi avea mâncare caldă, haine şi timp. Nu i se cerea nimic. Uneori doamna Elena îi recomanda ce să citească, dar nu o forța în niciun fel. O lăsau să observe doar viața lor. Putea să nu spună rugăciunea de dimineață şi de seară, dar ştia că ei o spun. Putea să nu facă semnul crucii după ce mânca, dar ei făceau întotdeauna.

Pacea lor, liniştea, împăcarea cu soarta era ceea ce o surprindea pe Stela cel mai mult. Doamna Elena nu se plângea niciodată că munceşte de dimineață până noaptea ca să aibă grijă de băiatul ei handicapat, de Stela şi de bătrâni. Preotul muncea la fel de mult şi tot nu se plângea. Mulțumeau mereu lui Dumnezeu pentru toate şi binecuvântau. Toamna era mai multă treabă ca niciodată, conserve de pus pe iarnă, tăiatul lemnelor, strânsul recoltelor şi Stelei i se părea că binefăcătorii ei fug mai mult ca oricând, iar ei îi dădeau totul fără a cere nimic.

— Vreau să vă ajut! Vă rog!

S-a adresat doamnei ce se apucase de o mie de treburi. Punea şi gogoşari cu conopidă în oțet, cocea legume pentru zacuscă şi toca şi zarzavatul. În bucătărie te împiedicai de sacii cu legume ce trebuiau rânduite. Preotul în curte tăia lemne. Bătrânii le cărau şi le aşezau într-un şopron. Preuteasa a învăluit-o pe Stela într-un zâmbet cald.

— Chiar vrei?

— Da. Credeam că dumneavoastră nu vreți să mă bag de aceea nu v-am rugat niciodată. Atâta doar că nu ştiu prea multe să fac.

— Sunt bucuroasă că vrei să mă ajuți. Unde crezi că te-ai descurca mai bine: la plită la copt vinetele, ardeii şi gogoşarii sau la tocat aici? Când a terminat de vorbit a arătat cu mâna spre masa unde era un munte de legume.

Stela s-a uitat spre plită. Acolo se descurca mai bine. A copt o iarnă întreagă cartofi, bureți uscați şi mere pe plită în bordei cu Maria...

— Maria... Maria...

Doamna i-a privit speriată negura de pe chip şi i-a lăsat timp să-şi revină.

— Ce alegi?

Încă tulburată a plecat spre plită. A muncit toată ziua fără a scoate un cuvânt. La baza nasului avea cutele acelea adânci semn că ceva o chinuia.

Cine o fi Maria!? se întreba preuteasa trebăluind.

Seara, la masă, doamna i-a mulțumit pentru ajutor.

— Cu plăcere, dar nu trebuie. Dumneavoastră faceți atâtea pentru mine şi eu nu v-am mulțumit niciodată.

Preotul i-a pus mâna pe creştet.

— Ne-ai mulțumit acum. Dumnezeu să te binecuvinteze.

— De ce o faceți?

— Ți-am răspuns demult la spital. Acum mănâncă.

Începând din acea zi Stela ajuta cu plăcere la treabă. Doamna Elena o învăța să gătească. Încet a început să rețină cuvinte din rugăciunile lor şi le repeta şi ea. Iarna a mers de câteva ori la biserică şi după aceea era tulburată.

— Ce înseamnă „pacea mea v-o dau vouă”? Dar „grija cea lumească să o lepădați”? a întrebat după ce a ascultat slujba.

— Iisus e fiul lui Dumnezeu. A fost răstignit pentru păcatele lumii şi ne-a dat în schimb iertarea şi pacea lui – un fel de a te împăca cu tot ceea ce îți este dat şi a duce cu bucurie.

— Nu înțeleg. Eu nu cred în Iisus. Mie nu mi-a dat pacea lui.

— Încă nu, a răspuns preotul şi i-a pus iar mâna pe creştetul capului.

Înțelegea comparându-se cu binefăcătorii ei că ei au o „pace” pe care ea nu o are. Să fie „pacea” lor pacea lui Iisus!? De la el să vină liniştea şi bunătatea lor!?

Seara lua cărți din bibliotecă şi citea. Voia să afle răspunsuri.

Trebăluind cu doamna Elena a început să vorbească despre trecut, despre copilărie şi adolescență. Nu pomenea nimic de viața ei de când venise în Focşani.

— Ce înseamnă, părinte, „îndrăzniți, eu am biruit lumea”?

Ce greu e să răspund! şi-a spus preotul în gând. Căuta cuvintele potrivite.

— Nu ştiți!? s-a mirat fata.

Preotul şi preuteasa au început să râdă.

— Iisus e exemplu de urmat pentru noi ca şi creştini. E modelul de dragoste, de iertare, de blândețe, de înțelepciune... De sacrificiu... A rezistat oricărei ispite. Ducându-şi soarta şi împlinindu-şi soarta de fapt a învins-o. Diavolul l-a ispitit cu mărirea lumii şi el a refuzat-o căci era o himeră şi dădea pe ea sufletul ce îl primise de la Dumnezeu. Iisus spune că toți suntem fii Tatălui şi că...

— Înseamnă că eu sunt la fel ca Iisus? Sunt şi eu copilul lui Dumnezeu!?

— Eşti! a răspuns părintele ferm. Numai trebuie să alegi asta!

— Eu! Eu! Eu! țipa Stela. Iar era furioasă. Râdea isteric când a continuat şi vorbea cu Dumnezeu nu cu părintele.

— Unde erai Tată când lucram în fabrică? Unde erai când eram la Dersca şi Vama? Unde erai când am rămas pe străzi? Unde erai când Maria a născut în bordei şi şi-a omorât copilul strângându-l la piept? Unde erai când... când... când...? Halal Tată! „Îndrăzniți, eu am biruit lumea!” pot să spun, dar am biruit-o singură, fără Tine!... Ştii, mă apucă răul când mă gândesc că şi Maria era copilul tău! Ce Tată crud! Ce creație nereuşită!...

Avea pumnii strânşi şi gesticula cu ei spre icoane. Binefăcătorii ei o priveau cu groază. Preotul i-a strâns tare în mâini pumnii îndreptați spre icoane.

— Ai biruit prin mine care sunt trimisul Lui. Dacă nu eram noi erai într-un azil de boli mintale!

Stela l-a privit speriată apoi a fugit în camera ei. Noaptea preuteasa a auzit-o plângând şi s-a dus la ea. Atunci a spus Stela întreaga poveste, până la sfârşit. Doamna nu avea cuvinte... Înțelegea de ce sunt pentru Stela deşertăciune cuvintele „pacea mea v-o dau vouă", grija cea lumească să o lepădați" sau „îndrăzniți, eu am biruit lumea" şi dacă nu vor mai fi deşertăciune şi într-o zi vor fi ale ei trăirile din acele cuvinte asta nu se va datora înțelegerii sacrificiului lui Iisus, ci identificării cu El şi nu era o blasfemie asta.

— A strâns-o la piept până a murit! Eu am moşit-o şi am botezat copilul! Ticăloasa!

— Era un copil cu copii. Avea paisprezece ani. A născut – după cum spui chiar tu – cumplit de greu copilul propriului tată. Avea febră mare. Viața era calvar şi nu a vrut să trăiască şi copilul ei acest calvar. Nu o condamna pentru ce a făcut. Şi-a strâns prea tare copilul la piept din iubire. Din iubire nu l-a mai lăsat să respire.

— Se poate aşa!?

— Se poate, a răspuns preuteasa obosită şi răvăşită.

Ea nu ar fi dat cu piatra în Maria pentru nimic în lume. Ştia că există depresie postnatală şi cum se manifestă. În plus tot ce i se întâmplase acelui copil era inuman. Legea spune „drept" ori „nedrept", „adevăr" sau „minciună", „da" sau „nu", „vinovat" sau „nevinovat", dar viața se ridică deasupra sentinței, devine mai mult decât ceva de îngrădit între bariere de lege şi nu mai ştii cum să cântăreşti şi să măsori, să spui că-i alb sau negru, rece sau cald. Acolo, în tenebrele în care se zbătuse Maria să trăiască binele şi răul n-au mai avut granițe...

Nici pe Stela n-o mai condamna pentru strigătul ei către icoane şi pentru pumnul strâns după ce i-a ascultat povestea. În noaptea aceea de Paşte a trăit toată durerea lumii. Mai ştia că au rămas multe fapte nespuse, despre care Stela nu avea puterea să vorbească. A aşteptat să adoarmă apoi a plecat şi ea să se culce.

În zilele următoare nimeni nu a făcut nicio referire la izbucnirea ei de furie nebună. Nici Stela nu a vorbit despre ea. Citea mult doar. Uneori întreba binefăcătorii ce să citească şi în cărți îl căuta pe Dumnezeu. Nu-l găsea câte o zi şi în alta îl bănuia. Îl simțea în inima ei. Intuiția îi spunea că El nu e ceva pipăibil sau de văzut, ci de neimaginat şi de neatins şi un fir tainic îți leagă inima de acel Ceva. Când simțea asta avea „pacea", „grija" o părăsea. Avea sentimentul că se lasă pe sine în brațele altcuiva, că nu e niciodată singură şi era fericită. Starea asta dura puțin. Mai des era nelinişte, nesiguranță şi furie.

— Uneori cred, alteori nu cred. Sunt zile când e aproape şi altele când îi neg existența. Când țip unde era pacea Ta în noaptea când a născut Maria!? Aş fi vrut să fi fost Iisus în noaptea aceea acolo!

Preotul nu o amenința niciodată cu iadul şi nu se supăra pe ea orice ar fi spus. Ştia că Dumnezeu ne-a dat libertate şi liberul arbitru. Alegeai pe ce drum vrei să mergi şi El făcea să răsară soarele pentru toți. Şi pentru cei ce l-au ales şi pentru cei ce l-au respins. În plus cum să o sperie pe Stela iadul când deja îl trăise pe pământ!?

— Eşti rea. Rea şi deşteaptă.

Preotul zâmbea blând spunând asta.

— Mi-am câştigat dreptul să fiu rea. Deşteaptă nu am fost niciodată, deşi am învățat bine la şcoală.

— Apropo, câtă şcoală ai făcut şi ce? a intervenit preuteasa.

— Am terminat liceul la Suceava.

Au privit-o mirați. La felul în care au găsit-o pe străzi nu se aşteptau să aibă ceva şcoală.

— Îmi plăceau chimia şi biologia foarte mult. Româna şi istoria mult şi alte obiecte mai puțin. Am dat la facultate şi am căzut printre primii.

— Îți doreşti asta şi acum?

— Da, mi-ar plăcea. Atunci am dat la industrie alimentară.

— Ai vrea să încerci la toamnă la teologie? Poate îl găseşti până la urmă pe Dumnezeu…

— Există aşa ceva pentru fete, părinte?

— Da. Acum s-a înființat. E dublă specializare: profesor de religie şi asistență socială.

— Nu ştiu ce să spun, părinte.

— Nu trebuie să spui nimic, doar să te gândeşti.

Pentru două săptămâni a fost mereu pe gânduri. Gătea împreună cu doamna Elena, o ajuta cu masa pentru bătrâni şi apoi închisă în cameră citea. Nu mai croşeta şi nici nu mai cosea la goblen cum o învățase doamna.

Vreau la şcoală. Ar fi frumos, dar nu am curaj să ies din curte. Nu pot să mă îndepărtez de ei. Mă tem… îşi spunea după ce se frământa ore în şir.

Am să le spun şi lor. Aşteaptă de atâta vreme un răspuns chiar dacă nu au pomenit nimic despre asta. Trebuie să înțeleagă de ce nu pot…

S-a oprit în pragul bucătăriei spre care plecase mai hotărâtă ca niciodată să vorbească cu ei. Fără să vrea a auzit cuvintele doamnei Elena.

— Arată mai bine. Tunsă scurt e frumoasă. Am convins-o să poarte fuste şi rochii. Ştie să gătească şi să coase. Crizele de furie şi panică sunt din ce în ce mai rare. Încă se teme să iasă din curte singură chiar dacă nu spune. Şi când merge cu mine tremură şi îi văd ochii speriați. Dacă o convingem să meargă şi la facultate am reuşit! Tu trebuie să o convingi, Ioan!

Vorbeau despre ea. Ea era frumoasă, ea – sălbăticiunea, ea – lighioana. Despre ea cineva vorbea cu dragoste şi căldură.

S-a sprijinit cu mâna de perete şi a aşteptat să i se liniştească inima şi să i se limpezească ochii tulburați de lacrimi.

— Nici n-am întrebat-o dacă are acte. Pentru a o înscrie la facultate are nevoie de un dosar.

— Am acte. Au rămas în bordei în pădure în geamantan. Am uitat de ele atunci noaptea când am fugit.

— Să mergem să le luăm, a hotărât ferm preotul şi s-a ridicat să se îmbrace.

— Nu vreau! Nu mai pot intra acolo!

— Trebuie. Avem nevoie de actele tale. Mergem cu tine amândoi.

Era început de noiembrie şi cădea din cer prima fulguială. Până în marginea pădurii au mers cu maşina.

— De aici încolo ne arăți tu drumul.

Îi dureau mâinile de tare ce le strângea Stela. Uneori nu mai avea putere să păşească şi ei o trăgeau uşor.

— Trebuie, Stela... o îmbărbătau.

— E copilul mort acolo... scâncea.

Vântul spulbera în trombe nebune frunzele şi le purta prin aer amestecate cu fulgi. Le răscolea şi hainele şi pătrundea până la piele. Crengile dezgolite îşi țipau neputința spre cer. Erau în alt timp şi în altă lume. Dispăruse casa cu icoane şi căldura ei. Până şi în sufletul oamenilor echilibrați şi credincioşi ce o duceau de mâini prin pădure răsunau întrebările ei disperate. Îi înțelegeau furia şi îndoiala mai mult ca niciodată înaintând prin pădurea sinistră.

— Acolo! a şoptit Stela şi picioarele i s-au înțepenit de pământ. Nu mai putea face niciun pas oricât era trasă de mâini.

Între un desiş şi doi brazi, săpată în marginea dealului se vedea intrarea în bordei. Era mai mult o vizuină de animale decât un locaş pentru om. Dacă ar fi trecut prin pădure fără Stela nici n-ar fi bănuit că acolo e posibil să locuiască oameni. Ar fi zis: uite o vizuină şi ar fi mers mai departe nepăsători.

Deci aici locuise o iarnă fata ce le strângea mâinile de le trosneau oasele şi care țipa: Unde era Dumnezeu când...?

Preotul a tresărit speriat când întrebarea ei a țipat şi în inima lui. Şi-a făcut semnul crucii şi a spus: Doamne Iisuse Hristoase, miluieşte-mă pe mine păcătosul... pentru a alunga din inimă îndoiala.

Nu a mai avut îndoieli şi nelinişti mari de la naşterea copilului lui. Atunci a avut o stare asemănătoare cu starea Stelei. Îndoieli, nelinişti, furii şi durere îi tăiau inima. Atunci a fost cel mai greu să se împace cu soarta şi cu Dumnezeu. De atunci şi până acum nu a mai avut niciodată vreo cădere din asta. A privit ochii Elenei. Avea aceleaşi sentimente ca el. Şi ea cădea... Se vedea în ochii ei alunecarea în gol, prăbuşirea în prăpastia în care nu există decât omul singur ca

un accident al naturii luptând cu soarta şi cu jungla vieții fără nicio justiție divină şi fără rugăciuni spre cer. Omul singur... Omul singur... Ce pedeapsă necredința... Ce singurătate în care viața nu mai are nici un rost special: fără Dumnezeu a fi sau a nu fi sunt tot una!

S-a smuls din ochii soției şi din gânduri şi s-a adresat Stelei ca să rupă într-un fel tăcerea şi rătăcirea.

— Câți ani ai, Stela? a întrebat repezit şi fără rost.

— Douăzeci. Fac douăzeci şi unu la primăvară, a răspuns fata cu privirea țintă spre intrarea în bordei.

— Dumnezeule, numai douăzeci! a țipat preotul şi apoi ruşinat de starea lui de deznădejde manifestată în fața fetei a adăugat ferm: Am crezut că ai mai mult. Să mergem.

Brațul lui i-a cuprins umerii şi o forțau să păşească. În pragul bordeiului dinții îi clănțăneau. Preotul a ferit cu piciorul frunzele ce înfundaseră intrarea. Până şi lui îi era frică să intre. A scos din buzunar lanterna şi a luminat gaura din pământ. A plimbat fascicolul luminos căutând un geamantan. Voia să se repeadă să-l ia şi să se întoarcă cât mai repede acasă. Nu s-a gândit că e atât de slab încât necredința şi îndoiala Stelei să fie şi a lui în acea clipă.

Un morman de haine. Pungi. Frunze peste tot. O sobă răsturnată şi cu hornul rupt. Iar haine şi frunze. Câțiva şobolani au fugit speriați de lumină chițăind. O pasăre – o cucuvea sau o bufniță – a zburat chiar prin fața lor ieşind din ascunzătoare.

Inimile tuturor țipau mut: Crede dacă mai poți şi dacă mai ştii acum vreo rugăciune! Aici au locuit o iarnă doi copii! E mai puțin decât staulul sărac în care s-a născut Iisus!

— Unde-i geamantanul? a țipat nelinişstit spre fata ce stătea în brațele Elenei.

— La capătul patului. În spatele pernei.

Fata a pronunțat cuvintele greoi. Fascicolul luminos s-a întors în bordei. Căuta un pat şi l-a găsit.

Au țipat toți trei înfiorător şi capul Stelei s-a ascuns la pieptul Elenei. N-a mai apucat să vadă iar şobolani fugind, dar îi era destul ce văzuse. Îmbrăcat în frunze şi resturi de aşternuturi la lumina lanternei au văzut un schelet. Oasele erau parcă prea albe în noaptea din bordei şi sub fascicolul luminos aveau reflexe sidefii. Era scheletul Mariei.

Creierul preotului lucra cu repeziciune. A renunțat rapid la ideea de a anunța autoritățile. Asta însemna să o expună şi să o chinuie în plus pe Stela şi ea era deja zdruncinată. Şi-a adunat toată tăria de care era în stare şi a intrat. Repeta mereu: Doamne Iisus Hristoase, miluieşte-mă pe mine păcătosul, pentru a căpăta putere şi a învinge frica. Ignora țipetele Stelei.

A reuşit să privească scheletul. Era de copil. Lângă el era un craniu cât o mingiuță. Atât mai rămăsese din copilul copilului. Animalele mâncaseră toată carnea şi au rămas doar oasele. A văzut geamantanul la capul moartei lângă ceea ce fusese cândva o pernă. Era distrus rău. L-a luat şi a ieşit. L-a deschis rugându-se să mai fie încă actele şi erau. Pe capacul exterior al geamantanului, într-un buzunar şi învelite în pungi le-a găsit. Oricât de mult suferea Stela şi nici lor nu le era prea bine, nu puteau pleca fără a face o rugăciune pentru moartă. Scurtată, mai mult şoptită, în loc de dascăl şi cor vânt şi frunze, în loc de lumânare lanternă şi în loc de bătăi de clopot crengi bătute de vânt a făcut cea mai tragică slujbă de înmormântare din viața lui de preot.

La sfârşitul rugăciunii involuntar a venit la el Eminescu. L-a lăsat să intre în inima lui goală, din care fugise credința şi toate rugăciunile, îmbrăcat în vers. El a mai trăit încă de viu dorința de-a muri, pe el l-a mai plâns doar frunzişul veşted, lui toamna şi luna i-au însoțit moartea şi din cer

„Luceferi de foc

Privi-vor din cetini

Mormânt făr' de noroc

Şi fără prieteni…" şi acum a venit la rugăciunea unei nefericite pe pământ, dar fericite în moarte la fel ca el.

Preotul a luat-o pe Stela în brațe. Nu putea merge şi bolborosea într-una. La mormântul de frunze l-a lăsat pe Eminescu să spună rugăciuni căci le spunea mai frumos decât el.

Acasă cu greu i-au putut da Stelei medicamente. În aşteptarea efectului lor țipa şi plângea.

— Am lăsat-o singură… M-am speriat şi supărat că a omorât copilul… Nu ştiam… Nu ştiam… că va muri şi ea. Trebuia să fie acolo şi atunci Iisus să ne salveze… dar nu a fost… Eram singură… Eram singură… El nu era… Nimeni nu era… M-am speriat… Am fugit…

— Gata. Gata. Dormi, îi cânta cineva ținându-i mâinile.

Elena a rămas cu Stela să-i vegheze somnul. Preotul s-a dus în bibliotecă. Nu putea dormi. Unde era!? De ce!? țipa inima lui oricât o certa rațiunea să tacă. A răsfoit cărți, dar nu a putut citi. În zori a ales o carte din raft. Făcea totul mecanic. Îl conducea o forță mai mare decât voința lui. A deschis cartea şi a început să citească poezia ce îl făcea să se certe – a se certa la el însemna o luptă a ideilor – cu soția lui.

— E poezie otravă. Are în ea semințele disperării şi ale rătăcirii. E anticreştină în ultimă instanță.

— Nu ai dreptate. E viață devenită vers. E viziunea lui asupra lumii, a gândirii, a cosmosului…

— Nu-mi place. Mă rătăceşte, Elena.

În timp poezia a devenit tabu.

Acum a citit-o toată de la un capăt la altul. Nu i se mai părea otravă. Era viață devenită vers cum îi spusese soția lui. Somnul a venit după ce a terminat de citit „Memento mori". Istoria lumii devenită vers. Viața vis... Aceeaşi idee şi la alt poet rus, Esenin parcă, ce se întreabă dacă a trăit sau a visat viața...

S-a trezit tot obosit. Avea la el un vers „Se-nmulțesc semnele rele, se-npuțin faptele bune... / În zădar caut-al vieței înțeles nedezlegat." A aşezat cartea înapoi în raftul bibliotecii căci adormise cu ea în mână.

— Eu am credință, îl am pe Iisus şi viața mea capătă înțeles, a vorbit cărții de parcă avea în față pe autorul ei.

Mai blând a adăugat:

— Oricum n-am să mai pot spune niciodată că nu ai dreptate. Datorită ție mă gândesc că e o cale creştinismul, dar nu singura şi o perioadă, dar nu sfârşitul şi nu-mi convine gândirea asta.

L-a lăsat pe Eminescu între cărțile din raft şi s-a pus în genunchi în fața icoanelor. S-a speriat când a constatat că nu se poate ruga. Niciun cuvânt de rugăciune nu îl slujea.

— Sunt tulburat, Doamne, cum n-am mai fost de la naşterea lui Andrei. Dă-mi înapoi pacea pe care ieri o aveam! Dă-mi credința şi dă-mi rugăciunile! De ce mi-ai trimis-o în viața mea pe Stela? Să mă încerci, să mă dărâmi sau să mă întăreşti în credință!?

Plângea vorbind cu Dumnezeu. Se temea de golul din el şi din jurul lui de când venise îndoiala, deznădejdea, frica. În loc de rugăciuni auzea cuvintele Stelei: Trebuia să fie acolo şi atunci Iisus să ne salveze... Dar nu a fost... Eram singură... şi plângea îngenunchiat în fața icoanelor.

Mult timp rugăciunea lui a fost amestecată cu întrebările fetei, apoi a fost doar vorbă goală, căci nu o putea spune din suflet, şi târziu de tot a început să-i umple inima şi în loc de vorbă goală urca spre Dumnezeu sufletul lui sub formă de rugăciune. Plângea de fericire rugându-se că a învins îndoiala.

... Mi-ai trimis-o pe Stela să mă faci mai tare în credință şi să-mi dai o lecție despre modestie şi răbdare. Am fost mereu mândru de credința mea. Tu, Doamne, ai fost în viața mea de când mă ştiu. M-am născut într-o familie de preoți şi Tu erai mereu în casă când eram copil. Am luat prezența Ta ca pe un dat de care eram mândru şi nu-i înțelegeam sau îi condamnam pe cei ce nu te aveau. Nu trebuia să fiu mândru, nu trebuia să condamn. Nu aveam niciun merit că Tu făceai parte din viața mea. Altcineva sădise sămânța. M-ai încercat cu boala lui Andrei şi atunci am țipat spre tine, dar niciodată nu ți-am negat existența.

Stela! Stela!... Ea e marea luptă! Că eu te am şi te ştiu nu e o victorie prea mare, dar dacă ea te va avea şi te va şti are dreptul să fie mândră de asta! E o mare victorie să te găsească după tot ce a trăit...

S-a ridicat din fața icoanelor liniştit şi sigur pe el. Rugăciunea – scara lui spre cer – îi dăduse pacea şi îl făcuse să lepede grija.

— Ce face? Cum se simte? şi-a întrebat soția când a intrat în bucătărie.

— Doarme. Va fi iar o perioadă grea pentru ea. Sper să îşi revină.

— Nu ne rămâne decât rugăciunea pentru ea.

Până la Crăciun Stela a fost iar rătăcită în ape tulburi. Binefăcătorii ei erau la limita răbdării omeneşti. Era greu să-i suporte crizele de furie, de nesiguranță şi de ceartă cu icoanele. Noaptea o auzeau plângând sau țipând prin somn. Pe lângă problemele Stelei şi fiul lor era bolnav şi de-abia îl mai puteau ține în viață cu ajutorul medicamentelor. Era evoluția firească a handicapului trupesc pe care îl avea pe lângă cel mintal, căci avea cocoaşă şi cutia toracică deformată şi plămânii lucrau din ce în ce mai greu în căsuța strâmtă şi diformă. Inima a obosit şi ea din cauza plămânilor. Avea tot timpul buzele vineții şi mâinile şi picioarele înghețate. Ştiau că aşa se apropie sfârşitul. Le-a spus-o mereu doctorii. Îl îngrijeau la fel ca întotdeauna ca pe un copil de doi-trei ani şi aşteptau ca pâlpâirile lumânării vieții lui să se stingă. Şi bătrânii trebuiau îngrijiți mai bine iarna căci răceau uşor şi trebuiau duşi la doctor. Aveau atâtea probleme pe cap încât nici nu ştiau cum le rezolvă pe toate în fiecare zi. Pe lângă treburile de acasă erau orele de curs şi datoria de la biserică şi le făceau pe toate în fiecare zi şi seara mulțumeau lui Dumnezeu că a mai trecut o zi în care L-au slujit şi El le-a dat puterea să îl slujească.

În clipele de linişte Stela îi ajuta la treabă. Nimeni nu a mai deschis subiectul plecării ei la facultate. O lăsau să-şi revină şi să ia singură hotărâri. Andrei s-a stins cu câteva zile înainte de Crăciun şi Stela văzându-şi binefăcătorii plângând a uitat de problemele ei şi a ajutat la toate treburile împreună cu alte rude. Simțea că trebuie să fie din toată inima alături de ei.

În seara de Crăciun mâncau tăcuți ultima mâncare de post şi ascultau colindătorii. Nu vorbeau la fel ca altădată în jurul mesei. Erau trişti după puiul pierdut. Bolnav, trăind toată viața blocat la doi-trei ani, fără să meargă la şcoală şi fără să facă şotii, mereu dependent de ei, o cruce pe care au dus-o peste treizeci de ani, asta a fost copilul lor pentru ei şi acum le era dor de el. Le umpluse viața cu mersul greoi, cu râsul de copil când era alintat şi cu plânsul tot de copil când era certat sau îl durea ceva. Treizeci de ani în care l-au hrănit, spălat şi îmbrăcat zi de zi… Treizeci de ani în care au avut mereu un copil mic de îngrijit… După atâta vreme a rămas gol timpul şi locul ocupat de el.

— Vă este dor de Andrei… a şoptit Stela nemaisuportând tăcerea.

Ei n-au răspuns şi ea s-a dus în camera ei. Regreta că a vorbit. A căutat ceva de citit, dar nu reuşea să citească. O durea sufletul pentru binefăcătorii ei şi nu putea suporta să-i vadă suferind. S-a întors la ei. Nu ştia ce le va spune, dar voia să fie alături de ei. Au fost mereu alături de ea necondiționat şi i-au suportat

ființa dificilă şi bolnavă; dacă era om trebuia să fie acum ea alături de ei. Voia să dăruiască şi nu ştia cum. Nu putea mângâia oameni şi nici nu ştia cuvintele potrivite. Simțea, dar nu putea găsi o cale ca simțirea ei să devină dăruire.

— Nu pot sta singură în cameră ştiindu-vă pe dumneavoastră supărați. Ce să fac?

Era atât de stângace în cuvinte, dar atât de bogată şi sinceră în privire şi în toată ființa ei!

Au privit-o amândoi zâmbind şi Stela a râs cristalin văzându-i, căci nu mai zâmbiseră de la moartea lui Andrei.

— Eşti frumoasă când râzi.

Râsul Stelei a devenit amar la auzul vorbelor preutesei.

— Eu nu sunt frumoasă.

— Pentru noi eşti frumoasă. Şi Andrei era frumos.

Ca o mirare, nelămurită a întrebat:

— Ce sunt eu pentru voi!? şi întrebând s-a ruşinat. Venise să dăruie şi s-a trezit iar cerând. Ce neruşinare! Se pregătea să-şi ceară scuze, dar n-a mai reuşit căci a oprit-o răspunsul lor.

Amândoi odată au dat acelaşi răspuns:

— Fiica noastră.

Ochii fetei s-au mărit de fericire. Se îndoia că a auzit bine.

— Ce sunt!?

Ei nu i-au răspuns şi ea a continuat.

— Sunt fiica voastră chiar dacă nu cred în Dumnezeu, chiar dacă nu-l înțeleg pe Iisus şi nu mă pot închina ca voi!?

— Orice vei face eşti fiica noastră.

Inima Stelei s-a umplut de lumină. Era dintr-odată plină, uriaşă, pe punctul de a exploda. Avea în ea iubire şi înțelegea că Dumnezeu este iubire.

S-a dus şi şi-a culcat capul pe mâinile ce au îngrijit-o de atâta vreme fără să ceară nimic şi fără să o certe. Îngenuncheată săruta aceste mâini. Lacrimi fierbinți le udau. Cei mai minunați oameni nu sunt cei ce te ceartă, ci cei ce te fac să te certi singur... a gândit şi a mai vărsat o lacrimă pe mâinile celor mai minunați oameni de pe pământ.

— Ridică-te din genunchi. Stai lângă noi, a spus preotul.

Când s-a ridicat în ochii ei plini de lacrimi au văzut iubire şi recunoştință, pacea şi liniştea ce o aveau şi ei în ochi. Niciodată nu au văzut la Andrei, la fiul lor bolnav, ceea ce avea Stela acum în privire.

Crăciunul acela a fost cel mai frumos din viața ei. Privirea ei căuta însetată privirea lor şi căuta în ea iubirea şi găsind-o simțea o exaltare aproape mistică. Ştia că până la sfârşitul vieții ei acel loc, acea casă şi acei oameni vor întruchipa pentru ea acasă şi iubirea. Nicăieri pe pământ nu va putea să-şi simtă sufletul

mai bogat şi inima mai caldă. Dacă privindu-le ochii n-ar mai fi găsit în ei iubirea asta ar fi fost pentru ea sinonim cu sfârşitul timpului, cu capătul vieții, cu înecarea în neant. Nici Dumnezeu n-ar mai fi fost pentru ea, căci El exista, în sfârşit, datorită iubirii lor.

— Mă apuc de învățat pentru facultate şi la toamnă încerc poate reuşesc. N-o să vă supărați dacă chiar făcând o facultate nu ajung credincioasă ca dumneavoastră.

— Încearcă. Indiferent de rezultat rămâi fiica noastră. Clar!

A reuşit la facultate penultima pe listă. Părinții ei de suflet se bucurau pentru ea din toată inima. Când se plângea că-i este frică să iasă din casă doamna Elena o încuraja, iar părintele îi spunea că o va duce el în fiecare dimineață la cursuri până când se va obişnui iar cu oamenii.

Pe 31 septembrie era toată numai emoție. A doua zi era deschiderea festivă a anului universitar. Toată ziua a citit Psalmi. Îi plăceau, îi dădeau o stare de linişte şi erau o rugăciune pe înțelesul sufletului ei. Plângea când citea cuvintele: „inimă înfrântă şi zdrobită Dumnezeu nu o va urgisi" şi simțea că sunt scrise pentru ea. Îşi dorea cu ardoare ca şi în ea Creatorul să zidească o inimă curată şi un duh nou în care să nu fie îndoială, frică, furie, regret. Nici întrebări năucitoare să nu mai fie. Să aibă o inimă ca a salvatorilor ei.

— Mâine e prima zi. Am atâtea emoții...

— Ştiu. Te duc eu dimineață.

— De ce e o jertfă plăcută lui Dumnezeu un duh zdrobit? De ce are nevoie de asta?

Preotul o privea speriat. Nu ştia ce răspuns să-i dea. Avea stilul ei ca orice cuvânt din rugăciuni să devină o nelămurire şi o întrebare. Oricât se gândea nu ştia ce să-i spună. Chiar aşa, de ce să aibă nevoie de un duh zdrobit!? se trezi mirându-se şi el.

— Am atâtea întrebări fără răspuns. Sper ca profesorii de la facultate să ştie să-mi răspundă la toate.

Şi părintele şi Elena au început a râde devastator. Se opreau şi iar începeau. Stela nu înțelegea explozia lor de râs, doar nu spusese nimic ieşit din comun.

— Sper şi eu să o poată face mai bine decât mine. Până îți vor da ei răspunsuri mai bune citeşte cartea asta şi poate vei înțelege câte ceva despre cădere şi suflet zdrobit.

Fata a privit cartea. Era „Jurnalul fericirii" de N. Steinhardt.

Lângă ea o voce dragă şi care nu se supăra niciodată vorbea despre cartea pe care ea o ținea în mână.

— Un posibil răspuns îl ai între coperțile cărții la întrebarea ta. El e un suflet zrobit, o inimă înfrântă şi pentru a se vindeca îl găseşte pe Iisus. Niciodată

nu cazi atât de jos încât să te înghită neființa şi întunericul, niciodată nu e sufletul atât de zdrobit încât să nu-l poată lua Dumnezeu în palmă şi să-l salveze. Ăsta e mesajul cărții.

— Pentru Maria nu a existat salvarea asta, părinte! a țipat deznădăjduită.

Sleit de puteri, incapabil să mai lupte cu ea, a țipat şi preotul la fel de deznădăjduit.

— Nici pentru Andrei al meu nu a existat salvare! Trebuia pentru asta să-l neg pe Dumnezeu sau să mă cert cu El!?... Uneori căile Domnului sunt tare nelămurite şi ascunse. L-am avut pe Andrei aşa cum ni l-a dat soarta şi m-am împăcat – nu fără durere cu ea – şi am găsit putere să salvez şi alte suflete, al tău şi al bătrânilor! Am crezut că asta e calea mea! Caută calea ta, Stela! Nu poți salva lumea şi nici schimba trecutul deci împacă-te cu el, dar dacă poți salva un singur om vei avea sentimentul fericit că ai salvat întreaga lume!

Era prima dată când părintele țipa. Stela îi înțelegea durerea mai bine ca niciodată. Era pe punctul de a plânge şi a-şi cere iertare, dar nu a mai apucat să o facă. Preotul i-a pus mâna pe cap.

— Iartă-mă! Nu trebuia să te cert.

— Dumneavoastră trebuie să mă iertați. În vorbele fetei era regret iar pe față i-au apărut pete roşii de ruşine.

— N-am vrut să vă înfurii. Nici nu credeam că sunteți în stare. Sunteți întotdeauna blând şi bun.

Mâna preotului i-a mângâiat creştetul aşa cum făcea mereu. Era felul lui de a-i da din pacea lui, de a o mângâia.

— Du-te la tine în cameră şi te roagă. Fă-o chiar dacă simți că nimeni nu te ascultă. Roagă-te ca să primeşti răspunsuri bune de la profesorii de la facultate – aici preotul a râs misterios, apoi a continuat – mai bune şi mai clare decât ți le-am putut da eu. Roagă-te să găseşti liniştea şi calea ta.

— Dumneavoastră vi se întâmplă vreodată să simțiți că nimeni nu vă ascultă rugăciunile?

Pe fața preotului a înflorit un zâmbet. Şi-a împreunat mâinile spre icoane cerşind ajutor şi țipându-şi neputința.

— Doamne, fata asta chiar ştie să pună întrebări! a rostit spre icoane.

Nimeni nu i-a răspuns la întrebări în copilărie, nimeni n-a ținut-o de mână când a făcut primii paşi, nimeni n-a râs de şotiile ei de copil, nimeni n-a lămurit-o când avea îndoieli şi incertitudini şi acum explodau întrebările din ea spre singurul om ce s-a aplecat să o culeagă din noroi din iubire de oameni şi în numele lui Iisus şi de la el cerea sincer, clar, fără îndoieli şi fără ambiguități răspunsuri. Nu filozofie încâlcită, nu „nu cerceta că te rătăceşti", ci da sau nu, adevăr sau minciună, alb sau negru, rai sau iad. Toată ființa Stelei striga spre el, de când îi intrase în viață, un vers din Arghezi: „Vreau să te pipăi şi să urlu

este...” şi el era neputincios în faţa ei. Nu putea răspunde: Iată-L, Primeşte-L, Priveşte-L şi ea să-l ia în palmă şi să se liniştească. Dumnezeul, ce naşte galaxii şi se joacă cu timpul făcându-l pentru noi să fie, pentru a ne putea desfăşura existenţa în lumea materială şi a ne putea mişca dinspre ieri către mâine şi dinspre naştere spre moarte şi în tot acest timp să experimentăm fascinanta, dar şi chinuitoarea încarcerare a sufletului – a scânteii divine din noi – în haina cărnii ce ba ne strânge şi e grea când vrem să zburăm, ba e fluture în zbor sau vioară ce cântă când iubim, ba e sfâşiere şi povară când ne chinuie boala, iar pentru alte lumi să nu fie căci acolo nu există azi şi mâine, naştere şi moarte, ci doar fiinţe sfere de lumină ce au trecut prin examenul lumii materiale, au învăţat şi au evoluat şi nu mai au nevoie de curgerea timpului pentru a se împlini, nu se putea manifesta pământean.

— Vi se întâmplă, părinte? a repetat Stela şi l-a adus înapoi pe pământ din gândurile fără loc, fără timp, fără durere şi fără pământ unde îşi dorea să ajungă după terminarea lecţiei ca muritor.

— Mi se întâmplă uneori. Tuturor ni se întâmplă. Chiar şi celor mai mari preoţi. Cei care spun că nu li se întâmplă asta mint. Ţine de condiţia umană, de greul vieţii pe pământ să existe momente în care să te simţi singur de sunetul propriei respiraţii ţi se pare vânt, bătăile inimii tale erupţie de vulcan, plânsul furtună pe mare, lacrima – suflet risipit pe care nimeni nu-l mai adună... Când simt o astfel de singurătate am sentimentul că nimeni nu-mi ascultă rugăciunile.

— Şi ce faceţi!?

În întrebarea Stelei era durere. Ar fi vrut ca preotul să-i spună că lui nu i se întâmplă niciodată. Că lui îi ascultă tot timpul cineva rugăciunile.

— Mă rog... mă rog... mă rog... O fac continuu. Plângând dacă nu mai ştiu cuvinte de rugăciune. O fac până când ştiu că nu mai sunt singur. Până când inima mea se umple de EL.

— Cum e când ţi se umple inima de El?

— Simt în primul rând iubire. Iubire infinită. Mă simt copilul lui şi vreau să fiu demn de aşa Tată. Vreau să completez pătrăţica mea de a fi din imensa tablă de şah ce înseamnă viaţa şi lumea cât mai bine. Să nu fie acolo prea multă goană după bani şi deşertăciune. Când voi fi în faţa Lui la judecată şi mă va întreba: Pe ce ai dat frimitura de infinit din tine cât ai fost pe pământ? eu să pot să-i spun şi ceva bun pe lângă toate relele ce le am.

— Pe mine m-aţi luat ca să umpleţi cât mai bine pătrăţica? Ca să-i puteţi arăta că aţi făcut asta?

— Fugi şi te roagă! Lasă-mă în pace! a ţipat deznădăjduit preotul.

Fata a plecat supărată spre camera ei. Preotului i-a fost milă de ea.

— Te-am luat că aşa am simțit când te-am văzut căzută pe asfalt în fața maşinii. Aşa mi-a dictat inima mea de om şi preot. Atunci nu m-am gândit la Dumnezeu, ci la tine. În primul rând la tine, copilul meu.

Din pragul camerei Stela s-a întors spre el după ce i-a auzit cuvintele. Ochii ei s-au lovit de ochii lui şi în amândoi a fost un fel de cutremurare. Durerea, fericirea, recunoştința, găsirea unui liman ce nici nu ştia că există pe pământ țipau din ochii ei spre el. Şi unul şi altul aveau inima plină de iubire şi de pace şi asta însemna că în inima lor coborâse Dumnezeu.

Stela n-a putut dormi toată noaptea. Avea emoții. Nu avea curaj să iasă de acasă şi să stea printre tineri de vârsta ei. Se temea de oameni. Retrăia crâmpeie din coşmarul din noaptea de înviere – întregul nu l-a putut retrăi niciodată – şi îşi simțea întregul trup şi suflet zdrențuite. Totul era bine cât timp era în casă cu binefăcătorii ei, dar printre străini apărea iar panica şi privirea de animal hăituit. Când se ducea după pâine sau după alte cumpărături se temea de oamenii din jurul ei, iar mergând spre casă, ca să ajungă mai repede şi să se închidă în locşorul ei unde nimeni n-o putea atinge nici lovi, alerga. Închidea poarta curții fericită că a ajuns şi stătea sprijinită de ea să-şi tragă sufletul după goana nebună spre casă. La examene a dus-o şi a adus-o preotul. Tot el i-a promis că o va duce la cursuri în fiecare zi.

... Nu pot să profit atât de mult de bunătatea lui. Trebuie să mă obişnuiesc să merg şi să vin singură. El are orele de religie, am înțeles că e profesor la o şcoală, are bătrânii, are datoria de la biserică... Nu trebuie să fiu o povară mai mult decât sunt. E destul că mă întrețin, că mă țin în şcoală şi mă îmbracă. Le sunt datoare să le arăt că mă descurc... îşi tot spunea foindu-se în pat.

Sigur mă voi descurca. Doar primele zile va fi mai greu. Vreau să o fac, şi-a spus iar când i-a sunat în suflet cuvintele: În primul rând la tine, copilul meu..

Preotul şi preuteasa au iubit-o şi au ajutat-o necondiționat. Nu au cerut nimic în schimbul a tot ceea ce fac, nici măcar credință. Au iubit-o aşa cum iubesc părinții perfecți şi aşa cum iubeşte Dumnezeu oamenii: total, necondiționat, infinit. Era imposibil ca o astfel de iubire să nu dea roade. Însănătoşirea Stelei şi hotărârea de a merge la facultate erau astfel de roade. Acum mai făcea un pas spre a da şi alte roade: era vorba de a fi recunoscătoare şi de a se simți datoare fără să i-o ceară nimeni şi ea se simțea. Ca într-un joc sublim de tenis, în care binefăcătorii ei jucaseră perfect, voia şi ea să dea o lovitură la fel de perfectă mingii şi să se ridice la înălțimea celor cu care juca. Ei au dat iubire, dăruire, sacrificiu. Putea da şi ea tot iubire şi în plus recunoştință şi depăşirea fricii. Voia să le arate că e în stare, că semințele sădite de ei în ea vor rodi, că n-au trudit în zadar...

Încet-încet a început să vorbească cu Dumnezeu aşa cum facem toți când nu putem dormi. O făcea inconştient.

... Mulțumesc, Doamne, că mi i-ai scos în cale. Când ei au ajuns în viața mea mai jos nu puteam ajunge decât în moarte. Datorită lor ştiu ce este iubirea, căldura, fericirea şi acasă pe pământ. Te rog, dă-le sănătate! Fereşte-i de necazuri!...

Se ruga fierbinte pentru ei cum nu s-a rugat niciodată pentru ea. Când în sfârşit a venit somnul avea inima plină şi în ureche o şoaptă mai frumoasă decât orice cântec de leagăn şi decât orice rugăciune: În primul rând la tine, copilul meu...

Preotul a lăsat-o în fața facultății şi a plecat. Ea şi-a ascuns față de el teama, dar acum rămasă singură, necunoscând pe nimeni şi neputându-se lipi de grupurile de tineri veseli şi gălăgioşi, se stăpânea cu greu să nu o ia la fugă spre casă. Tresărea speriată când cineva se apropia şi se ferea ca nu – Doamne fereşte – să se atingă vreun om de ea nici măcar din greşeală. Strângea la piept mapa cu câteva caiete studențeşti şi i se părea că strânge pe cineva în brațe ca să nu fie singură şi ca să se sprijine de ceva. Panica ajunsese paroxistică tot ferindu-se din calea tinerilor ce se foiau veseli de colo-colo şi degetele i s-au albit strângând mapa. Cu greu se putea stăpâni să nu fugă acasă.

Trebuia să-i spun părintelui că mi-e frică... şi-a spus deznădăjduită şi imediat după aceea a intrat în clădire după ceilalți studenți. I-a urmat spre aula facultății unde urma să aibă loc deschiderea festivă a noului an universitar. S-a oprit în spatele sălii şi s-a rezemat de perete. Sala era arhiplină şi era greu să se ferească de atingeri oricât ar fi vrut. Strângea mapa în continuare. Era un fel de scut al ei. Transpirase toată de frică. Nici n-a observat că în sală s-a făcut liniște totală şi că au intrat profesorii ce vor trebui să-i răspundă la întrebări. A ridicat capul când „Gaudeamus" a umplut sala. Studenții cântau frumos. Puneau în cântec pofta lor de viață şi de cunoaştere, tinerețea şi visele.

A privit spre locul unde erau profesorii. A crezut că nu vede bine. Un zâmbet larg i-a înflorit pe chip când a înțeles că totuşi nu are nicio problemă cu vederea. Panica şi transpirația i-au dispărut. Strângerea disperată a mapei a slăbit. Nu-i mai era frică. Nu era singură. Trist, mai îmbătrânit decât ceilalți profesori şi decât anii lui, privind în sala imensă şi căutând-o, era acolo şi binefăcătorul ei: părintele Ioan Axinte. A zâmbit când a găsit-o. Şi ea a zâmbit spre el.

Gândurile îi erau la discuția ce o avusese cu el cu o zi înainte despre singurătate şi Dumnezeu şi acum înțelegea foarte bine ce a spus el. Experimentase în dimineața aceea singurătatea şi apoi în clipa când ochii ei l-au găsit plinul inimii.

Şi-a înghițit hohotul de râs când a realizat că i-a spus că speră ca profesorii de la facultate să-i dea răspunsuri mai bune decât el. Şi el era unul din profesorii ce îi va da răspunsuri şi el nu se lăudase cu asta. Ea a crezut că-i profesor de

religie la un liceu din oraş. Acum afla că-i decanul facultății de teologie şi asistență socială şi că va face cu el „Istoria religiilor” şi „Dogmatica”.

... Sunt profesorul Ioan Axinte – decanul facultății. Nu am să țin un discurs la fel ca în ceilalți ani, dragi tineri. O să fie un cuvânt mai puțin protocolar. În ultima vreme o tânără m-a împuşcat, metaforic vorbind, cu o întrebare: Cine-i Dumnezeu? Eu nu-l cunosc... Întrebarea asta m-a răvăşit, mi-a dat viața peste cap, mi-a răsturnat din temelii clădirile ființei mele pe care le ştiam bine zidite. N-am certat-o şi nu am speriat-o cu iadul. Îl cunoştea deja de pe pământ. I-am întins mâna, am ajutat-o, am avut grijă de ea ca de copilul meu fără ai cere nimic în schimb, nici măcar credință în Dumnezeu.

Câți dintre voi sunteți ca ea? Câți din voi ați venit la această facultate pentru a găsi răspuns la întrebare? Vreau să ajungeți nişte buni slujitori ai Lui şi voi face tot ce-mi este omeneşte posibil pentru asta atât eu cât şi întregul colectiv de profesori, dar un răspuns în genul „Iată-L” nu pot da pentru nimeni căci nu e posibil. Pot să arăt un câine, un copac înflorit, un asfințit, un răsărit, o stea strălucitoare, dar pe cel ce a făcut toate astea nu. Puținul e de arătat, infinitul nu. Vă puteți uita la soare?...

Printre tineri întrebarea zbura ca un freamăt. Nimeni nu dădea răspuns.

... Vă mai întreb încă o dată: vă puteți uita la soare?...

Întrebarea rostită tare şi clar s-a izbit de bolțile înalte ale aulei şi apoi s-a spart căzând în cioburi de ecou peste tinerii fascinați de discursul decanului. Ploua peste ei cu bucăți de soare... soare... soare... rupte din cuvântul ce se izbise de bolți. Profesorul vorbind îi fascina şi le tăia respirația. Şi Stela era vrăjită. Profesorul acasă nu era aşa. Dezbrăcat de funcția înaltă de la facultate trudea tăind lemne, îngrijind bătrânii, curățind copacii grădinii şi plantând trandafiri. Când nu făcea toate astea citea şi se ruga. Era atât de modest şi de simplu acasă încât acum, privindu-l în calitate de profesor, Stela parcă vedea alt om. Sigur de menirea lui, fascinând când vorbea de parcă ar fi dirijat Sergiu Celibidache, transmitea emoție şi vibrație. Nu te plictiseai ascultându-l şi nu aşteptai foindu-te să termine ci voiai cu nerăbdare să vină următoarea frază şi să primeşti în suflet mesajul ei.

... Nu vă puteți uita în soare... Vă distrugeți ochii şi e doar un astru, un corp ceresc. Şi atunci cum să vă puteți uita şi cum să-l găsiți – în lumea materială, pipăibil deci – pe cel ce a născut infinit de sori!?

A-l căuta pe Dumnezeu ține de altă lume, de transcendent, de inimă şi suflet, de aceea Iisus spune: Fericiți cei ce n-au văzut şi au crezut.

Pentru mine, personal, Dumnezeu e iubire, e milă, e înțelegere, e blândețe. Trăind nu caut şi nu cer ca Dumnezeu să-mi împlinească dorințe, ci eu caut să împlinesc voia Lui. Nu-L chem pe El la mine, ci mă înalț eu spre El atât cât pot cu rugăciunea, cu fapta, cu gândul.

Găsiți-L pe Dumnezeu pentru fiecare din voi, vă urez, dragi studenți!...

Aplauzele tinerilor au umplut sala.

— Să vezi ce frumos e la cursurile lui! Frate-miu e în anul patru şi mi-a povestit! a şoptit un băiat ce era lângă Stela către un alt băiat şi ea i-a auzit cuvintele.

Pentru o clipă ochii ei s-au întâlnit peste oameni cu ai profesorului. Discursul întreg a fost pentru ea.

Tot drumul spre casă nici nu a putut vorbi. Nici părintele nu a spus nimic, deşi era curios să afle ce impresie i-a făcut Stelei cuvintele lui. La masă a fost tot tăcere, dar nu era o tăcere apăsătoare. Era liniştea, era „pacea" dată nouă.

— Cum a fost prima zi ca studentă? a întrebat doamna Elena în timp ce-şi bea cafeaua cu soțul ei. Stela avea o cană cu ceai. Cafeaua nu-i făcea bine din cauza problemelor de sănătate. O făcea să fie agitată şi nervoasă. Stela privea în cana cu ceai căutând un răspuns bun şi care să exprime cel mai bine tot ce simțise şi nu îl găsea. Ea nu a fost niciodată o maestră a cuvintelor ca Mariana. Găsea numai cuvinte sărace prin comparație cu tot ce simțise. Nu găsea niciunul care să spună cum s-au izbit cuvintele de bolți şi de inimile tinerilor, cum şi-a simțit inima plină ascultându-l şi de atunci tot plină i-a rămas.

— Ei!? Mă asculți? Cum a fost?

— N-am ştiut că părintele e profesor acolo. Chiar aşa: vă cer scuze că v-am spus că vreau ca profesorii de la facultate să-mi dea răspunsuri mai bune ca dumneavoastră.

Părintele şi soția lui au râs blând. Ea a continuat.

— Nimeni nu-mi va da răspunsuri mai bune. Ați vorbit minunat. Păreați alt om. Nu-l vedeam pe Dumnezeu, dar ascultându-vă vorbind îl simțeam prezent.

Vorbea cu exaltare şi n-a auzit şoapta blândă, dar şi ironică a părintelui: Tot mai vrei să vezi nevăzutul!? şi a continuat să vorbească. Voia atât de mult să exprime exact ceea ce a simțit.

— Ştiți, eu n-am fost niciodată prea talentată la cuvinte!

În vocea ei era deznădejde că nu poate spune tot. A mai gustat un pic de ceai în timp ce răscolea printre cuvinte prăfuite şi sărace căutând câteva mai bogate cu care să-şi spună trăirea.

— Ascultându-vă am realizat că eu m-am născut în ziua în care v-am căzut în fața maşinii în dimineața de Paşte.

Cuvintele erau repezite. Le găsise şi le spusese repede pentru a nu le pierde. Oglindeau cel mai bine trăirea ei.

— Tu eşti botezată? a întrebat preotul ce nu trăda nimic din mulțumirea sufletească ce o simțea.

— Nu ştiu. Cred că nu.

— Şi eu cred că nu. Ai vrea să te botezi?

— Cum am botezat-o eu pe Stela în bordei? Să mă stropiți cu apă şi să-mi dați un nume?... Dar eu am un nume.

Preotul şi-a privit cu deznădejde soția. Era atât de greu de recuperat totul cu Stela.

— Citeşte cartea lui N. Steinhardt şi apoi vom mai vorbi despre botez.

— Dar am citit-o!

— Nu ai citit-o cu atenție. Dacă ai fi făcut-o nu-mi spuneai acum că botezul e stropit cu apă.

— Dar ce-i?

Preotul a înghițit cuvintele „Of, Doamne!" ce-i veniseră pe buze şi a scos doar un oftat.

— Copiii se botează când sunt mici, dar tu pentru că nu ai fost botezată atunci poți fi botezată acum. Prin botez te îmbraci în Hristos...

— Nu înțeleg nimic! Cum să mă îmbrac cu Hristos? Eu sunt îmbrăcată cu haine!

— Du-te şi citeşte cartea şi lasă-mă în pace! E destul pentru azi!

— Mă duc! Mă duc! Dar explicați-mi cum să mă îmbrac cu Hristos?

— Sufletul, sufletul, sufletul se îmbracă cu El! Şi nu e o haină, ci o stare! E primirea duhului nou de care vorbeşte psalmistul şi pe care spuneai şi tu că o vrei!

Preotul vorbea ca la facultate şi Stela îl privea fascinată. Nu era supărată că a țipat.

— Mă duc să citesc!

Peste o lună s-a botezat. A primit duhul nou. Naşi i-au fost nişte prieteni de familie ai preotului Ioan. A plâns tot timpul şi nu ştia să spună de ce, în schimb ştia sigur că inima ei e plină, că momentele de gol şi de a te simți singur sunt din ce în ce mai rare şi le poate alunga prin rugăciune şi mai ştia că cineva a făcut ca totul să fie, a născut soarele la care ea nu se putea uita. Nu putea minți că nu are şi acum nelămuriri şi întrebări fără răspuns cu care va rămâne până la moarte, are coşmare noaptea şi țipete cu „De ce?" şi „Cum?" ce vor ține tot până la moarte. Era totuşi o diferență că înlocuise pe „Cine-i?" cu „De ce?". Nu-i punea la îndoială existența şi nu mai striga „Cine e?", dar au rămas întrebările fără răspuns cum are fiecare om. Doar părintele Ioan şi preuteasa Elena au transformat „De ce-ul" vieții lor, soarta crudă şi nemiloasă a lui Andrei, în răspuns. Şi răspunsul era să se ridice deasupra durerii lor, să nu se lase copleşiți de ea şi să devină răi, să-şi ducă crucea şi să salveze alte suflete în numele imposibilității salvării propriului copil. Mai mult de atât nu putea face niciun muritor în numele iubirii de oameni şi a credinței.

Stela învăța bine şi iubea cursurile preotului. Se vindecase şi de frică. Accesele de panică erau tot mai rare şi mai anemice. Nu mergea la petreceri cu

colegii, dar se descurca bine în mijlocul lor la şcoală. Pentru că nimeni de la facultate nu ştia că ea este fiica de suflet a decanului colegii nu se sfiau să-şi spună părerea deschis despre profesori în faţa ei. Părintele Ioan era cel mai iubit profesor al facultăţii. Colegii lui, profesorii, şi studenţii aveau în faţa lui starea aceea specială ce o făcuseră pe Stela să gândească despre el cuvintele sublime: Cei mai minunaţi oameni nu sunt cei ce te ceartă, ci sunt cei ce te fac să te cerţi singur...

— Nu ia niciodată bani ca să te treacă. La el nu merge cu dat dreptul.

— E un fraier! Uite ce maşini au ceilalţi profesori şi el are un făraş de Dacie! Nu ştie să trăiască!

Discuţia dintre colegii ei a şocat-o pe Stela. Au fost şi alte descoperiri ale lumii ce au speriat-o.

— Poţi să fii botezat, dar neîmbrăcat în Hristos, i-a spus ea părintelui după o discuţie despre lume şi preotul s-a mulţumit să râdă amar.

Praznice la care preoţii aveau masa aparte şi mai bogată decât a celorlalţi oameni, preoţi ce aveau un singur Dumnezeu – banul şi care schimbau maşinile mai des decât hainele, studenţi la teologie ce vorbeau deschis de afacerea bănoasă numită preoţie şi de sumele ce trebuie să le dea pentru a primi un post bun erau fapte ce o tulburau adânc pe Stela. Discuta aprins şi cu înverşunare cu părintele Ioan despre toate astea şi el n-o putea opri să nu fie revoltată şi să nu judece; chiar dacă şi pe el îl durea se abţinea să judece sau să fie revoltat. El umplea cât mai bine pătrăţica lui. Lupta pentru mântuirea şi înălţarea lui căci acestea erau drumuri făcute de unul singur, nu în colectiv. Fiecare răspundea pentru faptele lui. Dar Stela ce trăise douăzeci de ani fără Dumnezeu, fără casă şi fără icoane, ce luptase cu tenebrele vieţii nu era ca el. Nu avea blândeţea şi înţelegerea lui. În ea era furie şi revoltă, neputinţă de a înţelege.

— Dumneavoastră nu sunteţi ca toţi ceilalţi. Sunteţi altfel! Niciunul, absolut niciunul, nu m-ar fi cules atunci din noroi!

Plin de modestie părintele a vorbit:

— Dumnezeu m-a trimis pe mine atunci, nu pe altcineva. Eu am simţit că trebuie să-ţi întind mâna şi am făcut-o, dar nu e o vină că altul ar fi trecut fără să te vadă! Nu poţi să acuzi pe cineva că nu simte! Nu simte! Nu-i pasă! Aşa e construit.

— Lumea în care trăim oare nu-i strâmbă tocmai pentru că nu simţim!? Pentru că nu ne pasă!? Mie îmi PASĂ, părinte! Îmi PASĂ! Îmi PASĂ!

Ea ţipa şi el o privea zâmbind misterios.

— Dacă îţi pasă schimbă lumea! a şoptit el cu cel mai dulce glas posibil.

Ea tăcea privindu-l curioasă. Îi era clar că nu poate schimba lumea. Ca să o ajute preotul a vorbit.

— Şi mie îmi pasă şi pentru că nu pot schimba lumea mă schimb pe mine. E singura parte pe care o pot modifica.

În Stela nu s-a terminat furia şi iar a răbufnit.

— Pe cine slujesc ei, părinte? Şi-au lipit inima de bani, au transformat pe Dumnezeu în marfă şi au făcut din preoție afacere! Ce îi leagă de Iisus!?

— Opreşte-te, Stela! țipă preotul de data asta foarte ferm şi fără pic de blândețe în glas. N-ai dreptul să judeci. Judecata e a lui Dumnezeu. Pentru fiecare va veni ziua răspunderii la întrebare: Ce-ai făcut cu sufletul pe care ți l-am dat?... Trebuie să-ți fie milă, milă sfâşietoare, Stela, pentru cei ce vor trebui să răspundă aşa: Am dat sufletul – marele dar de la Tine, scânteia mea de veşnicie – pe bani, pe mâncare, pe mărirea lumii... Poate şi Creatorul va judeca blând atunci căci ştie ce grea e lecția lumii materiale şi cât e de greu să trăieşti în ea fără a-ți lipi sufletul de lucruri... Nu e atât de simplu...

— Nu mi-e milă, părinte, şi am dreptul să nu-mi fie milă! Mi-e milă de Maria şi de viața ei, dar de aceştia nu! Îndepărtează oamenii de biserică prin faptele lor!

— Biserica e o instituție, nu Dumnezeu.

— Da, dar oamenii merg la ea pentru a-l întâlni pe Dumnezeu şi în loc de un mijlocitor între pământ şi cer aşa cum sunteți dumneavoastră găsesc un om ce spune prețul. Am auzit o întâmplare la facultate şi o povestea râzând un viitor preot. Un om s-a dus să boteze un copil şi preotul i-a cerut o sumă exagerat de mare pentru oficierea slujbei.

— E cam mult, părinte!

Preotul a privit lung spre maşina frumoasă şi scumpă cu care a venit naşul la biserică. Ştia că omul lucrează la primărie.

— Tu, slujitorul statului, să ai aşa o maşină şi eu, slujitorul lui Dumnezeu, să nu! a venit replica aiuritoare a preotului.

— Nu-i treaba ta! Tu priveşte în sufletul tău! Acolo să fie rânduială şi credință! a spus moale preotul Ioan. Nu era convingător şi nici dur. Era un fel de deznădejde în vocea lui.

Ştia că Stela are dreptul să se revolte şi să întrebe. Câştigase trăind acest drept. Aşa cum avea dreptul „să vadă”, să se mire, să fie speriată de lume.

Prin anul trei au avut discuția cea mai aprinsă, aproape de ceartă. Chiar nu şi-au vorbit pentru un timp. Şi unul şi altul aveau nevoie de linişte şi de timp de gândire pentru a-şi potoli furtuna ideilor. Totul a pornit de la un curs de-al profesorului.

— Mi-a plăcut mult cum ați vorbit astăzi despre Martin Luther ca om. Nu mi-a plăcut în schimb că păreați că nu sunteți de acord cu luteranismul.

— Eu predau istoria religiilor, nu dau sentințe. În plus sunt preot creştin ortodox.

— Deci părtinitor, chiar şi involuntar.

— Nu sunt părtinitor. Sunt obiectiv. Mi-a plăcut felul lui de a gândi şi de a-l înțelege pe Dumnezeu. Era o minte luminată mânată de iubire de oameni ce ştia că nu poți negocia cu Dumnezeu pentru a cumpăra iertare. Condamnarea virulentă a vânzării de indulgențe era o acțiune dreaptă. Iertarea nu se obține cumpărând-o de la papi sau preoți, ci căindu-te sincer.

— Dar acum nu-i la fel!? Nu plăteşti la biserică şi la spovedit şi la canon. Înțeleg să ți se ceară să te rogi, să citeşti rugăciuni pentru iertare, dar când ți se dă canon rezolvabil cu bani e la fel ca şi la vânzarea de indulgențe.

— Nu-i la fel şi nici nu m-ai lăsat să continui ideea. O luptă a ideilor, o slujbă dusă până la sacrificiu de sine pentru Iisus şi pentru oameni o admir şi asta a fost la început lupta lui Luther. Apoi totul a degenerat. S-a ajuns la extremism şi la moarte. Poți să porneşti să distrugi ceva ce nu-i perfect, dar când ai pornit trebuie să ştii sigur ce pui în loc, iar ceea ce pui în loc trebuie să fie mai aproape de perfecțiune, iar aici a greşit Luther. Nu avea o soluție mai bună.

— Ba avea. Am citit toate cărțile lui. Morții şi extremismul au pornit de la cei ce i-au interpretat greşit cuvintele.

— „Îi veți cunoaşte după faptele lor" spune Iisus, copilul meu! Iar faptele lui Luther au dus la violențe şi moarte.

— El n-a vrut asta! Niciun cuvânt de-al lui nu îndeamnă la violență!

— Au murit mii de oameni din cauza flăcării aprinse de el şi apoi el a trăit liniştit mai departe, s-a însurat cu o fostă maică şi a avut şi şase copii. A fost şi fericit…

— Şi eu am trăit mai departe după ce a murit Maria! Nu am ales să mor în bordei cu ea!

— E un talmeş-balmeş de nedescris în capul tău! Faci paralele aiuritoare! Eşti la fel de absurdă ca evreii ce nu-l pot asculta pe Wagner pentru că era compozitorul preferat al lui Hitler. Pentru ei geniala „Walkiria" şi „Amurgul zeilor" nu pot fi ascultate. Îți trebuie un pic de detaşare, de o privire mai de deasupra lumii.

— Nu am detaşare! Nu mă pot ridica deasupra lumii ca s-o privesc! O văd față în față! Ce a fost este! Cumperi post de preot şi vinzi iertare! Mănânci la praznice despărțit de oamenii de rând. Dumnezeu e o marfă de vânzare ce te poate îmbogăți! Unde-i credința în toate astea? Unde-i îmbrăcatul în Hristos? Dacă Luther s-ar mai naşte o dată acum, nu atunci, istoria s-ar repeta că nu învățăm nimic! Ce spun eu de Luther!? Dacă Iisus ar veni iar pe pământ acum, istoria s-ar repeta. Iar ar vorbi despre iubire şi iertare, iar ar alunga pe cei ce fac comerț în templu, iar l-ar judeca aspru sinodul şi iar ar fi răstignit… Nimic nu s-a schimbat! Nu învățăm nimic!

Preotul o privea speriat. Țipase mai tare ca niciodată de când era la ei. Ochii aveau flăcări în ei.

— Du-te în camera ta. Roagă-te de liniște.

— Mă duc, părinte. Dar înainte de a pleca spuneți-mi că mă înșel și că lumea asta creștină nu l-ar răstigni iar dacă El ar veni. Dacă mi-o spuneți vă cred, căci eu cred tot ce spuneți dumneavoastră.

Câteva clipe privirile li s-au duelat nemiloase, Stela a crezut pentru o fracțiune de secundă că el va spune ceea ce ea i-a cerut, dar ochii lui s-au plecat în pământ după ce au șoptit iar: Du-te în camera ta și te roagă…

Fata a plecat în camera ei rușinată. Nu a vrut să țipe către părinte. El a rămas singur și brusc i-a fost frig. Nu a avut putere s-o contrazică pe Stela și nici să-i spună ce i-a cerut ea. Și-a strâns hainele în jurul lui ca să nu-l mai atace frigul din întrebarea ce-o lăsase Stela în cameră. Îi era teamă să-i dea dreptate, dar cunoscând lumea nici să-i spună că nu are dreptate nu putea. Ea vorbea despre ceea ce a văzut în lume.

Să-i spună să nu vadă!?… Să-i spună că nu-i așa!?… Să-i spună că nu contează!?… Nu putea. Ea vedea. Era așa cum vedea ea. Conta imens.

Pentru o perioadă nu și-au mai vorbit decât strict necesar. Se salutau și mergeau mai departe. Nu erau dușmani, niciodată nu ar putea fi, dar nu mai erau prieteni. Și el și ea păreau răvășiți. Un taifun le răscolise ființa și lăsau ca timpul să așeze totul la loc.

Preuteasa o întreba uneori timid, căci ea era finețea și bunul simț întruchipat, dacă nu are un prieten și ea dădea din cap că nu.

— Nu-i de mine asta…

— Știu… Știu… Iartă-mă că am întrebat.

Gătea cu doamna Elena, vorbeau și râdeau împreună și totuși îi era dor de discuțiile aprinse cu preotul, dar nu mai avea curaj să înceapă vorba cu el. Nici el nu-i vorbea.

Seara auzea răsunând din bibliotecă muzica pe care el o asculta în timp ce citea și știindu-l acolo, cufundat printre cărți și muzică aiurea pe care ea nu o înțelegea, îi era tare greu să nu se ducă la el și să-și ceară iertare apoi să fie iarăși prieteni.

La naiba cu Martin Luther și la naiba cu tot ce nu-mi place la lume căci nu merită ca pentru astea să-l supăr pe cel mai bun om de pe pământ, gândea pășind prin fața ușii de unde venea muzica și unde ea nu avea curaj să intre.

În ziua când el le-a vorbit studenților la cursuri despre Mircea Eliade și cărțile lui „Istoria religiilor” și „De la Zamolxis la Ginghis-Han” seara ea a avut curaj să deschidă ușa bibliotecii. Profesorul n-a auzit-o. Era prins de muzica tumultoasă ce se furișa printre miile de cărți din bibliotecă, lovea cristalul lustrei

şi răvăşea gândurile şi sentimentele omului ce cu ochii închişi, pe fotoliu lăsa ca muzica să facă ce vrea cu el.

Stela regreta că a intrat. O speria muzica ce se spărgea sălbatică lovind totul în jur. Cascadă, erupție de vulcan, om țipând întrebări nebune uneori drepte alteori nedrepte, revoltă şi înfrângere, înălțare şi cădere, lacrimi pe obrazul unui Creator ascuns în infinit, lacrimi pe obrazul creației singure şi părăsite, dor peste tot... asta țipa muzica şi o speria pe Stela ce neavând curaj să plece înapoi şi-a pus capul pe genunchii preotului după ce s-a aşezat pe covor. Fără cuvinte îşi cerea iertare. Când a simțit o mână mângâindu-i creştetul a ştiut că a obținut-o.

— Ce ascultați?

— „Amurgul zeilor". Wagner.

— Muzica asta nebună spune ceva despre sfârşitul zeilor? Despre naşterea şi moartea lor?

Omul doar a dat din cap în loc de răspuns.

— Deci toate au un sfârşit.

— Toate, doar „El" nu.

Fata a înțeles cine e „El". Preotul îi rostise numele arătând cu mâna Cerul.

— Bine,dar muzica spune în sunete ceva despre „Amurgul zeilor"...

— Zeii imaginați de oameni mor, dar cel ce a făcut omul nu.

— Nu înțeleg...

Au tăcut amândoi. A rămas doar muzica. Sălbatică, răscolind gândurile ce până la ea au fost sigure şi clare, lăsa în urmă doar răvăşire. Sunete loveau ca un ciocan statui sau piatră, usca lacrimi de pe icoane şi transforma în pulbere de stele coroană de spini... Ce a fost!? Ce va fi!? Ce va rămâne!? În ce va crede omul mâine!? țipau sunetele.

Intuind ceva din zbuciumul muzicii, din mesajul ei, Stela a întrebat fără a-şi ridica de pe genunchii preotului capul.

— Oare oamenii vor crede mereu? Dacă va veni o zi când performanțele informaticii, tehnicii, ştiinței îi vor da atâta încredere în forțele lui încât nu va mai avea nevoie de credință?

— Vorbeşti ca Lucifer. Mereu, indiferent de performanțele ştiinței, omul va privi spre cer câtă vreme are în piept o inimă. Vom renunța la unele ritualuri inutile, vom evolua şi din punct de vedere al organizării bisericii, dar lume fără credință nu va fi.

— Sunteți tare supărat când mă cert cu dumneavoastră. Iertați-mă.

— Ce naivă eşti! Ce n-aş fi dat ca şi Andrei al meu să-şi fi putut țipa întrebările spre mine aşa cum faci tu!... E drept că uneori eşti prea tumultoasă şi revendicativă pentru mine. Semeni cu muzica lui Wagner.

— Vreau să citesc „Istoria religiilor”. Aş vrea şi „De la Zamolxis la Ginghis-Han”.

Preotul s-a dus să-i caute cărțile în rafturile bibliotecii.

— Când le voi termina am să vă spun părerea.

— Adică o să te cerți cu mine.

Au râs amândoi apoi fata a ieşit din cameră cu cărțile în brațe şi l-a lăsat pe preot să asculte singur şi liniştit „Amurgul zeilor”. Era fericită că iar îşi vorbeau.

În ultimul an de facultate au mers împreună la mănăstirile din Nordul Moldovei. Au trecut prin Suceava şi prin Fălticeni şi Stela a plâns continuu în maşină când le-a revăzut. La Fălticeni i-a fost cel mai greu să revadă blocurile pe care le cunoştea, străzile, copacii de pe marginea drumului, ceasul special din fața magazinului Nada Florilor. Redevenise copilul întors acasă. Plângea arătând cu mâna locurile cunoscute. Atât de dor i-a fost de oraşul copilăriei ei chinuite că nu-şi mai controla nici lacrimile şi nici gesturile.

Preuteasa i-a întins o batistă şi a aşteptat câteva momente ca ea să-şi şteargă fața şi să se liniştească şi de-abia apoi a întrebat-o:

— Ai vrea să revezi şi căminul? Vrei să mergem acolo?

Fata a stat minute nesfârşite cu fața în batistă. Nu mai plângea, doar ofta din când în când.

— Am crezut că n-am să mai revăd niciodată oraşul ăsta!

— Vrei să vezi şi căminul?

Fata a scuturat din cap energic în semn că nu şi ei n-au cerut explicații.

— Atunci mergem mai departe. Vreau ca până se înserează să fim la Moldovița ca să ne cazăm.

Preotul a condus maşina spre ieşirea din oraş.

— Aş vrea să văd totuşi un loc din Fălticeni. Vă rog!

— Nicio problemă. Explică-mi pe unde să merg.

— Ne întoarcem şi o luăm la stânga spre piață. Vreau nişte flori. Apoi o luăm – dacă mai țin eu bine minte străzile oraşului – prin fața policlinicii şi în sus pe strada Ion Creangă.

Cu florile pe brațe, tremurând de emoție îi explica preotului drumul. În Oprişeni le-a arătat şcoala.

— Asta e şcoala unde am învățat. Luați-o la dreapta pe lângă ea.

Preotul conducea atent pe străzile necunoscute şi era curios să afle locul unde îi va duce Stela. Şi preuteasa era tot curioasă. Fără a-şi vorbi gândeau că fata lor de suflet îşi caută vreun prieten sau prietenă din copilărie de care şi-a amintit odată ajunsă în oraş.

— Opriți! Aici!

În vârful dealului nu erau case ci doar o biserică veche, unde fiinţase cândva fabrica de popi a lui Ion Creangă.

— Aşteptaţi-mă puţin.

Stela a ieşit din maşină. Ţinea florile strâns la piept. Oamenii din maşină au privit-o dispărând pe poarta cimitirului.

— Oare să mă duc cu ea, Ioan?

— Las-o puţin singură. Dacă întârzie vom merge amândoi după ea.

— Ce caută oare aici? a întrebat doamna Elena, dar tot ea a dat şi răspunsul. Ştii că ne-a spus de o educatoare ce a iubit-o mult şi care i-a dat o plapumă şi o pernă. Spunea că a murit. Probabil e îngropată aici.

Când s-au săturat de aşteptat s-au dus după ea. Au găsit-o smulgând buruienile de pe un mormânt. Se vedea că de foarte mult timp nimeni nu mai trecuse pe acolo. Nu plângea, dar era tulburată. Se vedea asta din felul în care îşi ţinea capul plecat. Probabil că înainte de venirea lor plânsese. Au privit poza de pe cruce, dar au distins cu greu chipul de pe ea. Era distrusă de vreme.

— Să mergem, Stela. Ne prinde noaptea pe drum.

— Vă rog lăsaţi-mă să termin. Mai am puţin. Cine ştie dacă am să mai ajung vreodată la mormântul dumneaiei şi nu vrea ca singura dată când am ajuns să nu-l fi curăţat.

Au lăsat-o să-şi termine treaba. Priveau lumânările ce se topeau arzând. Ochii doamnei Elena s-au întâlnit cu ochii preotului şi amândoi au avut acelaşi gând: când nu vom mai fi fiinţa asta culeasă din drum ne va pune lumânări pe mormânt şi va smulge buruienile de pe el dacă va fi pe aproape şi asta fără să i-o ceară nimeni, căci nimeni nu i-a cerut să o facă pentru doamna Veronica.

I-a cuprins pe amândoi o stare de pace, de linişte, de credinţă în izbânda binelui oricât de mare era răul lumii. Privind-o au înţeles de ce le-a scos-o Dumnezeu în cale. Trebuiau să facă pentru ea ceea ce nu au putut face pentru fiul lor, pentru Andrei. Să transforme bucata de carne mutilată, sufletul aproape la fel de rătăcit ca a lui Andrei în om! Om! Om! Om! Ce miracol! Vedeau clar comparând umbra ce le căzuse în faţa maşinii cu fiinţa ce smulgea buruieni de pe mormânt că au reuşit. Sălbăticiunea, lighioana din ea nu mai trăia. Ochii ei nu mai aveau sclipiri de oţel. Gesturile nu-i mai erau brutale. Se îmbrăca cu fuste şi rochii şi fără a fi conştientă că-i femeie – era un aspect al fiinţei ei ce nu s-a putut dezvolta oricât a încercat doamna Elena să-l facă să se nască – era totuşi mai puţin colţuroasă decât făptura în haine diforme şi avea, dat de haine croite frumos, un uşor aer de feminitate. Dar adevăratul miracol era înflorirea sufletului ei ce-l găsise pe Dumnezeu, spunea rugăciuni şi ţipa întrebări şi nimeni nu o putea judeca pentru asta. Stigmatul ei până la moarte vor fi nişte semne sidefii pe obraz unde a fost tăiată cu cuţitul şi a rămas semn şi întrebările De ce? Cum? Nu înţeleg!

— Să mergem, a spus fata după ce a sărutat fotografia ştearsă de pe cruce.

A întors capul după câțiva paşi.

— Nu ştiu când am să mai pot veni. Eu stau departe, dar acolo aprind mereu lumânări pentru odihna dumneavoastră. Nu v-am uitat niciodată. Sunteți singura ființă din lume ce m-a iubit când eram copil.

Şi-au continuat drumul în tăcere. O parte din sufletul Stelei parcă rămăsese în cimitir atât era de adâncită în gânduri şi cei mari i-au respectat tăcerea. Întotdeauna după un drum la cimitir o parte din suflet îți rămâne acolo şi aşteptându-l să te ajungă din urmă te laşi cuprins de brațele tăcerii. Nici timpul nu mai e în regulă după aceea. Trecut, prezent, ieri, azi... amintire, nostalgie, pace, regret... se amestecă toate în tăcerea ta şi nu ai ce face nimic altceva decât să aştepți... timpul să devină iarăşi timp... ieriul ieri şi trecutul trecut... şi tu să te rupi şi să mergi mai departe.

În zilele următoare, petrecute la mănăstiri Stela s-a vindecat de vizita la cimitir. Cu preotul Ioan şi cu doamna Elena alături nici nu-i era greu.

La întoarcere Stela a citit numele scris pe tabla de la intrarea într-un sat „Vama". Vama, Vama... şi repetându-l nu ştia să spună ce simte.

Fălticeniul l-a recunoscut, a trăit acolo, era oraşul copilăriei ei şi acasa ei, dar şi Vama era chiar dacă nu recunoştea nimic în jur. Degeaba căuta cu ochii pe munții din zare şi apoi spre dealurile domoale ale satului, spre soarele arzând câmpul pe care oamenii adunau fân, spre florile înflorite în ferestre, pe şanțuri şi peste tot, spre casele frumoase din piatră şi lemn căci nu recunoştea nimic. Căuta cu sete o amintire, un crâmpei, o rază de soare lovind o fereastră de care ea să-şi aducă aminte că s-a întâmplat aici şi pentru că satul era frumos ca o „gură de rai" să poată spune amintindu-şi: Aici sunt acasă!

Poate mi-am imaginat! Poate n-am fost niciodată aici! şi-a spus deznădăjduită negăsind nimic de care să se agațe.

— Nu mi-am imaginat! Pe certificatul meu de naştere scrie că sunt născută în vama! a țipat.

Recunoşti vreun loc? a întrebat-o preotul.

— Nimic.

Privea cu sete gardurile, văile, copacii, casele, oile păscând pe dealuri şi şoptea: Nimic, nimic, nimic...

— E normal să nu-ți aminteşti. Erai foarte mică atunci când ai trăit aici.

— La Fălticeni am mers la trei ani. Oare oamenii nu au amintiri de până la trei ani?

— Eu am. Îmi amintesc cum mă lua mama în brațe şi cum mă legăna. Chiar şi cum îmi cânta: Îngeraş bunuț /Dormi în legănuț...

Vorbele doamnei Elena au fost întrerupte de țipătul Stelei.

— Opriți! Opriți aici!

Clădirea înaltă, cu ferestre arcuite sus şi-o amintea şi amintindu-şi a străbătut-o un fior de groază şi durere. Ar fi preferat să nu-şi aducă aminte.

A coborât din maşină şi s-a dus mai aproape de clădire. Era spitalul. Se temea să intre. Preotul a intrat totuşi. A vorbit cu o asistentă ce i-a spus că în urmă cu ceva ani – înainte de revoluție – aveau în spital un salon cu copii abandonați ce erau crescuți până la trei ani acolo apoi erau duşi la case de copii.

— Puteți intra dacă vreți.

— Mulțumesc. Am să vorbesc cu fata.

Peste câteva momente preotul s-a întors cu tot cu Stela ce de-abia păşea susținută de doamna Elena. Nu voia să intre, o durea, dar nici să plece fără a şti adevărul nu putea, căci şi asta durea şi parcă durea mai tare a pleca fără a şti. Acolo în clădirea aceea erau uitate bucățele din ființa ei şi trebuia să le găsească pentru a şti cine e şi cărui loc de pe pământ îi aparține. Fusese puțin a doamnei Veronica, era şi a oamenilor ce acum o însoțeau, dar mult, total, esențial, definibil ca om putea descoperi că aparține acelui loc, că are şi ea undeva rădăcină, că s-a hrănit şi ea undeva crescând pe pământ, nu a fost dintotdeauna frunză purtată de vânt.

Oricât de tare durea trebuia să ştie şi ştiutul ăsta o putea vindeca de durere. Toată viața aşteptase clipa asta. Să completeze toate piesele din trecutul ei, să se simtă întreagă şi să fie om normal.

Holul prin care mergeau nu-i stârnea nicio amintire. Chiar credea că s-a înşelat când i s-a părut că recunoaşte clădirea.

— Aici a fost salonul pentru copii abandonați, a spus asistenta deschizând o uşă şi Stela şi-a încleştat mâinile în mâinile preutesei.

Nu a văzut femeile ce erau internate cu copii mici, căci acum era un salon pentru copii bolnavi, şi nu a salutat, a făcut-o în schimb preotul şi doamna Elena, ci a privit țintă ferestrele.

— Când eram mică erau mereu deschise şi scârțâiau când bătea vântul. Acolo în colț era o găleată tot timpul. Acum nu mai e.

La sfârşitul cuvintelor spuse ca un torent a venit durerea. Şi-a ascuns capul la pieptul femeii ce o ținea să nu cadă. Durea atât de tare că nu putea plânge.

— Nu scârțâia numai fereastra... Bătea şi vântul. Vedeam şi frunze purtate de vânt... şi oamenii trecând pe drum. O veşnicie am privit pe fereastră de aici şi tot o veşnicie am plâns aici. Trei ani într-un pătuț... trei ani privind o fereastră...

— Gata. Gata, Stela! şoptea preotul blând mângâindu-i umerii. Gata,copilul meu...

Dar Stela nu-l auzea. Era doar trecut şi amintire. Era copilul ce a stat trei ani într-un pătuț, aşa cum stăteau toți copiii abandonați.

— Patul meu era lângă geam. Îmi amintesc cum întindeam mâinile spre sticla geamului. Nu am putut vorbi cât am stat aici. Doar gângăveam. Nici n-am mers în picioare. Doar pe lângă marginile pătuțului. Plângeam... plângeam... plângeam... Când se săturau de plânsul meu mă duceau... mă duceau... Ştiu unde mă duceau. Îmi amintesc...

Preotul a scos-o aproape pe sus din salon. Nu se comporta normal şi femeile internate o priveau speriate şi curioase.

El, preuteasa, asistenta înțelegeau şi totuşi o priveau îngroziți. Se comporta exact ca un copil mic şi speriat.

— Ştiu unde mă duceau. Ştiu. Hai să vă arăt.

L-a dus pe preot de mână spre scările turnului fără a mai fi nevoie să-i conducă asistenta. Ea ştia drumul.

— Ştiu scările astea! Mă țineam cu mâinile de ele să nu mă ducă sus şi să mă închidă la baba Cloanța şi la Strigoi!

Vorbind arăta cum se ținea cu mâinile de scări. Țipa tot ca atunci. Mai avea puțin şi devenea isterică.

Preotul s-a aplecat şi a ridicat-o în picioare. O ținea strâns.

— Încetează! Eşti mare acum!

— Acolo sunt Strigoi! E şi baba Cloanța! a scâncit ea şi a arătat uşa din capătul scărilor.

— Nu-i nimeni! Vino să-ți arăt!

A dus-o pe sus spre uşa unde ea nu voia să intre cu niciun chip. A fost nevoie de toată puterea preotului pentru a o face să intre cu el în cameră. Era singurul mod de a o vindeca de trecut şi coşmar. A lăsat uşa larg deschisă ca să intre lumina în magazia din pod. Erau acolo paturi stricate, cuiere, noptiere, saltele vechi, pânze de păianjen, dar nimic altceva. Preotul a privit spre Stela ce încleştată de el îşi ținea ochii închişi.

— Priveşte! Nu-i nimic aici.

Fata a deschis ochii cu teamă. Se ținea atât de strâns de preot încât pe acesta îl durea, dar nu spunea nimic. A privit cu atenție peste tot. Nu era nimic care să o sperie.

— I-am adus un calmant, a spus asistenta în spatele lor ce alergase după el când a văzut cum face pe scări.

— Mulțumesc. Nu am nevoie. Mi-am revenit. Îmi cer scuze. Mi-e ruşine...

În locul asistentei a vorbit preotul.

— Nu ai de ce să-ți fie ruşine. Şi eu aş fi făcut la fel dacă aş fi avut o copilărie ca a ta. Ai auzit ce spunea soția mea că-şi aminteşte că-i cânta mama: Îngeraş bunuț /Dormi în legănuț... Tu în loc de cântec de leagăn ai avut tot ceea ce ai retrăit aici amintindu-ți.

A coborât scările ținându-se de preot. Se simțea sleită de puteri. O sâcâia până la os cântecul de leagăn. Mie nu mi-a cântat nimeni cântec de leagăn... Mie de ce...

— Sunt acte aici despre copii?

— Nu. Nu sunt. Nu am cum să vă ajut.

S-au îndreptat cu toții spre ieşire. Stela era necompletă. Acum că aflase ceva voia totul. Să ştie cine i-a fost mamă şi tată şi de ce n-au crescut-o. Toată ființa ei țipa la fel ca în noaptea de Anul Nou când a stat singură cuc în căminul de nefamilişti: Sunt aici! Trăiesc! N-am murit!... Cine eşti, mamă!? Te gândeşti vreodată la mine!?...

— Vreau atât de mult să aflu ceva despre... despre... se chinuia să pronunțe cuvinte pe care nu le-a pronunțat niciodată... mama şi tata, despre părinți.

— Vă spune ceva numele Borislov? a întrebat preotul pe tânăra asistentă.

— Nu. Eu sunt din alt sat. Trebuie să vorbiți cu cineva din sat şi mai în vârstă. Îmi pare rău.

I-a condus până la poartă. Când erau pe punctul să se despartă un bătrân a salutat.

— Sărut mâna, părinte. Bună ziua, domnişoară asistentă. Am venit să-mi faceți injecția.

— O clipă, nea Petrea. Spune-mi a fost vreodată cineva în satul ăsta cu numele Boris... Boris... Cum? a întrebat spre Stela neamintindu-şi numele complet.

— Borislov.

— Da, a răspuns omul şi a tăcut îngândurat. De ce întrebați? a adăugat studiind intens necunoscuții. Ceva i-a sclipit în ochi când a văzut chipul Stelei, dar sclipirea s-a stins repede de parcă nici n-ar fi fost.

Nimeni nu i-a răspuns la întrebare. Tot el a continuat.

— Demult, prin `65, `66, nu-mi mai amintesc exact, a trecut prin satul nostru o şatră. Numele bulibaşei era Boromir Borislov. Era țigan rus sau ucrainean.

Stela a transpirat brusc. Privea speriată spre binefăcătorii ei. Avea nevoie de sprijinul lor. Voia să ştie că-i sunt alături indiferent de originea ei. S-a liniştit văzându-le chipurile. A citit pe fața lor că-i sunt alături orice ar afla. Pentru ei nu era țigancă, rusoaică, ucraineancă sau orice altceva, ci era om, era copilul lor. Preotul i-a cuprins umerii şi ea a găsit puterea să întrebe simțind mâna ce o sprijinea:

— Ce ştiți despre ei? Povestiți-mi. Vă rog!

Omul s-a scărpinat în capul chel. Nu ştia ce să spună deşi toată făptura lui spunea că ştie multe. Se vedea în ochii lui şireți. Niciodată n-a uitat şatra de țigani cu cortul ce trecuse atunci pentru ultima dată prin satul lor.

— Îmi fac injecția apoi vă duc la Volodea – un țigan romanizat, singurul din şatră care a rămas atunci aici – şi el vă va spune mai multe. Ştie cel mai bine.

Din pragul spitalului s-a întors spre ei. Mai repede decât cuvintele, i-au citit pe față ce voia. O plată.

— Îți dau bani. Te aşteptăm să-ți faci injecția.

Vorbele preotului l-a făcut fericit. Spera să-i dea destul să aibă de băut vreo săptămână.

— Avem timp să te răzgândeşti. Până iese nea Petrea – parcă aşa i-a spus asistenta – mai ai timp de gândire. Chiar vrei să ştii adevărul?

Doamna Elena îi vorbea blând şi îşi dorea fierbinte ca ea să spună că nu vrea să ştie adevărul şi ei să plece pentru totdeauna din acel sat. Îi era teamă de o nouă cădere a Stelei. Cu o viteză amețitoare îi alerga prin minte imagini cu Stela căzută în fața maşinii, la spital, la bordeiul din pădure unde au dat de scheletul Mariei, cu ea studentă... Nu ştia dacă va putea suporta adevărul. Dacă va cădea iar şi ei iar vor trebui să o ridice şi să o reclădească din dărâmături de suflet!? Tot ce îşi dorea era să plece de acolo cât mai repede. Ea era fiica ei. Nu avea nevoie de alt adevăr. Şi-a privit soțul şi a înțeles din ochii lui că şi el vrea acelaşi lucru.

— Vreau adevărul! Mai mult decât orice pe lume! Vreau să ştiu cine sunt!

O spusese ferm şi cu duritate. Fata care plânsese la mormântul doamnei Veronica cu câteva zile în urmă şi care, cu câteva minute mai înainte, se comportase ca un copil chinuit nu mai era în fața lor. Ştiau amândoi că ea nu va mai plânge şi nu va mai cădea indiferent ce va afla şi mai ştiau că are nevoie de adevărul ei, de strămoşii şi părinții ei pentru a-şi întregi ființa.

— Să mergem, a spus bărbatul ce ieşise din clădirea spitalului şi au plecat cu toții la întâlnirea cu trecutul.

Pe malul Moldoviței, un afluent al Moldovei, în fața unui bordei din chirpici, au oprit maşina.

— Volodea! Volodea! a strigat nea Petrea intrând în curte.

Ceilalți priveau în jur la munții acoperiți cu brazi ce se întindeau de partea cealaltă a apei, pădurea de stejar şi arțar de la poala lor, dealurile acoperite cu flori şi iarbă, ascultau cântecul păsărilor şi al apei şi erau siguri că nu au văzut nicăieri un loc mai frumos.

— Am citit într-o revistă că un evreu american a devenit poet după ce a vizitat obcinele Bucovinei şi am crezut că e o exagerare. Acum cred că nu. Culoarea asta de cer şi de nor, mirosul ăsta de iarbă şi de munte te poate schimba.

Doamna Elena a tăcut când l-a văzut pe nea Petrea ieşind din curtea cu gard de harțapele ce de-abia mai stăteau în sus şi care era cârpit în mii de locuri şi legat cu bucăți de tablă şi sârmă să nu se ducă jos. Ici era înclinat spre interior, colo spre exterior încât semăna mai mult cu un om beat decât cu un gard şi te mirai cum mai poate sta în picioare. La fel de vechi şi înnegrit ca gardul a ieşit la poartă un bătrân. Avea fața brăzdată de mii de încrețituri de parcă apele Moldoviței cursese mii de ani pe ea şi au tăiat în carne drum, dar n-a curs pe acea față ape, ci ani şi viață, durere şi singurătate şi toate au tăiat acolo câte o brazdă. Părul alb adăuga la acel chip impresia că omul a trăit o veşnicie. Târâitul greoi al picioarelor întăreau convingerea că pe bătrân îl uitase timpul. Buzele subțiri şi supte, aproape albăstrii, ce nu aveau colțurile lăsate în jos a tristețe, răutate sau amărăciune şi nici în sus însemnând bucurie şi zâmbet – ce să facă un om uitat de timp cu bucuria şi pentru ce să mai zâmbească? – ci erau perfect drepte şi vorbeau despre neclintire şi împăcare cu soarta. Dacă nu te împaci cu ea şi de schimbat nu ai cum să o schimbi ca altă cale îți mai rămâne decât nebunia!?

Ochii... a, ochii spuneau cu totul altă poveste decât chipul. Negri ca noaptea, privindu-te ardeau ca jarul şi nu erau deloc bătrâni! Erau ochii altei fețe, nu a celei ce o purta. Nu înroşiți, nu obosiți, nu clipind des şi nu privind intens semn al slăbirii vederii, ci curați, odihniți, privind clar ba oamenii din fața lui, ba munții din zare erau ochi ce nu au îmbătrânit.

Nea Petrea şi-a luat plata de la preot şi a plecat. Țiganul Volodea a privit o clipă spre musafirii ce voiau să stea de vorbă cu el, apoi a uitat de ei şi a început să fluiere uşor. Auzindu-i fluieratul ce îl chema de pe malul Moldoviței i-a răspuns nechezând un cal şi a pornit spre el. Cu coama în vânt, la fel de negru ca ochii stăpânului său, a venit alergând.

— Du-te la răcoare! E cald în timpul amiezii şi te arde soarele.

I-a deschis poarta larg şi calul înainte de a intra şi-a pus botul cald în palma țiganului. Căuta zahăr chiar dacă nu mai era în palma stăpânului lui o bucățică încă de când era mânz şi stăpânul mai tânăr. Chiar dacă zahărul a dispărut a rămas acea atingere între ei.

Mâna țiganului a alunecat în sus pe capul animalului şi acesta şi l-a plecat docil ca stăpânul să nu se întindă. Îl mângâia spre ochi, pe frunte şi între urechi.

— Gata! Du-te! a spus râzând şi l-a lovit blând cu palma şi calul a intrat pe poartă.

— Nu vă duceți să-l legați? a întrebat Stela vrăjită de felul cum se purta omul cu animalul.

Țiganul a privit-o intens şi în privirea lui nu era ură, ci asprime. Când a vorbit şi vocea îi era aspră.

— Nu-l leg niciodată! Noi, țiganii nu legăm caii.

Au privit cu toții cum animalul intră singur într-o cămăruță a casei ce avea deasupra, ca o streaşină, mult fân. Atât avea bordeiul două cămăruțe. Una era a bătrânului şi cealaltă a animalului. Cu bătrânul stătea un motan şi cu calul câteva găini. În fața bordeiului, mai spre colțul de la drum, era un arțar. Sub el era cioplită o masă dintr-un trunchi de copac, iar un alt trunchi despicat în două şi culcat de o parte şi de alta a mesei închipuia băncile.

Acolo îşi făcea veacul țiganul Volodea cosând la hamuri, cioplind din lemn linguri şi cofițe pentru apă. Şi punând ținte aurite sau argintii pe hamuri şi căpestre sau dând suflet de lucru folositor bucăților de lemn cânta:

Țiganii făceau foc
Din crengile cu spini.
Țigănci cu cărți şi ghioc
Îți caută-n destin.
În zori se stingea focul.
În ghioc murea norocul.
Porneau pribegi mereu.
În urmă e doar fumul,
Acasa noastră-i drumul.

Ştergea câte o lacrimă ce nici nu era de pe obrazul la fel de bătrân ca pământul când se termina cântecul şi oftând începea alt cântec despre copiii focului şi drumurile lor.

— De ce mă cătați!? Petrea a spus că vreți să tăifăsuiți cu mine. Ce pot eu să vă spun!?

Nimeni nu i-a răspuns. A privit-o intens pe Stela. Un zâmbet amar i-a acoperit fața la fel de bătrână ca timpul. Nu mai voia răspuns la întrebare. Îl ştia. A şoptit neinteligibil, mai mult pentru el: Stelian Borislov.

— Intrați. Nu vă pot duce în casă. E bordei de țigan şi n-o să vă placă. Vă văd domni. Haida sub arțar.

Intrând în curte păşeau în altă lume, deşi sentimentul altei lumi şi altui timp îi bântuia de când au admirat frumusețea locului şi au văzut prietenia dintre om şi cal. Acum văzând focul de sub chirostei, hamurile şi căpestrele atârnând în chiroane bătute într-o bârnă de la streaşina casei şi lingurile şi cofițele cioplite ce îşi aşteptau cumpărătorii înşirate pe prispa de lut din fața camerei bătrânului acel sentiment devenea certitudine.

S-au aşezat pe băncile ce păreau lăcuite atât era de şlefuit lemnul lor de timp.

Volodea a dispărut în bordei lăsându-i nelămuriți şi singuri. S-a întors cu o sticlă de vin şi cu un coş de mere. Coşul era împletit din nuiele cu artă şi răbdare. Aparținea şi el altui timp.

— E aşa de frumos! Cine l-a făcut?

Țiganul a privit iar intens fata ce mângâia cu degetele nuielele coşuleţului. În loc să-i răspundă a bolborosit: Stelian Borislov. Nu se putea abține. Asemănarea era izbitoare. Ştia sigur că fata aceea e fiica fiului bulibaşei, e fiica lui Stelian Borislov. E fiica altui timp. E fructul întâlnirii a două lumi paralele ce din greşeală s-au întâlnit. El – țiganul Volodea – îi spunea acelei greşeli iubire şi spera din tot sufletul la o vreme în care lumile paralele pot deveni tangibile şi iubirea să nu mai fie greşeală, ci iubire, copiii nu fruct al păcatului, ci ai focului aprins dintr-un trup de femeie şi de bărbat indiferent din care lume vine El şi Ea.

— Eu l-am făcut. Îmi place să împletesc din nuiele.

— Mi-ar plăcea să învăț şi eu.

Volodea avea un mod ciudat de a tace şi de a nu auzi anumite lucruri. Şi nici să vadă nu o făcea ca ceilalți oameni. Când a ieşit în drum nu i-a văzut pe ei până nu şi-a chemat calul acasă.

A zâmbit misterios şi nu i-a spus fetei că o va învăța să împletească coşuri, dar ştia că o va învăța dacă va rămâne acolo mai mult timp, ci a întrebat cu totul altceva.

— Cum te cheamă?

— Stela Borislov.

— Ştiam. Ți-a dat numele lui.

— Spuneți-mi tot ce ştiți despre neamul meu. Despre şatra care a fost aici prin `65.

— Nu era în `65, ci în `67. Ştiu bine.

— Vă rog, spuneți-mi! Vreau să ştiu cine e mama. Vreau să ştiu cine e tata.

În primăvara lui 1967 şatra condusă de Boromir Borislov s-a oprit la Vama. Şi-au întins corturile pe malul Moldoviței. Ştiau că-s ultimii ani şi pentru ei trăiți pe drumuri cu şatra. Era lege că trebuie să se stabilească şi ei undeva, să aibă buletin şi casă şi să termine cu umblatul cu cortul. Le era greu să renunțe la viața şi la obiceiurile lor, la trăitul în cort şi la mersul pe drum cu căruțele cu coviltir. Se bucurau de fiecare an pe care îl mai puteau trăi ca pe timpuri căci ştiau că din ce în ce mai mulți țigani renunță şi se spun noilor vremi.

Seara – în prima seară la Vama – după ce şi-au întins corturile şi şi-au dat jos calabalâcul din căruțe, s-au adunat cu toții în jurul focurilor. Aşteptând să se perpelească carnea unui miel ce îl căpătase un țigan pe un cazan bătrânii spuneau copiilor poveşti despre oamenii focului şi soarta lor pe pământ de a fi mereu pe drumuri. Se trăgeau din neamul lui Cain – spunea povestea. Erau blestemați să rătăcească pe pământ.

Țigăncile bătrâne puneau pe foc şi aveau grijă de mâncare. Tinerii cântau încet aşteptând mâncarea. Cântecul lor era doar o şoaptă. După ce vor fi sătui vor juca şi vor cânta nebuni în jurul focului.

Catrina, fata celui mai bogat cioban din sat, nu putea dormi. Casa lor era aşezată în apropierea apei. De fapt era ultima din sat spre Moldovița. După casa lor se întindea lunca şi malurile apei. Cântecul țiganilor ajungea până în casă. Focurile lor aruncau umbre şi lumini în camera fetei.

Nu pot să înțeleg cum poate dormi bunica cu tot vacarmul ăsta! a oftat fata şi şi-a băgat capul sub pernă. Şi sub pernă auzea muzica. Şi sub pernă erau umbre şi lumini.

S-a ridicat încet din pat. Nu a deschis uşa spre bucătărie să vadă ce face bunica. Ştia că doarme tun. Tata era urcat pe munte cu oile. Ea nu putea dormi şi îi era urât. A ieşit afară după ce şi-a luat o ie şi o catrință. A coborât la vale spre luncă.

La lumina focului vedea căruțele cu coviltir aşezate de po parte şi de alta a taberei. Latura spre sat şi spre deal de unde cobora ea era deschisă şi tot deschisă era latura spre apă.

În dreapta, înaintea căruțelor, era un pâlc de arțari şi sub ei păşteau caii țiganilor. La lumina lunii şi a focului Catrinei i s-a părut că sunt mai urâți caii țiganilor decât caii tatălui ei. Tatăl ei era un huțan ce avea cei mai frumoşi cai roibi din sat.

S-a ascuns după primul arțar. Şi-a strâns părul pe care uitase să şi-l lege când a ieşit în fugă din casă şi pe care acum briza nopții i-l răsfira. Cu trupul lipit de copac asculta vrăjită cântecul țiganilor şi le privea dansul.

În jurul focului picioarele loveau iute pământul şi la fel de iute erau în aer. Palmele se loveau de palme şi de coapse şi apoi mâinile fluturau zbenguindu-se în aer. Bănuții din cosițele țigăncilor scânteiau în lumina lunii şi a focului. La fel le scânteia şi fața şi întregul trup nebun după a trăi. Toți bărbații ce dansau aveau cămăşi roşii, largi, țigăneşti. Fetele aveau mii de culori pe ele: roşu, galben, verde, alb, portocaliu... dar şi la ele cel mai mult era roşu. Şaluri albe, galbene şi roşii cu imenşi trandafiri pe ei şi cu franjuri lungi mătăsoşi strângeau mijlocul fetelor ce dansau. Niciodată Catrina nu a văzut culori mai frumoase şi mai strălucitoare în noapte. Dans mai iute tot nu a văzut. Cosițe şi bănuți, fețe strălucind de fericire şi lumină, mâini şi picioare prinse în dans şi cântecul vrăjit în limba lor pe care Catrina nu o înțelegea, dar o primea în suflet şi nu mai putea pleca de lângă arțar.

Roşu aprins şi stacojiu, degetele țiganilor atingând luna rotundă şi întreagă când le întindeau spre cer în timpul dansului acționau asupra ei ca o vrajă.

Un cal a nechezat şi a sărit cu picioarele din față în aer când s-a speriat de năluca de lângă copac.

Toți ochii s-au îndreptat spre apă şi spre pădure să vadă dacă e pe aproape vreun animal de pradă ce a speriat calul, doar ochii lui Stelian, fiul bulibaşei,

brusc oprit din dans, au căzut pe arțar. Înainte ca fata să se ascundă după trupul mare al copacului a văzut-o.

O zână! O zână albă ca în poveştile bunicii Cara! Ea îmi spunea, când trăia, poveşti cu zâne cu păr de aur şi jura că ele există, dar că nu se mai arată nouă căci noi nu mai credem în ele. Există zânele din poveştile bunicii Cara. Când eram copil îmi ghicea viitorul în cărbunii a prinşi.

— Vei iubi o zână albă... O văd cu părul de aur...

— Unde o vezi, buni Cara?

— Aici!

Băiatul se uita în cărbuni şi nu vedea nimic, decât cărbuni aprinşi.

— Nu văd!

— Nu-i soarta ta! Nu-i soarta ta, zâna albă cu părul de aur!

— Taci, mamă, şi nu mai băga în cap copilului gărgăuni cu zâne albe. E logodit cu fiica bulibaşei de la Soleşti. Hai afară Stelian şi lasă-o pe bunică-ta cu cărbunii şi cu zânele ei în pace. Aşa îmi spunea şi mie când eram copil.

Stelian şi-a urmat tatăl afară, deşi ar fi vrut să mai rămână cu bunica, să mai privească în cărbuni şi să asculte poveşti.

Calul s-a liniştit şi țiganii la fel. Dansul a început iar. Stelian dansa, dar nu scăpa din ochi arțarul. Voia să vadă dacă mai apare încă o dată zâna. Dacă nu apare înseamnă că mi s-a părut. Că nu există decât în poveştile bunicii.

Catrina nu-şi putea stăpâni inima ce bătea sălbatic de tare ce s-a speriat. Ascunsă după copac a aşteptat ca țiganii să se liniştească. Inima i s-a potolit cât de cât când i-a auzit iar cântând. A scos încet capul de după copac. Ochii ei s-au lovit de ochii unui țigan ce o privea de parcă o aşteptase tot timpul ca ea să iasă de după copac.

El a şoptit: Zâna albă există!

Ea a fugit spre casă strângându-şi catrința în mâini pentru a putea fugi ca vântul ca să nu poată fi ajunsă de țigani când toată şatra va porni după ea după ce tânărul cu ochi negri îi va alerta arătându-le cine le speriase calul.

El a privit picioarele albe şi lungi ce se iveau de sub catrință şi se mişcau la fel de iute ca cele ale unei ciute şi a şoptit iar: Are păr de aur! Există! Ştiam că bunica nu minte!

De pe vârful dealului fata s-a uitat înapoi. Nimeni n-o urmărise. Ba da o urmărise doi ochi negri. Erau tot acolo cu fața îndreptată spre ea. Ştia că o privesc.

A intrat în casă repede. Îi era frig. S-a dezbrăcat şi după ce şi-a luat cămaşa de noapte s-a învelit, dar tot îi era frig. A adormit cu brațele strânse peste trupul înfrigurat. A visat bănuți prinşi în plete, focuri şi haine roşu aprins şi stacojiu, ochi de smoală şi de jar, bătaie de ciocane în cazane de aramă şi şoapte ce nu le înțelegea căci erau spuse nu de o gură, ci de doi ochi. Până în acel vis n-

a ştiut că ochii pot vorbi. Când s-a trezit îi era tot frig şi nu ştia de ce voia să plângă.

Nici Stelian nu a mai dansat în noaptea aceea. A stat cu spatele lipit de trunchiul arțarului aşteptând să mai vină încă o dată zâna. A mângâiat copacul ca să caute urme ale atingerii ei şi a adulmecat în aerul din jur mirosul ei, dar nu era nimic. Nu lăsase nicio urmă. Lui nu-i era frig, ci cald. Simțea cum sângele îi dă în clocot prin vene. Închidea ochii şi o vedea dansând alături de el, fără bănuți în păr şi cu el dezlegat fluturându-i în jurul capului. Nu ştia ce să facă cu focul din el când şi-a amintit picioarele ei şi a fugit la apă să se scalde. Toată Moldovița curgând peste ei o veşnicie, nu o clipă din noaptea cu lună plină, nu îi putea stinge focul din el. Se îndrăgostise de o zână ce-şi luase pletele din lună.

— Du-te la tat-tu la stână. Ți-am pus desagii pe cal.

Fata s-a întins în pat. Îi era lene să se scoale. Era mai obosită decât când s-a culcat.

— Ce-i cu tine, draga bunichii? De obicei te trezeşti repede.

Fata a sărit din pat şi şi-a căutat hainele. Trebuia să ducă provizii de mâncare tatălui la stână. S-a spălat şi s-a închinat şi nu ştia de ce închinându-se îi tot venea să plângă. A privit spre icoane, dar de acolo nu venea niciun răspuns. Cu bunica nu avea curaj să vorbească, chiar dacă a crescut-o de când s-a născut şi o iubea mult, iar cu tata nici atâta chiar dacă şi el o iubea. Era lumina vieții lui după ce îi murise soția la naşterea Catrinei. Dacă ar fi trăit maică-sa ar fi vorbit cu ea, dar ce să-i spună!? Că îi este frig!? Că a visat ciudat!? Că doi ochi negri de țigan… Nu, asta nu i-aş fi spus nici măcar mamei dacă ar fi trăit.

Calul mergea domol pe cărarea dintre dealuri spre munți purtând în spate fata şi desagii. Catrina nu făcea niciun efort să-l conducă, căci ştia drumul la fel de bine ca ea aşa că lăsa frâul să atârne şi gândurile îi erau tot ca un frâu lăsat să atârne. Îşi amintea de primul drum făcut cu tata pe cal pe la trei ani. Stătea în fața lui sprijinită cu spatele de el şi cu mâinile strânse de brațele vânjoase ce țineau frâul ferm şi aveau grijă şi de copil. Plimbând-o pe cal îi vorbea de satul lui de huțani, de Brodina, pe care l-a părăsit pentru a se căsători cu maică-sa, cea mai frumoasă femeie de pe pământ şi astfel a devenit singurul huțan din Vama.

— Semeni la ochi cu mama, în rest cu mine.

Fetița a întors capul spre el şi i-a mângâiat fața, iar el sfâşiat de dor după soția lui moartă pe care o vedea uneori zâmbind în chipul copilei, i-a muşcat jucându-se mânuța. Ea a râs şi râsul ei a mai adăugat ceva la sfâşierea de dor.

— Semeni cu ea şi la gură şi la râs, a adăugat apoi i-a sărutat creştetul capului şi a dat pinteni calului.

Voia să fugă nebun şi fuga să-l spele de dor. Copila țipa fericită sprijinindu-se de tata în timp ce calul tăia dealurile şi cărările de pe munți în căutarea locului fără dor. Plecându-şi capul, să nu-l zgârie crengile de brad şi pentru a-şi

proteja copilul, strunea şi mai tare calul. Du-mă, murgule, într-un loc fără dor! Lumina se juca printre crengi devenind o ploaie de pulbere aurie ce se cernea prin pădurea deasă. Pe vârful muntelui, cu calul în spume, cu copila ghemuită în brațele lui a aflat că nu există loc fără dor pe pământ, sau cel puțin nu l-a găsit el, şi a pornit înapoi spre casă fără a mai mâna calul nebuneşte. Îi era dor de Brodina şi de huțani, de neamul lui.

— Cine sunt „huțani”?

A zâmbit realizând că dorul lui a devenit vorbă fără să-l întrebe şi fetița i-a auzit vorba.

— Sunt neamul meu. Eu sunt huțan de la Brodina. Şi tu eşti o mică huțancă.

Încet, fără a se gândi dacă fata înțelege ceva din vorbăria lui, a tot depănat până acasă poveşti despre Brodina şi despre huțani.

... Suntem toți înalți şi blonzi. Se zice că huțanii sunt frumoşi. Ne amestecăm greu cu lumea. Eu am făcut-o pentru maică-ta. Avem case frumoase cu dantelărie din lemn şi suntem ciobani renumiți. Aveam o întreagă artă —nu ştiu dacă încă o mai avem – pentru a tăia lemnul pentru o casă. Niciodată nu se tăia lemn pentru construcție vara, ci iarna, când spuneau bătrânii satului că nu-i sevă prin copaci şi când luna era nu ştiu cum pe cer. Lemnul tăiat aşa nu lua burete şi casa rezista mult. Ştia bârna, căpriorul, amnarul şi chiar dranița – păstra în sufletul lor dacă or fi având un suflet – că trebuie să alunge apa căci au fost tăiați din pădure în timpul când îşi alungau apa din trup. Acum s-a pierdut acest obicei. Oamenii au uitat tainele... Femeile noastre, huțancele, sunt mari meştere la țesut şi la îmbrăcat casa. Uneori mi-e tare dor de Brodina. Cândva am să te duc acolo, huțancă mică...

A privit copilul ce-i adormise în brațe şi nu a auzit nimic despre sufletul lemnului ce alungă apa şi nici despre Brodina.

— Mi-am răcit gura de pomană, şi-a spus coborând cu grijă de pe cal şi purtând-o în brațe încă adormită spre casă ca să o culce pe pat să-şi împlinească somnul până la capăt.

Acum urcând la stână cu desagii în care bunica, mama mamei ei, a pus slănină, tochitură, făină de păpuşoi, grăsime, ceapă şi cartofi să-i ducă tatălui ca să aibă mâncare îşi amintea de acel drum făcut de ea cu tata pentru prima dată. De atunci l-a mai făcut de nenumărate ori şi cunoştea fiecare cot al potecii, fiecare copac şi fiecare luminiş, aşa cum ştia că gâlceava gureşă a vrăbiilor mici e semn că se schimbă vremea, iar țipătul ascuțit ca o sfâşiere de cer şi de timp al unei păsări mari, e semn că un animal de pradă e prin prejur. Ştia să se apropie fără zgomot de locuri unde căprioare cu pui şi cerbi îşi beau apa şi să le privească până când simțind-o deveneau o săgeată roşietică în desişul pădurii.

Roşu aprins şi stacojiu, foc în noapte, dor pustiu... ochi de cărbune... s-a trezit gândind fără rost după ce gândurile au săltat aiurea de la culoarea blănii căprioarelor la noaptea pe care tocmai o trăise. Iar îi era frig şi iar îi venea să plângă.

— Fugi! a țipat îmboldind calul roib şi spera că fuga lui o va vindeca de starea asta ciudată.

Calul fugea cu tot cu povară şi frigul era tot cu ea. A închis ochii şi în spatele ochilor închişi era o cămaşă roşie fluturând în dans ca o limbă a focului şi doi cărbuni.

Roşu aprins şi stacojiu, a scâncit când a văzut că fugind îi este tot frig. Cu iea albă pe care bunică-sa țesuse pui cu albastru şi galben şi rar de tot un firicel de roşu, cu poalele albe fluturând la marginile catrinței, pe calul roib se simțea şi părea o bucată de gheață, un fulg uriaş tăind pădurea.

În urma ei, pe un cal negru, cu pantaloni negri şi cămaşă ca para focului, cu ochi de cărbune, bărbie proieminentă, păr negru şi țepos venea încet şi fără a se apropia prea mult un om ce se simțea de foc.

Ea devenise de gheață, el de foc din noaptea în care nicio țigancă nu s-a uitat în soartă şi în ghioc şi nici jarul nu a spus nicio poveste despre destinul nimănui.

Ea a lăsat mâncarea tatălui ei ce era stăpân de stână şi a pornit grăbită spre casă. Tatăl ei a rămas pus pe gânduri. De obicei fata lui zăbovea la stână până când o trimetea el:

— Du-te, copchilă, până nu se întunecă!

... Ce-o fi cu ea!? Nu a stat şi nici nu avea chef de vorbă. Pare schimbată... După câteva minute de stat îngândurat şi privind în urma fulgului uriaş ce se pierdea gonind nebun în desişul pădurii s-a luminat. Creşte! Asta e! Creşte! Nu mai e o copchilă!... Cine o întreabă nu-i de ea! Nu-mi dau fata după oricine!

Dacă i-ar fi auzit gândurile tatăl lui ar fi râs, dar nu i le-a auzit căci tatăl lui nu mai trăia. Exact la fel a spus şi taică-su cândva: Cine te vrea nu-i de tine! Nu-mi dau băiatul după oricine! Nu eşti tu de fata unei vădăni din Vama!

El s-a dus după fata vădănii din Vama şi vorbele tatălui le-a uitat. Nu le repeta acum căci le auzise la tatăl lui cândva, ci erau sentimentele lui puse în acele vorbe. Din iubire, credea că nimeni pe pământ nu-i destul de bun pentru fata lui.

Dacă n-am uita... dacă n-am îmbătrâni... dacă am învăța mai mult din ceea ce ni se întâmplă... şoptea vântul strecurându-se sub cămaşa ciobanului şi el s-a înfiorat, dar nu a auzit şoapta vântului. A simțit totuşi o teamă, un fel de nelinişte şi nu ştia de unde vine sau de ce să o lege.

— Fata mea a crescut, şi-a spus şi s-a aplecat peste cazanul în care trebuia să adauge cheagul. A amestecat cu linguroiul şi a uitat de toate celelalte griji. Acum trebuia să-şi facă treaba de cioban renumit.

Fulgul de gheață a plutit pe sub cetini mânând calul ce mânca pământul acum că scăpase de povara cea mai grea şi lumina ce se cernea printre brazi se tăia în două în fața galopului nebun.

Ce-i cu mine? De ce mi-e frig? De ce mi-e...? Ce naiba mi-e că nu mai ştiu? şoptea fulgul.

Ce-i cu mine? De ce mi-e cald de ard? De ce mi-e...? Ce naiba mi-e că nu mai ştiu? şoptea pata de foc şi de negru ce o urmărea.

Ea a ajuns acasă şi s-a plâns bunicii că îi este frig apoi s-a culcat.

El a ajuns acasă în luncă la corturi şi a început să bată cu furie în cazanul pe care îl lăsase din lucru când a văzut fata ieşind pe poartă cu calul. Arama se muia sub bătaia lui de ciocan de parcă ar fi fost plastelină. Murea de cald lângă focul în care înroşeau fierul.

— Mi-e atât de cald, a spus şi a plecat să se culce pe malul Moldoviței.

— Ce-i cu tine, băiete? l-a întrebat mama ce robotea pe lângă căruță, dar el nu i-a răspuns.

Întins pe iarbă, ascultând susurul apei şoptea:

... Me v-aua... Ce voi fi? adăuga pe româneşte. Nu ştia. Era un gând neclar. Oi să lulugi. Me sâm... Me sâm... Ea era floare spunea pe limba lui. Ce e el nu ştia să spună. Repeta doar „eu sunt" fără a găsi cuvântul potrivit.

— Kalo! Me sâm kalo! a găsit cuvântul şi cerul i s-a părut dintr-o dată înceţoşat şi nici nu s-a gândit că asta e din cauza ochilor lui împăienjeniți.

Fără a adormi i-a jucat în suflet imaginea ei zburând prin pădure cu hainele răscolite de vânt, cu picioarele goale cuprinzând trupul calului.

S-a ridicat să se ducă iar la bătut cu ciocanul. Munca poate o alunga din el căci era peste tot. Sub cămaşă, în cămaşă, în ochi, în buze, în pielea-i neagră. Ea era focul din el.

— O Del şi baro! a țipat spre cer apoi a adăugat deznădăjduit o rugăciune pe care nu a mai folosit-o niciodată în viața lui, dar pe care o auzise la tatăl lui şi la bunica: Devla na mai mundar ma!

Era prima dată când o folosea şi prima dată când simțea că Dumnezeu îl omoară.

... Eşti logodit cu fata bulibaşei de la Soleşti. Totul e aranjat. Noi, țiganii, nu ne călcăm cuvântul. Ea e o zână; e zâna de care mi-a vorbit buni Cara... vorbea singur lovind cu furie fierul.

A mai urmărit-o încă o dată. Îl chema o forță mai tare ca el când o vedea ieşind din ogradă.

A treia oară l-a văzut când cobora la vale. El nu a mai putut respira de frică. Oare se va speria şi va fugi!? Oare era răutăcioasă ca ceilalți copii de români ce strigau după el pe drum când era copil cioară sau îl punea obligat să joace o talanică?

Ea nu a fugit. L-a privit. Niciun foşnet n-a stârnit vântul. Nicio cetină nu s-a mişcat. Nicio pasăre n-a cântat prin copaci şi nicio aripă nu s-a zbătut fâlfâind. Niciun nor nu s-a pus în fața soarelui împrăştiind ploaia de lumină. Niciun vreasc nu a pocnit călcat de cineva ca să stârnească timpul ce se oprise când ochii ei au băut din ochii lui. Sau poate ai lui din ai ei.

Ce se întâmplă cu timpul!? De ce s-a oprit când gheața albastră de cărbune s-a ciocnit!?

Brusc păsările au început să cânte, pădurea să freamăte, vântul să înfioare cetina, norii să rupă neclintirea căderii de lumină, vreascuri să trosnească şi timpul a venit înapoi. A stat pe loc o clipă cât veşnicia cât ochii din ochi au băut.

Calul ei fugea nebun prin pădure. Al lui fugea nebun după ea. Crengile se fereau din calea lor căci ei erau prea rătăciți de ei ca să se mai poată feri singuri şi crengile îi iubeau aşa cum iubeşte întotdeauna frunza iubirea şi nu voiau să-i rănească. De rănit se ocupau oamenii, nu crengile.

Când a ajuns acasă îi era iar frig. Lui îi era cald. Ea îngheța. El ardea.

O vară întreagă au tăiat pădurea şi munții fugind fără a-şi cunoaşte unul altuia numele. Era jocul lor. Ea spera să-i treacă frigul, el spera să i se stingă focul, dar speranțele erau deşarte. Gheața ei era ca un foc, focul lui era ca un ger şi tot mai mari se făceau cu fiecare zi.

Bunica a auzit-o pe Catrina plângând noaptea şi s-a oprit speriată lângă patul ei.

— Ce-i cu tine, copchilă?

I-a pus mâna pe frunte şi ardea.

— Arzi.

— Nu ard, bunico. Mi-e frig! Frig de mor! a scâncit fata trezită din somn.

Bunica a cercetat-o cu atenție. I-a privit pieptul prin deschizătura cămăşii de noapte căci i se dezlegase şiretul cu care era legată la gât şi a văzut mici puncte sidefii.

— Cald, frig... Vinețele pe piept... Un zburător... Ştiam eu că-i ceva în neregulă.

Altădată fata ar fi râs de bunica şi de poveştile ei cu zburători cu care îi împuiase capul toată copilăria, dar acum nu ştiu de ce s-a speriat şi i-a venit să plângă.

— Acuma râd, acuma plâng. Nu ştiu ce-i cu mine, bunico!

— Un zburător, repeta bătrâna.

I-a stins cărbuni cu apă neîncepută şi i-a dat să bea din ea, i-a făcut un benghi în frunte după ce şi-a atins călcâiul ei cu degetul mai întâi şi a spus apăsat: Cum nu se deoache călcâiul aşa să nu se deoache fata mea! apoi a aşteptat ca fata să adoarmă şi după aceea s-a dus şi ea la culcare.

În zori fata a plecat iar la tata.

Bătrâna a plecat şi ea de acasă. A trecut pe la preot unde a plătit o slujbă pentru Catrina.

— Nu-i în apele ei, părinte. Faceți o slujbă pentru alungarea celui rău.

Preotul ştia cine e cel „rău" ce făcea ca fata să nu fie în apele ei, dar se temea să vorbească. Era o bănuială a lui. Prea des a văzut trecând prin dreptul ferestrei ce dădea spre munți o fată pe un cal alb şi apoi un băiat pe un cal negru ca să fie doar întâmplare. Uneori după ce trecea fata aştepta în fața ferestrei şi după câteva clipe mai trecea un cal. Întotdeauna. Toată vara. Asta nu era întâmplare. Bătrâna căta spre preotul bătrân a cărui privire rătăcea prin geam spre munți. Părea că uitase că e şi ea acolo.

— O fi vreun zburător, părinte. Slujiți, vă rog, pentru ea!

— Am să slujesc... am să slujesc... a repetat preotul blând. Acum unde e fata? a întrebat deşi ştia răspunsul.

— E pe munte. S-a dus cu mâncare la stână, la tat-su.

— Nu-i drumul prea lung? Nu-i periculos pentru o fată singură?

— Da de unde, părinte!? Are doi-trei ani de când face drumul ăsta. E de ispravă nepoata mea.

Părintele a renunțat să mai spună ceva. A condus femeia până la uşă apoi s-a întors la rugăciunile lui. Înainte de a deschide cărțile de rugăciuni a privit lung spre munți după zburător.

Bunica nu s-a întors acasă, ci s-a dus glonț la baba Safta, ce era bătrână ca timpul şi avea un bordei dărăpănat chiar sub poala pădurii. Oamenii îi păşeau pragul cu frică şi doar atunci când le țipa măseaua în gură de disperare şi când credeau că nimic altceva nu mai ajută. Se spuneau despre ea poveşti ciudate şi oamenii se temeau de ea. Unii spuneau că mulge lapte de la meliță şi că, deşi nu are vacă, are mereu lapte, unt, brânză. Alții spuneau că au văzut-o culegând apă din urmele lăsate în pământul moale după ploaie de picioarele vacilor ce mergeau la păscut în pădure şi au auzit-o şoptind: Păpădie, păpădie / Untul mie, zara ție... şi că după aceea vaca a cărui urmă ea a cules-o a dat numai zară acasă şi nici la muls n-a mai stat. Se mai spunea că unele vaci venind din pădure se opreau la poarta ei şi mugeau prelung cerşindu-şi mana laptelui înapoi de la cea care îl luase. De cum avea cineva necaz cu un animal țipa deznădăjduit: Mi-a stricat baba Safta vaca! Alte babe te învățau ce să faci ca să aduci mana laptelui înapoi.

... Pui într-un vas spurcat mizerie de copil mic şi ungi copitele vacii spunând: Cum miroase picioarele vacii aşa miroase laptele celei ce mi l-a furat... Imediat vine laptele înapoi căci nu-l poate mânca...

Dar toate astea erau poveşti căci toți ştiau, dar nimeni nu putea spune clar: eu am văzut, eu ştiu. Întotdeauna se spunea, unii sau alții erau cei ce au văzut cândva, dar nu el sau ea, azi sau ieri. În spatele babei Safta, pentru că trăia retrasă de lume, rătăcea mult prin pădure după plante de leac şi privea omul drept în față şi tot în față spunea tot ce gândea în rarele momente când vorbea, satul a pus toate poveştile şi temerile lor. Toate poveştile străbune trăiau pentru generația aceea în baba Safta. Ea era casa poveştii.

O certitudine, mai mult decât se spune sau ştiu unii şi alții era faptul că multe femei i-au trecut pragul după leacuri pentru boli ale lor, ale copiilor, bărbatului sau animalelor şi au primit leac şi sfat de la ea. Tot ea descânta şi tot ea dădea în „boghi".

Bunica fetei a venit la ea pentru un descânt, dar şi pentru a-i da în boghi pentru Catrina. Ştia că a trecut pe la preot, a făcut şi ea acasă ce s-a priceput stingând cărbuni şi făcându-i benghi în frunte, dar îi spunea ei un gând că nu-i mare păcat să treacă şi pe la baba Safta. Nu avea ce strica. S-ar fi dus oriunde să-şi scape fata de zburător.

Baba a deşfăcat grăunțele de pe un ştiulete neînceput, a numărat patruzeci şi unu de grăunțe şi apoi a poruncit:

— Pune mâna pe grăunți şi meneşte în gând ce dorință ai!

Bunica a atins grăunțele tremurând. A stat câteva clipe şi a menit în gând dorința. Voia bine şi noroc pentru nepoata ei!

Baba Safta a început să amestece boabele aurii pe masă. Le cânta cu drag, aproape le ruga:

Patruzeci şi unu de boghi,
Cum ştiți bine a vă coace
Şi a vă pune în oboroace,
Cum ştiți toate a hrăni
Acum bine ştiți
Bine ghiciți
Pentru Catrina
Să împliniți!

A tot împărțit şi a tot mutat grăunțele pe masă după reguli numai de ea ştiute şi a dat din cap a nemulțumire de parcă nu era bun răspunsul primit de la boabele aurii.

— Nu-i a bine! Nu-i a bine deloc!

— E un zburător! a repetat bunica speriată şi deznădăjduită. Ba are friguri, ba îi e cald. Ba plânge, ba râde.

Baba Safta ce trebuia să creadă în zburători mai tare decât ea, căci despre ea spuneau oamenii că au văzut-o zburând pe sus călare pe mătură în nopțile cu lună plină, a râs auzind-o, apoi a privit-o cu milă. Spera ca boghii ei să mintă, deşi nu au mințit niciodată până acum pe nimeni, şi să nu fie adevărat ce i-au spus şi ea nu-i putea spune bunicii.

... Copil de fată, niciodată mireasă... asta nu-i putea spune.

— Vreau să-mi descânți.

— Vino cu ea şi am să-ți descânt.

— Nu vrea. Nu crede în prostii din astea. Aşa îmi spune.

Pe fața babei Safta a fost o sclipire de furie, dar s-a stins. Tinerii nu mai credeau în puterea descântecelor ei spuse dimineața călcând pe rouă şi exact în timp ce soarele răsărea. Poate nu descântul ei vindeca, ci soarele răsărind sau roua călcată, dar ea ştia că mereu a avut leac şi rost cuvintele ei.

Bunica a pus pe masa bătrânei o bucată de caş şi o pungă cu făină de păpuşoi.

— Bodaproste, a mulțumit baba Safta din toată inima. Nu cerea niciodată nimic şi nu punea preț pe micile ei „vrăji", dar primea din toată inima ceea ce i se aducea.

Bunica a plecat tristă acasă. A făcut tot ce a putut. A fost la preot şi la baba Safta. Mai rămânea să se roage şi ea. A îngenuncheat în fața icoanelor. În privința fetei nu era neliniştită. Nimic nu i se putea întâmpla în pădure la taică-su. Pericolul era în altă parte, în sat, în văzduh, oriunde, dar nu pe munți.

Catrina a lăsat mâncarea şi a pornit repede spre casă. Ardea pământul sub ea să stea pe loc. Tot ce îşi dorea era să fugă. Ea şi calul. Ea şi pădurea. Ea şi goana asta nebună. Dar nu era numai atât oricât de mult s-ar fi mințit. Era şi el şi calul. El şi pădurea. El şi goana lui nebună.

Au fugit mai repede ca niciodată. O săgeată de gheață şi una de foc se întreceau pe potecile pădurii. Ea s-a oprit când un cerb şi câteva căprioare cu pui le-a tăiat calea. S-a oprit şi el privindu-le. Calul ei s-a oprit lângă al ei.

— Cum te cheamă?

— Catrina.

— Catarina, i-a stâlcit el numele neputându-şi dezlipi ochii ce se adăpau în tihnă din ochii ei. Stelian, a adăugat.

— Stelian vine de la stea?

— Nu ştiu. Catarina de la ce vine?

— Nici eu nu ştiu.

Amândoi odată şi-au amintit de căprioare şi au privit trişti în urma lor. Dispăruseră.

— Ştiu unde s-au dus. Hai!

A tras de hățuri şi a întors calul perpendicular pe cărare. În loc să coboare la vale a intrat în desişul pădurii să caute luminişul dintre pădurea de brazi şi cea de fag, arțar, stejar şi paltin. Între pădurea de conifere ce îmbrăca vârful muntelui şi cea de foioase de la poale, era undeva în inima muntelui un loc unde pădurile nu se întâlneau, ci lăsau un ochi de iarbă prin care soarele cobora pe pământ. Flori multicolore umpleau teritoriul neinvadat de pădure de o parte şi de alta a pârâiaşului ce tăia luminişul în două. Acolo mergeau căprioarele să bea apă. Catrina ducea la pas calul spre Luminişul Căprioarelor. Voia să-i arate şi lui locul unde a văzut de atâtea ori frumoasele animale apoi să se întoarcă în sat. Înainte de a ajunge s-a coborât de pe cal şi l-a legat de un copac. La fel a făcut şi el. Înaintau mergând fără să facă zgomot spre luminiş. Un vreasc a trosnit sub piciorul lui şi ea s-a întors spre el cu degetul la buze arătându-i prin acel semn că nu trebuie să facă zgomot ca să nu sperie căprioarele.

Privind-o cu degetul la gură iar pădurea nu a mai scos niciun sunet. Iar timpul s-a oprit. Focul din el devenea vulcan. Gheața din ea devenea cristal fierbinte. Ştiau şi unul şi altul că vor să vadă căprioarele apoi vor pleca acasă. Au oftat amândoi şi timpul a început iar să curgă. Au păşit încet spre luminişul ce se întrezărea în fața lor. După întunericul pădurii dese lumina bruscă i-a orbit. Toată puterea soarelui în luna august se vărsa în acel loc pe pământ. Florile multicolore ale luminişului, apele izvorului şi iarba se scăldau în soare topit.

— Uite-le! a şoptit ea.

Căprioarele atingeau cu botul undele apei, puii stăteau lipiți de ele. Cerbul, cu capul ridicat, cu urechile drept în sus şi mişcându-le la stânga şi la dreapta, cu ochii mari şi negri, cătând cu nările fremătându-i, stătea de pază. Nesimțind niciun pericol a coborât şi el capul. Muşchii îi tremurau pe el semn că e încă în alertă.

Adăpați cu toții s-au mai relaxat. Se lăsau şi ei scăldați în soarele lichid. Cerbul a întins botul şi a atins botul unei căprioare. Atingerea părea că nu se mai sfârşeşte. Privind animalele Catrina nu şi-a tras mâna când el i-a luat-o.

— Eşti frumoasă, Catarina.

De vină că nu-şi putea trage mâna înapoi erau căprioarele. De ce s-au atins în fața lor!?

— Şi tu eşti frumos.

— Eu nu am fost niciodată frumos.

— Pentru mine eşti.

Vorbea ce nu voia să vorbească. Făcea ce nu voia să facă. Nu ea cea care se ştia a spus eşti frumos şi nu ea stătea cu mâna în mâna lui. Era ceva în neregulă cu pădurea, cu căprioarele, cu timpul, cu ochii lui şi ai ei. Era o vrajă! Ştia că trebuie să fugă spre calul ce o aşteaptă, dar nu a fugit. Picioarele n-o ascultau.

Creierul nu. Gândurile nu. Inima nu. Ce naiba era cu ea!? De cine asculta!? Cine îi poruncea să rămână când toată ființa ei striga fugi!?

Nici el nu putea pleca şi nici să-i dea drumul la mână. Acum că realiza că e palpabilă, că nu e zână, nu i-ar fi dat drumul nici mort.

— Eşti rece ca gheața.

— Mi-e frig, a scâncit ea deşi erau scăldați în soare topit. Tu eşti fierbinte, a spus tot scâncit iar când brațele lui au cuprins-o.

S-au culcat amândoi în iarbă sau i-a culcat soarele ce lichefia tot!? Nu ştiau. Rațiunea murise. O vrajă era tot pământul.

— Noaptea mea dragă, a susurat ea ascunzându-şi capul în părul lui.

— Ziua mea şi mai dragă, i-a răspuns el înainte de a-i atinge buzele.

— Focul meu...

— Gheața mea...

— Laleaua mea neagră...

— Crinul meu alb...

Între o şoaptă şi alta piele pe piele se căuta. Toată setea ce au îndurat-o fugind o vară prin pădure trebuia stinsă şi nu de izvorul din apropiere. Focul din el trebuia să-l stingă pielea ei albă. Gheața din ea trebuia să o topească focul din el. Nu mai exista lumea lui şi lumea ei şi regulile acestor lumi. Nu le făcuseră ei, ci alții. Ei îşi făceau acum regulile lor. În iarbă dintr-un el şi o ea se năştea o nouă ființă miraculoasă numită noi şi care niciodată nu se va mai desface în cele ce au fost mai înainte. În clipa când buzele lui au coborât spre şnurul iei depunând săruturi fierbinți pe pielea gâtului ei a ştiut că nu mai este cale pentru înapoi. Nici nu voiau să fie. Nu mai erau două ființe ci una născută din gheață şi foc şi din poveştile bunicii Cara şi din zburători. Între viață şi poveste nu mai erau granițe. De când au ajuns în Luminişul Căprioarelor totul devenise vrajă.

A simțit-o zbătându-se de parcă s-ar fi rupt în două şi a strâns-o puternic în brațe în timp ce buzele i-au desfăcut pe rând pumnii încleştați în iarbă.

— Gajo şukar... Gajo Devlikani...

— Cum mi-ai spus? Nu înțeleg limba ta.

— Străină frumoasă. Străină divină. Catarina! Catarina!

Vraja s-a rupt când a venit primii stropi de ploaie. Tăcuți, parcă treziți dintr-o beție, au căutat caii. El a ajutat-o pe ea să încalece. I-a mângâiat cu dragoste piciorul ce rămăsese dezgolit în fața lui. Ca să aducă un pic din vraja ce se împrăştiase înapoi s-a aplecat şi i-a sărutat ca pe o icoană laba piciorului deasupra degetelor. Sărutul era nesfârşit şi dacă ploaia nu devenea furioasă iar alunecau în altă lume.

— Te iubesc, i-a spus el ținându-i încă piciorul între palme.

Ea a pornit în galop fără a spune niciun cuvânt. Îl voia pentru toată viața. Nimeni nu mai putea să-i intre în ființă aşa cum făcuse el azi. Era a lui pentru

totdeauna. S-a întors spre el şi a râs. Apoi şi-a mânat calul. Aveau şi unul şi altul cincisprezece ani şi visau la fericire. Nici nu se gândeau că fac parte din două lumi ce nu se pot întâlni. Niciodată o huțancă nu s-a căsătorit cu un țigan şi tot niciodată un țigan nu a călcat jurământul, iar tatăl lui Stelian avea un jurământ, căci în legea lor asta însemna faptul că Stelian era logodit.

Până seara el a lucrat la cazane. Bătea fericit cu ciocanul în arama de unde îi zâmbea chipul ei. Scotea din foc fierul înroşit şi în jar vedea degetele ei împletite cu iarbă pe care le-a descâlcit cu buzele.

Era cu totul altfel decât o țigancă. Suplă, albă, cu ochi căprui în care sălăşuia sclipiri de aur, cu plete blonde era cu adevărat întruchiparea reală a unei zâne din poveştile bunicii. Pe fundul cazanului de aramă pe care îl îmbina cu marginea folosind apă tare şi un meşteşug secret ştiut numai de țigani o vedea pe ea îmbrăcată în țigancă. Avea bani în păr, şal înflorat şi fustă creață albă cu mii de trandafiri pe ea. Dansa pentru el aşa cum dansează țigăncile. Îi vedea sânii tremurând prin bluza roşie subțire, mijlocul arcuit şi gol, picioarele goale şi subțiri sărutând ba iarba, ba aerul şi mâinile zbătându-se în aer ca nişte fluturi ce voiau să atingă luna. Râdea spre el din aramă. A râs şi el la ea apoi şi-a şters o picătură de sudoare de deasupra buzei şi a închis ochii să n-o mai vadă. Îl înnebunea.

— Gajo Devlikani...

— Ce-ai spus? a întrebat mama ce trebăluia pe lângă foc.

— Nimic.

Mama l-a privit îngrijorată şi curioasă. Ştia sigur că a spus ceva. A cercetat intens cărbunii aprinşi, dar nu a văzut nimic în ei. Nu avea talentul soacră-si de a sta de vorbă cu cărbunii. Nici în cărți şi nici în ghioc nu vedea prea multe. Nu era o ghicitoare bună. Prostea românii dacă putea îndrugându-le verzi şi uscate, mai ales pe romăncele geloase, şi le lua tot ce putea găini, slănină, haine, făină pentru ghicitul ei şi pentru vrăjile de legat bărbatul de casă şi să nu mai aibă ochi decât pentru femeia lui, dar nu credea nici ea în ele. Acum văzându-şi băiatul suferind ar fi vrut să aibă darul soacrei sale ca să-l poată ajuta. Nu-şi făcea griji legate de fuga lui călare pe munții din jur căci țiganii iubesc libertatea la fel de mult ca viața şi îşi lasă copiii să hălăduiască pe toți coclaurii, ci îşi făcea griji în legătură cu privirea lui pierdută din ultima vreme şi acum mai vorbea şi singur.

Bărbată-su, Boromir, nu-şi făcea griji de muiere degeaba.

— La primăvară plecăm cu toată şatra. Mergem la Soleşti şi-l însurăm şi se termină cu privirea pierdută, gagi. Plecam toamna asta dacă nu aveam necazul cu Volodea. Am trimis răspuns bulibaşei de la Soleşti că la vara următoare unim copiii.

Vorbele bărbatului o mai linişteau pe nevastă. Punea şi ea starea lui Stelian pe faptul că îi lipsea o femeie. Toți țiganii de vârsta lui erau deja însurați. Şi el ar fi fost dacă nu ar fi pârât Volodea la miliție că țiganii au cocoşei de aur ascunşi undeva în lunca Moldoviței. O vară întreagă i-a anchetat miliția şi tot o vară întreagă nu au putut pleca mai departe, iar acum era prea târziu să plece. Îi prindea iarna pe drum. Mai bine să rămână aici şi să se pregătească pentru iarnă săpându-şi bordeie în pământ. N-au mai făcut niciodată o iarnă în munți. Alegeau de obicei şesul unde iernile sunt mai blânde. Acum aveau pierdut jumătate din aurul şatrei, confiscată de comuniști, cealaltă jumătate era ascunsă bine de bulibaşă şi urmau să facă iarna pentru prima dată în munți. Judecata țigănească făcută de bulibaşă a hotărât ca Volodea să fie exclus din comunitate. Nimeni nu-i vorbea şi nu avea voie să vină la focul şi mâncarea lor. Era un paria. Degeaba s-a apărat, degeaba a spus că n-a mai rezistat bătăilor primite la miliție că nimănui nu i-a fost milă de el. Trebuia să reziste ca toți ceilalți.

Şi totuşi niciun țigan n-a fost bătut ca el. Cu el au forțat nota căci l-au simțit mai slab. Singur, fără copii, cu nevasta moartă de curând era vulnerabil. Acum nu mai făcea parte din nicio lume. Nu era al românilor, dar nici al țiganilor. Românii nu-l primeau că era țigan, țiganii îi luaseră dreptul de a fi țigan. Era un paria. Un om bucuros să moară în orice zi. Cortul lui era în afara şatrei şi căruța lui la fel. Singur îşi mânca pâinea şi singur îşi dădea bună dimineața ca să fie şi el salutat de cineva. Lucra fărașe, tigăi cu coadă, linguri de lemn şi cofițe – lucruri mărunte – şi pleca cu ele prin sat să le dea pe ceva de mâncare. În fiecare seară se ruga ca a doua zi să nu se mai trezească. Să nu mai vină o zi în care neamul lui să privească spre el ca şi cum nici nu ar fi.

În Luminişul Căprioarelor soarele curgea întreg pe pământ când s-au întâlnit iar, dar nu era la fel de cald ca data trecută, ci mai răcoare, iar ici-colo pe câte o frunză săgetată de moarte îşi pusese sărutul toamna. Verdele total ce se întindea până la cer avea acum găuri gălbui- roşietice. Iar nu ştiau să spună cum au ajuns culcați în iarbă: i-a topit soarele, i-a chemat pământul sau cum altfel s-a întâmplat de pletele ei decupau în iarba verde o frunză aurie şi ochii lui îi țineau loc de cer şi de soare. Gheața din ea trebuia topită, focul din el trebuia stins şi când gheața cu focul s-au împăcat au rămas două trupuri întinse în iarbă ce priveau cerul.

Au privit apoi căprioarele venite să se adape. Brațele lui i-au strâns trupul şi i-au strivit sânii pe pieptul lui când a văzut iar atingerea botului cerbului cu al unei căprioare.

— Niciodată nu am să pot iubi pe altcineva.

— Nici eu.

— Am să vorbesc cu tata să rupă logodna cu fata prietenului lui. Te vreau pe tine. La primăvară, când plecăm, te iau cu mine.

— Nu vreau să plec! Am să vorbesc cu tata să rămâi tu la noi.

Râsul lui Stelian a speriat căprioarele ce au tresărit auzindu-l şi au fugit apoi iute în desişul pădurii. Râdea ținând-o strâns în brațe fără să se poată opri.

— De ce râzi? Ce am spus!?

El râdea nestăpânit şi în ochi avea lacrimi. Nu era un râs normal.

— Spune-mi ce-i cu râsul ăsta?

— Niciodată un român nu-şi va da fata după un țigan şi tot niciodată nu va primi de ginere în casa lui pe unul ca mine. Singura cale e să fugi cu mine. Eu nu am loc în lumea ta.

— Tata e bun. Nu m-ar supăra. Mă iubeşte mult.

Ea scâncea vorbind, dar nu era convingătoare. Ceva îi spunea că Stelian are dreptate.

— Singura cale e să fugi cu mine la primăvară când plecăm, dar mai întâi trebuie să-l conving pe tata să rupă logodna cu fata...

Catrina i s-a smuls furioasă din brațe. De-abia acum realiza că el vorbeşte de o logodnă, de altă fată. Fugea spre pădure să se ascundă în ea şi să plângă. Stelian era noaptea ei dragă şi nu avea voie să iubească pe altcineva şi să fie logodit.

A țipat când el a ajuns-o şi a prins-o cu furie în brațe. Ignorându-i zbaterea a strâns-o strivindu-i dureros trupul de al lui. Culegându-i lacrimile de pe față cu buzele şoptea:

— Gajo Devlikani... Catarina mea...

— Nu sunt Catarina ta. Ai spus că eşti logodit.

— Tata m-a logodit când eu nici nu ştiam să vorbesc cu fata bulibaşei de la Soleşti. Eu nu m-am logodit cu nimeni. În lumea noastră e altfel.

— Logodeşte-te cu mine.

Fata s-a aplecat şi a cules de pe pământ doi cârcei de iarbă uscată şi i-a împletit sub formă de inele.

— Spune că te logodeşti cu mine, s-a rugat de el întinzându-i un inel.

— Mă logodesc cu tine, a răspuns el solemn şi a lăsat ca ea să-i strecoare pe inelar podoaba făcută din iarbă.

El a luat din mâna ei celălalt inel şi i l-a pus pe deget.

— Mă logodesc cu tine, a şoptit ea.

— Jură că vei pleca cu mine la primăvară! Jură!

El o ținea strâns de o durea carnea şi îi poruncea. Ea nu avea putere să jure. Voia să-şi convingă tatăl să-l accepte pe Stelian.

— Jură, Catarina! Eşti a mea! Femeia unui țigan îşi ascultă şi urmează întotdeauna bărbatul!

Ea îi privea speriată ochii negri cu luciri metalice şi dinții încleştați când termina de spus poruncind cuvântul: Jură! Tremura în brațele lui şi nu avea curaj să spună că o dor sânii şi coastele de tare ce o strânge.

— Jură, Catarina! Eşti romni Devlikani acum că te-ai logodit cu mine! Tu san gagi mâuri!

— Nu înțeleg ce spui.

Vocea ei era doar un scâncet. O durea îmbrățişarea lui. Mai avea puțin şi nu mai putea respira.

— Eşti țigancă divină! Tu eşti femeia mea! Asta am spus. Acum jură!

— Mai întâi vorbesc cu tata. Am să-l conving, iar dacă nu, jur că plec cu tine.

— Jură! țipă el.

Ea nu mai putea respira. Sânii o dureau.

— Jur, a scâncit apoi a căzut cu capul pe umărul lui.

— Ce ai?

A întins-o în iarbă şi ea a simțit că îşi revine când aerul i-a umplut iar plămânii.

— M-ai strâns de nu mai puteam respira. Mă durea...

În loc să spună ce o durea a dus mâna la piept. El a înțeles că a strâns-o de aproape a strivit-o.

A întins mâinile spre pieptul ei şi a ferit iea. Sub ea vedea piele înroşită. A sărutat locurile pe care le-a rănit îmbrățişarea lui de fier. Voia să spună „iartă-mă", dar țiganii nu folosesc niciodată cuvântul ăsta.

— Voiam să juri. Înnebunesc dacă te pierd. Eşti femeia mea acum.

Cuvintele lui erau în loc de iartă-mă.

Ea a întins mâinile spre gâtul lui şi soarele din cer privea scăldând în lumina verde ce o cernea peste ei printre crengi de copaci cum ziua cu noaptea se iubesc.

Înainte de a pleca spre casă ea a scrijelit pe trunchiul celui mai gros copac numele lor. Trebuia să o facă el, dar nu ştia să scrie.

— Scrie, Catarina, nu altfel.

Semnele zgâriate uşor de ea el le-a cioplit adânc cu briceagul în carnea copacului ca nimeni să nu le poată şterge. Ştia soarele, ştia pădurea, ştia iarba şi florile că sunt logodiți. Oamenii mai trebuiau să afle şi să accepte asta la fel de uşor ca soarele şi ca iarba.

Ea a plecat prima. El după câteva clipe.

Preotul a văzut de la fereastră mai întâi un cal roib apoi unul negru şi a oftat cu durere în suflet. Avea sentimentul că rugăciunea plătită de bunică nu a folosit la nimic. Şi baba Safta i-a văzut. Niciunul nicialtul nu aveau curaj să-i spună bunicii că îl cunosc pe zburătorul ce-i chinuie nepoata.

Când s-au întâlnit iar era toamnă de-a binelea. Ea s-a plâns că-i iarba udă şi că va răci şi el în timp ce o învelea în hainele lui să-i fie cald o tachina.

— Țigăncile nu sunt aşa mofturoase şi nici friguroase.

— Eu nu sunt țigancă.

— Acuma eşti. San gagi mâuri. Eşti țiganca mea – a adăugat pe româneşte. Te vei învăța cu frigul şi cu viața grea. De la primăvară vei trăi ca toți țiganii.

Ei îi venea să plângă. Îi era teamă. Trebuia să-şi convingă tatăl să-l accepte pe Stelian. Ea nu putea trăi printre ai lui. Nu voia să fie țigancă oricât de mult l-ar fi iubit.

— Sunt gravidă. Tata te va accepta. Vei locui la noi.

— Nu vreau! Înțelege că nu vreau! Mă vei urma! Ai jurat!

De frică să nu o strângă iar în brațe până la strivire ea a dat din cap că da şi apoi s-au iubit. A plâns când el i-a sărutat burta unde era un mic pui de țigan.

— Să-mi faci un băiat care să semene cu mine. Mai târziu va fi şi o fată ca tine. De ce plângi? a întrebat îngrijorat când i-a văzut ochii plini de lacrimi şi fără a aştepta răspuns i-a băut lacrimile de pe față.

— Vreau ca tata să te accepte. Să stai cu noi şi să fii cioban ca tata. Să ne creştem copiii omeneşte.

El a uitat că i-a băut lacrimile de pe față când i-a auzit cuvintele. Degetele lui i s-au înfipt în umeri ca nişte gheare. Iar o durea carnea de atingerea lui.

— În lumea mea, a țiganilor, femeia îşi urmează întotdeauna bărbatul. Nu vreau să fiu cioban ca tat-tu. Tu eşti o țigancă acum!

— Mi-e frică să plec! Eu nu pot trăi în cort!

— Eşti cu mine! Nu are de ce să-ți fie frică! Vei învăța să trăieşti în cort!

Poruncea şi ochii lui o ardeau. Degetele nu i se mai descleştau din umeri.

— Mă doare, a scâncit şi când el a strâns-o în brațe ca pe o comoară şi a început să-i sărute umerii pe care lăsase pete vineții degetele lui scâncetul i-a devenit hohot.

Nu o dureau doar umerii. Ăştia dureau puțin prin comparație cu durerea dată de ciocnirea lumii ei cu lumea lui, frica ei de a pleca, frica lui de a veni, imposibilitatea de a găsi o cale pentru ei şi pentru copil.

Durerea şi plânsul s-au stins încet sub îmbrățişarea şi mângâierile lui. Întotdeauna era aşa. Uita de toate când el o iubea. Deveneau o singură ființă plăsmuită din îngemănarea nopții şi a zilei, a statorniciei unui neam cu vatră şi a rătăcirii unui neam ce avea ca acasă drumul şi cortul.

Ce va avea ființa ce se plămădea în ea din gheață şi foc din toate astea!? Care va fi locul ei pe pământ!? uita să se întrebe cât timp se afla în brațele lui şi se iubeau, dar când era singură se întreba mereu şi ştia sigur ce vrea pentru ea. Voia o casă cu o vatră în care să ardă focul iarna şi să fie cald. Să o legene seara şi să-i spună poveşti. Taică-su să o plimbe pe cal când va creşte. Bunicul să o ia

la stână. I se părea puțin şi realizabil tot ce îşi dorea ea pentru pruncul ei când era singură, dar când era cu Stelian se năruia totul. El nu voia să vină în lumea ei. Voia să o ducă pe ea în lumea lui.

— Ai vorbit cu tatăl tău?

— Nu. Am timp până la primăvară. Dar tu cu al tău?

— Nu.

— De ce? Ai spus că e bun şi că te iubeşte…

Fata tăcea neştiind cum să-i explice de ce nu a vorbit cu tatăl ei. Nu avea curaj pentru că acesta vorbea mereu urât despre țiganii ce au ocupat malul Moldoviței, făceau o larmă îngrozitoare când treceau pe drum sau în nopțile când dansau şi cântau în jurul focului şi înşelau oamenii. Şi bunica vorbea urât de ei. Mai ales de țigănci.

— Te turuie la cap până te înnebunesc! Te fac să dai pe un făraş tot comândul casei! Mai bine să nu-mi fac de lucru cu ele şi să nu le prind pe la poartă! spunea bunica.

Catrina nu-i putea spune lui Stelian toate astea.

— Ştii când am râs prima dată când ai spus că vei vorbi cu tatăl tău şi tu te-ai supărat!? Ei, bine, de asta am râs. Ştiam că nu vei avea curaj să vorbeşti. În lumea ta eu nu am loc. Nu m-ar primi niciodată. Singura cale e să vii tu în lumea mea.

Ea şi-a înghițit lacrimile din gât. Între lumea ei şi lumea lui a crezut în noaptea când l-a văzut prima dată dansând şi s-a îndrăgostit de el, că e doar un deal şi o distanță de o sută de metri, dar între timp a aflat că distanța asta e mult mai mare şi aproape imposibil de străbătut. Erau între ei concepții diferite de viață, trai diferit şi obiceiuri altfel şi nici nu ştia dacă iubirea poate şterge aceste diferențe şi poate uni lumile.

— Te iubesc, a şoptit plângând şi şi-a ascuns capul la pieptul lui.

— Catarina, Catarina! Romni Devlikani… Romni şukar… îi cânta el în timp ce o strângea tare în brațe şi pe ea nu o mai durea strângerea lui. Se obişnuia încet cu ideea că limanul ei, soarta ei pe pământ e îmbrățişarea lui până la strivire ca să poată uita că iubind a ciocnit două lumi atât de diferite şi de neîmpăcat.

— Tata coboară săptămâna asta cu oile din munți şi nu ne mai putem întâlni până la primăvară când urcă iară.

— La primăvară vei pleca cu mine. Ai jurat!

Iarna a venit repede în acel an şi era mai grea ca în alți ani. Gerul şi omătul au venit pe la mijlocul lui noiembrie şi nu mai voia să slăbească pământul. Satul era îmbrăcat în troiene de un metru şi pentru a putea circula oamenii râneau mereu omătul şi făceau cărări ca nişte tunele între o casă şi alta, între casă şi grajd şi celelalte acareturi ale curții.

Românilor le dispăreau găini parcă mai multe ca în ceilalți ani şi credeau că sunt de vină vulpile şi alte animale de pradă ce mureau de foame din cauza iernii şi a gerului năpraznic şi pentru a se salva dădeau buzna în cotețele oamenilor, dar nu au mai crezut asta când au început să le lipsească haine puse la uscat şi alte lucruri lăsate prin ogrăzi. Vinovați erau țiganii.

Catrina asculta cum batjocoreşte bunica şi tatăl ei şi inima i se strângea dureros. Nici nu se punea problema să discute cu tatăl ei. El era mai dur decât bunica.

— Dacă ar fi după mine le-aş da foc să ardă ca şobolanii!

Auzindu-l şi-a strâns în palme pântecul uşor rotunjit. Avea acolo un pui pe care taică-su l-ar fi ars ca pe un şobolan şi nici nu putea plânge.

La primăvară voi pleca cu el, şi-a spus privind pe fereastră spre bordeiele îngropate în omăt şi pe care le ghiceai că sunt acolo după firişoarele timide de fum ce se înălțau din loc în loc spre cer şi după câte o mogâldeață ce se mişca de colo-colo ca un punct negru într-un ocean alb.

Uneori îl vedea pe Stelian mergând prin dreptul casei ei şi înaintând spre sat cu cazanele în spate. Părea zgribulit şi îi era milă de el. Ce mânca!? Cum îndura frigul!? se întreba.

Ascunzându-se de bunica a împletit o pereche de ciorapi de lână şi mănuşi şi le-a ascuns sub cerdac în colțul dinspre poartă şi aştepta clipa când i le va putea da. Îi era dor de el. Voia să-l vadă şi să-i spuie că la primăvară va pleca cu el.

Era aproape de Crăciun când l-a văzut trecând spre sat. A aşteptat lângă fereastră aproape toată ziua. Se însera când la- văzut. Tata era la oi în saivanul din spatele şurii, iar bunica era în grajd la muls vaca şi la făcut celelalte treburi. A ieşit şi a luat de sub cerdac darul pentru el. A ieşit prin tunelul făcut în zăpadă până în drum. Doar capurile li se vedeau deasupra munților de omăt. El a lăsat cazanele jos din spate când a văzut-o. Era amărât. Nu a dat nuciunul nici pe bani nici pe mâncare. Spera ca taică-su cu maică-sa să fi umblat mai bine căci erau şi ei duşi prin sat. Avea mâinile înghețate. Vântul îi băgase gerul până în oase. A vrut să întindă mâna şi să-i atingă fața, dar nu putea. Îi înțepeniseră de frig şi de greul cazanelor. Zâmbind amar a şoptit:

— Romni şukar.

— Ce înseamnă?

— Țigancă frumoasă.

— Ți-am pregătit ceva. Uite!

I-a întins, scoțându-le de sub cojocel, ciorapii şi mănuşile din lână.

— O să-ți fie cald cu ele.

Stelian simțea frigul din el împrăştiindu-se. Mai întâi s-a încălzit văzând-o. I-a fost atât de dor de ea! Acum simțea cum sângele fierbe în el privind-o cum îi întinde darul. Îi era milă de el!

Eu sunt fiul bulibaşei! Tata îmi plăteşte mireasa cu aur când o cumpără pentru mine! țipa sângele lui apoi a aruncat darul ei cu furie.

— Nu mi-e frig! Nu am nevoie de mila ta!

A plecat furios şi ea a cules mănuşile şi ciorapii aruncați. Nu-l înțelegea. A crezut că se va bucura. A luat ceaunul cu apă fierbinte de pe plită şi s-a dus cu el la grajd la bunica să opărească tărâța şi să facă mâncare la porci. Dacă avea de plâns va plânge la noapte. Acum trebuia să se stăpânească.

— Bunico, s-a luat vreodată un țigan cu o româncă? s-a trezit întrebând şi s-a speriat de propria întrebare.

Bunica a lăsat o clipă vaca de muls şi a privit-o cum se apleacă să toarne mâncarea porcilor.

— Rar de tot. Nu se spurcă româncile. Dacă a fost vreuna şi-a lăsat neamul şi s-a dus cu țiganii.

Fata îşi simțea picioarele de ceară. De ceară îi era şi inima. S-a ținut de gardul cotețului să nu cadă. A privit la troaca pe care porcii s-au urcat cu picioarele murdărind totul şi nu mai ştia cine e ea; totul se învălmăşea în sufletul ei. Se simțea mai mult mâncarea din troacă în care intrase porcii cu picioarele decât om. Nu se spurcă româncile... nu se spurcă româncile... îi bubuia în creier, în ochi, în trupul întreg de parcă acele cuvinte i-au devenit puls.

Eu m-am spurcat... eu sunt spurcată. Trebuie să plec la primăvară cu Stelian. O fi rupt logodna cu cealaltă fată? Întrebarea i-a înghețat sufletul. De-abia s-a putut târâi până în casă. Făcea eforturi supraomeneşti să-şi mişte picioarele. A plâns prin somn şi s-a zvârcolit. S-a mai liniştit când şi-a amintit ceva. A văzut pe degetul lui Stelian inelul de iarbă uscată. A păstrat inelul! Îl poartă! E logodit cu mine!

La Crăciun a primit colindători şi a privit mereu în vale pe malul Moldoviței la bordeie unde nu era sărbătoare şi nici veselie.

La anul nu voi avea nici eu Crăciun. Nici copilul meu nu va avea. Ce lege țin ei!? În cine cred!? Au sărbători!?

După Anul Nou a murit cea mai bătrână țigancă a şatrei. A răpus-o frigul. Țiganii au adunat lemne şi au făcut rug pe malul apei şi au dat foc cadavrului apoi au aruncat cenuşa pe apă.

— Ăştia nici nu-şi îngroapă morții!! Au ars-o! Îs păgâni! vorbea bunica cu prietenele ei venite cu lucru la ea.

— Nu cred în Dumnezeu şi nu se roagă! Au ars bătrâna ca pe câini! spunea o femeie făcându-şi speriată semnul crucii.

— Îl au pe cel hâd! adăugă alta.

Catrina nu le mai putea asculta. A ieşit afară la aer. Ştia că Stelian e om la fel ca ea cu mâini, cu picioare, cu cap, cu ochi, cu gură. Mai ştia că îl iubeşte şi că îi va naşte copilul.

Un copil ce la bătrâneţe nu va fi îngropat, ci ars. Şi ea va fi arsă dacă îşi va părăsi legea şi sigur o va părăsi căci în lumea ei nu mai era loc pentru ea. Se spurcase. Şi ea îl va avea pe cel hâd, şi ea nu-l va avea pe Dumnezeu... Va uita rugăciunile bunicii şi nici icoane nu va avea pe pereţi... Şi atunci ce va avea!?

Plânsul o îneca şi îi tulbura gândurile. Îi era frică de viitor. Voia să dea timpul înapoi. Şatra să nu fi venit în sat. Ea să nu fi ieşit afară în noaptea când a auzit ţiganii cântând. Ea să nu se fi dus în Luminişul Căprioarelor... Aici gândurile despre „să nu" i s-au oprit. Niciun „să nu" nu-şi mai avea rostul. Cineva se mişca în ea lovind cu putere. Şi-a dus mâinile la burtă. Plângea vorbind cu fiinţa din ea.

— Vei avea un Dumnezeu şi o credinţă. Va fi Dumnezeul lui Stelian şi credinţa lui. Eu nu cred că nu au Dumnezeu, doar că ei cred altfel aşa cum e altfel întreaga lor viaţă. Dumnezeu a făcut loc pentru toţi pe pământ, doar oamenii nu încap.

Nu era convingătoare vorbind. Se ruga mai mult decât convingea.

Pe la mijlocu lui martie a început să se încălzească şi să se topească omătul. Catrina se săturase de privit pe fereastră spre bordeiele sărace unde era şi inima ei de o bună bucată de vreme. Pe Stelian nu l-a mai văzut de când i-a aruncat darul. Îi era din ce în ce mai greu să ascundă sarcina ce creştea. Se strângea cu catrinţa până la durere apoi îşi ascundea întregul trup în cojocel. Iarna, în haine groase, era uşor să se ascundă. În duminicile când mergea la biserică i se părea că toată lumea o priveşte ciudat. Femeile şoşoteau mereu câte ceva în spatele ei. Păreri, doar păreri, îşi spunea convinsă că nimeni nu ştie adevărul, dar se înşela. Îl ştia tot satul înafară de bunica şi de tatăl ei.

Acum, că se încălzea, trebuia să găsească o cale de a-l întâlni pe Stelian. Trebuia să-i spună că pleacă cu el oriunde, numai să plece odată înainte de a se afla despre sarcină.

Ea venea de la magazin aproape de înserat. Cumpărase ulei şi peşte. Erau în postul Paştelui şi a doua zi era Buna Vestire şi se mânca peşte. S-a dus să-l cumpere că a trimis-o bunica nu că i-ar fi ars ei de a mânca ceva. De un singur lucru îi ardea ei: să-l întâlnească pe Stelian şi să-i spună că la Paşti taică-su vrea să meargă cu ea la Brodina, în satul lui despre care spune că-i cel mai frumos sat de pe pământ, pentru că acolo cerul e mai aproape de oameni, de pe vârful muntelui întinzi mâna şi pipăi norii, până şi în raze de soare îţi poţi muia degetele de pe vârful munţilor la Brodina, şi tot acolo culorile sunt altfel, mai puţine, mai tari şi mai clare: verde verde de pădure, albastru albastru de cer, auriu de soare şi galben palid de lună, dar nu pentru frumuseţea satului vrea el

să o ducă acolo, ci cu totul altceva are el în cap pentru fata lui. Mereu spunea râzând că o va da după un huțan gospodar.

Trebuie să fugă cu Stelian înainte de Paşti.

A tresărit când s-a auzit strigată.

— Catarina! Catarina! Romni şukar!

I-a fost greu să nu fugă în brațele lui, dar erau în mijlocul satului şi îi vedea lumea.

— Noaptea mea dragă, i-a şoptit privindu-l. Acum nu mai era rebegit de frig.

— Ce ai mai făcut? Nu te-am mai văzut de...

S-a oprit încurcat. Nu putea spune că nu a mai văzut-o de când i-a aruncat darul n drum.

— Am ieşit din iarnă. Nu-mi mai pot ascunde copilul sub cojoc. Vreau să fug cu tine înainte de Paşti. După socotelile mele după sărbători nasc.

El a privit-o învelind-o în duioşie. Ştia că îi va fi greu să trăiască în lumea lui ca țigancă, să-i nască copiii în cort şi să îndure ierni aşa cum îndura ei. Ca o mângâiere, stăpânindu-şi cu greu mâna ce voia să-i atingă fața şi părul, i-a cântat:

— Gajo Devlikani...

— Iar îmi spui străină! i-a răspuns ea tristă înțelegând cuvântul gajo.

— Te visez îmbrăcată în țigancă, cu bani în păr şi dansând, dar tu nu vei fi niciodată o țigancă adevărată. Eşti atât de albă!

Ochii ei s-au umplut de lacrimi. În lumea ei era spurcată, în lumea lui nu va fi niciodată o țigancă adevărată şi atunci unde era locul ei pe pământ!?

— Ai vorbit cu tatăl tău?

— Nu. Am să vorbesc zilele astea.

Fata a pornit spre casă. Sacoşa, deşi nu era prea grea, îi rupea mâna. Fiecare pas îi cerea un efort uriaş.

— Vei veni cu mine. Nu-ți fie teamă. Voi avea grijă de tine toată viața, iar tu vei asculta de mine toată viața. Aşa e legea noastră țigănească.

Ea s-a întors râzând spre el. Vorbele lui i-au dat speranță. Pentru că el i-a vorbit de legea lui şi-a amintit să-l întrebe ceva.

— Voi credeți în Dumnezeu? Aveți vreo credință?

— Da. Lui Dumnezeu îi spunem Del sau Devla şi diavolului benga...

— Uneori bunica spune: să te ia benga. Nu am ştiut niciodată ce înseamnă. Nu ştiam că-i un cuvânt țigănesc.

Fata a intrat în ogradă cu inima uşoară. Peste câteva zile va pleca în lume cu un țigan ce o strângea în brațe de îi pocneau oasele şi care avea Dumnezeu. Era bine să ştie asta. I-a fost frică să se gândească că iubeşte un om ce îl are pe cel hâd. În lumea ei nu mai era loc pentru ea căci se spurcase şi îi făcea bine să

ştie că este un loc undeva pe pământ pentru ea unde îşi va naşte copilul, va fi cu bărbatul ce o rupsese în două în Luminişul Căprioarelor şi o transformase din fată în femeie şi pe care ea îl iubea. Va respecta legile lui, se va supune lui, doar să ştie că aparține cuiva, că-i a unui loc şi a unui timp. Cel mai greu îi era să suporte gândul de a fi a nimănui, de a-şi naşte copilul aiurea, de a fi a niciunei legi şi a niciunui timp şi asta o aştepta când tatăl ei, aflând adevărul, o va alunga de acasă. Căuta siguranță mai mult decât orice. Şi siguranță însemna să aibă cuib în care să-şi nască copilul şi să aibă bărbat. Cuibul ei era un cort şi bărbatul ei țigan. Pentru că îl iubea vedea cortul palat şi bărbatul prinț. Dansul în jurul focului şi cântecul va fi sărbătoarea ei mai mult decât Paşte sau Crăciun.

... Doar câteva zile mai trebuie să-mi ascund burta. Voi purta încă cojocul chiar dacă nimeni nu-l mai poartă...

Zeci de ochi de prin curți, de pe ferestrele caselor o priveau în timp ce mergea cu speranță în suflet spre casă şi nebănuind câți ochi o văd. Nici nu avea habar că lumea îi spune târfa țiganului.

În noaptea ce a urmat a fost petrecere pe malul Moldoviței. Țiganii sărbătoreau venirea primăverii, ieşirea din iarnă. Focul iar şi-a întins limbile spre cer, fuste zburau deasupra focului în aer, mâini şi picioare se mişcau fericite, cântecul ajungea până în casă la Catrina şi nu o lăsau să doarmă. Țiganii se bucurau că au scăpat de frig şi că nu vor mai trebui să spună strângându-se zgribuliți în haine peticite: frig, cât de frig... vânt să nu bată...

Țigăncile dansau desculțe pe pământul încă înghețat şi nu îi simțeau răceala.

Românii ieşeau din casă treziți din somn de hărmălaie şi priveau în vale spre Moldovița unde țiganii întâmpinau în legea lor primăvara, apoi dădeau din mână a lehamite şi se întorceau în casă ridicând din umeri a dispreț şi neînțelegere: Țiganul tot țigan...

Rătăcit printre țigani, ascultându-le poveştile şi privindu-le dansul era şi Petrea, un român despre care românii nu aveau o părere prea bună, dar pe care țiganii îl tolerau. Mânca şi bea la un loc cu ei în jurul focului.

Aproape de zori s-a aşternut liniştea deplină şi peste şatră. Satul întreg era cufundat în somn.

Când oamenii satului se îndreptau spre biserică pentru slujba de Buna Vestire din luncă, din locul unde era aşezată şatra, au început să zboare peste sat țipete sfâşietoare. Țipau şi boceau în legea lor țigăncile, țipau țiganii şi se loveau cu pumnul în piept la fel de tare cum loveau fierul şi pieptul le suna înfundat şi toată jelania lor a speriat satul. Era mai mult zgomot decât oricând altă dată când țiganii au petrecut. Acum nu era cântec, nu dans şi nu foc, ci jelanie, țipete sinistre şi durere. Ceva grav se întâmplase în lumea de neînțeles a țiganilor.

O zi întreagă a fiert de zgomot şi plâns şatra şi tot o zi întreagă românii au privit curioşi spre malul Moldoviței.

Le-o fi murit cineva... au un necaz mare... îşi dădeau cu părerea românii.

În cortul bulibaşei s-a adunat toată suflarea şatrei şi peste sat s-a aşternut liniştea cât timp a durat judecata țigănească.

Cineva furase cu o noapte înainte aurul şatrei ce era ascuns de bulibaşă şi de aceea au jelit o zi întreagă țiganii. Au îndurat o iarnă de ger cumplit şi de hrană săracă şi nu s-au atins de niciun ban pentru că acela era tezaurul şatrei cu care îşi cumpărau mirese din familii de vază de țigani. Încă păstrând vechi obiceiuri provenind din India legate de castă şi de înrudiri stabilite în funcție de averea cuscrilor considerau o adevărată tragedie pierderea întregii lor averi. Faima unei şatre şi numele ei este legată de vârsta şi înțelepciunea bulibaşei, dar nu în ultimul rând şi de averea lui. Acum întreaga şatră devenise o şatră „paria" la fel ca Volodea după ce pierduse tezaurul cu care se puteau încuscri cu alți țigani.

Boromir avea faima printre țigani de a fi înțelept, drept, dar şi bogat. În numele acelei faime se stabilise după lungi tratative căsătoria dintre Stelian şi Rabana, fiica celui mai renumit bulibaşă din Moldova. Copiii se jucau în noroi desculți şi nu ştiau să vorbească bine când Boromir a spus câți love bara va da pe Rabana, iar viitorul cuscru a stabilit, pentru a nu se lăsa mai prejos, ce zestre îi va da fiicei sale. Boromir a fost fericit în acea zi. Primea de zestre pentru nora lui mai mult decât sperase şi şatra lui îşi sporea faima şi numele în lumea țiganilor când avea să se încheie căsătoria.

A primit o lovitură grea atunci când i-au confiscat aurul comuniştii, dar mai rămăsese destul ca să plătească în galbeni viitoarea noră. Acum că a dispărut şi restul de aur se simțea decapitat. Toate calculele lui şi speranțele se duceau de râpă. Ani întregi a visat la ziua în care copiii se vor lua şi când Stelian va deveni bulibaşă peste şatra lui şi a socrului său, căci acesta neavând decât fete nu avea un descendent direct care să-i ia locul. Tot ce trebuia să facă era să-i lase locul lui Stelian în şatra lui când el va fi prea bătrân să conducă şi să-i sporească tot până atunci faima astfel încât sfatul bătrânilor celeilalte şatre, a cuscrului, să-l aleagă pe el bulibaşă şi Stelian, fiul lui, ar fi devenit cel mai mare bulibaşă din Moldova. Dar ca să-l aleagă trebuia să fie bogat şi să aibă un nume bun.

Munca, ambiția, visele lui se duceau de râpă. Dacă nu-şi putea ține cuvântul față de cuscru era în lumea țiganilor la fel ca Volodea, un paria. A vrut mai mult bine pentru şatra lui şi pentru fiul lui şi totul se năruia.

Cel mai greu îi era să creadă că un țigan de-al lui a furat. Țiganii nu se fură niciodată între ei. Toată ziua jelind s-a gândit la acel ritual extrem despre care îi vorbea bunicul lui că îl practicau țiganii în trecut pentru a-şi demonstra

nevinovăția, dar mai ştia că bunicul lui nu l-a făcut niciodată, doar auzise de el de la străbuni.

Toți țiganii îi aşteptau în tăcere judecata. El îi privea încă nehotărât. Dacă nu-i adevărat!? Dacă e doar basm!? se întreba.

Ochii i s-au oprit pe Stelian. Acesta stătea tăcut şi cu capul plecat într-un colț. Şi-a amintit că cineva în timpul zilei ar fi spus că Stelian a luat tezaurul şatrei şi lui i s-a părut că băiatul lui nu s-a dezvinovățit destul de convingător.

Privindu-şi copilul s-a hotărât. Când a vorbit era tot numai neclintire. Trebuia să spele ruşinea neamului lui. Trebuia să salveze şatra şi numele ei indiferent de preț.

— Vom face jurământul focului! a tunat vocea lui şi a privit cu neclintire mirarea şi groaza de pe fețele țiganilor. A aşteptat să se liniştească toți şi să se obişnuiască cu ideea şi a vorbit mai departe.

— E jurământul de care ştim cu toții de la străbuni! Nu trebuie să vă temeți dacă sunteți nevinovați! Focul nu vă va atinge! Eu voi jura primul! După mine Stelian! Apoi toți pe rând! Cine nu vrea e vinovat!

Într-o larmă asurzitoare s-au îndreptat spre biserică. Românii îi priveau curios de pe marginea drumului. Aflaseră ce se întâmplase în lumea țiganilor şi acum voiau să vadă ce vor mai face.

Au aprins în curtea bisericii un foc ce a ars până în miez de noapte. Din buştenii groşi ce au ars a rămas un strat gros de o palmă de jar stacojiu.

Întregul sat se adunase la biserică şi privea cu răsuflarea tăiată ritualul țiganilor. Faptul că veniseră la biserica românilor arăta că în felul lor cred, că au o lege. Erau curioşi ce o să urmeze mai departe. O lună mare la fel de stacojie ca jarul s-a oprit şi ea mirată pe cer.

Bulibaşa s-a descălțat şi a păşit până lângă jar. Fierbințeala lui o simțeau până şi românii aflați lângă gardul bisericii sau pe drum. Fără niciun pic de emoție, fără nicio teamă buulibaşa a început să calce pe jar. Tot ce ştia era că dacă e nevinovat nu se va arde.

Țiganii îl priveau înmărmuriți. Românii scoteau țipete de teamă şi mirare, dar şi de admirație. Descopereau că țiganii au valorile şi credințele lor şi că sunt atât de cinstiți între ei încât pentru a-şi demonstra nevinovăția calcă pe foc. Au început să se audă țipete din partea femeilor speriate când țiganul mai făcea câte un pas. Un vuiet general era satul când bulibaşa şi-a terminat drumul pe jar.

A mers glonț la băiatul lui.

— E rândul tău, Stelian!

Băiatul îl privea speriat şi tatăl a transpirat brusc privindu-l. Gândul că băiatul lui ar putea fi vinovat şi focul i-ar arde picioarele era mai greu de îndurat decât curajul de a merge pe jar. Stelian s-a purtat ciudat în ultima vreme. E

tăcut, nu râde... şi-a spus tatăl în gând apoi a țipat controlându-şi perfect frica şi durerea:

— Du-te, Stelian! Dacă eşti nevinovat focul nu te atinge!

Băiatul a păşit spre foc. Şi-a scos papucii şi a mai privit încă o dată spre tatăl lui. Acesta a țipat iar.

— Du-te, băiete!

Înainte de a face primul pas pe jar Stelian şi-a spus cu convingere fermă: Sunt nevinovat ca şi tata! Pe el nu l-a atins focul şi nici pe mine nu mă va atinge!

Toată lumea privea spre tânărul ce a început să treacă prin foc şi nu mai avea ochi pentru bulibaşă ce sprijinit de zidul bisericii, cu ochii închişi, cu fața acoperită de o sudoare de gheață repeta: Ajuti-l to Del! Devla, na mai mundar ma!

Mai bătrân cu o veşnicie a deschis ochii când a auzit lumea țipând fericită. Plângând şi-a strâns în brațe băiatul ce a trecut prin foc şi nu s-a ars. Dacă se ardea el nu mai putea trăi. Nimic nu l-ar mai fi ținut pe pământ. N-ar fi putut să-şi continuie viața ştiind că el a fost judecătorul ce hotărâse cum să-şi demonstreze nevinovăția fiecare țigan şi asta în condițiile în care exista bănuiala că fiul lui e vinovat.

Câți din oamenii de acolo, mai ales români, ar fi avut puterea lui de a respecta legea – e drept, țigănească – şi de a o aplica în primul rând pentru el şi pentru copilul lui!?

Țiganii au trecut pe rând peste jar şi niciunul nu s-a ars. La urmă de tot a venit şi Volodea. Nimeni nu l-a chemat şi nimeni nu aştepta jurământul lui căci nu mai era țigan. Slab, flenduros, cu pantalonii legați cu o sârmă în loc de curea s-a apropiat de foc. A trăit o iarnă groaznică singur. Pentru ceilalți a fost mai uşor căci şi-au împărțit mâncarea, focul şi vorba. El nu a schimbat o vorbă cu nimeni o iarnă întreagă. Ba da, a vorbit cu viscolul, cu iarna şi cu noaptea. Voia să jure şi el la fel ca ceilalți țigani şi să arate că se supune legilor şi judecății țigăneşti şi spera în adâncul sufletului că după asta țiganii îl vor ierta şi va fi primit înapoi în şatră.

A călcat cu picioarele lui numai oase peste jar şi nu s-a fript, dar la sfârşit nimeni nu l-a felicitat şi nici nu i-a vorbit. A înțeles că gestul lui nu a contat, tot nu era iertat, şi a plecat plângând spre cortul lui.

Gălăgioşi, certându-se şi văitându-se în legea lor, odată cu ivirea zorilor, toți țiganii au plecat spre luncă.

Nu au prins hoțul, dar, supunându-se jurământului focului, au aflat cu certitudine că niciun țigan nu s-a atins de bani. E drept că au jurat doar bărbații, dar au făcut-o fiecare pentru întreaga familie.

Ajunşi în luncă au făcut iar sfat şi apoi au aprins focuri de pe malul Moldoviței până pe deal în sat în apropierea bisericii. Foc lângă foc. Câte unul pentru fiecare familie de țigan. Cu toată noaptea nedormită nu le era somn. Nici

foame nu le era deşi nu mai țineau minte de când nu au mai mâncat. Iar îşi loveau țiganii pieptul cu pumnul de se auzea până departe şi iar jeleau în limba lor. Dacă nu găseau tezaurul nu mai aveau viitor.

Românii nu puteau dormi nici ei. Priveau tot spectacolul făcut de țigani şi mureau de curiozitate să vadă ce se mai întâmplă. Acum niciunul nu mai spuneau că țiganii n-au Dumnezeu şi că îl au pe cel hâd. Descopereau cu surprindere că cei ce le furaseră găini, haine şi alte lucruri toată iarna nu sunt doar cei ce furaseră, ci sunt şi altceva ce le trezeşte admirație, frică. Babele spuneau ceva de vrăji şi îşi făceau semnul crucii, dar niciuna n-ar fi plecat nici moartă de acolo. Voiau să vadă fiecare ce-i cu focurile aprinse de țigani şi ce vor face mai departe. În plus printre ei circula ca o otravă o vorbă ce nu ştiau nici ei cine o stârnise şi anume că Petrea, cel ce stătea mai mult la țigani în luncă, decât cu românii în sat, ar fi luat tezaurul țiganilor.

Şi țiganii bănuiau asta, dar nu puteau acuza pe față un român. Ştiau şi ei că hoțul neprins e negustor cinstit. Puteau în schimb face un ritual străvechi țigănesc prin care hoțul era convins să dea banii înapoi sau murea.

În fiecare foc au pus fiare la înroşit. Lângă foc au adus ciocanele cu care lucrau la cazane. Fierul se înroşea în foc, satul fierbea de mirare şi țigăncile au plecat la Moldovița descântând şi blestemând după apă neîncepută. Larma lor pe drumul de dus ajungea până la cer. Înainte de a lua apa au amuțit toate. Într-o tăcere de mormânt au umplut ciuturi mari țigăneşti cu apă şi s-au întors tot fără niciun sunet. Apa neîncepută trebuia adusă fără să rosteşti niciun cuvânt.

Când au ajuns cu apa fierul din foc era incandescent.

Primul a început bulibaşa ritualul. A scos din foc fierul roşu sângeriu şi l-a lovit cu ciocanul şi din el a sărit scântei rubinii.

— Eu nu lovesc fierul, ci inima hoțului!

A lovit iar şi iar a vorbit cu voce de tunet:

— Cum se îndoaie fierul aşa se îndoaie inima celui ce a furat!

A întins spre femeia lui fierul înroşit. Aceasta a turnat pe el apă neîncepută adusă de la Moldovița. Apa rece pe fierul ca focul a fiert şi a sfârâit sinistru.

— Aşa sfârâie inima vinovatului! a încheiat la fel de sinistru ca sfârâitul țiganca.

Au urmat alte lovituri năpraznice de ciocan însoțite de cuvinte la fel de dure ca şi loviturile:

... Eu nu lovesc fierul, ci inima vinovatului! Cum se îndoaie fierul aşa se îndoaie inima lui! Cum sfârâie apa pe fier aşa sfârâie inima lui! Acuma moare!! Acuma, la lovitura asta, a murit!!!

Un alt țigan, jucându-şi perfect rolul, s-a apropiat şi a oprit mâna cu ciocanul bulibaşei să nu mai lovească fierul în clipa când a spus: Acuma moare!

— Nu-l omorî! Mai lasă-l! Poate ne dă banii şi îl lăsăm să trăiască! Poate i se moaie inima şi ne dă banii.

Când fierul s-a răcit ritualul s-a mutat la alt foc şi totul se repeta ca la focul bulibaşei. Întotdeauna era oprită mâna ce trebuia să lovească cu ciocanul în fier în clipa când se spuneau cuvintele: Acuma moare. Cel ce oprea mâna spunea de fiecare dată: Nu-l omorî!

O zi şi o noapte au făcut acel ritual neîncetat. Neobosiți, fără a se odihni sau mânca repetau fascinantul spectacol ce avea în el magie, tragedie, disperare şi ştiau că îl vor face până când hoțul le va da banii sau îl vor condamna la moarte.

Vinovatul, închis în casă, n-a dat nicio importanță ritualului făcut de țigani. Nici la biserică n-a fost să-i vadă jurând.

... Țigani nebuni! Îndată o să-i ia românii cu pietre când s-or sătura de atâta zarvă! şi-a zis.

Tezaurul îl ascunsese bine într-o groapă în beci, iar deasupra a tras butoiul cu varză. Nimeni nu-l putea bănui şi nici găsi banii.

A tresărit când a simțit o uşoară durere în piept. Era doar o zbatere şi a trecut.

... Nu-i nimic. Mi s-a părut...

Apoi zbaterea a devenit mai puternică şi durerea mai mare. Toată ziua a avut dureri ce au venit şi au plecat. Spre seară durerea era atroce. O gheară nevăzută îi sfâşia mijlocul pieptului pentru o clipă. În altă clipă îşi strângea disperat pieptul în mâini căci simțea o durere sfâşietoare de parcă cineva l-ar fi lovit năpraznic în inimă. A ieşit la aer. Îi era frică să stea singur în casă. Nu stătea departe de dealul cu focuri al țiganilor şi a privit spre ei. În lumina lunii păreau veniți din altă lume.

... De s-ar potoli nebunii ăştea să mă pot odihni, şi-a spus şi a plecat iar spre casă.

— Eu nu lovesc fierul, ci inima vinovatului! Aşa sfârâie inima lui! a auzit pe cineva țipând.

A ciulit urechile ca dihăniile pădurii când se sperie de prădători. A alergat apoi spre casă să nu mai audă nimic şi îşi strângea în palme pieptul tot numai durere.

... Țigani nebuni! Țigani nebuni!...

A trântit uşa să nu-i mai audă şi s-a întins pe pat. Durerea venea în valuri şi fiecare val era mai mare decât cel dinainte. Întregul trup îi devenise o inimă chinuită. Nu ştia cât timp a trecut până a ieşit iar afară. Era noapte şi satul era luminat de focurile țiganilor. Nimic nu-i putea opri din ritual.

— Acuma îl omor!!

— Nu-l omorî! Lasă-l poate ne dă banii! Mai lasă-l până se crapă de zori!

Părul i s-a ridicat drept în sus pe cap. S-a ținut pentru o clipă de gard să nu cadă. Îi era greață. În gură avea gust de cocleală. În rest era numai inimă. Şi-a înghițit țipătul de durere când şi-a simțit inima sfâşiată. A privit spre răsărit unde se înfiripa o uşoară părere de lumină. Mai lasă-l până se crapă de zori!... şi-a amintit. Orbecăind prin întuneric, nebun de frică a început să alerge spre beci învingându-şi durerea atroce. Înțelegea în sfârşit că nu e joacă. Că trebuie să se grăbească până când nu va cădea un ciocan pe fier în clipa când sunt rostite cuvintele: Acuma moare! Dacă ar cădea el ar muri în acea clipă!

A răsturnat înnebunit de durere şi frică butoiul cu varză apoi degetele transformate în gheare a scormonit pământul până a dat de pachetul ascuns chiar de el. L-a luat şi a fugit în spatele grădinii. A sărit peste garduri spre luncă căci pe drum nu putea merge pentru a nu fi văzut. A ajuns în şatra pustie şi a lăsat banii la intrarea în cortul bulibaşei apoi tot peste garduri s-a întors acasă. Râdea şi plângea ca un bezmetic realizând că i-a dispărut durerea de inimă în clipa când a lăsat banii în fața cortului. Se simțea de parcă încă de viu a participat la judecata de apoi. Nu mai voia aur, nu mai voia să vadă focuri şi țigani, nu mai voia să audă țipete peste sat.

În zori, trecuseră două zile şi două nopți petrecute în alt timp de către întreaga şatră, un copil de țigan a venit la bulibaşă cu o bocceluță în mâini. A spus că a găsit-o la intrarea în cort.

Peste sat s-a aşternut liniştea după ce s-a aflat că hoțul lăsase tezaurul. Niciun român şi nici toți țiganii nu au ştiut că era vorba de mult aur, ci doar de nişte bani. Aşa a considerat Boromir Borislov că-i mai bine. Dacă se afla la miliție de tot tămbălăul nu era nici un pericol să spună că li s-au furat banii şatrei şi că aşa înțeleg ei să-l prindă pe hoț.

Le-a trebuit țiganilor câteva zile să-şi refacă forțele sleite de momentele de nesomn şi stres. Bulibaşa, Boromir Borislov, îi lăsă să se odihnească şi se odihnea şi el căci peste doar câteva zile urmau să plece la drum.

Le va părea rău după Vama satul de care au prins până la urmă drag şi de românii ce le botezase câte un copil celor ce treceau la creştinism. Luau câte ceva din orice loc pe unde treceau şi câte ceva lăsau în loc. În satul frumos dintre munți vor lăsa o amintire despre țigani cum nu au lăsat nicăieri altundeva. Parcă presimțind moartea rădăcinilor şi credințelor indiene ce le purtaseră sute de ani şi sute de kilometri acestea au mai răbufnit încă o dată ca o explozie şi au fascinat ca un foc minunat de artificii de sărbători. Un cântec de lebădă sublim al acasei de departe, un ultim cântec despre trecut şi altă credință, o lecție predată pe viu despre alte valori şi altă cale spre cer. Pentru români ritualul țiganilor a fost o lecție despre faptul că a nu avea credința ta nu e sinonim cu a nu avea nicio credință şi că sub soare e loc pentru toți. Fiecare neam îşi bate cărarea lui spre cer. Lumea, credința şi Dumnezeu ar fi puțin dacă de pe pământ s-ar ridica

un singur glas şi un singur cântec. E loc pentru fiecare cântec şi pentru fiecare plâns. Lacrima neamului meu nu stinge lacrima altui neam. Iubirea nu are limite. Pentru orice mână întinsă spre cer este loc căci mâini întinse spre infinit umbrind alte mâini nu există.

Cale de întors la origini nu exista pentru triburile pornite din Cengar în jurul anului o mie alungate de popoare migratoare de acasă şi nici ei nu mai erau cei ce au plecat. Au cules cuvinte şi obiceiuri de pe unde au trecut, au lăsat amintiri şi datini prin țări cutreierate şi nu mai erau cei ce au plecat de acasă. Oare nu-i destulă atâta rătăcire!? Oare nu e o cale să devii puțin român, dacă tot ai ajuns aici, pentru a avea un viitor mai bun!? Timpul va lămuri care e calea. Acum erau speriați de noile legi şi cei ce şi-au făcut case prin câte un sat pentru a nu uita cine sunt aveau în curtea casei ridicat cortul cu care au cutreierat lumea şi focul nestins. A te dezbrăca de a fi un neam şi a te îmbrăca în a fi altceva nu e sinonim cu a îmbrăca o haină şi nici la fel de uşor. Nu la comandă şi brusc se dezbracă omul de dorul lui de acasă şi se îmbracă cu un suflet de împrumut.

Cât i-o fi luat ciupercii şi algei să învețe să trăiască împreună şi să formeze un nou trup numit lichen, iar vieții în comun specialiştii i-au spus simbioză? Uneori e suficient să priveşti la natură căci ea le-a inventat pe toate înaintea omului.

În acele zile de odihnă de după furtună Boromir Borislov a luat în calcul mai mult ca niciodată posibilitatea ca şi şatra lui să se stabilească undeva şi să-şi facă case. După iarna grea din munți ideea de a deveni vătraşi, cum o mai făcuseră şi alții de-a lungul timpului şi nu forțați de autorități, nu i se mai părea atât de rea, ci o adaptare. Copiilor lor meritau să le fie cald iarna. Cortul nu era o casă pentru clima temperată. Din nou îi încolțea în minte toate planurile ce le făcuse în legătură cu Stelian. Acum că au recuperat banii nimic nu mai stătea în calea nunții lui. După nuntă se vor stabili şi ei la Soleşti şi vor începe să-şi facă vatră acolo. Într-o zi fiul lui va fi bulibaşa întregii aşezări.

Ceva totuşi nu-i dădea pace în legătură cu Stelian. Nu a dat niciodată importanță vorbelor neveste-si că-i ceva în neregulă cu el, dar acum observase şi el asta. Era mereu dus pe gânduri, privea râzând în arama din fundul cazanelor, ofta şi era taciturn. Astea toate putea să le pună pe seama faptului că îi lipsea o femeie, dar faptul că nu s-a apărat dur, scoțându-şi cuțitul de la brâu şi amenințând pe cei ce l-au acuzat de furtul tezaurului în condițiile în care era nevinovat, era un lucru grav. Parcă nu era fiul lui Boromir Borislov. Ceva îi ocupase mintea şi inima şi în afară de acel ceva nimic nu mai avea importanță, nici măcar faptul că era dezonorat în fața şatrei.

... Eu l-am crescut cu credința că nimic nu-i mai important decât asta, nici măcar viața! A trăi fără nume bun în lumea țiganilor e mai rău decât a muri! Trebuie să vorbesc cu el! Mâine plecăm! A stat prea mult fără femeie!...

A anunțat întreaga şatră de hotărârea luată şi toți au început să-şi strângă calabalâcul şi să se pregătească pentru drum. Stelian nu ştia că urmează să plece în zori. Era plecat prin sat cu cazane.

— Stelian, vreau să vorbesc cu tine! i-a poruncit tatăl când l-a văzut.

— Şi eu vreau. Am să-ți spun ceva, dad.

Gândul îi era la Catarina. Trebuia să-i vorbească tatălui lui despre ea. Tocmai a întâlnit-o când se întorcea la şatră. L-a aşteptat ore în şir să se întoarcă din sat şi când l-a văzut şi-a făcut drum prin vecini să-l poată întâlni. Avea în spate boanda bunicii ce îi acoperea şi ascundea burta. În fața lui a desfăcut marginile hainei.

— Ce ne facem cu copilul nostru, Stelian? Ai vorbit cu tatăl tău?

În loc să-i răspundă îi privea pântecul rotund unde se pregătea să devină om puiul lui. Voia să pună mâna şi să-l mângâie, dar nu avea curaj de frica lumii. Ea şi-a strâns boanda în jurul ei.

— Astăzi vorbesc. Urmează să plecăm zilele astea. Vei merge cu mine. Strânge câteva lucruri.

Ea i-a zâmbit plină de fericire şi speranță. Reuşea atât de uşor, cu doar câteva cuvinte, să-i împrăştie neliniştea şi teama ce le simțea tot timpul. I-a atins în fugă mâna pe care el încă mai purta inelul din iarbă.

— Îl mai ai? Al meu s-a rupt.

— Catarina... Catarina... trebuia să ai grijă să nu se rupă.

Felul în care o privea când îi repeta numele o ducea cu sufletul direct în Luminişul Căprioarelor. Vorba lui o culca în iarbă, o făcea să vadă căprioarele atingându-şi botul şi retrăia până la extaz clipa în care degetele ei s-au împletit într-un spasm cu firele de iarbă. Ştia că şi sufletul lui a zburat în pădure după felul în care îi străluceau ochii de cărbune.

— Mai avem puțin şi vom fi toată viața împreună.

— Vorbeşte cu tatăl tău cât de repede poți.

— Ți-am spus că vorbesc astăzi.

S-au despărțit cu greu unul de altul, dar plini de speranță. Mai era puțin şi aveau să fie pentru toată viața împreună. Ea l-a petrecut cu privirea din poarta casei până când s-a pierdut în şatră.

Bulibaşa îşi privea cu îngrijorare fiul. A rămas cu gândurile aiurea după ce i-a spus că vrea să-i vorbească. Zâmbea spre cer sau spre o plăsmuire ce doar el o vedea. Bătrânul părinte a tuşit prefăcut pentru a-şi readuce fiul cu picioarele pe pământ. Acesta, revenind din întâlnirea cu Catarina căci el era încă cu ea şi retrăia clipa când ea i-a atins mâna cu inelul de iarbă, a roşit ruşinat.

— Să vorbim, fiule! Spune tu ce ai de spus mai întâi.

— Nu, dad. Vorbeşte tu primul.

— Mâine în zori plecăm. La Paşti, peste două săptămâni, vom fi la Soleşti. Acolo trebuie să facem nunta ta cu Rabana.

— Nu, dadi, a îngăimat moleşti fiul. Nu pot să mă însor cu ea, a adăugat mai ferm.

Iar se năruiau toate visele şi speranţele lui Boromir. Tot ce clădise cu gândul devenea pulbere. Ce benga era cu Stelian!? O fată mai bună decât Rabana nu exista. În loc să-i poruncească şi să-l facă să se supună voinţei sale voia să înţeleagă ce-i cu el. Ce-i cu nebunia asta? Un fiu de ţigan îşi ascultă întotdeauna tatăl şi se supune judecăţii ţigăneşti.

— De ce nu poţi?

Până şi Boromir s-a mirat cât de blând i-a sunat vocea. Nimic din furia şi furtuna din suflet nu i s-a furişat în voce.

Băiatul, încurajat de blândeţea din voce, a început să vorbească. Tatăl îl asculta uimit şi revedea în faţa ochilor fuga bruscă a băiatului călare spre munţi din vara trecută, zâmbetul misterios aruncat cazanului pe care îl lucra, fuga la Moldoviţa să se scalde căci îi era brusc cald de murea şi realiza ce prost a fost. A pus toate astea pe seama tinereţii şi a sângelui de ţigan nebun după libertate. Şi-a privit fiul zburdând ca un mânz şi l-a lăsat să zburde căci de greu va avea parte toată viaţa şi nu s-a gândit niciodată că e ceva mai grav în spatele zburdălniciei. Boromir nu-i înţelegea starea. El nu a fost niciodată îndrăgostit. S-a însurat la patrusprezece ani cu fata aleasă de părinţii lui şi a fost o alianţă bună pentru tatăl său căsnicia lui. Erau la a treia generaţie de ţigani de când veniseră din stepele Rusiei în România şi îşi făcuseră un renume bun printre ţiganii de aici. Luase fata unui bulibaşă bogat şi renumit, dar nu atât de renumit ca tatăl Rabanei. Vârful scării, capătul ierarhiei avea să-l atingă Stelian, a patra generaţie de când veniseră în România.

Simţea că se sufocă ascultându-şi fiul. Ce-i aia a iubi? Ei nu aveau un astfel de cuvânt în limba lor. Există un termen te khames ce înseamnă a vrea. Uneori înglobează şi sensurile lui a dori şi a iubi, dar îi doar o palidă umbră prin comparaţie cu trăirea românilor când folosesc cuvintele astea.

— O iubesc, dad. Va fugi cu mine. Trebuie să-mi nască copilul în curând.

Stelian şi-a făcut curaj să vorbească căci n-a înţeles că tăcerea tatălui e şoc, nu înţelegere şi încuviinţare. Bătrânul se simţea de parcă cerul se spărsese şi curgea peste el într-un şuvoi nemilos de albastru-gri de piatră şi îl îngropa cu tot cu visele lui.

S-a scuturat şi a aruncat de pe umeri cerul ce îl strivea curgând odată cu vorbele fiului lui. Când a vorbit era iar ţiganul neclintit că a trecut primul prin foc.

— Te vei însura cu Rabana! Vei ajunge cel mai mare bulibaşă din Moldova! Un țigan nu-şi încalcă niciodată cuvântul...

— Eu mi-am dat cuvântul față de Catarina, dadi. Sunt logodit cu ea...

Stelian se ruga deznădăjduit în timp ce vorbea. Neclintirea din ochii tatălui îl îngrozea.

— Taci! Un țigan nu-şi încalcă niciodată cuvântul față de alt țigan. Față de un român nu contează.

— O iubesc. Îmi va naşte copilul. Fie-ți milă, dadi!

— Ascultă bine ce am să-ți spun. Acum sunt bulibaşă nu tatăl tău şi te vei supune judecății mele. Te vei căsători cu Rabana şi îți vei ajuta neamul să o ducă mai bine. Nu mă priveşte că fata e gravidă. O țigancă nu şi-ar fi desfăcut niciodată picioarele înainte...

Stelian a dus furios mâna la brâu unde avea cuțitul, dar săgeata de oțel din privirea tatălui l-a oprit. În loc să sară în apărarea Catarinei a scâncit:

— Nu vreau să mă căsătoresc cu Rabana. Nimeni nu mă poate obliga!

— Dacă nu te căsătoreşti cu ea eşti alungat din şatră la fel ca Volodea. Vei fi un paria. Noi plecăm în zori. Ai timp să te hotărăşti până atunci. Vii cu noi şi devii cel mai mare bulibaşă sau rămâi aici cu Volodea.

În loc de plâns din gât i-a ieşit un scâncet anemic. Când a putut vorbi a fost un țipăt spre cer: Devla, na mai mundar ma!! Apoi a fugit spre apele încă de gheață ale Moldoviței şi aruncându-şi hainele s-a aruncat în valuri să se spele de durere. Lacrimile lui de foc se amestecau cu lacrimile de gheață ale apei. Îi țipa numele ei spre cer: Catarina... Catarina... Zâna mea albă din poveştile bunicii Cara... Ce mă fac, Catarina!?

— Stelian! s-a auzit strigat de pe mal de tatăl lui şi l-a privit cu ură.

— Dacă rămâi cu Volodea n-o să trăieşti prea mult. Doar până în ziua în care tatăl Catarinei va afla că i-ai f.... fata. O să-ți dea afară mațele ca la un miel.

— Nu-i adevărat. O iubeşte mult pe Catarina. O să mă primească să trăiesc cu ei.

— Prostule! Prostule! Prostule! De o mie de ori prostule! țipa de pe mal deznădăjduit Boromir. Tocmai pentru că o iubeşte şi tu – un țigan – ai îndrăznit să o atingi te va omorî! Niciun băiat din sat nu-i de fata lui şi să te vrea pe tine un țigan!?

Bătrânul a plecat de lângă apă. Se simțea ca atunci noaptea când stătea sprijinit de zidul bisericii şi fiul lui călca pe cărbuni.

Stelian nu simțea apa ca gheața. Tot ce ştia e că are două căi în față. O cale e a inimii şi se cheamă Catarina. Cealaltă e a rațiunii şi se cheamă şatra şi viitorul ei plus Rabana. Când a ieşit din apă nu ştia pe ce drum va merge. Părea beat. Şi-a auzit tatăl poruncind:

— Nu aşteptăm până în zori! Strângeți calabalâcul! Când e gata plecăm!

Se grăbea să plece mânat de frică. În orice clipă tatăl Catarinei putea afla adevărul, iar ei trebuiau să fie plecați din fața răzbunării lui. Ajuti-l tu Del! a spus în gând pentru fiul lui.

Seara totul era strâns. Mama lui Stelian plângea. Nu avea curaj să se ducă la fiul ei şi să-l întrebe dacă va merge cu ei. Tolănit pe malul apei, cu calul lângă el, nu voia să vadă ce face restul şatrei. Nu pot pleca! țipa inima lui. Trebuie să plec! țipa creierul lui. S-ar fi rupt în două, partea cu inima să rămână cu Catarina şi partea cu rațiunea, datoria, legea şatrei să plece mai departe.

Înainte de a da semnalul de plecare pentru căruțele cu coviltir înşiruite, țiganca s-a rugat de bulibaşă:

— Du-te şi roagă-l să vină cu noi!

— Eu poruncesc, nu rog, romni!

Spunând asta a țipat tare, încât să audă şi Stelian de pe malul apei țipătul lui, către şatră:

— Să pornim! Nu aprindeți felinarele până la ieşirea din sat!

Căruțele au început să se târâie greu pe drumul de pe marginea apei. Țiganii au ascultat de porunca bulibaşei, deşi n-au înțeles-o, de a urma firul apei la vale şi de-abia la ieşirea din sat să iasă la drumul mare. Plecarea asta pripită şi furişată avea în ea ceva ascuns. Bulibaşa avea un motiv al lui ca satul să nu ştie că pleacă, înțelegeau ei, dar nu era adevărat. Voia ca doar Catarina să nu-i vadă plecând şi disperată să-i spună tatălui ei adevărul. De asta le-a poruncit să nu aprindă felinarele. Se putea vedea din casa de pe deal şirul de luminițe scurgându-se pe malul apei la vale.

A gemut de durere când a văzut că fiul lui nu se clinteşte de pe mal. S-a întors, lovindu-şi calul, spre el. Deşi spusese țigăncii lui că el nu se roagă, ci porunceşte, acum avea să se roage.

— Te rog vino cu noi, fiule! Te va omorî tatăl fetei!

Stelian a tresărit surprins de blândețea din vocea tatălui său. I-a privit ochii plini de lacrimi. Încet lacrimile tăiau şuvoi pe obraji şi se scurgeau pe barbă. Stelian s-a mirat că tatăl lui poate plânge. Nu l-a mai văzut niciodată plângând.

— Te rog, fiule!

Băiatul s-a urcat pe cal. Înainte de a porni la drum a arătat spre deal unde erau ferestrele luminate ale casei Catarinei.

— Plec, dar inima mea rămâne acolo!

A lovit calul şi acesta a pornit nebun la drum. În câteva clipe a depăşit întreaga şatră.

Boromir s-a abținut cu greu să nu fugă după el. Să-l țină de vorbă sau măcar să se întreacă în galopul calului şi în felul acesta să-i arate că îi este alături. Nu avea nicio urmă de îndoială că a luat o hotărâre înțeleaptă şi singura posibilă. Cealaltă era un drum înfundat. Era sfârşitul pentru Stelian. Mergea

ultimul pe cal după şirul de căruțe. Din când în când privea în zare unde din fiul lui se vedea doar un punct alergând spre orizontul în care se îneca soarele asfințind apoi privea cu spaimă în urmă. Nu-i urmărea nimeni. Cerul din sufletul lui a devenit mai senin după ce au ieşit din Vama. Se vor opri în zori la Gura Humorului la târg unde vor vinde ceva cazane, fărașe, găleți, ceaune, potcoave şi caiele apoi la ieşirea din târg vor face popas să se odihnească şi să mănânce. Apoi iar la drum. Destinul lor de sute de ani era să-i înghită drumul sub arşiță de soare sau sub lumină de lună, în vânt de toamnă, ploi de primăvară şi în veri fierbinți; pe drum îşi năşteau copiii şi pe drum se iubeau, între un drum şi altul se căsătoreau şi acestui destin îi închinau cântece. Iubeau această soartă şi erau fericiți. E drept era o fericire un pic şchioapă căci în cântecele lor spuneau: „Țigănie, rai beteag /Nu te uită cui i-eşti drag!”

Catrina, în casa de pe deal, a visat urât şi s-a trezit speriată. A aşteptat să se liniştească lipită cu fața de geamul ce ducea spre şatră, dar pe care nu o vedea în noaptea adâncă. În ultima vreme a avut mereu vise urâte şi întotdeauna îi treceau privind în vale acolo unde era soarta ei. Acum nu se putea linişti. Imaginea ei din vis înotând în sânge nu o putea şterge la fel de uşor ca pe alte imagini. Aproape că îi venea la fel ca în vis să-şi şteargă fața şi să-şi schimbe hainele pătate cu sânge.

Când visezi sânge înseamnă ruşine... ruşine mare... şi-a amintit ea vorbele bunicii ce credea în zburători şi interpreta toate visele. Uneori veneau şi vecinele să-i spună ce au visat şi ea le spunea ce înseamnă.

... Lacrimi, plâns înseamnă bucurie. Şoareci, şobolani înseamnă vrăji. Ouă şi găini tot vrăji. Carne – boală. Cal – soartă. Dacă eşti de măritat calul în vis înseamnă soartă, te măriți...

Acum Catarina nu râdea ca altă dată amintindu-şi cuvintele bunicii în care nu credea. Visul era vis şi atât.

Sânge – ruşine. Eu n-am visat niciodată cal... s-a trezit îngânând cu fața lipită de geam. Ochii i s-au umplut de lacrimi. Tot ce îşi dorea era să plece cât mai repede cu Stelian în lume.

S-a pus iar în pat şi cu greu a adormit, dar înainte de a adormi s-a tot rugat: Dă, Doamne, să visez un cal... un cal negru... În vis nu a venit niciun cal în ciuda rugăminții ei, ci tot sânge.

În zori taică-su a ieşit afară la treburi. Urma să plece cu oile pe munte în acea zi. O va trezi şi pe Catrina să-l ajute când vor pleca de acasă. Întotdeauna mergea cu el când urca oile. Călărea la fel ca un băiat şi iubea oile şi munții. Trebuia să caute pentru ea cât mai curând un cioban la fel ca el cu care Catrina lui să fie fericită. Oricui i-a strecurat câte o vorbă, un fel de a bate şaua să priceapă iapa, că fata lui e frumoasă, că e de măritat, că el are un băiat de însurat, el nu i-a răspuns. Tăcerea lui dădea de înțeles că nu-şi dă fiica după

oricine. În ultima vreme, mai ales iarna asta, nimeni nu i-a mai aruncat vorbe din astea. La crâşmă, cu doar câteva zile în urmă, când era tămbălăul cu ţiganii, cineva i-a spus: Nu-i fata ta de niciun băiat din sat!

El a râs mândru şi nu i-a răspuns, dar acum în timp ce se pregătea de drum cuvintele acelea îl sâcâiau. Nu au fost spuse cu sensul cu care le-a înţeles el. Era ceva ascuns în spatele lor. Nu era o recunoaştere a pretenţiilor lui de la un viitor ginere cum a interpretat el, ci o uşoară urmă de ironie. Acum, că era treaz, nu ameţit de alcool, şi-a amintit de râsul oamenilor din crâşmă. E ceva în neorânduială, dar nu ştiu ce. În schimb lumea ştie. Vorbele acelea, râsul din crâşmă... Ce ştie lumea şi eu nu ştiu?! Trebuie să vorbesc cu soacră-mea!

A intrat în cameră fără a face zgomot şi s-a îndreptat spre bucătărie unde trebăluia soacră-sa. Înainte de a deschide uşa a privit cu drag spre patul unde dormea fiica lui. De dragul ei, deşi a avut o femeie cu care a început să trăiască la câţiva ani după moartea mamei fetei, nu a adus altă femeie în casă. Nu voia mamă vitregă pentru fiica lui. În plus nu putea să nu recunoască atunci când privea în adâncimea de cleştar a sufletului lui că mama Catrinei nu mai este acolo. Era mereu. Nu putea pleca. El nu mai putea iubi pe altcineva ca pe ea. Cealaltă femeie cu care trăia era un surogat, o umbră palidă a femeii pentru care el a părăsit Brodina, satul de sub poala raiului. Se ducea din când în când la ea, dar nici nu s-a gândit să se însoare cu ea şi să o aducă acasă. Acum privind chipul fiicei sale a avut o clipă de regret, de îndoială.

Oare n-ar fi fost mai bine ca fiica mea să fi crescut cu o mamă, chiar şi vitregă!? Dacă i-a lipsit ceva!? Dacă n-a avut cu cine vorbi!? Soacră-mea e mai mult cu visele şi zburătorii ei decât cu oamenii de pe pământ.

A râs amintindu-şi o întâmplare de când avea Catrina vreun an şi jumătate. Mergea în picioare, răscolea tot prin casă, dar nu vorbea. Nicio silabă, niciun cuvânt. Şi el şi soacră-sa se temeau ca fetiţa să nu fie mută. Tocmai atunci a trecut şatra prin sat. Era tot şatra de acum. Trăia pe vreme aceea mama bulibaşei şi era o ţigancă renumită. Ghicea, descânta, ştia leac la toate. Tăcută, faţă de celelalte ţigănci, şi cinstită. Despre ţiganca Cara n-ar fi spus niciodată românii că îţi cere tot de la casă. Se mulţumea doar cu ceea ce îi dădea omul şi voia să-i fie dat din toată inima. Avea un fix al ei; să-i dai din toată inima ceea ce-i dai căci altfel nu avea parte de acel ceva.

— Dă-mi mie ca şi cum ţi-ai da ţie... era o vorbă încâlcită de a ei.

Bunica a chemat-o bucuroasă în casă şi i-a vorbit de necazul cu fetiţa.

Se cunoşteau demult, dinainte de război. Acum avea încredere în ea, dar nu a fost de prima dată aşa. A alungat-o de la poartă, când aceasta a întrebat-o dacă nu cumpără caiele, cuie, făraş, găleată, exact cum făcea mama ei, dar ţiganca nu a băgat-o în seamă.

A luat în mână un bănuț de aur din cosiță şi l-a şlefuit mult între degete. Tânăra femeie o privea neştiind ce să facă. Țiganca la poartă privea adânc în bănuțul acela de aur şi părea că vede ceva.

... Te-ai măritat de curând... Bărbatul o să-ți plece la război... Tu o să rămâi grea înainte de plecarea lui. N-o să moară la război, dar nici înapoi n-o să vină. O să-l ducă cu toți căzuții din luptă undeva unde e frig. Văd case din bârne, pădure deasă de brad şi multă gheață. Frig... frig... frig... îngâna țiganca de parcă simțea frigul de acolo privind în bănuțul fermecat.

— Pleacă de la poartă! a țipat femeia speriată. Nu ți-am cerut să-mi ghiceşti! Nu cred în aiurelile tale!

Țiganca a şlefuit iar bănuțul şi înainte de a închide poarta a şoptit: N-o să se întoarcă niciodată de acolo, moare între ghețuri. Tu o să-l aştepți mult... mult... mult...

Nu o spunea cu răutate. Asta vedea în bănuțul ei de aur.

Femeia nu i-a crezut niciun cuvânt. Aproape le-a uitat. Şi-a amintit de ele când bărbatul i-a plecat la război şi ea a rămas gravidă acasă. Şi-a amintit iar când a aflat că el e prizonier la ruşi şi e dus în Siberia.

Când a trecut iar prin sat şatra cu țiganca ea a fost cea care a rugat-o să-i ghicească. Voia să ştie când va veni bărbatul ei acasă şi dacă e sănătos. Țiganca a privit în bănuțul ei şi a dat din cap a deznădejde.

— Trăieşte. E viu. Nu vine.

— Nu vine acum, dar când?

Țiganca privea bănuțul. Căuta în el un răspuns bun pentru tânăra femeie ce se topea de dor crescându-şi copilul singură.

— Când?...

— Niciodată... a răspuns încet şi chinuit țiganca şi nu a cerut nicio plată.

— Cum niciodată!? a țipat femeia în urma ei şi a urât-o de moarte.

A mai trecut țiganca prin sat după ce a aflat că bărbatul ei a murit în Siberia. Acum fata îi era mare. Iar a privit bănuțul magic ce o făcea să biruie timpul.

— O să se mărite cu un bărbat frumos venit de la munte. O să aibă o fată la fel ca tine...

Aici cuvintele țigăncii s-au oprit. Învățase să nu spună tot ce vede în bănuț. Tot ce îşi dorea era ca bănuțul de aur să mintă sau să se înşele. Să vadă un viitor greşit.

Femeia i-a dat câteva cepe şi vreo doi cartofi. Țiganca nu a cerut mai mult. Ştia că văduna e necăjită şi nici viața n-a fost blândă cu ea. Văduană şi mamă singură înainte de a fi bine măritată...

Nici țiganca nu înțelegea de ce se repetă atâta nefericire în acel loc. Ştia din bănuț că fata femeii va muri după naştere. Era ceva legat de locul pe care e

făcută casa, de înaintaşi, de păcatele lor, dar nici țiganca nu putea spune clar de ce se repetă suferința la fiecare generație.

— Atunci, demult, ai văzut în bănuț că fata mea o să moară şi nu mi-ai spus.

— Am văzut, a răspuns țiganca.

— Spune-mi ce-i cu Catrina, de ce nu vorbeşte?

Țiganca a adus apă neîncepută de la fântână şi a turnat-o într-un clopoțel de argint apoi i-a dat fetei să bea din el ca dintr-un păhărel.

O ținea de mână să poată bea liniştită.

— O să vorbească, nu avea grijă.

Copilul a băut toată apa şi acum se juca cu clopoțelul țigăncii. Țiganca a luat-o în brațe şi s-a aşezat cu ea pe prag.

— E atât de frumoasă!

— Cea mai frumoasă fată de pe pământ, a adăugat cu mândrie bunica apoi s-a dus să aducă nişte brânză şi nişte slănină pentru țigancă.

Înainte de a pleca țiganca a desfăcut cu greu degetele copilului de pe clopoțelul fermecat. Ca să nu plângă că i-l ia se juca cu mânuțele ei şi o lăsa să se joace cu banii ei din păr.

— Şhaore şukar... a şoptit țiganca strângându-i mâinile grăsuțe şi albe. Şhaore Devlikani...

— Ce ai spus?

— Am spus copil frumos. Copil divin. Voiam să spun înger, dar noi nu avem cuvântul ăsta.

Deşi era obosită să mai ghicească – se săturase să-i spună mereu bănuțul ei adevărul; era mai bine de celelalte țigănci ce nu aveau darul ei – nu s-a putut abține să nu arunce o privire în palma copilului ce i-a rămas în mână. În palma ei neagră mâna copilului era o aripă de înger. A tresărit privind liniile palmei apoi a dat drumul mânuței. Era bucuroasă că femeia nu i-a observat gestul. Era sătulă de darul ei blestemat. A plecat spunându-i femeii că fata va vorbi. Pe drum a privit în bănuț. Vedea în el un cal roib fugind prin pădure şi în urma lui un cal negru. Pe calul roib era o fată ca un fulg, pe calul negru era un băiat... Era un băiat...

A aruncat banul din mână căci o frigea. Îşi blestema darul de a vedea viitorul. Ştia cine e băiatul. A ajuns în şatră plângând şi ea nu plângea niciodată. L-a luat pe genunchi pe nepotul ei, pe Stelian, şi a început să-i cânte. I-a privit şi lui palma şi îşi dorea să vadă altceva decât văzuse mai devreme în palma fetei. A privit şi bănuțul.

Vei rămâne fără inimă... Vei trăi fără inimă... O vei lăsa în casa de pe deal unde nimeni nu a fost fericit mai mult decât o clipă. E ceva legat de pământ, de străbuni...

Copilul se juca cu banii ei din păr la fel de nevinovat ca fetița mai devreme.

— Jură că nu vei mai trece niciodată prin Vama! şi-a rugat fiul, dar acesta a spus jur, doar ca să scape de gura ei. Şi ea ştia că totul e în zadar. Bănuțul ei nu s-a înşelat niciodată. Soarta nu a venit niciodată altfel decât cum a văzut ea.

Tatăl Catrinei şi-a amintit acum de acea întâmplare când țiganca i-a dat fetei să bea apă din clopoțel că nu vorbea şi până seara copilul a început să spună mama. Țiganca nu a mai trecut niciodată prin sat de atunci, iar acum când şatra a venit țiganca Cara nu era cu ei, probabil murise, dar dacă ar fi trăit ar fi rugat-o să-i dea iar să bea apă din clopoțelul de argint dacă asta i-ar fi putut da fericire. Au şi țiganii tainele lor: apă din clopoțel pentru copilul ce nu vorbeşte, o bucățică de pâine din traista lor pentru copilul gingaş la mâncare şi apoi mănâncă şi pâine goală sau mămăligă făcută de trei zile, jurământ cu picioarele pe jar şi descântece de prins hoțul.

Gândindu-se la toate astea s-a dus de la uşa bucătăriei spre patul unde dormea fiica lui scăldată în răsăritul ce intra pe fereastră. Voia să o învelească, căci era răcoare în casă apoi avea să se ducă să vorbească cu soacră-sa.

Țipătul ginerelui o făcu pe bunică să scape din mână lemnul ce se pregătea să-l pună pe foc. Venea din camera alăturată unde dormea Catrina şi nu avea nimic omenesc în el. O fiară scosese țipătul ce se lovise de pereți şi de timpanele bătrânei. A deschis speriată uşa.

Ginerele ei îşi ținea în mână fiica ridicând-o de umăr în sus ca pe o cârpă. După țipătul neinteligibil, un răget sinistru în care era amestecată groaza, surpriza, neputința şi durerea, acum urma o întrebare.

— Cine-i?

Bătrâna îşi privea nepoata ce atârna de mâna tatălui său şi nu putea vorbi. Încă plutea între vis şi trezire. Mai era prezent în ea sângele din somn şi la fel de prezent era sentimentul de frică privindu-şi tatăl. Vedea şi ea în sfârşit burta pe care o văzuse taică-su când s-a dus să o învelească şi îi înțelegea țipătul. Au fost atât de orbi amândoi, dar mai ales ea care era femeie. Catrina mai avea puțin şi năştea şi ei n-au văzut absolut nimic până atunci. Faptul că vedeau până la urmă a fost un accident provocat de duioşia ce se stârnise în sufletul tatălui când şi-a privit fiica dormind dezvelită. Era ghemuită şi părea că îi este frig. A vrut doar să o învelească. Întinzându-i plapuma cu dragoste pe trup l-a lovit ca un ciocan realitatea şi a țipat.

— Am întrebat cine-i?

Spera să fie un băiat cât de cât mai acătărea, nu ultimul prăpădit din sat, la care să meargă el şi să-i tragă o muştruluială straşnică şi apoi să-i pună să se cunune repede înainte de naşterea copilului. Fiica lui nu s-ar fi uitat la oricine. Ştia asta sigur. A slăbit strânsoarea mâinii lăsând-o pe pat.

— Spune-mi cine-i fără teamă. Oricine ar fi îl conving să te ia de soție. Dar înainte de asta îl bat de se c... pe el ca să-l învăț minte să nu se mai atingă de fiica mea fără să-i fi dat eu voie.

Vorbea blând. Fiica lui era nevinovată. Vinovat era bărbatul oricine ar fi fost el. Fata s-a mai liniştit ascultându-l cum îi vorbeşte acum. Între timp s-a trezit de-a binelea. Îşi privea bunica ce rămăsese împietrită în pragul bucătăriei.

— Nu aştept toată ziua! Acum vreau să aud cine-i!!

Poruncindu-i i-a prins iar umărul în mână, dar fără a o ridica şi fără a o strânge. La fel ca în voce, în apăsarea mâinii de pe umărul ei era fermitate, poruncă şi hotărâre. Încurajată de cuvintele lui „oricine ar fi" a vorbit.

— E Stelian.

Nici bunica, nici tata nu au auzit şoapta ei. În loc de vorbă a fost doar o umbră de şoaptă.

— E Stelian, a repetat făcând un efort uriaş de voință să poată vorbi.

— Care Stelian? Nu cunosc nici un Stelian!

Fata a ridicat mâna şi a arătat spre luncă, locul unde îşi avea sălaşul şatra.

— E fiul bulibaşei...

Țipătul scos de tatăl ei avea de o mie de ori forța celui ce îl scosese în clipa în care i-a descoperit burta. Fata s-a chircit de frică şi durere în timp ce îi privea ochii. Semănau cu ai unui lup flămând şi turbat. A văzut de câteva ori astfel de ochi în pădure. Era cu tata şi el o apăra întotdeauna de ei. Acum tatăl ei avea ochi roşii, brusc ieşiți din orbite, cu sclipiri de metal în ei şi ea nu i-a mai putut privi.

Tatăl îşi încleşta tot mai nemilos mâna în umărul ei. Nu putea respira şi nici judeca normal de când fata vorbise. Nu putea fi adevărat... Nu fiica lui cu un țigan... Nu!...

Nu-i fata ta de niciun băiat din sat... Râsete înfundate şi cu subânțeles... Amintindu-şi asta acceptă cu greu adevărul şi era un adevăr pe care îl ştia tot satul.

Forța loviturii a făcut-o să zboare din pat. A căzut cu fața în jos icnind tocmai în mijlocul casei. În trup i se împrăştiau aşchii ascuțite de durere.

— Târfa unui țigan... Nu mi-aş fi închipuit asta niciodată!

A lovit-o cu putere în burtă cu piciorul şi ea s-a strâns ghem de durere. Cu mâinile şi-a acoperit burta ca să-şi protejeze copilul.

O frimitură de milă şi de iubire l-a făcut să se oprească. Până atunci nu şi-a mai lovit niciodată copilul.

Bunica plângea în prag prea şocată să poată interveni în vreun fel.

— Te-a obligat, nu-i aşa? a întrebat aplecându-se deasupra fetei. Ți-a fost ruşine să-mi spui?

Numai obligată putea fiica lui, frumoasa lui fiică, să se uite la un țigan...

El mai spera că poate să-l omoare pe țigan pentru ceea ce a făcut şi să-şi spele în felul acesta ruşinea în fața satului.

Ea stătea ghemuită cu fața în jos, nu plângea, doar îşi strângea burta în mâini.

Tatăl a prins-o de păr şi i-a ridicat capul forțând-o să-l privească în ochi. Din nas i se scurgea un firişor de sânge. Un ochi îi era umflat. Tatăl a repetat întrebarea încleştându-şi şi mai tare mâna în păr.

Ea nu putea minți. În plus îi era frică pentru viața lui Stelian. Mai bine să o omoare taică-su pe ea decât să se atingă de noaptea ei dragă...

— Nu m-a obligat. Îl iubesc. Vreau să plec cu el.

În următoarea clipă a crezut că i-a explodat capul, apoi n-a mai văzut nimic. El a lovit-o iar şi iar şi ea de durere a leşinat. Ca prin vis auzea vocea bunicii sale.

— Las-o c-o omori. Las-o, omule!

A ieşit din casă, a luat bârdița de la trunchi şi a început să fugă spre luncă, dar în luncă nu mai era şatra. Un singur cort şi o căruță prăpădită cu coviltir. Un cal păştea lângă ele şi pe holubele căruței stătea un țigan şi îşi fuma absent pipa. Nici nu-l vedea pe omul ce venea ca o furtună spre el.

— Volodea, unde-s țiganii? Unde-i şatra? a țipat către țigan.

Acesta i-a privit ochii injectați cu sânge şi pumnii groşi ce se strângeau spasmodic. I-a văzut şi bârdița de pe braț. Ştia cine-i şi de ce a venit. El era singurul țigan din şatră care ştia de iubirea lui Stelian şi a fetei albe. A dat peste ei din greşeală în Luminişul Căprioarelor când s-a dus în pădure după bureți. Copiii nu l-au văzut şi el s-a retras discret.

— Unde-s? a țipat omul. Nepăsarea țiganului îl turba şi mai tare.

— Au plecat aseară.

O clipă, după ce a vorbit, a aşteptat să fie omorât, dar nu i-a fost frică. Voia să vină sfârşitul. Şi-a dus iar pipa la gură când omul a plecat din fața lui fără a-l lovi.

A muri... a trăi... a fuma... a nu fuma... a suferi... a fi fericit... toate erau una în capul lui şi nu mai contau. Era un mort viu pe care viața nu-l mai putea atinge. Şi omul ce plecase nebun de durere şi de furie din fața lui va ajunge un mort viu când se va termina furia şi durerea.

Tatăl Catrinei nu a intrat în casă ci s-a dus direct în sat. Căuta un client să-şi vândă oile şi să plece în lume.

În casă bunica o ajuta pe Catrina să-şi revină. Fata a deschis ochii, dar i-a închis iar când i-a vorbit bunica.

— Cum ai putut face aşa ceva, copchilă!? Ne-ai distrus şi pe mine şi pe tat-tu. Suntem de râsul satului.

Ignorându-şi acele durerii ce îi înțepau tot corpul, dar mai ales burta, a încercat să se ridice.

— Plec la Stelian. Mă duc la țigani.

A căzut iar pe covor. A început a scânci când a simțit un lichid cald udându-i picioarele.

— Cred că nasc, bunico. Ajută-mă să ajung la Stelian la şatră să nasc acolo, apoi nu te voi mai ruga niciodată nimic.

Bunica avea cele mai amestecate sentimente din viața ei. Iubire, milă, furie, deznădejde, ură – toate puse la un loc. Frica şi ruşinea de gura lumii a lovit-o ca un val uriaş şi a umbrit celelalte sentimente din ea. Tot ce ştia era că trebuie să o ducă pe Catrina la şatră înainte ca satul să se trezească şi să înceapă forfota zilei. Nimeni nu trebuia să ştie nimic. După ce şatra va pleca luând-o cu ea şi pe Catrina cu tot cu copilul ei născut din păcat va spune în sat că fata a plecat de acasă la lucru. I-a găsit taică-su ceva de lucru la Orțişoara, o localitate lângă Timişoara, unde au nişte rude. N-o să creadă satul aşa ceva, căci nu-şi lăsau ei singura fiică pe care o iubeau ca pe ochii din cap să plece de acasă, dar nu contează ce crede, important este să fie plecată din sat şi nimeni să nu afle de copil şi de țigan. Creierul îi lucra febril la planul de a se apăra de lume şi a uitat de femeia chinuită de la picioarele ei. De cele mai multe ori oamenilor le este mai frică de lume decât de Dumnezeu şi luptă mai mult să o mulțumească pe ea decât pe Cel de Sus. E drept că lumea e o judecătoare şi o atoateştiutoare mai aspră decât Demiurgul. Bătrâna cunoştea ea ceva legat de lume căci nu pierduse vremea când a stat de vorbă cu femeile la poartă sau pe drum spre biserică sau venind înapoi de la ea. O părticică din lume era şi ea. Ştia aşa de bine să facă ordine în viața altora şi să judece încât acum ştia exact ce va zice lumea când va afla de Catrina. Va zice ce ar fi zis ea dacă era vorba de altcineva. Da, cunoştea lumea şi acum mai mult decât îşi iubea nepoata trebuia să se apere de lume.

— Bunico, ajută-mă!

Bătrâna a ridicat fata de jos. A cuprins-o de mijloc şi a pornit cu ea spre uşă. Fata şi-a încleştat o mână după gâtul ei. Tot ce îşi dorea era ca bunica să o strângă în brațe şi să-i spună că e în continuare nepoata ei dragă.

— Ne-ai făcut de râsul lumii! Să te încurci cu un țigan!? Trebuia să ascult lumea când îmi spunea că prea te alint şi îți fac toate poftele şi mofturile. De buiacă ai făcut tu asta! Am greşit şi eu şi tat-tu!

Fata nu mai aştepta îmbrățişarea bunicii. Tot ce îşi dorea era să ajungă la şatră. Acolo Stelian va avea grijă de ea. Cortul va fi casa ei. Dansul şi cântecul în jurul focului Paştele şi Crăciunul ei. Va purta bani în păr şi se va îmbrăca cu fuste lungi, înflorate şi crețe. Va asculta de Stelian până la moarte, cum e legea lui, şi el o va ocroti tot până la moarte şi tot după legea lui.

Avea nevoie de ajutorul bunicii ca să ajungă la şatră apoi va uita că are un tată şi o bunică.

Bătrâna o sprijinea din toate puterile căci fata de-abia păşea şi fără sprijinul ei ar fi căzut. Nu era departe până în vale la şatră apoi se spăla pe mâini. Catrina a ales aşa.

Fata a gemut şi s-a prăbuşit în noroiul drumului la primul pas făcut în drum şi bătrâna n-a putut-o susține. Din felul cum plângea stând în genunchi în noroi bătrâna înțelegea că nu plânge de durerea naşterii cum crezuse. Era şi altceva. Un fel de cădere în gol, de sfărâmare a ultimei speranțe a fost căderea ei în genunchi şi plânsul ce a urmat. N-a căzut că nu a mai putut păşi, ci a căzut că n-a mai vrut să meargă. A privit şi bunica în vale unde ochii Catrinei rămăseseră înfipți din clipa când a ieşit în drum. Fata s-a prăbuşit şi nu a mai mers pentru că nu mai avea spre ce să meargă. Şatra plecase. Stelian o minținse. Privea spre locul gol unde cândva a văzut focuri şi dans. Ochi de cărbune, roşu aprins şi stacojiu... gol era şi locul din inima ei, dar un gol imens în care ar fi încăput toți sorii universului şi tot nu l-ar fi umplut căci atâta gol rămâne într-un suflet când moare iubirea şi speranța.

Privirea i-a căzut pe cămaşa de noapte udă şi pătată de sânge. Partea de jos era amestecată cu noroi. Atât mai rămăsese din roşu aprins şi stacojiu, din iubirea şi speranța din ea, din copila îndrăgostită şi femeia iubită, doar nişte pete pe cămaşa de noapte.

Ca pe o legumă cineva a pus-o într-o căruță şi a dus-o la dispensar. Bunica nu a venit cu ea, dar nu-i păsa. După ce l-a pierdut pe Stelian nimic nu mai putea pierde. Voia să înțeleagă un lucru mai mult decât orice pe lume: Unde a greşit!? Să fi fost iubirea o greşeală!? Rânduiala lumii...!?

Şatra a poposit la ieşirea din Gura Humorului pe un şes înainte de a intra în Capul Codrului. La târg au vândut marfă şi şi-au cumpărat mâncare. Țiganii tăiau mieii cumpărați din târg, iar țigăncile adunau crengi pentru foc. Bulibaşa era mereu cu ochii pe Stelian ce nu putea sta într-un loc. Umbla bezmetic pe câmpurile din jur şi părea că îl apasă cerul. Nu a mai schimbat nicio vorbă cu tatăl lui de la plecarea din Vama. Îşi chinuia calul alergând ba înainte ba înapoi pe drum în căutarea liniştii şi negăsind-o şi mai tare alerga. Simțea un foc arzând în el şi nu ştia cu ce să-l stingă. Voia să adoarmă şi să nu mai simtă nimic şi mai târziu să se trezească fără senzația sfâşietoare de rupt în două.

Boromir a tresărit când l-a văzut îndreptându-se în galop spre el. În sfârşit îmi va vorbi, şi-a spus bătrânul ferindu-se din fața calului ce de atâta alergat părea că nu mai poate fi bine strunit.

Ajuns lângă tatăl său Stelian a tras brusc de hățuri şi calul a rupt aerul cu copitele din față sărind în sus atât de bruscă a fost oprirea. S-a dat jos de pe cal şi taică-su studiindu-l a înțeles din ochii grei de tristețe, din buzele strânse ce

deveniseră o tăietură, din chipul întreg ce se maturizase şi devenise într-o noapte şi o bucată de zi bărbat la fel de hotărât şi neclintit ca el, că de data asta indiferent ce va spune copilul lui ajuns brusc matur nu-l va asculta. A venit la el doar să-i comunice ceva, nu să-şi ceară voie şi nici să se roage. A primit în suflet ca o tăietură de cuțit cuvintele spuse de Stelian.

— Mă duc înapoi.

Boromir nu avea putere să vorbească şi în plus înfățişarea lui Stelian îi spunea că-i totul în zadar. Nimic nu-l putea opri.

— Vreau să o mai văd o singură dată. Să-i spun de ce am părăsit-o. Să înțeleagă, dacă poate, care sunt legile noastre pe care le-am nesocotit. Nu pot pleca fără să o mai văd o dată.

În locul bărbatului ce a vorbit a rămas un nor de colb stârnit de calul pornit înapoi.

Mama lui Stelian plângea. Boromir nu putea plânge. Şi el avea numai fete şi un singur băiat, iar băiatul lui ce era răspunzător pentru viitorul şatrei s-a întors să-şi întâlnească soarta.

Nu-l puteam opri. Nu aveam ce face. O, Devla! Ajuti-l to Del! Fă-l să se întoarcă înapoi viu. Să nu-l omoare tatăl Catarinei... se ruga disperat bătrânul şi nu mai vedea nimic în jur.

Se însera când Stelian a ajuns în Vama. Calul era tot ud şi tremura carnea pe el de atâta galop. Nu ştia cum să dea de Catarina şi nici la poarta ei nu se putea duce. S-a dus la Volodea, la țiganul pe care taică-su îl judecase şi îl condamnase la a nu mai fi țigan. Cum nici românii nu se grăbeau să-l facă român, acum era un fel de nimeni uitat în luncă ce îşi prăjea doi peştişori prinşi cu greu din Moldovița. L-a privit pe Stelian şi a continuat să-şi învârtă mâncarea pe jar.

Dacă tot a venit înapoi, să vorbească ce are de vorbit, eu n-am ce-l întreba, şi-a spus Volodea.

— Te rog mergi până în deal la casa...

— Ştiu care casă. Ştiu şi de ce. Dar degeaba mă duc.

Țiganul nu-şi lua privirea de la peştii lui de pe jar. Vorbea cu nepăsare. Era un fel de indiferență în făptura sa căreia învățații îi spun înțelepciune. Nimic nu are importanță... totul are importanță... Doare... doare tare... dar tot ce doare trece şi atunci de ce să te mai doară... Plângi... mă bucur că plângi... Unele lecții se învață doar plângând... – era o parte a acestei înțelepciuni.

— De ce degeaba!?

Țiganul a lăsat baltă peştii speriat de disperarea din vocea tânărului. Ar fi putu să se răzbune, dar nu o făcea. În adâncul sufletului mai era încă țigan şi respecta legile țigăniei: tatăl lui Stelian l-a judecat drept. Dur, nemilos, neclintit,

dar drept. Mai ştia că i-ar fi aplicat aceeaşi judecată şi propriului fiu dacă ar fi fost cazul.

— Rakli parni kărăs şhaore.

— Ce copil? Când?

— Azi dimineață. A dus-o un vecin la dispensar cu căruța. Taică-su te-a căutat, a spus Volodea pe țigăneşte.

Stelian a plecat fără a-i mulțumi.

— Copil nebun! Bine că a plecat taică-su cu oile la munte şi nu-i în sat.

Tatăl Catrinei a plecat cu oile pe munte după ce a dat veste în sat că îşi vinde stâna cu totul, dar până îşi găsea un cumpărător trebuia să le urce pe munte. Nu mai avea mâncare acasă pentru ele şi în plus voia să fugă cât mai repede din sat. Să nu se mai întâlnească cu oamenii şi să nu mai trebuiască să vorbească cu nimeni.

— Nu are ce căuta în casa mea! De azi înainte nu mai am fiică! a spus către soacră-sa înainte de a scoate oile, apoi a plecat fără a şti ce-i cu Catrina.

Nici bătrâna nu mai ştia nimic de ea din clipa când a pus-o în căruță. O parte din ea s-ar fi dus la dispensar să vadă dacă a născut şi dacă îi este bine, iar o altă parte era supărată pe ea şi speriată de lume şi cum partea aceasta era mai mare a sfârşit prin a nu se duce şi a-şi plânge amarul între cei patru pereți ai bucătăriei.

... Ce ruşine! Ce necaz! Niciodată nu m-am gândit că se va încurca cu un țigan!

Ce să-i faci dacă în mintea ei încăpea tălmăcirea tuturor viselor, poveşti cu zburători, dar o poveste în care zburătorul putea fi țigan nu a încăput niciodată.

Stelian a ajuns la dispensar şi a intrat în salonul în care era Catarina lui şi încă o femeie. A vrut să-l oprească asistenta de serviciu, dar a ferit-o din cale şi a mers înainte. O moleşeală l-a cuprins văzând ghemotocul negru de lângă Catarina apoi i s-au umplut ochii de lacrimi când a privit chipul adormit al mamei. Un obraz era vânăt. Un arc ciudat vinețiu se întindea pe sub ochi până la baza nasului. Era obosită şi îmbătrânită. Era altă ființă decât cea pe care o întâlnise el în drum şi i-a arătat burta rotundă. Niciodată până în acea zi nu a ştiut ce înseamnă să te simți vinovat şi cum e sufletul când simte asta. Ar fi făcut orice să poată da timpul înapoi, să şteargă durerea, petele vinețiii, oboseala şi brusca îmbătrânire de pe chipul Catarinei şi ea să redevină gajo şukar... crinul lui alb... şi el să scape de sentimentul devastator al vinovăției.

Alergând nebun cu calul a simțit numai durerea lui şi i s-a părut insuportabilă, dar acum privind-o pe ea descoperea că a îndura durerea ei e pedeapsa de nesuportat.

Să mă fi durut doar pe mine! Nu m-am gândit ce îți fac ție, gajo devlikani! N-am vrut să-ți fac rău. N-am ştiut că nu există cale pentru noi când te-am iubit.

N-am ştiut că voi fi obligat să respect legile făcute de alții şi că acele legi sunt mai tari decât jurămintele mele! se justifica privindu-i chipul pe care îşi pusese pecetea chinul. Pe petalele crinului lui alb îşi depusese sărutul vestejirii suferința.

— Ieşi afară! Nu ai voie aici! auzea vocea asistentei venind de undeva de departe şi pătrunzând prin negura de vinovăție ce era acum toată ființa sa.

Catrina a deschis ochii, trezită de vocea asistentei. L-a văzut şi de pe chipul ei a zburat chinul. Speranța, bucuria, fericirea îi înfloreau fața în timp ce vorbea.

— Ai venit după mine! Ştiam că o să vii! Nu se putea ca tu să mă minți! Tata m-a bătut! Uite – arătă ea fața lovită. Avem o fetiță. Seamănă cu tine. Ştiam că ai vrut băiat, dar asta a ieşit. Următorul o să fie băiat. Îți promit! Dar nu îl facem prea curând. Am născut tare greu. Moaşa mi-a spus târfa țiganului.

Vorbea repede. Voia ca el să ştie tot. Să o mângâie. Să-i fie alături. Să o ia cu el în lumea lui în care era loc şi pentru ea, căci în lumea ei a murit când s-a aflat că a trăit cu un țigan.

Stelian o privea cu groază. Nu putea vorbi. Iubind a distrus tot ce a iubit mai mult pe lume. Nu va mai iubi pe nimeni ca pe ea. O iubea, dar nu o putea lua cu el. Nici în lumea lui nu era loc pentru ea. Pedeapsa supremă era că el cu gura lui trebuia să-i spună asta. Să o privească în timp ce îi spunea că nu a putut rupe logodna cu cealaltă fată, că nu e aşa de simplu în lumea țiganilor să faci asta, că trebuie să respecte legile impuse de şatră. Dacă ar fi fost creştin şi ar fi avut de ales între a fi la judecata de apoi sau în fața Catarinei atunci, ar fi ales bucuros judecata de apoi! Era cel mai greu lucru din lume ce trebuia să facă el acum.

Privindu-i ochii plecați, vorbăria ei s-a oprit. Peste fericire şi speranță a trecut ca o umbră îndoiala. Atingând cuvintele cu teamă, de parcă ar fi fost cărbuni aprinşi, a îndrăznit să adauge:

— De ce taci?

Oricât încerca să vorbească niciun cuvânt nu putea ieşi din gura bărbatului. Se temea să nu strivească tot ce iubeşte mai mult pe lume.

— Nu mă iei cu tine!? De asta taci!? Nu vrei să mă iei!?

Cuvintele ei deveneau din ce în ce mai ascuțite.

— De ce, Stelian?

El a început să-i explice cu ochii plecați despre legile şatrei. Putea vorbi dacă nu o privea.

Ea ascultându-l devenea din ce în ce mai lividă. Murea de pe chipul ei speranța. Nu-l mai cunoştea pe cel ce-i vorbea. O înconjura din toate părțile o ceață cenuşie. Nu mai înțelegea niciun cuvânt. Tot ce ştie era că el nu a venit să o ia.

A auzit un cuvânt ce a smuls-o din ceața ce o înconjura din toate părțile şi a tresărit.

— Iartă-mă, gajo devlikani… se ruga cineva de ea. Cunoştea vocea aceea. I-a fost dragă cândva demult. Chiar a zâmbit amar realizând că nu-i mai spune romni, ci gajo.

A făcut un efort supraomenesc să se smulgă cu totul din ceață şi să-i răspundă. Era vital să dea acel răspuns apoi fie ce o fi. Ceața… pustiul… golul… orice numai să o cuprindă în brațe şi să o țină strâns aşa cum ar fi vrut să o țină Stelian aflând că i-a născut copilul.

— Niciodată! Niciodată!

Ochii ei se înfigeau ca nişte săgeți otrăvite în ochii lui în timp ce pronunțau cuvântul, dar nu era doar un cuvânt. Era o condamnare cu care va trebui să trăiască toată viața. Nimic şi nimeni nu-i va şterge sentimentul de vinovăție şi amintirea ochilor ei din acea clipă.

A ieşit împleticindu-se din salon.

— E copilul meu. Vreau să-l recunosc. Vreau să-mi poarte numele, i-a spus asistentei. O fetiță pe care să o cheme Stela Borislov.

Copilul dormea liniştit lângă mamă neavând habar că-i rodul întâlnirii a două lumi şi că ea nu va avea loc în niciuna din aceste lumi. Va purta în vene sânge de huțancă mândră de la Brodina, din satul de la poala raiului, amestecat cu sânge de țigan neînduplecat ce jură cu picioarele pe foc şi care şi-a purtat veşnicia mereu pe drum, dar nici un sânge nu o va recunoaşte şi va rătăci chinuită prin viață până când va găsi singură izvorul din care se trage.

Țiganul Volodea şi-a terminat povestea. Noaptea şi-a întins perdeaua de stele şi liniştea nopții făcea mai clară muzica Moldoviței ce curgea în apropierea casei.

Musafirii lui îşi țineau capul în mâini. Toți aşteptau, chiar şi țiganul Volodea, ca Stela să spună ceva, dar ea nu putea vorbi. Catarina, Stelian Borislov, Boromir, bătrâna Cara n-au plecat cu povestea ci au rămas în sufletul ei. Era ca şi cum au fost mereu acolo, doar că ea nu a ştiut ce poartă în suflet. Se regăsea în Catarina, dar mai mult în Borislovi. Recunoştea din poveste ce din ea se trage de la ei.

— Mama ce a făcut? Ce s-a întâmplat mai departe?

Preotul şi soția sa au fost fericiți că ea nu plânge. Era doar curioasă. Însetată de a şti cât mai multe despre neamul ei. A găsit izvorul şi trebuia să bea pe săturate. La cât de sete i-a fost…

— Ciobanul a vândut oile şi a plecat din sat. Bunică-ta a murit şi ea la câțiva ani după aceea.

— Dar Catarina!? Mama!? a țipat Stela nerăbdătoare.

Mama era cea mai importantă şi cea mai dragă ființă a poveştii. Voia despre ea să afle cât mai mult. Rostise în sfârşit cuvântul mama şi o făcuse inconştient şi fără durere.

— Catarina a plecat din sat. Bunică-sa nu a vrut să o primească acasă cu copilul. Mult timp nu s-a mai ştiut nimic de ea. După câțiva ani a venit în sat un om ce fusese la băiat la Bucureşti şi la întoarcere spunea o poveste despre Catarina.

... Cât a stat în Bucureşti şi-a plimbat nepoții prin parc. Într-o zi a mers cu ei la circ. Acolo a văzut elefanți, lei, maimuțe şi acrobați, dar cel mai mult i-a plăcut dresura de cai. O fată blondă pe un cal roib alerga mânând încă trei cai negri în jurul unui foc. În timp ce ea sărea de pe un cal pe altul sau atârna din şa cu capul spânzurat până la pământ întregul circ era plin de o muzică țigănească îndrăcită. Fata nu zâmbea când i se termina numărul şi nu se bucura când primea aplauze frenetice. Nu simțea nimic. Viața ei din care a murit iubirea şi n-a încăput copilul conceput cu un țigan, soarta ei de a rămâne răstignită între două lumi şi a nu fi a niciuneia a devenit un număr la circ şi cât ținea numărul retrăia fuga ei prin păduri pe un cal roib în căutarea iubirii pierdute. N-o găsea niciodată şi retrăia căutarea la următorul spectacol. „Catarina – stăpâna cailor" – a citit omul pe afişul de la circ şi şi-a dat seama cine e fata. Cu vreo doi-trei ani înainte de revoluție s-a întors în sat. Era bolnavă de cancer. A stat în casa bunicii, ce acum era părăsită, şi a aşteptat să moară. Nu a făcut tratament. Lumea îi spunea şi acum târfa țiganului, dar ei nu-i păsa. Şi în sat era tot ca la circ. Nu voia aplauze şi nici să zâmbească, dar nici să arate că-i rănită nu făcea. Au judecat-o aspru babele că nu a vrut să se spovedească şi să se împărtăşească înainte de a muri. Să se căiască pentru că a păcătuit şi să se împace cu Dumnezeu.

— Nu vreau să mă împac cu El. Sunt supărată pe El. Vreau să plec aşa în cer. Pe de altă parte nu am păcătuit şi nu mă căiesc. A iubi înseamnă a păcătui!? Nu eu mi-am pus în piept inima ce poate iubi ci altcineva m-a croit aşa. Dacă mă făceam eu mă făceam fără inimă la câtă durere am îndurat în viața asta din cauza inimii, i-a spus unei bătrâne ce venea în fiecare zi pe la ea şi o bătea la cap cu iadul şi focul veşnic.

Un surâs a înflorit pe chipul preotului. Stela, deşi îndurerată de sfârşitul poveştii, i-a observat surâsul şi a înțeles ce-i cu el.

— Semăn cu mama. Am moştenit de la ea supărarea pe Dumnezeu. La asta v-ați gândit, nu-i aşa?

Preotul a dat din cap.

— Să mergem la o pensiune să ne cazăm. Vom mai veni şi mâine să auzim poveşti.

— Ai dreptate, Elena. E târziu.

— Eu nu vreau să plec. Nu mă pot dezlipi de locul unde cândva au fost părinții mei. Uite arțarii după care a stat ascunsă mama când l-a văzut prima dată pe tata dansând. Acolo trebuie să fi fost focul şi în jurul lui şatra. Acolo, pe deal, e casa mamei. E minunat să am toate astea. Doare, dar e minunat. Ştiu de unde vin. Ştiu cine sunt.

— Să mergem, draga mea. Vom veni şi mâine.

Preuteasa a cuprins umerii Stelei şi au mers împreună spre maşină. Țiganul Volodea îi conducea. Stela i-a întins bătrânului nişte alimente ce le avea în maşină. Erau puține. Mâine îi va aduce mai multe. În loc de mulțumesc țiganul i-a spus:

— Semeni atât de mult cu tatăl tău!

Fata s-a întors spre el şi i-a sărutat obrajii. Nu ştia ce să facă altceva mai bun pentru darul ce l-a primit de la el. El, țiganul Volodea, alungat din lumea lui şi neprimit prea uşor în altă lume trăise uitat de timp în aşteptarea zilei în care va veni la el o fată născută din lumea ce l-a alungat pe el îngemănată cu lumea ce l-a primit până la urmă pe el, să-şi caute rădăcinile. Cine era mai bun decât el să-i vorbească despre întâlnirea dintre lumi şi războiul dintre ele, pacea lor şi punțile de netrecut!? Nimeni. El era cel mai bun să vorbească despre ceea ce a trăit cu toată ființa sa. El, țiganul alungat din şatră de Boromir Borislov, a primit-o înapoi printre țigani pe nepoata lui Boromir. O nepoată la fel de condamnată ca el şi tot de Boromir. Un bulibaşă neclintit ce a respectat legile şatrei mai presus de orice.

Stela s-a trezit confuză. Nu ştia unde se află. Frânturi de poveste şi amintiri din visele nopții erau încă prezente. A privit pereții camerei de culoare roz spre portocaliu pe care nu-i observase astănoapte când a ajuns la pensiune. Perdelele grele din catifea de aceeaşi culoare ca şi pereții acopereau fereastra. Aşternuturile şi mocheta erau în culori alb şi verde. Patul, noptierele, fotoliile – în aceleaşi culori. Rama tabloului de pe perete ce închipuia o cascadă era tot verde. Amestecul de portocaliu, alb şi verde era şocant, dar nu neplăcut. Văzuse aşa ceva doar în reviste. S-a întins în pat şi apoi s-a ridicat şi s-a dus la fereastră şi a ferit perdeaua groasă lăsând să o inunde lumina amiezii ca un şuvoi. A deschis geamul şi a respirat adânc. Din fața ferestrei ei începea pădurea. Mai întâi cea de foioase fag, arțar, stejar, paltin şi rar de tot câte un mesteacăn cu coajă de argint sclipind în lumină.

Suntem la începutul lui septembrie. Uite câte o frunză arămie pe ici-colo… Zicându-şi asta s-a uitat în sus spre vârful muntelui unde falnică, nesperiată de frig şi de toamnă se înfigea verde în cer pădurea de conifere.

Trebuie să văd Luminişul Căprioarelor, trebuie să văd mormântul mamei, trebuie să văd casa mamei şi locul unde a stat şatra. trebuie să calc cu piciorul meu acele locuri.

A alergat spre baie şi şi-a aruncat pijamaua de pe ea înainte de a ajunge acolo. Nu a mai admirat verdele şi albul băii ci a intrat direct sub duş.

De ce nu pot plânge!? De ce suport atât de uşor povestea!? De ce simt iubire şi milă pentru mama şi tata!? Am crezut că-i urăsc şi că nu-i voi putea înțelege niciodată şi nici ierta... Eram în aer, eram de niciunde sau de oriunde înainte de a şti ceva de ei. Acum simt că am devenit copac. Am rădăcină, am tulpină, am trecut, gândea în timp ce apa duşului curgea peste ea.

Putea fi lumea mai bună şi mai înțelegătoare cu mama şi cu tata!?

A renunțat la întrebare amintindu-şi cu câtă plăcere batjocorea la cămin pe colegele ei ce erau țigănci. Neştiind că şi ea este țigancă le spunea lor țigancă borâtă, dos de ceaun şi multe alte porecle mult mai urâte.

Părintele m-a învățat ce înseamnă toleranța, dar nu numai el. Şi Mariana era aşa. Ea nu jignea pe nimeni şi accepta pe toți din jurul ei. Toți o iubeau pentru că era aşa. Pe mine nu...

O undă de amărăciune i-a umplut inima la capătul gândului, dar s-a liniştit singură: lumea e ca o oglindă, ne arată chipul pe care i-l arătăm. Dar lui Iisus i-a arătat lumea chipul pe care îl oglindea El în ea!? s-a întrebat şi apoi s-a cutremurat. Când un chip prea frumos se oglindeşte în lume, ea se sperie văzându-şi urâțenia prin comparație cu chipul şi atunci sacrifică chipul frumos.

— Stela! Stela, te-ai trezit? A auzit vocea doamnei Elena la uşă. E amiază. Hai să mănânci.

Fata a deschis uşa şi fără niciun cuvânt a strâns-o în brațe. Aşa a simțit. Femeia a strâns-o şi ea la piept. Era ceva special ca Stela să se lipească de cineva, să accepte să fie mângâiată. Ea nu suporta atingerile.

— Eşti frumoasă.

Mâna femeii i-a mângâiat pletele şi fața.

— Nu sunt frumoasă. Semăn cu tata. Aş fi fost frumoasă dacă semănam cu mama.

Vorbind şi-a ascuns capul la pieptul doamnei iar. Preuteasa se bucura că vorbeşte cu seninătate şi dragoste despre părinții ei. Nu părea supărată când spunea că seamănă cu tata, ci împlinită că se identifică cu cineva, este a cuiva.

— Nu vă deranjează că sunt țigancă? Mă mai vreți şi dumneavoastră şi părintele Ioan?

— Ai ochi, ai mâini, ai gură, ai creier. Plângi, râzi, te revolți, înveți, mănânci, gândeşti. Eşti om, Stela, nu țigancă! În primul rând om la fel ca mine şi ca părintele Ioan!

Stela iar s-a topit la pieptul ei.

— Gata, gata cu alintatul! Hai la masă!

Vocea doamnei Elena era voit dură, dar dincolo de duritate a simțit un junghi de durere în inimă, încă înainte de a rosti vorbele. Ce n-ar fi dat ca Andrei

al ei să se cuibărească măcar o dată în viață la pieptul ei şi să cerşească iubire la fel ca Stela. El era mai mult legumă, decât om. Primea îngrijirea ei, hrana şi hainele, dar nu a putut întinde niciodată mâinile spre ea.

— Să mergem.

Holul pensiunii era tot portocaliu, dar o nuanță mai deschisă decât în camere, iar gresia era verde. Scările lucrate din lemn aveau sclipiri de diamant atât era de finisat şi lăcuit lemnul. Stela coborând nu s-a putut opri să nu mângâie balustradele.

Gazda le-a servit borş de găină, mămăligă cu friptură de porc şi brânză, iar ca desert tort cu spumă de căpşuni.

— Pentru seară aveți vreo preferință specială?

— Nu. Orice pregătiți e bun. Masa aceasta a fost excelentă. Mulțumim.

Încântat de vorbele preotului patronul pensiunii a adăugat:

— Soția mea găteşte foarte bine. E o gospodină clasa întâi. Am să o pun să facă pentru seară păstrăv cu smântână.

— N-am mâncat niciodată!

— Atunci o să fie o surpriză, domnişoară, s-a adresat gazda Stelei.

Au mulțumit cu toții pentru masă şi s-au pregătit de plecare. Înainte de a ieşi pe uşă Stela i-a şoptit ceva la ureche preotului.

— Spune-i tu, domnului Marcu, i-a răspuns preotul la şoaptele ei şi a făcut un semn cu mâna spre gazda lor.

Fata nu avea curaj să-i ceară nimic. Singurii oameni cu care comunica uşor şi cărora le cerea câte ceva erau cei ce au cules-o din drum.

— Ce vrea? Ce să-mi spună?

Gazda era nelămurită. Nu ştia ce vrea fata.

Văzând că preotul nu vorbeşte în locul ei a trebuit să-şi facă curaj şi să-i spună ce vrea.

— Vreau să duc cuiva să mănânce ce am mâncat şi noi. Vă plătesc.

— Bineînțeles. Vă împachetăm imediat. Nu trebuia să vă fie ruşine să spuneți.

Omul a dispărut în bucătărie de unde s-a întors, după câteva momente, cu o sacoşă.

— Am pus de toate. Borşul e fierbinte şi e într-un borcan bine închis. Şi mămăliguța e fierbinte.

— Mulțumesc. Ați pus şi tort?

— Nu. Imediat vă aduc.

După ce a primit şi tortul fata a plecat mulțumită spre maşină. Voia să ajungă cu mâncarea caldă la țiganul Volodea, la ultimul supraviețuitor al neamului ei din partea tatălui ei, ce i-a dat trecutul şi amintirile înapoi.

De la un magazin a cumpărat ulei, zahăr, făină şi multe alte alimente ce trebuiesc unui om. Voia să facă o bucurie omului ce i-a întregit sufletul.

Țiganul a mâncat tăcut. O tot privea pe Stela între o îmbucătură şi alta. Părintele Ioan şi doamna Elena au plecat să se plimbe pe malul apei şi au lăsat-o singură cu Volodea.

— Bodaproste, a spus țiganul când a terminat de mâncat.

— Să fie de sufletul părinților mei, s-a trezit Stela spunând apoi s-a mirat şi ea de propriile cuvinte. Ieri nu avea părinți şi azi le dădea mâncare de pomană.

— A maică-ti, copchilă. Tat-tu trăieşte.

Fata s-a simțit scuturată de un frison.

— De sufletul mamei, atunci. De unde ştii că tata trăieşte? A fost pe aici?

— De atunci nu a mai fost niciodată. Au trecut alți țigani şi eu am întrebat de ai mei.

Vocea i-a tremurat a lacrimă şi ochii i s-au umezit pronunțând cuvintele „ai mei" semn că după zeci de ani de stat singur alungat din şatră el încă se mai simțea ca făcând parte din ea. Când a vorbit iar nu i-a mai tremurat vocea. Erau doar vorbe liniştite din care sufletul s-a retras în ape adânci.

— Am aflat că Boromir a murit de vreo zece ani. Acum e Stelian bulibaşă şi e mai renumit ca tat-su. Țiganii spuneau că Boromir şi fiu-su nu-şi vorbeau aproape de loc.

— Are copii? E căsătorit?

Neluând în seamă întrebările repezite ale Stelei bătrânul şi-a continuat povestea.

— E tare bogat. A sporit mereu averea lui şi a şatrei. Țiganii care au trecut pe aici spun că poartă şi acum pe deget închis într-un inel de aur un fir de iarbă şi tot ei spun că-i un talisman, o făcătură de-a renumitei țigănci Cara acel fir de iarbă, ca să-i meargă bine şi să-şi sporească averea, dar eu ştiu adevărul. Firul acela de iarbă măcinat de timp e tot ce i-a mai rămas de la Catarina. Are copii mulți cu Rabana şi a fost scandal în lumea țiganilor când n-a vrut să-şi logodească copiii încă de mici, dar el nu s-a dat bătut şi a făcut altă lege pentru copiii lui. A refuzat orice propunere de încuscrire oricât de avantajoasă era şi pentru fetele şi pentru băieții lui. Copiii mei vor alege! Pentru ei va exista şi „te iubis" nu numai „te khames"! Tot scandal a fost când şi-a trimis copiii la şcoală. Acum are copii elevi la şcoala de muzică. Unii dansează. Țiganii spun că e un om ciudat, chinuit. Alții îi spun de-a dreptul nebun, dar eu ştiu că nu-i nebun. Nu s-a vindecat de ce i s-a întâmplat în tinerețe. Tot ce face e ca să se vindece de Catarina.

O lacrimă se prelingea tristă pe fața Stelei şi nu era pentru mama, ci pentru tata. Un tată ce nu s-a putut vindeca de ultimul cuvânt aruncat de Catarina „Niciodată!" şi nici de privirea ei de atunci şi ca să poată trăi a luptat să

schimbe lumea copiilor lui ca să nu trăiască niciodată ce a trăit el. Lacrima s-a scurs până pe buzele Stelei şi ea i-a simțit gustul sărat. După acea primă lacrimă a urmat un şuvoi. Poate tata a vrut să schimbe lumea şi în amintirea acelui boț de carne, rămas uitat şi răstignit între două lumi şi a niciuneia, de lângă Catarina. Poate tata vrea să schimbe lumea şi pentru mine, pentru copilul lui sacrificat, gândea Stela şi îşi bea lacrimile din ce în ce mai multe şi mai sărate.

— După revoluție a primit aurul confiscat de comuniști şi a devenit şi mai bogat. Într-o zi m-am dus la televizor la un vecin – Mă împac bine cu el. Îi fac treburile pe lângă casă când el nu mai dovedeşte. – şi l-am văzut pe Stelian. E mai bătrân. Uşor cărunt la tâmple, dar era el. A înființat un partid al romilor şi luptă pentru drepturile lor. Vrea ca țiganii să înțeleagă că trebuie să-şi dea copiii la şcoală oricât de greu le-ar fi. Ştii ce a spus la televizor?

— Ce? a întrebat Stela.

— Eu nu am fost nicio zi la şcoală. Sunt analfabet. Am învățat să scriu şi să citesc de la copiii mei. Asta a spus.

— Am un tată tare special. Poate într-o zi îl voi cunoaşte.

— Poate, a răspuns bătrânul.

— Vreau să merg pe munte în Luminişul Căprioarelor. Unde e acel loc?

Volodea a arătat cu mâna. Era muntele din spatele pensiunii unde şi-au petrecut noaptea.

— Merg cu tine.

— Puteți? Nu vă este greu?

Bătrânul a plecat să-şi aducă iapa de la păscut fără a-i răspunde. Ce întrebare era asta?! Sigur că putea.

Stela s-a dus pe malul apei la părinții ei de suflet.

— E frumos aici. Uite ce dealuri! Uite câtă floare multicoloră şi ce mireasmă în aer!

— Pare că timpul curge mai încet. Ai timp să te opreşti şi să priveşti. La oraş, printre blocuri şi claxoane de maşini, viața pare o fugă năucă. Aici viața nu se grăbeşte. Are timp să-şi înflorească florile pe dealuri, culorile pe cer, verdele în sute de nuanțe în păduri, până şi în susurul apei înfloreşte viața cu răbdare, a completat preotul cuvintele Elenei.

Stela i-a cuprins pe amândoi venind din spatele lor.

— Aici cred că era şatra. Acolo e pâlcul de arțari sub care păşteau caii în noaptea aceea. Uite pe deal casa mamei. E dărăpănată. Se vede că e nelocuită, dar la vremea ei trebuie să fi fost frumoasă. Uite ce stâlpi înalți are cerdacul şi ce dantelărie din lemn se întinde sus de o parte şi de alta a stâlpilor la îmbinarea cu streaşina casei. Bunicul cred că a fost un bun gospodar. O grămadă de acareturi stau nefolosite şi goale de ani de zile şi totul din cauza mea. A lăsat totul baltă, în

paragină şi s-a dus în lume, în loc să mă accepte pe mine şi să-şi continuie viața mai departe.

— Era greu pentru el la timpul acela. Erau alte vremi.

— Îi luați apărarea?! s-a mirat Stela. Cuvintele ei au sunat mai tare decât a intenționat ea.

— Nu-l apăr. Caut să înțeleg. Atât cât mă pricep eu la lume şi la oameni, având în vedere că am ani mai mulți ca tine, îți spun cu certitudine că i-a fost greu.

Stela nu-şi înțelegea bunicul, dar a renunțat la discuție pentru a nu-l supăra pe părintele Ioan.

— Mă duc pe munte cu bătrânul. Vreau să văd Luminişul Căprioarelor.

— Noi nu mergem. Ne mai plimbăm pe dealurile din jurul satului. Suntem prea bătrâni pentru a urca un munte.

— Deseară ne întâlnim la pensiune.

Fata le-a făcut un semn cu mâna şi a plecat spre Volodea ce venea cu calul.

— Să mergem. Când n-am să mai pot urca pe jos voi urca călare. Te iau şi pe tine dacă vrei.

— Pentru început merg pe jos. Nu am urcat niciodată pe spinarea unui cal.

Până în apropierea pădurii drumul a fost uşor şi panta domoală, dar după ce au intrat în pădurea de foioase gâfâiau amândoi când a început urcuşul mai înalt. Aerul răcoros, filtrat printre crengi şi frunze le umplea plămânii. Umbra în locul soarelui, ce încă mai ardea în plină zi chiar dacă era septembrie, era o binecuvântare ce îi dădea forță să urce fetei neînvățate cu urcatul pe munți. Îşi ignora bătăile repezi ale inimii şi pulsul ce îi bătea ca un ciocan în urechi din cauza efortului şi mergea înainte. Dacă bătrânul nu se plângea, nu avea să se plângă nici ea. O dureau picioarele, mai ales partea din spate a coapselor, de atâta urcat.

Oare pe el nu-l doare nimic? E mereu în fața mea şi nici pe cal nu s-a urcat!

Stela nu avea de unde să ştie că bătrânul mergea de câteva ori pe săptămână prin pădurile din jur. Aduna fragi, mure, zmeură când le era vremea. Cunoştea toate soiurile de ciuperci – gălbiori, hribi, vinețele, opintici, bureți de cioată, râşcovi – şi ştia şi locurile unde se fac şi le culegea pentru a le vinde la pensiunile din jur sau să-şi facă lui mâncare. Ştia şi să-i conserve foarte bine. Nu salate savante şi noi, ci rețete vechi de când lumea. Îi usca în soare fierbinte sau pe vatra cuptorului, îi punea cu sare, îi mura sau când găsea iuțari şi râşcovi îi punea cu oțet şi dafin. Alteori mergea în pădure după plante de leac. Ştia de la țiganca Cara ce plante să culeagă şi să-şi strângă pe iarnă ca să nu ajungă niciodată la doctor. Primăvara aduna muguri tineri şi maronii de coada calului ce

nici nu semănau cu planta matură de mai târziu. Era cel mai bun leac pentru dureri de stomac. Inflorescențele albe, ca un buchet, de păducel erau bune pentru inimă. Aduna de toate începând de primăvara şi până toamna târziu când încheia culesul cu crengi de vâsc.

Nu avea cum să-l obosească pădurea şi să i se pară greu urcatul. Aerul tare al ei îi obosea pe noii veniți, dar lui îi dădea putere. Privea cu coada ochiului spre fata ce îl urma gâfâind din ce în ce mai tare. Neam de Boroslov căpos când ai de gând să spui că nu mai poți – şi-a spus în gând şi a zâmbit spre fata ce îl urma. Realizând că fata nu are de gând să se plângă i-a propus:

— Mai avem mult. Încă pe atâta. Urcă pe cal.

— Nu vreau! Merg pe jos!

Bătrânul i-a privit fața îmbrobonată de sudoare şi obrajii roşii, a ridicat din umeri şi a plecat mai departe.

S-a oprit în dreptul unor tufişuri dese şi încâlcite. Culegea cu grijă ceva apoi a întins Stelei căuşul palmei în care avea câteva boabe de mure.

— Lăsați, îmi culeg eu.

— Nu poți. Te înțepi. Rugii de mure sunt plini de spini şi matale, domnişoară, nu eşti învățată cu spinii.

Stela a început a râde şi râzând ochii i s-au umplut de lacrimi. Nu avea rost să-i explice bătrânului că e învățată – slavă Domnului – cu tot felul de spini şi sigur nu-s ai rugilor de mure cei mai răi. Încă cu ochii în lacrimi a început să culeagă fructele cu pricepere şi bătrânul a privit-o cu admirație, dar şi mirat. Nu avea de unde şti că Stela a locuit o iarnă într-un bordei în pământ în pădure. E drept, n-a cules mure atunci, dar a adunat crengi pentru foc şi buruieni de primăvară.

Pădurea i-a amintit Stelei de Maria şi inima i-a devenit de plumb. Ducând mâna cu mure la gură a şoptit:

— Doamne, cât de mult am trăit! Oare am numai douăzeci şi cinci de ani?

Bătrânul i-a auzit cuvintele şi s-a mirat. Fata era deşteaptă.

— Nici eu n-am trăit numai şaptezeci şi patru de ani. Mă simt bătrân ca timpul. Acum dacă aş avea putința să aleg între a trăi atât amar de vreme singur şi a muri aş alege fără să clipesc măcar moartea.

Fata a zâmbit senină spre el. Se înțelegeau atât de bine! Şi unul şi altul ştiau ce înseamnă să trăieşti mai mult decât anii pe care îi ai şi să duci mai mult decât pot duce nişte prăpădite de oase.

— Să mergem. La coborâre am să culeg pentru părintele Ioan şi doamna Elena mure.

Au început iar urcuşul. Stelei i se părea pădurea din ce în ce mai deasă şi lumina ce se filtra prin ea devenea verzuie. Şi aerul era tot mai tare. Era uşor

ameţită de parcă pădurea te-ar putea îmbăta. S-a obişnuit cu durerea de picioare; tot ce conta era să ajungă în locul unde pentru ea a început viaţa.

— Mai avem puţin. Se zăreşte printre copaci pădurea de brad.

— O văd.

— De aici o luăm un pic la dreapta în desişul pădurii.

Fata îl urma. Era toată numai ochi.

A văzut la câţiva paşi în faţa ei pădurea de foioase terminându-se şi între ea şi pădurea de conifere pe o distanţă de vreo cincizeci de metri nu era niciun copac. Un loc aproape rotund prin care se prăbuşea cerul şi soarele pe pământ. După atâtea ore de mers prin pădurea întunecoasă impresia ei era că lumina izbucneşte din iarba luminişului şi inundă văzduhul şi nu că lumina coboară pe pământ. Iarba era mare şi deasă, plină de flori, faţă de iarba anemică de sub poala copacilor pădurii căci primea lumină de la soare doar atât cât îi dădea de pomană frunza şi ramul. Unde frunzele erau mai darnice şi lăsau să cadă mai multă lumină pe pământ iarba îşi făcea de cap, până şi florile erau înflorite nebune acolo, dar unde copacii erau lacomi de soare şi îl voiau tot pentru ei la poala lor, bicisnică, cu fire rare şi subţiri jelea de dorul luminii iarba.

În luminiş toată iarba îşi făcea de cap. Un ochi verde, presărat cu flori, privea fericit cerul din mijlocul celor două păduri. Zburdând din piatră în piatră curgea prin mijlocul poeniţei izvorul ce-şi tăiase jgheab prin inima pădurii. Păsările se întreceau în cântat şi triluri vesele se amestecau cu susurul izvorului.

Fata s-a pus în genunchi pe malul apei şi a luat apă în pumni. Era rece ca gheaţa. Voia să se răcorească şi să se odihnească după drumul greu. Apoi întinsă în iarbă să viseze la mama şi la tata. Să întrebe iarba: Pe tine te-a atins piciorul mamei mele!? Pe trupul tău moale s-a odihnit tata!? Pe flori să le întrebe: Voi aţi văzut-o pe mama!? O cunoaşteţi?! Eu n-o cunosc decât din poveste. Vorbiţi-mi despre ea.

— Nu bea! a ţipat ţiganul la ea când buzele arse de sete i-au ajuns în cupa plină de apă de cleştar a palmelor ei.

Stela l-a privit mirată.

— Eşti înfierbântată şi nu-i bine să bei apă rece. Te îmbolnăveşti. Şterge-ţi doar faţa şi udă-ţi gura dacă nu mai poţi, dar nu bea apă până nu te odihneşti olecuţă. Nici calul nu-l las să bea. E transpirat. L-am priponit de un copac ca să nu meargă la izvor.

Ea şi-a udat doar faţa apoi s-a întins în iarbă. Oare cerul ăsta l-a văzut şi mama!? Nu am nimic de la ea. O fotografie, o haină, o jucărie, nimic, nimic. Am în schimb o poveste. Am Luminişul Căprioarelor. Am iarba şi florile pe care ea a călcat, am copacii la a căror umbră a stat, am cerul pe care ea l-a privit, am locul... am locul... Îi era greu să-şi termine gândul.

Niciodată nu i-a fost foame de iubire aşa conştient cum îi era Marianei, sau poate la ea această foame se manifesta bizar şi inconştient prin respingerea oricărei atingeri. Felul ei de a se purta la cămin – sălbatic, vorbind porcos, lovind – era o urmă a vieții de la Vama, dar poate şi un fel de a cerşi iubire. Zgomotoasă, supărând pe toată lumea – era modul ei de a atrage atenția. În felul ei comportându-se aşa părea că spune: Sunt aici! Mă vede cineva? Mă aude? Mă vrea?

După noaptea de înviere şi noaptea morții Mariei atingerea a devenit mai tabu decât înainte. Avea şi acum coşmare legate de acea noapte când a atacat-o gaşca lui Pinochilă.

Şi-a strivit o lacrimă grea între pleoape şi s-a chinuit să-şi termine gândul acceptând că măcar pentru alții există atingere, există iubire. Am locul unde mama cu tata s-au iubit! Sunt copilul pădurii şi al ierbii. Copil din flori... cred că asta înseamnă să fii copil din flori. Am în vene sânge de huțancă mândră de la Brodina – Cum îi spunea bunicul acestui sat? Satul unde cerul e aproape. Satul de la poala raiului. – şi de țigan ce şi-a purtat acasa, legile şi veşnicia timp de secole pe drum. Într-o zi voi merge la Brodina şi tot într-o zi îl voi găsi pe tata.

Iar îi juca o lacrimă între gene şi tulbura seninul cerului din ochii ei.

Volodea o lăsa în pace cu gândurile ei şi cutreiera prin marginea luminişului. Căuta ceva ce voia să-i arate Stelei.

Am crezut mereu că îmi urăsc părinții. Că le voi striga în față toată durerea mea. Că-i voi face să se simtă vinovați şi fără iertare. Acum nu simt nimic din toate astea. Nu mă înțeleg deloc...

— Domniță, vino repede! s-a auzit strigată şi de strigăt au zburat păsări din copac ce şi-au întrerupt trilul şi gândurile din capul ei.

Fata s-a dus spre țiganul ce o striga de lângă un paltin cu o tulpină groasă cât doi oameni voinici la un loc.

— Uite.

Scrijelite în coaja copacului erau literele: S.. E.. AN atât mai rămăsese în timp din numele tatălui, iar dedesubt CA.. AR.. N.. din numele mamei, restul literelor le şterse timpul.

Nu ştia sigur ce fir de iarbă a atins piciorul sau mâna părinților ei, ce floare a mirosit şi ce piatră de pe marginea izvorului a călcat când a băut apă, dar că acel copac a fost atins şi de mama şi de tata era o certitudine. A mângâiat coaja copacului ca pe o ființă dragă. Degetele ei au sărutat fiecare literă pe rând şi apoi crezând că nu-i destul atât a atins cu buzele locul unde era o amintire a părinților ei.

Erau copii la cămin ce aveau fotografii cu părinții şi cu frații uneori le priveau, le sărutau şi se lăudau cu ele. Ea nu a avut nimic din toate astea. Acum

primea în loc de fotografii câteva litere din numele părinților ei scrijelite pe o coajă de copac. Acele litere erau fotografiile ei.

Nu mai ştia ce să spună ce-i cu inima ei. Era şi grea şi uşoară, şi plumb şi aripă de înger, şi fericită şi nefericită. Un lucru ştia sigur: că-i mai bine acum decât înainte de a şti ceva despre trecutul ei.

Ar fi vrut să taie acea coajă şi să o ia cu ea, dar nu se putea.

Ce loc pentru găsit trecutul! Ce sat frumos cu nume predestinat: Vama! Vamă între ce!? Între cer şi rai, între a iubi şi a urî, între lumea mamei şi lumea tatii, între a înțelege şi a nu înțelege... Vamă între a fi şi a nu fi, între a trăi şi a muri... Vama... Vama... nu se putea alt sat mai frumos decât ăsta şi cu alt nume care să-mi dea trecutul înapoi. Viața mea întreagă a fost o vamă; purtam în sânge fără să ştiu numele satului şi soarta părinților mei în care s-au ciocnit lumile şi legile lumilor lor şi le-a omorât sufletul din ei...

Devin poetă dacă mai stau mult aici şi asta era specialitatea Marianei, nu a mea. Pentru mine româna era obiect de chin.

— Să mergem spre casă.

— Urcați-vă pe cal la coborâre.

— Nici nu mă gândesc. Mă simt ca un fluture. Simt că aş putea zbura până la poalele muntelui. Coborând a cules mure pe care le-a aşezat într-un coşuleț făcut de țiganul Volodea din frunze de brusture. A găsit şi câțiva rugi de zmeură târzie şi a cules-o şi pe aceea. Țiganul a cules în căciulă – uitase să-şi ia o sacoşă la plecare în pădure – hribi.

— Sunt tot pentru matale, domniță. O să vi-i gătească la casa unde stați.

— Mulțumesc. Vreau şi o plantă, dacă ştiți, pentru durere de cap. Pe părintele Ioan îl doare mereu capul.

— Să căutăm.

Țiganul a rătăcit puțin prin pădure apoi a venit cu un braț dintr-o plantă mare, rămuroasă, cu flori albe.

— Asta e cea mai bună. Acum să mergem că e târziu.

Seara la masă pe lângă ceea ce le pregătise gazda au mâncat şi o mâncare specială, foarte gustoasă – un amestec de ficat, smântână, ceapă, hribi şi verdețuri – gătită din bureții aduşi de țigan. Stela era tăcută şi nimeni nu-i punea întrebări. Ştiau că dacă va avea de spus ceva va spune. Probabil impresiile şi emoțiile erau prea puternice ca să vorbească despre ele. Avea nevoie de ceva timp să se decanteze din tumultul din ea câte ceva de spus şi la alții.

— Putem să mai stăm o zi? Vă rog.

— Bineînțeles. Noi vom merge la o mănăstire din apropiere, iar tu vei face ce vei dori, dar poimâine plecăm.

Preotul ştia că e bine să o lase singură la întâlnirea cu amintirile şi cu trecutul.

— Vreau să văd mormântul mamei. Vreau să merg şi în curtea casei...

Voia să spună părinteşti şi nu putea. Un nod i s-a pus în gât şi o lacrimă i s-a spart în mici boabe de rouă între pleoape apoi s-a împrăştiat pe obraz.

Binefăcătorii ei au înțeles ce cuvânt nu poate ea rosti şi au mâncat tăcuți făcându-se că nu văd tulburarea ei. Oricum rezistase incredibil de bine la tot ceea ce aflase. Chiar dacă i s-au spart lacrimi între gene şi a durut-o sufletul pe ansamblu părea fericită. Putea rosti cuvintele mamă, tată, părinți. Putea vorbi despre ei cu căldură cel puțin, dar nu era numai căldură, ci şi dragoste, şi milă, şi iertare, şi înțelegere în vorbele ei despre părinți. Primise cu durere un adevăr esențial şi de data asta era o durere binecuvântată. Era o durere care vindeca.

Se blocase la cuvintele „casă părintească", dar dacă avea să le poată spune însemna că s-a mai vindecat puțin.

— Vreau să văd casa în care a crescut mama, a terminat ea de spus, evitând cuvântul „părintească". Încă nu-l putea spune şi dacă l-ar fi spus era doar un cuvânt nu o realitate trăită de ea.

Ce, a stat ea pe prispa acelei case!? A dormit acolo într-un pat cald şi bunica a legănat-o sau i-a spus poveşti?! Nu, nu a stat acolo. A stat la spital unde s-a legănat singură trei ani într-un pătuț cu grilaj alb, a văzut oameni trecând pe drum şi geamul deschis, frunzele căzând din copaci toamna sau primăvara înflorind. Nimeni nu a scos-o afară timp de trei ani, nimeni nu a luat-o în brațe. Afară pentru ea era altă lume, imposibil de atins, doar de văzut prin geam.

O frimitură de amintire a venit până la ea. O secvență izolată. Cineva, o femeie în halat albastru i-a spus corcitură spurcată. Apoi a urmat altă secvență: ea rotindu-se mereu în jurul gărduțului de la pat.

Acolo era casa părintească... şi-a spus obosită şi s-a ridicat de la masă.

— Mă duc să mă culc. Sunt obosită. A fost greu să urc un munte.

Care munte!? Unde a fost mai greu!? Să urci muntele din sufletul tău sau cel de stâncă şi pământ!?

Şi preotul şi doamna Elena înțelegeau că a urcat mai mult decât un munte în acea zi.

A doua zi a mers la cimitir mai întâi. A căutat mult printre morminte până a găsit mormântul mamei ei. Crucea de lemn era înclinată şi lemnul transversal al ei de-abia se mai ținea. Nu avea fotografie pe ea, doar numele şi anii. Nu era strat făcut pe mormânt şi nici flori de grădină. Iarbă şi flori sălbatice îl năpădeau din toate părțile. Dacă nu ar fi fost crucea nici nu-ți dădeai seama că acolo, în cel mai îndepărtat colț al cimitirului, este un mormânt. Şi în moarte era pusă la colț ca şi în viață.

Mai întâi Stela a căutat o piatră şi a bătut cuiele slăbite ale crucii ca să nu se desfacă de tot. Era mare păcat să nu ai cruce la cap. A început să smulgă

buruienile de pe mormânt, dar a renunțat când a realizat că mormântul mamei e un Luminiş al căprioarelor în miniatură şi era bine să-l lase aşa. Mama ei nu avea nevoie de altfel de mormânt. A pus şi lumânări pe el şi le-a privit cum ard şi făcând toate astea aştepta să se întâmple un miracol şi să simtă ceva. Să-i vină să plângă, să jelească, dar degeaba. Nu simțea nimic.

În luminiş, în luncă, sub arțari era toată numai trăire. Acolo îşi simțea părinții vii, trăind, plângând, râzând, iubind şi ea era părtaşă la viața lor, dar aici nu simțea nimic. Era linişte, era pace, era odihnă. Asta avea Catarina în veşnicie şi asta simțea şi fata ei.

Odihneşte-te în pace, mamă! a spus mormântului cu iarbă şi flori mărunte şi a plecat liniştită. Era ferm convinsă că mama ei se odihnea.

A plecat spre casă şi emoțiile au venit iar pe măsură ce se apropia de ea. Simțea iubirea mamei, apoi deznădejdea şi durerea ei, clipele de speranță până la Dumnezeu amestecate cu clipe de deznădejde tot până la Dumnezeu. A intrat în curte deschizând greu poarta înțepenită de nefolosire. Cine ştie de când nu a mai deschis-o nimeni!?

Prin buruieni ce au năpădit fiecare colțişor al curții – creşteau de sub cerdac, printre pietrele pragului şi prin crăpăturile din cimentul aleilor semn clar al unei case nelocuite demult – a înaintat spre casă.

Uite colțul de sub cerdac unde mama a ascuns mănuşile şi ciorapii pentru tata. Biata mama! Biata mama! şoptea cuprinsă de duioşie.

A intrat pe cerdac. Câțiva şoareci ce se ştiau stăpâni ai locului au fugit speriați. A ferit pânzele de păianjeni de la un ochi de geam şi a privit înăuntru. Şi-a pus mâinile de o parte şi de alta a ochilor ca să poată distinge ceva. Inima îi bătea în piept să i-l spargă. A distins cu greu patul de la geam.

Patul mamei... De aici privea ea pe fereastră şatra... Uite o sobă. E numai de încălzit. Nu are plită. Uite şi o masă. Un dulap.

S-a dus la uşă şi i-a apăsat clanța. Nu se aştepta să fie descuiată şi a tresărit când a văzut că totuşi nimeni nu o încuiase. A împins-o şi scârțâind aproape sinistru aceasta s-a ferit în lături. Lumina zilei a inundat un hol cu miros stătut. Şoareci au fugit şi de acolo. Pânze de păianjeni luaseră totul în stăpânire.

Un cuier din lemn lucrat frumos – L-o fi făcut tata? – era prins de perete chiar la intrare, în spatele uşii. Pe partea din fața cuierului era o băncuță din lemn pe care era o găleată de apă şi o cană. Praful acoperea totul de nu se mai ştia ce culoare o fi avut toate astea cândva. În fața găleții, jumătate ascuns sub băncuță era un lighean. Lângă găleată prins într-un cui era un prosop prăfuit, dar pe care se mai cunoşteau puii țesuți în stative.

După cuier pe o parte şi după băncuța cu apă pe cealaltă urma câte o uşă. În spatele holului după o scară din lemn ce ducea la oblonul spre pod mai era încă o uşă. Stela a bănuit că duce spre un fel de cămară.

A deschis uşa de lângă găleată şi prosop spre camera pe care a privit-o pe geam. Mirosul de praf, şoareci şi timp oprit pe loc era mai puternic aici decât în hol. Icoanele erau prăfuite, ştergarele frumoase de pe pereți erau acoperite de praf, covorul țesut cu trandafiri roşii de pe perete era o copie palidă a culorilor de altă dată. Varul pereților şi al sobei era în loc de alb un alb-gălbui-gri. Soba era frumoasă. Avea două policioare şi deasupra lor se deschidea în trupul ei două ocnițe ce se terminau sus cu un arc rotunjit. Într-o ocniță era o candelă şi în alta o lampă. Pe jos erau țoale de cordele multicolore. Pe ele nu se cunoştea praful atât de tare în schimb erau pline de murdărie de şoareci.

Aici a trântit-o bunicul pe mama în mijlocul camerei când a aflat de existența mea. Simt în aer durerea, frica şi disperarea mamei.

A înaintat spre uşa de lângă sobă ce dădea spre bucătărie şi a deschis-o. Şi acolo timp stătut, pat, icoane, ştergare, masă, scaune şi o sobă tot văruită alb, dar avea şi plită. Pe vatra sobei erau încă oale, farfurii, linguri şi căni. Pe perete lângă vatră era un raft de lemn – țăranii îi spuneau peretar – de care atârnau polonice, capace de oale, strecurători şi multe alte ciorburi. Lemnul avea lucrat pe el frunze şi un semn ce reprezenta infinitul. Era optul acela culcat de la matematică, doar că pe peretar nu se mai termina repetiția lui. În partea de jos erau nişte buzunare din lemn, un fel de răfturele. Curioasă Stela a privit în ele.

Chibrituri, papiote, ace, bolduri, cuie, caiele, o bobină cu funie şi mii de alte mărunțişuri. A luat o hârtie în mână. Era un pachețel. A desfăcut-o cu grijă. Uscate iască erau câteva bucățele de pâine.

Nafură... nafură... Ultima nafură a bunicii... Ce brusc s-a oprit timpul aici! Bunica n-a avut timp să-şi termine nafura. De fapt nu bunica, ci străbunica. Oare înainte de a muri a avut timp să se gândească la mine sau la mama!? Îşi putea înghiți liniştită şi împăcată nafura!? Se spovedea!? Se împărtăşea!?...

A strâns în pumn până la durere hârtiuța cu nafura. Simțea pâinea tare ca piatra intrându-i dureros în carnea palmei.

Deznădejde, neputință, furie – era tot ce simțea. În fața ochilor o avea pe mama bătută, schingiuită, cu inima arsă pe covor în mijlocul casei.

Se îndrepta spre uşă căci avea nevoie disperată de aer, dar a auzit un zgomot şi s-a speriat. S-a liniştit când a văzut un şobolan ieşind de sub masă şi îndreptându-se spre pat.

Unde n-am încăput eu au trăit sătui şi îndestulați şoarecii şi şobolanii. Iar strângea o lacrimă între gene fugind spre uşă. În cerdac a tras cu putere aer în piept ca să alunge din el aerul stătut.

Cine strică dragostile

Mânce-i grâu păsările... şi-a amintit de aceste versuri din folclor şi a râs amar.

Cine strică dragostile

Mânce-i grâu şobolanii şi şoarecii... a adăugat cu de la sine putere un vers.

A rătăcit prin curte, prin grajd şi pe la saivane. Aici fusese cândva un om gospodar ce a lăsat totul baltă şi a plecat în lume. Prin toate cotloanele acareturilor erau şoareci. Îndrăzneți, stăpâni pe locul acela, nici măcar nu se oboseau să se sperie şi să fugă din calea ei. Acolo ea era intrusa.

Ce greu i-o fi fost bunicului să lase toate astea. Era locul lui, gospodăria lui şi a rămas totul în paragină. Părintele Ioan are dreptate când îi ia apărarea. Nu cred că a lăsat totul fără să-l doară sufletul. Lumea era rea atunci. Mai rea decât acum. Bunicului i-a fost teamă şi ruşine de lume...

Cu un sentiment uşor de milă şi înțelegere pe lângă cel predominant de ură a plecat spre casa țiganului Volodea. Voia să-i arate cum se face un coşuleț împletit.

Până seara a lucrat neîndemânatică sub îndrumările pline de răbdare ale bătrânului. Printre îndrumări şi muncă erau întrebările ei. Mai voia amănunte. Mai voia poveşti. Orice îşi amintea despre părinți. Bătrânul nu avea ce-i mai spune. I-a spus tot ce ştia în prima seară. Pentru că Stelei îi plăcea să-l asculte, iar repeta unele poveşti spuse atunci. Ea le asculta cu sete de parcă ar fi fost auzite prima dată.

— Arătați-mi un dans țigănesc. Cântați-mi.

— Sunt bătrân, domniță. Nu mai pot dansa.

— Vă rog. Vreau să ştiu cum a dansat tata atunci noaptea când l-a văzut mama prima dată.

— Sunt prea bătrân pentru asta. Mă fac de râs.

— Vă rog!

Țiganul s-a ridicat de pe bancă. Cânta ceva pe limba lui de demult. A început să danseze şi a uitat că e bătrân. Mâinile i se mişcau iute prin aer apoi loveau coapsele şi pământul. A uitat că ea îl privea. Trăia dansând în vremurile în care era tânăr, îi trăia nevasta şi el se putea bucura de viață.

S-a terminat cântecul şi odată cu el şi dansul. Bătrânul a privit fata ruşinat.

— Cum se spune pe țigăneşte: Frumos! Mai cântă!

— Şukar! Mai gilaba!

Sentimentul de stânjeneală a bătrânului s-a topit când a văzut admirația sinceră a fetei.

— Pare un cântec vesel. Exprimă împreună cu dansul bucuria de a trăi. Pentru voi când petreceți nu există ieri şi nici mâine. Există azi şi azi înseamnă a trăi din plin, a te bucura.

— Ieri însemna, la vremea când s-au compus cântecele, mers pe drum, mâine însemna tot asta. Între un ieri şi un mâine tot la fel ca ieri ne opream şi ne bucuram de câte un azi cu dans şi muzică. Da, era un cântec despre frumusețea vieții.

— Acum cântați-mi şi ceva de jale, de durere.

Țiganul a stat puțin pe gânduri. Căuta ceva prin memorie.

— Ita, me gilabav so khames! a exclamat fericit.

Stela a râs veselă.

— Ați vorbit pe țigăneşte. N-am înțeles nimic.

— Iată, eu cânt ce vrei! am spus. Nu ştiu versurile decât pe româneşte.

— Nu-i nimic. Cântați.

— E un cântec pe care l-am auzit la un cioban. Mi-a plăcut mult şi l-am învățat şi eu. Când mi-e urât lucrând îl tot cânt.

Amară-i frunza de fag
Amar e dorul ce-l trag.
Negru e pământul tot
Amar e dorul ce-l port.
Amară-i frunza de nuc
Nu ştiu ce cale s'apuc.
Amară-i viața'n pustii
Omul făr' de căpătâi.

Versurile s-au terminat. Țiganul fluiera încet melodia cântecului şi în fluieratul lui simțeai amarul, frigul singurătății şi auzeai plânsul omului fără de căpătâi.

Nu-i un cântec țigănesc. E doină pură românească. Volodea trăind printre români a început să ia câte ceva din sufletul românesc ce se potrivea simțirii sufletului lui. Altceva a fost primul cântec şi dansul – acolo era clară esența țigănească – şi altceva era acest cântec de la urmă.

— E o doină românească.

— Da, e un cântec de-al vostru. Noi, țiganii adevărați ce am plecat din Cengar, am mai rămas doar în unele poveşti şi obiceiuri în rest ne-am schimbat. Am luat câte ceva din fiecare țară pe unde am trecut. Nu mai ştim ce-i al nostru şi ce e a poporului cu care am conviețuit.

— Poate asta e calea bună. Simbioza. Adaptarea. Oricum nu vă puteți întoarce şi dacă v-ați întoarce ar fi ca în basmul „Tinerețe fără bătrânețe şi viață fără de moarte". Ați trăi drama prințului ce nu-şi mai recunoaşte acasa de unde a plecat, dar nici acasa nu-l mai recunoaşte pe el. Acasa n-a stat pe loc aşteptând ci a evoluat, prințul n-a călătorit fără a se schimba şi el şi la întoarcere nu s-au mai potrivit jumătățile.

— N-am înțeles prea multe din ce spui matale, domniță.

Stela cu mâinile oprite pe coşuleț, era prea absorbită de gânduri să mai lucreze, nu l-a auzit.

Se gândea la discuțiile ce le avea mereu în casă cu părintele şi doamna Elena despre românii plecați prin străini. Acum înțelegea cel mai bine drama lor. Printre străini nu se simțeau acasă. Munceau, adunau bani şi visau un an întreg la întoarceri acasă. Plângeau după duminicile şi sărbătorile pierdute căci străinii nu au sărbători aşa ca acasă, sunt lipsite de sacru, şi după oamenii şi casele de acasă. Se întorceau şi nu le era bine deloc. Timpul n-a stat pe loc să-i aştepte şi ei caută acasa pe care au lăsat-o la plecare. Culmea e că după atâta dor de casă ajunşi în sfârşit în România se trezesc cu surprindere că le e dor de cealaltă casă, din străini. Vorbesc despre locul unde stau spunându-i tot acasă şi nu mai înțeleg nimic din ceea ce se întâmplă cu sufletul lor. Au două acase sau niciuna, au două locuri pe pământ sau niciunul!?... Nu ştiau care îi adevărul. Plantă cu două rădăcini nu există, casă cu două temelii tot nu există şi atunci se poate om cu două acase!?... Se poate să te smulgi de aici şi să te plantezi dincolo şi iar să te smulgi şi iar să te plantezi!? Plantele se usucă dacă le faci de multe ori asta. Sau se adaptează... La ce se adaptează? La smulgere – adică rupt din pământul din care îşi trag seva; la frânt rădăcinile fine ce sunt strâns împletite cu pământul. La replantare şi iar smulgere.

Maică Sfântă – ocrotitoarea țării mele – ce faci din cer de nu ți-e milă de pruncii tăi cărora le-a devenit acasa rătăcire!?

Mi-e milă, copile, răspunde ştergându-şi o lacrimă ce adună în ea toată durerea şi tot chinul rătăcirii. Mi-e milă. Şi din milă şi din dragoste sădesc în artiştii plecați prin străini dorul până la nebunie de acasă şi îi fac să se întoarcă înapoi şi să caute rădăcinile. Le dau putere să nu se sperie ca prințul din poveste, ci să caute. Să ferească praful aşezat de timp, să alunge pospaiul de nou, cum fac restauratorii de artă când curăță urmele timpului de pe pereții mănăstirilor şi al picturilor, şi să scoată la lumină rădăcinile şi hrana vie apoi să o dea şi altora. Uite-l pe Ovidiu Lipan Țăndărică întorcându-se din Germania unde nu-i lipsea nimic şi totuşi îi lipsea totul. A ferit praful şi a găsit fragmente din acasa pierdută şi în spectacole prin muzica lui le dă şi altora. Îmbrăcat în haine stilizate de dac, cu plete lungi ca a preoților daci, cântând pare posedat. Nu mai este om sau simplu om, se vede asta clar pe chipul lui căci n-am văzut la nimeni un chip mai fericit cântând, ci-i spiritul acasei locuind în el şi prin el explodând în lume. Şi nu-i singurul. Sunt şi mulți ce n-au plecat prin străini în care acasa şi-a făcut templu. Grigore Leşe, Tudor Gheorghe nu mai sunt simpli oameni, ci arhanghelii acasei, purtătorii vii ai unui tezaur uitat, prin ei curge acasă ca o împărtăşanie cu veşnicie către lume. Au în ei ceva de supraoameni, de stâncă. Ei ştiu cine sunt şi ce au de spus lumii despre neamul lor ce l-a născut pe Brâncuşi ca să transforme piatra şi lemnul în zbor spre spații stelare, pe Eminescu ca să plângă până şi

cerul când îi aude versul, pe Enescu ca să transforme în rapsodie lacrima de a trăi şi bucuria de a muri, şi nu-i văd cerşind Europei să ne primească în ea. Noi suntem în Europa înainte ca ea să se nască! N-am cum să mă rog să mă primeşti acasă când eu sunt însăşi casa, leagănul, începutul! Ce nu fac oamenii politici poate face un cântec, un vers, o doină mai bătrână decât statele ce ne dau lecții despre cum se merge în picioare! O doină ce are în ea mai mult suflet decât toate reglementările aiurite şi bolnave despre drepturile animalelor, a minorităților sexuale şi tot ce-au mai inventat „nebunii" cărora nu le pasă de nimic, dar vor să lase impresia că le pasă de tot. Drepturi cât mai multe, libertăți cât mai mari, mizerie umană trăită ca normalitate – şi dincolo de asta nici un pic de suflet! Ne va salva o doină sau un vers de la a nu fi naufragiații libertății!? Va trăi sufletul din noi datorită oamenilor creatori ce fac din puțin infinit şi pentru care libertatea este nu să-ți saturi trupul până la greață, ci să trudeşti fericit că Dumnezeu ți-a dat minte, inimă şi mâini?! Ne pot spune artiştii câte ceva despre iubire trăită ca inimă bătând pentru altă inimă şi nu doar ca trup bolnav după alt trup!? Au ei leac pentru toată risipa ce ne dă impresia de bogăție, dar de fapt ne sărăceşte, pentru că adevărata bogăție e în om!? Ne pot arăta ei calea spre cele neprețuite într-o lume ce pune preț şi pe vis!?...

— La ce te gândeşti, domniță?

Stela s-a trezit ca dintr-un vis. Uitase unde e. Era complet plecată în discuțiile cu părintele Ioan şi doamna Elena.

— Mă gândesc că nu vreau să moară trecutul din noi. Vreau o pace între viitor şi trecut.

... Întotdeauna se face pace până la urmă. „Azi" e o pace între ieri şi mâine. Mereu e o pace a timpului clipa trăită azi. De fapt azi e tot ce ai. Trecutul sunt poveştile spuse copiilor seara, e cântecul din străbuni, mâine e o speranță, un vis mereu amânat. Azi e o împăcare între poveste şi speranță, cântec şi vis, a completat Stela în gând vorbele bătrânului.

— Să terminăm coşul. Eşti la jumătatea lui.

Mâinile fetei au început să lucreze mai îndemânatice. Împletea fire subțiri de răchită prelucrate de bătrân într-un mod special pentru a fi flexibile, dar rezistente şi pentru a le jupui coaja şi punea printre fire poveşti din trecut şi speranțe de viitor.

Seara a plecat la pensiune cu coşulețul terminat. Nu era frumos ca al țiganului Volodea, dar ei îi plăcea. Îl lucrase ea.

— E un pic hâit într-o parte, dar e bun pentru prima dată.

Nu s-a supărat pe țigan. Da, coşulețul ei era un pic hâit. Important era că îl făcuse ea cu mâinile ei...

Mariana o privea pe Stela încă nevenindu-i să creadă că a întâlnit-o în sfârşit. Tot timpul cât a vorbit i-a privit chipul. Era frumoasă vorbind. Strălucea

când vorbea de Catarina şi Stelian. Se stingea strălucirea când vorbea de bunicul şi străbunica. Mereu, de-a lungul poveştii, privirea Marianei a căzut pe liniile sidefii, semne ale unor tăieturi, de pe obrazul stâng al Stelei. Erau fine, abia vizibile, dar vor rămâne acolo pentru toată viața. Mai mult decât pe față le avea şi în suflet. Şi acolo vor rămâne toată viața.

Stela a interpretat greşit tăcerea Marianei. Speriată, nesigură, cu ochii măriți de frică că va fi respinsă a strigat:

— Te-a şocat că sunt țigancă! Nu mai vrei să fii prietena mea?

— Prostuță ce eşti!

Brațele Marianei s-au strâns în jurul gâtului Stelei.

— Aici nimeni nu ştie că sunt țigancă.

— Prostuță ce eşti! a repetat Mariana neluându-i în seamă ultimele cuvinte. Sunt şocată aflând ce greu ți-a fost. Spune-mi cum ai ajuns tu la mănăstire până la urmă?

— Nu. Acum e rândul tău să-mi spui povestea ta. După aceea am să-ți spun şi eu continuarea.

— Termină tu. Te rog!

— La terminarea facultății am lucrat patru ani ca profesoară de religie. Cred că am fost singurul dascăl la materia asta ce avea elevi din alte culte decât cel creştin ortodox ce veneau la orele mele. Eram discipolul părintelui Ioan, dar şi altceva. Acceptam uşor credința altora. Înțelegeam foarte bine câtă nevoie de toleranță este în lume. Le vorbeam copiilor că Dumnezeu a făcut loc pentru toți sub soare. Intoleranța, condamnarea pornesc dintr-o frică a omului că nu i-ar ajunge spațiul vital, că ar putea fi cotropit de credința altuia, dar e o frică falsă. Nu-i nevoie să dai cu cotul sau să împingi pentru a-ți face loc. Nu alergăm toți pe acelaşi culoar şi nu-i nevoie de competiție aici. Poate gândeam aşa pentru că purtam în suflet poveştile şi credințele neamului tatii atât de frumoase şi de diferite de cele ale mamei. Nu puteam şi nu pot nega că nu iubesc acele poveşti. Sunt moştenirea mea „păgână”...

Stela a râs misterios pronunțând ultimul cuvânt.

N-a simțit niciodată, din povestea lui Volodea, că țiganii n-ar avea Dumnezeu sau îl au pe cel hâd. Totul pornea din frica românilor de necunoscut, de altă credință atât de diferită de a lor.

Au urmat, după drumul la Vama, discuții nesfârşite cu părintele Ioan despre credințele țiganilor şi când discuția ajungea într-un punct mort fugea între cărți, dar nici astea n-o ajutau prea mult. Nu existau cărți despre țigani, despre istoria, credințele şi obiceiurile lor. Fiind analfabeți îşi transmiteau toate astea prin grai viu din generație în generație. Exista „Țiganiada” lui Ion Budai-Deleanu despre care a învățat la limba română, dar fără tragere de inimă. Acum a recitit-o pentru a afla mai multe despre viața şi obiceiurile acestora şi despre

psihologia lor. Vasile Alecsandri a scris despre Vasile Porojan. Cuvintele lui emană simpatie şi umanism. Gheorghe Asachi a scris piesa de teatru „Ţiganii". A citit „Sakuntala" de Vasile Voiculescu, „Vinul de viaţă lungă" de N. D. Cocea, „Şatra" lui Zaharia Stancu şi „Groapa" lui Eugen Barbu, dar niciuna din cărţi nu i-a mers la suflet ca poveştile de la Vama. Acelea erau moştenirea ei. Făceau parte din sângele ei.

A fost tolerantă şi înţelegătoare ca profesoară de religie şi îşi învăţa şi elevii să fie la fel.

— Dacă religia creştină îţi cultivă până la absurd sentimentul vinovăţiei şi al păcatului? Viaţa e ispăşire a unui păcat pe care nu tu l-ai făcut. Viaţa e izgonire din rai. Viaţa e ducerea crucii. Nu-i prea mult, părinte!?

Părintele Ioan şi-a lăsat din mână cartea ce o citea. Era atât de obişnuit cu întrebările Stelei încât nu îl mai surprindeau.

— Cei mai mari ticăloşi de pe pământ – criminalii, dictatorii, asasinii în masă – spun specialiştii în psihologie sunt lipsiţi total de simţul vinovăţiei. A avea conştiinţă înseamnă şi să te poţi autoînvinovăţi.

— Eu mă întreb doar dacă nu-i prea multă vină în creştinism. Vină şi pentru ce n-ai făcut. Citiţi cărţile marilor duhovnici despre păcat şi spovedit. Acolo pare că doar respiratul nu-i o vină! Restul: vină peste tot!

Era atât de înfierbântată vorbind încât a provocat râsul preotului.

— E o exagerare, un fel de explozie a libertăţii religioase de după revoluţie, dar lucrurile vor reveni în albia normală şi vină va fi atât cât trebuie să fie. În fond nimeni n-a fost obligat să se simtă vinovat mai mult decât se poate simţi privindu-se în oglindă şi tot nimeni nu a fost dus cu forţa la spovedit. A te spovedi e o baie a sufletului. Dacă nu simţi asta şi e doar ceva formal mai bine nu o faci. Acolo nu eşti în faţa unui preot şi nici a lui Dumnezeu. Eşti tu în faţă cu tine. Tu recunoşti unde ai greşit, nu altcineva. Tu îţi cercetezi sufletul. Ştii ce greu e să recunoşti că ai greşit?! Sunt oameni ce nu recunosc asta niciodată. Ei au făcut totul perfect. Toţi din jurul lor greşesc şi îi judecă aspru, dar la ei nu-i nicio greşeală. Văd foarte bine în afară şi în jur, dar nu privesc niciodată înăuntru lor. De obicei sunt cei mai egoişti oameni şi care au lovit cel mai mult în semeni. Îşi îmbracă orice acţiune în dreptatea lor şi o cred dreptate absolută, îşi justifică orice acţiune şi o văd dreaptă, nu au îndoieli şi nici teamă. Suferă de narcisism la absolut. Vinovăţia în doze normale vindecă de narcisism.

— Nu înţeleg nimic, părinte. Vorbiţi prea savant pentru mine. Vreau pe limba mea şi pe înţelesul meu un răspuns la întrebarea: E vinovăţie sau nu că ţiganii îşi permiteau să trăiască, să cânte, să danseze, să se bucure de viaţă din toată inima!? Loveau în Dumnezeu cu asta!? Distrugeau lumea!? Era păcat!?...

— Nici eu nu te înţeleg pe tine. Eu nu-ţi pot da răspunsuri pe înţelesul tău. Răspunsurile mele sunt pe înţelesul meu. Eu nu pot deveni tu ca să-ţi spun ceea

ce îți convine ție, dar te admir pentru felul în care gândeşti şi îți exprimi convingerile.

— Mulțumesc.

Părintele a fost după aceea pentru câteva zile preocupat. Voia un răspuns bun la întrebarea Stelei şi nu-l găsea. Îi era teamă că trebuie să-i dea dreptate. I-a dispărut teama când a găsit răspunsul. Nu unul absolut, ci unul posibil şi pe măsura înțelegerii sale.

— Creştinismul abuzează de cultivarea sentimentului vinovăției la duhovnicii ce merită cuvintele: Vai vouă farisei ce înghițiți cămila!... La ei nu-i pe primul loc iubirea de oameni. Nu o înțeleg şi nu o simt.

— În loc de slujitor al lui Dumnezeu se simt Mare Inchizitor, vreți să spuneți? a adăugat repezit Stela fără a-l lăsa să-şi termine ideea.

— Vrei să mă laşi în pace!? Cu tine nu ies la capăt oricât aş încerca, țigancă căpoasă!

În vorbele lui aparent dure era dragoste şi mândrie. Era mândru că fata lui gândeşte. La fel ca doamna Elena gândea că ar fi dat orice ca Andrei al lor să se fi contrazis cu ei ca Stela. A gândi, a lupta cu ideile, a avea îndoieli, a căuta însemna să fii om. Copilul lor, rămas toată viața la stadiul de bebeluş, nu a gândit şi nu a luptat cu nicio idee. În capul lui nu s-au ciocnit gânduri contradictorii provocând scântei, cuvintele lui nu au țipat după adevăruri şi ochii lui nu au sclipit de inteligență. A mâncat, a gângurit, a râs şi a plâns, dar a rămas la stadiul ăsta şi era o frimitură prin comparație cu ceea ce înseamnă să fii om.

— Spune mai departe de ce n-ai mai fost profesoară? De ce ai renunțat?

— Părintele Ioan a murit. A făcut stop cardiac la cursuri. Doamna Elena l-a urmat la câteva luni. Spunea că îl visează mereu cum o cheamă la el. Fără ei nu puteam trăi în lume. Îmi era frică. Aveam iar crize de panică. I-am iubit atât de mult! Şi ei m-au iubit... Ei m-au făcut OM...

— Săraca de tine!

Stela nu i-a luat în seamă cuvintele. A continuat.

— Am ales o mănăstire cât mai aproape de Vama şi am venit aici. La câtă furie şi revoltă e în mine nu sunt o maică bună. Vreau să spun că nu sunt o maică ca maica Teodora, mătuşa soțului tău. În schimb aici mă simt în siguranță.

Stela a rămas îngândurată. Şi tristă. O frământa ceva adânc. A oftat înainte de a vorbi iar.

— Îmi lipseşte părintele Ioan şi doamna Elena. Cu ei puteam discuta orice, aici nu am cu cine şi dacă prin absurd aş vorbi cu cineva despre ceea ce mă frământă aş fi etichetată ca păcătoasă şi clientă sigură a iadului, asta în cel mai

bun caz, iar în cel mai rău ar spune că mă inspiră diavolul în ceea ce spun. Părintele Ioan nu mă amenința cu iadul şi nici nu mă condamna că gândesc.

— Într-un mod ciudat părintele ăsta Ioan îmi aminteşte de profesorul de filozofie. Seamănă atât de mult! Şi unul şi altul sunt împotriva gândirii limitate şi unul şi altul ştiu că omul gândind atinge infinitul. Profesorul spunea că atunci când un gând, o idee se naşte între celulele nervoase din creier şi se stabilesc conexiuni între diferite părți ale creierului e un proces la fel de miraculos ca naşterea unei galaxii.

— De la moartea lui realizez mai bine ce a fost el pentru mine. Fără a-mi fi tată m-a cules din noroi când nu mai eram o ființă umană ci un rest de om distrus de viață. Cu răbdare şi cu dragoste m-a reclădit. Sunt creația lui. Datorită lui ştiu ce este iubirea de oameni şi intuiesc existența lui Dumnezeu.

— Ai fost îndrăgostită de el! a exclamat Mariana de parcă i s-ar fi revelat brusc un mare adevăr.

— Nu în sensul în care crezi tu. Nu aşa cum a iubit-o Stelian pe Catarina. Îl iubeam ca pe un tată, ca pe un mentor. Îl iubeam cum îşi iubeşte ucenicul maestrul. La mine nu există dorință, sunt handicapată din punctul acesta de vedere, dar dacă ar fi existat el era singurul bărbat de pe pământ pentru care aş fi simțit ceva. Acum povesteşte-mi despre tine. Mor de curiozitate să aflu tot. Eşti fericită, nu-i aşa?

— Pe Mihai, soțul meu, deja l-ai cunoscut. Sunt fericită cu el. Am doi copii, Mădălina şi Mihăiță.

— Oau! Ce frumos! Vreau să-i cunosc! Seamănă cu tine?

— Sunt amestecați. Au luat şi de la mine şi de la taică-su câte ceva şi au şi câte ceva de la nimeni. Sunt un alt univers. O să mergi la mine să-i cunoşti. Hai în seara asta cu noi acasă. Maica Teodora e stareță aici aşa că o să înțeleagă şi o să-ți dea voie.

Au plecat împreună la maica Teodora, unde îl lăsaseră şi pe Mihai ca ele două să poată vorbi liniştite, şi peste o jumătate de oră erau deja pe drum spre Mălini.

— Îmi eşti datoare cu povestea ta. Eu mi-am spus-o pe a mea, Mariana.

— Avem tot timpul acasă. Nu-s în stare să povestesc acum. M-a răvăşit povestea ta. Acum îmi place să privesc drumul din maşină. Avem o țară aşa de frumoasă!

— Nu mă poate bârfi în prezența mea. Trebuie să rămâneți singure ca să-ți spună ce viață grea are cu mine, a spus Mihai pentru a o necăji pe Mariana.

Când a terminat de vorbit i-a ciupit obrazul apoi mâna i-a alunecat pe piept şi apoi pe braț.

Stela din spate a observat gestul tandru şi se simțea stânjenită. Nu suporta ca oamenii să se atingă. A lăsat ochii în jos când mâna Marianei s-a aşezat blândă pe gâtul bărbatului.

— Să-ți fac masaj? Te mai doare gâtul?

— Nu mă doare, dar nu-ți lua mâna de acolo. Îmi place să mă mângâi.

Fără a-şi lua mâna de pe gâtul lui Mariana i-a dat o explicație Stelei.

— Îl doare gâtul de la condus mult. Dacă îi fac masaj îi trece.

Râsul lui Mihai a întrerupt-o. Niciuna din femei nu înțelegea de ce râde.

— Nu mă doare nimic. O păcălesc ca să mă mângâie. Îmi place să-i simt mâna pe gâtul meu.

— Neruşinatule!

— Iar tu eşti o prostuță pe care o păcălesc foarte uşor.

Mariana şi-a tras mâna de pe gâtul lui şi se prefăcea îmbufnată.

— Nu sunt proastă! Nu mă păcăleşti uşor!

— Dar când m-am prefăcut că mi-e rău şi am spus că-mi trece dacă mă săruți şi tu m-ai crezut cum a fost?

În loc de răspuns l-a lovit cu pumnul în picior. El a luat mâna cu care l-a lovit şi a dus-o la buze.

— Doamne, cât de dor mi-a fost de tine!

— Ai grijă cum conduci! l-a atenționat Stela din spate speriată că el era atât de prins de mâna ce o ținea la buze încât uitase că e la volan.

— Sunt atent!

Stela nu avea o stare prea bună şi nu ştia să spună ce-i cu ea. O stânjenea dorința vie ce o vedea între cei doi. Cum să-i fie dor de ea dacă o are mereu alături!? Oare asta înseamnă iubirea?! Să-ți fie dor mereu... s-a trezit gândind. Eu nu am simțit niciodată asta. Nu mă pot imagina mângâind un bărbat. Sunt handicapată din punctul ăsta de vedere.

Gândul i-a zburat la Stelian şi Catarina. Îi vedea cu ochii minții înnebuniți de dor rătăcind prin păduri la Vama. Şi ei s-au iubit. Şi ei s-au mângâiat. Sunt fructul iubirii lor. De ce m-am născut fără să pot iubi!?...

Nu avea de unde şti că toți ne naştem să putem iubi. Nu ne lipseşte nimic pentru asta. Uneori viața omoară în noi iubirea încă de copii. Alții aleg altceva şi e calea lor. În locul iubirii aleg banii, puterea, mărirea lumii şi asta le umple sufletul mai mult decât iubirea.

Îi venea să plângă privindu-i. Pe Mariana îi era ciudă. De ce se comportă aşa în fața ei? Nu o înțelegea.

De ce îl mângâie în fața mea? Ar trebui să aştepte să fie singuri. Şi el e un măgar. De ce a atins-o în prezența mea? Ăştia nu-s normali! s-a trezit dând în gând sentința şi nici nu bănuia că ea e cea anormală acolo şi că vorbeşte invidia şi durerea din ea. Iubirea lor manifestată deschis, în vorbe, în gesturi, în priviri, o

făcea să se vadă aşa cum era: o fiinţă stearpă de iubire, un om cu sufletul handicapat. Niciodată nu a suferit sentimente stranii ca în acele clipe şi tot niciodată nu a tânjit după ceva ce nu ştia ce-i. Psihiatrii şi psihologii ştiau că în condamnarea şi „nu”-ul ei categoric era o foame de iubire şi o căutare mai mari decât la Mariana. Se născuse din Stelian şi Catarina şi prin venele ei curgeau focul lui şi gheaţa ei îngemănate.

De ce am ales să fiu maică!? De ce am ales mănăstirea? s-a întrebat când mâna Marianei s-a oprit iar pe gâtul lui Mihai.

— Te mângâi chiar dacă nu te doare.

El a gemut de plăcere simţindu-i degetele calde pe gât.

— Dacă nu era Stela cu noi opream maşina şi mă ascundeam cu tine în pădure, chinezoaică mică.

— De ce? a întrebat Stela.

Oricât a încercat Mihai să-şi stăpânească râsul i-a fost imposibil. Din contra că a încercat să-l stăpânească a explodat cu şi mai multe hohote. Şi Mariana râdea.

Stela îşi simţea hainele negre grele pe ea. A înţeles de ce a vrut să se ascundă Mihai cu Mariana în pădure din râsul lor. Se simţea incredibil de prost. Nu a putut râde când Mihai i-a spus privind-o în oglindă:

— Ca să ascultăm păsărelele cântând...

Şi Mihai s-a oprit din râs văzându-i chipul. Era răvăşit de durere. Nu i-a gustat gluma şi nici nu a glumit când a întrebat „De ce?”

Până acasă a fost o linişte apăsătoare în maşină. Nimănui nu-i ardea de vorbă şi de glumă.

Stela regreta că a plecat de la mănăstire. Acolo se putea ascunde, acolo putea să nu simtă nimic şi mai ales se putea minţi că nu-i femeie, nu-i umană în ultimă instanţă. A fost nevoie de atât de puţin, doar nişte gesturi drăgăstoase şi tandre între soţi, ca femeia din ea să se trezească. Bineînţeles că nu era conştientă de asta şi nu ştia ce se întâmplă cu ea. O judeca şi o condamna pe Mariana că se poartă indecent, că-i aproape imorală insistenţa ei de a-şi atinge soţul. Cât despre el e de-a dreptul scandalos că i-a atins pieptul în prezenţa ei.

Nişte neruşinaţi, asta sunt! Nu m-aş fi aşteptat niciodată la Mariana! Nu era aşa în timpul liceului!

O voia din nou pe prietena ei Mariana de care se despărţise în gară nu pe... pe... femeia – cu greu găsi cuvântul – asta necunoscută ce poartă chipul Marianei.

Ce nu ştia Stela e că aşa gândeşte aproape orice femeie singură, fie maică fie din lume, despre femeile iubite. Le urăsc de moarte. Le condamnă. Le judecă. Adevărul e că le invidiază că îşi văd neputinţa, foamea de iubire, singurătatea din ele când privesc la cea care le are.

La Stela sentimentul era ca erupția unui vulcan. Ani în şir s-a adunat magma fierbând în sufletul ei şi ea nici n-a ştiut că o poartă, tot ani în şir vulcanul din ea nu a fumegat măcar şi acum a izbucnit surprinzând-o în primul rând pe ea. Se ştia un vulcan stins.

Creierul şi sufletul uman e un întreg univers când e vorba de sentimente. Sunt în el sentimente fără nume, amestecuri de sentimente ce poartă un mune, dar amestecul lor e ceva greu definibil şi acum în Stela fierbeau multe fără nume şi nici măcar ea nu le cunoştea şi s-a speriat. Purta în ea ceva ce îi era străin. A crezut că se cunoaşte, că se ştie, că îi este clar ce are şi ce n-are, ce poate şi ce nu poate, dar s-a înşelat. În ea era o străină pe care nu o cunoştea deloc. Ar fi fugit de străina din ea înapoi la mănăstire şi ar fi lăsat străina dincolo de ziduri.

Când mă întorc am să-mi revin. Nu vreau să o mai văd niciodată pe Mariana. E o desfrânată! Să se mângâie în fața unei maici!...

Nu avea habar că nu va putea să se închidă iar între zidurile mănăstirii şi dacă s-ar închide străina s-ar ține de ea, ar fi în ea şi va fi atât de ticăloasă încât să-şi dorească să fie atinsă de un bărbat cum a atins-o Mihai pe Mariana şi ea ar vrea... ea ar vrea... în loc să-şi termine gândul în care îşi imagina că atinge cu mâna gâtul unui bărbat, va exploda, dar tot în gând: Piei, Satană!

— Am ajuns.

S-a dat jos din maşină îmbufnată şi şi-a luat sacoşa din portbagaj. S-a obligat să nu privească spre Mihai ce i-a pus pe umeri cojocul Marianei, după ce l-a luat din maşină, şi mâinile i-au întârziat bolnave de dor pe umeri şi gât, dar oricât s-a obligat numai la ei a privit.

— Eu bag maşina în garaj. Voi duceți-vă în casă. Vin şi eu după...

Nu şi-a mai terminat ideea. Privirea i-a căzut pe nea' Matei ce din pragul grajdiului o privea pe Mariana. Nu pe ei, ci doar pe Mariana. Iar avea ceva nebulos în privire. Şi-a plecat ochii când s-a simțit observat.

Poate sunt nebun, dar nu cred. Cu omul ăsta e ceva în neregulă... şi-a spus Mihai.

Mariana a luat-o de mână pe Stela şi a condus-o spre casă. Nu prea avea curaj să vorbească cu ea. Se comporta ciudat de când plecase de la mănăstire. Trebuie să fie frica de lume! a descoperit Mariana şi şi-a desprins mâna din mâna Stelei pentru a o cuprinde pe după umeri şi cu toată căldura şi dragostea ce o nutrea pentru prietena ei să o îndemne.

— Hai! Eşti acasă la mine! O să-mi vezi copiii.

În prag au dat peste ele amândoi copiii ce ieşiseră buluc pe uşă.

— Mami, Mihăiță n-a vrut să mănânce nimic decât dulciuri şi nici curat în cameră nu şi-a făcut!

— Mădălina a stat numai la calculator pe jocuri de când ai plecat!

Cu sufletul la gură au raportat amândoi ce aveau de spus unul despre celălalt după ce se tachinaseră toată ziua că se vor pârâ părinților, căci fiecare vedea la celălalt ce nu face din ceea ce a spus mami să facă.

Stela îi privea cu dragoste. Bucățele din Mariana erau împrăştiate în amândoi. Ochii la unul, nasul la altul şi zâmbetul la amândoi.

— Taceți, neruşinaților! Nu vreau să mai aud nimic! Ea e Stela prietena mea din copilărie.

Privirea copiilor a cercetat-o intens. Ea îşi dorea din toată inima ca pruncii Marianei să o accepte.

— Mama ne-a vorbit de dumneavoastră. Sunteți Sălbăticiunea.

Vorbele lui Mihăiță au făcut să se prăbuşească cerul în capul Marianei de ruşine ce-i era. Nu găsea niciun cuvânt şi nici prietena nu-şi putea privi. În plus nici pe Mihăiță nu putea fi supărată: ea îşi învățase copiii să spună tot ce gândesc, să nu mintă, să fie sinceri şi deschişi. Îi era ciudă pe ea. Trebuia să-şi învețe odraslele câte ceva despre tact şi tăcere.

— Da, eu sunt Sălbăticiunea.

— O Sălbăticiune care a ajuns măicuță! se miră Mădălina atât de nevinovat încât au început cu toții să râdă.

— Să mergem în casă.

Mariana nu-şi privea prietena. Nu voia să vadă în ochii ei durere şi deziluzie. Dacă ar fi privit-o ar fi înțeles că pe Stela nu au rănit-o cuvintele copilului ei.

— Ai o casă frumoasă. Sunteți bogați, nu?

— Da. Dar nu-i ăsta cel mai mare merit al nostru. Eu şi Mihai nu ne lăudăm niciodată cu asta. Nici copiilor nu le dăm voie să şi-o ia prea mult în cap. Mădălina are grijă de păsări şi mă ajută la grădinărit, iar Mihăiță face treabă în grajd. Au învățat amândoi de la nea' Matei – omul nostru de încredere – să mulgă vaca. Trebuie să înțeleagă că bogăția care contează mai mult e cea a sufletului. Contează şi asta, dar nu trebuie să le amestece.

— Ai nişte copiii tare frumoşi. Nici nu mă aşteptam la altceva cu aşa o mamă.

Mariana şi-a cuprins prietena în brațe.

— Mi-a fost dor de tine. Credeam că n-am să te mai văd niciodată în viață.

— Şi mie mi-a fost dor. Şi eu credeam la fel.

Iar erau prietene bune la fel ca în timpul liceului. Sentimentele nebuloase şi fără nume apăreau când era Mihai în preajmă şi Stela trebuia să vadă în Mariana nu numai prietena ci femeia iubită.

— Cum să vă spunem? Ce nume de măicuță aveți?

— Încă nu am fost călugărită. Nu am un nume de maică, Mădălina. Spune-mi Stela.

— Tanti Stela, hai să vă arăt camera mea cât timp mami merge la bucătărie. Vrei, mami?

— După aceea veniți şi la mine. Am colecții de monede, cartele, şervețele...

— Frate-miu strânge toate gunoaiele, s-a adresat Mădălina Stelei întrerupându-şi fratele mai mic, apoi către el: Nu interesează pe nimeni nimicurile tale!

Mariana a plecat spre bucătărie şi a lăsat-o pe Stela să se descurce cu cei doi copii ce erau mereu în război. Stela a văzut ochii încărcați de durere ai băiatului ce cu greu îşi putea stăpâni lacrimile. Soră-sa îl lovise din plin.

— Mă interesează colecția ta. Când eram copil făceam colecție din etichete. O mai am şi acum.

Stela mințea, dar nu conta. Voia să-i redea încrederea băiatului.

Un zâmbet se lăți pe fața lui. A luat-o de mână pe Stela ca pe cea mai bună prietenă.

— Nu m-am gândit la aşa o colecție. Am să fac şi eu. Ea – aici arătă cu dispreț spre soră-sa – are colecție cu postere cu cântăreți. Ex!

După sunetul neinteligibil băiatul a scos limba spre Mădălina. Stela îi privea când pe unul când pe altul neînțelegând nimic. Nu era învățată cu copiii şi nu ştia că acesta e comportamentul lor normal la vârsta asta. Se înțeapă, se tachinează, se lovesc reciproc chiar dacă nu fizic. E un fel de exercițiu de călire pentru viață. Stela credea că ei se urăsc. Nu putea înțelege altceva din comportamentul lor.

— De ce vă răniți unul pe altul? Tu, Mădălina, nu te mai lega de colecția lui şi tu, Mihăiță, lasă-i în pace posterele. Eu cu Mariana am fost ca două surori şi nu ne-am certat niciodată.

Cuvintele i-au scăpat înainte de a se gândi mai profund la ele şi înainte de a da un pic timpul înapoi. Oare!? a auzit pe cineva întrebând şi râzând de ea.

Când avea vârsta copiilor Marianei se purtau exact ca ei. Se tachinau, se răneau, erau mereu în război şi era mai rău decât între cei doi frați acum. Când nu mai avea argumente sau cuvinte ea lovea. Prietenia a venit mai târziu, pe timpul liceului.

— Ba ne-am certat uneori. Ea era prințesa şi eu sălbăticiunea. Mai târziu am devenit prietene bune. Hai să văd casa!

Un copil o ținea de o mână şi celălalt de alta. Era minunat pentru ei când găseau un om mare de exploatat, de dus în lumea lor şi de transformat în copil. Mai mult decât de hrană şi haine copiii au nevoie de iubire şi atenție, iar copiii Marianei nu se săturau niciodată de asta.

— Cine era mai rea, tu sau mami?

Stela s-a oprit din urcatul scărilor. Grea întrebare îi pusese Mihăiță. Făcând o grimasă, din care se înțelegea clar că-i este greu să recunoască, a mărturisit.

— Eu eram. Maică-ta era mereu cuminte.

Râsul lor a ajuns până în bucătărie unde Mariana se învârtea printre oale ca să pregătească masa de seară. Ar fi vrut să o aibă pe tanti Paraschiva ca să o ajute, dar aceasta era întotdeauna liberă la sărbători. A ieşit în pragul bucătăriei şi a privit spre scări de unde venea râsul.

— De ce râdeți?

— Fecioru-tu m-a pus să mărturisesc ceva! a spus Stela potolindu-şi râsul.

— Mami, mami, tanti Stela a recunoscut că tu erai mereu cuminte şi ea obraznică! a țipat Mihăiță fericit. Eu sunt ca tine!

— Şi eu! a strigat Mădălina.

— Ba nu! Tu eşti ca tanti Stela! Dacă am fi amândoi ca mami nu ne-am certa toată ziua!

Mariana râdea în pragul bucătăriei şi a dat din umeri a neputință spre prietena ei. Era în gestul ei expresia: Descurcă-te cu ei dacă poți!

Sigur că pot! i-a răspuns Stela din priviri provocării Marianei.

— După cum văd eu voi semănați amândoi cu mine la cât vă certați. Nu aveți nimic de la maică-ta.

Mariana a făcut spre Stela un gest cu degetul mare ridicat ce însemna ok apoi a plecat la oalele ei. Copiii erau deznădăjduiți. Era o catastrofă să nu semene cu mami. Bine, bine, acceptau că au câte ceva de la tati, dar să semene cu sălbăticiunea din copilăria mamei era greu de acceptat. Stela le-a privit chipurile supărate. S-a abținut să nu râdă când le-a vorbit.

— Îmi pare rău că semănați cu mine când eram de vârsta voastră, dar vă purtați exact ca mine atunci. Mariana nu se purta aşa. Acum hai să văd camerele voastre.

Le-a luat o oră să vadă camerele copiilor cât şi întreaga casă, apoi au coborât în camera de zi, unde lângă pian mai era încă bradul împodobit de Crăciun.

Pe pian erau poze cu Mariana copil din perioada cât a fost în casa familiei Vrânceanu puse în rame aurii şi poze cu familia ei. Nu era nicio poză de la cămin. Era ca şi cum ar fi vrut să şteargă acea perioadă din viața ei şi era adevărat, dar tot adevărat era şi faptul că nu a făcut în toată perioada de stat la casa de copii decât poză pentru buletin. Cine naiba stă să facă fotografii copiilor de acolo?! Pe cine interesează că ei cresc şi au nevoie de amintiri rămase într-o poză?!

Stela s-a uitat la fotografiile de pe pian pe rând. Ea – la mare. Ea – cu verişorul acela de care vorbea mereu după ce a venit la cămin. Ea – cu coroana

de margarete. Ea – cu soțul întinsă în iarbă. El o strângea în brațe şi ea râdea fericită.

— Eu am făcut poza asta cu mami şi tati în iarbă.

De-abia a auzit cuvintele Mădălinei. Iar o chinuiau sentimentele fără nume din maşină. Nu avea nimic cu Mariana copil, cu Mariana mamă, dar cu Mariana femeie iubită purta un război nefiresc, căci trezea în ea nevoia de a fi şi ea femeie, scotea la lumină ceva ce n-a ştiut că poartă în ea. A transpirat privind fotografia cu Mariana în brațele soțului, întinsă în iarbă şi râzând fericită. În loc să-şi spună: Vreau şi eu asta! o condamna pe Mariana şi nu înțelegea ce se întâmplă cu ea, de parcă era prima maică sau femeie de pe pământ ce-şi refuză trăitul omenesc, iubirea, acceptarea feminității ei şi în loc de asta condamnă ceea ce inconştientul lor îşi doreşte cel mai mult, căci poți fugi de lume, de oameni, dar nu poți fugi de tine, de ceea ce e în trupul tău, iar în trup, ascuns sub haine negre, negat că există, e suflet de femeie ce-şi caută împlinirea.

— Nu mai ştiu cine sunt! a şoptit privind fotografia şi simțindu-şi iar hainele negre de pe ea grele de parcă ar fi fost de plumb.

— Ce ați spus, tanti Stela?

— Nimic. Nimic.

Vocea i-a tremurat a plâns dând răspuns unuia din copii, căci nici nu ştia care din ei a întrebat-o. Mâinile i-au tremurat şi ele punând fotografia la loc.

— Haideți la masă! Mihăiță, du-te şi după tati!

Copilul a fugit afară, iar Mădălina şi Stela au plecat spre bucătărie de unde le strigase Mariana.

— Mai trebuia să avem un frate sau o soră, dar mami a pierdut sarcina. După aceea a fost tare bolnavă. Tati era disperat. Acum, la sărbători, şi-a revenit. Să nu-i spuneți nimic mamei despre asta dacă ea nu v-a spus. Nu vorbeşte despre copilul pierdut. Poate doar cu tati...

Fetița vorbea pe un ton grav şi în şoaptă. Părea matură vorbind despre asta. Dacă până atunci Stela a văzut în ea doar un copil, acum realiza că poate fi şi matură. Pierderea sarcinii mamei a fost declanşatorul maturizării Mădălinei. Dincolo de joaca cu Mihăiță, de posterele de pe pereți, de experimentatul celor mai nebune haine: blugi tăiați, buricul gol, fuste de o palmă, tricouri ce o dezbrăcau mai mult decât o îmbrăcau, părul încâlcit, cercei de toate lungimile şi culorile, inele purtate pe degetul mare al mâinii pentru că aşa era moda acum, toate astea însemnând copilării, dar şi căutarea identității, era şi ceva ce însemna maturitate. Boala mamei fusese primul nor din viața ei ce o făcuse să înceapă să vadă altfel lumea. Există şi grijă pe lume, şi boală, şi durere şi posibilitatea de a pierde un părinte învățase atunci.

Stela a întrebat-o tot şoptit, căci erau aproape de bucătărie:

— Cum a fost bolnavă?

— Nu vorbea. Stătea închisă în dormitor. Tata a spus că a făcut depresie şi că trebuie să avem răbdare cu ea.

Vorbele „Doamne, cât de dor mi-a fost de tine!” spuse de Mihai în maşină erau înțelese acum şi de Stela. Până şi nevoia aceea a lor de a se atinge mereu o înțelegea altfel acum. Era ca o sete după lunga boală a Marianei.

— Când a pierdut sarcina?

Fetița nu a mai apucat să răspundă că s-a deschis uşa de la bucătărie şi Mariana le aştepta în pragul ei.

Masa era aşezată frumos în partea dinspre uşă a camerei ce era despărțită printr-o arcadă de bucătăria propriu-zisă unde era aragazul, soba, frigiderul şi celelalte lucruri strict necesare într-o bucătărie. Pe mijlocul mesei era o coroniță de brad cu globuri mici roşii şi o lumânare aprinsă. Mai erau pe masă două suporturi din fier forjat pe care erau aprinse în mici cupe de sticlă portocalie, ce semănau cu o lalea, candele. Pe perdea erau prinse fundițe roşii la fel ca în dormitoare sau în camera de zi. Toate astea mai aminteau încă de Crăciun chiar dacă erau la Bobotează. Stela se simțea săracă. Atât de săracă de îi venea să plângă. Cu copiii certându-se pentru toate fleacurile, pierzând sarcini, suferind, alergând prin bucătărie de la aragaz la frigider şi apoi la masă, în brațele unui bărbat sau mângâind gâtul unui bărbat Mariana era fericită şi împlinită cum nu va fi ea niciodată pe pământ închisă în mănăstire printre rugăciuni şi icoane.

… Nu mai ştiu cine sunt… ținea inima ei deznădăjduită, bolnavă şi străină.

Nu auzea râsul copiilor şi nici vorbele lor. Mesteca fără chef mâncarea din fața ei şi se forța să nu-şi ridice privirea din farfurie pentru a nu vedea ochii Marianei căutând ochii lui Mihai, râsul lor şi felul în care îşi atingeau mâinile şi totuşi îi era greu să se stăpânească şi ca un hoț sau ca un copil neascultător îi privea chiar dacă nu voia să-i privească. Îşi simțea hainele grele şi ude în spate când mâna lui Mihai a strâns mâna Marianei şi i-a şoptit ceva ce ea nu a auzit. Deasupra buzei şi pe frunte avea broboane de sudoare.

— Ce cald! a spus însoțindu-şi cuvintele de un oftat şi şi-a şters fața. Era în oftatul ei şi deznădejde.

Nu ştia de ce toți cei de la masă, chiar şi copiii, au privit-o cu îngrijorare şi milă. Fusese ceva în vocea ei ce stârnea asta. Părea că strigase „ajutor!”

— Da, e tare cald în casă. Hainele astea sunt cam incomode şi prea groase.

Stela s-a înfuriat pe vorbele Marianei. Nu trebuia să zică nimic de hainele mele! Nu trebuia să plec din mănăstire!

Se simțea iar bolnavă, prăbuşindu-se în prăpăstii fără a se putea ține de ceva şi nu era părintele Ioan să o prindă din cădere. Şi totuşi nu era prăbuşire ce i se întâmpla. Era miracol, era înflorire, era renaştere, era recunoaşterea femeii din ea pe care a negat atâția ani că există şi când a plecat la mănăstire i-a

poruncit: Mori! Fii doar rugăciune şi haine negre! Mâini împreunate la icoane şi dor de Dumnezeu!

A crezut atât de mult în porunca de atunci încât nici nu putea concepe că femeia din ea descoperind fluidul viu dintre Mihai şi Mariana şoptea: N-am murit! De fapt când am plecat la mănăstire eu nici nu mă născusem! Vreau acum să mă nasc! Nu-mi porunci iar să mor!

Şi Mihai şi Mariana realizau că Stela se comportă ciudat şi nu ştiau de ce. Privirea senină, plină de bucurie şi fericire din clipa revederii s-a stins. Acum ochii îi fugeau mereu în pământ sau aiurea ascunzându-se de alți ochi. Părea că îi e teamă, că se ascunde, intuiau în comportamentul ei şi era adevărat asta, doar că teama şi ascunderea era de ea însăşi. De abisurile ființei ei fugea. De ceva ce locuise mereu în sufletul ei neştiut şi care acum spunea: Sunt şi eu locatar aici!

Mihăiță îi spunea ceva Stelei, dar acesta nu auzea. Copilul i-a pus mâna pe braț şi a repetat:

— Vreau să vă arăt colecția mea de cărți cu „Dragon Ball Z" şi cu „Yu-Gi-Oh!". Am uitat să vi le arăt când ați fost în cameră la mine.

Stela în sfârşit l-a auzit, dar nu ştia despre ce vorbeşte. Nu a apucat să întrebe despre ce-i vorba căci a intervenit Mădălina declanşând un nou război.

— Iar gunoaiele lui frate-miu! Numai asta are în cap: poze cu personaje din desene animate cu monştri!

Disprețul Mădălinei aproape i-a umplut ochii de lacrimi, dar şi le-a stăpânit. Nu se dădea el bătut cu una cu două.

— Nu-s gunoaie, sunt colecțiile mele!

— Ba-s gunoaie! Eşti un gunoier!

Părinții îi priveau fără a interveni. Gâlceava copiilor spărsese tăcerea stânjenitoare de mai înainte.

— Mami, să ştii că Mădălina primeşte bilețele de la băieți! Radu i-a scris că o iubeşte şi că vrea să fie iubiți! La Anul Nou când am fost cu uratul a pupat-o!

Mihăiță a spus totul dintr-o suflare bucuros că se poate răzbuna pe sora lui ce-l făcuse gunoier. Da, e drept că jurase că nu va spune nimic părinților, dar Mădălina l-a înfuriat prea tare de data asta şi trebuia să i-o plătească pe măsură.

Cei mari nu puteau reacționa în niciun fel. Erau surprinşi. Nu ştiau că au o fetiță atât de mare. Mariana se apăra în sufletul ei de vinovăția de a nu fi văzut că-i creşte fata: Nu-i mare. E un copil. Timpul se grăbeşte acum cu copiii. Nu le mai dă voie să crească încet... Cred că-i vorba de o joacă... a adăugat privind chipul fiicei sale.

Mădălina era în stare de şoc. Ruşinea, frica de părinți o făcea să se simtă de parcă Mihăiță i-ar fi dezbrăcat sufletul în fața tuturor. Obrajii i-au fost mai întâi livizi apoi i-au luat foc. S-a ridicat de la masă poticnindu-se şi a plecat spre uşă. Mulțumea cerului că nimeni nu zice nimic. Totuşi ochii i s-au umplut de

lacrimi când a realizat că ar fi vrut ca cineva să vorbească. Tăcerea aceea adâncă o făcea să creadă că a făcut o asemenea monstruozitate încât nimeni nu-şi mai găsea cuvintele.

— N-am vrut,Mădălina! Iartă-mă! l-a auzit pe Mihăiță strigând în urma ei, căci s-a speriat şi el de reacția ei. Ar fi vrut ca ea să țipe la el ca altă dată, nu să devină statuie.

Mădălina urca scările fugind şi nu i-a luat în seamă cuvintele. Voia să-i vorbească mami, nu Mihăiță. De ea avea nevoie acum.

Aproape a leşinat când a ajuns în dormitor şi s-a prăbuşit pe pat. Sughițuri de plâns îi zgâlțâia întregul corp.

... Vreau să mor! Vreau să mor! Mi-e tare ruşine! Mami şi tati sunt supărați pe mine şi nu o să mă mai iubească! De tanti Stela mi-e ruşine de mor! Nu mai ies din cameră deloc...

A simțit două mâini cuprinzând-o şi a ştiut ale cui sunt chiar dacă era cu fața în pernă. Trupul mamei s-a întins lângă ea în pat fără niciun cuvânt. Doar o strângea tare la piept şi aştepta ca plânsul fetei să se mai liniştească, căci era aproape isteric.

— Nu-i aşa... nu-i... nu-i... mami... Eu nu... mami...

Mariana i-a pus degetul la buze făcând-o să-şi înghită explicațiile bâlbâite. I-a şters nasul, ochii şi obrajii plini de lacrimi. I-a mângâiat părul ce îi cădea în neorânduială pe față şi făcând toate astea îi vorbea.

— Ştiu că nu-i aşa, draga mamii. Ştiu că tu nu, aşa că nu te mai chinui să-mi explici. Linişteşte-te. Gata, micuța mea!

— Eu nu, mami! a încercat fetița iar să explice.

— Ştiu că tu nu! Gata! Gata!

Copilul se liniştea încet în brațele mamei. Suspine rare mai plecau din pieptul ei spre cer. Aproape adormea şi înainte de asta a bolborosit:

— Te iubesc, mami. Eşti cea mai bună mamă de pe pământ. Dacă nu veneai la mine muream.

— Şi eu te iubesc. Când vei plânge şi nu voi veni înseamnă că nu mai sunt vie. E singurul lucru ce mă poate ține departe.

Fetița a adormit liniştită şi fericită. Niciodată nu va uita mirosul părului mamei ei din acea seară. Aşa cum nu va uita niciodată mângâierile şi vorbele ei. Întruparea lui Dumnezeu pe pământ pentru copii sunt părinții. Mariana încă stătea lângă ea şi aştepta să fie adormită adânc.

... E la începutul adolescenței. Aşa eram eu când am mers în tabără la Iaşi şi nu aveam cu cine vorbi. A fost atât de greu!... Avem multe de vorbit, Mădălina, dar nu în seara asta, ci altă dată. Trebuie să vorbim despre băieți şi despre a deveni femeie, despre dragoste şi multe altele. Important e că eu nu-ți voi impune

nimic, ci doar voi fi alături de tine... E viața ta, micuța mea, şi tu vei hotărî cum vrei să o trăieşti...

În bucătărie era linişte. Stela şi Mihai aşteptau întoarcerea Marianei. Mihăiță a plecat şi el supărat în camera lui după ce taică-su i-a spus că a greşit şi că trebuie să-şi ceară scuze de la Mădălina.

— Ce-i cu tine, Stela? Nu pari în apele tale. La mănăstire erai altfel.

— Mă simt ciudat, să fiu sinceră, dar mi-e greu să explic ce se întâmplă cu mine. Parcă nu mă mai cunosc. Nu mai ştiu cine sunt şi ce vreau.

— În ce sens? a întrebat Mihai.

— Nu ştiu.

— Ce nu ştii? a întrebat Mariana auzind ultima replică a Stelei.

— Mă simt ciudat şi nu ştiu care e cauza.

— O să-ți faci tu ordine în suflet, Stela. Şi eu observ că e ceva ciudat cu tine. Probabil că ți-e greu în lume. Pune-mi puțin vin, Mihai. Simt nevoia să beau ceva. M-a stors plânsul Mădălinei. Nu suport să-mi văd copiii plângând.

— Imediat te servesc, doamnă, dar nu-ți dau prea mult. Ştii ce efect dezastruos are vinul asupra ta.

Mihai i-a făcut din ochi în timp ce îi punea băutura în pahar. Apoi a umplut şi paharul Stelei.

— Pe mine vinul mă face să râd şi să vorbesc mult. La tine e efectul mai grav.

Erau pe punctul de a ciocni paharele când Stela a întrebat complet nevinovată:

— Ce efect?

În loc de răspuns cei doi au pufnit în râs. Stela nu înțelegea de ce râd şi se simțea stânjenită.

Încă râzând şi-au ciocnit paharele. I-au urat noroc şi ei şi au băut.

— S-a liniştit cea mică?

— Da. A plâns până a adormit, dar s-a liniştit.

— Eu l-am certat pe Mihăiță. O să-şi ceară scuze de la Mădălina.

Mariana a plecat la fereastră şi privea îngândurată noaptea neagră.

— Parcă ieri m-ai adus aici într-o noapte de An Nou, iar azi am copii care încep să se pupe. Ce repede trece timpul!

Mihai s-a dus la ea şi a cuprins-o în brațe. O ținea cu spatele lipit de pieptul lui şi îi săruta părul.

— Te iubesc, i-a şoptit în păr.

Stela iar avea hainele ude privindu-i. Starea de rău inexplicabil o răscolea.

— Sunteți atât de fericiți! S-a trezit exclamând de parcă ar fi făcut o descoperire nemaipomenită.

Cei doi s-au întors brusc spre ea. Uitaseră că e şi ea acolo. Credeau că sunt doar ei, amintirea, vinul şi dorința dintre ei.

Amândoi odată au spus aceleaşi cuvinte:

— Tu nu eşti?

Asta era întrebarea pentru Stela. Nu putea să le dea răspuns acum şi clar. Nu mai era convinsă că a ales bine calea cea mai bună. Va pleca iar la mănăstire, dar nu se va putea minți că nu i s-a pus acea întrebare. Era aşa de bine, de clar, de simplu să fi putut răspunde: Sunt! Dar nu putea răspunde. Ieri ar fi putut spune, dar nu azi. Nu după ce văzuse cum străluceşte fața uneui bărbat ce îşi iubeşte soția, nu după ce o văzuse pe Mariana cerşind iubire şi ocrotire, nu după ce le-a văzut copiii şi casa... Nicio rugăciune, nicio icoană, nicio ascultare, nicio mătanie nu mai însemna fericire. Ceea ce ieri era fericirea ei azi i se părea steril şi sterp. Altceva descoperise azi că este fericirea.

Brusc a înțeles, chiar şi o proastă ca ea, care e efectul vinului asupra lui Mihai şi a râs amar. Degeaba i-au aşteptat răspunsul la întrebare cei doi ce încă erau îmbrățişați în fața ei. Ea nu putea spune: Sunt!

— Hai la culcare! O să strângi mâine aici!

— Nu. Ştii că nu las niciodată dezordine în bucătărie seara.

— Ba da, doamnă Avram, o să laşi în seara asta. Cine te-a pus să-mi dai vin?!

Stela a plecat înaintea lor spre camera în care îşi lăsase bagajul şi unde i-au spus copiii că va dormi. Nu avea curaj să privească înapoi spre cei doi ce urcau scările în urma ei şi totuşi fără a privi îi avea în fața ochilor îmbrățişați, Mihai cu buzele în părul ei, Mariana cu capul culcat în scobitura umărului lui. În spatele ei urca pe scări imaginea fericirii, imaginea ce nu i-a putut da voie să spună un cuvânt din patru litere: Sunt!

Nu a putut dormi toată noaptea. S-a zvârcolit în aşternuturile ce o ardeau. Se mințea că se va întoarce la mănăstire şi că totul va fi la fel ca înainte, dar ştia că se minte. Nimic nu va mai fi la fel. În zori a adormit şi a visat pe Stelian şi Catarina fugind prin pădurile de la Vama, apoi în locul lor era Mariana şi Mihai. Era şi ea în vis, dar nu ştia unde. Era cea care îi vedea pe toți, dar era şi cu ei, în ei, în vis, în fugă pe cal prin păduri, în dorul din ei, în iubirea din ei.

Mariana s-a trezit cu capul pe pieptul lui Mihai. Brațele lui o țineau chiar şi în somn. Îndepărtându-i uşor brațele ca să nu-l trezească a zâmbit amintindu-şi de noaptea trecută.

— Poate o să fie un copil...

— Ce-ai spus?

— Nu dormi? a tresărit ea auzindu-l pe Mihai vorbindu-i.

— Sunt treaz demult, dar nu voiam să te trezesc pe tine. Îmi place când dormi cu capul pe pieptul meu. Acum spune ce ai spus.

Ea s-a culcat iar peste el. L-a sărutat pe piept şi i-a mângâiat pielea.

— Poate o să fie un copil... Asta am spus.

— Poate că da, poate că nu. Ca să fie mai multe şanse pentru da hai să mai încercăm o dată.

Gura lui s-a oprit lacomă pe umărul ei şi a muşcat din el ca dintr-un măr.

Ea a țipat de durere şi s-a smuls de lângă el.

— Mă doare, a scâncit.

El a luat-o în brațe şi i-a mângâiat umărul pe care păstra un semn rotund. Întotdeauna i-a plăcut să fie un pic mai nebun în pat cu femeile, dar cu Mariana nu mergea. Scâncea la cea mai mică strângere mai fermă a lui şi el trebuia să renunțe. Nici măcar nu avea curaj să-i spună că lui îi place să facă asta. Să muşte uneori, să lase semne, şi să vadă în ochii femeii cum moare de plăcere când el face aşa. Scâncetul ei i-a potolit elanul. Era ca o vrajă ce se rupsese. Şi dacă tot s-a rupt vraja şi-a amintit de altceva ce trebuia să discute cu Mariana urgent. A vrut să o facă seara, dar a renunțat din cauza prezenței Stelei.

— E ceva ciudat cu nea' Matei. Te rog fii foarte atentă cu el. Uneori are o privire atât de... atât de...

— Dă-l afară! Spune-i să nu mai lucreze la noi şi gata! Dar să-ți fie clar: omul ăsta e un sfânt şi pe tine te-a orbit gelozia!

Mariana țipa mai tare ca niciodată. S-a ridicat din pat şi dădea din mâini în timp ce vorbea.

Mihai nu o mai văzuse niciodată atât de furioasă.

— Mai încet că se aude toată casa! Mai încet!

— Nu vreau să vorbesc mai încet! Mă doare gelozia asta prostească a ta!

— Taci! a țipat Mihai realizând că vocea Marianei ajunsese până la stradă. Nu-i vorba de gelozie. Nu am cum fi gelos pe nea' Matei.

— Atunci despre ce-i vorba!? Dacă nu e gelozie atunci ce e!?

Vocea îi era mai scăzută, dar tot disperată.

— E ceva ciudat în privirea lui. Mă tem pentru tine, îndrăzni Mihai să-şi ducă gândul până la capăt, deşi auzindu-se i se părea până şi lui nebunie totul.

— Nu e gelozie, dragul meu. E paranoia. Dă-l afară şi să terminăm cu bâlciul ăsta!

— Nu-l pot da până nu găsesc pe altcineva de încredere şi până când nu este prins cel ce a omorât-o pe tanti Safta de pe deal. Eu plec mult de acasă şi e bine să ştiu că-i nea' Matei prin preajmă când lipsesc eu.

— Nu înțeleg ce ai cu el... în vocea Marianei era un fel de a se ruga de el să-i explice.

— Nu am nimic cu el. Nu sunt gelos, Doamne fereşte! L-am surprins uneori privindu-te ciudat când tu nu erai atentă şi când nu ştia că îl privesc.

— Are o fiică cam de vârsta mea. Poate un pic mai mică. A pierdut-o în lume. Poate se uită la mine ca la fiica lui pierdută...

— Poate... a răspuns Mihai, dar numai ca să o liniştească pe ea. Trebuia să fie handicapat ca să creadă că a văzut privire de tată pentru fiică în ochii lui nea' Matei când îi privea soția.

Au urmat zile în care Mihai era ocupat până peste cap cu afacerile, Mariana cu serviciul ei, căci pe lângă munca de la casa de copii lucra ca voluntar într-o organizație filantropică ce avea ca obiect de activitate ajutorarea bătrânilor singuri şi bolnavi şi a copiilor abandonați. Lucra şi cu copii ce erau lăsați de izbelişte căci părinții erau plecați la muncă în străinătate. Uneori munca ei i se părea în zadar, căci niciun cuvânt de-al ei nu putea umple ochii goi de dor, foamea de dragoste, pustiul din jurul acelor copii. Aveau haine, aveau bani, aveau lucruri – părinții chiar exagerau în a-şi înlocui prezența prin lucruri şi bani – şi totuşi nu era bine. Nici un lucru, nici un ban nu putea umple singurătatea şi tăcerea din casa pustie seara, nicio haină nu dădea căldura unei îmbrățişări de părinte. De unde vor învăța puhoiul de copii părăsiți ce înseamnă familie!? De unde vor şti că există noțiuni de neînlocuit şi nici măcar de comparat!? Cum vor fi ei când vor fi părinți!? Mariana le vorbea despre toate astea şi îi provoca să vorbească despre ei, despre ceea ce le lipseşte şi ceea ce îi doare şi după ce îi asculta venea acasă deznădăjduită. Fără cuvinte îşi ținea copii în brațe să le simtă inima bătând lângă inima ei. Pe Mihai îl ruga să o țină în brațe şi să nu-i dea drumul nici măcar în somn. Aproape adormită îi şoptea în ureche: Mulțumesc că eşti lângă mine. Mulțumesc că mi-ai dat o familie. Să nu mă laşi singură nici în cer...

Mihai o ținea strâns şi aştepta să adoarmă. Ştia că asta este starea ei când lucrează cu copii ce au probleme grave. Nu o întreba nimic şi nu mai încerca să o convingă să renunțe la serviciu ei ce o distrugea sufleteşte căci a înțeles că asta e menirea ei.

— Dacă nu eu, atunci cine!?... Sunt omul cel mai potrivit să-i înțeleagă şi să-i asculte. Dacă nu o fac înseamnă că totul a fost în zadar. Că nu am învățat nimic. Cine să le înțeleagă desenele în care se reprezintă pe ei singuri, stingheri, speriați în mijlocul foii albe şi mama şi tata la capătul celălalt al foii, căci asta e familia pentru ei: lipsa atingerii, o mamă şi un tată departe!? Cine să înțeleagă desenele lor în care fie nu au mâini deloc fie sunt întinse disperat spre cineva ce niciodată nu vine!? Cine să le interpreteze copacii fără rădăcini şi cu tulpini pe care au cioturi retezate mai mult decât frunze în coroană şi flori!? Nu rădăcini – lipsa bunicilor, familiei, locului căruia îi aparții; cioturile – plecările părinților. Nici măcar nu fac prea multe pentru ei. Uneori am sentimentul că îi mint...

După ce i-a vorbit aşa Mihai nu a mai deschis niciodată subiectul muncii ei. O ținea doar în brațe când era prea tristă şi îi dădea târcoale deznădejdea.

În lipsa părinților copiii stăteau cu Stela, după ce veneau de la şcoală. Mâncau împreună apoi îşi făceau temele, iar după aceea Mădălina îi arăta ce ştie să cânte la pian, o lua cu ea în grajd la animale şi se plimbau prin împrejurimile îmbrăcate în zăpadă. Mihăiță i-a arătat colecțiile de cărți cu „Dragon Ball Z" şi cu „Yu-Gi-Oh" şi i-a povestit cum a mers la vânătoare cu tata. După trei zile de stat cu ei ştia că Mădălina se va face psiholog ca mama şi Mihăiță om de afaceri ca tata. Mai ştia că mama e bună şi copiii o prostesc, dar cu tati nu merge, chiar dacă e şi el bun. N-a scăpat de copii până nu s-a bătut în omăt cu ei şi până nu s-a dat cu săniuța, dar culmea jocului a fost să se joace cu ei de-a ascunselea. De la Mădălina a aflat mai multe amănunte despre pierderea sarcinii Marianei şi boala ce a urmat.

La sfârşitul săptămânii ştia că îi va fi greu să plece înapoi la mănăstire şi că iubeşte copiii Marianei ca şi cum ar fi ai ei. Nu se putea minți că nu s-a întâmplat nimic şi să se întoarcă între ziduri goale şi reci. Găsise fericirea pe pământ: joaca şi râsul copiilor, doi oameni ce se iubeau cum ea nu a fost niciodată conştientă că se iubesc oamenii şi că există astfel de iubire. Cum să se întoarcă înapoi şi să spună că toate astea nu există, că a visat. Că există doar mănăstirea, hainele negre, rugăciuni, icoane, clopote şi că astea sunt viață plină!? Putea fi până acum sau pentru alte făpturi ce le împlineşte asta, dar nu pentru ea. Când a trebuit să îmbrace iar hainele negre – renunțase la ele ca să se poată juca cu copiii şi pentru a se simți mai comod – se simțea de parcă îşi îmbrăcase sufletul într-un giulgiu de întuneric. S-a întors la mănăstire, dar fără suflet la ea. Îl uitase la doi copii şi într-o casă în care locuia iubirea. Tot ce o înconjura la mănăstire i se părea acum puțin, sărac şi în deşert. Un râs de copil, brațul lui Mihai atingând trupul Marianei era o bogăție incomparabilă cu orice icoană făcătoare de minuni ferecată cu aur. Singura minune de pe pământ e iubirea. Restul e deşertăciune. Nu se putea închina cu convingerea şi dăruirea dinainte. Uita cuvintele rugăciunii şi îngenuncheată în fața icoanelor visa cu ochii deschişi la casa Marianei şi la copii ei. Noaptea o visa pe Catarina şi pe Stelian şi se trezea plângând. Voia să dea timpul înapoi şi să redevină cea care a fost, împăcată cu soarta şi calea ce şi-o alesese. Îl voia pe părintele Ioan să vorbească cu el şi să înțeleagă ce se întâmplă cu ea, dar acesta era mort. Retrăind la nesfârşit, ca un film ce i se derula mereu în fața ochilor, momentele în care Mihai a atins-o pe Mariana în fața ei, a descoperit că are un trup pe care şi-l cerceta îndelung când făcea duş sau când se schimba şi nu mai ştia prea clar, de vie ce era trăirea din ea, dacă pe ea sau pe Mariana a atins-o Mihai. Credea că înnebuneşte şi atunci se cufunda plângând disperată în rugăciuni, atâta doar că în loc de rugăciuni Dumnezeu auzea în cer:

— Sunt femeie şi eu! Ştiu că nu sunt frumoasă ca Mariana, dar sunt şi eu femeie! M-am îndrăgostit de a trăi, de a fi vie, de a avea copii, de a iubi! E păcat asta, Doamne!?

Şi totuşi Dumnezeu nu ştia cine a ţipat asta spre cer. Mogâldeaţa prăbuşită în faţa icoanei, fărâma de om ce îi mai strigase altă dată „Cine-i Dumnezeu? Eu nu-l cunosc...” acum nu spunea decât „Miluieşte-mă, Dumnezeule” şi plângea. Atunci cine a strigat? Tot ea. Sau ceva din ea ce se năştea acum şi spunea altfel de rugăciuni.

Cum să fie păcat să fii îndrăgostită de a trăi, de a fi vie, de a avea copii, de a iubi?! Tu, tocmai tu, ce n-ai avut copilărie, familie, iubire, îmbrăţişare, alint, să fii condamnată pe viaţă la a nu le avea niciodată. Nu ciobeşti cerul şi nu se micşorează infinitul că îndrăzneşti să fii vie. Atât că îţi trebuie mare curaj să îndrăzneşti să trăieşti şi să fii fericită după ce ai trăit tot ce ai trăit.

Rugăciunile le-a terminat. Deznădejdea a sleit-o. Nu se putea ridica din genunchi. Se dărâma tot ce a clădit în fiinţa ei şi era greu să se găsească printre dărâmături şi să se reclădească altfel şi să devină altceva.

Îndrăzniţi, eu am biruit lumea... a auzit pe cineva şoptind şi a ridicat ochii speriată, dar nu era nimeni. Şoapta venise din capul ei.

Creierul ce nu ştie de glume şi de frământări sau ştie şi le prelucrează cum vrea el reacţiona la tot zbuciumul ei dându-i un răspuns: o transforma în femeie cum n-a fost niciodată. Slăbea, se accentua diferenţa dintre mijloc şi bazin pentru prima dată în viaţă, căci ea de când se ştia era pătrată, fără forme, ochii îi străluceau de o lumină aparte şi era în ei durere amestecată cu deznădejde şi cu muguri de speranţe şi vise fără nume. Fără să fi fost vreodată frumoasă, devenea frumoasă, dar fără a fi conştientă de asta. Ascunsă sub hainele negre de ea însăşi şi de cei din jur nici măcar ea nu vedea metamorfoza. Da, chipul îi era schimbat şi ştia asta. I-o spunea fiecare maică.

— Pari schimbată. Străluceşti. Se întâmplă ceva cu tine.

Ea nu dădea niciun răspuns la vorbele lor şi nici pentru ea nu avea un răspuns clar ca să ştie ce se întâmplă cu ea. Ştia că visează ciudat noaptea, că urăşte hainele negre, că îşi doreşte un copil cu care să se joace, că a găsit o fericire mai mare pe pământ decât a fi maică. Mireasă a lui Iisus nu mai e destul pentru ea, dar nici nu se visa mireasa nimănui, căci nu se îndrăgostise de un bărbat, nici nu ştia dacă e posibil asta, ci de viaţă însăşi. Ei i-ar fi închinat rugăciuni, în faţa ei ar fi stat în genunchi. Nimic nu era mai mult ca asta.

— Ce-i cu tine, Stela? Ce te frământă? De când ai fost plecată la Mihai şi la Mariana te-ai întors schimbată.

— Nu am nimic, soră Teodora.

Răspunsul a fost atât de repezit şi Stela atât de speriată dându-l încât maica Teodora a fost şi mai convinsă că se întâmplă ceva cu Stela.

— Putem vorbi... a mai încercat maica Teodora căci ținea mult la Stela încă de când a venit la mănăstire, iar această prețuire a devenit mai mare după ce a aflat că ea a fost colega Marianei la casa de copii.

— Nu avem despre ce vorbi! a răspuns Stela mai repezit decât era necesar. A adăugat blând: Iertați! şi a fugit din fața maicii starețe.

Aceasta a privit-o lung cum se îndreaptă fugind spre muzeul mănăstirii unde o aşteptau vizitatorii şi unde Stela era ghidă. De fapt, făcea de toate la mănăstire şi devenise şi indispensabilă. Se ocupa de administrație şi de acte, era ghidă pentru oaspeți şi picta icoane în timpu liber.

— Nu a mai pictat nicio icoană de când a fost plecată de la mănăstire! s-a trezit maica Teodora exclamând cu mirare. Sigur se întâmplă ceva cu ea!

Stela a condus oaspeții prin camerele muzeului şi le-a vorbit cu emoție despre obiectele vechi de sute de ani aflate acolo. Cele mai multe erau cărți, obiecte de cult, dar şi produse textile lucrate cu fir de aur şi argint ce au constituit îmbrăcămintea vreunui preot sau domnitor.

Răspundea cu răbdare la întrebările curioase ale musafirilor. Explica cu calm că nu au voie să atingă exponatele celor mult prea curioşi şi de-abia aştepta ca aceştia să plece şi ea să fugă în chilia ei şi să viseze, să plângă după viața ei condamnată la a nu fi viață şi să nu vadă pe nimeni. Să fie ea cu ea, una ştiută şi alta neştiută, şi să se împace cele două dacă se poate. O iubea pe cea ştiută, cea clară, limpede, cu hotărâri luate până la sfârşitul vieții pentru o clipă, apoi o ura şi o iubea pe cealaltă, pe cea neclară, tulbure, îndrăgostită de viață şi de a trăi. Una nu avea curaj să se privească în oglindă când se dezbrăca, căci era non-trup, cealaltă curioasă, vie privea cu îndrăzneală şi descoperea că e femeie.

Doi tineri stăteau îmbrățişați în spatele grupului. Băiatul a atins cu buzele părul fetei. Stela i-a văzut şi a uitat să mai vorbească. Îi privea atât de direct şi insistent încât toate privirile grupului s-au întors spre tinerii pe care maica îi țintuia cu privirea. Îndrăgostiții şi-au plecat ruşinați privirea, după ce s-au desprins din îmbrățişare. Se aşteptau ca maica să le facă morală, dar ea a lăsat capul în jos. Avea obrajii roşii ca focul şi toată făptura ei părea stânjenită. Pe frunte i-au apărut broboane de sudoare. Hainele atârnau pe ea ca o armură de fier. Le-ar fi aruncat rupându-le. O strângeau hainele, zidurile, icoanele, ascultările, rânduielile mănăstirii.

De afară s-a auzit o pasăre cântând. Era început de primăvară, înainte de Paşte şi era prima dată când păsările începeau să cânte fericite. Nu țipete zgribulite, ci cântec. Triluri ce plecau spre cer anunțându-l că pe pământ înfloresc cireşii şi caişii, ghioceii şi narcisele, înnebunesc toate renăscând şi păsările tot nebune după viață cântă bucuria asta.

În loc de explicații către musafiri Stela vorbea cu inima ei: Vreau să fiu ca pasărea ce cântă afară... Să zbor... Să cânt... Să fiu vie...

— Maică, v-am întrebat de trei ori până acum, dar nu m-ați auzit. Cum se țesea materialul ăsta cu fir de aur? E atât de frumos chiar şi acum deşi e de la 1505.

Mai bine mă întrebai cum poate cânta pasărea aceea atât de frumos, cum renasc florile şi iarba, căci e mai mare miracolul acela de afară decât cela de aici şi acela nu-i de la 1505 ci e de când lumea! şi-a spus Stela în gând apoi adunându-se cât de cât a început să explice cum era războiul de țesut în acele vremi şi cum se punea firul de aur în bătătură, dar gândul era tot la miracolul de afară. Aici era măiestrie, talent, tenacitate, muncă, dar nu miracol.

Vizitatorii au plecat şi ea a ieşit după ei şi împotriva regulamentelor mănăstirii s-a dus să rătăcească în pădurea din apropiere. A mângâiat tulpinile copacilor, a cules viorele, a ascultat păsări cântând, a visat la Catarina şi Stelian fugind prin păduri, a văzut în fața ochilor pe Mihai şi Mariana îmbrățişați şi a plâns. Devastator, lovindu-şi fruntea de copac până la durere ca să simtă că e vie a lăsat lacrimile să facă ce vor din ea.

... Părinte Ioan, am descoperit că mănăstirea e un drum înfundat. Ştiți că pe țesăturile din mănăstire ce le prezint oaspeților este un model. Se cheamă calea rătăcită. L-am văzut şi pe linguri de lemn. Asta e calea aleasă de mine: o cale rătăcită. Urăsc mănăstirea, urăsc rânduielile şi ascultările! Dacă rămân aici înnebunesc. Mă simt ca la casa de copii. Vreau în lume, părinte!...

Plângea şi strângea tare în brațe un stejar. Îi vorbea de parcă el era părintele Ioan.

... În lumea în care sunt bande de... de... bande ca a lui Pinochilă... unde sunt copii ca Maria şi bărbați ca tatăl ei...

Creierul ei o speria de lume amintindu-i de ce a fugit la mănăstire după moartea salvatorilor ei.

... Da, unde sunt astfel de oameni... s-a apărat timid, apoi a adăugat plină de însuflețire: Tot în lume sunt copii ca ai Marianei, există iubire, există case... Există fericire... fericire... fericire...

Cuvântul l-a repetat înfiorate crengile de-abia înmugurite ale copacilor, şi norii l-au repetat şi soarele l-a auzit şi a strălucit brusc ieşind de după nori.

— Ce să fac?!

Nici crengile, nici norii, nici soarele şi nici părintele Ioan nu-i puteau da răspuns. Cu sufletul zbuciumat a plecat înapoi spre mănăstire. Când a intrat prin porțile masive a avut sentimentul că intră de bună voie într-o puşcărie. Zidurile înalte au îngrădit brusc lumina soarelui şi strălucirea cerului. Până şi trilurile păsărilor din pădure se părea că se izbesc de ziduri şi izbindu-se se sparg în sunete plânse.

— Nici moartă nu stau aici toată viața! a exclamat exact în clipa când s-a auzit strigată de maica stareță.

A plecat spre aceasta puțin speriată după ce i-a văzut duritatea zugrăvită pe chip.

Maica Teodora nu mai putea tolera comportamentul Stelei oricât de mult ar fi simpatizat-o. În fiecare zi primea plângeri din partea celorlalte surori legate de aceasta. De când fusese în vizită la Mariana s-a întors la mănăstire total schimbată. Nu rugăciuni, nu ascultări, nu program, nu supunere. Părea o adolescentă îndrăgostită. Râdea singură şi tot singură plângea. Surorile au văzut-o vorbind singură. Ştia că s-a mai întâmplat şi cu alte maici tinere după ce plecau acasă să se întoarcă total schimbate şi să aibă probleme de adaptare la întoarcere, dar la niciuna nu a fost atât de grav ca la Stela şi cu niciuna nu a avut atâta răbdare.

— Trebuie să vorbim!

— Eu nu vreau, a răspuns Stela şi şi-a continuat drumul spre chilia ei.

— Nu te-am întrebat ce vrei! Am spus că trebuie să vorbim şi o să vorbim!

Vocea Teodorei, fără a țipa, a fost atât de dură încât a obligat-o pe Stela să se oprească.

— Urmează-mă!

Supusă a mers după ea. În sala imensă plină de dulapuri cu cărți şi icoane unde îşi primea maica stareță musafirii s-au oprit. Teodora s-a aşezat în spatele biroului.

— Şezi! i-a poruncit Stelei şi a arătat spre scaunul din partea cealaltă, din fața ei.

— Vorbeşte! a poruncit iar după ce Stela s-a aşezat.

Cu capul în pământ, speriată şi ruşinată, a şoptit:

— Nu am ce vorbi...

Stareța a tresărit auzindu-i tremurul aproape de plâns din voce.

— Ce-i cu tine, Stela? De când ai fost la Mariana şi Mihai de Bobotează eşti complet schimbată. Nu te mai recunosc.

Stela în loc de răspuns stătea cu capul în mâini. Se abținea cât putea să nu plângă.

— Nu mai eşti cea dinainte... Ce-i cu tine?

Era greu să-şi stăpânească plânsul acum când vocea stareței era blândă. A ridicat fața şi în timp ce două şiruri de lacrimi îi tăiau obrajii a răspuns:

— Nu ştiu dacă locul meu e aici. Nu cred că am ales bine.

— Toți avem îndoieli. Şi eu am avut. Dacă te rogi te vindeci de îndoială.

— Eu nu. Nu mă mai pot ruga.

— De ce? Ce s-a întâmplat?

— Am descoperit viața adevărată şi nicio rugăciune nu-i mai mult decât ea. Totul aici mi se pare deşertăciune.

— Ce-i viața adevărată?! Unde ai găsit-o!? De unde ştii că nu-i aceea deşertăciune!?Vocea Teodorei era din nou dură.

— Am găsit-o în casa nepotului dumneavoastră. Înseamnă copii, iubire, sărbătoare. E mai mult decât orice rugăciune.

Era rândul Teodorei să stea tăcută cu capul în mâini. Retrăia sentimentele pe care le-a simțit când Mihai a venit pentru prima dată cu Mariana la ea la mănăstire. Pentru câteva zile a simțit şi ea exact ceea ce simțea Stela. Apoi s-a întors la rugăciune, ascultări şi icoane şi şi-a convins sufletul că aceea e calea ei. A aşteptat câteva clipe, cu fața ascunsă în palme, să se şteargă de pe chip şi din suflet amintirile ce au tulburat-o şi pe ea, şi apoi a vorbit.

— Roagă-te, Stela, ca să afli calea. Dumnezeu te încearcă să vadă dacă eşti tare în credință.

— Credință în ce?!... În viață goală... În icoane mute... În ziduri sterpe... În suflet pustiu... De ce să nu mă rog să mă întărească în credința în viață? Dacă e acolo mai prezent Dumnezeu decât aici?!

Era din nou ființa nesupusă ce se certa cu părintele Ioan, atâta doar că acum nu era în fața omului acela minunat ce nu-i reteza niciodată aripile fie chiar şi de cuvânt. Acum era în fața unei femei ce nu credea în gândire nelimitată, libertate şi dreptul de a alege aşa cum credea părintele Ioan. La mănăstire trebuia să fie un pic mai mult decât fiul părintelui Ioan, o slugă credincioasă, dar nu ceea ce demonstrase ea acum că e.

Maica Teodora o privea speriată şi nu-şi găsea cuvintele. Stela habar nu avea de starea ei. Explodase durerea şi neliniştea din ea şi nu se mai putea opri. Nu era pentru ea supunerea oarbă, ascultarea, îndelunga răbdare. Realiza că se ucidea pe ea cea reală pentru a fi maică. I-a fost atât de dor să vorbească cu adevărat despre ceea ce simte, ce vrea, ce e în ultimă instanță. Trecuse o veşnicie de când spunea numai ce voiau alții să audă şi făcea ceea ce voiau alții să facă.

— Nu am crezut niciodată, dar absolut niciodată, în povestea aceea despre ascultare.

— Care poveste? a întrebat Teodora şi s-a mirat şi ea de cât de stranie şi moale îi suna vocea. Era îngrozită de Stela. Gândea că a pus diavolul stăpânire pe ea ca să o piardă.

— Cea în care un călugăr este pus să ude un băț uscat înfipt în pământ şi el face asta timp de ani de zile căci aşa îi cerea legea ascultării.

— Da, dar a dat roade ascultarea. Bățul acela a înfrunzit!

— Ha! Vreau să-l văd şi eu!

Maica Teodora nu mai avea aer. Stela era complet sub puterea celui hâd.

— Îmi place mai mult pilda cu călugărul ce-i dus la tăiat lemne în pădure şi ascultând glasul păsărilor uită de mănăstire, de muncă, de tot.

— Şi ce s-a întâmplat cu el până la urmă? Când s-a întors a descoperit că au trecut sute de ani de când el plecase. S-a rătăcit! Asta a făcut!

— Poate s-a rătăcit mănăstirea de el. E clar că timpul aici nu-i la fel cu timpul afară. Decât o veşnicie în mănăstire mai bine o clipă în pădure ascultând păsări cântând!

— Vrei să te măriți? Ai pe cineva?

Stela a râs amar auzind întrebările. Şi-a amintit de un banc pe care l-a auzit cândva şi a râs atunci. Acum plângea sufletul ei amintindu-şi bancul. Era încă suficient de rațională ca să nu i-l spună stareței, chiar dacă şi l-a amintit.

Un pusnic a luat pe munte, în pustiu, un copil să-l crească şi să-i fie ucenic şi urmaş când el n-o să mai fie. L-a crescut numai cu rugăciune, post şi cărți sfinte. Când era măricel, aproape flăcău, şi când pusnicul îl ştia tare ca şi cremenea în credință l-a dus la poalele muntelui să-i arate lumea şi oamenii. De cum au ajuns în oraş băietanul privea lung după oameni, clădiri, maşini. Lung de tot, aproape să-i fugă ochii din cap de uitat, a privit după o fată.

— Ce-i aceia? a îndrăznit să întrebe arătând cu mâna după ea.

— Un drăcuşor!!! a țipat pusnicul şi a început să-şi facă semnul crucii.

Au mai mers pe stradă. Acum a văzut altă fată.

— Ce-i aceia?

— Tot drăcuşor!!!

A întrebat şi a treia oară şi bătrânul i-a răspuns la fel.

Seara au terminat de cumpărat câteva lucruri şi mâncarea de care aveau nevoie pe munte şi se pregăteau să plece înapoi. Erau la ieşirea din oraş. Băietanul privea lung înapoi şi a tresărit când bătrânul l-a întrebat:

— Spune-mi ce vrei să-ți cumpăr din târg? Ceva numai pentru tine, copile.

Băietanul se fâstâcea. Nu avea curaj să spună ce vrea.

— Spune. Am să-ți iau ce vrei că nu mai venim degrabă în oraş.

— Aş vrea, dacă s-ar putea, să-mi cumperi un... un...

— Spune odată ce vrei!!

— Un drăcuşor, părinte!

Stela plângea cu capul pe biroul stareței şi nu putea spune că vrea şi ea un drăcuşor. Nu avea niciunul. Poate voia un „drăcuşor” de viață adevărată!

— Te-am întrebat dacă vrei să te măriți? repetă răstit întrebarea stareța.

— Nu vreau să mă mărit. Nu am pe nimeni. M-am îndrăgostit de viața însăşi. De a fi viu. De a trăi.

— Ce vei face?

— Plec de la mănăstire. Vreau să lucrez cu copii. Predau religia sau lucrez în asistență socială.

— Nu eşti omul cel mai potrivit să predai religia!

— Oare?! Dacă nu eu atunci cine!?

Stela nu avea habar că a spus exact ceea ce a spus şi Mariana când Mihai încerca să o oprească să mai lucreze la casa de copii.

— Dacă e o rătăcire de la diavol ceea ce se întâmplă cu tine? Mai rămâi până la Paşte şi roagă-te lui Dumnezeu să-ți lumineze sufletul. Am să mă rog şi eu pentru tine.

Stela nu ştia ce să-i răspundă. Realiza de-abia acum că nu a stat de vorbă cu părintele Ioan şi nici cu Mariana, ci cu cineva ce ştia că-i valabil doar adevărul ei şi care ține de aici până aici, iar ce e dincolo de el e diavol, e păcat, e pierderea sufletului.

— Dacă mi s-ar spune că rămânând la mănăstire devin Iisus, nu în sensul de a repeta sacrificiul lui, ci de a fi fiul lui Dumnezeu, aş spune nu!

— De ce?! Gura maicii Teodora a rămas deschisă de groază şi de mirare. Îi era din ce în ce mai clar că Stela e posedată de diavol.

— Pentru că nu vreau să repet experiența nimănui. Nu-i interesant ca om să bați un drum deja bătut. Nu vreau să fiu Iisus, Buda...

— Şi atunci ce naiba vrei să fii?! izbucni stareța şi nici nu realiza că a folosit cuvântul naiba.

— Vreau să fiu eu însămi şi aici nu pot fi. Nicio zi de când sunt aici nu am fost eu cea reală ci ceea ce mi-au cerut alții să fiu. Am trăit prea multă viață înainte – descopăr că e un dar de la Dumnezeu...

— Nu ai voie să pomeneşti numele Domnului!!! țipă isteric Teodora. Îl părăseşti în fiecare clipă de când ai intrat în camera asta şi îndrăzneşti să-i mai pomeneşti numele?!

Stela a trecut greu peste cuvintele rele ale stareței. Putea spune, dar a renunțat, căci maica nu ar fi înțeles: De când am intrat în camera asta îl caut cu sete. Niciodată de când l-a adus părintele Ioan în viața mea nu l-am mai părăsit. A continuat după un moment de tăcere de parcă nu ar fi auzit cuvintele ce i-au fost aruncate.

— Descopăr că e un dar de la Dumnezeu să ai o viață plină, bogată în a trăi pentru a mă mulțumi netrăirea de aici! Vocea îi era blândă şi părea că cerşeşte înțelegere.

— Şi noi, toate celelalte maici de aici, greşim după părerea ta?

— Nu. Nici vorbă, maică Teodora. E calea voastră şi vă împlineşte asta. Vă simțiți viața plină şi trăită la maximum aici. Sunteți voi înşivă. Eu nu sunt. Problema e la mine nu la voi! Eu am ales o cale greşită, nu voi!

Maica Teodora s-a mai liniştit. Stela nu era atât de nebună, sau inspirată de diavol, încât să le condamne alegerea şi calea. Recunoştea că ea greşeşte şi asta era un lucru bun. Iar gândea maica de aici până aici. Trăgea jarul pe turta ei şi îşi liniştea sufletul şi conştiința. Într-un fel era mai bine aşa. Dacă nu o făcea rămânea prea mult cer deschis de umplut cu ceva, prea mult spațiu gol, prea

multă îndoială. Decât intuind infinitul şi să ai îndoieli, mai bine puținul, lipsa căutării şi lipsa îndoielii. O singură întrebare dacă şi-ar fi pus maica Teodora în ea s-ar fi născut un tsu-nami ce ar fi dărâmat tot ce era clădit sigur în ea şi întrebarea era: Dacă Stela are dreptate?...

— Plec înainte de Paşte. Mai sunt aproape două săptămâni până atunci. Iertați, maică.

— Dumnezeu te ierte!

Teodora a spus cuvintele cu foarte multă convingere. Nu avea nicio îndoială că Atotputernicul trebuie să-i ierte tare multe Stelei.

— Am să mă rog pentru iertarea ta! a mai adăugat, dar Stela nu i-a auzit cuvintele. Plecase. Dacă i le-ar fi auzit i-ar fi răspuns să se roage pentru iertarea ei. De ce? Eu nu sunt o păcătoasă ca tine? i-ar fi răspuns maica.

... E păcat, maică Teodora, lipsa de curaj de a trăi, neîndrăzneala de a fi fericit, e păcat să nu vrei să fii Tu însuți, e păcat lipsa de curaj de a pleca în căutarea Ta ca în cea mai fascinantă călătorie. E păcat să fii un mort viu... i-ar fi răspuns Stela, dar numai dacă i-ar fi auzit întrebarea. Era bine că nu i-a auzit-o şi era bine că nu a fost dat nici răspunsul. Maica Teodora trebuia să rămână darul lui Dumnezeu şi cuvintele acelea nu erau potrivite pentru un suflet dăruit Creatorului.

Stela se simțea, în sfârşit, bine după lunga perioadă de zbucium şi nelinişte. Luase hotărârea de a pleca de la mănăstire şi de a trăi în lume, acolo unde e binele şi răul, frumosul şi urâtul, fericirea şi nefericirea, toate împletite într-o luptă fascinantă numită viață. Nu era pentru ea anularea trăirii şi mutarea în rai încă de vie. Nu avea garanții – Parcă cine are?! – că va fi fericită şi că va fi uşor în lume şi nici nu voia asta, ci voia să fie vie, să simtă durerea dacă Dumnezeu i-a hărăzit să o mai simtă, să plângă şi să râdă, să fie în preajma copiilor, să lase să clocotească în ea sângele fierbinte de țigan şi gheața de huțancă mândră de la Brodina tot în clocot să dea şi să-şi împlinească destinul. Să umple cât mai bine pătrățica ei de a fi şi de a trăi – cum spunea părintele Ioan.

Mai erau câteva zile şi pleca. Lumea o chema ca o fată morgană. De răul lumii a fugit în netrăire şi acum frumusețea lumii o chema înapoi. Niciodată nu ar fi plecat de la mănăstire dacă nu ar fi reîntâlnit-o pe Mariana şi fericirea ei.

Noaptea a visat că o sărută un bărbat – mereu avea vise din astea de când a văzut pe Mihai şi Mariana sărutându-se sau stând îmbrățişați. O ținea strâns în brațe şi nu mai ştia care e carnea ei şi care e carnea lui. Sărutul şi îmbrățişarea îi contopise. Nu-i vedea chipul şi nu-l cunoştea. Îi simțea doar buzele. El era îmbrăcat în negru. Ea era într-o rochie galben aurie lungă, lungă de tot. Acoperea pământul rochia ei nesfârşită. Florile câmpului păreau flori pe rochia ei ce se întindea peste tot în jur. Îi era teamă să n-o înghită galbenul fluid

al rochiei şi al pământului şi se ținea strâns cu mâinile de gâtul bărbatului ce era singurul punct stabil în acel vis curgător. El era un fel de axis mundi din vis. Cineva a strigat-o şi ea a întors capul. A țipat când a văzut că în spate era totul negru. Galbenul rochiei ei nu se întindea şi acolo. Picioarele îi erau aşezate pe marginea unei prăpastii fără fund. Poalele rochiei atârnau sinistru în gura căscată a hăului. A țipat iar simțind greață şi amețeală în fața imensului gol ce se deschidea la picioarele ei. A simțit cum rochia devine grea lunecând în jos de parcă cineva din gol trăgea de ea. A întins mâinile spre bărbatul în negru, dar acesta nu mai era lângă ea. Plecase. Din el mai era doar un punct negru ce se contopea în orizont. S-a smuncit de lângă prăpastie şi a constatat că e uşor să păşească, dar e greu să tragă după ea rochia aurie ce se scurgea ca o apă în gol. Departe de pericol a alunecat în iarba peste care deja era întinsă rochia ei. Plângea mocnit strângând în palme fire de iarbă cu aur de rochie amestecate.

— Cine eşti?! a țipat spre punctul din orizont şi după întrebare s-a trezit.

Ce vis ciudat! Şi-a făcut cruce simțind greața şi amețeala din vis când a privit în prăpastie. Vai, ce vis! a repetat cutremurându-se.

Întinsă între aşternuturi căuta un înțeles pentru amestecul de coşmar şi beatitudine pe care îl trăise în somn.

Asta e viața! Rochie galbenă din aur, infinit de iarbă şi flori, îmbrățişare şi sărut până la contopire – deci iubire – dar şi prăpastie. Oricât ai fi de fericit a trăi înseamnă să înțelegi că eşti mereu pe marginea prăpastiei. Uneori te poate trage în ea rochia de aur! Prăpastia e în spatele tău chiar şi atunci când te urcă până la cer fericirea! E ca un hoț ce stă la pândă! Un singur pas în spate, o singură dezechilibrare, o firimitură de nesiguranță şi gata! Şi atunci ce-i de făcut?! Alegi siguranța mănăstirii unde nu sunt prăpăstii?! Nici vorbă. Aleg viața trăită pe marginea prăpastiei! Aleg fiecare clipă de fericire căci nu ştiu dacă următoarea clipă nu va fi clipa căderii în neant. Voi trăi în lume fiecare clipă ca pe ultima a vieții, fiecare zi ca pe ultima! Fiecare răsărit de soare îl voi privi ca pe un rămas bun şi fiecare asfințit ca pe o înserare a sufletului meu. Nu voi lăsa nicio clipă părerii de rău şi niciun azi nu va fi regret pentru ieri.

Da, a speriat-o visul, dar nu a oprit-o. Voia rochia galbenă cu toate hăurile din spatele ei! S-a ridicat din pat şi a început să-şi facă ordine printre lucruri şi haine. Stabilea ce va lua cu ea şi ce va lăsa surorilor de la mănăstire. Aproape totul era de lăsat. Mulțumea cerului că încă nu se călugărise şi tot cerului mulțumea pentru banii ce-i avea strânşi căci părintele Ioan şi doamna Elena îi lăsaseră ei toată averea lor, iar ea o transformase în bani înainte de a pleca la mănăstire. Avea la bancă o mică avere ce o va ajuta să înceapă o nouă viață în lume. Până acum mereu se gândise că după ce se va călugări va dona toți acei bani mănăstirii.

... Mulțumesc, părinte Ioan. Mulțumesc, doamnă Elena. Am rămas tot o sălbăticiune şi cred că sunteți supărați în cer din cauza mea. Iartă-mă, părinte, dar nu-i mănăstirea calea mea. A adormit iar tot vorbind cu binefăcătorii ei din cer de care îi era dor...

Mariana nu-şi vedea capul de treburi. Era primăvară şi se ocupa de grădină, în special de flori şi pomi, lucra mult la serviciu şi în plus era mai preocupată ca niciodată de a face ordine în tot ceea ce scrisese până acum, poezie, eseuri, poveşti din bătrâni, obiceiuri, tradiții, superstiții, impresiile ei legate de sat şi acasă şi apoi să le prezinte unei edituri pentru a vedea dacă au valoare sau nu. Era foarte important asta pentru ea. Nu avea legături cu lumea scrisului, nu cunoştea scriitori, nu ştia care sunt direcțiile şi moda în a scrie, tot ce ştia e că ea devenea cuvânt, dorul tot cuvânt, descoperirea acasei – cuvânt, rădăcini străbune – cuvânt şi voia ca un specialist să-i spună că e bine aşa, că nu greşeşte.

Cumpăra cărți ale autorilor contemporani la modă şi care erau cotați ca cei mai buni şi nu-i plăceau. Cuvinte fără noimă, scris fără esență şi fără mesaj; nu-i dădeau lacrimile citind şi nici râsul, nu emoție şi nu trăire. Pentru că erau vremuri în care se purta terfeleala, băşcălia până la absurd, lipsa respectului şi a pudorii în viață acest lucru se vedea şi în literatură ca şi cum scriitorul era un captator al trăirilor lumii şi aceste trăiri le traducea în cuvânt. Nimic ascuns, nimic de neatins, nimic de lăsat doar pentru visat, nimic de pus pentru a trezi admirație – totul la vedere, atins, nevisat, pipăit, lipsit de sacru. Astea erau timpurile, asta era viața, ăsta era scrisul din cărți. Ea voia mai mult. Voia ca scrisul ei să reinventeze cuvintele şi să le redea sacralitatea. Să redevină diamante după ce au fost transformate în balast.

Să pară pentru cei ce o citesc că ea a inventat iubirea, visul, plânsul, lacrima. Nopți întregi stătea în casa bătrânească şi punea hârtii în ordine. Îndoiala şi teama o făceau să arunce la coş caiete întregi pe care le simțea lipsite de valoare. Avea zeci de variante ale aceleiaşi poezii şi rar de tot spunea despre una că a şlefuit-o până a ieşit un diamant veritabil. Amâna să arate unui critic ceea ce a scris oricât o încuraja Mihai. Ştia că nu scrie în ton cu moda şi cu timpurile şi exista posibilitatea ca nimănui să nu-i placă ce scrie ea. Aşa cum exista şi varianta cealaltă ca ea să fie scriitoarea ce a dat sufletul cuvintelor înapoi după ce alții le-au golit de viul din ele şi din cuvânt care zideşte l-a făcut cuvânt risipire, demolator, piatră care loveşte, cuvânt sterp. Tot Mihai venea şi o scotea dintre hârtiile împrăştiate şi o lua să se culce.

— Sunt gelos! îi spunea râzând şi o lua pe sus dintre hârtiile împrăştiate.

— Pe cine?

— Pe scris. Pe cuvinte. Îți petreci mai multe nopți cu ele decât cu mine în ultima vreme.

Ea nu ştia ce să-i răspundă. Stătea cu capul ascuns la gâtul lui şi se bucura că el a venit să o scoată dintre hârtii. Chiar era obosită. Îi înțepenise mâna şi gâtul. Nici nu şi-a dat seama cât e de târziu. Şi-a strâns mâinile după gâtul lui şi i-a sărutat blând şi îndelung pielea de lângă ureche. Luna îi privea misterioasă din cer cum el o purta în brațe din casa veche – templul ei pentru scris, străbuni şi rădăcini – spre casa nouă. Din galbenă a devenit portocalie când bărbatul a lăsat-o pe femeie din brațe şi a cuprins-o strâns lângă el şi şi-a coborât buzele spre gura ei chiar în pragul casei noii de parcă nu mai avea răbdare să ajungă în dormitor.

— Ne vede luna, i-a şoptit femeia înainte ca setea lui să se unească cu setea ei.

— Ne-a mai văzut şi altă dată. E geloasă.

Bărbatul vorbea între un sărut şi alt sărut, între o sete şi altă sete. Femeia amețită de fericire şi dorință se ținea cu mâinile de gâtul lui să nu cadă şi vedea pe deasupra capului lui cum luna portocalie îşi trage pe chip un văl întunecat de nor ca un veşmânt de femeie arabă ce îşi ascunde chipul. Chiar e geloasă, şi-a spus în gând şi a închis ochii ca să nu mai vadă nimic şi să devină toată sărut.

— Spune-mi drept ce-i mai important pentru tine: scrisul, eu, copiii?

Sărutul se terminase. Întrebarea a făcut-o să deschidă ochii speriată. Pe cer luna părea că râde răutăcioasă cu fața rotundă iar descoperită. Mariana tăcea încurcată. Nu ştia ce să răspundă. Nu şi-a pus niciodată o astfel de întrebare. Căuta în sufletul ei un răspuns. Nu-l găsea şi a întins iar gura spre gura lui.

— Vreau un răspuns.

În vocea lui şoptită era rugă, era disperare şi o nevoie bolnavă ca ea să-i spună că el şi copiii sunt cei mai importanți. Faptul că nu a spus-o imediat, spontan îi dădea o durere de inimă. De furie i-a muşcat buzele într-un sărut sălbatic. Ea a scâncit ferindu-şi gura, dar lui nu i-a păsat de scâncetul ei. Voia să o sărute iar şi să-i provoace durere, dar în clipa când şi-a plecat capul ochii lui au zărit o umbră ferindu-se brusc din dreptul geamului de la grajd. Ştia cine e umbra. Nu avea nicio îndoială. Un singur om putea fi acolo noaptea. E ceva în neregulă cu nea' Matei, şi-a spus în gând.

— Să mergem în casă. E târziu.

Mariana l-a urmat neştiind de unde izvorăşte brusca nelinişte din vocea lui.

— Te-ai supărat că nu ți-am răspuns, dragul meu? Promit că îți voi răspunde.

— Nu m-am supărat din cauza asta. Intră mai repede că e frig.

I-a ținut uşa deschisă ca ea să intre apoi a urmat-o şi el.

— Vreau puțin vin. Hai în bucătărie să bem un pahar, s-a rugat ea de el sperând să-l poată îmbuna.

— Nu am chef de vin. Mă duc să mă culc. Bea singură!

Vocea lui Mihai era mult mai dură decât ar fi fost necesar.

Mariana l-a privit cum urcă scările spre dormitor fără a putea vorbi. După ce el a dispărut s-a dus în bucătărie. Nu avea nicio poftă de vin. Mihai s-a purtat urât cu ea şi o durea sufletul din cauza asta.

A stat puțin în bucătărie privind pe fereastră. A simțit un fior de teamă când a văzut o umbră neagră în dreptul ferestrei privind spre ea. A vrut să țipe, dar şi-a înghițit țipătul. Era nea' Matei! L-a recunoscut şi a răsuflat uşurată. Era omul ce avea nevoie de sfaturile ei şi de familia ei ca să poată supraviețui. Acum stătea mai mult la ei, decât în bordeiul lui. Avea o cameră lângă grajd cu sobă, aragaz şi mobilă mult mai bună decât la el.

Mariana i-a făcut din mână prin geam şi i-a zâmbit. Omul i-a răspuns la salut printr-o înclinare a capului apoi s-a îndepărtat.

Era o psiholoagă proastă ca noaptea căci privea cu milă spre umbra ce se îndepărta de geam, dar nu se întreba de ce pândea omul acela pe geam în miez de noapte.

Bietul nea' Matei... E tare chinuit. În fiecare zi mi se plânge că fiica lui îi scrie şi că îl roagă să o ierte şi să-i dea voie să vină să-l vadă şi să-l ajute, dar el nu şi nu. O ține într-una pe a lui: că i-a rupt inima, că l-a distrus, că nu poate trece peste faptul că a ajuns din olimpică prostituată în Franța, că până şi nevasta-sa, Sanda, a murit cu zile din cauza ei. Până la urmă am să-l conving să o ierte. Nu poate avea aşa o inimă de câine. Orice ar fi făcut fata e copilul lui. Singurul lui copil. Acum e măritată cu un francez bogat ce vrea să vină în România şi să investească în telecomunicații. Cel puțin aşa i-a scris fata. E ca un catâr, dar până la urmă îl conving eu...

A plecat din fața ferestrei ferm convinsă că va reuşi să-l facă pe nea' Matei să-şi primească fiica înapoi şi să o ierte.

... Acum îl las baltă pe nea' Matei şi mă duc la Mihai. E atât de supărat! Trebuie să-l împac...

A intrat în dormitor, dar nu a aprins lumina. Prin uşa deschisă, la lumina ce venea din hol, l-a văzut dormind adânc şi s-a întors iar în bucătărie.

A căutat un caiet şi un pix şi s-a apucat de scris. Nici nu-i trecea prin cap că Mihai nu dormea, ci doar stătea cu ochii închişi. A aşteptat-o mult să vină înapoi şi când s-a săturat de aşteptare a coborât să o caute.

L-a cuprins un fel de deznădejde, de strângere albastră de inimă când a văzut-o aplecată deasupra hârtiilor. Nu l-a auzit deschizând uşa. Pixul fugea nebun pe hârtie. Fața îi strălucea acoperită de lumină.

... Nu există acum nimic pentru ea nici eu, nici copiii, nici casa, ci doar cuvintele. Mă înşeală cu nişte blestemate de cuvinte, şi-a spus şi a plecat furios din uşă. Pe scări a lovit cu piciorul un ghiveci de flori şi acesta s-a spart împrăştiind pe jos pământ, frunze şi petale. A urcat şi mai furios realizând că

zgomotul nu i-a smuls nevasta dintre cuvinte. Nu-i păsa că în urma lui a rămas rănită o floare căreia i se spune Lacrimile Maicii Domnului şi la care Mariana ținea mult căci era un dar de la Teodora, mătuşa lui Mihai.

Eu sunt mai rănit decât floarea, şi-a spus trântindu-se în patul rece în care a aşteptat toată noaptea aproape să-i vină soția şi să le fie cald la amândoi.

Au mai trecut mii de clipe până când a auzit-o venind. Vorbea cu floarea de pe scări.

... Draga de tine, cine te-o fi răsturnat?! Ai stat mult timp cu rădăcinile uscate?!...

Las-o dracului de floare? Eu sunt drag, nu ea! Nu mă interesează rădăcinile ei uscate, ci aşternuturile astea reci fără tine!... Na, acum sunt gelos şi pe flori... vorbea Mihai singur, dar degeaba vorbea, căci soția lui nu avea să vină până când nu se ocupa mai întâi de floare.

Tâmpitule, mai bine nu răsturnai floarea!

Ea a ajuns în sfârşit în dormitor şi călca pe vârfuri pentru a nu-l trezi. A pus la gâtul păpuşii pupăcioase băiat tot teancul de hârtii ce le scrisese în noaptea aceea.

A scris ceva pentru mine! De asta a stat în bucătărie! a țipat fericit sufletul lui Mihai apoi a întins mâinile spre ea.

— Nu dormi?

Ajutând-o să se dezbrace a mințit.

— Am dormit până acum. M-am trezit când te-ai aşezat pe marginea patului.

— Iartă-mă. Nu am vrut să te trezesc.

El îi descheia nasturii bluzei şi ea îşi descheia nasturele de la pantaloni. Voia să se dezbrace cât mai repede şi să doarmă.

— Sunt atât de obosită. Vreau să dorm.

El i-a îndepărtat mâinile de pe pantaloni.

— Lasă-mă să te dezbrac eu. Îmi pare rău că eşti obosită, doamnă Avram, şi îmi pare rău că vrei să dormi.

Gemând de plăcere sub mâinile lui ce mângâiau îndepărtând haine şi sub buzele lui ce erau pe fiecare loc dezvelit, pe umăr, pe cot, pe burtă, a şoptit aproape adormită:

— De ce îți pare rău?

El a culcat-o pe pat şi îi scotea pantalonii. Înainte de ai săruta genunchiul primului picior scos din pantaloni i-a răspuns.

— Îmi pare rău căci şi dacă mori de oboseală nu te las să dormi.

— De ce?

S-a întins lângă ea în pat şi i-a muşcat o ureche. Ea a gemut şi s-a întins ca o pisică între aşternuturi.

— Pentru că chiar dacă nu am băut vin sunt beat de dor după tine, chinezoaică mică...

În căutare de explozii solare au uitat de floarea răsturnată din hol, de furie, de supărări, de umbra din geam, de cuvinte şi de tot. Mâinile lui şi mâinile ei, trupul lui şi trupul ei, geamătul lui şi scâncetele ei, mângâieri de o parte şi de alta, setea lui şi setea ei, ea bând din el, el bând din ea, mare şi țărm, copac şi vânt toate la un loc scriind cel mai frumos cântec de pe pământ. El a țipat eliberându-se de soarele topit din trupul lui; ea a venit adânc spre el în aceeaşi clipă căci şi în ea se spărgea în cioburi sângerii soarele. El i-a privit fața exact în acea clipă. Avea pe ea aceeaşi lumină de fericire şi bucurie ca în bucătărie când scria. Era mort de oboseală şi fericire. Toată furia şi neliniştea şi gelozia s-au dus. I-a luat fața în mâini cu gingăşie, de parcă ar fi fost casantă, şi i-a sărutat ochii, obrajii şi tâmplele.

— Ce ai tu de te iubesc atât de mult?! întreba fără a aştepta răspuns căci răspunsul era tot la el. Dulcea mea beție...

— Necuprinsa mea nevindecare de dor... a adăugat ea o parte din răspunsul ei la aceeaşi întrebare din sufletul ei pentru el. Căci şi ea se întreba ce are el de îl iubeşte atât de mult.

— Îngeraşul meu... viața mea... raiul meu de pe pământ... şoptea el după fiecare sărut.

— Bărbatu meu drag... liniştea mea de după nelinişte... malul de care se frânge furtuna din mine... visul din care nu vreau niciodată să mă trezesc...

Aproape adormiți îşi mai dădeau unul altuia frimituri de răspunsuri la întrebarea fără de răspuns: ce ai tu de te iubesc atât de mult...

— Mami, mami, trezeşte-te! Eşti bolnavă!? țipa Mădălina lângă Mariana şi ea, deşi o auzea, tot nu putea deschide ochii. De-abia adormise, credea.

— Tati a plecat de dimineață şi a spus să nu te deranjăm, să te lăsăm să te odihneşti, dar e amiază de acum mami, a completat Mihăiță după ce a vorbit Mădălina.

Mariana s-a întins în aşternuturi apoi şi-a cuprins copiii ce s-au culcat lângă ea de o parte şi de alta. Încă nu se putea obişnui cu lumina puternică a zilei ce inunda camera prin fereastră. Era sâmbătă. Copiii nu au mers la şcoală şi nici ea la serviciu. Ieri îşi propusese ca azi să facă nişte straturi în grădină unde să pună semințe de pătrunjel şi ceapă pentru a avea cât mai devreme legume în grădină. Trebuia să dezvelească trandafirii din curte, ce erau îngropați în pământ şi aveau peste pământ şi un strat de frunze uscate, să-i curețe de crengi uscate şi să aranjeze straturile unde avea lalele, crini, narcise şi stânjenei. Dar nimic nu putea face din tot ce plănuise. S-a trezit la amiază. Până seara trebuia să gătească ceva special pentru duminică şi să pună rufe în maşina de spălat apoi

să le întindă la uscat. Spre seară va călca şi împături rufele uscate. Treaba în grădină rămânea pe altă dată.

— Eşti bolnavă, mami? De ce a spus tati să te lăsăm să dormi?

— Nu sunt bolnavă. Am scris mult astă noapte de asta a spus taică-tu să mă lăsați să dorm.

Şi-a strâns copiii iar la piept. A privit spre păpuşa pupăcioasă băiat şi a văzut că nu avea hârtiile lângă ea. Le luase Mihai. A sărit din pat fericită.

— Am lenevit destul. Sper să recuperez timpul pierdut dacă mă mişc repede.

— Eu vin cu tine, mami, la bucătărie. E şi tanti Paraschiva acolo.

— Vin şi eu cu voi. De dimineață am fost la grajd la treabă cu nea' Matei, dar nu mai am chef să muncesc cu el. Vreau să gătesc şi eu.

— Ha! Un băiat în oale! a exclamat Mădălina disprețuitoare.

— Încetează. Lasă-l să vină cu noi. Vom găti împreună. Încă nu m-am hotărât ce vom face.

— Mami, dar e băiat!

— Şi ce dacă? a răspuns Mariana împăciuitoare.

În bucătărie tanti Paraschiva terminase de smuls penele de pe o găină şi acum o pârlea la flacăra aragazului.

— Bună ziua.

— Bună ziua, a răspuns tanti fără a se întoarce de la treaba ei. Copiii au mâncat. Am tăiat o găină.

— Foarte bine. Mănânc şi eu ceva apoi pun haine în maşina de spălat. Între timp mă hotărăsc ce mai gătesc pentru mâine.

— Vreau eu să desfac găina, mami. Tanti Paraschiva a lăsat-o pe Mădălina să o desfacă data trecută.

Mădălina îşi stăpânea cu greu râsul: Nici nu ştii în ce chestie scârboasă te bagi!

— Vino încoace, Mihăiță. Hai să-ți arăt cum se face.

Tanti Paraschiva a aşezat găina pe un fund de lemn de pe mijlocul mesei şi a chemat copilul la ea.

În timp ce Mariana îşi pregătea o cafea auzea comenzile bătrânei.

— Taie aripile şi picioarele. Aşa încet, pe lângă încheieturi. Pune-le în ligheanul ăsta cu apă rece ca să iasă sângele. Scoate guşa. Uite-o aici. Taie pielea de la gât şi scoate-o.

Mariana privea cu mândrie mişcările lipsite de îndemânare ale copilului şi mânca pâine cu unt şi caşcaval şi aştepta să i se răcească cafeaua. A observat că Mădălina vrea să vorbească şi, după expresia disprețuitoare a feței, ştia că va fi o remarcă răutăcioasă la adresa fratelui ei aşa că a vorbit ea mai repede decât fata.

— Tu ce stai? Fugi şi pune în maşina de spălat rufe albe! Ştii cum se face. Ți-am arătat şi altă dată. Nu uita să pui detergent şi înălbitor. Vino apoi la bucătărie. Vom pregăti prăjitură la metru şi musaca. Este mâncarea preferată a lui tati pe lângă borşul de găină.

Mădălina a ieşit din bucătărie, dar înainte de asta a aruncat o privire otrăvitor de critică spre masa pe care din guşa păsării s-au împrăştiat boabe de grâu, grăunțe, fire de iarbă şi pietricele.

— Ştiam că aşa o să facă! Era imposibil să se descurce!

— Fugi! a țipat Mariana la ea şi fata a dispărut din uşă.

— Strânge mizeria şi dă-o în găleata de gunoi. N-o lua în seamă pe Mădălina că şi ea a făcut exact la fel când a învățat să desfacă o găină, vorbea blând tanti Paraschiva.

Mariana mânca tăcută şi îşi privea cu mândrie băiatul. Era un lucru bun ca ei să ştie să facă absolut orice. Pe ea a învățat-o Mihai să desfacă o găină, dar chiar şi acum o făcea foarte încet şi cu neîndemânare.

— Matale ai băut cafea, tanti? Dacă nu, vă pun că am făcut mai multă şi o beți odată cu mine în timp ce supravegheați băiatul.

— Mulțumesc. Am băut dimineață cu domnul Mihai, i-a răspuns Marianei apoi i-a vorbit băiatului. Taie burta. Uite aşa dintr-o parte într-alta. Scoate tot conținutul afară.

— Pute! a exclamat copilul şi a făcut o grimasă.

— Ştiu, a răspuns femeia, dar când mănânci nu pute. Continuă. Separă ficatul. Ai grijă să nu spargi fierea. Of, ai spart-o!

Bătrâna a luat repede cuțitul din mâna copilului şi cu mişcări îndemânatice a îndepărtat fierea şi a spălat de pe masă conținutul verzui al acesteia apoi i-a întins iar cuțitul copilului.

— Separă rânza. Tai-o pe mijloc şi scoate mizeria din ea. Jupueşte-i pielea din interior. Uite aşa. Clăteşte-o cu apă rece la ghiuvetă apoi pune-o în ligheanul cu carne.

Copilul executa ca un robot comenzile femeii.

— Acum îndepărtează mațele.

Copilul a simțit că-i vine să vomite când a văzut vărsându-se pe masă conținutul din capătul mațului ce fusese detaşat de rânză. A încercat să pună mâna şi să lucreze, dar nu mai putea. Îi era greață.

— Nu mai pot. Vomit!

A lăsat jos cuțitul şi a început să fugă spre baie. În hol s-a ciocnit de Mădălina.

— Ce ai, gălbejitule? Ştiam că nu o să poți face treaba până la capăt.

Băiatul şi-a continuat fuga spre baie fără a o lua în seamă. Oricum asta era atmosfera dintre ei – veşnic atac – de când o pârâse pe Mădălina părinților. Fata

nu scăpa nici o ocazie să-l rănească. Când erau numai cu Mariana erau de nestăpânit. Cu Mihai erau mai cuminți amândoi.

— Ştiam că n-o să termine! Eram sigură! a țipat fata triufătoare când a intrat în bucătărie.

— Şi ție ți-a fost greață.

— Da, mami, dar am terminat nu am dat bir cu fugiții. Laşul!

— E mai mic decât tine. Încetează, Mădălina. Mă oboseşte războiul dintre voi.

— Acum ce facem?

— Sparge şase ouă. Separă albuşul de gălbenuş. Pune două căni de zahăr peste gălbenuş.

Fata a început să execute comenzile mamei, în timp ce aceasta scotea din dulap făină, zahăr, ulei şi alte ingrediente necesare.

— Eu ce fac, mami? a întrebat băiatul din prag.

— Adu din beci doi morcovi şi patru cepe. Adu şi nişte cartofi. După aceea mergi la magazin după pâine, cacao, praf de copt, zahăr vanilat, esență de rom şi unt. Până vii din beci îți fac o listă cu tot ce trebuie.

Până seara au muncit cu toții la bucătărie. Mariana ignora micile tachinări ce şi le făceau cei doi copii.

... Ar fi fost frumos să mai fie unul. Cam pe vremea asta ar fi trebuit să nasc dacă nu pierdeam sarcina, s-a trezit gândind trebăluind cot la cot cu copiii ei. O uşoară nostalgie, un abur al depresiei ce o chinuise atâta vreme a acoperit-o, dar l-a alungat spunându-şi: Bucură-te de ce ai şi nu te mai gândi la ceea ce ai pierdut! Uite-i aici pe cei doi copii pe care îi ai! Lasă-l pe cel ce nu a fost să fie! O altă undă de nostalgie, un dor ce te face să fii conştientă că eşti femeie, a venit peste ea ca un val. Ce frumos era când mi-am pus prima dată copilul la sân! Ce împlinire! Ce miros avea pruncul, ce bine era când îl simțeam cum trage lacom lapte din trupul meu! Mai vreau un copil! Să mai țin încă o dată în brațe un prunc la sân. De două ori în viață e prea puțin...

S-a smuls cu greu din senzația retrăirii maternității. Şi-a privit copiii îmbujorați de muncă şi de căldura din bucătărie. Mădălina amesteca continuu în crema ce fierbea pe baia de aburi, iar Mihăiță pregătea frecând energic cu lingura de lemn glazura din zahăr, rom, puțin unt şi ciocolată de menaj. Pe plită fierbea găina şi umplea bucătăria cu mirosul ei. În cuptor se cocea musacaua, iar pe masă erau puse la răcit checurile pentru prăjitură la metru.

Mihăiță gusta foarte des glazura pentru a vedea dacă e gata şi era uns pe nas şi pe barbă de crema maronie.

— Ăsta o termină, mami! Ia-i oala!

— Nu o termin. Doar gust să văd dacă s-a topit zahărul şi ciocolata. Încă nu-i gata! a dat el sentința după ce a mai gustat o lingură zdravănă din cremă.

Mădălina i-a smuls din mâini oala.

— Lasă-l Mădălina. Am pus cantități duble din fiecare ingredient ca să aibă de unde lua. Bunica Maria când făcea prăjituri întotdeauna îmi dădea voie să iau cremă...

— Dacă-i aşa, vreau şi eu! Nu-l las să o termine el pe toată!

Fata a început să mănânce şi ea din crema delicioasă şi a uitat de crema ei de pe vasul cu aburi.

— Ce-i cu crema ta? a întrebat Mariana şi a verificat vasul sub care clocoteau aburi.

A scos o lingură pe care erau cocoloaşe de făină. Singura clipă de neatenție a fetei a transformat crema ce trebuia să fie un amestec fin de lapte, zahăr, ouă, făină şi mirodenii într-un dezastru cu cocoloaşe.

— Nu! a țipat Mădălina şi a lăsat din mână oala cu glazură, apoi a fugit spre plită, acolo unde mama amesteca energic în cremă pentru a repara răul făcut de clipa de neatenție a fetei.

— Doar o clipă am lăsat-o! a scâncit fata deznădăjduită. Doar o clipă!

— Nu-i nimic, draga mamii. Se repară. Nu-i atât de grav. O bat cu mixerul după ce se răceşte un pic şi când am să-i adaug untul.

Fata se liniştea sub vocea blândă a mamei. A întins mâna şi a cuprins-o de gât. Se pregătea să o sărute pe obraz şi să-i spună că-i cea mai bună mamă din lume când a întrerupt-o Mihăiță.

— Uite ce a făcut deşteapta pământului! Toată ziua m-a criticat pe mine şi ea nu-i în stare nici să păzească o cremă. N-o mai linguşi pe mami ca să te ierte.

Fata a uitat să-şi mai sărute mama.

— Îl omor! a şuierat şi s-a repezit spre fratele ei ce era deja în drum spre uşă.

Mariana şi-a continuat munca în timp ce de sus din dormitoare se auzeau uşi trântite şi zgomote ca de pe front.

Îi mai las puțin poate încetează. Nici nu am timp să mă duc să-i împac. Vreau să fie totul gata când va ajunge Mihai acasă. E noapte deja. A muncit mult toată ziua. Se grăbeşte cu construcția noilor ferme căci speră ca la vară să primească nişte fonduri de la comunitatea europeană. E tare preocupat în ultima vreme şi munceşte tare mult.

Se gândea cu duioşie la bărbatul ei ce ducea pe umeri întreaga grijă a familiei. Voia să le ofere copiilor lui şi soției confort şi siguranță. Mai voia ca pruncii lui să muncească şi să ştie absolut orice, şi muncă în grajd, şi în grădină, şi în casă, ca să fie pregătiți bine pentru viață. Nu-i voia nişte sclifosiți alintați şi plini de ifose, ci harnici, muncitori, realişti. Banii din bancă, clădirile construite, afacerile se puteau pierde sau dărâma, dar ceea ce punea în copiii lui ca şi mod de a privi viața şi munca nu se putea pierde decât prin moarte. Aveau calculator,

pian, luau lecții de engleză şi de germană, dar şi râneau în grajd sau săpau în grădină. Orice lucru ştiut în plus e o nouă şansă în viață, o nouă cale deschisă. Îşi voia copiii bine pregătiți pentru viață şi asta însemna să le placă munca indiferent de domeniu şi să o facă cu pasiune.

Mihai a muncit toată ziua, a fost şi la Suceava unde avea de discutat cu nişte inspectori ce trebuiau să-i dea toate datele legate de primirea fondurilor, ce condiții trebuie să îndeplinească şi în ce condiții se acordă acestea, apoi s-a întors iar la muncă. Trebuia să supravegheze muncitorii ce lucrau de mântuială în lipsa lui sau furau materialele de construcții şi le videau. La întoarcere de la Suceava a trimis acasă câțiva dintre ei căci erau morți de beți.

Acum era noapte, nu a mâncat nimic toată ziua şi şi-a amintit că nu a citit hârtiile Marianei. Le-a căutat în buzunarul hainei şi bucuros că nu s-au pierdut le-a desfăcut să le citească.

Mihai, lumina mea,

Astăzi mi-ai pus o întrebare grea. Mărturisesc sincer că eu nu mi-am pus niciodată o astfel de întrebare. Sunt fericită – cea mai fericită femeie de pe pământ – având-te pe tine şi iubirea ta, copiii noştri şi scrisul, dar nu mi-am pus niciodată întrebarea ce loc ocupă toate astea în inima mea şi nu am stabilit niciodată o ierarhie. Întrebarea ta m-a răscolit. M-a pus pe gânduri. Tu ştii că nu pot minți şi nu pot da un răspuns de mântuială. Nu meriți asta, iubirea mea...

Tu ai adormit, dar eu nu pot dormi. Întrebarea ta mă chinuie. Hai să încerc să răspund, dar înainte de asta îți spun clar că urăsc faptul că mi s-a pus o astfel de întrebare. Aş fi vrut să nu-mi fie pusă niciodată. Tu, copiii, scrisul – sunteți parte din mine şi din fericirea mea, dar fără a cântări şi măsura.

Da, te iubesc pe tine şi pe copii. Sunteți rațiunea mea de a trăi, fericirea mea de pe pământ.

Acum să vedem care e relația mea cu cuvintele. Unde e locul lor?! Cât teritoriul ocupă?! Umbresc ele fericirea ta!? Fură ceva!?

Dragul meu drag, când scriu nu există nimic pe lume. Mă duc scriind atât de departe că mă mir şi eu că mai găsesc drumul înapoi. Uneori am un sentiment de frică că nu aş mai găsi acest drum, că m-aş pierde cu totul între cuvinte ca un naufragiat în mijlocul oceanului, că şi eu sunt tot un cuvânt.

Priveşte la patinatori! Sunt două trupuri la fel ca la începutul patinajului, dar cât de departe au ajuns: zboară prin aer, spun poveşti, înalță rugăciuni. Par mai mult îngeri fără trup decât oameni când îşi spun pe gheață povestea despre zbor.

Priveşte la pictori! Aceleaşi culori de când lumea, acelaşi albastru şi acelaşi verde şi totuşi uite ce au făcut impresioniştii din ele. Le-au reinventat de parcă nu au existat culori până la ei. Au făcut clipa prizonieră a culorii, au prins infinitul în finitul culorii. După ei a venit Picasso şi a mers şi mai departe. Dali a

inventat ceasuri care curg, spațiu ce se topeşte, cenuşiu ireal. Curgerea timpului e prizonieră în culorile lui. Îți aminteşti de tabloul lui Veermer „Fata cu cercel de perlă”? Ți-am vorbit cândva despre el şi ți-am spus că e tabloul meu preferat. Nu ştiu de ce. Albastru cu galbenul din basma – dacă pot să-i zic aşa aranjamentului savant pentru cap – nu are în niciun tablou atâta strălucire şi amestecul lor e îndrăzneț şi şocant, chipul ei inocent ce priveşte spre cel ce o pictează ca spre Dumnezeu, ochii mari şi gura întredeschisă ca o mirare, perla ce este mijlocul tabloului, dar şi mijlocul universului – toate îmi plac, dar nu ştiu să spun de ce mă vrăjeşte tabloul...

Priveşte şi la muzicieni! Aceleaşi şapte note, dar cât infinit poate cuprinde joaca unui muzician cu ele. Puținele, mititelele de şapte note, zugrăvesc în sunet „Pinii din Roma” şi sunetul devine ac de pin şi copac lovind cerul. Tot cu şapte note se îmbracă moartea ce bate la uşă la Beethowen. Tot şapte note în „Patetica” lui Ceaikovski şi în anotimpurile lui Vivaldi.

Înțelegi ce vreau să spun, dragul meu?!... Ca om creator ai posibilitatea să te joci cu infinitul folosind puținul ce ți s-a dat.

Acum să mă întorc la cuvinte. Şi ele sunt un număr finit. Aceleaşi, în mare, de când se scrie româneşte. Şi dacă sunt aceleaşi de ce am sentimentul, când scriu, că le-am reinventat eu!? De ce uit de tine, de copii, de foame, de sete când vin ele la mine şi mă pun să le aşez într-o nouă formă şi să pară că eu am inventat iubirea scriind, nu că ea era înainte de scrisul meu!? Trăiesc explozii solare infinite când scriu. Nicio fericire nu poate fi mai mare. Nu ştiu ce simt alți scriitori, nu ştiu dacă e normal ce simt, dar eu asta simt. Se deschide cerul deasupra capului meu şi prin mine coboară cuvintele pe pământ.

Nu pot să mint, dragul meu, dar când scriu sunt doar eu şi cuvintele. E ca un fel de vrajă. E ceva aproape mistic. Am Totul scriind. Uit de copilărie, de trecut, uit şi că trăiesc pe pământ. Dar momentele acestea sunt rare. Sunt clipele de maximă inspirație. Când ea mă părăseşte mă întorc la tine şi la copii şi ştiu că n-aş putea trăi fără voi pe pământ.

Iartă-mă, iubirea mea, dar în ciuda explicațiilor din această scrisoare, nu ştiu răspunsul la întrebarea: Ce e mai important pentru mine: scrisul, tu, copiii? Aş fi vrut să nu mi-o fi pus niciodată.

Te iubesc, liniştea mea dragă ce m-ai vindecat de nelinişti.

Mariana

Mihai a mai citit încă o dată scrisoarea ei. Se simțea vag rău. Nu poate trăi explozii solare şi când scrie! a exclamat la un moment dat, iar în altul a adăugat: Mă înşeală cu cuvintele.

Ai fi preferat cu un bărbat? a întrebat cineva în gândul lui.

Dacă era un bărbat îl omoram, dar cuvintelor ce să le fac!?

A pornit spre casă după ce a terminat de citit pentru a doua oară scrisoarea ei.

În casă mirosea a mâncare.

... Marianei îi place mâncarea gătită în casă, are un adevărat cult pentru asta şi e împotriva modei cu a cumpăra totul de-a gata. Vrea să ne creştem copiii cu mâncare gătită în casă... Într-o zi a întrebat-o, după ce l-a auzit pe ciobanul de la stână vorbind de alivencă, pe tanti Paraschiva dacă ştie să facă alivencă. Nu mai mâncasem din copilărie de când trăia bunica şi făcea des mâncarea asta de demult. Tanti ne-a făcut. A fost gustoasă fierbinte, cu smântână şi cu mult zahăr. E o prăjitură a străbunilor, le-a spus ea copiilor ce mâncau cu poftă. Acum ştie şi ea să facă. În felul ei e o țărancă înțeleaptă şi cred că e aşa din cauza copilăriei ei... gândea Mihai mergând spre bucătărie.

— Mor de foame, a spus intrând în bucătărie unde îl aştepta întreaga familie. N-am mâncat nimic toată ziua.

— Te aşteptam. Nu mâncam fără tine.

Au mâncat borş cu carne de găină şi musaca.

— Eu am desfăcut găina, tati. Mi-a arătat tanti Paraschiva.

— Bravo. Ştiam eu că te descurci în orice situație. Un bărbat adevărat trebuie să facă orice treabă.

— Nu a reuşit până la capăt! a țipat Mădălina.

— Sunt prea obosit să asist la un nou război între voi. Linişte! a poruncit Mihai ce era ferm convins că remarca răutăcioasă a fetei va stârni o ceartă între copii.

Pentru câteva clipe toți au mâncat în linişte.

— Am făcut şi prăjitură, dar încă nu-i gata. Nu s-a întărit crema. E în frigider.

Mihăiță se pregătea să spună ceva, dar tatăl l-a fulgerat cu privirea şi el a închis la loc gura ce de-abia şi-o deschisese fără a scoate vreun sunet încă. Ştia după expresia feței că are de spus ceva de rău despre soră-sa. Chiar aşa era. Băiatul a vrut să spună că fata a stricat crema.

— Bravo, Mădălina. Mă bucur că o ajutați amândoi pe mami la treabă, i-a spus fetei apoi a continuat să mănânce lacom.

— Nu-l mai întrerupeți pe tati de la masă. E flămând şi obosit. Lăsați-l să mănânce în linişte.

Copiii au mâncat în tăcere până la sfârşitul mesei.

— Sunt frânt! a exclamat Mihai după ce a terminat toată musacaua din farfurie. Nu sunt în stare să mă ridic şi să merg până în dormitor.

Mariana l-a privit cu milă şi dragoste. Se vedea pe fața lui că e obosit. S-a dus în spatele lui şi a început să-i maseze umerii şi gâtul.

— Te duc în brațe, dacă nu poți merge, i-a şoptit la ureche fără să audă copiii ce a spus.

Mihai a râs de cuvintele ei.

— Auziți ce a spus mami: că mă duce în brațe dacă nu pot merge până în dormitor. Nu-i aşa că se dă mare?

— Sigur se dă mare, au răspuns amândoi copiii. Nu-i în stare.

— Pune-mi un pahar de vin, iubito, şi lasă dusul în brațe.

Mariana îi punea vin în pahar şi îl privea în timp ce râdea fericit cu copiii.

— Ştiți voi de ce o iubesc pe maică-ta?

— Pentru că e mami, a răspuns Mihăiță.

— Pentru că e frumoasă, a răspuns Mădălina.

— Pentru că mi-a făcut sarmale legate cu ață înainte de a-mi fi nevastă…

Copiii râdeau împreună cu tatăl lor. Le plăcea tare mult când el glumea şi când o tachina pe mami.

— Şi mai ştiți de ce?! Pentru că m-a sărutat ca să-mi treacă răul de la beție. Eu mă făceam că mor şi i-am spus că îmi trece dacă mă sărută. Închipuiți-vă că m-a crezut!

Copiii se înecau de râs. Şi Mihai la fel.

— Mai spune tati cum a fost atunci! se ruga Mădălina.

— Eu mă făceam că mor şi ea mă săruta să-mi treacă. Îmi plăcea şi îmi convenea…

— Încetează, Mihai, s-a rugat ea.

— Nu-i aşa că nicio femeie nu era ca mami? De asta ai vrut să fie mama noastră? Tu ai ales-o să fie mami pentru noi?

Întrebările băiatului erau ca un cântec. Ochii ei se scăldau în ochii lui. De fericire şi unul şi altul aveau ochii umezi. Mihăiță le-a spus un lucru tare frumos!

— Nicio femeie nu era ca mami. Acum duceți-vă la culcare.

Copiii au plecat fericiți spre dormitor. Mariana continua să-i maseze umerii încordați.

Mihai se pregătea să vorbească, dar a fost întrerupt de Mihăiță ce-şi băgase iar capul printre uşă:

— Tati, de ce îi spui lui mami uneori pasăre chioară?

Mihai cu Mariana s-au privit adânc. Bărbatul nu realizase că a folosit vreodată cuvintele acestea în fața copiilor. Probabil le-o fi spus şoptit, dar cum copiii aud tot şi înregistrează tot au auzit.

— Este un secret între mine şi ea pe care nu-l va şti nimeni niciodată.

Copilul l-a privit nelămurit. S-a hotărât să mai întrebe totuşi ceva.

— Când voi creşte şi voi întâlni o fată şi eu îi voi spune pasăre chioară?

Pe fața celor mari a fost mai întâi uimire apoi au râs. De data asta Mariana a dat răspunsul.

— Dacă vei vedea în ea asta îi vei spune aşa, dacă nu altfel.

— Tati asta a văzut în tine!? a întrebat repezit Mădălina ce era în spatele lui Mihăiță şi acum apăruse şi ea în cadrul uşii. Odată cu ea întrebă şi băiatul:

— Cum altfel? De unde pot şti ce e ea ca să-i spun?

Cei mari erau îngropați sub întrebări. Niciunul nicialtul nu voiau să răspundă. Mariana şi-a amintit de felul ei de a pune întrebări la casa de copii când era foarte mică şi la care nimeni nu-i răspundea ci doar era pusă la colț că a vorbit neîntrebată şi apoi de perioada în care bunica îi răspundea la fiecare întrebare.

— Vă voi răspunde altă dată. Mergeți la culcare acum. Promit că vă răspund.

— Te rog, răspunde-ne acum, mami! Te rog!

Când nimeni nu se aştepta Mihai a început să vorbească. Copiii trebuiau lămuriți ca să nu înțeleagă greşit totul şi să creadă că „pasăre chioară” e un fel de poreclă umilitoare pentru mami.

— Când eram copil mama mea, bunica voastră, avea o vorbă: la pasărea chioară Dumnezeu îi face cuib. Înțelegeam prin acea pasăre un suflet nevinovat, pur, pe care destinul l-a pedepsit, dar Dumnezeu nu l-a uitat şi are grijă de el. În mami am văzut atunci nevinovăția, puritatea şi mi-am amintit de vorba mamei şi i-am spus pasăre chioară. E un fel de alint... Nu ştiu ce o să vezi tu într-o fată, Mihăiță. Atunci o să-ți spună inima cum să-i spui.

— Cum să-mi spună inima, tati? Inima bate, nu vorbeşte!

— Of, Doamne! exclamă Mihai neştiind ce răspuns să-i mai dea.

— Când te îndrăgosteşti inima bate, dar şi vorbeşte şi ea îți va spune cum să-i spui, vorbi Mariana.

— Şi cum am să-i spun? insistă băiatul.

— Rază de soare – dacă o să-ți placă cum se joacă lumina soarelui cu părul ei şi dacă e blondă, floare de crin – dacă fața ei o să te ducă cu gândul la o floare, rouă din cer – dacă o să vezi în ochii ei lacrimi! Astea sunt doar exemple. Tu vei şti atunci ce simți şi inima îți va spune ce să spui. Mariana terminase de vorbit şi aştepta să vadă ce nou tir de întrebări va veni asupra ei.

— Gata! Mergeți la culcare!

Vocea porucitoare a tatei a făcut copii să plece, deşi n-ar fi vrut.

— Lasă totul nestrâns aici. O să strângă tanti Paraschiva dimineață. Acum văd că s-a dus la culcare devreme. Nu a stat cu noi la masă.

— E bătrână. Nu mai poate. Mâine e duminică şi va vrea să meargă la biserică. Rămân eu să fac curat.

— Te rog urcă cu mine. Nu mă lăsa singur. Am nevoie de tine, rouă din cer! Sau vrei să-ți spun rază de soare sau floare de crin?!

— Spune-mi cum îți spune inima ta.

— Inima mea e mută acum şi vorbesc cu cuvintele tale, doamnă Avram. M-ai vrăjit vorbindu-le copiilor. Hai cu mine în dormitor. Sunt obosit şi nu vreau să stau singur după momentul ăsta cu copiii. A fost fantastic.

Deşi fericit, părea un copil bolnav şi obosit.

Mariana l-a cuprins în drum spre uşă şi a tresărit surprinsă când a constatat că el chiar se sprijină de ea. Îi era clar că el e tare obosit.

În dormitor i-a scos hainele pe rând deşi nu o mai făcuse niciodată. El se lăsa dezbrăcat ca un copil. Gol, fără a mai reuşi Mariana să-i pună pijamaua, s-a întins între aşternuturi şi a adormit. Mariana l-a privit cu dragoste cum doarme. L-a învelit încet şi la urmă i-a sărutat fruntea.

— E frânt, dragul de el. Aleargă atât de mult pentru noi toți. Te iubesc, i-a şoptit şi i-a sărutat mâna ce îi sprijinea capul.

El a zâmbit prin somn de parcă ar fi auzit ce spusese ea. A mai aşteptat câteva clipe să fie convinsă că doarme adânc şi s-a întors în bucătărie să facă curățenie şi să spele vasele. A doua zi era duminică şi nu voia să fie totul vraişte şi nici să-şi înceapă ziua spălând vase sau dând cu mătura. Trebăluind i s-a părut că trece cineva prin dreptul ferestrei. A privit cu atenție, dar nu era nimeni şi şi-a continuat liniştită treaba. De pe scări s-a întors iar în bucătărie. Trebuia să ia în dormitor un suc de fructe din frigider şi să-l pună pe noptieră lângă Mihai. Mâncase atât de bine încât sigur îi va fi sete noaptea. Cu sticla în mână a ieşit din cameră. Un om beat o privea pe fereastră. În privire avea întunecare când bolborosea: De ce a avut asta atâta noroc şi fiica mea deloc?! Dumnezeu nu e drept! Amețit de aburii alcoolului, otrăvit de viață şi de neputință se visa pe el Dumnezeu făcând dreptate, punând lucrurile la locul lor… Se visa… Se visa…

Mariana a pus sticla de suc lângă Mihai şi s-a dezbrăcat fără niciun zgomot. A îmbrăcat cămaşa de noapte şi s-a culcat în pat lângă Mihai. L-a cuprins în brațe să se încălzească de trupul lui fierbinte. El a cuprins-o cu un braț chiar dacă nu era trează. Devenise obişnuință să o simtă alături.

— Unde ai fost? a mormăit adormit. De ce ai haine pe tine? a mai adăugat strâmbându-se nemulțumit apoi şi-a continuat somnul.

Ea a visat-o pe Stela. Nu a fost un vis clar. Era prezentă în casa lor şi îi privea. Tăcută, misterioasă, tristă, în starea aceea ciudată şi inexplicabilă ce o avusese cât a stat la ei era în vis. Aşa cum nu a înțeles nici în realitate ce se întâmplă cu prietena ei nici în vis nu înțelegea.

A trezit-o zgomotul făcut de copii şi s-a dus repede la ei.

— Vă rog nu faceți zgomot. Tati e tare obosit şi mai doarme încă. Duceți-vă la biserică şi puneți lumânări pe morminte. Dați şi pomelnic.

După ce au plecat s-a întors în dormitor. A zâmbit spre Mihai ce dormea exact cum adormise aseară cu mâna sub cap. Iar i-a sărutat încheietura mâinii la fel ca aseară. I-ar fi sărutat palma, dar era ascunsă sub cap.

Cealaltă mână a lui a ieşit uşor dintre aşternuturi şi i-a cuprins mijlocul, făcând-o să țipe de surpriză căci crezuse că doarme, şi a tras-o peste el în pat.

— Stai puțin cu mine.

— E duminică dimineața. Copiii s-au dus la biserică. Mă duc să pregătesc masa şi să văd ce mai e pe afară.

Brațul lui nu se descleşta de pe mijlocul ei semn clar că nu-i va da drumul să plece.

— De ce mi-ai sărutat mâna? a întrebat Mihai când ea a încetat să mai încerce să se ridice.

— Aşa am simțit. Munceşti atât de mult pentru noi toți. Acum lasă-mă să plec. Am treabă. Tu mai dormi.

Mâna lui a devenit iar cleşte pe mijlocul ei.

— Îmi place cum scrii. Ai talent. Mi-a plăcut scrisoarea ta. După ce termin un pic cu investițiile mă ocup de scrisul tău. Tu fă-ți ordine până atunci în ceea ce ai scris.

În loc de răspuns Mariana i-a tras mâna de sub cap şi a început să o sărute. Pe palmă, pe fiecare deget, pe încheietură. Era felul ei de a-i mulțumi.

Mihai şi-a tras mâna dintre săruturi nesfârşite şi i-a luat capul în palmă ca pe o lună rotundă.

— Eşti mai mult a cuvintelor decât a mea! a exclamat privindu-i intens ochii. Din vocea lui răzbătea un fel de regret.

— Când scriu sunt numai a cuvintelor. Altfel n-aş putea scrie şi nici n-ar ieşi bine ce scriu. Nu poate ieşi ceva valoros fără a fi total în acel ceva. Toți artiştii simt la fel. Îți aminteşti când îți povesteam de Paganini şi de cântatul lui la vioară?!... Acum am să-ți mai spun ceva tot despre el. Vrei? Nu te plictiseşte?

Încă ținându-i luna capului în palmă i-a poruncit:

— Vorbeşte, rouă din cer!

— Ți-am spus deja că Paganini avea mulți duşmani. Înainte de un concert aceştia i-au umblat la coardele viorii şi i le-au slăbit. Concertul a început. Era vraja dintotdeauna când el cânta şi sala nu respira ascultându-l. Un sunet strident a întrerupt concertul. Sala a oftat şi a încetat să respire. O coardă a viorii lui Paganini s-a rupt. Chiar dacă orchestra s-a oprit el a cântat mai departe. S-a mai rupt o coardă şi el tot a cântat. Şi încă una şi el tot nu s-a oprit. A terminat spectacolul cântând la o singură coardă. Este singurul muzician din lume ce a reuşit o asemenea performanță. Înțelegi acum, Mihai, ce înseamnă a fi total în ceva?... Să te dăruieşti acelui ceva, să arzi pentru el... Să nu renunți indiferent câte coarde se rup de la vioară. Dacă a mai ramas una trebuie să continui. Uneori mi-e dor de profesor. Vreau să vorbesc cu el despre scris. El îmi poate da răspunsuri. El îmi poate spune dacă e normal ce simt sau nu legat de a scrie.

Era prima dată când Mariana vorbea de profesor şi Mihai i-a strâns uşor luna capului în palmă doar pentru o fracțiune de secundă apoi a slăbit strânsoarea. Nu era gelos pe profesor. Era gelos pe cuvinte.

— Vorbeşte cu mine despre scris. Poate înțeleg şi eu ceva. Măcar încearcă.

— Vreau o carte, un roman fluviu, în care să demonstrez ce înseamnă pentru mine acasă. Creez personaje ce vin de nicăieri, din neant şi care descoperă rădăcini, trecut, tradiții, poveşti, iubire, un loc pe pământ unde calcă desculț pe iarbă şi unde cultivă flori şi toate astea înseamnă acasă. Am găsit rădăcini de pe vremea dacilor în poveştile ciobanului! Ştiu că se poartă rătăcirea prin lume şi acasă e ceva de vizitat la muzeu: obiecte de artizanat, țesături, oale de lut şi altele, dar eu vreau printr-o carte să spun românilor că acasă e încă vie, încă mai trăieşte! Să o lăsăm moştenire copiilor!

În loc de răspuns Mihai i-a sărutat tâmpla după ce i-a ferit părul pe după ureche.

— M-a durut când am citit că trăieşti explozii solare scriind. Am crezut că asta se întâmplă numai între noi.

— Dar ai spus că mă sprijini cu scrisul! a exclamat ea nelămurită.

— Te sprijin. Bineînțeles că te sprijin. Dar aş fi vrut ca exploziile solare să fie doar ale mele.

— Când scriu sunt altfel de explozii solare. Mi-e greu să-ți explic.

— Explică-mi totuşi, doamnă Avram. Vreau un premiu de consolare.

În timp ce vorbea mâna lui de pe mijloc rătăcea în sus în căutarea unui sân. Mariana se topea de încântare când îi spunea doamna Avram. Era un fel aparte de a-i aminti că-i aparține. Mâna lui a găsit ce căuta şi strângea aşteptând răspunsul ei.

— Nu se poate să nu găseşti cuvinte, tocmai tu doamna cuvintelor.

— Acum sunt mai mult decât oricând doamna Avram. Cu mâinile tale pe trupul meu nu prea îmi stă gândul la cuvinte.

Bărbatul a râs fericit şi a tras-o mai aproape de el.

— Te iubesc, i-a şoptit în păr.

— Ştiu.

— Te doresc, i-a şoptit iar ronțăindu-i o ureche.

— Ştiu.

— Eşti frumoasă.

— Ştiu.

— E clar că ai uitat cuvintele. Repeți ca un papagal: ştiu... ştiu... ştiu...

În timp ce vorbea Mihai căuta febril carnea ei de catifea şi îndepărta hainele.

— Ştiu... i-a răspuns ea făcându-l să se înece de râs.

Până la Paşte au muncit şi unul şi altul intens. Ea la serviciu şi apoi acasă treburi gospodăreşti şi scris, el cu afaceri era tot timpul pe drum. Chiar înainte de Paşte urma să plece la Bucureşti pentru a depune proiectul de finanțare la Ministerul Agriculturii. Acasă se întâlneau doar seara şi schimbau telegrafic informații între ei: ce a făcut el, ce a făcut ea, ce au făcut copiii apoi cădeau răpuşi de oboseală.

Era ultima săptămână înainte de Paşte şi Mariana s-a hotărât să văruiască parterul casei. Totul era dat peste cap. A început ea, dar a renunțat şi a adus un meseriaş când a văzut că nu iese treabă bună şi nici repede şi o găsea sărbătoarea cu casa răscolită. Era şi aşa destul să spele tot şi să pună la loc lucrurile.

Marți seara era gata văruitul. În bucătărie a reuşit şi să pună lucrurile la loc.

Beau o cafea apoi încep şi în sufragerie, şi-a spus privind ceasul. Era şapte seara. Copiii era la teme şi nu o puteau ajuta. Oricum temele erau pe primul loc, iar munca în limita timpului disponibil rămas şi a plăcerii de a munci a copiilor. Munca trebuia să fie o plăcere pentru ei nu o corvadă. A-şi ajuta mama e o onoare nu o obligație. Era singura cale, gândea Mariana, ca ei să facă în viață cu pasiune şi cu plăcere ceea ce vor alege să facă.

S-a auzit strigată şi a ieşit la uşă cu cana în mână.

— Bună seara, doamnă. Aş sta un pic de vorbă cu mata.

Mariana a răspuns la salut şi nu reuşea să ia o hotărâre. Am treabă multă, nu am timp de vorbă acum, gândea fără a spune nimic cu voce tare.

— Intră, nea' Matei, s-a trezit spunând înduioşată brusc de chipul umil şi rugător al omului. Caută-ți un loc lângă pian. Eliberează un scaun şi stai. Mă duc să-ți aduc şi matale o ceaşcă de cafea apoi îmi vei spune ce problemă ai.

Când s-a întors cu cafeaua nea' Matei îşi găsise un loc pe un scaun după ce ferise teancul de lucruri de pe el. Mariana i-a dat cana în mână negăsind un loc pe care să o pună apoi s-a aşezat pe pragul de sub arcada ce delimita holul de camera de zi pe un teanc de preşuri împăturite.

— Poate aveți treabă. Vă deranjez... vorbi omul privind la toate lucrurile răscolite ce trebuiau puse la loc.

— Nu-i niciun deranj. Iau şi eu o pauză cât stau de vorbă cu matale. Ce s-a întâmplat, nea' Matei? Pari supărat.

Omul nu a auzit întrebarea. Privea pianul şi mobila luxoasă a casei. Nu mai intrase niciodată aici. De obicei intra doar în bucătărie.

— Nea' Matei, ce s-a întâmplat?

Bărbatul şi-a amintit de ce venise la Mariana. Devenise dependent de ea atunci când voia să se plângă de viața lui risipită, de pierderea soției şi de fiică-sa.

— Mi-a scris iar. Uitați scrisoarea.

A întins spre Mariana un plic.

— Pot să citesc?!

— Sigur. De asta v-am dat-o.

Mariana nu avea curaj să scoată scrisoarea din plic. I se părea o impietate să citească rândurile trimise de o fiică ce îşi cerea iertare tatălui. Probabil că era în ele lucruri ce le aparțineau doar lor doi şi despre care nu trebuia să afle nimeni.

— Spuneți-mi dumneavoastră despre ce-i vorba în ea. Mi se pare o impolitețe față de fiica dumneavoastră, să citesc eu scrisoarea scrisă de ea.

— Citiți-o fără grijă.

Mariana a întors plicul. La expeditor cu scris îngrijit, cu litere rotunde, perfect egale era scris: Diana Barthas. Urma întreaga ei adresă din Franța. Mariana a reținut că locuieşte la Paris.

A scos scrisoarea din plic şi a început să o citească. Sentimentul că face o impietate încă n-a părăsit-o. A privit spre omul ce i-o dăduse.

— Citiți-o! a poruncit acesta hotărât şi ochii Marianei au coborât liniştiți pe scrisoare.

14 aprilie 2001

Paris

Dragă tată,

Nu mai ştiu câte scrisori ți-am scris până acum în care mă rog de matale să mă ierți. Da, am greşit, dar nu mai pot da timpul înapoi şi dacă l-aş da ar trebui dat cu mult mai înainte de venirea mea în Franța. Şi în plus în tot ce s-a întâmplat am fost victimă. Nu am ales eu să fac ceea ce am făcut.

Aminteşte-ți ce greu era în România când tu ai fost disponibilizat, mama era bolnavă de cancer, iar eu terminasem dreptul, dar nimeni nu mă angaja. Aminteşte-ți, tată, cum ai plâns când judecătorul acela, o cunoştință de-a ta a cărui nume l-am uitat, ți-a cerut cincisute de dolari ca să aranjeze să fiu primită ca stagiară la un notar public. Aminteşte-ți la câte concursuri am fost şi deşi scriam foarte bine nu am reuşit niciodată. Am plecat din România cu toate visele sfărâmate. Moartea mamei a fost ultima lovitură şi pentru mine şi pentru matale. Am aflat că nici prin străini nu umblă câini cu colaci în coadă şi că e greu când ți-e foame, frig şi eşti dezbrăcat, dar lecția cea mai grea a fost că nu mai pot avea încredere în oameni. Nimic din ceea ce îmi promisese prietena mea cea mai bună când m-a luat în Franța nu era adevărat, dar despre asta încă nu am putere să vorbesc.

Eşti om, eşti demn, eşti vertical câtă vreme eşti sătul, îmbrăcat şi ți-e cald, dar când mori de foame câtă vreme rămâi OM!? O zi, două, trei, o săptămână, o veşnicie?!

Judecă-mă pe mine, condamnă-mă pe mine, dar înainte de asta gândeşte-te cât de bine ai rezistat şi matale la greu. Cât de Om ai rămas, cât de demn, cât de vertical!? Uneori îmi pari mai neiertător şi mai nemilos decât Dumnezeu, tată...

Sunt gravidă. Didier – soțul meu – vrea să te cunoască şi să cunoască România. Am nevoie de iertarea ta. Vreau ca băiatul ce-l voi naşte să-ți poarte numele; uneori pronunț prin casă plângând Matei Barthas; vreau să-şi cunoască moştenirea din partea mamei, adică a mea, vreau să te cunoască pe tine, tată. Eşti omul pe care îl admir cel mai mult pe lume şi la care țin mult.

Ştii cât ai plâns din cauza bunicilor tăi şi cum îmi povesteai cât de răi au fost cu tine!? Fii un tată bun şi, te rog, iartă-mă... Nu pot trăi fără iertarea ta.

La Paşte voi fi în România şi te voi căuta în satul acela din Moldova, la Mălini. Vreau să te ajut. Vreau să-ți fac viața uşoară de aici înainte.

Iartă-mă, tată,

Cu dragoste.

Diana

Mariana tăcea prostită cu scrisoarea în mână. Rândurile acelea au răscolit-o profund şi făceau din Diana o soră de suflet a ei. Îşi amintea cum a fost când a lucrat la CAP şi de coşmarul cu Simion visat la uşa lui Mihai îşi amintea.

— Ce ziceți? s-a auzit întrebată.

N-a apucat să răspundă căci au strigat-o copiii ce năvăleau fugind pe scări.

— Mami, noi nu mâncăm în seara asta?!

— Nea' Matei, vino să stai cu noi la masă apoi vom vorbi în tihnă.

Când masa a fost gata a spus copiilor să se ducă la culcare, dar înainte de asta să se spele pe dinți, să facă duş şi să se îmbrace în pijama. Era necesar să o facă căci uneori le era lene şi se culcau nespălați şi fără să se schimbe.

— Putem să ne mai jucăm pe calculator după ce facem toate astea? E încă devreme, mami, pentru culcare, se rugau amândoi copiii. Când era vorba de obținut favoruri erau întotdeauna într-un glas şi cei mai buni prieteni.

— Puteți, dar nu mai târziu de zece. Dacă vă culcați târziu nu vă puteți trezi dimineață şi întârziați la şcoală. Ştii ce greu te trezeşti, Mihăiță.

Copiii fugeau pe scări fără a-i mai auzi vorbele. Tanti Paraschiva s-a dus şi ea la culcare.

— Aşteptați puțin să strâng vasele apoi vorbim liniştiți. Nu pot lăsa totul nespălat şi aşa e vraişte toată casa.

Marianei i-a luat doar câteva minute să spele vasele şi să strângă totul de pe masă.

— Să mergem. Vă mai pun o cană de cafea?

— Dacă vreți.

— Am făcută. Vă pun imediat.

Mariana i-a pus iar cana în mână după ce el şi-a reluat locul de lângă pian. Ea şi l-a reluat pe cel de pe prag. Stătea lipită de tocul uşii cu spatele spre hol şi spre uşa de la intrare.

— Aţi făcut toate treburile afară? E aprins focul la centrală?

— Am făcut totul înainte de a veni să stau de vorbă cu dumneavoastră. Ei, ce ziceţi?

Mariana a înţeles că întrebarea lui se referă la scrisoare.

— Spuneţi-mi mai întâi ce ziceţi dumneavoastră.

— V-am spus de atâtea ori că nu o pot ierta. Mă doare aci – omul a arătat cu mâna în mijlocul pieptului – de câte ori mă gândesc la ea şi la ce mi-a făcut.

— Nu va făcut nimic dumneavoastră. Ei şi-a făcut ceva. Matale trebuie să accepţi ce şi-a făcut ea ei. Credeţi-mă când vă spun că cel mai greu a fost pentru ea, nu pentru matale. Şi ea a trebuit să se ierte pe ea şi să se împace cu trecutul ei şi cred că s-a iertat mai greu decât o ierţi matale.

— Nu ştiţi ce vorbiţi! Pe mine m-a distrus! Pe mine m-a făcut de râsul lumii!

— Lumea! Ha! Ha! Lumea! Cine-i lumea!? Nu cunosc fiinţa asta. N-am văzut-o niciodată ştergând ochi înecaţi de lacrimi şi hrănind guri flămânde. N-am văzut-o îmbrăcând oameni goi şi mântuind mâini întinse! Cine-i lumea?! În faţa cui v-a făcut de râs?!

Omul tăcea năucit. Niciodată nu a văzut-o pe Mariana vorbind atât de ferm.

— De ce o apăraţi? Dacă aţi fi avut o fiică prostituată aţi fi iertat-o la fel de uşor? Dacă, Mădălina...

Marianei nu-i convenea discuţia. Ştia sigur că ea ar fi fost lângă copilul ei înainte de a aluneca şi ar fi făcut totul ca aceasta să nu cadă...

— O apăr pentru că mi-a plăcut scrisoarea ei, a răspuns ea trecând peste întrebarea mult prea personală. Am văzut printre cuvinte lacrimile şi durerea unei fiinţe obligate de viaţă să se târască prin noroi în loc să zboare prin cer. Are aripi fata matale – asta am simţit despre ea citind scrisoarea – şi a fost obligată să le fluture prin noroi în loc să despice cu ele înaltul. Sigur a durut-o şi o va mai durea.

Încă de când a început să vorbească Mihai din prag o asculta. Venise acasă fericit. Urma să plece peste două zile la Bucureşti. Partea lui de investiţie era gata. Era sigur că va primi împrumutul acela nerambursabil. Trebuia să meargă să-şi depună proiectul. Era băut bine. O asculta pe Mariana vorbind şi nu o putea întrerupe. Nu ştia cu cine vorbeşte şi era curios ce va spune mai departe. Nici nu-i trecea prin cap să-şi anunţe prezenţa.

— Mă întrebaţi dacă aş fi iertat o fiică a mea dacă ar fi făcut ce a făcut Diana. E grea întrebarea. Sigur aş ierta-o, dar la fel de sigur ştiu că aş suferi la

fel de mult ca matale. Nu pot să-mi neg creația oricât de puțin pe placul meu s-ar dovedi.

— Eu nu o pot ierta! Nu pot!

Mihai ştia acum cu cine vorbeşte Mariana şi despre ce, dar tot nu şi-a trădat prezența. Era din cauza beției comportamentul lui anormal. Şi în plus era curios să afle ce discută ei.

Nea' Matei se pregătea să plece. Mariana era deznădăjduită că nu-l poate convinge să-şi ierte fiica şi să o primească acasă de Paşte.

— O clipă, nea' Matei. Spune-mi la mine ții?

Mihai a tresărit surprins neplăcut de întrebarea ei.

— Ții aşa cum ții la fiica matale? a adăugat Mariana.

— Bineînțeles că țin. Vă prețuiesc sincer.

Omul era cinstit când spunea asta. Dacă nu avea mintea înceţoşată de alcool şi nu se credea Dumnezeul dreptății asta era ceea ce simțea față de Mariana.

— Nea' Matei vă spun ceva ce n-am mai spus nimănui. Asta o să vă ajute să vă iertați fiica şi să o primiți acasă. Eu am crescut într-o casă de copii. La sfârşitul liceului am aflat ce înseamnă „lumea"- cea de care vă temeți dumneavoastră şi la care vă închinați, am mai aflat ce înseamnă frigul, foamea, traiul printre oameni mai rău ca într-o haită de lupi. Când m-a întâlnit Mihai, soțul meu, eram pe marginea prăpastiei. Şi acum am sentimentul că m-a prins exact în clipa când mă prăbuşeam. Nici nu vă puteți închipui cât de tare m-au durut şi cât de mult am înțeles cuvintele scrisorii ei: Când mori de foame câtă vreme rămâi OM?! O zi, două, trei, o săptămână, o veşnicie?! Dacă Mihai mai întârzia o singură zi în viața mea ajungeam exact ca fiica dumneavoastră. Nu există nicio diferență între noi. Ba există una singură, dacă stau bine şi mă gândesc: Dumnezeu a fost mai bun cu mine decât cu ea. Iart-o nea' Matei şi primeşte-o acasă. Ce ți-ai dorit de la bunicul când te-ai întors acasă după ce te-ai chinuit singur să realizezi ceva!?...

Omul tăcea neştiind ce să răspundă. Mărturisirea Marianei l-a şocat. A continuat tot ea, dar cu cuvintele spuse de el cândva.

— Voiam să fie doar bucuria revederii, fără reproşuri şi fără cuvinte grele, fără trecut dezgropat şi fără amintiri ce dor. Să fi fost doar soarele răsărind prin fereastră direct în casă... Astea sunt cuvintele matale. Exact asta îşi doreşte şi Diana acum.

Omului i-a revenit în sfârşit vocea. A bolborosit câteva cuvinte la care Mariana nu a mai avut replică.

— Matale, doamnă Mariana, matale prostituată...

Nimeni nu i-a auzit şoapta: Eu n-am spus asta...

Mihai şi-a încleştat mâna în braţul ei şi a strâns-o de i-au venit lacrimi în ochi de durere.

— Nea' Matei, e târziu şi trebuie să pleci!

Omul a salutat şi a plecat grăbit spre uşă. S-a dus direct la crâşmă. Nu ştia de ce se simţea bine. Poate pentru faptul că se simţea iar un Dumnezeu drept ce trebuia să restabilească dreptatea. Soarta a fost nedreaptă. A luat totul fiicei lui şi a dat Marianei.

— Mă doare, Mihai, a scâncit încercând să-şi elibereze mâna şi fără a avea curaj să-l privească în ochi. S-a speriat de vocea lui când i-a vorbit lui nea' Matei. Nu a reuşit să şi-o elibereze. Mihai chiar a încleştat strânsoarea când ea a încercat să se elibereze.

— Hai la bucătărie să mănânci. După aceea, când eşti mai calm, îţi explic. Ai înţeles greşit.

— Nu vreau mâncare şi nici explicaţii! Hai în dormitor!

Fără a o elibera şi-a lăsat diplomatul cu acte pe pian şi apoi a plecat trăgând-o după el.

— Mă doare, scânci ea întocmai ca un copil, dar mai mare decât durerea era frica de el.

— Şi ce dacă! i-a şuierat el în faţă.

Mariana tremura de frică. Niciodată nu l-a mai văzut atât de furios.

— Eşti beat!

— Ca prostituată, parcă asta i-ai spus lui nea' Matei că ajungeai dacă nu te întâlneam eu, ai fi avut de a face cu obsedaţi, beţivi, psihopaţi, nebuni. Niciunul nu ar fi ţinut cont de scâncetele tale ca mine, doamnă Avram. Trebuia să-i satisfaci şi atât.

A terminat de vorbit când a ajuns în dormitor unde a împins-o cu furie din uşă pe pat. N-a putut plânge când a simţit că-i seacă genunchiul de durere după ce s-a lovit de marginea patului. A privit speriată spre Mihai ce îşi scotea aruncând hainele.

— Proastă ce eşti! Proastă ca noaptea! Mă f... în psihologia ta! Mâine tot satul va şti că ai fost prostituată înainte de a te lua eu!

— Dar n-am spus asta! reuşi să spună cu vocea tremurată.

— Nea' Matei a înţeles ce a vrut el nu ce ai spus tu. Nu-ţi risipi metaforele cu oameni ce nu înţeleg nimic.

Complet gol, clătinându-se de la alcool se apropia de ea. I-a pus mâinile pe umeri şi râzând diabolic i-a şuierat lângă ureche.

— Vreau să-mi demonstrezi mai întâi mie că puteai fi prostituată. Sunt soţul tău, nu ai de ce să te inhibi.

Mirosul de alcool, cinismul din voce, zâmbetul mai mult rânjet, mâinile de pe umeri acționau asupra ei hipnotizând-o. Nu se putea mişca. Bâlbâindu-se a spus mai mult plângând, decât vorbind:

— Nu am spus asta şi tu ai auzit foarte bine ce am spus! Voiam să-l conving să-şi ierte fiica. Voiam să înțeleagă că toți greşim. Că vrem, că nu vrem, că alegem, că nu alegem, greşeala stă la pândă pentru a ne servi lecții despre viață...

— Scuteşte-mă! Doamnă psiholog – cuvintele erau spuse cu cinism şi în bătaie de joc – puteai să-l convingi de orice şi oricum, dar fără a deveni tu material didactic. Turbez când mă gândesc ce bârfe o să împrăştie prin sat despre tine!

Mâinile îi strângeau umerii până la durere.

— Dar nu am spus nimic grav...

Mâna lui i-a apucat bărbia şi o forța să se uite în ochii lui cu sclipiri metalice în ea.

— Tu eşti proastă sau ce-i cu tine?! M-am săturat să-ți spun că el a înțeles ce a vrut, nu ce ai spus tu! Acum vreau să fii prostituata mea! Eu sunt primul tău client!

Nu-l putea suporta vorbindu-i aşa şi nici mirosind a băutură. A întors capul scârbită să n-o sărute.

— Te urăsc! Nu poți să-mi faci asta!

— Prostituatele nu-şi urăsc clienții şi nici nu-i refuză. Acceptă tot şi fac tot. Şi în plus clienților nu le pasă de sentimentele lor. Trebuie să-şi facă meseria pentru care sunt plătite...

Nu-l mai putea asculta. L-a împins cu toată puterea căci a înțeles că în starea în care era nu avea cu cine discuta logic. El nu s-a aşteptat că va fi împins cu atâta putere şi s-a prăbuşit pe pat. A deschis uşa să fugă spre camera Mădălinei. Spera ca Mihai să mai aibă o fărâmă de rațiune şi să n-o urmeze acolo.

... Poate adoarme. Când se va trezi şi nu va mai fi tulburat de alcool va fi mai uşor să-i explice... gândea fugind.

Când i-a simțit mâna încleştându-i-se în umăr de frică i-a venit să vomite. A tras-o înapoi până în cameră apoi cu un singur gest a smuls de rochie şi toți nasturii ei au zburat aiurea prin cameră. Pe ea a rămas lenjeria şi zdrențe din ceea ce fusese cândva o rochie de casă.

— Te rog, Mihai, opreşte-te! Te rog! Tu nu eşti aşa...

Se ruga de el în timp ce gura lui îi muşca umerii. Mâinile i le-a prins pe amândouă într-o singură mână a lui. Cu cealaltă mână îi îndepărta mai mult sfâşiind restul de haine de pe ea. A întins-o în pat continuând să-i muşte carnea şi lăsa în urma gurii lui urme vineții.

— Te rog, Mihai. Tu nu eşti aşa…

Pentru o clipă vocea ei dulce, speriată, amestecată cu lacrimi şi rugăciune i-a îndepărtat furia. Ținând-o strâns, ca pe o comoară, i-a şoptit la ureche:

— Dar cum sunt?

Briza de căldură din vocea lui i-a dat curaj să-i vorbească. L-a cuprins cu mâinile de gât căci intuia că îi provoacă şi mai rău furia respingându-l.

— Tu eşti bun. Eşti tandru. Eşti cel mai bun bărbat de pe pământ.

Aşa beat cum era a uitat de furie. Vorbele ei l-au ameţit mai tare decât alcoolul.

— Te iubesc, chinezoaică. În noaptea asta în pat va fi numai cum vreau eu. O să uiți de cuvinte şi de orice altceva. Vei fi numai a mea toată.

Şi-a apropiat gura de urechea ei şi i-a şoptit ceva atât de încet că nici aerul din jur nu i-a auzit cuvintele. Le-a auzit doar Mariana şi tăcea furioasă. Cu trupul strivit de trupul lui a început iar să se zbată.

— Să nu îndrăzneşti să-mi vorbeşti porcos!

Nu avea nicio şansă să scape. Mihai râdea de se îneca. A lăsat-o să se zbată şi să se convingă că nu poate scăpa apoi i-a şoptit iar ceva la ureche.

— Nu-mi place că vorbeşti prostii! Un soț nu-i vorbeşte aşa soției!

— Cine ți-a spus? a întrebat el râzând. Încetează să mai lupți. Mă înfurii că mă îndepărtezi.

Mihai s-a trezit cu o durere groaznică de cap. A încercat să se ridice, dar s-a culcat iar căci se învârtea casa cu el. Încet-încet a început să-şi amintească tot ce se întâmplase aseară. Răul i-a dispărut sau nu i-a mai dat importanță. A privit spre Mariana. Dormea lângă el. Pe gât, pe piept, pe umeri avea urmele muşcăturilor lui. Erau nişte cerculețe gri-sidefii. Pe o mână avea o vânătaie. Era mâna de care o ținuse până în dormitor. Pe o coapsă mai avea un cerculeț sidefiu spre albastru. Şi-a amintit că ea a țipat când i l-a făcut. Un genunchi era vânăt şi el nu-şi amintea cum s-a lovit. Nu mai ținea minte că a izbit-o de pat când a împins-o în dormitor.

A acoperit-o cu dragoste şi a plecat la baie. Duşul rece ca gheața îi făcea bine. A plecat fără a o trezi şi fără a o putea vedea. Înainte de a pleca de acasă l-a căutat pe nea' Matei. Şi acesta era mahmur, dar se trezise şi se pregătea de treabă.

— Bună dimineața.

Nu a dat voie omului să deschidă gura pentru a-i răspunde la salut. A continuat tot el.

— Nu mă interesează ce vorbeşti matale cu nevastă-mea şi nici problemele matale nu mă interesează absolut deloc. Un singur lucru e important pentru mine şi vreau să-l ştii foarte bine: dacă împrăştii o singură vorbă prin sat la adresa Marianei, a soției mele, te împuşc! Clar!!

A plecat fără a primi vreun răspuns. Nici nu-l aştepta. A fost o poruncă, nu o rugăminte sau recomandare.

Nea' Matei a rămas multe clipe neclintit privind în urma omului ce-şi iubea nevasta ca un nebun şi iubirea asta îl făcea să treacă peste orice.

— Ce bărbat! Ce bărbat! Aşa un soț merita Diana mea! A pus mâna pe el târfa asta şi l-a îmbrobodit cum a vrut!

În felul lui Mihai era mai bun psiholog decât Mariana şi se pricepea mai bine la lume ca ea. Îşi cunoştea angajații şi ştia cum trebuie să lucreze cu fiecare din ei. Cu nea' Matei ştia că nu are rost să poarte o discuție, căci el ar fi înțeles tot ce voia el. I-a dat doar o poruncă clară. Ştia că omul îşi va ține gura de frică nu din convingere sau din admirație pentru Mariana.

Acum, că rezolvase problema cu nea' Matei i s-au întors în suflet grijile. Nu i-a stat deloc gândul la treabă. A fost la bancă la Suceava, s-a întâlnit cu nişte oameni de afaceri, a trecut şi pe la direcția agricolă de unde a mai luat nişte hârtii ce-i erau necesare la Bucureşti, dar gândul îi era numai la Mariana. A pus de câteva ori mâna pe telefon să o sune, dar nu avea curaj. Frânturi de amintire a nopții nebune răzbăteau dincolo de uitare.

... I-am vorbit porcos... A țipat... Nu-mi amintesc prea bine, dar nu erau țipete de durere... La celelalte femei erau țipete de plăcere oricât de nebun aş fi fost... M-a respins... A luptat cu mine... Dar nu m-a respins tot timpul... Oricât de beat am fost îmi amintesc că m-a strâns de gât cu toată puterea ei... Am muşcat-o, dar nu tare... A țipat, dar nu de durere... De fapt nu sunt sigur...

— Domnul Mihai, veniți să verificați...

— N-am ce să verific! Ieşi afară! a țipat spre angajatul ce l-a scos din gânduri apoi realizând că e complet dus cu pluta a plecat după el. Avea într-adevăr ceva de verificat. Chiar el spusese să fie chemat. Şi-a ajuns angajatul din urmă şi şi-a cerut scuze pentru ieşirea de mai înainte.

Până seara l-au chinuit gândurile. Dacă i-am făcut rău!? Dacă divorțează!? Nici nu concep viața fără ea... Cine dracu m-a pus să beau în halul ăla...

În loc să plece acasă s-a dus la Fălticeni de unde a luat cel mai frumos buchet de trandafiri roşii. S-a întors cu ei tot la firmă. Nu avea curaj să meargă acasă.

Mariana a plecat la serviciu. Şi pe ea o bântuia oboseala şi amintirea nopții trecute şi genunchiul o durea rău.

— De ce râdeți, mama Mariana? întrebat-o Radu, un băiețel orfan, de vreo şase ani, ce îi spunea mama şi se ținea mereu după ea. Râdeați singură! a mai adăugat copilul cu mirare.

— Mi-am amintit de ceva, i-a răspuns ea şi în gând a adăugat: Prostu râde de ce îşi aduce aminte.

Ea nu a fost beată, ci trează. La ea nu erau frânturi de amintire, ci totul foarte clar. Mihai a făcut-o să țipe de plăcere, a muşcat-o şi ei i-a plăcut, a trezit la viață o femeie ce nu ştia că există în ea.

Întâi m-a speriat tare. Nici nu puteam plânge de frică. Niciodată nu l-am văzut pe Mihai în halul ăsta... Apoi a fost nebun, sălbatic, beat... dar şi tandru, blând, îndrăgostit... Mi-a spus porcării la ureche... dar mi-a spus şi îngerul meu, iubirea vieții mele... Mă muşca şi spunea că nu poate trăi fără mine şi mă făcea să țip de plăcere. M-a făcut proastă, naivă, credulă, aeriană. Mi-a spus între un sărut şi alt sărut că sunt cea mai proastă psiholoagă de pe pământ... Cred că avea dreptate. Nu mă pricep la oameni şi la lume. Am tare mare încredere în oameni. E bine că lucrez cu copii. Cu ei mă descurc. Mihai râde şi spune că mă descurc cu copiii pentru că sunt exact ca ei...

Era aproape adormit şi încă mă mai ținea în brațe şi îmi strivea trupul cu trupul lui şi mă certa:

— Nu ai nimic, dar absolut nimic dintr-o prostituată în tine. Nu eşti genul de femeie care să se dăruie oricui şi care să se lase folosită de bărbați. Între moarte şi prostituție alegeai moartea, proastă ce eşti!

— Era o metaforă. Un fel de a spune...

A tăcut când el i-a şoptit ceva la ureche.

— Nu-mi mai vorbi porcos!

— Nici tu nu mai fă pe deşteapta cu mine în pat!

La amintiri din astea râdea Mariana când a întrerupt-o Radu.

Mi-a rupt hainele de pe mine! şi-a amintit şi a râs.

Şi ea a vrut să-l sune, dar s-a oprit. Voia să sune el. Un genunchi o durea rău din cauza lui, deci el trebuia să sune.

Acasă după amiază ajutată de tanti Paraschiva şi de copii a pus totul la loc în sufragerie şi camera de zi.

Mâine voi pune perdelele şi voi termina şi cu holul. Toată casa mea e lună acum.

— Mami, ştii că ai râs azi toată ziua? Eşti tare fericită! Ne spui şi nouă, mie şi lui Mădălina, de ce râzi singură?

Lui Mihăiță nu-i putea răspunde la fel ca lui Radu că râde de ce îşi aminteşte.

— Nu mi-am dat seama. Râd pur şi simplu. Sunt fericită că e primăvară, că vă am pe voi...

În dormitor nu putea citi şi nici adormi chiar dacă era frântă de oboseală. Mihai întârzia şi ea îl aştepta. În aşteptarea lui a scris un bilețel şi l-a pus la gâtul păpuşii pupăcioase băiat. Până la urmă a adormit cu păpuşa în mână tot aşteptându-l pe Mihai.

Acesta a intrat ținând stângaci buchetul de trandafiri. A văzut-o dormind şi la lumina lunii ce cădea pe chipul ei prin fereastră părea tristă.

E supărată... I-am provocat durere. Eram prea beat ca să ştiu clar dacă țipa de plăcere sau de durere. Am muşcat-o, dar nu prea tare.

Ea s-a întins şi a scăpat din mână păpuşa pupăcioasă.

Mihai a luat-o tremurând de emoție şi frică. Nu avea curaj să citească biletul.

Dacă a scris că divorțează!? Dacă nu mai vrea să trăiască cu mine?!... Deşi nu i-am spus niciodată mereu m-am simțit ca un favorizat al soartei că am avut parte de ea. Faptul că nu țipă, nu face istericale, nu vorbeşte urât indiferent de situație o face în ochii mei o doamnă adevărată. Doamna mea...

La dracu! a exclamat şi a desfăcut biletul. Sunt bărbat, ce naiba! Trebuie să văd ce a scris!

Cele câteva cuvinte din bilețel, nici măcar un rând, l-au făcut să râdă în hohote.

Oare am s-o cunosc vreodată destul încât să intuiesc cum are să reacționeze?! Oare o să vină o zi în care ea să nu mă mai surprindă!?...

Râdea întrebându-se, dar ştia că nu-şi doreşte să o cunoască total şi viața cu ea să nu mai aibă surprize.

Mariana s-a trezit de râsul lui.

— Ți-am adus trandafiri.

— Mulțumesc.

Ea s-a ridicat să pună trandafirii într-o vază şi bărbatul a văzut-o că şchioapătă uşor. Se temea să-i vorbească. Credea că urmează altă discuție legată de ceea ce auzise el că vorbise ea cu nea' Matei. Aşeza trandafirii în apă unul câte unul, după ce a adus apă din baie şi se gândea la explicațiile ce i le va da lui Mihai.

... E supărat. Uite nu zice nimic chiar dacă mi-a adus trandafiri. Nici biletul nu l-a bucurat. Poate nici nu l-a citit, gândea întârziind la nesfârşit aşezatul florilor. Nu voia să se întoarcă spre el până când nu i-ar fi spus ceva. Orice numai să spună. De bine, de rău, de dragoste, de ură numai să fie ceva cu care să poată înnoda firul şi să meargă mai departe.

... În ciuda biletului e tot supărată pe mine. Pune florile acelea în vază de o veşnicie ca să nu fie nevoită să se întoarcă spre mine şi să mă privească, îşi spunea Mihai în timp ce se dezbrăca.

A auzit-o țipând şi a fugit spre ea. I-a luat palma ce o ținea strânsă de durere. I-a desfăcut degetele strânse. Pe un deget era o dâră sângerie aproape pe toată lungimea lui, iar la capătul rănii rămăsese şi spinul înfipt în carne.

— Nu o să învăț niciodată să umblu cu atenție cu trandafirii.

Mihai i-a scos spinul apoi i-a şters mâna de sânge cu un şervețel. I-a sărutat degetul rănit.

— A trecut?

— Da, a răspuns ea amețită de dorință, de fericire şi de dragoste.

— Doamnă Avram, nu-i frumos ce ai scris în bilet.

— Nu mai țin minte ce am scris. Probabil eram amețită de somn sau de furie pe tine.

— Ai scris: Mi-a plăcut. Mai vreau o dată.

— N-am scris eu asta! Cred că eram în stare de şoc când am scris!

Vorbea atât de serios încât Mihai chiar a crezut-o pentru o clipă, apoi văzând-o râzând şi-a dat seama că îl tachinează.

— Ştii cum mi-ai vorbit astă-noapte!? a țipat ea repezit amintindu-şi. Acum chiar era supărată.

— Nu ştiu. Nu-mi mai amintesc nimic.

Mihai mințea. Îşi amintea câte ceva, dar nu avea rost să recunoască.

Ea şi-a dus gura la urechea lui şi a început să-i spună ce a spus. Îi era ruşine să pronunțe cu voce tare ceea ce îi spusese el cu o noapte înainte. E drept că porcăriile au fost amestecate cu dorință nebună, vorbe de dragoste, sărutări pătimaşe şi din toate astea puse la un loc Mariana nu putea minți că a ieşit un cocteil Molotov ce a distrus-o, ci a fost ceva special.

Mihai se abținea să nu râdă cât timp ea îi vorbea la ureche. A terminat şi îl privea în ochi şi aştepta din partea lui ceva în genul mea culpa. A tresărit surprinsă când el în loc de scuze a şoptit plin de mirare şi total nevinovat:

— Aşa ți-am spus?!

— Da. Stai că mi-am mai amintit ceva.

Gura ei s-a apropiat iar de urechea lui.

— Şi asta ți-am spus!? Îmi pare rău. Nu mai țin minte. Probabil eram amețit de alcool sau de furie.

Îi imita perfect vocea când repeta exact cuvintele ei spuse mai devreme. La sfârşit a venit şi râsul.

— Neruşinatule! Te-ai prefăcut că nu-ți aminteşti!

— Sigur că m-am prefăcut.

A luat-o în brațe şi a dus-o pe pat. Nu avea de gând să-şi ceară scuze pentru ce îi spusese cu o noapte înainte. A ținut-o strâns în brațe şi fără a o iubi i-a vorbit până i s-a uscat gura despre lume şi răutatea ei, despre nea' Matei şi unde greşise ea.

— Voiam să înțeleagă că şi eu puteam greşi dacă nu-mi ieşeai tu în cale la timp. Voiam să-l conving să-şi ierte fiica. Mi se părea nedrept pe mine să mă accepte şi să mă iubească... ca pe o fiică, adăugă repede, în condițiile în care nu sunt mai bună cu nimic decât fata lui.

— Încetează că mă enervez şi te zgâlțâi de iese toată filozofia din tine! Nu a înțeles nimic din ceea ce ai vrut tu să-i demonstrezi! A înțeles un singur lucru pe care îl va spune tuturor: că şi tu eşti ca fiica lui sau mai rău ca ea.

Mariana tăcea bosumflată ascultându-l.

— Am văzut părinți ce au probleme cu copii şi în loc să caute să le rezolve stau la pândă să vadă ce fac copiii altora şi când vine vorba aruncă sub formă de apărare cuvintele: Lasă că nici a altora nu-s mai buni! A lui cutare fură, a lui cutare bea, a lui cutare stă pe străzi! E un fel de atitudine bolnavă: în loc să-ți rezolvi problema stai la pândă să vezi cine mai are aceeaşi problemă.

— Asta am observat şi eu, a spus Mariana moale.

— „Nu risipi diamante porcilor", Mariana. Nu mai întinde mâna să mângâi pe oricine îți iese în cale oricât de nenorocit ți s-ar părea.

— Aşa simt, dragul meu. Eu am fost un suflet nenorocit spre care alții au întins mâna. Trebuie să dau ce am primit ca să nu plec cu datorii în cer.

Bărbatul a strâns-o tare în brațe.

— Mai spune încă o dată ultima frază. Sună tare frumos!

Ea a repetat fraza strângându-se lângă trupul lui.

— Cum o să te simți dacă o să te muşte de mână un animăluț din ăsta aparent blând, nenorocit, inofensiv spre care te-ai îndreptat ca să mângâi nebănuind ce colți are?!

— Nu ştiu. Nu m-am gândit. Nu cred că mi se va întâmpla...

Avea capul cuibărit în umărul lui Mihai şi îi era imposibil să-şi imagineze că cineva o poate lovi. Nu când era Mihai aproape. El era scutul ei.

— Mâine plec la Bucureşti. Vineri trebuie să fiu la Ministerul Agriculturii. Sâmbătă sunt acasă şi mergem împreună la slujba de Înviere.

— De ce nu pleci după Paşte?

— Trebuie să depun dosarul.

— Şi după Paşte nu se poate?

— Ba da, dar după Paşte nu mai pot duce dreptul.

— Nu înțeleg nimic...

— E Paşte şi pentru ei. Au nevoie de carne de miel, de brânză...

— Păi, să-şi cumpere!

Mihai râdea ținând-o în brațe. Ca să termine discuția i-a şoptit în ureche:

— Dormi, dormi, chinezoaică.

Dar ea nu voia să doarmă. Voia să înțeleagă de ce trebuie să ducă Mihai carne şi brânză la Bucureşti după ce îndeplinise toate condițiile. Habar nu avea că nu dădea numai asta. Era de dat şi un procent din împrumut. Aşa făceau toți ca să-l obțină. La licitații era la fel. Nu câştiga niciodată firma care propunea lucrări ieftine şi de calitate ci câştiga cea care avea relații şi care lăsa un procent acolo unde trebuia. Mihai era vaccinat la toate astea, dar nu voia să-i explice

soției lui cum se procedează ca să ai succes în afaceri în România. Ştia lucruri greu de imaginat pentru oamenii de rând legate de afaceri cu drumuri, cu fabrici lichidate la comandă în care erau implicați în special oamenii politici. Mai ştia cât dispreț au față de popor slugile credincioase de până mai ieri ajunse astăzi ciocoi. Celor ce i-au ales, în discuțiile dintre ei, nu le spuneau oameni, alegători sau măcar prăpădiți ci pur şi simplu prostimea. Asta erau alegătorii pentru ei. O masă, o amestecătură, o gelatină de care nu aveau voie să se atingă şi spre care priveau cu dezgust din maşinile luxoase cumpărate din truda şi dările prostimii. Din patru în patru ani mințeau gelatina asta fără formă şi pentru că reuşeau pentru alți patru ani, de pe înălțimi, ca nişte Dumnezei priveau scârbiți în jos spre prostime. Tot din patru în patru ani dădeau bună ziua atâta timp cât ținea campania electorală apoi până la noile alegeri uitau salutul. Nu se simțeau exponenții unui popor despre care a scris magnific Petre Țuțea, nu-i lega nimic de țaranul ce a clădit veşnicia, nu admirau nimic şi nu le era teamă. Lacomi, rapace, flămânzi, deveneau din cățelandri hiene ce adună mai mult decât pot consuma în şapte vieți de om. Niciodată sătui, niciodată îngrijorați, niciodată modeşti şi copleşiți de istorie şi de responsabilitate... Întotdeauna flămânzi, întotdeauna fără griji, plini de ei şi de mirare: Cum încă nu se scrie despre ei în manualul de istorie!? Dar cum se poate aşa ceva?! Ei sunt buricul României – aşa cred – şi manualele nu spun asta... Ba da, într-o zi manualele vor scrie încă o dată despre alt val de fanarioți...

— De ce trebuie să duci astea la Bucureşti? Dacă ai toate actele în regulă şi îndeplineşti toate condițiile?

Mihai a ieşit din gândurile lui. O strângea în brațe şi regreta că a vorbit. Ea era atât de pură, de inconştientă, de naivă!

— De ce? a auzit-o iar întrebând insistent. Ştiind că nu va renunța i-a răspuns.

— Pentru că trăim în România. Pentru că nu se poate altfel.

Mihai o ținea strâns. Nu avea curaj să o privească. Tăcerea dintre ei era grea ca o piatră de moară şi părea fără sfârşit.

— Dormi, chinezoaică. Fac ce ai scris în bilet când mă întorc de la Bucureşti. Acum sunt prea obosit.

El căuta să o înveselească spunând asta, dar vorbele au sunat fals şi nici ea nu a râs.

— Să nu mă mai certi când mângâi oameni! Să nu-mi mai dai lecții! Să nu mai încerci să mă schimbi! Lasă-mă aşa cum sunt! Mi-e bine în pielea mea!

— Nu te mai cert! Nu-ți mai dau lecții! Nu te schimb! Te iubesc aşa cum eşti!

A adormit sub şoaptele lui şi în braţele lui ce i se părea că o leagănă chiar dacă numai o ţineau strâns. Prin somn a scâncit când el s-a mişcat şi i-a atins genunchiul:

— Au! Mă doare!

A râs şi chiar şi în somn ştia că-i cea mai fericită femeie de pe pământ când a simţit buzele lui Mihai sărutându-i genunchiul.

A doua zi ea s-a trezit prima şi i-a pregătit ceva cald de mâncare. Regreta că seara se culcase fără a mânca căci bărbatul ei se obişnuise să mănânce doar când îl servea Mariana.

Cât se cocea mâncarea în cuptor şi până se trezea Mihai în loc să continuie curăţenia în casă s-a dus în curte la trandafiri. Îi curăţa de crengile degerate ce n-au înfrunzit şi le admira mugurii ce promiteau flori. Deşi era rece afară a ieşit desculţă. Aşa a simţit când a văzut soarele răsărind şi nu regreta căci în ciuda frigului simţea sub tălpi pământul viu pulsând ca o inimă de om. Pământul care ne rabdă, ne ocroteşte, ne ţine, ne leagănă...

Se simţea ciudat. Îşi amintea clar tot ce visase. L-a visat pe Simion. Era cu el. Era o legumă, nu om. Nu gândea şi nu cerea nimic. Executa totul orbeşte. Frigul visului era mai mare decât răceala pământului călcat de tălpile ei goale. Probabil de la vis i-a venit dorul de nestăvilit de a merge pe pământ desculţă. Să simtă pământ sub picioare, să simtă locul căruia îi aparţine şi să alunge coşmarul.

A mers în casă când s-a auzit strigată de copii. Le-a pus mâncare şi lor şi lui Mihai.

— Grăbiţi-vă să nu întârziaţi!

— Pa, mami!

Copiii şi-au luat ghiozdanele şi au dispărut pe uşă.

— De ce ai ieşit afară desculţă? E încă frig...

— Voiam să simt pământul.

— Ai plâns prin somn. Te-am ţinut în braţe până te-ai liniştit. Ce-ai visat?

Vocea lui Mihai era plină de blândeţe şi dragoste. Brusc şi-a amintit cum i-a vorbit astă-noapte când o liniştea: Gata, puiuţ, eşti cu mine! Gata... gata... Mâna de sub gât o legăna şi o strângea încet pentru a o linişti.

— Nu-mi amintesc.

— Şi eu am visat ceva urât după ce te-ai liniştit tu.

— Ce?

Mihai era sincer când spunea că nu-şi aminteşte.

Toată ziua a avut o stare de nelinişte. Îşi umplea timpul aşezând perdelele la geamuri. La serviciu nu s-a dus că avea liber înainte de Paşte. A terminat de făcut curăţenie şi în hol. A făcut şi ceva mâncare de post. Era săptămâna mare. Pentru că se apropia Paştele se gândea la Stela şi la Maria, la fetiţa cu copil

moartă în pădure, şi avea un sentiment de neputință. Voia să schimbe lumea. Să o facă mai bună. Înțelegând că e naivă şi că nu se poate ce vrea ea adăugă: măcar pe bucățica mea să schimb ceva.

La Paşte voi merge la Stela! Nu o sun ca să nu ştie. Îi fac o surpriză. O iau iar la noi dacă vrea să vină. De data asta nu o las în pace până nu-mi spune ce-i cu ea. Gândindu-se la Stela i-a venit o idee şi şi-a strigat copiii.

— Mădălina, Mihăiță, am nevoie de ajutorul vostru! E ceva ce vreau să caut pe internet!

— Oau, se modernizează şi mami! a exclamat Mihăiță.

— Ce minune! Am vrut de atâtea ori să te învăț să scrii pe calculator şi n-ai vrut. Acum ce te-a apucat?

— Vreau să caut ceva pentru Stela, Mădălina.

Copii au dat drumul la calculator. Mariana nu înțelegea nimic din ceea ce spuneau ei.

— Gata, am intrat pe net. Spune ce să căutăm!

Mariana nu ştia sigur. Voia informații despre tatăl Stelei, dar nu ştia cum să caute.

— Măcar dacă aş şti cum se cheamă partidul lui! a spus cu ciudă.

— Zi un nume, mami. Noi îl tastăm şi calculatorul caută date despre el, dacă sunt. Dacă nu apare înseamnă că nu există.

— Stelian Borislov.

Mihăiță a tastat plin de importanță numele apoi i-a explicat mamei că a dat comenzi calculatorului să caute.

Pe ecran au apărut informații scrise. Copiii se jucau cu tastatura şi apăreau detalii. Mariana stătea în spatele lor şi privea fără a înțelege nimic.

— Sunt informații din presă. Articole despre omul acesta. Uite şi o fotografie. E tot dintr-un ziar.

— E neclară. E mică.

— Ți-o măresc imediat, mami.

Băiețelul s-a jucat puțin cu butoanele şi poza a devenit mare cât ecranul calculatorului. Dincolo de barbă şi mustăți şi dincolo de firele albe chipul semăna izbitor de mult cu Stela.

— Ce bine seamănă cu tanti Stela! Uite la ochi, la buze, mami!

Degetul Mădălinei se plimba pe ecran.

Vreo zece minute au continuat căutarea, dar Mariana era nemulțumită de rezultat.

— Ce vrei să găseşti, mami?

— O adresă. A partidului sau a lui de acasă. O adresă de calculator.

— Email, vrei să spui!

— Da, Mihăiță. Eu mă duc la treabă. Voi căutați mai departe.

Peste vreo oră copiii i-au spus că nu au găsit. Nu era aşa ceva postat pe internet. Au găsit doar articole din presă.

— Voiam să-i fac o surpriză lui tanti Stela.

— O să mai încercăm. Poate găsim ceva până la urmă...

Până seara şi-a continuat treaba prin curte. Nu a observat că nea' Matei o pâdeşte mereu cu ură în privire şi că e beat. După ce au adormit copii s-a dus în casa veche să scrie şi să-şi facă ordine în hârtii. Uita de timp scriind.

Ca niciodată scria despre oamenii politici şi vremurile pe care le trăia. Căuta explicații pentru comportamentul lor.

... Rău a fost rău este. Istoria e o lecție la care rămânem mereu repetenți. Atât de mulți se cred Dumnezei, atât de puțini refuză urcatul pe o scară ce nu le este potrivită.

De unde atâta lăcomie!? De unde atâta sete de a suge de la orice uger până seacă!? Pentru că sunt săraci. Pentru că nu ştiu cine sunt. Pentru că sunt goi pe dinăuntru şi trebuie să umple cu ceva golul din ei. Nimeni nu-ți poate da ceva ce tu nu ai. Nimeni şi cu atât mai puțin lucrurile nu pot umple sărăcia şi golul din om.

Dacă te simți bogat, eşti bogat: ai munții, ai luna, ai iarba de sub picioare, ai răsăritul soarelui, ai cântecul de fluier. Dacă te simți sărac, eşti sărac şi niciun cont în bancă, vilă, tablouri şi maşini nu te poate îmbogăți. Aduni ca un hârciog, devii un sac fără fund şi cu cât aduni cu atât te simți mai sărac, căci a aduna nu-i sinonim cu a simți şi fi ca să fie leac pentru asta. Ciobanul de la stână e bogat. Îl admir şi mă plec în fața lui cum n-am s-o fac niciodată în fața unui om politic sau a unui îmbogățit ca şi cei despre care mi-a vorbit Mihai...

Unul din cei mai bogați oameni din județ şi în fața căruia stau drepți şi poliția şi ziariştii – sunt câțiva care scriu la comanda lui şi plătiți de el câinii de pază ai democrației desființează pe oricine i se opune magnatului – şi justiția. Dar cum a ajuns atât de bogat!? Cum a cumpărat toate fabricile ce erau scoase la privatizare?!

Era un puşti la revoluție. A plecat în Germania. Acolo a intrat într-o bandă de hoți. Era în cadru bandei rățuşca care cară apă, adică cel mai prăpădit. Prădau tot. Furau din case seifuri pe care le smulgeau din pereți cu totul. Şeful bandei era un băiat din Mălini ce avusese probleme şi în România cu poliția. Adunase multă pradă şi se pregăteau să se întoarcă în țară. Au fost arestați toți în afară de cel mai prăpădit din bandă ce plecase în România cu toți banii. El i-a pârât interpolului. Toți vinovații fac ani grei de puşcărie în Germania, doar unul a ajuns acasă şi a cumpărat tot ce se putea cumpăra. Terminase o şcoală profesională, dar şi la aceea a fost mediocru. Avea probleme grave cu a înțelege că slova vorbită poate fi şi scrisă. Acum era jurist! În România democratică puteai cumpăra orice cu bani şi el îşi cumpărase o diplomă! Umblă tot timpul înarmat şi

are o frică patologică de oameni, căci se spune că temutul Feraru – capul bandei din Germania – i-a trimis răspuns că trăieşte în puşcărie numai cu gândul la răzbunare şi că în prima zi când va veni acasă va fi un om mort!... Alt lucru ciudat în legătură cu el e că pozează sau e un fel de dedublare a personalității în om credincios şi care sprijină biserica. Apare des în presă ca ocrotitor a aşezămintelor mănăstireşti. Oare când s-a spovedit a spus de unde vin banii!? Oare preoții nu se tem?! Nu se tem că şi ei sunt în pas cu vremurile pe care le trăim. Există şi o poveste frumoasă despre un preot ce i-a refuzat banii. Magnatul s-a dus la el cu două miliarde pe care voia să le doneze bisericii cu o condiție: să facă campanie electorală împotriva unui primar ce candida pentru al doilea tur de scrutin şi care nu-i acceptase oferta de a pietrui drumurile comunei de la balastiera lui aflată undeva departe de sat, în altă comună. L-a refuzat pentru că era prea scump să cumpere pietriş adus de departe, când avea mult mai ieftin pe malul apei din sat. Magnatul i-a promis partea leului, dar tot a fost refuzat şi aşa a început un război pe viață şi pe moarte între cei doi. Rar a fost vreun primar mai terfelit în presă şi mai batjocorit decât acesta şi totul era plătit de omul bogat. Fiecare articol scris de câinii de pază ai democrației despre acel primar nu avea în spate grija față de oamenii comunei cum lăsau să se înțeleagă printre rânduri, ci o sumă de bani dată de magnat. Când s-a dus şi la preot cu bani nici nu s-a gândit că poate fi refuzat. Banii lui cumpărau pe oricine şi deschideau orice uşă. Toți aveau un preț important era ca el să nimerească din prima suma potrivită. Preotul la care s-a dus i-a spus: Ieşi afară din biserica mea cu banii tăi spurcați!!

Alți doi magnați făceau afaceri cu lemn. Erau parteneri cu Ambro Suceava unde duceau lemnul tăiat din pădure. Au pus la punct cu un recepționer şi cu un portar o metodă de a face avere de-a dreptul diabolică! Trimeteau o maşină cu lemn seara şi aceasta era recepționată, cântărită şi descărcată. În aceeaşi noapte maşina goală mai era trecută încă de trei ori pe la poartă şi pe la cântar şi în acte apărea că au fost aduse patru maşini în loc de una. Fabrica ce şi aşa mergea prost a ajuns să aibă datorii imense față de cei doi oameni ce livrau marfă. În urma procesului de recuperare a datoriilor fabrica a fost declarată falimentară şi cei doi sunt oameni de afaceri de succes. Paznicul şi recepționerul au prin şi ei cheag. Doar muncitorii rămaşi fără loc de muncă şi fără pâine au plecat de acasă prin străini şi România rămasă acasă construieşte democrația şi vorbeşte de valori europene...

Mă întorc la ciobanul meu... El e cu adevărat bogat. E bogat în a trăi, a lupta, a învinge, a cădea şi a te ridica. Ce bogăție poate fi mai mare ca asta!?...

A recitit ultimul fragment scris. Nu i-a plăcut şi în plus îi era teamă să nu se supere Mihai că a folosit informații date de el.

... Eu trebuie să scriu cum îmi dictează mie inima şi cum îmi spune conştiința şi dacă mă simt legată de neamul ăsta şi îmi pasă de el până la lacrimă nu trebuie să țin cont nici măcar de Mihai. Sunt când scriu în slujba neamului meu, nu în a lui! Arunc foile pentru că nu sunt valoroase literar, nu pentru că s-ar supăra Mihai. El deja ştie că partea cu scrisul din mine nu este a lui şi nu-i va aparține niciodată. Acolo, între cuvinte, sunt eu, conştiința mea şi Dumnezeu altfel sunt şi eu o prăpădită de scrib ca şi cei ce-şi primesc plata de la magnat ca să distrugă un om.

A început să scrie altceva despre stână, cioban şi poveştile lui. Scria cu pasiune şi a uitat de timp. A uitat şi să-şi mai dezmorțească degetele înțepenite. Un singur lucru nu uita: să nu piardă vreun cuvânt din cele ce veneau la ea. Era trecut de miezul nopții şi ea încă scria. N-a auzit un zgomot la uşă şi n-a tresărit. Acum acolo erau doar cuvintele ce curgeau din cer prin ea pe hârtie.

Ceva sau cineva a lovit un lucru în întunericul din bucătărie şi zgomotul a smuls-o, în sfârşit, dintre cuvinte. Încă la masa de scris, cu pixul în mână, dar cu capul ridicat a întrebat:

— Cine-i!? E cineva?!

Din vocea ei răzbătea o teamă uşoară. Neprimind niciun răspuns s-a liniştit şi îşi cobora iar capul pe hârtii.

... Probabil că e pisica. O fi intrat odată cu mine...

Când uşa a început să se deschidă fără zgomot a simțit un sloi de gheață învăluindu-i inima, deşi nu vedea pe cel ce o deschidea. Fără rost şi-a amintit cuvintele lui Mihai: Cum te vei simți dacă o să te muşte de mână un animăluț spre care ai întins mâna ca să-l mângâi!?

A văzut şi un chip. Avea ochii sângerii. Semănau cu ai lupului ce o urmărise în pădure. Un frison i-a străbătut întregul trup când a văzut câtă ură şi răutate se întrupase pe pragul camerei ei, în templul ei pentru cuvinte şi pentru străbuni.

Dacă nu ar fi avut mintea paralizată de frică ar fi spus surprinsă ca şi Cezar: Şi tu, Brutus!? în clipa când vedea că o priveşte răzbunător, fără milă, cu fața schimonosită de alcool şi ură omul pe care îl ajutase cel mai mult în viața ei. A încercat de trei ori să vorbească, dar cuvintele nu i-au ieşit din gât. Cu greu, sunând ca din fundul pământului, din gâtul uscat, a reuşit să îngaime în timp ce se ridica în picioare:

— Ce-i cu tine aici, nea' Matei?

Îl vedea venind spre ea şi i se părea uriaş. Deşi era un om bicisnic, acum ajungea până la pod. Spunea ceva dar ea nu înțelegea ce spune. Prindea doar câte un cuvânt.

... Curvă... Fiica mea trebuia... Diana... Eu sunt Dumnezeu... Eu fac dreptate...

Ultimele propoziții le-a înțeles clar. Se gândea fără a putea plânge la copilul ce bănuia că îl poartă. A întins mâinile spre paharul greoi în care îşi ținea pixurile şi creioanele. Ei i se părea că l-a apucat cu încetinitorul, dar în realitate mişcarea a fost extrem de rapidă.

Ținând degetele încleştate pe pahar voia să plângă, dar nu putea. Trebuia să-i spun lui Mihai de copil. Nu trebuia să plece de acasă. A avut întotdeauna dreptate despre nea' Matei...

Nu vorbele lui nea' Matei o dureau, căci la cât de speriată era nu le înțelegea, ci privirea lui, fața lui de om nebun ce se credea Dumnezeu.

O mână se întindea spre ea în acelaşi timp cu cuvintele: Tu ai tot ce a meritat fiica mea, târfă! Ai furat norocul, Dianei...

A trântit cu toată puterea paharul cu creioane în fața celui ce vorbea şi profitând de momentul lui de şoc a fugit spre uşă. A deschis-o, dar nu a apucat să iasă. S-a simțit lovită puternic în spate şi înainte de a cădea şi-a strâns mâinile peste burtă şi a țipat cât a putut de tare: Ajutor!

Un picior a lovit-o în coaste şi a leşinat, dar înainte de a leşina a auzit o maşină. Cineva trecea pe drum şi poate a auzit-o țipând, a gândit înainte de a se rostogoli în întuneric.

Îl auzea pe Mihai vorbindu-i şi credea că a murit şi că visează. Mihai era plecat la Bucureşti şi ea era în mâinile unui om bolnav. Un om ce clădise totul în viața lui cu mâinile sale, ce pornise de la zero în tot şi reuşise să clădească ceva, iar când acel ceva – familie, iubire, loc de muncă, prestigiu legat de munca şi faptele sale – i s-a luat a devenit o jucărie stricată în mâna sorții. Ar fi rezistat distrugerii familiei şi pierderii iubirii, dar n-a rezistat când i s-a luat rostul lui de a trăi, rodul mâinilor sale şi din om creator a fost transformat în epavă umană. Cele mai mari distrugeri într-un suflet le produce lipsa rostului vieții; e un fel de amputare dureroasă a viselor. Mariana a înțeles foarte bine drama omului ce a pierdut tot ce a clădit şi încerca să-l ajute, dacă nu să se ridice din genunchi, măcar să supraviețuiască, să se împace cu soarta. Putea exista şi pentru el un mâine în care să se deschidă o nouă cale. Ceea ce n-a înțeles Mariana era că în omul acela încolțise nebunia. Ajutat de alcool, otrăvit de atâta risipă – tot ce a clădit a devenit dărâmare şi el a privit neputincios la asta – se visa Dumnezeu ce făcea dreptate. Punea lucrurile la punct. O elimina pe Mariana, aşa cum a făcut şi cu mătuşa Safta ce a zis de el că-i un beţiv ce trăieşte din pomană, ce primise în viață totul fără să merite. În mintea lui bolnavă totul era un joc puzle din care lua o piesă aşezată greşit de Dumnezeu şi punea el alta. O piesă greşită a jocului era Mariana; o piesă potrivită Diana lui...

— Trezeşte-te, chinezoaică! Sunt eu! Am venit acasă!

… Dacă deschid ochii şi descopăr că el nu e aici şi că mintea mea îmi joacă o festă!? Îi aud vocea, dar mi-e teamă să deschid ochii. Sunt în mâinile unui om bolnav…

— Trezeşte-te! Te rog, trezeşte-te!…

A deschis ochii încet. Pleoapele îi tremurau şi băteau mai mult spre a se închide la loc. El era acolo. O ținea în brațe. Era îngenunchiat lângă ea. Plângea. Peste plâns a înflorit bucuria. Ea se trezise de-a binelea.

Bolborosea ceva printre sughițuri de plâns şi el o ținea bucuros la piept că şi-a revenit şi cu greu a reuşit să prindă şirul vorbelor ei.

— La cămin mi-a dat cu cheile în cap. Uite, aici am o gaură! Mama Marieta m-a bătut şi nu m-a putut iubi. Tata Dragoş era bun. Atâția ani m-am agățat de oricine mi-a ieşit în cale şi am cerşit iubire. Spre fiecare om ce mi-a dat o firimitură de atenție am țipat: Eu a cui sunt!? Unde e locul meu pe pământ?!…

Mihai o privea cu groază. Era la fel ca atunci când a găsit-o la uşa garsonierei lui. Copil chinuit şi om chinuit amestecate. Îşi însoțea vorbele de gesturi disperate din mâini ce fâlfâiau ca nişte aripi însetate după înălțimi. Nu se obosea să-şi şteargă lacrimile şi nasul.

Mihai i-a şters lacrimile şi fața apoi a strâns-o la piept şi i-a culcat capul pe umărul lui.

— Linişteşte-te. Gata, s-a terminat.

La gâtul lui ea îşi continua povestea disperării.

— Te-am găsit pe tine şi am devenit cea mai fericită femeie de pe pământ. Ştiam a cui sunt şi care e locul meu. Nea' Matei… Nea' Matei…

Se forța să-i pronunțe numele, dar amintirea lui îi provoca durere.

— Şşşş… îi şopti el ca unui copil pe care îl legeni. Nu vorbi de el…

— Ba da, trebuie să vorbesc. Vedeam în el ființa chinuită ce am fost eu cândva. Avea nevoie de ajutorul meu. Nu mi-am dat seama că e nebun.

Mihai a luat-o în brațe şi a plecat cu ea la maşină. Nu avea rost să o mai oprească din vorbit. Îi făcea bine să vorbească, să-şi explice tot ce s-a întâmplat.

— Unde mergem? întrebă când el o aşează cu grijă în maşină revenind cât de cât conştientă de ceea ce se întâmpla în jurul ei.

— La spital.

Ea s-a ridicat de pe scaun. Brusca ridicare în picioare a făcut-o să amețească şi să se prindă cu mâinile de el. În plus a tăiat-o o durere sufocantă sub sânul stâng.

— Nu vreau la spital. Nu am nimic grav. Stau acasă cu tine şi cu copiii. Nu vreau să explic acolo ce s-a întâmplat.

Nici Mihai nu voia. Avea de gând să rezolve problema în felul lui, dar să nu fie o reclamație la poliție că soția lui a fost atacată. Nici să lase casa singură cu copiii în ea până nu-l găsea pe nea' Matei nu voia.

— Sigur ți-e bine?! a întrebat plin de îngrijorare şi a mângâiat blând cu degetele o pată vineție de pe fruntea ei ce o observa de-abia acum.

În loc de răspuns ea a făcut câțiva paşi. Nesigură, clătinându-se, dar putea totuşi păşi. El a cuprins-o şi au plecat împreună în casă. A gemut urcând scările. O dureau rău coastele, acolo unde o lovise cu piciorul. La frunte bănuia că s-a lovit când a căzut cu capul de prag căci simțea cum îi pulsează dureros locul din mijlocul frunții.

A ajutat-o să se dezbrace şi şi-a încleştat pumnii cu furie când a văzut vânătaia de sub sân.

— Îl omor!! Îl omor!! Îl omor!!

— Am auzit o maşină înainte de a leşina. Nu ştiam că eşti tu. Am țipat după ajutor.

— Nu te-am auzit. Ce bine ar fi fost să fi ajuns cu cinci minute mai devreme.

— Chiar aşa, de ce ai venit înapoi?

— Dormi acum. Am să-ți povestesc mâine. E o poveste lungă.

Mihai a stins lumina şi se îndrepta spre uşă ca să meargă la baie apoi să vină şi el să se culce.

— Nu vreau în întuneric! Mă tem!

— Sunt cu tine! a încercat Mihai să o calmeze fără a aprinde becul.

— Aprinde becul! Nu suport întunericul! Mi-e frică! Mama Marieta nu înțelegea niciodată că mi-e frică de întuneric! Verişorul Marius spunea că o să mă mărit cu el şi n-o să mă lase în întuneric şi nici n-o să mă bată dacă fac pipi în pat!

Iar era ca atunci demult când a găsit-o la uşa lui. A aprins becul repede. Ştia cine e verişorul Marius. Avea şi fotografii cu el pe pian, dar până acum nu şi-a amintit numele lui. Mereu spunea că a uitat numele verişorului ce-i făcea coroane de flori în copilărie deşi nu era prea mică atunci când s-a despărțit de el.

La lumină a încetat să mai vorbească. Tot la lumină Mihai s-a speriat de noua expresie a feței ei. Pierise din ea inocența, seninul, aerul acela de copil pe care îl iubea atât de mult. Era brusc matură. Ochii nu mai aveau claritatea şi purul de altădată. Realizând că ce-a făcut cu trupul ei lovind-o e puțin prin comparație cu ce i-a făcut sufletului ei iar a încleştat pumnii.

— Îl omor! Îl omor!

— Povesteşte-mi de ce ai venit înapoi. Nu pot dormi.

Mihai nu era un bun povestitor şi nici nu-i plăcea să povestească. Aproape telegrafic i-a dat explicații.

Tot drumul l-a chinuit discuția cu ea din seara precedentă. Felul în care i-a spus să n-o mai certe, să nu-i mai dea lecții, să nu o schimbe îl sâcâia. Era o senzație de disconfort fără a putea lămuri prea bine ce-i cu el. Tot nelinişte era şi

din visul pe care îl visase cu o noapte înainte. Culmea e că nu-şi amintea ce a visat. Clară era doar senzația de frică de la trezire. A ajuns pe la cinci seara la ieşirea din Buzău. Era atât de obosit că nu mai putea conduce. A dormit două ore într-o parcare şi s-a trezit amintindu-şi visul nopții trecute. Nu l-a visat iar, ci pur şi simplu şi l-a amintit. Era în visul lui bătrânica Safta de pe deal ce fusese găsită moartă în casă. Era şi Mariana. Stătea în casa bătrânei. Se mutase acolo. Prin curtea bătrânei era prezent trebăluind nea' Matei. Cu privirea lui dubioasă, de animal la pândă era peste tot. Un fel de umbră ce era în fiecare colț. Mariana nu mai era a lui în vis. Era în visul lui fără aparentă logică o încâlceală înfiorătoare de lucruri aiurea, o pâclă de fapte şi locuri.

Gustul amar din gură, de la trezire, avea legătură cu visul. Ce aiureală! a exclamat şi a pornit spre Bucureşti. A mai condus o oră. Era aproape de intrarea în capitală. A țipat când a realizat mesajul visului şi a întors maşina ca teribiliştii ce fac cascadorii pe şosele. Conducea ca un nebun. În douăzeci de minute a ajuns la Buzău. A plătit şi câteva radare, dar nu conta. Voia să ajungă cât mai repede acasă. Gonea în noaptea neagră ca o săgeată şi tot i se părea că merge ca melcul. Îi era frică. Frică de i se muiau picioarele. Îi tremurau mâinile pe volan. Conducând a apelat pe cineva pe telefon. Sentimentul că şi-a lăsat soția şi copiii acasă în curte cu un posibil criminal îi înghețа sângele în vene.

— Bună seara. Sunt Mihai Avram.

— Bună seara, i-a răspuns vocea de la telefon. Sunt Marius Georgescu. Ce s-a întâmplat? Pari speriat.

Mihai şi-a potolit cât mai bine emoția. Nu putea spune unui şef din conducerea poliției sucevene, chiar dacă îi era prieten, că s-a speriat de un vis. A încercat să vorbească cât mai liniştit, dar n-a reuşit. Cel de la capătul celălalt al convorbirii nu-şi recunoştea prietenul şi erau prieteni de o grămadă de ani, de când făcuseră armata împreună la Bucureşti.

— La mine în sat a fost găsită o bătrână moartă. Oricât a fost căutat făptaşul nu a fost găsit. Eu cred că ştiu cine e. Vocea îi tremura. Aproape suspina vorbind.

Rece, calculată, rațională a venit replica prin telefon.

— Eşti sigur? Sunt martori? Ce ştii mai exact?

Mihai a oftat realizând că nu ştie nimic. Avea o bănuială şi un vis, dar nu-i putea spune aşa ceva lui Marius. Oricât de buni prieteni erau tot ar fi râs de el.

— Spune-mi sigur ce ştii! Dă-mi date.

Mihai nu avea ce să spună. Nu ştia nimic. Nu avea nicio dată.

— Nu ştiu nimic sigur. Nu am nicio dată. E doar o bănuială a mea. Voiam să fie verificat cineva.

Vorbea stingherit. Îi era ruşine. Nici Marius nu se simțea mai bine. Dacă nu ar fi fost vorba de Mihai ar fi închis telefonul gândind că l-a sunat un nebun.

— Te sun mâine. Pa.

Mihai a închis telefonul apoi l-a trântit cu furie în maşină şi a continuat goana nebună în noaptea neagră.

Marius a rămas nelămurit cu telefonul în mână. Nu înțelegea ce s-a întâmplat cu Mihai... Îl cunosc din armată. Am ținut legătura cu el şi cât am fost în Bucureşti. De când sunt la Suceava suntem iar buni amici. Mă caută când are câte o problemă şi mai ieşim şi la câte o bere. E cel mai judecat om cu putință. Îmi seamănă perfect. În armată ni se spunea frații. Nu-i nebun... Sigur se întâmplă ceva...

A regretat că a fost atât de... de ca la serviciu – găsi el termenul pentru felul în care îi vorbise lui Mihai la telefon – şi a pus iar mâna pe celular. Era sigur că se întâmpla ceva grav dacă Mihai se purta aşa. La nenumăratele lui apeluri telefonul lui Mihai nici măcar nu suna.

— Ce dracu se întâmplă?! Oare e prea târziu dacă mă ocup mâine de treaba asta?!

Mihai şi-a continuat fuga nebună în noapte. El, care nu prea se ruga, a spus în noaptea aceea rugăciuni cât pentru o întreagă viață de om.

— Fă, Doamne, să nu fie prea târziu! Fă, Doamne, să nu fie adevărat şi totul să fie o nebunie a minții mele şi un vis aiurea! Ai grijă, Doamne, de copiii mei şi de soția mea!... Poate nu-i nea' Matei... Ba el e! țipa o convingere ce izvora din vis. Poliția a verificat pe oricine numai pe el nu. N-a fost nicio bănuială asupra lui. Atât de cuminte, atât de şters, atât de bătut de soartă... El e! El e! țipa încleştându-şi mâinile pe volan când îşi amintea privirea lui nebuloasă. Un râs stând la pândă...

În fața porții s-a mirat că se poate mişca. Credea că frica l-a paralizat şi totuşi fugea spre casa bătrânească unde se vedea lumina aprinsă şi uşa larg deschisă. Inima îl durea. Numai o minune mai putea face să nu fi ajuns prea târziu. L-a văzut fugind şi după doi paşi făcuți după el s-a întors spre casă. Niciun cuvânt nu poate zugrăvi frica lui, nicio lacrimă durerea, niciun țipăt agonia lui din acea noapte şi din clipa când a văzut-o căzută jos. A crezut că e moartă şi un fulger argintiu i-a sfâşiat pieptul. A îngenunchiat şi a luat-o în brațe. Nu putea trăi fără ea. Micul lui univers... Mama copiilor lui... Femeia ideală...

— Respiră! a exclamat şi a început să plângă. Nu mai plânsese de la moartea părinților şi nu ca acum. Plângea de bucurie. Se vărsa din el tot tumultul acelei nopți de coşmar.

— De asta m-am întors înapoi, şi-a încheiat povestea epuizat. Nici nu realiza că vorbind plângea. Nu era un povestitor bun, dar fața lui, trăirea lui vorbind spunea mai mult decât orice cuvânt.

Mariana s-a întins spre el ignorându-şi durerea din piept. I-a atins mâna cu buzele într-un sărut plin de recunoştință şi a murmurat:

— Mulțumesc. Te iubesc.

După aceea i-a şters cu mâna lacrimile de pe obraz şi ştergându-le vedea ceva pe chipul lui. Părea mai albit la tâmple. Oare era mai demult şi eu n-am observat?! Ochii aveau în ei întunecare!? Buzele îi deveniseră o linie dură. Mariana ştia la ce se gândeşte şi nu s-a mirat deloc când a vorbit.

— Îl omor! Îl distrug! Îl schingiui!

— Pe cine omori?! Pe cine distrugi!? Pe cine schingiui!?... E deja mort, e deja distrus... Ce să schingiui dintr-un om ce a muşcat singura mână ce s-a întins spre el când se prăbuşea şi când nu avea pe nimeni pe lume!?

Mihai a căscat gura în semn de furie amestecată cu mirare. Nu ştia ce să facă. S-o bată, s-o înjure, să țipe la ea că-i ia apărarea omului ce-a vrut să o omoare – bine, ea încă nu realizează în ce pericol a fost – sau să râdă şi să fie fericit căci nimic nu putea ucide inocența şi credința în oameni a Marianei.

A fugit spre telefonl din hol ce suna strident, dar înainte de a ieşi din cameră a râs amar spre ea şi a aruncat ca pe o palmă cuvintele:

— Nu-l apăra în fața mea! Nu spune nimic!

El nu i-a auzit cuvintele: Dar vreau şi eu să înțeleg ce s-a întâmplat cu inima şi creierul lui! şi era mai bine că nu le-a auzit că ar fi țipat la ea că nu vrea să înțeleagă nimic, nu-l interesează inima şi creierul lui!

Mihai a recunoscut vocea de la capătul firului chiar dacă nu s-a prezentat şi a intrat direct în subiect.

— Spune-mi ce-i cu tine? Te-am sunat de zeci de ori pe mobil, dar nu ai răspuns. S-a întâmplat ceva?

— O bătrână, Safta Lupaşcu, a fost omorâtă şi nu s-a găsit vinovatul. Eram în drum spre Bucureşti când am realizat, fără a avea o dovadă, că s-ar putea ca vinovatul să fie un om ce îmi făcea treburile pe lângă casă. L-a primit nevastă-mea din milă. Vocea lui Mihai era amară. Răzbătea din ea deznădejdea.

— Şi?

— Voiam să te rog pe tine să mergi la Mălini şi să ai grijă de familia mea până ajung eu.

— Iartă-mă! Sper că nu s-a întâmplat nimic. Vrei să merg eu la Mălini să văd ce-i acolo?

— Nu-i nevoie. Am ajuns eu.

— Dar sunt numai câteva ore!!

— Am mânat ca un nebun.

— E totul în regulă?

Vocea de la celălalt capăt al firului a oftat. Căpitanul Marius Georgescu se temea de răspunsul la întrebarea lui. Felul în care vorbea Mihai îi spunea că s-a întâmplat ceva.

— El e criminalul. Mi-a atacat soția. Arestează-l înainte să-l găsesc eu!

Marius nu ştia ce să zică. Se simțea vinovat. Trebuia să-l creadă pe Mihai când a sunat chiar dacă părea ilogic totul căci îl cunoştea şi ştia că e un om judecat şi dacă avea starea aceea sigur exista un motiv temeinic.

— E grav cu soția?

— Nu. Am ajuns la timp. Are câteva vânătăi, dar e mai mult zdruncinată psihic. Nu a vrut să o duc la spital. Nici plângere nu fac.

— Cu ce să te ajut?

— Arestează-l, Marius, cât mai repede poți! Scapă-mă să nu-l omor!

— Trimit o echipă la Mălini. Vin şi eu cu ea.

Mihai a închis fără a-i mulțumi. Marius nu a aşteptat mulțumiri.

În zori tanti Paraschiva a venit cu sufletul la gură de la magazinul din sat. În plus a şi uitat să cumpere ce avea de cumpărat. Satul fierbea şi i-a transmis şi ei fierberea lui. A venit într-un suflet cu veşti la Mariana, dar în drum spre dormitorul ei s-a ciocnit de Mihai.

— Eu nu mai înțeleg nimic! Totul e pe dos! Matale, domnu Mihai, pleci la Bucureşti ieri şi dimineață mă izbesc de matale în casă! Şi asta e nimic pe lângă ce e în sat! Totul e cu curul în sus domnu Mihai!

Femeia vorbea repezit şi era speriată. Era clar că în sat se întâmplase ceva grav.

— Hai la bucătărie. Fă-mi o cafea bună, cum numai matale ştii să faci, şi povesteşte-mi ce s-a întâmplat în sat.

— Nu mă mai linguşiți. Vă fac cafea şi fără asta.

În timp ce punea ibricul pe aragaz bătrâna vorbea într-una, dar nu era ceea ce voia Mihai să audă.

— N-am mai cumpărat nimic. M-am dus după pâine, drojdie, mirodenii şi zahăr pentru cozonac, dar nu am luat nimic, nimic, nimic! Când am văzut „criminalistica” aceea a poliției am venit fuga, fuga înapoi să-i spun doamnei Mariana ce se întâmplă. Am avut mereu o bănuială despre prăpăditul acela de Matei. Avea ceva în privire! Dar nu am avut curaj să-i spun doamnei.

Cafeaua a dat în foc căci femeia a uitat de ea turuind. Şi Mihai a uitat de ea privind pe geam spre bordeiul lui nea’ Matei. Vedea maşinile poliției oprite la poartă.

Bătrâna ştergea cafeaua cursă pe aragaz şi pe jos şi se văicărea.

— Na, am uitat de cafea! M-am şocat cu totul! Nu mă aşteptam la aşa ceva!

Mihai s-a întors de la fereastră spre bătrână. Aceasta i-a pus cafeaua pe masă.

— Sunteți bună să-mi spuneți ce s-a întâmplat? Nu am înțeles nimic din văicăreala şi turuiala dumneavoastră de până acum.

— L-au arestat pe Matei, pe omul ce făcea treburile la noi acasă – accentuă femeia ca să-i fie clar lui Mihai despre cine e vorba – pentru uciderea bătrânei de pe deal. Am uitat cum o chema...

Bătrâna termină de vorbit şi se simți scuturată de un frison. Îi era greu să se obişnuiască cu ideea că a stat în aceeaşi curte cu un criminal. Tot un frison însoțit de un țipăt slab a străbătut-o şi pe Mariana ce i-a auzit cuvintele.

Tanti Paraschiva şi Mihai au tresărit văzându-i fața lividă. Mihai a alergat spre ea pentru a o sprijini.

— Criminal!... Doamne fereşte!... Criminal!... Atât de aproape de copii! De mine! De casa mea!..

Mihai o ținea în brațe şi aştepta să se liniştească. Un nou frison a străbătut-o când a realizat că putea avea soarta bătrânei de pe deal.

... Ce naiba s-a întâmplat cu el!?... Nu e el omul citit!? Nu vorbeam cu el despre cărțile lui Tolstoi şi Dovstoiewski!? Nu îmi vorbea el despre „În căutarea timpului pierdut" a lui Marcel Proust şi îmi demonstra vorbind cât de mult înțelege din acea carte!? Nu e el omul ce cunoştea cerul mai bine ca oricine şi îl învăța şi pe Mihăiță câte ceva despre stele, constelații şi zodii!?...

Câte ceva din ceea ce întreba devenea vorbă rostită, dar cele mai multe întrebări rămâneau în sufletul ei. O durea că nu putea înțelege cum poate deveni un om fiară. Unde se sfârşeşte omul din om, unde se rupe ceva din el şi se naşte un monstru?! Cât e de vinovată lumea şi timpurile pe care le-a trăit pentru descătuşarea monstrului din nea' Matei şi cât e de vinovat el însuşi?! Ştia că nu va afla niciodată răspuns. Că nea' Matei va rămâne pentru ea o lecție nedescifrată şi o durere.

Mihai a ajutat-o să se aşeze pe scaun şi i-a dat şi ei o ceaşcă de cafea.

— Nu vreau! Sunt şi aşa prea nervoasă.

— Vă fac un ceai, doamnă Mariana, a spus tanti Paraschiva. Sunteți tare palidă. Vă tremură mâinile. Tremurați toată.

Bătrâna o privea în timp ce punea apă într-un ibric pentru ceai.

— Aveți o vânătaie la frunte! descoperi bătrâna cu surprindere.

Mihai şi Mariana s-au privit complice.

— S-a lovit astă-noapte de uşă, a spus Mihai repezit.

— Da, m-am lovit de uşă, a adăugat şi Mariana moale.

Bătrâna ştia că amândoi mint. Era ceva în neregulă în comportamentul lor. Şi tot în neregulă era prezența lui Mihai acasă. Nu ştia când s-a întors şi de ce. Oare el o lovise pe Mariana la frunte?! s-a trezit bătrâna întrebându-se când punea apa la fiert. Nu-i treaba mea, a adăugat apoi în gând.

— Să-ți aduc o haină. Eşti numai în cămaşă de noapte şi tremuri de frig.

Când s-a întors Mihai cu un capot gros şi cu papuci de casă, Mariana avea în față ceaiul aburind, iar bătrâna vorbea cu însufleţire. Femeia şi-a luat hainele repede nedezlipindu-şi atenția de la ceea ce povestea bătrâna. Mihai şi-a luat cafeaua şi asculta şi el.

— Când l-a scos poliția din casă atunci a ajuns şi fiică-sa. Biata de ea... Plângea şi îl strângea în brațe. El n-o putea cuprinde căci avea cătuşe la mâini. Doamne, ce fată frumoasă are, parcă e din filme!...

— Ce-ai făcut, tată!? De ce te iau ăştia!?

Taică-su nu răspundea. Privea în pământ şi părea că nici el nu mai ştie bine ce se întâmplă. Fata şi-a îndreptat atenția spre polițiştii ce îl duceau.

— Nu e o greşeală!?... Ce a făcut tata?

— A omorât o bătrână.

— Nu, tata!!! a țipat Diana. El nu a putut face asta! E o greşeală!

— A recunoscut. Nu e nicio greşeală.

Ceva se rupea în sufletul fetei ce a cerşit ani de zile iertare pentru o greşeală a ei în care a fost mai mult victimă, dar în care nu a lovit pe nimeni, ci şi-a făcut rău ei, când mâinile nu găseau de muncă pentru a se hrăni şi îmbrăca, când creierul ei strălucind de inteligență şi ştiință dobândită nu folosea nimănui şi nu avea nimeni nevoie de el, arzându-şi propriul trup ca pe o lumânare. S-a ars pe sine şi a durut-o topirea cerii curate a sufletului şi trupului ei, dar nu a lovit în nimeni, şi pentru că se simțea murdară şi nedemnă avea nevoie, pentru a se putea privi în oglindă, de iertarea tatălui ei. Un tată perfect pe care viața l-a distrus şi de a cărui iertare avea nevoie pentru a merge mai departe şi a crede în viitor şi speranță şi pentru a spăla trecutul. Cuvintele din scrisoarea ei către el în care îi spunea că-i mai neiertător şi mai nemilos decât Dumnezeu îi ardeau acum sufletul.

Tatăl de la care a cerşit iertare era criminal... omorâse o bătrână...

Nu putea înțelege şi nici accepta asta. Privea absentă după făptura ce era târâtă spre maşina poliției. Nu putea face niciun pas spre ea. Nu-l găsea în acea făptură pe „eroul" copilăriei ei, pe TATA.

De lângă maşină s-a întors spre ea şi a întins mâinile încătuşate. Ca în transă a mers spre el.

— Cine eşti!? Unde e tata!? țipa spre străinul ce locuia acum în trupul tatălui ei.

Întrebările Dianei părea că l-au pălmuit.

— Bătrâna aceea a râs de mine. M-a umilit. Eram beat... Nu ştiam ce fac...

Fata nu-i recunoştea vocea. Era un om complet străin pentru ea. Când polițiştii l-au împins să urce în maşină şi i-au protejat capul să nu şi-l lovească el a întors iar capul spre fată. Ei i s-a părut că i-a şoptit: Iartă-mă! dar era sigură că era doar o părere a ei.

Maşina plecase demult. Didier, o ținea în brațe, în maşina luxoasă cu care s-au întors acasă şi îi respecta tăcerea în care s-a închis. Niciun cuvânt, nicio consolare, nicio lacrimă nu o putea vindeca. Doar timpul şi plecarea. Voia să plece cât mai departe de România. Copilul ei nu va avea nicio moştenire de aici. Amintindu-şi de copil şi-a pus mâinile pe burtă şi a început a plânge. Ce important a fost pentru ea să obțină iertarea tatălui ei ca micuțul din ea să-l cunoască şi să-l iubească şi acum totul era în zadar.

— Liniştește-te, Nani... Liniştește-te, Nani... Gata... O să-ți treacă într-o zi durerea asta.

Diana a zâmbit plângând spre Didier. Întotdeauna o alinta Nani când era tristă şi îi era dor de casă.

— Să plecăm. Acum te am doar pe tine şi pe micuțul meu.

Maşina mergea şi ea plângea mocnit retrăind tot ce voise să-i povestească tatălui. Cum prietena ei a chemat-o în Franța spunându-i că va lucra la firma soțului ei, dar când a ajuns acolo au închis-o într-un fel de bar al acestuia şi au început să-i aducă clienți. Prima dată a fost cel mai rău. A încercat să se împotrivească. După ce a bătut-o clientul au bătut-o şi patronii şi apoi au ținut-o şase zile flămândă închisă în cameră. În a şaptea zi de dimineață de sete şi-a băut propria urină apoi a început să țipe după ajutor. Seara a acceptat clienții fără a se mai împotrivi. Avea mâncare!...

Didier era de şapte ani în legiunea străină franceză. În toți aceşti ani a fost pe rând în Liban, Cambogia, Rwanda, Somalia şi Eritreea şi tot pe rând a fost şofer de maşină mică, camion, buldozer şi tanc. A mai fost informatician şi specialist în înot la mare adâncime. A respectat toate regulile legiunii şi acum erau automatisme. Părea un robot după lunga şi greaua instrucție de la început. Dacă i s-a spus că şapte ani nu are voie să se îndrăgostească a luat asta ca lege şi şapte ani în fiecare concediu de patru zeci şi cinci de zile lua toate bordelurile la rând ca să se sature de femei şi ca să nu se îndrăgostească le folosea ca pe păpuşile gonflabile. El era o maşină mai mult decât om. Iar era în perioada de concediu şi de bordeluri şi, pentru că nu ştia să facă altceva şi nici nu mai avea un loc în Franța, după concediu urma să facă cerere pentru încă trei ani de legiune şi să meargă oriunde pe pământ unde va fi trimis ca să mai învețe ceva. Nu mergea de două ori în acelaşi bordel şi nici la aceeaşi femeie. Era leacul sigur antiîndrăgostire. Adevărul e că nici nu crezuse niciodată în iubire ci doar în trup ce trebuie săturat. Nu dădea voie femeilor cu care se culca să vorbească ci doar să-şi facă meseria pentru care plătea. Acum era ultima seară de concediu şi era într-un bordel micuț din marginea Parisului. S-a dus într-o cameră şi a deschis repezit uşa. Deja îi era gândul la plecare spre o nouă destinație mai mult decât la femei. Ar fi vrut să fie tot Africa. I-a plăcut acolo.

A văzut o femeie blondă, micuță, ghemuită pe pat. Stătea cu capul pe genunchi şi părul auriu îi cădea peste corp ca o pulbere de soare măcinat. Părea un copil. A crezut că doarme. Ştia că e străină. Le prefera pe străine şi dacă se putea să nu ştie deloc franceza ca să nu poată încerca să converseze. Pentru meseria lor nu era nevoie de cuvinte şi nici el nu avea nevoie de conversație. S-a îndreptat spre pat şi când a ajuns în marginea lui fata şi-a ridicat ochii plânşi de pe genunchi şi el a văzut cel mai frumos chip de femeie şi pentru prima dată a vorbit cu o prostituată. Era atât de mirat că se află acolo. Era atât de nepotrivită în acel loc.

— Ce cauți aici!? De ce plângi!?

Fata şi-a şters repede ochii şi, îngrozită că dacă se va plânge clientul iar va sta flămândă şi îşi va bea propria urină de sete, a răspuns rugându-se:

— Nu plâng! Mă dor ochii! Nu plâng!!

El s-a îndreptat spre uşă crezând că nu a nimerit în camera în care trebuia căci fata sigur nu era prostituată. Lângă uşă fata l-a ajuns şi îngenunchind i-a cuprins picioarele.

— Nu plecați! Vă rog nu plecați! Dacă vă plângeți mă bat şi mă țin flămândă! Nu plecați! Fac tot ce vreți! țipa fata într-o franceză perfectă.

El privea spre capul blond a cărui păr de aur i se împrăştia pe picioare şi simțea strângerea disperată a mâinilor ei. S-a aplecat şi i-a desfăcut mâinile apoi i-a luat bărbia în palmă şi i-a ridicat capul. Privea hipnotizat în cei mai frumoşi ochi albaştri. A şters lacrimile de pe fața de marmoră cu degetele lui de mercenar. O studia cum stă încă în genunchi în fața lui şi cerşeşte. Nu înțelegea nimic.

— Vă rog să nu vă plângeți! Vă rog!

— Deci eşti fransuzoaică! spuse el cu mirare. Ea vorbea perfect franceza.

— Sunt româncă. Mă numesc Diana, i-a răspuns privindu-l încă îngenunchiată la picioarele lui.

Nu mai vorbi nimic. Tu nu vorbeşti cu prostituatele – îi porunci cineva din el şi el nu-l ascultă sau se gândi că încă o întrebare nu strică.

— Sunteți un fel de ruşi sau de țigani din Balcani undeva în apropierea Iugoslaviei? întrebă el amintindu-şi că a fost pentru puțin timp într-o misiune fulger acolo pe timpul conflictelor interetnice.

— Nu suntem țigani şi nici ruşi! Noi suntem români! Ne tragem din daci şi din romani!

El privi mirat spre făptura ce părea jignită. A renunțat să-i amintească în ce situație e şi că tocmai mândria de neam îi mai lipsea. Tot curiozitatea a învins. Încă o întrebare n-o fi sfârşitul lumii.

— Cine sunt dacii?

— Dacii erau un neam de traci ce locuiau de când lumea pe pământul actual al României. Strabon spunea despre ei că sunt cei mai viteji dintre traci.

Cred că erau importanți pentru acele timpuri de numai pentru cucerirea Daciei a ridicat Traian la Roma columna şi în Dacia monumentul de la Adamclisi. Putea să fie încă o cucerire la fel ca oricare alta de până atunci şi Dacia încă o provincie neînsemnată adăugată la marele imperiu, dar eu cred că patria străbunilor mei era foarte importantă pentru romani. Ei credeau în veşnicie şi viață după moarte când alte state nici nu existau. Zeul lor era Zamolxis şi spunea că există viață după moarte şi preoții lui învățau pe oameni morala...

Fata nu a mai putut vorbi. Bărbatul râdea în hohote. Era culmea ironiei sorții să meargă la o prostituată ce nu ştie meserie şi plânge, dar care vorbeşte cu mândrie despre neamul ei şi care vorbeşte de morală...

... Ai cam uitat ce te învăța zeul acela de demult sau n-ai învățat bine! fu tentat să-i spună, dar se abținu când îi văzu ochii plânşi. Brusc nu mai simțea nevoia să aibă o femeie.

A încercat să deschidă uşa şi să plece. Nu era o tragedie asta câtă vreme achita nota de plată. Dar iar i s-au încleştat mâinile de picioare.

— Vă rog, nu plecați! Vă rog! Nu mai vorbesc despre daci şi nici despre Zamolxis, dacă v-ați supărat, numai să nu vă plângeți de mine!

El s-a oprit şi a încercat să-i desfacă mâinile, dar acestea păreau sudate de picioarele lui. Degeaba îi spunea că nu-i nicio problemă, că va achita nota de plată oricum că ea era isterică şi nu înțelegea nimic.

— Săptămâna trecută un client s-a plâns şi uitați ce mi-au făcut! țipă fata şi îşi feri rochia de pe umeri.

Pe spatele ei erau dungi vineții-negre şi el a scos un sunet neinteligibil de şoc şi mirare când le-a văzut. A închis uşa şi a luat-o în brațe. Mercenarul s-a trezit că o duce spre pat şi îi şopteşte:

— Liniştește-te, Nani! Liniştește-te, Nani! Nimeni n-o să te mai bată de acum înainte.

Ea se încleşta şi mai tare de el şi plângea isteric. A culcat-o pe pat şi s-a întins lângă ea. O ținea strâns şi o lăsa să plângă. Din când în când îi spunea vorba aceea ca un cântec de leagăn. Când plânsul i s-a potolit a poruncit:

— Vorbeşte-mi despre tine! Povesteşte-mi.

— Nu vrei să faci dragoste?! a întrebat ea mirată.

— Nu. Vreau să-mi vorbeşti!

Ea a răsuflat uşurată auzindu-i răspunsul şi el a văzut pe fața ei uşurarea că a scăpat, apoi iar a venit grija în ochii ei.

— N-o să te plângi de mine?

— N-o să mă plâng, dacă vorbeşti şi dacă nu minți.

Fata a început să vorbească: despre România ei, despre părinți, despre şcoală, despre faptul că a fost olimpică la franceză...

El o privea îngrozit. O credea că a fost olimpică – vorbea perfect franceza, o credea că a terminat dreptul, dar nu înțelegea ce-i cu ea aici.

Fata a început să vorbească de revoluția din România şi de timpurile care au urmat. Plângea vorbind şi el n-o oprea.

— Patroana mea de aici era cea mai bună prietenă a mea din România. M-a chemat în Franța să lucrez la firma soțului ei...

Fata hohotea de plâns şi el nu ştia ce să-i facă. Cu greu s-a liniştit şi a putut povesti tot ce s-a întâmplat în continuare.

El o ținea strâns la sfârşitul poveştii şi o legăna.

— Mă crezi?!

Săraca tremură. S-a mai plâns şi altor clienți, dar nu au băgat-o în seamă cei mai mulți, iar alții, mai puțini, au pârât-o patronilor şi iar a urmat pedeapsa.

— Te cred! i-a spus el ferm şi a strâns-o tare în brațe. În legiunea străină învățase să cunoască oamenii şi acum ştia sigur când un om minte. Fata nu spusese niciun cuvânt fals. Strângerea lui era atât de puternică încât ea s-a crispat în brațele lui şi iar a început să plângă căci i-a înțeles greşit îmbrățişarea. Didier simțea şi o uşoară respingere, dar timidă. Se temea să-l respingă deşi nu voia să facă dragoste. El a slăbit îmbrățişarea şi i-a luat bărbia în palmă. Căuta în ochii ei o lămurire şi nu o găsea.

— Ce se întâmplă?

Ea plângea mocnit şi îşi ferea ochii de el.

— Priveşte-mă în ochi! Ce se întâmplă? porunci el.

Ea roşi şi lui nu-i venea a crede că o prostituată roşeşte.

— Nu vreau să fac dragoste! Sunt la... Sunt la...

— Unde eşti? Nu înțeleg...

— Sunt la ciclu! E cumplit să fac dragoste aşa! Te rog, lasă-mă în pace!

— Linişteşte-te,Nani! Linişteşte-te... Nu vreau să fac dragoste cu tine. Dormi.

Ea a adormit în brațele lui şi prin somn a plâns şi l-a strigat pe tata şi tot prin somn simțea cum el o leagănă.

Dimineață, când s-a trezit el era deja la baie. Auzea duşul curgând. Când a venit în cameră ea s-a ridicat din pat, s-a dus la el şi l-a cuprins strâns în brațe apoi şi-a culcat capul pe pieptul lui. El nu avea curaj să o întrebe ce-i cu ea. Aseară nu voia.

— Mulțumesc! i-a spus privindu-l în ochi şi el a înțeles ce-i cu îmbrățişarea ei şi a mai înțeles ceva tot atunci: că există iubire, că e minunat ca o femeie să vină din dragoste în brațele tale, nu pentru că e plătită şi că el vrea să facă dragoste cu ea, dar numai dacă va vrea ea şi că o va lua de acolo indiferent cum şi că va renunța la legiunea străină. Nu va mai face cerere pentru încă trei ani.

— I-ați hainele, Nani! I-ați tot ce ai! i-a poruncit în timp ce-şi verifica arma ce o avea tot timpul la el.

Ea îl privea paralizată de groază. Didier i-a mângâiat umerii ca să o liniştească.

— Te iau cu mine de aici. Vino!

Ea şi-a strâns repede câteva lucruşoare într-o sacoşă căci mai multe nu avea şi l-a prins de mână înainte de a ieşi din cameră. El ținea cealaltă mână pe pistolul ascuns sub haine.

— Merge cu mine! a spus patroanei ce a privit mirat spre ei. A încercat să zică ceva, dar Didier a ferit uşor marginea hainei ca să se vadă pistolul şi a repetat.

— Merge cu mine. Sper că nu vreți să aveți probleme cu poliția pentru sechestrare de persoane şi pentru trafic cu carne vie. E mai bine pentru tine să stai cuminte.

Femeia i-a privit cum pleacă fără a schița un singur gest. Soțul nu era acolo şi ea nu voia probleme.

Asta retrăia Diana în timp ce maşina o ducea departe de țara dacilor.

... Şi eu şi tata am fost victimele democrației. Cred că trăim vremuri în care democrația e mai grea decât pământul pe morți aşa că trebuie inventată o nouă urare: Fie-le democrația uşoară!

— Săraca fată! Biata de ea! se văita Mariana, după ce a ascultat povestea, între o înghițitură de ceai şi alta. Aş vrea să o mângâi într-un fel...

Şi-a înghițit cuvintele când Mihai a fulgerat-o cu privirea. A citit în ochii lui tot ce gândea.

— Este cineva acasă? s-a auzit o voce de bărbat la uşă şi s-au ridicat amândoi şi au plecat spre intrarea în casă. Nu ştiau cine poate fi.

Mariana a întors capul spre tanti Paraschiva.

— Vedeți dacă s-au trezit copiii. E târziu şi trebuie să meargă la şcoală.

L-a urmat apoi pe Mihai. Acesta a strâns mâna unui bărbat la uşă, apoi l-a poftit să intre.

— Soția mea, Mariana. Căpitanul Marius Georgescu.

Străinul a sărutat mâna Marianei şi nu şi-a mai putut desprinde privirea de pe chipul ei. Nici la mână nu i-a dat drumul. Fără s-o fi văzut vreodată în viața lui, era sigur că nu a întâlnit-o niciodată pe soția lui Mihai, i se părea că o cunoaşte. Zâmbetul ei, fragilitatea, frumusețea le mai întâlnise cândva. Şi Mariana avea exact acelaşi sentiment față de bărbatul ce nu-i mai dădea drumul la mână. Nici nu-i trecea prin cap să-şi tragă mâna.

— Ai o soție frumoasă, Mihai.

Vorbind cu mâna cealaltă i-a atins fruntea.

— Eşti lovită la frunte. El te-a lovit...

Când a spus „el” a făcut un semn din cap spre afară.

Mihai îi privea stânjenit. Era ceva în neregulă. Şi-a mutat mut privirea de la unul la altul ca să înțeleagă ce se întâmplă şi nu înțelegea nimic. Privirea Marianei nu se putea dezlipi din ochii lui Marius, Marius uitase total de prietenul lui, mâinile nu li se mai desprindeau. Păreau prieteni de când lumea.

Cred că înnebunesc, a şoptit Mihai apoi şi-a poftit prietenul în camera de zi. Spera că acesta îl va urma şi Mariana va pleca să se îmbrace şi să se ocupe de copii, dar a sperat degeaba. Mariana i-a urmat nedezlipindu-şi privirea de pe musafir, chiar dacă i-a dat drumul la mână.

Obosit, gelos, dat peste cap de tot ce se întâmplase în ultimele ore, Mihai şi-a pierdut răbdarea.

— Fugi la copii! Fugi şi te îmbracă! Am ceva de vorbit cu Marius.

El a poruncit şi ea a plecat umilă. Din prag, de sub arcadă, a mai întors încă o dată capul spre musafirul soțului ei.

— Oare ne-am mai întâlnit vreodată în viața asta?!

Întrebarea ei l-a înfuriat pe Mihai, dar nu a zis nimic. Doar o privea cum stă sub arcadă în capot şi nepieptănată; chiar şi aşa era frumoasă. Marius în loc de răspuns a dat din umeri.

În urma Marianei au rămas sentimente încâlcite şi stânjeneală. Întrebarea ei era şi a lui Marius.

— Aduc ceva de băut. Şezi.

Mihai a plecat după pahare şi o sticlă, iar prietenul lui în loc să se aşeze s-a dus spre pian. A văzut fotografiile de pe pian înrămate în auriu şi a scos un sunet neinteligibil în care era mirare, surpriză, fericire. A luat în mână fotografia în care era un băiat şi o fetiță cu o coroană de flori pe cap.

Mihai l-a găsit mângâind chipul fetiței din fotografie. Fierbea de furie când i-a întins paharul. Prietenul lui nu a vrut să vadă paharul întins spre el. Tot ce vedea era fetița din poză. Cu o voce ciudată, gâtuită de emoție, a şoptit:

— Cine e fetița din fotografie? De unde ai fotografia?

— E soția mea.

Cu paharul întins spre el, Mihai nu s-a mai putut stăpâni şi a explodat.

— E SOȚIA mea!! Tu realizezi că te porți ciudat?!

A accentuat fiecare cuvânt, dar cea mai mare greutate a vocii lui a apăsat pe cuvântul soția. A constatat surprins că prietenul lui nici nu i-a auzit cuvintele. Continua să mângâie vrăjit chipul din fotografie.

— Ce dracu se întâmplă!? a mârâit furios Mihai căci începea să-i fie tot mai clar că nu înnebuneşte, ci că se întâmplă ceva ce lui îi scapă de sub control. Era frânt de oboseală, sufletul îi era zdrențuit de emoție şi grijă după noaptea trecută şi după toate astea un bărbat, prietenul lui, se purta cu soția lui de parcă ar fi

copilărit împreună sau se cunosc de când lumea. Era pe punctul de a exploda când Marius i-a vorbit.

— Ăsta sunt eu! Când a spus cuvintele a pus degetul pe băiatul din fotografie.

Explozia ce era pe punctul de a se produce în Mihai s-a transformat în bucurie, liniște şi eliberare. La toate astea se adăuga surpriza.

— Deci tu eşti verişorul Marius din copilăria Marianei!

— Ți-a povestit de mine? Îşi aminteşte?... după o pauză a adăugat: Eu îmi amintesc tot. De Mogoşoaia, de Slănic Moldova, de mare, de inundația de la hotel.

— Şi ea îşi aminteşte tot. Şi astă noapte după ce am ajuns acasă a spus ceva de tine.

— Ce? a întrebat Marius.

Deşi Mihai îşi amintea perfect nu voia să spună. Era gelos şi speriat. Iar trebuia să lupte pentru Mariana acum când se întorsese în viața ei verişorul din copilărie ce îi făcea coroane de flori şi îi promitea că o va lua de soție când va fi mare şi că va avea grijă de ea. Nici nu-i trecea prin cap că acelea erau amintiri neprețuite din copilărie bune de păstrat în colțul secret al inimii unde ascundem copilul din noi ce nu moare nici când suntem adulți şi că nu prezintă nici un pericol pentru fericirea lui. Gelozia îl orbea.

— Nu-mi mai amintesc...

Din vocea lui Mihai răzbătea amărăciunea şi teama. Voia să-i spună prietenului lui să plece din casă şi să nu o mai vadă pe Mariana niciodată, dar nu avea curaj.

Auzea ca prin vis glasul Marianei în timp ce îşi conducea copii spre uşă.

— După amiază vopsim ouă roşii şi mergem la Sfântul Aer la biserică.

— Cozonac când facem? Eu vreau să mă înveți şi pe mine.

— Sigur că te învăț, Mădălina. Mâine facem mâncare şi cozonac.

— Facem şi friptură de miel?

— Sigur, Mihăiță. Acum plecați să nu întârziați.

Amândoi bărbații au ascultat discuția Marianei cu copiii şi şi-au băut lichidul din pahar. Niciunul nicialtul nu se simțeau bine. Marius simțea neliniştea prietenului său şi o punea pe seama faptului că nu i-a sărit în ajutor când a sunat astă noapte. În plus şi el regreta că nu a fugit la Mălini. La toate astea se adăuga emoția descoperirii că soția lui Mihai e micuța verişoară pierdută din copilăria lui.

— E o mamă bună?

Întrebarea părea fără rost. Izvorâse din ascultarea dialogului dintre Mariana şi copii şi din nevoia de a rupe tăcerea stânjenitoare dintre ei. Înainte de a răspunde Mihai a pus iar băutură în pahare. În loc de „noroc” şi-a privit prietenul țintă în ochi şi i-a spus:

— E soția şi mama perfectă.

— Nu ştiam dacă am s-o mai văd vreodată. Am urât-o pe mătuşa Marieta că a alungat-o de acasă. Când eram copii spuneam că ne vom căsători când vom fi mari.

Mihai a transpirat brusc şi a dus la gură paharul şi a băut dintr-o înghițitură tot conținutul lui. Arsura de pe gât îi făcea bine.

Mariana nu avea curaj să vină în cameră la cei doi bărbați de unde Mihai o expediase atât de ferm. S-a dus în bucătărie la tanti Paraschiva unde avea mii de treburi de făcut. Vorbea cu bătrâna despre mâncărurile ce le aveau de făcut pentru marea sărbătoare, dar gândurile îi erau la bărbatul ce stătea de vorbă cu Mihai. Sentimentul că îl cunoaşte, că l-a mai întâlnit cândva era cu fiecare clipă trecută tot mai mult o certitudine şi tot mai puțin părere.

... Îl cunosc de undeva şi nu ştiu de unde. L-am mai întâlnit cândva şi nu ştiu când... După un moment de linişte în creierul ei frământat de gânduri doi termeni s-au alăturat buclucaşi amintindu-i de filmul preferat al adolescenței ei. „Undeva, cândva”... „Undeva, cândva”...

Era aşa de important să găsească locul lui „undeva” şi timpul lui „cândva”. Fără timpul, fără locul îi dădeau o stare de nelinişte şi transforma primăvara din ea şi de afară în toamnă cu frunze spulberate şi cu cocori ce pleacă înapoi.

Unde!? Când?! s-a trezit şoptind disperată în timp ce punea făina de grâu pe vatră la căldură, cum o învățase soacră-sa, să stea până mâine ca să iasă cozonacul bun. Şi după atâția ani de când aparținea unui loc, unui timp şi unui pământ, unui loc sub soare şi unei acase o speria netimpul şi nelocul dintr-o întrebare. Ca să aibă linişte trebuia să ştie tot şi să aibă cât mai multe răspunsuri la întrebări. Cele fără răspuns o speriau. O transformau în copilul chinuit fără loc şi fără timp. Cu copiii cu care lucra ca psiholog făcea totul ca ei să aibă răspunsuri despre timp şi despre loc şi era greu, dar nu imposibil. Când copiii spuneau că nu au casă ea le inventa o casă şi se făcea pe ea răspuns la durerea lor. Când spuneau că nu i-a vrut nimeni că dacă i-ar fi vrut nu erau singuri pe lume, ea le spunea că i-a vrut Dumnezeu şi de aceea a îngăduit ca ei să vină pe pământ.

— Eşti copilul lui Dumnezeu căci ai venit pe pământ din voia lui! îi spunea lui Radu, copilul părăsit, ce se ținea mereu după ea.

Obosită apoi se privea în oglindă.

— Mincinoasă! Mincinoasă neruşinată! țipa spre chipul din fața ei. Părându-i-se că nu a fost destul de dură cu ea continua mai dur: Prefăcută neruşinată! Copiilor tăi le-ai spune că sunt copiii lui Dumnezeu!?... Nu le-aş spune. Eu sunt mai aproape de ei. Când eram copil eram copilul lui Dumnezeu şi al nimănui şi nu era bine... Prefăcută! Mincinoasă!! Ipocrită!!... Nu ştiu cum să-i ajut... Îi mint şi mă rog ca minciuna mea să fie un placebo, căci nu ştiu cum

altfel să-i ajut. Dacă aş avea de lucrat cu un copil ca Stela sau ca Maria – fetița moartă în pădure – nu aş şti cu ce vorbe să le mint. M-ar dezbrăca de vorbe goale…

— Ați spus ceva? s-a auzit întrebată şi s-a întors pe pământ dintre furtunile din creier.

— Nu, nu am spus nimic, tanti Paraschiva.

— Mi s-a părut că ați întrebat ceva.

— N-am întrebat nimic.

Mariana a ieşit din bucătărie şi pleca spre scări. Din camera de zi ieşeau Mihai şi Marius. Ultimul era abătut. Nu înțelegea de ce prietenul lui nu a chemat-o pe Mariana după ce a aflat cine e. Mariana s-a oprit în fața lor. Părea hipnotizată de prezența lui Marius. Ticăitul ceasului şoptea: „Undeva, cândva" când măsura curgerea timpului. Pasărea ce cânta pe afară tot asta repeta. Paşii ei aceleaşi cuvinte. Paşii celorlalți tot aceleaşi cuvinte. Timpul întreg, pereții casei, respiratul, privitul în ochi țipa aceeaşi întrebare.

— Nu înțeleg de unde te cunosc?! a dat ea glas întrebării ce umplea tot.

— Sunt Marius. Eu ți-am făcut coroane de flori când erai copil.

Găsise locul şi găsise timpul. Plângea la pieptul lui şi Mihai privea totul neputincios. El ajutase soarta ca ei doi să se găsească. Marius a venit în casa lor ca prieten al lui şi chemat de el. Cu greu se stăpânea să nu smulgă mâinile ce-i țineau soția îmbrățişată chiar în fața lui.

— Ce face tata?

Marius nu i-a răspuns şi continua să o țină strâns la piept. Din întrebarea ei răzbătea dragoste chiar şi după atâția ani.

— Dar mama Marieta?

Acum în vocea ei era durere şi amărăciune. Tot greul vieții ei avea legătură cu Marieta. Ea i-a schimbat soarta. Retrăia anii de la cămin, liceul şi apoi viața adevărată singură pe lume şi în furtuni de la CAP Stănileşti. Un frison a străbătut-o întâlnind gheața din amintiri.

— Ce-i cu ei?

— Tata nu mai este. Mama da.

Marius o ținea strâns când i-a răspuns.

— Cum să nu mai fie?

— A murit în 1992. A făcut infarct pe stradă în Bucureşti. Venea de la serviciu.

Aflând că tatăl ei a murit voia mai mult decât o îmbrățişare de frate, căci asta era Marius acum pentru ea, voia să se topească la pieptul unui bărbat, să-şi ascundă capul pe umărul lui în căuşul dintre umăr şi cap special dăltuit pentru asta şi să plângă. Brațele soțului au primit-o însetate.

— Tata a murit, Mihai. Tata, Dragoş Vrânceanu, nu mai este.

Mihai o strângea în braţe şi era bucuros că ea plânge la pieptul lui. I-ar fi băut lacrimile de pe faţă ca să le simtă gustul sărat şi ca să o spele de durere, dar nu o făcea... O lăsa să plângă şi o ţinea strâns şi în tot timpul ăsta îl privea pe Marius şi ochii lui voiau să spună: E a mea... La mine în braţe vrea să plângă când o doare... Tu eşti doar o amintire din copilăria ei.

— Opreşte-te din plâns, Mariana... Erai cea mai frumoasă amintire din copilăria mea spre care călătoream mereu cu gândul. Voiam să aflu unde eşti şi ce faci. Cum îţi e şi ce ai ajuns.

Cuvintele lui Marius au curs ca un balsam peste sufletul lui Mihai. Faptul că acesta a spus despre Mariana că e exact ceea ce gândise el cu o clipă mai devreme că-i Marius pentru ea era ca un medicament pentru gelozia lui bolnavă.

Au mai stat puţin de vorbă apoi Marius a spus că trebuie să plece. Telefonul îi suna continuu. Era aşteptat la serviciu.

— Vino la noi la Paşte. Vreau să aflu totul despre tata şi despre toţi ceilalţi pe care îi mai ţin minte. Atunci vom avea timp să stăm de vorbă în linişte.

Invitaţia Marianei a fost întărită de rugămintea lui Mihai.

Marius a promis că va veni şi a plecat răscolit sufleteşte la Suceava. Conducând maşina se lăsa devorat de gânduri, sentimente şi nelămuriri. Uneori vorbea singur.

... Mereu mi-a fost dor de ea. Uneori dorul se manifesta ca o curiozitate bolnăvicioasă de a şti că e bine şi că s-a descurcat singură pe lume. Alteori retrăiam în gând tot ce trăisem în copilărie cu ea. Ştiu ca pe o rugăciune toate discuţiile dintre noi. Promisiunile mele şi promisiunile ei... Nu o voi certa când va face pipi în pat – i-am promis atunci. Ea a spus că îmi va cânta la pian...

Are un pian! Probabil i l-a luat Mihai. Cred că o iubeşte mult. Au şi doi copii. Nu i-am văzut, ci doar le-am auzit glasurile. Trebuie să fie speciali cu aşa părinţi... Tu ce simţi pentru ea?...

Lasă-mă în pace! a ţipat spre întrebarea ce singur şi-o pusese şi ca să nu răspundă şi-a amintit de fosta lui soţie şi amărăciunea l-a umplut. O avea peste tot din creier până în tălpi, dar mai ales în inimă.

... Doctor în filozofie... Bine, bine, înainte de revoluţie era doctor în materialism dialectic... Frumoasă, deşteaptă, interesantă... Nu a vrut niciodată copii şi nici eu nu am grăbit-o. În ochii tuturor eram familia perfectă. Nici acum nu înţeleg la cât era de deşteaptă cum a putut să o tâmpească în halul ăla Gregorian Bivolaru. Eu nu mai existam, nici familia, nici casa. Exista Guru şi atât. Sunt un om înţelegător, dar înţelegerea mea nu ajungea până unde voia ea să o ducă. Eu n-am putut-o trage înapoi. Ea a încercat să mă tragă pe mine în lumea ei bolnavă. Tot ce propovăduia mă îngrozea. Vorbea de libertate, eliberare, lipsa de constrângeri şi închina osanale unui om ce se hrănea din sufletele câştigate. Ea a dat divorţ şi a ales să-l servească pe Guru. Eu am plecat din

Bucureşti la Suceava. E cu mine şi mătuşa Marieta ce a atât de bolnavă încât nu era capitala cel mai bun loc pentru ea...

Ce simți pentru Mariana?

Acum nu putea ignora iar întrebarea.

... Mi-a fost mereu dor de ea. E o amintire dragă din copilăria mea...

Sunetul telefonului nu l-a lăsat să-şi termine gândul până la capăt.

— Căpitanul Marius Georgescu. Ajung în cinci minute. Sunt pe la Cumpărătura.

Mariana nu ştia ce să spună după plecarea lui Marius. Era frântă de oboseală, o dureau coastele şi prin gânduri era vraişte.

— De aseară până acum a trecut o veşnicie. Sunt zile în care începe a trăi cât pentru o viață de om şi sunt zile pe care nu ştii cu ce să le umpli. Niciodată nu m-am gândit că am să-l mai revăd vreodată pe Marius.

— Ce simți pentru el? a întrebat soțul ei făcând pe indiferentul.

— Parcă mi-am regăsit un frate.

Mariana i-a observat zâmbetul fericit şi oftatul de eliberare şi a început să-l cerceteze plină de mirare.

— Să nu spui că ai fost gelos, dragul meu!

— Ba am spus, draga mea! Muream de furie când te vedeam în brațele lui.

— Prostuțul meu drag, nu trebuia să fii...

Restul cuvintelor i le-a spus la ureche după ce l-a cuprins cu brațele.

— Eşti sigură?!

— Ca să fiu sigură ar trebui să mai aştept câteva zile. Totuşi eu cred că sunt! Deja mi-e uşor greață dimineața.

— Nu ți-a făcut rău nea' Matei?! Nu te doare nimic?!

— Nu m-a lovit în burtă căci am acoperit-o cu brațele. M-a lovit în coaste şi în spate...

Scrâşnetul dinților lui Mihai a făcut-o pe Mariana să tacă.

— Bine că l-au arestat. Acum mergi şi dormi pentru câteva ore.

— Nu pot. Am o grămadă de treabă. Vreau să merg şi la Sfântu Aer.

— Fugi şi te culcă! Rezolv eu cu treaba! Te trezesc să mergem la biserică.

Mihai poruncea şi Mariana ştia că trebuie să facă ce spune el. Avea dreptate. O dureau toate oasele. Era frântă de oboseală. Urcând treptele spre dormitor se gândea la câtă emoție, durere, teamă, experiență de viață poate încape într-o singură noapte. Din capul scărilor s-a întors spre bărbatul ce o privea plecând şi l-a învăluit într-o privire în care a pus iubire, recunoştință şi speranță.

— Vino cu mine! Nu vreau să stau singură.

— Merg până la fabrică, rezolv cu treburile celelalte cu tanti Paraschiva apoi vin.

— Vreau acum. Stai cu mine până adorm.

Mihai a cântărit o clipă apoi a urmat-o.

— Mă exploatezi emoțional, doamnă Avram. De data asta mă las prostit ştiind că îmi vei dărui încă un copil.

Adevărul e că voia să se convingă că e totul în regulă cu ea şi să o vadă adormită apoi să plece repede la treburile lui.

După amiază au mers cu toții la biserică. Era Vinerea Mare. Nu lipseau în niciun an de la denia din această zi. Toți aveau haine noi. Mariana învățase obiceiul de la soacră-sa şi ținea la el cu sfințenie. Afară copacii şi pământul aveau haine noi de muguri verde-alb, verde-galben şi mii de tonuri ale aceleeaşi culori ce nu puteai să le pui nume, şi florile începeau învierea de alb cu străluciri de galben şi roz şi pe lângă tot acest nou al întregului pământ şi omul trebuia să-şi potrivească paşii şi inima cu pământul, cu cerul, cu natura, cu anotimpul renaşterii şi în vinerea mare cu haine noi trebuiau să meargă la biserică şi să treacă de trei ori pe sub masa pe care era adormit Iisus. Putea întârzia cu mâncarea şi cu treaba, putea face ouăle roşii mai târziu, dar nu putea să lipsească de la îngenuncherea din fața morții ce va învia. Sufletul ei avea nevoie de asta şi vibra în ritm cu asta. Avea nevoie de înviere şi credea în ea. O vedea în natură după iarna grea, o simțea în viața ei după tot ceea ce a trăit şi ştia inima ei că există şi o înviere mai mare şi mai miraculoasă decât tot ce simțise ea şi decât vedea afară.

Ştia, a citit în cărți, că există mitul învierii la religii mai vechi decât creştinismul, în mitraism şi la egipteni unde moartea lui Osiris şi învierea lui are similitudini frapante cu moartea şi învierea lui Iisus, Zamolxis – zeul dacilor credea şi el în înviere şi viață veşnică după moarte, dar cel mai mult iubea naşterea şi învierea din religia creştină. Împletită cu venirea primăverii, cu hainele noi ale tuturor, cu obiceiuri vechi de când e timpul pe la noi timp învierea devenea pulsul vieții întregi. În biserică nu a putut asculta slujba liniştită şi nici să cânte şoptit odată cu corul aşa cum făcea de obicei. Oamenii, în special femeile, erau agitate şi şoşoteau de nea' Matei şi forfota lor se transmitea şi ei. În plus era curioasă să afle ce ştie lumea.

Nu, lumea nu ştia că a atacat-o pe ea şi asta era foarte bine, dar era şocată de vestea că blândul şi nevinovatul nea' Matei a omorât-o pe bătrâna de pe deal. Cele mai speriate erau femeile ce îl chemaseră pe acasă să dreagă acareturile stricate sau să taie lemne.

— În ziua de azi nu mai poți avea încredere în nimeni. Mai bine să nu primeşti pe nimeni prin ogradă.

Cineva a spus cuvintele chiar lângă Mariana şi ea le-a auzit. Simțea o milă sfâşietoare pentru întreaga viață a lui nea' Matei pe care ea o cunoştea cel mai bine şi a încercat şi să o înțeleagă. Credea că nu-i normală la cap că simte aşa,

dar cu mâna pe inimă, încercând să fie prezentă din tot sufletul la slujba ce se săvârşea pentru îngroparea lui Iisus mărturisea că asta simte. Milă sfâşietoare, nu ură. Amărăciune, frică, durere, dar nu ură.

... De ce nu pot simți ură, Doamne?! De ce nu simt ca toți cei ce se află acum în fața ta la rugăciune şi îl judecă pe nea' Matei?! De ce îmi vine să râd când se spune în rugăciuni „izbăveşte-mă de duşmani" pentru că eu simt că n-am duşmani!? Chiar nu am duşmani, Doamne! Cel mai mare duşman al meu e o parte din mine. Nea' Matei nu a fost duşmanul meu, ci al lui. Aş vrea să-l întâlnesc şi să vorbesc cu el. Să înțeleg, dacă se poate, ce s-a întâmplat cu sufletul lui. De ce mi-a spus că am luat norocul Dianei?! Că am tot ce merita ea...

Bietul nea' Matei. Era bolnav. L-a îmbolnăvit soarta nemiloasă. Voia un vinovat pentru durerea lui şi m-a găsit pe mine.

Pentru câteva clipe a uitat să-i mai spună lui Dumnezeu nelămuririle ei şi a cântat fericirile, apoi au revenit învălmăşite în creierul ei încercări de răspuns. Poate pentru că era la biserică şi că avea o stare specială îşi privea întreaga viață de până atunci şi încerca să facă un bilanț al ei în fața propriei conştiințe.

... Am iubit mult. Trei iubiri – una trăită în adolescență, un vis ce ținea mai mult de cer, decât de pământ, alta într-un coşmar ce mă transforma dezbrăcându-mă de infinitul de suflet într-o bucată de carne, dar amândouă două extreme ale realității. Cu Mihai trăiesc a treia iubire şi singura adevărată: cu el sunt şi suflet şi carne, şi vis şi pământ, mă înalț în spații stelare când mă iubeşte şi cobor pe pământ şi sunt carne, durere, sânge când trebuie să-i nasc copiii plăsmuiți din nuntă de stele. Când a trebuit să urăsc am căutat să înțeleg şi să iert. Nu m-am răzbunat niciodată. Nicio durere nu spală durerea mea. Am învățat ce înseamnă nemărginirea cuprinsă în punctul numit acasă şi mă simt bogată. Nu-mi mai rod unghiile şi nu am păreri de rău ce mă ucid... Dacă am suferi mereu pentru tot ceea ce ne-a durut sau pentru ceea ce am pierdut, dacă nu am putea ierta, am fi nişte gângănii rătăcite în viață şi nu cea mai valoroasă creație a lui Dumnezeu...

O durere din coaste a trezit-o din vorbăria ei de la gând la gând cu Dumnezeu. A ieşit la aer să respire adânc şi să-i treacă durerea. Copiii au urmat-o. Când a văzut că durerea nu trece, ci devine crudă şi respiratul o tortură i-a spus lui Mihăiță:

— Du-te şi cheamă-l pe tati, Mihăiță. Spune-i că vreau să mergem acasă.

Mihai a ieşit speriat din biserică. Soția lui nu pleca niciodată înainte de a se termina slujba.

— Ce ai? Ți-e rău?

— Mă dor un pic coastele. Sunt şi foarte obosită.

Ea a vorbit foarte încet să nu audă copiii ce spune. Nu voia să-i sperie. Grija ei era fără rost, căci copiii erau preocupați să-şi spună şi să-şi arate unul

altuia că aveau cele mai frumoase haine noi dintre toți copiii. Mama lor a râs fericită spre ei cât şi spre întregul lor grup.

Copiii au rămas la biserică până la sfârşitul slujbei. Aveau să vină acasă cu tanti Paraschiva.

Mihai, la lumina lunii, a văzut că fața Marianei e excesiv de palidă. A înconjurat-o cu un braț şi o sprijinea în timp ce mergeau spre casă.

— Te doare tare? a întrebat el când a realizat că ea se sprijină tot mai greu pe el.

— Puțin, a mințit ea şi el a citit în ochii ei că minte.

— Am gândit ciudat în biserică. Vorbeam cu Dumnezeu. Era un fel de rugăciune, dar nu tocmai rugăciune. Nu i-o fi plăcut cerului felul meu de-a mă ruga... Mă doare tare! Mă arde când respir...

El a luat-o în brațe pentru drumul pe care îl mai aveau de făcut până acasă. Regreta că nu-i cu maşina, dar Mariana voia să meargă întotdeauna la biserică pe jos.

— Te duc la spital. Trebuia să te duc de astă-noapte.

Durerea era suficient de mare ca ea să vrea să meargă la spital. Peste o oră şi jumătate erau la Suceava la urgențe şi avea o radiografie toracică făcută. Mai trebuia ca un chirurg să interpreteze filmul. Acesta în loc să spună ce are, a început cu ce n-are şi Mihai ținându-şi soția îmbrățişată se bucura ascultându-l.

— Nu are hemoragie internă. Dacă avea era grav. Coastele 5 şi 6 sunt uşor fracturate, dar nu rupte încât să înțepe plămânul. În cazul acesta ar fi fost nevoie de operație.

— Atunci ce am?! De ce doare atât de rău!?

— Coastele fracturate sunt împinse în interior şi apasă pe plămân care e şi el puțin lovit. Când respirați doare rău. Aşa e la lovituri în zona asta. Sper că v-am explicat cât mai pe înțelesul dumneavoastră. Aveți o vânătaie la cap! a exclamat doctorul surprins.

Pentru câteva clipe a privit curios spre bărbatul ce părea atât de îndrăgostit de soția lui.

— Ieşiți pe sală! Vreau să vă consult soția singură.

Doctorul a vorbit foarte ferm şi Mihai s-a supus deşi era nelămurit. În urma lui doctorul a început să vorbească blând cu Mariana.

— Sunt medic şi cunosc imediat o victimă a unui bărbat. Nu ați căzut. Ați fost bătută. Faceți plângere la poliție. Dacă vreți îi chem eu.

Mariana îl privea stânjenită. Îi era ciudă că şi-a dat seama de adevăr. Regreta şi că a venit la spital.

— Nu fac nicio plângere. Am căzut!

— Vă temeți de el?

— De cine?! şi în întrebarea Marianei era mirare sinceră. Nu se temea de nea' Matei. Era arestat acum.

— De soț. El v-a bătut.

Râsul Marianei i-a dat o nouă durere, dar nu se putea abține să nu râdă. De-abia acum înțelegea clar ce gândeşte doctorul şi de ce l-a scos afară pe Mihai.

— Nu m-a bătut nimeni, a reuşit să spună printre hohote de râs. Oricum râsul îi provoca durere de avea lacrimi în ochi.

— Ce să iau pentru durere?

— Calmante. Vă scriu o rețetă.

Doctorul completa rețeta fără a-i mai vorbi.

— Mi-am amintit ceva, doctore. Sunt gravidă. Dați-mi calmante care să nu fie contraindicate.

Doctorul a privit-o pe deasupra ramei ochelarilor țintuind-o ca pe o gânganie.

— În câte luni?

— Cinci-şase săptămâni cred.

— Te-a bătut când i-ai dat vestea? a întrebat doctorul cinic.

— Nu m-a bătut! Dați-mi rețeta!

Peste câteva clipe ieşea din cabinetul doctorului cu rețeta în mână.

... Frumoasă, psiholoagă, tânără, dar proastă! Să stea bătută de bărbat! a spus doctorul în urma ei.

— De ce m-a scos afară? Ce a vrut?

— Şi-a dat seama că m-a bătut cineva. Voia să depun plângere.

— Şi de ce m-a scos afară pe mine?!

— A crezut că tu eşti agresorul.

În ciuda durerii de coaste, uşor calmată de o injecție pe care i-o făcuse o asistentă când au ajuns la urgență, râdeau amândoi coborând scările spitalului. Au mers la farmacie după calmante. Erau puține. Calmantele puternice nu se puteau lua în timpul sarcinii.

— Aş merge şi la ginecolog să-mi confirme sarcina, dar mi-e frică să nu pățesc ca la chirurg.

Situația era atât de comică încât râdeau amândoi.

— Merg acasă. Aştept să-mi treacă vânătăile şi apoi vin la ginecolog.

— Pot să-l sun pe doctorul Martinov. El sigur n-o să creadă că te-am bătut eu.

— E târziu. Nu-l deranja.

— E zece seara. Poate e de gardă.

De la farmacie s-au întors la spital la doctorul Martinov. Acestuia i-au spus adevărul.

Doctorul o privea în timp ce Mihai îi povestea ce s-a întâmplat şi şi-o amintea aşa cum a văzut-o în urmă cu mulți ani leşinată în autogară. În ciuda hainelor elegante, a vieții fericite avea încă aerul de copil părăsit de atunci. El nu se mira ca Mihai de ce întinde mâna Mariana să mângâie ființe părăsite. Se mângâia pe ea când le mângâia pe ele.

— Du-te după paravan şi te dezbracă.

Mihai s-a dus după ea să o ajute. Doctorul a rămas să privească clişeul de la radiologie.

Peste câteva clipe ştiau sigur că este un copil.

— Oricât de tare te doare, dacă vrei copilul, nu poți lua calmante. E la începutul sarcinii. Ia uite ce ți-a scris chirurgul! Are efect teratogen. Nu-l poți lua.

— Şi atunci ce fac? a scâncit Mariana cu o durere vie în piept.

— Renunți la copil şi iei calmante. Nu iei calmante, ai copilul şi suporți durerea de coaste!

— Vreau copilul! Nu iau calmante! Suport durerea de coaste!

Şi unul şi altul erau siguri că asta va hotărî.

Lângă uşă în timp ce doctorul îi conducea i-a mai scăzut o parte din curaj şi a întrebat:

— În cât timp trece?

— O lună, două.

— Vai de mine! a exclamat ea speriată. Credeam că o săptămână cel mult.

— Fă avort şi poți lua calmante.

Vorbele doctorului erau pentru a o tachina. Ştia sigur că hotărârea ei e luată indiferent de durere. Un copil! Un copil! Ce miracol! Nicio durere nu o putea convinge pe Mariana să renunțe la un înger întrupat din explozii solare. În loc de răspuns Mariana a făcut un gest obscen cu degetele pe care nu-l mai făcuse niciodată în viața ei, dar acum ăsta era răspunsul ei la propunerea, pe care a crezut-o serioasă, a doctorului.

— Asta fac!

Realizând ce gest a făcut s-a înroşit ca o sfeclă. Şi Mihai era şocat. Nu se aştepta la ea. Ținea de viața continuă surpriză cu ea. Doctorul i-a cuprins umerii. Râdea realizând că-i este ruşine.

— Unde ai găsit-o, Mihai? Ai căutat-o mult? Mai sunt exemplare ca ea că vreau şi eu unul.

Mihai a răspuns repezit:

— Nu am căutat-o. Am găsit-o la uşa mea. Nu mai sunt exemplare ca ea. E unică.

— Ştiu, i-a spus doctorul şi i-a strâns mâna, apoi a sărutat-o pe a Marianei.

— Mai fă o dată gestul acela.

Ea a lăsat capul în jos ruşinată.

Doctorul i-a urmărit cu privirea până când au dispărut pe scări coborând. Râdea singur de gestul ei, de roşeața din obraz, de amintirea ei din autogară nu a râs şi nici de tigroaica din ea ca mamă.

Mariana a adormit în maşină în ciuda durerii. Oboseala era mai mare.

În sâmbăta dinainte de înviere avea treabă de nu-şi vedea capul. Îşi ignora durerea de coaste atunci când se putea, iar când nu se putea se chircea de durere apoi, când durerea se mai calma, trebăluia împreună cu copiii şi cu tanti Paraschiva prin bucătărie.

A refuzat propunerea lui Mihai de a cumpăra cozonacii şi pasca de la o cofetărie.

— Vreau să fac eu cum am învățat de la mama ta. Vreau să miroasă în casă a pâine coaptă şi a cozonac altfel nu-i sărbătoare pentru mine. Nu fac Paşte cu mâncare cumpărată.

Copiii se molipsiseră de la mama lor de frenezia de a face totul în casă. Mădălina ajuta la frământat cozonacul şi îi era ruşine să se plângă că i-au amorțit mâinile de efort. Era greu să frământe o oră continuu. Din când în când se oprea şi frământa bătrâna. Era prima dată când nu făcea aluatul Mariana. Mihăiță curăța ceapă pentru sarmale. Privindu-i şi pe unul şi pe altul cu câte un şorț pus la mijloc simțea fericirea inundând-o. Era fericirea aceea specială ce îți umple ochii de lacrimi.

Copiii mei au casă şi acasă... Au obiceiuri şi sărbători care dau plinul timpului, îl fac ondulat. În loc de o curgere leşioasă cum era curgerea timpului la casa de copii, timpul copiilor mei are culoare, are înviere primăvara şi naştere sfântă la Crăciun în plină iarnă. Oare simt cât sunt de bogați?! Nu, nu ştiu şi nu simt, iau totul ca pe un dat. S-au născut cu asta. Vor fi conştienți când viața îi va încerca cu înstrăinare şi cu dor.

Spre seară cozonacul şi pasca erau la copt în cuptor, Mariana pregătea friptura de miel ce trebuia dată la făcut imediat ce se scotea cozonacul şi pasca, copiii tocau ingredientele pentru salată beoef, iar tanti Paraschiva pregătea borşul de miel. Aromele din bucătărie le dădea o uşoară stare de amețeală căci în ultima săptămână au postit cu toții.

A gemut de durere când s-a aplecat să tragă afară cu cociorba cozonacii crescuți mult peste marginea tăvii şi care aveau o culoare galben-rumenie, dar şi-a continuat treaba stând în genunchi.

Oare sunt o anacronică?! Oare e greşit că vreau cuptor în care să coc şi ştiu să folosesc o cociorbă!? Oare eu mă întorc înapoi când toată lumea merge înainte?! De ce mă leg atât de tare de trecut?! De ce mi-e frică să nu moară rădăcinile, poveştile, obiceiurile?!... Pentru că ştiu cum este viața fără ele.

Gândurile i le-a spulberat Mădălina ce fugea grăbită prin bucătărie după apă rece. Ca o gospodină în miniatură a început să stropească cozonacii împrăştiaţi pe jos la gura cuptorului. Plină de importanță îi explica lui Mihăiță:

— Dacă răcoreşti pâinea mori uşor.

— Cine mai crede în vrăjeli din astea? a ironizat-o băiatul.

Fata a continuat să stropească cozonacii, dar acum era tristă. Nu ştia ce să facă. Să creadă sau să nu creadă. Ca o scuză a îngăimat:

— Fac aşa pentru că aşa face mami. Şi bunica făcea la fel.

— La mine în sat, la părinții mei, era altfel vorba.

— Cum, tanti Paraschiva? a întrebat şi Mariana şi fetița în acelaşi timp.

— Se zicea că dacă răcoreşti pâinea naşti uşor. Vorba aceea: câte bordeie, atâtea obiceie.

— Dă-mi tăvile cu friptură, Mihăiță.

Copilul a întins mamei tăvile, iar aceasta le-a împins în cuptor.

— Dă-mi şi tava cu cighir.

În timp ce copilul i-o dădea comenta.

— De ce ai făcut, mami? Mie nu-mi place.

— Am făcut pentru tati. Lui îi place mult. Mama lui când trăia îi făcea la fiecare Paşte.

— E cineva acasă? au auzit o voce de femeie întrebând.

Până când a reuşit să se ridice Mariana de la cuptor Mădălina deja era în hol să vadă cine e.

Vreau un calmant! Vreau ceva să nu mai simt durerea! şi-a spus Mariana şi căuta un scaun pe care să se aşeze. Nu pot lua nimic şi doare atât de tare!

— Vă doare rău? a întrebat bătrâna ce ajunsese să țină la Mariana ca la copilul ei.

Mariana nu a mai apucat să răspundă. În prag, în fața uşii deschise de Mădălina, stătea o femeie cu un costum ce avea culoarea petalelor de brânduşă. Tocurile înalte, croiala costumului cu fustă ce pleca strânsă de sus şi apoi după genunchi se lărgea ca un clopot, tunsoarea ce făcea din țepii de arici de altădată o podoabă frumoasă ce îi înconjura capul şi aluneca până pe umeri, uşorul machiaj din jurul ochilor într-o culoare cu o idee mai deschisă decât costumul, făcea din persoana din prag, deşi cunoscută, o străină. Rățuşca cea urâtă, femeia ce fugise toată viața de a fi femeie, se întrupase brusc într-o ființă în felul ei frumoasă, dar nu numai frumoasă ci exotică, elegantă, cu privire strălucind de lumină cum n-a văzut niciodată Mariana la ea. Slăbise peste zece kilograme a constatat privind-o. Avea forme şi pentru prima dată se îmbrăcase în aşa fel încât să se vadă asta. Mariana încă o privea fără cuvinte. Nu ştia să spună dacă e persoana pe care o cunoştea ea sau e altcineva. Schimbarea era radicală. Era ca

şi cum ar fi ieşit în curte şi ar fi văzut urzicile de lângă gard purtând boboci de trandafiri.

— Am plecat de la mănăstire. După ce am fost în vizită la tine mă strângeau zidurile de parcă eram Ana meşterului Manole.

Acum, că a vorbit, era sigură că e Stela.

— Ai slăbit! Eşti frumoasă! Eşti îmbrăcată trăsnet!

— Mulțumesc, a răspuns Stela şi a venit să-şi îmbrățişeze prietena.

— Mai uşor! Nu mă strânge aşa tare!

— Ce ai? Eşti bolnavă?

— Am coastele fracturate. Am căzut. Mă doare rău.

— Ia calmante! Nu poți să stai aşa!

— Nu pot lua nimic. Sunt gravidă.

Copiii îşi priveau cu dragoste şi milă mama. Tanti Paraschiva ştia că-i lovită, dar ei nu au ştiut nimic.

— De ce ai muncit atât, mami? Puteai să-l laşi pe tati să cumpere de toate. Avem bani, nu?!

Palidă, încleştându-şi dinții să nu țipe de durere, a aşteptat câteva clipe înainte de a vorbi.

— Voiam să aveți Paşte adevărat cu de toate făcute în casă. Avem bani, dar cu bani nu se pot cumpăra sărbători. Sărbătoarea e o stare de bogăție a sufletului, nu o bogăție în bani, să nu uitați asta niciodată copiii mei!

În ochii copiilor a apărut şi admirație. Simțeau cu sufletul că au o mamă specială. Cea mai bună mamă din lume.

— O să avem un frățior? a întrebat Mihăiță şi şi-a îmbrățişat mama.

— Sau o surioară? a adăugat soră-sa.

— Nu ştiu ce o să fie, dar sigur va mai fi un copil. Stai jos, Stela. Îți pun imediat ceva să mănânci. Numai să-mi trag un pic sufletul.

— Te duc în dormitor să te odihneşti. Nu poți munci în halul ăsta. Eu mă întorc aici după ce mă schimb şi văd ce mai este de făcut cu copiii tăi şi cu tanti.

— Să mănânci!

— Am să şi mănânc, a răspuns Stela ce deja o conducea pe scări. Pot sta la tine până îmi găsesc o locuință la Fălticeni şi mă apuc de treabă?

— Bineînțeles.

— Nu te superi că am plecat de la mănăstire? Mă înțelegi? Nu mă condamni?

— Am înțeles de ce te-ai dus, dar nu înțelegeam de ce rămâi. Eşti ultima femeie de pe pământ ce trebuia să se închidă între zidurile unei mănăstiri. Ce ai tu din maica Teodora?!... Cât despre a condamna eu nu sunt niciodată omul care să dau cu piatra.

— Eram „Sălbăticiune” chiar şi în mănăstire. Râsul lor, după cuvintele Stelei, s-a auzit până în bucătărie la copii.

PE CULMI

Dragoş Vrânceanu se adapta greu în Bucureşti. Deşi mai fusese în capitală pentru scurte perioade de timp în interes de serviciu sau în concediu, a se muta cu totul era altceva. Nu se putea obişnui cu aglomerația, cu a fi un punct într-o mulțime în care nimeni nu cunoaşte pe nimeni, iar coloşii de beton îl îmbolnăveau de dor după Suceava cea frumoasă, după strada Biserica Armenilor, curată, liniştită, cu mulți copaci, cu vecini foarte buni prieteni şi cu care se saluta în fiecare zi. La serviciu era tot greu. Şi acolo se adapta cu încetinitorul cu colegii noi şi atât de aproape de Şeful cel mare. Toți se temeau. Toți mergeau de parcă ar fi călcat pe ouă şi aveau grijă să nu se spargă. După fuga lui Pacepa era fierbere mare în lumea serviciilor secrete. Trebuiau rechemați în țară toți agenții sub acoperire din străinătate ce erau în pericol din cauza trădătorului. Trebuiau cântărite şi reparate acolo unde se putea, imensele interese economice ce le putea pierde statul român, nu Ceauşescu, din cauza trădării lui Pacepa. Americanii nu l-au luat în brațe degeaba. L-au stors mai întâi ca o lămâie de tot ceea ce ştia şi puteau folosi împotriva poporului român. Unele situații trebuiau refăcute din temelii pe alte structuri şi asta cerea timp, bani şi răbdare. Dragoş muncea mult şi fără aş putea explica de ce, mai ales la serviciu, unde era stresat, obosit, mereu sub tensiune, i se făcea dor, dor de se topea, de ciobanul din munți şi poveştile lui. De omul de deasupra vremilor şi liber mai mult decât viu. Părea spiritul pământului strămoşesc, o candelă vie a ceea ce înseamnă să fii liber, român şi stăpân al munților.

Oare ce mai face stăpânul munților, ce la douăzeci de ani, în armată, i-a impresionat pe Emil Bodnăraş şi pe generalul Leontin Sălăjan?! Voi mai ajunge la Suceava cândva pe munții lui să-i ascult poveştile şi să-mi confirme că există nemurire?

Zâmbea spre amintirea vie şi dragă ca o icoană din sufletul lui şi îşi pleca capul pe hârtii. Erau atât de multe de reparat şi de refăcut.

Acasă venea târziu şi comunica puțin cu o Marietă din ce în ce mai străină şi mai rece. Ea lucra la ministerul învățământului. Nu-şi vorbeau nici măcar legat de serviciu. Rar de tot reuşeau să mănânce împreună. Ea mânca după ce ajungea acasă înaintea lui apoi pleca pe la surori în vizită unde întârzia mult jucându-se cu nepoții. El mânca târziu şi nu observa că ea nu-i în casă şi dacă era nu avea nevoie de ea să-i încălzească mâncarea ci şi-o încălzea singur şi singur mânca. O ura că-i omorâse copilul din inconştiență şi o ura că o alungase pe Mariana de acasă. Pe Pacepa îl ura că făcuse rău țării sale şi pe Marieta că-i

distrusese familia şi dreptul lui la fericire de muritor normal. Avea două mari uri şi nicio iubire. Era bolnav în felul lui căci oamenii ce nu au iubiri sunt bolnavi. Cei sănătoşi când nu au iubiri le inventează ca să poată trăi. Încet-încet ura pentru Marieta a devenit indiferență. Nu exista pentru el. Îşi umplea toată viața cu munca. Iubire – muncă. Împlinire – muncă. Fericire – muncă. Distracție – muncă. Timp liber – tot muncă. Rar de tot îl scotea din rutina asta a muncii o amintire spre care râdea: ciobanul de pe munte!

Când piere totul în noi şi din noi ce ne mai păstrează ca oameni cu trăiri omeneşti, ne salvează spre a fi om o amintire cu un om adevărat.

Vara următoare plecării a venit în concediu la Suceava. Era singur. A stat câteva zile cu tatăl lui apoi a plecat la Mălini, dar n-a găsit stâna ciobanului pe locul ştiut în Plai Bătrân. Câinii altei stâni l-au lătrat şi l-au fugărit de pe munte, căci venise singur. L-a scăpat din încolțirea câinilor un băiețandru ce păştea oile.

— Unde-i stâna lui Culiță Ungureanu?

— Nu mai are stână. S-a lăsat – Cum naiba să trăieşti şi să-ți ții copiii în şcoală din ciobănie? imită băiatul vorba celor mari – şi s-a angajat la sondă la Văleni.

A trădat muntele! A trădat meseria pentru care era făcut! țipa inima lui zbătându-i-se dureros în piept. A aşteptat puțin să i se liniştească inima şi de-abia după aceea a vorbit.

— Unde e sonda?

— Coborâți de pe munte. Cum mergeți în vale pe dreapta pe malul Suhei. Se vede din drum.

— Mulțumesc.

Trist, sărac, cu umerii plecați a început să coboare la vale. Băiețandru în uram lui domolea câinii să nu se țină după străin. Amintindu-şi ceva a fluierat după omul ce cobora, iar acesta s-a întors spre el mirat.

— E unchiul meu. E fratele tatii. Nu-l găsiți la sondă.

— De ce?

— După ce s-a angajat a avut un accident. Are tăiat un picior.

Când amintirea spre care a râs mereu un an întreg se sfâşia în el toată ființa lui a devenit un: Nu! țipat spre cer şi spre munții ce jeleau de dorul ciobanului ce le-a fost stăpân drag. Cu voce tare a țipat spre bradul slut lovit de trăsnet, atunci când era el la stână, două cuvinte scurte:

— Nu el! Oricine de pe pământ acceptă soarta de handicapat, dar nu ciobanul meu! Nu stăpânul munților, nu tatăl poveştilor şi obiceiurilor străbune!

Coborând de pe munte plângea. Nu a mai plâns de când Marieta a pierdut copilul. A plecat la Suceava fără a-l căuta pe cioban. Nu voia altă imagine cu el ce-l putea face mai mic decât imaginea hiperbolizată ce i-o purta deja în suflet.

De acum înainte rămânea numai munca, dar peste câțiva ani nici munca nu mai era destul. La început, inobservabil, apoi clar, la vedere, ostentativ au apărut peste tot poze cu conducătorul iubit. Era în manuale, pe fiecare, pe pereți şi pe clădiri. Începuse să se trăiască greu, din ce în ce mai greu şi invers proporțional cu trăitul era cultul conducătorului. Trebuia să fii tâmpit să nu vezi acest lucru şi să nu te gândeşti că mărirea lumii şi dragostea de sine poate duce la nebunie. Când au început spectacolele grandioase de pe stadioane, la care erau duşi până şi copiii de grădiniță, ce imitau un spectacol ce l-a văzut Ceauşescu undeva prin Asia şi i-a plăcut şi a spus suitei lui că aşa ceva vrea şi el, Dragoş Vrânceanu ajunsese cu a fi sătul de toate la apogeu. Cineva înnebunise de-a binelea şi transforma întreaga țară într-un joc al nebuniei lui. Părea că există o forță ce-i alimentează nebunia. Magazine goale, cozi la mâncare, lipsă de medicamente şi frig în spitale, doar osanale şi cântec în cinstea conducătorului iubit erau din belşug. Poezia slujea conducătorul, pictura la fel, sculptura la fel, cântecul la fel. Toți angajații, colegii lui Dragoş, se întreceau în a-i fi pe plac conducătorului. Dragoş nu făcea aşa. Îl însoțea în vizite oficiale şi îl studia tot timpul. Voia să înțeleagă ce se întâmplă cu omul acesta ce în urmă cu doar câțiva ani stârnea admirația lumii, era un pion al păcii şi lupta pentru bunăstarea țării sale. Unde se rupsese ceva?! Când a început nebunia!? Se poate să clachezi la prea multă laudă şi linguşire?! Se poate să nu mai ştii cine eşti şi să crezi că eşti ceea ce spun alții – linguşitorii, lăudătorii şi lingăii de profesie – că eşti?! Se poate să te îndrăgosteşti de imaginea fals făurită şi să nu mai ai nici un contact cu realitatea propriei ființe?!

Vorbea monosilabic cu el. Răspundea la întrebări, doar atunci când era întrebat şi nu lăuda niciodată. Râdea cinic când vedea colegi, personalități ale culturii, oameni din presă şi din televiziune sau radio făcând temeneli şi vorbindu-i cam aşa:

— Sunteți mintea cea mai luminată! Sunteți ales de Cer să ne conduceți pe cele mai înalte culmi ale dezvoltării! Epoca de bunăstare şi progres e în întregime rodul minții dumneavoastră luminate!

Lui Ceauşescu i se împăienjeneau ochii în cap la auzul unor asemenea cuvinte de parcă era Mowgli din „Cartea junglei” când îl adormea şarpele.

Rezistă la asta!! Rămâi cine eşti şi ce ştii că eşti când auzi asta de dimineață până seara de la toți oamenii din jurul tău! Dumnezeii mami voastre de lingăi! țipa în gând Dragoş privind circul.

Niciun om nu rezistă la atâta laudă şi linguşire fără să înnebunească. Era ca o vrajă. Ca un blestem tot ce se întâmpla. Credea tot ce i se spunea şi credea tot mai mult că în el e un Zeu.

Dragoş l-a însoțit în vizită la Craiova. Au mers în câteva fabrici şi în sediul Comitetului Județean de Partid. Cel mai iubit conducător a dat indicații peste tot

şi a primit flori şi laude. Seara urma dineul oficial şi obişnuitul de acum spectacol în cinstea conducătorului.

Au fost chemați cei mai buni artişti ai Craiovei. Tudor Gheorghe a refuzat mai întâi apoi a venit. I-a ascultat uşor scârbit pe toți cei ce au cântat înaintea lui apoi i-a venit rândul. „Doină, doină cântec dulce" i-a mers la suflet conducătorului. Îi amintea de origini, de satul natal, de locul de unde a plecat în lume. A lăcrimat ascultând „Cine n-are niciun dor" şi a aplaudat puternic după cântecul „Geaba mă mai duc acasă". Dragoş îi studia chipul în timp ce fredona „M-aş iubi cu tine, floare". Era uman. Era normal. Trăia la fel ca toți oamenii ascultând muzică ce stârneşte în tine sentimente omeneşti. Nici nu observase că Tudor Gheorghe nu-i cântă nicio osana. După „Mi-a fugit dorul de acasă" ce oprise respirația întregii săli şi urcase sufletul până la cer a tuturor celor prezenți, artistul a atacat o piesă total necunoscută. Fără acompaniament de orchestră, doar cu mandolina părea o doină cântecul lui. Iar s-a oprit respirația întregii săli când au înțeles cuvintele doinei. Cei mai mulți stăteau cu ochii în pământ. Frica îi paralizase. Prin sală, ca o pasăre liberă, zbura doina. O doină modernă, despre timp abia trecut şi despre prezent.

„Foaie verde trei costrei
Când a fost la '53
De s-a încoronat Ştirbei
Puneai plug cu patru cai
Şi arai unde puteai
Câte puteruşi aveai.
Când a fost la'58
De s-a luat pământul tot
De arai una şi una
Dădeai de plocon găina.
Dar țăranul ce-mi făcea
De năcăjit ce-mi era
Traista în băț că şi-o lua
La domnie se ducea
Ca să-şi cate dreptatea.
Sus pe scări când se suia
Un ciocoi că-mi întâlnea.
-Bună ziua, boieri mari!
-Hai sictir măi opincar,
Că aici nu e de țărani,
Că aici e de boieri mari.
Şi la palme mi-l lua
Jos de pe scări că mi-l da.

Iar ţăranul ce-mi zicea:
-Vezi dacă lipsi ploconul
Mă dete afară coconul.
C-o găină sau vreun miel
Aveam drept şi eu niţel.
Aoleu, soare rotund
Ia răsari tu mai curând
Şi tu, lună, vino tare
Să mă văz pe ei călare...”

Dragoş studia chipul conducătorului. Ce vedea acum pe faţa lui va mai vedea încă o dată în piaţa Universităţii când lumea l-a huiduit pentru prima dată şi apoi a început revoluţia. E un fel de şoc, un fel de a descoperi că adevărul tău e fals şi nu e absolut. Că mai este ceva ce tu nu ştii. Că există şi alt adevăr. Când şocul primei impresii a trecut artistul deja plecase.

— Cine-i ăsta de cântă împotriva colectivizării?! Cum să îndrăznească să-mi cânte mie, tocmai mie, că există „boieri”, „ciocoi”, „plocon” în epoca egalităţii şi a fraternităţii, în epoca de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate?!

Lingăii au început să-l anestezieze şi să-l adoarmă iar cu laude, iar pe artistul ce plecase fără a-i păsa ce rămâne în urma lui să-l atace dur. Ca artist, ca soldat al sunetului îşi închina inima şi talentul poporului său, nu conducătorilor. Cânta cum îi dicta lui conştiinţa şi n-ar fi făcut nimic ca să-şi facă străbunii să se răsucească în mormânt. În sat la el când s-a făcut colectivizarea au fost oameni ce nu au vrut să se înscrie în colectiv. Pe cei ce s-au încăpăţânat să spună nu oricărei ameninţări şi oricărui şantaj i-au bătut de i-au înnebunit. N-a uitat niciodată ce i-au povestit unul din cei bătuţi. Avea degetele strivite, tălpile umflate, spinarea carne vie şi a spus „Da!” când n-a mai putut îndura durerea. Atunci i s-a întins o foaie, o cerere tip de completat. Aşa bătut cum era a râs citind-o şi nu avea cum să nu râdă. Amar, cu lacrimi în ochi, a râs să nu plângă când a citit începutul cererii: Subsemnatul..... vă rog să mă primiţi în colectiv cu.....

Râdea omul şi nu putea completa cererea. L-au bătut de l-au zăpăcit ca să intre în colectiv şi el acum să se roage frumos ca să-l primească. A mai luat câteva pe spinare ca să-şi potolească râsul-plânsul apoi a semnat cererea. Se ruga frumos să-l primească cu patru vaci, doi cai, o căruţă, moară...

Ţăranul român nu poate trăi fără pământ. E legat de el. Au împreună acelaşi suflet. De atâtea ori în istorie a venit peste ei câte o „Pacalis” aşa cum le adusese romanii cândva şi din numele păcii promise l-au născut pe Păcălici, pe cineva care te minte. Pacea devenea minciună. S-a întâmplat de atâtea ori în istorie şi se va mai întâmpla. E de mirare cum a putut supravieţui neamul acesta după atâtea „Pacalis”...

Artistul nu a mai apărut multă vreme la televizor şi radio după aceea. În rest nicio schimbare şi nicio trezire aşa cum sperase, naiv şi visător, Dragoş.

Ciobanul lui din munte încă îi mai răscolea amintirile şi semăna în el durere, Marieta era inexistentă şi în țară începuse nebunia cu epoca de aur când a fost sunat în miez de noapte să se prezinte la serviciu. Înțelegea că-i ceva grav şi urgent.

— Întreaga rețea desfăşurată în statele membre NATO a căzut. La început nu înțelegeam ce se întâmplă când a murit un om de al nostru în Marea Britanie în „accident" de maşină. A urmat moartea altuia pe continent, la Berna. De data asta a fost o „toxiinfecție" alimentară. Astă noapte au ajuns în țară toți oamenii. Nu mai pot fi folosiți la extern. Sunt deconspirați. Câțiva au jurat că-l vor omorî pe Pacepa.

Dragoş asculta informațiile noi. Şi el îl ura pe Pacepa din toată inima. Nu-l iubea pe Ceauşescu, chiar era îngrețoşat de tot ce se întâmplă, dar asta nu l-ar fi făcut să-şi trădeze țara. Indiferent de timpuri, indiferent de conducători ceea ce a făcut Pacepa se cheamă trădare. E eroism să fugă un om de rând sufocat de dictatură, dar nu un om al sistemului şi tocmai unul din vârful piramidei.

— Vei pleca la Berlin. Ştii la perfecție germana şi franceza mai puțin. Acolo vei pune bazele noii rețele de culegere de informații în spațiul statelor membre NATO.

— Voi fi ataşat militar la Ambasada Română din Berlin, a intervenit Dragoş ca o completare la spusele şefului, deşi nu o mai făcuse niciodată. Era surprins de ideea de a pleca din România şi un pic speriat. Şeful a râs, dar râsul lui avea în el ceva metalic. Când a vorbit era de cremene. Fără zâmbet şi fără căldură în voce.

— Nu mai lucrăm pe vechea schemă. O luăm de la capăt. Nu vei avea nicio legătură cu Ambasada Română. Vei fi cetățean german ce ai plecat din România. La plecare ai renunțat la cetățenia română. Faci ceva valuri în occident vorbind de rău țara din care ai plecat. La nevoie vei ajunge şi la Europa Liberă. Vei primi o moştenire de la o rudă din Germania şi cu ea vei începe o afacere de comerț. Te vei ocupa de importul de mărfuri din țările din Est, în special România – aici şeful râde iar. Ăsta va fi paravanul. Adevărata muncă va fi culegerea de informații şi organizarea noii rețele. Pot să ştiu de ce râzi!? a întrebat şeful dur.

— Am zâmbit doar.

— Vreau să ştiu pentru ce a fost zâmbetul!

— Chiar ieri am citit o carte despre Ştefan cel Mare. Era vorba în ea despre un spion de-al lui deghizat în negustor arab ce cutreiera întreg imperiul otoman şi culegea informații. Creierul meu a asociat cele citite cu ceea ce îmi spuneați că trebuie să fac şi de asta am zâmbit.

A zâmbit, pentru prima dată blând, şi şeful.

— Trebuie să reuşeşti! Trebuie să reparăm răul făcut de Pacepa.

— Voi reuşi!

— Ia dosarul acesta. Ai în el şi alte instrucțiuni. În trei zile le înveți pe de rost şi apoi plecarea.

— Aşa repede?! s-a mirat Dragoş, dar nimeni nu i-a luat în seamă mirarea.

— Aici ai paşaportul şi noile acte! Peste trei zile nu mai eşti cetățean român, ci neamț ce a-i renunțat la cetățenia română!

— Soția n-o să mă urmeze... a început Dragoş moale. Rar de tot, şi doar când era strict necesar pomenea de familie la serviciu.

A fost surprins neplăcut de vorbele adjunctului şefului.

— Ştim. Ne-am gândit şi la asta. În Germania vei fi văduv. Nu ai copii.

A plecat spre casă cu un gust amar. Nu-i plăcea că i s-a lăsat impresia că se ştie totul despre el. Oare situația lui familială i-au făcut să-l aleagă tocmai pe el!?...

I-a comunicat soției că pleacă, iar aceasta a tresărit speriată auzindu-i vorbele. L-a urmărit cu privirea mergând spre birou şi a şoptit în urma lui:

— Pleacă, că oricum tu ai plecat demult...

— Ai spus ceva? a întrebat el strângând la piept dosarul în care era închisă noua lui viață ce va începe peste trei zile.

— N-am spus nimic.

A învățat hârtiile toate. A uitat cine a fost şi a aflat cine este. S-a rupt de toate cele vechi şi căuta în hârtii noul de care trebuia să se lipească. Îi era frică şi îl durea. Rupea din el trecutul, Suceava, părinții, ciobanul şi munții, căsnicia lui stearpă şi pleca spre ceva nou. În trei zile s-a dezbrăcat de Dragoş Vrânceanu şi a devenit Krause Iosif Maximilian, cetățean român de naționalitate germană, ce a luptat cu statul român să plece şi plecând a renunțat la cetățenia română.

În avion şi-a simțit ochii umezi şi i-a strâns până la durere, iar când i-a deschis erau iar netulburați de lacrimi. Ochii lui Krause Iosif Maximilian n-au voie să plângă... şi-a spus cinic. Plângea în el Dragoş Vrânceanu ce auzea vocea Zânei Pădurii cântând şi ciobanul doinind şi atunci a înțeles că poate să-i moară din suflet familia, dar nu ciobanul, munții şi Suceava – oraşul unde s-a născut veşnicia pentru el.

Tot restul drumului s-a gândit la Mariana. Ciudat, de ea nu mi-am amintit în astea trei zile. De ea nu m-am rupt... Ce faci, copilul meu!? Cum ți-e la casa de copii!? Ştii tu că n-am putut s-o iert niciodată pe Marieta că te-a dus înapoi?!

Ciobanul – modelul meu de om şi de a fi vertical – e handicapat, copilul meu e într-o casă de copii, părinții au murit, căsnicie nu mai am. Ce naiba e cu viața mea!? Ce blestem transformă tot ce ating în cenuşă?! Unde am greşit!?... Nu ştiu. Nu înțeleg. Moare totul în jurul meu, tot ce iubesc se usucă şi atunci ce rost mai am pe pământ?! Pentru ce mai trăiesc?!... Răspunsul a venit târziu şi părea

că râde de el. Trăieşti pentru a fi Krause Iosif Maximilian. Îmbrăcat într-o haină străină rătăceşti prin lume în slujba neamului tău.

S-a întors în țară peste exact şase ani. Avea o afacere prosperă la Berlin şi cu filiale în alte cinci mari oraşe europene. În spatele afacerii era adevărata sa muncă. Pe drumul spre țară s-a dezbrăcat de haina străină şi a redevenit Dragoş Vrânceanu. România, din care lipsise atâția ani, se schimbase şi mai mult. Era greu să se adapteze după libertatea şi bunăstarea vestului în condițiile de acasă. Cozi interminabile, frig în case, magazine goale pe de o parte şi pe cealaltă parte prezente până la sufocare poze cu conducătorul iubit şi slogane. Pentru un om venit din vest era şocant. Trăise în altă lume şi involuntar se obişnuise cu ea. Voia să plece înapoi cât mai repede, dar nu putea face ce voia el. Aştepta ordine. La firmă se ştia că-i plecat în croazieră în Marea Mediterană.

Oricât de şocantă era România el nu putea face ce a făcut Pacepa. Aceea era trădare. Vedea, simțea, ştia adevărul, dar nu avea altă cale. Era în slujba poporului lui, nu a lui Ceauşescu. Pentru poporul lui a stat prin străini şi a adunat informații.

Acasă Marieta părea că nici nu-l recunoaşte. Ieşise la pensie de boală şi îşi pierdea timpul pe la surori sau plimbându-se prin parcuri. Privea mută şi cu ochii seci joaca copiilor din parcuri şi nu putea nimeni şti dacă o doare asta. De Mariana nu vorbea niciodată. Uita ce are de făcut, pleca la magazin şi venea acasă fără nimic căci a uitat ce are de cumpărat, uita unde şi-a pus lucrurile şi le căuta în zadar. De uitare se plângea surorilor ei, dar acestea o linişteau spunându-i că toți oamenii mai uită şi nu li se părea că uitarea ei e mai mare ca a altora. A acceptat să meargă cu Dragoş şi cu Marius, nepotul ei, proaspăt ofițer de poliție, prin țară. La mănăstirile din Nordul Moldovei, la Suceava şi apoi prin Ardeal şi de-a lungul călătoriei Dragoş a observat că uitarea ei nu e una normală, ci e patologică. Nu ştia ce să facă cu pieptenele dimineața, iar de săpun a uitat. A ieşit cu el în mână din baie şi a întrebat: Ce-i ăsta!? La ce foloseşte!?

Dragoş a privit-o speriat. Avea tâmplele cărunte şi totuşi părea un copil neajutorat. Îl încerca şi un sentiment de vinovăție față de ea. Şi milă. Şi regret...

— E săpun. E pentru spălat, i-a explicat aparent nepăsător.

— A! a făcut ea amintindu-şi şi s-a întors în baie.

— Ce bine seamănă cu Mariana! l-a lovit un gând şi a rămas paralizat privind spre locul unde stătuse soția lui cu câteva clipe mai devreme. Aceeaşi nevinovăție, aceeaşi mirare, aceeaşi ochi negri...

— Nu, nu se poate! Înnebunesc!

A aşteptat să se liniştească şi liniştindu-se dispărea vinovăția şi mila din el față de soția sa. Rămânea doar amintirea Marianei şi ura.

— Ce face copilul meu!? Se descurcă!? Sunt la Gura Humorului. Până la Fălticeni e un pas. Aş putea să mă duc să o caut. E în vacanță. Şi ce să-i spun!? Cum să o privesc!? Cum să o accept altfel decât o am în amintirea mea!?...

Seara s-a întors la hotel atât de beat încât nu putea urca scările. La ajutat Marius să urce. A privit-o cu ură pe Marieta.

— Te urăsc!

Nu şi-au mai vorbit deloc până când s-au întors în Bucureşti. Clipa de milă, de vinovăție a lui Dragoş s-a topit ca un fulg ce dă de primăvară şi tot cât viața unui fulg a ținut. A uitat de războiul lui tacit cu Marieta la plecarea în Irak, unde trebuia să-l însoțească pe Nicolae Ceauşescu în vizită oficială. Pe lângă probleme economice ce erau de discutat, plus colaborările bilaterale legate de învățământ – căci irakienii vedeau în şcoala românească una de elită şi era o mândrie să mergi la facultate în România şi ei luptau drastic să obțină o bursă – Dragoş ştia sigur care este rolul lui în această vizită. Avea tot materialul pregătit. Îl adunase în ani întregi de muncă din cercurile cele mai înalte unde lumea politică se împletea cu lumea marilor finanțe în lupta lor de a domina lumea.

Da, şi în Irak era aceeaşi nebunie ca în România: statui închinate conducătorului iubit, cântece şi urale... Alt conducător se vedea zeu pe pământ. Niciun om normal la cap n-ar trebui să accepte să i se ridice statuie cât încă e viu, gândea Dragoş. Cum s-a purtat Ştefan cel Mare după victoria de la Podul Înalt!? A visat statui?! A fost cuprins de mândrie!? L-a furat până dincolo de firesc mărirea lumii!? Nici vorbă. Scrisoarea lui adresată suveranilor vecini şi papei de la Roma e o lecție de modestie şi de conştientizare a faptului că el e puțin fără sprijin divin. Victoria lui, miraculoasă, inexplicabilă, e mai mult a lui Dumnezeu, decât a lui...

„Prea luminaților, prea puternicilor şi aleşilor domni a toată creştinătatea... Noi, Ştefan Voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei..... vă spun domniilor voastre că necredinciosul împărat al turcilor a fost de multă vreme şi este încă pierzătorul întregii creştinătăți..... Pe la Boboteaza trecută, mai sus-numitul turc a trimis în țara noastră şi împotriva noastră, o mare oştire de 120000 de oameni..... Auzind şi văzând noi acestea am luat sabia în mână şi cu ajutorul Domnului Dumnezeului nostru atotputernic am mers împotriva duşmanilor creştinătății, i-am biruit şi i-am călcat în picioare şi pe toți i-am trecut sub ascuțişul sabiei noastre; pentru care lăudat fie Domnul Dumnezeul nostru...”

Dragoş recita în gând cuvintele scrisorii, atâtea câte îşi amintea şi avea sufletul plin de admirație față de ilustrul înaintaş. Şi durere era în inima lui. Degeaba a cerut Ştefan ajutor pe la porți străine. Nimeni n-a răspuns la chemarea lui bărbătească şi clară. Căci ştia că e greu să învingă singur noul puhoi pornit împotriva lui cu însăşi sultanul în frunte.

Cronicarii i-au adus cea mai mare slavă pentru acele timpuri, căci Comerus scrie despre el „fost-au bărbat ca acela, care pentru inima cea mare, înțelepciunea militărească, ştiința lucrurilor de război şi faptele cele norocoase asupra turcilor, polonilor şi tătarilor, în veci trebuie să se pomenească", Dlugosz scrie: „După cât judec eu, prea vrednic este ca lui să se încredințeze oblăduirea lumei toate şi mai vârtos povățuirea oştilor creştineşti asupra turcilor...", Caramazin în „Istoria Rusiei" scrie plin de admirație „bărbat în primejdie, mare la suflet în nenorociri şi modest în norocire, pe care o credea orânduită de la Dumnezeu, ocrotitorul virtutei el a fost mirarea stăpânilor şi noroadelor, cu mici mijloace făptuind mărire...", iar papa Sixt al IV-lea, părintele cruciadelor, îi scria: „Faptele tale..... au făcut atât de vestit numele tău, că el se află pe buzele tuturor", dar în afară de laude zadarnic a aşteptat ajutor în sălile reci de piatră ale cetății de la Suceava. La târgul de Paşte, în primăvară, şi-a întâlnit norodul, după ce o iarnă întreagă a aşteptat răspuns de la curțile europene şi de la nobilii venețieni ce aveau în mâini banii lumii, şi privindu-l a înțeles că numai pe el se poate baza. Nu domnii Europei, nu papa, nu nobilii venețieni, ci mâinile astea bătătorite pe coarnele plugului, picioarele încălțate în opinci, dragostea față de pământ a acestor țărani sunt sprijinul domniei lui şi cei mai buni oşteni împotriva duşmanului. În ei e forța cea mare. E mitul. E inexplicabilul.

Probabil înfloreau cireşii atunci, şi câmpurile se umpleau de culoare când Ştefan a înțeles profund, cu durere, dar şi cu un fel de iluminare că atât are ca aliat: țărănimea şi pe Dumnezeu. Europa îl laudă, dar nu vine la luptă. Soldații ei pleacă la cruciade, un fel de război în numele lui Hristos, de unde te întorci cu pradă bogată, dar din Moldova cu ce să te întorci!? Să lupți pentru a opri puhoiul semilunii?! Pentru cruce?! Pentru o idee?!

Trebuie să fii nebun să lupți fără a obține o pradă bogată. Un război fără pradă, chiar şi în numele crucii, nu era al Europei, ci doar a lui Ştefan cel Mare şi a țărănimii lui. Ca să înțelegi victoria lui numaidecât trebuie să ți-l imaginezi pe Dumnezeu încălțat cu opinci, purtând paloşul şi ghioaga şi luptând alături de țărani şi de Ştefan pentru o palmă de pământ, pentru țărâna pe care stau românii de când sunt oamenii oameni, pentru locul în care se odihnesc strămoşii şi în care se vor odihni şi ei când îi va lua în brațe Domnul...

La Podul Înalt țăranul român şi Ştefan au avut curaj până la măreție, au fost viteji până dincolo de moarte, dar nu au luptat numai ei, era acolo un soldat numit Dumnezeu ce se îmbrăcase în ceață, în mlaştină, în codru, în deal şi lupta alături de țăranul ce poartă în numele lui numele țară.

Vorbăria din jur l-a adus în prezent, căci era dus cu totul la oştimea lui Ştefan şi pe firul istoriei.

— Uite ce construcții! Uite ce autostrăzi! a spus cineva chiar lângă el.

Da, dincolo de statuile lui Saddam, Irakul era o țară prosperă ce îşi schimbase total înfățişarea în ultimii ani, cum nu era în nicio țară arabă.

Civilizație, bunăstare, femei cu fața descoperită mergând la serviciu sau la şcoală... O Germanie a Orientului, spune cineva lângă Dragoş şi el nu poate să nu-i dea dreptate căci asemănarea cu țara unde trăia el de câțiva ani era izbitoare. Apoi l-a străbătut un fior. Era în el durere şi teamă. Ştia ce material adunase din Vest şi acum trebuie să-l predea lui Saddam Hussein.

Seara, târziu, după masa oficială au rămas patru oameni să vorbească despre marile secrete. Doi dintre ei erau foarte buni prieteni şi conducători de state. Fiul lui Saddam era acolo în calitate de ministrul Apărării Naționale şi ca translator – traducea din germană pentru tatăl său – iar cel de-al patrulea era Dragoş Vrânceanu. Şi el trebuia să traducă din germană în română ceea ce îi spunea Saddam lui Ceauşescu prin intermediul fiului său. Au renunțat la traducătorii oficiali căci aveau lucruri grave de discutat. Dragoş nu mai participase niciodată la discuții la un asemenea nivel şi avea emoții, dar nu şi le trăda în niciun fel. Era călit. De viață, de şcoală, de meserie.

Asculta discuția celorlalți fără a interveni în niciun fel, ci doar traducea. Aştepta să fie întrebat. Păreau atât de normali cu paharul în mână, gustând prăjituri, glumind chiar, încât Dragoş nu mai înțelegea ce-i cu statuile de afară.

— Am plătit toate datoriile externe. Asta mi-am dorit cel mai mult. Poporul meu să nu aibă nicio datorie, nici la ruşi şi la nicio altă țară. Nu-i bine să ai datorii.

Vorbeşte ca un țăran. Un om de rând judecat... gândea Dragoş despre Ceauşescu ascultându-l şi traducând în germană pentru fiul lui Saddam şi acesta la rândul lui traducea în irakiană pentru tatăl său.

— Balanța comerțului exterior înclină net în favoarea exportului. Exportăm maşini, tractoare, utilaj petrolier, încălțăminte, produse ale industriei uşoare în Africa, URSS, în unele țări din vestul Europei şi chiar SUA. Exportul ne îmbogățeşte. Deja se adună valută în contul țării mele.

Ceauşescu spunea adevărul, dar nu era conştient de un lucru că exportă mult, mai mult decât trebuie. Poate e dezinformat. Raportările acelea de producții mincinoase record îl fac să aprobe exporturi uriaşe calculând că este de unde.

— Crezi că te iartă Vestul că ai obținut independență financiară şi economică?! Asta e cea mai mare crimă a timpului nostru ca stat.

În vocea lui Saddam era grijă. Fiul lui traducea ce a spus şi grija s-a aşternut şi pe fața conducătorului român. A tăcut îngândurat pentru multe minute.

— Am fost întotdeauna un mediator pentru pace. Şi cu Cehoslovacia şi cu Ungaria. Mai târziu şi în Orientul Apropiat, aici la voi, am făcut totul pentru pace. Poporul meu nu a dus niciodată războaie de cucerire, s-a apărat doar. Ştii de câte

ori ți-am spus că nu-i bine să lupți cu Iranul? Războiul îți sărăcea poporul, îți omora soldații şi în plus, întărâtat de americani, luptai cu un frate...

Discret, oarecum ruşinat, fiul lui Saddam, i-a făcut semn să se oprească. Trebuia să traducă.

O umbră de durere a trecut pe fața preşedintelui arab. Apoi a fost tăcere pentru câteva momente lungi. Se auzea doar respirația tuturor.

— Divide et impera... a spus preşedintele irakian cu referire clară la americani. Acum ştia sigur că războiul a fost o greşeală. Americanii erau aliații şi ai lui şi ai Iranului şi le vindeau prin intermediari arme şi unora şi altora şi în timp ce se îmbogățeau de pe urma războiului ei se luptau ca chiorii frate cu frate.

După o altă pauză lungă Ceauşescu a răspuns la întrebarea anterioară ce rămăsese oarecum fără răspuns.

— Nu au ce-mi face. România este membră a tratatului de la Varşovia ce ne garantează, în virtutea documentelor semnate, o oarecare apărare. Lumea e în echilibru.

Râsul lui Saddam a răsunat în sala înaltă. Râdea şi râsul lui clar lovea cristalul candelabrului.

— Da, lumea e în echilibru. De o parte NATO şi SUA adică „îngerii", cei „drepți", cei „buni", cei cu drepturile omului şi cu libertatea şi de partea cealaltă URSS cu statele din Est... Dincolo de vorbe goale pentru naivi nu există cei buni şi cei răi, ci doar minciuni. Există în schimb un război pe viață şi pe moarte pentru dominație mondială. Pentru resursele planetei pământ. Diferența este că ei sunt mai mincinoşi, mai perfizi, mai vicleni. Îmbracă sabia cuceririi în haine aurite de cuvinte.

— De asta au atâtea institute în Vest pentru cercetarea comportamentului uman, a nevoilor şi obiceiurilor lui. Există şi institute pentru desfăşurarea războiului psihologic. Cel mai nou înființat este Tavistock Institut. Nu au scopuri medicale sau umanitare asemenea studii.

Intervenția lui Dragoş a îndreptat toți ochii spre el. Când s-a terminat traducerea a continuat.

— Am aflat cine finanțează asemenea institute şi cine are nevoie de studiile acestea. Interesant este de văzut şi cine sunt cursanții. Să vezi acolo spălare de creier şi îndoctrinare. Sunt toate documentele în acest dosar. Mai am şi alte documente.

— Are nişte informații utile pentru tine, a intervenit Ceauşescu.

Saddam l-a studiat intens pe Dragoş în timp ce preşedintele român îl prezenta. Vorbea despre activitatea lui. Ideea de a vorbi la Europa Liberă împotriva României, renunțarea la cetățenia română, era strălucitoare şi a dus la succesul lui Dragoş în vest. Râdeau cu poftă cu toții. Când toate privirile s-au

oprit pe generalul, de acum, Dragoş Vrânceanu, acesta a înțeles că trebuie să vorbească.

— După naționalizarea proprietăților companiilor petrolifere americane şi britanice Sheel, Total, Exxon, Mobil din Irak a fost adevărat cutremur în rândul bogaților lumii. Nu vă iartă.

Saddam a aşteptat traducerea. Chipul i se înegura pe măsură ce asculta.

— Sunt pe teritoriul țării mele cele mai mari rezerve de petrol de pe glob şi vreau ca poporul meu să se bucure de această avere, nu străinii.

Saddam vorbea cu furie, pasional.

Dragoş aştepta liniştit. El doar dădea informații fără a trăda emoții.

— Cine e Donald Rumsfeld?

— E fostul consilier personal al meu pe timpul războiului cu Iranul.

— Acum e secretarul Apărării SUA. El pregăteşte răzbunarea. Vă cunoaşte cel mai bine.

— Nu se poate! Suntem prieteni!

— Am aici informații. Se vor răzbuna. Vor veni să ia înapoi petrolul. Institutele lor lucrează la haina frumoasă de cuvinte ce o va purta răzbunarea şi cotropirea Irakului. Sigur vor folosi „libertate", „eliberare", „drepturile omului" când vor țese această haină.

— N-o să îndrăznească!!!

— Vă las dosarul cu informații. E tot ce am reuşit să aflu.

Preşedintele părea beat fără a fi băut. Cu greu a putut mulțumi.

În avion, la întoarcere din Irak, Dragoş era cu gândul din nou la Ştefan cel Mare. Era eroul lui încă din copilărie când bunicul îl ducea la cetate şi îi arăta zidurile şi îi spunea poveşti despre trecut, iar mai târziu pe timpul şcolii istoria era obiectul lui preferat şi citea cu aviditate tot ce îi cădea în mână despre Ştefan cel Mare. Pe timpul rătăcirii prin străini pasiunea lui pentru istorie şi pentru strălucitul domn al Moldovei a devenit obsesie. A căutat prin cele mai renumite biblioteci ale vestului documente şi cronici despre el. A reuşit chiar să citească şi nişte documente de la Vatican. Dar niciun document nu era mai valoros ca povestea ciobanului.

— Domn' colonel aici în munții mei a venit Ştefan dinspre Bosanci şi Fălticeni, prin Băişeşti apoi spre Mălini şi spre Văleni, când un drac de ungur a cotropit Moldova şi s-a oprit la Baia. Bătrânii, străbunii, spun că erau cu el toți răzeşii din părțile călcate de regele ungur. Era prin decembrie şi era iarnă grea. Curgeau plăieşii de pe munți spre domnul ce-şi aştepta oştenii în păduri. Cu săbii, cu gheoage, cu topoare, din Borca, din Pipirig, din Neagra Şarului, Ostra, din toate satele şi munții din jur arşi de setea răzbunării şi de chemarea domnului coboară ca nişte izvoare în căutarea fluviului cel mare oştenii. Au sunat buciume şi trâmbițe pe vârfuri de munte şi au anunțat întreaga țărişoară

că-i prăpăd... Putoarea de boierime – ciobanul scuipă cu scârbă – a trădat. Era deja la Baia şi după temeneli în faţa noului domn petrecea şi cerşea noile dregătorii în stat. Pe domnul de drept îl credeau fugit la leşi. Ţăranul dădea foc la holdă, lăsa bordeiul şi fugea în păduri când năvălea duşmanul, dar boierul nu. El nu putea pierde nimic. Era sluga oricui, numai să-i rămână averea sau să mai capete ceva. Ţăranul nu se temea că a pierdut holda şi că i s-a dărâmat bordeiul, important, vital era să nu piardă pământul. După ce îl eliberau de năvălitori construiau iar bordeie, iar creşteau holde, iar renăşteau. Pământul, pământul, pământul nu trebuia pierdut!!! Ştefan mănâncă la un loc cu răzeşii şi aceeaşi mâncare: pâine coaptă în cuptor cărată în desagi pe spinările cailor, slănină, ceapă şi câte un ou fiert. Se zice, aşa povestea străbunicul, tata lui moşu' Toader Gherasim, că un cerb hăitui de lupi a nimerit chiar în mijlocul taberei. Un bătrân viteaz a tras cu arcul. Alţi viteji cu sulițele. Lupii au murit. Inima cerbului bătea ca o tobă. Căzut în zăpadă nu mai avea putere să fugă. Cei ce-au năvălit peste Moldova sunt ca lupii ăştea cu ochii roşii de jar, iar Moldova îi cerbul, îi inima cerbului ce bate asurzitor. A scăpat cerbul. Va scăpa şi Moldova. Iscoadele i-au adus veşti. Regele ungur are o armată mare de tot. A lui e mică. Dacă va fi o victorie, iar va fi a lui Dumnezeu, că el singur nu poate învinge. Pleacă spre Baia cu inima bătând ca şi a cerbului hăituit de lupi. Domnul Ştefan face popas după Mieluşoaia, la câțiva metri de podul Răcii lângă un mesteacăn cu patru tulpini înfrățite. Copacul mai este şi acum şi până şi copiii ştiu, domn' colonel, că e copacul lui Ştefan cel Mare.

Numai prin codri, ascunşi de noaptea neagră, prin troiene, pe sub poala pădurii umbre cu opinci, cioareci, cămăşi albe strânse cu cingători de piele, cojoace mițoase îmbrăcate pe dos ca albul lânii să se facă una cu albul zăpezii, înconjoară satul. Sub un stejar, călare pe cal, Ştefan aşteaptă sfârşitul încercuirii şi se roagă.

Ar fi pierit toți ungurii atunci de nu era de partea lor chiar vornicul Isaia, cumnatul lui Ştefan. Acesta trebuia să închidă toate gurile văilor care duc peste munți după ce treci prin Mălini şi Văleni, spre Ardeal, dar le-a lăsat deschise şi regele rănit a putut fugi. Flămânzi, răniți, chinuiți de ger şi de localnici, chiar şi de muieri cu furci, trec Grințieşul, ajung la Borsec şi apoi la Toplița. Niciun localnic nu le-a fost călăuză. I-au condus prin munți secui din Gheorghieni. Vânătorii şi ciobanii locului i-au hărțuit şi i-au mai împuținat. Ani în şir dezleagă domnul cu răbdare ițele trădării. Află, cu mare taină, toate legăturile vornicului. Nu-l miră că-s cele mai vechi şi mai bogate familii de boieri ale Moldovei şi că acestea îl vor domn pe Petru Aron. El se bazează pe răzeşii lui, pe codru ce i-i frate şi pe Dumnezeu, dar trădarea trebuie pedepsită.

Peste cuvintele ciobanului de pe munte vin în gândurile lui Dragoş cuvintele cronicarului polon, Matei Miecowski: „El alungase din Moldova pe regele

unguresc Matiaş, bătut în oraşul Baia, cu trei rane în spate. Tot el – faptă prea minunată – cu o mână de oameni înfrânge şi cu ruşine goni din Moldova pe sultanul Mahomed cu 120000 ostaşi... Tot el, cu arma în mână alungase peste hotarele Moldovei pe Ion Albert. Tot el, adeseori strivi şi cu noroc respinse pe tătarii Trans-Volgieni şi pe cei din Crâm. O, bărbat triumfal şi victorios, care biruişi pe toți regii învecinați!... O, om fericit care te bucuraşi de toate darurile câte natura le dă altora numai prin părți... Tu singur avuseşi hărăzite pe toate de o dată... Nu degeaba caută a fi numărat printre eroii secolului nostru."

— Domn' colonel, cu leşii ce au venit peste țară, cu cei ce au mai rămas după prăpăd, a arat la Codrii Cosminului. Ce-o fi zis Ştefan: Vreți pământul ăsta!? Arați-l ca să-l simțiți. În oase, în grumaji, în măduvă... Să vedeți cum doare pământul pe care îl vreți... Nu se mai naşte om ca Ştefan, domn' colonel! A uimit lumea!

Avea dreptate ciobanul. Om ca Ştefan nu se mai naşte, dar nici nu era nevoie căci Ştefan nu a murit. Trăieşte, e viu, e în poveste, e în clopotele de la Putna ce îi strigă numele de câte ori bat, e în munții presărați cu ctitoriile sale, e în frunza codrului, e puțin în fiecare din noi. Sper să nu ajungem ca neam atât de bicisnici încât să-l lăsăm pe Ştefan să moară.

— La ce vă gândiți, generale?

Poveştile, amintirile, gândurile au zburat. Şi norii pufoşi ce pluteau pe lângă el în fața geamului avionului s-au topit.

— La trecut, la istorie, la viitor, tovarăşe preşedinte.

După fiecare cuvânt făcea o pauză. Încă era îngândurat.

— Şi eu mă gândesc des la istorie şi trecut. Vreau să fac bine poporului meu. Mă simt egalul lui Ştefan, lui Mihai Viteazu...

Dragoş se simțea brusc scârbit. Văzuse în România picturi uriaşe în care erau portrete de mari înaintaşi, iar în rând cu ei era zugrăvit şi cel ce îi vorbea.

„Noi, Ştefan Voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al țării Moldovei..." auzea ca un cântec de demult.

Omul din fața lui nu se raporta niciodată la Dumnezeu. Se îndrăgostise de sine ca Narcis. Mândria, credința în el, lipsa îndoielii, erau marile lui greşeli. Nu, el n-ar fi mâncat niciodată pâine cu ceapă şi cu slănină alături de oamenii de rând ai țării. El era deasupra lumii şi ca el toată elita conducătoare. Aveau gospodării de partid, cantina partidului, magazinul partidului şi o viață de vis. Despărțiți de lume şi visându-se iubiți.

Niciodată oamenii n-ar fi luptat pentru Ceauşescu cum au făcut-o răzeşii pentru Ştefan. Dragoş ştia că sunt semne prevestitoare de rău. El însuşi adunase aceste semne. Nu ştia pe ce drum va apuca istoria şi nici măcar nu-şi putea imagina că peste doar câțiva ani România va fi trimisă în lumea a treia încât oamenii de rând vor visa la comunism ca la rai, iar elita va fi ca boerimea ce

fugise la Matei Corvin la Baia. Ei îi va fi întotdeauna bine. Şi sub comunişti şi sub capitalişti. Ei nu-i arde holda şi nici nu i se dărâmă bordeiul când se schimbă vremile. Din ea se va naşte oameni de afaceri de succes, patroni de televiziuni, analişti politici, Tismăneni ce fac judecăți şi uită cine a fost tat-su... Şi înfloritorul Irak – Germania Orientului – va fi trimis în epoca de piatră. Peste doar câțiva ani va vedea pe viu ce pot face Institutele acelea ce studiază omul şi războiul psihologic...

Of, Doamne, dacă l-aş putea admira ca pe ciobanul din munți! Dacă aş putea trăi în prezența lui emoția vie, înălțarea pe care le simțeam când îmi vorbea ciobanul. Mândru, dar nu îngâmfat, umil în fața lui Dumnezeu ce i-a dat respirarea, dar nu în fața nimănui de pe pământ, viteaz până aproape de inconştiență, admirând strămunii şi trecutul față de care avea un adevărat cult, vorbind despre iarbă, munți, pământ, brazdă cu dragoste de frate devenise pentru colonelul ce-l vizitase cândva model. Pe el şi tărâmul lui miraculos din munți îl apăra când era în slujba statului român, nu persoane sus puse ce vin şi pleacă după cum bate vântul.

A plecat iar în Germania. Era din nou omul de afaceri Krause Iosif Maximilian. Era foarte cunoscut în vest ca un persecutat al regimului din România şi acest lucru îl introducea în locuri şi situații nevisate. I se deschideau uşi spre secrete nebănuite. I s-a propus chiar să lucreze pentru servicii secrete străine având în vedere relația lui de afaceri cu România. A raportat totul acasă şi a primit instrucțiuni cum va trebui să meargă mai departe în acest joc periculos la două capete. Le-a dat informații otrăvite, adică fabricate special în România pentru fraieri, căci nu i se cereau informații legate de persecutarea oamenilor, dictatură, viață grea a oamenilor de rând, drepturile omului, ci informații legate de economia României, despre armată şi fabrici de armament. Intrase în asemenea cercuri încât involuntar – nimeni nu se mai ferea de el, îl credeau de-al lor – afla ce se pregăteşte României. Era o problemă de timp până când va începe ofensiva. Se va vorbi de drepturile omului, libertate, dictatură pentru proşti ce vor să audă asta, iar în spatele cuvintelor va fi adevăratul război, trimiterea unei țări, ce cu sacrificiu a milioane de oameni, în foame, în frig a clădit fabrici şi uzine, spitale şi şcoli, flotă înfloritoare, înapoi în lumea a treia. Dragoş înțelegea că adevăratul război e cel economic indiferent ce haină de cuvinte frumoase va purta acesta şi trimetea acasă informații legate de acest război.

Se simțea ca un personaj de al lui Liviu Rebreanu din Pădurea Spânzuraților. Îl ura pe Ceauşescu pentru cultul personalității şi îşi iubea țara şi ştia că atunci când adună informații e în slujba ei, nu a lui. Pentru el n-ar fi mişcat un deget, pentru munții cu ciobanii lor cu tot ar fi murit. Şi totuşi avea momente de zbucium, de nelinişte, de teamă. Ştia că urmează căderea. Avea informații sigure.

... Eu nu mişc un deget pentru el, dar ceilalți ce vor face?! Ce vor face cei ce au pictat tabloul în care era pus în rând cu marii înaintaşi?! Ce vor face activiştii de partid, organizatorii spectacolelor fastuoase de pe stadioane, realizatorii de emisiuni în cinstea conducătorului iubit?!... se întreba de parcă nu ştia răspunsul. Toți aceştia vor face ce a făcut boierimea când a plecat la Baia să se închine lui Matei Corvin.

Începutul revoluției nu l-a surprins deloc. A trimis informații acasă, la superiori, în legătură cu serviciile secrete implicate şi a plâns pentru tinerii ce au murit strigând: Vom muri, dar vom fi liberi! Şi plânsul lui a devenit deznădejde când a văzut cine s-a repezit la putere. Cățelandrii comunismului, puii crescuți în puf ai fostei elite s-au îmbulzit flămânzi de a fi Ceauşeşti mai mici, dar visând să ajungă mari. A aşteptat să se limpezească apele, căci ştia că întotdeauna marile puhoaie aduc la suprafață gunoi, dar n-a mai aşteptat nimic când a început războiul din Irak şi s-a întors în România. Trebuia să facă ceva. Acasă, în țară, a observat că de câte ori trebuia distrasă atenția lumii de la un mare jaf se inventa ceva legat de securitate. Da, dacă România comunistă avea cancer, sigur cancerul ei nu era localizat numai în securitate, ci era un cancer cu metastaze şi în presă, şi în cultură şi în fiecare om ce a pus o cât de mică cărămidă la ridicarea statuii lui Ceauşescu. Se experimenta pentru prima dată în istoria românilor statul fără servicii secrete sau cu servicii secrete blamate, anihilate, mânjite cu noroi. Curățenia sau vindecarea trebuia să şi-o facă fiecare instituție în parte. Nu era numai securitatea instituția ce trebuia să-şi facă mea culpa, dar nici fată mare nu era. Dragoş gândea toate astea şi voia să lupte într-un fel pentru țara lui. În spatele războiului fals, al prafului în ochi era adevăratul război şi acela era economic. Şi-a pledat, cu toate gândurile pline de ciobanul din munți, cauza în fața şefilor.

— Lăsați-mă să ies în față şi să vorbesc despre mine şi despre securitate. Să le spun câte ceva oamenilor de rând despre cine sunt cei ce ne atacă dur şi să le mai spun care este rostul nostru. Să facem curățenie în interior şi să ne asumăm răspunderea pentru greşelile făcute, dar pentru greşeli să răspundă oameni vinovați, nu instituția în întregime. Pot să ies la televizor şi să spun cine sunt, ce am făcut şi unde am lucrat. Dacă este vreun om din Suceava ce a suferit din cauza mea să mă dea în judecată şi voi răspunde. Trebuie să explicăm oamenilor că nu poate fi condamnată o instituție în totalitate. Nu-i drept să fie securitatea țapul ispăşitor al comunismului. În fond dacă eram fanaticii lui Ceauşescu, cum se spune, curgea mult sânge în România în decembrie. Vreau să fiu pionul sacrificat al securității, ştiu ce risc dacă ies în față, numai să salvez ce se mai poate salva. Să le vorbesc românilor despre război economic şi capitalism aşa cum l-am văzut eu în anii trăiți în vest. Să le spun câte ceva despre NATO, SUA şi războiul din Irak. Lumea e în echilibru – a spus Saddam Husein când am

fost în vizită şi avea dreptate. Dezechilibru de acum mă sperie. Sub Ceauşescu aveam tratate bilaterale, ne asumam obligaţii şi primeam garanţii în documentele semnate în cadrul Tratatului de la Varşovia. Existau principiile politicii externe şi erau respectate. Acum există un singur mare imperiu şi braţul lui militar NATO. Nu-mi place că cerem să fim „membru de facto" al NATO, ne asumăm obligaţii unilateral, sprijinim războiul din golf şi nu primim nimic în schimb. Niciun document semnat, nicio garanţie, nici măcar promisiune. Facem greşeala pe care a făcut-o Ion Antonescu în cel de-al doilea război mondial. România era mai sigură într-o lume polară. Exista un relativ echilibru şi ordine. Mi-e frică de mă doare pentru neamul meu. Au existat între anii 1944-1961 o armată de consilieri sovietici. Acum istoria se repetă, doar că avem consilieri occidentali, în special din SUA şi Marea Britanie. Avem consilieri pentru probleme de investiţii externe, în probleme referitoare la investiţii americane în România, consilieri pentru reformă, pentru restructurare, pentru integrare.... etc. Sunt un total de 25 de consilieri americani şi britanici ce lucrează pentru guvernul României. Am aici, în acest dosar, informaţii despre fiecare consilier în parte, ce şcoală a făcut, cărui serviciu secret îi aparţine şi ce grad are. „Consilierii" aceştia ne vor ajuta să devenim colonie, să ne îndatorăm, să lichidăm industria României. Am pus în dosar date despre activitatea lor: unde au mai acţionat şi ce s-a ales de acea ţară. Toţi sunt asasini economici...

Vorbind Dragoş s-a înfierbântat foarte tare. Nu-şi privea şefii. A oftat, a respirat adânc şi a continuat.

— Prevăd, atât cât mă pricep eu la evoluţii istorice şi popoare, că Germania, Franţa, chiar China, India, Rusia nu vor sta cu mâinile în sân privind la singura putere de pe glob, ce nu-i decât un stat bolnav ce a sărit peste etape normale pentru făurirea unui stat puternic şi cu rădăcini adânci, un copil în ale istoriei căci are vreo câteva sute de ani de a fi, ce se crede invincibilă şi în numele păcii, drepturilor omului îşi trimite soldaţii să ocupe locuri de pe pământ cu mari resurse. Deci prevăd o alianţă a acestor state, dintr-o nevoie de echilibru şi de a opri „soldaţii păcii" să se mai joace pe glob. Şi ce va face România atunci?! Unde va fi locul ei!?...

— Opreşte-te! Nu înţelegi mersul istoriei! Suntem acum de partea bună a ei! Avem un parteneriat pentru pace în cadru NATO! Suntem pe drumul cel bun! În plus noi suntem luptătorii din umbră, noi nu ieşim niciodată la lumină. Existăm fără a exista.

— Lăsaţi-mă să risc! Vreau să ies la lumină! Nu mi-e frică pentru mine, ci pentru neamul meu! Vreau să le spun românilor ce se urmăreşte! Vreau să le dau informaţii despre cei ce conduc acum România şi de ce au interes ca securitatea să fie anihilată! Ce garanţii prevede parteneriatul pentru pace de care vorbiţi? Ce beneficii? E un document în care România îşi oferă serviciile unilateral fără a

primi nimic în schimb. Primeşte – eventual – duşmania statelor pe care le atacă soldații păcii.

Dragoş vorbea fierbinte şi nu vedea sclipirea metalică din ochii şefului.

— Prostule! Nu înțelegi mersul istoriei!

— Nici J. F. Kennedy nu l-a înțeles. Cu puțin timp înainte de a „muri" a vrut să dea o lege prin care SUA să aibă o monedă proprie şi să nu o mai împrumute de la o bancă privată în spatele căreia stă...

— Prostule!! țipă şeful şi opri vocea deznădăjduită a lui Dragoş. N-ai fost în stare să-ți salvezi familia şi vrei să salvezi România!? Cine te crezi, prostule?!

Lovitura dură dată de cuvinte ce se legau de viața personală a lui Dragoş l-a făcut să se clatine. A privit speriat spre şeful ce îl privea rânjind. Se bucura de durerea lui. Acesta a mai lovit încă o dată cu cuvinte.

— N-ai fost în stare să-ți creşti nepoata în propria casă, ți-a alungat-o nevastă-ta într-o casă de copii, şi vrei să salvezi România! Prostule!

A ieşit clătinându-se din clădire. Despre ce dracu vorbea!? Mariana nu-i nepoata mea!! Eu n-am niciun copil! Nepoată de unde?!...

A dus mâinile spre inima ce îl durea rău. Mariana! Micuța mea, Mariana!... Ciobanul meu din munți... Voia să se țină de ceva. Inima lui se rupea în două sau cel puțin aşa simțea.

— Uite un om beat! a spus cineva, dar el nu a auzit.

S-a sprijinit de zidul unei clădiri să nu cadă. Lacrimi mari plângea cerul peste el.

Dă, Doamne, să mă înşel! Dă, Doamne, ca să fie cum au zis ei! Să fie de partea bună a istoriei neamul meu acum, dar eu nu ştiu să existe părți bune şi părți rele ale istoriei ci istorie şi atât. De fapt ce e istoria?! Niciodată ceva ce se întâmplă azi. E teritoriul lui ieri prin care priveşti spre nemurire. E un teritoriul miraculos în care trăieşte Ştefan cel Mare, Mihai Viteazul, Mircea cel Bătrân. Ei au fost de partea bună a istoriei!?... Of, de nu mi s-ar rupe inima asta... Marieta, Mariana... Ploaia asta care plânge peste mine...

Sunt pe munte. Ciobanul meu cântă. Nu mai simt durerea de inimă nici ploaia plângând. E doar cântecul din cer şi până pe pământ.

Inimă de putregai
N-am cuțit ca să te tai
Să văd ce durere ai.
Inimă putregăioasă
Mor şi nu te văd voioasă.

Cântecul s-a oprit. Acum bat dobe. Munții răsună de bătaia lor. Un vers e întreg universul. „Munții tăți să nu-ți ajungă..." ştie cine îl strigă. Vocea e inconfundabilă. E fericit. Tare fericit. Cât va trăi versul va trăi şi neamul meu. Sentimentul din cuvânt cât timp va umple inimi de români va mai trăi încă

Ştefan cel Mare... Versul s-a uscat. E în alt loc şi în alt timp. Nu a mai fost niciodată acolo. Ştie asta sigur. E un deal înalt pe care a născut verde iarba. Pe vârful dealului e un cort. De o parte şi de alta a cortului străji şi şoapte ca un freamăt. În dreapta cortului întinzându-se spre văi, împărțită pe steaguri stă răzeşimea lui Ştefan. Dragoş o recunoaşte după port, arme, dar şi după privirea neclintită înfiptă în pânzele cortului. Acolo se află Sfântul lor. Mai în spate, la poale e călărimea. Tot neclintită şi cu ochii spre cort. Doar caii îşi mişcă urechile, ochii şi picioarele sau îşi joacă muşchii amorțiți în tot acel ocean de neclintire. În stânga cortului şi de partea cealaltă a dealului se întinde altă oaste. După însemne Dragoş o recunoaşte că-i cea a leşilor. Un fulger de înțeles îi taie creierul căci ştie unde l-a dus timpul. Iar i se rupe inima în două, de data asta nu pentru el, ci pentru Ştefan cel Mare. Ştie în ce moment al istoriei a ajuns cu ochii minții. Era bucățica de istorie ce l-a obsedat, l-a durut, l-a făcut să-l iubească pe Sfântul Neamului de la Putna mai mult decât pe oricare alt personaj al istoriei românilor. Mai mult decât pe Burebista şi Decebal, Mircea cel Bătrân sau Vlad Țepeş...

E pe deal la Kolomeea... Locul a fost ales special. O înălțime fără păduri ca nicio umbră să nu cadă pe spectacolul regizat de regele Cazimir al Poloniei...

Ani în şir a căutat Ştefan aliați şi sprijin în Europa creştină împotriva puhoiului otoman şi tot ani în şir a primit promisiuni, laude şi a luptat singur. Acum pericolul era mai mare ca niciodată.

Tătarii, ciuma stepelor, hoarda flămândă ce vrea să se hrănească din jaf şi în goană nebună pe pământ – se credeau şi ei la vremea lor de partea bună a istoriei – îl hărțuiau iar căci nu se învățase minte la Lipinți unde a fost făcut prizonier Mamak – nepotul marelui han, după ce au prădat Moldova, au ars ce nu au putut lua şi au luat robi şi roabe. Seara, sătui, în jurul focului şi ei îşi povesteau faptele de vitejie ale neamului, atâta doar că vitejia lor nu era să aperi o brazdă de pământ, un copac, o apă, un fir de iarbă, ci jaful, focul, siluirea, ruperea pământului în copite de cai, trâmbe de praf şi pustiu rămas în urma trecerii lor. Erau viteji, dar erau vitejii răului căci în urma trecerii lor gemea pământul de durere după şirurile nesfârşite de prunci plecați în lanțuri la Crâm şi după carele grele de roade ce se târau nesfârşite spre pustiul stepelor. Şi cerul plângea la un loc cu geamătul pământului după bărbații ucişi, femeile ucise şi chiar copiii, ce erau de-abia născuți şi nu se înfiripase încă bine ca oameni ci erau mai mult îngeri şi ființa lor era mai mult în cer decât pe pământ, ce erau înfipți în suliți şi purtați încă vii prin aer.

După tot acest prăpăd, după focurile ce ard peste tot mistuind bordeie şi holde, după plânsul cerului şi al pământului, Ştefan reuşeşte să-i înconjoare pe tătari la Lipinți. Lupta e straşnică. În numele durerii semănate pe glia lor moldovenii taie, strivesc, străpung cu suliți. În fiecare lovitură e ura adunată în ei. Îngroziți tătarii s-au aruncat în Nistru, dar puțini au ajuns dincolo de mal.

Nepotul marelui han, Mamak, lovit la frunte şi piept e făcut prizonier. Era august şi pământul era fierbinte. De soare, de pârjol, de durere.

Prin septembrie vine înaltă solie la Suceava. Dinspre Burdujeni, în dangăt de clopot, înaintează pe caii negri mândra solie a lui Ghirai-han, stăpânul de la Crâm. Oamenii privesc cu uimire hainele făcute din blăni de animale şi încărcate de podoabe de aur şi armele strălucind în lumina zilei ale musafirilor. Stafia ce năvălea noaptea, nălucile, duhurile nopții ce vin buluc peste țară, ard, ucid, pradă, robesc şi dispar au pentru prima dată chip de om şi se arată la lumina zilei.

În sala tronului cuvintele soliei sună trufaş. Cu capul în palmă, cu coroana de aur pe cap Ştefan ascultă aparent nepăsător cuvintele soliei. Coroana e grea pe cap... grea cât Moldova... grea cât pământul ce i s-a dat să-l apere... grea cât țipătul pruncilor ucişi în suliți şi purtați prin văzduh... grea cât plânsul şirului de robi şi roabe plecați spre Crâm... grea cât jalea ce străbătea țărişoara lui când o răneau străine copite de cai... Astă greutate are în fața ochilor când solia îi porunceşte în numele lui Ghirai-han să-l elibereze pe Mamak-baatur. Tot astă greutate are pe inimă când este amenințat că de nu-l va elibera Moldova va simți întreaga mânie a lui Alah... pârjol... baltă de sânge... moarte peste tot...

Într-o parte a sălii, în lanțuri, era şi Mamak. Privea trufaş spre capul plecat al voievodului şi nările îi fremătau de dor de libertate.

Stepă... întinderi nesfârşite... caii tăind pământul în galop... fecioare răpite... care pline cu de toate fără niciun strop de muncă... libertate... viață... tinerețe... nopți la Bachcisarai...

Visul cu ochii deschişi al prizonierului a fost întrerupt de brusca ridicare a capului domnitorului. La lumina făcliilor şi a soarelui năvălind brusc prin arcada înaltă a ferestrei i s-a părut că vede picături de sânge în aurul coroanei. În ochii celui ce purta coroana a văzut durere... durere aproape de agonie... Plângea în ochii lui tot neamul şi toți morții răstigniți pentru o bucățică de pământ... În ei scânceau copiii încă îngeri atârnați în suliți. Brusc în locul durerii s-a aprins furia şi setea de dreptate.

În clipa când capul i s-a aplecat greu pe piept ca o condamnare a înțeles semnul lui şi hatmanul Şendrea şi nepotul marelui han.

În timp ce gărzile îl duc spre câmpul din marginea târgului se stinge în el orice urmă de vis. Dorul de stepă i-l stinge pădurea răcoroasă din jur. Nopțile de la Bachcisarai i le şterge din vis ochii încărcați de ură ai locuitorilor.

Moare şi mor odată cu el toți cei o sută de soli. Este lăsat să trăiască – parcă în bătaie de joc – dar cu nasul şi urechile slute Mândâk-baatur oglan, unul din cei mai de temuți tătari. Sabia lui luase sute de vieți. Tot el vânduse mii de robi. Marea lui plăcere bolnavă era să întindă mațele celor ucişi pe garduri. Acum privea neputincios cum sunt pedepsiți tovarăşii lui. Aproape că se miră că

îl sperie moartea pe care o semănase peste tot pe unde a trecut. A crezut că e ceva ce pe el nu-l poate atinge.

Înainte de a fi condus la hotar primeşte solie de la Ştefan: Acesta este răspunsul meu. Ghirai-han să poftească!

N-a ucis că-i plăcea să ucidă. A pedepsit în numele dreptății, a durerii țării sale.

Şi acum tătarii îl mai necăjesc. Peste munți, în Transilvania, unelteşte ucigaşul tatălui său. Turcii încă mai străjuie pe malurile Dunării privind spre țara dacilor liberi chiar şi după Podul Înalt. Din toate părțile vifor. Ar putea fi un aliat la nord, la leşi, regele Cazimir, dar acesta vrea să-l vadă pe Ştefan îngenunchiat la picioarele sale ca vasal în schimbul sprijinului împotriva turcilor.

Învingătorul ce a uimit Europa a amânat de nenumărate ori de-a lungul zbuciumatei domnii să depună acest jurământ. Îşi reînnoia de câte ori era nevoie jurământul prin solii, dar evita să facă întregul ritual.

Acum la Kolomeea nu mai poate da înapoi. Are duşmani în toate părțile şi Moldova lui plânge. Strămbunii în morminte au somnul zbuciumat. El pe frunte poartă coroana strămbunilor şi a Moldovei şi pentru ei el, Ştefan, neînfricatul, va sta în genunchi. Nu pentru el ca om, ci pentru Moldova. Ca Domn nu trăieşti pentru tine şi nici inima nu bate numai pentru tine. Bate pentru toți strămbunii neamului tău, pentru iarba şi munții patriei tale, pentru câmpurile ude de sângele celor ce le-a apărat, pentru fiecare soldat şi fiecare copil.

... Dacă Moldova plânge, eu, Domnul ei, voi sta în genunchi ca ea să nu mai plângă. Voi îngenunchia ca ea să se înalțe, mă voi umili eu, ca ea să nu ştie ce-i umilința, mai bine eu în genunchi, decât Țara Mea!...

Dragoş vede de undeva de deasupra oştile leşeşti şi moldovene din jurul dealului. Totul pare neclintit. Ştie că în cort Ştefan depune jurământul de vasalitate în fața regelui Cazimir. Striveşte o lacrimă între gene pentru că ştie ce va urma. O îngenunchere de o clipă care te va face sfânt pentru neamul tău pentru eternitate!

Cazimir e îngâmfat. Nu a luptat în numele crucii şi nici pentru țara lui ca Ştefan. E invidios pe faima vecinului din sud despre care întreaga Europă vorbeşte elogios. Îl vrea în genunchi pe învingătorul de la Baia, pe cel ce la avut pe Dumnezeu alături într-o domnie atât de lungă şi cu atâtea bătălii.

În ciuda înțelegerii că jurământul va fi depus într-un cadru restrâns în clipa când Ştefan a îngenunchiat la un semn pânzele cortului s-au ridicat şi toți soldații Moldovei şi-au văzut Domnul în genunchi.

Niciun ochi n-a clipit, nicio frunte nu s-a plecat. Toți priveau neclintiți spre coroana grea ce strălucea ca un soare. Domnul lor ce a mâncat la un loc cu ei pâine, ceapă şi slănină în păduri la Văleni înaintea luptei de la Baia, domnul lor

ce l-a pedepsit exemplar, dar cu dreptate pe Mamak şi pe Ghirai-han acum stătea în genunchi pentru ei şi totuşi niciunul din ei nu-l vedea îngenunchiat...

Parcă se aplecase să ia în braţe ca pe un prunc Moldova... Moldova lui dragă... leagănul lui... Coroana strălucea ca un nimb în jurul capului domnitorului...

Dragoş n-a mai văzut brusc nimic. S-a stins lumina ce-l ducea prin timp. Iar auzea ciobanul cântând. Inima îl durea. O simţea rupându-se în două. Înainte de a fi întuneric în gânduri l-a străpuns încă o săgeată otrăvită: Ştiau totul despre mine... şi eu eram urmărit... În securitate au fost două feluri de oameni: eroi în slujba neamului şi şobolani. Eroii erau cei ce făceau totul pentru binele ţării. Şobolanii erau cei ce se duceau şi dădeau informaţii personale despre rude, vecini, prieteni şi obţineau şi beneficii din asta. Va fi marea luptă între şobolani şi eroi în anii ce vor urma... numai de n-ar învinge şobolanii...

Pe Marieta au anunţat-o că l-au găsit pe Dragoş mort pe stradă. Avea ochii deschişi şi cu ei privea cerul. Era în ei un adânc fără fund. La autopsie i-au găsit inima crăpată în două. L-a îngropat la Suceava lângă părinţii lui şi în cimitirul de lângă cetatea lui Ştefan şi ea nu s-a mai întors în Bucureşti. Nu l-a plâns pe Dragoş căci l-a plâns destul cât era încă viu şi nici n-a rămas în Suceava să fie aproape de mormântul lui, ci a rămas căci în Bucureşti se rătăcea mult prea des pe străzi şi trebuia să stea minute bune pentru a-şi aminti drumul înapoi spre casă. Suceava era mai mică. Credea că aici nu se va mai rătăci. A urmat-o şi Marius, nepotul ei, ce a venit să lucreze la Poliţie la Suceava după ce nevastă-sa a intrat în „vrăjile" lui Bivolaru şi ea s-a bucurat că nu e singură în ditamai casa.

Şi la Suceava uita drumul înapoi spre casă, la ce folosesc unele lucruri sau numele lor şi în adâncul sufletului ei începu să înţeleagă că asta trebuie să fie o boală, dar nu avea curaj să meargă la medic. Se legăna într-un balansoar şi se uita înapoi în viaţa ei. Căuta vinovaţi pentru viaţa ei fără rost şi nu-i găsea. Îşi plângea de milă că nu a avut noroc şi ei înşişi nu îşi găsea nicio vină. Ea nu a greşit niciodată. De Mariana nu-şi amintea. Ea era o amintire interzisă.

În balansoar, sub caisul din curte, a găsit-o în vara anului 1998 o străină ce s-a oprit la poarta ei cu o maşină ce avea numere de Germania.

Deşi n-o văzuse niciodată în viaţa ei ştia că o cunoaşte. Mersul, zâmbetul, formele corpului, felul de a-şi da părul pe după urechi, culoarea părului le cunoştea. Ochii erau ce-i mai minunaţi: negri.

Înainte de a-şi vorbi – se studiau curioase una pe alta – Marieta a gândit: Aşa ochi avea Anton. Sunt inconfundabili. Prietenul meu din liceu. N-am mai văzut la nimeni ochi ca ai lui. Parcă mai avea cineva... gândul o sperie şi îl alungă.

Brusc i s-a făcut frig, deşi era o vară fierbinte, şi şi-a strâns şalul în jurul trupului slab.

— Cine eşti? Ce vrei? a şoptit spre străina ce o studia cu interes, milă, parcă şi o frimitură de dragoste.

— Sunt fiica ta.

Cuvintele au lovit-o atât de tare încât s-a strâns şi mai mult în şalul ce o învelea. Deschidea şi închidea ochii aşteptând să dispară năluca din faţa ei. Şi-a umezit cu limba buzele ce i se uscaseră. Voia să vorbească şi nu putea.

— Eu... eu... eu nu am... a bâlbâit cu greu.

— Ba da, ai, i-a răspuns blând, dar ferm femeia din faţa ei.

Învinsă, strânsă în şalul ce nu o putea încălzi, a şoptit fără a putea plânge, deşi îşi dorea din toată inima să o poată face:

— Am avut o fată când eram în liceu.

— Eu sunt aceea. Am fost înfiată. Mi-a fost bine la familia la care m-au dat sau m-ai dat. Nici măcar nu stăteam departe de tine. Femeia a zâmbit amar când a spus asta.

Cu toată confuzia ei Marieta nu putea să nu constate că femeia îi vorbeşte blând. A arătat cu mâna spre un scaun. Gestul ei spunea: Şezi. O studia mereu. Acum că se aşezase pe scaun avea faţa mai aproape de ea. Semănăm mult... Doar ochii nu-s ai mei. Sunt ai lui Anton. Oare cum o cheamă?! E fiica mea şi eu nu ştiu cum o cheamă. Am fugit din maternitate ajutată de mama şi de doctoriţa Aniculăiesei şi nu am avut timp să-i dau un nume fetei mele.

— Mă cheamă Gina. E numele pus după numele mamei adoptive. Tu ce nume mi-ai fi dat? vorbi femeia parcă ghicind la ce se gândeşte.

Străfulgerată de un gând a şoptit: Antonia.

— Cum? a întrebat femeia căci nu i-a înţeles şoapta.

— Atunci, noaptea, fugind din maternitate m-am gândit că aş vrea să te cheme Antonia.

— Sună mai frumos ca Gina. Mi-ar fi plăcut mai mult.

— Ai venit să mă pedepseşti?

Era atâta frică în întrebare, în trupul întreg chircit în şal încât Gina a cuprins în braţe femeia speriată.

— Am venit doar să te cunosc, mamă. Acum trăiesc în Germania. Am trei copii. Părinţii adoptivi au murit. Voiam să te cunosc, atât, mamă.

Inima Marietei era iar vie. Bătea cu putere şi bătăile ei se auzeau clar. Ochii plângeau de durere şi fericire amestecate. Nu era vis, nu era nebunie: exista cineva pe pământ ce i-a spus mamă. A strâns braţele după gâtul Ginei. Printre sughiţuri de plâns a şoptit în urechea ei:

— Micuţa mea, Antonia. Deci n-ai venit să mă pedepseşti?!

Femeia s-a aşezat iar pe scaun. Tăcută, tristă a scos un pachet de ţigări şi şi-a aprins o ţigară. A tras cu sete din ea şi apoi a aruncat fumul afară, iar odată

cu fumul a ieşit şi cuvântul: Nu. Apoi a mai tras încă o dată din țigară. Pregătea o explicație.

— N-am ştiut nimic de tine. Credeam că ei sunt părinții mei adevărați. Am aflat cam prin liceu că nu sunt. Am reacționat violent. Au început certurile. Nu-i mai ascultam...

Rotocoale de fum plecau prin aer spre cer. Iar era tăcută, tristă, îngândurată. Căuta cuvinte.

— Şi?!...

— Am făcut aceeaşi greşeală ca şi tine, de aceea nu te pot condamna. M-am culcat cu un bărbat. Primul ieşit în cale... Voiam să-i fac în ciudă mamei care îmi spunea că-i foarte important să-mi păstrez fecioria...

Bătrâna constata că în vorbele fetei era un sentiment de vinovăție. Ea nu a avut niciodată astfel de sentimente din noaptea când a fugit din maternitate şi şi-a lăsat copilul abia născut acolo. Ea doar găsea vinovați. Pe alții, bineînțeles.

— Îl chema Marian Vlaicu. Era din Constanța şi era în trecere prin Suceava. Am băut la discotecă şi apoi ne-am dus la el la hotel. Nici acum, după atâția ani, nu ştiu să spun dacă am vrut sau n-am vrut. Totul a fost prea repede. El era prea ferm. Ştia ce vrea. Eu prea moale. Nu ştiam ce-i cu mine. Când am vrut să spun clar nu, nu l-am mai putut opri. De asta nu ştiu nici măcar până azi să spun dacă am vrut sau nu. Aş fi vrut să aibă răbdare, să se oprească când am spus nu... Mă crezi?!

Fata trage cu sete din țigară şi aşteaptă răspunsul mamei. Trebuie neapărat să-i spună că o crede şi că o înțelege. Nu spune nimic, deşi retrăieşte asta chiar şi după atâția ani, despre durerea de după când s-a simțit folosită, murdară şi cu un gol imens în ea. Parcă avusese în ea ceva neprețuit şi s-a spart şi s-au împrăştiat peste tot în ea cioburi de neprețuire. Poate dacă el n-ar fi râs, poate dacă el n-ar fi spus că nu-i prima proastă, poate dacă... mii de dacă erau în ea în căutarea purității pierdute dintr-o prostie crezând că aşa se răzbună pe părinții adoptivi şi mult prea târziu şi-a dat seama că şi-a făcut doar ei rău.

— Te cred, draga mea. Sigur că te cred.

— La fel a fost şi la tine?

— La mine ce? Când?

— Când m-ai făcut pe mine?

Câtă nevoie aveau una de alta! Să-şi pună întrebări şi să-şi dea răspunsuri. Să fie prietene. Să completeze fiecare în puzzleul vieții lor piesele lipsă.

— Nu. La mine a fost o poveste de dragoste ca un foc. Era colegul meu de liceu.

Bătrâna zâmbeşte cald spre amintirea din tinerețe.

— Îl mai iubeşti şi acum? El a fost soțul tău?

Bătrâna nu-i aude întrebările. E tot la amintirea ei.

— Ai ochii lui. Eram elevi amândoi. La sfârşitul clasei a unsprezecea te-am născut pe tine. Mama m-a obligat să te las în maternitate şi să-mi continui şcoala. Eram bogați şi îşi puteau permite să crească un copil, dar făceau parte din lumea bună a oraşului şi un copil din flori era o ruşine. El, tatăl tău, nu a ştiut niciodată. Ceva s-a rupt după naşterea ta. Nu m-am mai putut apropia de el. El era încă copil. Eu eram matură. Nu mai vorbeam aceeaşi limbă. M-am căsătorit după ce am terminat facultatea cu altcineva. Nici el n-a ştiut niciodată nimic de tine. Era un bărbat minunat, îl iubeam mult, dar nu am fost fericiți din cauza mea.

Gina înțelege că mama ei nu vrea întrebări şi o lasă în pace. Pentru un timp au tăcut amândouă.

— Eu n-am fumat niciodată. Tu fumezi mult.

— Ştiu. Mă linişteşte. Mă face să uit. Pe tine te-a chinuit sentimentul vinovăției?

Bătrâna tăcea încăpățânată. Îi era ruşine să spună adevărul. S-a hotărât că trebuie să-l spună totuşi. Era timpul pentru adevăruri între ea şi fiica ei.

— Nu.

— La mine vinovăția m-a torturat toți anii aceştia. Nu mă lăsa să dorm noaptea, nu-mi lăsa linişte ziua.

— De ce? Ce mai trebuie să-mi spui?

— După aven... – a tăcut şi a căutat alt cuvânt – întâmplarea cu acel bărbat am născut şi eu o fată. Era 15 august 1969. Părinții erau la mare. N-am vrut să merg cu ei. Toată vara am ascuns cât am putut sarcina. Purtam haine largi. Mă strângeam. Am născut singură în baie. Mi-am tăiat singură cordonul ombilical. Nu am putut uita niciodată cum a plâns fetița atunci. Am spălat-o, am înfăşat-o într-o față de pernă – nu aveam haine speciale pentru nou-născut – şi i-am dat să sugă. Am născut-o în zori şi până seara am stat cu ea în pat. Era cea mai frumoasă fetiță din lume. Nu i-am uitat niciodată chipul şi nici ce am simțit când a tras prima dată din sân. Noaptea am dus-o în parcul de lângă biserica catolică. I-am pus şi un bilet. Nu mai țin minte ce am scris în el. Un singur lucru ştiu clar, că i-am pus un nume.

Femeia vorbea fără a mai privi spre bătrână. Era povestea ei şi şi-o spunea ei. Otrava ei nespusă o viață, vinovăția ei tot de o viață ieşea la lumină printre rotocoale de fum. Mama trebuia să audă povestea şi să o creadă, să o înțeleagă, să o vindece.

— Ce nume?

Sunetele întrebării erau zgribulite la fel ca bătrâna ce iar dârdâia strânsă în şal. Aştepta răspunsul ca pe o sentință.

— Mariana Vlaicu, după numele bărbatului şi după ziua în care a fost născută. Era Sfânta Maria...

Două cuvinte au pus sentința: vinovat şi bătrâna a simțit prăbuşindu-se peste ea oceanul vinovăției, durerea, neputința. Ca un câine turbat muşcau din ea toate astea. Vinovăția ce n-o simțise niciodată în viață a venit toată odată. Ca un tsunami ce mătură totul în cale făcea zdrențe puținul ce mai rămăsese întreg în sufletul şi sănătatea ei.

Plângea strigând numele copilului: Mariana Vlaicu... Mariana Vlaicu... O, Doamne! O, Doamne!...

Împingea mâinile ce o strângeau în brațe şi nu voia mângâiere.

— Mamă, nu trebuie să plângi aşa din cauza mea! Liniştește-te, mamă!

Nicio mângâiere nu o liniştea şi niciun cuvânt nu ajungea acolo unde valurile vinovăției rupeau totul în cale. Bolborosea cuvinte neinteligibile şi îşi frângea mâinile ca pe nişte crengi ce le rupe vântul. Dacă nu ar fi fost sughițurile de plâns Gina ar fi înțeles ce spune.

— Nepoțica mea... Am avut în casă propria nepoată şi am alungat-o. Surorile îmi spuneau că îmi seamănă, dar eu nu am crezut.

Gina a aşteptat să se liniştească cât de cât apoi a plecat. În aceeaşi zi trebuia să plece spre Germania. A luat cu ea amintirea mamei ghemuită în balansoar ce era răvăşită de durere şi vinovăție. Nu înțelegea ce-i cu ea, dar înțelegea că mama ei este foarte bolnavă.

După plecarea Ginei bătrâna a plecat repezită în casă. Trebuia să sune pe cineva. Să-i spună tot adevărul. Să împartă vinovăția cu el. A căutat un număr în cartea de telefon apoi a sunat. I-a răspuns o femeie.

— Vreau să vorbesc cu domnul Anton Carp. Sunt Marieta Vrânceanu.

A uitat că pe timpul liceului purta alt nume de familie şi s-a prezentat cu numele soțului.

Profesorul i-a spus soției că nu cunoaşte nicio Marieta Vrânceanu, dar s-a dus totuşi spre telefon. Voia să vadă despre ce e vorba şi să se întoarcă la petrecere. Casa era plină de oaspeți. Fiul lui sărbătorea faptul că şi-a luat doctoratul în filozofie.

— Bună ziua. Sunt Anton carp.

— Sunt Marieta! Marieta din liceu! Cuvintele ei erau disperate. Profesorul nu înțelegea nimic.

— Nu ştiu cine sunteți! Ce vreți?

— Sunt Marieta! Am avut o fetiță cu tine în liceu. Tu nu ai ştiut nimic. Fata noastră a avut o fată şi ea. A abandonat-o în parcul de lângă biserica catolică. O chema...

Profesorul a pus uşor receptorul în furcă fără a auzi totul până la capăt. Îi vorbea o nebună. Era o greşeală. El n-a avut niciun copil în liceu.

— Săraca femeie... Biata de ea... În ce hal plângea...

Seara, Marius a găsit-o pe Marieta legănându-se în balansoarul de sub cais. Părea mai rătăcită ca niciodată. Sub şal avea strânsă la piept o păpuşă. O legăna şi îi cânta.

— Dormi, Mariana. Mama are grijă de tine. Nu sting lumina că ştiu că ți-e frică de întuneric. Nani, nani, copilaşul mamii...

Marius nu i-a auzit cuvintele. O privea doar mirat cum leagănă păpuşa. I-a pus blând mâna pe umăr.

— Ce faci, mătuşă Marieta?

Bătrâna a mai legănat un pic păpuşa apoi a ridicat ochii spre Marius. Acesta s-a speriat de ei. Păreau fără fund, fără lumină, dăruiți pentru totdeauna durerii şi vinovăției.

— Cine sunt?!... Cine sunt eu!?... a repetat bătrâna întrebarea în fața tăcerii stânjenitoare a nepotului.

— Eşti mătuşa mea, Marieta.

Bătrâna nu a auzit răspunsul lui.

— Nu mai ştiu cine sunt?! Ce mă fac?!...

Marius a dus-o la doctor peste câteva zile. Avea maladia Alzheimer. Doctorul i-a dat explicații despre cumplita boală. Încă nu era în faza cea mai rea şi răul de acum avea episoade scurte apoi îşi amintea, dar va veni o zi când va uita să se îmbrace, va uita să folosească lingura şi furculița, va uita foarte multe lucruri normale pentru un om sănătos. Va uita numele ei şi viața ei, va uita a cui copil a fost şi ce şcoală a făcut. Uitarea ei de acum nu era distrugătoare, dar când va veni acea uitare Marius se gândea mereu ce va face. Va căuta o femeie să o îngrijească sau o va interna într-un azil de bătrâni!? Acum nu ştia. Ar fi vrut să fie o soluție să fie îngrijită acasă, dar doctorul îl speriase povestindu-i cum evoluează boala.

O studia de câte ori ajungea acasă şi se bucura când o găsea vorbind cu câte o vecină sau făcând mâncare. Îl speria când o găsea legănându-se în balansoar şi legănând păpuşa şi episoadele astea erau din ce în ce mai dese. L-a durut inima când a înțeles că îi spune păpuşii Mariana. Credea că a uitat acest nume.

Primea din când în când câte un telefon din Germania şi uneori putea vorbi cu femeia ce o suna, alteori nu. Lui Marius nu-i dădea nicio explicație despre aceste telefoane, iar el nu întreba. Se bucura că ea are încă legături cu lumea. Asta însemna că mai sunt sclipiri de sănătate în ea.

E Paştele. În jurul mesei din sufragerie, ciocnind ouă roşii şi pahare cu vin Marius a povestit câte ceva despre unchiul şi mătuşa lui. Mariana a ascultat fără a pune întrebări. Încă o durea sufletul că tata a murit. Față de mama Marieta avea sentimente confuze. Da, era şi milă că era atât de bolnavă, dar erau şi

sentimente trezite de toate amintirile ei de copil. Felul în care o lovea şi îi vorbea, ziua în care a dus-o înapoi la cămin – a retrăit totul pe timpul poveştii.

La masă aşeza bucatele Stela, căci pe Mariana o dureau coastele, iar tanti Paraschiva era plecată iar la o soră de-a ei. Tot Stela o trata cu leacuri învățate de la maici, şi după ce îi punea pe coaste o pastă făcută din tătănească macerată în alcool, durerea chiar dispărea.

Pe timpul poveştii ochii lui Marius fugeau mereu după tăcuta prietenă a Marianei. I se părea exotică şi cu totul altfel decât fosta lui soție. Aştepta să rămână singur cu Mihai ca să pună întrebări despre ea. Când Mariana s-a dus să se întindă puțin, iar Stela la bucătărie a şi întrebat după ce s-a închis uşa în urma lor.

— Cine e? De unde e?

— E o prietenă de-a Marianei. Au fost împreună la casa de copii.

— Singură? Căsătorită? Copii?

În loc de răspuns Mihai a început să râdă. A umplut iar paharele cu vin.

— Se cunoaşte că lucrezi la poliție. Întrebi la fix. Nu te încurci cu dedesubturi.

— Am întrebat doar.

— Singură. Necăsătorită. Nu are copii.

— De ce?

— Nu ştiu. Întreab-o pe ea, nu pe mine.

— Trebuie să ştii ceva despre ea. Unde a trăit? Ce a făcut?

— A terminat teologia. A ajutat-o un preot. După moartea lui a plecat la mănăstire. Acum, înainte de Paşte, a plecat de la mănăstire. Atâta ştiu. Mai multe ştie nevastă-mea.

Marius a băut furios paharul de vin. Nu-i plăcea ceea ce i-a spus Mihai. Tot comportamentul ei arăta dezechilibru. Casă de copii, teologie, mănăstire, iar lume... Vrând-nevrând îşi amintea de soția lui. Atât de hotărâtă, de deşteaptă, de şcolită şi să alunece atât de uşor. Să renunțe la tot ce a câştigat prin trudă, prin muncă pentru o himeră, o caricatură bolnavă de om. Ce gol din ea, ce vise neîmplinite, ce promisiuni i se spuneau ca să se ducă înainte fără a mai privi înapoi!? Fără a fi bolnavă de boala Marietei se manifesta exact ca ea. Uita cine a fost, uita rostul ei pe pământ, totul era deşertăciune sub soare în afară de „El”. Şi cine era el?! Ce a zidit?! Ce a realizat!? În ce domeniu a atins culmi nebănuite ale creației şi împlinirii!? Nu a zidit nimic. Nu a realizat nimic. Nu a atins nicio culme a creației. Era vânzătorul de minciuni. Fabricantul de vorbe goale. Câştiga în schimb suflete. Le spunea ce voiau să audă şi vorbele lui acționau ca o anestezie. Îşi ura şi acum soția pentru că l-a părăsit pentru Gregorian Bivolaru şi îi era indiferentă şi Stela după prima clipă de interes.

Sunt din acelaşi material... şi-a spus în gând şi nu a mai întrebat nimic despre Stela.

Seara au făcut grătar pe malul apei. Copiii adunau viorele şi ghiocei pentru Mariana. Bărbații făceau focul şi pregăteau carnea. Stela şi Mariana vorbeau lângă apă.

— Iar a coborât Dumnezeu pe pământ în chip de primăvară. În floare, în muguri, în iarbă simt învierea lui.

— Ai rămas tot romantică.

Copiii le-au întrerupt vorba venind în fugă cu flori.

— Poftim, mami! țipau amândoi.

— Tu, Mihăiță, dă-i-le lui tanti Stela.

Băiatul a întins buchetul lui spre prietena mamei.

Şi una şi alta şi-au lipit fața de petalele albe şi albastre. Răceala lor pură le-a înfiorat fața.

— După ce am fost la tine nu mai puteam suporta viața în mănăstire. Nu era calea mea. Auzeam mereu glasuri de copii. Noaptea visam ciudat. Nu era locul meu acolo.

— De ce simți mereu nevoia să-mi explici?! Crezi că te învinovățesc pentru că ai plecat din mănăstire? Nici vorbă. Eu te înțeleg cel mai bine. Ce rugăciune să fie mai mult decât râsul copiiilor mei? Ce credință şi ce templu mai mult decât ce am?! Nu, draga mea, Stela, nu te simți vinovată. Avem o viață, una singură, şi nu merită trăită decât plină. Plină până la saturație, aşa cum e plin acum câmpul de iarbă şi cireşii de floare. Mai puțin de atât nu merită şi înseamnă a-l trăda pe Dumnezeu. Nu simțeai la mănăstire că ți-e viața un cireş înflorit? Pleacă şi caută-l! S-ar putea să rătăceşti toată viața în căutarea lui, dar căutarea e o cale şi e mai mult decât aşteptarea. Nici nu ştii cât de mult mă bucur pentru curajul tău. Eşti mai curajoasă ca mine.

Mariana vorbea din toată inima şi vorbele ei îi dădeau curaj Stelei, căci chiar dacă nu spunea îi era frică. Avea coşmaruri noaptea şi accese de panică ziua. Fără părintele Ioan era greu în lume. Se temea de oameni. Fără Mariana ar fi fugit înapoi între ziduri chiar dacă în ea fierbea clocotind dorul de a trăi.

Mirosul de carne de pe grătar era îmbietor. Câteva păsări umpleau văzduhul de triluri ce se amestecau cu râsul copiilor.

Mariana s-a aşezat pe iarbă. Îşi ținea capul pe genunchi, pe o coroană făcută din brațele ei încolăcite. Asculta susurul apei.

— Când eram copil am fost tare nefericită. Tu mai nefericită ca mine. Acum mă întreb ce-i fericirea. Orice fată din ziua de azi ar răspunde: să găsesc un bărbat cu bani, cu maşini, cu avere. Îți dai seama cât de rău am ajuns?!... Pentru mine fericirea e să mă țină Mihai în brațe – a râs amintindu-şi că el a vrut să o iubească pe malul apei, dar nu a spus nimic despre asta; era o taină a fericirii ei

—, să-mi aud copiii râzând sau plângând, să am o curte cu flori, să mă duc la stână şi să aud poveşti de la un cioban minunat, să scriu când cuvintele îmi bat în tâmplă cu degete muiate în argint de lună. Da, banii îmi fac viața uşoară, nu pot să fiu ipocrită, dar nu mă fac fericită la modul absolut.

— Vorbeşti cu gândurile mele. Am nişte bani în bancă ce mi-ar face viața uşoară şi îmi dau siguranță, dar nu-mi dau fericire. Fericirea e ceea ce spui tu. Uneori mi-e ciudă că tu poți spune frumos în cuvânt ceea ce gândesc eu.

— Cred că ăsta e rostul scriitorilor. Să spună în cuvânt câte ceva despre sentimentele şi trăirile oamenilor din jurul lor. Sunt ca nişte antene. În rest nu au niciun merit. Nimic nu au inventat ei şi nimic nu-i de la ei. Viața e magnifică. Iubirea e sublimă. Scriind prinzi acest magnific, eternizezi acest sublim. A traduce din viață în cuvânt e singurul merit a celui ce scrie.

— Eşti tare modestă. Crezi că poate oricine asta?

— Sunt. Mi-e frică să nu mă cred mai mult decât sunt. E plină țara de oameni ce se visează statui. Te sufocă „vipurile", „personalitățile" şi oamenii de rând cum o duc?! Pleacă cu totul de acasă. Ieri citeam un articol în care o femeie ce lucrează în televiziune era numită Ioana d'Arc a României. Era prea mult. Niciun om normal la cap nu trebuie să accepte asta. Au uitat atât de repede de Ceauşescu şi cultul personalității. Într-o Românie a nevoii, a copiilor străzii, a bătrânilor sărmani, a plecării tinerilor de acasă dincolo de orice limite o Ioana d'Arc e prea mult. Presa construieşte idoli falşi.

— De fapt ce-i presa? a întrebat timid Stela. Părintele Ioan vorbea cu furie despre ea. Spunea că-i o armă în mâna celor bogați. Că marile trusturi de presă oricât s-ar declara de independente sunt proprietatea cuiva.

— Şi eu cred asta, altfel nu-mi explic cu a ajuns România aici. Prost câine de pază a democrației am avut dacă privesc roadele.

— La masă fetelor! a strigat Mihai şi le-a întrerupt discuția aprinsă.

Pe timpul mesei Marius, chiar dacă a hotărât că Stela îi este indiferentă, o urmărea mereu cum râde cu copiii, cum zâmbeşte, cum mănâncă.

Oare mai vede ceva pe lume în afară de copiii Marianei şi de familia ei, că pe mine sigur nu m-a observat?! s-a trezit mirându-se. Răspunde la întrebări monosilabic, evită dialogul şi orice apropiere. Uite-o cum râde cu Mădălina şi cum o cuprinde! Uite cum şoşotesc!

Stela râde tare după ce fetița i-a şoptit ceva şi când râde semnul de pe față devine mult mai vizibil.

— De la ce aveți semnul ăsta pe față, tanti Stela? V-ați tăiat?

Întrebarea nevinovată a lui Mihăiță transformă râsul în grimasă de durere. Stela duce mâna la față pentru a-şi acoperi semnul. Ar vrea să pună mâna şi pe amintiri pentru a le acoperi ca să nu o mai doară.

În ochi i se cască două fântâni fără fund de întuneric. Rătăceşte cu gândul în noaptea de Înviere. Simte viu prin sângele ei curgând răstignirea, chinul, moartea. Nu are curaj să se întrebe dacă va exista şi înviere. Cândva țipase la părintele Ioan îngrozindu-l:

— Spuneți-mi, părinte, Maria poate fi considerată Iisus? A trăit sacrificiu pe pământ?

— Lasă-mă în pace! Eşti atât de rea!

— Nu sunt rea, părinte. Sunt vie, am creier, gândesc şi pun întrebări!

— Iar eu nu pot răspunde la toate întrebările tale. Ai venit în viața mea să mă chinui...

Ultima propoziție avea în ea şi o doză de dragoste. Părea a spune dincolo de cuvinte: Mă bucur că ai venit în viața mea cu toate întrebările tale...

Când durerea îi săpa în ochi fântâni fără fund de durere îşi amintea de această discuție cu părintele Ioan. Şi de doamna Elena îi era dor. A învățat-o să se îngrijească, să se îmbrace, să se aranjeze, să gătească. A spălat-o cu mâinile ei la spital.

A lăsat farfuria din mână şi a plecat pe malul apei, apoi la deal pe malul ei spre un pâlc de mesteceni. Coaja albă sclipea a argint în lumina născândă a asfințitului. Verdele frunzelor fragede avea şi el sclipiri de argint. S-a ascuns printre copaci ca să nu vadă nimeni că sufletul îi explodează în teamă, amintire, dor de mănăstire unde viața nu-i trăită, dar nici pericolele vieții adevărate nu există.

Mi-e dor de părintele Ioan. Mi-e dor de doamna Elena. E greu în lume fără ei. Oare n-am greşit plecând din mănăstire?! Oare am destul curaj pentru a trăi viața adevărată?!

Întrebând îşi ținea inconştientă mâna la semnul de pe față. Era pecetea pusă pe trupul ei de a trăi, căci ştia că a trăi poate fi şi asta nu numai poza de viață fericită ce o văzuse în familia Marianei.

O briză a înfiorat frunzele copacilor şi trupul ei. Şi-a strâns mâinile în jurul corpului şi a închis ochii. Nu mai era la Mălini, în Văleni, ci la Vama. Vedea cu ochii minții, în spatele pleoapelor închise un cal alb şi un cal negru, un bărbat cu cămaşă roşie şi o femeie în ie albă. Tăiau pădurea galopând amețiți de iubire şi dor şi crengile se fereau din calea lor...

Avea în sânge povestea asta de la Vama spusă de țiganul rămas între lumi, dar fără a aparține niciuneia: Volodea.

Aleg să trăiesc! Aleg să fiu vie! Nu regret că am plecat din mănăstire! țipa în gând cu fruntea lipită de tulpina sidefie a unui mesteacăn.

— Ți-am adus bluza. Ai lăsat-o lângă foc.

S-a întors speriată şi cu mâinile întinse spre bărbatul ce îi vorbise. Era Sălbăticiunea, era Lighioana acum. Nici frimitură de ființa cizelată de preot şi soția lui nu era acum în ea.

Marius o privea nelămurit. Părea pe punctul să sară la el cu ghearele. Regreta că a venit după ea.

E mai nebună decât fosta nevastă! şi-a spus în gând.

— Mă gândeam că ți-e frig... a spus moale şi a întins bluza spre ea.

Sălbăticiunea se topea uşor din ea. Devenea puțin câte puțin ființa educată, creația binefăcătorilor ei. A întins mâna spre bluza întinsă şi în timp ce o lua simțea obrajii arzându-i de ruşine. Mă port ca o toantă!

— Mulțumesc.

El nu i-a răspuns şi s-a îndepărtat de ea.

E un arici țepos! Aproape m-a luat la bătaie că i-am dus bluza! E frumoasă...

E frumos... gândea şi Stela în aceeaşi clipă cu el apoi s-a mirat singură de gândul ei. Când naiba am mai văzut eu la bărbați frumusețe?! Ce-i cu mine!?

Luna râdea în cer de mirarea ei. Mestecenii îşi şopteau în limbă de frunză şi de vânt că femeii de la umbra lor tocmai e pe cale de a-i creşte flori de nuferi pe vise.

Târziu în noapte Marius a plecat la Suceava. Fără să vrea se ținea scai de el amintirea unei femei cu fântâni adânci în loc de ochi.

Lasă-mă în pace! a țipat spre imaginea ce îl sâcâia.

În bucătărie, după ce copiii şi Mihai s-au dus la culcare femeile făceau curățenie. Stela spăla vase, iar Mariana punea mâncarea rămasă în frigider.

— E greu să faci copii?

Întrebarea Stelei era ambiguă şi a provocat râsul Marianei.

— Nu-i greu, e chiar foarte plăcut. Cel puțin la mine cu Mihai e aşa.

Râsul Marianei a supărat-o pe Stela.

— Nu la asta m-am referit. Ştii, mă gândeam la Maria. La cum a născut. La ce mi s-a întâmplat mie în noaptea aceea.

Mariana regreta că a râs. Dacă ar fi fost posibil l-ar fi luat înapoi şi l-ar fi înghițit. Realiza că Stela cunoaşte ce înseamnă să naşti în condiții cumplite şi să mori după aceea şi mai cunoaşte că a iubi înseamnă să fii... Nici măcar ea nu putea duce gândul până la capăt. Se gândea la Pinochilă şi ai lui şi îi ura la fel de mult ca Stela.

A lăsat toată treaba baltă şi s-a dus la prietena ei şi a strâns-o în brațe. Nu ştia ce să-i spună şi în loc de cuvinte îi dădea îmbrățişarea ei.

A văzut deja ce e iubirea între mine şi Mihai. A văzut ce bucurie e să ai copii. Încet-încet va afla singură şi alte adevăruri decât cele ştiute din viața ei.

— Vorbeşte-mi despre Marius.

Mariana a lăsat-o să spele în continuare vasele şi s-a întors la treaba ei. De data asta a avut mare grijă să nu râdă. A ascuns doar un zâmbet printre oalele ce le punea la locul lor. Vorbea cu aparentă nepăsare despre verişorul Marius din copilăria ei şi despre viața lui actuală.

Noaptea Stela l-a visat aşa cum era printre tulpinile înalte ale mestecenilor cu bluza întinsă spre ea. Şi Marius a visat-o. Ochii negri şi adânci l-au chinuit toată noaptea în vis.

Încă nu-i spusese mătuşii Marieta că a găsit-o pe Mariana, pe fetița din copilărie ce a stat pentru o perioadă în casa ei. Nu ştia cum va reacționa. Era mai rău ca altă dată. Uita să se îngrijească, să se încalțe sau să se pieptene. Singurul lucru real de care se agăța era păpuşa pe care o legăna ziua şi noaptea dormea cu ea în brațe. Uneori îşi uita numele ei, dar pe al păpuşii niciodată. Marius nu ştia clar şi nu avea curaj să întrebe dacă numele păpuşii are vreo legătură cu fetița din copilărie pe care ea a alungat-o de acasă. Nu avea timp să asculte bolboroselile bătrânei adresate păpuşii căci dacă le-ar fi ascultat ar fi înțeles mai mult.

... N-o să mă ierte niciodată. N-o să ştie niciodată adevărul. Nici lui fiică-mea nu i l-am putut spune. Mi-am alungat din casă propria nepoată... Semăna cu mine şi eu n-am văzut asta atunci. Îi plăcea dansul, franceza, muzica şi cititul. Exact ca mine. Lăsa haine aruncate exact tot ca mine când eram copil... Dormi, Mariana... Dormi... Mami n-o să stingă lumina căci ştie că ți-e frică de întuneric... Şi eu făceam pipi în pat când visam urât...

Păpuşa nu putea țipa când brațele scheletice ale Marietei o strângeau aproape să o farme şi nici nu simțea lacrimile fierbinți ce curgeau pe ea când îi spunea: Dormi, Mariana, mami este cu tine...

O săptămână întreagă Marius a fost ca pe jar. Noaptea nu putea dormi, iar ziua era nervos şi nu înțelegea ce-i cu el. Nici prin cap nu-i trecea că iubirea se furişase ca un hoț în inima lui.

Visa ochi negri, mesteceni argintii şi susurul apei curgând pe lângă ei ca un cântec.

Nici Stela nu a fost prea liniştită săptămâna de după Paşte. Mergea cu Mariana la Fălticeni unde a început să lucreze la aceeaşi fundație umanitară unde lucra şi Mariana ca voluntar pe lângă serviciul de la casa de copii. Sperau să găsească o locuință şi să amenajeze acolo un sediu pentru fundația ce aveau să o înființeze ele. Munca cu copiii o ajuta să nu se gândească la Marius, dar cum avea o clipă liberă, cum era prezent el în fața ochilor ei cu bluza întinsă spre ea.

Îi era drag şi ei Radu, băiețelul ce se ținea tot timpul după Mariana şi îi spunea mama. Foarte repede a început să se țină şi după ea şi să-i spună tot mama.

Stela nu ştia cum să definească – era imposibil – sentimentul ce îl simțea când un copil îi spunea cuvântul ce ei i-a fost atât de greu să-l pronunțe şi nici n-a avut pentru cine îl pronunța chiar dacă ar fi vrut. Strângea copilul în brațe cu sete şi simțea cum se topeşte totul în ea, până şi oasele i se lichefiau când copilul îi spunea mama şi atunci ştia sigur că n-a greşit când a plecat de la mănăstire.

Era conştientă că plecând din mănăstire alesese viața şi a trăi şi îşi dorise atât de mult asta încât Creatorul îi venea în întâmpinare aducându-i în cale o familie în care exista iubire, copii, înțelegere, un copil care îi spunea mama şi un bărbat ce i-a adus bluza căci îi era frig şi lui îi păsa de frigul ei.

Va înțelege ea semnele vieții?! Va alege calea trăirii şi a împlinirii sau va rămâne în lume închisă tot ca la mănăstire!?... Timpul va răspunde la asta.

Avea grijă de Mariana şi îi cerea mereu să se protejeze, o întreba dacă o mai dor coastele şi îi pregătea leacuri cu plante. Şi acasă o ajuta mult la treabă.

— Cum e să fii gravidă? Cum e să simți că înfloreşte în tine o altă ființă?

— Dacă ai iubire, dacă ai siguranță şi ți se întâmplă asta mai mult ca om, ca femeie, nu-ți poți dori. Există şi reversul medaliei: n-ai iubire, n-ai siguranță şi eşti gravidă – e nefericirea absolută. Tremuri şi pentru tine şi pentru ființa ce creşte în tine. Plângi pentru ea şi plângi şi pentru tine. Vine o zi când nu ştii pentru cine tremuri şi plângi mai mult.

— Aş vrea şi eu un copil, dar dacă n-o să fie o să-l iau pe Radu să-l cresc. Acum nu-mi pot imagina viața fără copii.

Mariana nu ştia ce să-i mai spună prietenei sale. Îi dorea din toată inima să aibă familie, copii, iubire. Ştia că va prețui asta la fel de mult ca ea căci vine din iadul de a nu le avea.

Sâmbătă seara Marius a găsit-o iar pe mătuşa Marieta legănând păpuşa. A observat că plângea. N-a deranjat-o şi a ascultat curios cuvintele ei. Vorbea mai clar decât altă dată. A auzit tot ce îi spunea păpuşii. Blând, de parcă ar fi vorbit cu un copil, cu inima încărcată de milă şi durere, a îndrăznit să întrebe când bătrâna a terminat de vorbit.

— De ce îi spui Mariana păpuşii?

Femeia s-a uitat uimită spre el, apoi a dus degetele la buze şi a făcut:

— Şşt! Vorbeşte încet! O trezeşti! De-abia a adormit.

Conformându-se ordinului ei Marius a spus foarte, foarte încet:

— Cine-i Mariana?

— N-o ştii pe Mariana?! E verişoara ta. Ai uitat ce mult o iubeai?!

— Asta e o păpuşă, mătuşă. Eu am găsit-o pe Mariana cea adevărată. Ai vrea să o vezi?

Marieta îl privea cu groază. A strâns la piept, de i-au pocnit încheieturile, păpuşa. Voia să plângă şi nu putea. Marius regreta că a îndrăznit să o tulbure. Mai bine o lăsa în starea ei de rătăcire, dar liniştită. Privea degetele străvezii,

scheletice strângându-se ca nişte gheare pe trupul păpuşii. Nu ştia ce să-i mai spună să o liniştească. Se temea să-i privească ochii tulburi şi în agonie.

— Unde e? E fericită?

Întrebările au sunat clar şi Marius s-a mirat de limpezimea lor. Nu se aşteptase ca bătrâna să le pună.

— E fericită, mătuşă. Are doi copii şi îl aşteaptă pe al treilea.

— E o mamă bună?

— Da.

S-a instalat iar tăcerea. Bătrâna îşi legăna iar păpuşa. Parcă a uitat tot ce a discutat cu o clipă mai devreme. Dar nu uitase. O ardea ca un foc întrebarea pusă de ea: E o mamă bună?... Şi răspunsul la întrebare o ardea tot ca un foc.

... Când va suna fata mea am să-i spun că fata ei trăieşte şi că Marius a găsit-o. Poate va avea curaj să se ducă să o vadă. Eu nu mă pot duce. Săraca mea fiică... A fumat un pachet de țigări în fața mea... gândea Marieta strângând păpuşa.

Eu te-am găsit pe tine. Oare ea mă va găsi pe mine?! Oare mă caută?! O caut de foarte mulți ani, dar pare intrată în pământ. Am fost la casa de copii la Fălticeni, căci am aflat că acolo a crescut, dar nu ştiu nimic de ea. Sunt bogată, mamă, şi dacă o duce greu pot să o ajut...

Marieta a râs amar amintindu-şi fraza de mai sus rostită de fiica ei. A legănat iar păpuşa că a început să plângă sau cel puțin ea o auzea plângând.

... Dormi, mami e aici. Nu te las singură. Dormi...

Apoi a venit iar rătăcirea. Iar nu ştia cine e şi ce caută în viața asta şi în locul acesta. A țipat când nu a recunoscut zidurile casei şi Marius a fugit îngrijorat spre ea.

— Unde sunt? a scâncit ca un copil rătăcit de părinți.

— Eşti acasă, mătuşă.

— Tu cine eşti?

— Sunt nepotul tău, Marius.

Încet-încet în ochii bătrânei au apărut sclipiri de recunoaştere. Inima lui Marius se liniştea văzând că ea îşi aminteşte.

— Hai în casă, mătuşă.

A ajutat-o să se ridice din balansoar. Complet rătăcită, neştiind în ce parte să o ia privea în toate părțile semn că boala încă era prezentă. Marius o privea nelămurit.

— Cum să merg în casă? Pe unde?

Nepotul o conducea şi inima îi era cuprinsă de nelinişte. Înțelegea tot ce îi spusese doctorul despre maladia Alzheimer.

… Este o boală cumplită. Pe măsură ce sunt distruse celulele nervoase devii tot mai mult legumă. Nu uiți numai noțiuni despre lumea din jurul tău, ci uiți să mănânci, să te îmbraci, la ce folosesc lucrurile din jur…

Într-o zi va trebui să o duc într-un spital. Eu nu o pot îngriji. Sper ca acea zi să vină cât mai târziu.

Duminică şi-a făcut de lucru spre Mălini. A găsit-o pe Mariana singură acasă. Stela era plecată cu copiii pe munte, iar Mihai la Bucureşti.

În fața cafelei Marius s-a rugat de Mariana:

— Povesteşte-mi despre Stela.

Ea a râs cu poftă înainte de a vorbi, dar nu a explicat de ce a râs.

— Râzi exact ca în copilărie. Mă întreb ce-ar zice mătuşa Marieta dacă te-ar vedea.

— Eu nu am puterea să o văd deocamdată. Vreau să mai treacă puțin timp să mă obişnuiesc cu ideea. Şi după atâția ani când văd zidurile clădirii casei de copii simt un gol în stomac, o senzație de rău copleşitor. La fel mi-ar fi dacă aş revedea casa de la Suceava şi pe mama Marieta.

A rămas pe gânduri cu cana în mână. Avea sufletul de plantă smulsă din pământ şi iar replantată chiar şi după atâția ani. Nu găsea cuvinte să spună cât de mult înseamnă pentru ea acum să aibă casă, o grădină, iarbă prin curte, iubire şi copii. Era sentimentul că există rai pe pământ.

— Rămăsesem la Stela… de fapt cu ea am început… a intervenit timid Marius în tăcerea ei grea. Intuia cam pe unde hălăduia cu gândul.

— Stela e prietena mea. La cămin eu eram cea „bună”, iar ea cea „rea”. Asta era atunci. Acum ştiu că semănăm tare mult.

Marius nu era mulțumit de explicațiile ei. Voia amănunte. Voia mai mult.

— A fost abandonată la fel ca mine încă de la naştere. A crescut, spunea ea, la Dersca şi Vama, dar mai târziu şi-a găsit trecutul pierdut doar la Vama. Acolo o închideau într-un pod când plângea şi o amenințau cu Baba Cloanța şi Strigoi. Când era copil se comporta sălbatic…

Bărbatul nu-i mai auzea cuvintele. O avea în fața ochilor pe Stela între mesteceni când s-a speriat atunci când el i-a dus bluza.

— Crezi că ar fi în stare să intre în secta – sau ce dracu o fi adunătura aceea – lui Gregorian Bivolaru? Regreta că a pus întrebarea. Era prostească. A simțit nevoia să adauge.

— Pare victima sigură…

— Nu, Stela. Sigur nu. E dură. E rece. E rațională, dincolo de fragilitate. La o ciocnire, chiar şi imaginară, între Stela şi Bivolaru învinge Stela. Îl face praf. Îi dărâmă castelul de abur. Îi spune câte ceva despre viața adevărată. Îl trimite să stea cu Maria în bordei în pădure dacă se crede „Guru” şi să o asiste la naştere. Îl trimite pe străzi printre drogați şi să doarmă în canale. Să mănânce din gunoaie

şi să fure. Dacă după toate astea rămâne „Guru” îl urmează, dar nu rămâne şi Stela îl trimite la dracu.

— Ai vorbit ca o moară stricată. Opreşte-te! Spune-mi cine e Maria! Spune-mi ce-i cu viața pe străzi.

— Am vorbit prea mult şi nu trebuia. Caut-o pe Stela în pădure. E acolo cu copiii mei. Eu nu m-am dus căci trebuie să mă protejez.

Au ieşit în curte şi Mariana îi explica lui Marius pe unde să o ia. El îşi privea costumul şi pantofii eleganți şi regreta că nu e îmbrăcat mai lejer. Oricum va urca pe munte.

— Nu sunt departe. Urci pe firul apei. O să le auzi glasul.

— Spune-mi ce să le spun. Nu vreau să ştie Stela că m-am dus să o întâlnesc pe ea.

— Ai dreptate. Stai să găsesc un motiv.

Pentru că Mariana tăcea negăsind un motiv o ajută marius dându-i idei.

— Haine pentru copii. Apă minerală. Suc. Prăjituri. N-au uitat nimic?

— N-am uitat, dar hai să ne prefacem că am uitat. Ia câte o bluză pentru copii. Spune-le că te-am trimis eu crezând că au plecat dezbrăcați şi în pădure e răcoare.

— Mulțumesc, a spus bărbatul şi i-a făcut din ochi.

Mariana s-a întors fericită în casă după ce l-a condus până la poartă. Voia să scrie ceva, dar nu s-a dus în casa veche. De când cu incidentul cu nea’ Matei îi era frică să intre acolo. Şi în casă îi era frică dacă rămânea singură şi tresărea la cel mai mic zgomot. Încuia uşa chiar şi ziua.

Marius a ajuns la poala pădurii urcând pe firul apei. Aerul tare îi umplea plămânii şi inima îi bătea în urechi o dată cu efortul de a urca. Mirosul de iarbă şi de frunză, briza înfiorând mestecenii, aroma de cetină coborând ca un abur de pe vârful munților se amestecau cu sentimentul din el şi nu mai ştia a cui e naşterea, a lui sau a ierbii şi frunzei, a cui e briza căci el o simțea mai mult a inimii lui şi din ce se naşte aroma de cetină căci el simțea că-i înfloreşte din dorul din el?!

Râsul copiilor ca un zurgălău rătăcit şi amplificat de ecoul pădurii a ajuns până la el. S-a bucurat că mai are puțin de mers căci obosise şi asta mai mult din cauza ținutei necorespunzătoare pentru a urca pe munte.

Printre crengi cu verde tânăr abia născut a văzut petele de culoare ale hainelor copiilor şi ale Stelei. A ajuns în marginea poeniței unde cei trei se jucau şi s-a rezemat cu spatele de un trunchi gros de copac şi de acolo o privea pe Stela ce căuta legată la ochi şi cu mâinile întinse copiii. Aceştia o necăjeau. Aruncau crengi în fața ei sau bulgări de pământ şi apoi aşteptau nemişcați să vadă cum Stela va merge spre locul de unde s-a auzit zgomotul. Nu-i găsea şi copiii înfiorau pădurea cu râsul lor.

— Nu mai vreau! Nu reuşesc să vă prind!

— Mai încearcă, tanti Stela! Noi am stat de mai multe ori legați la ochi şi dumneavoastră niciodată.

Mihăiță s-a oprit din vorbit când l-a văzut pe Marius venind spre ei. Semnul făcut de bărbat cu degetul la gură i-a făcut pe copii să-şi înghită cuvintele.

— Aici! Aici suntem! țipau amândoi după ce s-au aşezat în spatele bărbatului.

Stela a pornit furioasă spre locul de unde veneau glasurile. Dacă nici acum nu-i prindea renunța. Era greu să stea legată la ochi. Se simțea ca în copilărie în pod, dar nu le putea spune asta copiilor. Nu se putea face de ruşine în fața lor şi oricum voia să-şi înfrunte frica.

Cu mâinile întinse se îndrepta spre locul de unde veneau țipetele. A prins pe cineva şi mâinile i s-au încleştat în hainele lui.

— Te-am prins!

Şi-a tras eşarfa de pe ochi pentru a vedea cine i-a căzut în mâini băiatul sau fata. A privit pe cine a prins şi şi-a desprins de parcă ar fi ars-o mâna de pe haina lui. Avea un nod în gât şi niciun cuvânt. El o privea cu milă cum se chinuie să vorbească. Nici el nu avea niciun cuvânt. Se îneca în doi ochi negri şi brusc pădurea înfrunzea prin ei, iarba se legăna în vânt tot prin ei, muntele întreg era inima lor ce bătea nebună. Cu timpul, cernându-şi altfel pulberea trecerii peste ei, s-au împăcat când el a întins mâna şi a atins blând semnul sidefiu de pe obrazul ei. Îşi dorea mult, aşa cum îşi doresc nebunii să facă averi nemăsurate, să conducă lumea sau să stăpânească pământul, ca ea să nu fugă de atingerea lui. Ea îşi dorea la fel de mult să poată fugi şi să-i respingă mâna ce-i atingea obrazul cum nimeni n-o mai făcuse în viața ei, dar nu putea să o facă.

Dacă fug acum şi după aceea n-o să mai fie nimeni în viața mea care să vrea să atingă semnul acesta blestemat de pe obraz şi să-l şteargă?

— De ce ai venit?

El a uitat minciunile ticluite cu Mariana şi a răspuns ceea ce i-a dictat inima ce îi țipa în piept: Dacă minți nu mai bat pentru tine!

— Ca să te văd.

Mâna lui a alunecat de pe obraz spre umăr într-o mângâiere caldă. Stela nu se mai sătura să se uite în ochii lui. El în ochii ei căuta răspunsuri la întrebări şi recunoaştere, dar nu le găsea. Ochii ei erau opaci. Nu spuneau nimic despre cine e ea.

Copii au tăiat cu vorba mugurii ce se chinuiau să crească din ochi, din respirare, din atingere din unul către celălalt.

— Mai jucăm? Joci cu noi, nene Marius?

— Nu joc. Vreau să mă odihnesc puțin că am obosit urcând. M-a trimis Mariana să vă aduc haine. A crezut că ați plecat îmbrăcați numai cu tricou.

Stela ştia că minte, dar nu conta. Avea sentimentul de nedescris din visul cu rochia galbenă, străinul şi prăpastia din spate. Nu, ea nu avea rochie galbenă ci blugi şi tricou, dar se simțea de parcă pielea ei era o rochie de aur. Visul venise la ea şi trează fiind simțea totul ca în vis. Fericire, beatitudine, curaj, frică, sete de viață şi fugă de viață, nevoie de a fugi înainte şi şi mai mare nevoie de a te întoarce înapoi şi a te ascunde – toate aceste sentimente erau acum în ea şi au fost cândva în vis.

Pleci sau rămâi... stai pe loc sau fugi mai departe... faci un pas înainte spre un teritoriu necunoscut sau unul înapoi spre ceva ce deja ştii... alegi să înfloreşti sau te usuci... cânta pădurea şi o dată cu pădurea şi inima ei. Du-te, du-te, du-te... țipau frunzele pădurii şi sângele ei în care clocotea povestea iubirii de la Vama. Stai pe loc! țipa frica din ea şi trecutul. Orice pas spre viitor îl ținea pe loc cu mii de cângi noapte de înviere, viața prin canale, frica de a trăi.

Am crezut într-un om ce m-a cules din noroi ca pe o zdreanță şi m-a făcut om şi prin el l-am găsit pe Dumnezeu şi credința. Oare este posibil să mai existe oameni adevărați!? Mariana, Mihai, educatoarea Veronica ce sunt!? Mai sunt oameni adevărați. Sigur mai sunt, doar că trebuie să cerni mult până îi găseşti. E ca şi cum ai căuta aur. În spatele fiecărui grăunte găsit sunt tone de pietriş şi nisip cernut.

— Mai eşti pe aici?! Mai eşti printre noi?! s-a auzit întrebată şi a ieşit din haina gândurilor nebune.

— Copii, adunați vreascuri să facem foc! a comandat copiilor.

Copiii au plecat după lemne, iar Stela a început să scoată fel de fel de pachețele din sacoşă.

— A pus mâncare, Mariana, pentru trei zile! a comentat pentru a spune ceva.

Marius s-a întins pe pătură şi o studia cum trebăluieşte.

Îi tremură mâinile... nu se uită spre mine... ia de două ori acelaşi lucru în mână apoi îl pune la loc... enumera în gând tot ce observa şi i se părea în neregulă.

Ea s-a aşezat în genunchi şi a început să rupă primele vreascuri aduse de copii apoi le aşeza pentru a aprinde focul.

— Lasă-mă pe mine să fac asta.

— Nu, nu. Stai pe pătură. Îl fac eu. Îmi place. Cred că e chemarea sângelui.

A vorbit fără a se gândi la ceea ce spune. Chiar îi plăcea să facă focul şi când îl făcea se gândea întotdeauna la Borislovi, la neamul ei din partea tatălui ce îşi purtase veşnicia prin lume în jurul limbilor de foc. În primele flăcări aprinse vedea cu ochii minții țigani dansând şi fuste înflorate, bănuți în păr şi pe mama,

pe Catarina, ascunsă după un copac şi pândind fascinată spre altă lume, lumea focului, a nopții şi a dansului...

— De ce chemarea sângelui? a întrebat Marius uşor surprins.

— Sunt pe jumătate țigancă. Tata.

Ea a spus cu mândrie toate astea şi l-a privit țintă în ochi. Privirea ei spunea: Iată blazonul meu!

— Şi cealaltă jumătate? a întrebat Marius trecând repede şi nepăsător peste mărturisirea ei.

— Huțancă plus romăncă. Sunt aşa un amestec că mă mir că am ieşit om. Cred că trebuia să fiu cocteil Molotov la tot ce port în mine, dar nu sunt. Sunt doar om.

Râsul lui Marius a făcut-o să se oprească din vorbit şi să-şi îndrepte iar atenția spre foc.

E bine să fiu sinceră... Să spun tot adevărul despre mine... gândea privind focul roşu-albăstrui.

Sunt pe cale să mă îndrăgostesc de un cocteil Molotov – gândea Marius în timp ce privea o față pe care focul arunca lumini şi ramurile copacilor umbre.

— Altceva?

— Altceva ce?! a răspuns ea mirată întrebării lui cu o întrebare plus o mirare.

— Altceva despre tine.

— Cine eşti tu ca să-mi pui atâtea întrebări!? Deocamdată am spus destul despre mine.

— Sunt om şi voiam să ştiu ceva despre alt om.

Răspunsul lui i-a plăcut. A lăsat focul uitat şi i-a sfredelit ochii privindu-l.

Deci nu te-a şocat că sunt pe jumătate țigancă! Foarte bine! Să vedem cum o să suporți continuarea! şi-a zis în gând.

— Am crescut la cămin la un loc cu Mariana. Acolo era iadul pe pământ. În iadul acela Mariana era un înger, iar eu un drăcuşor. Bineînțeles că existau draci bătrâni care să facă şi din un drăcuşor ca mine un mic martir. Am terminat liceul şi am dat la facultate. Nu am reuşit. Nici eu nici Mariana.

Povestea cu aparentă nepăsare în timp ce tot trebăluia. Mâinile îi tremurau tare. Şi gura avea un uşor tremur. Părea că de-abia îşi ține plânsul.

— Mai departe... o ajută Marius să reia firul poveştii.

— Am lucrat într-o fabrică de băuturi alcoolice. Stăteam într-un cămin de nefamilişti. După revoluție am fost disponibilizată. Am ajuns pe străzi. Mâncam din gunoaie şi dormeam prin canale sau în scările blocurilor.

Marius îi privea mâinile ce tremurau tare, dar cel mai grav era ceea ce se vedea în ochii ei. A constatat că nu-i poate privi în timp ce retrăiesc tot ce s-a întâmplat.

— Şi?...

— Se cunoaşte că lucrezi la poliție. Pui întrebări şi vrei răspunsuri. Poate la urmă mă arestezi.

— Nu sunt aici în calitate de polițist!

El a trecut relativ uşor peste furia ei şi peste faptul că i-a vorbit repezit. Asta o dezarma pe ea. Omul ăsta nu se înfuria şi nici nu-l şoca cu nimic. Semăna cu părintele Ioan într-un anumit fel. Părea că o acceptă aşa cum e ea.

— Mă duc după copii. S-au dus prea departe în pădure.

Voia să plece de lângă el şi să-şi răcorească inima şi gândurile la umbra pădurii în singurătate.

— Mă duc eu să-i caut. Tu ocupă-te în continuare de foc şi de mâncare.

El a plecat şi ea a răsuflat uşurată.

— Stela, ce s-a întâmplat mai departe? a auzit că o întreabă cineva din spatele ei.

A, vrei răspunsuri numaidecât! Na, răspunsuri! A vorbit în ea vocea sălbăticiunii.

— Am furat o singură dată de la doctorul de la fabrica unde am lucrat o sacoşă de alimente. Nu m-am prostituat niciodată. Am stat o iarnă în pădure într-un bordei ce semăna cu o vizuină de animal împreună cu o fată de patrusprezece ani. Era gravidă...

Ea a bolborosit ceva şi Marius nu a înțeles bine ce a spus. Îi privea umerii zguduindu-se de plâns deşi când a început să vorbească era dură sau măcar aşa a vrut să pară. Nu a avut curajul să mai întrebe nimic şi nici să se ducă la ea, deşi îşi dorea ca un însetat să se apropie de ea, să o cuprindă în brațe şi să o țină strâns la pieptul lui, să o liniştească şi să spele trecutul din ea.

A lăsat-o mai mult plângând decât vorbind şi s-a dus călcând pe vârfuri spre desişul pădurii. Era speriat. Îi era teamă de trecutul Stelei.

... Nu minte... Ştiu că nu minte... Văd asta în ochii ei... Doamne, Dumnezeule... repeta în timp ce căuta copiii prin desişul pădurii.

Când s-a întors cu tot cu ei a trecut cu aparentă nepăsare peste ochii plânşi ai Stelei.

— Ai ochii roşii, tanti.

— Ai plâns! a adăugat Mădălina o exclamație la constatarea lui Mihăiță.

— Nu. E de la fumul focului.

Copii au crezut-o şi au lăsat-o în pace. Bărbatul o cerceta atent. El ştia că a plâns. Regreta că a plecat speriat în pădure şi nu a aşteptat să asculte toate cuvintele ei. M-am speriat de ce puteam auzi şi am fugit. Acum aş da orice să culeg cuvintele spuse de ea atunci. Oare aş fi aflat de unde are semnul de pe față?! Până unde a mers povestind?!

Fosta mea soție era fiică de profesori, ea la rândul ei era profesor universitar, părea că ştie ce vrea de la viață şi care e drumul ei şi cu toate astea într-o zi totul s-a năruit şi a ales alt drum. Oare atât de săracă şi de lipsită de răspunsuri i s-o fi părut viața încât să se ducă după alte întrebări şi alte răspunsuri la un vânzător de minciuni, la un nenorocit ce se hrăneşte cu suflet de om!? Stela de ce mă atrage!? Căci mi-e clar că mă atrage. Curiozitate, nevoie de a şti totul despre ea, vise noaptea. Ce naiba e cu mine!? Aleg din ce în ce mai bine. Prima s-a dus după Bivolaru. A doua vine din tenebre. Orfană. Pe jumătate țigancă. Sălbatică. Casă de copii. Lucru în fabrică. Viață pe străzi. Boschetară. A furat – e drept o singură dată. N-ar trebui să o cred, dar o cred, nici eu nu ştiu de ce. S-a drogat cu aurolac...

— Nu mănânci, nene Marius?

Glasul lui Mihăiță l-a scos din gândurile ce veneau în creierul lui cu viteză amețitoare. Privind farfuria din fața lui în care mâncarea stătea neatinsă un ultim gând a trecut ca un fulger: O cred că nu s-a prostituat. Dar semnul de pe față?!...

— Mănâncă! i-a poruncit Stela şi el a luat repede o bucată de carne de pe farfurie. Pentru că Stela mânca cu mâna a făcut şi el la fel. A privit-o cum şi-a lins degetele pe care rămăseseră urme de grăsime de la carne şi a simțit cum îi trec fiori de gheață şi de foc pe şira spinării.

— Aş fi vrut să fac eu asta.

— Ce? a întrebat ea mirată.

El i-a privit degetele şi ea a înțeles ce ar fi vrut să facă el. În obraji i s-au aprins bujori şi pe spate avea şi ea ace de gheață şi de foc. A zâmbit dulce-amar în timp ce lăsa capul în jos. Se simțea ca în maşină când a plecat cu Mihai şi Mariana de la mănăstire pentru prima dată şi când a descoperit că există iubire pe pământ. A oftat speriată de tot ce se întâmplă cu ea.

— De ce oftezi, țiganco?

Ea l-a săgetat cu privirea şi în ochii ei erau răspunsuri pe care nu le putea da cu cuvinte.

Au mâncat în tăcere. În aer plutea rătăcit dintr-un descânt vechi de când lumea „uşorul vântului" amestecat cu „greul pământului". Sentimentul din descânt e în om când îl bântuie spre înflorire iubirea şi când bucata de carne din noi tinde spre infinit. Până şi copiii – de obicei puşi pe şotii şi neastâmpărați – erau tăcuți şi simțeau că se întâmplă ceva de neînțeles.

Un tunet a spart în bucăți sângerii liniştea şi a înfiorat vârfurile copacilor ce împungeau îndrăznețe cerul şi a făcut iarba şi frunza să plângă. Din aer au zburat zgribulite uşorul vântului şi greul pământului. Sufletele au rămas singure, speriate şi întrebându-se: Ce se întâmplă cu noi?!

Reveniți printre muritorii de rând şi pe pământ au început să strângă repede lucrurile ca să nu le ude ploaia ce îşi trimetea primii stropi. Au fugit cu

toții sub copaci şi în urma lor stăpână, puternică, lovind totul în cale, zgomotoasă a rămas doar ploaia a cărei stropi mari se spărgeau în mici mărgăritare când se loveau de tot ce întâlneau în cale. Când soarele s-a ascuns în nori cenuşii şi de după ei galben lăptos trimetea spre pământ un halou de lumină rece tuturor li s-a făcut frig. Copiii au îmbrăcat hainele aduse de Marius şi stăteau lipiți de tulpina unui copac, loc unde rar de tot ajungea vreun strop de ploaie. Stela zgribulea de frig lângă ei. Avea numai tricou cu mânecă scurtă pe ea şi blugi.

Nu înțelegea de ce îi e frig. De când a stat pe străzi şi în pădure iarna rar de tot s-a mai plâns de frig.

Marius s-a dus spre ea şi i-a pus pe umeri haina de la costum şi ea în loc de mulțumesc a făcut acelaşi gest de sălbăticiune şi i-a dat haina înapoi.

Vraja s-a rupt. Greul pământului dădea târcoale locului, dar fără a mai fi amestecat cu uşorul vântului. Bărbatul a aruncat neglijent haina pe umăr şi s-a dus prin ploaie la umbra unui copac din apropiere. Era furios. Se ura că simte interes – nu, nu iubire spunea creierul şi inima-i râdea de el Ha! Ha! – față de o sălbăticiune, față de o țigancă, față de o hoață de pe străzi…

Se va opri ploaia şi voi pleca. Nu mai vin niciodată. Asta nu e om, nu e femeie!… Dar ce ochi are! a spus cineva în capul lui şi el a mârâit hotărât şi furios spre acel cineva: Taci!

Ea de sub copacul ei privea tristă spre el. O durea inima. Voia să-l cheme înapoi. Voia haina lui. Voia să stea lângă ea, sub copacul ei şi fără tristețe pe chip. Nu ştiu cum să-l chem înapoi…

Ploaia şi-a strâns risipa de mărgăritare şi a plecat. Fiecare de sub coroana lui de copac a plecat spre casă fără a se privi şi fără a-şi vorbi.

Se urau unul pe altul pentru că simțeau ceva şi se urau pe sine fiecare. Simțiseră amândoi vraja şi amândoi plângeau că s-a rupt vraja. Urau şi unul şi altul ploaia deşi ea nu avea nicio vină.

Marius n-a mai trecut timp de aproape o lună pe la Mălini şi Stela cufundată în muncă până la epuizare se mințea că nu-l aşteaptă şi că el nu înseamnă nimic pentru ea. Dimineața se mințea că nu a visat nimic.

Şi Marius se mințea la fel de mult ca ea. N-o aştepta! N-o căuta! Nu însemna nimic! – erau minciunile lui. O singură minciună nu o avea la fel ca Stela. Niciodată dimineața nu putea spune că nu a visat nimic. Fiecare vis era viu în el ca o flacără. În visele lui ea făcea focul în mijlocul pădurii. O vedea suflând în foc. Radia de fericire făcând asta. Râdea spre el şi semnul de pe față i se estompa când râdea.

Chemarea sângelui… chemarea sângelui… chemarea sângelui… cânta în vis pădurea, cerul, frunzele şi vântul. După o lună de chin a lăsat inima să câştige partida de şah cu creierul.

... Iubesc o țigancă... un om al străzii... o hoață... o drogată... spunea inima plângând în genunchi, dar învingătoare în fața creierului.

... Dacă are cazier? Dacă nu ştii tot adevărul despre ea?! făcu creierul o mutare îndrăzneață în speranța că se mai poate totuşi să câştige.

... Ceea ce ştiu despre ea a spus chiar ea. Nu a încercat să se pună într-o lumină favorabilă. Părea că încearcă să se zugrăvească în cele mai negre culori, ripostă inima.

... Eşti comandantul poliției... mută spre şah creierul.

Inima, tot îngenuncheată, a răspuns:

... Iubesc o țigancă! O iubesc pe ea cu tot trecutul ei indiferent cum e acesta!

Era şah-mat dat de inimă creierului, iar persoana a cărui inimă a jucat şah cu creierul timp de o lună pe viață şi pe moarte se simțea stoarsă de orice vlagă. Nu avea putere nici să se bucure pentru inimă. Plângea încă ceva din el pentru creier.

O lună de zile de luptă şi el a fost câmpul acestei lupte. Rațiune şi creier deoparte şi învingând pentru o zi. Sentimente, intuiție, inimă de cealaltă parte şi învingând în altă zi. Meciuri egale, nedecise, nesfârşite au fost şi ele multe. Creierul tăind ca un brici cu armele rațiunii, judecata lumii şi regulile ei. Inima plângând ca o proastă, timidă, speriată, cerşind în genunchi dreptul la cuvânt şi la luptă. Ce-i judecata lumii?! Ce sunt regulile ei?! Cine le-a făcut şi pentru cine?! Ascultă-ți inima, ascultă-mă pe mine...

Pentru o vreme creierul a vorbit mereu mai tare şi a tot câştigat. Apoi şoapta inimii a devenit picătura ce căzând mereu taie muntele: Iubesc o țigancă! O boschetară şi o hoață! Asta simt!...

Stela era şi ea chinuită. Regreta că a fost atât de sinceră cu el. Nu trebuia să spun tot. Puteam să ascund că sunt țigancă. Puteam să ascund foarte multe lucruri şi el m-ar mai fi căutat. Nu m-a întâlnit ca părintele Ioan când eram o zdreanță de om călcată de oameni şi viață în picioare, ci m-a întâlnit acum când ştiu cine sunt şi ce şi tocmai pentru că ştiu asta nu pot minți. Am căutat toată viața locul şi oamenii cărora le aparțin şi când i-am găsit am fost fericită. N-am să mint niciodată în privința asta. Face parte din ființa mea. Cine mă place trebuie să mă accepte la fel ca părintele Ioan şi doamna Elena.

După un moment de gândire a adăugat cu inima ca o rană: Marius, niciodată... Suntem din lumi diferite.

A lăsat toate gândurile baltă şi a fugit spre Radu, băiețelul ce era acum mai mult al ei decât al Marianei, căci l-a auzit plângând.

Mariana vedea pe fața Stelei, în ochii şi în tăcerile ei tot zbuciumul acesteia, înțelegea ce se întâmplă şi nu avea curaj să-i vorbească.

... Nu se intră oricum în suflet de om oricât ți-ar fi de prieten... Trebuie să fii poftit şi chiar poftit trebuie să intri cu sfială ca într-un templu, gândea Mariana. Stela nu o poftea în sufletul ei şi Mariana nu putea decât să observe că-i ard ochii de dor şi i se topeşte carnea de pe trup de nevoie de a trăi. Sper ca timpul şi Dumnezeu să lucreze pentru ea. Să găsească răspuns şi acesta să fie a iubi. Eu nu o pot ajuta în niciun fel oricât de mult aş înțelege-o. Dacă mi-ar vorbi i-aş spune că ştiu prin ce trece, că şi eu m-am topit de dor şi am înflorit de dor, că am avut şi eu în suflet uşor de vânt amestecat cu greu de pământ, dar ea nu-mi vorbeşte şi eu nu ştiu cum să încep.

Ziua munceau împreună şi seara se întorceau împreună acasă. Stela căuta un apartament de închiriat în Fălticeni, dar încă nu a găsit ceva să-i convină, iar Mariana o ruga să nu plece încă de la ea. Mihai era tot timpul pe drumuri iar ea avea încă accese de panică. Noaptea era cel mai rău. Avea coşmare cu nea' Matei şi dacă Mihai lipsea fugea în camera Stelei. Nu se putea duce la copii şi nici la tanti Paraschiva. Îşi înțelegeau una alteia durerea şi sufletul cum nu ar fi înțeles nimeni de pe pământ.

Stela o liniştea şi îi spunea să se gândească în primul rând la copil, apoi o însoțea în dormitor şi stătea cu ea până când adormea sau până când ajungea Mihai acasă.

Mai erau două zile până la Înălțare. Iar se făceau ouă roşii şi cozonac şi iar mirosea satul a sărbătoare şi a rai. De data asta Stela cu Mădălina au răcorit cozonacul pentru a stinge soarele din el.

Copiii au adormit. Mariana a rămas în bucătărie şi scrie. Vrea să deschidă geamul ca să intre în casă răcoarea nopții, dar nu are curaj, nici măcar să se apropie de fereastră. Uită cuvintele ce trebuia să le aştearnă pe hârtie când îşi aminteşte că l-a surprins de multe ori pe nea' Matei pândind-o pe fereastră. Frica îi îngheață şira spinării în ciuda zăpuşelii din bucătărie. Îşi şterge o lacrimă grea cât neîncrederea în oameni ce o avea în suflet din noaptea când a fost atacată şi se chinuie zadarnic să-şi înghită nodul din gât.

... Nu m-am aşteptat la el... L-am ajutat, l-am pus la masa mea... Puțin i-am făcut loc în familia mea ca să nu se simtă singur pe lume...

Plânge, îi e frică, nu are curaj să plece în dormitor căci pe scări e întuneric, trebuie să treacă pe lângă ferestre mari ce dau afară şi ea îşi imaginează dincolo de ele mii de ochi pândind-o ca pe o gânganie şi iar îi este frică. Nu poate scrie şi nu poate pleca. Doar plânge. Îşi duce mâinile la burtă şi plânge şi mai tare.

Mihai o priveşte din prag cu milă. Ştie ce-i cu ea şi tot ce îşi doreşte e să-l bată pe nea' Matei. El nu vrea să înțeleagă ca Mariana, ci să plătească cu aceeaşi monedă. Cine a lovit să fie lovit, cine a strivit să fie strivit. El nu se încurcă în căutări de înțelesuri sau filozofii ca Mariana ce spune că nea' Matei nu mai are nevoie de nicio pedeapsă căci e deja lovit, e deja strivit.

Se duce spre ea şi o ia în braţe. Ea plânge de bucurie şi îşi încolăceşte strâns mâinile de gâtul lui. Se simţea cu o clipă mai devreme ca un naufragiat în plin ocean, iar acum a venit vaporul ei să o salveze. Asta simte şi vrea să-i spună şi lui Mihai ce simte.

— Te iubesc. Nu pot trăi fără tine. Dacă viaţa-i furtună tu eşti liniştea de după furtună. Eu sunt liană şi tu eşti stejarul de care îmi voi agăţa mereu trupul ca să mă pot înălţa.

Mihai o ţine strâns şi ascultând-o dispare din el oboseala. Tot ce simte e că merită să se întoarcă acasă. Niciodată nu m-am putut plânge de ea ca ceilalţi bărbaţi ce fug de gura femeii. Niciodată nu face scandal şi niciodată nu mă alungă de acasă. Nu o pot înşela căci mă face fericit. Nevoia asta a ei de mine mă topeşte. Râdea ţinând-o în braţe şi era fericit. Se gândea la prietenul lui cu care umblase toată ziua cu treburi, iar seara a ales să plece la o amantă.

— De ce o faci?

— În fiecare zi spune să mă duc dracului. Mă face prost. Oricâţi bani îi dau niciodată nu-s destui. Orice cumpăr niciodată nu se satură. Azi mi-a spus un banc şi din cauza asta mi-e lehamite să mă mai duc acasă.

— Ce banc? a întrebat Mihai moale. Nu ştie nici el de ce îi era milă şi îi dădea dreptate prietenului lui.

— M-a întrebat: Ştii de ce nu se mărită optzeci la sută dintre femeii? Eu am spus nu. Ea mi-a răspuns: Pentru că pentru o bucată de cârnaţ trebuie să ia boul întreg. Am tăcut o clipă îngândurat. Nu puteam râde. Când am putut vorbi am întrebat-o: Consideri că ai luat un bou?! Râsul ei era o confirmare. Spune sub formă de glumă că atunci când n-am să mai am bani îşi va căuta pe altul mai tânăr şi cu bani mai mulţi.

Mihai îşi amintea de discuţia cu prietenul lui şi se simţea fericit. Mariana nu ştia să fie o femeie care să facă bărbatul să fugă de acasă.

— Tu te-ai gândit vreodată să mă înşeli? a întrebat femeia din braţele lui parcă ghicind la ce se gândea el.

Mihai a râs. Ea a început să i se zbată în braţe şi să-l lovească cu pumnii în piept.

— Nu râde! Spune adevărul!

Ea poruncea alintându-se şi el râdea şi mai tare. Faptul că i se zbătea în braţe îl înnebunea.

— M-ai înşelat atunci când era Mădălina mică? Te rog, spune adevărul.

El îi ronţăia urechea şi îi mângâia cu limba pielea gâtului şi nu-i mai auzea cuvintele. Iar îi erau duşmani hainele ei.

Voia răspunsuri cu disperare aşa că l-a îndepărtat de ea cu furie şi i-a prins mâinile într-o încleştare de fier. El s-a trezit din beţia dorinţei surprins de forţa din mâinile ei.

— Te rog, răspunde-mi!

— Dacă zic da, ce faci, doamna mea? a aruncat el o întrebare.

Noaptea, cerul cu stele, universul se prăbuşea peste ea odată cu întrebarea. Nu mai voia niciun răspuns. Privea în ochii lui Mihai şi cerşea. Cerşea ce!?... Bărbatul îi privea şi el ochii în care nesiguranța a adus tulburare şi brusc fiindu-i milă şi fiindu-i infinit de dragă – ea nu i-ar fi spus niciodată un banc despre bou – a întins mâinile spre ea şi a luat-o în brațe.

Urca pe scări ținând-o ca pe o comoară. Ea îi gângurea ceva la ureche. Erau vorbe nebune de iubire. Inima lui cânta neauzind cuvintele ei: Când bărbații înşeală o fac pentru că nevestele uită să mai fie femei... Fac din bărbat un câine legat cu lanțul, un sclav perfect, o sursă de bani, un bou... Într-un anumit sens îl emasculează, nu-l lasă să fie haiduc, liber, omul de care s-au îndrăgostit cândva. În căutarea bărbăției pierdute în fața unei femei ce nu mai e femeie ci stăpân, bărbatul pleacă în altă parte...

În uşa dormitorului a uitat şi el să mai gândească. Au rămas dorința lui nebună şi nevoia ei de el. Pielea ei de catifea şi pielea lui. Cântecul ei, cântecul lui. Ea a scâncit când el a strâns-o prea tare în brațe ducând-o spre pat.

— Te mai dor coastele? a întrebat el şi a sărutat locul de sub sân unde mai era încă o mică urmă vinețiu-sidefie.

— Tot mai vreau să omor pe cineva că ți-a făcut asta...

Ea nu i-a auzit şoaptele spuse vânătăii ei de sub sân. Tot ce ştia e că nu poate trăi fără el.

Când Mihai i-a privit ochii i-a văzut iar cerşind speriați. I-a sărutat pe amândoi pe rând.

— Şi eu te iubesc. Nici eu nu pot trăi fără tine, pasăre chioară...

Ca un val uriaş venea spre ei dorința şi în urma dorinței explozii solare şi ei s-au lăsat măturați de ele căci erau doi bieți muritori ce voiau să atingă infinitul când se iubeau.

În urma uşii lor închise cineva plângea. Cu sughițuri, sfâşietor, comparând ce a văzut între Mariana şi Mihai şi ce i s-a întâmplat ei în noaptea de Înviere când a prins-o gaşca lui Pinochilă, plângea şi lăsa şi în sufletul ei să explodeze ca lava unui vulcan adevărul.

A coborât după apă exact după ce a intrat Mihai în bucătărie. Văzându-i a vrut să nu-i deranjeze. A făcut un pas înapoi în hol. Nu voia să facă zgomot fugind şi nici nu ştia unde să se ascundă. Vorbele Marianei au lovit-o ca un pumn în mijlocul pieptului. S-a dat după uşă şi ei n-au văzut-o când au urcat spre dormitor. N-ar fi văzut-o nici dacă s-ar fi împiedicat de ea în mijlocul holului. Erau orbiți de iubire şi în afară de EL şi EA nu mai exista nimic pe pământ.

Beată de adevăruri, de dorință, de nevoie de a trăi a ajuns cu greu în camera ei. Se clătina ca un om beat. Dacă ar fi avut posibilitatea ar fi omorât cu

mâna ei pe toți băieții din gaşca lui Pinochilă. Retrăia tot ce se întâmplase în noaptea blestemată. Nici Iisus, nici părintele Ioan, nicio credință nu o puteau face să ierte ceea ce i s-a făcut. Derula alături două filme. Al ei şi al Marianei. Avea raiul şi iadul în suflet. Plângea şi voia să omoare.

... Te iubesc... Nu pot trăi fără tine... Dacă viața-i furtună tu eşti liniştea de după furtună... repeta inima ei cuvintele Marianei ce erau acum ale ei pentru Marius.

... Putoarea asta a fost virgină. S-a zbătut ca o nebună. M-a zgâriat, dar i-am arătat eu... Eu am terminat! Cine o vrea, băieți?...

Amintirea a îngrozit-o. Nu şi-a amintit niciodată cuvintele astea atât de clar. Tot timpul erau doar crâmpeie de amintire şi durere. O durea tot trupul la fel ca în noaptea aceea de câte ori îşi amintea.

Ura, o durea, plângea şi nicio religie nu o putea vindeca. Toată noaptea a trăit agonie şi extaz. Agonie din viața ei, extaz din viața Marianei. Se întâmpla ceva cu trupul ei numai gândindu-se la fericirea Marianei şi era speriată. Nici prin cap nu-i trecea că în sfârşit e femeie normală, e vie şi însetată de a iubi.

Mariana s-a trezit prima. Era miercuri şi a doua zi, joi, era Înălțarea. Mai avea multe de pregătit pentru dus pomană la biserică – la Înălțare se mergea cu coş la cimitir pentru pomenirea morților – şi pentru masa specială de acasă.

Pregătea ceva de mâncare pentru dimineață. Aseară Mihai s-a culcat flămând. A uitat să-l întrebe dacă îi e foame. A râs spre amintiri neprețuite şi a continuat să plănuiască. Plec la Fălticeni cu Stela. Termin lucru şi mai fac nişte cumpărături. Deseară fac sarmale şi pregătesc carnea de friptură. Stela a spus că face ceva special ce a învățat de la doamna Elena.

S-a oprit din plănuit când a văzut caietul uitat aseară pe masă. A râs spre hârtie ca spre un prieten şi şi-a făcut repede o cafea slabă. Sorbindu-şi cafeaua a mâzgălit câteva rânduri pe hârtie. S-a dus pe vârfuri şi a pus bilețelul la gâtul păpuşii pupăcioase băiat apoi s-a întors în bucătărie.

L-a lăsat pe Mihai dormind şi după ce a mâncat împreună cu Stela şi cu copiii a plecat la Fălticeni. Deşi a văzut fața lividă a prietenie ei nu a avut curaj să întrebe ce-i cu ea. A şi plâns... Se cunoaşte... a constatat privindu-i chipul. Vreau să o ajut şi nu ştiu cum.

Stela a fugit toată ziua de ea. Se ocupa de copiii orfani, de adolescenți culeşi de pe străzi sau de copiii a căror părinți au plecat în alte țări şi şi-au „uitat" pruncii acasă şi îşi evita prietena. Mariana o evita şi ea. Simțea că se întâmplă ceva cu ea. În plus era mult prea preocupată de prea plinul sufletului ei. Râdea spre amintiri. Visa cu ochii deschişi cum va citi Mihai biletul de la gâtul păpuşii.

Mihai s-a trezit când soarele a năvălit inundând cu lumină camera. S-a întins în aşternuturi şi a căutat-o încă adormit pe Mariana.

— Nu e. S-a trezit. E târziu, a bolborosit şi s-a trezit de-a binelea.

Pe pernă, în locul ce mai păstra încă urma formei capului ei, era păpuşa pupăcioasă băiat. A întins mâna şi a luat biletul de la gâtul ei. Era curios să vadă ce-i scrie nevastă-sa.

Lumina mea,

Iartă-mă pentru întrebarea pusă aseară. Nu am să te mai întreb niciodată. Nu te vreau sclavul meu. Te iubesc şi dacă pleci la alta. Te iubesc aşa cum eşti. Nu-mi pot imagina şi nici trăi viaţa fără tine aşa că întrebarea de ieri nu-şi avea rostul. Eşti un om liber iar eu îţi respect această libertate. Dacă tu ca om liber alegi să vii de fiecare dată la mine, acasă, la copiii tăi, înseamnă că eu ştiu să te fac fericit, să fiu femeie, să te respect şi să-ţi dau voie să fii bărbat.

Îţi dau libertatea de a alege să te întorci la mine. Nu te ţin legat, nu te oblig şi nu-ţi bag în ochi niciun act.

Te iubesc! Nu pot trăi fără tine! Nu mai pun întrebări proaste!

P. S. Cred că e cel mai tâmpit bilețel pe care ţi l-am scris. Nu am timp să-l refac sau să corectez. Asta am simţit că vreau să-ţi spun. Înţelege mesajul meu dincolo de exprimarea neclară, repetiţii nedorite şi gânduri aiurite.

Mariana

Mihai a râs fericit cu biletul în mână. Înţelegea ce spune soţia lui. O iubea pentru asta şi nu o putea înşela. Fraza: îţi dau libertatea de a alege să te întorci la mine, i-a adus lacrimi în ochi.

A mâzgălit repezit:

Mulţumesc.

Nu mă pot întoarce, căci nu am plecat niciodată. Ştii să faci un bărbat fericit, chinezoaică…

Mihai

Apoi a legat biletul la gâtul păpuşii pupăcioase fetiţă şi a plecat cântând spre baie.

— Mâine vom merge la stână. Vei cunoaşte şi tu pe ciobanul acela minunat. Ştie atâtea poveşti şi le spune cu atâta farmec cum nu o poate face niciun scriitor. Amestecă în poveste cuvinte vechi de când lumea, inventează altele noi când este nevoie. E un maestru neîntrecut al expresiilor surprinzătoare. Copiii mei îl iubesc mult.

Mariana vorbea în maşină în drum spre casă şi încerca să o scoată din muţenie pe Stela. Îi simţea ţipătul nerostit, tristeţea închegată ca un nimb în jurul întregii ei fiinţe şi ar fi vrut să o ajute. Pentru că tăcea a continuat tot Mariana.

— Ştii că are tăiat un picior?

— Nu. Nu mi-ai spus. De ce?

— A lucrat la sondă şi acolo a avut un accident.

— Mi-am amintit ceva!! a exclamat Stela şi apoi a tăcut îngândurată. Ținea mâna la frunte şi sfredelea cu gândul prin memorie.

— Ştii că am avut o colegă la cămin din Mălini. A venit în aceeaşi toamnă cu tine. Spunea că are mulți fraţi şi că tatăl ei s-a accidentat...

— Îmi amintesc şi eu. E fata care mi-a făcut patul în prima zi la cămin, când tu nu ai vrut să mă ajuți!

— O chema Luminița Ungureanu! Povestea mereu de casă şi de fraţii ei! Număra zilele până la vacanță! a adăugat Stela repezit.

— E posibil să fie fiica ciobanului. Şi pe el îl cheamă Ungureanu.

Mariana a rămas pe gânduri. Îşi amintea clar şi cu aceeaşi durere vie ca şi atunci de prima dimineață la casa de copii. De duşul rece ca gheața, de picioarele desculțe pe cimentul din baie, de vorbele urâte ale Stelei ce i-au înghețat sufletul mai rău decât duşul şi apoi vocea aceea de şoricel: Te ajut eu, Mariana... şi chipul cu ochi căprui al colegei ce i-a venit în ajutor. Ea i-a spus că numără zilele până la vacanță, i-a vorbit de tata, de mama şi fraţi. Voia să alunge amintirea acelei dimineți. O durea rău de parcă s-ar fi întâmplat ieri.

— Niciodată n-am să mă vindec de copilărie. E rana mea veşnic deschisă. Nu-mi pot certa şi educa pruncii cum trebuie. Cedez mereu în fața lor. Mă paralizează frica de a nu greşi față de ei.

Acum îi era milă Stelei de Mariana.

— Părintele Ioan spunea că a te ocupa de copii e un pic mai complicat decât să sortezi cartofi. Comuniştii ne-au învățat să categorisim totul, chiar şi copii în buni şi răi, exact ca la cartofi. Adevăraţii educatori nu pun eticheta pe copiii şi nu-i împart în alb şi negru, ci caută cu disperare sămânță de lumină şi de bine din fiecare şi o face să rodească. Asta e menirea celui ce educă – spunea el. Era un om minunat. A văzut în mine sămânța asta deşi era mică cât un fir de nisip şi a făcut-o să crească. Nimeni n-a văzut în mine decât răul. El a văzut o sclipire şi a transformat acea sclipire în OM. Mi-e dor de el! Am nevoie ca de aer să vorbesc cu el! Mi-e atât de greu!

Stela vorbea fierbinte şi din cuvintele ei răzbătea durerea. Ochii îi străluceau de lacrimi şi dor.

Mariana a oprit maşina în fața porții, căci ajunseseră acasă, şi şi-a prins de mână prietena ce se pregătea să coboare.

— Vorbeşte cu mine. Ştiu că nu mă pot compara cu omul acela minunat şi nici răspunsuri nu-ți pot da ca el, dar pot măcar să te ascult. Eşti schimbată. Ai tu ceva...

— Nu pot. Numai spre el pot țipa: Ce a vrut să spună Iisus cu cuvintele „Îndrăzniți, eu am biruit lumea!?" După noaptea trecută asta vreau să strig spre el. Să-l întreb cum poți birui lumea!

Mariana a fost puțin şocată de gestul repezit al Stelei de a-i arunca mâna şi apoi au şocat-o şi cuvintele furioase ale ei. Vorbea de parcă ar fi tras cu puşca, căci cuvintele plecau furioase ca nişte gloanțe. Şi-a depăşit şocul şi a întins iar brațul spre prietena ei. De data asta atingerea era mai fermă, aproape strângere.

— Ce s-a întâmplat noaptea trecută?

Stela a încercat iar să-i arunce mâna, dar Mariana o ținea ferm.

— Nu mai sunt Mariana aia ce se speria de tine. Acum sunt puternică. Vorbeşte-mi!

Tonul dur al Marianei topea furia Stelei. În timp ce întindea brațele a înțeles că Mariana a devenit mai puternică decât ea. În umbra unui bărbat în care vedea un stejar şi-a permis şi ea să crească. Plângea strângând până la durere gâtul prietenei sale.

— Ce s-a întâmplat noaptea trecută? a auzit iar întrebarea din care dispăruse fermitatea. Era în ea doar blândețe şi căldură.

— Te-am văzut pe tine şi pe Mihai... Am coborât după apă şi v-am văzut...

— Şi!?... întrebă Mariana şi mirată şi nelămurită.

— Am auzit ce ați vorbit. A fost ca un şoc. Am văzut cum te-a luat Mihai în brațe...

— Şi?!...

— Comparam în gând ce am văzut la voi cu ce mi s-a întâmplat mie în noaptea de Înviere. Aveam raiul şi iadul în suflet în acelaşi timp. Înțelegeam ce e iubirea şi uram de moarte pe ticăloşii... ticăloşii care...

Mariana în sfârşit înțelegea. Îşi strângea prietena în brațe şi îi mângâia umerii zguduiți de plâns.

— Voiam să-i omor... Astă noapte aş fi fost în stare să omor. Nu mă putea opri nici credința, nici Iisus...

— Nici părintele Ioan? a adăugat Mariana şoptit.

Stela s-a oprit din plâns. După o clipă de gândire a adăugat cu aerul unui învins.

— El da. El mă putea opri. De asta mi-e azi dor de el. Când mă bântuie întunericul am nevoie de el ca să găsesc lumina. El mă poate ajuta să nu devin mai puțin decât a văzut el în mine.

Mariana nu ştia ce să-i spună. Încă ținând-o în brațe i-a propus:

— Te liniştește muzica? Hai să ascultăm Paganini. Am să-ți vorbesc despre el. El a compus muzică în loc să omoare oamenii ce l-au chinuit.

Mariana s-a oprit când a realizat că Stela râde. Plângea şi râdea în acelaşi timp.

— Eşti un pic şuie. Întotdeauna ai fost aşa. Trăieşti în nori. Eu sufăr de mor şi tu vrei să-mi vorbeşti de Paganini!

Mariana a coborât din maşină furioasă. Râsul Stelei încă o urmărea. Deschizând poarta a început şi ea să râdă. Stela are dreptate! Suferă tare, este îndrăgostită, trecutul încă face parte din prezent şi eu i-am propus ca soluție Paganini. Ăsta e leac pentru mine, nu pentru Stela! Suntem totuşi diferite!

Stela a coborât şi ea din maşină. Regreta că şi-a supărat prietena. A văzut-o râzând şi a strigat spre ea:

— Spune-mi, Paganini al tău vindecă de iubire?

Nu aştepta răspuns la întrebare. Râdeau amândouă ca două ființe nebune după viață şi după libertate.

O pasăre cântând în copac părea că repetă întrebarea Stelei: Paganini vindecă de iubire!?...

Au intrat în casă mai prietene ca niciodată deşi Mariana n-a răspuns la întrebare. Nu ştia răspunsul. Urcând pe scări fredona „Fluturaş nu mai ai aripioare" şi prietena ei o urma simțindu-se ca un fluture. Nici nu realiza că în întrebarea ei aiurită despre Paganini recunoscuse în fața Marianei, dar mai ales în fața propriului suflet că e în căutarea leacului pentru iubire. Da ce a fost natura nebună să nască leac pentru iubire!? Iubirea vindecă de iubire. Leacul ei e împlinire. Nu-i boală de care te vindeci ci e raiul pe pământ. Cum să cauți leac pentru asta?!

Oare Stela a realizat ce a spus!? s-a întrebat Mariana rămasă singură în dormitor. Sigur nu! a fost un gând mai iute decât propriul creier. A fost un gând al inimii. Păţeam şi eu aşa când m-am îndrăgostit de Mihai.

A uitat de Stela când a văzut că de pe pat râde spre ea păpuşa pupăcioasă fetiță. I-a luat de la gât scrisorica. A citit-o şi a sărutat hârtia fericită apoi a pus-o în plicul unde avea toate scrisorile primite prin intermediul păpuşii. S-a schimbat cântând şi a coborât repede în bucătărie.

— Tanti Paraschiva, vreau să fac ceva special pentru Mihai. Ştii prăjitura aceea preferată a lui cu blat, gem de caise, bezea şi nucă.

— Dar nu reuşim să facem tot! Lăsați pe altă dată. Acum avem cozonac. Eu am început să fac sarmalele.

— Eu încep prăjitura. Stau la noapte până termin.

— Aveți nevoie de ajutoare? a întrebat Stela din prag. Lângă ea erau şi copiii Marianei.

— Mădălina ajut-o pe tanti Paraschiva. E timpul să înveți să faci sarmale. Tu, Mihăiță, vino lângă mine. O să amesteci în crema asta până se topeşte zahărul.

Copiii au început fiecare treaba.

— Eu vreau să fac mâncarea aceea specială cu piept de pui, țelină şi maioneză. Am învățat-o de la doamna Elena.

— Mihăiță, adu țelină din beci! Restul ingredientelor sunt în frigider.

Până târziu toată lumea a muncit în bucătărie. La urmă a rămas Stela şi Mariana să spele vasele şi să facă curat.

— Nu te dor coastele? Ce face copilul? a întrebat Stela oprindu-se din măturat şi privind spre Mariana ce spăla vasele.

— Nu mă dor aşa tare. Suportabil. Copilul e bine. Încă nu îl simt. Peste o lună o să înceapă să mişte. Doar am abdomenul puțin rotunjit şi o poftă de mâncare de nestăpânit. Astea sunt singurele semne ale prezenței lui.

— Ce e fericirea? a întrebat parcă fără rost Stela, dar asta i-a venit în minte privind chipul strălucind a prietenei sale cu mâinile puse ocrotitor ca un căuş pe burtă.

— Fericirea e să trăieşti. Să te bucuri. Să ai iubire, copii, casă, ogradă cu flori, străbuni îngropați în cimitirul bisericii şi pe Dumnezeu în inimă şi cer. Să găseşti bucurie în lucruri mărunte. Să mulțumeşti cerului dimineața pentru răsărit, roua din curte, florile deschise peste noapte. Până şi pentru respirat să mulțumeşti şi să-l incluzi în fericire. Şi mersul, şi munca toate merită mulțumire. Le ei ca pe un dat de la sine, nu ca pe un dar. Când nu mai poți merge, când nu mai poți respira şi munci realizezi ce mare dar ai avut pentru care n-ai mulțumit niciodată. Seara mulțumesc pentru că mi-s copiii sănătoşi, pentru asfințit, dar mai ales îi mulțumesc lui Dumnezeu că mi-a dat IUBIRE. E cel mai mare dar.

Stela îşi asculta prietena fascinată. Vorbea puțin ca părintele Ioan.

— Fericirea nu e ceva măreț şi nici ieşit din comun. E alcătuită din lucruri mărunte peste care trăind aruncăm pulberea bucuriei.

A uitat să mai vorbească cu voce tare. În suflet îi înfloreau versuri.

Bucură-te că poți merge,
Bucură-te că poți plânge,
Bucură-te că pământul naşte iarbă
şi flori,
Bucură-te că există asfințituri
şi răsărituri,
Bucură-te că ai născut prunci.
Bucură-te că ai găsit drumul către
Acasă.
Bucură-te că rândunelele au cuib
la fereastra ta.
Bucură-te că ai iubire
Şi mulțumeşte plângând
Că ai primit darul ce are în el infinitul.
Mulțumeşte că Dumnezeu
Te-a iubit mult
Când ți-a dat destin de Om Creator.

Mulțumeşte că ai putut şi când nu mai puteai.
Bucură-te de tot,
Mulțumeşte pentru tot,
chiar şi pentru durere.
Bucură-te şi mulțumeşte
Că atunci când nu aveai iubire
O visai ca să poți trăi.
Asta e fericirea...

— Ai rămas pe gânduri. Ai uitat să vorbeşti... călcă timid cu cuvinte Stela peste tăcerea grea de gânduri a Marianei.

— Du-te şi te culcă. Eu termin aici până se coace prăjitura. Apoi scriu ceva.

— Despre fericire?!

— Da, despre fericire. Poate va fi şi un răspuns la întrebarea ta de la poartă.

Din prag Stela s-a întors spre Mariana. Voia să o roage ceva.

— Am o rugăminte!

— Spune! o încurajă Mariana văzând că nu are curaj să vorbească.

— Dacă nu vrei uită ce ți-am cerut...

— Cere mai întâi ca să văd despre ce e vorba!

— Aş vrea să fiu naşă pentru copilul ce-l porți. Te rog! Ştiu că sunt sălbăticiune, că sunt țigancă plus huțancă plus româncă. Ştiu că viața mea e încâlcită, dar aş fi o naşă bună! spunea repezit Stela de parcă se temea ca cineva să n-o oprească din vorbit.

În loc de răspuns Mariana s-a dus şi a îmbrățişat-o.

— Pentru mine eşti OM! În primul rând om!

Ochii Stelei s-au umplut de lacrimi. Aceleaşi cuvinte le auzise şi de la părintele Ioan.

— Dacă îi vei fi naşă trebuie să-i alegi numele, vorbi Mariana ca să o oprească din plâns.

— M-am gândit la asta. Pentru fată Catarina şi pentru băiat Stelian. Îți place?

— Îmi place. Am să-l întreb şi pe Mihai. Acum pleacă.

Stela înainte de a pleca a sărutat obrazul prietenei sale.

Rămasă singură în bucătărie amețită de mirosul îmbietor de mâncare a lăsat treaba baltă după plecarea Stelei şi a început să scrie. Voia să-i iasă în cuvinte tot ce simțise în suflet ca răspuns la întrebarea prietenei sale. Când scria avea sentimentul că-i curge sufletul pe hârtie. Când nu avea acest sentiment arunca la coş hârtiile fără a le citi. Nu erau valoroase dacă nu s-a rupt o bucățică de suflet pentru a se întrupa în ele. A uitat de prăjitură, de sărbătoarea de a doua

zi când trebuia să meargă cu panacidă la biserică, a uitat că trăieşte pe pământ. Era doar o mână ce scria. Cuvintele se grăbeau să spună ce-i fericirea.

A recitit tot ce a scris. Deşi a durut-o sufletul scriind răspunsul era mai puțin decât simțea inima ei că e fericirea.

... Fericirea e să poți fi floarea ce înfloreşte – să te identifici cu ea – să fii iarba ce creşte, dar şi iarba ce cade sub lama coasei. Totul – răsăritul, asfințitul, copacul, ploaia, anotimpurile, râsul copiilor, naşterea, moartea – să facă parte din inima ta. Să simți în ea întreaga viață şi să o faci să bată în acelaşi timp cu inima planetei pământ. Să cânte în ea brazda cu floare şi să plângă în ea brazda pe care un soldat a murit. În ea să cânte iubirea, dorul de iubire şi visul de iubire. Niciodată să nu fie goală. Să fie casa a tot ce e viu pe pământ ca să înțelegi fericirea de a fi pământean... – a recitit ea cu voce tare ultimul fragment scris.

... Nu am putut spune tot! Era mai mult în inima mea decât a ieşit în cuvinte!

Brusc a realizat că în bucătărie e fum şi a alergat la aragaz. Prăjitura pentru Mihai era scrum.

— Am uitat de tine! a țipat spre prăjitura arsă în timp ce o scotea din cuptor.

A alergat cu ea afară ca să nu rămână în casă mirosul de ars. Deşi era noapte a lăsat uşile deschise şi pentru prima dată a uitat de frică. Aproape plângea de ciudă că a ars prăjitura.

Şi asta e tot fericire! a chicotit cineva în creierul ei. Probabil era vocea rațiunii care e un pic mai cinică, dar a țipat spre ea „Taci!" inima Marianei.

— Ce faci, chinezoaică? a auzit cea mai dragă voce de pe pământ întrebând.

— Am vrut să fac prăjitura ta preferată şi am ars-o. M-am apucat de scris şi am uitat de ea.

— Iar mă neglijezi în favoarea cuvintelor, o tachină Mihai şi a întins mâna să şteargă o pată de tăciune de pe fața femeii.

— Nu te neglijez! N-am mai pățit niciodată să uit de mâncare!

Văzând că ea nu înțelege că el glumeşte a continuat să o chinuie prefăcându-se serios:

— Nu eşti o soție bună! Arzi mâncarea pentru nişte prăpădite de cuvinte.

— Sunt o soție bună! Cuvintele nu sunt prăpădite!

În prima propoziție era rugă. În a doua furie. El râdea de furia ei şi ea continuă să țipe.

— Să nu te legi de cuvinte! Încercam să spun cu ele ce înseamnă pentru mine fericirea!

— Dacă ai dat un răspuns bun te iert că ai ars prăjitura. Sper să fiu şi eu prezent în fericirea ta.

— Chiar vrei să citeşti?! a întrebat Mariana plină de bucurie.

— Mănânc, mă schimb, fac duş, apoi citesc.

Peste o oră ea aştepta înfrigurată răspunsul lui şi aşteptând îi privea chipul pe care se citeau emoţii. Ştia clar ce e pe faţa lui: era sentimentul din cuvinte... era bucurie... era mulţumire... era fericire.

A adormit privindu-i chipul şi a luat în vis bucuria că a reuşit scriind să spună câte ceva despre fericire. Despre fericirea ei a vrut ea să scrie. Văzând faţa lui Mihai când îi citea cuvintele a realizat că a scris câte ceva şi despre fericirea lui. S-ar putea să fi spus ceva despre fericirea tuturor oamenilor, nu numai a mea... Am prins în cuvinte câte ceva despre fericirea oamenilor din jurul meu.

Mihai o privea cum doarme şi îi venea s-o mănânce de dragă.

... Sunt buni banii. Chiar sunt buni. Ştiu cum e viaţa fără ei. Ei te pot face fericită, nu că sunt în sine, ci în măsura în care poţi împlini cu ei vise. Mă bucur că am un bărbat care are bani şi asta mă scapă de grija zilei de mâine, dar nu mă culc cu el – Doamne fereşte! – pentru că are bani. Îl iubesc şi l-aş fi iubit şi dacă era sărac. Îmi plac ochii lui, îmi place cum râde, îmi place cum e bărbat adevărat... avea Mihai în faţa ochilor cuvintele scrise de ea.

A întins mâna şi i-a mângâiat umărul rotund ce se dezvelise din cămaşa de noapte. Ea dormea adânc şi nu i-a simţit mângâierea. Atingerea a devenit mai ferm. Umărul ei era în mâna lui un măr rotund pe care îl strângea. Ea a gemut uşor şi şi-a acoperit umărul cu mâna.

— Sunt obosită. Vreau să dorm. Am muncit atât de mult... a mormăit prin somn.

— Doamnă Avram, cum sunt eu bărbat adevărat? a auzit o întrebare la ureche.

Ea s-a trezit năucă de somn şi privea bărbatul ce aştepta răspuns la întrebare şi încă îi ţinea umărul strâns.

— Dacă ai uitat îţi explic mâine, a glumit ea răutăcioasă. Acum vreau să dorm.

Ea şi-a strâns cămaşa de noapte peste umărul ce l-a tras din mâna lui, s-a întors cu spatele la el şi s-a învelit strâns cu plapuma. Făcea toate astea pe jumătate adormită.

— Doamnă Avram, un bărbat adevărat se supără foc când o femeie se întoarce cu spatele. Nici mort nu te las până nu-mi explici în noaptea asta cum sunt eu bărbat adevărat.

Îi vorbea şi mâinile lui erau peste tot. Peste câteva clipe cămaşa de noapte plângea lângă pat inutilă. Ea s-a trezit bine şi l-a cuprins cu braţele.

— Cu mâinile tale pe mine nici moartă nu pot dormi! se jucă ea cu cuvintele lui înainte ca un val uriaş de explozie solară să ajungă la ei.

La Suceava Marius nu putea dormi. A doua zi va merge la Mălini şi nu va merge singur. Marieta voia să meargă şi ea. Era mai sănătoasă ca niciodată.

Părea că boala dispăruse. Ochii îi străluceau de lumină, nu mai erau opaci. A cumpărat cadouri pentru copiii Marianei, în special haine. Emoția şi lipsa somnului nu erau legate la Marius numai de faptul că mătuşa îl va însoți a doua zi, ci erau legate de doi ochi de țigancă ce l-au chinuit o lună întreagă.

Nici bătrâna nu dormea. Se frământa în pat de parcă cearceafurile ar fi ars-o. Pătura cu care se învelea i se părea de fier. O arunca de pe ea, apoi pentru că îi era frig se învelea iar.

... Mâine o voi vedea pe Mariana, dar nu o voi vedea numai eu. Va ajunge la Suceava mâine dimineață şi mama ei. Mă va însoți. A plâns la telefon când i-am spus că ştiu unde e fata ei. Eu vorbeam şi de la ea auzeam doar sughițuri de plâns...

— E sigur ea, mamă!? E Mariana mea!? s-a auzit întrebată printre hohote de plâns.

— Da, e ea. Ştiu sigur. A găsit-o nepotul meu ce lucrează la poliție.

— Voi ajunge la Suceava de Înălțare.

— Te aştept, fata mea. Te rog ceva, dar aş vrea să nu te superi.

— Ce?

— Te rog nu mai fuma atât de mult.

— Mulțumesc, a şoptit o voce din telefon ce simțise în cuvinte grija şi dragostea de mamă. Tu eşti sănătoasă?

— Acum mi-e mai bine.

— Mă bucur, mamă. Vin acasă la începutul lui iunie.

Aseară a sunat iar. I-a spus că e în Cluj. Doarme o noapte la hotel apoi continuă drumul spre casă. E cu ea şi fiul cel mic. Fetele nu o însoțesc niciodată în România. Nu simt nimic pentru acest loc. Se consideră nemțoaice. Băiatul e altfel. Îl preocupă tot ce e legat de țara mamei. Ştie româneşte şi e obsedat de istorie. A citit tot ce a găsit despre daci şi români. Acum e la liceu. Va vrea să meargă la o facultate unde se studiază istoria.

— Eu vreau să ştiu totul despre români. Ştii că sunt teorii, mamă, care susțin că vechea Dacie e leagănul Europei, că sunteți cel mai vechi popor, că acolo s-a născut lumea.

Copilul vorbea cu înflăcărare. Mama îl asculta uimită. Ea nu a citit nimic despre asta.

— Am citit despre religia dacilor şi despre Burebista şi Decebal. Europa de Vest nici nu-şi închegase triburile când aceştia ştiau despre suflet şi nemurire mai mult decât ştim noi astăzi. Rădăcinile Europei se află acolo, mamă... Într-o zi voi demonstra ca istoric asta.

Mama şi-a strâns copilul la piept. Nici nu ştia de unde vine pasiunea lui pentru istorie şi în special pentru țara de unde vine ea. Soțul era neamț şi de-abia ştia să scrie, dar avea o afacere de transport în care se descurca foarte bine.

Ea a învățat bine la şcoală, dar nu a făcut o pasiune nebună pentru niciun obiect. Ce se întâmpla cu fiul ei era un mister. Era mic când citea despre vikingi şi despre Alexandru cel Mare. Apoi a văzut filmul „Dacii" şi după aceea a început pasiunea pentru țara mamei lui.

Tot drumul spre casă i-a vorbit mamei despre preoții daci, despre metodele lor de vindecare şi despre misterele din munții României. Femeia îl asculta vrăjită şi fără a-l întrerupe.

— Acolo s-a descoperit cea mai veche aşezare din Europa la... – copilul nu-şi amintea numele localității şi a răsfoit preocupat un teanc de reviste unde ştia că este un articol despre asta – la Schela Cladovei undeva lângă Dunăre. Tot acolo s-a dezvoltat cea mai avansată cultură pentru acele timpuri. Cultura Cucuteni. Asta era acum şapte mii de ani undeva în Moldova, unde mergem noi acum, mamă. În Ardeal, la Tărtăria, s-a descoperit prima scriere din Europa. Uite poze cu „Gânditorul" de la Hamangia. Preoții dacilor se rugau în munți, în peşteri ascunse, şi învățau oamenii că sufletul este partea de infinit din fiecare om, iar trupul doar un vehicol pentru lumea materială.

— De unde ştii atâtea, Claus? a întrebat mama sceptică. Ştia că România cerşeşte la uşa Europei să fie primită, că pruncii ei rătăcesc prin lume şi fac cele mai grele munci, că în SUA pleacă mințile cele mai strălucite şi ceva nu este în regulă. Personifica România ca pe un părinte cerşind la uşa fiului să fie primit în casă, de parcă a uitat că aceea e casa lui. Dacă ce spune fiul ei e adevărat Europa trebuie să vină acasă în România, nu România să fie primită acasă în Europa. Măcar ca să înțeleagă câte ceva despre spiritualitate, neclintire şi poate miracol. Despre învingători, despre istoria scrisă de cuceritori nu mai e nimic de spus. Au fost, au învins, au dominat pământul şi au şi murit. În Carpați, la granița dintre Orient şi Occident trăiesc altfel de învingători. S-au încăpățânat să nu moară, s-au trudit să mai fie, fără fast, fără palate, fără veşminte bogate în munți trăiesc străbunii ce ştiu adevărata istorie. A învingătorului tăcut. A celui peste care a trecut valuri, imperii, războaie, popoare migratoare şi n-a murit... E un fel de popor David.

— De unde ştii toate astea? a întrebat iar mama.

— Din cărți. Din reviste. Ştii ce mă fascinează cel mai mult!? Sfinxul din Carpați seamănă mult cu cel din Egipt. Muntele Sacru, Kogaion – unii spun că-i vârful Omul – era considerat aşa de daci pentru că era locuința zeului Zamolxis. Există şi un mormânt al zeului ascuns în peşteră la Polovragi. Se spune că Zamolxis nu a murit ci s-a retras în munți la fel ca oamenii adormiți din Tibet ce poartă tainele omenirii.

— Mă zăpăceşti, copile! Nu înțeleg nimic.

— Nu-i greu de înțeles, mami. Ca să putem merge spre viitor trebuie să dezlegăm trecutul. Să ştim cine suntem. Eu sunt român şi vreau să ştiu totul despre neamul meu.

Mama s-a abținut să-i mai taie din elan amintindu-i că-i doar pe jumătate român. Se mulțumea să-l asculte cum vorbeşte cu înflăcărare de mistere din Carpați. De curcubee apărute peste vârful Omul fără ploaie, despre scântei ca nişte torțe în jurul „Babelor", despre atingerea Sfinxului pentru a te încărca de energie sau despre aureolele albastre-roşii din jurul crucii de pe Caraiman.

— Ştii cum se văd Carpații din cosmos?

— Nu, a răspuns mama fiind atentă la condus nu la revista ce o răsfoia copilul.

— Uite aici!

Femeia a aruncat o privire rapidă spre imaginea arătată de copil.

— Munți ca toți munții! a exclamat.

— Priveşte cu atenție. Carpații văzuți din cosmos sunt ca o icoană. O icoană a unei mame ce-şi ține în brațe pruncul. Uite capul femeii sunt munții din Nordul Moldovei. Trupul – Carpații Curburii. Mâinile ce țin pruncul – Carpații Meridionali. Pruncul – vai pruncul – sunt chiar Apusenii.

Pruncul icoanei văzute din cer e patria moților, e Transilvania, e partea din țară mai răstignită de-a lungul istoriei decât restul ei. E patria lui Horia, Cloşca şi Crişan. E leagănul lui Avram Iancu şi a lui Gheorghe Doja.

Femeia îşi amintea câte ceva de la istorie şi se simțea confuză. Ea nu simțea nimic din ce simțea fiul ei. A privit iar imaginea. Nu vedea nicio icoană, doar munți.

— O vezi, mamă? Seamănă cu o mamă ce-şi ține pruncul în brațe?

— Da, seamănă, a răspuns mama ceea ce voia copilul să audă.

La Cluj era frântă. A obosit-o atâta condus şi vorbăria copilului despre lucruri în care ea nu credea şi nici nu le vedea. A adormit gândindu-se că a doua zi îşi va vedea copilul pierdut. Nu avea nevoie de nicio icoană a Carpaților. Ea va fi icoana vie a doua zi când îşi va vedea pentru prima dată fiica după treizeci şi doi de ani.

Copilul, de fapt adolescent, nu ştia nimic de zbuciumul mamei. La el totul era istorie.

Cu noaptea în cap, după un somn adânc în care Gina şi-a visat fiica pierdută, iar Claus munți sacri, au plecat la drum. În timp ce băiatul trăncănea plin de însuflețire maşina tăia oraş după oraş: Dej, Beclean, Bistrița... apoi urcatul munților. Femeia conducea ceva mai repede decât viteza legală, căci o mâna o forță mai mare decât voința ei. Pentru prima dată în viață, după foarte mulți ani, a uitat să fumeze.

Nu avea timp şi nici putere să admire stâncile ridicându-se brusc de o parte şi de alta a drumului ce tăia muntele şi nici măreția pădurii nu o vedea. Alerga spre un dor de o viață.

— Mamă, te rog ceva! Vreau să văd Rarăul!

Erau la ieşirea din Vatra Dornei spre Câmpulung. Obcinile erau trecute. Soarele inunda în lumină de aur muntele şi brazii. Răsăritul îşi cernea pulberea strălucitoare de astru topit pe pământ.

— La întoarcere, Claus. Acum mă grăbesc.

— Te rog, mamă! Ia-o pe drumul acesta! Uite un indicator! Vreau să văd muntele! se ruga băiatul.

Femeia a oprit maşina şi şi-a pus capul pe volan pentru a se odihni câteva clipe.

Băiatul a început a turui, simțindu-i moleşeala şi sperând că va ceda.

— Am citit recent ceva foarte interesant. Era o traducere după un document vechi „Rahonczi Codex". Scria acolo că Rarăul era Muntele Sfânt al dacilor sau strămunilor lor...

Femeia a oftat şi s-a abținut să spună că şi ieri i-a vorbit de un munte sfânt care se chema altfel. „Copiii ajung ceea ce îi încurajăm să ajungă, nu ceea ce îi obligăm" şi-a amintit ea de un principiu călăuzitor în viață legat de educația copiilor ei şi s-a hotărât să o ia pe drumul indicat de Claus. Chiar dacă o durea inima de dorul copilului părăsit încă o oră de aşteptare, după o viață, nu mai conta. Îşi va duce fiul să vadă muntele sfânt. Nu credea în tot ce spunea el, dar nu-şi trăda scepticismul în niciun fel. De dragul copilului ei va crede în ceea ce crede el şi va vedea ceea ce vede el. Ieri deşi nu a văzut, a văzut totuşi o icoană a maicii cu pruncul. Azi va vedea un munte sfânt şi apoi fiica, pe Mariana, sau cum o fi chemând-o.

— În document se spune că primii oameni urcau pe Rarău la sfârşitul anului şi începutul anului nou – atunci se sărbătorea primăvara, când răsăreau Pleiadele pe cer – şi pe vârful muntelui, la Piatra Şoimului se închinau şi se purificau. După câteva zile coborau renăscuți. Urcatul pe munte echivala cu o întâlnire cu cerul ce era mai aproape atunci. Omul se ruga să devină „strigăt de şoim luptător pentru Dacia". Era o împărtăşire cu taine, o înviere ritualică în primăvară înainte de apariția învierii din creştinism. „La Rarău hotărăşte să trăieşti unit în putere" spune Codexul. Unit cu ce putere, mamă? De ce strigăt de şoim?...

Mama nu ştie ce să răspundă întrebărilor băiatului.

— Se întâlneau pe munte în taină cu Zamolxis? Aflau mistere despre viață şi legile ei?

— Nu ştiu, a răspuns mama vrăjită de cuvintele lui.

— Despre teritoriul actualei Românii Lao Tse scrie că-i patria arienilor şi o numeşte Paradesha, adică gură de rai.

Gina îşi aminteşte involuntar de primele două versuri ale Mioriței şi le recită:

„Pe-un picior de plai

Pe o gură de rai...”

Au tăcut amândoi privind spre muntele ce se ridica în fața lor purtând haină de cetină îmbrățişată cu stâncă. Sus, unde norii albi făceau guler muntelui, era numai stâncă albastră-verzuie-sidefie şi cu pulbere de aur peste ea. Priveau vrăjiți cum se destramă cu repeziciune norii şi lasă stânca semeață să se înalțe direct în soarele răsăritului. Piscul cel mai înalt părea un pumnal ce s-a înfipt în soare şi în loc de sânge din rană curge lumină. Vulturi cu aripile întinse străjuiau înălțimile şi împleteau zburând cerul cu Muntele Sacru. Cei doi priveau cu respirația tăiată cum îşi scaldă aripile în infinit păsările maiestuoase.

Un cioban din munți avea ca vorbă de căpătâi a vieții cuvintele: Decât o mie de ani cioară, mai bine o zi şoim... Oare era o urmă lăsată de primii oameni ce urcau pe Rarău la începutul anului şi se identificau cu şoimul?! Oare era o bucățică din rugăciunea spusă atunci şi rămasă ca şi crez de viață peste timp!?...

— Vreau să urc la Piatra Şoimului!

— Nu se poate, Claus! Înțelege-mă!

Băiatul nu a insistat. Înțelegea din vocea fermă a mamei că nu se poate.

Cu ochii înfipți în locul unde cerul se împletea cu piscul, albastru deschis-clar cu cenuşiul sidefiu-albastru-verde al stâncii, a arătat cu mâna plin de încântare şi a țipat:

— Acolo e! Chiar în vârf! Uite aripile desfăcute! Vezi, mamă, ce bine seamănă cu un şoim?

Femeia a dat din cap că da, deşi nu vedea niciun şoim ci doar stâncă.

Au pornit la drum iar. Mama visa conducând maşina copilul pierdut, băiatul visa vorbind trecutul pierdut. Amândoi mergeau într-un anumit sens spre casă.

Mariana s-a dus de dimineață la biserică. Era pomenirea morților la Înălțare. Au mers cu ea şi copiii.

Mihai n-a avut curaj să-i spună că în acea zi va veni la ei şi vor merge împreună la stână Marius cu Marieta şi cu o cunoştință de-a ei din Germania. Nu ştia cum va suporta revederea cu Marieta. Spera să poată ierta. Să-i fie milă de o femeie pe care viața o pedepsise deja.

La întoarcere de la biserică casa era plină şi bagajul pregătit pentru mers la stână. Mariana a stat pentru o clipă în pragul sufrageriei. Privea clipind des spre femeia scheletică ce şedea la masă între Marius şi o altă femeie străină mai tânără. Lângă ele era şi un băiat blond. Avea cei mai frumoşi ochi albaştri pe care

îi văzuse Mariana vreodată la vreun om, dar nu ochii aceia au blocat-o în prag şi au făcut-o să se țină cu mâna de tocul uşii.

Cu nafura în palmă retrăia tot şi o durea tot. Dansul, muzica, bunica, lecțiile de balet şi de franceză, bătaia, întunericul din cameră noaptea, pierderea tatălui, bunicul Andrei şi banca din curte, Mozart şi Paganini... Amândoi odată cântau în sufletul ei în timp ce privea spre femeia de la masă.

Nici bătrâna nu spunea nimic. Vedea în ochii fetei totul. N-a mai putut-o privi şi a plecat ca un condamnat în fața securii capul. Mariana nu i-a văzut lacrimile mari ca două mărgăritare ce au căzut pe masă.

Tăcerea Marianei oprise timpul. Toți se simțeau stingheri. Nimeni nu avea curaj să vorbească şi să dea drumul iar timpului să curgă. Femeia de lângă Marieta era lividă. Mâinile îi tremurau sub masă.

De durere Mariana a strâns tare în pumn pachețelul cu nafură. Pâinea îi intra în palmă de tare ce a strâns-o.

— Mi-ai adus nafură? a întrebat Stela venind din spatele ei, de la bucătărie.

Mariana a întins spre ea, anesteziată parcă, pachețelul strivit. Şi una şi alta priveau palma întinsă şi ca un vârtej năucitor de frunze spulberate toamna plângeau în ele gânduri şi amintiri: nafura din casa străbunicii Stelei pe care a găsit-o fata când şi-a vizitat casa, biserica, credința, iertarea...

Dacă sufăr şi am ură în mine pentru tot ce am trăit devin monstru bolnav de ură... o fulgeră pe Mariana un gând apoi a privit cu milă spre bătrâna ce aştepta cu capul plecat.

Ea nu ştie ce înseamnă să fii mamă... Ea nu a născut...

A păşit spre femeia ce aştepta. Încă nu ştia, mergând spre ea, dacă o va putea strânge în brațe şi s-a mirat ea însăşi de ea când mâinile i s-au oprit pe umeriii scheletici. O putea atinge!

După ce i-a văzut ochii a putut să o cuprindă aplecându-se peste scaunul pe care bătrâna stătea.

Bătrâna, întinzând timid mâinile spre ea, a şoptit ceva şi doar Mariana i-a auzit şoapta.

— Te iert. Te iert pentru că nu poți fi obligată să simți ca o mamă dacă nu eşti. Nu se poate iubi dacă nu simți, iar tu... Mariana tăcea încurcată. Nu ştia cum să-i spună. Privindu-i iar ochii ce cerşeau s-a hotărât că-i va spune la fel ca în copilărie... Iar tu, mama Marieta, nu ai putut simți iubire pentru mine...

În clipa aceea, auzindu-i cuvintele Marieta voia să moară. Şi femeia de lângă ea voia acelaşi lucru. Dacă se poate muri la dorință ele amândouă voiau să moară atunci ca să uite cuvintele Marianei. Biata de ea ierta şi înțelegea, dar iertând şi înțelegând tăia ca un brici.

Amândouă femeile din fața ei ştiau că nu-i vor putea spune adevărul niciodată. Ştiindu-l Mariana n-ar mai fi iertat sau n-ar mai fi înțeles.

Mâinile bătrânei s-au strâns ca un cleşte de oase în jurul trupului Marianei. O ținea strâns la fel ca pe păpuşă. A început să bolborosească aceleaşi cuvinte pe care le spunea acasă jucăriei. Iar se rătăcea de ea. Mariana s-a desprins ajutată de Marius din îmbrățişarea bătrânei.

— Ea e Gina. E fiica mătuşii Marieta. Astăzi am aflat şi eu că are o fiică.

Mariana privea uimită spre femeia din fața ei după ce a auzit cuvintele lui Marius.

— Deci mama Marieta a fost totuşi MAMĂ? A avut un copil?! Unde ai crescut? a întrebat repezit. Era nelămurită, obosită şi aproape confuză.

— Sunt fiica ei. M-a făcut când era în liceu. Am fost adoptată. Ne-am văzut prima dată anul trecut.

Voia aer, voia linişte, voia timp! Să respire, să gândească, să înțeleagă!... Deci mama Marieta a născut aşa cum am născut-o eu pe Mădălina şi pe Mihăiță! Ştie ce înseamnă asta! A trăit naşterea!

A privit cu milă, neputință, durere, neînțeles şi deznădejde spre femeia ce stătea aproape chircită pe scaun şi privind a rămas doar milă. Milă de la cer până la pământ... milă şi atât.

S-a aplecat şi a îmbrățişat grămăjoara de oase ce stătea cu capul plecat.

— Crud destin ți-a dat Dumnezeu! a şoptit la urechea bătrânei.

Ochii celor două s-au întâlnit ca nişte focuri vii. Vorbeau ochi cu ochi cum nu pot niciodată cuvintele. Bătrâna Marieta – iar clară, boala se îndepărtase – se simțea înțeleasă de Mariana cum n-a înțeles-o nimeni pe pământ. Auzi ce vorbă să-i spună: Crud destin ți-a dat Dumnezeu!

Mâinile uscate ale bătrânei s-au întins într-o mângâiere caldă spre burta Marianei.

— Aştepți încă un copil. Tu eşti o mamă bună.

— Încerc. Întreabă-i pe copiii mei.

— E marfă! au țipat amândoi copiii şi au făcut semnul acela cu degetul mare în sus şi i-au făcut pe toți din cameră să râdă.

— E superfain cu mama! Cu tati e mai naşpa! Mai trebuie şi să ascultăm de el! a adăugat Mihăiță.

Râsul tuturor s-a oprit când Gina s-a prăbuşit ca un sac de cartofi. Tot ce spusese Mariana Marietei a considerat că-i şi pentru ea. Era de fapt mama Marianei. Ea era cea care nu a fost mamă. Cuvintele „crud destin ți-a dat Dumnezeu” erau şi pentru ea şi n-a mai putut. S-a prăbuşit în gol.

Peste o oră plecau cu toții pe munte la stână. Doar Gina, ce pusese leşinul pe seama oboselii de pe drum, a rămas acasă să se odihnească. Stânişoara îi aştepta. La fel şi ciobanul. Au mers cu maşinile până unde se putea urca cu ele, apoi au început urcatul pe jos.

Claus, fără a şti că Mariana îi este soră, mergea lângă ea. Îi spunea şi ei tot ce i-a spus mamei pe drum. Mariana îl credea şi îl asculta fascinată.

— O să cunoşti astăzi un cioban fantastic. Ştie cele mai frumoase poveşti. Copiii mei îl adoră. Apropo de ceea ce mi-ai spus despre Rarău şi şoimi, ştii care e vorba de căpătâi a ciobanului?

— Care?

— Decât o mie de ani cioară, mai bine o zi şoim!

— Pare o vorbă desprinsă din „Rahonczi Codex". Un rest din rugăciunea acelor vremi spusă pe vârful Muntelui Sfânt de daci păstrat timp de mii de ani. Scrie acolo: „cu strigăt de şoim unit cugetă, mai ales trăieşte", „mergi statornic la Rarău şi alege să ai parte de viață cu mântuirea Căii", „la Rarău veghea atentă urmează", „pizmă să nu primeşti jurând pe înălțimi"...

Despre ce mântuire, cale, veghe era vorba atunci?! Se întreba Mariana. Exista creştinism la daci înainte de creştinism?! Erau atât de spiritualizați încât să vrea să zboare ca un şoim!? Şi tot ca el de viteaz, de liber, de puternic? Era vorba ciobanului o rămăşiță din ritualul dacic de pe Rarău?!

— Vreau şi eu cartea.

— Eu am citit-o pe internet. Căutați şi dumneavoastră.

Un cântec de cuc a răscolit pădurea. În fruntea grupului era Marius şi Mihai. Ultimii Claus şi Mariana. Copiii cu Stela şi Marieta erau undeva la mijloc. S-au oprit cu toții şi ascultau cum răscoleşte pădurea cântecul de cuc. Ecoul pădurii şi a muntelui amplifica şi repeta cântecul. Cântau mii de cuci când venea ecoul înapoi şi toți s-au oprit să-şi hrănească sufletul cu cântec de cuc.

Au ajuns cu toții la Mihai şi la Marius. Aveau fețele îmbujorate de aer tare şi pur şi de efort. Îşi simțeau inima pulsând în urechi şi în gât. Şi picioarele dureau puțin de la efortul de a urca, dar nimeni nu se plângea şi nimeni n-ar fi renunțat. Urcau pe munte ca spre cer.

Mihai a luat-o de mână pe Mariana când a ajuns în dreptul lor.

— Ai mai auzit vreodată cucul cântând anul ăsta? a întrebat-o.

— Nu. Acum e prima dată.

— Ai bani în buzunar?

— N-am. Tu ai?

Mihai a scos un teanc de bancnote din buzunar. Şi copiii au căutat nişte firfirici prin buzunar.

— Dacă ai tu, am şi eu! a spus Mariana râzând fericită când a văzut banii din mâna lui Mihai.

— Eu nu înțeleg nimic! a spus Claus cu mirare. Ceilalți păreau că ştiu cu toții despre ce e vorba.

Copiii s-au grăbit să-i răspundă. Ei ştiau de la bătrâni povestea şi înțelegeau de ce s-a oprit tata să o ia de mână pe mama când a auzit pasărea cântând.

— Când cântă cucul prima dată în an primăvara nu trebuie să fii singur, că vei fi singur tot anul.

La explicația lui Mihăiță a adăugat şi Mădălina:

— Dacă nu ai bani, tot când cântă cucul prima dată, nu o să ai tot anul! Aşa spunea bunica. Ea chiar credea asta.

Claus a căutat bani prin buzunare. Nu avea. Îi lăsase la Gina.

— Dacă are mama, am şi eu! a spus imitând-o pe Mariana.

Stela a simțit că-i ia cineva mâna. A văzut cine e şi nu s-a smuncit speriată ca altă dată.

— Nu ai fost singură când a cântat cucul. În ceilalți ani erai?

Ea, cu mâna odihnindu-se moale în mâna lui, avea în ochi lumină când a răspuns:

— În fiecare an singură.

El i-a strâns mâna şi a simțit cum palma i se zbate în mână ca un pui de pasăre. A slăbit strânsoarea, dar nu i-a dat drumul la mână. Cu cealaltă mână liberă a mângâiat semnul ei de pe față.

— Spune-mi cine ți-a făcut asta?

Ea nu a răspuns. Întunericul i-a coborât în ochi. A privit spre ceilalți ce începuseră iar urcatul. Copiii o țineau fiecare de câte o mână pe Marieta şi ea urca alături de ei aproape sprintenă. Nici ea nu a fost singură când a cântat cucul prima dată în acest an.

Marius a uitat să-şi mai ia mâna de pe semnul Stelei de pe față. Îl mângâia. Ea a început să vorbească şi el îi strângea mâna cu putere când simțea durerea vie din cuvinte. Au fost momente când a cuprins-o, i-a ținut capul pe umăr şi a lăsat-o să plângă.

Erau aproape de vârful Stânişoarei, urcaseră doisprezece serpentine, au tăiat pădurea de fag, apoi de brad şi pin cât a ținut povestea ei. Când li s-a deschis în fața ochilor vârful muntelui pe a cărui spinare era aşezată stâna s-a terminat şi povestea. Ceilalți erau deja ajunşi şi se odihneau întinşi pe pături. Înainte de a se duce spre ei Stela a întrebat:

— Te-a speriat povestea mea? N-o să vrei să mă mai vezi?

— M-a speriat şi m-a durut. Nimeni nu poate îndura atât. Preotul acela a fost un OM cu o mare. Vreau să te mai văd.

Ea a râs şi el s-a hrănit din râsul ei apoi au plecat spre ceilalți. Înainte de a saluta i-a luat în primire ciobanul:

— Cam greu… cam greu… Nu sunteți antrenați.

La stână erau şi fiii ciobanului. Toți opt. Patru băieți şi patru fete. Mariana ce nu-i mai văzuse niciodată îi studia pe rând. Ce-or fi având copiii ăştia din curajul neomenesc al tatălui, din romantismul lui, din dragostea de munți şi de libertate?! Vede o femeie mărunțică, aproape cât Mădălina, şi înțelege că e soția ciobanului. Îi recunoaşte ochii verzi în care s-a uitat mama ei înainte de a pleca la mănăstire cu bărbatul bolnav. Vede la ea cute adânci săpate de durere şi de sacrificiu. Fața ei spune câte ceva despre datorie sacră față de familie şi despre neclintire. Hotărârea, ambiția, voința, rigiditatea chiar... şi astea au lăsat urme pe chipul ei.

Copiii seamănă şi cu tata şi cu mama. Priveşte spre o fată ce i se pare cunoscută, dar nu are curaj să întrebe dacă e colega ei de la cămin ce i-a făcut patul în prima zi. O va întreba mai târziu. Încă nu s-au împrietenit. Ciobanul cu familia e în stână, iar ei stau pe pături în afara stânii.

— L-ai salutat pe unul din fiii ciobanului, pe cel înalt, cu mustață. De unde îl cunoşti, Marius? a întrebat Mariana.

— De la serviciu. Băiatul ciobanului lucrează exact în locul unchiului Dragoş când era la Suceava.

Dragoş în cer e fericit. E la un loc cu strămoşii. Pe pământ lucrează în locul lui fiul omului pe care l-a admirat imens. Băiatul ştie poveştile, ştie istoria vie predată de tatăl lui şi ştie pentru ce luptă. Sunt lucruri de a căror rânduire se ocupă Dumnezeu.

Încet-încet devin cu toții un grup. Mielul e pus la fiert în jântiță şi ciobanul le spune poveşti. Sunt o adunare de oameni speciali ce au urcat un munte în viață fiecare. Toți învingători. Toți călițiți de viață. Dacă vor mai coborî vor urca repede iar pe piscuri căci după ce ai ajuns în vârf nu mai poți trăi în văgăuni. Te cațări iar.

Ascultă poveştile ciobanului şi uită de mâncare şi de oboseală. Sunt poveşti la care râd cu lacrimi şi la altele la care nici măcar nu respiră. Război, vrăji, plecat de acasă şi întors acasă, Neculai Ungureanu cel ținut sub clopot la ruşi, şerpoaica, moşu' Dâmbu de pe munții Dorna, armata cu tăiat coada porcului şi haiducii îşi fac loc pe rând în poveste.

După ce au mâncat copiii îl roagă pe cioban:

— Mai povestiți-ne, bădie.

— Nu mai ştiu ce să vă mai spun...

— Despre Neculai Ungureanu, căpitanul sau dracu' cum îi spunea lumea.

— V-am spus tot.

— Spuneți-ne cum a fugit de acasă când era copil, se roagă Mihăiță ce mai auzise poveştile şi altă dată.

... Neculai era tare rău când era copil. Obraznic. Neastâmpărat. Făcea numai stricăciuni. Nu ştiu ce păgubise de la casă şi tat-su l-a bătut rău. Când a

scăpat din mâinile lui a fugit de acasă. A venit iarna şi băiatul nu a mai venit înapoi. L-au căutat părinții pe la stâni, s-au interesat de el, dar nu l-au mai găsit. În primăvara următoare un cioban a găsit lângă un trunchi de copac un schelet de copil. Carnea era mâncată toată de fiarele pădurii. După resturile de bondiță din piele de oaie de lângă oase au zis că ar fi el. Au luat părinții oasele şi le-au îngropat creştineşte. Tatălui îi era greu să se obişnuiască că a fugit copilul de acasă din cauza lui şi a sfârşit mâncat de animalele sălbatice. Mama îi căuta de suflet şi plângea în fiecare zi.

Au trecut trei-patru ani. Au uitat de copilul mâncat de fiare şi s-au împăcat cu soarta. Într-o duminică, era toamnă târziu, după răscolul oilor, s-a făcut joc la Mălini. Sărbătoreau oamenii întoarcerea de pe munți, căci cei mai mulți locuitori erau ciobani şi ciobănia meserie de căpătâi în acele vremi, că aproape nu le ajungeau munții de cât de mulți erau, strânsul recoltei şi lăsatul săculuі pentru postul Crăciunului. Un flăcău străin, cu haine noi şi scumpe sclipind de curățenie, cu boandă îmbrăcată la margini cu blană de jder cum se poartă peste munte la Sabasa, joacă drăceşte. Praful sare din opincile noi şi fetele privesc galeş spre flăcăul cel mai frumos de la joc. Dar el bate cu furie pământul jucând singur chiar în fața muzicii. Țipă spre țigani ba să cânte mai tare, ba mai încet. Uneori îi opreşte din cântat. Nu-i place cântecul şi îi pune să cânte altceva.

Eram copil pe atunci dar mi-l amintesc pe străin cum striga țiganilor să cânte „Măi salcâm cu umbra în drum”. Țiganii au spus că nu-l ştiu. El le-a cântat şi după el bâjbâind au început şi țiganii să cânte.

Flăcăii satului fierbeau. Niciodată nu a făcut marafeturi un străin în Mălini fără să-şi primească cuvenita pedeapsă. Ăsta e nebun – spuneau frații Ungureanu privind spre străinul ce se întrecea cu gluma punând să cânte numai pentru el şi numai ce vrea el muzica.

— Hai să-l oprim!

Toți frații copilului mort în pădure au plecat furioşi spre străinul ce se burica în sat străin. Voiau să-l învețe minte şi să-l alunge de la joc în şuturi. Nimeni n-a reuşit să-l atingă. Părea un animal de pradă. Se ferea de fiecare lovitură, dar se abținea să lovească. Când cel mai mic dintre frați s-a repezit spre el, străinul a râs şi fratele a înghețat. Cunoştea acel râs. Era râsul lui Neculai, a copilului mort în pădure. Nu mai avea chip de copil, avea haine scumpe şi chimir lat plin de bani, dar era Neculai. Sigur era el!

— Tu eşti Neculai!

— Eu sunt! a răspuns acesta şi s-au îmbrățişat plângând toți frații apoi l-a condus tot satul cu alai până acasă. Fiul îngropat deja era viu... Plecase copil şi s-a întors bărbat ce nu avea teamă de nimic.

— Lu’ uncheşu i-o făcut mă-sa înmormântare când era copil, l-o pominit şi i-o căutat de suflet. I-o mai făcut încă o dată când era în Siberia şi s-o auzit că-i

mort. Săracu o fost înmormântat de două ori înainte de a muri. I-o murit, cred eu, moartea că după aceea nu s-o mai temut de nimic, încheie ciobanul povestea apoi începe alta. Alunecă frumos dintr-o poveste în alta de parcă vorba lui ar fi un râu ce curge la vale.

— Eu am crescut de mic numai pe munți. Ştiu rânduiala stânii ca în palmă. Era în primii ani de ciobănie ca stăpân de stână. Să ştiți că nu era puțin lucru să ajungi stăpân când întreaga viață a satului era într-un fel sau altul legată de ciobănie. Fierbea satul primăvara înainte de urcatul oilor pe munți când se făceau alegeri pentru stăpâni de stâni. Te alegea întregul sat. Dacă nu erai bun şi nu ți-ai făcut bine treaba cu un an înainte nu aveai curaj să ieşi în fața lumii. De când am vrut să fiu stăpân de stână – şi asta după ani de ucenicie ca cioban pe munți – oamenii m-au ales în fiecare an. Se bătea lumea să dea oile la mine. Şi acum să mă întorc la poveste. Un urs mi-a luat o oaie. A tras-o într-o râpă între nişte târşi şi o rupea. M-au anunțat ciobanii. Am fugit acolo. Am coborât în râpă. Mă țineam cu mâinile de crengi şi de rădăcini ieşite din pământ să nu alunec. Câinii erau cu mine.

— Nea' Culiță, ai grijă…

Nu m-am întors spre mucosu' ce aproape plângea pe buza râpii. Voiam să duc omului semn de la oaie ca să ştie că a fost ruptă de urs. Aşa era obiceiul. Nu m-ar fi bănuit pe mine că am mâncat oaia, cum făceau alți ciobani, dar voiam eu să-i arăt adevărul. Câinii s-au lăsat pe dihania ce sfâşia carnea şi rupea oasele ca pe vreascuri. Printre târşi îi vedeam doar ochii sclipind ca doi cărbuni aprinşi. Bruftuluit de câini a lăsat oaia şi s-a retras mai adânc în desişul sălbatic. Am tras cu greu animalul sfâşiat. L-am pus în spate şi am început să urc. Câinii au ajuns pe deal înaintea mea. Seara, când un cioban pleca în sat după mâncare şi să cheme oamenii după brânză aveam să-i dau şi oaia să o ducă omului. Obosit am ajuns sus. M-am oprit să-mi trag sufletul. Obosisem. Ciobanii mei ce mă aşteptaseră pe marginea prăpastiei – nu i-aş fi trimis pe ei la urs; un stăpân de stână are grijă de ciobani; şi mai erau şi tineri – fugeau bezmetici spre stână.

— Ce naiba-i cu ei? Nu i-am trimis în prăpastie, dar nici de aici nu mă ajută să car animalul rănit? Până şi câinii fugeau cu ei.

Nu mi-am terminat bine mirarea şi nici n-am apucat să-i strig căci cineva mi-a smuncit oaia din spate. M-am întors repezit să pălesc pe oricine o fi. Am înlemnit trezindu-mă în fața mea cu o namilă uriaşă cu ochi de jăratic şi spume la gură ce trăgea de oaie. În nebunia mea am tras de animal înapoi. Namila a tras iar cu o singură labă. Cu cealaltă m-a lovit peste cap. Părea că a fost un fel de atingere ca în joacă cu laba, căci marea forță era în laba ce ținea prada, dar mi-a jupuit țeasta şi mi-a adus pielea capului pe frunte. Ea şi-a luat prada şi a plecat. Eu mi-am întins iar pielea pe capul rămas numai os şi plin de sânge şi am plecat turbat spre stână. Am ajuns şi am luat ciobanii la slujbă.

— Cine mama dracului v-o făcut pe voi ciobani?! Ci crucea mamii voastre credeți că-i ciobănia?! Îți laşi stăpânul în gheara ursului şi fugi ca prostu?! Măcar trebuia să strigați nu să fugiți ca nişte muieri chişolcoase!

— Matale ai curaj... Noi avem femei acasă. Vrem să mai trăim... a miorlăit unul.

Am turbat şi mai rău. Am luat toporul şi îl roteam alungându-i din stână.

— Jos de pe munte! La vale cu voi sub fustele muierilor că nu sunteți niciunul bun de ciobănie! Trăiți ca ciorile că nu sunteți făcuți să fiți şoimi!

Copiii ciobanului îl priveau cu venerație. Ştiau – cel puțin cei care erau pădurari şi cunoşteau toți ciobanii din munți – ce vorbesc aceştia despre tatăl lor. La vremea lui a fost cel mai vestit stăpân de stână şi a făcut cei mai buni ciobani la rândul lui. La el la stână ori te alegeai cioban destoinic şi viteaz ori plecai acasă după cel mult o lună.

Băieții interveneau în poveştile lui căci le mai auziseră de zeci de ori. Toți erau vorbăreți ca tata. Fetele tăcute ca mama. Străinii ascultau fascinați. Claus părea că nici nu respiră. El a fost cel ce a spus de data asta:

— Mai spuneți una.

— Mă, băiete, tu de la capătul lumii ai văzut multe. Chiar îți plac poveştile mele? Ce să-ți mai spun?

— Despre ciobănie. Despre munți. Despre trecut.

— Despre ciobănie!?... Omul tace îngândurat. Îl doare sufletul şi nu ştie cum să spună cât îl doare. Munții sunt goi. Ciobanii şi ciobănia pe cale de dispariție. Cei ce au mai rămas vor dispărea şi ei sau vor fi altceva când va veni Europa peste ei ca un tăvălug să le pună condiții. Stână cu faianță, cu două camere, cu p... m... recita omul în gând. Cu voce tare rosteşte, dar tot pentru el, nu pentru cei ce îl ascultă.

— Copiii mi-au crescut, au terminat cu toții şcoala şi eu am vrut să mai fiu un an, doi pe munte, dar nu voi mai fi eu aici când va năvăli Europa cu regulile ei noi şi să fac cu trimişii ei ce a făcut uncheşu' Neculai cu Spirea Grecu ce venise să-l învețe ciobănie şi cu achizitoru' Vultur pe care l-a făcut să zboare din podul casei lui... Mă, copii, lumea mea moare, vin alte vremi în care eu am să fiu doar poveste...

Toți îi simt regretul şi sfâşierea din suflet. Cuprinşi de frig îşi strâng hainele pe lângă trup. Claus îl roagă:

— Spuneți-ne despre ciobănie.

— Moşu' Dâmbu, v-am mai povestit de el, de la Dorna mi-a spus ceva tare frumos din vremea lui. Eu n-am prins acele vremi. El – cum povestea – cred că le-a prins sau poate a auzit şi el de la străbuni. Sărbătorii îi ziceau Nedee şi era întotdeauna la începutul primăverii. Urcau ciobanii pe munți, pe înălțimi. Moşu'

Dâmbu spunea că îi ziceau înălțimii Ararău şi însemna loc sfânt sau vârful soarelui.

Claus vrea să întrebe ceva, dar renunță. E prea fascinat de ceea ce aude. Dincolo de cuvintele ciobanului strălucesc cuvintele din „Rahonczi Codex": „strigăt de şoim luptător să brăzdeze pentru Dacia", „erai strigăt de şoim", „pe înălțimi strigătul tău să trăiască"... şi lui îi vine să plângă de durere şi de bucurie. În plus Ararău din povestea ciobanului sună atât de asemănător cu Rarău!

— Acolo, pe vârf de munte, aprindeau focuri în semnul crucii. Spunea moşu' că aşa făceau semnul cerului pe pământ. Era inima cerului. Aşteptau venirea nopții ca să răsară nu ştiu ce stele...

— Pleiadele, a şoptit aproape neauzit Claus.

— După ce răsăreau aprindeau făclii şi dansau unind prin dans cele patru focuri în semnul crucii într-un cerc cam cum e acum la Steaua cu care vin copii la Crăciun: e o cruce împodobită frumos închisă într-un cerc. Dansul însemna drumul soarelui pe cer. Cântau fericiți şi simțeau că prin ei s-a întâlnit pământul cu cerul. Hora lor era închinată soarelui, pământului, vieții, începutului timpului. În zori îşi spălau fața cu rouă şi apoi beau apă neîncepută.

— Cruce, apă „neîncepută"... şi toate astea înainte de creştinism... îi şopteşte Claus Marianei.

Femeia duce un deget la buze ca să-l facă să tacă. Nimeni nu avea voie să întrerupă povestea. Era ca un fel de vrajă. Erau şi ei pe un vârf de munte, pe Stânişoara, nu la începutul primăverii, ci la Înălțare, dar simțeau vraja sărbătorii de demult. Ştiau cu toții că vor coborî de pe munte altfel de oameni.

— Tot timpul cântau şi dansau, chiar şi când adunau ierburi de leac ce se strângeau doar în acea zi. După aceea urcau pe munte şi ceilalți oameni ai satului cu femei şi copii pentru a dansa în cerc în jurul celor patru focuri. Apoi se puneau bazele stânii.

— Cum? a întrebat Claus.

— Asta e la fel şi acum. Se face strunga şi târla. Alături camera stânii. Lângă stână se sapă o groapă şi în ea se face foc. Deasupra se pune chirostei cu cazan în care se fierbe laptele.

Omul arăta cu mâna în timp ce vorbea spre strungă, târlă, foc şi camera stânii ca musafirii să le vadă.

— După ce făceau astea se mulgeau oile, se măsura laptele şi apoi se făcea primul caş din care mânca toată suflarea. Urma petrecerea. Moşu' spunea că la acea petrecere oamenii purtau măşti.

Ciobanul şi-a terminat iar povestea, iar cei ce l-au ascultat par vrăjiți. Toți au mii de întrebări de pus şi dacă nu le pun le poartă în suflet.

A rămas la români din acel ritual pe vârf de munte, pe înălțimea sfântă, dansul numit horă!? Este hora un dans ritualic închinat soarelui ce la începutul

timpului şi lumii avea sensuri sacre?! Tot de atunci a rămas dansul cu măşti din noaptea de An Nou?!

Multe înțelesuri s-au pierdut. Pe alte înțelesuri şi-a pus timpul pulberea uitării. Mai poartă românii în ei, chiar şi neştiută, inconştientă, amintirea vremii când ei urcau pe munte şi tot pe munte cobora soarele întruchipat de focuri sacre şi de joc în cerc şi când se simțeau pui plămădiți din dragostea pământului cu cerul şi ocrotiți şi de înalturi şi de țărână!? Ce taine am pierdut pe drum?! Cum s-a rătăcit sufletul nostru atât de mult de ceea ce purta cândva în el şi se simțea bogat şi participant activ la rânduirea vieții în care era prezent soarele şi planetele de pe cer, dar şi înălțimi sfinte?! E vremea oare a trezirii!? A primirii moştenirii pierdute chiar în noi!?... Cine ştie?!

Pleiadele nu mai coboară pe pământ. Oamenii nu mai urcă pe vârf de munte la începutul primăverii şi al anului ca să coboare renăscuți. Hora a rămas un dans fără rostul ei sacru de demult, cântecul şi obiceiul de Anul Nou are doar cioburi din taina de altădată...

— Mai spuneți ceva despre trecut, se roagă Claus şi împrăştie frământările din cei prezenți.

— În munții ăştia copile – ciobanul arată cu mâna spre munții falnici din jur – şi-a adunat Ştefan cel Mare... Ştii cine e Ştefan cel Mare?

Întrebarea e adresată copilului venit din Germania. Toți realizează că ciobanul a spus „e” în loc de „a fost” semn clar că pentru el e încă viu.

— Da. Ştiu.

— Spuneam că în munții ăştia şi-a adunat Ştefan răzeşii, țăranii pentru a-l alunga pe regele ungur. Aici şi-a pregătit armata pentru lupta de la Baia. Uneori mă înfior privind un copac, o brazdă de pământ. Dacă de copacul ăsta s-a sprijinit Ştefan?! Dacă pe brazda asta a stat!?

Tace emoționat. Are ochii uşor umezi. Priveşte spre brazi, spre pământ, spre cer. Îl caută pe Ştefan. Brusc se întristează.

— Trăim vremuri răpănoase rău. Am momente când aş sparge televizorul. Noroc că am plecat pe munte ca să mă răcoresc. Într-o seară la nu ştiu ce emisiune, un puțucă vorbea despre Ştefan cel Mare ca despre un... nici nu ştiu cum să spun. Tot se chinuia să-l facă mic. Zicea că i-au plăcut femeile. Şi ce dacă? Nu de asta e sfânt acum. Pentru unii vor libertăți dincolo de firesc, iar pentru alții e păcat trăitul sănătos şi omeneşte?! El a fost om întreg şi supus legilor firii omeneşti. Deasupra omenescului a fost dragostea de pământul acesta şi ajutorul de la Dumnezeu...

Toți ştiu la ce se referă ciobanul chiar dacă din pudoare n-a vrut să spună de-a dreptul numele nefirescului, al homosexualității.

Mihăiță aduce din stână o tobă. A găsit-o pusă la uscat. E nouă. Are pielea încă udă. Pe sârme întinse în diagonală de la o margine la alta a veşcii sunt înşiraţi zurgălăi din bucăţi de tablă. Vine direct la cioban şi îi întrerupe povestea.

— Mi-aţi promis de anul trecut una. E pentru mine?

— Nu. E pentru unul din nepoţi. Ţie am să-ţi fac una mai mare.

— O vreau pe asta!

— Bine. Ia-o!

Copilul o ţine strâns. E fericit.

— Ştii să strigi?

— Un pic. M-a învăţat tata.

— Spuneţi-ne strigătura aceea frumoasă, se roagă Mariana.

— Domniţă, e primăvară, nu Anul Nou. Nu se strigă la capră acum.

— În trecut Anul Nou era primăvara. Să ne închipuim că-i Nedee acum... E şi Claus aici. El n-a auzit niciodată...

La rugămintea Marianei se adaugă şi cea a lui Claus.

— E primăvară... se roagă omul. Nu am strigat niciodată decât la Anul Nou şi când eram tânăr.

— Vă rog! se aude un cor de voci.

Unul din băieţii ciobanului i-a toba. Un cioban scoate un fluier din sân sau poate i-a apărut în mână din cer. Cântecul fluierului zboară din pisc de munte în pisc de munte. Copia mai tânără a ciobanului loveşte ritmic toba de pământ în cadenţa muzicii fluierului. Soarele se ascunde după munţi într-o baltă sângerie ce sfâşie cerul. Din asfinţit plouă cu sânge peste munţi. Se simt la Începutul lumii. Oamenii aici au coborât din cer. Versurile strigăturii le aude fiecare frunză şi fiecare ram. Le simte în cer Dragoş Vrânceanu şi Ştefan cel Mare. Ecoul munţilor, a munţilor sacri ce se văd din cer în chip de icoană a maicii cu pruncul, poartă repetând mirific:

Puiul tatii să creşti mare!

O mie de voci, munţii, cerul, soarele sfâşiat al asfinţitului strigă împreună cu tânărul bărbat. Un cor de la cer şi până la pământ repetă: Stânişoarei... Stânişoarei... Stânişoarei... Fluierul e doar o tânguire... o doină în surdină... o undă caldă purtată şi ea de ecou. Când versul „Munţii tăţi să nu-ţi ajungă" pleacă spre cer ecoul e mai puternic ca niciodată. Brazii îl strigă. Pădurea întreagă. Stâncile. Şi şoimii. Da, mai ales şoimii. Sunt trei. S-au ridicat cu aripile desfăcute în acelaşi timp cu versul şi l-au luat pe aripi să-l poarte spre cer. Cu aripile larg întinse zboară spre înălţimi. Duc spre soare un vers: „Munţii tăţi să nu-ţi ajungă"...

Claus nu mai are întrebări. Ştie mai sigur ca niciodată că se va face istoric. Că va studia istoria românilor în primul rând.

— Am să o rog pe mama să mă lase să fac facultatea în România. Vreau să ştiu istoria voastră, spune când strigătura s-a terminat.

Ciobanul i-a auzit cuvintele.

— Istoria din manualele copiilor nu-mi place. Mai răsfoiesc şi eu câte unul şi mă crucesc. Unii încă n-au murit, sunt foarte tineri şi se duc la discotecă, dar scrie despre ei în manualul de istorie. Istoria e despre trecut şi despre cei ce au murit, da noi nu trebuie să-i lăsăm să moară de tot.

La furia din vocea ciobanului nimeni nu are replică. Continuă tot el.

— Doi tineri învățători de pe lângă Suceava au fost încorporați în armata austriacă. Pe unul îl chema Zamfir Nicoară şi pe celălalt Dumitru Cătană – nume frumoase. Au fost duşi la Braşov, pe front. În loc să tragă în „inamic", care era tot român ca şi ei au început să-şi sape mormintele. În zori au fost împuşcați. Ştiți care îi adevărata crimă?!... Manualul de istorie nu scrie nimic despre ei, manualul de română are nişte texte... – când mi-a citit nepotu-miu din el oleacă i-am aruncat cartea şi m-am gândit că încă sunt buni copchii ăştea la ceea ce îi învață la şcoală – dar nicio pagină scrisă de vreun scriitor despre ei din care să învețe copii ceva despre jertfă, eroism, dragoste de frate. Vrei să mori decât să împuşti un frate! Nicio stradă nu le poartă numele. Au murit ca eroi şi noi i-am pedepsit la uitare. La evrei, la americani nu se întâmplă asta. La niciun popor!

Iarăşi e tăcere. Niciun cuvânt nu-şi mai are rost. Până şi mâncarea s-a sleit şi nimeni n-o mai atinge. Cui să-i mai fie foame după atâta poveste?!

În marginea pădurii au apărut doi oameni. Femeia e Gina, dar bărbatul e străin. E înalt. Are o pălărie cu boruri late şi barbă. Atât se vede de la distanță în timp ce se apropie de ei. Toți îi aşteaptă.

Stela tresare privind chipul omului. Aproape țipă şi țipătul e mai mult oftat când se recunoaşte pe ea în el. Bărbia pătrățoasă, tenul măsliniu, ochii negri. Şi Mariana înțelege cine e şi nu o mai miră nimic. Azi s-au întâmplat prea multe miracole ca să o mai mire ceva. Şopteşte pentru ea: Stelian Borislov.

După o clipă de încremenire şi după țipătul mai mult oftat Stela pleacă fugind spre el. Marius vrea să o urmeze căci nu înțelege nimic, dar Mariana îl opreşte.

— E tatăl ei. E Stelian Borislov. Nu înțeleg cum a găsit-o.

— Eu cu Mihăiță i-am trimis mesaj pe internet după Paşte. I-am scris, fără să-ți spunem. Voiam să fie surpriză pentru tanti Stela. I-am scris: „Cunoaştem pe cineva pe nume Stela Borislov. E prietena mamei din copilărie. Dacă vreți să o întâlniți o găsiți la adresa..."

Mariana nu mai aude cuvintele Mădălinei. Priveşte spre Stela ce şi-a încleştat brațele de gâtul bărbatului. Acestuia i-a căzut pălăria când ea i s-a izbit de piept, dar nici n-a observat. O strânge la piept şi plânge. Printre sughițuri de plâns şopteşte:

— E rakli dad! E rakli mauri!

Ea ştie că sunt vorbe de alint, de dragoste din partea unui tată pentru fiică, chiar dacă nu le înțelege. Simte asta din voce şi se topeşte la pieptul lui şi mai mult. El îi ia fața în mâini şi îi sărută obrajii.

— Iartă-mă, e rakli dad! Am iubit-o mult pe Catarina, pe mamă-ta.

— Ştiu, tată! Ştiu tot de la Volodea. Am fost la Vama.

Ia mâna tatălui ei ce are pe mână un inel în care e închis un fir de iarbă.

— L-am purtat toată viața. Îl iau şi în mormânt.

Omul pare sfâşiat sufleteşte. Se vede pe fața lui ce mult îl doare.

— Nu mi-am vândut fetele pe love bara şi nici n-am cumpărat mirese pentru băieții mei! Copiii mei au mers la şcoală. Fata mea cea mare e Catarina Alba...

— Cântăreața de muzică țigănească, şopteşte cineva.

— Atât am putut face în amintirea mamei tale. Am schimbat legea pentru copiii mei. Pentru tine nu am făcut nimic. Iartă-mă...

Omul îşi strânge iar copilul la piept. Repetă mereu: Iartă-mă...

Stela nu are putere să-i răspundă. L-a iertat, l-a înțeles, acum are nevoie de îmbrățişarea lui de tată şi atât.

Lângă ei Gina plânge. Ar accepta ca a doua zi să moară, dar azi să o poată strânge la piept pe Mariana aşa cum face Stelian cu Stela, dar ştie că e imposibil. Faptul că-i mama Marianei şi că Marieta îi e bunică va rămâne un secret. Aşa cum e un secret cine e bunicul Marianei. E mai bine aşa pentru ea. Acum e ca un nufăr înflorit deasupra apelor negre. Acele ape nu trebuiesc tulburate pentru a nu strivi sau murdări petalele florii.

Mariana se gândeşte la cu totul altceva. Priveşte spre fata ciobanului ce îşi ajută mama la strâns oalele cu mâncare şi farfuriile şi ştie sigur că a mai văzut-o în viața ei. Trebuie să ştie dacă ea e Luminița, fata ce i-a făcut patul în prima zi la cămin. Fata ce a fost în spital la Iaşi şapte luni aşteptându-şi moartea. Fata ce plângea la cămin mai târziu de dorul fraților şi surorilor şi număra zilele până la vacanță. Fata ce vorbea de tata şi de mama. Dacă e ea pentru dânsa cum a fost şi cum a suportat smulgerea şi iar replantarea!? Cum a înțeles şi a simțit până la urmă care e locul ei pe pământ?!

Mariana voia răspunsuri şi s-a dus la fată.

— Cum te cheamă?

— Luminița.

Zâmbeau una spre alta şi se recunoşteau una în privirea celeilalte.

— Eşti...? a apucat să întrebe Mariana şi Luminița i-a dat răspuns.

— Sunt. Şi eu te-am recunoscut şi pe tine şi pe Stela.

... Doamne Dumnezeule, azi am urcat cu toții un munte! Eu, Stela, Luminița... oricare dintre noi putem scrie o carte despre acasă. Cea mai completă

ar fi cea scrisă de toate trei. Drumul fiecăreia spre casă. Urcatul unui munte pentru fiecare. Eu cu povestea mea... Stela cu a ei. Luminița a avut acasa cu poveştile tatii, istoria mamei, boala din copilărie... Dumnezeule! exclamă iar Mariana. Ea, Luminița, ar putea scrie cea mai frumoasă epopee despre acasă, despre personaje nebuloase venind din neant şi căutând teritoriul miraculos... De ce ea mai mult decât eu!? Pentru că la cinci ani, fiind pe moarte, i-a spus mamei: Mamă, dacă mor să mă duci acasă... Mamă, dacă mor să mă duci acasă... Mamă, dacă mor să mă duci acasă...

SFÂRŞIT